da

1765. pr.

CL. AELIANI
VARIA HISTORIA,
GRAECE ET LATINE,

Duobus Voluminibus Comprehenſa.

L.I.C.XXI.
L.II.C.I.
L.XIV.C.VIII.
SOPHISTA ROM. AELIANUS
AELIANI
VARIA HISTORIA
GR: LATINE.
L.III.C.I.
L.XIII.C.I.
L.IV.C.VIII.
L.XII.C.XXII.
L.V.C.VI.
L.XI.C.XII.
L.VI.C.IX.
L.X.C.I.
L.VII.C.VIII.
L.VIII.C.II.
L.IX.C.V.

ΚΛ. ΑΙΛΙΑΝΟΥ
ΣΟΦΙΣΤΟΥ
ΠΟΙΚΙΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑ,
CL. AELIANI
SOPHISTAE
VARIA HISTORIA,
CUM NOTIS INTEGRIS
CONRADI GESNERI, JOHANNIS SCHEFFERI,
TANAQUILLI FABRI, JOACHIMI KUHNII,
JACOBI PERIZONII,
& Interpretatione Latina
JUSTI VULTEJI,
innumeris in locis emendata.
CURANTE
ABRAHAMO GRONOVIO,
Qui & ſuas adnotationes adjecit.

Lugd. Bat. apud S. LUCHTMANS & J. A. LANGERAK.
Amſtelodami apud R. & J. WETSTEIN & G. SMITH; J. BOOM & H. WAASBERGE.
Roterodami apud JOH. DAN. BEMAN.
Ultrajecti apud JAC. a POOLSUM.
Hagæ apud HENR. SCHEURLEER.
1731.

NOBILISSIMO ATQUE AMPLISSIMO

VIRO,

RICHARDO ELLYS,

EQUITI BARONETTO, ET CIVITATIS BOSTONENSIS NOMINE AD SUPREMUM ORDINUM MAGNAE BRITANNIAE CONVENTUM DELEGATO,

S. P. D.

ABRAHAMUS GRONOVIUS.

Offero Tibi, Vir Nobilissime, Aeliani Variam Historiam, quamvis non omnibus numeris nitori suo restitutam, aliquot tamen mendis, quae anteacti temporis barbaries ei inusserat, etiam post insignium in literis Viro-

† rum

rum labores opera qualicunque mea emaculatam, eamque ut in patrocinium Tuum admittere digneris, enixe rogo, perſuaſiſſimum habens, cuncta, quae vel in hac Aeliani Varia Hiſtoria, vel in hiſce meis Graecae Linguae tirociniis deſiderari poterunt, Ampliſſimi nominis Tui fama abunde ſuppletum iri. Quid enim natalium claritatem, domusque Tuae tot imaginibus illuſtris ſanctitatem, majorumque, quorum veſtigia imples, exempla? quid virtutes Tuas, quarum ſingulae ſingulos exornarent, Te unum veluti certatim decorantes, commemorem? praeſtringit inſignium harum dotum, quas benigna natura in Te repoſuit, fulgorem, qua generis Tui dignitatem ſuperaſti, ingens Tua eruditio, & recondita literarum ſcientia, quas tanto ſtudio & ardore proſequeris, ut inter eos, qui literas colunt, principem locum teneas. Tu enim, Vir Generoſiſſime, immenſa occupationum & curarum, quibus rem Britanniae publicam adjuvas, ſerie diſtrictus, non ſolum mentem Tuam literarum ſtudiis foves, atque oblectas, ſed etiam quod raris tantae dignitatis, atque amplitudinis contigit, fructum, quem ex iisdem percipis, ad aliorum uſum literis publice profers. Hoc praeclarum ſtudium Tuum,

&

& hanc ſingularem induſtriam Tuam, qua rem Chriſtianam, & literariam Tibi devinxiſti, teſtantur admirabili venuſtate a Te conſcripta FORTUITA SACRA, in quibus plurimis, partim obſcuris, partim ſecus intellectis, Novi Foederis locis lucidam facem extuliſti, & quantum utilitatis & commodi e Chriſtianae religionis Columinum, & Judaeorum ſcriptis, atque ex interiore humanarum literarum cognitione ad divinae Scripturae intelligentiam redundet, aperte oſtendiſti. Quanta vero cum diligentia in antiquitatibus & veteris aevi monimentis illuſtrandis verſatus fueris, declarat omnigena eruditione refertus, quo ſeculum hoc ornaſti, DE CYMBALIS COMMENTARIUS, in quo innumera Veterum Scriptorum loca vel a ſupervacanea correctione defendiſti, vel quae ambiguae ſanitatis videbantur, ingenioſe correxiſti. Haec igitur Tua in rem literariam merita dum venerabundus agnoſco, ipſa officii mei ratio a me poſtulavit, ut hanc Variam Aeliani Hiſtoriam, veluti pignus devoti mei erga Te animi, & in virtutum Tuarum contemplatione defixi, Tibi, Vir Nobiliſſime, conſecrarem, & ab Illuſtriſſimi nominis Tui titulo auſpicarer laboris mei, quem in Aeliani ſcripta poſui, te-

nues primitias, quas si a Te prorsus non improbari intellexerim, temporis, quod cum in hoc Aeliani Opere, tum in Libris Ejusdem de Natura Animalium recensendis insumsi, ratio mihi affatim constabit. Vale, Vir Nobilissime, & Patriae Tuae, & rei literariae decus augere perge.

Dabam Lugduni ad Rhenum
A. D. Kal. Octob.
MDCCXXX.

ABRAHAMI GRONOVII

PRAEFATIO.

LECTORI ERUDITO.

De *Scriptis Aeliani*, quae aetatem tulerunt, diverſimode ſtatuerunt Viri docti, quorum alii Conradum Geſnerum ſequuti, *Variam Hiſtoriam*, *Opus de Natura Animalium*, & *Tactica* eidem *Aeliano* adſignarunt; alii vero, praeſertim * Samuel Bochartus, & † Iſacus Voſſius, non ab eodem *Aeliano*, qui *libros de Natura Animalium* condidit, *Variam Hiſtoriam* conſcriptam fuiſſe exiſtimarunt. Poſt hos denique Cl. Perizonius evidentiſſimis uſus argumentis, utrumque *Opus* cum *Variae Hiſtoriae*, tum *de Natura Animalium*, uni eidemque *Aeliano* tribuendum eſſe non minus erudite quam verè docuit, eumque ab *Aeliano*, qui *Tactica* conſcripſit, diſtinguendum eſſe oſtendit: quod viſum quoque fuerat Viro Nobiliſſimo,

* *Hierozoic. Part.* I. *lib.* II. *cap.* 46. *pag.* 522. & *cap.* 55. *pag.* 627. *Part.* II. *lib.* I. *cap.* 4. *pag.* 21.

† *Append. Obſerv. ad Pompon. Melam pag.* 38.

mo, * Joanni Triſtano a Sancto Amantio, qui *Noſtrum* non ſolum integri plus ſeculi intervallo juniorem fuiſſe *Tacticorum Scriptore*, ſed etiam κατηγορίᾳ τοῦ Γύννιδος, quam ab *Aeliano* compoſitam fuiſſe refert Philoſtratus, non Domitiani, ſed Helagabali profuſam libidinem & nequitiam perſtrinxiſſe, dudum ante Cl. Perizonium, primas

* *Comment. Hiſtor. Tom.* I. *pag.* 276. Au ſurplus, le ſuſdit paſſage d'Elian me fait ſouvenir d'advertir le Lecteur, que ce n'eſt pas du Sophiſte (comme *Geſner* l'a creu) lequel a eſcrit des Animaux, mais d'un autre plus ancien, comme ie le viens de dire; ce qui ſera aiſé de juſtifier: (Car en premier lieu, il eſt certain que ſi celuy qui a eſcrit curieuſement des Animaux, euſt eſté le meſme avec celuy qui a eſcrit ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ, qu'il faudroit qu'il euſt veſcu plus de cent cinquante ans: Car ceſtui-cy vivoit ſous Nerua & Trajan, auquel il dédie ſon livre, & non à Hadrian (comme ſon Interprete ſe l'eſt imaginé, & comme la lecture de ſon Proéme le juſtifie aſſez. Et le jeune Philoſtrate nous donne à connoiſtre que celuy qui a eſcrit des Animaux, devoit avoir veſcu ſous Elagabale; diſant que le Sophiſte Elian imitoit quelquefois le ſtile de *Dion Pruſæus*, (que chacun ſçait avoir veſcu ſous Trajan) & qu'il avoit ouy és Eſcholes le Sophiſte *Pauſanias*. Or eſt il que non ſeulement pour avoir imité le ſtile de Dion, il faloit qu'il euſt veſcu depuis luy; mais meſme que pour avoit ouy *Pauſanias*, il faut qu'il euſt veſcu ſous les regnes de Severe & de Caracalle, voire au deſſous: car *Pauſanias*, ſelon le meſme Philoſtrate, avoit eſté diſciple du renommé Sophiſte Herode, qui vivoit ſous Marc Aurele & ſous Commode; & partant s'il l'avoit luy meſme eſté de *Pauſanias*, il s'enſuivra qu'il faut neceſſairement conclure qu'il n'eſtoit en reputation que ſous Elagabale, & ſous Alexandre Severe. Car ce meſme Autheur remarque, qu'il avoit compoſé un livre Apologetique contre un Empereur effeminé, qui avoit regné un peu auparavant, que je ne doute nullement avoir eſté l'infame Elagabale, le plus mol & effeminé, non ſeulement de tous les Empereurs Romains, mais meſme de tous les hommes. Joint qu'il eſt hors d'apparence de croire, qu'un homme, lequel, comme ce dernier Elian, ne bougea jamais de ſa maiſon, ſans ſortir de l'Italie, ait pû avoir une ſi exacte connoiſſance de l'Art Militaire, que paroiſt avoir eu celuy qui a eſcrit les Tactiques.

Tom. II. *pag.* 323. Or ie ne ſçay ſi le Sophiſte Aelian n'avoit point uſé de ce nom ou ſurnom pour deſigner l'infame & desbauché Elagabale, en l'invective que Philoſtrate remarque qu'il fit contre lui apres ſa mort. Mais dans les imprimez de Philoſtrate, il ſe void qu'il luy en donne un autre qui vaut bien celuy de γάννυς. Car il y eſt appellé γύννις, & non pas γάννυς. Mais quoy que ce ſoit que ce nom ait eſté ſubſtitué à l'autre, ou qu'il ne l'ayt pas eſté, il n'eſt pas moins digne d'eſtre expliqué & illuſtré. Voicy donc ce que Philoſtrate remarque parlant du Sophiſte Aelian. Un jour Philoſtrate natif de *Lemnos* le trouva tenant un livre qu'il liſoit avec un geſte & trait de viſage pleins d'indignation, & luy ayant demandé de quoy ce livre traitoit, qui lui faiſoit faire ces grimaces. Καὶ ὃς ἐκπεπόνηταί μοι, ἔφη, κατηγορία τοῦ Γύννιδος· καλῶ γὰρ οὕτω τὸν ἄρτι καθῃρημένον τύραννον, ἐπειδὴ ἀσελγείᾳ πάσῃ τὰ Ῥωμαίων ᾔσχυνε. C'eſt à dire, il luy répondit que c'eſtoit une accuſation compoſée par luy contre *Gynnis*, & qu'il appelloit ainſi le Tyran, qui un peu auparavant avoit extremement deshonnoré l'Empire Romain par ſes infames paillardiſes, honteuſes, & brutales proſtitutions.

mas sibi in *Aeliani* aetate exigenda vindicantem, observavit, atque *Aelianum*, qui *Tactica* scripsit, Graecum fuisse animadvertit; quae sententia quoque sedit Cl. Perizonio, & dubio procul verissima est. Id enim ex *Tacticorum Prooemio* luce meridiana clarius constat: quo posito, non potuit certe *Aelianus Tacticus* fuisse idem cum *Aeliano*, qui à Suida *Praenestinus*, & in ipso Codicis Medicei Var. Hist. titulo Ρωμαῖος vocatur; quare cum Viris illis eruditis ego hactenus facio, duosque *Aelianos* accurate distinguendos esse arbitror: unus fuit Graecus, alter Romanus, qui cum Praenestino unus idemque; nam urbis istius incolae Romani, neque restringenda nimis appellatio: unus *Tacticorum*, alter *Variae Historiae*, & *Operis de Natura Animalium* Scriptor. Nam adeo consona est indoles, & methodus scribendi, ut duobus Auctoribus diversis Opera illa tribui non possint; in Codice Mediceo, fateor, ad calcem Tacticorum legitur Αἰλιανοῦ ἀρχιερέως Τακτικὴ Θεωρία, ac si *Aelianus*, de quo Suidas agit, quemque ἀρχιερέα fuisse dicit, pro libelli istius parente habendus esset: sed id adscribendum Amanuensium inscitiae, qui magis diversa, longiusque remota confuderunt saepe turpiter. Non tamen adsentior Illustri † Tristano, qui per *Graeculum magistrum* apud Plinium in *Panegyrico cap.* 13. εἰδικῶς intelligit, aut saltem intelligi posse censet *Aelianum Tacticum*. Nam generalius & amplius quid promittit ibi sententiae

† *Tom.* I. *pag.* 373. C'est dequoy se plaint (ce semble) Pline en son Panegyrique, où il prend sujeҫt de loüer Trajan, d'avoir par son exemple appris à ses sujeҫts, la vraye pratique de la milice Romaine, au lieu de cette Theorie Grecque, voluptueuse, & du tout inutile, quand il dit: *Postquam verò studium armorum, à manibus ad oculos, ad voluptatem à labore translatum est. Postquam exercitationibus nostris non veteranorum aliquis, cui decus muralis aut civica, sed Græculus magister assistit; quàm magnum est unum ex omnibus patrio more, patria virtute lætari, & sine æmulo ac sine exemplo secum certare, secum contendere*, &c. Or en lisant ce passage il m'est venu en pensée que ce traiҫt, *postquam studium armorum à manibus ad oculos*, &c. pouvoit bien regarder Ælian Autheur Grec, qui composa sous l'Empire de Domitian vers la fin, ou bien sous celuy de *Nerua*, son livre intitulé ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ, *De instruendis copiis more Græcorum.*

tiae ductus, & oppoſitio certa inter *veteranorum aliquem*, & *magiſtrum* illum *Graeculum:* olim ſcilicet quum bellica virtus colebatur verè, juvenes in arte militari magiſtrum habebant militem veteranum; dein quum res ad luxum & voluptatem deflexerat, magiſtrum Graeculum, qui palaeſtrica, & gymnaſtica potius, quam militari arte imbuebat juvenes curae ſuae traditos: perſtringit iſtic Plinius morem, quem omnes verè Romani perſtringebant ubique, ut de uno *Aeliano* ibi cogitare non modo ſit nimis anguſtum, ſed etiam nimis acerbum; & in Comoedia, aut Satyrico ſcripto id locum habuere potuiſſet, non in Panegyrico tam gravi, & ſerio. Quod vero Suidas de *Aeliano* ſcribit, vixiſſe ἐπὶ τῶν μετὰ Ἀδριανὸν χρόνων, ejuſdem notae eſt, cujus ſunt plura in iſta farragine. Recentior ſcilicet iſta adſuit, vel de penu ſua promſit, &, quum de aetate *Noſtri* nihil certo ſciret, habuit ſatis ἐν πλάτει ſcribere, eum floruiſſe poſt Hadrianum: ſic aliquid ſtatuens, ſtatuebat revera nihil. Nam qui vivebat ſub Caracalla, ſub aliis Imperatoribus, etiam vivebat poſt Hadrianum, & tempora Hadriani. Callidum fuit hoc commentum Graeculi cujusdam magiſtri, quo ignorantiam ſuam affabre obducere poterat: & miror Viros eruditos ad illud μετὰ non advertiſſe diligentius animum, ut ipſum incertum, quod in eo eſt, apertius deprehenderint. Nulla igitur hactenus in his difficultas, quae tamen maxima oritur, ſi Philoſtrati teſtimonium de *Aeliano Sophiſta* paullo accuratius examinemus: de eo enim refert Philoſtratus *lib.* II. *de Vit. Sophiſt. cap.* 31. Ἔφασκε δὲ ἀνὴρ οὗτος μηδ᾽ ἀποδεδημηκέναι πῃ τῆς γῆς ὑπὲρ τὴν Ἰταλῶν χώραν, μηδὲ ἐμβῆναι ναῦν, μηδὲ γνῶναι θάλατταν· ὅθεν καὶ λόγου πλείονος κατὰ τὴν Ῥώμην ἠξιοῦτο, ὡς τιμῶν τὰ ἤθη. Quod certum adeo & perſpicue ſcriptum quî verum eſſe poteſt, ſi cum his conferamus ipſum *Aelianum lib.* XI. *de Nat. Anim. cap.* 40. καὶ μέντοι καὶ τετράκερω πρόβατα ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ πολιέως ἦν, καὶ τρίκερω. Ἐγὼ δὲ καὶ πεντάποδα βοῦν ἱερὸν ἐθεασάμην ἀνάθημα τῷ θεῷ τῷδε ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀλεξάνδρου τῇ μεγάλῃ ἐν τῷ καλουμένῳ τοῦ θεοῦ ἄλσει,

ἔνθα

ἔνθα περσαῖαι σύμφυτοι σκιὰν περικαλλῆ καὶ ὄψιν ἀπεδείκνυντο· καὶ ἦν μόσχος ἐνταῦθα τὴν χρόαν κηρῷ προσεικασμένος, καὶ ἐπὶ τοῦ ὤμου πόδα ἐπηρτημένον εἶχεν, ἀσύνεργον μὲν ὅσα ἐπιβῆναι, τέλειον δὲ ὅσα εἰς πλάσιν. Καὶ ταῦτα μὲν δοκεῖ τῇ Φύσει ὁμολογεῖν οὐ πάντως· ἐγὼ δὲ ὅσα εἰς ἐμὴν ὄψιν τε καὶ ἀκοὴν ἀφίκετο, εἶπον. An, quod *Philoſtratus* dixit, per mendacium dixit? an quod in *Opere de Natura Animalium* ſcripſit *Aelianus*, ab alio ſumſit, idque in collectanea ſua transferens non redegit ad iſtam normam, ad quam redigenda erant ſingula, quae ab aliis mutuabat? Neque hoc, neque illud probo, aut quisquam probare poteſt, cui aliquod ingenium vel judicium eſt. Quid igitur? hic aqua mihi plane haeret, & omnes Eruditos obnixe rogo, ut difficultatem adeo magnam, & adeo perſpicuam conſiderent, & expediant, ſi poſſint; rem gratiſſimam & mihi, & Eruditorum choro haud dubie facient. Scimus apud *Philoſtratum* libros variare, & pro Αἰλιανὸς Schenkianum MS. quem noviſſime contulit Vir eruditiſſimus, Gottfridus Olearius, diſerte exhibere Φιλιανός. Iſtam diverſitatem ſimul conſiderent, ut optimi Codicis iſtius haud negligatur auctoritas, quae, ubi de *Aeliano* referuntur, quae ipſe *Aelianus* negat, eo ipſo certe creſcit, & evadere incipit major. Quod ab aliis petimus, nos ipſi etiam tentabimus, ſi fortè, quod nunc praeſtare non poſſumus, aliud tempus nobis largiatur aliquando: in dies nempe in animo noſtro augetur ſtudium illud edendi *alterum Aeliani Opus de Natura Animalium*, quod ante aliquot annos publice promiſimus, & nobis benignam praebet deliberandi moram. Interim cogitent Eruditi, etiam atque etiam rogo: de variis Aelianis, quos vel memoravit Vir ſummi ingenii, & rarae eruditionis, Joannes Albertus Fabricius *lib.* IV. *Biblioth. Gr. cap.* 21. vel ipſe apud alios Scriptores obſervavi, tunc loco etiam ſuo diligenter agam. Nunc reſtat, ut, quid in hac Editione *Variae Hiſtoriae* a me praeſtitum ſit, tibi, Erudite Lector, paucis exponam.

In contextu Graeco conſtituendo ſequutus ſum Editionem Cl. Perizonii, a qua nuſquam diſceſſi, niſi adjutus codicibus MSS. atque ut

 minus

minus aliorum conjecturis, ita minimum meis indulsi. Codices vero MSS. quibus usus sum, fuerunt, unus Mediceus, quem Parens meus olim contulit, alter Sluiskianus, cujus ope Cl. Perizonius ingentem mendorum numerum ex *hoc Aeliani Opere* sustulit: quo minus vero operae in excutiendo hoc MS. positae me poeniteat, fecerunt, quae hanc *Variam Aeliani Historiam* comitabantur, *Enchiridion Epicteti*, *Excerpta ex Antonino de Vita sua*, & *Heraclide de Politiis*, & quaedam capita ex *Aeliani libro* I. *de Natura Animalium* desumta. Hujus codicis usum mihi lubens praestitit Vir eximius, & rei antiquariae peritissimus, Petrus Bardon, Medicinae Doctor. Insuper contextui subjunxi integras notas Gesneri, Schefferi, Fabri, Konigii, Kuhnii, & Perizonii, quibus etiam accedunt curae secundae Conradi Gesneri, quas debere me agnosco humanitati Reverendi admodum, & doctissimi Viri, Joannis Caspari Hagenbuchii, qui singula, quae alter ille aevi sui Plinius in exemplari *Operum Aeliani* a se edito adnotaverat, accurate descripta ad me transmisit. *Fragmenta* quoque *Aeliani* a Cl. Kuhnio e Suida potissimum collecta, Ejusdemque & Cl. Perizonii notis, atque animadversionibus nostris illustrata, & Indices quatuor in calce hujus Editionis exhibui, & Graecum ordine primum plerisque, quae Schefferus & Kuhnius in eum congesserant, auxi. Unum, antequam Te valere jubeam, Lector, adjicere debeo. Inter illos, qui Aeliano operam navaverunt, superiori seculo huic *Variae Historiae* illustrandae manum admovisse Janum Gebhardum constat ex duabus Ejusdem Epistolis ad Joannem Kirchmannum, quae exstant inter Epistolas Cl. & Doct. Virorum a Marquardo Gudio collectas. Vide *Epist.* CCXXXIII. & CCXXXIV. Nunc Te diutius non detinebo. Vale igitur, Benigne Lector, & his fruere, mihique fave.

CAMILLI PERUSCI DEDICATIO.

ΠΑΥΛΩ͂, ΤΡΙΤΩ͂, ΜΕΓΙΣΤΩ͂, ΑΡΧΙΕΡΕΙ

ΚΑΜΙΛΛΟΣ Ο ΠΕΡΟΥΣΚΟΣ

Χ Α Ι Ρ Ε Ι Ν.

Οὐδέν μοι δοκεῖ μᾶλλον, καὶ πρὸς τὸν τῆς ἐπιστήμης κόσμον τε, καὶ εὐμάθειαν, καὶ πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων πολυπειρίαν, καὶ ἀκριβῆ διοίκησιν συντελεῖν, ἢ αἱ τῶν ἱστοριῶν συλλογαὶ, καὶ πρόχειρος ἀνάμνησις. ἐκ τούτων γὰρ καὶ τὰ τῆς φύσεως δυσχερῆ ἐπινοοῦμεν, καὶ τὰ πολιτικά τε, καὶ κοινὰ, καὶ οἰκεῖα διοικεῖν ἐκμανθάνομεν, καταθέμενοι ἐν τῇ διανοίᾳ ὡς κάτοπτρόν τι τῶν πραγμάτων, ἐν ᾧ οἷοί τε ὦμεν, οὐ μόνον τῇ σκέψει τὰς ἐπινοίας διερευνᾶν, καὶ σκοπεῖν, ἀλλ' ἔτι ὡσανεὶ ὀφθαλμοῖς τί πρακτέον ἐμβλέπειν. πολλὰ μὲν εἶχον ἂν παραδείγματα τῶν σοφώτατα, καὶ ἀκριβέστατα πολιτευσαμένων, καὶ πολὺ ταῖς παιδείαις διαπρεψάντων, οὐ μόνον διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, ἀλλ' ἔτι καὶ διὰ τὴν τῶν ἱστοριῶν ἐπίγνωσιν ἀγχινουστάτων, καὶ πολυμαθεστάτων γεγονότων. ἐπειδὴ δὲ παρόν ἐστί μοι, μέγιστε Ἀρχιερεῦ, παράδειγμά σε ἐπιστῆσαι τῶν ἄλλων ἐπιφανέστατον, καὶ βεβαιότατον, ἐάσας τάτ' ἄλλα καὶ τὰ τῶν παλαιῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας μνήμης πάνυ διεστώτων, μόνην τὴν σὴν ἀγχίνοιαν, καὶ ἐπιστήμην, καὶ περὶ τὰ μεγάλα πολυπραγμοσύνην μαρτυρίαν ἐμβαλοῦμαι. συνῆκα γὰρ πολλάκις ὅσην ἔθου σπουδὴν, καὶ περὶ τὰς ἄλλας παιδείας, καὶ οὖν καὶ περὶ τὴν τῶν ἱστοριῶν γνῶσιν, καὶ προχειροτάτην ἀνάμνησιν, ἑτοίμως καὶ ἀκριβῶς τὰς ἱστορίας διεξερχομένου σου ἀκούσας, καὶ περὶ διαφόρων φυσικῶν

τε, καὶ θεολογικῶν προβλημάτων διαλεγομένου, ῥᾶστα πέπεισμαι πρὸς τὴν τούτων κατάληψιν, μετὰ φύσεως ἀγαθῆς τὴν σπουδὴν, καὶ ἐπιμέλειαν, αἷς περί γε πάντα, καὶ περὶ τὰς παιδείας συντόνως ἐχρήσω, καὶ τὴν μνήμην τῶν νουθετικῶν θησαυρῶν ταμεῖον, ᾗ πάντας ὑπερβέβηκας, συναγωνίσασθαι. σαφῶς μὲν γὰρ οἶδα οὐδὲν μείζονι φροντίδι σπουδάσαντα τὰς ἐπιστήμας, καὶ φιλοσοφήσαντα, καὶ πολιτευσάμενον, ἐνδεῖξαι φανερῶς οὐκ ἀπολίτευτον τὴν φιλοσοφίαν, τῇ μνήμῃ δὲ πάντας σε τοὺς ἄλλους ταύτῃ σεμνυνομένοις ὑπερβαλέσθαι, βεβαίαν, ὡς καὶ τὴν τοῦ σώματος ῥώμην μέχρι τοῦδε τῆς ἡλικίας διαφυλάξαντα. καὶ Κάτωνι μὲν, ᾧ φασι τὴν ὑπερβάλλουσαν μνήμην, οὐ μικρὸν τῆς εὐγενείας σημεῖον ὑπάρξαι, οὐ μόνον οὐ παραβάλλω, ἀλλὰ τοσοῦτον ἐκεῖνον ἡττηθῆναι νομίζω, ὅσον σὺ καὶ παιδειῶν ποικιλότητι, καὶ ἐπιστημῶν εὐμαθείᾳ, καὶ πράξεσι μεγίσταις πᾶσι διενήνοχας, ὥστε πολὺ πλέον ἐκείνου σοι, καὶ εὐγενείας, καὶ πολυμαθίας, καὶ πολυπειρίας τὴν μνήμην γενέσθαι σύμβολον. τοιῷδε ὁρμώμενος παραδείγματι ὁ αἰδεσιμώτατος, καὶ περιφανέστατος Καρδινάλις Φαρνήσιος Ῥωμαΐας τε, καὶ Ἑλληνικῆς διαλέκτου περισπούδαστος γενόμενος ἀεὶ περὶ πᾶσαν διδασκαλίαν, καὶ μάθησιν καλινδεῖται, καὶ ὁσημέραι προκόπτει μᾶλλον, ὅ ἐστι πάνυ θαυμαστὸν ἐν τοσούτων πραγμάτων διοικήσει, ἃ διαπραττόμενος, εὐνοϊκῶς τε τοῖς αὐτῷ ἐντυγχάνουσι τὴν ἀκοὴν καταχαριζόμενος, ἐπιμελῶς καὶ σωφρόνως διοικεῖ, καὶ ταχέως ἐξανύει. τῷ αὐτῷ δὲ, καὶ ὁ λαμπρότατος Ἁγίας Φλώρας Καρδινάλις ἑπόμενος παντοίας ἐπιστήμας, φρονίμως, καὶ σοφῶς τὰ δέοντα χρηματίζων, μετίεται, ὥσπερ γὰρ ἄμφω κατὰ γένος σοι προσήκουσι, τὰ αὐτὰ ὁμοίως σοφίας ἐπιτηδεύματα μετέρχονται. Σκεψάμενος τοίνυν ἐγὼ ὅσον τῇ τῶν ἱστοριῶν ἀναγνώσει τέρπεσθαι, ὅσον τε ἐκείνων ἀπολαύειν, καὶ τοὺς σπουδαίους φιλοφρονεῖν, καὶ ἀγαπᾷν εἴωθας, οὐκ ἔξω μέλους ποιήσειν ᾠήθην, εἰ τοῦτο τοῦ Αἰλιανοῦ μικρὸν ποικίλης ἱστορίας βιβλίον σὺν ἄλλοις τισὶν ἐγχειριδίοις ἐκδοίην, σοὶ μὲν τέρψιν οὐ μικρὰν, σπουδαίοις δὲ ὠφέλειαν ἐμποιησόμενον μεγάλην. καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ Ῥωμαῖος ὢν Ἑλληνικῇ διαλέκτῳ τερπόμενος συνέγραψε, καὶ ἄλλος τις Ῥωμαῖος ταύτῃ συγγραψάμενος, τάχα οὐ διεσώθη ἐς ἡμᾶς,

ἠττίκισε δὲ, καὶ ἔγραψεν ἡδέως, ὡς καὶ μελίγλωσσον, καὶ μελίφθογγον καλεῖσθαι δικαίως ἀξιωθῆναι. τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἐπίχαρι ἔσεσθαι νομίζω, ὅσον μέχρι τοῦδε ὀλίγοις ἀνεγνώσθη, ἢ ὁλοκλήρως ἐνενοήθη διὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων φθορὰν, νῦν δὲ πολλῷ μὲν πόνῳ, καὶ σπουδῇ τῷ συμπολίτῃ ᾧ ἐδυνήθην συμπραξάμενος διώρθωσα, καὶ πᾶσιν ἀναγνωσθῆναι μετέδωκα, ἐπωφελεῖς οὕτω πόνους μήτε κρύπτεσθαι, μήτε ἀπολέσθαι ἐάσας, ὅσον γὰρ πρὸς τὴν πολλῶν, καὶ ποικίλων ἱστοριῶν τῇ συντομίᾳ ἀνάμνησιν, καὶ τῶν ὑπ᾽ οὐδενὸς ὧν ἔχομεν συγγραφεισῶν ἐπίγνωσιν χρησιμεύουσι, πείρᾳ μᾶλλον, ἢ λόγῳ διαβεβαιωθήσεται. Προσέθηκα δὲ καὶ τὰ τοῦ Πολέμωνος, καὶ Ἀδαμαντίου Φυσιογνωμονικῶν βιβλία, πάνυ μὲν παντὶ, καὶ μάλιστα τῷ μέλλοντι πραγματεύσασθαι ὠφέλιμα πρὸς τὸ εἰδέναι τίνι δεῖ συνομιλεῖν, καὶ τίνι συνδιαιτᾶν, τίνι τὶ πιστεύειν, ἢ τίνας δεῖ ἀποφεύγειν, καὶ φυλάττεσθαι, ἐπίστασθαι δὲ ἐκ σημείων, ἃ ἡ φύσις ἑκάστῳ λάθρα ἐνεχάραξε, καὶ ἐν προσώπῳ, καὶ ἐν ἄλλοις σώματος μέρεσι. συνοπτικωτέρως μὲν τῷ Πολέμωνι, ἐναργέστερα δὲ τῷ Ἀδαμαντίῳ, ἢ παρ᾽ Ἀριστοτέλει γέγραπται, τούτων μὲν θάτερον ἐξέδωκα, ὅτι διορθώσεως οὐ μικρᾶς ἐνέδει, θάτερον δὲ, ὅτι ἐνετυπώθη μὲν πρότερον, οὐκ ἀκριβῶς δὲ οὐδὲ ὀρθῶς, ὡς ἔσται ἰδεῖν, καὶ γνῶναι σαφῶς τοῖς ἀμφότερα συγκρίνασι. Πάντα δὲ ταῦτα πολλῇ ἐπιμελείᾳ καθήρας, καὶ ἐξ ἀμυδρῶν, ὅσον ἐπ᾽ ἐμοὶ λαμπρά τε, καὶ εἰλικρινῆ ποιήσας, καὶ εἰς σαφήνειαν ἀναγαγὼν τῇ σῇ πολυμαθεστάτῃ κρίσει ὑποτίθημι, τῇ τε εὐνοίᾳ, ᾗ πάντας τοὺς σπουδαίους φιλοφρονεῖς ἐπιτρέπω, καὶ τῷ σῷ ἁγιωτάτῳ ὀνόματι ἀνατίθημι, ὅπως ἂν τούτου συμπραξαμένου ῥωσθέντα μᾶλλον ἐξιέναι δύνωνται, ἅπερ (ἐπιεικῶς καὶ φιλοφρόνως παρακαλῶ) δῶρα παρ᾽ ἐμοῦ, σοὶ πλείστην ὀφείλοντος χάριν διὰ πλείστας εἰς ἐμὲ εὐεργεσίας, δέξαιο· εὐεργέτημα δὲ τοῦτο τῶν ἄλλων οὐχ ἧττον νομίσας, καὶ πάντα ὅσοις με δεξιώσῃ μετ᾽ ἀειμνήστου μαρτυρίου διαφυλάξω. Ἔρρωσο.

ſint, quid ego de me futurum ſperare debeam, facile eſt conjectura augurari. Quanquam verò multos habeam in ea re patronos & advocatos, tamen Ciceronem aliquem & perfectum oratorem te cupio ad hanc cauſam adjungere, qui neminem calumniantem non facile vel authoritate, vel eruditione, vel orationis facultate, repelles & confutabis. Hæ rationes me impulerunt, Pinciere conſobrine, ut hanc verſionem, qua Aelianum Latinum feci, tibi potiſſimum dedicarim. Cæterùm in ejus narrationibus quid eſt non egregium, non præſtans, non idoneum vel ad cognoſcendum, vel ad imitandum, fugiendúmve? Nam quæ ſine aſſidua multorum ac diverſorum authorum lectione & ſingulari diligentia colligi non potuerunt, ea nobis Aelianus in unum quaſi faſcem, mirabili verborum elegantia redegit, ut uno labore, ſine tædio faſtidióque plurima ac diverſiſſima animo comprehenderemus. Quid verò deeſt ſermoni? Quid non in eo terſum, elegans, politum & Atticum? plane ut Romanus Græca eloquentia multos Athenienſes videatur excellere. Quod Philoſtratum non fefellit, cum in ejus vita ſic ſcriptum reliquit: ἠττίκιζε δ' ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσογείᾳ Ἀθηναῖοι. Sed ille neque eget ſane meo præconio, neque ut maxime vellem, ſatis pro dignitate laudibus vehere poſſem. Proinde ſtudioſos adoleſcentes ad Ælianum quàm diligentiſſime legendum, evolvendumque adhortor, qui ita brevibus multa variáque complexus eſt, ut nemo vel operam vel tempus, quod in hunc impenderit, ſit perditurus, & omnes rogatos volo, ut hunc meum conatum in meliorem partem interpretentur. De te, Pinciere, non mihi dubium eſt, quin pro mutuo noſtro amore, & cognatione munus hoc à me profectum levidenſe boni conſulas. Vale. Francofurti. Anno 1548.

JOAN-

JOANNIS SCHEFFERI DEDICATIO.

VIRO

NOBILISSIMO AMPLISSIMO

DN. JOHAN. JACOB. ZIEGLERO,

REIPUBLICÆ SCAPHUSENSIS CONSULI DIGNISSIMO

JOANNES SCHEFFERUS ARGENTORATENSIS

S. P. D.

Triennium ferme eſt, vir Nobiliſſime, cum mihi vir Clariſſimus, nec à me ſine reverentia nominandus Joan. Henricus Bœclerus, pro ſingulari ſua erga me benevolentia, literas ad Te daret, ut per urbem veſtram iter tum in Gallias facturus, eas Tibi traderem. Arripui cupidiſſime iſthanc occaſſionem, ut viro eruditione, prudentia regendæ reipublicæ, quæque his conjuncta eſſe debent, eloquentia humanitateque, apud ſuos pariter & exteros celebri ac claro, innoteſcerem, & quem fama tantum hactenus cognoveram, ipſum coram viderem. Ego enim ab ineunte ætate in id ſemper juveni incumbendum exiſtimavi, qua ratione optimis ac præſtantiſſimis ubique viris ſe adjungat; quia nulla ratione citius effecturus eſt, ut eis ſimilis evadat, quam ſi frequens cum ipſis ſit, eorumque vitam & præclaras actiones ad imitandum ſibi proponat. Obſiſtebant tamen mihi talia meditanti primum animus infirmitatis ſuæ conſcius, quique inde

pro-

provenire ſolet, metus, deinde fortuna tenuis, quandoque etiam adverſa. Maxime vero ipſa plerorumque, cum ſe magnos ſentiunt haberi, arrogantia, qua ſæpe audivi, ut humiliores ſoleant excipere, & alto faſtu juxta ſe deſpicere. Igitur huc usque me continui, tutius eſſe ratus, certe honeſtius latere, quàm magnas cum moleſtia ambire amicitias, & cum riſu atque indignatione non admittti. Poſtquam vero ab his vitiis Te didiciſſem eſſe longe remotiſſimum, facile ab animo meo impetravi, ut excuteret pavorem Tuæque facilitati confideret. Nec fefellit me iſthæc & aliorum & mea de Te opinio. Tanta enim & tum ſtatim, & deinde omni tempore me proſecutus es humanitate, ut majorem à quoquam deſiderare non debeam, ſperare vero non poſſim. Nam & literis inviſere me, licet plurimis iiſque publicis negotiis occupatus, conſueviſti, & res meas ſumma diligentia procurare. Pro qua benevolentia diu mecum animo cogitavi, quas dignas Tibi referrem gratias. Nam ſi forte Filio Tuo, quem ante biennium ſtudia ſua communicare mecum voluiſti, à me quid præſtitum, præterquam, quod exiguum eſt ac pene nihil, id jam pridem ita à Te compenſatum habeo, ut non exolvere, ſed tribuere officium voluiſſe videaris. Cæterum cum nulla hactenus occaſio ſe obtuliſſet, eam ſtatui arripere, quæ his diebus oblata mihi, licet talis non ſit, qualem opto, ea tamen eſſe videtur, quam omittere non debeo. Cum enim Ælianum Noſtrum typographus abſolverit, jamque in lucem is ſit proditurus, Tuo eum nomini inſcribere decrevi. Non culpabis, ſi Te bene novi, meam hanc in referenda gratia audaciam, ſi præſertim cogites, me hujus quoque rei magnam partem benevolentiæ Tuæ debere. Ex quo enim de inſtituto noſtro certior es factus, quantum equidem in Te fuit, quicquid adiumento mihi eſſe potuit, humaniſſime mecum communicaſti. Redit ergo iterum ad Te Ælianus, neque quidquam rogat, quam ut benignis oculis ſuſcipere ipſum, ac contra ſiniſtra ſæculi judicia velis defendere. Ita

enim

enim hodie comparatum eſt cum optimis quibusque, & his præſertim ſtudiis, ut non deſpectui tantum, id quod parum eſſet, ſed & odio ſint: nec ad invidiam, egeſtatem, adderem pene etiam infamiam quidquam citius faciat, quam vel legendis hiſtoriis clarisque veterum monumentis, vel explicandis iis operam inſumſiſſe. Proinde ac ſi abjectiſſimorum & viliſſimorum mortalium hæc eſſent otia, nec ad rem ullam, quam ad oblectationem inaneſque fabulas prodeſſent. Cum igitur, id quod certiſſimis documentis comperi, Tu longe præclarius cordatiuſque de hoc genere ſentias, jure merito hæc rudimenta noſtra primoſque labores Tibi conſecro, opemque Tuam in defendendis iis imploro, cui non difficile fuerit, ea qua ubique polles anctoritate, ſiniſtra hominum judicia, qualia non defutura ſcimus, cohibere. Id quod non eo peto operoſius, quaſi quidquam dubitem de Tua promptitudine, ſed ut iterum benefaciendi mihi materiam Tibi ſubminiſtrem. Cui juxta cum optimis ac præſtantiſſimis quibuſque viris nihil amplius placere ac gratum eſſe poteſt, quam humanitatis Tuæ virtutumque plurimos ubique teſtes comparaſſe. Vale. Dabam Argentorati 22. Martii. Anno MDCXLVII.

JOANNIS SCHEFFERI

PRÆFATIO.

LECTORI BENEVOLO S.

Cum inter alios Scriptores Græcos pridem Ælianus etiam ad manus noſtras perveniſſet, noſque variam ipſius Hiſtoriam ſemel iterumque

rumque perlegissemus, statim judicavimus non alium auctorem in ea lingua ad conatus primos juventutis sublevandos esse accommodatiorem. Nam si mores ac ingenium juvenum perpendimus, nemo est, nisi forte suimet ipsius ignarus, qui non intelligat, adversum eis esse, quicquid paulo prolixius, aut à sensu vulgari est remotius. Cujus quidem rei causa non est alia, quam infirmitas ætatis ac judicii, quod cum ad res graviores non pertineat, nec sustinere etiam eas potest, aut ex iis aliquam percipere jucunditatem. Prorsus sicut qui oculis lippiunt, lucem claram, aut quorum aures tinniunt, egregiam harmoniam citharæque sonum nequeunt perferre. Ita fit ut plerumque maximo cum tædio, in Cicerone, Demosthene, Plutarcho, vel si quid præstantius antiquitas protulit, versentur: Ex adverso autem historias facillime audiant, nec audiant tantum, sed & addiscant. Non quod non longe optima sint, quæ à Cicerone scripta sunt, aut à Demosthene, sed quod ingenio juventutis ac naturæ non accommodata. Cujus rei testem producere possemus ex veteribus Quintilianum, nisi omni testimonio major ipsa Nos ubique id experientia doceret. Ac in Latinis quidem abunde satis ei jam provisum est. In Græcis vero adhuc laborare videbatur. Isocrates enim, Hesiodus, Homerus, ut sunt optimi Scriptores & ab omni ævo pro præstantissimis semper habiti, ita intellectu difficillimi. Nam & stylo, poëtæ præsertim, utuntur, qui à vulgari aliquantum discrepat, & in hujusmodi versantur argumentis, quæ ut ab infirmo adhuc judicio comprehendi nequeunt, ita neque diligi vel amari. Quare frustra his Scriptoribus juventutem innocentem fatigamus, nihil effecturi, quam ut ad postremum inviso labore exhausta deficiat, & literarum studia, quæ colere debebat, detestetur. Igitur cum Ælianus inter Græcos, sicut dixi, ad hanc rem aptissimus, non mihi tantum, sed aliis longe harum rerum peritioribus sit visus, eum in manus sumere, & ad usus publicos accommodare decrevi. Præterquam enim, quod in stylo

est

eſt puriſſimus, talia etiam tractat, quæ non admittant modo juvenes, ſed ultro etiam invitent. Cui enim ex iis non jucundum ſit audire priſcas conſuetudines, verba, ſententias. Diſcere, quis equum princeps conſcenderit, quis oleum, quis res alias in communi vita utiles apud hanc illamve gentem invenerit. Qui vino plurimum & ebrietati indulſerint, qui epulis & quibus quique maxime ſint delectati, qui contra temperantes vixerint, in veſtitu fuerint modeſti, in oratione clari, in victu ſobrii. Qui mortes liberorum magno animo tulerint, qui res clariſſimas ubique geſſerint. Eaque ſingula tanta brevitate varietateque ut non niſi optime juvenibus placere poſſint. Habet enim neſcio quid vagum ac inconſtans puerilis animus, nec temere afficitur, niſi variis ejuſcemodi rebus. Quanquam & hæc ipſa varietas Scriptoris noſtri ipſis uſui eſſe poſſit, quippe qua quicquid ex omni Græca maxime hiſtoria notatu memoriaque dignum occurrebat, in unum quaſi faſcem, copiæque cornu maxima ſedulitate collegit, ut ſic ii, qui mores juvenum formare ſolent, ſatis aptam habeant occaſionem, qua res prope cunctas à celebri Græcorum gente geſtas, quas plerique his deſtituti ſubſidiis ignoramus juxta & contemnimus, iis explicare poſſint, & ad altiora mentes ipſorum animumque imbuere. Non addo, quod hæ ipſæ hiſtoriolæ exemplorum inſtar eſſe poſſint, ſub quibus & à vitiis commode dehortari, & ex adverſo ad virtutes incitari poſſint. Neque enim dubito alio fine iſta Noſtrum conſcripſiſſe, quam hoc ipſo, ut ad certa virtutum vitiorumque capita ſingulas hiſtorias, ſi vixiſſet diutius, redigeret. Nam alias non tanti eſt, noſſe eos, qui in paupertate magna majore continentia vixerint, quive contra luxu vitam amiſerint, niſi alterum ad imitandum, alterum ad evitandum nobis exemplum eſſet. Habes, lector benevole, præcipuas cauſas, ob quas hunc potiſſimum Scriptorem in manus ſumere, notiſque quibuſdam noſtris cœpimus illuſtrare. Quæ tanto magis videbantur neceſſariæ, quo depravatior hic auctor ad nos

eſt transmiſſus. Primum autem, ut de omnibus Tibi conſtet, ſcias, textum ita nos retinuiſſe, qualem eum quondam edidit Geſnerus, ut de multis aliis, ſic cumprimis etiam de hoc ſcriptore optime meritus, nec quidquam immutaſſe, niſi ubi evidentiſſima emendationis à doctiſſimis hominibus jam ante factæ ratio apparebat. Cætera conjeciſſe in Notas, in quibus non ex conjecturis noſtris, quas fide codicum MSS. deſtituti interſerere noluimus, ſed ex optimis quibuſque Scriptoribus, Ariſtotele, Plutarcho, Strabone, & imprimis Athenæo depromptas reperies emendationes. Quæ ſi placere Tibi poterunt, dignæque videbuntur, quæ recipiantur in textum, facile adſcribes: ſin minus, ſuo loco relinquere haud gravaberis. Præter iſta etiam alios annotavimus Scriptores, à quibus hiſtoriæ narrantur, ut juventus habeat, in quo comparando verba omnium, deſcriptiones, ſententias inter ſe, ſtylum & induſtriam ſuam exerceat. Sed & Indices adjecimus Latinum unum, alterum Græcum. In quo poſteriore, ſicut oſtentatio nulla eſſe poteſt, ita non nihil laboris & temporis, ob utilitatem manifeſtam, & plurimorum annorum experientia multis in locis firmatam, impenſum eſt. Fatemur, cuncta potuiſſe ſcribi melius, magisque expoliri; nec fortaſſe quiſquam propius, quam nos ipſi intelligimus, quæ in hoc ſcriptore adhuc deſiderantur. Sed & juventuti ſcribere voluimus, ut alias jam monui, ad cujus capacitatem ingenii, qui ſe non demittunt, imperite, ne quid gravius dicam, mihi agere videntut; & quæ adhuc reſtant, ea ſecundis demum curis, ſi ſic Deo viſum fuerit, adiiciemus. Nec enim quiſquam prima ſtatim vice ita ſuum opus expolivit, ut non quotiens reſumeret in manus, aliquid vel emendandum in eo, vel adjiciendum inveniret. De cætero ſi quid hic erravi, quod facile accidiſſe potuit, ſi quid lapſus ſum, peto ut amice me admoneas. Et communis omnium hominum ſortis juxta mecum memor, non ex omni muſtaceo, quod proverbio dicitur: & noſtro hoc ſeculo nimis frequens eſt, lauream

quæ-

quæras. Ita & humanitatis laudem, qua nulla gratior eſt virtus hominique decentior, promereberis, & à ſimili in Te invidia obtrectationeque dicam an furore alios deterrebis. Vale, ſtudiiſque noſtris fave.

JOANNIS SCHEFFERI
PRÆFATIO ALTERA
Edit. A. 1662.

LECTORI BENIVOLO S.

Tredecim ſunt anni, cum primum ederem politiſſimum hunc ſcriptorem, notisque aliquibus exponere aggrederer. Sed fuit is conatus tantum meus, à pleriſque, quæ negotio hujuſmodi ſunt neceſſaria, plane deſtitutus. Nam uti de codicibus Manuſcriptis nihil dicam, & ſimilibus aliis, ne quidem judicium noſtrum illud virium roboriſque tum adhuc contraxerat, quod ſufficeret perferendo huic labori. Quare fieri non potuit, quin alicubi hæſitarem, & à recto aberrarem tramite. Quo magis danda fuit opera, licet ne nunc quidem aliis magnopere ſubſidiis ſim inſtructus, quam quæ proprii ſubminiſtrant facultates ingenii, ut ad ſecundam hanc editionem veniretur. De qua quid Tibi polliceri poſſim, Lector benivole, breviter exponam. Ante omnia propoſitum noſtrum fuit, textum dare optimis editionibus, Romanæ ac Geſnerianæ conformem. Sunt quidem in eo non pauca valde dubia, quædam etiam manifeſte vitioſa. Sed quoniam librorum Manuſcriptorum nulla nobis hactenus fuit copia, ſine auctoritate illorum aliquid vel addere, vel demere, vel quovis modo immutare in Auctore ipſo religio erat. Ne quis tamen impru-

 dens

dens ad hæc talia offenderet, Notas noſtras adjecimus. In quibus hac vice, quæ prius nondum erant expoſita, declarare, quæ expoſita erant, confirmare: non pauca obſcurius tradita, prolixius illuſtrare, quædam penitus omittere aut immutare ſuſtinuimus, prout rei ratio poſtulabat. Ita factum, ut Notæ iſtæ creverint acceſſionibus, ut ſpero, minime contemnendis. Index tertia ſui parte factus locupletior, non modo locutiones plurimas continet, de quibus nihil antea, ſed & errores Interpretis (quæ haud poſtrema noſtra in hac editione fuit cura) ſæpiſſime oſtendit, quemque ad modum emendari debeant, proponit. Conſilium quidem noſtrum erat ab initio, novam plane concinnare politiſſimi Scriptoris verſionem. Verum amplius re examinata, id rejecimus, cum propter cauſſas alias, tum præſertim, quia putabamus, non alia occaſione rectius meliuſve oſtendere Magiſtros poſſe diſcentibus, quæ ſit ratio interpretandi vera, quam ſi ſub obviis ejuſmodi exemplis arguerent ſubinde falſam. Ad quod facilius efficiendum, non inutilis, opinor, erit labor in Indice hac vice adhibitus à nobis. Poterant ſane plura addi, formulæ etiam ipſæ ac locutiones amplius exponi. Sed obſervandus nobis fuit juſtus libri modus. Quod ſi vitam eo uſque Deus protendere nobis vellet, vireſque corporis, quæ nunc ſunt exiguæ, confirmare, ut venire ad editionem tertiam liceret, fortaſſis inveniremus alia, quibus & illam facere gratam poſſemus. Nunc multis impediti aliis, &, quod eſt præcipuum, tam longo diſſiti intervallo ab ea urbe, in qua hoc negocium procuratur, ſi Tuis, Lector benivole, deſideriis ſatisfacere per omnia non potuimus, vitio nobis minime vertes, verum æquum ac humanum Te præbebis mihi. Homines ſumus, ad humanitatem à Natura ipſa geniti, quam turpiter exuit, quisquis ab homine abſoluta omnia & perfecta, id eſt viribus humanis ampliora, requirit. Vale. Scr. Upſaliæ Suecorum. a. die 11. Julii. Anno MDCLXI.

TANAQVILLI FABRI DEDICATIO.

ILL. VIRO

PHILIPPO JAVCVRTIO, BARONI VILLARNOLII,

MAGNI ILLIUS PLESSIACI MORNÆI NEPOTI,

MÆCENATI SUO,

S. P. D. TAN. FABER.

Novam Æliani editionem ad Te mitto, Mi Patrone, &, ſcis, nuper promiſeram. Ea autem ſi non omnino luculenta & ſplendida videbitur, hoc & vere poſſum & confidenter affirmare, Omnium, quæ unquam prodierint, eſſe illam longe emendatiſſimam, cum vix unus aut alter locus ſuperſit, qui Lectori negotium faceſſat. Hoc ſcilicet à me ſpectatum præcipue eſt, ut Græciſmi vitia, quæ plurima in hoc Scriptore erant, ea tribus verbis, ſi fieri poſſet, & oſtenderentur & tollerentur. Cur autem ſub Tuo nomine opuſculum hoc appareat, *res ipſæ vociferantur*, ait Ille; Quin, ſi aliter feciſſem, ii omnes, ſat ſcio, qui utrumque noſtrum noverunt, cur alii potius quàm Tibi conſecratum foret, mirarentur. Nam, *Quot res?* Primum ipſa Academia; quæ ſub avi Tui, Inclyti Illius Philippi auſpiciis,

ſpiciis, & feliciter nata eſt, & feliciter adolevit; Ea porro & cura, & conſilio, & re, per totum vitæ Tuæ curriculum adjuta à Te eſt & ſuſtentata; Ex quo fit ut quidquid boni ad univerſos ex Illa redit, totum id Illuſtriſſimæ Familiæ Tuæ, ac ſeorſum Tibi, (quod etiam ſatis probaverit nupera in eam liberalitas,) debeatur. Ipſe vero, Vir Nobilissime, qui egregie præter cæteros, qui in hac Urbe docendi munus ſuſtinent, beneficiis Tuis ornatus eſſem, ſi nulla alia re poteram hoc certe qualicumque munuſculo, grati animi memoriam teſtari debui, ut, quod olim Timonis Lucianei Verſio & Notæ inchoaverant, id Æliani Emendatio abſolveret; Nam,

A Te principium, Tibi deſinet ... ...

Dein, ſi nulla in Academiam, ſi nulla in me Tua merita eſſent, egregia certe & præſtans animi Tui Magnitudo, Prudentia ſingularis, perpetua Fides, & quæ Te aliæ artes tam inſignem effecere, nil mihi liberum relinquebant; Et *faciundum fuit.* Supereſt igitur ut ignoſcas, & humanitatis Tuæ memor, non ſcripti ipſius molem, quæ ſane perquam exigua eſt, ſed ſcribentis officium ſpectaveris. Vale. Salmurii. Nonis Novembribus. MDCLVII.

TANAQVILLI FABRI

PRÆFATIO.

TAN. FABER
LECTORI.

Græcum Æliani textum quanta maxima fieri potuit diligentia recenſui, &, ubi res poſtulabat, emendavi. Brevitatem adſtrictiorem ſecutus ſum, qui inutili prolixitate nil odioſius putem, idque

idque maxime ubi emendationes liquidò apparent. Dein, ut ſe nunc animus meus habet, ſi poſſem, nutu ipſo aut digitis loquerer. Notandis autem Vulteii erroribus eò ſuperſedi, quod ii longe plurimi ſint; & tamen, quod mireris, illum Scaliger, in Euſebianis, Doctum Interpretem vocat. I nunc, & credulus eſto, ſcilicet. Cur vero Ælianum potius, quam alium è veteribus Græcis, typographo commendaverim, hæc cauſa fuit, quod is ſcriptor terſus, venuſtus, atque elegans eſt, & ad ingenium puerorum, qui perpetua novitate gaudent, apprime accommodatus. Vale.

JOACHIMI KUHNII
DEDICATIO.

VIRO
GENEROSO ET PERERUDITO,
DOMINO
EMERICO BIGOTIO
S. D.
JOACHIMUS KUHNIUS.

Non aliud magis Nomen ſibi jam tertiùm renato præſcribi voluit Ælianus, quam Tuum, Vir Nobiliſſime, quod ut aliis in rem literariam meritis longe lateque diditum eſt, ita præprimis hunc ſibi

*** Scripto-

Scriptorem ſingularis beneficii auctoramento dudum pignoravit. Cum enim Codicem Tuum, quem pulcherrimis Æliani notis paſſim inſignem domi ſervabas, bono publico donatum, promtè Cl. Scheffero mitteres, tum ſane Noſtri denuo elimandi rationem iniiſſe, & hujus, ut nunc in mundo eſt, editionis quaſi ſignum aliquod ſuſtuliſſe viſus es. Hoc pietatis ſacramento obſtrictus Autor nuſquam hinc niſi in Galliam ad Bigotiana limina pedem ſe moturum, jure merito conſtituit. Neque vero mihi cauſa ſuppetebat, cur Clienti ad Patronum ituro obſiſtere, vel obæratum ſine novis tabulis nexu eximere, vel etiam nolentem in diverſa non tam mittere, quam obtorto collo trahere satagerem. Imò verò nulla mora in me erit, quin ubi bene lauteque olim acceptus eſt, eò ſe referat Ælianus, id eſt, ad Te, Vir Generoſe, veteriſque hoſpitii uſum longa quaſi peregrinatione interruptum, quanto poteſt opere, poſtliminiò recuperet. Tametſi facilè intelligo, nihil eſſe, quod Autor de metatoria præmittenda admodum laboret, aut coram Tuæ humanitati preces ambitioſè admoveat. Eſt enim Tuus in illum affectus tam teſtatus & illuſtris, ut blandæ orationis lenocinio ſe provocari neutiquam patiatur. Itaque de illius admiſſione jam mihi plane ſecuro liceret eſſe, niſi adhuc alius, qui me male urit, ſcrupulus animo altius reſideret. Vereor enim ſupra quam dici poteſt, ne unus & alter pannus, Doctorum purpuræ meo atque adeo rudi filamento aſſutus Tibi nolenti vultum aſpernantis induat, eademque opera de *Noſtri* gratia deruat cumulum. Quandoquidem nec ipſe diffiteor, nihil eruditis Tuique ſimillimis dignum Perſiis ab eo naſci potuiſſe ingenio, quod tùm natura breviore gyro intra mediocritatem coërcuit, tum etiam vitæ genus perpeſſitium ſurdâ quadam limâ magis magiſque quotidie deterit, nec parum refrigerant, moleſti harum rerum comites, contemptus neglectuſque. Ea propter ſatis bene mecum agitur, ſi vel tralatitii favoris ἐπισημασία hanc qualemcunque operam proſequi non dedignatus fueris. Forſan ita animus in hoc

ſcam-

ſcammate ſe ipſo alacrior factus, quò ſuarum contentione virium haud poterat, Tuæ benevolentiæ remigio felicius perveniet. Non aliter navicula, primum littus legere ſolita, vento à puppi aſpirante, interdum oram ſolvit, & per plana totius elementi velis tumentibus decurrens, quem nec ſpe nec voto præceperat portum inter mutuas nautarum gratulationes ſalvis lateribus tenuit. Fiat! & ut fiat Tu, Vir Generoſe, benè vale, & in literis ſtrenuè fovendis Te ipſum quàm diutiſſime imitare Dabam Argent. XIV. Cal. Januar. ipſo die Emerici, Anno MDCLXXXIV.

JOACHIMI KUHNII
PRÆFATIO.

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Da quæſo mihi tantiſper operam, B. L. donec pauca ex multis, quæ Ælianum ejuſque Tertiam editionem attinent, ſimpliciter prælibavero, Primum equidem, ut hinc ſtatim exordiar dicere, non ſemel animum ſubiit admiratio, cur in Veterum monumentis vel rara vel omnino nulla Æliani fuerit illata mentio. Quis enim præter Philoſtratum & Anonymum illum, cujus ſcrinia Suidas compilavit, vel

obiter *Noſtrum* laudare ſuſtinuit? Martialis quidem lib. XI. Epigr. XLI Ælianum neſcio quid cum Luperco loquentem ſuo ſale defricat, & iterum lib XII. Epigr. XXIV. quendam hujus nominis *facundum* nuncupat: Sed an *Noſtrum* iis in locis digito deſignet Poëta, in medio relinquendum eſt, cum Æliani nomen pluribus id temporis commune fuerit. Interim cauſam tam pertinacis ſilentii, non aliam in præſens excogito, quam quod Græca *Noſtri* facundia tum Romanos, quibus ſe exemerat, tum Græcos quibus ſe æquaverat,

Obliquâ invidia ſtimulisque agitarit amaris.

niſi ad meliora credenda proni libros eorum, qui virtutes Æliani candido elogio celebrarunt, vetuſtate interceptos velimus. Verum ut ut omnes ſileant, Noſtro tamen ad poſteritatis memoriam ſummamque nominis gloriam nihil hactenus defuit. Nec adeo eget aliorum præconio, ut qui hoc ſilentium quaſi animo præſagiens, luculentam ſui imaginem *Hiſtoriæ animalium* velut Minervæ peplo intexuit. His enim verbis, utcunque à me Latinè redditis, inter alia colophonem laudato libro imponit: *Ego*, inquit, *nullus dubitaverim*, *futurum*, *ut ii*, *quibus in vita nihil ambitione divitiisque antiquius eſt*, *vitio mihi dent*, *quod bonas horas in rebus*, *ut putant*, *viliſſimis*, *male collocaverim*, *cum interim in aulis imperatorum elato ſupercilio verſari*, & *maximas opes corradere mihi licuiſſet*. *At ego*, *occaſione tantæ fortunæ dimiſſa*, *res vulpium*, *lacertorum*, *ſcarabæorum curioſe indago*, *ruſporque libentius*, *quid Pardalis*, *quid pia in parentes Ciconia agant*, *quam ſuaviter arguteque vocem criſpet Luſcinia*, *quantum ingenio valeat Elephas*, *in quot ſpecies greges piſcium deſcribantur*, (χόυων in textu mendosè: Geſnerus legit χηνῶν, ego malim ἰχθύων) *quæ ſint Gruum demigrationes*, & *ſi quæ hujus generis alia hoc volumine complexus ſum*. *Verum enim vero tantum abeſt*,

ut

ut in Crœſorum Craſſorumve familia cenſeri velim, ut potius unus è numero illorum eſſe exoptem, qui vel Poëtæ ſapientes, vel acuti Naturæ interpretes, vel periti hiſtoriæ conditores audiunt. Hoc pacto mihi multò melius conſuluero, quam ſi ad criminantium voluntatem arbitriumque me componerem. Nam præ ditiſſimorum omnis ævi hominùm latifundiis theſauriſque unicam rectæ eruditionis unciam mihi elegerim. En animum! en virum! quo Romanorum nemo unus aut alia omnia minus, aut doctrinas liberales magis anhelavit. Nec fortius locutus eſt, quàm fecit. Cum enim procul ab aulæ ſtrepitu reique uxoriæ moleſtiis in publici ſacerdotii dignitate & pingui otio tranquille vitam degeret, nihil prius antiquiuſque habuit, quam ut earum literarum, quæ tum temporis principibus in ſinu, in oculis, in manibus erant, id eſt Græcarum ſcientiſſimus evaderet. Id quod improbo labore abunde conſecutus eſt, vel Græcorum judicio, quibus ob ſtili ſui dotes non Præneſte, ſed Athenis natus videtur. Nec puto quenquam, qui ſemel hanc lotum guſtaverit, teneri poſſe, quin cum Plinio admirabundus exclamet: *Hominemne Romanum tam Græcè loqui?* lib. IV. ep. 3. Namque illa rotundi oris gratia, illa terſæ dictionis puritas, ille denique ſanus & nativus orationis ornatus mira quadam dulcedine legentium animis obrepit. Utinam vero ſcripta Æliani omnia ad nos illibata & integra perveniſſent! certe quicquid ſtylus Sophiſticus habet verbis nitidum, ſententiis acutum, figuris jucundum, translationibus floridum, inventione præclarum, compoſitione elaboratum, id omne Noſter velut quidam *eloquentiæ inſtitor* nobis intuendum & pæne contrectandum daret. Sed hîc Æliani opera vi temporum & concurſu calamitatum partim labefactata & convulſa, partim plane deleta exſtinctaque merito dolemus. Nam ſi quiſquam Autorum ab ævi genuino male exeſus videtur, is ſanè Ælianus eſt. Ita nobis periit liber περὶ προνοίας, in quo Noſter, quantum ex fragmentis, quæ Variæ Hiſtoriæ ſubjecimus, colligere eſt, con-

tra Epicurum ex perpetua florentiſſimarum gentium hiſtoria diſputavit humana negotia non temere caſuque furſum deorſum ferri agive, ſed Divinam illis providentiam accuratè intervenire. Eodem fato intercidit alius ejuſdem ingenii fœtus περὶ θείων ἐναργειῶν. *de manifeſta Divini numinis præſentia.* Nempe voluit inibi Ælianus ex mirificis morborum curationibus, ex ſacrilegorum horrendis pœnis, ex piorum præmiis divinitus datis oſtendere, quam manifeſta & præſens merentibus vel ira Deorum vel gratia exſtiterit. Neque ab hac labe manſit intacta, quæ nobis ſub manu eſt, Varia Noſtri Hiſtoria, qua de re non ante dicam, quàm nonnulla de diverſa ejuſdem inſcriptione obiter inſeruero. Communior itaque &, ni fallor, ab ipſo Æliano profectus eſt titulus, περὶ ποικίλης ἱςορίας, id eſt, *de Hiſtoria per Saturam*, *ſi Peſcennium Feſtum* ſequamur, cujus libros hoc ipſo nomine inſignitos laudat *Lactantius* lib. I. *Divin. Inſtit.* Suidas autem in vocibus ἀσέλγεια & κάκη Ælianum περὶ ποικίλης ἀφηγήσεως allegat, & mea quidem ſententia nequaquam novum quendam & diverſum à Varia Hiſtoria innuit librum. Nam inſcriptio iſta tam bene quadrat in Variam Hiſtoriam, quam quæ maximè. Veteres enim aliis atque aliis nominibus, quæ non longè à ſe invicem abeunt, Variam Æliani hiſtoriam laudaſſe in confeſſo eſt, ut in notis ad Titulum obſervatum. Adde quód *Stephanus* de *Urbibus* voce Χεῤῥόνησος verba quædam afferat ex Æliani πρώτῳ ἱςορικῆς διαλέξεως, quæ cum etiamnum extent lib. II. V. H. cap. 33. omnis nobis exempta dubitatio eſt. Cæterum ex hac Stephani inſcriptione aliquis adduci poſſet, ut crederet, Ælianum diverſo tempore ſuam Variam Hiſtoriam amicis adhibitis vel frequenti auditorio recitaſſe, pro more Rhetorum, qui non fictas tantum controverſias, verum etiam ipſas hiſtorias, quamvis non oſtentationi, ſed veritati fideique compoſitas, in cathedras declamantium protrudebant. Nec officit, quod publicæ διαλέξει vel *recitationi* minus conveniat jejuna illa macies plurimorum capitum in Varia Hiſto-

ria,

ria. Temporum enim vitio *Noster* adeò mutatus à se ipso est, ut si rursus ab inferis existeret, vix se in suo libro agnosceret. Gemina enim pestis in Variam Historiam grassata est, Neglectus scilicet & Compilatores, quarum illa libri partem bene magnam tineis & blattis comedendam dedit, nisi quod Ampliss. *Mügius*, Tredecimvir Argentoratensis Reipublicæ, suo Codici ascripserat, librum XVII. V. H in Bibliotheca Vindobonensi Cæsarea adhuc superesse. Hinc cum oculorum dolore videmus, loca quam plurima in Veterum monumentis ex Æliani *Variis* citari, quorum tamen nec vola nec vestigium ullibi hodie apparet. Altera pestis compilatorum pessima exempla in V. H. edidit, effecitque sedulo, ut pro justo opere quædam ruta cæsa, pro integro corpore ossa & pellem, pro apparatissimis epulis, analecta & miculas haberemus. His etiam debemus capita V. H. partim accisa, partim malè distincta, & quæ re ipsa cohærent ingratiis à se divulsa, ut notæ docebunt. Nec ab alio fonte defluxit, quod lemmata capitum non ubique sani sint coloris, id quod unico tantum exemplo, ne justo sit longior oratio, ad liquidum deducam. Nam lib. II. V. H. cap. 8. inscriptio dicit, Euripidem & Xenoclem inter se commissos esse Olympiæ: at vero ipsum caput haud obscure clamat, non Olympiæ, sed Athenis pessimum Poëtam optimo antelatum à quinque Atheniensium judicibus, aut largitione pecuniæ corruptis, aut ex inscitia de Euripide, cujus singulos versus singula testimonia Cicero putat, malè pronunciantibus. Est quidem amicus è *Norico*, harum literarum, si quisquam alius, peritissimus, qui emendatione huic malo mederi voluit. Nam pro Ὀλυμπία reponit Ὀλυμπίοις, ac Olympia Athenis celebrata intelligi satis erudite judicat, modò Atticus populus fundus esset, in illis Olympiis æque ac Liberalibus, Panathenæis & Chytris Tragicos decertare solitos. Sed hæc obiter, redeo ad compilatores; qui ex Varia Nostri historia mera fecerunt mapalia, & hujus grassaturæ clara vestigia passim impressa relique-

querunt. Nam infelix ὅτι, quod ſæpius ſe oculis ingerit, haud dubia eorum hominum nota eſt, qui bonum *Ælianum* excerpendo ita diſcerpſerunt, ut nec caput nec pedes haberet. Et hæc hactenus de Varia Hiſtoriâ: reliquum eſt, ut de ejuſdem Editione pauca ſubjiciam. Ubi ante omnia fateor ſimpliciter, non conſilio dataque opera, ſed precibus aliorum, quibus hîc ſeritur metiturque, me adductum, ut hanc Æliani edendi provinciam ſuſciperem. Cum enim noſtratis typi exemplaria divendita eſſent, & hoc amplius notæ poſthumæ auctariumque Græci Indicis à manu B. Dn. *Schefferi* in Bibliopolæ arculis laterent, omninò ſub prælum revocandus erat Ælianus, ejusque corrigendi labor, quoniam nemini obtrudi poterat, ad me nihil tale cogitantem devolvebatur. Nec dum tamen animum induxeram vel verbulum in Autorem parare poſt tot viros literarum non profeſſione magis quam ſcientia celeberrimos. Nam id ſaltem negotii mihi datum initio credidi, ut, quoad ejus fieri poſſet, Æliani librum â denſis operarum exerrantium vitiis repurgarem. quod dum quanto poteram ſtudio exſequi conor, repente inter legendum longe alia mihi mens oborta eſt. Videbar enim mihi nimium quantum prævaricari, ſi plane diſſimularem, eſſe, ubi non poſſim pedibus in ſententiam commentantium diſcedere. Spero tamen id ea fieri cum modeſtia, ut nec in cujuſquam offenſâ ſim meo quidem merito, nec jam olim vitâ defunctis ſua pax & autoritas delibetur. Et quis quæſo unquam tam bene ſubducta ratione hæc ſtudia coluit, quin res, ætas, uſus ſemper novi aliquid apportent? Hæc omnia eo tendunt unicè, ut ne Lector Benevolus ignoret, hanc virium experiundarum occaſionem materiamque non ἀπὸ δρυὸς ἢ πέτρας, *è quercu vel petra* vel unde unde mihi exſculptam, ſed ab aliis ultro oblatam aut ſaltem non recuſanti ingeſtam eſſe. Non enim cum iis facio, qui domi fame ſibi laborare videntur, niſi foris famæ Poëticæ plus ſatis habuerint. Cæterum quid ſecum novi ferat hæc tertia editio, pluribus exponere ſupervacuum erit. Liber enim

ipſe

ipſe prima fronte præfert, quænam ſibi fuerit facta acceſſio. Si tamen B. Dn. Schefferum hac de re audire placet, en ejus verba! *Habes*, inquit, *tertiam*, Lector Benevole, *ſi ſecundam appellare meam debeo, Æliani editionem, in qua quod meum fuerit propoſitum, habe verbis tribus, quia pluribus nunc non licet. Contuli primum cum iis, quæ à* Tanaq. Fabro *annotata ſunt, priores meas curas, & ubi ab ipſo diſſentiendi cauſæ apparebant bonæ, ſententiam meam propoſui. Deinde Lectiones Varias ex MSCtis tribus Pariſienſis Bibliothecæ produxi, & ſubinde eis textum ſtudui reddere correctiorem. Quæ etiam alii viri docti ad Ælianum poſt ultimam editionem meam prodidere, omnia, quantum potui, appoſui: ut haud paucis locis emendatior clariorque facta ſit hæc editio, quam ulla alia à quocunque publicata. Indicem poſtremo dare plane novum conſtitui, quia prior multus mendis inquinatus eſt, daboque eum, ſi per temporum calamitatem licuerit. Sin minus, hiſce fruere & Vale.* Hæc ille in præfatiuncula abhinc annos prope ſeptem Argentoratum tranſmiſſa. Quæ vero prædictis de meo vicariâ operâ appoſuerim, breviter ſic habeto. Primum in notis loca *Noſtri* mendoſa corrigere, ſana confirmare, & à ſupervacaneis emendationibus aſſerere, obſcura denique luce aliqua juvare volui. Deinde Græcum Indicem à voce διαβάλλομαι, ubi B. Dn. *Schefferus* ſubſtiterat, ad calcem uſque locupletiorem dedi, etiam alibi paſſim animadverſionibus pro re natâ aſperſis. Acceſſit & Latino Indici pluſculum, quam ante habuit. Indiculus Autorum, quos *Noſter* laudat, mutuatus eſt à MSCto Codice Ampliſſ. & Amiciſſimi Dn. *Königii*. μεγάλη χάρις αὐτῷ, quod notas, quas olim in Ælianum adornaverat elegantiſſimas, pro ſuo literas juvandi ſtudio haud gravatim communicarit. Harum bona ope ſubinde me uſum, libenter agnoſco, & res ipſa ſatis me tacente loquitur. Quod ſi Regiæ illæ copiæ paulo maturius adveniſſent, tum aliâs alio labore, tum imprimis colligendis hinc & illinc Æliani fragmentis plane ſuperſedere po-

tuiſſem. Tulit nihilo ſecius laudatus Codex ſuppetias peropportunè, quatenus in ſupplementum ſcribenda aliquoties ſuppeditavit. Sin verò adhuc alia fragmenta, quaſi morte ducis exauctorata, à ſignis abfuerint, ea per otium intentiore cura conquirant, qui hujuſmodi delectus agere volunt poſſuntque. Me interea propoſiti ratio ad Latinum Æliani interpretem, *Juſtum Vultejum*, quaſi manu ducit. Ille, utne multis Te demorer B. L. meram verſionem ſuam, Anno ſuperioris ſeculi quadrageſimo octavo, *Joh. Oporino* Baſileæ excudendam, juvenis dedit, eamque lucubrationum ſuarum primitias vocat *epiſtola* ad *Pincierum*. Ut jam fruſtra ſint, qui hujus Verſionis alium neſcio quem ſibi Autorem fingunt & pingunt. Hæc porrò ſatis Latina Interpretatio, ubi minus feliciter ſenſum Æliani aſſequebatur, manus criticas abunde jamdum experta, & ſucceſſu temporis adeo correcta, deformata, & interpolata eſt, ut priſtini coloris parum habeat reſiduum. Hinc ſæpius follem percutit, qui Fabrum deſtinat, id eſt, correctorem tangit, qui ſibi cum ipſo Interprete rem eſſe exiſtimat. Quod an non mihi quoque acciderit alicubi, viderint, quibus vacat. Ego certè eas hallucinationes Interpretis, à quibus nihil periculi doctis videbatur eſſe, levi, quod ajunt, brachio attigi, vel plane B. Lectori integrum ſervavi judicium. Et hæc fere erant, quæ Te ignorare nolui, L. B. Jam itaque modum finemque præfatio habeat verbis *Terentiani* c. 2. de Syllabis:

Corrigenda ſi qua ſane viſa vobis hîc erunt,
Non ero ſtultè repugnans, aut amans prave mea,
Quin ſtatim culpanda delens, præbeam rectis locum.

Vale B. L. &, quod absque moleſtia Tua fiat, diſpice, an habeas ullum in manibus Autorem, quem hoc ſcriptionis genere *Noſtro* vel anteferre, vel parem habere poſſis. Argent. XIV. Cal. Jan. Anno MDCLXXXIV.

JACOBI PERIZONII
DEDICATIO.

NOBILISSIMO ATQUE AMPLISSIMO

VIRO,

FRIDERICO SLUYSKENIO,

TER HORSTÆ DOMINO,

CURIAE HOLLANDIAE,
ZELANDIAE, ET FRISIAE,
PRAESIDI GRAVISSIMO,
&c. &c. &c.

S. P. D.

JACOBUS PERIZONIUS.

Redit ad Te, Vir Amplissime, ad quem potissimum debebat, Varia hæc Aeliani Historia. Tui enim est muneris, quod ad eam recensendam castigandamque adhibere potui exemplar Manuscriptum, optimae in iis, quæ excussa jam sunt aut cognita, notae, quod certe mihi abs Te concessum, & ex carcere, in quo ab hominibus, qui Tua facilitate abutebantur, multos jam detinebatur annos, eductum tandem, magno in his fuit usui & adjumento. Quocirca, quicquid

in Auctore hoc emendavi forsan aut restitui, quicquid ei opis attuli & nitoris, si quid id est, quum ex Tuo potissimum sit Codice haustum, ut Tuae ergo Humanitati, Tuoque in literas Humaniores studio, acceptum maximam partem referri, ita Tuo quoque consecrari Nomini, par erat & æquum. Neque Tu repudiabis, opinor, quod ipsum abs Te quodam modo est profectum, neque id siverit spectata Tua comitas, & favor ille, quo studia literarum, neglecta jam ferme, & contemptim à plerisque habita, Tu tamen prosequeris constantissimo. Quis enim, si ab uno aut altero fortassis, Tui similibus, discessero, quis, inquam, superest hic amplius, qui Literas respiciat, curet, foveat? quis, qui eas ab interitu hisce in terris vindicet aut retrahat, ubi quondam floruerunt uberrimo artium doctarum proventu, & clarissimum ex hac præsertim Lugduno extulerunt caput supra omnes cultioris Europae populos? Sed querelis apud Te, & in hac quidem Epistola, abstinere, melius est; quin malim & ipse, meam animi voluptatem potius ac laetitiam hic declarare, quod per causam tui beneficii, ac subsidii, quo me ad operam hanc Aeliano navandam instruxisti, occasionem nactus sim testificandi palam, qua veneratione & observantia, quam lubens meritoque, Tuam Ego virtutem ac dignitatem colam. Diu jam est, quod Tuam me in amicitiam haud gravate recepisti, quum meam in disciplinam Franequerae in Frisiis unicum dares Filium, Virum jam Egregium, suo merito dudum ad publicae rei, actorumque Harlemensium curam, admotum, & cum maxime, mirifica omnium gratulatione & applausu, in Supremam plane Batavorum Curiam adscitum. Neque vero istam mihi voluntatem tuam imminuit amplissimus ille dignitatis gradus, in quem postea ipsa Te Resp. & Serenissimus Magnae Britanniae Rex, ex Amstelaedamensium Judicum ordine evocarunt, ut, sicuti Uxoris Tuae, Matronae Sanctissimae, Frater, Vir Illustrissimus, ANT. HEINSIUS, Magnus Batavorum Syndicus, summae Reip. domi forisque pervigili cura & consilio sapientissi-

mo semper adest & praeest, sic Tu juri & justitiae apud hanc gentem praesideas, quod & facis summa animi & vitae integritate, ac severa legum custodia, perpetuo aequi bonique studio temperata. Amplissimus hic mihi aperitur campus in Tuas excurrendi laudes, sed putidam in os laudationem nec tua fert gravitas ac virtus per se satis superque omnibus commendata, nec meae frontis verecundia, qui etiam Te in illibata recte factorum conscientia, & secunda populi totius existimatione, summam voluptatis & gloriae positam habere sentio. Animi tamen tibi devoti quam maxime pignus certissimum ut accipias hasce meæ curæ & laboris literarii chartas, utque eadem facilitate editum a me denuo, Tibique inscriptum, admittas Aelianum, qua quondam MS^tum ejus Codicem in publicum mihi concessisti usum, id vero est, quod nunc obnixe Te rogo. Ita diu salvus ac felix praesis Curiae Batavae! Ita vigeas, ac floreas cum omnibus Tuis in grande initi modo saeculi spatium! Ita decus, gloriam, dignitatem, fortunam, uno tenore ad supremum, sed qui serus sit, producas vitae halitum! Ita denique Filio Tuo, Viro Nobilissimo, fortunet Deus Opt. Max. illustrem illam dignitatem, in quam hoc ipso temporis articulo ex commendatione Nostrorum Ordinum, Sapientissimorum Patriae Patrum, a Serenissimo Rege est productus. Vale, Vir Gravissime, & me in Tuis, Tibique addictissimis, habere persevera. Lugduni in Batavis pridie Nonas Aprileis, cIↄ Iↄcc I.

JACOBI PERIZONII

PRÆFATIO.

PRÆFATIO,

In qua potissimum agitur de Æliani Ætate, & Hac Ejus Historia, ut & de Hac Commentandi ratione.

Multa etiam nunc habeo, de quibus tecum agam, Quisquis es, Harum literarum amans Lector: sed quæ omnia recident partim in ipsum Auctorem, & ejus Ætatem, atque hoc, quod nunc edimus, Opus *Variæ Historiæ:* partim in hanc Eitionem, ut te doceam, quibus subsidiis instructus ad eam accesserim, quas habuerim ita commentandi rationes, quid denique in universum hic tibi præstiterim. De Auctore ipso in alia omnia abeo ab Omnibus Interpretibus, aliisque Eruditis, qui de Illo & ejus Ætate egerunt. Referunt enim Eum Omnes, quos vidi, ad Imp. Hadriani tempora, quem Ego ad Imperium Alexandri Severi demiserim. Sed antequam in controversiam præsentem descendamus, operæ pretium erit, ut prius, ut ferme fit, quæ Veteres, Philostratus in *Vitis Sophistarum* lib. II. circa finem, Æliani hujus Vitam quoque enarrans, ac dein Suidas, de eo tradiderunt, Tibi exhibeamus, quibus Vossii verba ex *lib.* II. *cap.* II. de *Historicis Græcis* subjiciemus.

ΤΟΥ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΒΙΟΣ ἐκ τοῦ δευτέρου τῶν βίων τῶν Σοφιστῶν τοῦ Φιλοστράτου.

Αἰλιανὸς δὲ Ῥωμαῖος μὲν ἦν, ἠττίκιζε δὲ, ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσογείᾳ Ἀθηναῖοι. Ἐπαίνου μοι δοκεῖ ἄξιος ὁ ἀνὴρ οὗτος· πρῶτον μὲν ἐπειδὴ καθαρὰν φωνὴν ἐξεπόνησε, πόλιν οἰκῶν ἑτέρᾳ φωνῇ χρωμένην· ἔπειθ' ὅτι προσρηθεὶς Σοφιστὴς ὑπὸ τῶν χαριζομένων τὰ τοιαῦτα, οὐκ ἐπίστευσεν, οὐδὲ * ἐκόλασε τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, οὐδὲ ἐπήρθη ὑπὸ τοῦ ὀνόματος οὕτω μεγάλου ὄντος, ἀλλ' ἑαυτὸν εὖ διασκεψάμενος, ὡς μελέτῃ οὐκ ἐπιτήδειον, τῷ συγγράφειν ἐπέθετο, καὶ ἐθαυμάσθη ἐκ τούτου. Ἡ μὲν ἐπίπαν ἰδέα τοῦ ἀνδρὸς, ἀφέλεια προσβάλλουσά τι τῆς Νικοστράτου ὥρας· ἡ δὲ ἐνίοτε πρὸς Δίωνα ὁρᾷ, καὶ τὸν ἐκείνου τόνον. Ἐντυχὼν δέ ποτε αὐτῷ Φιλόστρατος ὁ Λήμνιος, βιβλίον ἔτι πρόχειρον ἔχοντι, καὶ ἀναγιγνώσκοντι αὐτὸ σὺν ὀργῇ, καὶ ἐπιτάσει τοῦ φθέγματος, ἤρετο αὐτὸν ὅ, τι σπουδάζοι; καὶ ὃς, ἐκπεπόνηταί μοι, ἔφη, κατηγορία τοῦ Γύννιδος. καλῶ γὰρ οὕτω τὸν ἄρτι καθήμενον Τύραννον, ἐπειδὴ ἀσελγείᾳ πάσῃ τὰ Ῥωμαίων ᾔσχυνε. Καὶ ὁ Φιλόστρατος, ἐγώ σε, εἶπεν, ἐθαύμαζον ἂν, εἰ ζῶντος κατηγόρησας. Εἶναι γὰρ δὴ τὸ μὲν ζῶντα τὸν Τύραννον ἐπικόπτειν, ἀν-

ÆLIANI VITA ex Libro II. Philoſtrati de Vitis Sophiſtarum.

Aelianus, quamvis genere Romanus, non minus tamen Attice, quam vel mediterranei Athenienſes, loquutus eſt. Et ſanè laude dignus vir ille mihi videtur: primum, quod quum habitaret in urbe, quæ ſermone alio utebatur, Græcæ tamen linguæ puritatem eſt conſequutus: deinde, quod delato ſibi ab iis, qui hujuſmodi titulos conferre ſolent, Sophiſtæ nomine, nullam de ſe fiduciam, aut adulationem ſui, aut ſuperbiam, ex tanti nominis honore concepit. Quin potius, quum ſuas ipſe vires trutinaſſet, eaſque declamatoriæ palæſtræ impares judicaſſet, ad ſcribendum ſe contulit, & admirationem inde conſequutus eſt. Dictio Viri in univerſum, ſimplicitas quædam eſt, habens aliquid ex venuſtate Nicoſtrati, aſt aliquando Dionem, ejuſque dicendi genus & tonum imitatur. Hunc olim Lemnius Philoſtratus, librum quendam in manibus habentem, reperit, quem cum indignatione & vocis intenſione lectitabat: & quum ille, quid meditaretur, quæreret: Gynnidis (hoc eſt, effœminati hominis) *accuſationem à ſe elaboratam dixit. ſic autem vocare ſe Tyrannum, qui paulò ante Romanum imperium tenuerit, eique omni genere libidinis turpem inuſſerit maculam. Cui Philoſtratus, Admirarer (inquit) ſi viventem accuſaſſes. Siquidem viventem Tyrannum ſtylo perſtringere, viri opus cen-*

* Al. ἐκολάκευσε.

ἀνδρός· τὸ δὲ ἐπεμβαίνειν κειμένῳ, παντός. Ἔφασκε ἡ ἀνὴρ οὗτος, μήδ' ἀποδεδημηκέναι πῇ τῆς γῆς ὑπὲρ τὴν Ἰταλῶν χώραν, μηδὲ ἐμβῆναι ναῦν, μηδὲ γνῶναι θάλατταν. Ὅθεν καὶ λόγου πλείονος κατὰ τὴν Ῥώμην ἠξιοῦτο, ὡς τιμῶν τὰ ἤθη. Παυσανίου μὲν οὖν ἀκροατὴς ἐγένετο. Ἐθαύμαζε δὲ τὸν Ἡρώδην ὡς ποικιλώτατον ῥητόρων. Ἐβίω δὲ ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα ἔτη, καὶ ἐτελεύτα οὐκ ἐπὶ παισί· παιδοποιΐαν γὰρ παρῃτήσατο, τῷ μὴ γῆμαί ποτε. Τοῦτο δὲ, εἴτε εὔδαιμον, εἴτε ἄθλιον, οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ φιλοσοφῆσαι.

censeo: in jacentem verò invehi cujusvis. Prædicabat de se Ælianus, nunquam se in ullam terrarum partem fines Italiæ egressum, navem nunquam inscendisse, neque novisse mare. Quare Romæ in majore erat pretio, veluti patriam honorans. Docentem audivit Pausaniam. Herodem verò, tamquam vario sermonis artificio præstantissimum inter rhetores, admiratus est. Vivendo annum sexagesimum excessit, & sine liberis defunctus est, quia uxorem ducere liberosque procreare renuerat. Quod quidem felicius, an miserius sit, disceptare nunc tempestivum non est.

Ἐκ τοῦ Σουΐδα.

Αἰλιανὸς, ἀπὸ Πραινεστοῦ τῆς Ἰταλίας, ἀρχιερεὺς καὶ Σοφιστὴς, ὁ χρηματίσας Κλαύδιος. Ὃς ἐπεκλήθη μελίγλωσσος, ἢ μελίφθογγος. καὶ ἐσοφίστευσεν ἐν Ῥώμῃ αὐτῇ, ἐπὶ τῶν μετὰ Ἀδριανὸν χρόνων.

EX SUIDA.

Ælianus Præneste in Italia ortus, Pontifex & Sophista, prænomine Claudius, cognominatus verò Meliglossus vel Meliphthongus, i. e. mellis instar suavem linguam vocemque habens. *Et post Adriani quidem tempora in ipsa Roma Rhetoricam professus est.*

EX VOSSIO DE HISTORICIS GRÆCIS.

Sub eodem Cæsare (*Adriano*) vixit Claudius Ælianus. Præneste is natus fuit, Suida teste; sed Romæ vixit, civisque Romanus fuit; unde & se in Variis sæpius Romanum appellat; uti quoque Philostratus facit. Et iste in Italia natus ita Attice loquebatur, quam Attici Athenis solent; ut idem Philostratus ait. Imo tanta inerat sermoni

&

& ſcriptis ſuavitas, ut propterea diceretur Μελίγλωσσος, vel Μελίφθογγος; quemadmodum apud Suidam legere eſt. Ætatem ejus indicat, quod Tactica ſua miſerit ad Adrianum Cæſarem. Eorum vero in præfatione ait, ſe Nervam conveniſſe Formiis. Itaque facile mihi perſuadeo, non alium ab hoc Æliano eſſe, cujus meminit Martialis lib. XII. epigr. XXIV:

O jucunda, covine, ſolitudo,
Carrucâ magis, eſſedoque gratum
Facundi mihi munus Æliani.

Sane Martialis ſub Domitiano, Nerva, & Trajano floruit: ut vel ex eopſe libro Epigr. VI. & VIII. liquet, quo oblique Domitiani tempora damnat; illa Nervæ, & Trajani, laudat. Et, quod Ælianum hic *facundum* appellat, bene cum eo convenit, quod Μελίγλωσσον, & μελίφθογγον, vocatum dicebamus. Sub eodem vero Trajano, vel Nerva, etiam Ælianus Domitiani accuſationem ſcripſit; ſed nomine mutato. Nam inſcriptio erat, κατηγορία τοῦ Γύννιδος τυράννου. De qua Philoſtratum vide. Et iſta ſatis certa videntur. Suidas vero addit, ſub Antonino etiam, qui Hadriano ſucceſſit, Rhetoricen docuiſſe Romæ. Et fieri poteſt, ut verum dicat, cum Philoſtratus auctor ſit, annum exceſſiſſe ſexageſimum. Quanto ætatem eam exceſſerit, non dicit. Nec multum adeo de eo laboro; quando ab Nervæ exceſſu uſque ad principium Antonini ſunt anni duntaxat quadraginta. Præter Tactica quoque edidit libros XVII. de Animalibus: quibus, præ ſcriptoribus aliis, laudem eo meretur, quod ex mutis animantibus vitæ exemplum capere homines docet. Sed cujus præcipue cauſſa Ælianus etiam hoc in opere aliquem ſibi locum depoſcere viſus fuit, id eſt Hiſtoria Varia, libris conſtans XIV: etſi nec pauca ei ineſſe diffitear, quæ ad naturæ potius hiſtoriam pertineant. Si librorum horuncce ſtylum ſpectem, minus elegans eſt, quam librorum de Ani-

malibus. Sed plane mihi persuadeo, non esse extremam operi manum additam ab auctore, eo quod fato præveniretur. Nam absque dubio aliter concinnaturus erat ista capita, quæ ab ὅτι orditur. Siquidem sic solent scribere, qui alieni operis excerpta solum nobis dant: ut ostendunt Strabonis epitome, Photii Bibliotheca, pluriaque hujus monetæ. Alia etiam historica edidisse, quæ non exstent, certum est. Nam Ælianum ἐν πρώτῳ ἱστορικῆς διαλέξεως citat Stephanus in V. Χεῤῥόνησος. Nec enim puto, signare libros ποικίλης ἱστορίας. Præsertim cum ibi dicat Stephanus, Ælianum in primo laudati operis à Χεῤῥόνησος formare Χεῤῥονήσιος. Nam ea voce nusquam utitur Ælianus in primo Variæ Historiæ. Etiam Ælianum ἐν τοῖς περὶ προνοίας citat Eustathius in περιήγησιν Dionysii:

Hæc ille. Consentiunt autem in eo Omnes, Nostrum esse Ælianum, quem laudant Philostratus & Suidas. Neque Ego heic dissentio. Nam licet nihil nos juvent MSti, certe nihil Meus Uterque, qui pariter jejunum hunc Titulum Operi præscribunt, Αἰλιανοῦ Ποικίλης Ἱστορίας Βιβλίον πρῶτον, & tantum Unus ex Regiis Parisiensibus, teste Scheffero, præferat, Αἰλιανοῦ Πρενέστου τῆς Ἰταλίας Ποικ. Ἱστ. Βιβ. πρ. quod ex Suida videtur sumptum; concurrunt tamen omnia, ut credam Eundem fuisse. Primum enim *Romanum fuisse* Civem, & *Romæ habitasse*, ait Philostratus, licet Prænestino ex oppido fuerit ortus, si Suidæ fides est habenda. Ipse vero *Romanum* se diserte profitetur, ac Romam sibi *Patriam* fuisse testatur II, 38. XII, 25. & XIV, 45. Idem tamen, quod rarum fuit, & vix in alium quenquam convenit, Græce scripsit, & Græcus fuit *Sophista*, ejus venustatis, & elegantiæ tam Atticæ, ut vix ex ipsis Athenis quisquam exstiterit sermone magis Atticus. Elegantiam hanc præferunt ejus Opera, quæ nobis supersunt, cum *Varia* hæc, (Vide Capita Prima Libb. III, XII, & XIII. in quibus stylo & ingenio indulsit) tum illa *de Animalibus*, *Historia*. Sed & hinc factum, ut

Græ-

Græcos tanto fuerit ſtudio proſecutus, ut de iis dicat IX. 32. οὓς φιλῶ πάντων μάλιστα, *quos omnium maxime amo: Eoſque ad ſe, itidem ut Romanos, pertinere* tradat XII. 25. ſive reſpiciat generis ſui originem, ſive amoris aut officiorum neceſſitudinem quandam. Sed &, ſicut *Sophiſtæ* ſolebant, diligenter legit Noſter, non Platonem modo, Ariſtotelem, Iſocratem, Plutarchum, ex quibus omnibus Varia hauſit, ſed vel maxime Poëtas, quos etiam non legit tantum, ſed & paſſim laudat, ut inprimis Homerum, ac ſedulo defendit, etiam ubi forſan id non merebantur. Vide de *Anacreonte* IX, 4. de *Archilocho* X, 13. de *Hipparcho* quoque Piſiſtrati Filio, Poëtarum Amatore Præcipuo, & Patrono Liberaliſſimo, VIII, 2. Porro autem *Sophiſta* ille Romanus quia ſe ſentiebat tamen μελέτῃ οὐκ ἐπιτήδειον, *non ſatis idoneum ad declamationes faciendas*, animum adjecit ad ſcribendum, atque inde laudem & gloriam reportavit. Declarant hoc ipſum Varia Noſtri Auctoris Scripta, quæ partim interciderunt, partim ad noſtram uſque ætatem pervenerunt. Accedit quod Suidas eum Ἀρχιερέα, *Pontificem*, vel unum ex Præcipuis Sacerdotibus, fuiſſe tradat. Cui conveniens eſt, quod Noſter paſſim res Divinas, Oracula, Pœnas maxime, impiis divinitus immiſſas, memoret, & cum in Atheos, tum in Epicurum & ſimiles, qui Providentiam negabant, acriter invehatur. Vide II. 31. Quin immo integrum ex profeſſo contra Eos compoſuit Librum *de Providentia, & ejus Documentis*, laudatum paſſim à Suida. Sed clariſſime confirmat hanc ſententiam Ætas & Noſtri & illius ex Philoſtrato Æliani, in idem tempus manifeſto congruens, ut in ſeqq. oſtendemus.

Ceterum ab hoc Æliano ſejungo, & ſuas ſibi ſeorſim res habere jubeo illum, qui *Tactica* ſcripſit, & quem tamen Omnes hodie Eundem fuiſſe putant, ſed qui inſignis & certus eſt Error, ac πρῶτον ψεῦδος, quod præcipites dedit Viros Doctiſſimos in alium Errorem de Noſtri ætate, à qua integro aberrant ſeculo. Geſnerus, quum Ælia-

 num

num ederet, omnia tanquam Unius Auctoris in Unum conjunxit Volumen, & diſſertationem præmiſit hujus Tituli & Argumenti, '*Unum Ælianum omnium, quos in Hoc Volumine conjunximus, Librorum Authorem eſſe.* Sequitur eum Sixtus Arcerius in Notis ad Æliani *Tactica*, ſeorſum ab illo edita: additque Noſtrum Sophiſtam eſſe etiam illum, quem Martialis XII. 24. laudet, vocetque *Facundum Ælianum.* Uberius ea dein exſequitur Voſſius, & illam *Facundi* appellationem comparat cum iſta Μελιγλώσσου & Μελιφθόγγου apud Suidam, ſed & inde illam *Accuſationem Gynnidis Tyranni*, de qua Philoſtratus, refert ad *Domitianum.* Atque hæc omnia ſatis *Certa videri* ait, magis dubitat de eo, quod Suidas addat, ſub Antonino etiam, ſeu *poſt Hadrianum*, Rhetoricen eum docuiſſe Romæ. *Fieri tamen POSSE*, ut id quoque *Verum* fuerit, quia Ælianus, teſte Philoſtrato, *annum exceſſerit ſexageſimum.* Similiter Kuhnius, ſed & illi, qui Lexica ediderunt, Buchnerus in Theſauro Fabri, & Hofmannus, qui Ælianum *Sophiſtam Romanum* fuiſſe ajunt, *Pauſaniæ auditorem*, ex Philoſtrato, *ſub Hadriano Principe*, haud dubie id ex Æliani antiquioris Tacticis.

Ego vero Omnia hæc, quæ *Certa* adeo videntur Viris Doctiſſimis, eſſe falſiſſima, certa & liquida mente pronuncio, & primo diverſos fuiſſe hoſce Ælianos clariſſime probatum dabo utriuſque tum ex Patria, tum maxime ex Ætate, quo facto reliqua dein ultro concident. Noſter *Romanus* fuit, ut ſupra jam oſtendimus. At ille, qui Tactica ſcripſit, alienigena & Græcus, ut ſatis diſerte declarat ipſe in Procemio ad Imp. Hadrianum, dum ſe Græcorum diſciplinam militarem noſſe, & conſcribere aliis melius potuiſſe & voluiſſe ait, ſed cohibitum, quia ignoraverit Romanorum hac in diſciplina vim & peritiam, veritum, ne traderet rem jam inutilem *poſt inventam à Vobis* (ſic loquitur, intelligens Romanos, quorum Princeps erat Hadrianus,) *illius Artis doctrinam:* Verum quum tempore Imp. Ner-

væ Trajani incidiſſet in Frontinum, cognoviſſetque non parum curare illum Græcam hujus Artis diſciplinam, cœpiſſe ſe cogitare de exſequendo priore conſilio, ſiquidem exiſtimarit, talem Virum non curaturum adeo Græcam hanc diſciplinam, ſi cenſuiſſet Romana eſſe inferiorem multo aut deteriorem. Quis ex toto hoc loquendi modo & nexu non agnoſcat Scriptorem illum *Græcæ* fuiſſe gentis, non *Romanæ*, cujus civitatis mores & diſciplinam in eo etiam genere, cui ſe totum dediderat, ignorare prorſus ſe fatetur, immo à quibus manifeſte & palam adeo ſe diſtinguit & ſeparat, dum ad Imp. Romanum Græce ſcribens, de Romanis, non NOBIS ait, ſed VOBIS?

Res tamen etiam certior evadet ex tam diverſa & plus ſeculi intervallo ſejuncta Utriuſque ætate. Græcum illum Tacticorum Auctorem vixiſſe temporibus Trajani & Hadriani, certiſſimum ex illo procemio ad Hadrianum ſcripto, in quo ſe etiam ſub ejus Patre Nerva Trajano egiſſe cum Frontino Viro Conſulari de re Tactica ait. At Noſtri Æliani tempus ad Imperium Alexandri Severi, qui anno Chriſti 222. imperare cœpit, cum Hadrianus cœperit an. 117. rejiciendum clariſſime jam probabo, & tanto ſtudioſius, quanto magis paradoxa res eſt, & in alia omnia abierunt Omnes Eruditi. Res autem liquido ſatis conficitur ex Philoſtrato, quem omnes advocant, & ex quo Æliani Vitam in ejus Editionibus exhibent, ſed nemo, ut videtur, inſpexit diligenter ſatis, aut conſideravit, ut oportebat. Scripſit ille duobus Libris *Vitas Sophiſtarum*, ſed ita, ut prius & ſeparatim commemoraverit Philoſophos, qui & Sophiſtæ ſunt habiti, dein Veros Sophiſtas. In utroque genere exſequendo habuit & ſervavit rationem Ætatis; atque ita Libro Priore poſt Philoſophos expoſuit Sophiſtas illos, qui antiquiores fuerunt Herode Attico; In poſteriore reliquit nobis hujus Herodis Vitam, ac dein Æqualium ejus, & Eorum, qui Illius, denique etiam, qui Horum ipſorum, fuerunt diſcipuli & Auditores. Cum progreſſu itaque Libri progreditur ſeries Temporis &

Imperatorum quoque, ſub quibus illi Sophiſtæ vixerunt, ab Hadriano ad Alexandrum Severum uſque. Herodes ille vixit & floruit ſub Hadriano, Ant. Pio, & Marco, ſub quibus poſterioribus etiam Alexander, Hermogenes, & Ariſtides: ſub Marco & Commodo diſcipulus Herodis, Adrianus, & Hujus, Pollux. Sequitur dein apud Philoſtratum alius Herodis Auditor, Pauſanias, is ipſe, cujus habemus *Græciæ deſcriptionem*, & qui *Eliaca* certe, & *Arcadica*, ſcripſit extremis Marci temporibus. Hujus demum, qui jam ſenex haud dubie ſub Commodo & Severo, interpoſitus quippe inter Pollucem, qui Commodo inſcripſit ſuum *Onomaſticon*, & Athenodorum Pollucis æqualem, Romæ docuit & mortuus eſt, Diſcipulus fuit Ælianus Noſter, qui eum & laudat in hac *Varia*, XII. 61. Progreditur dein Philoſtratus ad eos, qui ſub Sept. Severo florere cœperunt, quorum primus eſt Apollonius Athenienſis, Adriani auditor, qui ipſe fuerat Herodis. Ejuſdem Severi Epiſtolis ſcribendis præfuit Antipater, Adriani itidem & Pollucis diſcipulus, ſed vixit etiamdum ſub Caracalla, poſt necem Getæ. Æquales ejus fuerunt, qui ſequuntur apud Philoſtratum, Hermocrates Antipatri gener, Heraclides, & Hippodromus. Sub Caracalla jam floruit Philiſcus, Romam ad Imperatorem illum profectus litis cauſa, ut diſerte Philoſtratus ait, ſed cujus verba vitioſe iſtic eduntur, & peſſime vertuntur. Verba hæc ſunt: Οὗτος νῦν τῆς δίκης γενομένης ἐπὶ τὸν Αὐτοκράτορα, Ἀντωνῖνος δὲ ἦν ὁ τοῦ (lege omnino τῆς, & Vide Salmaſium ad Spartianum in *Sept. Severo* cap. 18.) Φιλοσόφου παῖς, Ἰουλίας, ἐστάλη ἐς τὴν Ῥώμην, ὡς τὰ ἑαυτοῦ θησόμενος, καὶ προσρυεὶς τοῖς περὶ τὴν Ἰουλίαν Γεωμέτραις τε καὶ Φιλοσόφοις, εὕρετο παρ' αὐτοῖς διὰ τοῦ Βασιλέως τὸν Ἀθήνησι θρόνον. Vertuntur hæc ſatis imperite: *Is nunc lite conteſtata apud Imperatorem* (*qui Antoninus erat Philoſophi ex Julia Filius*) *Romam miſſus eſt, ut ſua diſponeret. Ibi cum in Geometras & Philoſophos Juliæ incidiſſet, ab ipſis, Imperatoris ope, Athenis ſedem invenit.* At voluit Philoſtratus:

tus: *Is vero lite ſibi orta, ad Imperatorem* (*Antoninus* Caracalla *is erat, Juliæ Philoſophæ Filius*, Mater enim ejus, Julia Domna, Philoſophiæ ſtudium coluit, & Philoſophos fovit, inque iis ipſum Philoſtratum Lemnium, de quo mox) *Romam profectus eſt, tanquam res ſuas conſtituturus: atque ibi quum ſe applicuiſſet Geometris & Philoſophis, qui erant circa Juliam, nactus eſt, apud eos agens, cathedram Athenienſem per Imperatorem.* Jam vero poſt hunc Philiſcum habes demum Æliani Noſtri Vitam apud Philoſtratum, ita ut duo tantum dein ſequantur, Heliodorus & Aſpaſius, quorum alterius in Vita Imperator nominatim nullus exprimitur, at in alterius, qui, æque ac Noſter, Pauſaniæ fuit Auditor, diſerte jam *Alexander Severus* nominatur, cujus ille in Comitatu fuerit. Volui & debui hunc ex Philoſtrato ordinem exponere cum Sophiſtarum, tum Imperatorum, ut ita liqueret, Eum, in his *Vitis Sophiſtarum* eorum Ætatis ordinem ſervaſſe, atque ideo ex illo Ordine Ætatem ſingulorum conſtitui poſſe, etiam Eorum, quorum in Vita ceteroquin Ætas iſta diſerte non declaratur. Nam quis his jam recte perpenſis negabit mihi amplius, Ælianum fuiſſe ergo Aſpaſii, ſui apud Pauſaniam condiſcipuli, qui Alexandri Severi tempore florere cœpit, æqualem, vel paulo tantum majorem natu?

Sed tamen etiam in illa *Æliani Vita* liquidum ſatis reperi argumentum ad firmandam ejus Ætatem, vel meam de ea ſententiam. Philoſtratus enim Lemnius, qui fuit Suidæ *Philoſtratus Secundus*, & hujus Philoſtrati Patruus & Socer, ut recte cenſuit Voſſius, incidiſſe aliquando in Ælianum dicitur, recitantem acrius accuſationem quandam ab ſe compoſitam, quumque Ælianus, *quid recitaret*, rogatus, dixiſſet, *eſſe Accuſationem Gynnidis*, ſeu *Tyranni iſtius, qui paulo ante remp. Romanam tenuerat*, reſpondiſſe, *Admirarer Te & laudarem, ſi Vivum accuſaſſes. Hoc enim fuiſſet Viri, quum invehi in mortuum, ſit Vulgaris* ſeu *Cujuslibet Hominis.* Ex hujus reſponſi

gravi-

gravitate Censoria liquet, Philostratum hunc Lemnium fuisse Æliani saltem æqualem, si non grandiorem natu. Jam vero fuit ille *XXIV* tantum *annos natus* sub Caracalla, quando *is illi dedit immunitatem*, ut diserte tradit junior Philostratus in *Vita Philisci*. Et confirmatur hoc ipsum ex *Vita Hippodromi* p. 612. ut & ex eo, quod dein viguit & floruit auctoritate magna sub Alexandro Severo, quod docet nos *Vita Aspasii*. Quod si jam tribuamus illos Philostrato Lemnio annos in ipso Caracallæ initio, quod tamen nulla nos cogit ratio, ac dein eandem plane ætatem Æliano, tum sane Noster, qui vitam ultra annos LX. produxit, attigisset Imperium Philippi, quod Philostratum illum attigisse ait Suidas, quum inter initium Caracallæ & Philippi, XXXIII. tantum anni intercesserint. Ex his jam patet clarissimum in modum, quantopere aberraverint à vero Eruditissimi Viri, qui non modo Ælianum hunc à Martiale jam laudatum, & *Facundi Æliani* nomine designatum, sed & illam *Gynnidis & Tyranni accusationem* ad Domitianum referendam esse, pro *satis certo* nobis affirmant. Quid enim Domitianus ad Philostrati & Æliani curam pertinebat? An ille tunc erat ὁ ἌΡΤΙ καθήμενος Τύραννος, *qui paulo ante exstiterat*, quum ab Exitu Domitiani ad Initium Caracallæ fuerint CXIV anni? Sine ullo dubio *Gynnis & Tyrannus* iste fuit Elagabalus, cujus Tyrannis congruit in illorum ætatem, & qui vere ac præ omnibus aliis ἀσελγείᾳ πάσῃ τὰ Ῥωμαίων ᾔσχυνε, *omni genere spurcissimarum libidinum Imperium Rom. dehonestavit*, immo *Libidinum genera quædam invenit*, & *spinthrias veteres*, *atque omnes apparatus Tiberii*, *Caligulæ*, *Neronis*, ut ait Lampridius *Cap.* 33.

Ita vero ex Philostrato, & Ejus *Vita Æliani*, satis jam liquet ni fallor, diversos fuisse, Nostrum, & illum Ælianum qui *Tactica* nobis reliquit, seu Nostrum integro minimum seculo fuisse illo posteriorem. Sed & ex ipso etiam Auctore, & hac *Varia Historia*, idem adstruere liquido possumus. Non dicam nunc, adferri à Suida in V. Ἐλοιδόρησε,

verba

verba ex *Æliano*, quæ manifeste agunt de tempore Imp. Commodi, seu de *Cleandro* illius Prætorii Præfecto, de quo homine velim videas, & cum hoc fragmento conferas, Herodianum in *lib.* 1. *capp.* 12. & 13. Neque dicam, *Pausaniam*, ab illo citatum, esse igitur illo antiquiorem, esse & Plutarchum, quem sæpe descripsit. Verum id potius ostendam, ipsum Athenæum suos Δειπνοσοφιστῶν libros scripsisse & edidisse ante Ælianum, seu Hunc ex eo hausisse quam plurima: quo declarato, Athenæi simul & Æliani constituemus ætatem, seu scriptionis tempus. Athenæum Vossius scripsisse docuit post tempora Imp. Commodi, quia *lib.* XII. p. 597. rem narrat, quam suo tempore fecerit ille Imperator. Addo Ego, scripsisse eum post ipsum Caracallam, siquidem, ut animadvertit jam Tanaq. Faber *lib.* I. *Epist.* 64. memorat *Oppianum Cilicem*, & ejus Ἁλιευτικά, deque eo loquitur, tanquam jam mortuo, dum ait lib. I. p. 13. Τὸν ὀλίγῳ πρὸ ἡμῶν γενόμενον Ὀππιανὸν τὸν Κίλικα, *Qui paulo ante nos exstitit*, *Oppianum Cilicem.* Jam vero Oppianus iste diserte carmina sua inscripsit *Antonino* Caracallæ, *quem peperit Domna* Julia Sept. *Severo.* Descriptio clarissima, ex qua liquet, Suidam ergo, quando de Oppiano ait, γεγονὼς ἐπὶ Μάρκου Ἀντωνίνου βασιλέως, *qui fuit tempore M. Antonini Imperatoris*, designasse, nisi erraverit, non Imp. *Marcum Philosophum*, sed *Caracallam*, qui Cæsar factus istis nominibus semper est usus. Sequitur ergo certa prorsus ratione, Athenæi opus si exaratum est demum post mortem Oppiani, qui mortuus fertur anno ætatis XXX. ultimis annis Caracallæ, confectum ergo esse post Caracallam, sub Elagabalo haud dubie, vel primis annis Alexandri. Nam ut illam scriptionem in inferiora demittamus tempora, quod velle videtur Faber, non patitur ratio ætatis Æliani Nostri, qui sub Alexandro floruit, & scripsit haud dubie, quoniam Philostratus eum refert inter ultimos quidem Sophistas, sed tamen ante duos, quorum posterior dicitur nominatim *sub Alexandro viguisse*, & *in ejus comi-*

tatu varias perlustrasse terras. Accedit, quod Philostratus ille, desinens in Sophistis Alexandrei temporis, paulo post igitur & ipse scripserit, tanto magis, quoniam varia commemorat, quæ ex superioribus Sophistis, & ipsius Herodis discipulis, *ipse Audiverit:* & tamen fuerit superstes Æliano, quippe cujus mortem refert. Unde conficimus, Ælianum itaque scripsisse sua extremis ferme temporibus Alexandri, certe post Athenæum; Hunc vero post Oppianum, atque adeo post imperium Caracallæ, & porro ante Ælianum, atque ita vel sub Elagabalo, vel primis annis Alexandri.

Sed hæc omnia tum demum vera erunt, si probavero, quod posui & affirmavi, Ælianum hausisse quamplurima ex Athenæo. Nam cur non potius Ælianum descripserit ipse Athenæus? Id vero liquebit ex inspectis & collatis inter se Utriusque Locis. Etenim Ælianus plerumque brevius refert, quæ uberius & ex alio semper Auctore, Uno vel Pluribus, quos etiam diserte nominat, exposuit Athenæus. Sic *Caput* 15. *Libri* I. de Columbis sumptum est totum ex Athenæo IX. 11. sed qui plura partim ex Aristotele, partim ex Aliis, interserit. Sic Noster II. 18. habet ex Athenæo X. 5. tum II. 37, & 38, & 40. ex Athen. X. 6. Et IV. 22. ex XII. 1. Et IX. 3. ex XII. 9. Et IX. 8. ex XII. 11. Et XIII. 6. ex I. 24. denique XIV. 7. ex XII. 12. Quibus omnibus in locis sæpe Athenæi verba servavit Ælianus, de suo aut aliunde nihil addidit Rerum, etiam ubi à Verbis illius recessit, in Oratorias locutiones digressus. At Athenæus plura identidem, & plures rerum circumstantias, ex variis Auctoribus memorat. Sed res clarissima est ex illis *Capitibus*, in quibus Ælianus multos homines ejusdem generis aut vitii enarrat. Ita *lib.* I. *cap.* 26. Aglaiden mulierem, & *cap.* 27. Viros XIV valde voraces nominat, quos omnes eodem numero & ordine reperies apud Athenæum X. 3, & 4. immo cum Athenæus ante duos ultimos, *Alcmanem & Ctesiam*, interjecisset ex Polemone non Hominem, sed Rem quandam, *in Sicilia*

sci-

ſcilicet *fuiſſe Templum* τ̃ Α'δδηφαγίας, & *Statuam Cereris Frumentariæ*, additis aliis, ſed paucis, ſimilibus exemplis, eadem interpoſuit iſto loco etiam Ælianus, ſimilibus illis tantummodo omiſſis. Quod ſi jam loca conferas, manifeſtum tibi erit, Athenæum eos conquiſiviſſe ex Variis Auctoribus, at Ælianum ex uno Athenæo excerpſiſſe, quum Ælianus ſola ferme nomina hominum referat, ille vero ſingulis pene uberiorem addat deſcriptionem, & ipſa aliquando Auctorum verba, qui de iis egerunt. Idem reperies in *lib.* X. *cap.* 6. ubi octo homines memorat Ælianus inuſitatæ macilentiæ & gracilitatis, omnes eodem ordine ex Athenæo XII. 13. ſed qui duas maximæ formæ paginas explet de iis agens. Maxime tamen liquida & certa evadit res ex II. 41. ubi Noſter XXVIII refert φιλοπότας, omnes iterum eodem prorſus ordine, quo Athenæus *lib. X. pagg.* 435--440. licet minus Chronologico, etiam in Regibus unius Regni Syriæ. Ille autem ex diverſis eos collegit Auctoribus, & pluribus rerum geſtarum narrationibus eſt proſecutus. Quin ubi Athenæus non tam Homines, quam facta & certamina πολυποσίας, interponit, veluti quæ indixit Alexander in honorem Calani, & Dionyſius in feſto Congiorum, eadem habes apud Ælianum eodem loco. Sed & ſubjicit hiſce Viris dein ille Δειπνοσοφιςὴς Feminas quoque temulentas, aſt unam modo nominatim, *Cleo* dictam: multis vero Poëtarum teſtimoniis probat complures fuiſſe ejus generis apud Græcos. Quocirca & Noſter itidem à Viris progreſſus ad Feminas, in Plurali ait, εἰ δὲ χρὴ ϗ Γυναικῶν μνημονεῦσαι, εἰρήσθω οὖν ϗ περὶ τούτων: *ſi vero oportet & Feminas memorare, dicatur ergo & de illis.* Sed tamen Unam tantum, & illam quidem modo nominatam, memorat, nempe quia non nominavit plures Athenæus. Certiſſimo, niſi fallor, hæc ſunt documento, Ælianum ſæpe ſua hauſiſſe, & velut in Epitomen contraxiſſe, ex Illius Collectione & Expoſitione Uberiore, qui identidem addidit Auctores, unde ea, quæ tradit, acceperit, ne quis ab Æliano ſumpſiſſe

 putet.

patet. Quid videtur? Jamne credis, Lector, Ælianum *Variam* hanc *Historiam* scripsisse post Athenæum & sæpe ex eo? Si nondum, tum vero inspice sodes ea, quæ notavi IV. 23, 1. VIII. 7, 7. & IX. 9, 1. & comperies Nostrum etiam istis in locis non tantum sequi suum illum Auctorem, sed &, dum illius verba eorumque nexum parum diligenter consideravit, ex iis in errorem incidisse certissimum, sicuti & fecit IX. 8, 3. ubi de suo præter id, quod Athenæus prodiderat, circumstantiam temporis voluit addere, & addidit falsam: atque ita tandem liquida & serena luce erit clarius, habuisse Ælianum & adhibuisse, quum sua scriberet, illos Athenæi Δειπνοσοφιστῶν libros. Quod si certum est, tum vero satis probatum dedimus id, quod initio affirmavimus præter & contra omnium Eruditorum sententiam, Auctorem Nostrum necessario ad tempora Alexandri Severi esse demittendum, & longe fuisse diversum ab eo, qui Tactica Græca misit ad Hadrianum: errasse ergo non Vossium modo & Alios, qui hosce duos in Unum confuderunt, & pariter ad tempora Nervæ, Trajani, & Hadriani retulerunt, sed & Suidam, qui Nostrum *Sophistam* ait *Romæ egisse* ἐπὶ τῶν μετ' Ἀδριανὸν χρόνων, *temporibus post Hadrianum*, scil. proximis: nam ceteroquin inepta illa foret temporis designatio, si scivisset & sensisset illum integro seculo post sub Alexandro demum floruisse.

Verum ut illi fuerunt diversi Scriptores, sic haud dubie idem est, qui *Variam* Hanc, & illam *de Animalibus* scripsit *Historiam*, contra quam censuerunt nonnulli, teste Gesnero. Nec exputare queo, quid moverit etiam Isacum Vossium, ut in *Appendice Observat. in Melam* II. 2. de fluvio *Nesto* vel *Nesso* agens, postquam attulisset Nostrum Ælianum, & Ejus *Variæ Hist. Librum IV.* subjiciat hæc ipsa, *Alter Ælianus, qui de Animalibus scripsit, integro fere seculo Junior illo priore*, h. e. illo, qui *Variam Historiam* scripsit, à quo manifeste *Alterum* Hunc distinguit. Quod si dixisset, Nostrum Auctorem, &

Hunc

Hunc *de Animalibus*, integro fere ſeculo juniorem eſſe illo, qui *Tactica* edidit, dixiſſet id, quod veriſſimum eſt. An voluit Noſtrum & illum Tacticum eſſe Eundem, Hunc autem, de Animalibus qui egit, eſſe demum Sophiſtam illum Philoſtrati, ac diverſum ab iſtis prioribus. Si ita, tum ſane graviſſime erravit in Noſtri ætate, quem Athenæo recentiorem certiſſimis docui argumentis, atque adeo eſſe revera illum Philoſtrati Sophiſtam, æque ac fuit iſte Animalium Enarrator. Sed & concurrunt omnia, ut credamus Eundem eſſe Utrumque. Nam ut taceam, *complura* ſcripſiſſe hunc Sophiſtam, & quum ſe imparem Orationibus ipſe judicaſſet, τῷ συγγράφειν ἐπιθέσθαι καὶ θαυμασθῆναι ἐκ τούτου, ut ait Philoſtratus, *animum appuliſſe ad ſcribendum, & ex ea re gloriam & admirationem ſibi peperiſſe:* ipſa animi indoles, ſcribendi ratio, & utriuſque Hiſtoriæ in eaſdem res, & ſæpe verba, conſenſus, eundem arguunt Auctorem. Indoles ejus & animi & ſcripturæ, Varietatem ſectabatur, atque ideo etiam in Hiſtoria Animalium non certum & perpetuum ſervat ordinem, ſed prout occaſio, memoria, libido ferebat, ab Uno tranſit ad Aliud, deque Uno eodemque ſæpius & diverſiſſimis agit in locis, ſæpe etiam alias res iis, de quibus agebat, aſpergit. Ipſe hoc fatetur in Epilogo iſtius Operis, ſeque ait de ſingulis *Animalibus non dixiſſe omnia ſimul uno in loco*, ſed Ποικίλα ποικίλως, *Varia varie miſcuiſſe*, additque *ſe quæſiviſſe* τὸ ἐφολκὸν τῆς ἀναγνώσεως τῷ ποικίλῳ, *illecebras lectionis ex Varietate: vitaſſe tædium, quod ex ſimilibus identidem rebus oboriri ſolet: atque ita hoc ſcriptum contexuiſſe ex variis Animalibus, quaſi pratum aliquod aut coronam varii coloris.* Vides quam pulchre iſte Animus, iſta ſcribendi ratio, etiam in Opere Unius Argumenti declarata, conveniat in Noſtrum Auctorem, & hoc inſtitutum *Variam* componendi *Hiſtoriam.* Porro idem Viri ſtudium ex eo etiam agnoſci poteſt, quod, uti *Hiſtoriam Animalium* ex profeſſo indagavit & explicuit, ita in hac *Varia* temperare ſibi non potuit, quin paſſim de

iis ageret, & maxime in ipſo Operis initio, continuis Quindecim Primis Capitibus Primi Libri. Adde his Eundem quoque agendi & ſcribendi modum, ſeu ſimiles plane Parentheſes, refugiendi accuratiorem Hominis, de quo agit, deſignationem. Ita Noſter V. 11. Θρᾳκῶν Βασιλεὺς (τὸ δὲ ὄνομα λεγέτω ἄλλος) ὅτε &c. *Hiſt. Anim.* IV. 7. Ἀκούω τῶν Σκυθῶν Βασιλέα (τὸ δ' ὄνομα εἰδὼς ἐῶ) ἔχων &c. Et Noſter XIV. 43. Ὁ μὲν Πτολεμαῖος (ὁποστὸς δὲ, αὐτὸν ἐᾷν δεῖ, vel, ſi malis, ὁποστὸς δὲ αὐτὸς, ἐᾷν δεῖ) καθῆστο &c. *Hiſt. Anim.* VIII. 4. Πτολεμαίου (ὁποστὸς δ' ἦν οὗτος, ἐκείνους, ſcil. Αἰγυπτίους, ἔρεθε) &c. Quem locum Meis Notis ad XIV. 43. velim addi. Sed & eaſdem ſæpe res, iiſdem aliquando verbis, utrobique reperias, quæ & ipſa utique eundem produnt Auctorem. Confer, ſi videtur de Araneis texentibus *Hiſt. Var.* I. 2. & *Anim.* VI, 57. de Cane Ægyptio *Var.* I, 4. & *Anim.* VI. 53. de Simia Leonis ægrotantis remedio, *Var.* I, 9. & *Anim.* XV. 17. de Gelonis Cane, *Var.* I. 13. & *Anim.* VI. 62. de ſe Cygni cantum neſciente *Var.* I. 14. & *Anim.* II. 32. de Columbis Veneris Erycinæ, *Var.* I. 15. & *Anim.* IV. 2. ſed maxime de Icci Tarentini temperantia, qui παρὰ τὸν τῆς ἀθλήσεως χρόνον ἀμαθὴς ἀφροδίτης fuiſſe dicitur *Var. Hiſt.* XI. 3. & *Hiſt. Anim.* VI. 1. ut & de Amœbei Citharœdi, Diogenis Tragœdi, & Clitomachi Pancratiaſtæ, ſimili temperantia, eodem ordine & modo expoſita *Var. Hiſt.* III. 30. & *Hiſt. Anim.* VI. 1. Verba utriuſque Hiſtoriæ de Clitomacho ſunt, Illius, Κλειτόμαχος ὁ παγκρατιαστὴς εἴποτε καὶ κύνας εἶδε συμπλεκομένους, ἀπεστρέφετο: Καὶ ἐν συμποσίῳ εἴ τις ἀφροδίσιος λόγος παρεῤῥύη, ἀναστὰς ἀπηλλάττετο. Hujus, Κλειτόμαχος ὁ Παγκρατιαστὴς, καὶ κύνας εἴποτε εἶδε μιγνυμένους, ἀπεστρέφετο: καὶ ἐν συμποσίῳ εἰ λόγον ἀκόλαστον ἤκουσε καὶ ἀφροδίσιον, ἐξαναστὰς ἀπηλλάττετο. Quis ea legens, & inter ſe componens, dubitet amplius, Eundem eſſe utriuſque ergo Hiſtoriæ Auctorem, ſicuti idem Auctoris Nomen Utraque præfert, & à Suida ac Aliis *Æliano* pariter adſcribitur. Sed dices forſan, diſcrepare etiam aliquando, veluti de Vulpe Marina *Var.* I. 5. &

Anim.

Anim. IX. 12. de Catulis Leonum in utero matris, *Var.* X. 3. & *Anim.* IV. 34. de Puero, quîcum Draco fuit educatus, & quem *Varia Hiſt.* XIII. 46. *Patris Achaiæ* ortum ait, at illa *Anim.* VI. 63. *Arcadem* dicit. Verum quid in eo Novi aut Inſoliti, ſi idem Auctor errorem in prioribus admiſſum in alio dein opere correxerit, vel etiam eorum, quæ alibi jam ſcripſerat, fuerit oblitus, quum ſæpe in Uno etiam opere per incuriam Auctorum diverſa reperias? Vide Noſtrum I. 8. & XIII. 35. tum II. 26. & XIV. 8. ut & quæ ex Aliis Auctoribus obſervavi in *Animadverſ. Hiſt. Cap.* 8. Denique etiam in eo convenit *Hiſtoriæ Anim.* cum Noſtro Auctore, quod itidem Athenæum aliquando deſcripſerit iiſdem fere per omnia verbis, ut manifeſtum erit comparanti *Hiſt. An.* XV. 27. cum Athenæo IX. 9. p. 388. Aliud etiam exemplum Vide in iis, quæ notavi in *Fragmenta* ad V. Μήκων. Hæc omnia ſaltem veriſimilitudinis ſatis habent, niſi valde fallor, ad probandum, quod volebam, Eundem eſſe Utriuſque *Hiſtoriæ* Auctorem, ſecus quam affirmabat Iſ. Voſſius, & ſentiebant illi, quos memorat Geſnerus.

Sed & alia haud dubie ſcripſit Sophiſta Noſter. Ipſe *Hiſt. An.* IV. 1. *Cretenſium Amatoris & Pulchri Pueri*, quorum Hiſtoriam iſtic refert, *Nomen* ἀλλαχόθι, *alibi*, *ſe dixiſſe* ait. Neque vero dubito, quin Noſtri quoque ſit Æliani Opus illud περὶ Προνοίας, *de Providentia*, & περὶ Θείων Ἐναργειῶν, *de Divinis Apparitionibus*, vel potius, *Divini Numinis & Providentiæ Declarationibus*, ſive Unus idemque is fuerit Liber, ſive duo diverſi. Crediderim tamen Unum fuiſſe, ſed cui diverſos tribuerit Titulos, ejuſdem fere ſignificationis, Suidas, æque ac Huic ipſi *Variæ Hiſtoriæ*, ut mox oſtendemus. Sed & ita *Hiſtoriam Animalium* diverſo laudant titulo, Suidas in V. Μήκων, ſcil. ἐν τῷ περὶ ζώων: at Euſtathius ad Homerum *Iliad.* Α. p 44. ἐν τῷ περὶ ζώων ἰδιότητος. Sic itaque diverſas etiam illius Libri puto appellationes, quando eum Suidas Τὸν περὶ Προνοίας vocat in Vocibus

Ἀβα-

Ἀβασάνιστος, Ὀργεῶνας, Σεμνὰ, Φιλήμων, Ψελίῳ. Neque aliter Euſtathius ad Homerum *Iliad.* Δ. p. m. 378. Idem vero ad Dionyſii *Perieg.* 453. Αἰλιανὸν ἐν τοῖς περὶ Προνοίας citat. At Τὸν περὶ Θείων Ἐναργειῶν apud Suidam reperies in V. Ἀνεμάξατο, Καλλιγόλας, Ὠψίαθη. Τὸν περὶ Θείων Ἐνεργειῶν apud Eundem in Voce Ἐνστάτης, à Kuhnio in Fragmentis prætermiſſa, ubi vertitur à Porto, *de Divinis Actis.* Sed & iſtic in MStis legi Ἐναργειῶν docuit me Cl. Kuſterus, qui parat cum maxime novam Suidæ editionem, quam pulcherrimam fore & emendatiſſimam ſpectata Viri induſtria & doctrina dubitare nos haud ſinunt. Ceterum illud etiam opus noſtri eſſe Æliani plane mihi perſuadeo, quia ejus ſententiæ de Diis, & Deorum Providentia, de Oraculis, & Oſtentis, de Epicureis, & Atheis, prorſus congruit, atque adeo ſicut Ælianus in hac *Varia Hiſt.* multa tradit de *Animalibus*, deque iis dein ex profeſſo ſcripſit, ſic paſſim etiam in hac *Variâ* reliquit nobis inſignia providentiæ & pœnæ Divinæ in Impios exempla, ac dein tamen proprio opere totam hanc materiam exhauſit. Sententiam Noſtri Auctoris, & talia apud Eum Exempla, vide ſis II. 23. & 31. III. 22, 42, 43, 44, 45. IX. 12. XIII. 2. quæ velim conferas cum Æliani fragmentis, quæ è Suida collegit Kuhnius, & quorum complura ejus ſunt generis & argumenti. Nam licet neutiquam omnia præſcriptum ſibi habeant Titulum Libri, tamen ex illo περὶ Προνοίας maximam partem ſumpta eſſe arbitror, idque res ipſa, quam continent, ſatis videtur declarare. Sed & probabile eſt, Suidam, hominem quippe Chriſtianum, illud Æliani opus potiſſimum legiſſe; quamvis neque alia plane neglexerit. Nam certe etiam *Hiſtoriam Animalium* laudat in V. Μήκων, ad quam vide quæ notavi in Fragmentis: ſed & ex ea habet, quæ protulit in Ἀναπολεῖ ex II. 54. & Πεπιασμένοις ex II. 41. Verum quæ loca iſtius *Anim. Hiſtoriæ* vel ſunt in iſtis vocibus emendanda ex Suida, vel perperam ille ad alienas Voces retulit, quæ ceteroquin, & abſque illis tantum Vocabulis, ſunt ipſa

Æliani

Æliani verba. Neque vero Noſtram hanc *Variam* ignoravit, aut in citando prætermiſit, ſi fides eſt ejus Codicibus habenda, qua de re paulo poſt agemus.

Hæc de Auctore dicta ſufficiant. Nec enim in ejus commendationem ut pluribus digrediar, fert animus, ut faciunt multi, qui, quum alicui ex Veteribus ſuas impenderunt curas, ita rem gerunt, quaſi id tunc negotii ſibi ſimul eſſet datum, ut eum ſummis laudibus in cœlum tollant. Homines fuerunt Veteres illi, & humanæ incuriæ erroribus æque ac nos obnoxii. Quod ut multis probavi exemplis in *Animadverſionibus Hiſtoricis*, ita neque Ælianum ab iis liberum fuiſſe, meæ declarabunt Notæ. Fuit tamen Vir Egregius, Severus, & Virtuti deditus, atque ideo nihil in hac tanta Hiſtoriarum Varietate obſcœni, nihil improbi occurrit, nihil quod vitiis patrocinetur. Sed & ab hoc animo Hominis profecta eſt illa τοῦ Γύννιδος κατηγορία, quam memorat Philoſtratus. Ipſe etiam in Epilogo *Hiſtoriæ Animalium* quam fuerit ab aulæ ſtrepitu & ſplendore, ab ambitione & divitiarum, quas comparare ſibi in Aula potuiſſet, ſtudio alienus, quam è contrario ſapientiæ & doctrinæ ſtudiis unice devotus, palam profitetur, neque ſcripta ejus dictis ſunt contraria. Sed & peritia Linguæ Græcæ, Attica immo eloquentia, in homine Romano fuit admirabilis, ut non magis *Attici* hac parte eſſent ipſi Athenienſes; qua etiam de cauſa *Sophiſtæ* Nomine & dignitate fuit honoratus. Quæ omnia nos docet Philoſtratus, qui etiam addit illum *non fuiſſe animo elatum*, ὑπὸ τοῦ ὀνόματος οὕτω μεγάλου ὄντος, *Nomine* ſcil. Sophiſtæ, *quod tantæ tum erat dignitatis & exiſtimationis*. Nempe *Sophiſtæ* & *Philoſophi* primum iidem erant, ſcientiæ rerum & ſapientiæ operam dantes, ſimulque eam ut aliis facile perſuaderent, ſedulo curantes. Hinc Plutarchus de τῷ Εἶ, *init.* præcipuos Septem Sapientum vocat ἐκείνους τοὺς Σοφοὺς, ὑπ' ἐνίων δὲ Σοφιστὰς προσαγορευθέντας. Sed & ipſe Chilonem, unum ex iis, in *lib.* περὶ Πολυφιλίας, non aliter quam *Sophiſtam* ap-

******* pel-

pellat: plane ut eodem vocabulo Sapientes Indorum passim designantur. Sed postea inter Philosophos exorti sunt in Græcia homines, qui cavillationes potissimum & argutias in disserendo sectabantur, seque concionibus ad populum habendis de civilibus aut judicialibus rebus dedebant, eamque artem publice profitebantur atque alios docebant. Hi vero tunc proprie dici cœperunt *Sophistæ*, & à Vera Sapientia quasi descivisse censebantur. Utrumque liquet etiam ex Nostro II. 13. ubi videmus Socratem quoque accusatum, quasi Sophistam, ut qui doceret, τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν, h. e. *causam deteriorem probare*; sed tamen ipsum, utpote Verum Philosophum, *arguisse Sophistas*, jam tunc οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας, οὐδέ τι σπουδαῖον ἢ εἰδότας ἢ λέγοντας, *nulla vera sapientia præditos, neque quidquam boni vel scientes vel dicentes.* Distingui itaque jam tunc cœperant à Philosophis: atque ideo Maximus Tyr. *Dissert.* X. *init.* ubi Vitia ait Virtutem specie quadam imitari, addit, *& ita imitatur Pharmacopola Medicum, Sycophanta Rhetorem, Sophista Philosophum. Et ubique invenies cognatum Bono Malum, multa similitudine mistum, sed & separatum ab eo, vel Consilio & animo, ut Sycophantam à Rhetore, vel Fine, ut Pharmacopolam à Medico, vel Virtute, ut Sophistam à Philosopho.* Plutarchus etiam in *Themistocle* p. 112. ita dictos ait, qui *sapientiam Politicam, quæ Solonis fuit, forensibus postea artibus miscuerint, & omnem meditationem ab actione ad Sermonem transtulerint.* Sed videndus de iis omnino Lucianus in *Fugitivis* p. 791. ubi multis eos describens, *compositum genus hominum* fuisse *ex arrogantia & inutili sapientia*, & *post septem illos Sapientes, ac Pythagoram, Heraclitum, & Democritum, ortos* tradit. Et revera tum demum cœpit hæc distinctio, ac potissimum à Gorgia Leontino, & Protagora Abderite, quem ideo Gellius V. 3. *insincerum* ait *Philosophum, sed acerrimum Sophistarum*, qui palam *pollicitus* fuerit *se id docere, quanam verborum industria causa infirmior*

fieret

fieret fortior. Ad *Gorgiam* vero Philoſtratus, *tanquam ad Patrem, refert Sophiſtarum artem*, atque ideo eum inter Sophiſtas veros primo loco commemorat. Quia vero hi, & maxime Protagoras, *docebant* alios hanc Artem, & omnes Philoſophi etiam fuerant dicti *Sophiſtæ*, inde factum, ut tandem cujuſvis fere artis Doctores ita appellarentur: (Vide Maximum Tyrium *Diſſ.* 7. *init.* & me ad Æl. II. 31.) potiſſimum tamen illi, qui Rhetoricam publica auctoritate docebant. Quod apud Græcos, in primis Athenienſes, honeſtum valde & glorioſum eſſe cœpit tempore Romanorum Cæſarum, & ideo ad id munus etiam alienigenæ producebantur, qui tunc dicebantur nacti *thronum Athenienſem*, cui προὔστη, *præfuit*, *Primus*, tempore Adriani, Lollianus Epheſius. Deinde alii etiam per ipſos Cæſares hunc *thronum* fuerunt conſecuti: Veluti Pollux per Commodum, & Philiſcus per Antoninum Caracallam. Similis autem erat *Sophiſtarum thronus* etiam in Urbe Roma, ut patet ex *Vita Euodiani.* Sed & ſæpiſſime hi *Sophiſtæ* tunc à ſua quiſque civitate adhibebantur ad Legationes pro ea obeundas, ut ex Philoſtrato conſtat. Non ſine cauſa igitur tam magnifice in Vita Æliani de hoc *Sophiſtæ* nomine loquitur, cum tanta tunc fuerit iſtius Nominis inter Græcos dignitas: quo proinde ornatum fuiſſe Hominem Romanum, id vero maximam declarat Græcæ Linguæ peritiam & facultatem, quam in Æliano itaque fuiſſe oportet.

Ipſum autem hoc Opus Ποικίλη Ἱστορία, h. e. *Varia Hiſtoria*, appellatur in MStis, qui hunc præferunt Titulum, Αἰλιανοῦ Ποικίλης Ἱστορίας Βιβλίον Πρῶτον: & eodem modo à Suida in V. Δῶς, Κάκη, & Φιλιωθέντες. At in V. Ἀσέλγεια laudat *Æliani* τῆς περὶ Ποικίλης Ἀφηγήσεως, *librum de Varia Narratione.* Stobæus ſemper vel Ἱστορίαν vocat vel τὴν Σύμμικτον Ἱστορίαν, *Miſcellam Hiſtoriam.* Stephanus etiam Byzantinus in V. Χερρόνησος verba ex hac *Hiſtoria* citat, ſed titulo Ἱστορικῆς Διαλέξεως, licet male ea tribuat Libro *Primo*, quum occurrant

II. 33. quod Vossium in eum induxit errorem, ut putaret istoc titulo aliud designari opus. Sed nullum mihi est dubium, quin diversis his appellationibus Unum idemque, & hoc nostrum Æliani Opus designetur, sicuti Ejusdem Liber *de Providentia*, modo περὶ Προνοίας, modo περὶ Θείων Ἐναργειῶν, à Suida nominatur. Cæterum multi *Variæ Historiæ* stylum abjiciunt longe infra elegantiam illius *de Animalibus*, quia in hac complura exscripserit Auctor ex Aliis, atque ita non omnia suo sit exsecutus stylo. Alii & plerique imperfectum clamitant opus, quia Prologo & Epilogo careat, ac mera & jejuna sæpe excerpta exhibeat, quibus solitum illud Excerptis, Ὅτι, præmittatur. Denique Kuhnius etiam longius progreditur, putatque nos pro Æliani *justo opere*, & ut ab ipso erat profectum, habere *quædam* tantum *ruta cæsa* culpa librariorum, *qui bonum Ælianum excerpendo ita discerpserint, ut nec caput nec pedes amplius habeat*, ejusque rei notam itidem putat esse *infelix* illud Ὅτι.

Quod ad primum attinet, negari nequit, quin complura ex Aliis sumserit, ut modo ipsa illorum servarit verba, modo res in compendium contractas breviter retulerit. Sed neutiquam id singulare, aut proprium huic est Historiæ, quum plerique eo tempore in primis Historici, alii alios, compilarint, ac sæpe etiam negligenter, id quod liquido probavimus in *Animadv. Historicis cap.* 9. Sed & hinc descriptionem Tabernaculi, in quo Alexander M. jus dicebat inter Persas, & legationes audiebat, habes iisdem ferme verbis apud Polyænum IV. 3, 24. Athenæum XII. p. 539. Nostrum IX. 3. sed ita, ut Noster manifesto secutus sit, ut solet, Athenæum, Hic vero Phylarchum diserte laudet, ut cujus fide ea tradat: atque ideo ex eodem Phylarcho haud dubie sua quoque hauserit Polyænus, qui paucula habet plura, quam Athenæus, at reliqua eadem & iisdem plane verbis: certo documento, etiam illum igitur non suo omnia stylo exarasse, sed sæpe alterius. Quin & ipsa in *Hist. Anim.* nonnulla itidem,

dem, & æque ac in hac *Varia*, ex Aliis descripsit Noster, ut paulo ante ostendimus. Ut adeo non multum hæc Nostri *Historia* infra illam styli ratione sit abjicienda. Accedit, quod pleraque sumserit ex Optimis Scriptoribus. Nam ubi ab Athenæo discesseris, de quo jam sæpius egimus, auctores potissimum habet Noster, Platonem (Vide Notas ad VIII. 1. & 2. & 9. & XIV. 5.) Aristotelem (II. 26. XI. 5. & XIII. 16.) Isocratem (IV. 8. & V. 10.) Thucydidem (XII. 50.) etiam Herodotum, sed mutata ejus dialecto (VIII. 17.) & sæpius Plutarchum (XI 9. XII. 3. XIII. 38. & 42. &c.) Multa itaque ex talis notæ Auctoribus excerpta exhibuit, alia ex Athenæo & Scriptoribus ab eo laudatis contracta summatim retulit, longe plura suo exornavit stylo, qui liquido satis Sophistam seu Rhetorem declarat.

Illa vero ipsa Styli ornamenta indicio mihi sunt, neque *Imperfectum* esse hoc opus, quod censent complures. Contrarium testantur tot præfationes singulorum Capitum, tot Formulæ transeundi ab uno ad aliud, vel connectendi posteriora prioribus, tot observationes Ethicæ: tum quod toties de se agit, se *Romanum esse*, *Græcos amare*, & maxime illos eruditos: quod Lectores suos sæpe ad alios remittit Auctores: quod toties de re quapiam se illud potissimum, quod minus sit pervulgatum, expositurum ait: quod denique *se jure accusatum iri* agnoscit II. 38. *si res aliorum* διὰ μνήμης ἔθετο, *res autem patriæ suæ prætermittat*; seque id, *quod in Sybariticis legerit Historiis, risisse* profitetur XIV. 20. *prodidisse autem memoriæ* (ἔδωκα ἢ αὐτὸ εἰς μνήμην) *quia humanitate quadam non invideat aliis risum.* Omnia hæc satis clare commonstrant, scripta ea composita esse, ut ita ederentur. Sed & si *Imperfectum* esset hoc Opus ab Auctore relictum, haud dubie fuisset tum ipsius ultimum seu postumum: id quod tantum abest, ut persuadere mihi possim, ut è contrario prorsus putem, hocce ante illud *de Animalibus*, & *de Providentia* fuisse editum. Nec enim congruebat, ut, si jam ex professo

 egisset

egiſſet *de Animalibus*, edito in publicum opere, dein alio in Opere, & *Variæ* quidem *Hiſtoriæ*, talia ſparſim ſine ulla neceſſaria aut oportuna ratione iterum traderet, immo quindecim prima Capita Primi Libri eidem argumento, jam ab ſe pertractato, impenderet denuo, nec tam nova alibi & antea dictis adderet, ſed eadem ferme repeteret, ut oſtendi jam ſupra. Nihil autem in eo abſoni, aut à decoro abhorrentis, ſi quis, quæ in *Varia Hiſtoria* jam memoravit inter res varias & diverſi generis, ea dein in Librum, quem uni deſtinavit argumento, ſi ad illud pertineant, denuo conferat, quum omnia iſtius argumenti illic voluerit & debuerit exponere. Adde, correxiſſe Eum vel rejeciſſe aliquando in *Hiſt. Animalium*, quæ in *Variâ* ſimpliciter vulgari ſententiæ congruentia tradiderat. Ita certe V. H. X. 3. *Catulos Leonum* affirmat *unguibus ſcalpere uteros Matrum*, *quaſi ad lucem feſtinantes*. At in *Hiſt. Anim.* IV. 34. *narrationem*, *quæ tradit eos* (catulos) *ſcalpere uteros*, *fabulam eſſe* pronunciat. Eandem vero fuiſſe rationem cenſeo Libri *de Providentia*, itidem, ut opinor, ſcripti poſt hanc *Variam*. Quæ ſi ita ſint, ut ſane ſpeciem habent veri, tum certe neutiquam hoc *poſtumum* fuit opus, neque *imperfectum*, ſed dudum ante reliqua ejus ſcripta compoſitum. Neque vero idoneum ſatis contra hanc ſententiam in eo eſt argumentum, quod Prologo & Epilogo careat, quum & Pauſanias, quem Ælianus noſter præceptorem habuit, ſua itidem ſine Prologo & Epilogo ediderit, multique id alii tunc fecerint, in primis, qui Varia collegerunt & ſcripſerunt. Neque plus in eo eſt ſitum, quod multæ hic occurrant jejunæ prorſus rerum annotationes cum ſuo Ὅτι. Etenim Auctor, ut ipſum de ſe teſtantem audivimus, Varietate potiſſimum eſt delectatus, non tantum rerum, quas ſcriberet, ſed & ipſius, ut videtur, ſcripturæ: atque ideo nonnulla copioſo & Rhetorico exſecutus eſt ſtylo, pleraque brevius & Hiſtorice expoſuit, quædam etiam quaſi mera rerum excerpta, aliunde collecta, breviſſime per illud Excerptis proprium, Ὅτι, poſteris prodidit.

Facile

Facile tamen largior, non ita perfectum, aut ea cura elaboratum esse hoc opus, ut nihil in eo emendari aut magis expoliri potuerit. Immo Varia reperi subinde & notavi humanæ imbecillitatis seu negligentiæ cujusdam documenta in iis, quæ ostendere potui ex Aliis hausta. Vide IV. 23, 1. VIII. 7, 9. VIII. 17, 1. IX. 8, 5. IX. 9, 1. & XII. 50, 9. Sed talia etiam in Optimis deprehendi Auctoribus, abunde probatum dedi in *Animadv. Historicis cap.* 9. Ad similem incuriam referenda etiam illa, quæ jam ante exposita, postea traduntur tamen denuo, quasi necdum memorata, & ita aliquando, ut non satis sibi constent. Veluti quod habes II. 6. & XIV. 8. de Hippomacho discipulum increpante, quum laudatus esset ab adstantibus. Nam idem plane est Homo, idem Factum, eædem facti circumstantiæ, nisi quod priore loco ipse *Gymnastes*, & exercitium dicitur *Athleticum*, at posteriore *Auletes*, & *Auleticum*. Sine dubio autem istic Ælianus, priorum immemor, diversos secutus est Auctores, vel unius Auctoris diversos Codices, ut pro Α'θλητὴς, ἀθλῶν, ἄθλημα, ἤθλησας scripserit Αὐλητὴς, αὐλῶν, αὔλημα, ἤυλησας. Ita Cervo ab Araneis vulnerato remedium esse ait *hederam sylvestrem*. I. 8. at *Cancros edere* XIII. 35. Sed & hujus generis complura in Livio & Aliis notavi in *Animadv. Histor. cap.* 8. Neque aliter Athenæus X. 10. repetit de Antiocho Epiphane per integram ferme paginam, quæ jam ex professo & longe pluribus narraverat V. 5. Quid? quod neque *Historia Animalium* Nostri Auctoris ab hoc qualicunque vitio est immunis? Nam si conferas XVI. 10. & XVII. 39. videbis de iisdem prorsus agi *Simiis Indicis*, & eadem tradi, nisi quod posteriore loco brevius, priore differtius exponantur, quodque illic dicantur *caput habere album & corpus nigrum*, at istic *capite esse rufi, reliquo autem corpore albi*. Ceterum in Quartodecimo *Variæ Historiæ* Libro plura videas ex Libro XII. repetita, sed uberius, quam istic fuerant tradita. Quibus alia etiam addit Codex Lugdunensis in extremis Libri XIV. ex eodem

XII.

XII. & quædam corruptius, quædam vero copiosius itidem relata. Vide quæ notavi ad XIV. 48, 1. Sed postrema hæc ab aliis quum absint Codicibus, Librariis maximam partem videntur adscribenda, qui certe extremam Libri istius partem satis negligenter descripserunt.

Verum quid sibi velit Kuhnius, quando ita paratragoediatur, ut nos tantum *analecta & quædam ruta cæsa pro justo Opere habere* clamitet, id enimvero vix intelligo. An voluit, quod de variis jactare Auctoribus, Valerio Max. Diogene Laertio, aliisque, pene in morem nunc abiit ostentandæ peritiæ & doctrinæ causa, hanc quoque Historiam, si non omnem, saltem magna ex parte, esse ex justo Æliani opere à Librariis, vel *Compilatoribus*, ut ait, excerptam & contractam in Epitomen? Videntur id verba illius præ se ferre, quando ita *excerptum & discerptum* tradit Auctorem, *ita mutatum à se ipso, ut vix se in suo libro agnosceret*, &c. Verum si id voluit, erravit certissime. Nam præterquam, quod ea, in quibus Alios Ælianum ostendimus secutum, liquido declarant Auctorem, non Librarium, justum opus, non Epitomen: tum vero, quæ Alii, & maxime Stobæus, ex hac *Varia Historia* nobis exhibuerunt, certa ratione probant contrarium, h. e. probant eandem nos habere Historiam, quam illi jam olim habuerunt. Vix enim quidquam uberius ex ea profert Stobæus, multa concisius, pleraque ipsis Æliani nostri verbis. Ita *Libri* II. *Caput* 43. quo Ælianus commemorat præcipuos Græcorum, qui pauperrimi fuerint, repetiit Stobæus *Serm.* 235. eodem ordine singulos nominans, nec alium quenquam addens. Sic. III. 2. & 3. habes apud Stobæum sine ulla accessione *Serm.* 254. Et III. 28. *Serm.* 43. VII. 20. *Serm.* 62. sed tanquam ex Theophrasto. IX. 7. *Serm.* 254. tanquam ex Dionysio Halic. sed male. At brevius & concisius reperias II. 35. *Serm.* 272. IV. 13. *Serm.* 39. VIII. 15. *Serm.* 102. IX. 29. *Serm.* 39. Quemadmodum autem sibi permisit

Sto-

Stobæus, quædam Æliani contrahere, quædam etiam ex iis locis, quos exhibuit, prætermittere, ita etiam aliquando totum invertit ſententiæ ordinem, ſervatis tamen iiſdem ferme verbis, ut liquebit ex *Serm.* 117. ubi reperies Æliani VII. 7. Nonnunquam de ſuo quoque ad explendum non tam ſenſum, quam Syntaxin, verba quædam adjecit. Veluti ad Æliani IX. 33. *Serm.* 198. ad X. 5. *Serm.* 148. & ad XIV. 3. *Serm.* 66. ubi tamen Stobæus videtur corruptus. Ceterum iſta qui conferre haud gravabitur, ſentiet haud dubie mecum, Noſtros *Variæ* hujus *Hiſtoriæ* Codices non magis eſſe ita paſſim mutilatos aut redactos in Epitomen vel Excerpta ex juſto Æliani Opere, quam illos, quibus uſus jam olim eſt Stobæus. Sed & Euſtathius ad Homerum ex *Variis* hiſce quædam commemorat iiſdem verbis, quibus noſtri utuntur Codices. Confer *V. H.* I. 15. extr. & Euſtath. ad *Iliada* p. 53. ed. Baſil. ſed maxime *V. H.* II. 30. & Euſt. ad *Iliad.* Σ. p. 1202. ubi tamen Ælianum non nominat, licet manifeſte deſcripſerit: ut & *V. H.* XIV. 21. cum Proœmio in *Iliad.* p. 3.

Nolim tamen ita accipi, quæ hic à me diſputantur, quaſi prorſus cenſerem plane integram ad nos perveniſſe *Variam* hanc *Hiſtoriam*, quum id unum hic agam, ut oſtendam, minus recte Cl. Kuhnium inculcaſſe identidem, nos habere tantum *quædam ruta cæſa*, ſeu *Analecta & Excerpta ex juſto Opere*; minus recte etiam Alios clamitare, *Imperfectum* hoc eſſe Auctoris ſui *Opus*. Ceteroquin enim minime negaverim, per Librarios variis locis & modis eſſe vitiatum, immo vero truncatum etiam forſan Prologo & Epilogo, vel forſan integris aliquot Libris. Nec enim Suidas tantum ex *Varia* hac *Hiſtoria* pluribus in locis refert, quæ nunc certe in ea nuſquam comparent, ſed & Stobæus. Quamvis tamen etiam hoc incertum ſit, an perperam citaverint illi ipſi Ælianum, vel etiam à Librariis ſuis iſtic fuerint corrupti. Certe quæ ex Stobæo collegerunt Schefferus & Kuhnius, valde ſunt ſuſpecta, quum Ejus Margini adſcripta Auctorum Nomina ſæpiſſime

sint vitiosa, sæpe etiam alio, quam oportebat, loco posita, sæpe immo penitus omissa, haud dubia jam librariorum culpa: atque ideo putem certe Ego, nullum eorum vere ex *Varia* hac *Historia* esse sumptum, ut ad Fragmenta ipsa ostendi.

Sed tamen alia forsan est ratio quatuor fragmentorum, quæ Suidas diserte ex *Varia Æliani Historia* exhibet. Immo vero etiam illa Ego vitii suspecta habeo, vel maxime, quia sola per totum Suidæ Lexicon ex hac Historia dicuntur deprompta, quum tamen in ea neutiquam nunc nobis occurrant, & contra aliud ex tota Historia, prout ad nos pervenit, quod haustum sit vere, nihil apud Suidam reperiatur. Nisi quis forsan Vocem Διαφορότης huc referre velit, quam ille ait παρ' Αἰλιανῷ, *apud Ælianum*, exstare. Nam sane habemus eam *Var. Hist.* II. 21. οὐκ εἴσεται τὴν διαφορότητα, *non cognoscet discrimen.* Sed ex una & sola voce quid certi in his colligere possumus, quum eam Ælianus in aliis Libris, unde Suidas reliqua sumpsit, itidem usurpasse potuerit? Ita certe vocum, Υἱῶσαι & υἱώσεις, τὴν χρῆσιν παρὰ Αἰλιανῷ πολλὴν, *frequentem esse usum apud Ælianum*, tradit. At nullum earum reperies in *Varia Historia.* Frequens ergo fuerit necesse est in iis Æliani scriptis, quæ Suidas maxime legit. Verumtamen, si jam vere illa sunt vitiosa, atque orta insuper non ex margine, ut ferme fit, per librarios aut Interpretes, sed ex memoriæ culpa penes ipsum Suidam, (nam & ipsos subinde in citandis alienis errasse Auctores, liquido satis probavi in *Animadv. Historicis:* probat etiam ipsa hæc Æliani Historia, quippe cujus ex *Libro Primo* profert Stephanus Byzantinus, in V. Χερρόνησος, quæ demum in *Lib.* II. *cap.* 33. occurrunt, ut supra jam dixi) tum vero etiam ex eo recte tamen colligas, Suidam Variam hanc Æliani Historiam legisse, & ita per ἁμάρτημα μνημονικὸν ex ea citavisse, quæ aliunde excerpserat. Non intercesserim etiam, si quis ex deperditis quibusdam *Variæ Historiæ* Libris quædam forsan hausta contendat: quin ipse ad hoc genus fragmentorum

ferme

ferme retulerim, quod ex Stobæo *Serm.* 277. in Notis ad Fragmenta protuli. Adſcribitur enim & illud in plerisque Edd. *Æliani Variæ Hiſtoriæ*, at in MSto Codice Regiæ Gallorum Bibliothecæ, tantum *Æliano.* Fruſtra tamen in Noſtris Exemplaribus quæras. Quocirca, ſi recte & vere talia *Variæ Æliani Hiſtoriæ* tribuuntur, ſtatuendum tunc foret, plures Ælianum hujus Hiſtoriæ Libros ſcripſiſſe, quam ad nos pervenerunt. Cl. Schefferus in ſecunda Editione, & ex eo Kuhnius, tradunt Doctiſſimum Mugium, Tredecim-Virum Civitatis Argentoratenſis, ſuo Exemplari, quod dein Schefferi fuit, adſcripſiſſe, *Librum XVII. Variæ Hiſt. in Bibliotheca Cæſarea ſupereſſe MStum ex bibliotheca Sambuci.* Quid ejus ſit, incertum mihi. Nullum enim hujus Hiſtoriæ Codicem in Bibliotheca Cæſarea reperit, certe nullum in ſuo Ejus Catalogo memorat, Neſſelius. Facile tamen adduci poſſim, ut credam, Codices Æliani, quos habemus, deſtituere nos in extremis, quippe quæ ſua varietate, & multorum ex Libro XII. repetitione, majoris cujuſdam corruptionis ſpeciem præferunt. Certe Librum Sextum intercidiſſe, & dein à Librariis Quintum in duos diviſum, prorſus mihi perſuadeo, cujus rei rationes ad VI. I. I. attuli. Sed & omnes, qui quidem cogniti ſunt & excuſſi, hujus Hiſtoriæ Codices videntur ex duobus antiquioribus Exemplaribus, quæ forſan ſola olim graſſantem evaſerunt barbariem, & barbararum gentium inundationem, derivati. Ita duas ſemper reperi diverſas per totum pene Auctorem lectiones, quarum alteram hi Codices, alteram *illi*, conſtanter ſervant, certo ferme indicio, ex duobus tantum omnes propagatos.

Ad Hunc Ergo Auctorem, & hanc Ejus *Variam Hiſtoriam*, mea opera & cura illuſtrandam ac recognoſcendam, rogatus à Bibliopola, lubens animum appuli. Cenſebam enim utiliſſimum eſſe cujuſlibet ſtudiis Opus propter magnam illam Hiſtoriarum & rerum omnis generis Varietatem, ex antiquioribus Scriptoribus, quorum maxima pars jam

 inter-

intercidit, ab Erudito & Græcarum Literarum studiosissimo Sophista collectam. Sed & juventuti nostræ ad Græcæ Linguæ cognitionem contendenti nihil consultius arbitrabar, quam ut diligenter id evolverent, non tam propter stylum, cujus comparandi vel exercendi gratia pauci hodie Græca discunt, licet ceteroquin hic Auctor fuerit ipsis veteribus eo nomine laudatissimus, ideoque sua jam ætate Μελίγλωσσος, vel Μελίφθογγος, *mellei Sermonis aut facundiæ homo*, cognominatus: quam quia tanta rerum Varietas necessario Lectoribus ingerit infinitam ferme vocabulorum & phrasium elegantissimarum copiam, quæ oportunis sensibus & constructionibus vestita, ac dein commoda Versione & Notis ex interiore Linguæ usu petitis illustrata, non potest non uberrimum afferre fructum omnibus iis, qui pernoscendi Græcismi studio tenentur. Videbam etiam, Veteres, Stobæum, Eustathium, Stephanum Byzantinum, studiose *Variam* hanc legisse, & allegasse. Nam, quod ait Kuhnius in Præfatione, se miratum sæpius, *cur in Veterum monumentis vel rara, vel omnino nulla, Æliani fuerit illata mentio:* addens. *Quis enim præter Philostratum & Anonymum illum, cujus scrinia Suidas compilavit, vel Obiter Nostrum laudare sustinuit?* id vero parum accurate est dictum, certe idoneum ad alios in errorem inducendos, ut, quæ Kuhnius de Historica *Æliani Laudatione* intellexisse debuit, sicuti Ejus Vitam ex professo scripsit Philostratus, & breviter exposuit Suidas, ea Alii de ipsis Ejus citationibus acciperent. Unde Vir Clarissimus, qui in *Literariis Novellis* Anni 1685. Kuhnianam editionem recensuit, *Æliano accidisse* tradit *pene idem, quod Curtio, quem Veteres nunquam citaverint, immo nulli ante medium seculi Quintidecimi. Nam si excipias Philostratum, & Anonymum citatum à Suida, vix quenquam esse inter Veteres, qui Æliani fecerit mentionem.* Citarunt immo Eum, quos dixi, & præter illos, si minus vere *Variam* hanc *Historiam*, certe ejus Auctorem, *Ælianum* Nostrum, vel maxime & passim Suidas.

Sed

Sed & poſtquam poſt depulſam barbariei inſcitiam, in publicam tandem lucem protracta fuit, multis dein Editionibus per Helvetiam, Galliam, Germaniam, fuit quaſi certatim repetita. Primus eam Græce tantum edidit Romæ Anno Chriſtianorum M.D.XLV. Camillus Peruſcus. Mox Latine vertit Juſtus Vultejus an. 1548. & Oporino verſionem ſuam ſeparatim typis deſcribendam dedit. Eam exhibuit denuo integram, & Græco Textui primus appoſuit an. M.D.LV. Baſileæ, typis Henrici Petri, Joh. Heroldus, Varios Auctores, qui Exempla virtutum ac vitiorum ſcripſerunt, in unum & grande conjungens volumen. Secutus ſequenti anno Vir Doctiſſimus, Conr. Geſnerus, qui Tiguri omnia Æliani Opera pariter in Folio, ut ajunt, edidit, & Græca quidem nonnullis ſubinde conjecturis tentavit, ac Notulis aſperſit; in Latinam autem Vulteji Verſionem, *quam ad Græcum exemplar recognoviſſe ſe* ait, *quædam*, ut ipſe fatetur, *immutavit*. Poſtea Joh. Tornæſius, Typographus Regius, minori tandem forma hanc Hiſtoriam Lugduni An. M.D.LXXXVII. excudit, qui itidem in iſta Vulteji verſione, *quam cum Græco conferri denuo curaverit*, *innumera* præfatur *reſtituta & emendata*. Repetit eam dein An. M.DC.X. & M.DC.XXV. Græcumque Æliani contextum *multis in locis illuſtriorem reddidiſſe* jactat, *eruditiſſimis emendationibus ac conjecturis Iſ. Caſauboni* margini appoſitis, ſed ubi vix quidquam reperias præter Geſneri conjecturas & notulas. Tornæſianas expreſſerunt, etiam cum iſta præfatione ac ſparſis in marginem notulis, Joh. Libertus Pariſiis M.DC.XVIII. & Jac. Stoerius Genevæ M.DC.XXX. Succeſſit tandem Schefferus, anno M.DC.XLVII. & M.DC.LXII. qui, licet nulla, ut profitetur ipſe, Manuſcriptorum librorum ope adjutus, utiliſſimam tamen operam navavit Æliano, dum primus eum eruditis ſane illuſtravit Notis cum aliis collatum Auctoribus, & ita unico hoc Lectionis ſuæ ſubſidio fretus multa explicuit, multa emendavit, aliis intacta, Græcæ Linguæ ceteroqui ſatis imperitus. Incre-

 dibile

dibile enim est, quam graviter passim in eam Vir Doctissimus peccaverit. Ita videlicet sæpius adhæsit ad Dativum οἱ, *sibi*, dum non alium istius voculæ usum apud Græcos norat, quam Nominativi pluralis: unde mire omnia identidem turbat, ubi Dativus iste reperitur. Vide ad I. 3. & II. 13. Sic Διέτραγον I. 10. Διανιώμενος I. 24. Πορφυραῖς XII. 32. &c. quæ usitatissima sunt, plane ignoravit, & ideo alienissimis sollicitavit conjecturis. Sed & in Indice quamplurima occurrunt, quæ ad absurdissimum, immo & Græcis ignotum prorsus, thema ab Eo referuntur. Veluti βασκανθῶσι à βασκαίνω, *ad rarum* scil. *verbum*, Βασκανθάω, Et μετὰ τῶν οἰκοτρίβων, ab Οἰκότριψ, ad Nomen Οἰκότριβος. Sic προέστη à προΐστημι, ad πρόειμι. Et προσήκατο à προσίημι ad προσήκω. Sed & composita verborum Εἰμὶ, Εἶμι, & Ἵημι, turpiter istic sæpius confudit. Mira profecto res in Viro tam docto, & qui Græcos etiam Auctores diligenter legerat, ipsumque Ælianum ceteroqui compluribus in locis recte emendavit, atque adeo inter eos tamen, qui de illo optime sunt meriti, jure quodam suo refertur. Textum ejus & versionem expressit denuo Salmurii M.DC.LXVIII. Tan. Faber, nec quidquam aliud de suo contulit, nisi paucas ex ingenio conjecturas: ut adeo mirer præfari Eum, *se Græcum Æliani contextum, quanta maxima fieri potuerit diligentia, recensuisse, & ubi res postulabat, emendavisse.* At enimvero nulla est Editio, quæ vitiosum magis exhibuit Textum, quem etiam cum Versione Latina, sine ulla mutatione, quam quidem Ego deprehenderim, ex Schefferiana reposuit. Documentum rei Vide ad X. 4. Ultimus accessit Vir Græce Doctiss. Joach. Kuhnius, qui prioribus tertias & postumas Schefferi, suasque novas & eruditas adjecit Notas An. M.DC.LXXXV. Quæ Editio ut postrema, ita optima adhuc fuit, licet multis & gravissimis etiam in ipso Contextu, haud dubia Typographi culpa, scateat mendis. Ita I. 4. πάλιν καὶ πάλιν legas pro eo, quod aliæ Edd. & MSti habent tantum, καὶ πάλιν. Turpius etiam peccatum II. 1. ubi in his,

καὶ

ϰ̓ εἰ τῶν καθ' ἕνα καταφρονεῖς, καταφρονητέον ἄρα ϰ̓ τῶ ἠθροισμένων, omittitur illud καταφρονεῖς. Sic II. 33. *init.* excidit Vox φύσιν. Quin & II. 28. in Uno Capite ſatis exiguo, duobus locis, deſiderantur primum, οὔτε ὑπὲρ παιδείας, dein, οὐδὲ ὑπὲρ δόξης. Quæ omnia, & plura ejus generis, ne in *Erratis* quidem, aut *Corrigendis*, quod miror, à Kuhnio ſunt notata.

Ex hiſce autem intelligimus ſic ſatis, quanto hic libellus, poſtquam in lucem primum prodiit, ſtudio fuerit à Lectoribus exceptus, quanto etiam à Typographis ſtudio, atque ipſis Eruditis Viris, incudi ſubinde redditus. Sed quæres jam forſan B. L. quid ergo me moverit, ut poſt tot Editiones, & eas Eruditiſſimorum hominum ſymbolas, Auctorem tamen hunc denuo caſtigandum & illuſtrandum ſuſceperim. Id vero expediam nunc Tibi, & ſimul quæ mea in commentando, præter morem ferme hujus ſeculi, fuerit ratio, ediſſeram. Etenim præterquam quod ipſe ex conjectura & aliorum Auctorum collatione dudum animadverti complura in hac *Varia* Æliani *Hiſtoria*, ab aliis necdum obſervata: nactus ſum duos Codices MStos, alterum & antiquiorem ab Ampliſſimo Viro, Frederico Sluiskenio, alterum recentiorem ex publica hujus Academiæ Bibliotheca, ſed quod conſiliis meis oportuniſſimum accidit, diverſæ utrumque propaginis: ut adeo in illis habuerim utramque Veterum Codicum lectionem, de qua in ſuperioribus egi, & ideo conſenſus eorum maximæ apud me fuerit auctoritatis. Cum hiſce Codd. diligenter & ϰτ̀ πόδα contuli Auctorem Noſtrum, ad nullos unquam antea MStos recognitum aut caſtigatum. Omnes enim ſuperiores Editores ſimpliciter & ſine emendatione ulla ſecuti ſunt primam & Romanam Camilli Peruſci Editionem, niſi quod uno aut altero in loco ex conjectura modo certa, modo falſa, aliquid immutaverint. Certæ exemplum habes II. 26, 3. & X. 4, 1. at falſæ II. 33, 10. Schefferus diſerte in primis ſuis Edd. *nullam ſibi MStorum fuiſſe copiam* teſtatur; in poſtuma demum ſeu

Kuhnia-

Kuhniana ait *ſe produxiſſe Varias Lectiones ex MStis tribus Pariſienſis Bibliothecæ enotatas & ſecum communicatas à Cl. Norcopenſi.* Nolim tamen exiſtimes, licet & Titulus illius Ed. *auctam ſe* jactet *Variis Lectionibus trium illorum Codicum*, perpetuam fuiſſe hanc collationem. Contrarium mihi, qui ſemper in dubio illos quoque Codices conſului, certiſſimum eſt, & ut tibi idem liqueat, conſideres velim duo tantum loca, II. 33. ubi Schefferus & Kuhnius ex ſuperioribus Edd. retinent & nobis ingerunt *Cnidum fluvium*, præter MStorum & primarum Edd. fidem, & XII. 43. ubi *Antigonum* exhibent αὐτεργὸν *Polyſperchontis*, & *latrocinantem*, quum MSti omnes, uno conſenſu, Antigonum dicant αὐτουργὸν ſimpliciter, Polyſperchontem vero *latrocinantem.* Pariſienſes autem illi Regiæ Bibliothecæ Codices, tres numero, qui nunc reperiuntur, Primus num. 2083. manu Cæſaris Strategi ſcriptus, Secundus num. 3064. Tertius n. 3132. quid ferrent in omnibus ferme corruptis aut ſuſpectis mihi locis, per epiſtolas identidem rogatus, docuit me ſingulari ſimul doctrina & humanitate præditus, Vir Clariſſ. Joh. Boivinius, cui publice hic eo nomine gratias, quas par eſt, ago. Denique Celeberrimus Grævius noſter, qua eſt & ille eximia comitate, ultro ſuppeditavit mihi Schedulas Marq. Gudii, qui ex duobus Mediceis & uno Mediolanenſi annotavit, ſi quid illi variarent, ſed in iis maxime locis, in quibus adhæſerat, ſeu quæ corrupta cenſuerat Schefferus. His ſubſidiis inſtructus, & ſimul adhibitis omnibus illis Edd. quas ſupra memoravi, & quarum antiquiſſimam, ſeu Romanam, mecum ex Bibliotheca Amſtelædamenſi, cui præeſt, communicavit pro ſua humanitate Petrus Schaeckius, Theologus Diſertiſſimus, Græcum Æliani Textum multo emendatiorem Tibi dedi, quam fuit antea. Conjecturas vix recepi, nec niſi certiſſimas ex ipſa Hiſtoria, vel rerum nexu, aut Verborum Syntaxi. Facilius tamen aliorum, & ita jam Veteres, ac complurium ſæpe conſenſu firmatas, quam Meas Unius:

de

de qua re mox pluribus ſententiam noſtram exponemus.

Verſionem *Variæ Hiſtoriæ* adornatam primum, ut dixi, à Juſto Vultejo, videbam à Tot Aliis, Geſnero, Tornæſio, Scheffero, Kuhnio, ſervatam quidem, ſed paſſim interpolatam mutatamque, licet *Vulteji interpretationem* ſimpliciter in Titulis Editionum ſuarum oſtentarent: quo factum eſt, ut ſæpiſſime Viri Docti Vultejum accuſarint in iis, quæ ab aliis Interpretibus in iſtam Verſionem erant illata. Secutus ſum igitur & Ego priorum exemplum in Eo, ut Verſionem priſtinam retinerem, ſed tamen, ubi opus videbatur, eadem etiam, qua illi, libertate corrigerem. Verum quia cenſeo Verſionem Latinam Græcis è regione apponi ideo, ut tirones & alios Græci ſermonis minus peritos juvet, verumque Auctoris ſenſum tanto facilius illi percipiant, idcirco putem etiam, debere Eam, quam proxime poteſt, Græca ſui Auctoris exprimere, ſecus quam vulgo fieri videas, & vel maxime in Gallicis horum temporum Verſionibus, quæ magis tradunt, quid ex opinione Interpretis, quam quid revera, ſcripſerint Veteres, immo ſæpe etiam plane contrarium ejus nobis ingerunt, dum Interpretes illi, parum ſolliciti de veritate interpretationis, ſequuntur ſuæ meditationis impetum, aut Gallicæ locutionis nexum, & ſæpe in Græcis Auctoribus non Græci Textus, ſed ipſius Verſionis Latinæ, eadem inſuper cum libertate, faciunt Verſionem, quod certiſſimis deprehendi argumentis in Peralto, quando in *Parallelis Veterum & Recentiorum*, modo à ſe ipſo, modo ab aliis, aliquid verſum ex Græcis ſcriptoribus ad exagitandos Veteres exhibet. Nihil itaque mirum, quod perverſiſſimos plerumque iis tribuant ſenſus, & fœdiſſime in iis vertendis paſſim errent, quum Hypſea in his cæciores ipſi ſequantur cœcos aut certe parum fidos ductores. Nam & pleræque Græcorum Verſiones Latinæ ſuperiore ſeculo editæ, quia non eo primum animo fiebant, ut Græco Textui apponerentur, ſed ut Græcæ Hiſtoriæ Latina quoque Lingua legi poſſent, ideo earum

Auctores sibi quoque plusculum indulserunt, & sæpe magis ad Latini sermonis elegantiam, quam ad Græcas locutiones & sensus attenderunt. Quapropter valde miror, tales dein Versiones Textui Græco appositas, licet ab eo multis in locis longum abirent; & ideo passim Lectores, qui ex iis Græca velint interpretari, in errorem præcipitent certissimum. Hujus generis quum fuerit illa quoque Vulteji versio, & ideo, ut dixi, ab aliis jam Editoribus multum sit interpolata, Ego quoque id mihi sumpsi, quod alii fecerant. Sed dum id sedulo egi, ut Latina ubique Græcis congruerent & responderent, & tamen intra campum Versionis Vultejanæ me continere volui, ita factum est, ut plurimum susceperim laboris, & nomen quidem retinuerim istius Versionis, sed adeo immutaverim eam & emendaverim ubique, ut plane Nova haberi ac dici possit. Carmina quoque Græca Latino expressi metro, quia ita præiverat Vultejus, & Alii, licet à mea id abhorreat animi sententia, qui id maxime curandum, ut modo dixi, (Vide & ad III. 43, 4.) arbitror, ut Versio semper exhibeat, quam proxime potest, Auctoris sui, non sensum modo, sed & phrasin: illud autem ligato sermone haud inficetum & durum in modum præstare, difficillimum sit.

Indices quoque, tum *Græcum Vocabulorum & Phraseon*, tum *Latinum Rerum & Historiarum*, longe locupletiores dedi. Hunc reperias jam in Tornæsianis Edd. At Græcum primus colligere cœpit Schefferus, quem auxit deinde Kuhnius. Verum Ego in Indicibus neque probo eorum institutum, qui singulares tantum voculas in iis exhibent, ut fecerunt plerique, qui nuper Latinos *in Usum Delphini* ediderunt Auctores: nam quid tandem juvaret quenquam, si maxime omnia loca, in quibus ex. gr. Præpositiones Εἰς, Ἐν, Ἐπὶ, Κατὰ &c. vel Verba Ἄγω, Ἔχω &c. occurrant, diligenter, sed extra constructionem suam, in Indice nostro notarentur? Neque vero illorum ad exemplum me composui, qui in Indice demum loca diffi-

difficilia, corrupta, vel male verſa, explicant aut emendant. Referenda ea ſunt in Notas ad ſua quaſque loca pertinentes. In Indice talia majore cum moleſtia & incerto ſimul eventu quæri ſolent, & ideo ſæpe in obſcuro latent. Fecerunt tamen ita Schefferus & Kuhnius, atque adeo, quod mirum eſt, quum Textui Græco appoſitam reliquerint ſæpe Verſionem intactam & integram, in Indice demum eam notarunt & correxerunt: quin & iſtic demum Græca Auctoris verba aliquando emendarunt haud inepte, cujus tamen emendationis nullam in Notis fecerant mentionem. Unde & mihi aliquando accidit, ut in Indice recenſendo repererim demum, quæ ad ſua in Auctore loca memorari, & vel probari, vel refelli debuiſſent. Huc refero, quod Kuhnius in V. Παραλαμβάνω, pro παραλαμβανομένους ὑπὸ τοῦ πυρὸς XII. 23. legi malit περιλαμβανομένους, me quidem haud refragante. Nam uſitatius hoc eſt, & ita V. 6. περιληφθεὶς τῆς φλογός. Ego itaque ex Indice Græco ejeci, quæ aliena ab eo videbantur, & propria erant Schefferi & Kuhnii, jamque in Notis ſic ſatis expoſita; Addidi autem innumera ferme exempla vocum & locutionum, ut adeo Indicem Græci ſermonis ex Æliano habiturus jam ſis ſatis copioſum, & qui te ſimul edoceat, quicquid in Notis meis paulo diſertius eſt traditum.

Supereſt jam, ut de his Notis, & toto hoc commentandi genere, tecum agam, tanto magis, quia in diverſa abit ab duplici fere ſecta Interpretum, cum eorum, qui prorſus à Criſi, quæ in Emendationibus Auctorum conſiſtit, abhorrent, tum eorum, qui Variis Codicum lectionibus, & ſola ex iis ſubinde facta Criſi, contentos nos eſſe jubent. Qui Criſin plane aſpernantur, eos ſemper deprehendi eſſe homines ab acri judicio, & cura, vel etiam à ſincero veri ſtudio alienos, qui ſine examine quidvis imperite & obſtinate tuentur, vel tetra acti invidia, quicquid ab aliis, & maxime æqualibus, (nam vetera, & quæ mortuorum dudum ſunt hominum, facilius recipiunt)

commode eſt excogitatum & prolatum, ſine juſta cauſæ cognitione, temere, lubenter, & cum inconſulto quodam præjudicio rejiciunt. Nam quid aliud eos moveat, niſi vel ſumma rerum inſcitia, & incuria, vel turpis invidia, exputare nequeo: quum ipſa experientia, quæ & ſtultorum eſt magiſtra, clariſſime probet maximam Criticæ curæ utilitatem. Velim enim, ut conferat quis Editiones Auctorum, præſertim Latinorum, Priſcas cum iis, quæ dein à Scaligero, Lipſio, Manutio, Victorio, Salmaſio, Freinshemio, Gronovio, aliiſque, in publicum ſunt emiſſæ: nec dubito, quin quilibet, non iniqui animi Homo, mecum ſit judicaturus, Veteres illos Auctores Latinos, æque ac Græcos, qui adhucdum corruptiſſime leguntur, variis paſſim vitiis fuiſſe antea conſpurcatos obſcuratoſque, at nunc Doctiſſimorum Hominum cura ac ſtudio pleroſque maximam partem purgatos emendatoſque haberi. Taceo ipſam perverti Hiſtoriam, ejuſque duo lumina, Chronologiam & Geographiam, immo falſiſſima ſæpe tradi, niſi juſta & idonea Criſi Vetuſti rerum Scriptores in integrum, quantum poteſt, reſtituantur. Ita certe apud hunc Ælianum non tantum ingeritur nobis in omnibus elapſi jam ſeculi Edd. *Cnidus fluvius*, qui nullus eſt, ut ſupra jam dixi, ſed & Olympias, *prima & ſexta*, quæ *prima erat & nonageſima*, II. 8. Quid de Zanclæorum Regulo dicam, qui cum proprio nomine vocaretur *Scytha*, & ab oppido Siciliæ, Inyco, cognominaretur *Inycinus*, à Librariis & Editoribus ante Schefferum, etiam in Verſione, accepit nomen *Oenycinus*, & ex Sicilia tranſlatus eſt ad gentem *Scythicam*. Plura ejus generis exempla cum ex hoc, tum ex Aliis Auctoribus proferrem, niſi res eſſet manifeſta. Quin ipſa etiam in Hebraica Scriptura V. T. cui ceteroqui recte deſcribendæ præcipua ab Judæis adhibita fuit cura, peccatum tamen aliquando à Librariis liquet, non tantum ex Nominibus Propriis Hominum, quæ una ſæpe literula, & proximæ quidem apud Hebræos figuræ, aliter ſcripta exhibentur à Græcis Interpretibus ſine ulla alia pro-

probabili ratione, quam Variantis in Codicibus jam tunc Lectionis, ut ostendimus in *Animadvers. Historicis* cap. 10. ubi pluribus etiam de Crisi egimus: verum etiam certius id liquet ex Annis Regum, Ahaziæ, & Jechoniæ; qui anni integro utrique denario numero discrepantes ab se invicem exhibentur in *Libris Regum & Paralipomenon*, licet cetera istic eadem plane verba de utroque Rege adferantur. Et, si quid Ego video aut intelligo, multo rectius divinitati & auctoritati Scripturæ S. consulunt, qui vitium istic librariorum in re per se levi agnoscunt, quam qui difficultatem volunt tollere contortis, violentis, & absonis Interpretationibus, quæ ab ipsa scriptoris locutione, & clarissima Syntaxi longissime recedunt, immo pro lubitu mutant sententiæ subjectum & prædicatum. Exempli gratia, quando 2 *Reg.* VIII. 26. & 2 *Paralip.* XXII. 2. eadem plane verba, nisi quod solo in numero discrepent, leguntur in Hebraica Scriptura: *Filius* $\frac{42}{22}$. *annorum erat Ahazia, quum regnare inciperet, & regnavit unum annum; Et nomen Matris ejus erat Athalia, filia Omri:* quis erit, qui rem sedulo & absque præjudicio considerans, non multo rectius autumabit consultum auctoritati Sacrorum Codicum, ac longe minus exponi eos cavillationibus impiorum, si utroque in loco eadem verba eodem etiam modo interpretemur, eoque sensu, quem aperte præ se ferunt, ac tantum librariorum à vero numero in loco *Paralip.* aberrantium agnoscamus lapsum, quam ut eadem verba, tam non ambigua, in uno loco longe aliter explicemus, quam in altero, & ita quidem, ut, turbata omni constructione & ordine, subjectum orationis, quod manifeste est, & in altero loco esse agnoscitur, *Ahazia*, faciamus, vel cum Usserio *Athaliam*, vel cum Junio & Tremellio *Omrium*, hoc modo & ordine, *Ahaziæ Matri nomen Athalia, nata Homri, agens*, ut Ille, vel *agentis*, ut Hi ad Omrium hoc referentes, *quadragesimum secundum annum, quum Achazia regnaret, qui anno uno regnavit Jeruschalaimis.* Hoccine est interpretari, & non

potius omnia turbare, atque impiis anſam præbere cavillandi, quaſi in Textu Sacro quid tradatur, non librariorum, ſed ipſius Auctoris, culpa, quod minus ſit verum, quodque ideo tam abſurda & contorta paraphraſi involvi & occultari debeat? Quanto ſatius erat, verbis tam claris relinquere ſuam ſyntaxin ſuumque ſenſum, quem iiſdem in priore etiam tribuimus loco, & hic in librariorum manus omnem conferre iſtius diſcrepantiæ culpam, quas ſæpe erraſſe, non tantum ex profanis Auctoribus, verum etiam ex Novo Teſtamento, & tot Ejus Variis Lectionibus, certiſſimum eſt, & in confeſſo. Unde Beza in Præfatione in ſuam N. T. Editionem ad Reginam Angliæ, teſtatur ſe maxime *ſublevatum exemplari cum XXV. plus minus Codicibus MS. collato*, ex quo deprehenderit *ſæpe ea, quæ ſola nitebantur Interpretum conjectura, Codicis alicujus auctoritate confirmata:* addens, *ſibi etiam aditum ex Veteris lectionis Veſtigiis ad Cognoſcendam veritatem patefactum*, h. e. conjectura illis veſtigiis ſubnixa contra vulgatam tunc lectionem ſeſe uſum reperiſſe veram lectionem. Neque vero mirum aut dubium cuiquam videri debebat, erraſſe ſæpius in deſcribendo librarios, indoctos ferme homines, quum utique ex quotidiana conſtet experientia, nullam nunc prodire Auctorum Veterum, & ipſius Scripturæ S. editionem, in quam, quantacunque etiam à Viris Doctiſſimis adhibeatur cura, non aliquid irrepat vitii. In Kuhniana, quæ ultima & optima eſt Æliani noſtri, quam gravia deprehenderim, ſupra oſtendi. Eadem eſt aliarum fortuna. Ut adeo illud mihi mirum plane accidat, pro vulgata lectione, quæ per manus tot & talium librariorum ad nos pervenit, ſi quid incommodi ea aut importuni habeat ſenſus, tantopere tamen pugnare Viros Doctos & rerum peritos: præſertim quum non nunc tantum omnes Critici, ſed jam olim ipſi Veteres, Auctoribus, quos memorant, tanto propiores & ferme æquales, de corruptiſſimis tamen jam ſuo tempore exemplaribus graviter conqueſti fuerint, atque ideo etiam ex in ingenio

nio

nio Crifin jam tunc adhibuerint, ut in *Animadv. Hiftoricis* d. l. probatum dedi. Quod ipfum etiam à Voffio in *Arte Grammat.* I. 6. & Wowerio in *Polymath.* cap. 18. pulchre eft præftitum. Quanta ergo perverfitas eft vel rerum imperitia, nunc poft elapfa tot jam ab ipfis Auctoribus fæcula Criticam emendationem, prifcis temporibus & requifitam & receptam, ab illorum fcriptis, quæ neceffario plurimorum jam librariorum manus fubierunt, excludere? Sed danda vel fic venia eft Theologis, fi quidam ex iis nimis anxia forfan follicitudine repellant omnem prorfus Crifin ab S. Scriptura, quippe quæ, ut omnes agnofcunt, non nifi fumma cum reverentia prudentiaque tractari debet. Quid vero dicemus de JCtis quibusdam, qui fuis quoque in Libris malunt quamvis receptam femel lectionem tueri, licet nullum in ea commodum reperiant fenfum, aut qualemcunque licet abfurdiffimam recipere interpretationem potius, quam ut ullam admittant Crifin, quantumvis facilem & oportunam. Nihil enimvero hic reperio, nifi vel inertem invidiam, qua profequuntur alterius fectæ aut alienæ diligentiæ fructus, vel ftolidum plane ftudium in omnia alia à Viris Doctiffimis abeundi, & fic, fi Diis placet, inclarefcendi. Hinc videas ferme eos, tali qui funt ingenio, quia nolunt in mediis confiftere, decurrere lubentes ad extrema quæcunque, atque ita, quoniam Cujacium & fimiles, qui pleraque jam in Pandectis feliciter curarunt, in magna cernunt laude & gloria pofitos, in contraria ergo currere, omnem afpernari crifin, & Criticos generatim quacunque occafione laceffere & incurfare. Quam longe homines illi recedunt ab ipfis juris fui Conditoribus & Impp. Romanis? Nam certe Theodofius & Valentinianus *l. un. Cod. Theod de Refponfis Prud.* voluerunt, ut *Libri* ICtorum, *PROPTER ANTIQVITATIS INCERTVM*, *Codicum collatione firmentur*, priusquam recipiantur, ubi operæ eft pretium, ut confulantur Jac. Gothofredi Notæ. Illud autem *Antiquitatis Incertum* quum nunc longe fit incertius, nec amplius *Codi-*

cum

cum collatione firmari ſemper queat, debet utique in graviori jam malo majus quoque adhiberi nunc remedium, h. e. debent corrupta etiam ex conjectura juvari aliquando tentarive. Quintilianus tanto antiquior quibuſvis in Auctoribus id voluit fieri, ſeu ante eorum interpretationem fieri vulgatæ lectionis emendationem, dum de Grammatici munere agens *Inſtit. Orat.* I. 4. præcipit, ut *enarrationem*, h. e. interpretationem, *præcedat emendata lectio*. Quod ſi id jam tunc Interpretibus fuit curandum, quam parum recte ergo ſuas partes intelligunt & agunt illi nunc Interpretes, qui in corruptis quibuſque locis id unice ſemper ſibi habent propoſitum, ut aliorum doctam ſæpe & commodam emendationem eludant, & vitium ſcripturæ tueantur indoctiſſimis plerumque interpretationibus. Sed modum exceſſerunt nonnulli in tentandis etiam iis, quæ nihil habebant mali; At vero an ſapientis eſt, ut fugias vitium, in aliud ei oppoſitum continuo te præcipitare, & contra Immodicos illos vel Immodeſtos ne intra Modum quidem velle conſiſtere? An ulla in Humanis Res vel Ars eſt, quæ non ſæpe ab Imperitis ſit contaminata, ſuoſque non ſenſerit abuſus per inepti ingenii ac perverſi judicii homines, modum in iis, quæ agunt, tenere neſcios? An quidquam, quod per ſe bonæ eſt frugis, propter vitia Hominum quorundam male eo utentium, ex omni ergo uſu continuo eſt ejiciendum? Ita vero abjiciendæ forent etiam res utiliſſimæ. Interdicendum immo foret omnibus etiam Igni & Aqua, quibus tamen Vita Hominum ferme conſtat, quia & ea multi adhibuere aliorum in exitium, & integras iis ſæpe vaſtarunt regiones. Quod ſi qui ſatis emendatos jam putent Auctores, atque ideo Criticam tandem manum ab iis abſtinendam, næ illi longe errant, nec ſatis cauſam cognovere, de qua ſententiam ferunt; quum nulli, ne inter Latinos quidem, exſtent, quin ſuperſint in iis loca complura, adhucdum corrupta, & à nemine intellecta: Græci autem, vix à quoquam ex profeſſo tractati curative, quam plurimis paſſim

vitiis

vitiis etiamdum, non aſperſi, ſed pene obruti, circumferantur.

Neque tamen id hic ago, ut Criticæ conjecturæ in ipſum temere immittantur contextum Auctoris. Ita enim omnia evaderent incerta, confuſa, interpolata, diſcrepantia. Neque vero unquam id ab Eruditis probatum, qui in ipſis fuere Criticis. Plerique enim ab textu immutando manus religioſe continendas cenſuerunt, niſi ſi res eſſet manifeſtiſſima. Hoc autem ubi fit, & in Notis tantum Auctori ſubjectis ſuam quiſque exponit conjecturam, quid, obſecro, tunc mali in ea re ineſt? Errarunt multi, temere rem geſſerunt? Rejiciantur & negligantur. Neque vero, ut ſæculum eſt & indoles hominum, quidquam ex eo periculi, ut alii facile nimis inconſultam alterius & ſolo ejus ingenio ſubnixam probent & ſequantur emendationem, etiamſi eam maximis ille aſſeverationibus commendaverit. Porro autem an non ſæpe etiam ipſi errant Interpretes, & falſiſſimam Auctoribus ſuis tribuunt ſententiam? Quid vero intereſt, ſive legas in Notis alienam vel dubiam plane interpretationem, ſive incertam vel etiam aberrantem à ſcopo conjecturam hominis, qui mutatis aliquot literulis ſuam Auctori lectionem verumque ſenſum ita reſtitui poſſe crediderit? Utrâque, ſi temere ei credas, æque inducêris in errorem, neque hic plus mali eſt, quam illic. Sed & negari nequit, quum conſtet MStos Codices, qui ad nos pervenerunt, ſæpe omnes in vitium conſpirare, iſta ergo conjectandi ratione à Doctis viris Veritatem ſæpe eſſe deprehenſam, vel etiam ex totius Hiſtoriæ aliorumve Scriptorum conſenſu erutam, qui eſt pulcherrimus doctrinæ fructus. Bezam audivimus modo profitentem, conjecturas aliorum MStis poſtea excuſſis ſæpe confirmatas ſe reperiſſe. Ne de Aliis agam, in hoc Æliano certiſſima eſt emendatio, quando Schefferus Lepreæ, qui cum Hercule certavit, Patri reſtituit I. 24. nomen Καύκων𐅃, qui in omnibus Codd. perperam Γλαύκων dicebatur: quando Caſaubonus ex Plutarcho oſtendit I. 35. excidiſſe nomen Viri, ubi ceteroquin in vulgata lectio-

ne Unus idemque Homo dicitur *Himerensis* ex Sicilia, & mox cum Fratre suo *Rhodius*: quando Gesnerus reposuit II. 26. *Pythagoræ* nomen, ubi Codices uno consensu *Pythium* exhibebant: quando III. 20. τῷ Εἰδόσι, quod ex MStis edidere Peruscus, Gesnerus, aliique, substituerunt Tornæsianæ Edd. Εἴλωσι: quando Cuperus Μαινάδας III. 42. legi jubet pro Μινυάδας, quod omnes obtinuit editos scriptosque Libros: quando Gesnerus, & dein Faber, adulterinum ostenderunt VIII. 2. vocabulum μαθητὴς, quod tamen omnes istic Codd. tuentur: quando cuncti Interpretes Metonem Atticum volunt Λευκονοιέα dici, quod fuisse satis constat, nomine à Populo Atticæ formato, qui pessime *Lacon* istic scribitur: quando Rutgersius emendavit XII. 57. corruptissima illa, ϗ τὰ ὁρμήματα ἐῴκει, quæ nullum habent sensum, in ϗ ταύρου μυκήματι ἐῴκει, quæ ipsius Historiæ auctoritate clarissimum in modum probantur: quando denique Omnes Eruditi Xenocraten *Chalcedonium* dicunt, XIII. 31. æque ac alibi II. 41. & XIV. 9. ab ipso dicitur Æliano, licet istic in MStis & primum Editis *Carchedonius*, h. e. Carthaginiensis, vocetur. Hæc & plura ejus generis alia nullis firmantur MStis, & tamen tam certæ illa sunt emendationis, ut in contextum sine hæsitatione recipienda putem. Nam quæ tandem ratio est, vel religio, ut quæ palam sensu carent idoneo, quæ & ipsi suo Auctori, & notissimæ adversantur Historiæ, atque adeo manifestis modis sunt corrupta, retineantur tamen potius, quam locum suum cedant lectionibus clarissimis, sensum oportunissimum, ac rei, de qua agitur, prorsus congruentem, præferentibus, & quam proxime ad vulgatam Scripturam, vel ex solertis ingenii conjectura, vel ex diligenti ipsius Auctoris Aliorumve æqualium ferme collatione, aut totius Historiæ consensu, formatis? Quid enim ex locis adeo corruptis assequuntur Lectores, nisi Errorem, si Textui fidant, nec consulant semper Notas. Ad eas vero adigere qualescunque etiam alterius Disciplinæ Homines, quoties per occasionem aut quamlibet causam

tan-

tantum inſpiciunt Auctores priſcos, importunum eſt, & ab eorum ſtudiis ac negotiis ſæpe alienum prorſus. Quid? quod etiam minori forma, qua facile geſtari & circumferri poſſunt, atque ideo ſine Notis, eduntur plerumque Auctores illi? Liquet ergo ex hiſce omnibus, Criſin, de qua agimus, neutiquam eſſe rejiciendam in Antiquis Scriptoribus, ſed cum more & modo, cum modeſtia & prudentia, exercendam, nec temere quaſvis conjecturas in Textum immittendas, neque tamen penitus excludendas. Stultos plane ac imperitos, vel malignæ eſſe indolis homines, qui præjudicio quodam abrepti receptam ſemel mordicus ſemper retinent lectionem, quamvis nullo eam ſimilis ſive locutionis ſive exempli documento vel ex Linguæ uſu, vel ex Hiſtoriæ fide, aut rei veritate, probare queant. De mea hic opera id Tibi, Lector, affirmare liquido poſſim, multa me in Textu ex MStis diligenter à me primum adhibitis reſtituiſſe, multa etiam in Notis tentaſſe ex rerum nexu, linguæ analogia & uſu, antiquitatis ipſius auctoritate: pauciſſimas, nec tam meas, quam Aliorum, conjecturas, neque tamen illas omnes, quas modo memoravi, licet omnes putem veriſſimas, in Textum recepiſſe, quia tutius cenſebam in hanc ſollicitudinis forſan nimiæ, quam in illam audaciæ ac temeritatis, peccari partem, quoniam ſæpe etiam tunc, quum minime credimus, erroribus tamen obnoxii reperimur.

Sed ſola iſta Criſi neutiquam in his ſum defunctus, nec defungendum Editori ac Interpreti, qui ſuo vult officio fungi, arbitror, in quo diverſum ſentio ab hujus ætatis Eruditiſſimis Viris. Videas enim paſſim per varias Europæ regiones haud alio ferme novo cultu prodire jam Vetuſtos Auctores, quam Variantium in MStis Lectionum, & ex iis emendatæ aliquando aut aſſertæ Lectionis Vulgatæ: quin immo reperias Homines, qui palam jactitent, ab uberioribus Notis & Commentariis in Auctores edendis abſtinendum, nec niſi Criticas iis, eaſque breves, aſpergendas ſubinde Notulas. Id quod mihi ſemper abſur-

 diſſi-

dissimum fuit visum, nec persuadere mihi possum, bona illos fide ita loqui, sed ab aliis nolle præstari, quod ipsi propter magnitudinem laboris aut rei difficultatem vel nequeunt vel defugiunt. Certe aliam ingressi sunt viam Magni illi Homines, & Veri Humaniorum Literarum Instauratores, Manutii, Lipsii, Scaligeri, Sigonii, Torrentii, Casauboni, Salmasii, Valesii, quorum Notæ in præcipuos Auctores Romanos etiamdum sunt & erunt semper magno in pretio, quamdiu suum pretium ipsis constabit Auctoribus: atque ideo una cum Novis eorum Editionibus identidem illæ denuo repetuntur, & ab omnibus ferme etiam nunc expetuntur. Contra vero, dum hodie Viri Doctissimi tantum loca quædam corrupta in iis Auctoribus tractant, obscura autem & difficilia quævis, etiam quæ ex recondita Antiquitate aut Historia illustrari debuerant, plane prætermittunt, ita evenit vulgo, ut indoctissimi quique in usum publicum, præsertim juventutis, emittant illos cum perpetuis suis expositionibus, eæque, quamvis insulsæ ferme sint & inscitæ prorsus, plures tamen plerumque reperiant Emptores, & pluris vulgo æstimentur ac magis legantur, quam Eruditissimorum hominum Notæ, quia hæ tantum sunt Criticæ. Qua re, dum in his vix quidquam est adjumenti adolescentibus, immo & aliis, ad res ipsas, verbo ab Auctoribus memoratas, recte cognoscendas, ex illis vero errores ferme continui hauriuntur ac propagantur, quantum ergo mali & incommodi ad studia deveniat literarum, vel me tacente, nemo non facile, ut opinor, perspicit. Verum, quæ quorundam est magnificentia, nolunt scilicet, seque indignum id putant, tironibus scribere, sed solis suam operam destinant Eruditis. Ego vero valde vellem, magnificis illis verbis parcerent, quum & Eruditissimi Homines Notis illorum, quos modo nominavi, multum & utantur & juventur. Quin certus sum, hos ipsos, qui tam grandia spirant & loquuntur, iis indigere æque ac plerosque alios. Et quis tandem est, quum vastus adeo Linguarum Veterum, tum Antiquitatis & Histo-

Historiæ, pernoscendarum sit campus, qui omnia & singula istius generis semper in promptu habeat, ut nunquam singulare quid ei lateat, aut, si maxime alibi jam legerit, in memoriam saltem ipsi revocari non debeat? Sed quid verbis opus est, quum rerum ipsarum argumentis, vel, si mavis, experientia, abunde declarari possit, quod dixi? Certe in Græcis Auctoribus patet res clarissimum in modum ex plerisque eorum Versionibus, confectis ut plurimum ab hominibus Doctis, sed vitiose adeo, ut satis liqueat, eos per se pleraque non intellexisse. Schefferum quoque, ostendimus supra, multas ignorasse *Græcas voces & locutiones*, & ideo ubi illæ apud Ælianum occurrebant, hæsitasse atque impegisse graviter. Hoc si Viris accidit tam eruditis, qui utriusque Linguæ Scriptores evolverunt, si illis, qui ex professo Auctores sumserunt sibi interpretandos, quid minus eruditis, quid tironibus, quid iis, qui aliis potissimum disciplinis sua addixerunt studia, evenire passim credimus? Idem vero Schefferus quamplurima vicissim ex *Antiquitatibus & Historiis Græcis* primus explicuit, in quibus priores hæserant Interpretes, & fœdissime erraran. Eorum enim nemo compertum habuit, quid esset Α'γαθοῦ Δαίμονος πρόποσις I, 20. ut ex vitioso istic Textu culpâ Perusci, primi Editoris, & ex Versionibus, cum Vulteji, tum Gesneri, liquet. Ita *Gorgiam* maximâ profecto ἀνιστορησίᾳ fecerunt I, 23. *Philolai Filium*, & *Protagoram Democriti*, omnes, etiam illa Fabri, Edd ante ultimam Schefferi & Kuhnii, quum Auctor alteros ab alteris superari dicat meritis sapientiæ, & fama nominis. Ita vero etiam ipse Schefferus, cum Kuhnio & Gesnero, *non cepit*, ut palam profitetur, quod Rex Persarum dicitur I. 31. ἐλαύνειν εἰς Πέρσας, *quia*, ut ait, *non conveniat*, *ut qui jam apud Persas Rex est*, *dicatur equitare in Persidem:* in quo tamen nemo amplius, opinor, quidquam vel minimæ reperiet difficultatis, qui meas legerit notas. Quid jam de *Cnido* iterum dicam *fluvio*, quem præter Codicum MStorum, & primarum Edd. auctoritatem, licet insu-

per nullus eo nomine exſtiterit fluvius, fingunt tamen & obtrudunt nobis II. 33. Editores omnes elapſi jam ſæculi, quia neſciebant, & ideo neque credebant, Cherronenſes ex Aſia, τὸν αὐτὸν ποταμὸν, *Alpheum* ſcilicet *Peloponneſi*, in proximis iſtic nominatum, ſtatuâ honoraviſſe, id quod minime feciſſent, ſi quis jam tum in Notis ad hanc *Variam* docuiſſet ex Pauſania, revera tamen id egiſſe Cherronenſes illos. Taceo alia pene innumera, in quibus errarunt manifeſte omnes Auctoris noſtri Interpretes, Politica, Hiſtorica, Chronologica: Ignoratam ab iis originem *Agonum* apud Athenienſes, III. 38. ut & Eorundem *Ariſtocratiam*, & *Quadringentorum* Senatum, Vide omnino V. 13. Explicitos perverſe & confuſos paſſim Reges diverſos ejuſdem nominis, *Antigonos* Macedoniæ, *Antiochos* Syriæ, *Dionyſios* Siciliæ. Satis enim exemplorum eſt ad probandam talium Notarum utilitatem, quæ non corrupta tantum tentant, verum etiam obſcura quævis illuſtrant, difficilia explanant, immo & alia, minus protrita, nec vulgo nota, in uſum ſaltem eorum, qui alias potiſſimum colunt diſciplinas, explicant, & quales addere Auctoribus Priſcis debebant, ſi, qui nunc eos edunt, officio ſuo volunt fungi, h. e. ſi, quod debebant, curare volunt, & præſtare, ut illi Auctores cum fructu legantur & intelligantur, non à paucis tantum Græce Latineque doctis, Hiſtoriarum & Antiquitatum gnaris, ſed & quamplurimis aliis. Facile etiam ex iiſdem colligitur exemplis, vix quempiam eſſe aut fuiſſe ita earum rerum & linguarum peritum, ut omnia in Auctoribus obvia, per ſe, & primo quidem obtutu, ſtatim percipiat. Id certe ex iis abunde liquet, etiam Viros vere doctiſſimos multa in ipſis Auctoribus, quibus oleum & operam ſuam impenderant, animumque ſedulo applicuerant, ad eos non intelligendos tantum ſibi, ſed & aliis illuſtrandos, perperam tamen accepiſſe, & expoſuiſſe. An ergo, ſi jam vitii nihil per librarios contraxiſſent ſcripta Antiquorum, nihil haberent nunc Viri Docti, quod in iis agerent aut præſtarent aliis, ac

ſibi

ſibi invicem, nihil, quod cum aliis conferrent Scriptoribus, & ex iis in clariorem darent lucem? Inepta hæc ſunt cogitatu, nedum dictu, nedum ut cuiquam alteri talia perſuadere quis poſtulet. Sed, ajunt, ſæpe ita repeti, quæ ab aliis bene jam tradita & expoſita fuerunt. Quid refert, quidve in eo eſt mali, modo ad iſtum Auctorem nunquam fuerint tradita, neque furtivum in modum ſublecta ex aliorum ſcriptis? Neque enim probarim id genus hominum, qui taciti aliena compilant ſcrinia, & ita alienis ſe ornant pennis: neque etiam illud eorum, qui nihil de ſuo, nihil niſi Collectanea ex Variis aliorum Operibus ſine dilectu aut diſcrimine ad ſuos Auctores conferunt. Quamvis hi quidem tanto excuſatius peccent, quanto minus ea præſtantur juventuti à Viris Doctis, quæ ab iis debebant, & longe rectius poterant. Velim ergo peritum & idoneum interpretem ſingulas, quæ occurrunt in Auctore ſuo difficultates, ab aliis nondum expeditas, ſuo Marte ac ſtudio tentare, & quantum poteſt explicare: ſi diverſæ earum exſtent jam interpretationes, optimam eligere & probare: ſi quid rei reconditæ ab aliis alibi recte jam eſt expoſitum, id ſummatim referre, & lectores remittere ad Librum & Locum, ubi, ſi tanti ipſis ea res ſit, quærant uberiorem ejus expoſitionem. Quando autem ita in Auctoribus Priſcis nihil, quod obſcurum eſt aut minus obvium, prætermittitur, quin vel noſtris ipſorum ſtudiis & meditationibus, vel etiam ex aliorum curis, illuſtrare id ſedulo conemur, hoc qui facile factu, & à quovis homine præſtari poſſe ait, ille enimvero mihi intelligendo nihil videtur intelligere. Quantæ enim eſt lectionis, quantæ inveſtigationis, quantæ porro curæ, quamplurima nondum ab aliis indagata, per ſe eruere, aut in clariorem proferre lucem, de omnibus recte judicare, & tradere, quæ oportet, nihil denique alicujus momenti affirmare, niſi quod rerum probet documentis? Certe Ego dixerim, vel decem citius longe ac facilius cum Variantibus Lectionibus, & paucis ac jejunis tantum Notis Criticis, edi poſſe, quam unum illo modo tractari Auctorem. Quid

Quid ergo? Media etiam in his tenenda est via: neque aspernandæ sunt Criticæ locorum, quæ per librarios male sunt habita, emendationes, neque negligendæ rerum aut locutionum in Scriptoribus antiquis obscurarum explanationes. Hæc mea est ratio, hæc sententia de Officio Interpretis vel Editoris, quam & in curanda Varia hac Æliani Historia sum secutus. Primum enim, Græcum Auctoris Textum, ut supra dixi, diligenter recognovi, & castigavi ex MStis: deinde Versionem quoque innumeris ferme in locis correxi, ejusque rationem in Notis plerumque reddidi: scilicet ut ostenderem, non sine causa recessisse me à vulgata Interpretum sententia, & explicarem ex Linguæ usu ea, ad quæ videbam illos offendisse. Denique singulos ferme ab Auctore memoratos Homines parum nobiles, aut Res minus obvias, vel dubias ac controversas, partim ex historiis eruere, partim ex Antiquitatibus illustrare, ac sublatis è medio difficultatibus expedire studui. Primis tamen duobus in libris non ita accurate omnia excussi, & pertractavi, quia incertus adhuc eram de Aliorum Notis, quas animus ferebat integras huic Editioni adjicere. Et factum fuisset, nisi huic consilio non tam Cl. Kuhnius, qui id literis ad me datis probabat prorsus, quam Typographus Argentoratensis, intercessisset. Quocirca nolim ex principiis illis curam meam & operam Æliano navatam existimari. Ceterum dum tali modo sæpe res reconditas aut controversas contra aliorum sententiam constituere & firmare debui vel volui, ita haud raro etiam accidit, ut hæ Notæ in longiores excucurrerint disputationes, quod æquo animo ut accipias rogo. Sed & nullus dubito, quin, quum tam varia & multa hic tractaverim, aliquando quoque humani quid fuerim passus. Prudentiæ enim foret & vigilantiæ prorsus inusitatæ, in tanta rerum varietate & copia nunquam dormitasse. Neque vero reperias facile quidquam ab Hominibus etiam peritissimis profectum, quin alii in eo vitii quippiam deprehenderint. Protogenem ait Noster septem annos impendisse Jalyso pingendo, eaque tabula de-

dixisse Apellem, quum eam vidisset, in stuporem, & tamen vel sic desiderasse Hunc in ea gratiam seu venustatem. Vere itaque Seneca; *nullum sine venia placuit ingenium.* Hanc Ego veniam & mihi peto tanto justius, quanto magis ipse eam aliis dedi. Non quod errores meos velim dissimulari, quod neque ipse in aliis feci, qui honesta ubique sum usus libertate dissentiendi ab iis, & refutandi, si quid peccasse viderentur. Eandem ergo libertatem, par est, ut aliis vicissim in me concedam, modo absque acerbitate eam & conviciis exerceant, id quod me fecisse puto. Neque tamen ignoro, incassum me hoc postulare, æquissimum sit licet, ab iis hominibus, qui incredibili fastu & insolentia omnes alios præ se contemnunt, & studiose vellicant, dum ipsi sæpe huic mari committere se non audent. Sed tales suo sunt Genio permittendi. Certus etiam sum, fore, ut hic expositum aliquando invenias, quod ab aliis alibi, & uberius quidem, traditum jam fuerat. Ego vero bona hic fide profiteor, nunquam me ex aliis quid hausisse, quin eorum debitam fecerim mentionem, neque reperies, sat scio, quidquam segniter à me descriptum aut aliunde repetitum. Verumtamen quando aliquid occurrebat in Æliano explicandum, non semper aliorum anxie adeo excussi scrinia, sed ad mea ipsius plerumque decucurri, atque ex iis, meis usus argumentis, singula ferme adstruxi. Ita vero non potest non evenisse aliquando, ut ab aliis occupata jam essent, & pluribus probata, quæ hic à me adferebantur. Veluti, quod per *Celtarum* nomen designari XII. 23. Germanos ostendi, id vero postea incidit luculentius & ex professo jam declaratum ab Nostro Hadr. Junio in *Bataviæ Descript. cap.* 23. Sed profecto dura ea lex foret, si neutiquam liceret Philologis Auctores, quos edunt, suis illustrare observationibus, nisi prius diligenter de singulis rebus in consilium ierint, & excusserint memoriam, aut annotationes suas, an earum alibi quidquam forte legerint, tam late præsertim patentibus Philologiæ spatiis. Unum, cujus ratio-

nem verbo reddam, superest: Notas me singulis subjecisse paginis, quamvis & hoc à Doctissimis scirem Viris improbatum. Ego tamen semper ita censui, potissimam esse nobis habendam temporis rationem, ne cum inutili plane molestia temere consumatur. Id vero eveniat necesse est, præsertim si, ut fecere Gruterus, Schottus, aliique, complurium Notæ separatim in extremum voluminis rejiciantur. Nec enim utimur tantum Auctoribus, ut eos continua lectione evolvamus, sed, postquam eos perlustravimus, sæpe dein etiam singularia in iis loca per occasionem inspicimus denuo, & consideramus in rem nostram adhibituri. Ita vero investigandum simul est, an forte Docti Interpretes aliquid ad ea jam annotaverint, quo nostra observatio vel firmetur, vel refellatur. Nemo autem non videt facile, quam molestus & irritus plerumque suscipiatur labor, dum alibi & per tam varias toties vagari debet Notas nostra illa investigatio, ac nihil ferme invenit, quum si Textui essent subjectæ, una oculorum inclinatione res explorari facillime posset. Cui commodo quod opponi queat, nihil in illo Doctorum Hominum instituto solidæ rationis reperio. Vale, quicunque es æqui animi Lector.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ πρῶτον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER I.

ΚΕΦ. α'.

1 Περὶ πολύποδος.

2 Δεινοὶ κατὰ κοιλίαν οἱ πολύποδες, καὶ πᾶν ὁτιοῦν φαγεῖν ἄμαχοι. Πολλάκις γοῦν οὐδὲ ἀλλήλων ἀπέχονται·

CAP. I.

De Polypode.

Firmo admodum & robuſto ventre ſunt polypodes, & quicquid tandem edant, inſuperabiles. Sæpe igitur, ne à ſeſe quidem invicem abſti-

ΑΙΛΙΑΝΟΥ] Ita omnes Græci Latinique. Unus Politianus perpetuo *Helianum* vocat, cum aſpiratione, credo, quod putaret nomen eſſe Græcæ Originis ab ἡλίου; aut ſic dici ab *Helia* oppido Italiæ, cujus ſæpe mentionem facit Plinius. Sed repugnat veterum conſenſus, ipſiuſque ratio vocabuli, cum ſit ab *Ælio* notiſſimo inter Romana nomine, ſicut ab *Æmilius*, eſt *Æmilianus*; à *Claudius*, *Claudianus*; à *Valerius*, *Valerianus*. Fuerunt alias *Æliani* plures; ut *Caſperius Ælianus* præfectus Prætorio ſub Nerva, cujus Dio meminit; item alius dux militaris ſub Valente, de quo legitur apud Suidam. Et rurſum alius, ruſticorum tumultuantium cum Amando caput, ſub Diocletiano, uti Eutropius teſtatur. Facit & Baſilius *Æliani* alicujus mentionem *Epiſt.* LX. & Porphyrius in *Lib.* I. *Harmon.* laudat *Æliani commentaria in Timæum Platonis*. Obſervo & à Caſaubono in *Commentariis ad Athenæum* nominari *Ælianum de doctrina Epicuri*, qui qualis ſit, aut quando vixerit, ſcire hactenus non potui. Sed hi omnes nihil ad Noſtrum. In Bibliothecæ Regiæ Pariſienſis MS. Codice ſecundo (Tribus in his notis ſumus uſi: primus eſt in Codicum ordine CCCCLXII. ſecundus MDXXX. Tertius MDCCLXXXI. è quibus varias lectiones enotatas communicavit nobis Vir Ampl. Andr. Nic. Norcopenſis, Eloquentiæ Prof. apud Nos meritiſſimus) ſic conceptus legitur hic Titulus, Αἰλιανοῦ Πρενέστου τῆς Ἰταλίας ποικίλης ἱστορίας βιβλίον πρῶτον. Quod indicat *Ælianum* fuiſſe Præneſtinum. Atque

hoc

ται· ἀλλὰ τῷ μείζονι ὁ βραχύτερος ἁλοὺς, | abstinent: sed minor à majore captus,

hoc confirmat Suidas quoque, quamvis ipse & plerique alii Πραμνίου scribant, quod notandum. Porro nihil opus esse censeo, ut post eruditissimum Gesnerum, multis disputemus contra eos, à quibus quondam dubitatum, unusne hic auctor sit, & qui *Animalium Historiam* conscripsit, an vero plures ac diversi? Cuncta quippe in eundem optime conveniunt; Argumentum operis, ratio tractandi ejus, ipse denique, quem maxime urgebant, stylus, quotiens suo uti voluit. Non frustra est, quod addo: neque enim suo ubique scripsisse, ipse testis locis plurimis, nec aliter succise celeriterque enotantis ratio permittebat. Quod vero argumentum, & tractandi modus non adversentur, ex aliis ipsius operibus constare potest, quæ fere cuncta & historica, & ad eruditionem variam morumque disciplinam accommodata. SCHEFF.

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ] Possemus prolixi esse in explicando hoc operis titulo, sed suffecerit ad institutum indicasse, non eundem eum ubique reperiri. Nostrum retinent Suidas, Eustathius, Peruscus, & ex recentiori seculo viri docti omnes. Stobæus alibi simpliciter & generalius Ἱστορίαν nominat hos libros, ut *Serm.* 19. & 20. *alibi* cum addito, Ἱστορίαν σύμμικτον, quod Latine Gellius *miscellam & quasi confusaneam historiam* interpretatur. ut *Serm.* 77. & 93. ποικίλην ἱστορίαν, *Variam Historiam* reddidere plerique, etiam qui primi ediderunt Romæ. Had Junio est *Omnigena Historia* in *Adag. Cent.* VIII. *pr.* 25. Vult autem uterque titulus nil aliud indicare, quam *librum, in quem, ut auctorem quemquam in manus capimus, vel quid memoratu dignum audimus, ita quæ libitum est, cujus generis cunque sint, indistincte atque promiscue annotamus, eaque nobis ad subsidium memoriæ quasi quoddam litterarum penus recondimus, ut, quando usus venit rei, cujus nos forte repens oblivio tenet, & libri, ex quibus ea desumseramus, non adsunt, facile inde nobis inventu atque depromtu sit.* Placuit hæc Gellii verbis explicare, quia elegantissima brevitate cuncta, quæ de hac re dici possunt, comprehendunt. SCHEFF. *Historia Varia* opponitur τῷ συνεχεῖ ἱστορίας ὕφει *continuo historiæ filo & contextui*, qui rerum temporumque seriem non interruptam exhibet. Ælianus enim ex variis lectionibus & annotationibus, sine ulla lege fortuitoque ordine, ut fieri amat, in unum corpus conflatis, quasi per saturam historiam scripsit, in id unicè intentus, ut ex lectissimis quibusque Autoribus flosculos rerum verborumque colligeret. Hoc variegatis tesserulis atque emblemate vermiculato compositum opus inscripsit ποικίλη ἱστορία, titulo ut minime ambitioso, ita eleganti & operi probe accommodato, quem etiam aliis historiæ miscellaneæ conditoribus usurpatum, Gellius in *N. A. cap. ult.* docet. KUHNIUS.

Βιβλίον πρῶτον] An in capita & libros ab auctore opus hoc divisum sit, dubitari potest. Neque enim veteres, qui ejus meminere, caput ullum librumve nominant. Et videntur capita à recentiori aliquo adjecta, cum non raro ea dividunt, quæ conjuncta fuisse ab auctore, manifesto potest demonstrari. Argumenta profecto eorum ab Æliano non sunt, ut quæ ea etiam, quæ librariorum ignorantia in textu depravavit, sequi solent, quod ex Notis amplius discetur. SCHEFF.

1 Περὶ πολύποδος] Adde Aristotelem *lib.* IX. *Hist. Anim.* aliisque locis. Item Plinium *lib.* IX. *cap.* 29. & *seq.* IDEM.

2 Δεινοὶ κατὰ κοιλίαν &c.] Versio horum est à Tornæsio. Nam Justus Vultejus, & qui hic eum sequitur, Conr. Gesnerus, ita hæc reddiderunt: *Plurimum roboris habent Polypodes in ventribus, & quidvis obvium sine negotio devorant.* Ampliss. Cuperus *Observ.* III. 10. incusat Vulgatam seu Tornæsianam, censetque δεινοὺς κατὰ κοιλίαν dici, *non, qui firmo & robusto sint ventre*, sed, *qui multum edant & voraces sint*, quia δεινὸν & ἄμαχον significent *omne id, quod magnum est:* Vertendum itaque arbitratur, *Polypodes voracissimos esse, &, quicquid edant, insatiabiles.* Recte sine dubio; sed idem Tornæsium sensisse putem, at usum verbis, quibus Græca magis proprie & accurate exprimeret. Etenim Δεινὸς notat primitus *terribilem.* Sic XIII. 1. de Atalanta, δεινὴ ἦν ἐντυχεῖν, *terribilis erat incidentibus in sese*; Deinde vero, *quicquid in suo genere quasi modum excedit,*

cujus

ἁλοὺς, καὶ ἐμπεσὼν τοῖς ἀνδρειοτέροις [4] θηράτροις,

captus, & incidens in validiores laqueos,

cujus viribus resisti nequit, quodque per illam faciendi aliquid excellentiam est ἐκπληκτικὸν, uti de eadem Atalanta ibidem Auctor Noster, scil. habuisse eam δύο ἐκπληκτικὰ, quorum alterum erat pulchritudo eximia, δεινὴ ergo. Sic δεινὴ φειδὼ II. 5. summa parcimonia; δεινὸς μυθολόγος III. 18. terribilis, plane, ut Belgæ loquimur, h. e. immodicus fabulator. Hoc sensu passim dicitur δεινὸς πίνειν, εἰπεῖν &c. Immo simpliciter Herculem Hesiodus Ἀσπ. v. 521. vocat δεινόντε, κρατερόντε, & v. 71. arma Martis δεινοῖο θεοῦ τεύχεα. Sic itaque δεινοὶ τὴν κοιλίαν sunt, validissimi stomacho, qui omnia semper appetunt, & facile concoquunt. Prorsus uti δεινοὶ τὴν χειρουργίαν III. 1. sunt, qui præstantissimi pictura aut simili artificio omnia facile & feliciter exprimunt. Et δεινοὶ γαστέρα apud Suidam in v. Κλείσοφος ex Veteri Auctore, Ἀνθρώπους ἐσθίειν εἰδότας εἰς κόρον, καὶ δεινοὺς γαστέρα, homines, qui ad satietatem edere norunt, & vehementes stomacho. Adde superioribus etiam locum Nostri ex Hist. Anim. IX. 21. Κληθῆναι δὲ τὴν πόαν Ἑλένιον λέγουσιν οἱ ταῦτα εἰδέναι δεινοὶ, Herbam hanc Helenium vocari tradunt, qui ad ea scienda valde idonei sunt, vel qui earum rerum scientia excellunt. Mediceus I. quem vidit Marq. Gudius, legit δεινὸν, sed male, tum quia sequitur ἄμαχοι, tum quia Codd. alii pariter vulgatum tuentur. De phrasi ipsa & loco hoc Æliani egit etiam Clariss. Clericus in Arte Critica Tom. I. pag. 168. 169. Ex Polypode colorem suum identidem mutante, πρὸς τὴν ὑποκειμένην γῆν, pro subjecta ipsi terra, elegantem comparationem transfert ad Homines, qui Sermonem suum ad voluntatem eorum, quibus adsunt, accommodant semper & mutant, Basilius Magnus de Leg. Græcis cap. 21. Neque aliter ἄμαχοι dicuntur Polypodes φαγεῖν πᾶν ὁτιοῦν, vel quod nunquam cedant succumbantve cibo, h. e. eo satientur aut gravati langueant: vel quod supra alios excellant facultate edendi semper quicquid tandem illud sit. Sic II. 4. ἄμαχος φιλανθρωπία est humanitas, quæ superiorem non habet. Sicuti autem hic φαγεῖν πᾶν ὁτιοῦν, sic Dio Chrysost. ἐν τρωικῷ de Homero, πῶς ἂν περί γε ἀνθρώπων ὀκνήσειεν, οὐδὲν ψεῦδος εἰπεῖν. Plato Alcib. I. p. 118. καλὸν τοῦτο τεκμήριον τοῦ ἐπισταμένων ὁτιοῦν. PERIZONIUS.

3 Οὐδ' ἀλλήλων] Hæc est ἀλληλοφαγία, hæc vita piscium ἰχθύων βίος Græco proverbio in eos jacitur, qui jura negant sibi nata, & vi agunt in imbecilliorem, interdicto, Unde vi, plorare jusso Themidos inter cathedras. Polyb. lib. XV. προσοφείλειν τὸν λεγόμενον ἰχθύων βίον, ἐν οἷς, φασιν, ὁμοφύλοις οὖσι τοῦ μείονος ἀπώλειαν τῷ μείζονι τροφὴν γίγνεσθαι καὶ βίον. tam impotenter & efferate se gesserunt, ut vitam, quam ajunt piscium vixerint, inter quos major minorem sui generis devorat. Varro apud Nonium in voce Comest.

Qui pote plus, urget: pisces ut sæpe minutos
Magnu' comest, ut aves enecat accipiter.

Hesiodus in Oper. & Dieb.

Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων.
Ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεινοῖς,
Ἐσθειν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐπ' αὐτοῖς.
Ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην.

Legem hominum natis tulit hanc Saturnius ipse:
Piscibus atque feris equidem volucrumque catervæ,
Mutua sint sibi præda; agitant quia jure sine ullo.
Ast homini dedit esse boni rectique tenacem.

KUHNIUS.

4 Θηράτροις] Perperam prorsus recepta Versio nobis hic Venabula memorabat, quæ tela sunt lato ferro instructa, ut ex Virgilio constat. Hinc Cicero Famil. VII. I. quum præclara bestia venabulo transverberatur: & Martial. XIV. 30. Intrabunt Ursos scil. Venabula. Figuram eorum vide ex Nummo Veteri in Observ. Cl. Begeri pag. 2. Rectius itaque hic Vultejus, Sed quum à Majori captus Minor in laqueos validiores incidit. Laquei enim etiam retia sunt. Plinius in Panegyr. cap. 43. Illitos cibis hamos, opertos præda laqueos. Et ita mox hæc θήρατρα ab Auctore ipso explicantur per ἄρκυας, quas Hesychius exponit δίκτυα τὰ πρὸς θήραν, retia ad venationem parata. Diserte Xenophon de dict. & fact. Socr. lib. III. ὑφήνασθαί τι θήρατρον, texere aliquod rete. PERIZONIUS.

5 Εἶτα

ράτροις, τοῖς καλουμένοις τοῦ ἰχθύος πλοκάμοις, 5 εἶτα αὐτῷ γίνεται δεῖπνον· ἐλλοχῶσι δὲ οἱ πολύποδες καὶ τοὺς ἰχθῦς τὸν τρόπον τοῦτον. Ὑπὸ ταῖς πέτραις κάθηνται, καὶ 6 ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων μεταμορφοῦσι χροιὰν, καὶ τοῦτο εἶναι δοκοῦσιν, ὅπερ οὖν καὶ πεφύκασιν αἱ πέτραι. Οἱ τοίνυν ἰχθῦς προσνέουσιν, οἱονεὶ τῇ πέτρᾳ, τοῖς πολύποσιν, οἱ δὲ, ἀφυλάκτους ὄντας αὐτοὺς 7 περιβάλλουσι ταῖς ἐξ ἑαυτῶν ἄρκυσι, ταῖς πλεκτάναις.

queos, qui polypodis crines vocantur, ita fit ei eſca. Inſidias vero faciunt etiam piſcibus hoc pacto. Sub ſcopulis latitantes ſedent, & eorum colorem induunt, atque idem cum ſcopulis eſſe videntur. Quum igitur piſces, tanquam ad ſcopulos, ita ad polypodes adnatant, illi ſuis retibus, nempe cirris, imprudentes implicant.

5 Εἶτα αὐτῷ γίνεται δεῖπνον] Particula εἶτα pleonaſtice hoc loco adhibetur, eamque in verſione Latina recte omiſerat Vultejus; nec aliter *lib.* II. *cap.* 5. ὡς ἂν μὴ περὶ τὰ ἔξω τῆς ἀρετῆς ἀναλισκόμενος, εἶτα μάτην διαφθείροιτο. & *lib.* IX. *cap.* 39. στεφανώσας τὸ ἄγαλμα, καὶ θύσας, καὶ κόσμον αὐτῷ περιβαλὼν πολυτελῆ, εἶτα ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. *lib.* XII. *cap.* 60. ἤρετο ὁ Φίλιππος τὸν Διονύσιον, πῶς τοσαύτην παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν ἀρχὴν, εἶτα οὐ διεσώσατο αὐτήν;

6 Ἑαυτοὺς] Vi quadam propria & ſua. Ita enim veteres cenſuerunt, uti conſtat ex Plutarcho, Ariſtotele & aliis. Ovid in *Frag. Halieut. ſumit mutatque colorem.* Experientia tamen temporum noſtrorum diverſum comprobavit. vide G. I. Voſſium *lib.* III. *Theol. Gent. cap.* 55. SCHEFF. Mutationem coloris non in ipſo polypo, intus & in cute eſſe, ſed in ſumma ſuperficie ab effluviis proximæ rei effici & repræſentari ob quandam raritatem pariter & denſitatem ſuperficiei vel ſummæ cuti inhærentem, Plutarch. περὶ πολυφιλίας exiſtimat, cujus verba hæc ſunt. τοῦ πολύποδος αἱ μεταβολαὶ βάθος οὐκ ἔχουσιν, ἀλλὰ περὶ αὐτὴν γίγνονται τὴν ἐπιφάνειαν, στυφότητος καὶ μανότητος τὰς ἀπορροίας τῶν πλησιαζόντων ἀναλαμβανούσης. ita enim lego. KUHNIUS.

7 Περιβάλλουσι] MS. ſecundus Pariſiens. (quem notabimus deinceps litera B. ſicut primum, A. tertium, C.) habet παραβάλλουσι. SCHEFF. Ut MS. B. Schefferi παραβάλλουσι legit, ſic & Lugd. Codex. At Sluiskianus ſervat vulgatum, & recte. PERIZ. MS. Mediceus etiam exhibet περιβάλλειν, quod verbum de polypo frequenter uſurpare ſolent Græci Scriptores. Oppianus *lib.* II. ἁλιευτ.

Αὐτὰρ ὅγ᾽ ἄλλοτε νῶτα πανναίολα, ἄλλοτε δειρὴν,
Οὐρήν τ᾽ ἀκροτάτην περιβάλλεται.

Suidas in *v.* Σάπειρ. ὁ δὲ καρτερικὸς αὖθις ἐπ᾽ ἐκεῖνο τὸ ἔργον ἐχώρει, καὶ αὖ πάλιν ἀνέθορε τῇ ἐπάλξει τὰς χεῖρας περιβαλὼν, οἷα πολύπους ἀφύκτους πλεκτάνας τινάς. Ita enim legendum ex MS. Leidenſi, & Theophylacto Simocatta, cujus verba deſcripſit Suidas, quum vulgo edatur, ἐπιβαλών. Noſter *lib.* VII. *de Nat. Anim. cap.* II. πλόκαμοι δὲ ἄρα ἰχθύος ἐκείνου περιβάλλουσι τῷ αἰετῷ σφᾶς ἑαυτούς. & *lib.* IX. *cap.* 25. κάραβος πολύποδι ἐχθρόν· τὸ δὲ αἴτιον· ὅταν αὐτῷ τὰς πλεκτάνας περιβάλῃ.

ΚΕΦ. β´.

Περὶ Φαλάγγων.

CAP. II.

De Araneis.

1 Ὑφαντικὴν, καὶ ὑφαίνειν καὶ 2 δῶρα 3 Ἐργάνης Δαίμονος, οὔτε ἴσασιν αἱ Φά-

Textoriam artem atque texere, & Erganæ Deæ munera, neque norunt

1 Ὑφαντικὴν] Fuerunt ex veteribus, qui plerarumque artium exempla homines à brutis

φάλαγγες, οὔτε εἰδέναι βούλονται. Η τίποτ' ἂν καὶ χρήσαιτο τῷ τοιῷδε ἐσθήματι τὸ τοιοῦτον θηρίον; [4] τόδε ἄρα πάγη, καὶ οἱονεὶ κύρτος ἐστὶ τοῖς ἐμπίπτουσι, καὶ ἡ μὲν [5] ἀρκυωρεῖ, πάνυ σφόδρα ἀτρεμοῦσα, καὶ ἔοικεν ἀκινήτῳ, [6] καὶ τὸ μὲν ἔπεσεν, ὅ, τί ποτέ ἐστι τὸ ἐμπεσὸν, ἤδ' ἔχει δαῖτα. Τοσοῦτον δ' ἐμπίπτει,

runt araneæ, neque noſſe volunt. Quam enim ad rem uteretur ejuſmodi veſtimento talis beſtia? ſed tela hæc rete, & quaſi naſſa eſt iis, quæ incidunt. Et ipſa quidem rete obſervat immota penitus, & ſimilis eſt immobili. Quòd ſi quid incidit, quicquid tandem illud ſit, quod incidit, ex eo cœnam parat. Inci-

tis accepiſſe affirmabant. Navigationem v. g. à piſcibus, à ſuibus arationem, ab aliis alia, uti conſtat ex Plutarchi *Sympoſ. lib.* IV. *q.* 5. Seneca, Lucano, & cumprimis Voſſio *lib.* III. *Idol. cap.* 76. Atque ſic ajebant etiam araneas telis ſuis texendi modum præmonſtraſſe. Plutarchus *de Solert. Anim. Democritus affirmat, nos animalium in maximis rebus fuiſſe diſcipulos: araneæ in texendi arte atque reficiendi; hirundinis in ædificandi.* Iſtam hoc loco ſententiam Noſter refellit, retiaque tantum oſtendit eſſe, quibus excipiunt, quæ ad vitam tolerandam ipſis ſunt neceſſaria. Atque hoc inſtinctu naturæ, quæ cuique animali apta dedit inſtrumenta, quibus & vitam ſuſtineat, & noxia à ſe repellat. Idem *capitis primi* & *ſequentium* exemplis docet. SCHEFF. Adde *lib.* VI. *de Nat. Anim. cap.* 57.

2 Δῶρα Εργάνης) Quænam ſint dona Erganes, Autor ipſe ſtatim indicat, *veſtes* nimirum. quid, inquit, opus eſt *Phalangio his veſtibus*, quas Ergane contexuit? Max. Tyr. *Diſſert.* IV. ὑφαντὴς μίτοις καὶ στημονίοις σὺν ὕφει ἐσθήματα ἐργασάμενος, σκέπην ὁμοῦ πορίεῖ καὶ εὐσχημοσύνην τῷ σώματι, *Textor filis & ſtaminibus una cum textura veſtes efficiens, tegumentum pariter & ornamentum corpori dabit.* Fuit, cum legendum putarem, pro ἐσθήματι, στήμασι, *telis*, quia ſequitur τόδε, quod utique non reſpicere poteſt ad τὸ ἐσθήματι. Veſtis enim, ipſo Autore judice, phalangio non competit. Judicium B. L. permitto. KUHNIUS.

3 Εργάνης] h. e. Minervæ. Datum hoc ei cognomentum propter plurimarum artium inventionem, Pauſania teſte in *Atticis*: ubi ſimul primum Athenienſes hoc feciſſe docet. Δῶρον porro ejus nominat ὑφαντικὴν, quoniam & ipſam reperiſſe credebatur. Auctor Noſter *lib.* I. *Hiſt. Anim. cap.* 21. & Virgilius. *lib.* VII. *Æn.* ubi de Camilla.

--- *Non illa colo calathisve Minervæ*
Fœmineas aſſueta manus ---

Adde Voſſium *lib.* I. *Theol. Gent. cap.* 17. SCH.

4 Τόδε ἄρα πάγη] Pro τόδε legerem τῷδε, ut referatur ad proxime præcedens θηρίον, non ad ἔσθημα. KUHN. Tentat hæc duplici via Vir Eruditiſſimus, quia ſcil. τόδε non ſatis commode poteſt referri ad ἔσθημα. Sed nihil omnino mutandum, intelligendumque illud τόδε de opere Araneæ, licet id in ſuperioribus nondum ſit diſerte ſatis expreſſum, nec niſi vocabulo ἐσθήματος, cujus verum & propriæ ſignificationis uſum Auctor Araneæ negat. Sic mox, καὶ τὸ μὲν ἔπεσε, quod itidem ex ſenſu potius eſt explicandum, quam ex Grammatica vel Syntactica ratione, quum nec illud in ſuperioribus habeat, quo referatur. Nihil enim ejus præceſſit, niſi τοῖς ἐμπίπτουσι. Quamvis autem *Veſtis phalangio non competat*, vel ſic Auctor potuit ſatis recte ejus opus vocabulo ἐσθήματος deſignare, æque ac mox ὑφάσματος, licet itidem dicantur φάλαγγες neque ſcire, neque deſiderare ὑφαντικὴν & ὑφαίνειν. Confer autem cum hoc Capite Xenoph. *de dictis & factis Socr. lib.* III. οἶσθα γὰρ, ὡς ἐκεῖναι (φάλαγγες) θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν βίον. Αράχνια γὰρ δήπου λεπτὰ ὑφηνάμεναι, ὅ, τι ἂν ἐνταῦθα ἐμπέσῃ, τούτῳ τροφῇ χρῶνται. *Noſti enim, ut illæ araneæ venentur ea, unde vivunt. Telas enim tenues texunt, & ita quicquid in eas incidit, eo utuntur ſuum in alimentum.* PERIZ.

5 Αρκυωρεῖ] Interpres *excubias agit*, nimis generaliter. malim *retia ſervat*, inſtar ἀρκυωροῦ, qui diligenter obſervat, num præda in retia ſe induat. vide Noſtrum *lib.* VIII. *Hiſt. An cap.* 2. Polluc. *lib.* III. *Onom. cap.* 3. KUHN.

6 Τὸ μὲν ἔπεσεν &c.] Error eſt, idque uno verbo dixiſſe ſatis ſit. Legendum omnino, καὶ τὸ μὲν ἐμπεσὸν (ὅ, τι ποτέ ἐστι τὸ ἐμπεσὸν) ἤδ' ἔχει

πίπτει, ὅσον καὶ τὸ ὕφασμα κατέχειν δυνατόν ἐστι, καὶ ἐκείνην δειπνεῖν ἀπόχρη.

cidit autem tantum, quantum & tela retinere poteſt, & illi ad comedendum ſatis eſt.

ἔχει δαῖτα. FABER. Locus extra correctionis aleam ponendus. Rotundè enim exprimit araneam ex inſidiis celerrime in captam prædam involantem. τὸ μὲν ἔπεσε &c. inquit, ἡ δ' ἔχει δαῖτα. ἔπεσε pro ἐνέπεσε. ita Noſter *lib.* v. *H. A. cap.* 45. χλωρᾶ σίτου καὶ λήιου κομῶντος ἐὰν σῦς πεσοῦσα ἀποκείρῃ &c. *Segetem viridem & herbeſcentem ſi ſus irruens depaſta fuerit, dentibus, lege Salaminienſium mulctatur.* KUHN. Recte Doctiſſ. Kuhnius Tan. Fabri conjecturam temere hæc ſollicitantis rejicit. Senſus eſt, *Et illud quidem* (τῶν ἐμπιπτόντων τὶ εἰς τὴν πάγην) *cadit, quodcunque tandem ſit, quod incidit. ipſa vero confeſtim eo paſcitur.* Solent ita Græci narrare duas actiones, quarum una alteram continuo inſequitur. Sic plane Noſter *Hiſt. Anim* v. 48. rationem redditurus inimicitiæ inter Ægithalum & Aſinum ὁ μὲν γὰρ ὠγκήσατο, ῥήγνυνται δὲ τοῦ αἰγιθάλου τὰ ὠά, h. e. *ſimulac Aſinus rudere cœpit, franguntur Ægithali ova.* Similiter pene *infra cap.* 30. ὁ μὲν ἵππευε σὺν τῷ βασιλεῖ, ἰδὼν δὲ &c. Et ſic τὸ apud Hom. *Il. N.* 564. Καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ μεῖν' &c. ἐν σάκει Ἀντιλόχοιο, τὸ δ' ἥμισυ κεῖτ' ἐπὶ γαίης. Heraclid.

περὶ ἀπίσων· καὶ τὸ μὲν ἔκειτο &c. Mox MSti Sluisk. & Lugd. ὅ, τί ποτ' ἐστι. Atque ita ergo hic legendum erat. Sed & in extremo Capitis habent Sluisk. & Mediceus uterque, καὶ ἐκείνη δ. ἀπόχρη: ubi ἐκείνη ſcribitur pro ἐκείνῃ. Nam jota rariſſime ſubſcribitur in Meis Codd. In initio quoque Capitis iidem Medicei cum Sluisk. præferunt οἱ φάλαγγες, licet in ſeqq. hoc vocabulum femininis jungant. Hoc ipſo autem in loco Doctiſſimus Jenſius legendum cenſebat, καὶ τὸ μὲν ἐνέπεσεν. Haud male, quia præceſſerat utique ἐμπίπτουσι, & ſequitur ἐμπεσὸν & ἐμπίπτει. PERIZ. Jac. Tollius *ad Auſonii Protrepticon v.* 4. *in Omiſſis* legit, καὶ ὃ μὲν ἐνέπεσεν, ὅ, τι ποτέ ἐστι τὸ ἐμπεσόν, ἡ δ' ἔχει δαῖτα. quomodo hunc locum quoque emendavit Cl. Daviſius *ad Ciceronem lib.* II. *de Nat. D. cap.* 48. Verum cum Doctiſſimo Kuhnio vulgatam lectionem, quam præſtant omnes MSS. retinendam cenſeo: nam πίπτειν pro ἐμπίπτειν quoque occurrit *lib.* III. *cap.* 32. ἀκούω δὲ ὅτι καὶ ταῖς Λακεδαιμονίων γυναιξὶν ἔπεσέ τις οἶστρος βακχικὸς καὶ ταῖς τῶν Χίων. & *lib.* I. *Maccab. cap.* IV. 45. ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγαθὴ καθελεῖν αὐτό.

ΚΕΦ. γ.

Περὶ Αἰγυπτίων βατράχων.

[1] Σοφόν τι ἄρα χρῆμα ἦν γένος βατράχων Αἰγυπτίων, καὶ οὖν καὶ τῶν ἄλλων ὑπερφέρουσι κατὰ πολύ. Ἐὰν γὰρ [2] ὕδρῳ περιπέσῃ Νείλου θρέμματι βάτρα-

CAP. III.

De ranis Ægyptiis.

Genus ranarum Ægyptiarum eſt ſane ſapiens, & ideo etiam reliquis maximè præcellit. Si enim in hydrum Nili alumnum incidat rana,

1 Σοφόν τι ἄρα χρῆμα] Vertunt, *Peculiari quadam ſapientia præditum eſt* &c. Sed Mens eſt Auctoris, *Genus Ranarum, quæ ſunt in Ægypto, eſt ſane res quædam ſapiens*, h. e. ſimpliciter, *Ranæ Ægyptiæ ſunt ſane ſapientes, atque idcirco reliquis multum præſtant.* Sic II. 2. σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ τὸ Σόλωνος ἐγένετο h. e. *Venerabilis enim etiam Solon fuit.* Et IX. 41. μέγα τι ἄρα χρῆμα ἦν ὁ λόγος σου,

ἐγὼ δὲ ὑπ' ἀνοίας οὐδὲν αὐτὸν ᾤμην εἶναι. Anton. Liber. *Fab.* 12. ἐγένοντο ἐν τῇ γῇ ταύτῃ γῦπες, ὑπερφυές τι καὶ μέγα χρῆμα. PERIZ. Pari modo Latinos Scriptores *rem* & *negotium* de perſonis uſurpaſſe docuit Avus meus *lib.* IV. *Obſervat. cap.* 15.

2 Ὕδρῳ] MSS. A.&B. ἐνύδρῳ. quod non probo. Scio, quid habeat Plinius *lib.* XXIII. ſed ſecundum eum ſcribendum foret ἐνυδρίδι. SCHEFF. *Hy-*

τραχὺς, καλάμου τρύφος ἐνδακὼν, πλάγιον φέρει, καὶ ἀπρὶξ ἔχεται, καὶ οὐκ ἀνίησι [3] κατὰ τὸ καρτερόν. Ὁ δὲ ἀμηχανεῖ καταπιεῖν αὐτὸν [4] αὐτῷ τῷ καλάμῳ. [5] Οὐ γὰρ οἱ χωρεῖ περιλαβεῖν τοσοῦτον τὸ στόμα, ὅσον ὁ κάλαμος διείργει. Καὶ ἐκ τούτου περιγίνονται τῆς ῥώμης τῶν ὕδρων οἱ βάτραχοι τῇ σοφίᾳ.

rana, demordens frustum arundinis, obliquum id fert, & firmiter tenet, nec remittit, quantum potest. Ille verò ranam cum ipsa arundine simul deglutire nequit. Non enim tam amplum est ipsi os, ut complecti tantum possit, quantum arundo extenditur. Atque ita ranæ prudentiâ superant hydrorum robur.

ΚΕΦ. CAP.

Hydrum agnoscit & Plin. *lib.* XXIX. *cap.* 4. KUHN. MS. Lugd. ἐνύδρῳ, sic mox ἐνύδρων, plane uti MSS. A. & B. Schefferi. Ceterum voculam γὰρ hic omittunt Sluisk. & duo Medicei. PERIZ.

3 Κατὰ τὸ καρτερὸν] *In conflictu, cum vi geritur res.* Herodotus eadem significatione *lib.* 1. ἐπειρῶντο κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων, *summis viribus prælium inter se commiserunt.* KUHN.

Κατὰ τὸ καρτερὸν] Vir Doctissimus ad h. l. restringit hanc phrasin ad *conflictum*, *quum vi geritur res.* Sed notat ea generatim, *pro summa opum vi; quam maxime quis potest.* Sic III. 19. de Xenocrate Platonico, αὐτός τε ἐπέθετο τῷ Σταγειρίτῃ (Aristoteli) κατὰ τὸ καρτερόν. PERIZ.

4 Αὐτῷ τῷ καλάμῳ] In utroque & Lugd. & Sluisk. ut & utroque Mediceo, haud dubie ergo & in reliquis desideratur τῷ. An ergo pro αὐτῷ καλ. leg. σὺν τῷ καλ.? Nisi ita sit, præfero vulgatum. PERIZ.

Αὐτῷ τῷ καλάμῳ] Hunc loquendi modum illustravit Parens meus in *notis ad Polybium p.* 416. & in *Præf. ad Tom.* XI. *Thesauri Ant. Græc.*

5 Οὐ γὰρ οἱ χωρεῖ περιλαβεῖν] Hoc χωρεῖ περιλαβεῖν suspectum habeo. quid enim est, *capit complecti*? Sed nec illud οἱ sat probum, cum sermo sit de unico. mallem, οὐ γὰρ οἶδε χωρεῖν ἢ περιλαβεῖν. post διείργει scribendum quoque punctum majus. pro περιλαβεῖν in MSS. A. & B. est περιβαλεῖν. SCHEFF. Locus, si quisquam alius, sanus & integer. οἱ ἀντὶ τοῦ αὐτῷ, οἱ *pro ipsi*, nostro aliisque optimæ notæ scriptoribus frequenter usurpatur. vide Suidam & Indicem nostrum. Eleganter etiam χωρεῖ signat *potest*, *licet*, *datur*, *conceditur*. Ita Noster *lib.* I. *cap.* 31. ὡς ἤδη ἐχώρει, *quà licebat*, *pro re natâ.* Arrian. *lib.* I. *de Alex. Exped.* ὡς ἑκάστῳ προὐχώρει, *ut quilibet poterat*, *ut se res dabat.*

Non aliter hoc loco, οὐ γὰρ οἱ χωρεῖ, significat, *non ille potest tantum diducto ore complecti spatium, in quantum se hinc inde arundo distendit.* KUHN. Gravissime hic impegit Cl. Schefferus miris modis hæsitans, dum primo non intellexit τὸ οἱ, recte explicitum à Doctiss. Kuhnio. Utrumque οἱ diversi Casus & Significationis, licet ejusdem Scripturæ, habes apud Lucian. *de Morte Peregrini*, οἱ οἱ ἑπόμενοι, *qui ipsum sequuntur.* Deinde perperam *suspectum habet* Vir Doctus, χωρεῖ περιλαβεῖν. quærens, quid sit, *capit complecti.* Kuhnius ergo exponit, *potest*, *licet*, *datur complecti.* Et sane eo redit sensus. Propius tamen est, *Non enim tam capax est illi os*, *ut complectatur.* Illud enim hic proprie notat τὸ χωρεῖ. Sic Johannes in *Euang.* XXI. 25. *Si omnia scriberentur*, *quæ Jesus fecit*, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία, h. e. *tam amplum esse*, *ut capere queat.* Dionys. Halic. *lib.* VIII. ἀπέρχομαι γὰρ ἤδη καταλιπὼν τὴν οὐκ ἔτι χωροῦσαν ἄνδρας ἀγαθοὺς πόλιν. Similiter vero de Animo, & eadem quidem, quâ hic, constructione, *infra* III. 9. Τοσοῦτον ἀνδρεῖος, ὅσον αὐτῷ καὶ ἡ ψυχὴ χωρεῖ. *In tantum fortis*, *in quantum animus ipsi patet*, *capax est.* Sic de Mente & intellectu Matthæus XIX. 11. 12. οὐ πάντες χωροῦσι (capiunt, percipiunt) τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Hinc jam ὡς ἐχώρει *infra* I. 32. est, *ut locus & tempus ferebat*, seu *admittebat*, *capiebat.* Recte autem Infinitivus jungitur huic verbo, familiari Græcis & Auctori Nostro locutione. Sic II. 44. βλέπων σφάττειν, h. e. *torvum circumspiciens*, *ut occidat.* XII. 12. καταλιποῦσι τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ πολυανδρίῳ θάψαι. XIII. 1. ὁ μὲν ἐκθεῖναι λαβών. PERIZ.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ κυνὸς Αἰγυπτίου.

[1] Καὶ ἐκεῖνο δὲ [2] κυνὸς Αἰγυπτίου [3] τὸ σοφόν. [4] Οὐκ ἀθρόως, οὐδὲ ἀνέδην,

CAP. IV.

De Cane Ægyptio.

Etiam hoc Canis Ægyptii, ſapiens quid eſt. Non continuè, neq; remiſſe,

1 Καὶ ἐκεῖνο δὲ &c.] Male Græca leguntur, parum etiam recte vertebantur. Nam non ſufficit, maximam diſtinctionem ponere poſt τὸ σοφὸν, quod voluit & fecit Schefferus, videns haud dubie aliquid ſcabri ineſſe in his verbis. Sed vel dele inſuper illud τὸ, vel lege potius τὶ σοφὸν. Cæteroquin imperfecta eſt Oratio, in qua nihil utique prædicatur de Subjecto, quippe cujus tunc partem conſtituit τὸ σοφὸν. At ſi legas, ut dixi, idem erit, ac ſi plenius ſcriptum foret, καὶ ἐκεῖνο δὲ κυνὸς Αἰγυπτίου (ſive γένος, ſive χρῆμα, ſive ἔργον, ut *cap.* 21.) ἐστὶ χρῆμά τι σοφὸν: Vertendumque, *Etiam Canis Ægyptius eſt ſapiens*, vel *etiam illud Canis Ægyptii* factum *eſt* factum *ſapiens*. Locutio ſimilis plane, quod ad priorem illius partem, eſt apud Lucian. *de Morte Peregr.* καὶ τοῦτο κλεινὸν αὐτοῦ, καὶ διὰ στόματος ἦν ἅπασι. Conſtrue καὶ τοῦτο αὐτοῦ ἦν κλεινόν. Confer & infra II. 16. Φωκίωνος δὲ τοῦ Φώκου καὶ τοῦτο ἔγωγε ἔγνων καλόν. Etiam hic καὶ τοῦτο Φωκίωνος eſt ſubjectum, de quo prædicatur, eſſe καλόν. Sæpius tamen additur τι, ut in *proximo Capite*. Et ſic Lucianus in *eodem libello*, ἐνενόουν, τὸ φιλόδοξον οἷόν τι. *Cogitabam*, *ambitio quale tandem eſſet negotium*. Dio Chryſ. Τρωικ. τὸ γὰρ τῶν Μυρμιδόνων πλῆθος πόσον τι πρὸς τὴν σύμπασαν ἦν στρατιὰν, ἢ τὸ τοῦ Αχιλλέως ſcil. χρῆμα, πόσον τι ἦν χρῆμα? Anton. Lib. *Fab.* 12. μέγα τι χρῆμα λέοντος. Promiſcue autem illud modo poſtponitur, modo etiam præponitur Adjectivo. *Infra* II. 41. χαριζόμενος τοῖς Ινδοῖς καί τι ἐπιχώριον αὐτῶν ἀγώνισμα. XIV. 37. ἔστι γάρ τι ταῖς χειρουργίαις σοφόν. XIV. 39. βούλομαι γάρ τι ὑμῖν καὶ φαιδρὸν εἰπεῖν. *Hiſt. Anim.* VII. 41. *init.* Λακύδῃ τῷ περιπατητικῷ κτῆμα ἦν χηνός τι χρῆμα θαυμάσιον. Vide & Me *infra* III. 9. I. PERIZ.

2 Κυνὸς Αἰγυπτίου] Plinius *lib.* VIII. *cap.* 40. Noſter *lib.* VI. *Hiſt. An. cap.* 53. Phædrus I. 25. SCHEFF.

3 Τὸ σοφὸν] Hic ponendum punctum, alias non quadrat ſequens πίνουσι. IDEM.

4 Οὐκ ἀθρόως, οὐδὲ ἀνέδην &c.] Variant majorem in modum Verſiones. Vultejus, *neque cumulatim*, *neque remiſſe*; Geſnerus, *neque cumulatim*, *neque aperte*; Tornæſius, *quod neque continue*, *neque ad ſatietatem*: id quod in Edd. deinde omnes receptum viſitur. Neque vero negarim, Eum, qui ἀνέδην bibit, bibere etiam *ad ſatietatem uſque*, & *aperte* & *libere*; neque ignoro exponi illud à Suida δαψιλῶς, ἀκωλύτως, κατακόρως, & ab Euſtath. *ad Il.* β. ἀνέτως, καὶ ἐλευθέρως. Verum illud interpretis officium eſſe arbitror, ut vim vocabulorum ſpeciatim & diſtincte, quantum poteſt, exprimat, inprimis, ubi plura in eandem generalem ſeu laxam ſignificationem concurrunt, ut hic loci, ἀθρόως, ἀνέδην, ἐλευθέρως. Nihil autem iſtorum, quæ Geſnerus, Tornæſius, immo Suidas adferunt, proprie notat τὸ ἀνέδην: ſed id, *quod remiſſo*, *&* *ſoluto fit animo*. Sic IX. 8. Locrenſes dicuntur Dionyſii filias ſtupraſſe ἀνέδην. h. e. *animo ſibi indulgente*, *nullis curis aut cogitationibus cohibito*. Polyæn. I. 17. οἱ δὲ, μηδενὸς παραφυλάττοντος, ἀνέδην αὐτομολήσαντες, *ſecure*, *ſolute*. Sic γέλως ἀνειμένος eſt *riſus effuſus*, *ſolutus*, apud Epict. *cap.* 43. Αθρόως vero πίνειν eſt *bibere uno & continuo actu ad ſatietatem uſque*. Anton. Liber. *Fab.* 42. καὶ ἐξέπιε τὸν ποτὸν ἀθροῦν. Sic quando quis quid facit, quantum ejus facere poteſt, dicitur id ἀθρόως facere. Polyb. *in frag. p. m.* 1527. ἀθρόως τότε καὶ παραλόγως εἰς δειλίαν ἐτράπετο. Declarantur autem hæc omnia, ut à me ſunt expoſita, per ipſum Auctorem in ſequentibus. Veluti ἀθρόως per ὅσον διψῶσι λάπτοντες; Ανέδην per ἐπικύπτοντες, & ejus contrarium παραθέουσι τὴν ὄχθην; Ελευθέρως per oppoſitum παρακλέπτοντες. PERIZ.

δὴν, οὐδὲ ἐλευθέρως ἐκ [5] τοῦ ποταμοῦ πίνουσιν, ἐπικύπτοντες ἅμα [6] καὶ ὅσον διψῶσι λάπτοντες. Ὑφορῶνται γὰρ τὰ ἐν αὐτῷ θηρία. Παραθέουσι δὲ τὴν ὄχθην, καὶ παρακλέπτοντες, πίνουσιν, ὅσον ἁρπάσαι, [7] καὶ πάλιν. Εἶτα οὕτως ἐκ διαλειμμάτων ἐκορέσθησαν, οὐ μὴν [8] ἀπώλοντο, καὶ οὖν καὶ ἠκέσαντο τὸ δίψος.

miſſe, neque libere bibunt ex fluvio, inclinantes ſe ſimul, & quantum ſitiunt, lambentes. Suſpectas enim habent *latitantes* in eo beſtias. Prætercurrunt igitur ripam, furtim bibunt, quantum eſt rapere, idque iterum. Ita deinde ex interſtitiis ſatiantur, neque vero pereunt, & ſitim nihilominus reſtinguunt.

ΚΕΦ. CAP.

5 Τοῦ ποταμοῦ] Signanter τοῦ, velut de certo, debetque ſuppleri animo τοῦ Αἰγύπτου, ac intelligi Nilus. V. *proverb. tanquam canis è Nilo* apud Eraſm. & alios. SCHEFF. Nilus κατ' ἐξοχὴν dicitur ὁ ποταμὸς in ſacris æque ac profanis literis. Hebræorum τὸ היאר οἱ ὁ conſtanter reddunt ὁ ποταμός. Hoc modo Ephorus Ægyptum ποταμόχωστον, *Nili alluvionibus aggeſtam* dicit apud *Scholiaſt. Apollon. lib. Argon.* confer Ariſtot. *lib.* I. *Meteorol. cap. ult.* Joſeph. *lib.* II. *Antiq. Jud. cap.* 3. & 4. elegans dictum huic capiti addere poteſt Macrob. *lib.* II. *Saturn. cap.* 2. KUHNIUS.

6 Καὶ ὅσον διψῶσι λάπτοντες] Generoſ. Dn. *Emericus Bigotius*, Vir juvandis bonis literis natus, cui jam ante debeo plurimum, ſubmiſit mihi codicem, in quo Vir doctus alius non pauca notaverat egregia. Inter ea obſervatur ad hunc locum, ab Henr. Stephano in *Theſauro Linguæ Græcæ*, voce λάπτω. ubi verba hæc citantur, legi, ὡς pro ὅσον. SCHEFF. Homer. *Iliad.* π. de lupis:

Λάψοντες γλώσσῃσιν ἀραιῇσι μέλαν ὕδωρ.
Lambentes linguis rarioribus nigram aquam.

ubi Euſtathium vide, qui jam *Iliad.* A. notaverat, ἔστι δὲ λάπτειν κυρίως τὸ ῥοφεῖν, ὀνοματοποιηθὲν καὶ κυριολεκτηθὲν ἐπί τε κυνῶν καὶ λύκων καὶ τοιούτων ζώων καρχάρων. KUHN.

7 Πάλιν καὶ πάλιν] Reſtitui Lectionem priſtinarum Edd. & MStorum Codicum, expungendo prius illud πάλιν, quod unde in poſtremam Ed. devenerit neſcio, niſi forte ex verſione, quæ reddidit, *iterum atque iterum.* Solent autem Græci repetitionem ejuſdem rei hac phraſi καὶ πάλιν deſignare, ut vel ex N. T. liquet, ubi paſſim καὶ πάλιν occurrit, etiam ἐλλειπτικῶς, ut hic, idque in Citationibus maxime. Vide *Rom.* XV. 10. 11. *Heb.* II. 13. Sed & ita Polyænus VIII. 42. ἡ δὲ προσέφερεν αὐτῷ ἄλλο τι χρυσοῦν ἐδώδιμον, καὶ τοῦτο πάλιν: *Illa vero adferebat ipſi aliud quidpiam ex auro eſculentum, idque iterum.* Adde Lucianum *Dial. Meretr. pag.* 722. Non negaverim tamen recte etiam dici πάλιν καὶ πάλιν, pro *ſæpius, iterum atque iterum.* Nam ita non Strabo tantum à Kuhnio in *Indice* allegatus, ſed & Noſter *Hiſt. Anim.* V. 33. ἡ δὲ καταδῦσα ἑαυτὴν ἠφάνισεν, εἶτα ἀλλαχόθι ἐκκύπτει. ὁ δὲ καὶ ἐκεῖ πάρεστι, καὶ αὖθις κατέδυ ἐκείνη: πάλιν ταῦτα καὶ πάλιν. Verba hæc agunt de Anate ſe ſubmergente, ut effugiat Aquilæ impetum, *iterum atque iterum.* PERIZ.

8 Ἀπώλοντο, ἠκέσαντο] Male hæc vertebantur, *perierunt, reſtinxerunt.* Forma enim hæc idcirco dicitur ἀόριστος, quia nullum Certum vel ubique Idem Tempus, ſed modo Præteritum, modo Præſens, vel id, quod fieri ſolet, denotat: atque idcirco etiam paſſim in narrationibus rerum promiſcue videas à Græcis adhibitam Præſentis & Aoriſti formam. Ita mox *capp. ſeqq.* ἀνέθορε, ἀπέκειρε, κατέπιε, ἐδείπνησε, κατέχωσαν, ἀνώρυξαν, ubi rectius etiam vertuntur. PERIZ.

ΚΕΦ. ε´.

Περὶ θαλαττίας ἀλώπεκος.

Η ἀλώπηξ, οὐ μόνον τὸ χερσαῖον θηρίον δολερόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ¹ ἡ θαλαττία πανοῦργός ἐστι. ² Τὸ μὲν γὰρ δέλεαρ οὐχ ὑφορᾶται, οὐδὲ μὴν φυλάττεται διὰ τὴν ἀκρασίαν τοῦτο· τοῦ δὲ ἀγκίστρου καταφρονεῖ καὶ πάνυ ἡ ἀλώπηξ. Πρὶν ἢ γὰρ τὸν ἀσπαλιέα σπάσαι τὸν κάλαμον, ἤδε ἀνέθορε, καὶ ἀπέκειρε τὴν ὁρμιὰν, καὶ νήχεται αὖθις. Πολλάκις δ᾽ οὖν καὶ δύο καὶ τρία κατέπιεν ἄγκιστρα· ὁ δ᾽ ἁλιεὺς ἐκείνην οὐκ ἐδείπνησε, ³ προϊοῦσαν τῆς θαλάσσης.

CAP. V.

De vulpe marina.

Vulpes, non ſolùm illa terreſtris beſtia callida eſt, ſed etiam marina verſutiis eſt plena. Nam eſcam quidem non ſuſpectam habet, nec ſibi ab ea cavet propter intemperantiam; hamum vero prorſus etiam contemnit vulpes. Priùs enim quàm hamiota arundinem trahat, illa proſilit, & funiculum abradit, ac rurſus natat. Sæpe igitur duos aut tres hamos devorat: nec tamen piſcator eam comedit è mari prodeuntem.

1 Η θαλαττία] Ariſtotelem vid. *lib.* IX. *Hiſt. An. cap.* 37. & Oppianum *lib.* III. ἁλιευτ. SCHEFF. De vulpe marina agit Auctor *lib.* IX. *de Nat. Anim. cap.* 12.

2 Τὸ μὲν γὰρ] Cuperus, Vir doctiſſimus mihique amiciſſimus *Obſerv.* III. *cap.* 10. putat, periodos trajectas, & hic ſcribendum, πρὶν ἢ γὰρ cum ſequentibus, quoniam in his agatur de iſto vulpis dolo: poſt αὖθις vero demum ſubjicienda, τὸ μὲν γὰρ &c. SCHEFF. Mihi quldem, quod bona cum pace aliorum dixerim, trajectione opus non eſſe perſuaſum eſt, cum in vulpecula Noſter notet calliditatem intemperantem & intemperantiam callidam. K.

3 Προϊοῦσαν] Suſpectum jam erat, quod videbam reddi id *extractam*, quum potius ſignificet *progreſſam.* Ferri tamen illud poterat, quia non erat προϊοῦσα, niſi vi adigeretur, & ita extraheretur. Sed certius deprehendi hic peccatum, quando reperi in *Indice* hæc ipſa, προϊόντος χρόνου, προϊούσης ὁμιλίας &c. referri ad verbum προΐημι, *dimitto*, *produco*, *projicio*, quum certiſſimum ſit, eſſe hæc omnia à πρόειμι, *progredior.* PERIZ.

ΚΕΦ. ϛ´.

Περὶ χελωνῶν θαλαττίων.

Αἱ ¹ χελῶναι αἱ θαλάσσιαι ἐν τῇ γῇ τίκτουσι. Τεκοῦσαι δὲ, παραχρῆμα

CAP. VI.

De teſtudinibus marinis.

Teſtudines marinæ partum in terra edunt. Enixæ verò, continuò

1 Χελῶναι] Eadem de ipſis Cicero *lib.* II. *de Naturâ Deorum* & Plutarch. *lib. de ſolertiâ Animalium.* SCHEFF.

χρῆμα κατέχωσαν ἐν τῇ γῇ τὰ ὠά· [2] εἶτα ἐπιστρέψασαι ὀπίσω εἰς ἤθη τὰ ἑαυτῶν, νήχονται. Εἰσὶ δὲ εἰς τοσοῦτον [3] λογιστικαὶ, ὥστε ἐφ' ἑαυτῶν ἐκλογίζεσθαι τὰς ἡμέρας τὰς τεσσαράκοντα, ἐν αἷς τὰ ἔγγονα αὐταῖς, τῶν ὠῶν συμπαγέντων, [4] ζῶα γίνονται. Ὑποστρέψασαι οὖν αὖθις εἰς τὸν χῶρον, ἐν ᾧ κατέθεντο κρύψασαι τὰ ἑαυτῶν βρέφη, ἀνώρυξαν τὴν γῆν, ἣν ἐπέβαλον, καὶ [5] κινουμένους ἤδη τοὺς νεοττοὺς, ἕπεσθαι δυναμένους αὐταῖς ἀπάγουσιν.

tinuò defodiunt intra terram ova; dein revertentes ad loca ſibi conſueta, natant. Tantum autem peritæ ſunt numerandi, ut quadraginta illos dies per ſe numerent, intra quas fœtus, concretis ovis, animalia evadunt. Ergo redeuntes ad eundem locum, ubi repoſuerant & absconderant ſuam ſobolem, effodiunt terram, quam injecerant, & iſtam jam ſe moventem & ſequi valentem ſecum abducunt.

KΕΦ.

CAP.

2 Εἶτα ἐπιστρέψασαι] Parens meus tranſpoſitâ diſtinctione legebat εἶτα ἐπιστρέψασαι ὀπίσω, εἰς τὰ ἤθη ἑαυτῶν νήχονται.

3 Εἰς τοσοῦτον λογιστικαὶ] Scio ex veteribus fuiſſe, qui re vera brutis λόγον attribuerent, & inter eos maxime Pythagoram, quique eum ſecutus eſt, Porphyrium, ut ipſe docet *lib.* III. *de ſacrificiis*, ubi & Pythagoram auctorem ſententiæ hujus conſtituit. Cleanthem quoque teſte Noſtro *lib.* VI. *Hiſt. An. cap.* I. & quod miror, etiam ex Chriſtianis, Lactantium *lib. Divin. Inſt.* III. *cap.* 10. ubi ait. *Arbitror univerſis animalibus eſſe datam rationem*, & paulo ante: *Jam illa, quæ ſibi proſpiciunt in futurum & cibos reponunt, habent utique providentiam, rationis quoque ſigna in multis deprehenduntur.* Adde & Baſilium *Homil.* VIII. & *ſeq. in Hexaem.* & ex Profanis Galenum in *Protreptico*, Pappum Alexandrinum *Collect. Math. lib.* V. *præf.* Plutarchum *libro integro de hac materia.* Sed ad alia noſter reſpicit, ea ſcilicet, quæ *antecedenti ſecundo capite* indigitavimus. SCHEFF.

Λογιστικαὶ, ὥστε &c.] Vertebatur, *Tantum autem habent rationis.* Sed non deſignatur hic generatim *Ratio*, qua præditæ ſint teſtudines, verum ſimpliciter facultas *Numerandi* illos dies, quæ quidem Rationis ſpeciem quandam præ ſe fert. At non quæritur, quid ex verborum vero ſenſu ſequatur, ſed quid ipſa directe ſignificent. Λογιστικὴ eſt ipſa ars & peritia numerandi, ut notum. Ἐφ' ἑαυτῶν ab interpretibus plane erat omiſſum. Verti *per ſeſe* h. e. ſuo inſtinctu & operâ. Vide Viger. *Idiotiſm.* IX. 4. 5. Porro legendum ex utroque Codice, Lugd. & Sluisk. & Mediceo utroque ἐκλογίζεσθαι, quod etiam magis rei & loco huic congruum, atque elegans. Lugdunenſis inſuper pro ὥστε exhibet ὥς ἐστιν ἐφ' ἑαυτῶν ἐκλογίζεσθαι, ut ſenſus ſit, ὥς ἐστι λογιστικὸν, ἐκλογίζεσθαι ἐφ' ἑαυτῶν. *Quantum eſt* λογιστικὸν, *poſſe numerare per ſe ipſas.* Mox Sluisk. & Medicei pariter in hiſce, ἐν αἷς τὰ ἔγγονα αὐταῖς ignorant vocem ultimam. PERIZON.

4 Ζῶα γίνονται] Lugd. γίνεται, haud dubie verius. Certe ita paſſim, & Alii, & Noſter III. 19. πάντα δὲ ταῦτα ὥς ἐστιν ἀλλότρια φιλοσόφου, δῆλον. IDEM. Cum MS. Lugd. conſentit Michael Apoſtolius *Cent.* XX. *Prov.* 66. Apud eundem vero mendoſe legitur ὑφ' ἑαυτῶν ἐκλογίζεσθαι, ἔκγονα, & ἐπιστρέψασαι.

5 Κινουμένους] Cuperus legit γινομένους, ut νεοττοὶ ſint dicti per pleonaſmum, ut apud Phædrum *vir natus.* SCHEFF. Suſpicor καὶ poſt νεοττοὺς excidiſſe. KUHN. Particulam καὶ, quam hic excidiſſe merito ſuſpicabatur Cl. Kuhnius, retinuit Apoſtolius.

Κινουμένους] Sic omnes Edd. antiquæ, & Codd. MSti. Nec quicquam mutandum. Pulli enim modo ovis excluſi recte dicuntur κινούμενοι, h. e. *qui ſe jam movent*, ut faciunt omnia, vitam nacta. Sic & de Flumine Herodian. VIII. 4. διὸ καὶ πήγνυται ῥᾳδίως, μὴ σφοδρῶς κινουμένου τοῦ ῥεύματος, *idcirco facile concreſcit gelu, non multum movente ſe flumine.* Sed & quemadmodum hic Pulli, ſic Semina plantarum, quum germinare incipiunt, ſimiliter prorſus κινεῖσθαι dicuntur, ut ex Theophraſto jam docuit Stephanus. PERIZ.

ΚΕΦ. ζʹ.

Περὶ ἀγρίων συῶν.

Ησαν ἄρα οἱ σῦς οἱ ἄγριοι [1] ἰατρικῆς οὐκ ἀπαίδευτοι, καὶ θεραπείας ἅμα. Οὗτοι γοῦν, ὅταν αὐτοὺς λαθόντες, [2] ὑοσκυάμου φάγωσι, τὰ ἐξόπισθεν ἐφέλκουσι, παρειμένως ἔχοντες οὕτως ἑαυτῶν. Εἶτα σπώμενοι, ὅμως ἐπὶ τὰ ὕδατα παραγίνονται, καὶ ἐνταῦθα [3] τῶν καρκίνων ἀναλέγουσι, καὶ ἐσθίουσι προθυμότατα· [4] γίνονται δὲ οὗτοι τοῦ πάθους φάρμακον, καὶ ἐργάζονται ὑγιεῖς αὐτοὺς αὖθις.

CAP. VII.

De Suibus agrestibus.

Sues agrestes non omnino sunt curationis simul & medicinæ imperiti. Itaque, quum per imprudentiam hyoscyamum comederunt, attrahunt posteriora, resolutione & paralysi ita affecti. Deinde, licet contracti, tamen ad aquas perveniunt, & ibi cancros collectos comedunt promtissimè, qui morbi remedium evadunt, & eos denuo reddunt sanos.

1 Οἱ ἄγριοι] MS. B. οἱ ἄγριοι θεραπείας ἅμα καὶ ἰατρικῆς. SCHEFF. Leve est, quod hic moneo. Sed tamen, quia Schefferus ex MS. B. notat, legi istic, ἄγριοι θεραπείας ἅμα, καὶ ἰατρικῆς οὐκ ἀπαίδευτοι, addo & MS. Lugd. habere ἄγριοι καὶ θεραπ. ἅμα, καὶ ἰατ. &c. Aliter etiam Mediceus 1. Nempe ἄγριοι ἰατρικῆς καὶ θεραπείας οὐκ ἀπαίδευτοι ἅμα. PERIZ. Recte MS. Paris. & Leid. θεραπείας ἅμα, καὶ ἰατρικῆς οὐκ ἀπαίδ. quomodo *infra cap.* 21. Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου σοφὸν ἅμα καὶ Ἑλληνικὸν οὐκ ἂν ἀποκρυψαίμην ἔργον. & *cap.* 27. Τιμοκρέοντα τὸν Ῥόδιον τὸν ἀθλητὴν ἅμα καὶ ποιητήν. *lib.* III. *cap.* 19. ἀδικῶν ἅμα καὶ ἀγνωμονῶν ἦν δῆλος. *lib.* X. *cap.* 15. ὅπερ δὲ ἀνέστειλεν ἐκείνους τοὺς κακοδαίμονας ἐνδόξου τε ἅμα καὶ σεμνοτάτου γάμου. ac *lib.* III. *de Nat. Anim. cap.* 42. ὁ πορφυρίων ὡραιότατός τε ἅμα καὶ φερωνυμώτατόν ἐστι ζῷον.

2 Ὑοσκυάμου φάγωσι] Mediceus ὑοσκύαμον φάγωσι.

3 Τῶν καρκίνων] Eadem Plutarchus in *Gryllo*. Suidas in Διάῤῥοια, sed de alio morbi genere quod βράγχην nominat. SCHEFF.

4 Γίνονται δὲ οὗτοι τοῦ πάθους φάρμακον] MS. Coislinianus, γίνονται δὲ αὐτοῖς οὗτοι τοῦ πάθους φάρμακον.

ΚΕΦ. ηʹ.

Περὶ φαλαγγίου.

[1] Φαλάγγιον ἐλάφοις [2] τοσοῦτόν ἐστι κακὸν, ὅσον καὶ ἀνθρώποις· καὶ κιν-

CAP. VIII.

De Phalangio.

Phalangium cervis tam est noxium, quàm hominibus: & pericu-

1 Φαλάγγιον] Interpretatio sic habet: *Phalangium cervis tam est noxium, quam hominibus, ac si comederint cervi, periculum est, ne brevi moriantur.* Videtur auctor ejus, quisquis fit, non enim Vultejus est, sed antiquæ rectiorisque versionis emendator, ad caput antecedens respexisse, locumque accepisse de noxia quadam herba, cujus mentio fit apud Plinium & Dioscoridem. Cur enim adderet, *si comederint*? Sed aliter intelligendus Ælia-

κινδυνεύουσιν ἀπολέσθαι διαταχέων. Ἐὰν μέντοι [3] κιττοῦ γεύσωνται, [4] ἐλύπησεν αὐτοὺς τὸ δῆγμα οὐδέν. Δεῖ δὲ εἶναι τὸν κιττὸν ἄγριον.

periculum eſt, ne brevi moriantur. At ſi guſtent hederam, morſus nihil adfert detrimenti. Hederam verò ſylveſtrem eſſe oportet.

Ælianus. Non enim de herba, verum de celebri aranearum genere ei ſermo eſt, quod Galeno teſte *lib. de Affect. loc. cap.* 7. etiam ictu ſolo mortem afferre ſolet. Nec eſt, ut de commeſtione ejus quis hic cogitet, cum quod ait in ſequentibus, facile diverſum monſtret. Quid enim δῆγμα φαλαγγίου, niſi ictus? SCHEFF. De Phalangiis Plinius *lib.* XXIX. *cap.* 4. KUHN. Vulgata hujus loci Verſio primum reperitur in Tornæſii Edd. Vultejus reddiderat, *Phalangium cervos tanto malo afficit, quanto etiam homines, ita ut ſæpe in repentinæ mortis periculum veniant.* Retinuit hæc Geſnerus. At Tornæſius mutavit, ſed, inconſulto prorſus errore, addidit de ſuo, *ſi comederint Cervi*, quum in ſeqq. ipſe retinuerit *morſus*, & animalculum hoc δῆγματι, *ictu* vel *morſu*, noceat, ut jam oſtendit Schefferus. Ejeci itaque, quod omnes obſidebat recentiores Editiones, licet ab hoc loco alieniſſimum. *Infra* autem XIII. 35. Auctor ait remedium mali cervis a Phalangio ictis eſſe cancros. Vide ibi. PERIZ.

2 Τοσοῦτον] Recte. Nimirum alias remedia adverſus venenata ex cervis peti ſolent, quippe quorum & cornua & dentes & ſanguis & anhelitus, pellis denique venenis reſiſtunt. Admiratur ergo vim phalangiorum. SCHEFF.

3 Κιττοῦ] Non cervis tantum, ſed quibusvis hoc prodeſt. Conſule Plinium *lib.* XXIV. *cap.* 10. Auctorem *de virtutibus herbarum*, quem olim Apulejum putavere. Quanquam privatim de cervis unicum prodidiſſe Noſtrum exiſtimet Biſciola *Tom.* II. *lib.* III. *cap.* II. *Hor. ſubſec.* IDEM.

4 Ἐλύπησεν] Eleganter, pro *nocuit*, *malum aut damnum dedit.* Sic plane in *Hiſt. Anim.* IV. 23. εἰ δοίης πιεῖν τοῖς ἀλόγοις αὐτὸν, λυπεῖται ἐκεῖνα οὐδέν. Theophilus *Inſtit. de Jure Nat. Gentium & Civili*, exponit Jus Civile, τὸ τόπου χρείαν ἀποπληροῦν, καὶ τὸ λυποῦν ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐκκόπτον, *quod illi loco noxium eſt, præcidens*, vel *vetans.* PERIZ.

ΚΕΦ. Θ'.

Περὶ λέοντος νοσοῦντος.

Λέοντα δὲ [1] νοσοῦντα τῶν μὲν ἄλλων οὐδὲν ὀνίνησι· φάρμακον δέ ἐστιν αὐτῷ τῆς νόσου, [2] βρωθεὶς πίθηκος.

CAP. IX.

De Leone ægrotante.

Aegrotanti leoni nihil aliarum rerum prodeſt; ſed ſi comedat ſimiam, id ei morbi remedium exiſtit.

CAP. ΚΕΦ.

1 Νοσοῦντα] Quartana; inquit G. I. Voſſius *lib.* III. *Theol. Gentil. cap.* 53. Plinius *lib.* VIII. *cap.* 16. tantum *faſtidii ægritudinem ſentire* ſcribit, *inque remedio eſſe guſtatum ſimiarum ſanguinem.* Idem noſter teſtatur *lib.* V. *Hiſt. An. cap.* 39. πιθήκῳ περιτυχὼν inquit, καὶ τούτου φαγὼν, κενοῦται, τὴν γαστέρα ταῖς ἐκείνου λαπάξας σαρξίν. vide Philoſtratum *lib.* III. *cap.* I. *de vita Apoll.* SCHEFF. & Noſtrum *lib.* XV. *de Nat. Anim. cap.* 17.

2 Βρωθεὶς πίθηκος] Lugd. νεκρωθεὶς *occiſus.* Rectius tamen Editi, quibus aſſentitur Sluisk. Sed & ex *Hiſt. Anim.* V. 39. liquet *devorari* à Leone Simiam, non tantum *occidi.* Vide hic Schefferum. PERIZ.

 1 Ἐπ

ΚΕΦ. ι.

Πῶς αἱ βεβλημέναι ἐν Κρήτῃ αἶγες θεραπεύονται.

Οἱ Κρῆτές εἰσι τοξεύειν ἀγαθοί. Καὶ οὖν καὶ τὰς αἶγας βάλλουσιν [1] ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσιν. Αἱ δὲ βληθεῖσαι παραχρῆμα τῆς [2] † δικτάμου βοτάνης [3] διέτραγον, καὶ ἅμα τῷ γεύσασθαι, ὅλα ἐκεῖνα τὰ βέλη ἐκπίπτει.

† δικτάμνου.

ΚΕΦ.

CAP. X.

Quomodo Creticæ Capræ ſagittis ictæ ſe ipſas curent.

Cretenſes ſagittandi periti ſunt. Quare jaculis vulnerant capras, quæ in montium cacuminibus paſcuntur. Illæ verò percuſſæ, confeſtim comedunt herbam dictamum, quam ſimulac guſtarunt, jacula tota excidunt.

CAP.

1 Ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσιν] MS. A. hæc verba non agnoſcit, & abeſſe poſſunt. SCH. His verbis Autor probat, Cretenſes tam certo ictu deſtinata ferire, ut etiam in altiſſimis montibus paſcentes capras telis configant, ideoque verba loco non movenda eſſe crediderim. KUHN.

Ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσι] MS. A. *hæc verba non agnoſcit, & abeſſe poſſunt*, ait Schefferus Tuetur vero & explicat ea Cl. Kuhnius. Abſunt tamen etiam à Sluiskiano, & utroque Mediceo, non autem à Lugd. Nec expungi velim, quia iis declarat Auctor, quare dixerit Cretenſes τοξεύειν ἀγαθούς. Mox δικτάμνου habet præter MS. B. etiam Lugdunenſis. PERIZON.

2 Δικτάμου] Geſnerus legit δικτάμνου, ſed nihil mutatione opus, cum & altera vox frequens ſit bonis auctoribus. quanquam cum Geſnero faciat etiam MS. B. De re ipſa conſule Plinium *lib.* XXV. *cap.* 8. & *lib.* VIII. *cap.* 27. Servius *ad* IV. *Æneid. Cervæ vulneratæ dictamum quærunt, qua guſtata, feræ vulneribus tela depellunt.* Adde eundem *ad lib.* XII. & ibi Virgilium ipſum. Item Ariſtot. IX. *Animal. cap.* 6. & in *Admirand. Auſc. Cic.* II. *de N. D. Dioſcor.* III. *cap.* 37. *Plutarch. de ſolert. Anim.* & alios. SCHEFF. In MS. Mediceo legitur δικτάμμου, perinde ac in Cod. MS. Valerii Maximi *lib.* I. *cap.* 8. 19. *ext. dictammi.* Quod autem Ælianus hoc loco capris adſcribit, id de cervis teſtatur Plinius *lib.* VIII. *cap.* 27. & *lib.* XXV. *cap.* 8. quæ duo Plinii loca fruſtra ſolicitavit Geſnerus *lib.* I. *Hiſt. Animal. pag.* 293. pro *cervi* & *cervæ* ſubſtituens *capri*, & *capræ*. Cum Plinio enim conſentiunt Servius *ad Virgil. lib.* IV. *Æneid.* 73. Tertullianus *de Pœnitentia*, *fin.* & Appulejus *de Herbis*, qui capream vel cervum telo percuſſum dictamno ſanari ſcribit: idque affirmare videntur Arabes, qui *dictamnum* vocant بقلة الغزال *herbam cervi*, vel *capreoli.* nam vox غزال non modo *capreolum* notat, ſed etiam *cervum*, cujus ſignificationis exempla occurrunt in Deuteronomio *cap.* XII. 15. 22. XIV. 5. & Locmanni *Fabulâ.* 2.

3 Διέτραγον] Mallem διέτρωγον. nam thema eſt διατρώγω. Nominat quidem Stephanus participium διατραγὼν, ſed ſine autore. unde ipſum etiam ſuſpectum eſt. SCHEFF. Dabo Autores idoneos, qui τὸ διέτραγον emendatiſſimum eſſe, uno ore teſtentur. Ariſtoph. in *Veſpis*.

Διατραγεῖν τοίνυν κράτιστόν ἐστί μοι τὸ δίκτυον.

Ergo rete corrodere mihi viſum eſt optimum.

Ipſe Autor in *H. A. lib.* V. *cap.* 3. ἵνα μὴ διατράγῃ ὁ σκώληξ. & *lib.* VI. *cap.* 12. χελώνη διατραγοῦσα ὀριγάνου. & iterum *cap.* 46. 42. mitto alia ex Suida, Heſychio &c. KUHNIUS.

Διέτραγον] Mirum profecto, Cl. Schefferum *ſuſpectum habuiſſe*, immo ignoraſſe penitus hocce vocabulum, vel hanc ejus formam:

mam: atque idcirco *maluisse* hic διέτρωγον, *quia thema sit* διατρώγω. At vero habemus in hoc ipso Opere *infra* XIV. 20. simili Forma & Tempore κατέτραγεν. Nihil præterea addo; quia res est notissima, & à Kuhnio jam abunde probata. PERIZ.

ΚΕΦ. ια'.

Ὅτι μαντικοὶ οἱ μῦες.

Ἦσαν δ' ἄρα [1] μαντικωτάτων ζώων καὶ [2] μῦες. Γηρώσης γὰρ οἰκίας ἤδη καὶ μελλούσης κατολισθαίνειν, αἰσθάνονται πρῶτοι, καὶ ἀπολιπόντες τὰς μυωπίας τὰς αὑτῶν, καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς διατριβὰς, ᾗ ποδῶν ἔχουσιν, ἀποδιδράσκουσι, καὶ μετοικίζονται.

CAP. XI.

Quòd futurorum præscii mures.

Sunt verò etiam mures inter animalia præsagiendi maximè perita. Nam quum domus aliqua consenuit, & ruinam jam minatur, primi sentiunt, & relictis suis foraminibus & pristinis habitationibus, quantum pedibus valent, aufugiunt, aliudque domicilium quærunt.

1 *Μαντικωτάτων ζώων*] Lugd. μαντικώτατοι τῶν ζώων &c. Sed præfero vulgatum. Mox ἤδη in Sluisk. desideratur. An loco id motum, legendumque, καὶ μελλούσης ἤδη? Certe ita Interpres reddidit. Idem de Muribus & Mustelis tradit Noster *Hist. Anim.* XI. 19. & exemplum adjicit, non ædificii tantum, sed totius urbis, Helices, desertæ ab his animalculis quinque diebus ante, quam Urbs illa terræ motu concideret plane, & in profundum mergeretur. PERIZ.

2 Μῦες] Consule Plinium *lib.* VIII. *cap.* 28. Ciceronem *lib.* XIV. *Epist. ad Atticum Ep.* 9. Eustathius *Odyss.* K. fabula rem explicat, ipsum vide. Cæterum quam noster in virtute quadam μαντικῇ reponit causam, eam Vossius sensui ipsorum tribuit in *addendis ad lib.* III. *pag.* 1050. *Theol. Gent.* id quod verius. SCHEFF.

ΚΕΦ. ιβ'.

Περὶ μυρμήκων.

Ἔχουσι δὲ καὶ οἱ μύρμηκες, ὡς ἀκούω, μαντικῆς τινὰ αἴσθησιν. Ὅταν γὰρ μέλλῃ λιμὸς ἔσεσθαι, δεινῶς εἰσι φιλόπονοι πρὸς τὸ θησαυρίσαι, καὶ ἑαυτοῖς ἀποταμιεύσασθαι τοὺς πυροὺς, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν σπερμάτων, ὅσα μυρμήκων [1] δεῖπνόν ἐστιν.

CAP. XII.

De Formicis.

Formicæ etiam, sicut accipio, quendam præsagii sensum habent. Nam, imminente fame, mirum in modum sunt laboriosæ ad comportandum victum, & reponendum sibi frumentum, ac reliquos fructus, quibus vescuntur formicæ.

ΚΕΦ. CAP.

1 Δεῖπνον] Δειπνεῖν Cod. Lugd. Non male, si construas, ὅσα δειπνεῖν ἐστι μυρμήκων. Sed non sufficit unius Codicis Auctoritas, nec interest, quod ad sententiam loci, utrum præferas. PER.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Γέλωνος.

Ὁ [1] Συρακούσιος Γέλων [2] ὄναρ ἐβέβλητο [3] κεραυνῷ, καὶ διὰ τοῦτο ἐβόα, [4] οὐκ ἀμυδρὸν, οὐδὲ ἀσθενὲς, ὡς ἐν ὀνείρῳ, ἀλλ' ἀνδρικῶς, ἅτε δεινῶς ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τοῦ δέους. Ὁ δὲ κύων, [5] ὅσπερ οὖν αὐτῷ παρεκάθευδεν, ἐκ τῆς βοῆς διεταράχθη, καὶ περιβὰς αὐτὸν, ὑλάκτει πάνυ σφοδρῶς [6] ἀπειλητικὸν, καὶ σύντονον. Καὶ ἐκ τούτων ὁ Γέλων ἅμα τε ἀφυπνίσθη, καὶ τοῦ δέους [7] ἀφέθη.

ΚΕΦ.

CAP. XIII.

De Gelone.

Gelon Syracusanus per quietem fulmine tangi sibi videbatur, & ideo exclamavit, non submissa, nec infirma voce, ut solet in somno fieri, sed strenue, tanquam gravissimè metu perculsus. At canis, qui prope eum dormiebat, vociferatione perturbatus, & circumiens ipsum, valde terribiliter & vehementer latrabat. Hisce Gelon, somno simul solutus, & metu liberatus est.

CAP.

1 Συρακούσιος Γέλων] Addit nomen patriæ, quia plures fuere. vide Pausan. *lib.* VI. ubi docet, hunc fuisse Tyrannum Syracusanum; & vixisse circa Olympiadem LXXII. Cæterum huic similem historiam de cane Pyrrhi habes apud Pollucem. *lib.* V. *cap.* 5. ubi & alia. SCHEFF.

2 Κατ' ὄναρ] Neuter Codicum agnoscit τὸ Κατ', ut neque Medicei probante Gudio, qui adscripsit *bene*. Nec dubito esse id à manu & errore Librariorum, qui Ellipsin non ferentes, præpositionem addiderunt, licet Ellipsis ea sit usitatissima. Quin ipse Ælianus XII. 63. ἐρασθεὶς οὖν νεανίσκος αὐτῆς, καὶ τυχεῖν μὴ δυνάμενος, ὄναρ αὐτῇ συνεγένετο. Diog. Laert. in *Socrate* §. 35. ὄναρ δόξας τινὰ αὐτῷ λέγειν. Vetus Poëta apud Suidam, ὄναρ ἡ μάρτυς αὐτῇ ἐφίσταται. Sed quid plura? quum ipse Stephanus notet, *pro* κατ' ὄναρ *frequentius dici absolute* ὄναρ, idque exemplis probet. PERIZ. Præpositio κατ' abest quoque a MS. Mediceo, & Coisliniano, eamque abesse jubet Atticæ linguæ elegantia, cujus haud gnarum vulgus Librariorum vel præpositionem κατ' perperam addidit, ut hoc loco, vel vocem ὄναρ omisit, ut apud Artemidorum *lib.* I. *cap.* I. *Oneirocrit.* οἷον ἀνάγκη τὸν ἐρῶντα ἅμα τοῖς παιδικοῖς εἶναι δοκεῖν. Legendum omnino ex MS. Mediceo τὸν ἐρῶντα ὄναρ ἅμα τοῖς παιδικοῖς εἶναι δοκεῖν.

3 Κεραυνῷ] Eandem historiam aliis verbis exornatam habet Noster in *Hist. An. lib.* VI. *cap.* 62. ubi διόβλητος extat inter alias ludentis styli elegantias. KUHN.

4 Οὐκ ἀμυδρὸν] Vertitur *non tacita voce*; sed quid est, *non tacita voce exclamare*? Potius *submissa, exili, obscura*. Sic ἀμυδρὸν βλέπειν VI. 12. est *obscurum cernere*. Hesych. Ἀμυδρὰ exp. τὰ ἀσθενέστερα: Ἀμυδρὸς, σκοτεινός. Suidas, Ἀμυδρῶς, σκοτεινῶς, λεπτῶς, ἀσαφῶς. PERIZ.

5 Ὅσπερ οὖν αὐτῷ] MSS. ὥσπερ οὖν α. h. e. *ut forte propter eum dormiebat*. Sic XII. 1. ὥσπερ μάλιστα, *ut quam maxime*. Mox exputare nequeo, quid impulerit Schefferum, ut διεταράχθη maluerit vertere per *excitatus*, quam retinere, quod priscæ habebant editiones, *perturbatus*, quum hoc ipsum Græca voce potissimum designetur, certe aliquid amplius, quam quod ille reposuit. IDEM.

6 Ἀπειλητικὸν] In MS. C. una voce auctius legitur ἀπειλητικὸν ἄπιδειν, cum notâ breviationis in fine, quam intelligere non possum. SCHEFF. Quantum ex dictis conjicere licet, videtur Codicis illius descriptor in librum incidisse, cujus margini ascriptum fuerat ἀπειλητικὸν ἀπιδεῖν, *minaci vultu intueri*, idque postea textui inseruisse. KUHN. Conjectura de τῷ ἄτεδειν allata jam minus placet: a vero propius aberit dicere a Librario vel alio quocunque e præcedentibus hic inculcata esse verba, ἅτε δεινῶς, cum nota breviationis, ad indicandum, canem æquè ac dominum terrore perculsum esse, & propterea vehementius latrasse. IDEM.

7 Ἀφέθη] MS. Mediceus & Sluisk. ἀφείθη.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ κύκνου.

Λέγει Ἀριστοτέλης τὸν κύκνον καλλίπαιδα εἶναι, καὶ πολύπαιδα, [1] ἔχειν γε μὴν καὶ θυμόν. Πολλάκις γοῦν εἰς ὀργὴν, καὶ μάχην προελθόντες, καὶ [2] ἀλλήλους ἀπέκτειναν οἱ κύκνοι. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς, καὶ μάχεσθαι τοὺς κύκνους τοῖς ἀετοῖς, ἀμύνασθαί γε μὴν αὐτοὺς, ἀλλ' οὐκ [3] ἄρχειν ἀδίκων. Ὅτι δέ εἰσι φιλῳδοὶ, τοῦτο μὲν ἤδη καὶ τεθρύλληται. [4] Ἐγὼ δὲ [5] ᾄδοντος κύκνου [6] οὐκ

CAP. XIV.

De Cygno.

Aristoteles tradit, cygnum pulchram multamque sobolem progignere, sed & iracundiæ esse obnoxium. Sæpe igitur, in iram & pugnam progressi, alter alterum perimunt cygni. Idem ille affirmat, cygnos etiam cum aquilis pugnare, verùm ita, ut injuriam à se propulsent, non inferant priores. Quod vero cantandi sint studiosi, id quidem jam pervulgatum est. Ego verò cygnum nun-

1 Ἔχειν γε μὴν καὶ θυμὸν] Eleganter sane MS. Lugd. legit θυμοῦ, ut subaudias τι. Solet enim hoc sæpe omitti, atque hinc reperias passim istum Gignendi Casum cum Verbo Activo. Vide Exempla apud Viger. III. I. 9. Quibus adde Plutarch. in *Camillo*, ὡς ἕκαστος ἐπιμότητος ἢ βουλήσεως εἶχε. Ælian. *Hist. Anim.* II. 32. ὁ κύκνος ὅπως μούσης τε καὶ ᾠδῆς ἔχει, εἰπεῖν οὐκ οἶδα. Adde quæ notavi *infra ad* II. 17. & X. 21. Inprimis vero frequens est hæc constructio cum τῷ ἔχειν additis Adverbiis. Sic XII. 9. καὶ ὑπολαβὼν, ἀκρατῶς ἔχειν φθόνου, *immodice se laborare invidia.* Sæpe etiam similis Ellipsis Nominativi τινὲς ante verbum Finitum occurrit. *Actor.* XXI. 16. συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν. Intelligitur manifeste τινές. Immo & cum Præpos. ἐκ. Joh. XVI. 17. εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους. Mox pariter Medicei & quibus Ego utor, καὶ ἀλλήλους ἀπέκτειναν κύκνοι, neglecto articulo οἱ. PERIZ.

2 Ἀλλήλους ἀπέκτειναν] Ita Athenæus *lib.* IX. *Deipnos. ex Aristotele. lib.* IX. *Hist. Anim. cap.* 12. hoc est, eo loco, ubi reliqua hujus capitis exequitur. nil autem de hac ipsorum pugna inter se, ut nec Plinius, qui eum sequitur. Consule *lib.* ejus X. *cap.* 23. SCHEFF.

3 Ἄρχειν ἀδίκων] Iterum Noster *lib.* V. *H. An. cap.* 34. de cygno. ἀδίκων μὲν οὖν οὐκ ἄρχει. *non prior lacessit.* Zonaras *Tom.* III. *Annal.* ἀδίκων ἦρξε, καὶ τὴν οἰκείαν ἀρχῆς μοῖραν ἀποβαλὼν καὶ αὐτὴν προσζημιωθεὶς τὴν ζωήν. *quia lacessivit* (fratrem Constantem) *armis, & provinciis suis & vita exutus est.* Wolfius in h. l. deesse putat χειρῶν. malè. Est enim ἔλλειψις vulgata & elegans. KUHNIUS.

Ἄρχειν ἀδίκων] Est usitata hæc Græcis locutio, qua Noster etiam utitur *de Anim.* XVII. 24. Vide hic Doctiss. Kuhnium, & Paulum Leopardum *Emend.* X. 12. ubi is phrasin pluribus exponit, & hunc locum contra Wolfium tuetur, qui putabat χειρῶν in hac phrasi intelligendum, eamque ideo alienam esse ab hoc loco. PERIZ.

4 Ἐγὼ δὲ] Paria Noster *lib.* II. *Anim. cap.* 32. Plinius *lib.* X. *cap.* 23. Myndius apud Athenæum loco antea laudato, omniumque retro temporum experientia. Sunt, qui alis in auras sublatos suave quid testantur modulari. Quod ut verum sit, non tamen proprie dicerentur ᾄδειν, quod veteres de ὄρνισι μουσικοῖς usurpare solent. Constat autem ex Pollucis *lib.* V. *cap.* 13. proprie hoc verbum etiam de oloribus usurpari. SCHEFF.

5 Ἄδοντος κύκνου] Nazianzenus *Epist.* I. in pereleganti apologo cygnos ita loqui fingit.

ἡμῶν,

6 οὐκ ἤκουσα, ἴσως δὲ οὐδὲ ἄλλος. 7 Πεπίστευται οὖν, ὅτι ᾄδει, καὶ λέγουσί γε, αὐτὸν μάλιστα ἐκεῖνον εἶναι τὸν χρόνον 8 εὐφωνότατόν τε, καὶ ᾠδικώτατον, ὅταν ᾖ περὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ βίου. Διαβαίνουσι δὲ καὶ πέλαγος, καὶ πέτονται καὶ κατὰ θαλάσσης, καὶ αὐτοῖς οὐ κάμνει τὸ πτερόν.

nunquam audivi canere, fortaſſe neque alius. Creditum eſt igitur canere eum, & illo potiſſimum tempore ajunt eorum cantum ſuaviſſimum & ſollertiſſimum eſſe, quando ad vitæ finem devenit. Trajiciunt autem etiam pelagus, & volant quoque ſuper mare, ac non laſſatur ipſis ala.

ἡμῶν, (non vero, ut in editis eſt ἡμεῖς) μὲν ἕνεκεν, κἂν εἰς τὴν ἔρημον ἀφίκοιτό τις, ὥστε ἀκοῦσαι τῆς μουσικῆς, ὅταν ἀνῶμεν τῷ ζεφύρῳ τὰς πτέρυγας ἐμπνεῖν ἡδύ τι καὶ ἐναρμόνιον. *Noſtri cauſâ etiam in eremum quisquam ſe conferre velit, auditurus Muſicam, cum Zephyro alas permiſerimus, ut illis ſuaviſſima inſibilet harmonia.* In fine ejuſdem Epiſtolæ Theologus ille ſubjicit lectiſſimum hoc proverbium. τότε ᾄσονται κύκνοι, ὅταν κολοιοὶ σιωπήσωσι, *tum canent cygni, cum tacebunt graculi.* quod quidem in dicaculos cadit, ſilentium prudentioribus exprobrantes. de Cygnæo cantu vide notata Rittershuſio *ad lib.* II. *Cyneget. Opp. pag.* 78. 79. KUHN.

6 Οὐκ ἤκουσα] Contrario ſenſu verba hæc adducit Taubmannus *ad Eclog.* IX. *Virgilii*, negationemque omittit. Ælianum denique inter eos numerat, qui cantum olorinum audivere. Sed opinor lapſum eſſe memoria, locum certe tum non inſpexiſſe, cum iſta ſcriberet. Sequentia enim palam diverſum oſtendunt. SCHEFF.

7 Πεπίστευται οὖν] Senſus eſt: *Receptum eſt igitur*, ſeu, *perſuaſum vulgo.* Vult enim dicere, rem non eſſe exploratam, ſed tantum incerta fide niti. Sic *de Anim.* II. 32. poſtquam dixiſſet, ſe neſcire, utrum Cygni canere queant, nec ne, addit, πεπίστευται δὲ ὑπὸ τῶν ἄνω τοῦ χρόνου, h. e. *A Veteribus vero creditum eſt. Infra* XII. I. πεπίστευτο γὰρ δὴ, ὅτι γυναικὸς ἄλλης μετ᾽ αὐτὴν οὐκ ἠξίου πειραθῆναι Κῦρος. PERIZ.

8 Εὐφωνότατόν τε, καὶ ᾠδικώτατον] Repoſui ex Lugd. MS. εὐφωνότατόν τε καὶ ᾠδικ. Quomodo paſſim Græci. IDEM.

ΚΕΦ. ιε'.

Περὶ περιστερῶν.

Ἐκ διαδοχῆς φασιν ἐπῳάζειν τὰς περιστεράς· εἶτα τῶν νεοττῶν γενομένων, ὁ ἄρρην [1] ἐμπτύει αὐτοῖς, ἀπελαύνων αὐτῶν τὸν φθόνον, φασίν, ἵνα μὴ βασκανθῶσι, [2] δι' ἄρα † τοῦτο. Τίκτει

† τοῦτον.

CAP. XV.

De Columbis.

Columbas perhibent ovis per vices incubare: deinde pullis excluſis, maſculus ſputo eos aſpergit, invidiam ab iis per eam rem avertens, (ut ajunt) ne faſcinationi ſint obnoxii. Pa-

1 Ἐμπτύει] Eadem Athenæus *lib.* IX. neſcio an ex Ariſtotele, locum certe hactenus non habeo. Auctor notarum Codicis Bigotiani putat ſumpta hæc ex locis variis, ſed maximè *lib.* VI. *Hiſt. An. cap.* 2. & *lib.* IX *cap* 3 & *lib.* V. *cap.* 13. SCHEFF.

2 Δι' ἄρα] Hadrianus Junius dubitat an pro δι' ἄρα rectius legi poſſit δι' ἀρᾶς, ut ad faſcinantium imprecationes referatur. Non probo. GESNERUS.

Δι' ἄρα τοῦτο] Alii legerunt δι' ἀρᾶς, ego δὴ ἄρα vel δῆτα. Qui vim particularum Græci

Τίκτει δὲ ὠὰ δύο ἡ θήλεια, ὧν τὸ μὲν πρῶτον, ἄῤῥεν ποιεῖ πάντως, τὸ δὲ δεύτερον, θῆλυ. Τίκτουσι δὲ αἱ περιστεραὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τοῦ ἔτους· ἔνθεν τοι

Parit autem femina duo ova, quorum primum ſemper marem producit, alterum feminam. Pariunt omnibus anni partibus, unde & decies fetum edunt

ci ſermonis ſentiunt, non aliter ſentient. Quod autem pro τοῦτο Geſnerus legit τοῦτον, alibi occupatum animum habebat. Infra pro φιλήσει mallem φιλήσῃ. FABER. Τοῦτον, Geſn. Hadrian. Junius δι' ἀρᾶς. Tan. Faber ait ſe legere δὴ ἄρα vel δῆτα. MSS. hoc loco nihil mutant. SCHEFF. Neque ipſe aliquid mutaverim. Nam δι' ἄρα τοῦτο ſignificat *vel hoc nomine*. ἄρα ſæpe abundare dudum Euſtath. notavit *in Iliad pag.* 1151. ἦ ἄρα, *Num?* & iterum, ἣν ἄρα, ibidem. malim tamen ἄρα ſumi pro δὴ ex Suida. KUHN. Locus vexatiſſimus, nec intellectus ſatis ab interpretibus Latinis, qui ideo omiſerunt penitus poſtrema; & varie tentatus ab Editoribus atque aliis Eruditis, licet nihil mutent MSti, nec quorum Excerpta habuit Schefferus, nec quibus Ego utor. Aliena plane ſunt δι' ἀρᾶς, & δὴ ἄρα, quæ reponi voluerunt Had. Junius (Vide eum *Animad.* VI. 5.) & Tan. Faber. Melius longe erat, quod conjecerat Geſnerus, τοῦτον, reſpiciens φθόνον. Hoc enim requirit ſenſus, ſi ita conjunctim illa eduntur, ut fit ab omnibus. Sed recte Doctiſſ. Kuhnius cenſuit nihil hic mutandum, quamvis ejus interpretationi, exponentis, *faſcinentur vel hoc nomine*, neutiquam aſſentiar. Aliter enim rem expediendam arbitrer, & diſtinguendum omnino poſt βασκανθῶσι, conſtruendumque, ἀπελαύνων αὐτῶν (pro ἀπ' αὐτῶν) τὸν φθόνον δι' ἄρα τοῦτο, ſcil. τὸ ἐμπτύειν. Plane uti Athenæus IX. 11. ἐμπτύουσιν αὐτοῖς διοιγνῦσαι τὸ στόμα, διὰ τοῦτο παρασκευάζουσαι αὐτοὺς πρὸς τὴν τροφήν. Legitur vulgo διὰ τοῦτο, ſed illud haud dubie verius, licet, quomodocunque legas, quod ad ſenſum tamen, perinde ſit. Nam utrumque refertur ad ἐμπτύειν, ſeu ipſam actionem. Cæterum de hoc Æliani loco jam egimus *ad Sanctii Minervam pag.* 543. 544. ubi plura Interruptæ hujuſmodi Conſtructionis exempla attulimus. Quibus adde Johan. *Apocal.* XIII. 8: Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ubi perperam etiam Vulgata Verſio, aliique, ſenſum poſtremorum nectunt cum τῷ ἐσφαγμένου, quæ debent conſtrui cum τῷ γέγραπται, ut liquet clariſſime ex *Apoc.* XVII. 8. ubi hæc ipſa brevius ſic repetuntur, ὧν οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Sic porro *Actor.* XXIII. 31. &c. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν &c. ubi οἵτινες & ſeqq. neutiquam ſunt referenda ad proximum, ſed ad ἱππεῖς. Frequentia ſunt talia apud Comicos. Notum eſt illud Terentii *Adelph.* *Tu illas, abi, & traduce.* Dubitem nunc tamen de neceſſitate diſtinctionis, & interrupta conſtructione hic loci. Nam poſſunt illa, ἵνα μὴ βασκανθῶσι δι' ἄρα τοῦτο, etiam conjunctim ita accipi, ut δι' ἄρα τοῦτο non referatur ad ſolum βασκανθῶσι, ſed ad utrumque ſimul μὴ βασκ. atque adeo totius loci ſenſus ſit, Patrem inſpuere pullis, dum vult avertere ab iis invidiam, ut ſcilicet per illud ipſum, quod ita iis inſpuit, non faſcinentur aut faſcinari nequeant. Et ſic plane *infra* XIV. 20. μὴ βασκήνας διὰ φιλανθρωπίαν γελάσαι καὶ ἄλλον, ubi itidem hoc hoc ipſum διὰ φιλανθρωπίαν refertur ad totum illud μὴ βασκήνας, & iſthæc φιλανθρωπία cauſa eſt Æliano τοῦ μὴ βασκαίνειν. Ἄρα ſolet ita in extremis periodi, vel ornatus gratia, vel ad ſignificandum, *ſcilicet*, *nempe*, interponi. *Infra cap.* 25. ἀδελφὼ δ' ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥωδίω. Polyæn. I. 21. 2. Τότε ᾔσθοντο τῆς Πεισιστράτου βραχυφωνίας, ὅτι ἄρα ἦν τέχνασμα κατὰ τῶν ὅπλων. Heſiod. Θεογ. v. 144. Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρα σφέων Κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἕεις ἐνέκειτο μετώπῳ. De ſuperſtitione *Inſpuendi* & *Deſpuendi* vide etiam Petronium *pag.* 179. *ed. Wechel.* & ibi Wowerium atque Erhardum. PERIZ.

τοι καὶ 3 δεκάκις τοῦ ἔτους ὠδίνουσι. 4 Λόγος δέ τις περίεισιν Αἰγύπτιος, λέγων δωδεκάκις τὰς 5 ἐν Αἰγύπτῳ τίκτειν. Λέγει δὲ 6 Ἀριστοτέλης καὶ διάφορον εἶναι τῆς περιστερᾶς τὴν πελειάδα· τὴν μὲν γὰρ περιστερὰν εἶναι μείζονα, τὴν δὲ πελειάδα βραχυτέραν. καὶ τὴν μὲν περιστερὰν 7 τιθασὸν εἶναι, τὴν δὲ οὔ. Λέγει δὲ ὁ αὐτὸς, μὴ πρότερον ἐπιβαίνειν τὸν ἄῤῥενα τῇ θηλείᾳ, πρὶν ἢ 8 φιλήσει αὐτήν· μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀῤῥένων ὁμιλίαν, τοῦ φιλήματος ἔρημον. Προστίθησι τούτοις καὶ ἐκεῖνα, ὅτι καὶ αἱ θήλειαι ἀλλήλας ἀναβαίνουσιν, ὅταν τῆς πρὸς ἄῤῥενα μίξεως ἀτυχήσωσι· καὶ οὐδὲν μὲν εἰς ἀλλήλας προΐενται· τίκτουσι δὲ ὠὰ, ἐξ ὧν νεοττοὶ

edunt per annum. Narratio quædam fertur Ægyptia, tradens, in ea regione columbas duodecies parere. Aristoteles verò etiam peliada diversam esse à columba asseverat: columbam enim esse majorem, peliada vero minorem; & columbam esse cicurem, peliada non item. Idem ille tradit, masculum non prius feminam inire, quàm osculum illi dederit; non enim admittere feminas marium congressum, si vacuum sit osculo. Addit ad hæc etiam illa, quod feminæ, destitutæ masculorum coitu, se ipsas mutuò conscendant: neque quicquam in se invicem emittant: edant tamen ova, è quibus non oriuntur ipsis pulli.

3 Δεκάκις] Suspicor excidisse ob similitudinem, καὶ ἐνδεκάκις, quod est apud Athenæum. SCHEFF.

4 Λόγος δέ τις περίεισιν &c.] Sic IV. 2. Νικόστρατον, λόγος τις περίεισι λέγων, Λαοδόκῳ διαφερόμενον εἰπεῖν. Sed & hoc ipso in Capite, Ἰνδοὶ δέ φασι λόγοι. & Ἀχαϊκοὶ δὲ &c. ubi sensus est, Scriptores, qui de rebus *Indicis*, *Achaicis*, scripsere, id tradere, ut liquet ex Athenæo cum his locis collato, qui Scriptores illos nominat, & quem Noster, sed locutionibus concisis & generalibus magis, sequitur. Paulo post Lugd. λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης. PERIZ.

5 Ἐν Αἰγύπτῳ] Idem quem mox laudat, Aristoteles testatur *lib.* VI. *Hist. Anim. cap.* 4. & Eustat. *Odyss. M.* SCHEFF.

6 Ἀριστοτέλης] *lib.* V. *Histor. An. cap.* 13. IDEM.

7 Τιθασὸν εἶναι] MS. A. habet τιθασόν. MSS. B. & C. τιθασὸν γίνεσθαι. SCHEFF. Ut MS. A. teste Scheffero, τιθασόν, sic etiam MSS. Lugd. & Sluisk. ut & Medicei. Ille insuper etiam γίνεσθαι habet. Cæterum quæ hic tradit Ælianus, confirmantur ab Aristotele & Athenæo, qui vicissim ex Nostro, tum Aristotele, & certa ratione est emendandus. Sic enim ille IX. 11. *pag.* 394. ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι περιστερᾶς ἕτερον, πελειὰς δ' ἔλαττον, καὶ ὅτι ἡ πελειὰς τιθασὸν γίνεται, περιστερὰ δὲ καὶ μέλαν, καὶ μικρὸν, καὶ ἐρυθρὸν, καὶ τραχύπουν, διὸ οὐδεὶς τρέφει. Manifeste hæc ex Aristot. *Hist. Animal.* V. 12. qui ita, ἔστι γὰρ ἕτερον πελειὰς καὶ περιστερά· ἐλάττων μὲν οὖν γίνεται ἡ πελειὰς, τιθασὸν δὲ γίνεται μᾶλλον ἡ περιστερά· ἡ δὲ πελειὰς καὶ μέλαν, καὶ μικρὸν &c. Sequuntur eadem, quæ in Athenæo. In Eo igitur corrige & supple superiora ex Aristotele, tali modo. Ὅτι πελειὰς καὶ περιστερὰ ἕτερον, πελειὰς δ' ἐλάττων· καὶ ὅτι τιθασὸν γίνεται ἡ περιστερὰ, ἡ δὲ πελειὰς, καὶ μέλαν &c. Dubito etiam, an post posterius πελειὰς exciderit οὐ, scil. τιθασὸν, uti legitur apud Nostrum, τὴν δὲ οὐ: nisi potius ex Aristotele etiam post γίνεται addendum sit μᾶλλον. PERIZ. MS. Coislin. τιθασὸν γίνεσθαι.

8 Φιλήσει] Mallet Faber φιλήσῃ SCHEFF. Mihi videtur una abesse litera, legendumque φιλήσειν, vel φιλῆσαι KUHN. Faber φιλήσῃ, Kuhnius φιλήσειν vel φιλῆσαι. Junguntur tamen illæ particulæ aliquando etiam Indicativis, ut V. 6. πρὶν ἢ διελύθη. V. 18. πρὶν ἢ ἀπεκύησεν. PERIZ.

τοὶ [9] οὐ γίνονται αὐτοῖς. Εἰ δέ τι [10] Καλλιμάχῳ χρὴ προσέχειν, φάσσαν, καὶ [11] πυραλλίδα, καὶ περιστερὰν, καὶ τρυγόνα, φησὶ, μηδὲν ἀλλήλαις ἐοικέναι. Ἰνδοὶ δέ φασι λόγοι, περιστερὰς ἐν Ἰνδοῖς γίνεσθαι μηλίνας τὴν χρόαν. [12] Χάρων δὲ ὁ Λαμψακηνὸς περὶ τὸν Ἄθω φανῆναι περιστερὰς λευκὰς λέγει, ὅτε ἐνταῦθα ἀπώλοντο αἱ τῶν Περσῶν τριήρεις, [13] περικάμπτουσαι τὸν Ἄθω. [14] Ἐν Ἔρυκι δὲ τῆς Σικελίας, ἔνθα ἐστὶν ὁ τῆς Ἀφροδίτης

pulli. Quod ſi quæ Callimacho fides eſt habenda, palumbus, & pyrallis, & columba, & turtur, nihil habent inter ſe ſimilitudinis. Indicæ Hiſtoriæ tradunt, naſci in India columbas colore melinas. Charon verò Lampſacenus affirmat, circa Athon viſas eſſe columbas candidas, quum ibi triremes Perſarum, quæ præterlegebant Athon, perirent. In Eryce verò Siciliæ, ubi templum Veneris

9 Οὐ γίνονται αὐτοῖς] Lego αὐταῖς, ſcilicet περιστεραῖς. res plana eſt. FABER. Puto parentem utrumque reſpici, αὐτοῖς tamen, velut generis dignioris poni. ſane non præcedit περιστεραί. ſed θήλειαι & ἄῤῥενες. SCHEFF. Faber αὐταῖς. Sed Schefferus *putat parentem utrumque reſpici*, quia *præceſſerit non περιστεραί, ſed θήλειαι & ἄῤῥενες.* Atque ideo αὐτοῖς *velut generis dignioris* retinet. At ſi viveret etiam dum Faber, quam exagitaret ille Schefferum, latus ſibi præbentem nimis apertum! Nam dicuntur hæc utique tantum de femellis, quæ à maſculis deſtitutæ, ſe mutuo conſcenderant. PERIZ.

10 Καλλιμάχῳ] Libro περὶ ὀρνέων. vide Athenæum *loco ante dicto*. SCHEFF.

11 Πυραλλίδα] Noſter *lib.* V. *Hiſt. An. cap.* 48. πολέμιοι &c. καὶ πυραλλὶς πρὸς τρυγόνα. Et ſic Athenæus, niſi quod interpres ejus πυραλὶς unico λ legiſſe videtur: vertit enim *pyralida.* Quemadmodum & apud Ariſtotelem hoc nomen ſcribitur *lib.* IX. *Hiſt. An. cap.* I. πολέμιοι καὶ τρυγὼν καὶ πυραλὶς. Item Plinius *lib.* X. *cap.* 74. *diſſident turtur & pyralis.* Cui alioquin *Pyralis* eſt *quadrupes pennatum majoris muſcæ magnitudinis, quod in igne vivit.* vide *lib.* XI. *cap.* 36. Patet porro, nequicquam Dalechampium in dubium vocaſſe apud Athenæum hoc vocabulum, proque eo *peliada* ſubſtituiſſe. Item corrigendum eſſe *Noſtrum lib.* IV. *Hiſt. An. cap.* 5. ubi prave legitur, τρυγόνι πρὸς πύῤῥαν. SCHEFF.

12 Χάρων δὲ ὁ Λαμψακηνὸς] Hic in MSS. B. & C. novum fit caput, cujus titulus περὶ λευκῶν περιστερῶν. SCHEFF. Quod de MStis B. & C. teſtatur Schefferus, *Novum hic facere Caput, cujus titulus*, περὶ λευκῶν περιστερῶν, idem repperi in MS. Lugd. Sed tamen perperam haud dubie. Charon autem ille antiquiſſimus eſt ſcriptor, prior Herodoto: Vixit quippe temporibus Darii Hyſtaſpidæ, & Xerxis. Vide Dionyſii Halic. *Epiſtolam ad Pompeium*, ut & Suidam. PERIZ. & Voſſium *lib.* I. *de Hiſtor. Græc. cap.* I.

13 Παρακάμπτουσαι τὸν Ἄθω] Neſcio, an ſint ſatis ſana iſta. Nam Athenæus ſcribit Charontem illum ita prodidiſſe: λευκαὶ περιστεραὶ τότε πρῶτον εἰς Ἕλληνας ἐφάνησαν. Non ergo ſolum circa Athon. An quid excidit? Nam dicit Athenæus, Charontem ſcripſiſſe hæc ibi, ubi agat de prælio ad Athon commiſſo. SCHEFF. Cur Vir doctiſſimus de ſanitate hujus loci addubitet, non video. Nec Charon cum noſtro pugnat. Uterque enim albas columbas à Græcis circa Athon primum viſas conſentit, cum ibi Perſica claſſis peſſum iret. Notum etiam eſt ex Herodoti *lib.* I. *cap.* 138. Perſas abominari albas columbas æque ac leproſos, eaſque ut Soli inviſas finibus pellere. Proinde tum quoque, cum circa Athon viſæ ſunt, adverſa omnia Perſis denunciarunt. Cæterum quod ad τὸ περικάμπτουσαι τὸν Ἄθω, quod ſequitur paucis interjectis, pertinet, mendum ibi latere crediderim. Græci enim κάμπτειν τὸ ἀκρωτήριον, vel περικ. τ. ἀ. dicunt, quod Latini etiam exprimunt, *flectere promontorium.* vide Polyb. *l.* I. *Hiſt. p.* 30. 36. Ciceronem *ad Atticum l.* V. *ep.* 9.

 Ve-

δίτης νεὼς, σεμνός τε, καὶ ἅγιος, ἔνθα κατά τινα καιρὸν θύουσιν οἱ Ερυκινοὶ τὰ 15 Αναγώγια, καὶ λέγουσι τὴν Αφροδίτην εἰς Λιβύην ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀναγεσθαι, ἀφανεῖς ἐκ τοῦ χώρου αἱ περιστεραὶ γίνονται, ὡσπερουν 16 τῇ θεῷ συναποδημοῦσαι. Κατάγε μὴν τὸν λοιπὸν χρόνον πάμπολύ τι πλῆθος τῶνδε τῶν ὀρνίθων ἐπιπολάζειν τῷ ναῷ τῆς θεοῦ

ris est venerandum & sanctum, in quo Erycini stato tempore festum, Anagogia dictum, celebrant, dicuntque Venerem tunc è Sicilia solvere in Libyam, evanescunt ex eo loco columbæ, quasi cum Dea simul discedentes. Reliquo verò tempore, ingentem earundem avium copiam, supra Deæ templum abundare

Verum enim vero περιγκάμπτειν nuspiam invenire hactenus potui. Existimo ut alias, ita hic quoque περὶ abiisse in παρὰ, ex male intellecto scriptionis compendio. Vide etiam *Indicem* in παραγκάμπτω. KUHN. Cl. Kuhnius suspicatur legendum περικάμπτουσαι, quod usitatum Græcis, quum alterum nusquam invenerit. Hæc Doctissimi Viri conjectura confirmatur utroque meo Codice, ut adeo nulla superfit dubitatio, quo minus in Textum recipiatur, sicuti à me factum. Accidit autem hæc clades Persis tempore Darii Hystaspis. Vide Herodot. VI. 44. & VII. 21. PERIZ.

14 Εν Ερυκι] MSS. B. & C. ἐν Ερυκίνῃ SCHEFF Non displicet lectio MSS. ita enim & Herodotus *lib.* V. εἷλεν ἂν τὴν Ερυκίνην χώρην, & paulo ante: τὴν Ερυκος χώραν. Nec rejecerim tamen τὸ, ἐν Ερυκι. Namque hæc lectio Erycem montem designat, in quo Veneris templum erat conditum; illa vero, ἐν Ερυκίνῃ, circumjectum notat campum, totamque regionem ab Eryce denominatam. Virgil. *lib.* IV. *Æneid.* de hoc templo.

Tunc vicina astris Erycino in vertiee sedes
Fundatur Veneri Idaliæ.

Servius *in* I. *Æneid. Eryx Veneris & Butæ filius fuit; qui occisus ab Hercule monti ex sepultura nomen imposuit, in quo matri fecerat templum, quod Æneæ ascribit Poëta, dicens: Tunc vicina* &c. KUHNIUS. Quemadmodum MS. B. & C. ἐν ἐρυκίνῃ, sic & Lugd. Noster, sed nihil muto. De Sanctitate autem istius Templi, vide omnino *Hist. Anim.* X. 50. Porro explicandi ex hoc loco Nummi antiqui Erycinorum: in quibus Venus

conspicitur & Columba. Vide Illustrem Virum, Ezech. Spanhemium *de Præst. & usu Num. pag.* 124 125. PERIZ.

Εν Ερυκι δὲ τῆς Σικελίας, ἔνθα ἐστὶν] Cl. Isacus Vossius margini Editionis Romanæ adscripsit, *Deleo* ἔνθα, & *lego* ἐν Ερυκι δὲ τῆς Σικελίας ἐστὶν ὁ τῆς Αφροδίτης νεὼς . . . . εἰς Λιβύην ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀνάγεσθαι, καὶ τότε ἀφανεῖς ἐκ τοῦ χώρου αἱ περιστεραὶ γίνονται.

15 Αναγώγια] Vide de hoc festo Pausaniam in *Arcadicis*. Servium *ad Poëtæ* I. & V. *Æneid.* Athenæum *supra dicto loco*. Nam ex eo noster cuncta habere videtur. Imo Nostrum ipsum *lib.* X. *Hist. An. cap.* 50. & *lib.* IV. *ejusdem operis cap.* 2. SCHEFF.

16 Τῇ θεῷ.] Restitui ex superioribus Edd. & MSS. θεῷ. Atque ita iisdem verbis Athenæus. Similiter Palæph. *pag.* 116. de Phaone. ἐπαινεῖ τὸν ἄνθρωπον ἡ θεός; Αφροδίτην λέγουσι τὴν θεόν. Et infra XII. I. Similiter Medicei, qui & paulo ante cum Sluisk. legunt ἀφανεῖς ἐκ τοῦ χώρου περιστεραὶ γίνονται, omissa vocula αἱ. In seqq. etiam τοῦ νεὼ τῆς θεοῦ non ναοῦ, habent Mei pariter æque ac Medicei. PERIZ.

θεοῦ ὡμολόγηται. [17] Ἀχαϊκοὶ δὲ αὖ πάλιν λέγουσι λόγοι, καὶ τὸν Δία αὐτὸν μεταβαλεῖν τὴν μορφὴν εἰς περιστερὰν, ἐρασθέντα παρθένου, [18] Φθίας ὄνομα· [19] ἐν Αἰγίῳ δὲ ᾤκει ἡ Φθία αὕτη.

dare constat. Item Achivi commemorant, Jovem ipsum in figuram columbæ versum esse, quum amaret virginem, nomine Phthiam; habitabat autem in Ægio hæc Phthia.

17 Ἀχαϊκοὶ λόγοι] Ita sæpe, pro Auctoris nomine, quod apud *Athenæum* legitur. Ac hujus quidem Auctor Αὐτοκράτης ἐν Ἀχαϊκοῖς. SCHEFF.

18 Φθίας] Eustath. *Iliad.* A. Αἰλιανὸς μέμνηται τινὸς Φθίας παρθένου, ἧς φησὶν ἐρασθεὶς Ζεὺς μετέβαλε τὴν μορφὴν εἰς περιστεράν. IDEM.

19 Ἐν Αἰγίῳ] Notæ Codicis Bigotiani monent legendum Αἰγείῳ ex Athenæo. videtur autem intelligere campum aut locum certum, ubi Ægei fuit oraculum. Suidas, Αἰγεῖον, τὸ τοῦ Αἰγέως μαντεῖον. SCHEFF. Mihi toto, ut ajunt, cælo, distare videntur Αἰγεῖον & Αἴγιον. Αἰγεῖον enim apud Suidam fuit Athenis fanum, Ægeo Heroï structum. unde & Pausaniæ in *Atticis* ἡρῷον dicitur. De hoc & templo & oraculo sermo hîc esse nequaquam potest. Nam agitur de Historia aut potius fabula Achaïca, non Attica, ut ne dicam alia. Αἴγιον vero, quod Noster indigitat, Urbs est Achaïæ, apud Hesychium, de qua Strabo *lib.* VIII. Αἴγιον ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ δήμων συνεπολίσθη, *Ægium ex septem aut octo pagis in unam urbem coaluit.* Diodorus *lib.* XIX. *Bibl.* Αἴγιον ἐκπολιορκήσας, *Ægium expugnans* &c. Nec dissentit Suidas, Plutarchus & alii. Civis hujus Ægii dicebatur, Αἰγιεύς. in hac urbe habitavit Phthia, de qua hoc loco agitur, Statius *lib.* IV. *Thebaid.*

--- --- dederat nec non socer ipse regendas
Ægion Arenenque

ubi Lactantius *civitates*, inquit, *Archadiæ* (l. *Achaiæ*,) *quas regendas Polynici genero quasi dotalis familiæ* (l. *dotalis filiæ*) *Adrastus dederat, ne exul regnare desuesceret, aut certe, ne sentiret exilium.* adi etiam Polybium *lib.* II. *Histor. pag.* 179. & alibi passim. Dixerim igitur Athenæum ex Nostro, non vero Nostrum ex Athenæo emendandum venire. KUHN.

ΚΕΦ. ΙϚʹ.

Περὶ Σωκράτους, ὅτε τὸ κώνειον ἔπιεν.

CAP. XVI.

De Socrate, quum cicutam biberet.

[1] Ὅτε ἧκεν ἡ ναῦς ἡ ἐκ Δήλου, [2] καὶ ἔδει Σωκράτην ἀποθνήσκειν, ἀφίκετο εἰς τὸ δεσμωτήριον Ἀπολλόδωρος, ὁ τοῦ Σωκράτους ἑταῖρος, χιτῶνα

Quum rediisset Delia navis, jamque Socrati moriendum esset, accedens in carcerem Apollodorus Socratis discipulus, tulit ei tunicam

1 Ὅτε ἧκεν ἡ ναῦς ἡ &c.] Singularem intelligere apparet ex articuli adjectione. Ea autem Sacra est, quam & Δηλιάδα & *Salaminiam* vocavere. Mittebatur annis singulis ad ludos in *Delo* insula ex instituto Thesei celebrandos, uti ex Plutarcho discimus. vide Castellanum in *Syntag. de festis Græcor.* SCH. Navis hæc quotannis mittebatur ab Atheniensibus Delum sacrorum causa, nec licebat ante ejus reditum sumere supplicium de damnatis. Vide Meursium in *Theseo cap.* XVI. & Reines. *Var. Lection.* III. 5. Damnatus autem Socrates à populo, paulo post ejectos XXX. Tyrannos, & quidem ita, ut suffragiis

181.

τῶνα τε αὐτῷ φέρων ἐρίων πολυτελῆ, καὶ εὐήτριον, καὶ ἱμάτιον τοιοῦτο· καὶ ἠξίου ἐνδύντα αὐτὸν τὸν [3] χιτῶνα, καὶ θοιμάτιον περιβαλλόμενον, εἶτα ὕτω πιεῖν τὸ φάρμακον. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, [4] καλῶν ἐνταφίων μὴ ἀμοιρήσειν, εἰ ἐν αὐτοῖς ἀποθάνοι· καὶ γὰρ οὖν καὶ [5] † προκεῖσθαι σὺν τῷ κόσμῳ τὸν νεκρὸν οὐ πάνυ τι ἀδόξως. [6] Ταῦ-

nicam ex pretiosa lana, pulchreque textam, simile item pallium: & rogavit, ut indutus tunica, amictusque pallio, sic demum venenum biberet. Dicebat enim, eum funebrium ornamentorum non expertem fore, si in iis mortem obiret: atque ideo neque indecorè prorsus cum hoc ornatu mortuum conspectum iri. Hæc

† περικείσεσθαι.

181. illi qui damnabant, vincerent eos, qui ipsum absolvebant. Crimini dabatur, quod Deos Atheniensium non putaret Deos, & juventutem corrumperet, quam *immittere in Deos & Patriam* credebatur, & docere τὸν ἥττω λόγον ποιεῖν κρείττω. h. e. *probare falsa, & refellere, quæ vera sunt.* Vide *infra* II. 13. Senecam *epist.* 104. & Ciceronem *Tusc.* V. præter Diogenem Laërtium. & quos citavit jam Schefferus. PERIZ.

2 Καὶ ἔδει] Nam ante ejus reditum de damnatis supplicium sumi legibus Atheniensium prohibitum erat. Xenophon *lib.* III. *de fact. & dict. Socrat.* Plato *in Phædone*, Suidas *in* Θεωρίς. SCHEFF.

3 Χιτῶνα τε] More veteri. Ut enim cum mortuis pretiosa ipsorum vestimenta cremabantur; ita damnati ad mortem ea induebant. Discimus exemplo Philoclis, quod est apud Plutarchum in *Lysandro*: λουσάμενος, ait, καὶ λαβὼν χλαμύδα λαμπρὰν πρῶτος ἐπὶ τὴν σφαγὴν ἡγεῖτο τοῖς πολίταις, ὡς ἱστορεῖ Θεόφραστος. Pretiosissima autem usurpata Lucianus docet *lib. de Luctu.* & in *Nigrino.* Hinc & καλὰ ἐντάφια, hinc κόσμος dicta, ut videmus in sequentibus. Adde quæ observat Vir Clarissimus Joh. Freinshemius *ad lib.* V. *Curt. cap.* 9. §. 1. & Kirchm. *de fun. lib.* 1. *cap.* 10. IDEM.

4 Καλῶν ἐνταφίων] Parum commode vertebatur, *magnificæ sepulturæ.* Etenim ἐντάφια proprie sunt ornamenta, quibus ornatum cadaver in atrio collocatur, effertur, crematur. Sed & quia solebant etiam morituri se ornare, hinc factum, ut & ea, in quibus quis moritur, hoc vocabulo designentur. Sic III. 24. *Pulchra arma,* τοῦ ἀνδρὸς τοῦ γενναίου (si cadat in prælio) εἶναι τὰ ἐντάφια. IV. 8. καλὸν ἐντάφιον ἡ τυραννίς, h. e. *pulchrum est mori in illa Tyrannica dignitate.* Ita ergo etiam hic loci. Quin diserte & simpliciter Laërtius in *Socrate*, datum hoc illi vestimentum ait ab Apollodoro, ἵν' ἐν ἐκείνῳ ἐναποθάνῃ, *ut in eo moreretur.* Apollodorum hunc *Phalereum* dicit Plutarchus in *Catone Min. p.* 781. & ita Socratis ἑταῖρον καὶ ζηλωτὴν, ut Catonis fuit M. Favonius. Vide & Jonsium in *Hist. Philos.* Paulo ante malim περιβαλόμενον pro περιβαλλόμενον. PERIZ.

5 Προκεῖσθαι] Emendavit in Editione suâ Gesnerus περικείσεσθαι, ut mox pro ἔλεγε αὐτῷ legit αὐτὸς, utrumque bene. Paulo inferius pro ὕτως legitur etiam ὄντως, id est, *re vera*, quod verum puto. FABER. Gesneri correctio nemini non probabitur. Interpres autem τὸ προκεῖσθαι non satis expressit vertendo, *appariturum.* mallem, *collocatum iri.* Est enim προκεῖσθαι, *collocari*, mortuis proprium, cum in lectulo compositi, pedibus ostium spectantibus, in atrio proponuntur. Græcis hæc *collocatio* dicitur πρόθεσις, & προτίθεσθαι νεκρὸν est *collocare.* Gloss. *conlucatis*, εἶδος νεκροῦ. vide Pollucem *lib.* VIII. *cap.* 7. Lucianum *de Luctu.* Aristoph. in *Concion.* Platon. *Phædon.* Suid. in Πρὔκειτο. Phavorin. in Πρόκειται. Vulcanium in *Notis ad Glossar.* Casaub. *in Persium pag.* 306. KUHNIUS.

Προκεῖσθαι] Sic quoque mei Codd. Gesnerus tamen, probantibus Fabro & Kuhnio, mavult περικείσεσθαι. Forsan vere, & eo maxime, quod præcessit ἀμοιρήσειν. Cæteroquin enim Præsens sæpe pro Futuro ponitur. Sic X. 9. jussus emere ollam cum cibo, renunciat, πωλεῖν αὐτὴν τὸν κάπηλον πολλοῦ, h. e. *venditurum*,

6 Ταῦτα τὸν Σωκράτην ὁ Ἀπολλόδωρος. Ὁ δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' ἔφη 7 πρὸς τοὺς ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα, καὶ Σιμμίαν, καὶ Φαίδωνα· καὶ πῶς ὑπὲρ ἡμῶν καλῶς Ἀπολλόδωρος οὕτω δοξάζει, 8 εἴγε αὐτὸς πεπίστευκεν, ὅτι μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηναίων φιλοτησίαν, καὶ τὸ τοῦ 9 φαρμάκου πόμα, 10 ἔτι † οὕτως ὄψεται Σωκράτην. Εἰ γὰρ οἴεται

† ὄντως.

Hæc Socratem *rogavit* Apollodorus. At ille non tulit eum, sed dixit ad Critonem, Simmiam & Phædonem: Quàm verò præclare de nobis ita sentit Apollodorus, si ille credidit, post propinationem ab Atheniensibus factam, & veneni potum, se adhuc visurum esse Socratem. Nam si putat eum

diturum, vel *vendere velle*. Eurip. *Hecuba v.* 163. Ποίαν, ἢ ταύταν, ἢ κείναν, στείχω; Sed vide Sanctii *Minervam pag.* 67. & 77. ubi plura ac disertiora attuli. PERIZ.

6 Ταῦτα τὸν Σωκράτην ὁ Ἀπολλόδωρος] Lego πρὸς τὸν Σωκράτην ex *lib.* II. *cap.* I. ταῦτα Σωκράτους πρὸς. KUHNIUS. Supple ex superioribus, ἤρετο. Ita nihil opus erit mutatione. PERIZ.

7 Πρὸς τοὺς ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα] Periphrasis Critonis, aliis tamen, qui cum eo erant, minimè exclusis. Hinc corrigendus Stobæus *Serm.* 277. Σωκράτης &c. τῶν ἀμφὶ τῶν Κριτῶν ἐρομένων αὐτὸν. Gesnerus legit, τοὺς Κρίτωνας infeliciter. legas licet ex Æliano, τοῦ ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα, *Critone ipsum interrogante*. KUHN.

8 Εἴγε αὐτὸ] Αὐτὸς *Gesnerus* corrigit. id quod Faber quoque censet esse rectum, firmatque MS. C. at verò MS. B. habet αὐτῷ. SCHEFF. Gesner. & Faber αὐτὸς, quod firmat MS. C. ut & Sluisk. At MS. B. habet αὐτῷ. Et ita etiam Lugd. Varietas illa suspectum facit vocabulum, quasi è glossa ortum. Malim tamen, si genuinum est, legere cum Gesnero &c. αὐτὸς: quum etiam Mediceus uterque id firmet. PERIZONIUS. Reposui αὐτὸς ex fide Codicum MSS. quod pronomen honoris causâ interdum addi solet; Sicut *ille* apud Virgilium *lib.* I. *Æneid.* 7.

- - - *multum ille & terris jactatus & alto*
Vi Superûm.

ubi Servius *Est autem Archaismos: aut certe ille, quia hæc particula more antiquo aut nobilitati aut magnitudini dabatur, ut*; At velut ille cavum *Et*: Saucius ille.

9 Φαρμάκου] Sic & Cicero *lib.* I. *Quæst. Tusc.* ubi hanc rem explicat. Fuit autem κώνειον, Latine, *cicuta*. Plinius *lib.* XXV. *cap.* II. *Cicuta venenum est, publica Atheniensium pœna invisa.* Κώνειον, porro dictum Græcis διὰ τὸ φύεσθαι ἐν τόπῳ Ἀκόναις καλουμένῳ, οὐχ περὶ τὴν Ἡράκλειαν. Athenæus *lib.* III. unde herbam fuisse apparet, cujus succus expressus pistillis & haustus adferebat mortem. SCHEFF.

10. Ἔτι οὕτως ὄψεται Σωκράτην.] Nihil neque mei hic mutant MSti, neque mutaverim ego. Omnia bene se habent, modo recte explicentur. Dicit Socrates parum scite philosophari Apollodorum, si credat, se *visurum etiam dum Socratem, post* illam veneni potionem, quando Mens ejus, quæ constituit ipsum Hominem, & Socratem, segregata erit ab ejus Corpore, quod Mente privatum nihil habet Veri Hominis. Atque adeo τὸ οὕτως non referendum neque ad *Socratem*, aut *Socratis statum*, sed ad rem ipsam, seu factum illud φιλοτησίας & πόματος, interpretandumque, ut passim fit, simpliciter *eo facto, postea*: sic paulo ante, εἶτα οὕτω πιεῖν h. e. *postquam* induerit tunicam, *Actor.* XXVII. 17. καὶ χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο, *postquam* collegerant armamenta. Et XXVIII. 14. δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. Scil. *postquam* Puteolis fuissemus per septem dies. Plutarchus *in vitis X. Rhet. Lycurgo*, Λυκοῦργον οὐ μέλανι, ἀλλὰ θανάτῳ, χρίοντα τὸν κάλαμον κατὰ τῶν πονηρῶν οὕτω συγγράφειν, *Lycurgum, ubi non atramento, sed ipsa morte tinxit calamum, contra reos ita demum scribere.* Sed & simpliciter exponere hæc forsan possis, *si putat, se*, uti nunc videt, *ita etiam tunc* post illam propinationem *visurum adhuc Socratem*: Sic pau-

οἴεταί [11] τὸν ὀλίγον ὕστερον ἐῤῥιμμένον ἐν ποσὶ καὶ κεισόμενόν γ᾽ ἐμὲ εἶναι, δῆλός ἐστί [12] με οὐκ εἰδώς.

eum, qui paulò pòst ad pedes stratus jacebit, esse me, certum est, me ab ipso non cognosci.

lo ante, *πῶς καλῶς ὑπὲρ ἡμῶν οὕτω δοκάζει, quam pulchre ita*, ut nunc facit, *de nobis existimat.* Atque ita non intercedo, quo minus illud οὕτως referatur ad Socratem. Nihil certe caussæ est, quare τὸ οὕτως mutetur in ὄντως, ut voluit Faber PERIZ.

11 Τὸν ὀλίγον ὕστερον] Lego τὸ ὀλίγῳ ὕστερόν &c. in neutro scilicet, neque enim hominem fore dicit, sed πτῶμα, *ossa, carnes, lutum* &c. FABER. Præferrem, τὸν ὀλίγῳ ὕστερον, ut intelligamus ἀποθανόντα. SCHEFF. Neutrum mutandum, quantum ego quidem videam. Nam & αὐτὸ πεπίστευκεν bene Græcum est, & ὀλίγον ὕστερον eadem ratione dicitur, qua μικρὸν ὕστερον apud Phavorinum. Plato in *Phædone*, a quo Noster sua habet. οὐ πείθω, ἔφη, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγώ εἰμι οὗτος ὁ Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστα τῶν λεγομένων, ἀλλ᾽ οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον, καὶ ἐρωτᾷ δή, πῶς με θάπτειν. *Non persuadeo, inquit Socrates, ô boni, Critoni, me esse illum ipsum Socratem, qui jam disserit & singula dicta digerit. sed putat illum esse, quem paulo post videbit mortuum, ideoque etiam interrogat, quomodo me sepelire debeat.* &c. Etiam *cicuta* aliquoties φάρμακον *l. c.* dicitur, mollissimè & κατ᾽ εὐφημισμόν. vel quia φάρμακον vocabulum μέσον: φάρμακα καὶ τὰ θεραπεύοντα καὶ τὰ φθείροντα, φάρμακα *sunt, quæ tum medicinam, tum mortem afferunt.* Thomas in *Eclogis Atticis.* KUHN.

12 Μὲ οὐκ εἰδώς] Nam ex Socratica philosophia corpus non pars, sed vinculum & carcer hominis. Africanus apud *Ciceronem in Somnio: Sic habeto, te non esse mortalem, sed corpus hoc, nec enim is es, quem forma ista declarat, sed mens cujusque, is est quisque; non ea figura, quæ digito demonstrari potest.* Etiam Lactantius *lib.* III. *cap.* 3. *Hoc, quod oculis subjectum est, non homo, sed hominis receptaculum est; cujus qualitas & figura non ex lineamentis vasculi, quo continetur, sed ex factis & moribus pervidetur.* Igitur ad Socratem non pertinebat, quomodo corpus paulo post jaceret: nec ipsum intuens, Socratem Apollodorus visurus erat, qui non nisi mentis oculis videri poterat; cujus figuram non nisi animo tenere licebat. vide eundem Ciceronem *lib.* I. *Quæst. Tusc.* Et sic illud οὕτως quod præcessit interpretor, quod non nemini suspectum fuit, deque Apollodoro potius, quam Socrate accipio. Adde Platonem in *Phædone circa finem*, ubi fundamenta hujus explicationis videas. Veram tamen lectionem Faber putat, ὄντως, non οὕτως, licet οὕτως probent omnes MSS. SCHEFF. Non ausim manus afferre tam eleganti formulæ orationis. Nam τὸ, ἔτι οὕτως ὄψεται significat, *ita demum videbit*, ut οὕτως respiciat statum Socratis, in quem post haustam cicutam transiturus erat. KUHN.

ΚΕΦ. ιζ.

Περὶ τῶν σμικροτάτων τεθρίππων, καὶ ἐλεγείου.

Ταῦτα ἄρα ἐστὶ τὰ θαυμαζόμενα Μυρμηκίδου τοῦ Μιλησίου, καὶ Καλλικράτους τοῦ Λακεδαιμονίου, τὰ [1] μικρὰ ἔργα. [2] Τέθριππα μὲν ἐποίησαν

CAP. XVII.

De minutissimis quadrigis & elegeio.

Hæc sunt parva illa opera Myrmecidæ Milesii, & Callicratis Lacedæmonii, quæ in admiratione habentur. Quadrigas fecerunt, quæ sub

1 Μικρὰ ἔργα] Hinc Ciceroni, *minusculorum operum artifices lib.* IV. *Quæst. Acad.* Varro

σαν [3] ὑπὸ μυίας καλυπτόμενα, καὶ ἐν σησάμῳ δίστιχον ἐλεγεῖον χρυσοῖς γράμμασιν [4] ἐπέγραψαν. Ὧν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὁ σπουδαῖος οὐδέτερον ἐπαινέσεται. Τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ ταῦτα, ἢ χρόνου [5] παραναλωμα;

sub musca occulebantur, & in sesamo distichon elegeium litteris aureis inscripserunt. Quorum sanè neutrum, mea sententia, laudaverit sapiens. Quid enim hæc aliud sunt, quàm vana temporis jactura?

ΚΕΦ. CAP.

ro *lib.* VI. *de L. L. obscura* nominavit hæc opera, credo quia visum excedebant. Iis igitur *setas nigras* solebant *admovere*, ut distinctius cernerentur. Adde Plinium *lib.* VII. *cap.* 21. & *lib.* XXXVI. *cap.* 5. SCHEFF. Cicero Myrmecidem vocat, *minutorum opusculorum fabricatorem lib.* IV. *Academ. Quæst.* Galenus in *Protreptico ad artes*; Μυρμηκιάδου τοῦ Ἀθηναίου καὶ Καλλικράτους Λακεδαιμονίου ματαιοτεχνίαν obiter perstringit. vide Julian. *Orat.* III. *p.* 208. Suidam in Γελοῖος. KUHN.

Μικρὰ ἔργα] De his, præter laudatos à Scheffero & Kuhnio, vide etiam Marsil. Cogn. *Observ. Var.* III. 17. PERIZ.

2 Τέθριππα] MSS. A. & C. est. τέτριππον & mox καλυπτόμενον. Scribendum τέθριππον & intelligendum ἅρμα. SCHEFF. In Autore equidem nihil innovandum. Nam τέθριππα Græcis æquè ac Latinis *quadrigæ*, de unico quatuor equorum curru dicuntur, quamvis Plinius *quadrigam* habeat *lib.* VI. *cap.* 21. Idem Auctor de Theodoro, qui Labyrinthum Sami fecit: *ipse se*, inquit, *ex ære fudit, præter similitudinem mirabilem famâ magnæ subtilitatis celebratus. Dextra limam tenet, lævâ tribus digitis quadrigulam tenuit, translatam Præneste, tantæ parvitatis, ut totam eam currumque & aurigam integeret alis simul facta musca. lib.* XXXIV. *cap.* 8. KUHN. MSS. A. & C. τέτριππον, & mox καλυπτόμενον. Unde Schefferus *scribendum* τέθριππον, ait, *& intelligendum* ἅρμα. MStis addo Lugdunensem, & tamen vel sic nihil muto. Nam Reliqui, ut & Index Capitis, licet non genuinus, tamen multis MSS. antiquitate par, vulgatum tuentur. Et ita Græci. Plutarch. in *Romulo.* Κόσσος μὲν οὖν καὶ Μάρκελλος ἤδη τεθρίπποις εἰσήλαυνον. Vide & Cl. Kuhnium. PERIZ.

3 Ὑπὸ μυίας καλυπτόμενα] Vertebatur, *quæ sub Musca possent abscondi.* At quorsum *possent*? quum utique Musca expansis alis imposita vere fuerit ab ipso artifice hisce quadrigis, & eas contexerit. Plin. XXXVI. 5. *Cujus quadrigam cum agitatore cooperuit alis Musca.* PERIZON.

4 Ἐπέγραψαν] Vulgari credo ratione, quod ipsum tamen sufficit ad miraculum. Majus est quod de eis scribit Plutarchus *lib. adversus Stoicos*: Διατορνεύειν λέγονται ἐν σησάμῳ γράμμασιν ἔπη τοῦ Ὁμήρου. Id est, non inscripsisse istas literas stylo, vel simili modo, sed, succisa reliqua materia, ita sculpsisse, ut extarent. Quod an verum sit, alii viderint. Certe in fragmento Athenæi à Casaubono *lib.* XI. *Annotat. cap.* 4. edito legimus, ἐνδόξους τορευτὰς fuisse Μυρμηκίδην τὸν Μιλήσιον καὶ Καλλικράτην τὸν Λάκωνα. Observo porro à Plutarcho tribui ambobus, quod de uno tantum Noster narrat. SCHEFF.

5 Παραναλωμα] *Operosa in supervacuis laboribus sedulitas.* Seneca *lib. de brevit. vitæ cap.* 22. SCHEFF. Aristoteles *cap.* 7. *de Poëtica*: οὔτε πάμμικρον ἄν τι γένοιτο καλὸν ζῶον. συγχεῖται γὰρ ἡ θεωρία ἐγγὺς τοῦ ἀναισθήτου χρόνου γινομένη. οὔτε παμμέγεθες. *nec minimum animal poterit esse pulchrum: contemplatio enim ad tempus propè insensibile redacta confunditur: nec maximum* &c. KUHN.

ΚΕΦ. ιη'.

Περὶ τρυφωσῶν γυναικῶν.

Πῶς ἢ ὀ διέρρεον ὑπὸ τρυφῆς [1] αἱ πολλαὶ τῶν ποτε γυναικῶν; ἐπὶ μὲν

CAP. XVIII.

De mulieribus luxuriosis.

Quomodo verò pleræque antiquarum mulierum non diffluxere

1 Αἱ πολλαὶ τῶν γυναικων] Lege omnino αἱ πολλαὶ τῶν πάλαι γυναικῶν. FABER. Faber legit αἱ πολλαὶ τῶν πάλαι γυναικῶν Mallem ego, αἱ παλαιαὶ τῶν γυναικῶν. Sic *infra* καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί. Adde Eustathii verba mox citanda. SCHEFF. Ita apud Plutarchum in *Galba* pro πολλῶν, παλαιῶν legerunt Baudius & Rurgersius, quem vide *lib.* III. *Variar. Lection. cap.* 6. ubi in alio Plutarchi loco, qui sine dubio mendosus est, malim legere ex his Codicis MS. ruderibus, πεποῦσθαι, ἐπτοῆσθαι, pro Rutgersii πεπεῖσθαι. vide locum & judica L. B. Sed hæc ὡς ἐν παρόδῳ. KUHNIUS. Multum sane utraque, & illa Fabri, αἱ πολλαὶ τῶν πάλαι γυν. & hæcce Schefferi. αἱ παλαιαὶ τῶν γυν. mihi sese approbavit Conjectura. Sed & postulat talem vel emendationem vel supplementum ipse Sensus, idque declararunt etiam Editores jam inde à prima Tornæsiana, unde illud *antiquarum* diversa literarum nota in Versiones fuit receptum. Sed intercedunt MSti, & aliter rem expediunt. Uterque enim Meus habet τῶν τότε γυναικῶν, quibus accedunt Mediceus uterque, & Duo Codices ex Regia Gallorum Bibliotheca, quos laudanda Amplissimi Clementii, cujus Ea curæ est commendata, Humanitas manu Cl. Boyvinii ad me misit. Non temere autem est iste consensus, tanto magis, quia illud τότε prorsus alienum ab hoc loco videtur: quæ etiam causa haud dubia, quare Camillus illud Peruscus in Ed. Romana omiserit. Cæterum si vera tamen esset illa MStorum Lectio, haberemus hic certissimum documentum ejus, quod suspicantur, immo affirmant, Eruditi, non semper suo usum stylo Ælianum, dum ex Aliis multa exscripserit, quæ sententia est Schefferi *initio Notarum ad Nomen Auctoris*, vel à Librariis imminutum passim & mutilatum, qui nobis pro justo opere, quædam ruta cæsa & analecta reliquerint, qui Capita ita acciderint. ut nec caput nec pedes habeant, quomodo loquitur Doctiss. Kuhnius in *præfat.* Manifesto enim illud τότε respiceret tempus, vel ab Auctore designatum in superioribus, sed quæ Librarii prætermiserint, vel ab Aliis, unde Noster hæc hauserit. Sed ut dicam, quod sentio, prorsus putem, mutata unica tantum litera, Auctorem scripsisse τῶν ποτε γυναικῶν, h. e. *mulierum antiquarum*, seu *quæ antea*, vel *quondam*, *exstiterunt*. Suidas, Πότε λέγεται πρὸς Νῦν καθ' ἄμφω, καὶ κατὰ τὸ Παρεληλυθὸς, καὶ κατὰ τὸ Μέλλον. Πότε *dicitur cum relatione ad Nunc, in utrumque, cum in Præteritum, tum in Futurum Tempus.* Hesiod. 100. Εργ. 633. ὅς ποτε καὶ τῆδ' ἦλθε, *qui olim etiam huc venit*, & 652. ᾗ ποτ' Ἀχαιοὶ Μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἔγειραν, *in qua* (Aulide) *quondam Achivi* &c. Aristot. *Polit.* VI. 4. ὥσπερ ἐν Μαντινείᾳ ποτ' ἦν. *Sicuti quondam in* urbe *Mantinea erat.* Johannes *Euang.* IX. 13. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τόν ποτε τυφλὸν, *qui antea cœcus fuerat.* Paulus *Ephes.* III. 13. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς, οἵ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε. Notanda illic oppositio τοῦ Πότε & Νυνί: quæ disertior etiam est *Rom.* XI. 30. Libanius *Declam.* XXIX. καὶ Πεισίστρατος οὐδένα τῶν πώποτε ἀπέκτεινε: *Et Pisistratus neminem priscorum hominum occidit.* Lucianus *Jove Confutato pag.* 179. ὁ Προμηθεὺς δὲ καὶ ἀνεσκολοπίσθη ποτε: *Prometheus vero etiam cruci affixus fuit antiquis temporibus.* Sed & passim ideo apud Cebetem & Alios conjungitur πάλαι ποτε. Ceterum Aristophanem quoque in hac vocula corruptum censeo. Apud Eum enim in *Ranis pag.* 217. quum Bacchus Herculem rogasset, quæ facillima esset ratio descendendi ad inferos, & Hercules varias jam commemorasset, cæque illi placuissent, ait tandem Hercules, quam Tibi vis

μὲν γὰρ τῆς κεφαλῆς [2] στεφάνην ἐπετίθεντο ὑψηλὴν, τοὺς δὲ πόδας [3] σανδάλοις ὑπεδοῦντο· ἐκ δὲ τῶν ὤτων αὐταῖς [4] ἐνώτια

fluxere luxu? nam corollam quidem capiti imponebant sublimem, pedibus verò sandalia habebant subligata:

vis monstrari? respondente illo, ἥνπερ σὺ τότε κατῆλθες, *quam Tu tunc descendisti*, Sed legendum puto ποτε. Atque ita *ibidem pag.* 238. Ος εἰς τὸ πανδοκεῖον εἰσελθών ποτε, Εκκαίδεκ' ἄρτους κατέφαγεν ἡμῶν. PERIZ. Pro τότε, quod exstat in plerisque MSS. haud temere quis suspicaretur legendum πρὸ τοῦ; quomodo Comicus apud Suidam in *v.* Αναλίσκειν.

Εἰς οἳ ἀνήλουν οἱ πρὸ τοῦ τὰ χρήματα.

Et Polybius *lib.* I. *Hist.* ἴσως οὐδὲν ἂν ἡμᾶς ἔδει περὶ τοῦ πρὸ τοῦ γράφειν.

2 Στεφάνην) Etiam Homero teste. unde statim, καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί. Locus Poëtæ est *Iliad.* Σ. ubi de virginibus in chorea.

Τῶν δ' αἱ μὲν λεπτὰς στεφάνας ἔχον, οἱ δὲ μαχαίρας.

Adde Pollucem *lib.* V. *cap.* 15. Porro capitis ornamentum fasciamque fuisse putem, gemmis auroque distinctam, & in vertice fastigiatam ac prope turritam. Cujusmodi alicujus meminit Lucianus: καὶ στεφάνη μὲν κύκλῳ περιθεῖ λίθοις Ινδικοῖς διάστερος. SCHEFF.

Στεφάνην] Vide hic Schefferum, sed & Eruditiss. Grævium *ad Hesiod.* Θεογ. *v.* 916. qui ita, & recte, hunc locum vertit. *Quis vero neget plerasque veteres mulieres luxu diffluxisse? Caput enim ornabant alta fasciâ.* Στεφάνην quippe *limbum* interpretatur, *seu fasciam altiorem, quæ caput ambiat, unde & loricæ & murorum pinnæ* στεφάναι *dicantur.* PERIZ. Ad hunc locum respicit Eustathius *in Homer. Iliad.* T. *v.* 99. τάχα δὲ καὶ ὁμωνύμως τῇ ἡρωΐνῃ Θήβῃ εὐκόσμῳ οὔσῃ εὐστέφανον Θήβην καὶ τὴν πόλιν καλεῖ. τὸ δὲ τοιοῦτον σχῆμα τῆς ὁμωνυμίας μιμεῖται μάλιστα Πίνδαρος· ὅτι δὲ ἡ στεφάνη καὶ γυναικεῖον κόσμον δηλοῖ, εὑρήσεις καὶ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ.

3 Σανδάλοις ὑπεδοῦντο, *Sandaliis induebant pedes*] Vertere malui *pedibus vero sandalia habebant subligata*, vel simpliciter *subligabant.* Fuerunt enim *sandalia* ejus maxime generis, non quo induebantur pedes, sed quo muniebantur tantum plantæ pedum, more antiquissimo. Et hinc ὑποδήματα proprie Calcei, quia *subligabantur.* Eleganter Aristot. *Polit.* I. 6. οἰκείαν χρῆσιν ὑποδήματος εἶναι ὑπόδεσιν, *proprium* seu *naturalem usum Calcei esse Subligationem*, seu *ut pedibus subligetur.* Illud quoque hic observandum, quod *sandalia* simpliciter referantur inter instrumenta luxuriæ muliebris, licet alibi reperiantur in promiscuo fuisse usu Feminis & Viris, etiam Plebejis. Certè in S. Scriptura passim pro vulgari calceamento ponuntur, atque adeo tribuuntur Apostolis Marci VI. 9. Καὶ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας, ubi notes velim, τὸ ἐνδύσασθαι *induere* de *Tunicis* tantum dici, at de *Sandaliis* itidem, ut hic, ὑποδεῖσθαι. Similiter & Petro in carcere, *Actor.* XII. 8. Videntur tamen revera antiquis temporibus, & apud Græcos maxime, fuisse propria Feminis opulentioribus, quum plebejæ, sed & modestiores, uterentur iisdem calceis, quibus Viri. Vide *infra* VII. 11. Sicuti autem hic ad luxuriam referuntur, sic in libro Judithæ X. 4. itidem inter ornamenta luxuriosarum lascivarumque mulierum memorantur, dum illa dicitur deposito viduæ habitu, λαβεῖν σανδάλια εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς, καὶ περιθέσθαι πάντα τὸν κόσμον αὐτῆς, καὶ καλλωπίσασθαι εἰς ἀπάτησιν ὀφθαλμῶν. Hinc ergo tales Feminæ prodeuntes in publicum habebant penes se sæpe ancillas *Sandaligerulas.* Plaut. *Trin.* II. I. 12. haud dubie, ut quando intraverant alienas vel suas ædes, mutarent sordida purioribus: sed & Σανδαλοθήκας, h. e. repositoria, vel instrumenta in quibus eas servabant, & forsan Ancillæ gestabant. Vide omnino Pollucem VII. 22. PERIZ.

4 Ενώτια μακρά] Etiam ista ab Homero inter ornamenta muliebria relata. Consule Pollucem *loco antea laudato.* SCHEFF. Respicit Autor ad Romanorum *elenchos* de quibus Plinius *lib.* IX. *c.* 34. & *procerioribus* (margaritis vel unionibus) *sua gratia est, elenchos appellant, fastigiata longitudine, alabastrorum figurâ, in pleniorem orbem desinentes. Hos*

τια μακρὰ ἀπεκρέμαντο· [5] τῶν δὲ χιτώνων τὰ περὶ τοὺς ὤμους ἄχρι τῶν χειρῶν οὐ συνέῤῥαπτον, ἀλλὰ [6] περόναις χρυσαῖς, καὶ ἀργυραῖς συνεχέσι κατελάμβανον. Καὶ ταῦτα αἱ πάνυ παλαιαί. Τῶν δὲ Αττικῶν γυναικῶν τὴν τρυφὴν [7] Ἀριστοφάνης λεγέτω.

gata: at ex auribus longæ iis inaures dependebant: tunicarum verò eam partem, quæ eſt circa humeros uſque ad manus, non conſuebant, ſed continuis fibulis, aureis & argenteis, conſtringebant. Atque hæc antiquiſſimæ *faciebant*. Atticarum verò mulierum luxuriam Ariſtophanes recenſeat.

digitis ſuſpendere ac binos ac ternos auribus, fœminarum gloria eſt. Hinc puto liquere, cur *Noſter* dixerit, μακρὰ, *oblongas* in aures. Juvenal. *Satyr*. VI.

Auribus extenſis magnos commiſit elenchos. KUHN.

5 Τῶν δὲ χιτώνων] Euſtat. Ιλ. Ε. περόνην ἐν τοῖς στήθεσιν ἐφόρουν αἱ παλαιαὶ γυναῖκες, δι' ἧς τὸ κεχηνὸς τοῦ πέπλου συνήγετο, Δωριέων καταρξάντων τοῦ τοιούτου ἱματισμοῦ. φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος γυναικείαν ἐσθῆτα Δωρίδα, τὴν ἔχουσαν περόνας. τοιαύτη δὲ φησὶν ἡ ἀρχαία πᾶσα ἐσθὴς τῶν γυναικῶν. & mox. ἐστί γε πέπλος καὶ ἐνταῦθα γυναικεῖος χιτὼν, ὃν οὐκ ἐνεδύοντο, ἀλλ' ἐπέροντο, καὶ τῆς περόνης ἀρθείσης καταῤῥέων αὐτὸς εἰς τὸ ἔδαφος φαίνεται. Pollucem hoc genus arbitror χιστὸν vocare *lib*. VII. *cap*. 13. ὁ χιστὸς χιτὼν inquit περόναις κατὰ τοὺς ὤμους διῄρητο. SCHEFF.

6 Περόναις] De his fibulis vide Herodot. *lib*. V. *cap*. 87. Notandum etiam eſt, diſtingui hoc loco à ſe invicem συῤῥάπτειν *conſuere* & περόναις καταλαμβάνειν *vel* συμπερπήσασθαι, *fibulis conſtringere*, Eſt quidem περόνη ſpecies ῥαφῆς *ſuturæ* & eundem fere uſum cum acu ſarcinatrice exhibet, & ſæpius amicè conſpirant, ſi ſcilicet tunica habuerit ῥαφὴν, *ſuturam*, περόναις, *fibulis* adſtringendam. Nihilominus tamen bonis Autoribus, alia eſt περόνη, alia ῥαφή. Ita Heſychius, συμπορπητὸν τὸν μὴ ῥαφαῖς συνειλημμένον κατὰ τοὺς ὤμους χιτῶνα, *infibulalata tunica, quæ non eſt conſuta in humeris*. Salmaſius τὸ μὴ textu ejicit, ut poſſit θέσιν φυλάττειν *notis in Vopiſcum* p. 566. ubi de tunica ἀῤῥάφῳ Salvatoris diſputat. confer Joſephum *Antiq. Jud. lib*. III. *cap*. 8. KUHN. De hiſce Tunicis & multiplici *Fibularum* uſu vide Rhodium *de Acia* cap. 5. PERIZ.

7 Ἀριστοφάνης] In *Theſmophoriazuſis*, credo, non tamen iis, quæ hodie extant. Duas enim iſto nomine comœdias edidit. Conſule Pollucem *lib*. VII. *cap*. 22. Meminit & Clemens loci alicujus ex prædicta hujus poëtæ comœdia *Pædag*. II. 12. quem quia hunc ipſum eſſe, certe plurima huc pertinentia complecti ſentio, adſcribam. Sic autem habet.

Μίτρας. ἀναδήματα, νίτρον, καὶ σιδήρεον
Κίστρον, στρόφιον, ὀπισθοσφενδόνην.
Ὀπισθοκάλυμμα, φῦκος, περιδέῤῥαια,
Ὑπογράμματα, τρυφοκαλάσιριν, κεκρύφαλον,
Ζῶμα, ἀμπεχόνιον, τρύφημα, παρυφὲς,
Ξυστίδα, κιθῶνα. βάραθρον, ἔγκυκλον χιτώνιον &c.
SCHEFF.

[1] ΚΕΦ. ιθ'.

Περὶ τῆς τῶν Συβαριτῶν, καὶ Κολοφωνίων, καὶ Κορινθίων τρυφῆς.

Ο μὲν [2] δημώδης λόγος καὶ εἰς πάντας ἐκφοιτήσας λέγει, Συβαρίταις καὶ αὐτῇ

CAP. XIX.

De Sybaritarum, Colophoniorum & Corinthiorum luxu.

Hiſtoria vulgaris, & in omnes pervulgata ait, Sybaritis & ipſi

1 Κεφ. ιθ'.] Debet hoc caput cum ſuperiore conjungi; & centies idem peccatum invenies,

αὐτῇ τῇ Συβάρει αἰτίαν τῆς ἀπωλείας γενέσθαι τὴν πολλὴν τρυφήν. Ἃ δ᾽ οὐκ ἔστι τοῖς πολλοῖς γνώριμα, ταῦτ᾽ ἐγὼ ἐρῶ. [3] Κολοφωνίους, φασὶ, καὶ αὐτοὺς διὰ τὴν πάνυ [4] τρυφὴν ἀπολέσθαι. Καὶ γάρ τοι καὶ οὗτοι ἐσθῆτι πολυτελεῖ [5] ἐθρύπτοντο, καὶ τραπέζης ἀσωτίᾳ καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν χρώμενοι ὕβριζον. Καὶ ἡ τῶν [6] Βακχειαδῶν δ᾽

ipsi Sybari nimium luxum exitii fuisse causam. Ego verò ea in medium proferam, quæ vulgo cognita non sunt. Colophonios ferunt & ipsos per summam periisse luxuriam. Nam etiam illi splendidis vestibus superbiebant, & intemperantia mensæ etiam supra modum abutentes, ad injurias contumeliasque proclives erant. Sed & Bacchiadarum impe-

nies, si totum opus legeris. Faber. Caput hoc cum superiori conjungendum censet Faber. Mihi aliter videtur vel ob præfatiunculam, quæ in capitis medio non temere solet usurpari. Scheff.

2 Δημώδης λόγος, *dictum vulgare*] Certum quidem est, dedisse Sybariticam luxuriam variis sane Proverbiis originem, immo & Vocabula, ab hoc Proprio Nomine formata, accepisse Appellativorum usum & significationem. Vide Suidam in *v.* Συβαριτικαῖς. Sed æque est certum τὸ λόγος in hisce locutionibus notare non *dictum* aliquod, ut vertebatur, sed *Historiam*, seu *Fabulam*, quæ vulgo fertur. Vide *supra cap.* 15. De Sybaritico autem luxu *infra* IX. 24. & XIV. 20. Periz.

3 Κολοφωνίους] Vide Theopompum apud *Athenæum lib.* XII. Scheff.

Κολοφωνίους] Populus hic est Gentis Jonicæ, quæ infamis fuit apud Græcos & Romanos nimio luxu. Colophoniorum autem luxuriam speciatim, etiam in Vestitu toto purpureo, qui illis temporibus rarus & pretiosissimus, demonstravit ex Variis Auctoribus Athenæus XII. *pag.* 526. addens, διὰ τὴν τοιαύτην ἀγωγὴν ἐν τυραννίδι καὶ στάσεσι γενόμενοι, αὐτῇ πατρίδι διεφθάρησαν, *per talem vitæ cultum tyrannide & seditionibus jactati una cum patria perierunt.* Ὕβριν eorum, h. e. *petulantiam*, seu *insolentiam* in alios, satis declarat proverbium Græcorum, Κολοφώνια ὕβρις, quod vide apud Erasmum *Adag.* II. I. 13. *Seditiones* illorum memorat etiam Aristoteles in *Polit.* II. 13. *Exitium* vero iis obvenisse à Lydis significat ibidem IV. 4. ubi tradit eos opulentos valde fuisse *ante bellum cum Lydis.* Scilicet Gyges primus Mermnadarum Rex Lydiæ eorum Urbem cepit Herod. I. 14. Et dein iterum Alyattes, Pater Crœsi, equitatu eos, quo maxime valebant, spoliavit, & ita exsuperavit, Polyæn. VII. 2. 2. Paulo ante Sluisk. & Medicei pariter ἃ δὲ οὐκ ἔστι πολλοῖς γνώριμα, prætermisso τοῖς. Periz.

4 Τρυφὴν] Luxus τὰ νεῦρα ψυχῆς *animæ nervos* ita emollit, ut sint *lorum in aqua.* Unde *Plato l.* III. *de Rep.* damnat. Συρακουσίαν τράπεζαν, καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψων, καὶ Ἀττικὰ πέμματα, καὶ Κορινθίαν κόρην, *mensam Syracusanam, Siculam obsoniorum varietatem, Attica bellaria, Corinthiam puellam*, ut pestes & barathrum publicæ salutis. Adde his Pythagoram, qui dixit, εἰσιέναι εἰς τὰς πόλεις πρῶτον τρυφὴν, ἔπειτα κόρον, εἶτα ὕβριν, μετὰ δὲ ταῦτα ὄλεθρον, *Primum intrare in urbes luxum, postea saturitatem, deinde lasciviam, ad ultimum ruinam.* Kuhn.

5 Ἐθρύπτοντο, *Superbiebant*] Retinui hanc versionem, ut satis commodam. Reverâ enim superbiebant, in & ex mollitie animi & corporis, molliter & delicate incedendo. Atque ita τρυφὴ *infra* XIV. 30. manifeste pro *superbia & arrogantia* Hominis, qui non contentus humana conditione pro Deo haberi volebat, eaque gratia aves edocebat cantare suam Divinitatem. Et Lucian. *Dial. Mer. Joessæ*, θρύπτῃ πρὸς ἐμὲ, *injuria me afficis per insolentiam, vel fastum.* Periz.

6 Βακχειαδῶν] *Bacchis* Prumnidis fuit filius, ex posteris Aletæ Heraclidis. Ab eo nomen & familiæ *Bacchiadum*, qui imperium

δὲ τῶν ἐν Κορίνθῳ ἀρχὴ, ἐπὶ μέγα δυνάμεως προελθοῦσα, ὅμως διὰ τὴν τρυφὴν, τὴν ἔξω τοῦ μέτρου, καὶ αὐτὴ κατελύθη.

imperium apud Corinthios, quum ad summum potentiæ gradum pervenisset, tamen per immoderatam luxuriam dissolutum est & illud.

rium Corinthi tenuere. vide Heraclid. *de polit. Corinth.* & Smid. *ad Pynd. Olymp. Od.* III. *pag.* 307. SCHEFF.

Βακχιαδῶν ἀρχὴ *Bacchiadarum Regnum*] Malui *Imperium*, *Potestas*. Nam certe Bacchiadarum familia tunc, quando ejecta ex urbe est, per Annuos Magistratus, qui dicebantur *Prytanes*, summam potestatem Corinthi obtinuit. Herodotus eos per ὀλιγαρχίαν tenuisse Corinthum memorat. Vide eum v. 22. PERIZ. Confer Illust. Scaligerum *lib.* II. *Canon. Isagog. pag.* 332.

ΚΕΦ. κ'.

CAP. XX.

Περὶ Διονυσίου συλήσαντος τὰ τῶν θεῶν.

De Dionysio sacrilegia patrante.

[1] Διονύσιος ἐξ ἁπάντων τῶν ἐν Συρακούσαις ἱερῶν ἐσύλησε [2] τὰ χρήματα. Τοῦ δὲ ἀγάλματος [3] τοῦ Διὸς περιεῖλε [4] τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸν κόσμον, † [5] ὃς ἦν, φασὶ, χρυσίου πέντε καὶ [6] ὀγδοή-

† ὅσος

Dionysius ex omnibus Syracusarum templis per sacrilegium pecuniam abstulit. Statuam Jovis vestitu & ornamentis spoliavit, quæ erant auri octoginta quinque talentorum.

1 Διονύσιος] Dionysio Patri Auctor sacrilegia hoc capite recensita tribuit. cum ipso Cicero quoque facit *lib.* III. *de Naturâ Deorum.* Clemens autem ὁ Ἀλεξανδρεὺς, Διονύσιος μὲν, inquit, ὁ τύραννος ὁ νεώτερος &c. quod *Arnobius* rddit *lib.* VI. *adversus Gentes*; *Dionysius ille*, *sed* junior, *cum velamine aureo spoliaret Jovem*, *& pro illo laneum subderet. jocularibus etiam facetiis ludens*; *cum esse illud in rigoribus algidum*, *hoc vaporum*, *onerosum illud in æstatibus diceret*, *hoc rursus sub ardoribus flabile.* Hoc sententiarum divortium dudum vidit P. Victorius *Var. Lect. lib.* XXI. *cap.* 10. KUHN.

2 Τὰ χρήματα] Minus recte *Pecuniam* vertisse Interpretes, & accipiendum hoc potius de sacra Templorum suppellectili docuit Excellentiss. Grævius in *Elegantissimis ad Hesiodum Notis* Εργ. 402. Et sine dubio intelliguntur donaria quæcunque, & ornamenta Deorum, ex argento vel auro facta, ut liquet ex sequentibus, & ex Diod. Sic. *lib.* XV. *pag.* 465. ubi Dionysius dicitur χρημάτων ἀπορούμενος spoliasse templum γέμον ἀναθημάτων πολλῶν, *refertum donariis multis.* Vide & quæ *infra ad* XI. 5. notavimus. PERIZ.

3 Τοῦ Διὸς] Per excellentiam sic dicti, hoc est Olympici Jovis. Lactantius *lib.* II. *cap.* 4. *cum Jovi Olympio aureum amictum detraxisset*, *laneum jussit imponi :* Et hoc noster voluit articuli adjectione. SCHEFF.

4 Τὴν ἐσθῆτα] Sic Apollo, Carthagine à Romanis oppressa, *Veste aurea* fuit nudatus, Valer. Max. I. I. 3. *ext.* Sed & Delii Apollinis statua marmorea *Pallium* habuit. Vide Sponii *Iter Tom.* I. *pag.* 138. Intelligitur hic autem Jupiter Olympius, qui hoc nomine Syracusis templum habuit. Ne putes, quod fecit Cicero, accidisse hæc in Peloponnesio Jovis Olympii templo. Vide Ampliss. Cuperum *Observ.* III. 10. PERIZ. Jovis statuam in templo Olympiaco aureâ veste ornatam fuisse testatur Pausanias *lib.* V. *cap.* 11. χρυσοῦ δὲ καὶ τὰ ὑποδήματα τῷ θεῷ· καὶ ἱμάτιον ὡσαύτως ἐστί.

5 Ὅσον ἦν φασι] Pro ὅσον legit Gesnerus ὅσος: miror. Legendum enim ὅσις. Mox ubi vulgo editur ἔχον καὶ emendatione opus est, legendumque

δοήκοντα ταλάντων. Οκνέντων ἢ τῶν δημιεργῶν ἅψαϑαι, ὅδε πρῶτος ἔκρουσε τὸ ἄγαλμα. Καὶ τὸ ἄγαλμα ἢ τοῦ Απόλλωνος περιεσύλησεν, 7 ἔχον καὶ αὐτὸ 8 χρυσοῦς βοστρύχους, κελεύσας ἀποκεῖραί τινα 9 αὐτό. Πλεύσας ἢ 10 εἰς Τροιζηνίους, τὰ τοῦ Απόλ-

torum. Et quum ſtatuam operarii attrectare cunctarentur, ipſe primus manum ei injecit. Spoliavit etiam ſimulacrum Apollinis, quod & ipſum aureos habebat cincinnos, quos abradere aliquem juſſit. Inde navigans in Trœzeniam, universa Apol-

gendumque ἔχον δὴ. FABER. Geſner. ὅσος. Faber ait legendum, ὅσις: in MS. B. eſt ὅς, id quod retinendum videtur. SCHEFF. Benè MS. ὅς, nam terminatio ον otiosè inculcatur ex præcedenti κόσμον. KUHN.

5 Οσον ἦν] Corruptum hoc, atque ideo Geſnerus voluit ὅσος, Faber ὅσις. Sed recipere non dubitavi ὅς, quod Schefferus in MS. B. Ego in Lugd. inveni, & Ille una cum Cl. Kuhnio approbavit. Mox ut MS. A. ſic & Sluisk. habet ἑβδομήκοντα. Adde utrumque Mediceum. Ceterum Geſneri conjectura, legentis ὅσος, probari forſan poſſit ex Suida, qui in *v.* Περιέσπασαν ſimilia verba, & ex Æliano quidem, adfert, τὸν βωμὸν ἀνέτρεψαν, καὶ τὸν κόσμον, ὅσος ἦν περικείμενος, τοῦτον περιέσπασαν, *aram ſubverterunt, & ornatum, quantuſcunque erat; Dicunt fuiſſe auri quinque & octoginta talentorum.* Sed longe ſimplicius eſt & rotundius, quod ex Lugd. Codice expreſſi. PERIZ.

6 Ογδοήκοντα] MS. A. ἑβδομήκοντα. SCHEFF. Hiſtoriam habet Val. Maximus *lib.* I. quem vide, quosque ibi citat Lipſius. KUHN.

7 Εχον καὶ] Emendat Faber ἔχον δὴ, ſed non neceſſe videtur. imo illud καὶ potius ſervit emphaſi. SCHEFF. Similis emphaſis τοῦ καὶ in *præced. cap.* καὶ τραπέζης ἀσωτίᾳ καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν χρώμενοι, *& menſæ deliciis etiam ultra omnem modum abuſi laſciviebant.* KUHN.

8 Χρυσοῦς βοστρύχους] Κόμας alias appellant, unde cognomentum Apollinis χρυσοκόμου. Fuerunt autem radii, quibus caput hujus dei veteres exornabant. SCHEFF. *Cincinnos.* Fuit enim ſimulachrum Apollinis, ut notum eſt, comâ intonſa obſitum, ut Deaſtrum ἀκερσεκόμην rite exprimeret, & Solis comas aureas, id eſt, radios repræſentaret. Macrob. *Saturn. lib.* I. Apulejus in *Floridis.* KUHN.

Χρυσοῦς βοστρύχους] Intelligit ſine dubio intonſos, hoc eſt, promiſſos crines Apollinis, qui & idcirco *Intonſus* à Latinis dicitur. Ovid. *Metam.* XII. 585.

Talibus Intonſum compellat Sminthea dictis.

Horat. *Odar.* I. 21. *Intonſum, Pueri, dicite Cynthium*, ubi vide Torrentium. Sed inprimis velim videas apud Fulv. Urſinum in *Familiis Rom.* Calpurniæ Gentis *Tabulæ* I. *Nummos* I. 2. 3. 4. 5. & Valeriæ *Tab.* I. *Nummos* I. 2 3. ubi *Cincinni* Apollinis clariſſime ſunt expreſſi. Cæterum alii Auctores, Cic. *de Nat. Deor. lib.* III. & Valer. Max. I. I. *ext.* 3. tradunt Dionyſium Æſculapio *auream* abſtuliſſe *barbam.* Haud dubie fecit utrumque. Fabrum quid moverit neſcio, ut maluerit hic legere, ἔχον δὴ αὐτοῦ χρυσοῦς &c. pro καὶ αὐτό. Quum ita paſſim Noſter, & *ſuperiori Capite* bis, de Colophoniis, & Bacchiadarum ἀρχῇ. Refertur autem καὶ αὐτὸ non ad βοστρύχους, ſed ad χρυσοῦς, ſiquidem hi Cincinni æque erant *Aurei*, ac ſuperior ille ornatus Jovis. In proximis κελεύσας ἀποκεῖραί τινα αὐτὸ, ſi abeſſet illud αὐτὸ, minime deſideraretur, & poſſit videri vel ex gloſſa ortum, vel per ſocordiam ex repetitione ſuperioris αὐτό. PERIZON.

9 Αὐτό. Πλεύσας] Parenti meo legendum videbatur Αποπλεύσας Pronomen αὐτὸ enim hoc loco plane redundat.

10 Εἰς Τροιζηνίους] Imo Τυῤῥηνίους Ariſtoteles *lib.* II. *Oecon.* εἰς Τυῤῥηνίαν τε πλεύσας ναυσὶν ἑκατὸν, ἔλαβεν ἐκ τοῦ τῆς Λευκοθέας ἱεροῦ χρυσίον τε καὶ ἄργυρον πολύν. Per Τυῤῥηνίαν tamen cave hic intelligas regionem totam Italiæ, ſed navalia Agyllæ, quæ urbs ejus, ubi & templum, quod expilare quærebat. Diodorus Siculus *lib.* XV. Διονύσιος χρημάτων ἀπορούμενος ἐστράτευσεν ἐπὶ Τυῤῥηνίαν, ἔχων τριήρεις ἑξήκοντα. πρόφασιν μὲν φέρων τὴν τῶν

πόλλωνος, καὶ τῆς Λευκοθέας ἅπαντα ἐσύλησε χρήματα, τὴν παρακειμένην ἀργυρᾶν τῷ Ἀπόλλωνι τράπεζαν κελεύσας ἀφελεῖν, [11] Ἀγαθοῦ Δαίμονος [12] τῷ θεῷ διδόντας πρόποσιν.

CAP.

pollinis & Leucotheæ vaſa abripuit, menſam argenteam adſtantem Apollini jubens auferre propinantes Deo poculum *Boni Dæmonis.*

ΚΕΦ.

λῃστῶν κατάλυσιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ συλήσων ἱερὸν ἅγιον, γέμον μὲν ἀναθημάτων πολλῶν, καθιδρυμένον δ' ἐν ἐπινείῳ πόλεως Ἀγύλλης Τυῤῥηνίδος. τὸ δ' ἐπίνειον ὠνομάζετο πύργοι. SCHEFF. Videram mendum eſſe in hoc loco, ſed Schefferus Vir doctus & diligens illud prior aperuit. neque enim *Troezenii* hic eſſe debent, ſed *Tyrrheni*, quod ex veteri hiſtoria clarum eſt: tamen non debuit Vir Doctus ſcribere Τυῤῥηνίους ſunt enim *Tyrheni* non *Tyrrhenii*. FABER.

Εἰς Τροιζηνίους] Nihil hic mutant MSti, & idcirco neutiquam adſentior Eruditis, qui hæc, ut mendoſa, corrigunt, & malunt ex Ariſtotele Τυῤῥηνίους. Nec enim veriſimile, Librarios notius hoc & celebrius vocabulum mutaſſe in minus celebre Τροιζηνίους. Si quid hic peccatum, culpa ejus penes ipſum foret Auctorem potius, vel Eos quos ſequitur. Sed nullus dubito, erratum à librariis Ariſtotelis, & ibi legendum ex Æliano Τροιζηνίαν pro Τυῤῥηνίαν. Nam licet ex Diodoro Sic. *lib.* XV. conſtet, Dionyſium etiam Tyrrhenæ Urbis, Agyllæ ſcilicet, Templum, ſed cujus Dei aut Deæ, incertum, explicaviſſe; tamen hæc, quæ Ælianus refert, acta videntur potiſſimum in Græcia, & inter Græcos, quorum utique Dea erat *Leucothea*, & quibus uſitata fuit Ἀγαθοῦ Δαίμονος πρόποσις, quando removebatur Menſa: quæ pariter à Tyrrhenis, vel in Tyrrhenorum Remp. & Mores redactis, ut fuerunt jam olim Agyllæi, originem cæteroqui ſuam à Pelaſgis repetentes, aliena ſunt. Porro autem Trœzene Templum revera fuit *Apollinis*, omnium in Græcia antiquiſſimum, teſte Pauſania in *Corinth.* cujuſmodi Templa adeo antiqua, erant etiam plerumque opulenta prorſus. Inde vero Urbs ipſa dicta quoque fuit Ἀπολλωνιάς. Vide Stephanum, & Euſtath. *ad Il.* β. Maxime tamen Neptuno fuit ſacra, ἱερὰ Ποσειδῶνος, atque inde etiam Ποσειδωνιὰς dicta. Euſtath. *ibid.* & Strabo *lib.* VII. Jam autem veriſimile ſatis, in Urbe Neptuno Sacra, Templum quoque habuiſſe *Leucotheam*, Deam quippe Marinam. Nam Ἰνὼ (quæ eſt *Leucothea*) θεῶν εἶναι τῶν θαλασσίων, ait Pauſanias in *Bœoticis.* Sed tamen neque in Ariſtotele nunc quidquam mutari velim, ſiquidem & Polyænus V. 2. 21. diſerte ait Dionyſium πλεύσαντα εἰς Τυῤῥηνίαν, *quum navigaſſet in Tyrrheniam, ſpoliaviſſe* τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν. Quapropter Utriuſque Auctoris, Ariſtotelis & Æliani, lectionem fidei MStorum permittendam cenſeo. PERIZ.

11 Ἀγαθοῦ δαίμονος] Solebant Græci cœna jam peracta poculum mero plenum circumferre, in gratiam Bacchi pro reperto vino & hilaritate inde generi mortalium allata, idque ἀγαθοῦ δαίμονος appellare. Athenæus *lib.* XV. οἱ Ἕλληνες τῷ μὲν παρὰ δεῖπνον ἀκράτῳ προσδιδομένῳ τὸν ἀγαθὸν ἐπιφωνοῦσι δαίμονα, τιμῶντες τὸν εὑρόντα δαίμονα, ἦν δ' οὗτος ὁ Διόνυσος. Inter bibendum vero menſam auferri mos erat. Teſtis Nicoſtratus apud prædictum auctorem: & Scholiaſtes *Ariſtophanis in Equitibus:* αἰρομένης τῆς τραπέζης μετὰ τὸ δεῖπνον, ἄκρατον περιεφέρετο, καὶ ἐκαλεῖτο ἡ κρᾶσις ἀγαθοῦ δαίμονος. Aſtute igitur ſervato hoc more Dionyſius Apollini ἀγαθοῦ δαίμονος propinat, menſamque ejus argenteam auferri jubet. Quem interpres ſenſum hujus loci protulit, non intelligo. Puto autem eum τὸ διδόντος decepiſſe, quod ad ἀγαθοῦ δαίμονος referebat. Et ſic quiſquis primam melioremque hujus loci lectionem depravavit: ignorans ἀγαθοῦ δαίμονος à Græcis ſimpliciter ultimam eam cœnæ nominari potionem. Unde & ab Heſychio Ἀγαθοδαιμονισταὶ, οἱ ὀλιγοποτοῦντες, quaſi qui ſtatim ultimum illud poculum petant. Quare pro διδόντος, διδοὺς ſcribendum, & de Dionyſio accipiendum eſt. Athenæus *dicto loco*, ὅτι δὲ δοθείσης τῆς τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος κράσεως ἔθος ἦν βαστάζειν τὰς τραπέζας, ἔδειξε διὰ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας ὁ Σικελιώτης Διονύσιος. Τῷ γὰρ Ἀσκληπιῷ ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀνακειμένης τραπέζης χρυσῆς, προπιὼν αὐτῷ ἄκρατον ἀγαθοῦ δαίμονος ἐκέλευσε βασταχθῆναι τὴν τράπεζαν. Ariſto-

ristoteles *Oecon.* II. *circa finem.* Διονύσιος τὰ ἱερὰ περιπορευόμενος, εἰ μὲν τράπεζαν ἴδοι παρακειμένην χρυσῆν ἢ ἀργυρᾶν ἀγαθοῦ δαίμονος κελεύσας ἐγχέαι, ἐκέλευεν ἀφαιρεῖν. Paulo aliter hanc rem *Cicero*, quique eum exſcripſit, Maximus Valerius enumerant. Ciceronis verba hæc ſunt *lib.* III. *de Natura Deorum. Jam menſas argenteas de omnibus delubris juſſit auferri, quod more veteris Græciæ inſcriptum eſſet, bonorum Deorum, uti ſe eorum bonitate velle dicebat.* Scimus priſcis uſitatum fuiſſe, titulos donariis inſcribere, qui cauſam dedicationis continerent. Et fortaſſe etiam ſub iſto nomine multa ſuſtulit. Priora tamen magis placent. Scheff. Res plane ridicula eſt & mihi & aliis viſa: quare non poſſum non probare quod in hunc locum ſcripſit J. Schefferus, legendum ſcilicet non διδόντος, ſed διδοὺς. ita ut ad Dionyſium referatur: cum enim poculum *Boni Genii* propinatum fuerat, tum menſæ tollebantur. res eſt notiſſima, neque pluribus verbis explicanda ſit. Faber.

12 Τῷ θεῷ διδόντος] Τὸ διδόντος non habet, quo referatur, niſi legeris τοῦ θεοῦ διδόντος *Deo dante poculum Boni dæmonis.* Nam ac ſi jam poculum *boni Genii vel eventus* Apollo convivis ſuis infundi juſſiſſet, menſam in medio poſitam Dionyſius tolli voluit pro more tralatitio. Quoties autem ῷ locum τοῦ οῦ invadat, nemini obſcurum poterit eſſe, qui Venetas & Baſilienſes editiones Græcorum codicum inſpexerit. Kuhn. Vel unicus hic locus certiſſimo declarat indicio, quam ad nullos unquam MStos recenſitus caſtigatusque ſit Ælianus, poſt primam illam Ed. Romanam Camilli Peruſci, quam omnes ubique ſequuntur ſine ulla contextus emendatione. Illa enim nobis dedit hanc Lectionem, quam retinuerunt Reliquæ; Vultejus etiam expreſſit ita, *quam Fortuna quædam proſpera propinationum cauſa, Deo donaverat.* A Geſnero eſt verſio recepta, *ſuper qua Bonus Genius Deo propinabat.* At oſtendit jam clariſſime Eruditiſſimus Schefferus, ferri non poſſe hanc ſententiam. Nec enim *Bonum Genium*, ſeu Ἀγαθὸν Δαίμονα, *propinare Deo*, ſed ipſam propinationem dici Ἀγαθοῦ Δαίμονος, & fieri poſt cœnam, quando jam Menſa tollitur. Conſentiunt itaque nunc omnes corruptam eſſe hanc Lectionem, & Schefferus quidem, probante Fabro, corrigit διδοὺς. Sed nimium id recedit à literis, quas hic reperimus. Ergo Cl. Kuhnius maluit, τοῦ θεοῦ. At quem non offendant tot, & quidem diverſæ Syntaxeos, Genitivi ita conjuncti. Præterea Propinatio per jocum poterat ad Deum vel ſtatuam fieri, at in ipſa ſtatua nihil erat, quod iſtam propinationem ſimularet: neque porro Deus adigi poterat ad *eam dandam* vel faciendam. Quid vult? Dudum jam in explicando hoc loco monui, legendum eſſe διδόντας, idque nunc firmari video MSto Sluiskiano, qui omnibus id literis exhibet. Lugdunenſis haud dubie idem faceret, niſi compendio ſcriptionis, quo æque τας, ac τες vel τος, poteſt deſignari, uti maluiſſet. Nec dubito, quin tale compendium hic impoſuerit Peruſco, qui id per Genitivum expreſſit, quia putabat referendum ad Ἀγαθοῦ Δαίμονος, & illam Ἀγαθοῦ Δαίμ. πρόποσιν ignorabat. Cæterum ſenſus eſt, Dionyſium juſſiſſe, illos, dum menſam auferrent, propinare Deo poculum illud Ἀγαθοῦ δαίμονος. In Notis porro Schefferi perperam exponitur Heſychius, quaſi Ἀγαθοδαιμονισταὶ idcirco dicantur οἱ ὀλιγοποτοῦντες. quod ſtatim petant Ultimum illud Poculum; quum ea ſit hujus appellationis ratio, quod ex illo poculo Ἀγ. δαίμονος pauxillulum ſinguli biberent, ὅπως ἐλάχιστον ᾖ τὸ πινόμενον, ut diſerte ait Theophraſtus apud Athenæum, quem vide *pag.* 693. Periz. Avus meus jam dudum viderat legendum διδόντας.

ΚΕΦ. CAP.

ΚΕΦ. κα'.

Ἰσμηνίας αἰσχύνης χωρὶς, πῶς Περσῶν βασιλεῖ προσεκύνησεν.

[1] Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου σοφὸν ἅμα καὶ Ἑλληνικὸν οὐκ ἂν ἀποκρυψαίμην ἔργον. Πρεσβεύων οὖν ὑπὲρ τῆς πατρίδος [2] πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν, ἀφίκετο μὲν, [3] ἐβούλετο δὲ αὐτὸς, ὑπὲρ ὧν ἧκεν, ἐντυχεῖν τῷ Πέρσῃ. Ἔφατο οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ χιλίαρχος, [4] ὁ καὶ τὰς ἀγγελίας εἰσκομίζων τῷ βασιλεῖ, καὶ τοὺς δεομένους [5] εἰσάγων. Ἀλλ᾽, [6] ὦ ξεῖνε Θηβαῖε, (ἔλεγε δὲ ταῦτα [7] παίζων δι᾽ ἑρμηνέως, Τιθραύστης δὲ ἦν ὄνομα τῷ χιλιάρχῳ) νόμος ἐστὶν ἐπιχώριος Πέρ-

CAP. XXI.

Iſmenias ſine turpidine Perſarum regem quomodo adoraverit.

Iſmeniæ Thebani ſapiens ſimul, & planè Græcum factum ſilentio minime involverim. Is patriæ cauſa legatione ad regem Perſarum ſuſcepta venit, & voluit ipſe, de rebus, propter quas venerat, Perſam conveni-re. Chiliarchus itaque, qui pariter res nunciatas ad regem perferre, & rogantes introducere ſolebat, dixit ad eum. Verùm, ô Thebane hoſpes, (hæc autem joco loquebatur per interpretem; Nomen erat Chiliarcho Ti-

1 Ἰσμηνίου] Plutarchus in *Artaxerxe.* Meminit ejus & Suidas. SCHEFF.

2 Πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν] Eſt hic Artaxerxes Mnemon, ad quem legatus fuit Iſmenias poſt Leuctricam pugnam. Tithrauſtes Chiliarchus, qui deinceps memoratur, etiam occurrit in Hiſtoria Cononis, qui itidem ad hunc Artaxerxem à Pharnabazo fuit miſſus. Vide Nepot. in *Con. cap.* 3. Mox ut MS. A. Schefferi, ſic & Sluisk. & Mediceus uterque ὁ χιλίαρχος καὶ βουλὰς εἰσκ. τῷ β. Sed rectius alii Codices Vulgatam tuentur. PERIZ.

3 Ἐβούλετο] MS. Mediceus ἐβουλεύετο. quod verbum eodem ſenſu uſurpavit Herodianus *lib.* I. *cap.* 16. πάντων ἑορταζόντων ὁ Κόμμοδος ἐβουλεύετο ἐκ τοῦ βασιλείου, ὡς ἔθος, παρελθεῖν οἰκίας. & *lib.* VI. *cap.* 6. ὁ Ἀλέξανδρος ἐπανελθεῖν τε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἐβουλεύσατο.

4 Ὁ καὶ τὰς ἀγγελίας] Obſerva hoc Chiliarchi munus apud Perſas. Et ideo, antequam ad regem ipſum veniretur, illum compellare moris erat. Cornel. Nepos *vita Cononis cap.* 3. *Conon a Pharnabazo ad regem miſſus, poſtquam venit, primum ex more Perſarum ad Chiliarchum, qui ſecundum gradum imperii tenebat, Tithrauſten acceſſit, ſeque oſtendit cum rege colloqui velle, nemo enim ſine hoc admittitur.* Adde Plutarch. in *Themiſtocle.* Pro prædictis autem in MS. A. legitur ὁ χιλίαρχος ὁ καὶ βουλὰς καὶ τὰς ἀγγελίας εἰσκομίζων, ut βουλαὶ ſint ſenatores. SCHEFF. Εἰσαγγελεὺς Græcis dicitur, ut puto, quem hîc Noſter deſcribit, vel etiam εἰσαγωγεὺς. Plutarch. in *Alexandro.* Suidas in Εἰσαγωγεὺς. Heſychius de his Chiliarchis, Ἀζαραπατεῖς, inquit, οἱ εἰσαγγελεῖς παρὰ Πέρσαις. An Heſychii Ἀζαραπατεῖς ſunt אחשדרפנים id eſt, *majeſtatis janitores* ſecundum Ludovicum de Dieu, quorum mentio fit *cap.* 3. *Eſth.* KUHN.

5 Εἰσάγων] Hinc proprie tales dicebantur Εἰσαγωγεῖς, & Εἰσαγγελεῖς apud Græcos, ut apud Perſas, teſte Heſychio, Ἀζαραπατεῖς, quod videtur compoſitum ex עזרה *Atrium*, & פתח *Aperire.* PERIZ.

6 Ὦ ξεῖνε] Debuerat dixiſſe ὦ ξένε, ſed Tithrauſtes Ionice loquitur. nil itaque mutandum. FABER.

7 Παίζων] Nihil mutant MSti, nec Mei, nec Regii. Suſpecta tamen vox, quum nihil in hac allocutione vel minimam *jocantis* aut

Πέρσαις, τὸ εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθόντα τοῦ βασιλέως, μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν, πρὶν ἢ προσκυνῆσαι αὐτόν. Εἰ τοίνυν αὐτὸς [8] διὰ σαυτοῦ συγγενέσθαι θέλεις αὐτῷ, ὥρα σοὶ, τὰ ἐκ τοῦ νόμου δρᾷν· εἰ δὲ μὴ, τὸ αὐτό σοι τοῦτο καὶ δι' ἡμῶν ἀνυσθήσεται, καὶ μὴ προσκυνήσαντι. Ο τοίνυν Ισμηνίας, Αγε με, εἶπε. Καὶ προσελθὼν καὶ ἐμφανὴς τῷ βασιλεῖ γενόμενος, περιελόμενος τὸν δακτύλιον, [9] ἔρριψεν ἀδήλως παρὰ τοὺς πόδας, ὃν ἔτυχε φορῶν, καὶ ταχέως [10] ἐπικύψας, ὡς δὴ προσκυνῶν, πάλιν ἀνείλετο αὐτὸν, καὶ [11] δόξαν μὲν ἀπέστειλε τῷ Πέρσῃ

Tithraustes) lex est Persis recepta, ut is, qui in conspectum Regis venit, non ante ad sermonem cum eo ferendum admittatur, quàm eum adoraverit. Quod si igitur vis ipse per Te eum adire, curandum tibi, ut, quod lex jubet, peragas. Sin minus, idem illud tibi per nos præstabitur, etiam non adoranti. Ismenias verò, Duc me, ait. Quum autem accessisset, & in conspectum Regis venisset, annulum, quem gestabat, digito detractum, clam abjecit ad pedes, confestimque procumbens, tanquam adoraret, sustulit eum iterum,

aut *illudentis* speciem præ se ferat. Quid? si legas πειράζων, vel potius πείθων aut πείσων, quod sæpe significat simpliciter *suadere*; Sic II. 6. Crito veniens ad Socratem in carcerem, ἔπειθεν αὐτὸν ἀποδρᾶναι, *suasit ei, ut fugeret*. PERIZ.

8 Διὰ σαυτοῦ] MS. Lugd. habet δι' ἑαυτοῦ, quod verum arbitrer, sed corruptum à Librariis aliorum codicum, quia non fuit intellectum ab iis. Solet autem Reciprocum hoc ita ad omnem adhiberi Personam. Ad Secundam uti hic, sic & *infra cap.* 34. εἶτα τολμήσεις τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν ἀποθνήσκοντα ὑπομεῖναι. *Actor. Ap.* XIII. 46. ἐπεὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς. Sic ad Primum pro ἐμαυτοῦ, *infra cap.* 32. ἑαυτοῦ κράτιστα χωρήσαιμι. Epict. *Enchir. cap.* 10. μηδέποτε ἄλλους αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἑαυτοὺς, καὶ τὰ ἑαυτῶν δόγματα. Sicuti vero hic per imperitiam librariorum in hac voce peccatum videtur, sic sæpe factum certe alibi. *Infra* XII. I. Πῶς τολμήσω Παρυσάτιδος ἄξιον δῶρον προσθεῖναι αὐτῇ. Varie hæc tentant Eruditi, sed verissime Kuhnius legit αὑτῇ. Clem. *Ep.* I. *ad Corinth. p. m.* 34. Χρησώμεθα αὐτοῖς κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ γλυκύτητα τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. Ubi in margine notatum est. *forte* ἀλλήλοις, sed lege extra controversiam αὑτοῖς, h. e. *erga nos invicem*. Sic in *Ep.* II. *pag.* 146. Ωστε οὖν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτὸν ὁμολογῶμεν ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτοὺς. Vertitur, *diligendo eum*, quasi legissent αὐτὸν. Sed lege αὑτοὺς, & omnia erunt liquida ac clara. PERIZ.

9 Ερριψεν παρὰ τοὺς πόδας] MS. Mediceus, πρὸς τοὺς πόδας.

10 Επικύψας] Ritu Persicæ προσκυνήσεως. Tanta gentis hujus erga reges suos erat veneratio. Igitur & Deos appellabant. Æschylus in *Persis*. Τόν τε δαίμονα Δαρεῖον ἀνακαλεῖσθαι. Scholiastes. ὡς θεὸς γὰρ παρὰ Πέρσας τιμᾶται. Quatenus ad civilem prudentiam hæc pertineant, vide in subtilissima *dissertatione* Viri Celeberrimi, Præceptorisque nostri simul ac hospitis observandi I. H. Bœcleri, quam nuper *de Auspicio Regio* in publicum emisit. SCHEFF.

11 Δόξαν μὲν ἀπέστειλε] Nil equidem mutari velim; sed tamen, si res integra sit, malim dicere παρέσχε, quam ἀπέστειλε. FABER.

Δόξαν ἀπέστειλε] Hæc lectio in mendo cubat. Neque enim Græce satis dicitur ἀποστέλλειν δόξαν, *emittere opinionem*. lego ἀπετέλεσε i. *dedit*, *implevit opinionem:* ἀποτελεῖν hic idem est, quod ἀποπληροῦν, ἀπαρτῆσαι, *peragere*, *perficere*. vide Hesychium in his vocibus. Eo sensu Arrianus *l.* IV. *de Exp. Alex.* καὶ τὰ τῆς προσκυνήσεως ἐπιτελῆ αὐτῷ Καλλισθένει ἐγένετο, & *Callisthenes quasi adoratione defunctus evasisset*,

Πέρσῃ προσκυνήσεως, οὐ μὴν ἔδρασεν οὐδὲν τῶν [12] ἐν τοῖς Ἕλλησιν αἰσχύνην φερόντων. Πάντα οὖν ὅσα ἠβουλήθη κατεπράξατο, οὐδὲ ἠτύχησέ τι ἐκ τοῦ Πέρσου.

rum; & opinionem quidem adorationis Perſarum regi injeçit, nihil vero fecit eorum, quæ ignominiam inter Græcos adferunt. Quicquid igitur voluit, perfecit, neque quicquam à Perſa ei denegatum eſt.

ſet, Alexandro non advertente &c. KUHN.

Δόξαν μὲν ἀπέστειλε] Sic pene ἀποστέλλειν τέρατα, XII. 57. οἱ μὲν θεοὶ σημεῖα αὐτοῖς καὶ τέρατα ἀπέστελλον. Similiter λόγον, *Actor*. X. 36. τὸν λόγον, ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ Denique δρέπανον, Marc. *Euang*. IV. 29. ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον. Cl. tamen Kuhnius malit hic ἀπετέλεσε. h. e. *dedit*, *implevit opinionem:* at Bern. Homœtius, Eccleſiaſtes Amſtelædamenſis, Vir Græcæ L. Peritiſſimus, ἐπέστησε, h. e. *præbuit*. Sed mutavit ſententiam Kuhnius in *Indice v.* Δόξα, vulgatam iſtic aſſerens lectionem ex ipſius Æliani *Hiſt. An. lib.* I. Locus ille occurrit *cap.* 15. ubi aït, ἡ καρὶς δὲ κινουμένη, εἶτα μέν τοι δόξαν τινα ἀποστέλλει μελλούσης πορεύεσθαι &c. *ſquilla vero mota opinionem præbet, ac ſi intrare velit.* PERIZ.

12 Ἐν τοῖς Ἕλλησιν] In tantum Græci libertatis erant ſtudioſi. Unde Conon loco ſupra laudato: *Vereor ne civitati meæ ſit opprobrio, ſi, cum ex ea civitate ſim profectus, quæ cæteris gentibus imperare conſueverit, potius barbarorum, quam illius more fungar.* Et Chiliarchus ad Themiſtoclem de eodem more loquens apud Plutarchum. ὑμᾶς μὲν ἐλευθερίαν μάλιστα θαυμάζειν καὶ ἰσότητα, λόγος. ἡμῖν δὲ πολλῶν νόμων κάλλιστος, τὸ τιμᾶν βασιλέα. adde Maximum Valerium *lib.* VI. *cap.* 3. *exter.* 2. Senecam *de benef. lib.* III. *cap.* 12. SCHEFF.

Ἐν τοῖς Ἕλλησι αἰσχύνην] Adoratio, quæ proſtrato humi corpore exhibetur, Græcis pudenda & δουλοπρεπὴς, *ſervilis*, viſa eſt. vide Calliſthenis orationem contra eam apud Arrian. *p.* 264. & *ſeq.* quâ Alexandrum adeò offendit, ut poſtea eum quaſi inſidiarum in ſe conſcium indignis modis ê medio ſuſtulerit. Prohibuit etiam, ne Macedonibus amplius ſui adoratio proponeretur, cognito, quod morem illum Perſicum dedignarentur addiſcere. Dabo ipſa Arriani verba ut vitium, quod illis inolevit, pro viribus tollam. τοῦτο γνόντα Ἀλέξανδρον, πέμψαντα κυκλῶσαι Μακεδόνας μεμνῆσθαι ἔτι τῆς προσκυνήσεως. quis dubitet legendum? κωλῦσαι, πρὸς Μ. *prohibuiſſe, apud Macedones mentionem ulterius facere adorationis.* Hæc puto cum hiſtoria Doricè, ut ajunt, concinere, ut conſideranti facile patebit. KUHN.

ΚΕΦ. κβʹ.

CAP. XXII.

Δῶρα τὰ διδόμενα παρὰ Περσῶν βασιλέως τοῖς πρεσβευταῖς.

Munera quæ Perſarum Reges Legatis ſoliti ſunt largiri.

Δῶρα τὰ ἐκ βασιλέως διδόμενα τοῖς παρ' αὐτὸν ἥκουσι [1] πρεσβευταῖς, εἴτε

Munera, quæ Rex dono dabat, venientibus ad ſe Legatis, ſive

I Πρεσβευταῖς] Imo aliis quibuſque quos ſingulariter volebat honorare. Patet exemplo Artaxerxis apud Plutarchum, qui Mithriditatem ob perlatum ad ſe de cæde Cyri nuntium, ſicut ipſi credi voluit revera ob interfectum eum, ita eſt remuneratus. Unde Paryſatis eunuchus ad eum: Ὡς καλὴν μὲν ἐσθῆτά σοι ταύτην Μιθριδάτης ὁ βασιλεὺς δέδωκε, καλὰ δὲ στρεπτά; πολλοῦ δὲ ἄξιος ὁ ἀκινάκης Et Xenophon *lib.* I. *exped. Cyri* de Artapete, εἶχε ἀκινά-

εἴτε παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἀφίκοιντο, εἴτε ἑτέρωθεν, ταῦτ' ἦν. Τάλαντον μὲν ἑκάστῳ Βαβυλώνιον [2] ἐπισήμου ἀργυρίου. [3] τάλαντα δὲ, φιάλαι δύο ἀργυραῖ. Δύναται δὲ τὸ τάλαντον τὸ Βαβυλώνιον

sive ii ex Græcia, sive aliunde, advenissent, hæc erant. Unicuique talentum Babylonicum argenti signati. Talenta verò *pendentes* phialæ duæ argenteæ. Conficit autem talentum Baby-

ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στρεπτὸν δὲ ἐφόρει καὶ ψέλλια καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ οἱ ἄριστοι τῶν Περσῶν. Adde ex Sacris Danielem Prophetam *non uno loco.* SCHEFF.

2 Ἐπισήμου ἀργυρίου, *Argenti Præstantissimi*] Miror ita hæc in omnibus verti Editionibus, nec verbo moneri ejus versionis vitium, nisi quod Gesnerus in Margine suo, & secutus cum Tornæsius, notarint hæc verba, *Signati, forte. Locus est obscurus.* Omnino autem ita accipienda erant Græca, nec ulla in hoc loco est obscuritas. Est enim ἐπίσημον ἀργύριον revera *argentum signatum*, seu *Nummi*, & opponitur hic argento facto, seu *phialis*. Res est certa. Vide Salmasium *ad Lamprid. in Alex. Sev. cap.* 33. Cui adde Schol. *Euripidis ad Hecub.* 379. κυρίως Ἐπίσημον ἀργύριον, τὸ κεχαραγμένον, ἄσημον, τὸ μὴ κεχαραγμένον. Sic Latini *Signatum*. Isidorus XVI. 17. *Tria sunt genera Argenti, & Auri, & Aeris, Signatum, Factum, Infectum. Signatum est, quod in Nummis est, Factum est, quod in vasis & signis, Infectum, quod in massis.* PERIZ.

3 Τάλαντα δὲ, φιάλαι δύο] Locus cujus nec qualemcunque etiam sensum interpres dare potuit. Quid enim est; *Talenta vero, duæ argenteæ phialæ*? Neque clarior redditur, etiamsi interponas *fuerunt*, ut ab emendatore factum. Ego ita explico: dedit etiam cuique phialas duas, quarum una quævis habuit pondo centum & viginti. Τάλαντον profecto Polluci *lib.* X. *cap.* 6. est καὶ σταθμοῦ τι ὄνομα. Eustath. *Iliad. B.* Τάλαντον σημαίνει καὶ τὸ σταθμώμενον πρᾶγμα. Hinc apud Aristophanem in *Lysistrata.* ἤκουσα ἄνδρας ἔρρειν στελέχη φέροντας ὡς τριτάλαντον βάρος. Et apud eundem in *Centauris*, referente ante dicto Polluce. λίθος δεκατάλαντος, *lapis pondo* 1200. Item apud *Athenæum lib.* V. τριτάλαντος λίθος, *saxum pondo* 360. uti erudite eum locum explicat Clar. Casaubonus. Sed fortasse ponderis magnitudo fidem excedit, igitur magis est, ut de precio accipiamus locum, dicamusque unamquamque phialam talento fuisse æstimatam. Locutionemque esse similem Plutarchi, qui sic στέφανον τάλαντον appellat. Locum vide *infra* II. 41. περὶ μάχος. Quid si scripserit ταλανταῖαι? ac voluerit, dedisse phialas magni ponderis? Certe apud Græcos veteres, ut observat Grotius *ad cap.* 17. *Apocal.* omne quod grave est, ταλανταῖον dicitur. Adde etiam *indicem* in ἐστὶ & ἔχειν. Ταλανταῖον postea probavit Faber quoque, sed *talenti pondere* exposuit. At vero Cl. Gronovius lectionem servat vulgatam, quam ait significare id, quod Latini dicunt *talenta pondo*, hocque velle, singulas habuisse pondus unius talenti, ut initio & mihi visum fuerat. Consule ipsum *lib.* I. *Pecun. Vet. cap.* 6. SCHEFF. Ad hunc locum ita scribit Schefferus [locus . . . . & viginti.] sed facilis emendatio fuerat. Legendum enim non τάλαντα, sed ταλανταῖαι, id est *talenti pondere*. Nam *talentum* inter pondera. Nil amplius dicam. FABER. Τάλαντα hoc loco non *pondus*, sed pretium inferre, ipse Autor indicat, dum *Talentum* æstimat minus septuaginta duobus Atticis, vel ut alii rotundo numero, septuaginta tantum. KUHNIUS. Recte explicuit hunc locum, cujus sensum Interpres non videbatur percepisse, Vir Summus Joh. Fr. Gronovius *de Pecunia Vet.* I. 6. ut sensus sit, singulas phialas pependisse talentum. Solent enim Græci, immo & Latini, summam, sive ponderis sive pretii, ita breviter per Appositionem exprimere. Sic X. 17. Θεμιστοκλέα τρία τάλαντα ἔχειν τὴν οὐσίαν τὴν πατρῴαν, *habere patrimonium trium talentorum.* Viderat eundem quoque sensum jam Schefferus, sed quæ addit de *Talenti pondere*, definiens illud 120. libris seu minis, & à *Talenti pretio* diversum faciens, alienissima sunt. Talentum enim valebat non 120. verum 60. minas seu libras sui generis, sed quæ, cum

ον [4] δύο καὶ ἑβδομήκοντα μνᾶς Ἀττικάς. Ψέλλιά τε καὶ ἀκινάκην ἐδίδου, καὶ στρεπτόν· χιλίων [5] δαρεικῶν ἄξια ταῦτα· καὶ [6] στολὴν ἐπ᾽ αὐτοῖς Μηδικὴν, ὄνομα ᾗ τῇ στολῇ [7] δωροφορική.

bylonicum ſeptuaginta duas minas Atticas. Item armillas, & acinacem dabat, & torquem: quæ mille Daricos valebant: ad hæc ſtolam Medicam; nomen autem illi ſtolæ erat *Dorophorica*.

ΚΕΦ.

CAP.

cum Atticis collatæ, varium faciebant Atticarum numerum. Veluti *Babylonium* hoc valebat 60. minas Babylonias, ſed quæ faciebant 72. Atticas. Atque ita *Quibuſdam* (ut diſerte Suidas, τὸ τάλαντον παρά τισιν ἔχει λίτρας ρκε.) *Talentum* erat tantum, ut *haberet* Atticas *libras* 125. Cæterum in hoc loco neutiquam de tanti Ponderis Talento eſſe cogitandum, liquet ex æſtimatione hujus Talenti ad Atticum Pondus ab ipſo Auctore redacti. Nomina autem iſthæc, *Talentum* & *Mina*, erant proprie Ponderis, ſed tranſlata ſunt ad Pecuniam, quæ illud pondus argenti pendebat, plane uti & *Drachma* ac *Obolus*. Ut adeo diſcrimen inter *pretium* & *pondus* Talenti Argentei nullum ſit, & phialæ hæ pependerint ſingulæ Talentum Babylonium, ſeu 72. Minas vel Libras pondo Atticas: Nam *Minas* vere eſſe Libras liquet ex Hiſtoria Aglaidis, quæ mox *cap.* 26. dicitur comediſſe carnis δώδεκα μνᾶς; at apud Athenæum *lib.* X. *pag.* 415. totidem λίτρας. PERIZ.

4 Δύο καὶ ἑβδομήκοντα] Polluci *lib.* IX. *cap.* 6. τὸ Βαβυλώνιον τάλαντον dicitur habere μνᾶς τὰς Ἀττικὰς ἑβδομήκοντα. Diſcedit ergo noſter à vulgari computatione. Sed ante hæc verba quædam præceſſiſſe videntur, quæ hodie non extant, aliudque numiſmatis genus comprehendiſſe, cui talentum Babylonium comparabatur. SCHEFF. Vocem δύο ex præcedentibus perperam hoc loco repeti ſuſpicatur Willebr. Snellius *de re nummaria pag.* 41.

5 Δαρεικῶν] Nummi hi ſunt Aurei, reſpondentes Atticorum XX. drachmis argenteis, Noſtratibus ſex Florenis. Hos vero *Daricos* Suidas, & Schol. Ariſtoph. in Ἐκκλησ. *pag.* 741. non à *Dario* Xerxis Patre, ſed ἀφ᾽ ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως, ſic nominatos ſcribunt. Nullus alius iſto nomine ante *Darium* Hyſtaſpis F. in Hiſtoria occurrit, præter *Darium Medum* Danielis, qui eſt Xenophontis *Cyaxares*, Eſtheræ *Ahaſuerus*. Meminiſſe illius *Darii* Suidas etiam in *v.* Θαλῆς videtur, quippe quem primum ait, γεγονέναι πρὸ Κροίσου, at dein ἐπὶ Δαρείου. Nummus autem iſte forſan ortus abs Tributo provinciis per *Darium* hunc impoſito. Confer Eſtheræ X. I. Dan. VI. 2. 3. Polyæn. VII. II. 3. qui tamen id tribuit Dario Hyſtaſpis, ſed errore certo & inde orto, quod antiquiorem illum Darium non norat. PERIZ.

6 Στολὴν] Veſtimenta veteribus inter præcipua dona: Sic apud Xenophontem *lib.* I. *exp. Cyri.* Cyrus Syenneſi Cilicio dat στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικήν. Alexander Græcis militibus denas veſtes apud Curtium *lib.* V. *cap.* 5. Caracalla plebi Romano, teſte Spartiano, unde & hoc nomen adeptus eſt. Adde Noſtrum *infra cap.* 32. *hujus libri* & *lib.* XII. *cap.* I. Et ex Sacris Judic. *cap.* 14. Samuel. I. *cap.* 18. SCHEFF. De veſtibus etiam acceperim illud vexatum in Vopiſci *Aureliano: Vectigal ex Ægypto urbi Romæ Aurelianus vitri, chartæ, lini, ſtupæ, atque anabolicas ſpecies æternas conſtituit. Anabolicæ ſpecies* ſunt veſtes, quas populo Romano donavit Aurelianus. idque ut perpetuum eſſet beneficium providit. *Anaboladium*, inter muliebria veſtimenta ex Lucilio recenſuit Iſidorus *lib.* 19. *cap.* 25. ab ἀναβάλλεσθαι, *amicire ſe.* Videantur *Elucidationes* Marcell. Donati. Cæterum τὸ ἀναβάλλεσθαι, idem ſignare quod ἐμβάλλεσθαι, id vero Cl. Salmaſ. *l. c.* Vopiſci nondum demonſtraſſe videtur. KUHN.

7 Δωροφορική] Recte. Alii habent δορυφορική, quos interpres ſecutus reddidit *doryphoricam*, hoc eſt, quam doryphori ſeu cognati regis geſtabant. Verum perperam. Nam δωροφορικὴ hæc ſtola dicebatur, à δωροφορεῖν, quia dono à rege dabatur. Heſychius: Δωροφορικὴ ἐσθὴς οὕτω λέγεται, ἣν βασιλεὺς Περσῶν δωρεῖται: Γάμβριον alias vocatum notat Caſaubonus *lib.* I. *Athen. cap.* 23. Sericam fuiſſe ſtatuunt, qui eandem faciunt cum ſtola Medica

ΚΕΦ. κγ'.

Περὶ Γοργίου, καὶ Πρωταγόρου.

Ἐν τοῖς Ἕλλησι τοῖς πάλαι, [1] μακρᾷ τῇ δόξῃ διέπρεπε [2] Γοργίας ὁ Λεον-

CAP. XXIII.

De Gorgia & Protagora.

Inter Veteres Græcos longe excelluerunt gloria Gorgias Leontinus supra

dica. Sed magis eſt, ut auratam credamus e x Plutarchi *vita Artaxerxis*, *loco*, *quem ſupra retuli*. Ibi enim Mithridatem ἐσθῆτι χρυσῇ κεκοσμημένον intraſſe ad regem ſcribit, iisque verbis ab eunucho laudatum eſſe. Cæterum pro δωρυφορικὴ MS. C. habet δορυφορία, ut quis poſſit ſuſpicari ſcripſiſſe Noſtrum, ὄνομα ἦ τούτων δωροφορία, reſpiciendo ad prædicta omnia. Vulgatum tamen præfero vel Heſychii cauſa. SCHEFF. Eandem fuiſſe ſtolam δωροφορικὴν cum δορυφορικῇ ſuſpicor: δορυφορικὴ erat, cum à ſatellitio regio geſtabatur; δωροφορικὴ autem, cum aliis alio nomine donata erat. KUHN.

Δωροφορικὴ] Confundunt hanc Stolam Interpretes cum *Doryphorica*, eamque jam receperunt in Verſionem, improbante Scheffero, ſed tuente Cl. Kuhnio, qui ſuſpicatur, utramque fuiſſe eandem: & hoc modo appellatam, cum à Satellitibus geſtabatur, iſto, quum aliis Dono dabatur. At quum tam diverſæ ſint ſignificationis, nullam video rationem, quare illas ergo credam fuiſſe Easdem prorſus. Nec veriſimile, Regem, quando honoris & beneficii ſpecie ſtolam δωροφορικὴν Amicis, & maxime Legatis aliarum Gentium, dabat, non aliam dediſſe, quam qua ipſius Satellites perpetuo uterentur. Neque vero hic ſunt *Alii* Codices, ſive Scripti, ſive Editi qui *habeant* δορυφορικὴ, & *quos Interpres ſit ſecutus*, ut ait Schefferus. Nam Ed. Romana, & reliquæ deinceps omnes habent δωροφ. idque ſecutus eſt Interpres, ſeu Vultejus, qui in verſione ſua exhibuit *Dorophorica*. Sed Geſnerus in Marginem ſuæ Ed. ut ſolet, conjecit illud alterum, & in verſionem recepit. MS. autem Sluisk. habet δωροφορίας, commodo ſatis nec inſcito ſenſu: at Lugd. δωροφορία, ſed quod eadem manu correctum in id, quod editur. Sluiskiano aſſentitur Mediceus 2. At Primus legit δωροφορία.

Infra cap. 32. Τῷ μὴ δωροφορῆσαι τ̃ βασιλέα. PERIZ.

1 Μακρᾷ τῇ δόξῃ] Fruſtra hunc locum variis conjecturis tentarunt Viri Docti: Μακρὸς enim Ἀττικῶς idem notat, quod πολύς. Suidas, Μακρὰν οὐσίαν οὕτω λέγουσι τὴν πολλὴν Ἀττικοί. & pari ratione *longam dotem* dixit Appulejus in *Apologia pag.* 332. *ſi mulier vidua nubere volens, longa dote & molli conditione invitaſſet juvenem.*

2 Γοργίας] Hunc Iſocratis & complurium magni ingenii virorum præceptorem fuiſſe, ſcribit Val. Maximus *lib.* VIII. *cap.* 13. Adde Platonem in *hujus nominis dialogo*, Plutarchum *lib. de Adulat. & amic. diſcrim. Et* imprimis Diodorum *lib.* XII. Voſſium *de Nat. Rhet. cap.* 10. In notis Codicis Bigotiani obſervatur, *Gorgiam* Καρμαντίδου i. e. *Carmantidæ* filium fuiſſe, ſecundum Philoſtratum & Pauſaniam in *Eliacis*. Neque debet aut poteſt; dubitari. Nec tamen diſſenſum eſt à Noſtro. Nam Γοργίας ὁ Φιλολάου, non ſignificat, fuiſſe *filium Philolai*, non magis quam Πρωταγόρας Δημοκρίτου, *Protagoram fuiſſe filium Democriti*. Interpretis inepti ea eſt ſententia. Aliud vult noſter de quo in *indice Vocabulo* Διαπρέπειν. SCHEFF. Interpreti mala conſtructio fraudi fuit. Non enim Γοργίας Φιλολάου &c. conjungi debent, ſed Γοργίας διέπρεπε Φιλολάου, Πρωταγόρας διέπρεπε Δημοκρίτου, *Gorgias ſuperavit Philolaum*, *Protagoras Democritum*, famâ ſcilicet, quæ non ex ſolido erat. Præterea pro μακρᾷ legerem μακρὰν, adverbialiter, ut dixerit Auctor, μακρὰν τῇ δόξῃ Γοργίας διέπρεπε Φιλολάου, *longe Gorgias Sophiſta Philolaum gloria & famâ ſupergreſſus eſt*, quamvis ſapientia in tantum eo inferior eſſet, in quantum pueri viris. Nec puto apud Græcum quemcunque, qui quidem ſtyli terſioris, ut Noſter, extare μακρᾷ δόξῃ pro μεγάλῃ. Sin aliter eſt, libenter meliora edoctus ſententiam

tentiam

Λεοντῖνος [3] Φιλολάου, καὶ [4] Πρωταγόρας Δημοκρίτου. Τῇ δὲ σοφίᾳ [5] τοσοῦτον ἐλείποντο, [6] ὅσον ἀνδρῶν παῖδες.

supra Philolaum, & Protagoras supra Democritum. Sapientia verò tantum ab illis superabantur, quantum à viris

tentiam mutabo. Cæterum *Philolaus* ille, qui *Gorgiam* in sapientiæ studio tam longo post se intervallo reliquit, primus inter Pythagoræ discipulos *de rebus physicis librum* edidit, quem Plato sibi in Sicilia quadraginta minis Alexandrinis, vel centum, ut est in *vita Pythag.* comparavit, & ex eo suum *Timæum* descripsit, ut ex Hermippo Laertius tradit in *vita Philolai.* & Gell. *lib.* III. *cap.* 17. De Protagorâ breviter Apulejus in *Floridis. Protagoras quidam Sophista fuit longè multiscius, & cum primis Rhetoricæ repertis perfacundus: Democriti Physici civis æquævus. Inde ei suppeditata doctrina est.* Gellius in *Noct. Att. lib.* V. *cap.* 3. *Protagoras insincerus quidem Philosophus, sed acerrimus Sophistarum fuit.* KUHN.

Γοργίας ὁ Λεοντῖνος] Leontini Gorgiam tanto honore prosequuti fuerunt, ut nomen ipsius nummo inscripserint, in cujus anteriori parte caput Apollinis, in posteriori vero cygnus conspicitur cum hac inscriptione ΓΟΡΓΙΑΣ ΛΕΟ. Hunc vero nummum ex ditissimo Illustrissimi Devoniæ Ducis thesauro nuper edidit Cl. Haimius in *Thesauro Britan. Tom.* II. *pag.* 59. qui eundem errorem cum Vultejo errat; dum Gorgiam Philolai filium ab Æliano vocari scribit.

3 Φιλολάου, *Philolai Filius*] Turpissime heic se dederat Vultejus, & tot Alii, qui in plerisque illius versionem interpolarunt, hic vero, ubi maxime erat opus, reliquerant intactam; dum omnes nobis hic Gorgiam Philolai, Protagoram Democriti *Filios* narrabant, gravissimo errore, quippe quum, aliis fuisse eos parentibus ortos, ex Historia satis notum sit, & Auctor Noster istis *Famâ quidem longe superiores, at vera Sapientia multum inferiores*, clare satis tradat. Ipse etiam Schefferus in primis Edd. & Notis errorem hunc neutiquam animadverterat, quin immo in Indice Latino nobis etiamdum ex hoc loco occurrit *Philolaus Gorgiæ Pater*, & *Democritus Protagoræ Pater.* Sed hæc jam à Me sunt emendata. Primus autem Errorem hunc animadvertit Doctiss. ille Seb. Corradus *ad Cic. Brutum p. m.* 42. 43. ubi *Gorgiam* ait *tantum sibi famæ comparavisse, ut quod scribit Ælianus, Philolao Major etiam crederetur*, & dein disertius de hoc Loco agit. Sed & in ultima jam Editione Schefferus & Kuhnius pariter exploserunt illud versionis receptæ vitium, quorum eruditis observationibus nihil nunc addam, nisi quod assentiar quidem Cl. Kuhnio, minus probum esse τὸ Μακρᾶ, licet id ita exprimant etiam MSti, verum haud opus putem, ut longius hinc abeamus, & substituamus, quod Ille vult, μακρὰν, quum omnia bene se habeant, si legamus iisdem plane literis μακρὰ. Sic enim passim apud Homerum; Veluti in Notissimo illo versu, qui occurrit apud Sueton. *Vesp.* 23. Μακρὰ βιβάς. Ita *Il.* β. 224. μακρὰ βοῶν. Immo & Alii & Noster sæpius μακρὰ χαίρειν. *longum valere.* PERIZ.

4 Πρωταγόρας] Vixit hic eodem cum antecedenti tempore. Consule Platonem in *Menon.* SCHEFF.

5 Τοσοῦτον ἐλείποντο] Ex philosophia enim mercatum quendam, ostentationisque materiam fecerunt. vide *Gorgiam* Platonis & *Protagoram.* Ciceronem quoque *lib.* II. *de finibus.* Plinius *lib.* XXXIII. *cap.* 4. *Gorgiam eloquentia sua tantum quæstum fecisse* refert, *ut ex eo sibi ipse auream solidamque statuam poneret.* de qua vide Athenæum *lib.* XI. de Protagora testatur Aristoteles *lib.* IX. *Nicomach.* Πρωταγόρας, ait, ὅτε διδάξειεν ἃ δήποτε, τιμῆσαι τὸν μαθόντα ἐκέλευεν, ὅσου δοκεῖ ἄξια ἐπίστασθαι, καὶ ἐλάμβανε τοσοῦτον. Plato in *Menon:* οἶδα ἄνδρα ἕνα Πρωταγόραν πλείω χρήματα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας, ἢ Φειδίαν γε, ὃς οὕτω περιφανῶς καλὰ ἔργα εἰργάζετο καὶ ἄλλους δέκα τῶν ἀνδριαντοποιῶν. Adde Stephanum *de urbibus* in Ἄβδηρα. Transiit dein hoc vitium ad omnes sophistas, uti docet Maximus Tyr. *dissert.* XVI. Olim secus erat, gratuitoque sapientia docebatur. Plato in *Hippia:* τῶν παλαιῶν οὐδεὶς πώποτε ἠξίωσεν ἀργύριον μισθὸν πράξασθαι, οὐδ᾽ ἐπιδείξεις ποιεῖσθαι ἐν παντοδαποῖς ἀνθρώποις τῆς ἑαυτοῦ σοφίας. SCHEFF.

Ἐλεί-

δες. 7 Ἔοικε γάρ πως ἡ δόξα μὴ πάνυ τι ἀκριβὲς, μήτε ὁρᾷν, μήτε ἀκούειν· ἔνθέν τοι καὶ πολλὰ σφάλλεται, καὶ τὰ μὲν [8] καταχαρίζεται, τὰ δὲ ψεύδεται.

ris pueri. Videtur enim Fama non prorſus accuratè aut cernere, aut audire: quam ob cauſam & ſæpenumero fallitur, & hæc quidem per gratiam largitur, illa vero mentitur.

Ἐλείποντο] Scil. Φιλολάου, & Δημοκρίτου. Vertendum ergo, non *Sapientiâ abſuerunt*, ſed *Sapientiâ ſuperabantur*, vel *poſt tergum relinquebantur* ab illis, Philolao & Democrito. Res certa, ſed tamen propter Tyrones monenda, tanto magis, quia liquet ſatis, neque hanc locutionem intellexiſſe ipſos Interpretes. Nam ſi intellexiſſent, & attendiſſent ad Syntaxin Genitivi ſequentis Ἀνδρῶν, quo manifeſte Comparatio quædam declaratur, non non potuiſſent tam fœdum in Errorem præcipites labi. Similiter pene Lucian. *de Calumnia*, ὁ τιμώρηθος, τοῖς ὑπολειπομένοις αὐτοῦ, ἐπίφθονος, h. e. *qui vincuntur ab eo.* Athen. *lib.* X. *pag.* 412. Καὶ λείπεται πάντα, *&* *vincitur in omnibus.* PERIZ.

6 Ὅσον ἀνδρῶν παῖδες] Ita fere Philoſtorgius, Arrianus, *in ſui temporis hiſtoriâ*, Gregorium Nazianzenum, Baſilium & Apollinarium tantos fuiſſe τοῦ ὁμοουσίου, *divinitatis Chriſti*, propugnatores ait, ὡς παῖδα παρ' αὐτοῖς κριθῆναι τὸν Ἀθανάσιον, *ut Athanaſius præ illis puer haberetur*. vide Suidam in Γρηγόριος. Appoſitè Philo. ὃν ἔχει λόγον κομιδῆ νήπιον παιδίον πρὸς ἄνδρα τέλειον, τοῦτον καὶ σοφιστὴς πρὸς σοφόν.

Ut ſe res habet cum puerulo admodum infante, ſi componatur Viro perfecto, ita etiam cum Sophiſta comparatum eſt reſpectu ſapientis. in περὶ τοῦ ἐξένηψε Νῶε. KUHN.

7 Ἔοικε γάρ πως ἡ δόξα &c.] Suidas in *v.* Δόξα. δόξα δέ ἐστιν ὁ παρὰ τῶν πολλῶν ἔπαινος· εἰ δὲ τῶν πολλῶν, ὅτι τῶν οὐκ εἰδότων.

8 Καταχαρίζεται] Qui cum judicio legunt, ii, ni fallor, non inviti mecum ſcribent καταστοχάζεται, nam tota *in conjecturis* eſt opinio, quid enim certi habeat quæ Opinio ſit? denique locus ipſe Æliani id probat, quod a me dictum eſt. FABER. Faber vult καταστοχάζεται. quoniam opinio tota ſit in conjecturis. Non poſſum ei auſcultare, quum non agat hic de eo, quod opinionem gignat, ſed de eo, quod per ipſam efficiatur. SCHEFF. Euge & belle. KUHN. Recte omnino rejiciunt Doctiſſimi Interpretes conjecturam Fabri, temere hæc ſollicitantis. Senſus eſt planus & facilis, atque idem hic de *Fama* dicitur, quod Phædrus de *Prava Ambitione* affirmat: *Aut Gratiæ*, inquit, *ſubſcribit*, *aut Odio ſuo.* PERIZONIUS.

ΚΕΦ. κδ'.

Περὶ φιλονεικίας Ἡρακλέους, καὶ Λεπρέου.

CAP. XXIV.

De contentione Herculis & Lepreæ.

[1] Γλαύκωνος τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ Ἀστυδαμείας τῆς Φόρβαντος, γίνεται

Glauconi filio Neptuni & Aſtydameiæ filiæ Phorbantis, naſcitur

Titulus hujus capitis in MS. B. eſt, περὶ ἀδηφαγίας. in MS. C. περὶ ἀδηφαγίας καὶ οἰνοποσίας. Unde patet evidenter, quod alibi oſtenſum, non eſſe hos titulos Æliani ac ne unius quidem ſcribarum, ſed diverſorum. SCHEFF.

1 Γλαύκωνος] Zenodotus apud Athenæum *lib.* X. Καύκωνος παῖδα nominat. Forte apud utrumque Καύκωνος legendum eſt. Pauſanias in *Heliacis prioribus*. Γενέσθαι δὲ οἱ Λεπρεᾶται σφίσιν ἔλεγον ἐν τῇ πόλει Λευκαίου Διὸς ναὸν &c. καὶ ἄλλων, καὶ Καύκωνος. Verum hic ipſe non

γίνεται παῖς [2] Λεπρέας, [3] ὅσπερ οὖν συνεβούλευσε τῷ Αὐγέᾳ, δῆσαι τὸν Ηρακλῆ, ὅτε αὐτὸν ἀπήτει τὸν ὑπὲρ τοῦ [4] ἄθλου μισθὸν Ηρακλῆς. Ην οὖν, οἷα εἰκὸς, [5] πολέμιος τῷ Ηρακλεῖ ὁ Λεπρέας ἐκ τῆς τοιαύτης συμβουλῆς. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ μὲν τοῦ Διὸς παῖς [6] εἰς Καύκωνας ἀφίκετο. Δεηθείσης δὲ τῆς Αστυδαμείας,

ſcitur filius Lepreas: qui Augeæ conſilium dedit, de vinciendo Hercule, quando is laboris ſui mercedem ab eo repetebat. Erant itaque, ut veriſimile eſt, inimici Hercules & Lepreas propter hoc conſilium. Interjecto deinde tempore, Jovis ille filius ad Caucones pervenit. Obteſtante autem Aſtydameia, Hercules ſimultatem, quam

Glauci, ſed *Pyrgei* filium *Lepream* fuiſſe ſcribit. Verba hæc ſunt: πεθῆναι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομά φασιν ἀπὸ τοῦ οἰκιστοῦ Λεπρέου τοῦ Πυργέως. SCHEFF.

Γλαύκωνος] Haud aliter MSti. Nihilo tamen minus vera eſt & certa Schefferi emendatio, legentis Καύκωνος, præter Codicum quidem fidem, ſed ex Auctoritate omnium Auctorum, qui ita hunc Hominem appellant, in primis vero Athenæi, quem Noſter, ut ſolet, hic ſequitur, denique & ipſius Æliani, apud quem utique mox legitur rectius, ſive Καύκωνος, ſive Καύκωνας, ejuſdem quippe Hominis, vel Populi ab illo denominati, Nomen. Non minus certa ergo eſt hæc Emendatio, quam ſi omnium firmaretur MStorum conſenſu, qui nuſquam magis, quam in Nominibus Propriis peccant, & hic peccarunt tanto proclivius, quia notiſſimum eſt in Hiſtoria Fabulari Γλαύκου Nomen. Phorbas autem, ſocer Cauconis, Filius fuit Lapithæ, Pater Actoris, &, ut nonnulli tradunt, etiam Augeæ. Vide Apollod. *lib.* II. *pag. m.* 91. & Euſtath. *ad Il.* B. *pag.* 229. qui etiam *Cauconis* ſæpius meminit *pag. ſup.* PERIZ.

2 Λεπρέας] Ita & Callimachi interpres. Athenæo *lib.* X. Euſtathio *Odyſſ.* E. eſt Λεπρεὺς, Pauſaniæ in *Heliacis prioribus*. Λέπρεος. SCHEFF. Nomina iſta per metaplaſmum ſæpe aliis atque aliis terminationibus efferuntur, vide Cl. Gronov. *lib.* IV. *Obſerv. Eccleſ. cap.* 14. Pauſan. *loco cit.* legit Λεπρέος, unde ſuſpicor, olim fuiſſe Λεπρέας KUHN.

3 Οσπερ οὖν] Scio apud Euſtathium *Iliad.* B. eſſe Καυκώνων gentem, à Κάυκωνι noſtro appellatam, cujus etiam Geographus mentionem facit, Arcadibuſque annumerat. Sed hoc loco εἰς Καύκωνος legere placet. Ut ſit ſenſus; veniſſe Herculem ad Cauconem patrem Lepreæ, ut Lepream perſequeretur, ultionemque de eo ſumeret, mox tamen precibus Aſtydamiæ matris exoratum cum Leprea in gratiam rediiſſe. vide *Indicem* in εἰς. SCHEFF. Commoda ſatis eſt vulgata lectio, εἰς Καύκωνας, *ad Caucones*. Homer. *Odyſſ.* γ. κατὰ Καύκωνας εἶμι, *ad Caucones proficiſcor.* Athen. *l. c.* KUHN.

4 Αθλου, *certaminis*] Nullum hic deſignatur *certamen*, ſed *gravior labor*, unus ex XII. illis decantatis adeo *Herculis Laboribus*, ipſi ab Euryſtheo impoſitis, quos ſingulos vide hoc ἄθλων nomine expoſitos apud Apollodorum *lib.* II. Hinc apud Heſiod. quoque in *Aſp.* 94. Hercules.

Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους.

Certe *Augeæ ſtabuli purgatio* ſine ullo peracta fuit *certamine*. Vide Apollod. *d. l.* & Scholia apud Homerum Il. Λ. *v.* 697. PERIZ.

5 Πολέμιος &c.] Tollenda eſt diſtinctio ante ἐκ τῆς &c. Nam ſenſus proprie eſt, *Erat igitur, ut veriſimile, Lepreas in ſtatu belli cum Hercule propter hocce conſilium*, h. e. *erant illi inter ſe inimici.* Τὸ Πολέμιος enim non tantum habet ſignificationem Activam, τοῦ *Infenſus*, ut male hæc vertit Vultejus, ſed & Paſſivam, non tamen τοῦ *Exoſus*, ut hic parum Latine Geſnerus, verum *pro hoſte habitus*. Herodian. III. 6. 17. Ο στρατὸς ἅπας τὸν μὲν Αλβῖνον πολέμιον ἀνηγόρευσεν. & IV. 4. *extr.* καὶ τὸν Γέταν καλοῦσι πολέμιον. PERIZ.

6 Εἰς Καύκωνας] Idem cum Scheffero ſentio, legendum Καύκωνος, ut *ad Opis*, *ad Veſtæ*, εἰς Αδου &c. quamquam fortaſſe non ita

ſcrip-

δαμείας, διαλύεται τὴν πρὸς τὸν Λεπρέαν ὁ Ηρακλῆς ἔχθραν. Φιλονεικία δ' ὧν αὐτοῖς ἐμπίπτει νεανικὴ, καὶ ἐρίζουσιν ἀλλήλοις περὶ δίσκου καὶ ὕδατος ἀντλήσεως, καὶ τίς 7 καταδειπνήσει ταῦρον πρότερος. Καὶ ἐν πᾶσι τούτοις ἡττᾶται Λεπρέας. Καὶ ὑπὲρ πολυποσίας ἀγὼν αὐτοῖς ἐγένετο, καὶ ἐνταῦθα πάλιν ὁ Ηρακλῆς ἐκράτει. 8 Διανιώμενος δὲ ὁ Λεπρέας, λαβὼν ὅπλα, εἰς μονομαχίαν 9 προκαλεῖται τὸν Ηρακλῆ. Καὶ ὧν καὶ ἔτισε δίκας ὑπὲρ τῶν παρ' Αυγέα· μαχόμενος γὰρ ἀποθνήσκει.

quam cum Leprea *habebat*, diſſolvit. Juvenilis igitur quædam contentio inter eos accidit, & certant inter ſe diſco, & aqua haurienda, & uter prior taurum comederet. In quibus omnibus ſuperatur Lepreas. Inde certamen inter eos ortum eſt, uter bibendo plus poſſet: è quo rurſum ſuperior diſceſſit Hercules. Tandem indignatione percitus Lepreas, ſumptis armis ad ſolitariam pugnam Herculem provocat. Et ita perſolvit pœnas eorum, quæ apud Augeam *fecerat*; pugnando enim occubuit.

ΚΕΦ. CAP.

ſcripſerat Ælianus, quid enim ſcio? Et utrumque ferri poteſt; Tamen hoc magis placeat. FABER.

Εἰς Καύκωνας] Fuit ſane Populus in Peloponneſo hoc modo appellatus. Vide Strabon. VIII. *pag*. 342. & Euſtath. *ad Il*. Υ. *pag*. 1288. Sed necdum exſtitit tempore hujus Cauconis aut Lepreæ. Quapropter veriſimillimum mihi certe videtur, quod voluit Schefferus, εἰς Καύκωνος. Sed & ſimiliter apud Athen. X. *pag*. 412. cenſeo corrigendum, ἔρχεται ἐπὶ Καύκωνος, pro quo item editur Καύκωνας. Sequitur enim utrobique de Aſtydamia Uxore Cauconis, cujus precibus depoſuerit Hercules inimicitiam cum Leprea: atque adeo res hæc accidit haud dubie in ædibus Cauconis & Aſtydamiæ. Intelligitur autem in hac Conſtructione vel οἶκον, vel γῆν. Sic II. 21. εἰς Αρχελάου ποτε ἀφίκοντο. IX. 18. ὁδὸς φέρουσα εἰς ᾅδου. XII. 17. ἐφοίτα ἐς Λαμίας τῆς ἑταίρας. XIV. 49. παρῆλθεν εἰς πανδοκέως. Adde IV. 15. de Alcibiade, ἐν Φαρναβάζου γενόμενος, h. e. *in ædibus* vel *provincia Pharnabazi*. PERIZ.

7 Καταδειπνήσει] vide Apollonium apud Philoſtratum *lib*. V. *cap*. 8. SCHEFF.

8 Διανιώμενος] Hoc vocabulum nuſquam alibi reperio, ἰόω quidem eſt idem ac *rubigine conſumo*, à quo ſi oritur, figurâ inſolentiſſimâ poni neceſſe eſt. Mihi manet perſuaſiſſimum, ſcripſiſſe Noſtrum διανικώμενος. SCHEFF. Τὸ διανιώμενος ab ἀνιάομαι ſuo loco nequaquam movendum. Nihil enim in meliori Græcia uſitatius; quam ἀνιώμενος *dolore confuſus*, cui ad emphaſin denotandam Noſter διὰ addidit. *Lepreas* enim, cum ſemper *Herculi* ſuccumberet, dolore ſimul & pudore confuſus, ad arma tandem proſiliit &c. KUHN.

9 Προκαλεῖται] MS. A. καλεῖ, quod præfero. SCHEFF. At vero τὸ προκαλεῖται longe elegantius eſt, quam ſimplex καλεῖ. *Gloſſ. Provocat*, προκαλεῖται. Heſychius. προκαλεῖσθαι, ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἀλαζονικῶς εἰς ἅμιλλαν ἀρετῆς καλεῖσθαί τινα, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀγομένου καὶ προτρεπομένου, id eſt, προκαλεῖσθαι, *modo ſignat jactanter in arenam aliquem vocare ad certamen fortitudinis, modo vero de ductore & hortatore dicitur*. Nec aliter boni Autores, cum de provocatione ad certamen & bellum ſermo eſt, vide orat. Macrini apud Herodian. *lib*. IV. & Athen. *pag*. 412. Pauſan. *pag*. 151. KUHN.

Προκαλεῖται] Sic Lugd. diſerte, ſed & in hac ipſa Hiſtoria Athenæus, ut adeo nihil hic ſit mutandum. Vide & Doctiſſ. Kuhnium. Sluisk. tamen & Medicei duo æque ac Regius Pariſ. 1. habent καλεῖ τὸν Ηρακλῆ. PERIZ.

ΚΕΦ. κέ.

Περὶ Ἀλεξάνδρου μεγαλοφροσύνης εἰς τὸν Φωκίωνα, καὶ τούτου εἰς ἐκεῖνον.

Ἀλέξανδρος ὁ [1] Φιλίππου, (εἰ δέ τῳ δοκεῖ, ὁ τοῦ Διὸς, ἐμοὶ γὰρ οὐδὲν διαφέρει) [2] Φωκίωνι μόνῳ, φασὶ, τῷ Ἀθηναίων στρατηγῷ γράφων, προσετίθει τὸ χαίρειν. οὕτως ἄρα ἡρήκει τὸν Μακεδόνα ὁ Φωκίων. Ἀλλὰ καὶ τάλαντα αὐτῷ ἀργυρίου ἔπεμψεν ἑκατὸν, καὶ πόλεις τέσσαρας ὠνόμασεν, ὧν ἠξίου μίαν, ἣν βούλεται, προελέσθαι αὐτὸν, ἵνα ἔχῃ [3] καρποῦσθαι τὰς ἐκεῖθεν προσόδους. Ἦσαν δὲ αἱ πόλεις αἵδε, Κίος, Ἐλαία, [4] Μύλασα, Πάταρα. Ὁ μὲν οὖν Ἀλέξανδρος μεγαλοφρόνως ταῦτα καὶ μεγαλοπρεπῶς. Ἔτι γε μὴν μεγαλοφρονέστερον ὁ Φωκίων· μήτε τὸ ἀργύριον [5] προσιέμενος, μήτε τὴν πόλιν. Ὡς δὲ μὴ δοκοίη πάντη ὑπερφρονεῖν τοῦ Ἀλεξάνδρου,

CAP. XXV.

De Magnificentia Alexandri in Phocionem, & contra Phocionis in Alexandrum.

Alexander Philippi filius, (ſive quis mavult, Jovis, mea enim nihil refert) ſoli Phocioni, ut ajunt, Athenienſium duci, quum ſcriberet, χαίρειν, id eſt, Salutem, apponebat. Adeò Phocion Macedonis animum ceperat. Sed & centum argenti talenta miſit ei, & quatuor urbes nominavit, quarum unam, quam libitum eſſet, deligere eum rogavit, ut reditus inde provenientes perciperet. Erant autem hæ Urbes, Cius, Elæa, Mylaſa, Patara. Atque hæc quidem Alexander liberaliter & magnificè. Verùm magnificentius etiam Phocion, neque argentum, neque urbem accipiens: ſed tamen, ne plane Alexandrum

1 Φιλίππου (εἰ δέ τῳ] Suſpicor interſerendam conjunctionem, ſcribendumque Φιλίππου (ἢ εἰ δέ τῳ) SCHEFF. Nihil opus eſt. *Alexander*, inquit, *Philippi filius* (*ſi vero aliquis malit*, *Iovis*, *mea enim non intereſt.*) KUHN.

2 Φωκίωνι μόνῳ] Ex peregrinis & exteris, intellige. Nam inter ſuos etiam Antipatro honorem hunc ſervaſſe, Duris Samius eſt auctor apud Plutarchum in *Phocione*. SCHEFF.

3 Καρποῦσθαι] Hoc verbum ignorant Mediceus, & Sluisk. idque ſalvo periodi ſenſu abeſſe poteſt.

4 Μύλασα] Plutarcho eſt Μύλασσα. Etiam pro Πατάρων aliam nominat. Verba ſunt in *Phocione*. Κρατερὸν δὲ ἀποστέλλων εἰς Μακεδονίαν, ἐκέλευσε τεττάρων πόλεων ἐν Ἀσίᾳ Κίου, Γεργίθου, Μυλάσσων, Ἐλαίας, μίαν ἣν ἂν αἱρῆται, παραδοῦναι τῷ Φωκίωνι. Sed Μύλασα rectius apud noſtrum ſcribitur. Pauſanias in *Arcadicis*: καὶ Καρῶν οἱ Μύλασα ἔχοντες. Adde Stephanum de *de urbibus*, & Plinium *lib.* V. *cap.* 29. SCHEFF. Utraque ſcriptio ſuos habet Auctores, quibus nititur. KUHNIUS.

Μυλασα] Sine dubio ſic rectius ſcribitur. Nam præterquam quod Auctoris Noſtri, tum Stephani, Aliorumque Codices unicum modo Σ exhibent: etiam Nummi Veteres ſemper ita hoc Nomen exprimunt. Vide Virum Excellentiſſ. Ezech. Spanhemium *de Præſt.* & *Uſu Num.* pag. 205. & Doctiſſ. Harduinum in *Antiquis Nummis Populorum*. Eſt autem hoc Cariæ oppidum, ſicut *Patara* Lyciæ, *Cios* Phrygiæ, *Elæa* Æolidis. PERIZ.

5 Προσέμενος] Repoſui προσιέμενος, non, quod

δρου, ἐτίμησεν αὐτὸν κατὰ τοῦτο· τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ, τῇ ἐν Σάρδεσι, δεδεμένους ἄνδρας ἠξίωσεν αὐτὸν ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὑτῷ, Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστὴν, καὶ Ἀθηνόδωρον [6] τὸν Ἱμεραῖον, καὶ Δημάρατον, [7] [καὶ Σπάρτωνα.] ἀδελφὼ δ' ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥοδίω.

drum contemnere videretur, hac re eum honoravit: Eos qui in arce Sardium vincti tenebantur, ut liberos sibi dimitteret, rogavit, Echecratidem sophistam, Athenodorum Himeræum, & Demaratum, [& Spartonem,] qui duo fratres erant Rhodii.

ΚΕΦ. CAP.

quod Illud vitiosum, sed quia Hoc sine causa mutatum erat in Ed. ultima, quum priores omnes id præferant, & MS. Lugd. At Sluisk. habet tamen προσέμενος. IDEM.

6 Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον] τὸν Ἴμβριον scribit Plutarchus, quod rectius videtur. Eustat. *Iliad.* Ε. Ἴμβρος νῆσος Θρακικὴ, ἔχουσα καὶ πόλιν ὁμώνυμον. Idem Plinius *lib.* IV. *cap.* 12. SCHEFF. Utrumque amicè conspirat. Nam & *Imbrius* potuit esse Athenodorus & simul Himeræus. Imbrius origine, Himeræus beneficio. In *Græcis civitatibus*, inquit Cicero in *orat. pro L. Cornel. Balbo*, *videmus Athenis Rhodios*, *Lacedæmonios*, *cæteros undique ascribi*, *multarumque esse eosdem homines civitatum* ita Noster *supra cap.* 17. Myrmecidem Milesium ait, quem Galenus Atheniensem facit in notis. KUHNIUS.

Τὸν Ἱμεραῖον] Quum Plutarchus in *Phoc.* eum dicat *Imbrium*, recte censuit Cl. Schefferus, emendandum esse ex eo Nostrum. Nam licet aliquando eisdem Hominibus diversa tribuatur à Scriptoribus Patria, altera Originis, altera Habitationis, tamen nemo non videt facile, discrepantiam hanc inter Plutarchum & Nostrum ortam ex convenientia utriusque Nominis, & facili Librariorum lapsu ex τοῦ ΙΜΒΡΙΟΝ in ΙΜΕΡΑΙΟΝ. Adde vero proprius etiam esse, Hominem, qui ab Alexandro in Asia vinctus tenebatur, fuisse ex *Imbro*, vicinâ propius insula ortum, quam ex *Himera* Siciliæ Urbe. PERIZ.

7 Καὶ Σπάρτωνα] Hunc ex Plutarcho adjecimus, suadentibus iis, quæ sequuntur. Quomodo enim Athenodorus Rhodius esse potuit, si fuit ex Sicilia; Plutarchi locus hic est. ἠξίωσε τὸν σοφιστὴν Ἐχεκρατίδην, καὶ τὸν Ἴμβριον Ἀθηνόδωρον, καὶ Ῥοδίους δύο, Δημάρατον καὶ Σπάρτωνα, συνειλημμένους ἐπ' αἰτίαις τισὶ, καὶ κατειργμένους ἐν Σάρδεσι. SCHEFF.

Καὶ Σπάρτωνα] Hunc addidit Schefferus & Plutarcho, & fieri debuit. FABER.

Καὶ Σπάρτωνα] Absunt hæc ab Utroque Meo Codice, tum à Regiis omnibus, denique ab Editionibus ante Schefferum. Sed documento iterum est & hic locus, quam necessario debeant, & certa ratione possint, etiam extra & contra MStos, emendari Veteres Scriptores. Gesnerus itaque jam in Margine suo notaverat, *Himera Siciliæ Urbs est*, & *Fluvius*, *quomodo igitur Utrique* (nempe Demaratus & Athenodorus) *erant Rhodii*? At Casaubonus omnium primus in Ed. Tornæs. ex Plutarcho addi jussit καὶ Σπάρτωνα. Idem fecit etiam Palmerius *ad Auctores Gr. pag.* 209. Ergo in textum, & recte, recepit Schefferus, sed ab Illis, quos tamen tacet, admonitus. PERIZ. Τὸν Ἴμβριον pro τὸν Ἱμεραῖον hoc loco legendum esse ante Schefferum monuit Doctissimus Freinshemius in *Indice Curtii v. Athenodorus.*

ΚΕΦ. κϛʹ.

Περὶ Ἀγλαΐδος τῆς ἀδδηφάγου.

Γυναῖκα ἀκούω σαλπίσαι, καὶ τοῦτο ἔργον ἔχειν ἅμα καὶ τέχνην, Ἀγλαΐδα ὄνομα, τὴν [1] Μεγακλέους παῖδα. [2] Περίθετον δὲ εἶχε κόμην, καὶ λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ ὁμολογεῖ Ποσείδιππος ταῦτα. Δεῖπνον δὲ ἦν ἄρα αὐτῇ κρεῶν μὲν μναῖ δώδεκα, [3] ἄρτων δὲ χοίνικες τέσσαρες, ἔπινε δὲ οἴνου χόα.

CAP. XXVI.

De Aglaide multivora.

Feminam audio tuba cantâsse, & hoc habuisse diurnum simul opus atque artem, nomine Aglaidem filiam Megaclis. Comam autem habebat appostitiam, & cristam in capite; Testatur autem ea Posidippus. Cœna vero ipsi erat duodecim libræ carnium, & quatuor chœnices panum, bibebat autem congium vini.

1 Μεγακλέους] Posidippus apud Athenæum *lib.* x. Μεγαλοκλέους filiam appellat: quod opinor esse melius. Nam est alius Megacles, Alcmæonis filius, cujus meminit Herodot. in *Clio*. SCHEFF. Pollux *lib.* IV. *cap.* 13. etiam legit Μεγαλοκλέους, unde tamen facile per syncopem Μεγακλέους. KUHN.

2 Περίθετον κόμην] Recte. Nam & Pollux ita, *lib.* II. *cap.* 3. & *lib.* x. *cap.* 41. Differebat, arbitror à προκομίῳ, quod illud quidem in omnimodo capillorum defectu adhiberetur, totumque caput operiret; hoc vero in coronæ modum formatum raritatem tantum eorum emendaret, aut loco naturalium, si minus decori essent, ea parte poneretur, qua maxime conspiciuntur. Quemadmodum & hodie non modo à feminis, sed & viris fieri videmus. SCHEFF.

3 Ἄρτων] MSti Ἄρτον. An ergo Ἄρτου? Sic Pollux IV. II. ἓξ δὲ χοίνικας ἄρτου ἐσιτεῖτο, & in S. Script. passim Ἄρτον κλάσαι. Nihil tamen affirmo. Nam & Athen. *lib.* x. iisdem pene verbis hæc memorans, etiam ἄρτων habet. *Chœnix* autem erat octava pars Modii, & capiebat sextarios duos, h. e. duas libras frumenti. Porro una Chœnix credebatur diurnum esse hominis alimentum, ἡμερήσιος τροφὴ, ut ait Suidas in *v.* Πυθαγόρας. Sed & hinc apud Athenæum *lib.* III. *pag.* 98. Alexarchus Cassandri Macedoniæ Regis Frater, χοίνικα dicitur appellasse ἡμεροτροφίδα. *Congius* vero, seu χοῦς, erat Mensura Liquidi, & capiebat sex Sextarios, qui pares ferme sunt nostris *Pintis*. Vide etiam Budæum *de Asse*. PERIZ.

ΚΕΦ. κζʹ.

Περὶ ἀδδηφαγίας πολλῶν.

Ἀδδηφάγους λέγουσιν ἀνθρώπους γεγονέναι, [1] Πιτυρέα τὸν Φρύγα, καὶ [2] Καμ-

CAP. XXVII.

De voracitate multorum.

Voraces referunt fuisse, Pityrea Phrygem, Cambetem Lydum, Thyum

In MSS. B. & C. Titulus hujus capitis, ὅτι καὶ Ἀλκμὰν ἀδδηφάγος. inconcinnè, nisi putemus, hoc adjectum cæteris. SCHEFF.

1 Πιτυρέα] Nisi scirem maximam in omnibus scriptoribus discrepantiam esse, quoad nomina propria, falsam dicerem hanc lectionem, proque Πιτυρέα, Λιτυέρσας scriberem. Athe-

ᶻ Κάμβητα τὸν Λυδὸν, καὶ Θῦον τὸν Πα-φλα- Paphlagonem, Charidam, Cleony-mum

Athenæus *lib.* x. Λιτυέρσας ὢν μὲν υἱὸς Μίδου νόθος· Κελαινῶν δὲ τῶν ἐν Φρυγίᾳ βασιλεύς. Subdit dein hanc ipſam hiſtoriam. Pollux *lib.* iv. *cap.* 7. Αἰγυπτίοις μὲν ὁ Μανέρως γεωργίας εὑρετὴς, μουσῶν μαθητής· Λιτυέρσας δὲ, Φρυξίν· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Μίδου παῖδα εἶναι λέγουσιν. Scheff.

: Πιτυρέα &c.] Quum Noſter totum hoc Caput, eodem exemplorum ordine, nullis omiſſis vel additis, ex Athenæi *lib.* x. excerpſerit, nullum poteſt eſſe dubium, quin, quando diſcrepare videntur hi Auctores in Nominibus Propriis, culpa ea ſit penes Librarios, & Alter ex Altero corrigi debeat. Πιτυρέα certe rectius vocant Codices Athenæi Λιτύερσαν, Midæ Filium nothum. Confirmantur enim etiam à Polluce iv. 7. Ejuſdem Λιτυέρσου, meminit non Suidas modo, ſed & Schol. *Theocriti Idyll.* x. 41. & Servius *ad Virgilii Ecl.* viii. 68. ut qui advenas ſecum coegerit certatim metere ſegetem, & dein victos occiderit, quemque Phryges dein cantilenis celebraverint, ὡς ἄριστον θεριστὴν, *ut optimum meſſorem*, unde & Cantilena meſſorum, ſive ab eo primum ſive poſtea in eum, compoſita, dicebatur Λιτυέρσης. Mox pro Κάμβητα legit Mediceus i. Κάλλιγα. Sed & Κάμβητα Æliani emendandum cenſeo in illius Κάμβλητα, quia & Nicol. Damaſc. in *Excerptis* hunc Regem Καμβλίταν vocat, docens nos ſimul ætatem Hominis, dum creditum addit, medicamentis eum redactum in inſaniam à *Jardano*, qui fuit Rex Lydiæ, Pater illius Omphales, cui Hercules ſervivit. Θῦον & Θῦν promiſcue, & recte dicitur utrumque. Etiam Corn. Nepos in *Datame*, eundem hunc Paphlagonem ſemper *Thyum* appellat, ex quo ætatem quoque Hominis ad extrema Artaxerxis Mnemonis tempora referendam cognoſcitur. Mox Χαρίδαν apud Ælianum, ſed apud Athenæum Χειρίλαν habemus. Ego vero crediderim utrobique Nomen hoc eſſe corruptum, & legendum, ut Euſtath. *ad Odyſſ.* i. habet, Χαρίλαν: quod idem ac Χαρίλαος, quo, & Χαρίλλου, Nomine appellatus fuit Rex ille Lacedæmonius, cui Patruus erat Lycurgus. Nec dubito hunc ipſum hic deſignari, ſiquidem apud Athen. & Euſtath. dicitur hic Homo illo Voracitatis nomine exagitatus *ab Archilocho*, qui, ut teſtatur Herodotus, vixit tempore Candaulis Lydorum Regis; atque ideo vel æqualis fuit *Charilao*, vel certe paulo poſt vixit; & quidem, licet Parius eſſet, *Lacedæmone*, ubi tamen propter maledicentiam ejus Carmina fuerunt prohibita. Vel quod ignaviam commendaverit in iis Carminibus, melius eſſe affirmans, clypeum abjicere, quam mori. Quapropter, etiam, quum aliquando in Urbe illa eſſet, eodem die ex ea exire eſt juſſus, vide Plutarchum *Inſtit. Lacon. pag.* 239. & Me *infra ad* x. 13. Quod autem ad Formæ mutationem ex Χαρίλαος in Χαρίλας & Χαρίλλος attinet, ſic præter jam dicta etiam Callimachus *Hymno in Palladem v.* 130. Ἀγεσίλαν dicit pro Ἀγεσίλαον. Sed & ita plane Περίλαος, Περίλας, & Περίλλος. Uſitata autem Græcis eſt illa Nominum contractio, vel Formæ mutatio. Sic mox Ἀναξίλας pro Ἀναξίλαος. Sic paſſim Ἀρκεσίλας & Ἀρκεσίλαος. Jam vero Πείσανδρον reſtitui Æliano non tantum ex Athenæi, ſed & ſuis ipſius Codd. MStis: denique Καλαμόδρυν ex Athenæo. Cæterum Euſtathii *ad Odyſſ.* i. verba, à Scheffero hic allata, (ἐσκώφθησαν ὡς πολυφάγοι καί τις Χαρίλας κατὰ Ἀρχίλοχον, καὶ κωμῳδοὶ Κλεώνυμος καὶ Πείσανδρος,) emendanda omnino ſunt, & quidem ita, κατὰ κωμῳδοὺς δὲ Κλ. vel καὶ κατὰ κωμῳδοὺς Κλ. Confer Athenæum, & videbis rem eſſe certam. Nam ita ille: Ἀρχίλοχος δὲ Χειρίλαν εἰς τὰ ὅμοια διαβέβληκεν, ὡς οἱ κωμῳδοποιοὶ Κλεώνυμον καὶ Πείσανδρον. Adde, *Cleonymum* revera ab *Ariſtophane Comico* paſſim irrideri, non modo, ut δειλὸν & ῥίψασπιν, ſed &, ut ἀδδηφάγον. Ita in Ὄρνισι, *pag.* 554. ἔστι γὰρ κατωφαγᾶς τις ἄλλος, ἢ Κλεώνυμος: Ubi Vide Scholia, ut & *ad* Νεφέλας *pag.* 166. De Piſandro vide Scholia *ad* Ὀρνιθ. *pag.* 1612. Periz. De Lityerſa agit quoque Scholiaſtes *Luciani ad Jovem Tragœdum*, ἦν δὲ καὶ ἕτερός τις ὄνομα Διτυέρσης (*leg.* Λιτυέρσης) οὗτος σπείρων ἠνάγκαζε τοὺς παριόντας θερίζειν τοῦ θέρους ἐνισταμένου· εἰ δὲ ἀντέτειναν, ἔκτειναν αὐτούς. quæ plane diverſa ſunt ab illis, quæ Suidas & Scholiaſtes Theocriti de eo tradunt. Ceterum conjecturam. Cl. Perizonii, qui apud Athenæum Χαρίλαν pro vulg. Χειρίλαν ma-

φλαγόνα, καὶ Χαρίδαν, καὶ Κλεώνυμον, καὶ Πείσανδρον, καὶ Χάριππον, καὶ Μιθριδάτην τὸν Ποντικὸν, καὶ Καλαμόδρυν τὸν Κυζικηνὸν, καὶ [3] Τιμοκρέοντα τὸν Ῥόδιον, τὸν ἀθλητὴν ἅμα καὶ ποιητὴν, καὶ Καντίβαριν τὸν Πέρσην, καὶ Ἐρυσίχθονα τὸν Μυρμιδόνος, ἔνθεν τοι καὶ [4] κάνθων ἐκλήθη οὗτος. Λέγεται

mum, Piſandrum, Charippum, Mithridatem Ponticum, Calamodryn Cyzicenum, Timocreontem Rhodium, pugilem ſimul & poëtam, Cantibarim Perſam, Eryſichtonem Myrmidonis filium, qui ob eam cauſſam etiam Aſinus eſt appellatus. Dicitur

malebat, firmat Codex MS. Mediceus Athenæi.

2 Κάμβητα] Placet cum Iſaaco Caſaubono legere ex Athenæo, Κάμβλητα, καὶ Θῦν, καὶ Χειρίλαν Nam & apud alios auctores hæc nomina ſic ſcripta. Niſi quod apud Euſtathium *Odyſſ.* I. pro Χειρίλας, Χαρίλας reperitur, quod proprius à noſtri lectione abeſt. Ἐσκώφθησαν, inquit, ὡς πολυφάγοι καί τις Χαρίλας κατὰ Ἀρχίλοχον, καὶ κωμῳδοὶ Κλεώνυμος καὶ Πείσανδρος. vide Excerpt. *ex Hiſtor. Nicolai Damaſceni.* Apud eundem Euſtathium *Odyſſ.* I. Καμβύσης nominatur primus. Καμβύσης δὲ, ait, βασιλεὺς Λυδῶν φάγος καὶ πολυπότης. Ut de lectione Athenæi & correctione Noſtri adhuc videatur dubitandum, cum hæc vox à noſtra vulgata abſit proprius, & nomen hoc non inuſitatum fuerit in illis regionibus. SCHEFF.

Κάμβητα &c.] Ex Athenæo legit Caſaubonus, Κάμβλητα, Θῦν, Χειρίλαν. tamen & *Thyus* nomen eſt Paphlagonicum, & potuerat non mutari. FABER.

3 Τιμοκρέοντα] Vide de hoc Gyraldum *Dial.* 17. *de Poët.* & Voſſium *de Poët. Græc. p. m.* 28. SCHEFF.

Τιμοκρέοντα] Æqualis hic fuit & inimicus Themiſtoclis, quem & proditionis temere accuſavit, & Carminibus ac comœdia proſcidit, æque ac Simonidem Melicum. Sed Hic quidem illius mortem viciſſim proſecutus eſt hoc Epigrammate:

Πολλὰ φαγὼν, καὶ πολλὰ πιὼν, καὶ πολλὰ κακ' εἰπὼν
Ἀνθρώπους, κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

Occurrit hoc in Anthologia Epigr. Gr. *lib.* III. *cap.* 6. *p.* 308. ubi velim videas, quæ notavit Doctiſſ. Brodæus. *Mithridates* porro eſt celebris ille Rex Ponti, cujus ſodalis & æmulus in vorando & potando fuit *Calamodrys*, Cyzicenus Athleta. PERIZ.

Τιμοκρέοντα] Hujus meminit quoque Euſtathius *ad Homeri Iliad.* Ψ. 690. & Hephæſtion in *Enchiridio pag.* 40.

4 Κάνθων] Ineptiſſima lectio. Quid enim cantho, hoc eſt, *oculi angulo*, ut hæc vox Latine ſonat, cum voracitate? Neque melius interpres, qui ex ea *aſinum* fecit. Nam ut de ſcriptura nihil dicam, quæ non convenit, quis unquam in aſino voracitatem notavit, & non bove potius aut lupo? Neque juvant MSS. quorum A. habet Κάνθων, B. & C. κλάδων. Scribo ergo ἔνθεν τοι καὶ Αἴθων ἐκλήθη οὗτος. Hellanicus apud Athenæum *lib.* X. Ἐρυσίχθονα φασὶ τὸν Μυρμιδόνος, ὅτι ἦν ἄπληστος βορᾶς, Αἴθωνα κληθῆναι. Euſtathius: Ἐρρέθη καὶ ἰδίως Αἴθων καὶ Ἐρυσίχθων ὁ Μυρμιδόνος, διὰ τὸ εἶναι φασὶ βορᾶς ἄπληστος, παρὰ τὸ αἴθειν, ὅ ἐστι κατακαίειν. Recte. Ita enim etiam à Lycophrone vocatur. Ubi Iſaacius Scholiaſtes: Ἐρυσίχθων τις Θεσσαλὸς. ὁ καὶ Αἴθων καλούμενος. Obſerva, non per υ ſed ι ſcribi ejus nomen. Sed & Suidæ propterea λιμὸς βίαιος eſt αἴθων. h. e. violenta fames. Cæterum ad hoc caput poterit referri Maximinus Imperator, de quo Capitolinus, & Helena, de qua Photius. SCHEFF. Vulgata Lectio ſatis proba. κάνθων enim propriè dicitur *aſinus grandior*. Ariſtoph. in *Pace:* Ἠτυχος, ἤτυχος ἠρέμα κάνθων; ubi *Scholia* habent id quod dictum. nec diſſentit Suidas. Auctor ipſe *lib.* X. *Hiſt. An. cap.* 40. Alexandrum, ait, Delphis conſecraſſe cornu aſini Scythici cum hac inſcriptione:

Σοὶ τόδε Ἀλέξανδρος Μακεδὼν κέρας ἄνθετο, Παιὰν,
Κάνθωνος Σκυθικοῦ χρῆμα (l. χρῆμά) τι δαιμόνιον,

Hoc

γέται δὲ ἐν Σικελίᾳ [5] Ἀδδηφαγίας ἱερὸν εἶναι, καὶ [6] Σιτοῦς ἄγαλμα Δήμητρος. Ὁμο-

citur autem in Sicilia templum existere Voracitatis, & Cereris Frumentariæ

Hoc tibi Alexander Macedo mirabile cornu
Dedicat, ô Pæan, ex asino Scythico

&c. vide Pachymerium *lib.* I. *Hist. c.* 4. Cæterum, voracitatis notam dudum in antiquis Scriptoribus asinus sibi impressam habuit. ὄνε γνάθος *asini maxilla*, Eupolis dixit in πολυφαγίαν *voracitatem* apud Hesychium. Apulejus *l.* IV. *Metam.* asinum introducit, *fortiter manducantem*, & *ventri profundo servientem* & *l.* IX. *muli senes circa præsepium capita demersi contruncabant moles palearum.* ubi illud *Scholion Aristophanis* bene quadraret. διὰ τὸ σχήματος ἀδδηφαγίαν (τῶν ὄνων,) δηλοῖ. *ipso habitu corporis.* (quod scilicet capitibus in præsepia demersis steterint) *asinorum voracitatem insinuat.* Adde quod *Polygnotus* mulierem prodigam depicturus, quæ domi abligurit, quod maritus suo labore comparavit, virum in tabula expressit, restionis more funem contorquentem, cui astat θήλεια ὄνος *asina*, quæ se fune contortuplicato protinus ingurgitat. Pausan. in *Phocicis.* unde proverbium natum. ὄκνε τὴν θώμιγγα συνάγειν. *Ocni funem torquere*, quod dicitur in maritum, sedulum quidem illum, sed qui, cum domi sit θήλεια ὄνος. i. e. *uxor gulosa*, non proficit hilum. Hæc, ni fallor, satis probant, ὅπερ ἔδει δεῖξαι, atque adeo Erysichthon ὁ πολυφάγος, apte & eleganter dictus est κάνθων, *asinus magnus* & *vorax.* Antequam vero finiam, ascribere placet, quæ Vopiscus de cibicida quodam habet in *Aureliano. vehementissimè*, inquit, *delectatus est phagone, qui usque eo multum comedit, ut uno die ante mensam ejus aprum integrum, centum panes, vervecem & porcellum comederet: biberet autem infundibulo apposito plus orcâ.* KUHN.

Κάνθων] Miratur Vir doctus *asinum* ex hoc voce ab Interprete Latino effectum fuisse. Sed nihil fuit cur miraretur. κάνθων enim *asinus* est, unde & κάνθις, & κανθήλιος, eaque voce usus Aristophanes plus semel. Vide omnino locum egregium Josephi *pag.* 942. *edit. Basiliensis contra Apionem*, nisi me fallat memoria. Tamen cum alii Scriptores non, *Canthonem*, sed *Æthonem* cognominatum fuisse Erysichthonem dicant, ita legendum cum Scheffero arbitratus sum; cum præsertim viderem quoque αἴθωνα ex veteribus Glossis pro *fame milvina* sumi. Ita Latini *famem* illum vocant, qui perpetuò esuriat; & hujusmodi loquendi formis plenus est Plautus. FABER.

Κάνθων, *Asinus*] Cl. Schefferus legi jubet Αἴθων, quod significat vehementem & quasi *adurentem omnia famem.* Rationes ejus sunt, quod ab Aliis ita hic *Erysichthon* cognominetur, & quod MSti hîc varient, quorum A. quidem (addo Sluisk. & Mediceum utrumque, qui etiam pro Τιμοκρέοντα legunt Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον, τὸν καὶ ἀθλητὴν &c.) habet Κάνθων, at B. & C. (quibus addo Lugd.) κλάδων; sed & quia Κάνθων *oculi angulum* notet, *cui nihil cum voracitate*, & ideo perperam ab Interprete vertatur *Asinus*, quum id non permittat Græcæ vocis scriptura nec sensus, atque insuper neque *Asinus* apud Veteres *Voracitatis* infamia sit aspersus. Posteriora hæc erudite & liquido refutavit Doctiss. Kuhnius, probavitque & κάνθωνα revera notare *Asinum grandiorem*, & *Voracitatem* etiam *Asino* tribui a veteribus: atque ideo *Vulgatam Lectionem satis probam* censet Sed tamen quum Alii, etiam ipse Athenæus, quem utique Noster in his sequitur, illum Αἴθωνα vocitent, vocabulo congrui plane sensus, nec quisquam Alius eum Κάνθωνα dicat, vix dubito, quin vera sit Schefferi conjectura, neque vero Schefferi tantum, sed & jamdudum Had. Junii *in Adagiis*, Meursii *ad Lycophronis Alexandram*, tum Reinesii *Var. Lect.* III. 2. denique Simsonii *ad An. Mundi* 2596. PERIZ. Et Schotti *ad Cent.* I. *Proverb. e Suidâ exc.* 57. At vero in MS. Codice Æliani αἴθων legi dudum monuit Eruditissimus Brodæus *ad Antholog. Epigr. Græc. lib.* II. *pag.* 219.

5 Ἀδδηφαγίας ἱερὸν] Auctor Polemon *lib.* X. *ad Timæum.* vide Athenæum *loco, quem jam sæpius laudavi.* SCHEFF.

6 Σιτοῦς ἄγαλμα] Athenæus *supra dicto loco*, Eustathius *Iliad.* B. παρὰ δὲ Συρακουσίοις ἐτιμᾶτο Δημήτηρ Σιτὼ, διὰ τὴν ὡς εἰκὸς ἐπιμέλειαν καὶ εὐφορίαν ἐκεῖ τοῦ σίτου. SCHEFF.

Ὁμολογεῖ δὲ καὶ 7 Ἀλκμὰν ὁ ποιητὴς, ἑαυτὸν 8 πολυβορώτατον γεγονέναι. Καὶ Κτησίαν δὲ φησί τινα Ἀναξίλας ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητὴς πολλὰ ἐσθίειν.

riæ ſimulacrum. Teſtatur etiam Alcman poëta, ſe fuiſſe voraciſſimum. Et Anaxilas comicus dicit, Cteſiam quendam multa edere.

7 Ἀλκμὰν] Verſus hi ſunt.

--- Τάχα δὲ πλέος

Ετνεος, οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμὰν &c. SCHEFF.

Ἀλκμὰν] Poëta fuit Lyricus, patria Lacedæmonius. Sed quomodo vide *infra ad* XII. 50. Vixit aliquandu ante Cyrum Perſam.

Sicuti Comicus, qui ſequitur, *Anaxilaus*, tempore Platonis floruit. PERIZ.

8 Πολυβορώτατον] Auctor notarum Codic. Bigotiani ſcribit, Gyraldum *dial.* IX. *de Poëtis* legere πολυβρώματον. Sed non eſt opus mutatione. Βορόταξον pro *edaciſſimo* uſurpavit etiam Lucianus. SCHEFF. Παμβορότατος eſt apud Noſtrum in *de Hiſt. An.* KUHN.

ΚΕΦ. κη΄.

Περὶ τῶν παρὰ Ῥοδίοις τιμωμένων ὄψων.

CAP. XXVIII.

De obſoniis, quæ apud Rhodios ſunt in pretio.

1 Ἀλλὰ ἔγωγε ὑμῖν ἐθέλω εἰπεῖν Ῥόδιον δόξαν. 2 Ἐν Ῥόδῳ, φασὶ, τὸν μὲν εἰς τοὺς ἰχθῦς ὁρῶντα καὶ θαυμάζοντα αὐτοὺς, καὶ ὄντα τῶν ἄλλων ὀψοφαγίστατον, ἀλλὰ τοῦτόν γε ὡς ἐλευθέριον ὑπὸ τῶν δημοτῶν ἐπαινεῖσθαι· τόν γε μὴν 3 πρὸς τὰ κρέα ἀπονεύοντα, ὡς φορτικὸν καὶ

Ego verò Rhodiam vobis opinionem commemorare volo. In Rhodo, ajunt, ſi quis piſces intueatur, eoſque admiretur, & maxime edat præ aliis, eum vero à plebejis quaſi liberalem laudari. Qui verò ad carnes declinet, eum ut agreſtem & ven-

Περὶ τῶν παρὰ Ῥοδίοις] Codex Mediceus plurimum quantum diſcedens a reliquis MSS. argumentum hujus capitis ſic repræſentat, πῶς Ῥόδιοι περὶ ἰχθυοφάγων καὶ τυροφάγων, & mox in contextu pro πρὸς τὰ κρέα Idem habet τὰ τύρεα. Coiſlinianus vero hoc caput cum præcedenti connectit.

1. Ἀλλὰ ἔγωγε ὑμῖν] Sluisk. Codex, qui nullis Argumentis Capita diſtinguit, ſed tantum majore & rubra Litera, Novum hic ſtatuit Caput. At Lugd. qui ſingulis Capitibus quædam præmittit Argumenta, ſed longe à Vulgatis diverſa, hæc tamen prorſus ſine ulla diſtinctione, ne quidem Novi Verſus aut Regulæ, jungit Superioribus. Et ſane Locutio hæc ſuperiora, quibus expoſuerat Ælianus, quid Alii referrent, reſpicit, iiſque nectit ſequentia; quorum ipſe

jam eſt Auctor. Sic II. 21. Καὶ τοῦτο μὲν διατεθρύλληται, ὃ δὲ μὴ εἰς πάντας πεφοίτηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρῶ. Vide & *ſupra cap.* 19. Latini ſimiliter pene, *Ego vero*, dicunt. PERIZ.

2. Ἐν Ῥόδῳ] Qui hoc peculiariter de Rhodiis, præter Noſtrum, tradat, ſcio neminem. Interim vulgo veteres eſum piſcium conſtat magni feciſſe, eoſque habuiſſe inter delicias. vide Nonnum *de re cibaria lib.* III. *cap.* 4. & feſtivam hiſtoriam de Icaſiis apud Strabonem *lib.* XIV. *p. m.* 658. SCHEFF.

3. Εἰς τὰ κρέα ἀπονεύοντα] Sic quidem Editi, at MS. uterque, & Lugd. & Sluisk. & Mediceus uterque habent πρὸς τὰ κρέα: Haud dubie rectius. Certe enim amat hoc Verbum in illo Senſu cum iſta Præpoſitione conſtrui, ut vel ex Stephano conſtat. Similiter ἀποβλέπειν, *infra* VII. 13. ἀλλ' εἴγε νέοι, ὥσπερ οὖν πῶλοι, πρὸς τὸν τέλειον ἀποβλέπουσι.

Et

καὶ [4] γάστριν διαβάλλουσι Ῥόδιοι. Εἴτε δὲ ἐκεῖνοι ὀρθῶς, εἴτε [5] ἐκεῖνοι φλαύρως, ὑπερφρονῶ τοῦτο ἐξετάζειν.

ventrem, traducunt Rhodii. Verùm recte ne, an vero inepte illi ita faciant, id verò inquirere superſedeo.

Et XII. I. ἀπολέψας πρὸς τὸν ἀγοραστήν. PERIZ.

4 Γάστριν] Hominem *ventri deditum*, *lurconem*. Vide Ampliſſ. Cuperum *Obſerv.* III. 10. & adde Heſiod. Θεογ. v. 26. ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον. PERIZ.

5 Εἴτε ἐκεῖνοι φλαύρως] MS. B. εἴτε οὗτοι φαύλως, etiam MS. C. habet φαύλως, ſed ex emendatione ac extrito λ. Mihi lectio MS. B. videtur optima. SCHEFF. Τὸ φλαύρως non rejiculum eſt. Atticum enim cenſetur, ut φαῦλον commune, Suidam vide & Thomam in *Eclog. Atticis.* ubi ait: φαῦλον τὸ κακὸν καὶ τὸ εὐτελές. φαῦρον (l. φλαῦρον) ἢ μόνον τὸ κακόν. *φαῦλον, malum & vile notat. φλαῦρον autem tantùm malum. Indic.* v. KUHN. Ut MS. B. ſic & Lugd. εἴτε οὗτοι φαύλως. Et ſic paſſim Græci. At Sluisk. tuetur vulgatum, nec male. Proprie enim enim notat τὸ φλαῦρον, *nugatorium*, *ineptum*, & dicitur Attice pro φλυαρός, cenſente ita Euſtathio *ad Il.* A. Referendus huc elegans Veſpaſiani Jocus apud Sueton. *cap.* 22. ubi Imp. admonitus à Floro Meſtrio *Plauſtra* potius, quam *Ploſtra*, dicendum, poſtero die eum non *Florum*, ſed *Flaurum* ſalutavit, quaſi diceret, *Ineptum Nugatorem*. Sed & ſic *infra* VIII. 17. Darius, ὑπὲρ αὐτοῦ φλαύρως ἔλεγεν, ἀπαιτεῶνα λέγων, καὶ ἄνθρωπον κάκιστον. Iſocrates *de Pace p.* 414. δέδοικα μὴ πειρώμενος ὑμᾶς εὐεργετεῖν, αὐτὸς ἀπολαύσω τι φλαῦρον, *Vereor, ne tentans vobis benefacere, ipſe quid mali patiar.* De piſcibus carni prælatis, & ideo ὄψου voce κατ' ἐξοχὴν ornatis vide Athenæum XII. 2. & 3. PERIZ.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅτι ὄϊς λέοντα ἔτεκεν.

Λέγουσι Κώων παῖδες, ἐν Κῷ τεκεῖν ἔν τινι ποίμνῃ [1] Νικίππου τοῦ

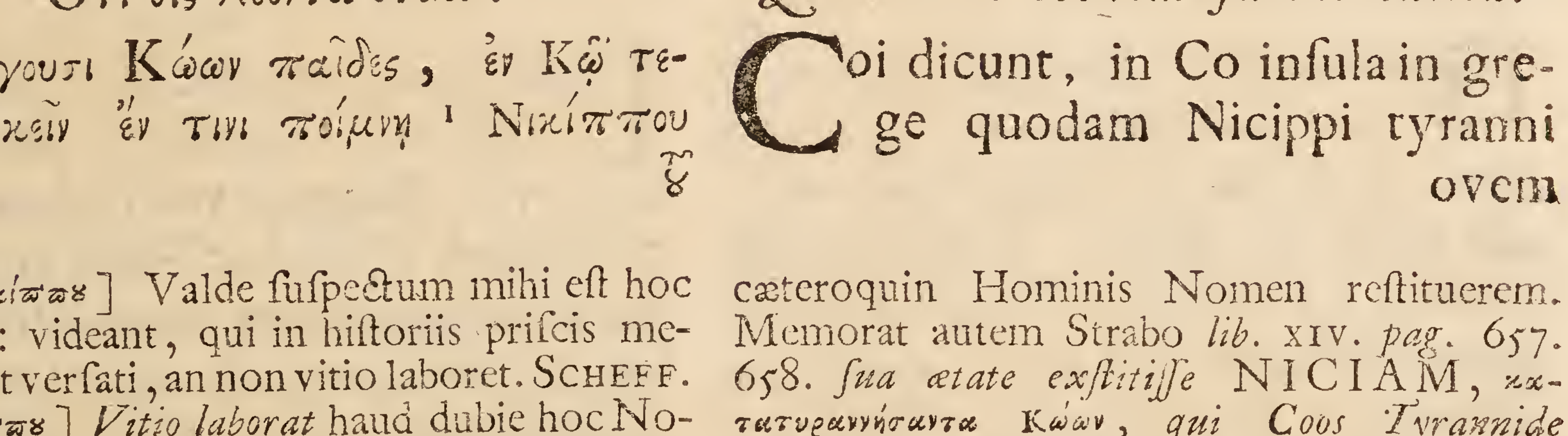
CAP. XXIX.

Quod ovis leonem fuerit enixa.

Coi dicunt, in Co inſula in grege quodam Nicippi tyranni ovem

1 Νικίππου] Valde ſuſpectum mihi eſt hoc nomen: videant, qui in hiſtoriis priſcis melius ſunt verſati, an non vitio laboret. SCHEFF.

Νικίππου] *Vitio laborat* haud dubie hoc Nomen, ut ait & ſuſpicatur Doctiſſ. Schefferus, licet nihil nos juvent MSti. Verum quam corrupta ſint paſſim in Æliani Codicibus Nomina Propria, vidimus jam *cap.* 25. & 27. videbimuſque ſæpius *infra*. Sed & longe utilius publico fore arbitror, ſi aliunde hujus Tyrannidis Veſtigia & Tempus in Lucem protraham, quam ſi ex MStis ſolum Ignoti cæteroquin Hominis Nomen reſtituerem. Memorat autem Strabo *lib.* XIV. *pag.* 657. 658. *ſua ætate exſtitiſſe* NICIAM, κατατυραννήσαντα Κώων, *qui Coos Tyrannide oppreſſerit, & cui*, ἰδιώτῃ ἔτι ὄντι, ut ait Noſter, *ſe oppoſuerit* (ἀντεπολιτεύσατο) *Theomneſtus celebris Pſaltes.* Sed prævaluit Nicias, & idcirco ejus Effigiem & Nomen ſervarunt nobis etiam Nummi iſtius Inſulæ, exhibentes laureatum caput cum inſcriptione ΝΙΚΙΑΣ. Cujuſmodi duos hic exhi-

τοῦ τυράννου οἶν· τεκεῖν δὲ οὐκ ἄρνα, ἀλλὰ λέοντα. [2] Καὶ οὖν τὸ σημεῖον τοῦτο τῷ Νικίππῳ τὴν τυραννίδα τὴν μέλλουσαν αὐτῷ μαντεύσασθαι, ἰδιώτῃ ἔτι ὄντι.

ovem peperiſſe; peperiſſe verò non agnum, ſed leonem. Atque id portentum Nicippo, qui tum privatam adhuc vitam agebat, futuram tyrannidem portendiſſe.

exhibemus ex Goltzii *Græcia*, *Tab*. 21. Vix itaque dubito, quin in illius *Nicippi*, nuſquam alibi nec ſcripti Tyranni, Nomen ſuccedere debeat ille, cujus memoriam nobis & Hiſtoriæ & Nummi Coorum prodiderunt, & pro Νικίππου legendum ſit Νικίου, & mox pro Νικίππῳ, corruptione jam ſemel facta, & facilius ideo repetita, Νικίᾳ. PERIZ.

2 Καὶ οὖν τὸ σημ] Lugd. Codex, καὶ οὖν καὶ τὸ σημ. Atque ita omnino legendum, poſtulante id Græciſmo, & Auctoris Noſtri perpetua conſuetudine in ſimili nexu. Vide in paucis illis Capitibus, quæ jam habuimus, *cap*. 10. Οἱ Κρῆτές εἰσιν τοξεύειν ἀγαθοὶ, καὶ οὖν καὶ τὰς αἶγας βάλλουσιν ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσιν. *cap*. 24. Προκαλεῖται εἰς μονομαχίαν τὸν Ηρακλῆ, καὶ οὖν καὶ ἔτισε δίκας. Adde *cap*. 3. & 4. *extr*. & *cap*. 16. IDEM.

ΚΕΦ. λ.

CAP. XXX.

Ὅτι Γαλέτης οὐ μᾶλλον διὰ τὴν μορφὴν, ἢ διὰ τὴν σύνεσιν ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου λίαν ἠράσθη.

Galetem non ob formam magis, quàm intellectum à Ptolemæo fuiſſe adamatum.

Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἐρώμενον εἶχε [1] Γαλέτην ὄνομα, ἰδεῖν κάλλιστον. [2] Ἀμείνων δὲ ἦν ἄρα [3] τῷ μειρακίῳ γνώμη τῆς μορφῆς. Πολλάκις γοῦν αὐτῷ καὶ ὁ Πτολεμαῖος ἐμαρτύρει, καὶ ἔλεγεν· ὦ ἀγαθὴ κεφαλὴ, κακοῦ μὲν οὐδεπώποτε οὐδενὶ γέγονας αἴτιος, πολλοῖς δὲ καὶ πολλὰ ἀγαθὰ προυξένησας. Ὁ μὲν ἵππευε σὺν τῷ βασιλεῖ τὸ μειράκιον· ἰδὼν δὲ πόρρωθεν [4] ἀγομένους τινὰς

Ptolemæus rex amaſium habebat, Galetem nomine, pulcherrimum viſu. Animus verò juvenis longe formam ſuperabat. Sæpe igitur etiam Ptolemæus eum prædicabat, dicebatque, ô benignum caput! Nulli Tu unquam ullius mali fuiſti cauſa, ſed contra multis multa bona præſtitiſti. Hic aliquando cum Rege adoleſcens equitabat: quum verò procul aliquos ad

1 Γαλέτην] MS. Mediceus Γαλέστην. Sluisk. Γαλέστιν.

2 Ἀμείνων δὲ ἦν ἄρα τῷ μειρακίῳ] MSS. B. & C. habent, teſte Scheffero, ἀμείνων ἢ τούτου τοῦ μειρακίου. Accedit Lugd. noſter, ita tamen legens, ἀμείνων ἦν ἄρα τούτου τοῦ μειρακίου (ſed indubio calami lapſu ſcriptum eſt μακαρίου) ἡ γνώμη τ. μ. Videntur ſane majorem hæc Emphaſin præferre. Sed Sluisk. vulgatum retinet. PERIZ.

3 Τῷ μειρακίῳ] MSS. B. & C. ἀμείνων ἢ τούτου τοῦ μειρακίου ἡ γνώμη. Videtur ſcribendum, ἀμείνων δὲ ἦν ἄρα τούτου τοῦ μειρακίου ἡ γνώμη. SCHEFF. Cur vulgatæ lectionis nos pœnitere debeat, non video. KUHNIUS.

4 Ἀγομένους τινὰς ἐπὶ θανάτῳ] Emendari debuit ἀγομένους τινὰς, τοὺς ἐπὶ θανάτῳ, Sic enim ſo-

τινὰς ἐπὶ θανάτῳ, [5] οὐ ῥαθύμως εἶδεν, ἀλλ' ἔφη πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, ὦ βασιλεῦ, ἐπεὶ κατά τινα δαίμονα τῶν ἀγομένων ἀγαθὸν, [6] ἐπὶ ἵππῳ ἐτύχομεν ὄντες, φέρε, εἴ σοι δοκεῖ, τὴν ἔλασιν ἐπιτείναντες, καὶ συντονώτερον ἐπιδιώξαντες, [7] Διόσκουροι τοῖς δειλαίοις γενώμεθα [8] σωτῆρες ἔνθα, καὶ

ad supplicium duci videret, non oscitanter id vidit: Sed, ô rex, inquit ad Ptolemæum, quandoquidem prospera quadam istorum, qui ducuntur, fortuna, in equis nunc forte sumus, age, si tibi videtur, cursum intendentes & vehementius persequentes, appareamus miseris istic Dioscuri Servatores, &

solent boni Scriptores, & qui Attice loquuntur. Supplendum enim ὁδόν. FABER. Quod ut non negaverim; ita certum est, non ubique τὴν adhiberi. Simpliciter enim, ἐπὶ θανάτῳ, *duci ad supplicium*, non insolens est. Joseph. *lib.* VIII. *Antiq. Judaic. cap.* 7. ἀπέστελλε τοὺς ἀνάξαντας, εἰ λάβοιεν, ἐπὶ θανάτῳ, *misit, qui illum, si capere possent, ad supplicium reducerent.* Alia exempla εἴσεται ὁ ἐντυχὼν τοῖς βιβλίοις. KUHN.

Ἀγομένους τινὰς ἐπὶ θανάτῳ] Sic VIII. 14. ὅτε ἐνόσει ἐπὶ θανάτῳ. Ut tanto certius liqueat, quod ex Josepho jam declaravit Kuhnius, scitam satis & integram esse hanc locutionem, nec requiri articulum τὴν, quem Faber volebat additum. PERIZ. Eandem loquutionem adhibuit Nicolaus Damascenus in *Excerptis Peiresc. pag.* 433. ἐκέλευσε τῷ ἀνδρὶ, εἰ μὴ παραδῷ Νάναρος τὸν Παρσώνδην, λαβόμενος τῆς ζώνης ἄγειν αὐτὸν ἐπὶ θανάτῳ.

5 Οὐ ῥαθύμως εἶπεν] Legendum ἔχεν, non εἶπεν. FABER. Faber putat ἔχεν legendum, mihi vera lectio videtur εἶδεν. Sic enim & *infra lib.* XI. *cap.* 29. οὐδὲ ἀργῶς αὐτοὺς εἶδεν. SCHEFF. Vulgatum alicui posset placere, non enim *perfunctoriè*, aut quasi *aliud agens* dixit, sed *serio* &c. KUHN. Mihi certe *Vulgatum placere* neutiquam *potest*, ut in quo inepta plane & frigida est oppositio, nihil utique diversi continens, nisi τῷ ἔφη addatur aliud adverbium, quod opponatur τῷ ῥαθύμως. Nec tamen probo Fabri sententiam, pro εἶπεν legentis ἔχεν, sed Schefferi, verissima emendatione corrigentis εἶδεν. Et firmatur Hæc ejus Conjectura Codice Sluiskiano, qui liquido ita exhibet, ut adeo in Textum eam recipere non dubitaverim, in quo etiam nunc confirmor ab utroque Mediceo, & duobus Regiis. Adde, sensum ita evadere quam maxime concinnum. Et sic *infra*, non tantum II. 28. οὐδὲ ἀργῶς αὐτοὺς εἶδεν, sed & XII. 58. μὴ ἀργῶς ἰδὼν τὸν ἄνθρωπον. V. 17. οὐκ ἀργῶς τοῦτο παρεῖδον. PERIZ.

6 Ἐπὶ ἵππῳ ἐτύχωμεν ὄντες] Sic quidem & MSti. Sed tamen prorsus putem scripsisse Auctorem ἐφ' ἵππων. Postulat id Græcæ Linguæ ratio, & usus voculæ Ἐπὶ. Sed & ita ipse Ælianus *Hist. Anim.* XII. 34. καὶ ἐπ' αὐτῶν γε τοὺς ἐνοπλίους κινδύνους ὑπομένουσιν, ὥσπερ οὖν οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῶν ἵππων. *Et in iis* (Asinis) *sedentes bellica pericula sustinent, sicut Græci in equis.* Sic βαδίζειν ἐφ' εἱμάτων, *ambulare in tapetibus, infra* IX. 3. & ὠκέης ἐπὶ νηὸς ἄγων κούρην, *celeri in navi ducens puellam apud* Hesiodum Θεογον. 991. Ἐπὶ cum dativo alias habet significationes. Vide *Indicem.* PERIZ.

7 Διόσκουροι σωτῆρες] Solenne Dioscurorum cognomentum. vide Gyrald. *de diis Synt. pag.* 180. & Bourdelot. *ad Heliod. lib.* IV. *pag.* 81. SCHEFF.

8 Σωτῆρες, ἔνθα καὶ ἀγαθοὶ παρεστάται] Istud ἔνθα ineptum est & ridiculum. Legendum σωτῆρες δῆτα, vel δῆθεν. FABER. Assentior Fabro esse hoc ineptum: at vero δῆτα, l. δῆθεν legendum nec dum invenio. SCHEFF. Pro ἔνθα hoc loco legerem ὄντως. σωτῆρες ὄντως sunt Servatores non titulo tenus, sed re ipsa, ut Castores apud Ethnicos, in candidis equis visi. vid. Pausan. *Messen.* Florum, &c. KUHN. Vehementer turbavit Eruditos Interpretes, Fabrum, Schefferum, Kuhnium, vocula istæc ἔνθα, quam idcirco rejiciunt omnes, eique sufficiunt vel δῆτα, vel ὄντως. Sed nihil prorsus mutant MSti, atque adeo pene putem, ferri eam posse, modo aliter, & ut à Me, etiam à Gesnero, factum, istæc distinguantur, h. e. distinctionis notula ponatur non ante, sed post ἔνθα. Sic sensus erit:

καὶ ἀγαθοὶ παραστάται· τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον ἐπὶ τῶν Θεῶν τούτων. 9 Ὁ δὲ ὑπερησθεὶς αὐτοῦ τῇ χρηστότητι, καὶ τὸ φιλοίκτιρμον ὑπερφιλήσας, καὶ ἐκείνους ἔσωσε, καὶ 10 ἐπὶ πλέον προσέθηκε τὸ φίλτρον τοῦ κατ' αὐτὸν ἔρωτος.

KEΦ.

& boni Præſtites: id quod de his Diis vulgo dici ſolet. Ille verò maximam voluptatem capiens ex ejus bonitate & propenſum ad miſericordiam animum deamans, cum iſtos ſervavit, tum amori, quo eum deperibat, multum addidit.

CAP.

erit: *Appareamus miſeris Caſtores Servatores, iſtic*, (quo ſcil. Illi dicuntur, & Nos equis citatis accurremus) vel *hoc temporis momento*, (Nam ἔνθα etiam Tempus æque ac Locum notat, ut omnia pene Adverbia Loci. Heſiod. ἔργ. *v.* 493. ἔνθα ἄοκνος ἀνὴρ οἶκον, ὀφέλλει, h. e. *hoc tempore*, ἐν ὥρῃ ſcil. χειμερίῃ) *& boni Adjutores*, vel *Præſtites*. Παρίςασθαι enim maxime notat auxiliari, vel præſto eſſe alicui ad auxilium ferendum. Epict. 39. ἀλλ' ἔνι λόγος, καὶ σὺν τούτοις παρίςασθαι τῷ φίλῳ, καὶ πατρίδι συγκινδυνεύειν. Ariſtoph. in *Veſpis*, ἴθι, μοι παράςηθ', *Veni & ſuccurre mihi.* Παραςάτης vero ſpeciatim notat eum, qui in acie alter alteri adſtat, quales ſibi invicem opitulari par eſt. Hinc Dionyſ. Halic. *lib.* 11. μὴ καταλιπεῖν τὸν παραςάτην. Vide & omnino Suidam. At de diis adhibitum ſignificat eos, qui *Præſides*, vel potius *Præſtites*, & *Statores mali* ſunt Hominibus. Cæterum τὸ ἔνθα ſi penitus etiam abeſſet, non ſane deſiderarem, legeremque σωτῆρές τε καὶ ἀγ. Hæc jam notaram, quando Ampliſſ. Clementii prolixa voluntate, & Doctiſſ. Boyvinii cura ac manu intellexi, non tantum Regios Codices in Gallia ſervare vulgatam Lectionem; ſed & Virum hunc Doctiſſ. ſuſpicari legendum, Σωτῆρες ἔνθα κἀγαθοὶ παραςάται, ut Senarius ſit Jambicus Veteris alicujus Tragici, quæ elegans ſane & probabilis eſt conjectura. Poſſet etiam videri ſumptus ex ſolenni quodam Carmine in Caſtores, quia ſequitur, τοῦτο δὴ &c. quo ſignificatur ſolennem eſſe eam de his Diis loquendi formulam. PERIZ.

9 Ὁ δὲ ὑπερησθεὶς] Sluisk. ὑπερήσθη IDEM.

10 Ἐπὶ πλέον προσέθηκε τὸ φίλτρον] Lugd. τῷ φίλτρῳ. Atque ita etiam ex Regiis Codex 3064. Et putem id præferendum. Nam προστιθέναι τι, pro *augere aliquid*, durum eſt & inſolitum: at προστιθέναι τί τινι, *adjicere aliquid alicui*, ſive Rei, ſive Perſonæ, uſitatum plane. Notum illud ex *Euang.* καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Τὸ φίλτρον τοῦ ἔρωτος vel intendit ſimpliciter ſignificationem *Amoris*, vel notat *Benevolentiam amoris.* Sic Lapis apud Spon. *Itin. Tom.* 1. *pag.* 403. Κατὰ τὸ πρὸς τὴν πατρίδα φίλτρον. Oppian. Κυνηγ. III. 107.

> Ἠέρα τόσον τεκέων τε, καὶ ἀρτιγένοιο γενέθλης,
> Φίλτρον ἐνὶ κραδίῃ ςάξεν θεὸς ----.

Ἐπὶ πλέον autem dicitur, ut Latinis, *majorem in modum*, vel *amplius.* Sic Lucian. *Dial. Meretr.* IV. εἴ μοι ἐπὶ πλέον ὀχλήσειας, ἄπειμι ἤδη, *ſi me amplius turbaveris, abeo jam nunc.* Similiter ἐπὶ πολὺ καὶ ἀμέτρως μεμνῆσθαι τῶν ἔργων ἑαυτοῦ, apud Epictet. *cap.* 53. IDEM.

ΚΕΦ. λα΄.

Περσικὸς νόμος, περὶ τοῦ δῶρα προσφέρειν τῷ βασιλεῖ.

Νόμος οὗτος Περσικὸς ἐν τοῖς μάλιστα ὑπ᾽ αὐτῶν φυλαττόμενος, ὅταν [1] εἰς Πέρσας ἐλαύνῃ βασιλεὺς, πάντες αὐτῷ Πέρσαι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἕκαστος [2] προσκομίζει· ἅτε δὴ ὄντες

CAP. XXXI.

Lex Perſarum, de ferendis Regi muneribus.

Lex eſt Perſica, quæ vel maxime ab illis ſervatur. Quum rex in Perſidem equitat, omnes ei Perſæ, ſinguli pro ſuis facultatibus munera offerunt: quippe qui agriculturæ dediti

1 Εἰς Πέρσας ἐλαύνῃ] Hoc non capio. Nec enim id ſignificat, quod vult Interpres, *quum in Perſia equitat, ſed cum iter facit in Perſiam*, Εἰς Πέρσας namque ſignificat ad locum. At hoc quomodo conveniet ei, qui jam apud Perſas rex eſt? videntur excidiſſe aliqua. SCHEFF. Εἰς Πέρσας Atticum eſt, pro ἐν Πέρσαις. Sic Noſter *infra lib.* IV. *cap.* 18. κατῆλθεν ἐν Σικελίᾳ pro εἰς Σικελίαν. Ita promiſcuè utuntur his præpoſitionibus Attici. Res vel ex Novo Teſtamento conſtare poteſt. ergo εἰς Πέρσας ἐλαύνειν, eſt *iter in Perſis facere* vel *in Perſia*. vid. *Indic.* in εἰς. KUHN.

Εἰς Πέρσας] Ad hæc verba offenderunt graviter Interpretum plerique. Vultejus ſatis recte reddiderat, *in Perſiam*. At mox Geſnerus, & Reliqui, maluerunt *in Perſia*. Donec Schefferus ſe *hoc non capere* præfatus, neque vulgatam Verſionem Græcis reſpondere cenſet, neque Græca commodum habere ſenſum autumat, quia *non conveniat*, Eum, *qui jam apud Perſas Rex eſt*, dici, *equitare in Perſidem*. Cl. Kuhnius Verſionem tuetur, promiſcuo præpoſitionum εἰς & ἐν uſu apud Atticos. Sed minime opus, ut eo decurramus. Recte enim ſatis expediri poſſunt Græca, & recte dicitur Rex Perſarum ἐξιέναι & ἐλαύνειν εἰς Πέρσας, quando ex Aula ſua & Urbe Regia prodit in publicum, in agrum, & regionem Populi ſui. Quin ita plane etiam privati Cives ex ædibus ſuis in Forum & Concionem Athenienſium prodeuntes dicuntur II. 16. Παρελθεῖν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Et ſic alibi ſæpius. Sed & nihil in eo abſurdi, *Regem Perſarum* revera *proficiſci in Perſidem*, quum ille neutiquam habitarit ſemper in Perſide, ſed plerumque extra eam, modo Suſis, modo Ecbatanis, modo Babylone, rarius Perſepoli. Hinc Diogenes Cynicus apud Plutarchum *de Profectu Virtut. pag.* 78. ſuam commigrationem Thebis Corinthum, Corintho Athenas, comparabat ταῖς βασιλέως, ἔαρος μὲν ἐν Σούσοις, καὶ χειμῶνος ἐν Βαβυλῶνι, θέρους δὲ ἐν Μηδίᾳ, διατριβαῖς, *Regis* (κατ᾽ ἐξοχὴν,) *verno quidem tempore Suſis, hyberno Babylone, at æſtivo in Media, habitationi.* Sed & diſerte idem Auctor in *Alexandro pag.* 703. ἐνίους μὴ πολλάκις Ὦχον δὲ μηδὲ ἅπαξ, εἰς Πέρσας παραγενέσθαι, ἀποξενώσαντα τῆς πατρίδος ἑαυτὸν, *quoſdam Reges haud ſæpe, Ochum vero ne ſemel quidem veniſſe in Perſidem, perpetuo agentem in peregrinatione extra patriam.* Alia & plura vide apud Barn. Briſſon. *de Regno Perſ.* Hinc ergo & recte & ſæpe legimus apud Veteres, Regem veniſſe εἰς Πέρσας. Xenoph. *Cyripæd. lib.* VIII. *p. m.* 135. Cyrum ait dediſſe munera, ὅσαπερ καὶ νῦν ἔτι δίδωσι, ὁπόταν περ ἀφίκηται βασιλεὺς εἰς Πέρσας. Quis quæſo Βασιλεὺς, niſi *Perſarum*? Plutarch. in *Alex.* ὥσπερ εἰώθεισαν οἱ βασιλεῖς, ὁσάκις εἰς Πέρσας ἀφίκοιντο. Quin ex hoc rariore adventu in Perſidem, vel progreſſu in publicum, & ſingulas ejus regiones, quas ex inſtituto Cyri obire debebant, ortum rear, ut adventanti Regi munera, de quibus Auctor hic agit, ſinguli adtulerint. PERIZ.

2 Προσκομίζει ἅτε] Hæc puncto commate aut colo tantum diſtinguenda. mox vero poſt πεφυκότες ſcribendum punctum, & ſubjungendum, οὐδὲν δὲ τῶν &c. nam ſequitur ἀλλ᾽, quod,

τες ἐν γεωργίᾳ, καὶ περὶ γῆν πονούμενοι, καὶ [3] αὐτουργοὶ πεφυκότες, οὐδὲν τῶν ὑβρισμένων, οὐδὲ τῶν ἄγαν πολυτελῶν προσφέρουσιν, ἀλλ' ἢ βοῦς, ἢ ὄϊς, [4] οἱ δὲ σῖτον, καὶ οἶνον ἄλλοι. Παρεξιόντι δ' αὐτῷ, καὶ παρελαύνοντι, ταῦτα ὑπὸ ἑκάστου πρόκειται, καὶ ὀνομάζεται δῶρα, [5] καὶ δοκεῖ τούτῳ. Οἱ δὲ ἔτι τούτων ἐνδεέστεροι τὸν βίον, καὶ γάλα, καὶ φοίνικας αὐτῷ, καὶ τυρὸν προσφέρουσι, καὶ [6] τρωκτὰ ὡραῖα, καὶ τὰς ἄλλας ἀπαρχὰς τῶν ἐπιχωρίων.

ΚΕΦ.

diti ſunt, & terræ colendæ operam navant, ſuaque manu laborant, neque nimis vilia, neque nimis precioſa donant, ſed aut boves aut oves: hi etiam frumentum, & alii vinum. Prætereunti autem ipſi & prætereqnitanti hæc à ſingulis apponuntur, & munerum nomine vocantur, & talia cenſentur ipſi. Qui verò ſunt etiam his victu magis egeni, lac, dactylos & caſeum ipſi ferunt, maturaque bellaria, & alias primitias fructuum, qui in ea regione naſcuntur.

CAP.

omiſſo δὲ, non habet quo poſſit referri. SCHEFF. Neque hæc cepit Schefferus, atque idcirco Participia ὄντες, &c. non tantum vult jungi ſuperioribus ſatis frigide, ſed &, diſtinctione maxima poſt πεφυκότες poſita, ſeparari à ſequentibus, addita inſuper particula novam in periodum excitandis. Perperam prorſus. Etenim Auctor generatim quum dixiſſet, dona afferre Regi ſingulos pro viribus, id nunc declaraturus ſpeciatim & per exempla, dividit multitudinem Perſarum in duo potiſſimum genera, *Agricolas*, & *Alios iis pauperiores*, & ita, qualia utrique conferant, exponit: Agricolæ ſcil. nihil vile aut ſordidum, ſed vel boves, vel oves &c. Si quid hic mutandum, omitterem prius illud προσφέρουσιν, quod mox ſequitur, quaſi ex gloſſa vel margine ortum, tanto magis, quia & dein repetitur. Sed nihil mutant MSti. PERIZ.

3 Αὐτουργοὶ] Male, opinor, in Verſione addebatur *opifices*, quum per omnes has phraſes, ὄντες ἐν γεωργίᾳ, πονούμενοι περὶ γῆν, αὐτουργοὶ πεφυκότες, ita conjunctas deſignetur tanto liquidius alterum illud Hominum genus, h. e. *Agricolæ*, qui per ſe & ſuam ipſorum familiam colebant Terram, ut faciebant antiquis temporibus plerique, inprimis quando terræ adhuc vicatim habitabantur, quod vel maxime uſitatum fuit in Oriente. Tales nobis etiam in Comœdiis Terentii exhibentur Menedemus, Demea, alii. Hos autem dictos Græce αὐτουργοὺς ex Hiſtoria Quinctii Cincinnati ſatis liquet, quem Dion. Halic. *lib.* x. bis, primum ex Conſulatu *rediiſſe in ſuum tugurium, & vixiſſe, ut prius*, τὸν αὐτουργὸν βίον, *vitam ruſticam*; dein iterum ex Dictatura *reſumpſiſſe* τὸν αὐτουργὸν αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ βασιλικοῦ βίον, *ſuam Ruſticam vitam pro Regia.* Negare tamen nolim, vocabulum hoc etiam ad *Opifices* & *mercenarios* tandem tranſlatum, ſed hic diſerte *Agricolis* jungitur, & *pauperioribus* τοῖς ἐνδεεστέροις τὸν βίον opponitur, qui fuerunt ſine dubio *Opifices*, & *Mercenarii*, qui diurni victus gratia ſuam operam illis Agricolis locabant. IDEM.

4 Η δὴ σῖτον] Neſcio quem codicem ſecutus ſit Camillus Peruſcus, quum uterque meus habeat diſerte, οἱ δὲ σῖτον, καὶ οἶνον ἄλλοι. Vere & eleganter: nec dubitavi recipere in Textum. IDEM.

5 Καὶ δοκεῖ τούτῳ] Legendum τοῦτο, & locus aliter interpretandus. FABER. Fabri conjecturam lubens amplector, legentis τοῦτο, & verto, *atque id eſſe videntur*, tum Regi ſcil. tum aliis. h. e. appellantur dona, & habentur pro donis. Sic plane *ſupra cap.* I. Καὶ τοῦτο εἶναι δοκοῦσιν, ὅπερ οὖν καὶ πεφύκασιν αἱ πέτραι. IDEM.

6 Τρωκτὰ ὡραῖα] h. e. poma ſeu fructus, qui crudi in ſecundam menſam apponi ſolent, & iſta parte anni, in qua Rex regiones obibat, maturi erant. Sic II. 17. ἐνιαυτὸν τὴν ἐξ ὡρῶν. Vide omnino Ill. Græviun *ad Heſiod.* ἔργ. 32 IDEM.

ΚΕΦ. λβ.

Περὶ δεδωρημένου ὕδατος τῷ Περσῶν βασιλεῖ.

Λόγος οὖν καὶ οὗτος Περσικός. Φασὶν [1] ἄνδρα Πέρσην, [2] ᾧ ὄνομα ἦν Σιναίτης, πόῤῥω τῆς ἐπαύλεως τῆς ἑαυτοῦ ἐντυχεῖν Ἀρταξέρξῃ τῷ ἐπικαλουμένῳ Μνήμονι· [3] ἀπολειφθέντα οὖν θορυβηθῆναι δέει τοῦ νόμου καὶ αἰδοῖ τοῦ βασιλέως. [4] Οὐκ ἔχων δὲ ὅ, τι χρήσεται [5] τῷ παρόντι, ἡττηθῆναι τῶν ἄλλων Περσῶν μὴ φέρων, μηδὲ ἄτιμος δόξαι, τῷ μὴ δωροφορῆσαι βασιλέα· ἀλλ' οὗτός γε πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν πλησίον παραῤῥέοντα, ᾧ Κῦρος ὄνομα, ἐλθὼν σὺν σπουδῇ, [6] καὶ ᾗ ποδῶν εἶχε

CAP. XXXII.

De Aqua regi Persarum dono data.

Hæc etiam historia Persica est. Ferunt hominem Persam, cui nomen Sinætas, procul à suo tugurio, factum obviam Artaxerxi, qui Mnemon cognominabatur: destitutum itaque perturbatum fuisse legis istius metu atque verecundia regis. Quum verò, quid in præsentia faceret, non haberet, seque ab aliis Persis superari, non ferret, neque infamis videri *vellet*, eo quod Regem muneribus nullis honoraret, ille vero ad præterfluentem proximè fluvium, nomine Cyrum,

1 Ἄνδρα Πέρσην] Meminit Plutarchus *initio Apophtheg.* ubi vocat αὐτουργὸν καὶ ἰδιώτην. SCHEFF. & in *Artaxerxe pag.* 1013. Ed. Francof.

2 Ὧ ὄνομα ἦν Σιναίτης] Verbum substantivum ignorant Mediceus & Sluiskianus.

3 Ἀπολειφθέντα οὖν θορυβηθῆναι] Elegantissima locutio, sed quæ neutiquam ab Interprete est intellecta, qui verterat *Interceptum*. Atqui ἀπολειφθεὶς, ita absolute hic positum, notat *Destitutum* omni copia & facultate agendi, quod vellet aut deberet agere. Sic Epictet. *cap.* 42. Εἰ δὲ ἐν ἀλλοφύλοις, ἀπολειφθεὶς τύχοις, σιώπα, *si inter alienigenas solus & auxilio destitutus sis, tace.* Interpres videtur voluisse ἀποληφθεὶς h. e. *interceptus, deprehensus.* Et ita *Hist. Anim.* XVI. 39. extr. de dracone deprehenso in medio incendio totius sylvæ. PERIZ.

4 Οὐκ ἔχων δὲ ὅ, τι χρήσεται &c.] h. e. *non habens*, seu *nesciens, quomodo uteretur præsenti casu*, vel *quid faceret in præsentia.* Sic Dio Chrys. Τρωικῷ: οὐκ ἔχων δὲ ὅ, τι αὐτοῖς χαρίσηται. Iterum, plane ut hic, οὐκ ἔχων ὅ, τι χρήσεται τῇ ποιήσει, *nesciens, quomodo exsequeretur poësin.* Luc. *in Indoctum*, οὐκ εἰδὼς ὅ, τι χρήσαιτο ἑκατέρῳ, *ignarus quomodo utatur utroque.* Antonin. Lib. *fab.* 12. Ἀμηχανῶν ὅ, τι χρήσεται πρὸς τὸ ἐπίταγμα, *hæsitans, quid faceret in illo mandato.* Noster XIII. 37. Καὶ δίδωμι χρῆσθαι ὅ, τι βούλεσθε, *& dedo me, ut utamini me, quomodo vultis.* At τὸ ἔχειν similiter II. 10. Καὶ οὐκ εἶχον Ἀθηναῖοι, ὅπως ποτε αὐτὸν καταθῶνται, *& nesciebant Athenienses, quo tandem loco eum locarent.* Nec aliter Latini, Cæsar *B. G.* III. 3. *non habebant, quomodo se defenderent.* Mox addiderim τε, ut sit ἡττηθῆναί τε τῶν ἄλλων &c. IDEM.

5 Τῷ παρόντι] Hæc absunt a MS. Mediceo, & Sluiskiano.

6 Καὶ ᾗ ποδῶν εἶχε, μάλιστα ἐπικύψας] Perperam hæc ita distinguuntur. Ponendum erat comma, non ante, sed post μάλιστα. Sensus enim est, *& quantum maxime pedibus poterat*, scil. ἐλθὼν, & ita dein ἐπικύψας. Sic *supra cap.* II. ᾗ ποδῶν ἔχουσιν, ἀποδιδράσκουσι. II. 44. ἔοικεν, ᾗ ποδῶν ἔχει, ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἄττειν PERIZ.

εἶχε μάλιστα, ἐπικύψας, ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἀρυσάμενος τοῦ ὕδατος, βασιλεῦ (φησὶν) Ἀρταξέρξη, 7 δι' αἰῶνος βασιλεύοις. Νῦν μὲν οὖν σε, ὅπῃ τε, καὶ ὅπως ἔχω, τιμῶ, ὡς ἂν μὴ ἀγέραστος, 8 τὸ γοῦν ἐμὸν, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ, παρέλθῃς. Τιμῶ δέ σε Κύρου ποταμοῦ ὕδατι. Ὅταν δὲ 9 ἐπὶ τὸν σταθμὸν τὸν σὸν παραγένῃ, 10 οἴκοθεν, ὡς

rum, feſtinanter accurrens, & quantum maxime pedibus poterat, tum procumbens, & aquam utraque manu hauriens: O rex, inquit, Artaxerxe, regnes in æternum! Nunc ego quidem, ubi & quomodo poſſum, te honoro, ut ne indonatus, quantum quidem ad mea attinet; & quantum in me eſt, prætereas. Honoro autem te Cyri

7 Δι' αἰῶνος] Solenne votum, ominis cauſſa pronuntiari ſolitum ab iis, qui Perſarum regem conveniebant. Hinc Chaldæi apud Danielem Prophetam *cap.* II. accerſiti à rege, ut ſomnium ipſius interpretarentur: *Rex*, inquiunt, *in perpetuum vive: dic tu tuis ſomnium, & nos quid id ſibi velit, exponemus.* Et Daniel ipſe, *capite* VI. ad regem interrogantem, utrum Deus cum à leonibus incolumem ſervaverit: *Rex*, ait, *in perpetuum vive. Deus miſſo angelo ſuo &c.* Eſdræ II. *cap.* 2. *Et dixi regi, Rex in æternum vive, quare non mœreat vultus meus &c.* Sic apud Curtium Artabazus Alexandro, ut ſuo pariter ac Perſarum regi: *Tu quidem rex deos quæſo perpetua felicitate floreas. Ego cæteris lætus &c. lib.* VI. *cap.* 5. SCHEFF. Adde Briſſon. *lib.* I. *de Regn. Perſ. pag* 16. KUHN.

8 Τὸ γοῦν ἐμὸν, (καὶ τὸ κατ' ἐμὲ,) παρέλθῃς.] Iſthæc verba καὶ τὸ κατ' ἐμὲ deleri oportet; quippe quæ nihil aliud ſint, quam gloſſema additum his verbis τὸ γοῦν ἐμὸν, quæ ſunt Atticiſſima. Miror hoc a nemine animadverſum fuiſſe. Cæterum hoc caput, ut & id quod & mox ſequitur, una cum ſuperiori jungi debent. FABER. Aſſentior *Fabro*, gloſſam præcedentium hæc cenſenti & deleo. SCHEFF. Mihi bis videtur idem dixiſſe Autor ex figura illa, quam vocant σχῆμα ἐκ παραλλήλου. vide *Indicem* in *Pleonaſmus*. KUHN.

Τὸ γοῦν ἐμὸν, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ] Faber & Schefferus poſteriora delent, Kuhnius retinet, quaſi bis idem dicere voluerit Auctor. Ego prioribus aſſentiar, ſi utroque idem plane dicatur. Sed putem, prius referendum ad Bona Hominis, unde munus erat Regi offerendum, poſterius ad Perſonam. Niſi ita ſit, haud dubie alterutrum à mala eſt manu. PERIZ.

9 Ἐπὶ τὸν σταθμὸν τὸν σὸν] Ergo certas quaſdam habuere ſtationes. apud Plutarchum profecto, *ante dicto loco*, σταθμὸς βασιλικὸς legitur. Adde Xenoph. *lib.* VIII. Κύρου παιδ. SCHEFF. vid. *Ind.*

10 Οἴκοθεν ὡς ἔνι μάλιστα ἑαυτοῦ] Lego οἴκοθεν ὡς ἂν μάλιστα ἐμαυτοῦ. GESNER. Geſnerus legit ἐμαυτοῦ fruſtra; certe non fuit neceſſe, nam ἑαυτοῦ omnium perſonarum eſt, *mei ipſius, ſui ipſius.* Hinc itaque videre eſt, ut ex iis etiam, quæ a me jam paſſim allata ſunt, doctos homines non ita laborare circa cognitionem purioris & elegantioris Helleniſmi. FAB.

Ὡς ἔνι μάλιστα, ἑαυτοῦ &c] Si recte quis animum attendat, deprehendet clariſſime, non ſatis cohærere ſequentia, inque ipſa conſtructione hærere quid ſcabri vel hiulci. Interpres quidem in Verſione, quam hic retinui integram, ut integram cuilibet de hoc loco judicandi copiam facerem, conjunxit omnia, ſyntaxi in Latinis ſatis commoda, ſed Græcis neutiquam reſpondente. Quid enim? An χωρήσαιμι, οὕτω τιμήσω σε, reddi poteſt, *ferens honorabo te*? Sed neque admiſerim expoſitionem, quam adfert Cl. Kuhnius, qui cenſet, χωρεῖν ſimpliciter hic γίνεσθαι, & ita χωρήσαιμι ἑαυτοῦ κράτιστα notare hic ἑαυτοῦ κράτιστος γενοίμην, *me ipſum ſuperabo.* Verum quidem eſt, Suidam, quem allegat, in *v.* χωρεῖν, ut prius de Verbo hoc agam, in explicanda hac phraſi, οὐ χωρούντων αὐτῷ τῶν ἐν Σικελίᾳ πραγμάτων κατὰ νοῦν, dicere id poſitum ἀντὶ τοῦ Γινομένων. Sed ſi vim iſtius Verbi in ea locutione intueamur diligentius, liquebit, χωρεῖν ibi proprie ſignificare, non *Eſſe* aut *Fieri*, ſed *Procedere*, *Eve-*

ὡς ἔνι μάλιστα, ἑαυτοῦ κράτιστα καὶ πολυτελέστατα [11] χωρήσαιμι, οὕτω τιμήσω σε, καὶ δὴ οὐδὲν ἐλάττων γενοίμην τινὸς τῶν ἄλλων ἤδη σε δεξιωσαμένων τοῖς δώροις. Ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀρταξέρξης ἥσθη, καὶ

ri fluminis aqua. Quando vero ad stationem tuam perveneris, ego domo mea, quantum meæ facultates patientur, pretiosissima & optima ferens, te honorabo, & forsitan haud cedam cuiquam

Evenire. Jam vero vis Verbi Γίνεσθαι tam late patet apud Græcos, ut non tantum illa quoque notet, sed & alia quamplurima, atque adeo non modo ad τὸ χωρεῖν istic loci, sed & ad alia Verba pene innumera adhiberi queat interpretanda. Nequaquam tamen inde sequitur, ea ergo habere continuo latissimam quoque illam τοῦ Γίνεσθαι significationem, ut simpliciter & directe ubivis per τὸ *Esse* vel *Fieri* exponi queant, quod hic tentat Vir Cl. Deinde quæ Syntaxeos est ratio in his, χωρήσαιμι, pro γενοίμην, πολυτελέστατα ἑαυτοῦ? Neque tamen disputo hæc, ut cum Fabro rejiciam illud χωρήσαιμι, reponamque κομίσαιμι. Nam sine dubio genuinum est illud, & commodum hic habet sensum. Significat enim *manibus meis cepero, tenuero, habuero,* ferens scil. ea. Vide omnino, quæ jam *supra* notavi *ad Caput* 3. ubi ostendi, illud & Neutraliter construi ad denotandam facultatem seu spatium *capiendæ rei* idoneum, & Active ad ipsam *Capiendi* actionem notandam. Hinc ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Et, ut hic *manibus aliquid capere, ferre, tenere,* sic *infra* 11. 41. *ore quid recipere* notat: ἀδιαλείπτως ἐχώρει τὸν ἐγχεόμενον οἶνον, *sine intermissione recipiebat vinum, quod infundebatur.* Ita vero assertam dedimus veram hujus Verbi significationem, sed vel sic hæret, ut dixi, constructio, & nexus cum seqq. Cui malo succurrit opportune prorsus MS. Lugd. & Regius 3064. qui exhibent non separatim, ὡς ἔνι μάλιστα, sed conjunctim cum sequentibus, ὡς ἂν μάλιστα ἑαυτοῦ κρ. καὶ πολ. χωρήσαιμι, οὕτω &c. commodissimo simul sensu & constructione. Respondent enim ita sibi quam optime. ὡς & οὕτω; Aoristus etiam Optativi sequitur, ut solet, suas sibi particulas ὡς ἄν. Sic Lucian. *de Calumnia*, οὐ μέντοι μικρόν ἐστι τοῦτο, ὡς ἄν τις ὑπολάβοι, ἀλλ' &c. h. e. *ut quis forte suspicetur.* Et Basilius M. *de Leg. Græcis cap.* 19. ὡς ἂν κάλλιστα ἔχοι. Et Diodor. Sic *lib.* III. *pag.* 105. ὡς ἂν ἡ διάφυσις τῆς πέτρας ὑπάρχῃ.

Sed & extra Syntaxin Optativi sæpe hæ particulæ ita junguntur. Sic enim Idem *Jove Confut. p. m.* 182. ὡς ἂν ἀπὸ ἰσχυροῦ προστάγματος τῶν Μοιρῶν φερομένου τοῦ ἀκοντίου. Sensus ergo hujus Loci est, *ut maxime cepero*, vel *capere potuero*, (habet enim illud ἂν cum Optativo potissimum vim δυνητικήν. Vide Viger. *Idiotism. Cap.* 8. *Sect.* 2.) *præstantissima & pretiosissima rerum mearum, ita te iis honorabo.* Corruptio videtur orta ex frequenti usu locutionis vulgatæ, ὡς ἔνι μάλιστα, quam vide apud Suidam & Hesych. in ὡς. Sed & sic Noster *infra* XII. 21 Et Diod. Sic. *lib.* I. *p.* 2. D. ἀπεδεξάμεθα, ὡς ἔνι μάλιστα, τὴν προαίρεσιν αὐτῶν, *probavimus, ut quam maxime potest, consilium illorum.* Athenæus *lib.* I. *init.* οὐδ' ἐκ τοῦ παρατυχόντος τὰς ζητήσεις ποιούμενος, ἀλλ', ὡς ἔνι μάλιστα, μετὰ κριτικῆς τινος, *& quæstiones faciens non fortuitas, sed, quam maxime potest, cum judicio. lib.* X. *p.* 436. *init.* αὐτὸν παρεσκεύαζον, ὡς ἔνι μάλιστα, ἀλλοτριώτατα πρὸς τὸν πατέρα διακεῖσθαι, *quam maxime poterant, faciebant, ut alienissimus esset à Patre.* Plato in *Epistola ad Archytan* apud Diog. Laert. in *Archyta*, καὶ τοῦ γράψαντος αὐτὰ ἠγάσθημεν, ὡς ἔνι μάλιστα; *& eum qui ista scripsit, admirati sumus, quam maxime.* Forsan etiam Thucydides, qui VI. 57. καὶ περιέτυχον τῷ Ἱππάρχῳ εὐθὺς περιπεσόντες, καὶ ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς ἔτυπτον. Sic editur, at si variarent istic Codd. præferrem, καὶ, ὡς ἔνι μάλιστα, δι' ὀργῆς ἔτυπτον, *& per iram, ut maxime poterant, percutiebant.* De ἑαυτοῦ, quod male tentavit Gesnerus, vide me *ad Caput* 21. PERIZ.

11 Χωρήσαιμι] Lego κομίσαιμι. FABER. Non opus est ulla emendatione. Nam verbum χωρεῖν tam latè patet in Græca linguâ, ut γίνομαι quoque significet. Vide Suidam in χωρεῖν. Idem igitur est, ac si dixisset, οἴκοθεν ἑαυτοῦ κράτιστος &c. γενοίμην, *me ipsum quantum potero, & pretiositate muneris & bonitate superabo.* KUHN.

καὶ δέχομαι ἡδέως, (φησὶν) ἄνθρωπε, τὸ δῶρον, καὶ [12] τιμῶ γε αὐτὸ τῶν πάνυ πολυτελῶν, καὶ ἰσοστάσιον ἐκείνοις λέγω· [13] πρῶτον μὲν, [14] ὅτι ὕδωρ ἐστὶ τὸ πάντων ἄριστον· δεύτερον δὲ, ὅτι Κύρου ὄνομα ἐν ἑαυτῷ φέρει. Καὶ σὺ δέ μοι καταλύοντι ἐν τῷ σταθμῷ πάντως ἐπιφάνηθι. Ταῦτα εἰπὼν προσέταξε τοὺς εὐνούχους λαβεῖν τὸ ἐξ αὐτοῦ δῶρον. Οἱ δὲ τὴν ταχίστην προσδραμόντες, εἰς χρυσῆν φιάλην ἐδέξαντο ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὸ ὕδωρ. Ἐλθὼν δὲ ἔνθα κατέλυεν ὁ βασιλεὺς, ἔπεμψε τῷ ἀνδρὶ τῷ Πέρσῃ στολὴν Περσικὴν, καὶ φιάλην χρυσῆν, καὶ χιλίους δαρεικοὺς, καὶ προσέταξε τὸν κομίζοντα αὐτὰ εἰπεῖν τῷ λαμβάνοντι· Κελεύει σε βασιλεὺς ἐκ μὲν τούτου τοῦ χρυσίου εὐφραίνειν τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν, ἐπεὶ καὶ σὺ τὴν ἐκείνου εὔφρανας, μὴ αὐτὸν ἀγέραστον, μηδὲ ἄτιμον ἐάσας, ἀλλ', [15] ὡς ἤδη ἐχώρει, ταύτῃ

cuiquam aliorum, qui ſuis muneribus te jam exceperunt. Artaxerxes hiſce delectatus eſt, &, Ego verò, inquit ô homo, lubens munus tuum accipio, & in pretioſiſſimis habeo, & illis par dico: primùm quoniam aqua rerum omnium eſt optima: deinde, quoniam Cyri nomen præ ſe fert. Tu vero mihi devertenti in manſione omnino fac appareas. Hæc loquutus mandavit Eunuchis, ut munus ejus reciperent: illi vero quam citiſſime accurrentes, in auream phialam de manibus ejus aquam exceperunt. Rex verò, quum ad diverſorium ſuum perveniſſet, miſit homini Perſæ ſtolam Perſicam, & phialam auream, atque mille Daricos. Simulque ferentem ea dicere juſſit accipienti. Jubet te Rex animum tuum ex iſto auro oblectare, quoniam Tu ipſius quoque animum exhilaraſti minime indonatum neque inho-

12 Τιμῶ γε αὐτὸ τῶν πάνυ πολυτελῶν] Recte ſatis hæc vertuntur, ſed perperam exponebantur in Indice, quaſi τιμῶ hic eſſet poſitum pro προτιμῶ. Monendum itaque tyronum in gratiam, non eam eſſe Genitivi hujus rationem, nec regi à Præpoſitione, ſed ab ipſo Nomine δῶρον. Sic *ſupra cap.* II. ἦσαν δὲ ἄρα μαντικωτάτων ζώων καὶ μῦες. *Infra* VI. 7. ἦσαν δὲ οἰκέται τῶν εἱλώτων, h e. *Erant autem hi ſervi ex genere Helotarum.* XIII. I. οὐδὲ ἦν τῶν ὑπὸ μητρυιᾶσι τρεφομένων, *nec erat ex iis, quæ à Matribus ſunt educatæ.* Lucian. *Dial. Meretr.* Ὅρμον τινά μοι δοῦσα τῶν πολυτελῶν, καὶ ὀθόνας τῶν λεπτῶν. *Monile mihi dans ex illis pretioſis, & faſcias ex tenuibus.* PERIZ. Mediceus & Sluiskianus τιμῶμαι γε αὐτό.

13 Πρῶτον μὲν] Particula μὲν abeſt a Mediceo, & Sluiskiano.

14 Ὅτι ὕδωρ ἐστι] Ita Pindarus *Olymp.* A. *ab initio.* ἄριστον μὲν ὕδωρ, quod in notis Codicis Bigotiani obſervatum eſt. SCHEFF.

15 Ὡς ἤδη ἐχώρει] Ecce iterum ignoratio Helleniſmi quid faciat. Nunquam occurrit ταύτῃ in forma adverbiali, quia aut præcedat ᾗ, aut mox ſequatur; neque ratio fieri aliter ſiverit. Legendum itaque eſt, ὡς ᾗ δὴ ἐχώρει, ταύτῃ &c. FABER. Faber. ὡς ᾗ δὴ ἐχώρει, ταύτῃ &c. quod amplector. SCHEFF. Fabri correctio ὡς ᾗ pleonaſmum habet duriorem. ὡς ἔνι, ὡς χωρεῖ, l. ἐγχωρεῖ &c. *quà licet*, Græci dicunt: at ὡς ᾗ χωρεῖ nunquam. Si igitur aliquid mutandum eſſet, ὡς δὴ ἐχώρει legerem, ſed præſtat nihil mutare. ἤδη notat ſimul tempus præſens & vix dum præteritum; *modo enim pro re nata bonos Regi ſervatus erat.* vid. *Indicem* in ἤδη. Cæterum non poſſum concoquere hæc Fabri: *Nunquam occurrit* ταύτῃ *in forma adverbiali, quia aut præcedat* ᾗ,

ταύτῃ τιμήσας· βούλεται δέ σε, καὶ τῇ φιάλῃ ταύτῃ ἀρυόμενον, πίνειν ἐξ ἐκείνου τοῦ ὕδατος.

inhonoratum passus: sed quemadmodum sane res ferebat, ita veneratus. Vult autem, ut hac phiala aquam ex illo fluvio haustam bibas.

ΚΕΦ. CAP.

ἤ, *aut mox sequatur: neque ratio fieri aliter siverit.* Contrarium facile ex ipso Auctore Nostro elucescit. Nam *lib.* IX. *Var. Hist. cap.* 9. ταύτῃ, inquit, μᾶλλον ἡδίων ἔσται, εἰ πλείονος &c. *hoc erit suavior, quo pluris emetur.* & in *Hist. Anim. lib.* IX. *cap.* 32. εἰ δὲ μὴ ταύτῃ τις ἀναστπάσῃ, ἔχει ἄλλως ὅπερ οὖν οἱ ἔσται καλῶς καὶ εἰς ἴλεον θησαύρισμα εἰληφέναι. Textus extrema sui parte mendo non uno laborare videtur. Ego equidem, aliorum salvo judicio, legendum existimaverim, οἴεται καλῶς καὶ εἰς δέον θ. ει. hoc sensu. *nisi autem aliquis* (hyoscyamum &c.) *ita extraxerit, frustra habet, quod se benè & in usus necessarios thesauri instar accepisse putat.* vide etiam *cap.* 53. & *lib.* X. *cap.* 13. & 14. *lib.* XIV. *cap.* 15. ubi invenies ταύτῃ in forma adverbii sæpius occurrere, nec tamen aut præcedere ἤ, aut mox sequi. KUHN. Neque placet Fabri emendatio ὡς ἤ δὴ ἐχώρει, quam recte rejecit jam Cl. Kuhnius; neque etiam Hujus interpretatio τοῦ Ἤδη, ut quo significetur hic *modo, paulo ante.* Si genuina est hæc vocula, verterim tunc, *sane, quidem.* Sic II. 24. *ipso Capitis initio,* Ἤδη τινὲς τὴν Μίλωνος περιφερομένην ῥώμην ἐξέβαλον, *Quidam sane celebratum Milonis robur exploserunt.* Et II. 13. ἤδη δέ ποτε αὐτὸν ἐρεσχελῶν &c. *aliquando tamen eum sane lacessens.* Lucian. *Jove Conf.* νυνὶ δὲ αὐτόν σε ἤδη ὁρῶ μετὰ τοῦ ἀπειλῶν ἀπὸ λεπτοῦ νήματος κρεμάμενον. *Nunc vero video te sane* &c. Plato *Alcib.* I. Τί οὖν; ἤδη τινὰ εἶδες σοφόν. *Quid igitur? Vidisti quidem sapientem.* Hesiod. ἔργ. 588. Ἀλλὰ τότ' ἤδη εἴη πετραίη τε σκιή, *sed tum sane sit umbra rupis.* Dubitem tamen, an scripserit potius Auctor id, quod conjecit Kuhnius, ὡς δὴ ἐχ. Nam certe ita *cap.* 21. ἐπικύψας, ὡς δὴ προσκυνῶν. Et alibi passim. Nisi quis malit ita dividere voculam, ἢ δὴ, *certe quidem,* quod Homericum est. Cæterum abest tota hæc lacinia, ἀλλ' ὡς ἤδη ἐχ. τ. τιμ. à Cod. Lugd. & Regio 3064. PERIZ. Avus meus pro ἐχώρει malebat ἐχώρεις.

ΚΕΦ. λγ'.

Περὶ μεγάλης ῥοιᾶς τῷ αὐτῷ δεδωρημένης.

CAP. XXXIII.

De magno malo punico eidem Regi donato.

Ροιὰν ἐπὶ λίκνου μεγίστην [1] ὁ Μίσης Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ ἐλαύνοντι τὴν

Mises Artaxerxi per Persidem equitanti malum punicum maximum

1 Ὁ Μίσης] Plutarchus in *Artaxerxe:* Ἀλλὰ καὶ ῥοιὰν μίαν ὑπερφυᾶ μεγέθει προσενέγκαντος Ὠμίσου τινὸς αὐτῷ &c. Forte in Nostro ex prima nominis litera articulus factus est. Nam Plutarchi lectionem meliorem esse, vix dubito. Fuit autem pauper hic sive *Misus* sive *Omisus,* teste dicto auctore in *Apophtheg. Regum ac Imperat.* nisi malis ὁ Μίθρης, quod habent MSS. B. & C. *Mithres* sane nomen Persicum, ut apparet vel ex Curtio. & forte vera hæc scriptura ὁ Μίθρης. SCHEFF. Bene Doctissimus Schefferus ex Plutarcho Ὠμισος, vel ut ego verius puto Ὠμίσης. FABER. Ut MS. B. & C. sic & Lugd. ὁ Μίθρης. Sed neutiquam putem, *veram hanc esse scripturam,* ut suspicatur Schefferus. Nam reliqui Codices scr-

τὴν Περσίδα προσεκόμισε. Τὸ μέγεθος οὖν αὐτῆς ὑπερεκπλαγεὶς ὁ βασιλεὺς, ἐκ ποίου παραδείσου, φησὶ, λαβὼν φέρεις μοι τὸ δῶρον τοῦτο; τοῦ δὲ εἰπόντος, ὅτι οἴκοθεν, [2] καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ γεωργίας, ὑπερήσθη, καὶ δῶρα μὲν αὐτῷ βασιλικὰ ἔπεμψε, καὶ ἐπεῖπε, νὴ τὸν Μίθραν, [3] ἀνὴρ οὗτος ἐκ τῆς ἐπιμελείας ταύτης δυνήσεται καὶ πόλιν, κατά γε τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἐκ μικρᾶς μεγάλην ποιῆσαι. Ἔοικε δὲ ὁ λόγος ὁμολογεῖν οὗτος, ὅτι πάντα ἐκ τῆς ἐπιμελείας, καὶ τῆς διαρκοῦς φροντίδος, καὶ τῆς σπουδῆς τῆς ἀνελλιποῦς, καὶ τῶν κατὰ φύσιν δύναιτο ἂν κρείττονα γενέσθαι.

mum obtulit in vanno. Rex magnitudinem ejus maximopere admiratus, ex quonam, ait, paradiso depromptum hoc donum mihi adfers? Illo verò respondente, domo sua & ex suis agris, gavisus est supra modum, & regia ad eum misit munera, & ad hæc, per Solem, inquit, iste homo tali cura poterit etiam civitatem, meo quidem judicio, ex parva reddere magnam. Videtur autem hic sermo testari, omnes res cura, & continua sollicitudine, & studio nunquam deficiente, præstantiores, etiam supra naturam, effici posse.

ΚΕΦ. CAP.

servant ὁ Μίσης. Prætulerim Ego potius Plutarchi in *Artaxerxe* lectionem, quæ est Ωμίσης, quod multum convenit cum nomine Ægyptii Regis *Amasis*. Nam Vocales in Nominibus Orientalium, quorum Linguis adscribo etiam Ægyptiacam Veterem, diversis plane modis efferuntur à Græcis. Sic *Axares* & *Xerxes* idem plane erant Nomen, licet ab se invicem longius secedant, quam Ωμίσης & Αμασις. Præterea Articulus ad Nomen Hominis adeo ignoti minime requiritur, sed rectius abest. PERIZ.

2 Καὶ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ γεωργίας] Puto plane Nostrum scripsisse αὐτοῦ, loco certe est convenientius. SCHEFF. Romana Editio habet, ἐκ τῆς αὐτοῦ γεωργίας, quod probum, si modo spiritus αὐτοῦ mutetur. KUHN.

3 Ανὴρ οὗτος &c.] Eadem ratione apud Herodotum *lib.* V. *cap.* 29. Parii judicarunt iis potissimum rem Milesiorum publicam committendam esse, τῶν εὗρον τοὺς ἀγροὺς εὖ ἐξεργασμένους· δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ τῶν δημοσίων οὕτω δή σφεας ἐπιμελήσεσθαι, ὥσπερ καὶ τῶν σφετέρων *quorum agros deprehenderunt bene excultos: dixerunt enim, videri sibi, eos, curam, quam suis rebus impenderant, in publico quoque adhibituros esse.* At vero, ut *Epigrammatum Græc. lib.* I. monet,

—— οὐκ ἔστι κακῶς κεχρημένον ἄνδρα
Τοῖς ἰδίοις, εἶναι πιστὸν ἐν ἀλλοτρίοις.

Qui propriis usus discincti more nepotis
Rebus in alterius non bene fidus erit.

ὁ φαύλως διανοηθεὶς περὶ τῶν ἰδίων, οὐδέποτε καλῶς βουλεύσεται περὶ τῶν ἀλλοτρίων, inquit Isocrates. vid. Arist. *lib.* II. *Rhet. cap.* 23. Ciceronem *l.* X. *Epist. ad Att.* 6. *si ii provincias &c.* Cæterum Xenophon in *Oeconom.* tradit, Reges Persarum bonam ditionis suæ partem obire, &, si quem agrum nitidius cultum animadvertissent, coloni industriam donis aliisque præmiis prosequi solitos. KUHN,

ΚΕΦ. λδ΄.

Περὶ πατρὸς υἱοῦ θάνατον καταγινώσκεσθαι ζητοῦντος.

Ἀνὴρ γένει [1] Μάρδος, ὄνομα [2] Ρακώκης, παῖδας εἶχεν ἑπτά. Αλλὰ τούτων ὁ νεώτατος ἐκαλεῖτο Καρτώμης· κακὰ δὲ πολλὰ [3] τοὺς μάγους εἰργάζετο. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο αὐτὸν ὁ πατὴρ παιδεύειν, καὶ ῥυθμίζειν λόγῳ. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπείθετο, [4] τῶν δικαστῶν τῶν περιχώρων ἀφικομένων, ἔνθα ᾤκει ὁ τοῦ νεανίσκου πατὴρ, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός γε συλλαβὼν τὸ παιδίον,

CAP. XXXIV.

De patre filium suum capitis reum postulante.

Homo quidam genere Mardus, nomine Rhacoces, septem habebat liberos. Sed ex his minimus natu appellabatur Cartomes, Magis autem multa inferebat mala. Primum igitur eum pater monere, & formare verbis tentabat. Verùm quum ille non auscultaret *patri*, & istius tractus judices eò venissent, ubi habitabat ille adolescentis pater, tum verò is comprehen-

1 Μάρδος] Legitúr hic quoque apud Maxim. Tyr. *dissert.* 34. SCHEFF. Sed errat Vir Cl. Nulla enim *Mardi* alicujus *Diss.* illâ fit mentio, sed *Diss.* 35. verum & ibi non hujus, sed alterius Mardi, qui aquam sitienti dederit Regi. Erant autem *Mardi*, gens Hyrcanorum, teste Stephano, & *proximi*, προσεχεῖς, *Persis*, ut tradit Strabo *lib.* XI. *pag.* 524. PERIZ.

2 Ρακώκης] Meminit hujus Suidas, verum solo nomine. SCHEFF.

3 Τοὺς μάγους] Schottus *lib.* III. *Observ. Histor. cap.* 34. *Pro* μάγους, Μάρδους *legendum censeo. Nam ex his, quæ subjiciuntur, dum injurias in fratres & in familiam reliquam commemorat, nulla Magorum mentio est. At vero Mardi genus quoddam inter Persas erat, de quo Herodotus.* Faveo huic emendationi, eamque amplector. IDEM. Vulgata lectio retineri poterit, ut quæ idem, quod Schotti correctio infert, haud obscurè includit. Qui enim in Magos injurius fuit, illum multo magis popularibus vim fecisse credibile est. Eadem opera *Magos* in locum pristinum restituo apud Eunapium in *vitâ Ædesii*, ubi pro, γάμων legendum Μάγων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκώλυσαν οἱ παρατυχόντες τῶν Μάγων. *hoc autem impediverunt Magi, qui aderant.* videatur locus integer & res erit salva. KUHN. Schottus & Schefferus volunt Μάρδους. Tuetur vulgatam Kuhnius, quia, qui *Magis* vim fecerit, multo magis fecisse Reliquis credendus sit. Sed nullus *Magorum* aut *Mardorum*, sed tantum *Fratrum*. *Familiæ*, & *Generis*, in Accusatione Filii apud Regem meminit Pater. Ampliss. itaque Cuperus *Observ.* III. 10. emendandum censuit τοὺς μὲν ἄλλους, sc. παῖδας. Quod probo, verum ita, ut abjiciam illud μὲν, quippe quód proximo commate iterum occurrit, & ab hoc loco videtur alienum. PERIZ. Avo meo placebat μείζους, nempe παῖδας, quos minor natu læserat.

4 Τῶν δικαστῶν τῶν περιχώρων ἀφικομένων] Lugd. τῶν δικ. περὶ χῶρον ἀφικ. Sed perperam, ut opinor. Περίχωροι δικασταὶ sunt Judices Regionis, illius, in qua habitabat Pater. De vi vocabuli, quod tractum aliquem Regionis notat respectu hujus aut illius loci in ista Regione siti, vide Doctiss. Keuchenium *ad Matth.* III. 5. Judices autem illi apud Persas peragrabant Regionem sibi commissam, plane uti apud Romanos Præsides provinciarum, *jure dicundo*, *Conventus* suæ provinciæ *circumibant*, ut loquitur Sueton. *Cæs. cap.* 7. PERIZ.

δίον, καὶ τὼ χεῖρε ὀπίσω περιαγαγὼν αὐτοῦ, πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγαγε, καὶ ὅσα αὐτῷ τετόλμηται, [5] πάντα ἀκειβῶς κατηγόρησε, καὶ ᾔτει παρὰ τῶν δικαστῶν, ἀποκτεῖναι τὸν νεανίσκον. Οἱ δὲ ἐξεπλάγησαν, καὶ αὐτοὶ μὲν [6] ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐκ ἔκειναν τὴν καταδικάζουσαν ἀγαγεῖν ψῆφον· ἀμφοτέρους δὲ ἐπὶ τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν τὸν Αρταξέρξην ἤγαγον. Τὰ αὐτὰ δὲ λέγοντος τοῦ Μάρδου, ὑπολαβὼν ὁ βασιλεὺς ἔφη, ἆιτα τολμήσεις τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἑαυτοῦ τὸν υἱὸν ἀποθνήσκοντα ὑπομεῖναι; ὁ δὲ ἔφη, πάντων μάλιστα. Επεὶ καὶ ἐν τῷ κήπῳ, ὅταν τῶν Φυομένων [7] θειδακινῶν τὰς ἐκφύσεις τὰς πικρὰς ἀποκλῶ καὶ ἀφαιρῶ, οὐδὲν ἡ μήτηρ αὐτῶν ἡ θριδακίνη λυπεῖται, ἀλλὰ θάλλει μᾶλλον, καὶ μείζων καὶ γλυκίων γίνεται. [8] † Αμα καὶ ἐγὼ,

prehenſum filium, manibus ejus in tergum reductis, ad judices duxit, & accurate ea omnia accuſavit, quæ ab illo audaciùs erant patrata, & à judicibus poſtulavit, ut adoleſcentem ad mortem adigerent. At illi ſtupefacti, per ſe condemnationis ſententiam ferre non decrêrunt, ſed utrumque ad regem Perſarum Artaxerxem adduxerunt. Mardo vero eadem dicente, excipiens Rex ait: Ergone tu oculis tuis filium morientem videre ſuſtinebis? qui reſpondit, Maximè: Quoniam in horto quoque, quum naſcentium lactucarum ſurculos amaros defringo & amputo, nihil omnino mali ex eo mater ipſorum, lactuca ipſa, ſentit, ſed effloreſcit magis, majorque & dulcior evadit. Pariter & ego, ô Rex, quum videro eum, qui meam lædit

† οὕτω καὶ ἐγώ.

5 Παντα ἀκειβῶς κατηγόρησε] MS. Mediceus κατηγόρει.

6 Αφ᾽ ἑαυτῶν] Lege ἐφ᾽ ἑαυτῶν, ut diſerte habet Lugd. Codex. Uſitata enim eſt hæc locutio & Auctori Noſtro & Aliis ad denotandum id, quod quis facit per ſe ſolum, per & apud ſe, cum excluſione Aliorum. Sic *ſupra cap.* 6. Εἰσὶ δὲ ἐς τοσοῦτον λογιστικοί, ὥστε ἐφ᾽ ἑαυτῶν ἐκλογίζεσθαι. Lucian. *de calumnia, extr.* ἐφ᾽ αὑτοῦ χρὴ τὸ πρᾶγμα ἐξετάζειν. Dionyſ. Halic. *lib.* X. Συγχωρεῖν τοῖς δημάρχοις ζητήσεις ἐφ᾽ ἑαυτῶν ποιεῖσθαι περὶ &c. Vide omnino Viger. *de Idiot.* IX. 4. 5. PERIZ.

7 Θειδακινῶν] Athen. II. 27. Θείδαξ, ταύτην Αττικοὶ θειδακίνην καλοῦσι: ubi plurima Vide de Lactucæ uſu apud Veteres IDEM.

8 Αμα καὶ ἐγὼ] Ουτω καὶ ἐγὼ Geſnerus corrigit. vide *Indicem* in Επεὶ. SCHEFF. Lego καὶ γλυκίων (ἅμα) γίνεται. Mox autem οὕτω καὶ ἐγὼ &c. ex Geſneri conjectura. FABER. Nollem diſtinctionem receptam turbare. ἅμα καὶ ἐγὼ *ſimiliter & ego.* Non enim tempus tantum denotat ἅμα, verum etiam ſimilitudinem & propinquitatem, ut ὁμοῦ & ὁμοίως. KUHN.

Αμα καὶ ἐγὼ] Varie hæc tentant Eruditi, Sed ferri poſſunt & exponi, *Pariter & Ego*: ſeu, *Item & ego, ſimul cum Lactuca.* Sic pene Dio Chryſoſt. *Orat.* III. *pag.* 54. ὁ τοίνυν τοῖς φίλοις χαριζόμενος, ἥδεται διδοὺς, ἅμα δὲ ὡς αὐτὸς κτώμενος, *qui igitur amicis quid gratificatur, gaudet dando, eodem plane modo, ut ſi ipſe poſſideret*, vel, *ut ille, qui accipit.* Et D. Paulus. I *Tim.* V. 13. Αμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι &c. Si quid tamen mutandum, legerim, ταυτὰ καὶ ἐγὼ, h. e. *ad eundem modum & ego.* PERIZ.

ἐγὼ, ὦ βασιλεῦ, τὸν βλάπτοντα τὴν ἐμὴν οἰκίαν καὶ τὸν τῶν ἀδελφῶν βίον, [9] εἶπε, θεωρῶν ἀπολλύμενον, καὶ τῆς κακουργίας τῆς εἰς αὐτοὺς παυόμενον, [10] καὶ αὐτὸς αὐξηθήσομαι, καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς κατὰ γένος [11] συνέσομαι τὰ αὐτὰ ἐμοὶ εὖ πάσχουσιν. Ὧν ἀκούσας Αρταξέρξης ἐπήνεσε μὲν τὸν Ρακώκην, καὶ τῶν βασιλικῶν δικαστῶν ἐποίησεν ἕνα, εἰπὼν πρὸς τοὺς παρόντας, ὅτι ὁ περὶ τῶν ἰδίων παίδων οὕτω δικαίως ἀποφαινόμενος, πάντως καὶ [12] ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἀκριβὴς ἔσται δικαστὴς, καὶ ἀδέκαστος· ἀφῆκε δὲ καὶ τὸν νεανίαν τῆς παρούσης τιμωρίας, ἀπειλῶν αὐτῷ θανάτου τρόπον βαρύτατον, ἐὰν ἐπὶ τοῖς φθάσασιν ἀδικῶν φωραθῇ ἕτερα.

lædit familiam & victum fratrum, perire, & à suis in ipsos injuriis prohiberi, etiam ipse amplificabor, & cum reliquis mei generis una mecum prospere agentibus vivam. Quibus auditis Artaxerxes Rhacocem quidem collaudavit, & collegam regiorum Judicum fecit, ita præsentes alloquutus: Qui tam juste de suis ipsius liberis sententiam pronunciat, omninò etiam adversus extrarios accuratus erit, & incorruptus judex; adolescentem verò præsenti pœna liberavit, gravissimum mortis genus ei interminatus, si, præter antecedentia, deprehensus fuisset patrare etiam alia.

9 Εἶπε, θεωρῶν ἀπολλύμενον] Parenti meo videbatur legendum, εἴγε θεωρῶ ἀπολλύμενον.

10 Καὶ αὐτὸς] Alii Codices ἅμα καὶ, quod placet. FABER.

11 Συνέσομαι] Frequenter adhibetur, hoc verbum (Vide *Indicem*, & Luciani *Dialogos Meretricios.*) de convictu Matrimonii & Veneris Furtivæ, sed & de quovis alio. Lucian. *Phalari* I. καὶ μισοῦσί τε ἅμα καὶ ἐπιβουλεύουσιν ἀνθρώποις σύνεσμεν, *vivimus inter homines infestos simul & insidiantes.* Parum tamen abest, quin hic malim, συνήσομαι, h. e. non simpliciter, *vivam*, *cum iis*, sed *oblectabo me*, *gaudebo*, *cum iis.* Dionys. Hal. *lib.* III. Καὶ τῷ Τύλλῳ συνηδόμενος. PERIZ.

12 Ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις] Sluisk. ἐπὶ τοῖς ἀλλ. quod non videbatur prætereundum. IDEM.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ δεύτερον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER II.

ΚΕΦ. α'.

Πῶς ὁ Σωκράτης ἐθάρσυνε τὸν Ἀλκιβιάδην, ὥστε μηκέτι μᾶλλον τοῦ πρέποντος εὐλαβεῖσθαι τὸν δῆμον.

[1] Καὶ ταῦτα Σωκράτους [2] πρὸς Ἀλκιβιάδην. Ὁ μὲν ἠγωνία, καὶ ἐδεδίει πάνυ σφόδρα εἰς τὸν δῆμον παρελθεῖν τὸ μειράκιον·

CAP. I.

Quemadmodum Socrates animum Alcibiadi fecerit; ut ne plus æquo metueret amplius populum.

ET hæc Socratis ſunt ad Alcibiadem. Hic quidem adoleſcens admodum angebatur, & vehementer prorſus time-

Πῶς ὁ Σωκράτης ἐθάρσυνε &c.] In MS. B. titulus hujus capitis eſt. περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τινων. in edito pro ἐθάρσυνε, ἐθάρσησε legendum. SCHEFF. Ita quidem Romana editio; ego vero malim ἐθάρσυνε in capitis hujus lemmate, quia ipſe Auctor eo deinde utitur, & melius etiam quadrat, quia ſignat, *confidentiorem aliquem reddere*, quod in ἐθάρσησε ſecus eſt. KUHN. Ut in MS. B. ſic in Lugd. titulus hujus capitis eſt, περὶ τοῦ μὴ καταφρονεῖν τινων: Senſu plane contrario, quam Hiſtoria Capitis requirit. In Sluisk. nulli prorſus tituli Capitum reperiuntur. Sed undecunque Vulgatus hicce ſit ſumptus, quid Schefferum moverit, exputare nequeo, ut cenſeret legendum in eo ἐθάρσησε pro ἐθάρσυνε. An quia ita habet Ed. Romana? Sed reſpuit illud ipſa verbi vis, quæ non Activam, ut hic requiritur, ſed Neutralem habet ſignificationem. Atque idcirco Geſnerus jam edidit ἐθάρσυνε, ſecutis eum Tornæſio, aliiſque. PERIZ.

1 Καὶ ταῦτα Σωκράτους πρὸς Ἀλκιβιάδην] Nihil muto, quia ferri hæc poſſunt, & vulgata jam ſunt. Sed & ſimiliter pene 1. 4.

Καὶ

κιον· ἐπιθαρσύνων δὲ αὐτὸν, καὶ ἐγείρων ὁ Σωκράτης, οὐ καταφρονεῖς (εἶπεν) ἐκείνου τοῦ σκυτοτόμου; τὸ ὄνομα εἰπὼν αὐτοῦ. 3 Φήσαντος δὲ τοῦ Αλκιβιάδου, ὑπολαβὼν πάλιν ὁ Σωκράτης, ἔτι δὲ ἐκείνου, τοῦ ἐν τοῖς κύκλοις κηρύττοντος ἢ ἐκείνου τοῦ σκηνοῤῥάφου; ὁμολογοῦντος δὲ τοῦ Κλεινίου μειρακίου, οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, 4 ὁ δῆμος ὁ Αθηναίων 5 ἐκ τοιούτων ἤθροισται; 6 καὶ εἰ τῶν καθ' ἕνα καταφρονεῖς, καταφρονητέον ἄρα καὶ τῶν ἠθροισμένων. Μεγαλοφρόνως ταῦτα

timebat in populi concionem prodire, Socrates vero confirmans eum & excitans; An non, inquit, ſutorem illum (adjecto ejus nomine) nihili pendis? Annuente Alcibiade, rurſum excipiens Socrates, porro etiam illum, qui in circulis præconium facit, aut tentoriorum ſutorem illum? Fatente Cliniæ filio, nonne, inquit Socrates, ex talibus conflatus eſt populus Athenienſis? Quare ſi ſingulos eos contemnis, contemnendi tibi ſunt etiam congregati. Magno hæc animo filius

Καὶ ἐκεῖνο δὲ κυνὸς Αἰγυπτίου τι σοφόν. Nihilo tamen deterius eſt, quod habet Codex Lugd. Σωκράτης, ſc. εἶπε. Sic I. 16. ταῦτα τὸν Σωκράτην ὁ Απολλόδωρος. PERIZ.

2 Πρὸς Αλκιβιάδην] Adde Platonem in *Alcibiade*. SCHEFF.

3 Φήσαντος δὲ τοῦ Αλκιβιάδου] Mediceus φήσαντος δὲ αὐτοῦ τοῦ Αλκιβιάδου. Sluiskianus vero pro αὐτοῦ habet αὐτῷ.

4 Ο δῆμος] Populi Athenienſis concio ex fullonibus, zonariis, coriariis, ſutoribus, fabris lignariis, agricolis, cauponis conflata erat, πότερον τούτους αἰσχυνῇ; *num hos revereris?* inquit Socrates ad Charmidem apud Xenophont. publicè dicere non auſum, Themiſtius *Orat.* 4. δῆμος ἦσαν καὶ οὐδὲν ἱερόν, *plebs erant & nihil ſacroſanctum.* KUHN.

5 Ἐκ τούτων] Etiam hic locus declarabit, quam recte faciant, qui in edendis Auctoribus diligenter recenſent Textum, ſiquidem is etiam in Editis publice exemplaribus, quibus tamen major adhiberi ſolet cura, tam facile corruptus reperitur. Etenim MSti, tum Editi omnes ante Schefferum, etiam Prima ipſius Schefferi, habent hic ἐκ τοιούτων. At Schefferi Altera, & eam ſecutæ, cum Fabri, tum Kuhnii, Editiones exhibent ἐκ τούτων, per meram, ut liquet, incuriam. Neque enim aliam vel ipſi dederunt, vel nos excogitare poſſumus, rationem. Quæ incuria, ut jam invaluerat, ita porro obtinuiſſet hunc locum, niſi nunc ei obviam iviſſemus. In proximis itidem Kuhniana legit, καὶ ἐν τῶν καθ' ἕνα καταφρονητέον, ἄρα καὶ τῶν ἠθροισμένων. Quæ ita diſtincta quia ſenſum aliquem præferunt, haud dubie ex hac Optima cæteroquin Ed. deinceps reciperentur in Alias, ut modo factum vidimus, licet certum ſit, ex aliis omnibus Scriptis Editiſque exemplaribus, etiam hic per ἀβλεψίαν prætermiſſum eſſe καταφρονεῖς. Ne vero quis putet inania hæc eſſe & inutilia, ſciat, Poſterius hoc incurrere in Genium Linguæ, quæ particulam ἄρα maxime poſtponit. Vide I. 2. 3. 7. 11. 17. 25. 30. &c. Prius vero in Senſum: aliud enim eſt Populum conſtare ἐκ τούτων ex *illis* tantum, qui nominati ſunt, aliud ἐκ τοιούτων, ex multis *ejus generis hominibus*. Quod ſi ergo in publicas Auctorum Edd. etiam hoc tempore irrepant certæ adeo mendæ, quis non videt, quanto ſæpius & gravius illud evenire debuerit in Scriptis privatim Codicibus, ſuperioribus ſeculis, barbaris illis & inſcitis? PERIZ.

6 Καὶ εἰ καθ' ἕνα καταφρονεῖς] Ad hoc dictum Socratis reſpicit Cicero *lib.* VI. *Tuſc. Diſput. cap.* 56. *an quicquam ſtultius quam quos ſingulos ſicut operarios, barbaroſque contemnas, eos aliquid putare eſſe univerſos?* Adde Eundem *lib.* II. *de Finibus cap.* 15. & 25. & Lucian. in *Harmonide pag.* 641. ὁ γάρ τοι πολὺς ἐκεῖνος λεὼς, αὐτοὶ μὲν ἀγνοοῦσι τὰ βελτίω, βάναυσοι ὄντες οἱ πολλοὶ αὐτῶν.

τα ὁ τοῦ Σωφρονίσκου καὶ τῆς Φαιναρέτης, τὸν τοῦ Κλεινίου 7 καὶ τῆς Δεινομάχης διδάσκων.

lius Sophronisci & Phænaretæ, filium Cliniæ & Dinomaches docebat.

7 Καὶ Δεινομάχης] Crediderim Parentes Alcibiadis non aliter memorasse hic Ælianum, quam eodem hoc commate designarat Parentes Socratis, quibus, utrique, addidit Articulum, qui hic abest à Matre Alcibiadis. Sed exhibent eum MSti & Editi priores, atque idcirco & Ego restitui. PERIZ.

ΚΕΦ. β΄.

Περὶ γραφῶν ἐπαινουμένων κακῶς.

1 Μεγαβύζου ποτὲ ἐπαινοῦντος γραφὰς εὐτελεῖς, καὶ ἀτέχνους, ἑτέρας δὲ σπουδαίως ἐκπεπονημένας διαψέγον-

CAP. II.

De perperam laudatis picturis.

Quum Megabyzus aliquando picturas viles & artis expertes laudaret, alias verò industrie

1 Μεγαβύζου] Non proprium sed dignitatis officiique hoc nomen est. Ita enim sacerdos Dianæ Ephesiæ appellabatur. Sed hoc pridem observarunt, Adrianus Turnebus, Casaubonus *ad Laërtii Xenophontem*, & alii. SCHEFF. *Megabyzus* hic proprium est nomen, ut vel ex Plutarcho liquet, qui *de animi Tranquillitate*, Μεγάβυζον, inquit, τὸν Πέρσην, *Megabyzum Persam* &c. in *excerptis Ctesianis* apud Photium sæpe hoc nomen obvium est. KUHN.

Μεγαβύζου] Quærunt hic Interpretes, utrum Proprium id Hominis alicujus fuerit Nomen, an vero Dignitatis vel Muneris. Affirmat hoc Schefferus, quia sic communiter appellati fuere Sacerdotes Dianæ Ephesiæ: illud Kuhnius, quia Plutarchus hunc Hominem dicit non Sacerdotem Ephesium, verum *Persam*, Πέρσην. Sed vel sic videri posset Nomen Dignitatis, siquidem Hesychius ait, non tantum *Sacerdotes Dianæ*, sed & *Duces Regis Persarum* dici *Megabyzos*: Καὶ οἱ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖς, καὶ οἱ στρατηγοὶ τοῦ Περσῶν βασιλέως, Μεγάβυζοι. Ego tamen vix dubito, quin apud Persas Proprium hoc fuerit Nomen, non Commune omnibus *Regis Ducibus*. Liquet id ex Nobilissima *Megabyzi* familia, illius, qui fuit unus ex Septem Principibus, contra Magos conspiratis, præfectus postea demum Copiis à Dario. De quo *Megabyzo* seu *Megabazo*, velim videas, quæ Herodotus narrat IV. 143. & ex eo Eustathius *ad Homerum Iliad. B. pag.* 183. ex quibus etiam satis liquet, fuisse id proprium hujus Hominis Nomen. Ejus enim Filius fuit *Zopyrus*, celebris Expeditione Babylonica: at Nepos iterum *Megabyzus*, ut solent Nepotes Propriis Avorum Nominibus ornari; unde & hujus Filius denuo dictus est *Zopyrus*. Diserte Eustathius *ad Iliad.* E. *pag. m.* 441. *antiquissimum morem fuisse* ait, τοὺς ἐγγόνους καλεῖσθαι τοῖς τῶν πάππων ὀνόμασι, *nepotes appellari nominibus Avorum*. Posterior autem *Megabyzus* nominatur ita inter Alios Complures, sed omnes aliorum Nominum, Ductores copiarum sub Xerxe, sicuti & Alius ejusdem Nominis fuit inter Præfectos Navibus. Credibile ergo, quum usitatum hoc fuerit Persis Illustribus Nomen, atque adeo plures etiam Persarum στρατηγοὶ eo fuerint ornati, Græcos itaque existimasse, commune hoc fuisse illorum στρατηγῶν Nomen. Cæterum hic loci utrum Persa quis, an Sacerdos Dianæ Ephesiæ, fuerit *Megabyzus* ille, incertum mihi. Plutarchus quidem *Persam* dicit, & firmari hoc videtur eo, quod Noster illi tribuit conspicuam *Vestem* & *Famulos*, Plutarchus *Aurum & Purpuram*. Sed si ita, tum sane vix dubitem erasse

ψέγοντος, τὰ παιδάρια τὰ τοῦ [2] Ζεύξιδος τὴν μηλίδα τρίβοντα κατεγέλα. Ο τοίνυν Ζεῦξις ἔφατο, ὅταν μὲν σιωπᾷς, ὦ Μεγάβυζε, θαυμάζει σε τὰ παιδάρια ταῦτα. Ορᾷ γὰρ σοῦ τὴν ἐσθῆτα καὶ [3] τὴν θεραπείαν, τὴν περί σε. [4] Οταν γε μὴν τεχνικόν τι θέλεις εἰπεῖν, καταφρονεῖ σου. Φύλαττε τοίνυν σεαυτὸν [5] εἰς τοὺς ἐπαινουμένους, κρατῶν τῆς γλώσσης, καὶ ὑπὲρ μηδενὸς τῶν μηδέν σοι προσηκόντων φιλοτεχνῶν.

ſtrie elaboratas reprehenderet, pueri Zeuxidis melinam terram terentes, eum deridebant. Zeuxis itaque, Quum taces, inquit, Megabyze, mirantur te iſti pueri. Vident enim veſtem & comitatum tuum. Simul ac verò quid, quod ad artem pertineat, vis dicere, te contemnunt. Serva te igitur inter laudatos, linguam compeſcendo, & de nulla arte, quæ nihil ad te attinet, diſputando.

raſſe eundem Plutarchum in eo, quod hanc Hiſtoriam dicit accidiſſe in officina, non *Zeuxidis*, ut Noſter, ſed *Apellis*, quippe qui floruit demum temporibus Alexandri, & ejus Succeſſorum, Ptolemæi, Antigoni, &c. poſt debellatam jam & exſtinctam pene Perſarum gentem, qua etiamdum rerum potente vixit Zeuxis. Crediderim tamen, deſignari hic potius *Megabyzum*, *ſacerdotem Epheſium*, partim quia Noſter & Plutarch. *de Diſcr. Adul. & Amici* eum ſimpliciter & ſine alia deſcriptione appellat *Megabyzum*; deinde quia & Zeuxis & Apelles artem ſuam maxime exercuerunt *Epheſi*, unde & uterque *Epheſius* dicitur; denique quia Plinius XXXV. 10. Apellen revera *pinxiſſe* ait *Megabyzi*, *Sacerdotis Dianæ Epheſiæ*, *Pompam*. Periz. Μεγάβυζος Perſice dicebatur موبد *Præſul*, vel *Præfectus Magorum*, quem reliqui Magi de rebus dubiis conſulebant: quod nomen ad primarios aliarum gentium ſacerdotes quoque tranſlatum fuiſſe docet Ecteri apud Cl. Heidium *cap.* 30. *Hiſtor. Relig. Perſicæ.*

2 Ζεύξιδος] Ab Apelle Megabyzum hoc reſponſum tuliſſe ſcribit Plutarchus *lib. de Adul. & Amic. diſcr.* Scheff.

3 Θεραπείαν, *cultum*] Intellige Comitatum ſeu cultum & ſervitium, à clientibus & famulis præſtitum. Sic Epict. *cap.* 32. Επαίνου δ' αὐτὸ πωλεῖ, θεραπείας πωλεῖ, h. e. convivium ſuum *vendit laudibus*, *vendit cultu & obſervantia.* Plut. *Dione pag.* 967. de Dionyſii ſorore, ὥς τε καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς τυραννίδος ἐκείνῃ τιμὴν καὶ θεραπείαν βασιλικὴν ὑπάρχειν, *ut etiam poſt ſublatam tyrannidem illi honos & cultus regius fuerit habitus.* Hic tamen intelliguntur maxime ipſi Comites, ſeu clientes, ſeu ſervi, qui Homini præſto erant, & deſerviebant. Sic apud Xenophontem Απομνήμ. III. Καὶ μητέρα παροῦσαν αὐτῇ ἐν ἐσθῆτι καὶ θεραπείᾳ οὐ τῇ τυχούσῃ, καὶ θεραπαίνας πολλὰς καὶ εὐειδεῖς, *Et matrem, quæ ipſi aderat, in veſtitu & cultu famularum haud vulgari, ancillaſque multas & formoſas.* Noſter *infra* XIV. 49. τῶν ἐν Μακεδονίᾳ δοκιμωτάτων τοὺς υἱεῖς περὶ τὴν ἑαυτοῦ θεραπείαν εἶχεν. Vide & *Indicem.* Periz.

4 Οταν γε μὴν τεχνικόν τι θέλεις] Uterque MS. habet, θέλῃς, quod in hac oppoſitione & ſubjunctione non videtur reſpuendum. Idem.

5 Εἰς τοὺς ἐπαινουμένους] Lego ἐπαίνους. Certe haud memini nunc quidem, quenquam ita loqui. Faber. Nihil mutandum. ἐς τοὺς ἐπαινουμένους Atticum eſt, pro ἐν τοῖς ἐπαινουμένοις, *vide, ut inter laudantes conſiſtas*, nec vituperes quicquam artificioſum, quod captum tuum ſuperat. Kuhn.

Εἰς τοὺς ἐπαινουμένους] Recte tuetur hanc lectionem Cl. Kuhnius. Sed miror eum hæc vertere: *Vide, ut inter* LAUDANTES *conſiſtas, nec vituperes quicquam artificioſum:* quum certiſſime hic ſit ſenſus, *Serva igitur te inter* LAUDATOS, *cohibendo linguam, & de nulla arte, quæ ſupra Te*, vel *ad Tuam non pertinet notitiam*, *diſſerendo.* Sic I. 28. Αλλὰ τοῦτον γε ὡς ἐλευθέριον ὑπὸ τῶν δημοτῶν ἐπαινεῖ-

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ Ἀλεξάνδρου οὐκ ἐπαινέσαντος εἰκόνα κατὰ τὴν ἀξίαν.

Ἀλέξανδρος θεασάμενος τὴν ἐν Ἐφέσῳ εἰκόνα ἑαυτοῦ, τὴν ὑπὸ Ἀπελλοῦ γραφεῖσαν, οὐκ ἐπήνεσε κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ γράμματος. [1] Εἰσαχθέντος δὲ τοῦ ἵππου, καὶ χρεμετίσαντος πρὸς τὸν ἵππον τὸν ἐν τῇ εἰκόνι, ὡς πρὸς ἀληθινὸν καὶ ἐκεῖνον, ὦ βασιλεῦ, (εἶπεν ὁ Ἀπελλῆς) ἀλλ' ὅγε ἵππος ἔοικέ σου [2] γραφικώτερος εἶναι κατὰ πολύ.

CAP. III.

De Alexandro, quod simulacrum quoddam non, ut par erat, laudaverit.

Alexander Ephesi suam ipsius imaginem, ab Apelle pictam, contemplatus, non laudavit pro dignitate picturæ. Quum autem introductus equus adhinniret equo istius tabulæ, tanquam si verus esset & ipse, O rex.(inquit Apelles)hic sanè equus artis pingendi multo peritior, quam tu, esse videtur.

ΚΕΦ. CAP.

νεῖσθαι, *laudari*. Lucian. *adv. Indoctum*, ὑπὸ δὲ τῶν κολάκων ἐπαινούμενος, *laudatus*. Idem *ibid.* plane ut hic, ἀφέμενος τῶν μηδὲν προσηκόντων: h. e. *dimittens* libros, *quos non intelligis*. PERIZ.

1 Εἰσαχθέντος δὲ τοῦ ἵππου] Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. de Apelle: *Est & equus ejus sive fuit pictus in certamine, quo judicium ad mutas quadrupedes provocavit ab hominibus. Namque ambitu æmulos prævalere sentiens, singulorum picturas inductis equis ostendit, Apellis tamen equo adhinnivere.* Ergo hoc dicterio non Alexandrum, sed æmulos & vulgus imperitum repressit. Nam *de Alexandro liberalibus studiis ab extrema ætate imbuto difficile est, talem judicandi imperitiam credere*, ait Cl. Johan. Freinshemius in *Supplem. Curt. lib.* II. *cap.* 2. SCHEFF. De Alexandro Macedone & nemine alio hîc sermo est. Verba enim Auctoris omnem sequioris interpretamenti colorem respuunt, *Pliniumque* habent suffragatorem, qui non veretur Alexandro imperitiam in æstimandis picturis impingere, *In officina*, inquit, *imperite multa disserenti silentium comiter suadebat* (Apelles) *rideri eum dicens à pueris, qui colores tererent. Tantum erat autoritati juris in Regem alioquin iracundum! lib.* XXXV. *cap.* 10. KUHN.

2 Γραφικώτερος] *Picturæ peritior.* Quam graviter in interpretando hoc Loco & Vocabulo lapsi sint Viri Summi Erasmus Noster & Cælius Rhodiginus, vertendo *Expressior*, vide apud Paul. Leopardum *Emend.* XII. 4. & vel ex hoc exemplo disce, quam bene consulant Auctoribus etiam illi, qui præter Criticam Textus castigationem Locis quoque non corruptis curam suam impertiuntur, quum Viri tam Eruditi sæpe talia minus recte perceperint. PERIZ.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ ἔρωτος Χαρίτωνος καὶ Μελανίππου, καὶ Τυράννου εἰς αὐτοὺς συμπαθείας.

1 Φαλάριδος ὑμῖν ἔργον οὐ μάλα ἐκείνῳ σύνηθες εἰπεῖν ἐθέλω. 2 Τὸ δὲ ἔργον φιλανθρωπίαν ἄμαχον ὁμολογεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἀλλότριον ἐκείνου δοκεῖ. 3 Χαρίτων ἦν Ἀκραγαντῖνος, 4 φιλόκαλος ἄνθρωπος, καὶ περὶ τὴν ὥραν τὴν τῶν νέων ἐσπουδακὼς δαιμονίως. Διαπύρως δὲ ἠράσθη μάλιστα Μελανίππου 5 τοῦ Ἀκραγαντίνου καὶ ἐκείνου, καὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθοῦ, καὶ τὸ κάλλος διαφέροντος. Τοῦτον ἐλύπησέ τι Φάλαρις τὸν Μελάνιππον. Δικαζομένῳ γὰρ αὐτῷ πρός τινα τῶν ἑταίρων αὐτοῦ τοῦ Φαλάριδος,

CAP. IV.

De amore Charitonis & Melanippi, & Tyranni erga ipsos affectu.

Phalaridis factum non valde ipsi solitum referre vobis volo. Factum autem illud humanitatem præ se fert singularem, & idcirco ab eo alienum videtur. Chariton erat quidam Agrigentinus, pulchri amator, & nimium quantum flori adolescentium deditus. Hic ardenti desiderio Melanippum maxime amabat, qui etiam ipse Agrigentinus erat, & indole præclarus, ac pulchritudine excellens. Hunc Melanippum læserat quadam in re Phalaris. Quum enim judicio cum quodam amicorum Pha-

1 Φαλάριδος] Qua arte is Tyrannidem invaserit, quum esset alienigena, & publicanus Agrigentinorum, Vide apud Polyæn. v. 1. Defensionem ejus, animi gratia susceptam, laudatamque illius humanitatem, vide apud Lucian. in *Phalaride*, qui & ejus Epistolas confinxisse creditur humanitatis plenas. Ita tamen Crudelitas illius percrebuit, ut *Phalaridis* Nomen præ cæteris maxime ad designandum Tyrannum truculentissimum adhiberi sit solitum. PERIZ.

2 Τὸ ἔργον] Tres ultimæ Edd. iterum uno consensu vel incuria omiserant δὲ, quod MSti, pristinæque Edd. ostentant, & flagitat sensus. IDEM.

3 Χαρίτων ἦν] Idem Athenæus *lib.* XIII. vide Suidam *v.* Αντέρως. SCHEFF.

4 Φιλόκαλος] Vertebatur, *pulchritudinis amator.* Dubitem an satis recte. Vocabulum enim hoc, ita simpliciter hic positum, significationem haud dubie habet laxiorem, *ejus, qui omnia pulchra, decora, honesta amat.* Sic III. 24. ponitur pro eo, *qui pulchris & egregiis delectatur armis.* Apud Ciceronem vero *Famil.* XV. 19. Cassius Epicureus, ex intima Græcorum Philosophia, Epicuri φιληδόνους revera esse φιλοκάλους ait, h. e. *decori & honesti amantes.* Plutarchus *de Aud. Poetis cap.* 42. conjungit ideo, τὸ φιλότιμον καὶ φιλόκαλον, καὶ μὴ παιγνίας, ἀλλὰ παιδείας ἕνεκα ποιημάτων ἁπτόμενον, *honesti & decori studiosum, quique poemata non ludicri, sed doctrinæ causa attingit.* Sed & mox Adolescens ille Melanippus describitur, non à forma tantum, τὸ κάλλος διαφέρων, sed & ab animo, τὴν ψυχὴν ἀγαθός. PERIZ.

5 Τοῦ Ακραγαντίνου καὶ ἐκείνου,] Sluisk. non agnoscit illud τοῦ, & elegantius abest, quia hic non nisi de *Agrigentinis* agitur, & paulo ante Charito quoque sine hoc articulo *Agrigentinus* fuisse dicebatur. Firmant Sluiskianum etiam Uterque Mediceus. Ceterum Plutarchus Ερωτικῷ *pag.* 760. Melanippum ait ipsum fuisse amatorem, & Tyranno propter τὸν ἐρώμενον struxisse insidias, sed haud dubie vitio memoriæ. IDEM.

δος, προσέταξεν ὁ τύραννος τὴν γραφὴν καταθέσθαι. Τοῦ δὲ μὴ πειθομένου, ὅδε ἠπείλησε τὰ ἔσχατα δράσειν αὐτὸν μὴ ὑπακούσαντα. Καὶ ἐκεῖνος μὲν παρὰ τὴν δίκην [6] ἐκράτησε τοῦ ἀνάγκῃ προστάξαντος, [7] τοῦ Φαλάρι-

Phalaridis contenderet, tyrannus jussit, eum accusationem abjicere. Quum vero non obediret, ille extrema ei minitatus est, morem non gerenti. Itaque vi coactus lite abstinuit. Magistratus autem, qui sub Phalaride, actio-

6 Ἐκράτησε τοῦ ἀνάγκῃ προστάξαντος] Hic error sit necesse est, scribi enim oportuerat, τῇ τοῦ προστάξαντος ἀνάγκῃ. FABER. Faber sic emendat τῇ τοῦ προστάξαντος ἀνάγκῃ· τοῦ Φαλάριδος δὲ ὄντες οἱ ἄρχοντες Mihi simplicissima minimeque recedens à scriptura veteri videtur emendatio, si legamus, καὶ ἐκεῖνος μὲν παρὰ τὴν δίκην ἐκράτησε τῇ ἀνάγκῃ προστάξαντος τοῦ Φαλάριδος, καὶ οἱ ἄρχοντες &c. SCHEFF. Legerem ἀνάγκῃ τοῦ προστάξαντος. τοῦ Φαλάριδος δὲ οἱ ἄρχοντες &c. Juvenis desistere incepto coactus est, atque ita reus *quidem præter jus fasque superior extitit, vi à jubente illatâ; magistratus autem Phalaridis causam obliterarunt, aboleverunt.* ἀνάγκῃ idem est quod πρὸς ἀνάγκην, *ob necessitatem mandati à Phalaride profecti*, ejusque πειθανάγκην. Petrus Ærodius *lib.* V. *Rerum judicat. cap.* I. nescio quem *gravissimum atque religiosissimum judicem* ex hac historia sibi extudit, *qui sententiam tulit, quâ Menalippus judicio vicit adversus literas, minas & suffragia Phalaridis.* de his & aliis quibusdam jure merito Ulpianus aliquis dixerit: ποῦ κεῖται; KUHN.

Ἐκράτησε τοῦ ἀνάγκῃ &c.] Vitii hæc sunt manifesta, & idcirco varie tentantur. Proximum mihi videbatur, ἐκράτησε τούτου, vel αὐτοῦ, ἀνάγκῃ &c. Αὐτοῦ scil. Μελανίππου. Sed quia Codex Lugd. ut & Regius 3064. nec non margo Alterius, 3132. habent τῇ ἀνάγκῃ, legendum videtur, vel, ut censet Doctiss. Boyvinius, ἐκράτησε τῇ ἀνάγκῃ. Προστάξαντος δὲ τοῦ Φαλάριδος οἱ Ἀρχ. vel, ut Ego conjeceram, ἐκρ. τῇ ἀνάγκῃ προστάξ. τοῦ Φαλάριδος. Οἱ δὲ Ἀρχ. Per me quoque Articulo illi τῇ penitus abesse liceret. Græcis autem κρατεῖν absolute dicuntur Superiores in quocunque certamine. Lucian. *de Calumnia*, ὁ δὲ κολακευτικώτερος εὐδοκιμεῖ, καὶ ὅλως φθάσας κρατεῖ, *superior evadit*, scil. præ viro *Bono*, χρηστῷ. Et *adv. Indoctum*, καὶ κιθαρίσας ἐκράτει, καὶ ἀνεκηρύττετο, *& quum Cithara caneret, superior erat, & renunciabatur.* Polyæn. I. 35. 2. καὶ προῆλθε Μυρωνίδης κρατῶν μέχρι Φωκίδος. Oppian. Ἁλιευτ. III. 197. de Ventre, ἡ κρατέει μὲν ἐν ἀνθρώποισι, *primas obtinet.* Ἀνάγκῃ προστάξαντος significat *necessitatem ab jussu & imperio ortam*, à Phalaride profectam. Sic plane *infra* XII. 47. Ἀπελογήσατο τὴν ἐκ τοῦ Διονυσίου ἀνάγκην καταπλῆξαι. Homerus *Odyss.* Δ. 557. ἡ μιν ἀνάγκῃ ἴσχει, *quæ* (Calypso) *eum vi & necessitate retinet.* Max. Tyrius *Dissert.* 10. *init.* comparans Tyrannum Polycraten, & Poëtam Anacreontem, pariter amantes Smerdien hujus amorem ait esse Μούσαις καὶ Χάρισιν ἀνακεκραμένον, *Musis & Gratiis temperatum. at illius* ἀνάγκῃ vel δέει, *vi & metu.* Sed & absolute pro *necessario* Homerus *Odyss.* B. 216. itidem de Ventre, ἥτ' ἐκέλευσεν ἑο μνήσασθαι ἀνάγκῃ. Παρὰ τὴν δίκην, est *præter jus & fas*, (sic Julianus *Orat.* I. *pag.* 43. ἐν δίκῃ καὶ παρὰ δίκην, *jure & injuria*) vel *in istac lite.* Sic παρὰ τὸ δεῖπνον, *in cœna*, apud Lucian. in *Dial. Meretr. Tryphænæ.* Verte itaque (nam Interpretes, qui reddiderant, *itaque vi coactus lite abstinuit. Magistratus autem, qui sub Phalaride, irritam judicii sententiam fecerunt*, Græca neutiquam intellexerunt.) *Et ille quidem in hac lite*, vel *præter jus, superior discessit. necessitate jubentis ita Phalaridis*, vel simpliciter, *vi & imperio Phalaridis. Magistratus vero scripturam dicæ*, seu *intentionem litis, sustulerunt.* Necdum enim sententia erat lata, quæ irrita fieri deberet. PERIZ.

7 Τοῦ Φαλάριδος δὲ οἱ ἄρχοντες] Quid hoc? ἄρχοντες τοῦ Φαλάριδος? *Magistratus Phalaridis?* ridiculum, *ut Magistratus Cæsaris, Consules Augusti*; nemo unquam ita loquutus est. Uno verbo dicam, excidit hinc vocula ὄντες, quæ si in sedem revocabitur, locus integer erit. lego itaque τοῦ Φαλάριδος δὲ ΟΝΤΕΣ οἱ ἄρχον-

λάριδος δὲ οἱ ἄρχοντες τὴν γραφὴν τοῦ ἀγῶνος ἠφάνισαν. Βαρέως δ' ἐπὶ τούτοις ὁ νεανίσκος ἤνεγκεν, ὑβρίσθαι λέγων, καὶ ὡμολόγει τὴν ὀργὴν τὴν ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἐραστὴν ὁ Μελάνιππος, καὶ ἠξίου κοινωνὸν αὐτὸν γενέσθαι τῆς ἐπιθέσεως τῆς κατ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλους δὲ ἔσπευδε προσλαβεῖν τῶν νεανίσκων, οὓς μάλιστα ᾔδει περὶ τὴν τοιαύτην πρᾶξιν θερμοτάτους. Ὁρῶν δὲ αὐτὸν ὁ Χαρίτων ἐνθουσιῶντα, καὶ ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἀναφλεγόμενον, καὶ γινώσκων, ὅτι τῶν πολιτῶν οὐδεὶς αὐτοῖς συλλήψεται, δέει τῷ ἐκ τοῦ τυράννου, καὶ αὐτὸς ἔφη πάλαι τοῦτο ἐπιθυμεῖν, καὶ σπεύδειν [8] ἐκ παντὸς, τὴν πατρίδα ῥύσασθαι τῆς δουλείας τῆς καταλαβούσης· ἀσφαλὲς δὲ μὴ εἶναι πρὸς πολλοὺς τὰ τοιαῦτα ἐκφέρειν. Ἠξίου δὲ τὸν Μελάνιππον οἱ συγχωρῆσαι ὑπὲρ τούτων ἀκριβέστερον διασκέψασθαι, καὶ ἐᾶσαι παραφυλάξαι τὸν χρόνον τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὴν πρᾶξιν. Συνεχώρησε τὸ μειράκιον. Ἐφ' ἑαυτοῦ τοίνυν ὁ Χαρίτων βαλλόμενος τὸ πᾶν τόλμημα, καὶ κοινωνὸν αὐτοῦ μὴ θελήσας παραλαβεῖν τὸν ἐρώμενον, [9] ἵν' εἰ καταφωραθεὶς, αὐτὸς ὑπέχοι τὴν δίκην, ἀλλὰ

actionem litis sustulerunt. Quæ adolescens ægrè ferens, injuriam sibi factam dixit, & amatori suam iram prodidit Melanippus, rogavitque eum, ut particeps esse vellet insidiarum in tyrannum. Alios etiam adolescentes adsciscere studuit, quos maxime ad ejusmodi facinus paratissimos esse sciret. Chariton autem, quum insanientem eum cerneret & ira incensum, atque sciret neminem civium cum ipsis conspiraturum esse metu tyranni, se quoque dudum ajebat hoc desiderare, & studere omni modo, ut patriam ex servitute, quæ eam oppressam tenebat, eriperet: sed tutum non esse, talia multis enunciare. Quamobrem orabat Melanippum, ut sibi de his rebus penitius deliberandi copiam daret, & tempus idoneum ad obeundum facinus observare sineret. Concessit adolescens. Proinde Chariton omnem hujus ausi conatum sibi sumebat, & amasium in societatem ejus facinoris assumere nolebat, ut, si deprehenderetur, ipse solus pœnas dependeret, non etiam illum in eadem mala præcipitaret. Sumpta

ἄρχοντες &c. atque ita interpretor, *Magistratus autem qui e nutu Phalaridis pendebant* &c. hoc enim significat εἶναι τινός. FABER.

8 Ἐκ παντὸς] h. e. non *semper*, ut vertebatur, sed *omnimodo*. Sic Lucian. *de Calumn.* καὶ τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος σκοπεῖ. *Infra cap.* 13. μᾶλλον δ' ἐκ παντὸς συκοφαντῆσαι τὸν Σωκράτην σπευδόντων ἐκείνων. Et plenius III. 7. καὶ κακῶς ἀγορεύειν ἐκ παντὸς τρόπου διψῶντας. PERIZ.

9 Ἵν' εἰ καταφωραθεὶς αὐτὸς ὑπέχοι &c.] Sluisk. & Mediceus uterque, καταφωραθῇ, quod probum, si non ea lectione, certe eo sensu. Nam si maxime nihil hic sit mutandum, distinguendum tamen foret post Participium illud, inque eo Verbum Substantivum εἴη aut ᾖ intelligendum. Emphaticum enim est illud Αὐτὸς, & referendum ad sequentia, ubi opponitur hisce, καὶ ἐκεῖνον. Atque ideo recte vertitur ab Interprete *ipse solus*. Mox iidem Codices pari consensu legunt, Ἡνίκα οἱ ἐδόκει. IDEM.

ἀλλὰ μὴ καὶ ἐκεῖνον εἰς τὰ αὐτὰ ἐμβάλοι. Ἡνίκα οὖν ἐδόκει [10] καλῶς ἔχειν, ἐγχειρίδιον λαβὼν, ὡρμᾶτο ἐπὶ τὸν τύραννον. Ου μὴν ἔλαθε, κατεφωράθη δὲ, πάνυ σφόδρα τῶν δορυφόρων ἀκριβῶς τὰ τοιαῦτα φυλαττόντων. Εμβληθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Φαλάριδος εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ στρεβλούμενος, ἵν' εἴπῃ τοὺς συνεγνωκότας, ὁ δὲ ἐνεκαρτέρει καὶ ἐνήθλει ταῖς βασάνοις. Επεὶ δὲ μακρὸν τοῦτο ἦν, ὁ Μελάνιππος ἧκεν ἐπὶ τὸν Φάλαριν, καὶ ὡμολόγησεν οὐ μόνον κοινωνὸς εἶναι τῷ Χαρίτωνι [11] τῆς βουλῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἄρξαι τῆς ἐπιβουλῆς. Τοῦ δὲ πυνθανομένου τὴν αἰτίαν, εἶπε τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον, καὶ τὴν τῆς γραφῆς ἄρσιν, καὶ ἐπὶ τούτοις ὡμολόγει περιαλγῆσαι. Θαυμάσας οὖν, ἀμφοτέρους ἀφῆκε τῆς τιμωρίας, προστάξας αὐθημερὸν ἀπελθεῖν, μὴ μόνον τῆς Ακραγαντίνων πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς Σικελίας. Συνεχώρησε δὲ αὐτοῖς [12] τὰ ἴδια δίκαια καρποῦσθαι. Τούτους ὕστερον

Sumpta igitur ſica, quum opportunum jam eſſe negotium videbatur, in tyrannum irruebat. Nec verò latere potuit, ſed deprehenſus eſt, ſatellitibus in ejuſmodi res ſummo ſtudio intentis. Conjectus autem à Phalaride in carcerem, & tortus, ut proderet conjuratos, ille vero conſtanter duravit animum & fortiter ſe geſſit in illis cruciatibus. Poſtquam verò longum id fuit, acceſſit Melanippus ad Phalarim, & ſe non tantùm Charitoni ſocium hujus conſilii, ſed etiam ſe ipſum auctorem inſidiarum fuiſſe, confeſſus eſt. Percontante vero eo cauſam, narravit rem omnem à principio, & litis inhibitionem, atque hæc ſibi moleſta valde accidiſſe faſſus eſt. Miratus igitur tyrannus, utrique pœnam remiſit: jubens eos eodem die non ſolùm ex Agrigentinorum urbe, verum etiam e Sicilia excedere. Permiſit tamen eis, ut ſuis rebus

10 Καλῶς ἔχειν] h. e. *res bene ſe habere, oportuna eſſe & matura.* Lucian. *de M. Peregrini*, ὥστε καλῶς ἔχειν, ἕπεσθαι θάνατον, *ut bene ſe res habeat, ſequi tunc mortem.* Thucyd. *lib.* I. *in Orat. Corinthiorum ad Corcyræos*, οὐ καλῶς ἔχειν, τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δικάζεσθαι, *non rectum id eſſe*, &c. PERIZ.

11 Τῆς βουλῆς, ἀλλὰ &c.] Frigidiſſima profecto eſt hic loci illa repetitio & diſtinctio βουλῆς ac ἐπιβουλῆς. Adde MS. Sluisk. ſimpliciter repetere βουλῆς. Unde non dubito, alterutrum eſſe ex gloſſa vel margine ortum, atque ita in textum irrepſiſſe, quum ab Auctore per Ellipſin, ut decebat, eſſet prætermiſſum. IDEM.

12 Τὰ ἴδια δίκαια] MSS. B. & C. τὰ οἰκεῖα δίκαια. Probo SCHEFF. Vulgata lectio vel eo nomine probanda venit, quod cum fomulâ Græci juris conveniat. In *Veteri Lexico Græco-Latino*, quod Vulcanius cum Gloſſariis edidit, per codicillos quidam apud Hadrianum conqueritur, Patris bonis in fiſcum redactis, αὐτῷ δεκάδα ἀπηνέχθαι, καὶ ἄλλα πολλὰ τοῦ ἰδίου δικαίου, *ſibi decuriam ablatam eſſe, & alia ſui juris.* Apud Theophilum in *Inſtitut. lib.* I. perſonæ dicuntur eſſe ἀλλοτρίου ἢ ἰδίου δικαίου, *alieni vel ſui juris.* Quod autem in MSStis legitur, id videtur eſſe interpretatio receptæ lectionis, ut apud Heſychium ἴδιον exponitur pe οἰκεῖον, itaque τὰ ἴδια δίκαια καρπώσασθαι, hoc loco eſt, *ſuo jure frui*, & libertatem bonorumque ſuorum uſumfructum indelibatum retinere. Antequam ulterius pergam, fragmentum ex Æliano, quod ad hanc hiſtoriam pertinet ſubjiciam. Λοξίας δὲ καὶ Ζεὺς πατὴρ ἀναβολὴν θανάτου ἐψηφίσαντο Φαλάριδι

ὕστερον ἡ Πυθία καὶ τὴν φιλίαν αὐτῶν ὕμνησε [13] διὰ τούτων τῶν ἐπῶν·

Θείας ἡγητῆρες ἐφημερίοις φιλότητος,
Εὐδαίμων Χαρίτων καὶ Μελάνιππος ἔφυ.

Τοῦ Θεοῦ τὸν ἔρωτα αὐτῶν θείαν ὀνομάσαντος φιλίαν.

bus fruerentur. Hos postmodum & eorum amicitiam Pythia celebravit his carminibus:

Humanæ genti auctores cælestis amoris,
Et felix Chariton, & Melanippus erat.

Deo horum amorem *divinam* appellante *amicitiam.*

λάριδι ἔτη δύο, ἀνθ' ὧν ἠπίως Χαρίτωνι καὶ Μεναλίππῳ προσηνέχθη. *Apollo cognomine Loxias & Iuppiter Pater mortis dilationem Phalaridi per biennium decreverunt, quod humanius Charitonem & Menalippum habuisset.* Suidas in Ἀναβολή. vide Athenæum *pag.* 602. KUHN. Ut MS. B. & C. sic & Lugd. τὰ οἰκεῖα δίκαια. Sed rectior Vulgata lectio, ut docte ostendit contra Schefferum Cl. Kuhnius. PERIZ.

13 Διὰ τούτων τῶν ἐπῶν] Pentameter Hexametrum antecedere debet. Athenæus *dicto loco*: ἔχρησέ τε καὶ περὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Χαρίτωνα, προτάξας τοῦ ἐξαμέτρου τὸ πεντάμετρον, καθάπερ ὕστερον καὶ Διονύσιος Ἀθηναῖος ἐποίησεν ὁ ἐπικληθεὶς χαλκοῦς, ἐν τοῖς ἐλεγείοις. SCHEFF. Athenæum sequitur Eusebius *lib.* v. *Præpar. Euang. cap.* 35. qui ironice Pythiæ responsum refingit hoc modo,

Εὐδαίμων Φάλαρις καὶ Μελάνιππος ἔφυ,
Θείας ἀγητῆρες ἐν ἀνθρώποις διχονοίας.

ΚΕΦ. έ.

CAP. V.

Περὶ χρόνου ταμιεύσεως, καὶ τοῦ μὴ ἐάσαι Λακεδαιμονίους περιπατεῖν.

De temporis parsimonia, & quòd Lacedæmonii non concesserint deambulationem.

Λακεδαιμόνιοι δεινὴν ἐποιοῦντο τοῦ χρόνου τὴν φειδὼ, [1] ταμιευόμενοι πανταχόθεν αὐτὸν εἰς τὰ ἐπειγόμενα, καὶ μηδενὶ τῶν πολιτῶν ἐπιτρέποντες, [2] μήτε ῥαστωνεύειν, μήτε ῥαθυμεῖν εἰς αὐτὸν,

Lacedæmonii temporis parsimoniam adhibuerunt maximam, impendentes ipsum undiquaque in res necessarias, neque cuiquam civium permittentes, otio vel segnitie illud con-

1. Ταμιευόμενοι &c.] Elegantissima locutio, cujus sensus est, *dispensantes & administrantes undiquaque tempus ita, ut nisi in res necessarias impendatur.* Sic Lucian. *adv. Indoctum*, πρὸς δὴ ταῦτα ταμιεύου τ' ἀργύριον, *in illa impende argentum.* Dio Chrys. Τρωικῷ de Achille, κάμνοντα ἤδη, ἅτε οὐ ταμιευσάμενον ἐν τῷ ἀγῶνι, *fatigatum, ut qui non ita prudenter viribus suis in prælio fuerat usus, ut aliquid in alios casus aut recentem servaret adversarium:* Die sijne krachten niet gemenageert en hadde. PERIZ.

2 Μήτε ῥαστωνεύειν] Ignavum otium hic intelligit. Nam alias vel maxime indulgebant otio, hoc est, artes nullas exercebant manuarias, nullam mercaturam, aut id genus; solis

αὐτὸν, ὡς ἂν μὴ πρὸς τὰ ἔξω τῆς ἀρετῆς ἀναλισκόμενος, εἶτα μάτην διαφθείροιτο. Μαρτύριον τούτου πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο. Ἀκούσαντες οἱ ἔφοροι Λακεδαιμονίων, 3 τοὺς Δεκέλειαν καταλαβόντας περιπάτῳ χρῆσθαι δειλινῷ, 4 ἐπέστειλαν αὐτοῖς. Μὴ περιπατεῖτε· ὡς τρυφώντων αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τὸ σῶμα ἐκπονούντων. Δεῖν γὰρ Λακεδαιμονίους, οὐ διὰ τοῦ περιπάτου, ἀλλὰ 5 διὰ τῶν γυμνασίων τὴν ὑγείαν πορίζεσθαι.

consumere: ut ne rebus extra virtutem positis impensum, frustra perderetur. Hujus rei testimonium præter cetera etiam illud est. Audientes Ephori Lacedæmoniorum eos, qui Deceliam insidebant, deambulatione uti pomeridiana, per literas mandarunt eis: *Ne deambulate:* tanquam si voluptatem sectarentur illi potius, quàm corpus exercerent. Nam oportere Lacedæmonios, non deambulatione, sed exercitiis gymnasiorum valetudinem firmam sibi parare.

ΚΕΦ. CAP.

solis exercitiis gymasticis terebant tempus. Itaque mirantur, quod apud Athenienses puniantur illi, qui se dedunt otio. vide Plutarchum *Lycurgo pag.* 54. SCHEFF.

3 Τοὺς Δεκέλειαν καταλαβόντας] *Decelia* vel *Decalia* oppidum fuit Atheniensium, teste Strabone *lib.* IX. in quo adversus Athenienses ab Agide rege Lacedæmoniorum arx quædam fuit munita, ut est apud Pausaniam in *Laconicis*, ubi Φρούριον τὸ ἐν Δεκελείᾳ vocat. Ergo οἱ καταλαβόντες non alii, quam qui id oppidum ceperant cum rege dicto, arcemque ibi tenebant. IDEM.

Τοὺς Δεκέλειαν καταλαβόντας] Vide, quam pervertat phraseos vim & ipsam Historiam Historiarum Inscitia. Nec enim oppugnata aut *occupata*, ut Interpres, aut *Capta*, ut Schefferus, fuit Decelea, sed quum antea non esset munita, subito muris fuit cincta à Lacedæmoniis & eorum Sociis, ut inde tanquam ex Arce infestarent Atheniensium agros & Urbem. Verum in eam rem opus erat præsidio, quod Deceleam insideret. Ergo *perpetuum*, ut ait Corn. Nep. in *Alcib. ibi posuerunt præsidium.* Vide & omnino Thucyd. *lib.* VII. Vertendum igitur, *qui Deceleam obtinebant*, h. e. qui præsidium ibi agitabant. PERIZ. De hoc loco egit Parens meus in *Notitia Dissert. de Morte Iudæ pag.* 38.

4 Ἐπέστειλαν αὐτοῖς] MS. Lugd. ἀπέστειλαν. PERIZ.

5 Διὰ τῶν γυμνασίων] Quantopere Lacedæmonii dediti fuerint Gymnasiis; ut in iis vires & robur corporis sibi compararent, vide *infra* XIV. 7. & Aristot. *Politic.* VIII. 4. sed maxime Ill. Sphanhemium *ad Julian. Or.* I. *pag.* 133. 134. Immo & illi sunt, qui primum gymnasia obierunt nudi, ut de iis refert Thucyd. *lib.* I. *init.* Nec mirum, quum Resp. hæc tota esset formata ad usus bellicos. Per Gymnasia autem Juvenes Bello reddebantur idonei, atque idcirco Aristot. *Politic.* IV. 13. eos tantum Cives in Gymnasiis volebat exerceri, qui bellum pro patria deberent gerere, reliquos neutiquam. IDEM.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Παράδειγμα, ὅτι οὐ δεῖ τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν.

[1] Ἱππόμαχος, φασὶν, [2] ὁ γυμναστὴς, [3] ἐπεὶ πάλαισμά τι ὁ ἀθλη-

CAP. VI.

Exemplum, quod non oporteat vulgo hominum placere.

Hippomachus, ut fama est, gymnasticæ magister, cum athleta qui-

1 Ἱππόμαχος] Moschionis filius, Eleus. Suidas & Pausanias in *Eliacis*. *Hoplomachum*, sed perperam, vocat Bisciola *Tom.* II. *lib.* XIII. *cap.* 5. KUHN.

2 Ο γυμναστὴς] Pugilatus magister. Vide *infra lib.* XIV. *cap.* 8. GESNERUS. Quæritur inter Doctos, quis fuerit apud Græcos *Gymnastes*. Mercurialis *Gymn.* I. 12. relegat eum pene ad solum Medicinæ & Corporis per exercitationes curandi usum, & distinguit ab illo apud Plautum (locus est *Bacchid.* III. 3. 23.) *Gymnasii Præfecto*, cui *pœnas pendebat Adolescens, nisi ante exortum Solis in palæstram venisset:* quem ille putat fuisse eum, qui Græcis dicebatur Γυμνασιάρχης. Ego vero longe aliter censeam, nempe *Gymnasiarchas* fuisse Viros in Rep. præcipuos, qui summa cum potestate Publici Gymnasii curam gererent certum in tempus; electi à Rep. Hinc *in Inscript.* Γυμνασιαρχήσας δὶς, immo τὸ τρίτον, καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον. Vide Gruter. *pag.* 327. Mutabantur aliquando etiam per singulos Menses, ut liquet ex Marmore Eximio apud Sponium *Itiner. Tom.* II. *pag.* 376. 377. & 436. 437. Publicum ergo erat Munus, atque hinc ab Aristot. *Polit.* VI. 8. Γυμνασιαρχία inter Politicos Magistratus memoratur. Immo apud Gruter *pag.* 173. ipse Imp. Titus Γυμνασιαρχήσαι dicitur. Longe itaque diversi *Gymnasiarchæ* hi ab illo apud Plautum *Gymnasii Præfecto*; Licet etiam Faber in *Agonistico* II. 5. eum pro Gymnasiarcha habeat, quod miror, quum Plautus utique describat nobis hominem, qui & ipse ante exorientem *solem* adolescentibus in palæstra se præbere debebat, ut eos exerceret, ac de tardius venientibus *pœnam* sumebat. Hoc vero quis credat fecisse Gymnasiarcham, qui non honoratum modo munus, ut liquido probavi, & patet etiam ex Plutarcho in *Cimone init.* sed & sumptuosum obtinebat. Unde apud Philonem *in Flaccum pag. m.* 984. *init* Lampo accusator Flacci dicitur damnum fecisse bonorum suorum satis magnum; quia ἠναγκάσθη γυμνασιαρχεῖν, *coactus fuerat Gymnasiarchæ munus suscipere.* Opulentos igitur & præcipuos civitatis homines fuisse oportuit, qui hoc munus obirent. Reperio tamen nonnulla etiam apud Auctores *Gymnasiarchis* tributa, quæ minus præferunt dignitatis. Tale est quod Valerius Max. IX. 12. 7. *in ext. Pindarum* ait *in gymnasio mortuum, nec prius decessisse cognitum, quam Gymnasiarcha claudere jam eum locum volente, nequidquam excitaretur.* Et Diogenes Laert. Cratetem Thebanum ait, ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου μαστιγωθέντα, καὶ ἑλκόμενον τοῦ ποδὸς, *Thebis à Gymnasiarcha flagellis cæsum, & pede extractum*, scilicet ex Gymnasio. Sed hæc, opinor, ita accipienda sunt, ut à *Gymnasiarcha* dicantur facta, quia ejus jussu & imperio facta sunt. Vide *Not. ad* II. 28. Nisi quis credere malit, alibi & alio tempore honestius fuisse hoc munus, alibi vilius: vel Auctores aliquando confudisse *Gymnasiarcham* cum publico *Gymnasta* & *Pædotriba*, & hos aliquando isthoc nomine designasse inprimis sicubi nullus esset *Gymnasiarcha* proprie dictus. Utcunque id fit, certe Plautinus ille *Gymnasii præfectus* convenit magis cum nostro *Gymnasta*, quippe cui hic itidem ῥάβδος, *virga*, tribuitur, qua discipulum percusserit. Utriusque idem Munus, cum hoc tamen discrimine, quod *Gymnasii præfectus* juvenes in publico exercuerit Gymnasio, quales à Græcis dicebantur etiam παιδοτρίβαι. Hinc Plutarch. in *Apoph. Lacon. luctantibus*, ait, *in palæstra non proficiebant* παιδοτρίβας, *ut non Artis, sed Vir-*

ἀθλητὴς, ὁ ὑπ' αὐτῷ γυμναζόμενος, ἐπά-

quidam, qui ab eo exercebatur, certamen

Virtutis eſſet illud certamen. Vide & Ariſtot. *Polit.* III. 4. At Γυμναςὴς etiam privatos exercitiorum Magiſtros, quos ſibi quiſque vel ſuis liberis privatim ſumebat, notaverit. Hi erant, qui exercebant & puniebant adoleſcentes ſuos, ſi quid deliquerant. Diſertus in rem eſt locus Baſilii *M. de Legendis Græcis cap.* 16. ubi ait Athletas multa prius tuliſſe & feciſſe antequam in ſtadium progrediantur, πολλὰ μὲν γυμναςικοῖς ἐνιδρώσαντες πόνοις, πολλὰς δὲ πληγὰς ἐκ παιδοτρίβου λαβόντες, *poſtquam multum ſudaverint gymnaſticis exercitiis, multas etiam plagas à Pædotriba acceperint.* Vides *Pædotribam* eſſe illum, *cui pœnas pendebant* Adoleſcentes, ſi quid male fecerant in palæſtra. Atque ideo & ille, non item Gymnaſiarcha, ſemper aderat Adoleſcentibus in Palæſtra. Plut. in Ερωτ. Διηγ. refert Ariſtodemum Laconem voluiſſe rapere adoleſcentem Oreiten ex palæſtra, ſed inhibitum, κωλύοντος τοῦ Παιδοτρίβου, καὶ νεανίσκων πολλῶν ἐκβοηθούντων, *Pædotriba prohibente, & multis Adoleſcentibus ad auxilium accurrentibus.* Effigiem *Pædotribæ Virga inſtructi*, & luctantibus pueris adſtantis ex Leon. Auguſtini *Tom.* I. p. 146. hic exhibere fuit viſum.

Ceterum addit Baſilius *d. l.* δίαιταν δὲ οὐ τὴν ἡδίστην, ἀλλὰ τὴν παρὰ τῶν γυμναςῶν, αἱρούμενοι, *poſtquam etiam victus rationem, non illam ſuaviſſimam, ſed quam præſcribunt Gymnaſtæ, ſibi ceperint.* Ex quibus alia etiam *Pædotribæ* & *Gymnaſtæ* elicitur diſtinctio. Nempe ut hic victus rationem præſcribat futuris Athletis, ille vero eos exerceat, & artem doceat. Plane uti & Ariſtoteles *Polit.* VIII. 3. extr. γυμναςικὴν καὶ παιδοτριβικὴν conjungit eodem modo diſtinguens. Adeo à vero alienum eſt, quod affirmat Faber *Agoniſt.* II. 6. ſolum Galenum, præter *omnium aliorum* opinionem, ita eos diſtinxiſſe. Adde, Gymnaſten hunc ipſum, ut videtur, certe *Hippomachum*, appellari à Plutarcho in *Dione*, *init.* ἀλείπτην, & attendere ad cibum eorum, quos exercuerat. Veriſſimum tamen eſt, plerumque hæc confundi, & ideo Grammatici, Suidas Heſychius &c. unum exponunt per alterum. Sed & iidem Homines utrumque munus ſæpiſſime curabant, ut ſine dubio fecit hic Hippomachus. Hi vero Γυμναςαὶ ſeu privati, ſeu publici, ſuos deducebant diſcipulos ad certamina publica veluti Olympia, ubi tunc peculiari loco continebantur. Vide omnino Pauſan. in *Eliacis* A. *pag.* 153. Crediderim autem hos *Gymnaſtas* fuiſſe plerumque Veteranos Athletas, ut revera fuit hic Hippomachus (vide Pauſan. *Eliac.* B. *p.* 189.) plane ſicuti *Laniſtæ* apud Romanos erant gladiatores rude donati. Cæterum conferas velim hoc Caput cum XIV. 8. ubi nullus dubito, quin Auctor ipſe vel erraverit vitio memoriæ, vel corrupta alterius Auctoris, unde id tunc excerpſit hujus Capitis immemor, lectione deceptus ſcripſerit Αὐλητὴς, αὐλῶν, αὔλημα, εὔλησας, pro Αθλητὴς, ἀθλῶν &c. Quum certe idem utrobique ſit Hominis Nomen, idem Factum, eadem etiam Verba. PERIZ.

3 Επὶ παλαίσματι] Ita habet Editio Romana,

ἐπάλαισεν, εἶτα ὁ πᾶς ὄχλος ὁ περιεστὼς ἐξεβόησε, καθίκετο αὐτοῦ τῇ ῥάβδῳ ὁ Ἱππόμαχος, καὶ εἶπεν· ἀλλὰ σύγε κακῶς, καὶ οὐχ ὡς ἐχρῆν ἐποίησας, ὅπερ ἐχρῆν ἄμεινον γενέσθαι. Οὐ γὰρ ἂν ἐπῄνεσαν οὗτοι τεχνικόν σε δράσαντά τι. Αἰνιττόμενος, ὅτι τοὺς εὖ καὶ καλῶς ἕκαστα δρῶντας, οὐ τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τοῖς ἔχουσι νοῦν θεωρητικὸν τῶν δρωμένων, ἀρέσκειν δεῖ. Ἔοικε δὲ καὶ 4 Σωκράτης τὴν τῶν πολλῶν ἐκφαυλίζειν κρίσιν 5 ἐν τῇ συνουσίᾳ τῇ πρὸς Κρίτωνα, ὅτε ἀφίκετο ὁ Κρίτων εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ δὴ ἐπεῖθεν αὐτὸν ἀποδρᾶναι, καὶ τὴν τῶν Ἀθηναίων τὴν κατ' αὐτοῦ κρίσιν 6 διαφθεῖραι.

tamen aliquod certaret, & circumſtans multitudo univerſa exclamaret, percuſſit eum virga Hippomachus, & dixit; Tu verò perperam, neque, ſicut oportebat, feciſti, quod melius fieri debuerat. Nam ſi quid artificioſum præſtitiſſes, non collaudarent te illi: ſignificans, qui unumquidque bene & pulchre agunt, non multitudini, ſed iis, qui rerum, quæ fiunt, intelligentiam habent, placere oportere. Videtur etiam Socrates populi judicium ſpernere in Colloquio cum Critone: quum Crito veniens in carcerem, ſuaderet ei, ut aufugeret, & Athenienſium contra ſe judicium eluderet.

na, quod deinde in aliis editionibus benè mutatum in ἐπεὶ. vellem diviſiſſent etiam malè coalitam vocem παλαίσματι in πάλαισμά τι. nam ἐπάλαισε πάλαισμά τι, eſt *certum luctæ genus populo Athleta ille exhibuit.* Idem vidi poſtea Fabro quoque notatum. KUHN. Emenda, ἐπεὶ πάλαισμά τι ἐπάλαισεν; alioqui error fuerit. Dicendum enim παλαίειν πάλαισμα, ut ii norunt, qui Attice ſciunt. FABER.

4 Σωκράτης] vide Xenophontem in *defenſ. Socrat.* SCHEFF.

5 Ἐν τῇ συνουσίᾳ] Quam habes apud Platonem *Dialogo*, cujus titulus eſt *Crito*, quanquam à Platone fictum dixerit Idomenæus, cum hoc Socrati non ipſe ſuaſerit, ſed Æſchines. vide Laertium. IDEM.

6 Διαφθεῖραι, *corrumperet*] *Corrumpere judicium* aliud quid ſignificat, quam quod hic vult Auctor. Mens ejus eſt, *eluderet*, & ita *irritum redderet.* Sic *cap.* 22. διαφθείρειν νόμους eſt *abrogare*, vel *negligentia irritas reddere leges.* X. 2. τὰς ὁμολογίας, *pacta conventa eludere.* XIII. 24. τὸ κεκυρωμένον, *ſancitum abolere*, vel *negligere.* PERIZ.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ τοῦ μὴ ἐκθεῖναι βρέφη Θηβαίους.

Νόμος οὗτος Θηβαϊκὸς, ὀρθῶς ἅμα καὶ φιλανθρώπως κείμενος ἐν τοῖς μάλιστα· 1 ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἀνδρὶ

CAP. VII.

Quod Thebani non exponant infantes.

Lex hæc Thebanorum recte & humaniter quam maxime compoſita eſt. Ne cui Thebano liceat infan-

1 Ὅτι οὐκ ἔξεστιν] Contra morem legeſque reliquorum Græcorum & imprimis Athenienſium. vide Lipſium *lib.* 1. *ad Belg. ep.* 85. & Petitum *ad Leges Atticas pag.* 144. Ariſt. *lib.*

ἀνδρὶ Θηβαίῳ ² ἐκθεῖναι παιδίον, οὐδὲ εἰς ἐρημίαν αὐτὸ ῥίψαι, θάνατον αὐτοῦ καταψηφισάμενος. Ἀλλ' ἐὰν ᾖ πένης εἰς τὰ ἔσχατα ὁ τοῦ παιδὸς πατὴρ, εἴτε θῆλύ ἐστιν, ἐπὶ τὰς ἀρχὰς κομίζειν ἐξ ὠδίνων τῶν μητρώων σὺν τοῖς σπαργάνοις αὐτό. Αἱ δὲ παραλαβοῦσαι, ἀποδίδονται τὸ βρέφος τῷ τιμὴν ἐλαχίστην δόντι· ῥήτρα τε πρὸς αὐτὸν, καὶ ὁμολογία γίνεται, ³ ἦ μὴν τρέφειν τὸ βρέφος, καὶ αὐξηθὲν ἔχειν δοῦλον, ἢ δούλην, θρεπτήρια αὐτοῦ τὴν ὑπηρεσίαν λαμβάνοντα.

fantem exponere, neque in solitudinem abjicere, morte illi decreta. Verum si in extrema sit paupertate pater infantis, sive mas sit, sive femina, *jubet lex*, eum statim à materno partu ad magistratus cum ipsis fasciis adferre: qui acceptum vendunt infantem, minimum pro eo pretium danti, cum quo tunc conditiones & pacta ineuntur, bona fide infantem alat, & adultum servi vel servæ loco habeat, pro alimentorum mercede operas ejus accipiens.

ΚΕΦ.

CAP.

VII. *Pol. cap.* 16. itaque hîc ut quid singulare observatur. Cæterum cum Thebanis faciunt Romani legumlatores Consule *L.* 4. *D. de Agnosc. L.* 2. & *fin.* C. *de Infant.* Item Germani veteres, de quibus Tacitus *Ger.* XIX. *cap.* 6. adde, quæ notantur ibi Clar. Berneggero in *Quæstionibus ad Tacitum.* SCHEFF.

2 Ἐκθεῖναι] Philo *de Legibus Specialibus p. m.* 543. *Edit. Græc. Parisiens.* eleganter contra ἔκθεσιν βρεφῶν disputat. Ethnicis autem *aliquarum fœcunditas plena liberis tali venia indigere videtur*, ut Plinius de atocio loquens judicat, impie satis. *lib.* XXIX. *cap.* 4. v. Phocylidem *&c.* KUHN.

3 Ἠ μὴν] Lege ἦ μὴν. GESNER.

Η μὴν τρέφειν, *bona fide alat*] h. e. *certe, omnino, alimenta præbeat.* Miror sane, hasce voculas in *Indice* conjungi in Unam, & ab Hebraico ἀμὴν, אָמֵן, derivari, quum in MStis & Editis separatim ut duæ exhibeantur, & utraque seorsim Græcis sit notissima, nec tantum peculiarem singulæ habeant significationem, sed & aliis atque aliis jungantur particulis, veluti, ἦ μὴν, ἦ δὴ, ἦ πε. Simplex ἦ est *certe, vere.* Hesych. ἦ, εἶπεν, ἀληθῶς, ὄντως. Etymol. Magnum ἦ μὴν, ὄντως, δὴ· τὸ ἦ, σύνδεσμος βεβαιωτικὸς, τὸ μὴν, σύνδεσμος παραπληρωματικός. Sed hæ distinctiones & Accentuum notæ videri possint à Grammaticis ortæ. Nam mihi, ut verum fatear, dubiam rem reddit, quod toties, & potissimum in jurejurando, illud ἦ μὴν reperitur conjunctum. Sic Ant. Lib. *Fab* I. ὅρκος ἦ μὴν γαμηθήσεσθαι. Dion. Hal. *lib.* IV. ὀμόσαντες τὸν νόμιμον sc. ὅρκον, ἦ μὴν τ' ἀληθῆ τετιμᾶσθαι. Lucian. *de M. Peregrini*, ἐγὼ γὰρ διωμοσάμην ἂν, ἦ μὴν μηδένα τῶν θεῶν ἀγανακτήσειν. Sic alibi passim. PERIZ.

ΚΕΦ. ή.

Περὶ Ξενοκλέους καὶ Ευριπίδου ἐν Ολυμπίᾳ ἀγωνισαμένων.

Κατὰ τὴν [1] πρώτην, καὶ ἐννενηκοστὴν Ολυμπιάδα, καθ' ἣν ἐνίκα Εξαίνετος ὁ Ακραγαντῖνος στάδιον, ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις [2] Ξενοκλῆς καὶ Ευριπίδης. Καὶ πρῶτός γε ἦν Ξενοκλῆς, ὅς τίς ποτε οὗτός ἐστιν, Οἰδίποδι, καὶ Λυκάονι, καὶ Βάκχαις, καὶ Αθάμαντι [3] Σατυρικῷ.

CAP. VIII.

De Xenocle & Euripide in Olympiis certantibus.

Olympiade prima & nonagesima, qua Exænetus Agrigentinus vicit stadio, contenderunt contra se invicem Xenocles & Euripides. Et superior erat Xenocles, quisquis is tandem est, Oedipode, Lycaone, Bacchis, & Athamante Satyrico. Hocce inferior erat Euripides Alexandro, Pa-

Περὶ Ξενοκλέους καὶ Ευριπίδου ἐν Ολυμπίᾳ ἀγωνισαμένων] Cl. Kuhnius in *Præfatione* monuit, Virum Doctum pro ἐν. Ολυμπίᾳ reposuisse ἐν Ολυμπίοις: ex sequentibus enim apparet, Xenoclem non Olympiæ, sed Athenis Euripidi antelatum fuisse.

1 Πρώτην καὶ ἕκτην] Interpres, *prima & sexta.* Emendatur, *prima supra octogesimam.* Neutrum verum. Scribe, ἐννενηκοστὴν pro ἕκτην. Auctor Anonymus *Olympionic.* ολ. GA. Εξαίνετος Ακραγαντῖνος στάδιον. Αντηγωνίσατο ἀλλήλοις Ξενοκλῆς &c. iisdem verbis, quibus noster. Depravavit hunc locum, ut multa, scripturæ compendium. Samuel Petitus *lib.* 1. *Miscell. cap.* 13. καὶ τὴν δευτέραν scribendum contendit. Sed eum redarguit etiam Diodorus, scribit enim *lib.* XIII. *pag.* 204. *proxima ante hanc Olympiade, quæ secunda est post nonagesimam, Exænetum Olympiæ victorem magnifico invectum curru* &c. vicisse igitur eum nonagesima, & prima Olympiade necesse est. Porro Xenoclis poëtæ non alias facile inveneris nomen. Orator enim fuit, cujus meminit Matron apud Athenæum. SCHEFF. Hunc locum emendavit Meursius, in *Archontibus lib.* III. *cap.* 9. legendum autem est πρώτην καὶ ἐννενηκοστὴν id est, *Olympiade* XCI. quod nullo negotio probari potest. FABER. Verissime & optime emendatus jam est ex Historia hicce locus à Meursio, Casaubono, & Scheffero. Accedit his MS. & Regius 2083, & Sluiskianus, qui egregius est in hoc Capite, & Mediceus 1. Diserte exhibent illi Græcam numeri XC. notam, Ϙ. quæ κόππα dicitur ab Hebr. *Koph*, cui etiam figura & ordine Alphabetico respondet, plane sicuti Latinorum Q. Certo indicio, etiam Græcos olim habuisse literam Q. inter P. & R. ut & Alphabeta, Græcum & Latinum, licet alicubi discrepare nunc videantur, pariter tamen ex Hebræo primitus orta. Figuram autem istius notæ, seu ἐπισήμου κόππα, quia Typographi plerique non habent, exprimere solent litera Latina G. ut fit hic in Notis Schefferi. Sed & convenit illa cum ἐπισήμῳ numeri apud Græcos Senarii ϛ. nisi quod hoc sit minoris formæ, illud multo majoris Hæc jam causa, ut censet etiam Cl. Boivinius, corruptæ hic per indoctos librarios lectionis in ἕκτην, sed quam correxi, sicuti & in Versione, quæ olim *sextam*, postea per Tornæsium *octogesimam* habuit, reposui *nonagesimam*. PERIZ.

2 Ξενοκλῆς] *Xenoclis* Tragici meminit Aristoph. in *Ranis*.

Ηρ. ὁ δὲ Ξενοκλῆς; Δι. ἐξόλοιτο νὴ Δία.

ubi vero Xenocles? pereat ille, per Iovem!

Ubi Scholiastes: *filius Carcini Xenocles traducitur* ὡς ἄξεστος, *ut rudis & impolitus in poesi & allegoriis plus justo indulgens.* vide locum. KUHN.

3 Σατυρικῷ] scil. δράματι, quod agebatur ma-

εικῷ. ⁴ Τούτου δεύτερος Εὐριπίδης ἦν, Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Παλαμήδῃ, καὶ Τρωσὶ, καὶ Σισύφῳ Σατυρικῷ. Γελοῖον δὲ, ⁵ οὐ † γὰρ Ξενοκλέα μὲν ἡττ-

Palamede, Trojanis, & Siſypho Satyrico. Ridiculum autem eſt, non Xenoclem quidem vinci, Euripidem autem vincere, præſertim talibus fabulis.

† τὸν Ξενοκλέα

maximam parte à ridiculis perſonis, & potiſſimum Satyris; ſed erat argumenti Tragici vel Heroici, atque idcirco jungebatur Tragœdiis oblectandi Spectatoris gratia. Apud Athenienſes vero quia Poëtæ certabant potiſſimum tribus Tragœdiis, addebatur iis ad extremum *Satyrica*, & hinc τετραλογίαι dicebantur hæc quatuor Fabularum certamina. Diomedes *lib.* III. *pag.* 488. *Satyrica eſt apud Græcos Fabula, in qua item Tragici Poëtæ, non Reges aut Heroas*, (imnio vero etiam *Heroas & Reges*, ut liquet ex *Athamantis* & *Siſyphi* Nominibus hoc Capite, & quæ ſupereſt Satyrica Euripidis, ejus *Cyclope*, ubi primas agit partes, Heros utique, Ulyſſes) *ſed Satyros induxerunt ludendi cauſa jocandique, ſimul ut ſpectator inter res Tragicas ſeriaſque, Satyrorum quoque jocis & luſibus delectaretur.* Allegat dein ad hæc confirmanda ex Horatii *Arte Poëtica verſus* 220, 221, 222, 223, 224.

Carmine qui Tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam Satyros nudavit &c.

De Τετραλογία vide *infra cap.* 30. & iſtic Notas. PERIZ.

Ἀθάμαντι Σατυρικῷ] In hac loquutione nihil ſupplementi prorſus requiritur, quum τὸ Σατυρικῷ ejuſdem generis ſit cum præcedenti Ἀθάμαντι, ut monuit Parens meus in *Notitia Diſſert. de Morte Judæ. cap.* 2.

4 Τούτου δεύτερος] MS. Lugd. τούτων, intelligens δραμάτων. Sed verior eſt recepta lectio. Male autem vertebatur, *Poſt hunc ſecundus erat*, quaſi plures certaſſent, quorum *primus* Xenocles, *Secundus* Euripides eſſet pronunciatus. Verte potius, *Hoc*, Xenocle, *inferior erat*, *Huic poſthabitus fuit*. Vide & *Indicem*. Xenoclem, quem prætermiſit Voſſius in *Poëtis Græcis*, memorat etiam, ut tempore æqualem *Euripidi*, & tunc jam mortuum Ariſtophanes *Ranis p.* 215. ubi vide Scholia. PERIZ.

5 Οὐ γὰρ Ξενοκλέα μὲν] Geſner. οὐ τὸν Ξενοκλέα. Nihil opus. vide *Indicem* in γάρ. SCHEFF. Hunc locum ita reſtituit Caſaubonus *lib.* I. *de Satyr. Poëſi pag.* 139. γελοῖον (οὐ γάρ;) Εὐριπίδην μ. η. Ξ. δ. ν. *corrumpendo huic loco fuit ignoratio elegantiſſimæ locutionis*, οὐ γάρ; *quando cum interrogatione in mediam orationem inſeritur ſanè quam venuſtiſſime & ὡς Ἀττικώτατα. habet ea phraſis affirmandi vim: ut ſi Latinè dicas, quis neget?* Hæc ille. Suamque ſententiam aſtruit alio loco *libri* VIII. *cap.* 12. quem infra videbimus. Significaret igitur οὐ γάρ; idem quod πῶς γὰρ οὔ; *quidni? qui poterit aliter eſſe?* Cæterum *l. c.* Caſaubonus etiam emendavit hujus capitis priora verba πρώτην καὶ ἕκτην & Meurſius *lib.* III. *lection. Atticar. cap.* 28. KUHN.

Οὐ γὰρ Ξενοκλέα μὲν ἡττᾶσθαι &c.] MS. A. Ξενοκλέα μὲν νικᾶν, Εὐριπίδην δὲ ἡττᾶσθαι, quod non diſplicet, ſi deleantur οὐ γὰρ voculæ, quæ præcedunt. SCHEFF. Omnia ſuo loco intacta relinquerem, dummodo major interpunctio poſt γελοῖον δὲ poneretur. οὐ γὰρ Ξενοκλέα μὲν ἡττᾶσθαι &c, cum notâ interrogationis accipienda. Solent enim Græci, cum rei alicujus indignitate commoventur, impedita & elliptica uti oratione, ut lectori primo intuitu aliquid deeſſe videatur. Exempla pridem congeſſit Budæus in *Comment. L. G. p. m.* 1185. 86. Itaque locum Auctoris verterim. *nonne enim Xenoclem quidem vinci, Euripidem autem vincere* par erat? KUHN. Locus difficilis, in quo mihi certe non ſatisfaciunt neque Cl. Schefferus, qui elegantiſſimum illud, οὐ γὰρ, invitis Codicibus voluit ejicere, neque Doctiſſ. Kuhnius, qui γελοῖον δὲ ſeparatim vult poni & accipi, deinde vero reliquorum ſenſum juvare & conſtituere conatur Ellipſi, ſed quæ duriuſcula eſt, nec neceſſaria. Nodum ſolviſſe & ſenſum eruiſſe videtur Summus ille virorum, Iſ. Caſaubonus *de Satyr. Poëſi* I. 5. legens, γελοῖον δὲ (οὐ γάρ;) Εὐριπίδην μὲν ἡττ. Ξεν. δὲ νικᾶν. Sic Ille, non tamen, ut volunt ex MStis illi, qui Vulgatam mutant. Nam ſicuti MS. A. apud Schefferum,

ἡττᾶσθαι, 6 Εὐριπίδην δὲ νικᾶν, καὶ ταῦτα τοιούτοις δράμασι. Τῶν δύο τοίνυν τὸ ἕτερον, ἢ 7 ἀνόητοι ἦσαν οἱ τῆς ψήφου κύριοι, καὶ ἀμαθεῖς, καὶ πόῤῥω κρίσεως ὀρθῆς, ἢ ἐδεκάσθησαν. 8 Ἄτοπον δὲ ἑκάτερον, καὶ Ἀθηναίων ἥκιστα ἄξιον.

ΚΕΦ.

lis. Alterum itaque ex his duobus *extitit*, aut suffragiorum domini stulti fuerunt & imperiti, proculque à sano judicio *remoti*: aut pecuniis corrupti fuerunt. Turpe verò utrumque est, & Atheniensibus minime dignum.

CAP.

rum, sic plane & Sluisk. & ex Regiis unus, nisi ille jam sit Schefferi A. γελ. δὲ, οὐ γάρ; ξεν. μὲν νικ. Εὐρ. δὲ ἡττ. Alio ordine, sed sensu eodem prorsus, quo voluit Casaubonus, eoque verissimo & optimo, modo illud οὐ γὰρ, ut est ab ipso explicitum, h. e. quasi per interrogationem positum, accipiatur. De quo vide & *infra* VIII. 12. & Viger. *de Idiot.* VII. 13. 2. Et sane Γὰρ, etiam solum, sæpe in Interrogationibus occurrit, tantum, ut videtur, ad eas intendendas. Sic Lucian. *Dial. Meretr.* I. οἴει γὰρ τῷ κάλλει ἡρῆσθαι τὸν Ἀκαρνᾶνα; *Putas ergo pulchritudine captum esse Acarnanem illum?* Aristophanes Νεφελ. I. 3. *pag.* 137. τῷ γὰρ ὄμνυτ'; *quomodo igitur juratis?* sæpe etiam abundat, & extra interrogationem. Vide Mollium *ad Longi Pastoralia pag.* 145. Atque ideo relinquere vix ausim Vulgatam, quam tuentur non tantum Edd. sed & MS. Lugd. & reliqui ex Regiis. Sæpissime enim illud οὐ γὰρ extra interrogationem quoque reperitur, ita ut γὰρ inserviat tantum ornandæ vel intendendæ orationi. Sic *infra* IV. 29. ipso initio Capitis, οὐ γὰρ δὴ δύναμαι πείθειν ἐμαυτὸν, μὴ γελᾶν ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ. Lucianus in *Jove Confut.* οὐ γὰρ, ὦ Κυνίσκε. *Non sane*, *minime*, scil. fas est, *O Cynisce.* Vide omnino & Viger. *ibid. Reg.* 3. ubi ostendit usitatam esse Græcis hanc locutionem, sequentibus maxime μὲν, & δὲ, plane ut hic. PERIZ.

6 Εὐριπίδην] Gellius *lib.* XVII. *cap.* 4. *Euripidem M. Varro ait, cum quinque & septuaginta tragœdias scripserit, in quinque solis vicisse, cum eum vincerent aliquot poetæ ignavissimi.* Aliquanto sæpius vicisse scribit Thomas Magister in *vita ejus*, sed ne sic quidem satis frequenter: ἔγραψε δράματα δύο καὶ ἐννενήκοντα τὰ πάντα, inquit, νενίκηκε δὲ ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς δράμασι νίκας πεντεκαίδεκα. SCHEFF.

7 Ἀνόητοι] Bene Anacharsis, θαυμάζειν ἔφη, πῶς παρὰ τοῖς Ἕλλησι ἀγωνίζονται μὲν οἱ τεχνῖται, κρίνουσι δὲ οἱ μὴ τεχνῖται, *mirari se*, inquit, *qua ratione apud Græcos artifices quidem certent, sed judicium ferant artis imperiti.* Aristophanes in *Vespis* se victum ait, ὑπὸ τοῦ μὴ γνῶναι καθαρῶς, *quod spectatores non satis laborem suum intellexissent.* Lucian. in *Harmonide*, ὁ πολὺς οὗτος λεὼς, αὐτοὶ μὲν ἀγνοοῦσι τὰ βελτίω &c. *populus iste meliora nescit, cum plurimi eorum sellulariam exerceant artem. quem vero principes viri laudaverint, eum non de nihilo dilaudatum credunt, adeoque laudandum sibi existimant. Quapropter in certaminibus plures quidem sunt, qui spectent, plaudant, explodant.* κρίνουσι δὲ ἑπτὰ, ἢ πέντε, ἢ ὅσοι δὴ, *Judicant verò septem aut quinque aut quotcunque tandem.* At Noster hos quinque judices quoque imperitiæ vel sublestæ fidei arguit. Menandrum æque ac Euripidem *justiora posterorum quam suæ ætatis Judicia consecutum esse* testatur Quintil. *lib.* III. *Orat. Instit. Felices, inquit Fabius, essent artes, si de illis soli artifices judicarent. Poëtam non potest nosse, nisi qui scit dogmatum varietates. Manufacta & oculis patentia magis probant artifices. Nostra quam dura sit necessitas, hinc potes animadvertere, quod vulgi standum est judicio, & ille in turba metuendus, quem cum videris solum, despicias*, inquit Hieronymus *epist. ad Pammachium.* v. Nazian. *carmen in Maximum.* KUHN.

8 Ἄτοπον, *Ignominiosum*] Immo vero *Indecorum*, *Turpe*, *Malum* *Actor.* XXV. 5. εἴ τί ἐστιν ἄτοπον ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. Vide & hic *Indicem*. PERIZ.

ΚΕΦ. Θ'.

Περί τινων ἀποστατῶν, Ἀθηναίων ψηφίσματα.

[1] Οἷα ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι, καὶ ταῦτα ἐν δημοκρατίᾳ; [2] Αἰγινητῶν μὲν ἑκάστου τὸν [3] μέγαν ἀποκόψαι

CAP. IX.

De quibusdam defectoribus, Atheniensium decreta.

Qualia decreverunt Athenienses, idque in Democratia? Æginetarum unicuique pollicem ma-

1 Οἷα ἐψηφίσαντο] Vide Xenophontem *lib.* II. *Histor. Græc.* ubi quantam hæc ipsis crudelitas invidiam attulerit, declarat. Simile exemplum de Persis in Rhinocoluros Senecæ memoratum *lib.* III. *de Ira cap.* 20. SCHEFF.

2 Αἰγινητῶν] Sic utilitatis specie peccabant. Cicero *de Offic.* III. Adde Valer. Maximum *lib.* IX. *cap.* 2. IDEM. Causa erat istius in Æginenses acerbitatis, quod eos sibi vicinos & rei navalis peritissimos timerent. Vicerunt autem illos tempore Artaxerxis Longimani, 18. annis ante Bellum Peloponnesiacum, quum Archon esset Philocles, quo auctore Plutarchus in *Lysandro* significat, factum esse hoc ipsum, non aliud alterius temporis, ut putat Schefferus, decretum. Vide Diod. Sic. *lib.* XI. An. M. 3513. Adde & Thucyd. I. 14. & me *infrà ad* XII. 10. PERIZ.

3 Μέγαν ἀποκόψαι δ.] Degeneres animæ, ut militiæ vacationem haberent, magnum sibi digitum seu pollicem in Italia præcidere solebant. Marcellinus de Gallis: *nec eorum aliquando quisquam, ut in Italia, munus Martium pertimescens, pollicem sibi præcidit, quos jocaliter Murcos appellant, lib.* XV. Isidori *Glossæ. Murcianus, mutilus.* Savaronem vide sis in *Sidon. lib.* I. *Epist.* II. Cæterùm, quod de Æginetis Athenienses decreverant, id ipsum bello Peloponesio, Philocle autore in captivos pararunt. Plut. in *Lysand.* ἐστρατήγουν δὲ τῶν Ἀθηναίων ἄλλοι τε πλείους καὶ Φιλοκλῆς ὁ πείσας ποτὲ ψηφίσασθαι τὸν δῆμον ἀποκόπτειν τὸν δεξιὸν ἀντίχειρα τῶν ἁλισκομένων κατὰ πόλεμον, ὅπως δόρυ μὲν φέρειν μὴ δύνωνται, κώπην δὲ ἐλαύνωσι. *Dux Atheniensibus una cum aliis præerat Philocles, qui populo aliquando suaserat decretum, de pollice iis amputando, quos bello cepissent, ut hastam quidem non ferre, remos vero agere possent.* Xenoph. *lib.* II. *Hist. decretum* tradit, *ut captivis omnibus dextra manus amputaretur.* Cæsarem vide *de Bell. Gall. lib.* VIII. *cap.* 44. Nec alibi in Romana Historia insolens est, rebelles amputatione pollicis punitos, ne arma amplius tractare possent. Nam, ut Aristot. *lib.* IV. *de Part. Animal. cap.* 10. notat, καὶ αἱ καμπαὶ τῶν δακτύλων καλῶς ἔχουσι πρὸς τὰς λήψεις καὶ ἐκπιέσεις· καὶ ὁ ἐκ πλαγίου εἷς καὶ οὗτος βραχὺς καὶ παχὺς, ἀλλ' οὐ μακρός. ὥσπερ γὰρ εἰ μὴ ἦν χεὶρ ὅλως, οὐκ ἂν ἦν λῆψις· οὕτως κἂν, εἰ μὴ ἐκ πλαγίου οὗτος ἦν. οὗτος γὰρ κάτωθεν ἄνω πιέζει, ὥσπερ οἱ ἕτεροι ἄνωθεν κάτω. δεῖ δὲ τοῦτο συμβαίνειν, εἰ μέλλει ἕξειν, ὥσπερ σύναμμα, ἰσχυρῶς συνδεῖν, ἵνα ἰσάζῃ εἷς ὢν πολλοῖς. καὶ βραχὺς, διά τε τὴν ἰσχὺν, καὶ διότι οὐδὲν ὄφελος, εἰ μακρὸς &c. καὶ διὰ τοῦτο καλεῖται μέγας, μικρὸς ὢν, ὅτι ἄχρηστοι (ὡς εἰπεῖν) ἄνευ τούτου. *tam flexus digitorum ad capiendum comprimendumque aliquid faciunt, quam ille è latere unicus* (digitus), *isque brevis & crassus, non vero longus. Ut enim, si manus omnino non esset, nihil accipi posset, ita, nisi ille ex transverso staret*, idem contingeret. *hic enim ab inferiore parte sursum premit, ut cæteri à superiore deorsum, idquod fieri debet, si* (pollex) *instar nodi constringere velit, ut cum unus sit, cum multis paria faciat. brevis autem est, tum propter vires, tum quia, si longior esset, nihil efficeret* &c. *Dicitur itaque magnus, quam tumvis parvus existat, quia, reliqui, ut paucis dicam; sine eo nihil possunt.* KUHN.

4 Μιτυληναίους] Habet hoc Thucydides *lib.* III. SCHEFF.

5. Ηβηδὸν] h. e. Verbis Thucydidis lib. III. ἀποκτεῖναι ἅπαντας Μιτυληναίους, ὅσοι ἡβῶσι, παῖδας

κόψαι τῆς χειρὸς δάκτυλον τῆς δεξιᾶς, ἵνα δόρυ μὲν βαστάζειν μὴ δύνωνται, κώπην δὲ ἐλαύνειν δύνωνται. [4] Μιτυληναίους δὲ [5] ἡβηδὸν [6] ἀποσφάξαι. Καὶ τοῦτο ἐψηφίσαντο, εἰσηγησαμένου [7] Κλέωνος τοῦ Κλεαινέτου. Τούς γε μὴν ἁλισκομένους [8] αἰχμαλώτους Σαμίων στίζειν κατὰ τοῦ προσώπου, καὶ εἶναι τὸ στίγμα γλαῦκα, καὶ τοῦτο Αττικὸν ψήφισμα. Ουκ ἐβουλόμην δὲ αὐτὰ, οὔτε Αθήνησι κεκυρῶσθαι, [9] οὔτε ὑπὲρ Αθηναιων λέγεσθαι, [10] ὦ Πολιὰς Αθηνᾶ, καὶ Ελευθέριε Ζεῦ, καὶ οἱ Ελλήνων θεοὶ πάντες.

ΚΕΦ.

manus dextræ amputari, ut hastam quidem ferre non possent, remos tamen agitare possent. Mitylenensium verò omnem juventutem occidi. Et hoc decreverunt, latore Cleone, filio Cleæneti. Captivos verò Samiorum notis in facie inuri, notasque illas esse Noctuam, etiam hoc Atticum fuit decretum. Hæc vero, ô Urbana Minerva, & Jupiter Eleutherie, & omnes Græcorum Dii, nollem neque Athenis statuta, neque de Atheniensibus dici.

CAP.

παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαι. Ergo decrerant occidere omnes puberes. Sed tamen mox pœnitentia ducti, huic tam tristi & crudeli sententiæ, jam Mitylenas missæ, submisere contrarium decretum, frustra dissuadente id acerbo illo Cleone, cujus etiam diritatem ac ferociam sæpius exagitat Aristophanes. Vide ejus Ιππεῖς, sed & Nostrum *cap.* 13. Res autem illa accidit tempore Belli Peloponnesii, quum Mitylenæi ab Atheniensibus ad Lacedæmonios defecissent, & ad deditionem redacti essent. De Cleone vide etiam *infra ad* x. 17. PERIZ.

6 Αποσφάξαι] Pœnituit tamen postea Athenienses decreti hujus, antequam perlatum esset Mitylenas, extemploque contrarium eo ferri curarunt, teste Diodoro Siculo *lib.* XII. SCHEFF.

7 Κλέωνος] Δημαγωγοῦ ὠμοῦ ὄντος τὸν τρόπον καὶ βιαίου. Diodorus. IDEM.

8 Αιχμαλώτους Σαμίων] Habet Plutarchus in *Pericle*. Nisi quod non noctuæ, sed samænæ, id est navis alicujus effigiem, Samios contra Atticis noctuæ inussisse scribat, sicut jam notavit Brodæus in *Misc. lib.* IV. *cap.* 24. IDEM. Cum Æliano facit Suidas in Σαμίων δῆμος. Οι δὲ οἱ Αθηναῖοι μὲν τοὺς ληφθέντας ἐν πολέμῳ Σαμίους ἔστισαν γλαυκὶ, Σάμιοι δὲ Αθηναίους σαμαίνῃ. Idem verò in Τὰ Σαμίων Plutarchum sequitur.

9 Ουτε ὑπὲρ Αθηναίων] Valerius Maximus *dicto loco: Non agnosco Athenas, timori remedium à crudelitate mutuantes.* SCHEFF.

10 Ω Πολιὰς Αθηνᾶ] Mirum sane, Vultejum & Gesnerum existimavisse, Πολιάδα esse idem quod Πάλλαδα; atque ideo vertisse, *O Pallas, Minerva, & Jupiter.* At diversa hæc erant, & proprie ab Atheniensibus Minerva dicebatur πολιὰς, quia arci & Urbi suæ præerat, quasi Dea Tutelaris. Sic Aristophanes Ορνισι: Τί δ᾽ ἐκ Αθηναίαν ἐῶμεν πολιάδα. Plutarch. περὶ δυσωπίας, λυσιμάχη Αθήνησιν ἡ τῆς πολιάδος ἱέρεια. Lucianus *Dial. Meretric. p.* 721. ὤμοσε γὰρ, ὦ Μῆτερ, κατὰ ταῖν Θεαῖν καὶ Πολιάδος, *juravit enim Mater per Deas Eleusinias & Minervam.* Similiter Trojæ quia item propria erat Dea, idcirco & ibi πολιὰς dicebatur. Dionys. Halic. *lib.* VI. inter Comites Æneæ refert quendam *Nautium*, ὃς ἦν Αθηνᾶς ἱερεὺς πολιάδος At Dio Chrys. Τρωικῷ vocat eam Ιλιάδα. Inscriptum enim ait Equo, Ιλαστήριον Αχαιοὶ τῇ Αθηνᾷ τῇ Ιλιάδι. De *Jove Eleutherio* Vide Suidam & Etymol. in V. Ελευθέριος, ut & Eustath. *ad Iliad.* β. *p.m.* 203. Colebatur etiam Πολιέως nomine ab Agrigentinis. Vide Polyæn. V. I. De *Eleutherio* hoc *Jove* & ejus Festo *Eleutheria* dicto, vide etiam Illustrissimum Spanhemium *ad Juliani Orat.* I. *p.* 242. Noster *infra* XII. I. Θεοὺς Ελληνικοὺς καὶ Ελευθερίους τοὺς αὐτοὺς dicit, *Deos Græciæ & Græcæ Libertatis præsides ac vindics.* PERIZ.

ΚΕΦ. ι.

Τιμόθεος Πλάτωνος διαλεγομένου ἀκούσας, ἧττον εὐδαίμονα ἑαυτὸν ἔκρινεν.

Τιμόθεον ἀκούω τὸν Κόνωνος, τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν, ὅτε ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας ἦν, καὶ ᾕρει τὰς πόλεις ῥᾷστα, καὶ οὐκ εἶχον Ἀθηναῖοι, 1 ὅποι ποτὲ αὐτὸν κατάθωνται ὑπὸ θαύματος τοῦ περὶ τὸν ἄνδρα· ἀλλὰ τοῦτόν γε Πλάτωνι τῷ Ἀρίστωνος περιτυχόντα, βαδίζοντι ἔξω τοῦ τείχους μετά τινων γνωρίμων, καὶ ἰδόντα 2 σεμνὸν μὲν ἰδεῖν τὸ πλάτος, ἵλεων δὲ τῷ προσώπῳ, διαλεγόμενον δὲ οὐχὶ 3 περὶ εἰσφορᾶς χρημάτων, οὐδὲ ὑπὲρ τριήρων, οὐδὲ ὑπὲρ ναυτικῶν χρειῶν, οὐδὲ ὑπὲρ 4 πληρωμάτων,

CAP. X.

Timotheus, postquam Platonem disserentem audivisset, minus se beatum putavit.

Timotheum audio filium Cononis, Ducem Atheniensium, quum in summo prosperitatis fastigio versaretur, & facillimè urbes caperet neque satis scirent Athenienses, quo eum honore potissimum dignarentur, ob summam viri admirationem: illum, inquam, incidisse in Platonem Aristonis Filium, qui extra mœnia cum quibusdam discipulis ambulabat: quumque videret eum venerabilem aspectu ob illam *formæ* amplitudinem, at vultu benignum: disserentem verò non de pecuniarum collatione,

1 Ὅποι ποτὲ αὐτὸν κατάθωνται] Plane ut Belgæ, sij wisten niet / waer sij hem setten souden / h. e. quo honore eum prosequerentur. PERIZ.

2 Σεμνὸν μὲν ἰδεῖν] Abest hoc ἰδεῖν à Lugd. Codice. Et forsan recte alicui abesse videatur, quia præcessit ἰδόντα. Sed tamen nihil hic mutandum. Nam sic plane XII. 22. Θεασάμενος μέγαν τὸν Τίτορμον τὸ σῶμα ἰδεῖν. Porro ex Versione *Humeros* eliminat etiam Barthius, & τὸ πλάτος referri jubet ad totius Corporis *Amplitudinem*. Vide Eum *Adversf.* VII. I. PERIZ. Apulejus *de Dogmate Platonis: Platoni habitudo corporis cognomentum dedit; namque Aristocles prius cognominatus est.*

3 Περὶ εἰσφορᾶς χρημάτων] Sequitur mox, ὑπὲρ φόρου, quæ videri possent idem significare, & nescio an idcirco posterius hoc in ultimis Edd. ex Versione sit omissum. Sed tamen diversa prorsus sunt. Nam εἰσφορὰ τῶν χρημάτων dicitur de Civibus pecuniam in ærarium & ad publicos usus conferentibus. At φόρος de Tributo, quod Populi in Provinciæ formam redacti ferunt illis, quibus parent, unde hic dicitur τῶν Συμμάχων, h. e. Provincialium, Sociorum. Ita ergo εἰσφορὰ apud Dionys. Hal. *lib.* IV. in Orat. Ser. Tullii ad Cives Romanos, τὰς εἰς τὸ δημόσιον γινομένας εἰσφοράς: Et dein, ὁπότε χρεία γένοιτο χρημάτων εἰσφορὰς κατ' ἄνδρα ἐκλέγειν. At φόρος de Aliis, Infra VIII. 18. φόρους πραττόμενος παρὰ τῶν περιοίκων. Et Polyæn. I. 3. 4. προστάξας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀναφέρειν τὸν βασίλειον φόρον. Hinc εἰσφορὰς καὶ φόρους, tanquam res ejusdem quidem generis, sed tamen Diversas, jungit Julianus *Orat.* I. *circa finem.* PERIZ.

4 Πληρωμάτων, *Supplementis*] Recte notavit jam Gesnerus in margine, *Remigibus & Militibus Navalibus.* Reposui ergo *Classiariis.* Nam hoc proprie denotatur in his rebus voce πληρωμάτων. Sic V. 10 Athenienses

των, οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ δεῖν βοηθεῖν, οὐδὲ [5] ὑπὲρ φόρου τοῦ τῶν συμμάχων, οὐδὲ ὑπὲρ τῶν νησιωτῶν, ἢ ὑπὲρ ἄλλου τινὸς τοιούτου φληνάφου· ὑπὲρ ἐκείνων δὲ, ὧν ἔλεγε Πλάτων, καὶ ὑπὲρ ὧν εἴθιστο σπουδάζειν· ἐπιστάντα τὸν Τιμόθεον τὸν τοῦ Κόνωνος, εἰπεῖν· Ὦ τοῦ βίου, καὶ τῆς ὄντως εὐδαιμονίας. Ἐκ τούτων οὖν δῆλον, ὡς ἑαυτὸν οὐ πάνυ τι εὐδαίμονα [6] ἀπέφαινεν ὁ Τιμόθεος, ὅτι μὴ ἐν τούτοις, ἀλλ' ἐν τῇ [7] παρ' Ἀθηναίων δόξῃ καὶ τιμῇ ἦν.

latione, neque de triremibus, neque de nauticis uſibus, neque de claſſiariis, neque de auxilio ferendo, neque de tributo ſociorum, neque de inſulanis, aut aliis quibuſdam ejus generis ineptiis; ſed de illis, quæ loquebatur Plato, & de quibus ſerio agere ſolebat: adſtantem ergo illum Timotheum Cononis filium dixiſſe, O vitam, & veram felicitatem! Ex his igitur manifeſtum, quòd ſe ipſum non omnino beatum judicarit Timotheus, quoniam non in iſtis, ſed in gloria & honore Athenienſium verſaretur.

ΚΕΦ.

CAP.

ſes dicuntur amiſiſſe naves ducentas σὺν τοῖς πληρώμασι. Dion. Hal. *lib.* I. *Arcades inſederunt & condiderunt* κώμην βραχεῖαν, δυσὶ ναυτικοῖς πληρώμασιν, ἐν οἷς ἐπανέστησαν τῆς Ἑλλάδος, ἀποχρῶσαν, *vicum exiguum, Claſſiariis duarum Navium, quibuſcum devecti erant ex Græcia, ſufficientem.* Vide & Suidam. Periz.

5 Ὑπὲρ φόρου τοῦ τῶν συμμάχων] Hæc plane erant in Verſione omnium Ultimarum Edd. Schefferi, Fabri, Kuhnii, omiſſa. Revocavi ergo ex Prioribus. Cæterum per Συμμάχους, *Socios*, hic neutiquam intelligendi ſunt Homines liberi & ſui juris, ſed in Servitutem & Provinciam redacti, atque ideo Tributarii. Quos Athenienſes tamen humaniore vocabulo maluerunt vocare Συμμάχους, ſicuti Romani ſuos Provinciales *Socios*. Hinc jam Bellum, quod Athenienſes geſſere contra Byzantios, Chios, Coos, &c. qui poſt Bellum Peloponneſium, quo fractæ illorum vires, ab iis defecerant, appellatur à Græcis, Plutarcho, Diodoro &c. Πόλεμος Συμμαχικὸς, à Corn Nepote *Sociale Bellum.* Erant autem hi *Socii* maximam partem *Inſulani* in Mari Ægeo, quibus ſubactis invaluerat potiſſimum potentia Athenienſium ante Pelop. Bellum, atque idcirco ſequitur hic confeſtim poſt Συμμάχους mentio τῶν Νησιωτῶν *Inſulanorum*, quippe cum quibus multum ſemper negotii fuit Athenienſibus. Periz.

6 Ἀπέφαινεν] MS. Mediceus ὑπέφαινεν: *Infra lib.* VIII. *cap.* 12. ὅτι πρᾴως καὶ ἡδέως ἤκουσεν αὐτοῦ (Αἰσχίνου) ὁ Φίλιππος μειλιχίως τῷ βλέμματι προσβλέπων καὶ ὑποφαίνων ἐξ αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν.

7 Παρ' Ἀθηναίων] Sluisk. παρ' Ἀθηναίοις. Sed nihil mutandum. Nam utrumque recte dicitur. Recepta lectione ſignificatur, *verſatum eum in exiſtimatione & honore ab Athenienſibus habito:* Alterâ, *in honore apud Athenienſes.* Periz.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ τῶν ῥηθέντων ὑπὸ Σωκράτους περὶ τῶν ὑπὸ τῶν τριάκοντα σφαττομένων.

[1] † Σωκράτης ἰδὼν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Τριάκοντα [2] τοὺς ἐνδόξους ἀναιρουμένους, καὶ βαρύτατα τοὺς πλουτοῦντας ὑπὸ τῶν Τυράννων ἐπιβουλευομένους, [3] Αντισθένει φασὶ περιτυχόντα εἰπεῖν· μή τί σοι μεταμέλει, [4] ὅτι μέγα καὶ σεμνὸν οὐδὲν ἐγενό-

† Σωκράτην ἰδόντα.

CAP. XI.

Quæ Socrates dixerit de iis, qui à triginta tyrannis fuerant trucidati.

Socratem, quum videret in imperio Triginta *Tyrannorum*, summæ existimationis viros interfici, & locupletes maxime insidiis peti, dixisse ferunt ad Antisthenem, in quem inciderat. Nunquid te pœnitet, quod in vita nihil magnum neque spectabile ex-

1 Σωκράτης ἰδὼν &c. Αντισθένει φασὶ περιτυχόντα εἰπεῖν] Gesnerus corrigit Σωκράτην ἰδόντα. Mallem prius retinere, & mox scribere περιτυχόντι, ut referatur ad Αντισθένει, aut περιτυχὼν τοῦτα. SCHEFF. Nihil mutandum. Ita enim loqui solens est Ælianus, ubi longior est periodus, & implexa & inversa. Quod virorum clarissimorum diligentiam effugit. FABER. Benè Faber. Est enim hic Attica ἀνθυπαλλαγὴ pro Σωκράτους ἰδόντος, *cum Socrates videret.* Hanc casuum mutationem orationi τὸ μεγαλοπρεπὲς, *grande decus* conciliare Demetr. Phaleræus tradit in *de Hermeneia* Exempla hujus locutionis *Index* dabit in *Nominativus*. KUHN.

Σωκράτης ἰδὼν, &c.] Male hæc tentavit Gesnerus. Nominativus enim hic est absolutus, seu malis Anacoluthon dicere, & Syntaxeos Confusionem vel Oblivionem, Græcis non infrequentem, quando πρὸς τὸν ὀρθὸν κάνονα τῷ συγγραφεῖ οὐκ ἀπηκρίβωται, ut ait Lucianus Exempla ejus collegit in *Indice*, *v. Nominativus*, Cl. Kuhnius. Quibus adde VII. I. Αφικομένη δὲ πρὸς τὸν τῶν Ασσυρίων βασιλέα, κλητὴ κατὰ κλέος, οὐδὲ ἐντυχὼν τῇ ἀνθρώπῳ ἠράσθη αὐτῆς. h. e. *quum venisset*. Sic *Hist. Anim.* VII. 26. αἱ δὲ αἶγες, οὐκ αὐτὰς λάθοι τὸ ἤδη προειρημένον. h. e. *quod ad capras*. Eurip. *Phœniss.* 290. Μέλλων δὲ πέμπειν μ' Οἰδίπου κλεινὸς γόνος, Εν τῷ δ' ἐπεστράτευσαν Αργεῖοι πόλιν. Ubi Scholiastes, Σολοικοφανὲς τοῦτό ἐστιν. Εδει γὰρ εἰπεῖν, Μέλλοντος &c. h. e. *quum vellet me mittere*. Polyæn. I. 18. Οἱ πολέμιοι τὸ λόγιον εἰδότες, κοινὸν αὐτοῖς ἦν παράγγελμα ἐν ταῖς μάχαις, ἀπέχεσθαι Κόδρου. Ubi vide Casaubonum plura ejus generis ex Polyæno notantem. Sic & in S. Scriptura, *Actor.* VII. 40. ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν, τί γέγονεν αὐτῷ. *Apocal.* VI. 8. Καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος. Talia sunt, quæ ex Græcismo secutus, vel ex Græcis simpliciter, ut solet, vertisse videtur Hyginus, quæque Solœcismi arguit in eo Doctiss. Munkerus. Vide ejus *Dissertationem* Hygino præmissam *pag.* 5. Sed tamen & apud Latinos reperiri ejusmodi Anacolutha, vel Casus Absolutos, ostendi *ad Sanctii Minervam pag.* 545. Accusativi similiter Absoluti usum multis demonstratum vide *infra Cap.* 13. PERIZ.

2 Τοὺς ἐνδόξους] Mille trecentos ita interfectos scribit Seneca *de Tranquillitate cap.* 3. SCHEFF.

3 Αντισθένει] Est hic celebris ille Auctor Sectæ Cynicæ, præceptor Diogenis. PERIZ.

4 Οτι μέγα καὶ σεμνὸν οὐδὲν ἐγενόμεθα] Minus recte hæc vertebantur, *nihil magnum neque spectabile consecuti sumus*. Locutio similis *infra Cap.* 13. τοὺς σοφιστὰς, οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας. *Cap.* 22. Σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ τὸ Σόλωνος ἐγένετο. Lucian. *de Morte Peregr.* οὗτος δὲ τί μέγα scil. ἐγένετο, vel ἐστι. *Adv. Indoctum*, πάνυ σοφόν τι χρῆμα γεγένησαι. IDEM.

5 Πο-

γενόμεθα ἐν τῷ βίῳ, καὶ τοιοῦτοι, οἵους ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τοὺς μονάρχας ὁρῶμεν, Ἀτρέας τε ἐκείνους, καὶ Θυέστας, καὶ Ἀγαμέμνονας, καὶ Αἰγίσθους. Οὗτοι μὲν γὰρ ἀποσφαττόμενοι, καὶ ἐκτραγῳδούμενοι, καὶ [5] πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες, καὶ ἐσθίοντες ἑκάστοτε [6] ἐκκαλύπτονται. Οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο τολμηρὸς, οὐδὲ ἀναίσχυντος, τραγῳδίας ποιητὴς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον [7] χοῖρον.

exſtitimus, neque tales, quales videmus in Tragœdia Monarchas, & Atreas illos, & Thyeſtas, & Agamemnones, & Ægiſthos? Nam illi obtruncati & in Tragœdiis decantati, mala fercula cœnaſſe atque comediſſe ubique produntur. Nemo verò poëtarum Tragicorum eò progreſſus eſt audaciæ & impudentiæ, ut porcum mactatum in drama inducat.

5 Πονηρὰ δεῖπνα] Dicitur hoc in reſpectu ad Thyeſtem, cui Atreus filium epulandum appoſuit. Fabula nota eſt, & vide Serv. *ad Æn.* I. SCH.

Πονηρὰ δεῖπνα] Intelligit non modo Cœnam Thyeſtis, ſed & Agamemnonis, qui in adventitia ipſi ab Uxore præbita, ab Ea & Ægiſtho interfectus eſt. Vide Homer. *Odyſſ.* Δ. Senecam *Agamem. Act.* 5. & Meurſium *ad Lycophr. Caſſandram p. m.* 293. PERIZ. Hinc & Romanos Scriptores *epulas* & *prandia* pro tragœdiis uſurpaſſe docet Bourdelotius *ad Petronii Satyr. pag.* 127. *Ed. Paris.*

6 Ἐκκαλύπτονται] Caſaubonus *in Athenæum*: ἐγκυκλεῖν *pro* ἐκκυκλεῖν *etiam apud ſuaviſſimum ſcriptorem Aelianum legi, ſed olim: nam hodie gloſſema occupat locum genuinæ vocis.* Ποικ. *lib.* II. *cap.* II. *Docet Socrates non eſſe cauſam, cur tenuis conditionis homo principibus viris invideat, ſi attendamus, quales exitus faciant apud tragicos Atrei, Thyeſtæ, Agamemnones & Ægyſthi. lege igitur* ἐκκυκλοῦνται. SCHEFF. Princeps Editio etiam habet ἐκκαλύπτονται, quod eandem ſignificationem obtinet cum Caſauboni τῷ ἐκκυκλεῖν. Utrumque enim ſignificat, *in medium proferre*, & *publice traduci*, *& oſtendi.* unde Pollux τὸ ἐκκαλύψαι, pro Synonymo habet verborum θρυλλῆσαι, ἐκκηρῦξαι, ἐλέγξαι, quæ omnia θεατρικὴν δήλωσιν, *theatrale indicium* deſignant *lib.* VI. *cap.* 53. KUHN.

Ἐκκαλύπτονται] Sic omnes Editi & Scripti. Neque indigent hæc emendatione, quam molitur Caſaubonus, cui jure ſuo ſe opponit Cl. Kuhnius, aſſerens huic verbo ſignificationem *publice traducendi.* Addo proprium eſſe rei, quæ remoto velo oſtenditur, ut fit in ſcena, quando aliquid, veluti cædes, cœna, *&c.* ſpectandum populo exhibetur: ſic de Pictura velo remoto oculis hominum permiſſa *infra cap.* 44. Οὐ πρότερόν γε μὴν ὁ τεχνίτης ἐξεκάλυψε τὴν γραφὴν, οὐδὲ ἔδειξε τοῖς ἐπὶ θέαν συνειλεγμένοις. PERIZ.

7 Χοῖρον] Quid audio? regibus & principibus viris ex adverſo ponuntur porci? poſthac igitur corrigamus cenſeo vetus dictum, aut rex aut fatuus, & dicamus aut rex aut porcus. Sed miſſo joco, corruptum affirmamus hunc eſſe locum ab iis, qui antiqui libri compendium non aſſequebantur Scribendum, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χειρώνακτα. Regibus opponit τοὺς χειρώνακτας, eos qui manuum opera aut labore victum quæritant. Sæpe inculcant nobis Seneca & Sapientes alii, non fieri tragœdiam, niſi de rege aut magnate, de paupere quidem nunquam. Hoc ipſum & Socrates voluit. Hæc Caſaubonus *in Athen.* Aliter Petitus in *LL. Art. pag.* 66. *Reſcribo*, ait, ἀποσφαττόμενα χείρονα. *Nam Tragœdia imitatur* τοὺς βελτίους, *non autem* τοὺς χείρους, *non tantum eo ſenſu, quo diximus, ſed etiam ea ſignificatione, qua* βέλτιον *omne id eſt, quod* ἔξω τῶν πολλῶν, *ſplendidum, & regale:* χεῖρον *vero eſt vulgus, & exponunt apud Homerum Interpretes,* λεπτὸν τοῦ λαοῦ. Probo magis hanc Petiti emendationem. Adhuc magis placet, quod *ad Phædrum* cenſet Tanaq. Faber, ſcribendum eſſe τὸν Ἶρον, ut *Agamemnoni* aliiſque opponatur *Irus.* Quanquam ſi rem rectè reputes, quis tandem locus eſſe poſſit *Iro* in

Tragœdia? de qua hic ſermo. Quare optimum, ut cum Cl. Holſtenio legamus χορὸν i. e. *chorum*. Nempe choro locus in Tragœdiis ſæpiſſime; conſtat autem ſemper ex plebejis. Holſtenium ſic emendaſſe docuit me Nobil. Bigotius, cui proinde gratia pro correctione hac debetur. Idem, probaſſe hoc Holſtenium ex Simplicio *in Epictetum*, indicavit, cujus tamen locum necdum reperire potui. Arrianus vero clare *diſſert*. 24. ἐν τοῖς πλουσίοις καὶ βασιλεῦσι, καὶ τυράννοις αἱ τραγῳδίαι τόπον ἔχουσι· οὐδεὶς δὲ πένης τραγῳδίαν συμπληροῖ, εἰ μὴ ὡς χορευτής. SCHEFF. Locus corruptus, & qui a doctis fruſtra ante me tentatus eſt: ſi longior paulo fuero, ignoſces, lector. De illo igitur ſic ſcribit Caſaubonus. (Quid audio? Regibus & Principibus ...... de paupere quidem nunquam. Hoc ipſum & Socrates voluit.) Aliter Samuel Petitus in *legibus Atticis*, ex cujus libro, hæc quæ ſequuntur, protulit Schefferus; Ipſe enim nec legi, neque adeo otium eſt, ut legam, (*Reſcribo*, ait, ἀποσφαττόμενα χείρονα. ..... χεῖρον *vero eſt vulgus, & exponunt apud Homerum Interpretes* λεπτὸν τοῦ λαοῦ) Hæc Petitus, cujus ſe emendationem magis probare ait Schefferus, ſed in *Addendis*, cum jam ſententiam meam comperiſſet, Doctiſſimus Senex, eam ſe cunctis aliorum ſententiis anteferre teſtatus eſt. Quænam autem illa ſit, ex his, opinor, non invitus audies. Sic igitur in hunc locum olim ſcripſeram: (Quod ſæpe oſtendiſſe Socratem conſtat, idque cum alibi feciſſe, tum vero in illo colloquio maxime, quod aliquando cum Antiſthene habuit, uti apud Ælianum legere eſt *lib.* II. ποικίλης ἱστορίας *cap.* II. ſed quia locus ille graviſſimo errore inſeſſus eſt, præter morem noſtrum longiuſculam ῥῆσιν huc transferemus, ut vitium, quo laborat, πιθανώτερον tollamus; idque certe præſtare debemus, ſi minus Æliani cauſa, qui ſcriptor lepidiſſimus eſt, & Græcarum Venerum delicium, at certe Socratis; cujus memoria nemini non, qui virtutis aliquem ſenſum habeat, ſummo honore colenda eſt. Verum, antequam verba Græci ſcriptoris afferam, totam rem in pauca contraham. Socrates igitur cum ſævientem indies magis magiſque triginta tyrannorum dominationem videret, & forte in Antiſthenem, qui uti Socrates, paupertatem ſectabatur, incidiſſet, Hoc, inquit, o Antiſthenes, mihi dicas velim; ecquid nos noſtri debeat pœnitere, quod tenues, quod pauperculi ſumus, neque ſplendorem illum ſumus conſecuti, quo in tragœdiis claros illos veteris memoriæ Principes, Atreum, Thyeſten, Agamemnona, Ægiſthumque circumfulgere videmus? Minime ſane: nam ſi diligenter attendas, ſemper iis maximum periculum fuit, queis maximæ opes fuere. Itaque adeo, tragici, qui talia nobis Fortunæ in præceps ruentis exempla prodiderunt, principes illos viros, quos & ſuæ dignitatis faſtigium, & divitiarum nimia vis ſpectabiles faciebant, vel veneno, vel alio inſidiarum genere ſublatos oſtendunt. Sed nullus, Antiſthenes, quod ô tute ipſe vides, nullus unquam Poëta extitit tantæ vel audaciæ, vel imperitiæ, ut *porcum obtruncatum* in ſcenam introducere auſus ſit. Hæc, o Lector, ſumma Socratici colloquii, niſi quod poſtrema pars plane ἄλογος & riſu digna eſt. Et tamen hæc ipſa ſunt quæ jam jam Græce leges; ſed ea ita a nobis emaculabuntur, ut præfiſcini dicam, a nemine melius poſſint. Σωκράτην ἰδόντα κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν τριάκοντα τοὺς ἐνδόξους ἀναιρουμένους, καὶ βαρύτατα τοὺς πλουτοῦντας ὑπὸ τῶν τυράννων ἐπιβουλευομένους, Αντισθένει φασὶ περιτυχόντα εἰπεῖν, Μήτι σοι μεταμέλει, ὅτι μέγα καὶ σεμνὸν οὐδὲν ἐγενόμεθα ἐν τῷ βίῳ, καὶ τοιοῦτοι, οἵους ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τοὺς μονάρχας ὁρῶμεν, Ατρέας τε ἐκείνους, καὶ Θυέστας, Αγαμέμνονας, Αιγίσθους; οὗτοι μὲν γὰρ ἀποσφαττόμενοι, καὶ ἐκτραγῳδούμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες καὶ ἐσθίοντες, ἑκάστοτε ἐκκαλύπτονται (ἐκκυκλοῦνται ex Caſaub. Vid. ἐκκύκλημα ap. Poll.) οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο τολμηρὸς, οὐδὲ ἀναίσχυντος τραγῳδίας ποιητὴς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χοῖρον. Vitium uti dixi, in poſtremis ſuaviſſimi ſcriptoris verbis eſt, quod jam tribus verbis eluam. Quid enim hic agitur? nonne Principatus & divitiarum incommoda exponuntur? nonne paupertatis & infimæ fortunæ commoda aſtruuntur? quid igitur facilius? quid rotundius? quam Atreo, quam Agamemnoni, & aliis id genus tyrannis, quos Deus iratus immittit, opponere, non χοῖρον *porcum* (apage, nil ridiculum magis) non χοῖρον, inquam, ſed τὸν Ιρον, nobilem illum & decantatum mendicabulorum principem. Nempe eductæ ſunt hæ omnes perſonæ ex ſcena Homeri, qui olim & vere & ingenioſe a Platone duobus tribuſve locis *lib.* X. *de Rep. p.* 511. *Edit. Lœmar. & p.* 512. & 515.) τραγῳδῶν ἡγεμὼν καὶ διδάσκαλος dictus eſt. FABER. Verum enim vero, cum Socrati-

craticos sermones plerumque αἰνιγματώδεις καὶ πλαγίως, *ænigmatum & obscuritatis plenissimos*, ad animum revoco, non possum à vulgata lectione discedere. Nam ὄνους κανθηλίους λέγει (Σωκράτης) καὶ χαλκέας τινὰς, καὶ σκυτοτόμους, καὶ βυρσοδέψας, inquit Plato in *Symposio*. i. e. *asinos clitellarios, & fabros ferrarios & sutores, & coriarios crepat Socrates, ut homo ejus sermonum rudis suaviter rideat ita differentem: at sensus latet intus non vulgaris.* Non igitur est, quod χοῖρος in textu nostro quenquam offendat. Innuit enim Philosophus, nihil periculi fuisse civibus infimæ sortis à Triginta Tyrannis. Ut enim Tragicus, non vilem porcellum introducit jugulum cultro præbentem, sed Agamemnones, Ægisthos, aliosque id genus proceres, quorum dignitas & opes magnæ jacturæ & calamitati tragicæ locum faciunt: ita sub Triginta tyrannis, cum Tragicarum cædium plena erant omnia, lautioris fortunæ cives, Atrei divites, magnique Agamemnones vita & opibus exuebantur; tenuiores autem defendebat abjecta & sine nomine conditio. In ista Tragœdia Attica melius erat porcum, id est nullo in numero esse, quam Agamemnonem. hic enim occidebatur, ὡς βοῦς ἐπὶ φάτνῃ, *ut bos ad præsepe*, Tragico testante; ille vero à Tragœdia longè remotus vitæque securus erat. Comica enim res est τὸ κοΐ κοΐ, Aristoph. in *Acharn.* μιμοῦνται οἱ κωμῳδοποιοὶ τοὺς βατράχους διὰ τὸ βρεκεκεκὲξ, κοὰξ, κοὰξ, καὶ τοὺς χοίρους διὰ τὸ κοΐ, κοΐ. *Comici imitantur ranas per brekekerèx coax, coàx & porcos per coì, coì*, inquit Ammonius *Commentario in Aristot.* περὶ ἑρμηνείας. Nec insolens Socrati à porcis similitudines mutuari. apud Xenoph. *lib.* I. *Mem.* ait Critiam ὑϊκόν τι πάσχειν, ἐπιθυμοῦντα Εὐθυδήμῳ προσκνᾶσθαι, ὥσπερ τὰ ὕδια τοῖς λίθοις. apud Platonem in *Lachete*, οὐκ ἂν πᾶσα ὗς γνοίη inquit, i. e. *non est cujusvis nosse*, proverbialiter. apud Porphyrium *lib.* III. περὶ ἀποχ. ἀψυχ. Σωκράτης πρὸς τοὺς ἡδονὴν διαμφισβητοῦντας εἶναι τὸ τέλος, οὐδ' ἂν πάντες, ἔφη, σύες καὶ τράγοι τούτῳ συναινοῖεν, πεισθήσεσθαι ἂν ὡς τῷ ἥδεσθαι τὸ εὔδαιμον ἡμῶν κεῖσθαι. *Socrates iis, qui voluptatem esse finem contendunt, respondit, etiamsi omnes sues & hirci hoc dogma approbassent, se tamen non adduci, ut credat, nostram beatitudinem in delectando positam esse.* Pyrrhus etiam à tempestate deprehensus in navi, cum vidisset porcellum avide offuso hordeo se implentem demonstrat eum reliquis vectoribus, similemque ἀπάθειαν à ratione & philosophia sumendam illis dixit, qui fortuitis turbari nollent. Plutarchus in πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ. Nihil igitur attinet ἀποσφαττόμενον χοῖρον jugulare hoc quidem loco, aut risu dignam ἀλογιστίαν comminisci. KUHN.

Χοῖρον] Varias Eruditorum conjecturas in hunc locum sedulo exponit Cl. Schefferus. Sed tuetur vulgatam Doctiss. Kuhnius, cui suffragantur etiam MSti, & Mei, & Regii. Non possum tamen, omnibus rite expensis, aliter existimare, quam censuit Schefferus, verissimam scilicet esse Holsteinii crisin, legentis χορὸν, qui constabat in Tragœdiis ex Famulis, vel Militibus, vel certe Urbana & infima Plebe; atque adeo optime inservit Comparationi perficiendæ, quam ex personis Tragœdiarum, partim Regiis, partim Plebejis in *Choro*, transtulit Socrates ad se Plebejum, & Illos ἐνδόξους καὶ πλουτοῦντας. PERIZ.

ΚΕΦ. ιβ'.

Περὶ Θεμιστοκλέους παυσαμένου τῆς ἀσωτίας.

Θεμιστοκλέους τοῦ Νεοκλέους, οὐκ οἶδα, εἰ ἐπαινεῖν χρὴ τοῦτο. Ἐπεὶ γὰρ τῆς ἀσωτίας ἐπαύσατο Θεμιστοκλῆς, [1] ἀποκηρυχθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ [2] ὑπήρχετό πως τοῦ σωφρονεῖν, καὶ τῶν μὲν ἑταιρῶν ἀπέστη, ἤρα δὲ ἔρωτα ἕτερον, τὸν τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων, καὶ θερμότατα ἐπεχείρει ταῖς ἀρχαῖς, καὶ ἑαυτὸν ἔσπευδεν εἶναι πρῶτον, Ἔλεγε (φασὶ) πρὸς τοὺς γνωρίμους· [3] Τί δ' ἂν ἐμοὶ δοίητε,

CAP. XII.

De Themiſtocle, quum renunciasſet prodigalitati.

Themiſtoclis, filii Neoclis, illud an laudare oporteat, neſcio. Poſtquam enim abdicatus à patre, ab intemperantia deſiſteret, & inciperet quodammodo frugaliter agere, atque abſtineret à ſcortis, alio autem captus eſſet amore, nimirum reipubl. Athenienſium, jamque ad magiſtratus gerendos obnixè contenderet, & ipſe primus eſſe ſtuderet, dicebat tum, ut ajunt, ad familiares. Quid verò mihi

1 Ἀποκηρυχθεὶς] Cornelius Nepos in *Themiſtocle cap.* I. *Cum minus eſſet probatus parentibus, quod & liberius vivebat & rem familiarem negligebat, à patre exheredatus eſt, quæ contumelia non fregit eum, ſed erexit.* Idem affirmat Maximus Valerius *lib.* VI. *cap.* 9. Plutarcho figmentum eſt. Ipſum vide in *Themiſtocle.* Sed cum cæteris facit Juncus *apud Stobæum ſerm.* CXVI & Libanius *decl.* XX. SCHEFF.

2 Ὑπήρχετό πως τοῦ σωφρονεῖν] Vertebatur, & *in viam rediret.* Proprius eſt, *inciperet aliquo modo ſapienter*, vel *fru aliter*, *vivere.* Ὑπήρχετο, ſic X. 10. ὅτε ὑπήρχετο ἡ γραφικὴ τέχνη, *quando incepit, orta eſt.* Πως eſt *circiter, aliquo modo.* Lucian. *de Morte. Peregr.* εἶτα ἤρξατο ὧδε πως: *deinde cœpit tali circiter modo.* Et *adv. Indoctum, init,* καὶ ἔλεγχος γίγνεται τῆς ἀπαιδευσίας πως τοῦτο. & *hoc ipſum evadit quodammodo documentum tuæ inſcitiæ.* Sic paſſim εἴ πως, μή πως. PERIZ.

3 Τί δ' ἂν ἐμοὶ δοίητε] Nimirum ex republica. Nam qui ad magnas dignitates in ea petendas veniebant, merita ſua, reſque pace belloque præclare geſtas ſolebant recenſere, quo facilius admitterentur. Talia autem ſe memorare non poſſe Themiſtocles querebatur. Rogat igitur, quam ſibi ignobili adhuc, reipublicæ partem committerent Plutarchus *lib. de Invid. & odio.* Θεμιστοκλῆς, ἔτι μειράκιον ὢν, οὐδὲν ἔφη πράττειν λαμπρὸν, οὔπω γὰρ φθονεῖσθαι. *Caſaubonus* tamen in *notis ad Theocritum cap.* I. mallet legere, τί δ' ἂν ἐμοὶ δοίητε; per interrogationem. SCHEFF. Unice amplector Illuſtriſſ. Caſauboni emendationem τί ἂν ἐμοῦ δοίητε. *Que donneriez vous d'un homme fait comme moy?* ſic loquebantur Attici: Explicatio Viri Docti, quem nolim appellare, ea ſtare non poteſt. FABER. Hæc locutio τί δ' ἂν &c. ſignificare videtur, *quantum mihi tribuere poteritis?* ut ſermo ſit de æſtimio. Ita accipitur τὸ δοῦναι in illo Philoſtrati apud Suidam de Tarſenſibus. δεδώκασι τῇ ὀθόνῃ μᾶλλον, ἢ σοφίᾳ Ἀθηναῖοι. *plus tribuunt* vel *incumbunt telæ, quam Athenienſes ſapientiæ*, & alibi paſſim in *Vitâ Apollonii.* KUHN.

Τί δ' ἐμοὶ δοίητε] Legerim cum Caſaubono, ἐμοῦ. Senſus enim eſt, *quo dignus videor, quid valeo?* Vide Mirum Maximum *cap.* I. *Lect. Theocrit.* locutionem hanc pluribus firmantem exemplis. Vulgata nimis friget, meâ quidem ſententia: *quid dabitis mihi, qui nondum Invidiam ſentio.* Atqui ſi *deſiderabat Invidiam*, ut feciſſe dicitur, tum vel maxime aliquid illi erat expeten-

δοίητε, ὃς οὔπω φθονοῦμαι, ὅστις δὲ ἐρᾷ φθονεῖσθαι, [4] τοῦτο δήπου τὸ τοῦ [5] Ευριπίδου, [6] Περιβλέπεσθαι σπεύ-

hi dederitis, cui nondum invidetur. At qui delectatur invidia, illud ipſum Euripidis, τὸ περιβλέπεσθαι, hoc eſt, ſuſpi-

tendum & dandum ex Rep. Nam ex eo oritur *Invidia*. PERIZ

4 Τοῦτο δήπου τὸ τοῦ Ευριπίδου] Hic vero minime aſſentior Caſaubono, d. l. legenti etiam οὗτος pro τοῦτο. Etenim uſitatum eſt illud τοῦτο in hujuſmodi citationibus. *Supra*. I. 30. Διόσκουροι τοῖς δειλαίοις γενώμεθα σωτῆρες, καὶ ἀγαθοὶ παραστάται, τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον ἐπὶ τῶν θεῶν τούτων. Vide etiam *infra cap*. 41. Τοῦτο δήπου τὸ Σκυθικὸν κακόν. Et adde, quæ notavi *ad cap*. 29. Vide & *infra* XIII. 2. *extr*. & *Hiſt. Anim*. VII. 48. *init*. ac XI. 19. IDEM.

5 Ευριπίδου] Vir ſummus *in notis ad Athenæum* exiſtimavit Ælianum alludere ad illa Euripidis *Iphig*. 529.

Οἱ δὲ εὐδαίμονες
Ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.

Verum potius videtur Auctor reſpexiſſe ad verſum Euripidis, qui exſtat in Grotii *Excerptis ex Com. & Trag. pag*. 185.

Περιβλέπεσθαι τίμιον· κενὸν μὲν οὖν.

6 Περιβλάπτεσθαι] Περιβλέπεσθαι legendum eſt. Ita enim habet ipſe Euripides. Caſaubonus in *prædictis notis*, *Non eſt*, inquit, *quod longa oratione eruditis ſaltem viris perſuadere coner, legendum eſſe* περιβλέπεσθαι. *Nam ex vulgatâ lectione ſenſum nullum elicias*, *niſi ineptiſſimum*. Faber tamen locum putat eſſe mutilum, atque ita explendum. ὅστις δ' ἐρᾷ φθονεῖσθαι, ταυτὸ δήπου τῷ τοῦ Ευριπίδου περιβλέπεσθαι, οὗτος περιβλάπτεσθαι σπεύδει. Poſſes legere minore mutatione lectionis veteris. ὅστις δ' ἐρᾷ φθονεῖσθαι ἢ ταυτὸ δήπου τὸ τοῦ Ευριπίδου περιβλέπεσθαι, περιβλάπτεσθαι σπεύδει. Verbum περιβλέπεσθαι pro περιβλάπτεσθαι agnoſcit etiam MS. A. in aliis videtur omiſſum eſſe tanquam ſupervacuum. SCHEFF.. Alii ante Schefferum viderunt legi oportere περιβλέπεσθαι; ſed ego jurare paratus ſum locum eſſe mutilum, ſicque ſuppleri debere, & aliter emendari, ὅστις δ' ἐρᾷ φθονεῖσθαι, ΤΑΥΤΟ δήπου ΤΩι τοῦ Ευριπίδου περιβλέπεσθαι, ΟΥΤΟΣ περιβλάπτεσθαι σπεύδει. Sed digna res eſt quam tribus verbis explicem; neque enim omnes iſthæc vident. Sic igitur interpretandus eſt hic locus ad verbum. (*Quicunque enim amat* φθονεῖσθαι) *idem enim eſt* τὸ φθονεῖσθαι, *ac illud quod* περιβλέπεσθαι *dicit Euripides*) *is haud dubie feſtinat* περιβλάπτεσθαι (*id eſt ad damnum ultro & curriculo currit*) nil addam amplius; *qui habent aures ad audiendum* &c. Hujus vel emendationis, vel conjecturæ me ſane haud pœnitet; nam doctis, qui docti erunt, placebit, ſcio; & ſi quid a me incogitanter dictum fuerit, hinc facile redimetur. FABER. Recepta lectio hunc parit ſenſum, *qui vero invidiam amat*, *ſecundum Euripidem* περιβλάπτεσθαι σ. i. e. *damnum anhelat ſuum*, *quod ipſum ſtultitiæ eſt*, *ut iterum Euripides ait*. quid huic ſenſui ineptum inſit, doceri velim. Cæterum ex hoc Themiſtoclis dicto facile colligas, eum in illa fuiſſe hæreſi, quæ hominem invidiæ exſortem nullo in numero habet. ita apud Epicharmum neſcio quis,

Τίς ἂν ἑλοίη, inquit, γενέσθαι μὴ φθονουμένοις φίλος;
Δῆλον ὡς ἀνὴρ γὰρ οὐδείς ἐσθ' ὁ μὴ φθονούμενος.
Quis ei velit amicus eſſe, cui nemo invidet?
Namque conſtat eſſe nihil virum ſine invidis.

Stobæus *Serm*. 139. ubi in vulgatis edit. legitur τίς ἐγκαλοίη, manifeſto vitio. Geſnerus itaque malit, ἂν βουλοίη. Lucas Holſtenius, τίς δὲ βουλοίη. mihi placuit ductum literarum proprius ſequi & legere τίς ἂν ἑλοίη cætera *Holſtenium*, ſecutus ſum, *Obſerv. ad Porphyr. vitam Pythagoræ*. KUHN.

Περιβλάπτεσθαι] Ego vero non dubitavi hic recipere in Textum veriſſimam Caſauboni conjecturam, quam probat Euripides, poſtulat ſenſus, firmant MSti. Nam præter eum, quem memorat Schefferus, ſeu Cod. 2083.

σπευδῇ. Ὅτι δὲ τοῦτό ἐστι κενὸν, ὁ αὐτὸς Εὐριπίδης φησί.

suspici & observari desiderat, id vero vanum esse, ipse ait Euripides.

2083. quem Boivinius, etiam Sluisk. (& ex Regiis Cod. 3132. in margine) diserte præfert, ut & Mediceus uterque & Mediolanensis Codex, περιβλέπεσθαι. Deinde si non plane ineptus in altero insit sensus, inest certe minus commodus, quam est in hocce. Nec enim sequitur continuo, *qui cupit sibi invidiam*, *damnum sibi dari desiderat*. Foret etiam illud magis Stultum, quam *Vanum*, quod utique notatur voce κενὸν, qua Sensum Controversi Verbi describit ipse Auctor. At contra verissimum est, *qui cupit sibi invideri*, *cupit suspici*, & *observari*, h. e. περιβλέπεσθαι. Hoc autem desiderium esse, certe habitum à Sapientibus, *Vanissimum*, prorsus κενὸν, nemo ignorat. Verbo hoc utitur etiam, Noster *Hist. Anim.* VI. I. καὶ ζῶντα μὲν περιβλέπεσθαι, καὶ ἀποθανόντα δὲ εὐφημεῖσθαι, & *vivum quidem coli*, *mortuum vero laudari*. Ab hoc verbo jam est περίβλεπτος, quod explicat Suidas ἔξοχος, μέγιστος. Hinc Ælianus *Hist. Anim.* VI. 15. περίβλεπτος ἦν. Athenæus Lib. XI. *cap. ult.* Περίβλεπτον ἀξίωμα Et, διὰ γοητείαν νῦν εἰσι περίβλεπτοι. Hinc Ant. Lib. *Fab.* 23. περίβλεπτος τὴν ὄψιν, h. e. *qui in admiratione est*, seu *cujus ob os alii ora obvertunt sua*, *propter faciei pulchritudinem*. PERIZ.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Σωκράτους κωμῳδουμένου ὑπὸ Ἀριστοφάνους.

Ἐπετίθεντο τῷ Σωκράτει, καὶ ἐπεβούλευον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἄνυτον, ὧν χάριν, καὶ [1] δι' ἃς αἰτίας, λέλεκται πάλαι. ὑφορώμενοι δὲ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ δεδιότες, ὅπως ποτὲ ἕξουσι πρὸς τὴν κατηγορίαν τοῦ ἀνδρός. Πολὺ γὰρ ἦν τὸ τοῦ Σωκράτους ὄνομα, διά τε τὰ ἄλλα, καὶ ὅτι [2] τοὺς Σοφιστὰς ἤλεγχεν, [3] οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας, οὐδέ

CAP. XIII.

De Socrate in Comœdia taxato ab Aristophane.

Socratem petebant, eique insidias struebant Anytus cum sociis, quarum rerum gratia, & quas ob causas, dictum est jam olim: quum vero suspectos haberent Athenienses, timerentque, *dubitantes* ecquo animo Viri accusationem essent laturi. (Nam magnum erat Socratis nomen; cùm propter alia, tum propterea, quod

1 Δι' ἃς αἰτίας] Invidiam puta propter oraculi responsum, quo omnium hominum sapientissimus judicatus est Socrates, & odium, quod ab eo spernerentur. Publice tamen crimini dabant, quod nova introduceret dæmonia, juventutemque corrumperet. Vide Laërtium in *Socrate*, Xenophontem in *Apologia*. SCHEFF. Et Schol. *Aristoph.* προθεωρία *in Nubes*. KUHN.

2 Τοὺς Σοφιστὰς] De his vide *supra Æliani Vitam*. PERIZ.

3 Οὐδὲν ὑγιὲς ὄντας] Laxe nimis hæc erant versa solo *vanitatis* vocabulo, quod ortum abs Tornæsio. Nam Vultejus & Gesnerus ita hæc reddiderant, *quod in Sophistas inveheretur*, *in quibus nihil sanum inerat*, & *qui nec sciebant*, *neque docebant quidquam operæ pretium*. Reposui Ego, quod vis phraseos postulabat. *Veram* enim *Sapientiam* notat hic τὸ ὑγιές. Sic bis iterum in *hoc Capite*, & VII. 20. Τί δ' ἂν οὗτος ὑγιὲς εἴπῃ, ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ

οὐδέ τι σπουδαῖον, ἢ εἰδότας, ἢ λέγοντας. Ἐκ τούτων οὖν ἐβουλήθησαν [4] πεῖραν καταθεῖναι ὑπὲρ τῆς καθ' αὐτοῦ διαβολῆς. Τὸ μὲν γὰρ ἄντικρυς ἀπενέγκασθαι γραφὴν κατ' αὐτοῦ παραχρῆμα, οὐκ ἐδοκίμαζον, δι' ἃ προεῖπον, καὶ δι' ἐκεῖνα ᾗ, μή ποτε ἄρα ἀγριάναντες οἱ φίλοι οἱ τοῦ Σωκράτους [5] ἐξάψωσι κατ' αὐτῶν τοὺς δικαστὰς, εἶτά τι πάθωσι κακὸν ἀνήκεστον, ἅτε συκοφαντοῦντες ἄνδρα, οὐ μόνον οὐδενὸς αἴτιον κακοῦ τῇ πόλει, ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων καὶ κόσμον ταῖς Ἀθήναις ὄντα. Τί οὖν ἐπινοοῦσιν; Ἀριστο-

quod Sophiſtas arguebat, ut qui nulla præditi ſapientia, neque boni quicquam aut ſcirent aut dicerent.) Propter hæc igitur voluerunt periculum facere ſuæ in illum calumniæ. Nam aperte contra eum deferre ſtatim accuſationem, non arbitrabantur eſſe conſultum, partim ob ea, quæ expoſui, partim propter hæc, ne Socratis amici exaſperatos contra ſe judicum animos incenderent, & ſic ipſi aliquod inſanabile malum paterentur, ut calumniati hominem, non ſolùm nullius mali reipublicæ auctorem, verùm ex

ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει. Similiter τὸ σπουδαῖον, quod ſequitur, non tam deſignat aliquid *honeſti*, ſed *rei egregiæ & ſeriæ, quæ noſtram curam & ſtudium requirit.* Sic VII. 2. Ἦν δὲ ἡ ἅμιλλα ὑπὲρ οὐδενὸς σπουδαίου. Mox πεῖραν καταθεῖναι poſſit videri dictum, ut χάριν καταθεῖναι apud Lucianum in *Charidemo* (ſi ejus eſt ille Dialogus) *pag.* 1015. & 1016. pro *præſtare alicui rem gratam*, Et καταθέσθαι χάριτας τοῖς Ἰουδαίοις, *Actor. Apoſt.* XXIV. 27. Sed tamen vix dubito, quin recte Kuhnius conjecerit καθεῖναι. Propria enim hæc eſt locutio, καθιέναι & καθεῖναι πεῖραν, pro *explorare*, quia Nautæ mare explorant demittendo plumbum & funiculum. Vide Kuhnium in *Notis*, & in *Indice*, v. καθίημι. Firmat autem hanc illius conjecturam Sluisk. Codex, cum quo quin Unus minimum ex Regiis, & Mediceus uterque congruant, ut ſolent, vix dubito. Periz.

4 Πεῖραν καταθεῖναι] Locus mihi valde ſuſpectus de mendo: quis enim ê meliori Græcia unquam dixit, πεῖραν καταθεῖναι, *periculum deponere*? ſi Græcæ linguæ credimus, legendum erit καθεῖναι π. Illa enim ſemper uſurpat καθίει πεῖραν & καθιεὶς πεῖραν à καθίημι, *ſubmitto.* videatur Suidas in καθίει & καθιείς. Non aliter olim ſcripſerat Noſter καθεῖναι πεῖραν, *periculum facere* vel *ſubornare*, *ſubmittere aliquem, qui exploret, tentet.* Sic dicimus καθῆκαν λόγους, *ſparſerunt in vulgus rumores.* At καταθέναι vel καταθεῖναι πεῖραν ſine exemplo, ni fallor, eſt, erit. vid. *Indicem* in Καθίημι. Kuhn.

5. Ἐξάψωσι κατ' αὐτῶν τοὺς δικαστὰς] Graviſſime hic errant Interpretes, qui hæc vertentes, *judicum animos in ſuas partes abſtraherent*, ita accipiunt τὸ ἐξάπτειν, ac ſi ſignificaret hic *alligare*, *ſuſpendere*, quod ſæpe quidem alias (vide Caput proximum) notat. At vero hic loci & in hac constructione ἐξάπτειν καθ' αὐτῶν eſt *inflammare*, *incendere contra ipſos.* Sic XII. 64. Ὅσον τὰ προλεχθέντα ἀνέφλεγεν αὐτὸν, καὶ ἐξῆπτεν. Dionyſ. Halic. *lib.* V. Ὑπ' ὀργῆς καὶ φιλονεικίας ἐξαφθέντες, *ira & jurgio incenſi.* Noſter *Hiſt. Anim.* VI. I. Εἰς τὸν ἀγῶνα ἐξάπτοντες ἑαυτοὺς, *in certamen accendentes ſe ipſos.* Ceterum in *Indice* v. Ἀγριαίνω, miror, ſive à Scheffero ſive à Kuhnio, notari Interpretem, ut qui eam vocem hic *male retulerit ad judices*, quum ille verterit, quod retinui, *ne Socratis amici exaſperatos contra ſe Judicum animos* &c. Voluit ita vim Præteriti ſeu Aoriſti breviter exprimere. Nempe Amici Socratis erant illi ἀγριάναντες, ſed quos? niſi judices, qui ita per eos fuerunt *exaſperati.* At illi videntur hoc verbum ſenſu neutrali accepiſſe, dum vertunt, *flagrantes ira ſubitanea.* Male illud, ut opinor, hic loci, licet non negem, etiam ſenſu neutrali aliquando id verbum occurrere. Periz.

Αριςοφάνην τὸν τῆς κωμῳδίας ποιητὴν, 6 βωμολόχον ἄνδρα καὶ γελοῖον ὄντα, καὶ εἶναι σπεύδοντα, ἀναπείθουσι κωμῳδῆσαι τὸν Σωκράτη, ταῦτα δήπου τὰ περιφερόμενα· ὡς ἦν 7 ἀδολέσχης, 8 λέγων τε αὖ, καὶ τὸν ἥττω λόγον ἀπέφαινε κρείττονα, καὶ ἐσῆγε 9 ξέ-

ex diverſo etiam Athenarum ornamentum. Quid ergo excogitant? Ariſtophanem poëtam comicum, impium hominem, qui & ridiculus erat, & eſſe ſtudebat, incitant & perſuadent, ut in comœdia Socratem iis, quæ vulgo ferebantur de eo, inceſſeret: Eſſe loquacem, & dicendo efficere,

6 Βωμολόχον ἄνδρα] Vide omnino Suidam, qui docet ſic proprie dictos, qui altaribus adſidentes per aſſentationem aliquid ex victimis obtinere ſtudebant, deinde etiam omnes ſcurras, & facetos & impios homines. Adde Heſychium. PERIZ.

7 Αδολέσχης] Maximum Tyrium vide *Diſſert.* IIX. SCHEFF.

8 Λέγων τε αὖ, καὶ τὸν ἥττω &c.] Malit quis forſan λέγων τε εὖ. Nam ita Ariſtoph. Νεφελ. IV. I. Strepſiades id quærit, an Filius, ad Socratem deductus, jam didicerit εὖ λέγειν. Sed tamen recte ſe habet Vulgata, nec quicquam hic mutant MSti, nec Mei, nec Regii. Senſus autem forſan fuerit, *& contraria dicens*, vel, *reſpondens adverſario, ita ſententiam deteriorem facit videri veriorem:* quaſi orta ſit hæc accuſatio ex more Philoſophorum, qui olim maxime per Dialogos & contrarias de eadem re Diſſertationes ex diverſa perſona factas, philoſophiam docebant, ut vel ex Platone & Cicerone, ne alios memorem, notum eſt. Iſtic enim inducitur primum, qui aliquid affirmat & multis rationibus adſtruit, ſed mox item alius, qui eadem explodat, & contraria probet. Illud ergo videri queat eſſe λέγειν αὖ, & τὸν ἥττω λόγον ποιεῖν κρείττονα, h. e. ſententiam, quæ modo refutata erat, ut falſa, mox firmare & præferre alteri, ut veriorem. Cæterum, quia Dialogi iſti magna plerumque in utramque partem ſcribebantur eloquentia, hinc factum eſt, ut Philoſophi, & maxime illi, qui *Sophiſtæ* tunc dicebantur, artem dicendi quoque profiterentur, & ita in contrarium diſputando promitterent, *ſe id docere*, (ut ait Gellius V. 3. de Protagora) *quanam verborum induſtria cauſa infirmior fieret fortior: quam rem* (addit Gellius) *Græce ita dicebat* (Protagoras) τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. Sed & Ariſtoph. Νεφελ. Socratem exagitans ait, eum habere duas Orationes, τὸν Κρείττονα, καὶ τὸν Ηττονα λόγον, quos ille per calumniam vertit in Δίκαιον καὶ Αδικον λόγον, *Juſtum & Injuſtum*, eoſque in Comœdia inducit ſecum invicem litigantes: ut & Debitorem, ære alieno obrutum, idque agentem, ut à Socrate diſcat τὸν Αδικον λόγον, quo Creditores ſuos & τὸν Δίκαιον λόγον poſſit eludere. Malim autem, ut apud Gellium legitur, ita & hic legi, non κρείττονα ſed κρείττω, eadem utique forma, qua ἥττω, Atque ita etiam Max. Tyr. *Diſſ.* VIII. ὅτι τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖ. Cæterum τὸ αὖ, pro *contra*, vel *viciſſim*, habes etiam apud Heſiod. Ασπ. 51.

Τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα φῶτα.

illum quidem deteriorem, hunc contra multo præſtantiorem Virum. Sic in Εργ. 701. ait *Bona uxore nihil melius*, τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο, *ſed contra nihil acerbius Mala.* Immo & cum verbo *Loquendi* ad vices *Reſpondendi* denotandas in Ασπ. v. 102.

Τόν δ' αὖτε προσέειπεν ἀμώμητος Ἰόλαος

h. e. *Hunc viciſſim allocutus eſt*, &c. Sed, ut ſemper amo molliores, nec longe petitas interpretationes, ſic & hic eâ, quæ videtur etiam mihi quæſita nimis, uti nolim, præſertim quum Græciſmi ratio ſimpliciſſimum hic & haud dubie genuinum nobis ingerat ſenſum. Etenim τε αὖ apud Græcos frequenter adhibetur ad faciendam variarum rerum connexionem. Sic Plato in *Phædro p.* 262.

[9] ξένους δαίμονας, [10] καὶ οὐκ ᾔδει θεοὺς, οὐδ' ἐτίμα· τὰ δὲ αὐτὰ ταῦτα, καὶ τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐδίδασκέ τε, καὶ εἰδέναι ἀνέπειθεν. Ο δὲ Ἀριστοφάνης λαβόμενος [11] ὑποθέσεως εὖ μάλα † ἀνδρικῆς, ὑποσπεί-

cere, ut etiam mala causa videatur bona, introducere etiam novos Dæmonas, at neque nosse, neque reverenter habere Deos: atque hæc ipsa quoque eos, qui eum adirent, docere, & ut scire velint, persuadere. Aristophanes autem

† ἀνδρικῶς.

262. Οἱ πρὸ τῶν ἀληθῶν τὰ εἰκότα εἶδον, ὡς τιμητέα μᾶλλον, τά τε αὖ σμικρὰ μεγάλα, καὶ τὰ μεγάλα σμικρὰ φαίνεσθαι ποιοῦσι διὰ ῥώμην λόγου, h. e. *qui præ veris spectant verisimilia, tanquam magis probanda, aut æstimanda, & porro vi sermonis, parva magna, magna faciunt parva.* Julian. *Or.* I. *p.* 4. Καὶ γὰρ παραίνεσιν ἀγαθὴν, scil. δίδωσι, καὶ λόγων προτρεπτικῶν χρῆσιν, καὶ τὸ μετ' εὐνοίας ἐπιπλήττειν τοῖς ἁμαρτήμασιν, ἐπαινεῖν τε αὖ τὰ καλῶς πραχθέντα, καὶ ψέγειν τὰ μὴ τοιαῦτα. Sed & sic δὲ αὖ Plato iterum in *Phædro p.* 261. Τῇ πόλει δοκεῖν τὰ αὐτὰ, τοτὲ μὲν ἀγαθὰ, τοτὲ δ' αὖ τἀναντία. PERIZ.

9 Ξένους δαίμονας] Consule, quos supra dixi. *Plutarchum* præterea *lib. de Deo Socratis.* Philostratum *in vita Apol. lib.* VII. *cap.* 5. Apulejum in *ejusdem argumenti Libro*, Senecam *non uno loco* & alios. Maximus Tyrius addit accusativum, ὅτι ὀμνύει τὴν πλάτανον καὶ τὸν κύνα. SCHEFF. v. Xenophont. *lib.* I. *Memor.* Servium *ad l.* VIII. *Æneid.* Lucam. *Actor.* 17. 18. KONIGIUS.

10 Καὶ οὐκ ᾔδει θεοὺς,] Atqui Max Tyr. *Diss.* 26. Socratem ait fuisse εἰς τὸ θεῖον εὐσεβῆ, *Pium in Numen Divinum.* Et Xenophon *lib.* I. ἀπομνημ. *Sæpe eum sacra palam fecisse* (θύειν) *cum domi, tum in publicis altaribus & vaticinatione usum* tradit. Nempe hic Locus, ut recte intelligatur, explicari debet ex doctrina Platonica de *Dæmonibus*, qui à *Deo* distinguebantur. Illam autem accepit Plato ab Socrate, qui, ut ex hac accusatione liquet, *doctrinam Dæmonum plebi ignotam & novam in publicum protulit*, & simul *ignoravit*, h. e. non habuit pro Diis, neque *coluit* tanquam Deos, quos Populus. Diserte ita formula ipsa Accusationis concepta fuit, quæ exhibetur à Laërtio in *Socrate*, ἀδικεῖ ὁ Σωκράτης, οὓς μὲν ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, οὐ νομίζων, ἕτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰσηγούμενος. Existimabat ergo & ille & Platonici deinceps, Jovem, Apollinem, cæterosque, qui oracula dare consulentibus, vel Hominibus apparere, dicebantur, quique memorabantur passim ab Homero, & colebantur à Græcis, non esse *Deos*, sed tantum *Dæmonas*, seu Ministros Deorum, medios inter Deum & Homines. Vide Max. Tyr. *Diss.* 26. & 27. ubi agit de *Dæmone Socratico*, & *Deum* quidem, ait, *in eodem Loco manere, dum cœlum regit, omniaque in eo ordinat ac disponit, sed Eum Immortales quasdam habere Substantias, quæ vocentur Secundi Immortales, & in medio Cœli ac Terræ agant, minus Potentes quam Dii, magis quam Homines, Deorum Ministri, Hominum Præsides, Diis proximi, Hominum Curatores diligentissimi.* Plutarch. *de Iside & Osir. Dæmonas magnos Plato, Pythagoras, Xenocrates, Chrysippus, secuti veteres Theologos, validiores hominibus esse ajunt, multaque potentia superare nostram naturam*, τὸ δὲ θεῖον, οὐκ ἀμιγὲς, οὐδὲ ἄκρατον, ἔχοντας, *aliquid vero divinitatis habere, sed non integram*, &c. Comparat eos deinde fabulis Apollinis, Cereris, &c. Bonosque ac Malos ait esse. Vide Locum. Immo nonnulli etiam, inter *Deum* & *Dæmonas*, Medios insuper constituebant *Angelos.* Vide Procli Lycii *Expositionem Homericam.* Sic ergo Socrates dicebatur *Deos nescire*, & *novos inducere Dæmonas.* At Aristophanes, ut majorem illi invidiam faceret apud Populum, jactat eum plane negare ullum esse Jovem, aut similes Deos, & *jurare* potius *per Chaos, Nebulas, Aëra, Linguam*, &c. quasi Natura ipsa fuisset illi Deus, haud dubie, quia plerarumque rerum, quas illi proxime à Diis suis fieri credebant, naturales exponebat causas, & Deum in hoc Universo, ejusque partibus singulis movendis regendisque, quasi conspici & cognosci docebat. PERIZ.

11 Ὑποθέσεως εὖ μάλα ἀνδρικῆς] Gesner. ἀνδρικῶς. vulgatum tamen retinent MSS. omnes. SCHEFF. Ut MSti, quorum quædam Ex-

cerpta

σπείρας γέλωτα, καὶ τὸ ἐκ τῶν
μέτρων αἱμύλον, καὶ τὸν ἄρι-
στον τῶν Ἑλλήνων λαβὼν ὑπόθεσιν·
12 οὐ γὰρ οἱ κατὰ Κλέωνος ἦν
τὸ δρᾶμα, οὐδὲ ἐκωμῴδει Λακεδαι-
μονίους, ἢ Θηβαίους, ἢ Περικλέα
αὐτόν· ἀλλ' ἄνδρα τοῖς τε ἄλ-
λοις θεοῖς φίλον, καὶ δὴ καὶ μά-
λιστα τῷ Ἀπόλλωνι. Ἅτε οὖν ἀη-
θες πρᾶγμα καὶ ὅραμα παράδοξον
13 ἐν σκηνῇ καὶ κωμῳδίᾳ Σωκράτης,
πρῶτον

autem nactus argumentum admodum virile, risu interposito, & metrorum festivitate, ejus materiam fecit optimum Græcorum. Non enim *scribenda* illi erat Comœdia contra Cleonem, neque sugillabat Lacedæmonios, aut Thebanos, aut ipsum Periclem: sed Virum diis omnibus, & vel maxime Apollini charum. Proinde tanquam res insolita, & inusitatum in scena & Comœdia spectaculum quum esset Socrates, primum omnes Athenienses

cerpta habuit Schefferus, nihil hic mutant, sic nec Mei. Neque dubium est, quin recte se habeat Codicum lectio, & perperam maluerit Gesnerus ἀνδρικῶς: atque adeo & ipse, & reliqui omnes perperam item verterint ac retinuerint, *arrepto argumento admodum strenue*. Sensus & mens Auctoris est, *nactus argumentum admodum virile*, quippe in quo inducuntur etiam *Viri* tantum, nullæ omnino Feminæ, præter ipsas *Nubes*: dein exagitatur Philosophia & Eruditio Viris maxime congrua. Sic apud Lucian. *Dial. Meretr. Clonarii*, γυνὴ ἀνδρικὴ, *quæ facit ea, quæ Viri solent*. Notandum etiam, quod hic eadem Periodo, deque eadem penè re, dicat, λαβόμενος ὑποθέσεως ἀνδρικῆς, & λαβὼν τὸν ἄριστον τῶν Ἑλλήνων ὑπόθεσιν. Differunt tamen hæ phrases, & priori significatur generatim & quasi neutraliter, *occupatus argumento virili*, vel *nactus tale arg.* At posteriori speciatim & magis active, *sumens sibi optimum Græcorum*, *materiem* suæ exagitationis atque risus. Porro MS. Lugd. ante ὑποσπείρας interponit ἐπῳδῆς. Voluit forsan ἐπ' ᾠδῆς ὑποσπ. γέλ. h. e. *Comœdiæ*, quæ ab ᾠδὴ nomen habet, & in qua etiam ᾠδαὶ & ἀντῳδαὶ olim occurrebant, *aspergens risum*. PERIZ.

12 Οὐ γὰρ οἱ κατὰ Κλέωνα] Socios ejus intelligit, homines flagitiosissimos, de quibus Plutarchus in *Pericle*, *Nicia*. vide *Ind.* in οἱ. Porro quod hos sequentesque speciatim memorat, fit, quia passim eos ante traduxerat Aristophanes in *fabulis*. Consule Plutarchum *prædictis locis*. SCHEFF. Non est syntaxis verborum ita instituenda. οἱ κατὰ Κλέωνα, *socii Cleonis*, sed hunc potius in modum: οὐ γὰρ οἱ ἦν τὸ δρᾶμα κατὰ Κλέωνα vel, quod malim, Κλέωνος, *non illi erat in Cleonem scribenda Comœdia*. Respicit Noster, *Equites* Aristophanis, in quibus Cleo defricatur Comico sale. Lacedæmonios idem perstringit ut αἰσχροκερδεῖς καὶ διεξωνοξένους, *turpi-lucri-cupidos ac peregrinorum deceptores, irrisores*, in *Pace*: Periclem in *Acharnensibus* traducit vocatque *Olympium*; in *Pace* vero, eum, inquit, ex scintillâ decreti Megarici tantum conflasse belli incendium, ut fumus lachrymas omnibus Græcis expresserit. KUHN. Assentior Scheffero, ita tamen, ut οἱ κατὰ Κλέωνα sit ipse *Cleo*, (v. *infra ad Cap.* 42.) Fabulæ sc. Argumentum. Si hanc Syntaxin rejicias, & malis Kuhnianam, lege tunc Κλέωνος, quod ferme malim & Ego, si faverent MSti. De *Cleone* vide quæ *supra* notavi *ad Cap.* 9. PERIZ. Conjecturam Cl. Kuhnii, qui κατὰ Κλέωνος reponendum censebat, firmat MS. Mediceus, cujus scripturam idcirco in contextum admisi.

13 Καὶ κωμῳδίᾳ Σωκράτη. πρῶτον μὲν] Emendat Gesnerus, Σωκράτης. SCHEFF. Non opus. v. notam sequentem. KUHN.

Ἐν σκηνῇ καὶ κωμῳδίᾳ Σωκράτης] Ita emendavit Gesnerus, quum legeretur Σωκράτη. Non opus esse ait Kuhnius. At in ipsius Kuhnii textu reperio tamen Σωκράτης, quum reliqui omnes, secuti Romanam Ed. habeant Σωκρά-

τη,

πρῶτον μὲν ἐξέπληξεν ἡ κωμῳδία τῷ ἀδοκήτῳ τοὺς Ἀθηναίους. Εἶτα δὲ καὶ φύσει [14] † φθονεροὺς ὄντας, [15] καὶ τοῖς ἀρίστοις βασκαίνειν * προαιρουμένους, οὐ μόνον τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ἔτι καὶ πλέον τοῖς εὐδοκιμοῦσιν, ἢ ἐν λόγοις ἀγαθοῖς, ἢ ἐν βίου σεμνότητι; [16] ὡς ἄκουσμα ἔδοξεν ἥδιστον αἵδε [17] αἱ Νεφέλαι,

ses facto tam nec opino Comoedia haec perculit. Deinde, quoniam natura invidi erant Athenienses, & optimis quibusque obtrectare malebant, non solum illis, qui in administratione erant reipublicae & magistratibus; verum insuper, & magis etiam, iis, qui vel bonis artibus, vel vitae gravitate dignitatem & laudem sibi comparant;

† φθονεροῖς οὖσι. * προαιρουμένοις.

τῃ, ut adeo per errorem illud in Kuhnianam irrepsisse videatur. Ego tamen Gesnero accesserim, tanto magis, quia certe in meis MStis non reperitur Vulgatum illud. Lugd. enim habet Σωκράτους, at Sluisk. Σωκράτης, ita, ut conjecit Gesnerus & Ego malim. Neque aliter Mediceus uterque, & Mediol. PERIZ.

14 Φθονεροὺς ὄντας] Recte puto suspectum esse Gesnero hunc locum, ideoque legi velle φθονεροῖς οὖσι, & mox προαιρουμένοις. Quid? si φθονεροὶ ὄντες, & προαιρούμενοι, ut velut in parenthesi dicatur? SCHEFF. Locus sine suo merito de mendo suspectus videtur. Attici enim solent accusandi casum absolute usurpare instar genitivi. Thucyd. *lib.* I. ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν νεῶν, *cum non esset, quo naves possent refici*, pro ἐπισκευῆς οὐκ οὔσης. eodem modo *hoc ipso capite:* ἅτε ὂν &c. accusativus loco genitivi est. Ita & hoc loco φθονεροὺς ὄντας &c. pro φθονερῶν ὄντων, *cum ingenio essent invido, & optimis quibusque detrahere studerent* &c. Hanc populi Attici indolem graphice sistunt Corn. Nep. in *Timoth. cap.* 3. Plut. in *Praecept. Polit.* Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. V. *infra lib.* III. *cap.* 17. KUHN. Vulgatam pulchre contra Gesnerum & Schefferum tuetur Doctiss. Kuhnius. Saepe enim ita apud Graecos, & maxime Nostrum, adhibetur Accusativus, ut non conveniat proximis, sed absolute prorsus videatur poni, & quasi extra constructionis rationem. Sic *Cap.* 34. Ἐπίχαρμον, φασὶν, πρεσβύτην ὄντα, &c. ὑπολαβὼν ὁ Ἐπίχαρμος, *De Epicharmo dicunt jam Sene, quum* &c. V. 17. Ἀλλὰ καὶ Ἀτάρβην, ὅτι τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸν ἱερὸν στρουθὸν ἀπέκτεινε, οὐκ ἀργῶς τοῦτο Ἀθηναῖοι παρεῖδον. Verte, *sed & quod ad Atarbem.* Similiter XII. 39. Φασὶ γοῦν καὶ Σεμίραμιν τὴν Ἀσσυρίαν, οὐκ, εἴποτε εἷλε λέοντα, &c. μέγα ἐφρόνει. XIII. 38. εὔηθες τὸν ἔχοντα δίκην, ζητεῖν μὴ ἀποφυγεῖν, ὂν φυγεῖν. pro ὄντος, *quum licitum illi sit fugere.* Sic *Actor.* XXVI. 3. μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων &c. Vide ibi Doctiss. de Dieu, & adde, quae supra notavi *ad Cap.* XI. PERIZ.

15 Καὶ τοῖς ἀρ. βασκαίνειν προαιρουμένους] Sluisk. προῃρημένους, quod verum esse putem. Nam eadem plerumque forma utitur alias Auctor eo in sensu & constructione. III. 10. ἃ δ' οὖν προῄρημαι, νῦν ἐρῶ ταῦτα, *quae constitui, quae volui dicere, ea nunc dicam.* XIV. 14. ἄκλειστον αὐτοῦ τὴν οἰκίαν πᾶσι τοῖς καταλύειν προῃρημένοις, *apertam esse ejus domum omnibus, qui istuc devertendi consilium ceperant.* Sic & Herodian. III. 6. II. ἐχθρὸς ἀντὶ φίλου γενέσθαι προῄρηται, *maluit inimicus esse.* IDEM. MS. Sluiskiano accedit quoque Mediceus.

16 Ὡς ἄκουσμα ἔδοξεν ἥδιστον] Neuter MStorum agnoscit illud ὡς. Et sane, si absit, neutiquam desideres: immo rectius hinc aberit. PER. Particulam ὡς ignorat quoque Editio Romana.

17 Νεφέλαι] In hac comoedia Socratem ab Aristophane exagitatum fuisse testaturetiam Plutarchus περὶ παίδων ἀγωγῆς *pag.* 12. *Ed. Franc.* Ἀριστοφάνους δὲ, ὅτε τὰς Νεφέλας ἐξέφερε, παντοίως πᾶσαν ὕβριν αὐτοῦ κατασκεδαννύντος, καί τινος τῶν παρόντων τὰ τοιαῦτα ἀνακωμῳδήσαντος. Οὐκ ἀγανακτεῖς, εἰπόντος, ὦ Σώκρατες; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε, ἔφησεν· ὡς γὰρ ἐν συμποσίῳ μεγάλῳ τῷ θεάτρῳ σκώπτομαι. & Eunapius in *Aedesio.* πρῶτος Ἀριστοφάνης ἐπὶ διεφθαρμέναις ψυχαῖς τὸν γέλωτα ἐπεισαγαγὼν, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς σκηνῆς κινήσας ὑπορχήματα, τό τε θέατρον ἀνέπεισεν, ἐπὶ τοσαύτῃ σοφίᾳ φυλλῶν πηδήματα καταμωκώμενος καὶ Νεφελῶν διαγράφων εἴδη καὶ σχήματα,

φέλαι, καὶ ἐκρότουν τὸν Ποιητὴν, ὡς οὔποτε ἄλλοτε, καὶ [18] ἐβόων νικᾷν, καὶ προσέταττον τοῖς κριταῖς ἄνωθεν Ἀριστοφάνην, ἀλλὰ μὴ ἄλλον, γράφειν. Καὶ τὰ μὲν τοῦ δράματος τοιαῦτα. Ὁ δὲ Σωκράτης σπάνιον μὲν ἐπεφοίτα τοῖς θεάτροις, εἴποτε δὲ Εὐριπίδης ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς ἠγωνίζετο καινοῖς τραγῳδοῖς, τότε γε ἀφικνεῖτο. Καὶ [19] Πειραιοῖ δὲ

rant; hæ itaque *Nebulæ* visæ illis acroama suavissimum, & Poëtam plausu tanto prosequebantur, quanto nunquam antea, victoremque clamabant, mandabantque Judicibus, ut Aristophanis nomen, non alterius, supremum scriberent. Atque ejusmodi fuere, quæ ad ipsum drama pertinent. Socrates vero raro veniebat in theatra, sed, si quando Euripides Tra-

τὰ ἄλλα, ὅσα κωμῳδία ληρεῖν εἴωθεν εἰς γέλωτος κίνησιν.

18 Καὶ ἐβόων νικᾷν] Falsum hoc esse, victumque Aristophanem à Cratino & Amipsa ex Anonymo Olympionicarum scriptore, & veterum Scholiis notat Petitus *lib.* 1. *Misc. cap.* 6. Sed forte non repugnat Noster, ut qui tantum studia exponat vulgi, de sententia judicum nil prodat. Nam & quando idem Petitus in *Leg. Atticis pag.* 82. observat, jussos aliquando judices à populo victorem illum renunciare, cui favebat, observationis ejus suæ non aliud habet testimonium, quam hunc dubiæ interpretationis locum. SCHEFF. Alcibiadis factio obstitit, quo minus vinceret Aristophanes. Scholia in προθεωρίᾳ *Nubium.* KUHN.

19 Πειραιοῖ] Suspicor περαιεῖ esse legendum. SCHEFF. Existimat vir Doctus in *Addendis* legendum Πειραιεῖ: fallitur; nunquam enim aliter dicere solent Attici, quam Πειραιοῖ. In eam rem auctoritate opus non est. FABER. Sam. Petit. *lib.* 1. *Misc. cap.* 1. corrigit legitque καίπερ ἀεὶ. *Non enim*, inquit, *in Pyræo docebantur Tragicorum fabulæ.* Non possum Viro docto assentiri. Quî enim Tragœdiæ exularunt à Pyræo? qui, ut Nepos in *Themisthocle* ait, *ipsam urbem dignitate æquiparabat*, & Theatrum habuit amplissimum Xenoph. *lib.* 11. *Hist. Gr.* Plato ibidem publicè docuit cum ingenti auditorum confluxu, Themist. *Orat.* 1. Quod vero ad περαιοῖ attinet, nec illud male se habet, etenim adverbialiter idem est, quod ἐν περαιεῖ Sic Attici dicunt ἐνταυθοῖ, *ibi.* ἰσθμοῖ, *in Isthmo.* apud Xenoph. *lib* 11. *Hist. Gr.* extat. τὸ ἐν περαιεῖ. ubi lectio marginalis est, περαιοῖ. ut φρεατ-τοῖ i.e. ἐν φρεάττῳ, πυθοῖ, ἐν πυθῶνι. &c. KUHN.

Πειραιοῖ] Male hoc sollicitatur. Forma enim isthæc notat aliquid *IN* eo Loco fieri. Sic Lucian. *adv. Indoctum*, θέλω δέ σοι διηγήσασθαί τι πυθοῖ γενόμενον. Scholiastes *Aristoph. in* προθεωρ. Νεφελῶν. Πολλὰς ἀνῃρημένη νίκας τὰς μὲν Ὀλυμπιάσι, τὰς δὲ πυθοῖ, ἐνίας δὲ Ἰσθμοῖ, καὶ Νεμέᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις ἀγῶσι. Plut. in *Theseo.* εἰσαμένε Θησέως Φαληροῖ. Paulo ante, quod dicitur de Euripide, ἠγωνίζετο καινοῖς τραγῳδοῖς, vertitur ab Interprete, *cum novis Tragœdis certaret.* Et ita ferme *cap.* 8. ἀντηγωνίσαντο ἀλλήλοις Ξενοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. Sed tamen simplex illud ἀγωνίζεσθαι plerumque absolute ponitur, & certe hic loci aliud vult Auctor. Kuhnius in *Indice v.* Καινὸς, interpretatus est simpliciter de *tempore, quo novæ Tragœdiæ in festo Dionysi pro more fuerint datæ*, vertitque, *Novis Tragœdis certantibus*, atque ita Dativos istic positos pro Genitivis absolutis censuit. Non multum contradicam, sed tamen putem, hosce Dativos, si tempus designant, ortos ex appositione, quâ *Dionysiis*, quibus Comœdiæ & Tragœdiæ edebantur, adscribebatur eodem casu, Τραγῳδοί, vel καινοὶ Τραγῳδοί. Sic apud Demosthenem *in Midiam pag.* 386. exhibetur psephisma, quod ita incipit: Ὅταν ἡ πομπὴ ᾖ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεῖ, καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ οἱ Τραγῳδοὶ, καὶ ἐπὶ Ληναίῳ πομπὴ, καὶ οἱ Τραγῳδοὶ καὶ οἱ Κωμῳδοὶ, καὶ τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ, καὶ οἱ παῖδες, καὶ ὁ Κῶμος, καὶ οἱ Κωμῳδοὶ καὶ οἱ Τραγῳδοί. Omnes hi Nominativi eâdem constructionis ratione juncti referuntur pariter ad verbum ᾖ. Hinc jam ortum, ut quando aliquid factum vel faciendum dicitur

δὲ ἀγωνιζομένου τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκεῖ κατῄει. Ἔχαιρε γὰρ τῷ ἀνδρὶ, δηλονότι διά τε τὴν σοφίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐν τοῖς μέτροις ἀρετήν. Ἤδη δέ ποτε αὐτὸν ἐρεσχελῶν Ἀλκιβιάδης ὁ [20] Κλεινίου, ἢ Κριτίας ὁ Καλλαίσχρου, καὶ κωμῳδῶν ἀκοῦσαι παρελθόντα εἰς τὸ θέατρον ἐξεβιάσαντο. Ὁ δὲ αὐτοῖς οὐκ ἠρέσκετο, ἀλλὰ δεινῶς κατεφρόνει (ἅτε ἀνὴρ σώφρων, καὶ δίκαιος, καὶ ἀγαθὸς, καὶ ἐπὶ τούτοις σοφὸς) ἀνδρῶν κερτόμων, καὶ ὑβριστῶν, καὶ ὑγιὲς λεγόντων οὐδέν· ἅπερ ἐλύπει δεινῶς αὐτούς. [21] Καὶ ταῦτα οὖν τῆς κωμῳδίας

Tragicus poëta cum novis tragœdis certaret, tum ſane accedere ſolebat. Sed & in Pyræeo quum Euripides certaret, & eò deſcendebat. Nam delectabatur viro, ſcilicet, tum propter ſapientiam ejus, tum carminum virtutem. Aliquando tamen ipſum cavillis urgens Alcibiades filius Cliniæ, & Critias filius Callæſchri, ut Comœdos etiam in theatrum progrediens audiret, adegerunt. Verum ille non probabat eos, ſed vehementer comtemnebat (utpote vir frugi, juſtus, probus, & præter hæc ſapiens) homines mordaces, contumelioſos, & ſani nihil dicentes: quod ipſos prorſus

tur *Dionyſiis* illis, quibus *Novæ Tragœdiæ* in Theatro exhibebantur, dicatur plenius Διονυσίοις μεγάλοις, καινοῖς τραγῳδοῖς. Ita Demoſthenes *de Corona* in pſephiſinate *pag.* 320. & 324. quem locum potulit jam Kuhnius. Neque aliter Lucianus in *Timone pag.* 91. καὶ ἀνακηρυχθῆναι τοὺς στεφάνους σήμερον Διονυσίοις, Τραγῳδοῖς καινοῖς· ἀχθῆναι γὰρ δι' αὐτὸν δεῖ σήμερον τὰ Διονύσια, *& pronunciari haſce coronas hodie Dionyſiis, quibus Tragœdi novi exhibentur: nam propter illum hodie Dionyſia agi par eſt.* Poſſent vero in iſtis locis accipi etiam hi Dativi, quaſi à præpoſitione ἐν regantur, ita ut *coram*, *apud*, *inter*, notet. Sic *infra* VI. 1. οὐδὲ ἐν Βαρβάροις καλά. XIV. 26. ἵνα ὁ λοιδορῶν ἐν πλείοσιν ἀσχημονῇ, h. e. *coram pluribus.* Libanius in *Argum. Orat. de Corona*, στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ, τοῖς Διονυσίοις· ΕΝ δὲ θεαταῖς, πᾶσι τοῖς Ἕλλησι, &c. *Coronare Demoſthenem, tempore quidem Dionyſiorum, coram ſpectatoribus vero omnibus Græcis.* Sed tamen hæc ipſa præpoſitio aliquando tempus quoque notat; idque magis convenit huic Appoſitioni, poſt Διονυσίοις, quod ipſum dicitur pro ἐν Διον. *tempore Dionyſiorum.* Sic IX. 6. Pericles amittit filios ἐν τῷ λοιμῷ, *quum peſtilentia graſſaretur.* *Actor. Ap.* VII. 29. ἔφυγεν ὁ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, *quum hoc ei objiceretur.* Et ideo illis quoque in locis hoſce Dativos, καινοῖς Τραγῳδοῖς, ita acciperem, ut ſenſus ſit, *in tempore*, vel *die novorum Tragœdorum.* Atque ita ipſe Æſchines in libello contra Cteſiphontem dato, apud Demoſth. *de Corona pag.* 320. eos Dativos interpretatur. Nam quum in eodem libello prius dixiſſet Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, mox hæc ita explicat, ἐν τῷ θεάτρῳ, Διονυσίοις, τραγῳδῶν τῇ καινῇ, h. e. *in theatro, in feſto Dionyſi, die qua primum novi Tragœdi prodeunt.* *Novi* autem dicuntur *Tragœdi*, & *Nova Eorum* Dies, quum novas agunt Tragœdias; quia tunc novo prodibant ornatu, ut plane Alii viderentur, ac fuerant in ſuperioribus, & ſæpius jam repetitis Tragœdiis, viſi & cogniti. PERIZ.

20 Κλινίου] Quod malebat Geſnerus, Κλεινίου, verum eſt, & firmatur à MStis, ideoque in Textum recepi. IDEM.

21 Καὶ ταῦτα οὖν τῆς κωμῳδίας ἦν αὐτῷ τὰ σπέρματα] Nihil hic vidit Interpres, qui verterat, *Atque etiam hæc erant Ejus Comœdiæ ſeminaria, non ſolum ea, quæ Anytus & Melitus ſuggeſſerant.* Sequuntur tamen eum Reliqui omnes, niſi quod pro *Ejus* exhibent *Ariſtophanis*. ut ſcilicet certum ita ſit, quem Auctor deſignaverit per illud αὐτῷ. Senſus itaque foret, Hæc, (in proximis ſuperioribus memo-

μῳδίας ἦν αὐτῷ τὰ σπέρματα; 22 ἀλλ᾽ οὐ μόνον, ἃ παρὰ τοῦ Ἀνύτου καὶ Μελίτου ὡμολόγηται. Εἰκὸς δὲ καὶ χρηματίσασθαι ὑπὲρ τούτων Ἀριστοφάνην· Καὶ γὰρ βουλομένων, μᾶλλον δὲ ἐκ παντὸς συκοφαντῆσαι τὸν Σωκράτην σπουδόντων ἐκείνων, καὶ αὐτὸν ᾗ πένητα ἅμα καὶ κατάρατον ὄντα, τί παράδοξον ἦν, ἀργύριον λαβεῖν ἐπ᾽ οὐδενὶ ὑγιεῖ;

ſus male habebat. Atque hæ erant igitur Socrati cauſæ iſtius, quam paſſus eſt, exagitationis Comicæ, neque enim illæ tantum, quas ab Anyto & Melito profectas conſtat. Haud etiam vero diſſimile eſt, Ariſtophanem pecuniam propter ea ipſa accepiſſe. Nam quum illi vellent, imo vero omni modo ſtuderent Socratem calumniis proſcindere, ipſe verò pauper & ſceleroſus

memorata, *quod Socrates raro ingrederetur theatrum, nec niſi Euripide certante, quodque Comicos non probaverit, ſed contempſerit plane, ut Homines nihil boni dicentes.*) Hæc ergo fuiſſe Ariſtophanis Comœdiæ materiam, neque tantum illa, quæ Anytus & Melitus ſuggeſſerunt Ariſtophani crimina in Socratem. At vero nuſquam iſta in hac τῶν Νεφελῶν Comœdia, quæ utique ſupereſt, reperiuntur, neque veriſimile eſt ulla ex parte, Poëtam voluiſſe talia, quod ſcil. raro ſuas audiret Comœdias, *&c.* Socrati exprobrare aut exagitare apud Populum. Quapropter ſi quis recte attendat ad Græca & Auctoris mentem, videbit facile longe alium eſſe Verborum ſenſum. Nempe, illum quoque Comicorum contemptum *fuiſſe cauſam Socrati, ut ita per Comœdiam exagitaretur ab Ariſtophane, non illa tantum, quæ ab Anyto & Melito conſtat eſſe profecta ad incitandum Ariſtophanem.* Κωμῳδία enim hic notat, non ſimpliciter hanc aut illam *Comœdiam*, ſed *exagitationem Comicam.* Sic plane in *extremo Capitis*, ubi itidem id non perſpexerunt Interpretes: Et paſſim κωμῳδεῖν τινα, & κωμῳδεῖσθαι. Paulo ante οὐδ᾽ ἐκωμῴδει Λακεδαιμονίους. III. 15. Καὶ Ἀργεῖοι δὲ κεκωμῴδηνται καὶ οὗτοι, ἀκρατέστερον τῷ οἴνῳ προσιόντες. X. 6. ἐκωμῳδοῦντο εἰς λεπτότητα, *irriſi ſunt in ſcena, ut nimis exiles.* Immo & extra theatrum ſimpliciter pro *irridere, illudere.* XIII. 23. οἱ ζωγράφοι καθεύδοντα ἐποίουν αὐτὸν κωμῳδοῦντες ἐπὶ τῆς σκηνῆς, *pictores eum ludentes pingebant dormientem in tabernaculo.* Hinc Suidas κωμῳδεῖν cum Accuſativo exponit σκώπτειν, & κωμῳδίαι ipſi ſunt ὕβρεις, διασυρμοὶ, ἐμπαίγματα. Porro jam illud αὐτῷ referri omnino hic debet ad Hominem, de quo ſolo actum in ſuperioribus, qui eſt *Socrates*, non *Ariſtophanes.* Τὰ σπέρματα vero ſunt ipſa rerum principia & cauſæ, unde illæ res oriuntur. Sic IV. 9. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὰ μέγιστα εἰς φιλοσοφίαν παρὰ Πλάτωνος λαβὼν σπέρματα. Denique παρὰ notat hic eum, à quo quid proficiſcitur. Sic IV. 20. Τὸν παρὰ τοῦ πατρὸς οὐσίαν ἀδελφοῖς εἴασε, h. e. *bona à Patre profecta*, relicta. Ὡμολόγηται autem hic eſt, *conſtat, communi conſenſu traditum eſt*, Sic II. 31. ἐξ ὧν, ὅτι τοὺς θεοὺς ἰσχυρῶς σέβουσιν, ὡμολόγηται. Cauſæ ergo Socrati iſtam exagitationem paſſo oriebantur partim à Comicis & ipſo Ariſtophane, quos contemnebat, partim ab Anyto & Melito, qui itidem infenſi erant Socrati propter *cauſas*, αἰτίας, ut ait *initio Capitis*, dudum memoratas. IDEM.

22 Ἀλλ᾽ οὐ μόνον ἃ παρὰ Ἀνύτου &c.] MS. Mediceus, ἀλλ᾽ οὐ μὴν ἃ παρὰ Ἀνύτου. verum ſcriptura vulgata mihi potior videtur, quam Auctor in ſequentibus etiam tuetur. Ariſtophanem enim ab Anyto & Melito pecunia corruptum fuiſſe, ut Socratem comœdia exagitaret, indicat Thomas Magiſter in *Argum.* Νεφελῶν: qui illam opinionem hauſiſſe videtur ex Æliano, qui tamen iſtam conjecturæ inſtar hoc loco proponit, eamque longe a vero abeſſe inde apparet, quod Νεφέλαι ab Ariſtophane actæ fuerint viginti quatuor annos ante accuſationem Socratis, neque ſuaſu Anyti & Meliti, ſed propter rixas & odia, quæ inter Philoſophos & Poëtas Comicos eo tempore Athenis vigebant: Vide Eruditiſſimi Palmerii *Exercitat. in Auct. Gr. pag.* 729.

εἶ; 23 καὶ ὑπὲρ μὲν τούτων αὐτὸς οἶδεν. Ευδοκίμει δ' οὖν αὐτῷ τὸ δρᾶμα. Καὶ γάρ τοι καὶ τὸ τοῦ Κρατίνου τοῦτο συνέβη, εἴποτε ἄλλοτε, καὶ τότε, 24 τῷ θεάτρῳ νοσῆσαι τὰς φρένας. Καὶ 25 ἅτε ὄντων Διονυσίων, πάμπολύ τι χρῆμα τῶν Ελλήνων σπουδῇ τῆς θέας ἀφίκετο. Περιφερομένου τοίνυν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Σωκράτους, καὶ ὀνομαζομένου πολλάκις, οὐκ ἂν δὲ θαυμάσαιμι, εἰ καὶ βλεπομένου ἐν τοῖς ὑποκριταῖς, (Δῆλα γὰρ δὴ, ὅτι καὶ 26 οἱ σκευοποιοὶ ἔπλασαν αὐτὸν,

ſus eſſet, quid abſurdi in eo, argentum ob rem inhoneſtam ipſum cepiſſe? Sed de his, ipſe ſcit Ariſtophanes. Conſecutus eſt igitur ex hac fabula magnam gloriam. Etenim illud Cratini tum, ſi unquam alias, evenit, Theatrum malè ſanam mentem habere. Et, quippe quum eſſent Dionyſia, magna multitudo Græcorum ſpectandi cupiditate confluxerat. Quum ergo jactaretur in ſcena Socrates, & crebrò nominaretur: neque vero mirer, ſi etiam viſus ſit in hiſtrionum perſonis: (nam artifices larvarum etiam ef-

23 Καὶ ὑπὲρ μὲν τούτων αὐτὸς εἶδεν] Nam res in incerto eſt, vide *Argumentum* Scholiaſtis *in dictam Ariſtophanis comœdiam*. SCHEFF.

24 Τῷ θεάτρῳ νοσῆσαι τὰς φρένας] Hic locus facit ad eum Longini locum, quem ſi quid memini, ex Herodoto protulit. FABER.

25 Ατε ὄντων Διονυσίων] *Quippe quum eſſent Dionyſia*, quo Feſto maxime certabant Poëtæ. Hinc *infra cap.* 30. dicitur Plato *animum adjeciſſe Tragœdiæ componendæ, & voluiſſe jam certare* cum aliis, ſed tamen περὶ τῶν Διονυσίων, *ante Dionyſia*, ſolitum ſcil. Poëtis certandi tempus, *audiviſſe Socratem*, & *captum ab eo, abjeciſſe ſtudium certandi & Tragœdiæ*. Vide quæ Schefferus, & quæ Nos, iſtic notavimus. Sed diſertiſſime Libanius in *arg. Or. Demoſthenis contra Midiam*, ἑορτὴν ἦγον οἱ Αθηναῖοι Διονύσῳ, ἣ ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ θεοῦ Διονύσια. Εν δὲ ταύτῃ τραγικοὶ καὶ κωμικοὶ καὶ αὐλητῶν χοροὶ διηγωνίζοντο. Donatus *de Tragœdia & Com. Qui Ludi quum per Artifices in Liberi Patris honorem agerentur, etiam ipſi Comœdiarum Tragœdiarumque Scriptores hujus Dei, velut Patris, numen colere venerarique cœperunt.* Vide & Caſaub. *de Satyr. Poeſi, cap.* 1. & 5. Theatrum quoque ipſum ideo exſtructum eſt ad templum Bacchi. Hinc Plutarchus in x. *Rhet.* Lycurgum Rhetorem ait abſolviſſe τὸ ἐν Διονύσου θέατρον. Immo vero hinc etiam Comici Poëtæ dicuntur οἱ ἐν Διονύσου. Sic Ariſtophanem, ex ejus *Ranis* verba quædam adferens, deſcribit & deſignat Maximus Tyr. *Diſſert.* xv. ubi Vide etiam Heinſium. PERIZ.

26 Οἱ σκευοποιοὶ] Ii erant *ſcenicarum perſonarum ſtructores* quos, ait, Socratem ad vivum expreſſiſſe, ut ejus perſonam ſtatim agnoverit, quisquis eum ante de facie noverat. Secus ſe res habuit in *Equit.* Ariſtoph. Cum enim Cleo plurimum auctoritate & gratia apud populum valeret, nemo τῶν σκευοποιῶν, *ex artificibus ſcenicis*, perſonam ejus ad vivum fingere aut inducere ſuſtinuit, unde Comicus:

καὶ μὴ δέδιθ'· οὐ γάρ ἐστιν ἐξεικασμένος.
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελε
τῶν σκευοποιῶν εἰκάσαι &c.
Ne quid timeas: non enim eſt factus affabrè.
namque præ metu eum nemo eſt auſus fingere
ex artificibus: nihilominus tamen
non erit ignotus Theatro ſat Attico.

vide Scholiaſtem *in hunc locum Equitum*, ubi notatur, πρόσωπεῖα ὅμοια τοῖς κωμῳδουμένοις, *perſonas iis, qui in Comœdia traducebantur, fuiſſe ſimiles.* eadem exſcripſit *Suidas* in Εξεικασμένος. KUHN.

τὸν, [27] ὥς ὅτι μάλιστα ἐξεικάσαντές) ἀλλ' οἵγε ξένοι· τὸν γὰρ κωμῳδούμενον ἠγνόουν, θροῦς παρ' αὐτῶν [28] ἐπανίσταται, καὶ ἐζήτουν, ὅς τίς ποτε οὗτος ὁ Σωκράτης ἐστίν. Ὅπερουν ἐκεῖνος αἰσθόμενος (καὶ γάρ τοι καὶ παρῆν, [29] οὐκ ἄλλως, οὐδὲ ἐκ τύχης, εἰδὼς δὲ, ὅτι κωμῳδοῦσιν αὐτόν· καὶ δὴ καὶ ἐν καλῷ τοῦ θεάτρου ἐκάθητο.) ἵνα οὖν λύσῃ τὴν τῶν ξένων ἀπορίαν

effinxiſſe eum quam maxime aſſimulantes, conſtat) peregrini ergo illum, qui in comœdia traducebatur, ignorantes, murmur excitabant, atque, quiſnam eſſet iſte Socrates, ſciſcitabantur. Quod quum animadvertiſſet ille (etenim non temere, nec forte fortuna aderat, ſed ſciens ſe in comœdia jactatum iri, ſedebatque inſuper in conſpicuo loco theatri) ad tollendam itaque dubitationem peregri-

27 Ὡς ὅτι κάλλιστα] MS. uterque, & duo ex Regiis, μάλιστα, quod cur alteri locum cedere debuerit, non video, niſi ſi & illud in MStis ſuos habuerit Auctores, ut ſane videtur ex Regiis tribus habere Unum. *Infra* IX. 32. εἰκασμέναι ὅτι μάλιστα ταῖς Κίμωνος ἵπποις. & XII. 1. Δυζέκνιπτον ὥσπερ μάλιστα τὸ φίλτρον ἐνείργαστο αὐτῇ. PERIZ. Pro κάλλιστα repoſui μάλιστα juſſu MSS. & Auctoris noſtri conſuetudine: *lib.* III. *de Nat. Anim. cap.* 27. καὶ ἔχειν ὄνυχας καρτεροὺς ὡς ὅτι μάλιστα. & *lib.* XI. *cap.* 32 καὶ ἔκφρων γενόμενος, εἴς τε ὀργὴν μανίαν, καὶ ὡς ὅτι μάλιστα ἰσχυρὰν ἐκφοιτᾷ. *lib.* XII. *cap.* 46. ἕστηκε δὲ ἀνὴρ αὐλῶν τεχνίτης, καὶ ὡς ὅτι μάλιστα πειρᾶται τοῦ μέλους ὑποχαλᾶν.

28 Ἐπανίσταται] MS. Mediceus ἐπανίστατο. quod præſtat.

29 Οὐκ ἄλλως] Interpretes plane hoc prætermiſerunt, poſtquam Vultejus perverſiſſima verſione declaraſſet, nihil ſe hic videre aut intelligere. Ἄλλως proprie notat, *alia de cauſa* vel *ratione.* At quia, qui veram dare alicujus rei rationem nolebant, & tamen eam, quæ memorata erat, negabant, reſpondebant plerumque generatim & tantummodo ἄλλως, hinc factum eſt, ut hoc vocabulum dein notaverit etiam id, quod *temere* & *ſine certa ratione* fieri dicitur, vel cujus certam rationem neſcimus, aut diſſimulamus. Sic Apollod. *lib.* I. de Jaſone, εἴτε ἐπῆλθεν ἄλλως, εἴτε διὰ μῆνιν Ἥρας. Appian *B. Civ.* I. *n.* 365. εἴτε τι πυθόμενος, ἢ ὑποπτεύων, ἢ ἄλλως ἐς τὸν λόγον ὑπαχθεὶς, ἠξίου φείσασθαι τοῦ πατρὸς. Plutarch. *Catone extr.* καὶ μικρὸν διαλιπὼν, ὥσπερ οὐ σπεύδων, οὐδὲ ἐπειγόμενος, ἄλλως δὲ τὸ ξίφος ἐπιζητῶν. Et in *Gracchis*, καὶ πλανώμενος ἄλλως, & *temere*, ſeu *incertus conſilii*, *errans.* *In Apophth.* de Pompejo, τοὺς μὲν ἄλλως πλανωμένους καὶ περιϊόντας ἐκόλασε. Dio Caſſius XLV. *pag.* 270. καὶ ἐκεῖ τὸν Ὀκταούϊον εὑρὼν, ἄλλως ἀναβεβηκότα, h. e. *forte*, *incerta de cauſa.* Hinc jam explicandus Idem XLVI. *pag.* 304. in Oratione Caleni contra Ciceronem, τὰ μὲν οὖν Ἀντωνίου σοι ταῦτά ἐστιν, οὐ σκέλος ἄλλως κατάξαντος, verte, *non crus incerto caſu frangentis.* Perperam iſtic Leunclavius reponit ἄλλῳ, & exponit, *qui neque crus alteri fregit.* Reſpicit enim in his Dio manifeſte verba illa, quæ Ciceroni ipſi, cui hic reſpondet Calenus, tribuerat *lib.* XLV. *pag.* 286. Οὐ μὰ τὸ σκέλος τοῦ Ὁρατίου, καὶ τὴν χεῖρα τοῦ Μουκίου, quibus deſignatur Horatius Cocles, qui poſt pugnam cum Etruſcis & Porſena claudus evaſit. Sic *lib.* LXXVI. *pag.* 860. Ἔλεγεν δὲ τοῦτο, οὐ πρὸς ἐκεῖνον δῆθεν, ἀλλ' ἄλλως, quæ verba neque à Xylandro, neque à Leunclavio ſatis intellecta. Ille enim vertit, *id ei ſcilicet non dicebatur, ſed alteri.* Hic vero, *Id autem non ad illum ſcilicet, ſed alioqui dicebant*, in quo vix ſenſus eſt commodus. Vertamus igitur, *dicebant autem illud, non ſane ad ipſum, ſed quaſi temere*, vel *generatim, ad nullum certum hominem. lib.* LXXVIII. *pag.* 883. extr. παράχρημα μὲν γὰρ ἄλλως ἀπολεληρηκέναι τοῦτο τὸ ἔπος ἔδοξεν; ubi itidem alter omittit, alter reddit, *alio quodam modo delirans*, quum ſenſus ſit, *temere*, *ſine certa ratione*, *effutiens illud.* PERIZ.

ἀν, [30] ἐξαναστὰς, παρ᾽ ὅλον τὸ δρᾶμα, ἀγωνιζομένων τῶν ὑποκριτῶν, ἑστὼς ἐβλέπετο. Τοσοῦτον ἄρα περιῆν τῷ Σωκράτει [31] τῆς κωμῳδίας, καὶ Ἀθηναίων καταφρονεῖν.

grinorum ſurrexit, & per totum drama, certantibus hiſtrionibus, ſtans cernebatur. Tantum in Socrate erat *conſtantiæ* ad contemnendam & Comicam exagitationem, & Athenienſes ipſos.

30 Ἐξαναστὰς] Seneca *de Conſtantia Sapientis cap.* 10. *Socrates comœdiarum publicatos in ſe & ſpectatos ſales in bonam partem accepit, riſitque non minus, quam cum ab uxore Xanthippe immunda aqua perfunderetur.* Adde Stobæum *ſermone* XVII. Scheff. Plutarch. *de puero. Inſtitut.* Noſtrum *infra lib.* V. *cap.* 8. Kuhn.

31 Τῆς κωμῳδίας &c.] Lugd. τῆς κωμ. quod minime rejiculum. Voluit enim revera Auctor dicere, *Tantum Socrati ſuperfuiſſe facultatis ad contemnendam*, non *Comœdiam illam*, ut verſum erat, ſed *Comicam exagitationem & ipſos Athenienſes.* Sic ſæpius *hoc Capite*, de Socrate, τὸν κωμῳδούμενον ἠγνόουν, & εἰδὼς ὅτι κωμῳδοῦσιν αὐτόν. Vide quæ paulo ante notavi *pag.* 104. Periz.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ πλατάνου ὑπὸ τοῦ Ξέρξου ἐρωμένης.

Γελοῖος ἐκεῖνος ὁ Ξέρξης ἦν, εἴγε [1] θαλάσσης μὲν καὶ γῆς κατεφρόνει [2] τῆς Διὸς τέχνης, ἑαυτῷ ὅ

CAP. XIV.

De Platano à Xerxe amata.

Ridiculus profecto Xerxes ille erat, quod quum mari terraque, Jovis operibus, ſpretis, nova itinera &

1 Θαλάσσης μὲν καὶ γῆς &c.] Reſpicit in his Auctor, tum ridiculum illud Xerxis edictum, jubentis (vide Herodot. VII. 35.) *Helleſponto* 300. *Verbera infligi, & in pelagus par compedum immitti*, immo *ſtigmata inuri, & colaphos infligi*; tum maxime quod pedibus exercitum ex Aſia in Europam per mare facto ponte traduxit, & contra per montem Atho, effoſſo canali, navigare claſſem juſſit. Sic enim *mare & terram* quaſi *contemnens*, præter naturam ſibi fecit καινὰς ὁδοὺς, & πλοῦν ἀήθη. Eleganter Valer. Max. III. 2. *Gravem illum & Mari & Terræ Xerxem, nec hominibus tantum terribilem, ſed Neptuno quoque Compedes, & Cœlo tenebras minitantem.* Et Julianus *Orat.* 1. *pag.* 28. ὁ μὲν ἐπεχείρει πλεῖν καὶ πεζεύειν ἀπεναντίας τῇ φύσει, καὶ ὥσπερ οὖν ᾤετο, (Sic enim ea ordinaverim & diſtinxerim) κρατῶν ἡπείρου φύσεως καὶ θαλάττης, ἀνδρὸς Ἕλληνος ἡττᾶτο σοφίας; *Ille quidem tentabat navigare & pedibus iter facere contra naturam locorum, & ita ſuperans, ut arbitrabatur naturam continentis & maris, vincebatur tamen ſapientia Græci hominis.* Periz.

2 Τῆς Διὸς τέχνης] Pulchre ita Cœlum & Terra *Dei Opus* vocatur. Hoc enim vult vocabulum Τέχνη Sic XII. 77. Araneæ Tela ipſa dicitur etiam ejus Τέχνη: καὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀγάλματος ἐξύφαινε τὴν ἑαυτῆς τέχνην. Lucian. in *Epigr.*

> Εἰς τί μάτην νίπτεις δέμας Ἰνδικόν; ἴσχεο τέχνης.
>
> *Quid fruſtra lavas corpus Indicum? abſtine ab hoc opere.*

Idem.

εἰργάζετο 3 καινὰς ὁδοὺς καὶ 4 πλοῦν ἀήθη, 5 δεδούλωτο δὲ πλατάνῳ, καὶ ἐθαύμαζε τὸ δένδρον. Ἐν Λυδίᾳ γοῦν, φασὶν, ἰδὼν φυτὸν εὐμέγεθες 6 πλατάνου, καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατέμεινεν, οὐδέν τι δεόμενος, καὶ ἐχρήσατο σταθμῷ τῇ ἐρημίᾳ, 7 τῇ περὶ τὴν πλάτανον· ἀλλὰ καὶ ἐξῆψεν αὐτῆς κόσμον πολυτελῆ, στρεπτοῖς καὶ ψελλίοις τιμῶν τοὺς κλάδους, καὶ μελεδωνὸν αὐτῇ κατέλιπεν, ὥσπερ ἐρωμένῃ φύλακα, καὶ φρουρόν· Ἐκ δὲ τούτων τί τῷ δένδρῳ καλὸν ἀπήντησεν; Ὁ μὲν γὰρ κόσμος ὁ ἐπίκτητος, καὶ μηδὲν αὐτῷ προσήκων, ἄλλως ἐκρέματο,

& insolitam navigationem sibi parasset, servivit platano, & arborem coluit. In Lydia igitur, ut rumor fert, quum vidisset proceram platanum, & integrum diem ibi commoratus est, nulla postulante necessitate, & castra posuit in solitudine circa platanum: sed & preciosum ex eâ ornatum suspendit, torquibus armillisque ramos honorans, & curatorem ei reliquit, quasi custodem & satellitem amasiæ. Sed quid tandem ex his ad arborem ornamenti rediit? Nam ornatus ille adscitus, & nihil ad ipsam pertinens, frustra pependit, neque ullum momentum ad ejus pulchritudinem attulit:

3 Καινὰς ὁδοὺς] Deductis in planum montibus, & contabulato mari. vide Justinum *lib.* II. *cap.* 10. Curtium. SCHEFF.

4 Πλοῦν ἀήθη] Perfosso monte Atho & immisso mari, ductoque ad navigationis commodum per compendium. Supra dictos auctores consule. IDEM.

5 Δεδούλωτο] Eleganter Græci eum, qui affectibus vel rei cuicunque obnoxius est, δεδουλωμένον vocant, quia ipse servi, affectus autem Domini officium implent. Arrian. *lib.* II. Darius Macedonibus visus est γνώμῃ δεδουλωμένος. i. e. *animo territus & servi instar trepidus*, quod cum instructo ad pugnam exercitu in eodem vestigio hæreret. Secutus est Arrianus suum magistrum Thucydidem qui *lib.* IV. *Histor.* ait: γνώμῃ δεδουλωμένοι, ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους, *animis terrore dejectis, ut qui cum Lacedæmoniis pugnaturi essent.* Ad rem facit, quod Thomas in *Eclog. Atticis* notat, δοῦλον scilicet non tantum dici eum, qui Regi suo servit, verum etiam τὸν ταῖς ἡδοναῖς κάτοχον, *qui voluptatibus est obnoxius & quasi obsitus.* Hinc in *Sacris* δοῦλος τοῦ Μαμμωνᾶ, *mancipium Mammonis seu pecuniæ*, dicitur, quem *Libanius* δοῦλον βαλαντίου nuncupat. apud Athenæum Athletæ sunt δοῦλοι γνάθου vel, ut Eustathius inquit, ἐνθεσίδουλοι, *manducones.* Eleganter Origenes *pag.* 41. *Dialog. contra Marcionit.* observat profanam literaturam in hac locutione cum Sacra conspirare. πίστευε δέ σε καὶ ὁ ἔξωθεν λόγος, ὅτι ἕκαστος, ᾧ ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται, *tibi vero vel profana eruditio* vel *Philosophia fidem fecerit, quod quilibet ejus rei servus fiat, cui succubuit.* II. Petr. 2. Id quod inprimis Stoïca Philosophia abunde docet in utrâque pagina. An hæc Origenis menti conveniant, dispiciant doctiores. KUHN.

6 Πλατάνου] Meminit Eustath. *Iliad.* B. ἄκαρπον μὲν λέγουσιν εἶναι τὴν πλάτανον, καλὸν δὲ τοῖς σκιαγραφουμένοις. διὸ καὶ τὸν Ξέρξην πλατάνου ἔχειν ἐραστὴν, ἣν καὶ κοσμήσας νυμφικῶς, ἐνηγκαλίζετο, ὑπὸ ταύτῃ σκιαγραφούμενος, ὅτε ἦγεν ἐκεχειρίαν. SCHEFF. Herodotus *lib.* VII. *cap.* 31. ταύτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν εὗρε πλατάνιστον τὴν κάλλεος εἵνεκα δωρησάμενος κόσμῳ χρυσέῳ καὶ μελεδωνῷ ἀθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρέψας, δευτέρῃ ἡμέρῃ ἀφίκετο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ. *Hanc viam tenens Xerxes, reperit platanum, quam ob pulchritudinem mundo aureo donavit, & uni ex iis, quos immortales vocant, tuendam tradens, altero die Sardes venit.* confer Zezem *in Lycoph.* 177. Nostrum *lib.* IX. *cap.* 39. KUHN.

7 Τῇ περὶ τὴν πλάτανον] Lugd. παρά. Sed retineo Vulgatum. PERIZ.

8 Ἀμ-

τὸ, καὶ συνεμάχετο εἰς ὥραν οὐδὲν, ἐπεὶ τοῦ φυτοῦ κάλλος ἐκεῖνό ἐστιν, εὐγενεῖς οἱ κλάδοι, καὶ ἡ κόμη πολλὴ, καὶ στερεὸν τὸ πρέμνον, καὶ αἱ ῥίζαι ἐν βάθει, καὶ διασείοντες οἱ ἄνεμοι, καὶ [8] ἀμφιλαφὴς ἡ ἐξ αὐτοῦ σκιὰ, καὶ ἀναστρέφουσαι αἱ ὧραι, καὶ ὕδωρ τὸ μὲν [9] διὰ τῶν ὀχετῶν ἐκτρέφον, τὸ δὲ ἐξ οὐρανοῦ ἐπαρδόν. Χλαμύδες δὲ αἱ Ξέρξου, καὶ χρυσὸς ὁ τοῦ βαρβάρου, καὶ τὰ ἄλλα δῶρα, οὔτε πρὸς τὴν πλάτανον, οὔτε πρὸς ἄλλο δένδρον εὐγενὲς ἦν.

tulit: ſiquidem arbori hæc demum eſt pulchritudo, generoſi rami, coma denſa, ſtirps firma, radices in profundum actæ, perflantes venti, umbræ ex ea amplitudo, redeuntes juſto tempore anni partes, aqua partim per canales enutriens, partim de cœlo irrigans. At chlamydes Xerxis, & aurum Barbari, reliquaque munera, neque platani, neque ullius alterius arboris ad præſtantiam quicquam faciunt.

8 Ἀμφιλαφὴς ἡ ἐξ αὐτῆς σκιὰ] Repoſui ἐξ αὐτοῦ Nam ita volebant MSti, & poſtulabat Syntaxis, ſiquidem præceſſit τοῦ φυτοῦ, quo hoc pronomen referri debet. Sic paulo ante μηδὲν αὐτῷ προσήκων, quia præceſſerat item δένδρῳ. Ἀμφιλαφὴς autem notat *amplum*, & *ab omni parte opacum*, & maxime de Arboribus dicitur. Suidas, Ἀμφιλαφὴς, μεγάλη, οἷον ἀμφιλαβὴς, ὅτι ἀμφοτέραις χερσὶ λαμβάνεσθαι αὐτῆς ἐστιν. Οὐ ἡμάρτανε δὲ οὐδὲ ἀμφιλαφοῦς περιουσίας. Ἐν Ἐπιγράμματι, ἰτέαι, ἠθ' ἱερὰ, κἀμφιλαφὴς πλάτανος h. e. Ἀμφιλαφὴς *eſt Magna*, *quaſi* ἀμφιλαβὴς, *quia utraque manu eam apprehendere datur*. Sic dicitur, *Non excidit Magna abundantia*. Et *in Epigrammate*, *Salices*, *& ſacra atque ampla platanus*. Similiter Euſtath. *ad Il.* Ρ. ἀμφίκομος, ἡ δασεῖα, ὡς πάντοθεν κομῶσα· τὴν δὲ τοιαύτην οἱ Ῥήτορες καὶ ἀμφιλαφῆ λέγουσιν. Dionyſ. Halic. *lib.* 11. χωρίον ὕλαις ἀμφιλαφέσι ἐπίσκιον, de Aſylo Romuli. Vide & Callimachum *Hymno in Apoll. v.* 42. & *in Cererem v.* 27. ac utrobique Illuſtr. Spanhemium. PERIZ.

9 Διὰ τῶν ὀχετῶν] Lugd. διὰ τὸν ὀχετὸν. Sed melior videtur recepta lectio. Intelliguntur enim Naturales ſub terra quaſi canales ſeu ductus aquarum, radicem alentium, qui complures ſunt. Sic *infra* XIII. 1. Mater lac infanti ex uberibus præbens dicitur ἐποχετεύουσα. Notat tamen hæc ipſa vox etiam Arte factos Canales. Hinc Anton. Lib. *Fab.* 24. de Stellione, καί ἐστιν αὐτῷ δίαιτα παρ' ὀχετόν. IDEM.

ΚΕΦ. ιέ.

Περὶ τῶν τοὺς τῶν Ἐφόρων θρόνους ἀσβόλῳ χρισαμένων.

CAP. XV.

De iis, qui Ephororum ſubſellia fuligine infecerunt.

[1] Κλαζομενίων τινὲς εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενοι, καὶ ὕβρει καὶ [2] ἀλα-

Clazomenii quidam Spartam venientes, & petulantia ac inſolen-

1 Κλαζομενίων] Chios fuiſſe refert Plutarchus in *Apophtheg. Lacon.* nec fuligine, ſed vomitu ventriſque ſordibus dicta loca fœdaſſe. SCHEFF. vide P. Ærod. *lib.* 4. *Decret. cap.* 15. Gattakeri *notas ad M. Antonin. pag.* 409. KUHN. Plutarch. in *Apophth. Laconicis*

² ἀλαζονείᾳ χρώμενοι, τοὺς τῶν Ἐφόρων θρόνους, ἔνθα εἰώθασι καθήμενοι χρηματίζειν, καὶ τῶν πολιτικῶν ἕκαστα ³ διατάττειν, ἀλλὰ τούτους γε τοὺς θρόνους ἀσβόλῳ κατέχρισαν. Μαθόντες δὲ οἱ Ἔφοροι, οὐκ ἠγανάκτησαν, ἀλλὰ τὸν δημόσιον κήρυκα καλέσαντες, προσέταξαν αὐτὸν δημοσίᾳ κηρύξαι τοῦτο δὴ τὸ θαυμαζόμενον· Ἐξέστω Κλαζομενίοις ἀσχημονεῖν.

lentia usi, thronos Ephororum, in quibus sedentes jus dicere, &, quæ ad Rempubl. pertinerent, constituere consueverant, hos, inquam, thronos fuligine inunxerunt. Ephori re cognita, non moleste tulerunt, sed vocato præcone publico, mandarunt, ut publice proclamaret hoc mirandum sane: Liceat Clazomeniis indecore se gerere!

nicis tribuit hoc *Chiis*, nec adeo multum discriminis in eo, siquidem utrique fuerunt *Jones*. Vide *infra* VIII. 5. PERIZ.

2 Ἀλαζονείᾳ] *Fastum* reddiderant Interpretes: sed malim *Insolentiam*. Significat enim hic non tam animi fastum, quam petulantiam inhumanam cum aliorum insolenti contemptu conjunctam. IDEM.

3 Διατάττειν]. MS. A. διαπράττειν. SCHEFF. Ut MS. A. Parisiensis, sic Sluisk. legit διαπράττειν. Sed rectius puto Vulgatum, quippe quod proprium est Magistratuum, & notat *edicere*. Hesiod. Θεογ. 74. de Jove

- - - - - - - εὖ δὲ ἕκαστα,
Ἀθανάτοις διέταξε ὁμῶς, καὶ ἐπέφραδε τιμάς.

bene autem singula edixit Diis simul, & honores promisit. Actor. XVIII. 2. Διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον, χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης. PERIZ.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

Περὶ Φωκίωνος.

Φωκίωνος δὲ τοῦ Φώκου καὶ τοῦτο ἔγωγε ἔγνων καλόν· παρελθὼν γὰρ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐκκλησίας οὔσης, ἐπεί τι αὐτοῖς ἐμέμφετο ¹ ἀγνωμονοῦσι, πάνυ

CAP. XVI.

De Phocione.

Phocionis, filii Phoci, etiam hoc Ego pulchrum duco; quum enim ad Athenienses prodiisset, pro concione, reprehendens quadam in re

1 Ἀγνωμονοῦσι] De ea loquitur ingratitudine, quam Nicanori retulerunt, qui ludos tamen & spectacula populo exhibuerat. Consule Plutarchum, qui hæc omnia accuratius, in *vita Phocionis*. SCHEFF. Noster ait, *Phocionem* maluisse injuriam ab *Atheniensibus*, Plutarchus à *Nicanore* accipere, quam facere. conciliatio hujus ἐναντιοφανοῦς facilis est KUHN. Perperam sane hanc Æliani narrationem ex Historia Nicanoris apud Plutarch. in *Phocione* explicare voluerunt Schefferus & Kuhnius. Diversa enim prorsus est Historia, licet dictum Phocionis utrobique ejusdem pene sit sententiæ. Hic animi Ingrati erga ipsum Phocionem accusatur Populus. At apud Plut. quum Phocion Nicanorem, Macedonum nomine præfectum Athenis, dimisisset, atque idcirco ipse accusaretur à populo, defendit se dicendo, μᾶλλον ἐθέλειν ἀδικούμενος, ἢ ἀδικῶν, φανερὸς γενέσθαι, *malle se injuriam accipiendo*, scil. à Nicanore, *quam faciendo, cognosci*. Ex quibus liquet ergo, quam

πάνυ σφόδρα πεπαιδευμένως, καὶ πληκτικῶς εἶπε· βούλομαι μᾶλλόν τι ὑφ᾽ ὑμῶν [2] παθεῖν κακὸν αὐτὸς, ἢ αὐτός τι ὑμᾶς κακῶς δρᾶσαι.

re ipsos ut ingratos, sapientissimè simul & gravissimè dixit, Malo à vobis accipere malum, quam ipse vobis malum dare.

quam non accusaverit Phocion Populum *ingrati* in Nicanorem, quod vult Schefferus, & quam aliena sint illa Plutarchi ab hisce Æliani. PERIZ.

2 παθεῖν κακὸν] Τὸ κακὸν abest a MS. Mediceo, & Sluiskiano.

ΚΕΦ. ιζ.

Περὶ Μάγων τῶν ἐν Πέρσαις σοφίας, καὶ Ὤχου.

[1] Ἡ τῶν ἐν Πέρσαις Μάγων σοφία, [2] τά τε ἄλλα οἶδεν, ὁπόσα αὐτοῖς εἰδέναι

CAP. XVII.

De sapientia Magorum Persicorum & Ocho.

Persicorum Magorum sapientia, tum alia novit, quæ ipsis scire con-

1 Ἡ τῶν ἐν Πέρσαις &c.] Insignis hic est Locus de *Magorum sapientia*, sed ex quo simul liquet, quam futilibus illa argumentis sit subnixa, quæ Actor ἀπόρρητα σύμβολα vocat, *Arcana Signa*. Scilicet quia *cultrum* arripuit Ochus, eoque *carnes* dissecuit, mensæ adsidens ut vesceretur, ex eo collegerunt Crudelitatem ejus, cujus tamen haud dubie in pueritia & adolescentia multo certiora dederat documenta; quale illud, quod vivo etiamdum Patre, Fratrem Arsamen, quia Patri dilectissimus erat, immisso percussore occidit, & ita Patrem ex mœrore ad mortem adegit, ut refert Plut. in *Artaxerxe*. Dein, quia altera manu panem sumsit, quo abstinere in carne edenda vix potuit, inde scilicet intellexerunt Fertilitatem sub Regno ejus futuram. Fuerunt autem *Magi* antiquissimis temporibus apud Persas Philosophi, & simul Sacerdotes ac Theologi, quæ primitus apud omnes pene gentes fuere conjuncta. Attendebant vero maxime ad motus syderum, & ex iis prædixerunt primum tempestates futuras, deinde vero res etiam alias, & maxime Fata hominum. Ex his principiis repetendus est etiam *Magorum ex Oriente* adventus, qui ex syderibus cognoverant, Regem Judæis, Dominum Orbi Terrarum esse natum, dirigente tunc hanc eorum artem, cæteroquin haud dubie vanam, sapientissima Dei providentia. Cæterum ut erant etiam Sacerdotes hi Magi, ita cœperunt tandem, blandiente inprimis rerum successu in illa conjectandi audacia, vel certe vulgi applausu, jactare scientiam quoque & facultatem per certos sacrorum ritus eliciendi ex inferis Manes, & adigendi eos ad res reconditas sibi enunciandas. Hinc jam *Magica Sacra*, immo hinc tandem apud plerasque gentes infamis evasit *Magorum* appellatio, ut qui soli & secreti ab aliis hominibus, noctu Diis, Inferis maxime, sacra facerent, & sicuti suis carminibus ac ritibus non tantum Manes, sed & Deos ipsos cogere posse, sic eorum etiam carminum vim contra alios plerumque homines exercere crederentur. Vide de iis præter Brissonium *de Regno Persarum*, Marshami *Chronicum Canonem ad Sec.* IX. & Ill Huetii *Demonstrat. Evang. Propos.* IV. *cap.* 5. Ad illos audiendos profecti ex Græcia antiquissimi quique Philosophi, Pythagoras, Empedocles, Democritus, Plato, Plin. XXX. 1. Maxime vero Pythagoras & Democritus *eos consectati* dicuntur ab Eodem XXIV. 17. Sed & XXV 2. de iisdem, *Ambo peragratis Persidis, Arabiæ, Æthiopiæ, Ægyptique Magis.* Sed quid est per-

εἰδέναι θέμις, καὶ οὖν καὶ μαντεύεσθαι. Οἵπερ οὖν καὶ προεῖπον τὴν τοῦ Ὤχου περὶ τοὺς ὑπηκόους ἀγριότητα, 3 καὶ τὸ φονικὸν αὐτοῦ, διά τινων ἀπορρήτων συμβόλων καταγνόντες τοῦτο. 4 Ὅτε γὰρ Ἀρταξέρξης τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος, εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Περσῶν ὁ 5 Ὦχος παρῆλθεν, οἱ Μάγοι προσέταξαν τῶν εὐνούχων τινὶ, 6 τῶν πλησίον παρεστώτων, φυλάξαι τὸν Ὦχον, τῆς τραπέζης παρατεθείσης, τίνι πρῶτον τῶν παρακειμένων ἐπιχειρεῖ; Καὶ ὁ μὲν εἱστήκει τηρῶν τοῦτο, ὁ δὲ Ὦχος

concessum est, tum etiam vaticinari. Hi ergo prædixerunt etiam Ochi sævitiam adversus subditos, & ejus ingenium cædis avidum, ex arcanis quibusdam signis id cognoscentes. Nam quum, Artaxerxe patre ejus vita defuncto, regnum Persarum Ochus adiret, Magi cuidam ex Eunuchis circum adstantibus præceperunt, ut posita mensa Ochum observaret, cui rei ex appositis primum, manum injiceret. Et hic quidem id observans stabat, Ochus autem utraque manu protensa, dextra

peragrare Magos, eosque tam variarum regionum? Sine dubio legendum istic *plagis*. Livius XLV. 30. de parte Macedoniæ, *Frigida hæc omnis, duraque cultu & aspera pla a est.* PERIZ

2 Τά τε ἄλλα] Cultum Deorum, dissertationes de natura ipsorum, item quibus quodque numen sacrificiis colendum esset. vide Diog. Laert. *Proœmio*. Xenophontem παιδείᾳ *lib.* VII. & alios. SCHEFF.

3 Καὶ τὸ φονικὸν] De quo consulendus Valer. Maximus IX. *cap.* 2. & Plutarchus *vita Artaxerx.* IDEM.

4 Ὅτε γὰρ Ἀρταξέρξης] Ælianus *infra l.* VI. *c.* 8. eundem facit Artaxerxem & Ochum. Sed uterque & Pater & Filius sunt Artaxerxes. At Darius nomine Ochus dicebatur, de quorum crudelitate lege Valer. Max. *lib.* IX. *cap.* 2. Hæc Bigotianus codex. IDEM. Unde nomen Artaxerxes Græci deflexerint, Schickardus docebit in *Tarich Regum Persarum. pag.* 22. De Magis, eorumque divinationibus vide Brisson. *lib.* II. *de Regno Persar. pag.* 178. KUHN.

Ἀρταξέρξης] Fuit hic *Artaxerxes Mnemon*, cujus nomen Ochus recepit, tum quia id erat jam Regium nomen, quum illud *Ochi* nulli adhuc Regi fuisset usitatum, immo jam antea etiam ab Dario, quum ad Regnum pervenisset. abjectum: tum ut paterno hoc *Artaxerxis* nomine populis suis se commendaret, de quorum erga se voluntate dubitabat, atque idcirco Patris mortem aliquandiu celavit, ut tradit Polyæn. *lib.* VII. At Diodorus Sic. insuper refert. *lib.* XV. *ext.* mutationem nominis voluntate Persarum factam, quia Artaxerxes feliciter & benigne regnaverat. Ochi vero Crudelitas graphice describitur à Justino X. 3. *Regiam Cognatorum cæde & strage Principum replet, nulla non sanguinis, non sexus, non ætatis misericordia permotus.* PERIZ.

5 Ὦχος] *Ochus, Artaxerxis Memoriosi* filius fuit, patrique in imperio Persarum successit Olymp. 104. de morte ejus *infra* Noster *l.* VI. *c.* 8. KONIGIUS.

6 Τῶν πλησίον παρεστώτων] Mirum vero, hæc ita in Versione ab omnibus prætermissa, usque ad Cl. Kuhnium, qui tamen, nescio quare, in singulari ea reddiderit *prope astanti.* Παρεστῆναι autem notat proprie *adstare*, maxime auxilii, vel ministerii gratia, quod Latini dicebant *præsto alicui esse*. Sic *supra.* I. 30. Dioscuri dicuntur Hominibus esse ἀγαθοὶ παραστάται, *auxiliatores boni*. Et eleganter Plut. Συμποσ. IV *in præfat.* Corpus non oneratum crapula aut somno ait παρεστὸς ἀνυπόπτως ἐπὶ πᾶσαν ἐνέργειαν, *paratum sine hæsitatione ad omnia præstanda*. Sed & *stare* proprium est Famulis, qui idcirco à Latinis etiam *statores* appellabantur. Petron. *pag.* 70. *Statores altius cincti.* Ubi vide Gonsal. & Wower. PERIZ.

7 Τῇ

χος τὰς χεῖρας ἐκτείνας, 7 τῇ μὲν δεξιᾷ τῶν μαχαιρίων τῶν παρακειμένων ἓν ἔλαβε, τῇ δὲ ἑτέρᾳ τὸν μέγιστον τῶν ἄρτων προσειλκύσατο, καὶ ἐπιθεὶς 8 ἐπ' αὐτὸν τῶν κρεῶν, εἶτα τέμνων, ἤσθιεν ἀφειδῶς. Ἅπερ ἀκούσαντες οἱ Μάγοι, δύο ταῦτα ἐμαντεύσαντο, 9 εὐετηρίαν τὴν ἐξ ὡρῶν, καὶ εὐφορίαν τὴν 10 παρὰ τὸν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ χρόνον, καὶ πολλοὺς φόνους. Καὶ οὐ διεψεύσαντο.

dextra unum ex adjacentibus cultris arripuit, altera maximum panem attraxit, in quem carnes quum impofuiffet, & ita eas difcidiffet, alacriter comedit. Quibus auditis, Magi hæc duo vaticinati funt, copiofum ex anni partibus proventum, & fertilitatem per imperii illius tempus, atque cædes fimul multas. Neque falfi fuerunt.

ΚΕΦ.

CAP.

7 Τῇ μὲν δεξιᾷ] Adeo etiam in minimis ingenia hominum fe produnt. Adde Sullæ judicium de Julio ex fluxiore cinctura apud Sueton. *cap.* 39. vulgi de Caligula, ex eo, quod pœnis ad fupplicium datorum libentiffime intereffet. Apud eundem *cap.* 11. vide & *cap.* 25. *ejufdem libri.* Scheff.

8 Ἐπ' αὐτὸν τῶν κρεῶν] Cuperus *lib.* III. *Obferv.* emendat ἐπ' αὐτὸ, quia de uno tantum pane fermo, & vertit, *carnes* illi *imponens.* Scheff. Malim ἐπ' αὐτῷ. error natus inde eft, quod jota fubfcribendum in MSS. codicibus fere à latere voci apponatur, & deinde à defcriptoribus fæpe in ν deformetur. Kuhnius.

Ἐπ' αὐτῶν τῶν κρεῶν] Locus corruptus Ampliff. Cuperus *Obferv.* III. II. emendari voluit ἐπ' αὐτὸν fcil. ἄρτον: Cl. Kuhnius, ἐπ' αὐτῷ. Utrumvis recte, quod ad fenfum & Græcifmum: fed verius eft illud Cuperi, quippe quod uterque codex MS. & ex Regiis duo probant. Genitivus autem τῶν κρεῶν notat *aliquid ex carnibus.* Sic enim folent Græci. Supra I. 7. ὑοσκυάμου φάγωσι, & τῶν καρκίνων ἀναλέγουσι καὶ ἐσθίουσι. Lucian. in *Dial. Meretr. Meliffæ,* πάττουσα τῶν ἁλῶν ἐπὶ τὸ πῦρ, *fpargens aliquid ex fale in ignem.* Periz. Ampliffimi Cuperi emendationem firmat MS. Mediceus.

9 Εὐετηρίαν τὴν ἐξ ὡρῶν] Hoc eft, Annonam per fingulas anni tempeftates oportunam & prolixam, feu fertilitatem anni per præcipua ejus tempora. Hinc Ναὸς εὐετηρίας Corinthi in Infcript. apud Sponium, *Itiner. Tom.* II. *pag.* 487. Nofter Italiæ adfcribit IX. 16. Τὴν τῶν ὡρῶν εὐκρασίαν, ubi itidem intelliguntur majores Anni Partes, *Ver*, *Æftas*, &c. Sic & Julianus *ad Conftantium Or.* I. *p.* 13. eum ait facilius tuliffe migrationem e Gallia ad Parthos, quam Divites faciant, οἱ ταῖς ὥραις τὴν οἴκησιν μεταβάλλουσιν, εἰ παρὰ τὸν καιρὸν βιασθεῖεν, *qui per varias illas & majores anni partes fedem mutant, fi ad id præter commodum & folitum fibi tempus cogantur.* Ita enim poftrema hæc funt intelligenda. Minus accurate vertit ea Petavius, *fi qua forte tempeftatum injuria cogantur.* Periz.

10 Παρὰ τὸν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ χρόνον] MS. Mediceus περὶ τὸν τῆς ἀ. α. χρόνον. Ut *lib.* V. *cap.* 13. τελευταῖον δὲ ἐγένετο ἀναρχία περὶ τὴν τῶν τριάκοντα κατάστασιν.

ΚΕΦ. ιη΄.

Περὶ δείπνων πολυτελῶν.

[1] Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, [2] ἀποστάς ποτε τῶν δείπνων τῶν πολυτελῶν, καὶ τῶν ἑστιάσεων τῶν στρατηγικῶν ἐκείνων, παραληφθεὶς ὑπὸ Πλάτωνος εἰς [3] τὸ ἐν Ἀκαδημίᾳ [4] συμπόσιον, καὶ ἑστιαθεὶς ἀφελῶς ἅμα, καὶ μουσικῶς, ἔφη πρὸς τοὺς οἰκείους ἐπανελθών· ὅτι ἄρα οἱ παρὰ Πλάτωνι δειπνοῦντες, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ καλῶς διάγουσιν. [5] Ἐκ δὴ τούτου διέβαλε Τιμόθεος τὰ πολυτελῆ

CAP. XVIII.

De opiparis cœnis.

Timotheus Cononis filius, dux Athenienſium, relictis quondam opiparis cœnis, & epulationibus illis imperatoriis, aſſumptus à Platone ad convivium in Academia, & frugaliter ſimul eruditeque exceptus, reverſus ad ſuos dixit: Qui cum Platone cœnant, etiam poſtero die bene habent. Hoc ipſo ſane vituperavit Timotheus cœnas ſplendidas & graves, ut quæ ſequenti die nullam omnino vo-

1 Τιμόθεος] Ex Athenæi *lib.* X. prope ad verbum. Adde Plutarchum in *Præceptis de tuenda ſanitate*, & *lib.* VI. *Sympoſ. proëm.* ubi Jonem auctorem hujus rei tradit. SCHEFF.

2 Ἀποστάς ποτε τῶν δείπνων] Caput hoc, & utrumque ejus exemplum ex Athenæi *lib.* X. *pag.* 419 deſcriptum eſt, paucis immutatis: ſicuti hæc ipſa declarant, quæ Athen. ſimpliciter ita exhibuit, ἐκ τῶν πολυτελῶν καὶ στρατηγικῶν δείπνων παραληφθεὶς ὑπὸ &c. Liquet autem ex iis, τὸ Ἀποστὰς hîc non ita interpretandum, ac ſi in perpetuum aut longum adeo tempus quaſi deſciverit Timotheus ab opiparis cœnis, ſed quod uno die, iis relictis, uſus aliquando fuerit cœna Platonis. PERIZ.

3 Τὸ ἐν Ἀκαδημίᾳ συμπόσιον] Solebant Philoſophi ſtato tempore frugalia inire convivia Athenis. πολλῶν εἰσι φιλοσόφων ἐν ἄστει σύνοδοι, τῶν μὲν Διογενιστῶν, τῶν δὲ Ἀντιπατριστῶν λεγομένων, τῶν δὲ Παναιτιαστῶν· κατέλιπε δὲ καὶ ὁ Θεόφραστος εἰς τοιαύτην σύνοδον χρήματα, μὰ Δί' οὐχ ἵνα ἀκολασταίνωσι συνιόντες, ἀλλ' ἵνα τὰ κατὰ τοῦ συμποσίου λόγῳ σωφρόνως καὶ πεπαιδευμένως διεξάγωσι &c. καὶ τοῖς φιλοσόφοις δὲ ἐπιμελὲς ἦν &c. *Multi ſunt conventus Philoſophorum Athenis, quorum alii Diogeniſtæ, quidam Antipatriſtæ, ſunt & qui Panætiaſtæ dicuntur. Legavit in hunc uſum Theophraſtus pecuniam non ſane, ut convenientes laſcivius ſe gererent, ſed ut convivia ſermone ſobrio & erudito tranſigerent. Erat etiam Philoſophis curæ, collectâ juventute ſuâ, ad præſcriptas leges convivari.* Itaque in Academia erant convivales leges à Xenocrate & rurſus ab Ariſtotele latæ. Athenæus *lib.* V. *ab initio.* confer etiam *lib.* XII. *pag.* 584. Hujuſmodi Philoſophico convivio adhibitus Timotheus, etſi non epulis, doctis tamen ſermonibus, in craſtinum quoque exhilaraturis animum prolixe acceptus eſt. de re ipſa vide Petrum Victorium *lib.* XVIII. *Var. Lect. cap.* 3. ubi plura ex Cicerone, Plutarcho, Athenæo, & aliis adducit. KUHN.

4 Συμπόσιον] Ita & Athenæus, ſed uterque id per τὸ δεῖπνον exponit, ne quis hic proprie dictam cogitet *compotationem.* Sed & apud Plutarch. Υγ. παραγγ. Timotheus dicitur δεδειπνηκὼς ἐν Ἀκαδημίᾳ παρὰ Πλάτωνι μουσικὸν καὶ λιτὸν δεῖπνον. Atque hoc ſenſu accipiendi etiam Illius Συμποσιακῶν Libri. Diſerte Cic. *Fam.* IX. 24. *Græci* συμπόσια *aut* σύνδειπνα, *id eſt*, Compotationes *aut* Concœnationes, *nos* Convivia, *quod tum maxime ſimul vivitur.* PERIZ.

5 Ἐκ δὲ τούτου διέβαλε] MSti δή. Sic & *cap.* 24. ἐκ δὴ τούτου νοεῖν ἔστι, & alibi paſſim. IDEM.

6 Ἀθ-

λῆ δεῖπνα, καὶ φορτικὰ, ὡς πάντως εἰς τὴν ὑστεραίαν οὐκ εὐφραίνοντα. 6 Λόγος δὲ καὶ ἐκεῖνος ἀδελφὸς τῷ προειρημένῳ, καὶ ταυτὸν νοῶν, οὐ μὴν τὰ αὐτὰ λέγων, περίεισιν, ὅτι ἄρα τῇ ὑστεραίᾳ ὁ Τιμόθεος περιτυχὼν τῷ Πλάτωνι εἶπεν. ὑμεῖς, ὦ Πλάτων, εὖ δειπνεῖτε μᾶλλον εἰς τὴν ὑστεραίαν, ἢ εἰς τὴν παροῦσαν.

voluptatem afferant. Etiam ille fermo, prædicto affinis, & idem fentiens, neque tamen eadem plane dicens, circumfertur, Timotheum poftridie quum incidiffet in Platonem, dixiffe ei: Vos, ô Plato, melius cœnatis fequentem in diem, quam præfentem.

6 Λόγος δὲ καὶ ἐκεῖνος] Hegefandri ἐν ὑπομνήμασιν. Athenæus *libro ante dicto*; cum quo confentit Cicero *lib.* v. *Quæft. Tufc.* ubi vim & ufum hujus exempli difcas. SCHEFF.

Λόγος δὲ καὶ ἐκεῖνος ὁ ἀδελφὸς]. Abeft Artic. ὁ à MS. Sluisk. Et recte abeft hic loci. Sic XII. 64. ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ μάχη καρτερὰ πάνυ σφόδρα ἐγένετο, ἀδελφὴ τρόπον τινα τῆς ὑπὲρ τοῦ ἐν Τροίᾳ. Dionyf. Hal. *lib.* IX. ἀδελφὰ δὲ τούτοις ἔπαχον. Bafil. Magn. *Homilia, de Utilitate ex Græcis* &c. καὶ μὴν καὶ ὁ Χῖος τοῦ σοφιστὴς ἀδελφὰ τούτοις εἰς ἀρετὴν καὶ κακίαν ἐφιλοσόφησεν. Et dein, τὸ τοῦ Σωκράτους, ἀδελφὸν ἐκείνῳ τῷ παραγγέλματι. Hiftoriæ autem hujus auctor eft Hegefander, ἐν τοῖς Ὑπομνήμασι, ut eum citat Athen. *d. l.* PERIZ. Induxi articulum ὁ, quem neque agnofcit Mediceus, nec Sluisk. Lucianus in *Bis accuf.* καὶ ἥν γε οἱ πρὸ ἡμῶν δίκην ἐδίκασαν τῇ ἀκαδημίᾳ, καὶ τῇ μέθῃ, ἀδελφὴ τῆς παρούσης δίκης ἐστίν. Sophocles *Antig.* 198.

> Καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
> Ἀστοῖσι, παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίπου πέρι.

Theophylactus Simoc. *lib.* II. *Hift. Maur. cap.* 18. ὁ δὲ ἀντίπαλος Πέρσης ἀδελφὴν τῆς ἑτέρας ἐπιβουλῆς ἐξειργάσατο.

ΚΕΦ. ιθ'.

CAP. XIX.

Περὶ Ἀλεξάνδρου θεὸν ἑαυτὸν καλεῖσθαι βουλομένου.

De Alexandro, qui fe Deum appellari volebat.

Ἀλέξανδρος [1] ὅτε ἐνίκησε Δαρεῖον, καὶ τὴν Περσῶν ἀρχὴν κατεκτήσατο, μέγα ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν, καὶ ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, τῆς περιλαβούσης αὐτὸν τότε, ἐκθεούμενος

Alexander fuperato Dario, & occupato Perfarum regno, magna apud fe fentiens, & ob profperam fortunam, qua tum utebatur, divinitatem fibi arrogans, Græcis fcripfit,

1 Ὅτε ἐνίκησε] Curtius *lib.* VI. *cap.* 2. *Ut primum inftantibus curis laxatus eft animus, militarium rerum, quam quietis otiique patientior, excepere eum voluptates, & quem arma Perfarum non fregerant, vitia vicerunt.* Ade *ejufdem libri cap.* 6. Juftin. *lib.* XII. *cap.* 7. Sic de Antigono prædictus auctor *lib.* XV. *cap.* 2. *Hac victoria elatus Antigonus, regem fe cum Demetrio filio appellari à populo jubet.* SCHEFF.

νος, ἐπέστειλε τοῖς Ἕλλησι, [2] Θεὸν αὐτὸν ψηφίσασθαι. [3] Γελοίως γε· οὐ γὰρ ἅπερ οὖν ἐκ τῆς φύσεως οὐκ εἶχε, ταῦτα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αἰτῶν ἐκεῖνος ἐκέρδαινεν. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλα ἐψηφίσαντο, [4] Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐκεῖνα· Ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος βούλεται Θεὸς εἶναι, ἔστω Θεός. Λακωνικῶς τε ἅμα καὶ κατὰ τὸν ἐπιχώριον σφίσι τρόπον, ἐλέγξαντες τὴν ἔμπληξιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦ Ἀλεξάνδρου.

ſit, ut ſe Deum decernerent. Satis equidem ridicule. Neque enim, quæ ab natura non habebat, hæc ab hominibus petendo conſequi poterat. Itaque aliis alia decernentibus, Lacedæmonii decretum ejuſmodi fecerunt: Quoniam Alexander Deus eſſe vult, eſto Deus: Laconice ſimul & patrio ſibi more redarguentibus Lacedæmoniis vecordiam Alexandri.

2 Θεὸν ψηφίσασθαι] Nimirum τρισκαιδέκατον, *decimum tertium*, ut Noſter *infrà l.* v. *c.* XII. ut adeo inter Duodecim Deos *Majorum gentium* eſſet, quos Ethnici τελείους, *perfectos* vocant, Chryſoſt. *in* II. *Corinth. cap.* 12. Romæ, inquit, Senatus divinos honores Alexandro decrevit, τρισκαιδέκατον ἐνόμισαν εἶναι θεὸν ἡ σύγκλητος Ῥωμαίων. ἔνιοι (Ἑλλήνων) καὶ τοῖς δώδεκα Θεοῖς προστιθέντες καὶ νεὼς οἰκοδομούμενοι, καὶ θύοντες ὡς δράκοντος υἱῷ, *quidam Græcorum aſcripſerunt eum duodecim Diis, & templa exſtruxerunt, ſacrificaruntque, ut Draconis filio*, ait Lucian. in *Dial. Mort.* Noluit igitur Alexander referri inter *de Plebe Deos*, ut Ovidius cecinit. KUHN. vid. Rhodigin. *l.* XXI. *c.* 25. Dempſterum *p.* 477. Voſſium *Th. Gent. p.* 803. Freinſhemium *in Curtium p.* 77. Hæc Codex KONIG. v. *ſupra* v. 12. KUHN.

3. Γελοίως γε] Lugd. præfert γελοῖος γε, quaſi cohærens cum ἐπέστειλε. Non male. Sed tamen nihil ideo mutari velim. Mox itidem ἔκπληξις, verum hic longè rectius vulgata lectio ſe habet. Ἔκπληξις enim eſt *conſternatio, terror*; at ἔμπληξις ſignificat *ſtuporem, vecordiam*. Sic Lucian. *de Morte Peregrini*, ἐμπλήκτως βεβιωκὼς, *qui ſtolide vixit.* Julian. *Or.* I. de Sapore Perſarum Rege, ἔμπληκτος δὲ μᾶλλον, καὶ τῇ μανίᾳ τοὺς Ἀλωάδας ὑπερβαλλόμενος. PERIZ.

4 Λακεδαιμόνιοι] Damis. vide Plutarch. *Apoph. Lacon.* SCHEFF.

ΚΕΦ. κʹ.

Περὶ Ἀντιγόνου βασιλέως πρᾳότητος.

[1] Ἀντίγονόν φασι τὸν βασιλέα δημοτικὸν καὶ πρᾷον γενέσθαι. Καὶ ὅτῳ

CAP. XX.

De Antigoni regis manſuetudine.

Antigonum Regem ajunt popularem & manſuetum fuiſſe. Et cui

1 Ἀντίγονον] Quis ille fuerit *Antigonus*, (nam tres eo nomine exſtiterunt Reges) incertum eſt. Schefferus nos ablegat ad Juſtin. XXVIII. 3. unde reliqua ſcilicet *Antigoni* hujus cognoſcere poſſimus. Atque ita *Antigonum* Tertium, Vitricum & Tutorem Philippi, deſignat, quum de Eo iſtic aperte agatur. Sed hoc alienum prorſus, quippe quum ille Antigonus Regnum, titulo quidem Regis, ſed revera tanquam Tutor Philippi, adminiſtraverit, eumque etiam, ut oportebat, ſucceſſorem ideo habuerit. Cl. Kuhnius ex Konigianis

ὅτῳ μὲν σχολὴ τὰ κατ' αὐτὸν εἰδέναι, [2] καὶ αὐτὰ ἕκαστα ἐξετάζειν ὑπὲρ τοῦ Ἀνδρὸς, εἴσεται [3] ἑτέρωθεν. [4] Εἰρήσεται δ' οὖν αὐτοῦ καὶ πάνυ πρᾶον, καὶ ἄτυφον, ὃ μέλλω λέγειν. Ὁ Ἀντίγονος οὗτος ὁρῶν τὸν [5] υἱὸν τοῖς

cui quidem vacat pernoscere res ejus, & sibi singula Viri exquirere, sciet aliunde. Dicetur igitur hocce ejus, quod jam dicam, etiam plane mansuetum, & ab omni fastu alienum. Hic Antigonus, quum cerneret Filium suum

gianis *Antigonum* Primum intelligit, Patrem Demetrii Poliorcetæ, Comitem Alexandri. Sed & hîc aliter Ego censeam. Nam & Ille non tam Rex legitimus, quam Regni & Diadematis inter bellorum Civilium tumultus, & extremo demum Vitæ tempore, Usurpator fuit. Dein indulgentissimus fuit Ille in Filium (vide Plut. in *Demetrio*) secus quam hicce ab Æliano *Antigonus* describitur. Denique superbiæ & ambitionis maximæ accusatus est ab aliis; (vide Diod. Sic. *lib.* XX. *pag.* 830.) immo demum γέρων γενόμενος ἠπίως καὶ πρᾴως ἐχρῆτο τοῖς πράγμασι, ut ait Plutarch. in *Apophth.* Quid ergo? Existimem omnino hic intelligi *Antigonum Gonatam*, prioris Nepotem, mansuetudinis atque humanitatis certissimæ, & qui, simili plane modo ac sensu, Filii inhumanitatem atque insolentiam non verbis tantum, sed & verberibus, increpuisse legitur apud Plut. in *Pyrrho*, *extr.* Vide omnino Locum. Nec obstat, quod hic simpliciter *Antigonus* vocetur, qui Ἀντίγονος ὁ δεύτερος dicitur III. 5. Nam & ita solo *Antigoni* nomine Gonatas ille designatur etiam III. 17. IX. 26. XII. 25. & à Plut. *Consol. ad Apoll.* PERIZ.

2 Καὶ αὐτῷ] Turpe Mendum; Lege καὶ αὖ τὰ ἕκαστα FABER. Optime. SCHEFF. Legerem minori mutatione, καὶ αὐτῶν ἕκαστα, *& singula eorum* vel *ea singulatim excutere*, sin malueris, αὐτὰ ἕκαστα, habebis suffragantem Nostrum *infra* XIII. 1. ubi extat, αὐτὰ ἕκαστα τῶν δρυμώνων. KUHN.

Καὶ αὐτοῦ ἕκαστα &c.] Tentantur hæc varie ab Eruditis. Faber probante Scheffero legit αὖ τὰ ἕκαστα. Doctiss. Kuhnius αὐτῶν vel αὐτὰ ἕκαστα. Recte forsan hoc posterius, quippe quod firmatur ex *lib.* XIII. *cap.* 1. ubi similiter, ait, καὶ αὐτὰ ἕκαστα τῶν δρυμώνων καταςκεψάμενοι. Sed tamen, quum MSti tueantur vulgatum, nihil putem mutandum, nisi spiritum, legendumque αὑτοῦ, ut sensus sit, *sibi*, *suum in usum.* frequentissima enim est apud Græcos, immo & Latinos, illa Dativi constructio, qua significatur is, in cujus usum vel commodum, gratiam aut honorem, aliquid fit, idque sine ulla sæpe emphasi. Sic *supra* I. 25. Phocion rogat Alexandrum, *vinctos in arce Sardium* ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτοῦ, *dimittere suam in gratiam liberos.* Et VII. 8. ubi *Hephæstione mortuo*, *Alexander* ὅπλα αὐτοῦ εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλε, *arma*, *in Ejus honorem*, *in rogum injecit.* XII. 25. ἵνα δέ μοι, καὶ τῶν ἐμοὶ προσηκόντων μεμνήσωμαι, *ut Mihi*, *etiam eorum*, *qui ad me pertinent*, *mentionem faciam.* XIV. 8. ἐπεὶ αὐτοῦ μαθητὴς αὐλῶν &c. Sæpe etiam in hoc Dativi usu ludit Plautus. Veluti *Aul.* IV. 4. 8. *Nihil equidem tibi abstuli*, Resp. *At illud*, *quod TIBI abstulisti*, *cedo. Capt.* IV. 2. 6. HE. *Esurire mihi videre.* ER. *Mihi quidem esurio*, *non Tibi.* Ἐξετάζειν ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς, ut Matth. II. 8. πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου. PERIZ. Conjecturæ Cl. Kuhnii reponentis αὐτὰ ἕκαστα suffragatur Mediceus, cujus scripturam & Parens meus amplexus fuit *ad Minuc. Fel. Octav. cap.* 7. & ego in contextum admisi. *Infra lib.* XII. *cap.* 1. αὐτὰ δὲ ἕκαστα καὶ τῶν πραχθέντων καὶ τῶν λεχθέντων εἰς ἐπιστολὴν ἐγγράψας & *lib.* XI. *de Nat. Anim. cap.* 10. παῖδες ἐπίπνοοι γενόμενοι σὺν τῷ ῥυθμῷ αὐτὰ ἕκαστα προλέγουσιν.

3 Ἑτέρωθεν] Justino *lib.* XXIIX. *cap.* 3. SCHEFF. Gruter. *discurs. in Tac. pag.* 60. Magir. *pag.* 1923. KONIGIUS.

4 Εἰρήσεται δ' ἂν αὐτοῦ] An potius νῦν? Sic sane III. 10. Sed nihil muto. Nam respicit Auctor hisce verbis initium Capitis, & sensus est, *appellabitur igitur Hoc illius dictum*, *quod commemoraturus sum*, *vel maxime Mansuetum*, *& à Superbia Alienum:* qualem ipsum fuisse, initio Capitis dixerat. PERIZ.

5 Υἱὸν] Demetrium Poliorcetem intelligit, hunc enim & Philippum Antigonus filios ha-

τοῖς ὑπηκόοις χρώμενον βιαιότερόν τε, καὶ θρασύτερον, οὐκ οἶσθα, εἶπεν ὦ παῖ, τὴν βασιλείαν ἡμῶν [6] ἔνδοξον εἶναι [7] δουλείαν; καὶ τὰ μὲν τοῦ Ἀντιγόνου [8] πρὸς τὸν παῖδα πάνυ ἡμέρως ἔχει καὶ φιλανθρώπως. Οὕτω δὲ οὐ δοκεῖ ταύτῃ, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός γε οὐ δοκεῖ μοι [9] Βασιλικὸν ἄνδρα τε εἰδέ-

ſuum violentius ſe & inſolentius gerere erga ſubditos: An non, inquit, noviſti, Fili, noſtrum Regnum nobilem eſſe Servitutem? Atque hæc Antigoni *verba* ad Filium, maximæ ſunt manſuetudinis & humanitatis. Cui ita non videtur, is vero mihi videtur neque Regium, neque Civilem

habuit, ex quibus Philippus adhuc juvenis mortuus eſt, teſte Plutarcho. KONIG.

6 Ἔνδοξον] Propter ſpeciem externam, omniumque rerum copiam & affluentiam, ex qua vulgo, quia ſola in oculos incurrit, felices beatique judicantur. vide judicium Damoclis de Dionyſio, apud Ciceronem *lib.* V. *Quæſt. Tuſc.* Simonidis de regno in genere, apud Xenophontem in *Hierone.* SCHEFF. v. Frontinum *pag.* 77. Euſtath. *Odyſſ. pag.* 138. Rhodigin. *lib.* XXI. *cap.* 35. Grotium *in Matth.* 20. KONIG. adde Gattaker. *in M. Antonin. pag.* 295. KUHN.

7 Δουλείαν] Recte. Nec enim ſuo Principes, ſed reipublicæ & civitatis bono naſcuntur, cui propterea noctes atque dies inſervire debent. Modo in tribunali eſſe, modo in ſenatu, nunc cum civibus, nunc cum exteris & peregrinis agere, confirmare pacem, paulo poſt deliberare de bello, ne ſomnum quidem ſua voluntate capere, ſed omnia tempora inter curam ſalutis ſingulorum privatæ, publicæque omnium conſumere. Pulchre, & in hanc ſententiam Tiberius, quanquam alio propoſito. *Dixi & nunc & ſæpè alias, bonum & ſalutarem principem ſenatui ſervire debere & univerſis civibus ſæpe, & plerumque etiam ſingulis.* Suet. *cap.* 29. Adde Senecam in *Conſol. ad Polyb. cap.* 26. Et quia tot tantique ſummo imperio labores, ſicut Cotta Conſul inquit, apud Salluſt. in *fragmentis*, inſunt, eidem Tiberio *miſera & oneroſa ſervitus* vocatur *cap.* 24. Cui convenit, quod de hoc ipſo Antigono memorat Stobæus *ſerm.* 47. dixiſſe πρός τινα μακαρίζουσαν αὐτὸν γραῦν· εἰ ᾔδεις, ὦ μῆτερ, ὅσων κακῶν μεστόν ἐστι τουτὶ τὸ ῥάκος, δείξας τὸ διάδημα, οὐκ ἂν ἐπὶ κοπρίας κείμενον αὐτὸ ἐβάστασας. Similis ſententia Regis neſcio cujus apud Valer. Maxim. *lib.* VII. *cap.* 2. SCHEFF.

8 Πρὸς τὸν παῖδα] Similis fere admonitio Auguſti ad Tiberium, apud Sueton. in *Aug. cap.* 51. 6. SCHEFF.

9 Βασιλικὸν, Πολιτικὸν, Τυραννικόν] Operæ pretium eſt, ut recte hæc ab ſe invicem diſtinguantur, quæ vulgo minus intellecta confunduntur perperam. Etenim Πολιτικὸς in hiſce non ſimpliciter *Civilem*, ut vulgo accipitur & vertitur, ſed eum notat, qui vivit, & aliquod gerit munus in Libera prorſus & Democratica Civitate: βασιλικὸς vero & βασιλεὺς Legitimum ſignificat Regem Liberæ Civitatis, ſeu qui ſecundum Leges Patriæ à volentibus Civibus Rex conſtitutus, ſecundum Leges etiam, ut ſane debebat, imperat: At Τύραννος & Τυραννικὸς Dominum oppreſſæ Civitatis, qui imperium habet à vi ortum, idque exercet præter & ſupra Patrias Populi Leges. Probata hæc dabimus potiſſimum ex ipſo Veteris Politices Auctore, Ariſtotele, qui in *Polit.* I. 8. Πολιτικῶς & βασιλικῶς ἄρχειν ita diſtinguit, ut de Patrefamilias dicat, καὶ γὰρ Γυναικὸς ἄρχει, καὶ Τέκνων, ὡς Ἐλευθέρων μὲν ἀμφοῖν, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ Γυναικὸς μὲν Πολιτικῶς, Τέκνων δὲ Βασιλικῶς, h. e. & *Uxorem quidem regit, ut Cives reguntur à Magiſtratibus Annuis, at Filios, ut Cives à Regibus.* Sed & Tertium ibidem genus Imperii, æque ac hîc Ælianus, duobus illis addit, nempe Δεσποτικὸν εἰς Δούλους, quod convenit natura ſua cum Noſtri Τυραννικῷ. Priora illa ſunt pariter in *Liberos Homines*, Ἐλευθέρους, & Πολιτικὸν quidem in Statu Democratico, qui proprie Πολιτεία dicebatur. Vide Eum ibidem & hoc docentem, ſed maxime III. 5. ubi ait, ὅταν τὸ πλῆθος πρὸς τὸ κοινὸν πο-

εἰδέναι; οὐδὲ Πολιτικὸν, Τυραννικῷ δὲ συμβιῶσαι μᾶλλον.

lem nosse virum, sed cum Tyrannico potius convixisse.

ΚΕΦ.

CAP.

πολιτεύηται συμφέρον, καλεῖται τὸ κοινὸν ὄνομα πασῶν τῶν πολιτειῶν, Πολιτεία: *quando multitudo ita gubernatur, ut commune quæratur bonum, tunc communi Nomine omnium Civitatum appellatur* κατ' ἐξοχὴν Πολιτεία, *Civitas.* Differunt tamen, ut patet ex priore loco, Βασιλικὸν, & Πολιτικὸν, licet utrumque sit æque in Liberos plane Homines, quod illud majore cum Majestate, & discrimine eorum, qui Regunt, & Reguntur, sit conjunctum, quippe quod est Perpetuum, Summum ordine & jure administrationis, denique Unius plerumque sine Collega, atque ideo paulo Severius etiam & majoris Auctoritatis; at Πολιτικὸν ut minori est dignitate, & discrimine, inter τὸν Ἄρχοντα & τὸν Ἀρχόμενον, præditum, quippe quod obtinet is, qui paulo ante fuit, & mox iterum erit, privatus & εἷς τῶν Ἀρχομένων, ita popularius est, & minoris quoque Auctoritatis. Differt porro Βασιλικὸν à Τυραννικῷ apud Græcos Politices Scriptores, non, ut vulgo creditur, in Modo regnandi, sed in Natura simul & Origine ipsius Potestatis, quum illud sit revera Legitimum, seu Legibus & Populo subjectum, à Populo volente ortum, & Populi totius bonum spectans: at Τυραννικὸν supra Leges & Populum, à Vi ortum, Populo invito, nec Populi, sed Suum ipsius bonum palam quærens. Hinc idem Aristot. *Pol.* III. 5. Τῶν Μοναρχιῶν τὴν πρὸς τὸ κοινὸν ἀποβλέπουσαν συμφέρον appellat Βασιλείαν, sed πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Μοναρχοῦντος, Τυραννίδα. Eandem porro Τυραννίδα alibi, IV. 10. ita opponit τῇ Βασιλείᾳ ἀντίστροφον, ut dicat esse Μοναρχίαν, ἥτις ἀνυπεύθυνος ἄρχει πάντων πρὸς τὸ σφέτερον αὐτῆς συμφέρον, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ Ἀρχομένων, διόπερ ἀκούσιος, *quæ rationibus reddendis non obnoxia, regit omnes, ad suum solius commodum, non vero Eorum, qui reguntur, atque idcirco non à voluntate Populi orta.* Contra veræ Βασιλείας exemplum adfert. III. 10. ex Rep. Laconum, quippe quam ait esse Βασιλείαν perfectissimam, seu μάλιστα τῶν κατὰ νόμον, καὶ μὴ κυρίαν πάντων. *Contrarium* ergo in eo situm est, quod *Tyrannis nullas Populo rationes reddat*, at *Regnum*, *neutiquam omnia habeat in sua Potestate, sed secundum Leges regere debeat.* Vide & Laërt. in *Platone n.* 82. 83. Distinctio hæc clarius etiam liquet ex interitu βασιλειῶν, & transitu ad Τυραννίδας. Nam Βασιλεῖς ait v. 10. fieri Τυράννους, ὅταν εἶναι κύριοι πλειόνων ἀξιῶσι, καὶ παρὰ τὸν νόμον. Minime ergo absolutam habebant potestatem tunc *Reges*, sed Legibus circumscriptam, immo evadebant *Tyranni*, si majorem vel *plurium rerum potestatem sibi sumerent*, *quam Leges illis dederant.* Potuit tamen accidere, ut *Reges* essent & dicerentur, licet potestatem haberent ἀνυπεύθυνον seu Tyrannicam, quando scilicet Legibus Populi firmata erat talis potestas, & Populus volens admittebat tale Imperium, ut faciebant Asiatici, & nunc Europæorum plerique. Et tunc illorum *Regna* dicit Arist. III. 10. habere δύναμιν παραπλησίαν τῇ Τυραννικῇ, vel simpliciter Δεσποτικήν; Posse itaque hoc nomine dici *Tyrannides*, at simul *Regna*, Βασιλείας, quia sint istic πάτριαι, καὶ κατὰ νόμους: vel, ut ait IV. 10. Βασιλείας, διὰ τὸ κατὰ νόμον, καὶ διὰ τὸ μοναρχεῖν ἑκόντων. Τυραννίδας vero, διὰ τὸ Δεσποτικῶς ἄρχειν, καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν γνώμην, *quia summa & absoluta cum potestate, & suo ex arbitrio regnant.* Idem, sed brevius, nec minus tamen diserte, dicit Scholiastes *Thucydidis ad Lib.* I. ubi quum Auctor tradidisset, olim, *ante Tyrannides in quibusdam Græcorum Urbibus exortas*, fuisse Βασιλείας ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι, *Regna certis legibus honorum*, subdit hoc dici πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν Τυραννίδων. Ὁ γὰρ Τύραννος νόμου κρείττω ἔχει τὴν βούλησιν, h. e. *Libido Tyranni supra Legem est*, atque adeo ejus Potestas absoluta. Idem voluit Corn. Nepos in *Miltiade cap.* 8. *Omnes & habentur & dicuntur Tyranni, qui Potestate sunt Perpetua in ea civitate, quæ Libertate usa est*, h. e. quorum *Potestas perpetua* supra Leges & *Libertatem* invaluit. Aliena sunt, quæ istic vocabuli illius exempla adferunt Interpretes, ex quibus id tantum liquet, veros Reges à Poëtis aliquando, non observantibus Politicæ disciplinæ rationem, appellatos *Tyrannos*, quum Emphasis apud Nep. in eo sit, quod Tyrannis tribuatur Civitati, quæ antea *Libertate FUIT usa*, atque ideo *Libertati*

tati

tati ſit contraria, cui *Regnum* non eſt contrarium, Legibus quippe & Populo ſubjectum. Aliter hæc vulgo accipiunt etiam Noſtrorum temporum Politici, ſed quorum πρῶτον ψεῦδος eſt, quod non obſervent, aut obſervare nolint, apud Veteres Βασιλείαν, Ἀριστοκρατίαν, & Δημοκρατίαν notare diverſos *adminiſtrandæ* tantum Reip. modos, nullum ſummum aut *abſolutum jus* in Remp. quod in hiſce Legitimis Reip. formis erat penes Populum, niſi ubi tales erant Populi, quales Barbaros quoſdam fuiſſe dicit Ariſtoteles, qui δουλικώτεροι τῶν Ἑλλήνων, ὑπομένουσι τὴν δεσποτικὴν ἀρχὴν, οὐδὲν δυσχεραίνοντες. Cæterum hunc Æliani locum pulchre illuſtrat, quod idem Ariſtot. ait V. 10. Ἔστι δὲ σκοπὸς, Τυραννικὸς μὲν, τὸ ἡδὺ, Βασιλικὸς δὲ, τὸ καλόν. *Tyranni ſpectant, quod ſibi jucundum eſt, at Reges, quod honeſtum.* PERIZ.

ΚΕΦ. κα´.

Περὶ Παυσανίου, Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐρωμένου.

[1] Ἀγάθωνος ἤρα τοῦ ποιητοῦ [2] Παυσανίας ὁ ἐκ Κεραμείων. Καὶ τοῦτο

CAP. XXI.

De Pauſania, Agathonem poëtam amante.

Agathonem poëtam amabat Pauſanias in Ceramico *habitans.* Et

1 Ἀγάθωνος] Meminit horum Maxim. Tyrius *diſſer.* X. SCHEFF. *Agathonis* honeſta mentio fit apud Ariſtoph. in *Ranis.*

Ἡρ. Ἀγάθων δὲ ποῦ 'στιν; Δι. ἀπολιπών μ' ἀποίχεται,
ἀγαθὸς ποιητὴς, καὶ ποθεινὸς τοῖς φίλοις.
Her. *Agathon vero ubi eſt?* Bac. *hinc abiit me deſerens,*
bonus Poëta, deſiderandus & ſuis.

ubi *Scholiaſtes:* οὗτος ὁ Ἀγάθων κωμῳδοποιὸς τοῦ Σωκράτους διδασκάλου, ἀγαθὸς τὸν τρόπον καὶ τὴν τράπεζαν λαμπρός. καί φασιν, ὅτι Πλάτωνος Συμπόσιον ἐν ἑστιάσει αὐτοῦ γέγραπται, πολλῶν ἅμα φιλοσόφων σὺν αὐτῷ καταχθέντων &c. καὶ Ἀρχελάῳ τῷ βασιλεῖ μέχρι τελευτῆς μετὰ ἄλλων πολλῶν συνῆν ἐν Μακεδονίᾳ, *Hic Agathon Comicus Socrate docente, moribus comis, & menſâ lautus. ajunt etiam Platonis Sympoſium in ejus convivio ſcriptum eſſe, multis cum illo philoſophis cœnantibus Fuit autem apud Archelaum Macedoniæ Regem una cum aliis multis ad mortem uſque.* Plato in *Sympoſio* ait Agathonem πρώτῃ τραγῳδίᾳ, *primâ Tragœdia* viciſſe, ut etiam Tragicus fuerit *Agatho.* Nam τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστι κωμῳδίαν καὶ τραγῳδίαν ἐπίστασθαι ποιεῖν, ut Socrates fortè in gratiam *Agathonis* diſputat in *fine Sympos.* de ſtylo Agathonis infrà quædam. Lucian. in *Rhetor. præceptore.* Sardanapalo & Cinyræ adjungit Ἀγάθωνα, τὸν τῆς τραγῳδίας ἐπέραστον ποιητὴν, *amabilem illum Tragicum.* Philoſtratus *lib.* I. *de Vit. Sophiſt.* καὶ Ἀγάθων δὲ ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς, ὃν ἡ κωμῳδία σοφόν τε καὶ καλλιεπῆ οἶδε, πολλαχοῦ τῶν ἰαμβείων γοργιάζει. *Enim verò etiam Agatho, Tragicus, quem Comœdia ut ſapientem laudat & elegantem, in Iambis ſuis ſæpe Gorgiæ ſtylum imitatur.* Interpres *Philoſtrati* reddidit, *Iambicis* (puto legendum *Iambis*) *plerumque Gorgiacis utitur.* Verum enim vero *Gorgiam* Jambos ſcripſiſſe affirmet alius, non ego. Γοργιάζειν potius eſt, *Gorgiæ* dictionem poëticam, tumentem, & antithetis plenam exprimere, vel ſtudio, vel ad deridendum *Gorgiam*, id quod Plato egregiè præſtitit in ſuo *Gorgia*, adeo, ut Philoſtrati judicio τῷ Γοργιάζειν ipſum pæne ſuperarit *Gorgiam.* Petavius equidem *notis in Syneſium pag.* 81. Γοργιάζειν idem eſſe Philoſtrato exiſtimat quod ῥητορεύειν, *ornatè & Rhetorice dicere.* Sed alio, quo id probet, exemplo opus eſt. Hæc obiter. jam ad *Agathonem* redeo: ad eum pertinere Epitaphium Bononienſe Gevartius judicat *lib.* III. *Elect. cap.* I. quod ita ſe habet:

τὸ μὲν διατεθρύλληται. Ὃ δὲ μὴ εἰς πάντας πεφοίτηκεν, ἀλλ' ἐγὼ ἐρῶ. Εἰς 3 Ἀρχελάου ποτὲ ἀφίκοντο, ὅ τε ἐραστὴς καὶ ὁ ἐρώμενος οὗτοι. Ἦν δὲ ἄρα ὁ Ἀρχέλαος ἐρωτικὸς, οὐχ ἧττον

Et hoc quidem pervulgatum est. Quod vero non pervenit ad omnes, id Ego exponam. Aliquando venerunt ad Archelaum ambo, cum amator, tum amatus. Archelaus vero amori non minus quam

D. M.
ÆL. LÆLIA CRISPIS, NEC VIR, NEC MVLIER, NEC ANDROGYNA;
NEC PVELLA, NEC IVVENIS, NEC ANVS;
NEC CASTA, NEC MERETRIX, NEC PVDICA, SED OMNIA;
SVBLATA NEQVE FAME, NEQVE FERRO, NEQVE VENENO,
SED OMNIBVS:
NEC COELO, NEC AQVIS, NEC TERRIS,
SED VBIQVE IACET.
LVC. AGATHO PRISCIVS, NEC MARITVS,
NEC AMATOR, NEC NECESSARIVS;
NEQVE MOERENS, NEQVE GAVDENS, NEQVE FLENS,
HANC NEC MOLEM, NEC PYRAMIDEN,
NEC SEPVLCHRVM,
SED OMNIA,
SCIT ET NESCIT CVI POSVERIT.

hoc inquam Epitaphium laudatus Criticus de Agathone Atheniensi & AMORE explicat, quam bene, judicent alii. KUHN. Epitaphium hoc eruditissimâ dissertatione illustravit Cl. Malvasia, qui clare ostendit, Agathonem decantatæ illius inscriptionis Auctorem, non fuisse Atheniensem, de quo hic agit Ælianus, sed oriundum ex gente, quæ olim circa Bononiam in agro Felsineo floruit.

Ἀγάθων] *Agatho* hic Comicus fuit & Tragicus simul Poëta; nam perperam ex Uno Duos fecit diversos Vossius in *Poëtis Græcis*. Florere autem cœpit tempore Euripidis & Sophoclis. Ætatem ejus accuratius per Archontes explicitam vide apud Athenæum *lib.* V. *pag.* 217. & istic Casaubonum. Meminit & Noster ejus *infra* XIII. 4. (ubi vide & Notas) & XIV. 13. cum quo confer Plut. *Sympos.* III. I. Plura ad hunc locum contulit Doctiss. Kuhnius. PERIZ.

2 Ὁ ἐκ Κεραμέων] Corrige Κεραμέων, auctore Meursio in *de Ceramico cap.* 2. ubi ostendit ita nominatos, qui in Ceramico habitabant. SCHEFF. Imo auctore potius Platone, qui in *Protagora*: παρεκάθηντο αὐτῷ ἐπὶ ταῖς πλησίον κλίναις Παυσανίας τε ὁ ἐκ Κεραμέων, καὶ μετὰ Παυσανίου νέον ἔτι μειράκιον, ὡς μὲν ἡγοῦμαι, καλόν τε κἀγαθὸν τὴν φύσιν, τὴν δ' οὖν ἰδέαν πάνυ καλός. ἔδοξα ἀκοῦσαι ὄνομα αὐτῷ εἶναι Ἀγάθωνα· καὶ οὐκ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ παιδικὰ Παυσανίου τυγχάνει ὤν. *assidebant ei in proximis lectis & Pausanias Ceramensis ille, & juxta adolescentulus admodum juvenis, ingenioque, ut ego existimo, probo & eleganti facie certè pulcherrimus. visus sum mihi audire, Agathonem vocari. nec mirarer in deliciis eum Pausaniæ esse.* vid. Hesych. & Suidam in Κεραμῆς. KUHN. Recte Meursius, Κεραμέων. Vide Eum in *Ceramico Gem. cap.* 3. Interpretes ad *Natales* perperam retulerunt, vertendo *Cerameis natus*, quod ad *Habitationem* erat referendum. *Pausanias* autem iste fuit ætate æqualis Socrati, & idcirco à Platone inter alias personas cum Socrate inducitur in *Convivium* Agathonis, sicuti apud Xenophontem in *Convivio* Calliæ Socrates Illius sententiam de vi obscœni amoris refutans inducitur. At à Plutarcho *Sympos.* I. *quæst.* I. memoratur inter Eruditos φιλολόγους cum Socrate, Phœdro, Eryximacho, qui & participes *convivii* Agathonici apud Platonem. Nihil tamen scripsisse eum, certe se nulla ejus scripta novisse testatur Athen. *lib.* V. *pag.* 216. PERIZ.

3 Ἀρχελάου] Rex fuit Macedoniæ, Perdiccæ Filius, ex Ancilla Patrui sui Alcetæ natus, quem tamen Alcetam cum Filio, sibi æmulum metuens, occidit. Vide Platonem *Gorgia*. Regnavit VII. annos, extremo tempore Darii Nothi, & primo Artaxerxis Mnemonis, XL. annis ante Regnum Philippi, qui pater Alexandri M. φιλόμουσον ait Noster, quia coluit Poëtas, veluti hunc *Agathonem* & Euripidem. Vide ejus Apophthegmata apud Plutarch. in *Apophth.* & Gellium XV. 20. Sed & confer Senecam *de Benefic.* V. 6. & Notas *infra ad* VIII. 9. XIII. 4. XIV. 17. IDEM.

ἧττον, ἢ καὶ φιλόμουσος. Ἐπεὶ τοίνυν ἑώρα διαφερομένους πρὸς ἀλλήλους τόν τε Παυσανίαν καὶ τὸν Ἀγάθωνα πολλάκις, οἰόμενος τὸν ἐραστὴν ὑπὸ τῶν παιδικῶν παρορᾶσθαι, ἤρετο ἄρα τὸν Ἀγάθωνα ὁ Ἀρχέλαος, τί βουλόμενος οὕτω πυκνὰ ἀπεχθάνεται τῷ πάντων μάλιστα φιλοῦντι αὐτόν; ὁ δὲ, ἐγώ σοι, ἔφη, φράσω, βασιλεῦ. Οὔτε γάρ εἰμι πρὸς αὐτὸν δύσερις, οὔτε ἀγροικίᾳ πράττω τοῦτο. Εἰ δέ τι καὶ ἐγὼ ἠθῶν ἐπαΐω τῇ τε ἄλλῃ, καὶ ἐκ ποιητικῆς, [4] ἥδιστον εὑρίσκω εἶναι τοῖς ἐρῶσι πρὸς τὰ παιδικὰ ἐκ διαφορᾶς καταλλάσσεσθαι. Καὶ πεπίστευκα, οὐδὲν αὐτοῖς οὕτως ἀπαντᾶν τερπνόν. Τούτου γοῦν τοῦ ἡδέος πολλάκις αὐτῷ μεταδίδωμι, ἐρίζων πρὸς αὐ-

quam literis erat deditus. Quum igitur videret crebro altercantes inter ſe Pauſaniam & Agathonem, arbitratus amatorem ab amaſio ſperni, interrogavit Agathonem Archelaus. Quid ſibi vellet, quod ita frequenter jurgaretur cum eo, à quo omnium maxime amaretur? At ille: Ego Tibi, inquit ô rex, id exponam. Neque enim ſum moroſior adverſus ipſum, neque ruſticitate quadam id facio. Sed ſi quid & ego de moribus intelligo, tum aliunde, tum ex arte poëtica, jucundiſſimum amantibus eſſe reperio, ſi ex jurgio cum amaſiis in gratiam redeant. Et ita mihi perſuaſi, nihil illis adeo delectabile accidere. Hujus ergo volupta-

4 Ἥδιστον εὑρίσκω] Terent. *Andr. Amantium iræ amoris redintegratio eſt.* Publ. Syrus: *Diſcordia fit carior concordia.* lege Plauti *Amphitr. Sc.* 2. *Act.* III. & quod de *Mecænate* tradit Seneca *de Prov.* illum *quotidiana repudia defleviſſe*, & alibi, *millies unam uxorem duxiſſe*, quod pertinet ad *L.* 64. *D. de Donat. inter Vir. & Ux.* vide Fab. *decl.* 321. Eraſm. *Chil. Amantium iræ.* & Symm. *lib.* I. *Ep.* 31. Ovid. I. *Amor. Eleg.* 6. Rationem vide apud Nic. Leonis Thomæum in *quæſt. amatoriis cap.* 13. Hæc Codex Bigotianus. SCHEFF. Hujuſmodi fribuſculum amoris eleganter Heliodorus vocat πρόσκρουσμα ἐρωτικὸν, καὶ ἀκκισμόν. Terent. in *Eunuch. in amore hæc omnia inſunt vitia: injuriæ, ſuſpiciones, inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rurſum.* Sunt etiam, qui παρασιωπήσεις appellant. Symmachus *lib.* I. *epiſt.* 73. *expoſtulationem* vocat *ſine labe concordiæ.* ubi vide notata Iureto, & adde Petrum Victorium *lib.* IV. *Var. Lect. cap.* 14. Stobæus *Serm.* 184. ex Democrito ait; ἐρωτικὴν μέμψιν ἡ ἀγαπωμένη λύει, *amatorium jurgium ipſa, quæ amatur, diluit.* Plutarch. in *Amatorio: ut ſol poſt nubila dulcior emicat: ita amor ex ira & zelotypia in gratiam redeunte adamato, jucundior & acrior effloreſcit.* Apulejus hoc amoris ingenium in animo habuit, cum *biles Venereas lib.* V. *Metam.* i. e. levis & facile exarmandas dixit, & Matthæus Vindocinenſis, in *Thobia* canens, non adeo male pro ſuo tempore:

Conſonat antitheſis in amore, ſcientia neſcit,
Ira jocatur, honor ſordet, abundat egens.
Probra probant, reprobat laus, deſperatio ſperat;
Spes metuit, proſunt noxia, lucra nocent.
Anxietas in Amore ſapit, dulceſcit amarum,
Vernat hyems, ſudant frigora, morbus alit.

vid. & Ariſtænetum *ep.* 4. & 15. *lib.* I. Euripidem ipſum *Troadibus v.* 660. & Propert. *lib.* III. *Eleg.* 7. quibus Codex Konigianus addit *Loenſem pag.* 271. Magirum *pag.* 126. & 164. Weitzium *in Terent. pag.* 77. Germani dicunt: Der Buhler Zorn / der Bulſchafft Sporn. itidem ex notis Konigianis *in h. l.* KUHN.

7 Χρύ-

αὐτὸν πλεονάκις. Εὐφραίνεται γὰρ καταλυομένου μου τὴν πρὸς αὐτὸν ἔριν συνεχῶς. Ὁμαλῶς δὲ καὶ συνήθως [5] προσιόντος, οὐκ εἴσεται τὴν [6] διαφορότητα. Ἐπήνεσε ταῦτα ὁ Ἀρχέλαος, ὡς λόγος. Ἠρᾶ δέ, φασι, τοῦ αὐτοῦ Ἀγάθωνος τούτου καὶ Εὐριπίδης ὁ ποιητής, καὶ τὸν [7] Χρύσιππον τὸ δρᾶμα αὐτῷ χαριζόμενος λέγεται διαφροντίσαι. Καὶ εἰ μὲν σαφὲς τοῦτο, ἀποφήνασθαι οὐκ οἶδα· λεγόμενον δ' οὖν αὐτὸ οἶδα ἐν τοῖς μάλιστα.

luptatis perſæpe eum participem facio, frequenter cum eo contendens. Gaudium enim capit continuo, quoties contentionem cum eo dimitto. Si vero æqualiter & conſueto more cum eo ſemper agerem, neſciret diverſitatem. Laudavit hæc Archelaus, ut ferunt. Amavit eundem hunc Agathonem etiam Euripides poëta, & drama Chryſippum in ejus gratiam elaboraſſe dicitur. Id vero an certum ſit, non poſſum affirmare, hoc autem ſcio, frequentiſſime dici.

ΚΕΦ. CAP.

5 Προσιόντος] Notat *accedere ad aliquem*, idque ſæpius facere, & ſic *familiariter cum aliquo vivere*. Sic *ſupra cap.* 13. de Diſcipulis, τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ τοὺς προσιόντας αὐτῷ ἐδίδασκε. Heſ. Ἐργ. 353.

Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι,

h. e. *Amantem te amare, & familiariter cum eo vivere, qui ita tecum vivit.* Diod. Sic. *lib.* III. *pag.* 186. de Mulieribus, quæ dicuntur poſt militiam προσιέναι τοῖς ἀνδράσι παιδοποιΐας ἕνεκα, *jungere ſe viris, ut generent liberos.* PERIZ.

6 Διαφορότητα] Suidas, Διαφορότης, ἡ διαφορὰ παρ' Αἰλιανῷ. Eadem vox occurrit *lib.* I. *de Nat. Anim. cap.* 12. καὶ τῆς μὲν κατ' αὐτοὺς (κεφάλους) ἁλώσεως διαφορότης ἐστίν. & *lib.* VII. *cap.* 9. διαφορότης τῆς τροφῆς.

7 Χρύσιππον] Ex hoc dramate Cl. Alexandr. *lib.* 6. *Stromat.* & Stobæus *Serm.* 64. & 93. quædam adducunt. argumentum hujus dramatis amatorium fuiſſe ex *lib.* XIII. *cap.* 5. colligere licet. KONIGIUS. vid. *ſupra lib.* XIII. *cap.* 5. KUHN.

Χρύσιππον] Pelopis hic fuit Filius, quem amans rapuit Lajus Thebarum Regulus, ſed tunc Exul, & Hoſpes apud Pelopem. Vide Apollodorum, & Noſtrum *infra* XIII. 5. De Euripide Agathonem amante *ibid cap.* 4. Ad hoc autem *Drama Euripidis* reſpexit Noſter *Hiſt. Animal.* VI. 15. Λάϊος δ' ἐπὶ Χρυσίππῳ, ὦ καλὲ Εὐριπίδη, τοῦτο οὐκ ἔδρασε, καί τοι τοῦ τῶν ἀῤῥένων ἔρωτος, ὡς λέγεις αὐτός, καὶ ἡ φήμη διδάσκει, Ἑλλήνων πρῶτος ἄρξας. PERIZ.

ΚΕΦ. κβ´.

Ὅτι ἐννομώτατοι Μαντινεῖς.

[1] Ἐννομωτάτους γενέσθαι καὶ Μαντινέας ἀκούω, οὐδὲν ἧττον [2] Λοκρῶν, οὐδὲ Κρητῶν, οὐδὲ Λακεδαιμονίων αὐτῶν, οὐδ᾽ Ἀθηναίων. Σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ τὸ Σόλωνος ἐγένετο, εἰ καὶ μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι [3] κατὰ μικρὸν

[4] τῶν

CAP. XXII.

Quod justissimi Mantinenses.

Justissimis legibus usos etiam Mantinenses audio, non minus quam Locros, & Cretenses, & Lacedæmonios ipsos atque Athenienses. Nam venerabile quid fuit etiam ille Solon, quanquam postea Athenienses

sensim

1 Ἐννομωτάτους] Mallem εὐνομωτάτους, videturque sic in suo reperisse Vultejus, quia vertit *justissimis legibus*. aliud enim significat lectio vulgata. SCHEFF. vid. Eustath *in Odyss. pag.* 689. Barth. *Advers. pag.* 1524. KONIGIUS.

Ἐννομωτάτους] Sic MSti. Quæ lectio si proba, tum sensus erit, *legibus multis fuisse instructos*, vel *secundum leges maxime vixisse*, *etiam Mantinenses*. Sed minime repugnem hic Scheffero, legenti Εὐνομωτάτους, maxime, quia memorat Auctor potissimum populos hoc ipso celebres, quod *pulchras & egregias leges haberent*, immo ea unice de causa Solonem, dicit σεμνὸν fuisse χρῆμα. Quin ita prorsus & Plato *lib.* I. *de Leg. pag.* 638. Λοκροὺς, οἳ δὴ δοκοῦσιν εὐνομώτατοι τῶν περὶ ἐκεῖνον τὸν τόπον γεγονέναι. Sed & εὐνομεῖσθαι dicuntur Civitates, quæ *egregiis legibus reguntur*. Dionys. Halic. *lib.* IV. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ σχῆμα τοῦ πολιτεύματος Λακεδαιμονίους ἁπάντων μάλιστα τῶν Ἑλλήνων εὐνομεῖσθαί τε καὶ εὐδαιμονεῖν. Strabo *lib.* VI. εὐνομεῖσθαι γὰρ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς ἁπλῶς κειμένοις. Sed diserte prorsus Laërtius in *Platone n.* 103. Εὐνομία διαιρεῖται εἰς τρία, ἓν μὲν, ἐὰν ὦσιν οἱ νόμοι σπουδαῖοι, Εὐνομίαν φαμὲν εἶναι· ἕτερον δὲ, ἐὰν τοῖς κειμένοις νόμοις ἐμμένωσιν οἱ πολῖται, καὶ τοῦτο φαμὲν Εὐνομίαν εἶναι· Τρίτον δὲ, ἐὰν μὴ ὄντων τῶν νόμων, κατὰ ἔθη καὶ ἐπιτηδεύματα χρηστῶς πολιτεύωνται, καὶ τοῦτο Εὐνομίαν προσαγορεύομεν. Liquet sic satis proprius & usitatus hujus vocabuli istoc sensu usus. *Mantinensium* vero illorum Democratiam laudat etiam Aristot. *Polit.* VI. 4. PERIZ.

2 Λοκρῶν] Qui *Epizephyrii* dicuntur, coloni Locrorum, qui in sinu Crissæo habitant, & *Ozolæ* vocantur. πρῶτοι δὲ νόμοις ἐγγράπτοις χρήσασθαι πεπιστευμένοι εἰσί, *primos autem legibus scriptis usos esse, creditum est*, quas ex Cretarum, Laconum, & Areopagitarum legibus Zaleucus compilavit, ut Strabo *lib.* VI. *Geograph.* tradit ex Ephoro Historico *pag.* 179. KUHN.

Λοκρῶν] Intelligit *Locros Epizephyrios* in Italia è regione Siciliæ sitos, quorum legislator fuit Zaleucus. Confer *cap.* 37. *infra*, & adde Pausan. in *Eliacis B. pag.* 183. ubi ait, ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Λοκρῶν, οἱ χώραν τὴν πρὸς τῷ Ζεφυρίῳ τῇ ἄκρᾳ νέμονται, *ex Locris Italiæ, qui regionem ad Zephyrium promontorium incolunt*. De Legibus eorum vide Strabon. *lib.* VI. *pag.* 259. 260. & quæ modo ex Platone attuli. PERIZ.

3 Κατὰ μικρὸν] MSS. B. & C. κατὰ μικρά. SCHEFF.

Κατὰ μικρὸν] Sic & Sluisk. Codex. At Lugd. conspirat cum duobus Regiis, qui referente Scheffero & Boivinio habent κατὰ μικρά. Sed minus recte. Simili forma Noster *Hist. Anim.* VI. 15. οὐ μετὰ μακρόν. Neque tamen rejiculum, aut inusitatum est illud alterum. Nam ita ipse Auctor *infra* XI. 4. Κατὰ μικρὰ ὑποῤῥεουσῶν αὐτῷ τῶν τριχῶν. Hic tamen quia vulgatum tuetur Sluisk. cum quo conspirare solent, unus minimum ex Regiis, & uterque Mediceus, nihil est mutandum. PERIZ.

3 Τῶν

[4] τ͂ νόμων † τινὰς τ͂ ἐξ αὐτοῦ γραφέντων αὐτοῖς, [5] διέφθειραν.

sensim legum, quæ ab illo sibi scriptæ fuerant, quasdam sustulerunt.

† τινὰς τῶν ὑπ᾽ αὐτȣ͂ γραφέντων.

4 Τῶν νόμων τινὰ] MS. A. τῶν νόμων τινὰς, quod voluit Gesnerus, qui & in sequentibus scribit, τῶν ὑπ᾽ αὐτȣ͂ γραφέντων, quale quid in suo codice reperisse etiam Vultejus videtur. SCHEFF. Simplicius legeris. τινὰς τῶν αὐτȣ͂ γραφέντων, *quasdam ab eo scriptas*. KUHN.

Τῶν νόμων τινὰ τῶν ἐξ αὐτῶν γραφόντων] Ferri hæc nequeunt, & idcirco jam olim à Gesnero tentata in hunc modum, τινὰς τῶν ὑπ᾽ αὐτȣ͂ γραφέντων. Recte omnino: nisi quod nullo prorsus jure mutavit & sustulit illud ἐξ, quod proinde etiam Doctiss. Kuhnius retinendum censuit. Et ita habuimus jam I. 22. Δῶρα τὰ ἐκ βασιλέως διδόμενα. Sed & passim ita. Cætera vero ne dubites recte à Gesnero emendata, diserte ea totidem literis exhibent Codex Sluisk. Et Regius 2083. & 313.. nisi quod in hocce ex τινὰς sublato sigma, factum dein sit τινά. Γραφέντων etiam Lugd. & Regius 3064. præferunt, qui in reliquis Vulgatæ favent. Sluiskiano Codici & Gesnero adsentiuntur Mediol. & Medicei, nisi quod hi καὶ interponunt post τινὰς. Male. PERIZ.

5 Διέφθειραν] Hoc imprimis factum per quendam Nicomachum, ut Meursius *Tract. de Solone cap.* 24 ex Lysiæ *oratione* ostendit. KONIGIUS. Scilicet Atheniensium civitas ἐψηφίζετο μὲν ἅπαντα τὰ δέοντα, καὶ νόμȣς εἶχε σπȣδαίȣς, ἐχρῆτο δὲ ȣ̓δενὶ, ὥσπερ Αναξανδρίδης ἔσκωψεν. ἡ πόλις ἐβȣ́λεθ᾽, ᾗ νόμων ȣ̓δὲν μέλει. quæ verba Aristot. *lib.* VII. *de Mor.* aut Athenienses perstringunt, aut in eos bene quadrant. Cæterum, an leges sæpius abrogandæ sint, disputat idem Philosophus *lib.* II. *cap.* 8. *Polit.* KUHN.

ΚΕΦ. κγ΄.

Ὅτι Νικόδωρος πύκτης ὢν, καὶ νομοθέτης ἐγένετο.

CAP. XXIII.

Quod Nicodorus pugil factus est legislator.

[1] Νικόδωρος δὲ ὁ πύκτης ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις Μαντινέων γενόμενος, ἀλλὰ ὀψὲ τ͂ ἡλικίας, καὶ μετὰ τὴν ἄθλησιν, [2] καὶ νομοθέτης αὐτοῖς ἐγένετο, [3] μακρῷ τοῦτο ἄμεινον πολι-

Nicodorus autem pugil inter laudatissimos Mantinensium existens, extremo ætatis suæ tempore, & exacta pugilatione, etiam legislator eis extitit, longe utiliorem se patriæ

1 Νικόδωρος] Non dubito conjuncta primo hæc fuisse antecedentibus, divisa postea ab eo, qui argumenta capitibus præposuit. Eadem deinde Fabri sententia fuit. SCHEFF. Caput hoc à superiori perperam divulsum, vere monuit Tanaq. Faber. Quæ enim istic dicta sunt, præfationis cujusdam instar nos ducunt ad hanc narrationem de *Nicodoro*, qui *Mantinensibus* leges circa tempus Artaxerxis Mnemonis condidit. PERIZ. Hoc caput cum præcedenti olim conjunctum fuisse, apparet ex Eustathio *ad Homerum Υ. Odyss.* 173. ubi, postquam pleraque capitis præc. descripsisset, addit. ὡς δὲ καὶ δίκης φύλακες οἱ Κρῆτες, δηλοῖ ὁ γράψας, ὅτι εὐνομώτατοι οἱ Μαντινεῖς ȣ̓δὲν ἧττον Λοκρῶν, ȣ̓δὲ Κρητῶν, ȣ̓δὲ Λακεδαιμονίων ȣ̓δ᾽ Αθηναίων, ὧν Σόλων νομοθέτης, ὡς Νικόδωρος Μαντινέων.

2 Καὶ νομοθέτης] Particula καὶ abest a MS. Mediceo, & Sluiskiano.

3 Μακρῷ τȣ́τȣ ἄμεινον πολιτευσάμενος] Lege τȣ͂το. Hoc caput cum superiori idem est. FABER.

Μακρῷ τούτου ἄμ.] Etiam hic recte vidit

λιτευσάμενος τῇ πατρίδι [4] τῶν κηρυγμάτων τῶν ἐν τοῖς σταδίοις. Φασὶ δὲ αὐτῷ [5] Διαγόραν τὸν Μήλιον συνθεῖναι τοὺς νόμους ἐραστὴν γενόμενον. Εἰχόν τι καὶ περαιτέρω ὑπὲρ Νικοδώρου εἰπεῖν· ὡς δ' ἂν μὴ δοκοίην καὶ τὸν ἔπαινον τοῦ Διαγόρου προσπαραλαμβάνειν, [6] εἰς τοσοῦ-

triæ hac in re præstans, quam eo, quod publice victor in stadiis *antea* renunciabatur. Ajunt tamen Diagoram Melium, à quo amabatur, ei composuisse leges. Haberem aliquid amplius de Nicodoro dicere: sed ne videar simul laudare Diagoram, hucusque

Faber legendum τοῦτο. Nam id postulat sensus, & palam probant Sluisk. Codex, & Regius 2083. Syntaxis etiam est usitata. *Infra* VII. 14. Πολλὰ δὲ καὶ Ζήνων ὑπὲρ Αθηναίων ἐπολιτεύσατο πρὸς Αντίγονον. Lugd. & Reg. 3064. legunt τούτου πολιτευσαμένου: ex quo liquet, ut error errorem parere alium soleat. PERIZ.

4 Κηρυγμάτων] Pugilum robur, palmæ, præconia Sapientioribus videntur parum bono publico prodesse. Isocr. in *Panegyr.* τῶν ἀθλητῶν δὶς τοσαύτην ῥώμην λαβόντων, οὐδὲν ἂν πλέον γένοιτο τοῖς ἄλλοις, *athletis duplo majus robur nactis nullus inde ad alios fructus recidit.* Euripides in *Autolyco.*

Τί γὰρ παλαίσας εὖ, τί δ' ὠκύπους ἀνὴρ,
Η δίσκον ἄρας, ἢ γνάθον πέισας καλῶς,
Πόλει πατρῴα στέφανον ἤρκησε λαβών;
Quid bene luctatus, quid pedibus valens,
Aut jaciens discum, aut os qui obtudit bene,
Coronam nactus urbi contulit patriæ?

Xenophanes apud Athenæum *lib.* X. οὐ πιαίνειν, inquit, ταῦτα μυχοὺς πόλεως, *non inde urbis interiora pinguescunt.* Laertius in *Solone.* ἀθληταὶ καὶ ἀσκούμενοι πολυδάπανοι, καὶ νικῶντες ἐπιζήμιοι, καὶ στεφανοῦνται κατὰ τῆς πατρίδος μᾶλλον, ἢ κατὰ τῶν ἀνταγωνιστῶν &c. *Athletæ &, dum exercentur, sumtus faciunt ingentes, & dum vincunt, nocent, magisque in fraudem patriæ, quam adversariorum coronantur.* vide quoque in Galeni operibus *Protrepticon ad artes.* Eodem modo Auctor fatetur, Nicodorum suis præconiis patriam nec meliorem nec ampliorem reddidisse. Cæteroqui notandum, Athletas olim post certamina & palmas, ætate in senium devexâ, ad capessendam rempublicam sæpe accessisse. de Gorgo Messenio Suidas tradit, eum ab athletico pulvere se traduxisse ad bonum publicum patriæ, πρακτικώτατος καὶ νουνεχέστατος εἶναι νομιζόμενος περὶ τὴν πολιτείαν. vide eum in Γοργὸς, ex Polybio in *excerpt. de Virtut. & Vit.* vid. *Indic.* in Κηρύττω. KUHN.

Τῶν κηρυγμάτων] Nescio, qui factum, ut tam perverse hæc acceperit Schefferus, qui in Indice suo verti ea voluit, *quam si in stadiis aliqua præcepisset.* Sed castigavit jam hunc illius errorem Doctiss. Kuhnius. Κηρύγματα illa, erant *renunciationes* victoriæ, quæ gloriosissimæ fuerunt apud Græcos, non tantum ipsius Victoribus, sed & Patriæ eorum, quæ ideo reduces illos magna cum festivitate excipiebat. Corn. Nepos in *præfat. Magnis in laudibus tota fuit Græcia victorem Olympiæ citari.* Hinc Plutarch. in *Solone* κήρυγμα hujusmodi jungit cum στεφάνῳ. PERIZ.

5 Διαγόραν τὸν Μήλιον] Cognominatus ita est *Diagoras* hic ab Insula *Melo*, unâ ex Cycladibus maris Ægæi; qua captâ venit Athenas, sed inde accusatus ἀθεότητος fugit, talento ab Atheniensibus proposito, si quis eum occideret, duobus vero, si quis vivum Athenas retraheret. Vide Suidam. & Ciceronem *de Nat. Deor.* III. 38. Adde, quæ Doctiss. Kuhnius de eo collegit *infra ad cap.* 31. Occurrit etiam in Edd. Valerii Maximi I. I. *ext.* 7. sed certissimo errore. Nam locutus est istic Valerius de *Protagora*, ut ostendemus aliquando ad illum Auctorem. PERIZ.

6 Εἰς τοσοῦτον διηνύσθω τὰ τοῦ λόγου] h. e. *hucusque enarrata sit hæc Historia* scil. Nicodori, διανύειν & διανύττειν notat *perficere*, *absolvere*

τοῦτον διηνύσθω τὰ τοῦ λόγου. 7 Θεοῖς γὰρ ἐχθρὸς Διαγόρας, ϗ οὔ μοι ἥδιον, ἐπὶ πλεῖστον μεμνῆσθαι αὐτοῦ.

uſque tantum oratio ſit producta. Nam diis erat infeſtus Diagoras, nec mihi jucundum eſt, amplius mentionem illius facere.

ſolvere aliquid. Actor. XXI. 7. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες. IDEM.

7 Θεοῖς γὰρ ἐχθρὸς] Vide *infr. cap.* 31. *hujus libri.* SCHEFF.

ΚΕΦ. κδ'.

Ὅτι ὁ Μίλων τὸ σῶμα ἰσχυρὸς ἦν, τὴν δὲ ψυχὴν οὐκ ἀνδρεῖος.

CAP. XXIV.

Quod Milo corpore quidem erat robuſtus, animo vero non fortis.

Ἤδη τινὲς τὴν [1] Μίλωνος τοῦ Κροτωνιάτου περιφερομένην ῥώμην [2] ἐξέβαλον, τοιαῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντες. Μίλωνος τούτου τὴν [3] ῥοιὰν, ἣν ἐν τῇ χειρὶ κατεῖχεν, οὐδεὶς τῶν ἀντιπάλων ἑλεῖν ἐδύνατο· ἡ δὲ [4] ἐρωμένη αὐτοῦ, ῥᾷστα αὐτὴν ἐξῄρει, φιλονεικοῦσα πρὸς αὐτὸν πολλάκις. Ἐκ δὴ τούτου νοεῖν ἔστι, ὅτι ὁ Μίλων ἰσχυ-

Aliqui robur Milonis Crotoniatæ, multorum ſermonibus celebratum, exploſerunt, talia de eo prædicantes. Miloni nemo adverſariorum malum Punicum, quod manu tenebat, eripere potuit. At Amica ejus nullo negotio eximebat, ſæpe cum eo contendens. Ex quo ſane intelligere licet, Milonem corpore quidem robu-

1 Μίλωνος τοῦ Κροτ.] Nobiliſſimus hic Athleta fuit, qui ſæpius Olympia, Pythia, Iſthmia, Nemea vicit. Sicuti autem hic nullus adverſariorum potuiſſe dicitur ejus Manibus extorquere Malum, ſic Baſilius Mag. *Homil. de utilitate ex Græcis*, ait, neque depelli eum ex ſcuto, probe licet uncto, potuiſſe. Vixit tempore Darii Hyſtaſpidæ: Diſcipulus fuit Pythagoræ, & Dux Crotoniatarum contra Sybaritas, quo bello Sybaris deleta eſt. Vide Diod. Sic. *lib.* XII. *pag.* 77. Mortem illius habes apud Gellium XV. 16. & Alios. Ceterum pro Ἤδη τινὲς malim ἢ δή τινες, h. e. *ſane vero.* Nam ἤδη plane in *initio Capitis*, ita ex abrupto, vix locum habet, niſi tanquam ex ἢ δὴ compoſitum conſideretur, & rem ideo ſignificet. Certe Noſter etiam in *Hiſt. Anim.* X. 28. ait, ſed in medio Capitis & alio ſenſu, quam hic: Ἤδη δὲ αὐτῶν τινες, h. e. *Jam vero quidam illorum, vel inſuper vero.* PERIZ.

2 Ἐξέβαλον] h. e. *exploſerunt*, *rejecerunt.* Ratio locutionis inde orta, quod quæ inutilia judicantur, ejiciuntur foras. Hinc paſſim in S. Script. ἐκβάλλειν ἔξω: ſed & de infante expoſito & abjecto, Anton. Lib. *Fab.* 30. Τοῦτον ἐξέβαλλεν εἰς τὴν ὕλην Denique de Hiſtrionibus in theatro, qui non placent, & ideo exploduntur, *infra* XIII. 17. ὑποκρινομένου Φρυνίχου τοῦ Τραγικοῦ τὴν Μιλήτου ἅλωσιν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέβαλον. ubi vide Cl. Kuhnium. PERIZ.

3 Ῥοιὰν] Adde Noſtrum *lib.* VI. *Hiſtor. Anim. cap.* 55. Plinium *lib.* VII. *cap.* 20. Pau-

ἰσχυρὸς μὲν τὸ σῶμα ἦν, ἀνδρεῖος δὲ τὴν ψυχὴν οὐκ ἦν.

bustum, animo tamen effeminatum extitisse.

Pausan. *Eliacis poster.* SCHEFF. Philostr. *lib.* IV. *c.* 9. *V. A.* quibus adde ex codice Konigiano Ammianum *lib.* XXX. *cap.* 14. Ælian. *H. A. pag.* 383. Pausan. *p.* 163. KUHN.

4 Ἐρωμένη αὐτοῦ] Simile exemplum *infra lib.* XII. *cap.* 58. SCHEFF.

ΚΕΦ. κέ.

CAP. XXV.

Ὅτι ἡ ἕκτη τοῦ Θαργηλιῶνος δεξιὰ τοῖς Ἕλλησιν.

Quod sexta Thargelionis Græcis fuerit auspicata.

Τὴν ἕκτην τοῦ μηνὸς [1] τοῦ Θαργηλιῶνος πολλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίαν γενέσθαι λέγουσιν, οὐ μόνον τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις πολλοῖς· αὐτί-

Sextam diem mensis Thargelionis multa & bona, non solum Atheniensibus, verum etiam multis aliis attulisse ferunt. Ne longe abeam, ea die So-

1 Τοῦ Θαργηλιῶνος] *Thargelionis*, quem alii Februarium interpretantur, alii Majum. Cælius IX. 55. Ego cum Gyraldo senserim convenire eum plerumque Aprili nostro. GESNER. Idem Plutarchus in *Camillo* non tantum de unica die, verum mense integro affirmat, exemplisque probare conatur. Porro rationes, quare hoc vel illud tempus rebus gerendis sit accommodatius, Mathematici citius quam ego dixerim, quibus omnia ad ortus syderum & occasus referre mos est. Ovidius *Fast.* I. solum eventum tradit.

> *Nonarum* (inquit) *tutela deo caret, omnibus istis*
> (*Ne fallare cave*) *proximus ater erit.*
> *Omen ab eventu est: illis nam Roma diebus*
> *Marte sub adverso tristia damna tulit.*

Adde Gellium *lib.* V. *cap.* 16. SCHEFF. Et Ed. Nihus. *lib.* II. *Fatidic. cap.* 32. KONIGIUS.

Τοῦ Θαργηλιῶνος] Male prorsus vertebatur per *Februarium:* Cui quidem respondet Θαργηλιὼν in Tabula, Menses variorum Populorum exhibente, quam in MSto quodam Ptolemæi invenit Seldenus. Sed, præterquam quod à *Februario* alienum fuit apud Veteres Tempus pugnarum Navalium, quæ tamen duæ hic *Thargelioni* adscribuntur, illæ *ad Artemisium* & *Mycalen*; jamdudum est satis superque declaratum à Viris Doctissimis Scaligero, Stephano, Petavio, Marshamo, Θαργηλιῶνα Atticorum convenire cum *Majo* potissimum. Res clara est ex Plinio *Nat. Hist.* IX. 51. ubi ait, *plurimi piscium tribus mensibus Aprili, Majo & Junio* sc. pariunt. Ea autem, ut pleraque istius Capitis, ex Aristotelis *libro* V. *Hist. An.* hausit. Ille vero *cap.* II. seu §. 79. ita hos menses nominarat, ut Θαργηλιὼν *Majo* respondeat Plinii. Τίκτουσι δὲ οἱ πλεῖστοι τῶν ἰχθύων ἐν τρισὶ μησὶ, Μουνυχιῶνι, Θαργηλιῶνι, Σκιῤῥοφοριῶνι. Et Dionys. Hal. *lib.* I. ubi is *Trojæ captæ diem* affirmat fuisse ὀγδόην φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, h. e. *diem istius mensis* XXIII. & porro ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, *septendecim diebus ante solstitium æstivum*, post quod XX. ergo dies supererant tunc Anno, & ultimo ejus Mensi. Ita vero Mensis Θαργηλιὼν isto certe anno infra Aprilem ab ipso initio dejectus fuisse debuit. Nam quia Anni ratio per Intercalationes paululum identidem variabat, hinc factum, ut non eodem modo,

τίκα γοῦν [2] Σωκράτης ἐν ταύτῃ ἐγένετο· καὶ [3] Πέρσαι δὲ ἡττήθησαν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· καὶ Ἀθηναῖοι δὲ τῇ [4] Ἀγροτέρᾳ ἀποθύουσι τὰς χιμαίρας τὰς

Socrates in lucem prodiit: & Perſæ hoc die victi ſunt: & Athenienſes Agroteræ trecentas illas capellas immolant, facientes id ex voto Miltiadis.

do, omnibus Annis, Græci vel Attici menſes reſponderent Romanis, neque vero longum nimis aberrarent, ſed ita tamen, ut hac de cauſa unus Menſis Atticorum diverſis, ſed ſibi invicem proximis, Romanorum compareтur à Scriptoribus, veluti *Poſideon* à Suida *Decembri*, at *Januario* à Plutarcho in *Cæſare*. PERIZ.

2 Σωκράτης ἐν ταύτῃ ἐγένετο] Rectè. Ita enim etiam Diogenes Laërt. *lib.* II. Naſcitur, (inquit) Socrates, ut Apollodorus ait in *Chronicis*, ſub Apſephione (leg. *Aphepſione*) 77. Olympiad. anno quarto, Thargelionis menſis ſexto, quo die luſtrant Athenienſes civitatem, Dianamque natam Delii dicunt. Plutarchus quoque *lib.* VIII. *Sympoſ.* ſexta die menſis Thargelionis Socratis natalem à ſe celebratum eſſe, memorat. Hæc σύμμικτα·*Konigiana*. Cæterum videtur hoc locò Apollodori vacillaſſe memoriâ, dum *Aphepſionem* Archonta facit Olympiad. 77. anno quarto, cum tamen ille intervallo duodecim annorum ab illo anno abſit. *Aphepſion* enim, ſub quo nonnulli natum volunt Socratem, Archon fuit Olymp. ſeptuageſimæ quartæ anno ultimo. Unde apparet, Apollodorum duas opiniones de Socratis nativitate, quarum altera ſub *Aphepſione*, altera vero ſub *Phædone*, qui ſummum Athenis magiſtratum geſſit Olymp. 77. anno quarto, natum perhibet philoſophum, in unum confudiſſe κυκεῶνα. Meurſius quidem mutilum vult eſſe hunc Laertii locum, cum Auctor utriuſque de Socratis nativitate opinionis mentionem vellet facere. Ea propter ita reſtaurat deperdita: ἐπὶ Ἀφεψίωνος ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς ἑβδομηκοστῆς τετάρτης Ὀλυμπιάδος. ἢ, ὡς ἄλλοι ἐπὶ Φαίδωνος ἐν τῷ τ. ε. τ. ε. ι. ο. hæc ille in *Archontibus*. Verum enim verò, ne nimis ſtrenuum hoc ſit remedium, quo Meurſius utitur, valde vereor. Ego malim hunc Laërtii locum ad χρονικὰ ἀγνοήματα *Caſtoris* pertinere, quam tot verbis ſine ullo fundamento textum ruentem fulcire. KUHN.

3 Πέρσαι] Pugna navali ad Artemiſium Eubœæ promontorium commiſſa, ubi Eurybiades, conſilio Themiſtoclis, cum diſperſa adhuc & incompoſita Perſarum claſſe conflixit, plurimaſque ipſorum naves demerſit. Ita patet ex ſequentibus cum ait: τὴν προτέραν ἧτταν αὐτῶν, ἧς ἐμνήσθην, τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ γεγονέναι. Cæterum de pugna ipſa vide Diodor. Sicul. *lib.* XI. SCHEFF.

4 Ἀγροτέρᾳ] Hoc eſt Dianæ. Vocabatur hoc cognomento propter ἄγραν regionem, in qua primum venationes inſtituiſſe dicitur: Pauſanias. Heſychius: Ἀγροτέραν, ὀρείαν τὴν Ἄρτεμιν. IDEM.

Ἀγροτέρᾳ] *Dianæ*, quam ita ἀπὸ τῆς ἄγρας, *à Venatione*, dictam putant, atque in ea etiam ſententia Pauſanias in *Atticis pag.* 17. fuiſſe videtur, commemorans iſtic locum, dictum Ἄγραι, ubi Diana primum *Venationi* operam dederit, & qui ideo Sacellum habuerit Ἀγροτέρας Ἀρτέμιδος. Sed verum eſt, eâ voce deſignari tantum *Ruſticam*, *in Agris agentem*. Etymol. M. Ἀγροτέρα, οὐκ ἀπὸ τοῦ ἀγρῶ, ἀλλὰ παρὰ τὸν ἀγρὸν ἀγρότερος πεποίηται. Sic de Cerva, Heſiod. Ἀσπ. 407.

Αἰγὸς ὀρεσινόμου, ἢ ἀγροτέρας ἐλάφοιο,

Capræ in Montibus paſcentis, *aut Agreſtis Cervæ*. Et ita Homerus paſſim de *Sylveſtribus* Cervis, Mulis, Apris, & Capris illud adhibet. Proprie autem ab Athenienſibus Diana hoc Epitheto colebatur. Euſtath. *ad Hom. Iliad.* Φ. *v.* 471. ὅτι δὲ καὶ Ἀγροτέρα λέγεται Ἄρτεμις ἐπιθετικῶς παρ' Ἀττικοῖς, δηλοῦσιν ἄλλοι τε, καὶ ὁ Κωμικὸς ἐν οἷς λέγει, κατὰ χιλίων τῇ Ἀγροτέρᾳ εὔξασθαι. Intelligit *Comicum* Ariſtophanem, & reſpicit locum ejus in *Equitibus*, *Actu* II. *Sc.* I. τῇ δ' Ἀγροτέρᾳ κατὰ χιλίων παρῄνεσα εὐχὴν ποιήσασθαι χιμάρων ἐσαύριον. Ubi Schol. ἰδίως οἱ Ἀθηναῖοι σέβουσι καὶ τιμῶσι τὴν Ἀγροτέραν Ἄρτεμιν. Sed & ex Comici illius ſententia dictam ita ab *Agreſti* vita, liquet ex ejus Θεσμοφορ. *pag.* 772. Τὰν δ' ἐν ὄρεσι δρυογόνοισι κόραν ἀείσατ' Ἄρτεμιν,

τὰς πεντακοσίας, κατὰ [5] τὴν εὐχὴν τοῦ Μιλτιάδου δρῶντες τοῦτο. Τοῦ δ' αὐτοῦ μηνὸς [6] ἕκτη ἱσταμένου, καὶ τὴν [7] ἐν Πλαταιαῖς μάχην [8] φασὶ γενέσθαι, καὶ

dis. Et sexta die ineuntis ejusdem mensis ajunt etiam illud ad Platæas prælium commissum esse, Græcosque vicisse. Nam priorem ab hisce (Græcis)

τερμιν Αγροτέραν. Vide ibi Scholiasten. Sed & hinc Αγραυλος quoque dicitur *ibid. pag.* 794. ὦ, μὰ τὴν Αγραυλον, εὖ φρονεῖτε, h. e. ut expl. Schol. ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐναυλοῦσαν. Eadem ratione dicebatur & à *Montibus* Ορεία apud Hesych. in *v.* Αγροτέρα & Suidam, immo & Ορειλόχη, unde Iphigenia apud Ant. Lib. *fab.* 27. appellata est Ορειλόχεια q. d. *Dianea.* Cæterum votum illud paulo ante pugnam Marathoniam hoc die à Miltiade factum, & sacrificium tot Caprarum ad Dianam pertinuit, quia Illa hoc die nata credebatur. PERIZ.

5 Τὴν εὐχὴν] Ante pugnam Marathoniam. Scholiastes *Aristophanis* in ἱππεῖς. Εξ ἱστορίας Καλλίμαχος ὁ πολέμαρχος λέγεται εὔξασθαι τῇ Αρτέμιδι τοσαύτας βοῦς θῦσαι, ὅσους ἂν φονεύσῃ βαρβάρους ἐν Μαραθῶνι. ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἐφονεύθησαν, μὴ δυνάμενος τοσαύτας βοῦς θῦσαι, ἔθυσε χιμαίρας. SCHEFF. Vide, si tanti est, quæ olim notata in *Specimine Pollucis pag.* 8. de voto *Agroteræ* l. *Venatrici* Dianæ facto, quibus addatur hic insignis locus è Xenoph. *lib.* III. *de Cyr. Exped.* εὐξάμενοι τῇ Αρτέμιδι, ὁπόσους ἂν κατακτάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ Θεῷ· ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς καθ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀποθύουσι, *votum facientes Athenienses Dianæ, quot hostes interfecissent, totidem capras se immolaturos esse: cum autem totidem invenire non possent capellas, visum est, quotannis quingentas cædere, quod etiamnum observatur.* adde Eustath. *in Odyss. pag.* 108. & *Iliad.* 1338. Ex cod. Konigiano. Meurs. in *Athen. Atticis pag.* 93. KUHN.

6 Εκτη ἱσταμένου] Græci dividunt Mensem in Tres dierum Decurias, primam ἱσταμένου μηνὸς, secundam μεσοῦντος vel ἐπὶ δέκα, tertiam φθίνοντος. Sed Vetustiores divisere Mensem in duas tantummodo partes, ἱσταμένου & φθίνοντος. Certe Hom. *Odyss.* Ξ. 162. has duas tantum memorat, Ulyssem istoc anno rediturum affirmans,

τοῦ μὲν φθίνοντος μηνὸς, τοῦ δ' ἱσταμένοιο,

quod exp. Schol. περὶ τριακάδα καὶ νουμηνίαν, h. e. *cujuscunque mensis vel exitu vel initio.* Sed & hinc Hesiod. ἔργ. 778. plusquam decimam diem, seu τρισκαιδεκάτην μηνὸς ἱσταμένοιο dicit. Significat autem ea phrasis, *mensem existentem, adolescentem, se erigentem.* Nam ita ἱστάναι passim notat *facere, ut aliquid exsistat*, ἵστασθαι *existere.* Hesiod. ἀσπ. 114.

— λιλαιόμενοι πολέμοιο φυλόπιδα στήσειν,

aventes belli certamen excitare inter se. Sic ἔαρος νέον ἱσταμένοιο apud Homerum & Hesiodum est *vere recens exorto, exsistente.* Et de Hespero Hom. *Il.* X. 318.

Οἷος δ' ἀστὴρ εἶσι μετ' ἄστρασι νυκτὸς ἀμολγῷ
Εσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ.

ubi manifeste ἵσταται ponitur pro *oritur, existit*, & *Il.* Ψ. 366.

— ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη
Ιστατ' ἀειρομένη ———

ubi Eustath. ἵστατο exponit ἀνίστατο, *surgebat, excitabatur, pulvis sub pectoribus equorum.* PERIZ.

7 Εν Πλαταιαῖς] De hac prolixe Diodorus *lib.* XI. SCHEFF. Dissentit plane Plut. in *Aristide*, ταύτην τὴν μάχην (ait) ἐμαχήσαντο τῇ τετράδι τοῦ Βοηδρομιῶνος ἱσταμένου καθ' Αθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτοὺς τετράδι τοῦ Πανέμου φθίνοντος, addens, *eo die*, suo adhuc tempore, Græcos Platæis conventum agere, & Platæenses Jovi Eleutherio sacra facere propter hanc victoriam. Sunt autem tres menses interjecti inter Θαργηλιῶνα & Βοηδρομιῶνα, qui respondet nostro *Septembri*, & Macedonum *Loo*, apud Bœotos vero & Corinthios *Panemo*, ut ex illo Plutarchi loco, & Demosth. *Or. pro Corona* constat. PERIZ

8 Φασὶ] Hoc verbum deest in MS. Mediceo, & Sluiskiano.

9 Τὴν

καὶ νικῆσαι τοὺς Ἕλληνας. 9 Τὴν γὰρ προ- | (*Græcis*) victorum cladem, cujus me-

9 Τὴν γὰρ προτέραν &c.] *Vitio non carere hunc locum putat* Schefferus, quia nusquam Auctor istius cladis fecerit mentionem; legendumque igitur, ἧς ἐμνήσθη, sensu passivo, *cujus mentio facta est*, scil. ab Aliis. Doctiss. Kuhnius non admittit passivam hanc interpretationem & *respici* ab Auctore credit *cladem ad Platæas*, *cujus paulo ante meminerit*, & *quæ utique prior sit illâ ad Artemisium.* Ego vero Schefferi conjecturam & interpretationem prorsus itidem rejicio. Sed neque intelligo, quid Cl. Kuhnius sibi velit. Certe enim pugna ad Platæas contra Mardonium, reverso jam in Asiam Xerxe, non *prior*, sed integro anno posterior fuit navali illâ ad Artemisium Eubœæ. Præterea vel sic per istam Viri Clarissimi expositionem non essent omnia *in vado*, sed legendum foret omnino τῆς ἐπ' Ἀρτ. Sed quid plura? Totius Loci hæc est sententia & constructio: *Priorem enim pugnam*, *ex qua illis* (Græcis) *discesserunt* Persæ *inferiores*, *cujus memini*, *fuisse illam*, *quæ ad Artemisium* accidit. Meminerat autem istius cladis paulo ante, κὴ Πέρσαι δὲ ἡττήθησαν &c. Sed ibi non explicuerat, quæ illa esset, neque designaverat à Loco, unde cæteroqui Nomen trahere solent Pugnæ, ut modo, ἡ ἐν Πλαταιαῖς. Id ergo hic facit. Forsan tamen abesse debeat posterius τὴν, tanquam ex repetitione postremæ syllabæ, vocabuli ἐμνήσθην, quod proxime præcedit, ortum, quod & sensio nostro, ad præclara quæque se comparanti, in mentem venerat. Certe ita multo clariora forent omnia, quippe quibus tunc simpliciter diceretur, *priorem illam cladem*, *cujus modo meminerat*, *accidisse ad Artemisium.* Porro hic dicitur ἧττων αὐτῶν, scil. Ἑλλήνων; cujus tamen Genitivi nullam habent rationem Interpretes. Vis ejus & sensus est, *clades*, *qua Persæ à Græcis sunt victi*, seu *Græcis fuere inferiores.* Sic Xenophon διὰ ἥττας ἡδονῶν κὴ ἐπιθυμιῶν, h. e. quod sæpius *vinci se patitur à voluptatibus & cupiditatibus.* Atque ita passim etiam ἧττων & ἡττᾶσθαι in eadem Syntaxi. Julian. *Or.* I. *pag.* 25. *Ed. Noviss.* μηδέποτε τῶν πολεμίων ἧττον ἔχοντα ἀπελθεῖν. Neque aliter ἐλάττωμα. Atque ita in utraque Lingua Genitivus promiscue, modo Active sumitur modo passive, seu ut modo notet eum, vel id, cujus res est, & à quo proficiscitur, vel ad quem tendit. Exemplis id probavi jam *ad Sanctii Minervam pag.* 121. In eandem sententiam Gellius IX. 12. *Metus & injuria*, *atque alia quædam id genus utroque versum dici possunt. Nam Metus Hostium recte dicitur*, *& quum timent hostes*, *& quum timentur. Injurias itidem dicimus tam illorum*, *qui patiuntur*, *quam qui faciunt. Illud etiam dictum à Virgilio eandem habet formam communicatæ ultro & citro significationis.* Et vulnere tardus Ulyxi, *quum diceret vulnus*, *non quod accepisset Ulyxes*, *sed quod dedisset.* Sed & ita accipiendum est, quod apud Tacitum *Hist* I. 46. legimus, *Ne vulgi largitione centurionum animos accenderet.* h. e. largitione in vulgus facta; Et quod apud Gellium VII. 3. Cato ait, *Ne in servitute nostra essent*, qua scil. nobis servirent. Quin apud Pomp. Melam II. 7. reperimus locutionem huic Grææ prorsus similem. Nam *Ægates* ait *Romana clade nobiles*, h. e. clade, quam Pœnis intulerunt. Minus certe durum eo est illud Æliani ἧττα Ἑλλήνων. Sed tamen quia phrasis illa Melæ suspecta est Interpretibus, & quæ ad tuendam eam ex Livio protulit Vossius, vere aliena sunt, ut ostendit istic Clariss. & Honoratiss. Collega, Jac. Gronovius, & clarius etiam liquebit, si cum Livio & Polybio conferatur Strabo *lib.* XII. *pag.* 545. & 546. idcirco non valde repugnaverim Ego quidem illis, qui Melam istic vitio memoriæ lapsum putant. Sed & quia isthæc Æliani vox ἧττα cum Genitivo notare solet & Græcis *cladem illorum*, qui eam sunt passi, atque ita Plutarchus *Apoph. Reg. & Ducum* de Fabricio, πυθόμενος τὴν ὑπὸ Πύῤῥου ἧτταν Ῥωμαίων, *quum cognovisset cladem Romanorum*, *quam à Pyrrho acceperunt.* Et in *Amat. Narr.* juxta sepulchrum Filiarum Scedasi *accidisse integram*, παντελῆ γενέσθαι ἧτταν Λακεδαιμονίων, qui ibi à Thebanis sunt cæsi: ideo sane neque ei refragabor multum, qui malit abesse hic illud αὐτῶν, ut ita legantur omnia. Τὴν γὰρ προτέραν ἧτταν, ἧς ἐμνήσθην, ἐπ' Ἀρτ. γεγ. explicentur autem, sicut à Me factum, de clade Persarum, *initio Capitis* memorata. Periz.

προτέραν ἧτταν αὐτῶν, [10] ἧς ἐμνήσθην, τὴν [11] ἐπ' Αρτεμισίῳ γεγονέναι· καὶ τὴν [12] ἐν Μυκάλῃ δὲ τῶν Ελλήνων νίκην οὐκ ἄλλης ὡμολόγηται δῶρον ἡμέρας γενέσθαι, ἢ ταύτης, εἴγε κατὰ τὴν αὐτὴν ἐνίκων καὶ ἐν Πλαταιαῖς καὶ ἐν Μυκάλῃ. [13] Καὶ Αλέξανδρον δὲ τὸν Μακεδόνα, τὸν Φιλίππου παῖδα, τὰς πολλὰς μυριάδας τὰς τῶν βαρβάρων φθεῖραι καὶ αὐτὸν λέγουσιν ἕκτῃ ἱσταμένου, [14] ὅτε

memini, fuiſſe illam ad Artemiſium: neque vero *partam* ad Mycalen Græcis victoriam alterius, quam hujus, diei munus fuiſſe conſtat; ſiquidem eodem die vicerunt & ad Platæas, & ad Mycalen. Item Alexandrum Macedonem, Philippi filium, etiam Hunc complures illas Barbarorum myriadas fudiſſe dicunt ſextâ ineuntis *menſis*, quando etiam Darium

10 Ης ἐμνήσθην] Non puto vitio carere hunc locum. Quomodo enim ſic loquatur, qui cladis hujus mentionem fecit nullam? Puto igitur legendum, ἧς ἐμνήσθη, & reddendum, *cujus facta mentio*, videlicet ab aliis. SCHEFF. In vado eſt lectio vulgata. Nam τὸ ἧς ἐμνήσθην reſpicit cladem Perſarum ad Platæas, cujus paulo ante mentio injecta erat, & quæ utique prior illâ ad Artemiſium. Neque facilè conceſſerim τὸ ἐμνήσθην *paſſive* apud Græcos ἀττικωτέρως accipi. KUHN.

11 Επ' Αρτεμισίῳ] Macedones *Majum* menſem *Artemiſium* vocant. Eſt & mons Arcadiæ hoc nomine, & *Artemiſium* promontorium Eubœæ. GESNER.

12 Εν Μυκάλῃ] Monte Joniæ. Vide prædictum *loco antea laudato*. Item Juſtinum *lib.* II. *cap.* 14. SCHEFF. Cæterum Herodotus quoque in *Calliope* aſſerit, eodem die Platæenſe & Mycalenſe prælium commiſſum, τὸ μὲν ἐν Πλαταιῇσι πρωῒ ἔτι τῆς ἡμέρας ἐγίνετο, τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ περὶ δείλην, *pugnatum ad Platæas eſt ſummo mane*, *in Mycale vero veſperi*. Et in *Vrania:* ad Thermopylas & Artemiſium eodem die σύῤῥαξις Martia fuit. KUHN.

Εν Μυκάλῃ] Prælium hoc fuit Navale ad promontorium *Mycalen* in Jonia, non longe ab Epheſo, & inſula Samo. Obſervanda autem locutio ἐν Μυκάλῃ, & ἐν Πλαταιαῖς, h. e. *prope Mycalen*, *juxta Platæas*. Sæpe enim Nomina Locorum etiam τὴν περίχωρον denotant, vel propinqua iſtorum locorum. Noſter *infra* XII. 57. Λίμνη ἐν Ογχηστῷ. *Lacus apud Oncheſtum*. Vide ibi & Notas. Et XIII. 16. Απολλωνιάται πόλιν οἰκοῦσι γείτονα Επιδάμνου ἐν τῷ Ιονίῳ κόλπῳ. h. e. *ad ſinum Jonium*, vel in littore ejus, plane ut paſſim *Pontus* etiam pro regionibus Ponto Euxino vicinis ponitur. Polyæn. I. 30. 3. Οἱ Ελληνες νικήσαντες ἐν Σαλαμῖνι, de Græcis pugna navali victoribus, non in ipſa vere inſula, ſed *ad* inſulam *Salamina*. Similiter Latini, Suet. *Cæſ.* 25. *IN Britannia claſſe vi tempeſtatis prope abſumpta. Cap.* 36. *P. Dolabella claſſem IN Illyrico amiſit*. Obſequens *cap.* 85. *IN Numantia res male geſtæ*, *exercitus Rom. oppreſſus*. Ubi Schefferus, *ſe id non intelligere* ait, quia qui male rem gerit *IN Numantia*, eum IN ipſa quoque Urbe conſtitutum fuiſſe oporteat, Romani autem extra eam fuerint. Corrigit ergo *Numantiam*, vel *in Numantiam*. Perperam prorſus. Nam & ita Obſeq. *cap.* 51. *IN Sicilia inſulam natam* memorat, quod Livius XXXIX. 56. *haud procul Sicilia*. Idem Obſeq. *cap.* 96. *Priverni terra ſeptem jugerum ſpatio in cavernam deſedit*, h. e. non in oppido ipſo, ſed ejus ſuburbano agro. Sall. *Jug.* 15. *Ne ſe alium putarent*, *ac Numantiæ cognitus eſſet*. h. e. ad Numantiam. PERIZ.

13 Καὶ Αλέξανδρον] MS. B. hic novum facit caput cum inſcriptione tali, περὶ Αλεξάνδρου βασιλέως. SCHEFF. Plut. vide in *vit. Alexandri*, & Nihus. *Fatid. cap.* 32. *codex* KONIGIAN.

14 Οτε καὶ Δαρεῖον καθεῖλεν] Peſſime verſum erat, *quum Darium caperet*, qui fugâ utique etiam ex ultimo prælio evaſit, & in fugâ à ſuis, Beſſo & Nabarzane, vinctus vulneratuſque periit. Καθεῖλε ergo notat hic, Vel, *de Regno* ſeu *Imperio dejecit:* quomodo Dionyſ. Halic. *lib.* IX. τὴν Ρωμαίων καθελόντες ἀρχήν· Et Julianus *Orat.* I. *pag.* 45. *extr.* ἐπει-

[14] ὅτε καὶ Δαρεῖον [15] καθεῖλεν Ἀλέξανδρος. [16] Καὶ ὁμολογοῦσι τοῦ [17] αὐτοῦ μηνὸς πάντα. [18] Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν [19] Ἀλέξανδρον, καὶ γενέσθαι, καὶ ἀπελθεῖν τοῦ [14] βίου, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, πεπίστευται.

rium debellavit Alexander. Et tradunt pariter, omnia hæc hujus esse mensis. Ipsum etiam Alexandrum eodem die & genitum, & è vita exiisse, receptum est.

ΚΕΦ.

CAP.

δὴ τὴν Περσῶν καθεῖλε δύναμιν, *postquam Persarum Potentiam sustulit.* sed disertissime Lucas *Euang.* I. 52. Καθεῖλε Δυνάστας ἀπὸ θρόνων. Vel certe, *fecit* suis victoriis, *ut tolleretur tandem è medio.* Sæpe enim *Facere* Res vel Homo dicitur, qui non ipse Facit, sed Facti causam dedit. Sic Hyperides apud Longin. περὶ ὕψους *cap.* 15. τοῦτο τὸ ψήφισμα οὐχ ὁ ῥήτωρ ἔγραψεν, ἀλλ' ἡ ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη. Valer. Max. I. I. 4. *Apex è capite prolapsus Sulpicio sacerdotium abstulit.* Cæterum Victoriam hanc Alexandri in alios menses conjiciunt Plutarchus, Arrianus, Aliique. De sensu vocis καθελεῖν in hoc loco, vide etiam Freinsh. *ad Curt.* III. 8 23. & Illustriss. Spanhemium *ad Julianum pag.* 212. Vide & *infra ad* III. 23. Periz.

15 Καθεῖλεν] Videtur de pugna ad Arbelam loqui. Atqui ex ea Darius salvum se eripuit? teste Curtio *lib.* IV. *cap.* 14. Puto eos sequi, qui scribunt statim altera post prælium die Alexandrum Dario supervenisse, multis quidem vulneribus confosso, adhuc tamen spiranti. Quos inter est Justinus *lib.* XI. *cap.* 15. Diodorus Siculus *lib.* XVII. Arrianus I. *cap.* 5. Scheff. Auctor *lib.* VI. *cap.* 25. *de Hist. An.* suam sententiam hunc in modum prodidit. Δαρείῳ τῷ τελευταίῳ Περσῶν βασιλεῖ ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον μάχῃ βληθέντι ὑπὸ Βήσσου καὶ κειμένῳ, πάντων τὸν νεκρὸν ἀπολιπόντων ὁ κύων ὑπ' αὐτοῦ τραφεὶς παρέμεινε μόνος πιστὸς &c. *Dario, ultimo Persarum regi, in prælio cum Alexandro â Besso vulnerato jacentique, canis ab eo enutritus solus aderat fidus custos, reliquis omnibus mortuum deserentibus.* Kuhn.

16 Καὶ ὁμολογοῦσι &c.] Miror profecto sollicitari hæc à Viris Eruditis, Fabro & Scheffero. Ellipsis enim in his usitata est vel Infiniti εἶναι, vel Participii ὄντα. Sic *supra* II. 13. Α παρὰ τοῦ Ανύτου ὡμολόγητο, h. e. *quæ ab Anyto esse profecta constat.* Plenius *infra cap.* 44. Θέωνος τοῦ ζωγράφου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ὁμολογεῖ τὴν χειρουργίαν ἀγαθὴν οὖσαν. Periz.

17 Αυτοῦ μηνὸς πάντα] Lege ταῦτα. ridiculum enim sit credere sic scriptum ab Æliano. Faber. Videtur tamen scripsisse utrumque, τοῦ αὐτοῦ μηνὸς πάντα ταῦτα καὶ αὐτὸν, alterumque ob similitudinem literarum esse omissum tanquam superfluum. Scheff. Vulgata lectio οὐ κεῖται. Kuhn.

18 Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Ἀλέξανδρον] De tempore Mortis Alexandri vide Freinshem. *ad Curtium* X. 5. 6. Periz.

19 Ἀλέξανδρον] Vide Plutarchum *Symp. lib.* VIII. *prob.* I. Anon. *desc. Olymp.* CXIV. Anno I. Diog. Laertium *lib.* VI. Scheff.

ΚΕΦ. κϛ'.

Περὶ Ὑπερβορείου Ἀπόλλωνος, καὶ περί τινων παρὰ Πυθαγόρου θαυμασίων.

CAP. XXVI.

De Hyperboreo Apolline, & quibusdam Pythagoræ mirabilibus.

1 Ἀριστοτέλης λέγει 2 ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν 3 τὸν Πυθαγόραν Ἀπόλλωνα

Aristoteles dicit, à Crotoniatis Pythagoram Apollinem Hyper-

1 Ἀριστοτέλης] Ubi? Non enim reperitur, quantum scio, in iis operibus, quæ hodie extant. Forte legendum est Ἀριστόξενος. Is enim libros scripsit de vita Pythagoræ, multum laudatos à Laërtio, Porphyrio, Gellio, & aliis. Nisi forte fuit in libris Aristotelis *de Philosophia Pythagorica*, quos Iamblichus laudat *cap*. 6. Sed apud Laërtium in *Catalogo librorum Aristotelis* non videas τὰς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας, verum περὶ τῶν Πυθαγορείων, ut prope dubitem, num & in Jamblicho sese recte habeat scriptura. Sed de hac re rectius videbo in *libris de vita & Philosophia Pythagorica*, si vitam viresque Deus dederit. SCHEFF. Lectio vulgata extra aleam est. Multa enim scripsit Philosophus Laertio non memorata. v. Meurs. *in Apollon. Hist. Commentit. pag.* 129. KUHN. Maximopere fallitur Cl. Schefferus, qui Ἀριστόξενος pro Ἀριστοτέλης hoc loco reponit; in sequentibus enim ab Æliano vocatur ὁ τοῦ Νικομάχου: Ἀριστόξενον vero Spinthari filium fuisse constat cum ex Diogene Laertio *lib.* 11. *Segm.* 20. tum ex aliis Scriptoribus, quos *ad Laertium* recenset Doctissimus Menagius.

2 Ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν] Τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ait Laertius in *ejus vita*. Nempe & Crotoniatæ erant, apud quos vivebat, cum ei primum nomen hoc imponeretur, & discipuli ejus id faciebant. Autor autem eis fuit Abaris Hyperboreus, dum similem Pythagoram Apollini suo dixit. vide Jamblich. *vita Pyth. cap.* 19. SCHEFF. Et Porphyrium in *vita ejusdem*, ubi ait Pythagoram aureo ostenso femore Abaridi fidem fecisse, se esse illum ipsum Apollinem Hyperboreum, cujus erat sacerdos Abaris. Ita mutuum muli! KUHN.

3 Τὸν Πυθαγόραν Ἀπόλλωνα &c.] Etiam hic Locus indicio est, quam non semper credendum sit MStis, sed sæpe contra eos, ex ipsa Historia, priscis Auctoribus sua sit restituenda Lectio. Etenim Codices mei pariter hic non legunt τὸν Πυθαγόραν, sed Πύθιον: atque ita etiam Romana Ed. exhibet, haud dubie, quia in suis quoque Codd. ita invenit Editor. Neque aliter Vultejus vertit. Gesnerus omnium primus ex Laërtio Πυθαγόραν in Marginem, & Versionem suam intulit. Quæ emendatio æque certa est, ac si è MStis esset hausta, tantoque pulchrior, quod à varia eruditione & lectione est profecta. Secuti ergo eam Tornæsius & Reliqui in Textum quoque τὸν Πυθαγόραν admiserunt. Neque vero solus id Laërtius postulabat, sed & Alii, qui Vitam Pythagoræ scripserunt, Jamblichus, Porphyrius seu Malchus, Apollonius Dyscolus, & hic quidem itidem, ut Noster, ex Aristotele Historiam hanc narrans. Nempe Abaris Sacerdos Apollinis Hyperborei veniens in Italiam dicitur Pythagoram assimulasse suo Apollini, immo affirmasse, esse ipsum illum Apollinem, & vicissim Pythagoras fecisse ei rei fidem, ostendendo femur aureum &c. Vide Jamblichum in *Vita Pythag. cap.* 19. & 28. Apollo autem iste, licet idem, qui Græcus, alia illic ratione colebatur, quam in Græcia, immo Asinorum sacrificiis, quæ Græci rejiciebant, Anton. Lib. *Fab.* 20. & Pindarus *Od.* 10. Sed & ab Hyperboreis Græcus Apollo, primitiis missis Delum, colebatur, Pausan. *Atticis p.* 30. & Herodot. IV. 33. Vide & *infra ad* III. I. *extr.* Immo ipsum etiam Templum & Oraculum Delphicum ab iis ex nonnullorum sententia exstructum fuit, Paus. in *Phocicis pag.* 120. 121. Credebantur autem Hypeborei

λῶνα Ὑπερβόρειον προσαγορεύεσθαι. Κἀκεῖνα δὲ [4] προσεπιλέγει ὁ τοῦ Νικομάχου, ὅτι τῆς αὐτῆς ἡμέρας ποτὲ, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, καὶ ἐν Μεταποντίῳ ὤφθη ὑπὸ πολλῶν, [5] καὶ ἐν Κρότωνι τῷ ἀγῶνι

perboreum cognominari. Sed & hæc addit ille Nicomachides: Quod aliquando eodem die & eadem hora visus sit à multis & Metaponti, & Crotone, ludis surgens: ubi etiam alterum Py-

rei habitare longe supra Scythas, immo supra ipsum Boream. Liquet id ex itinere sacrorum, quæ deportabantur, quæque Scythæ deferenda ulterius accipiebant ab Issedonibus, hi ab Arimaspis, isti vero demum ab Hyperboreis, supra illos ergo omnes sitis. Vide Pausan. in *Atticis*. Sed & Idem in *Eliacis A. pag.* 154. Hyperboreos ait εἶναι ἀνθρώπους, οἱ ὑπὲρ τὸν ἄνεμον οἰκοῦσι, τὸν βορέαν. Adde Suidam, Pomp. Melam. III. 5. Plin. *Nat. Hist.* IV 12. Sed recte ea explodit Herodot. IV. 32. & 36. Ego vero putem, *Hyperboreos* antiquissimis temporibus, quibus maxime adscribuntur, appellatos potissimum eos, qui ex Asia per Septrentionem promotis sedibus & erroribus suis tandem penetrarunt in Græciam, & Sacra istic instituerunt: Deinde vero omnes eos, qui ultra Septentrionales in Europa populos, Græciæ vicinos & cognitos, habitabant, id quod confirmat Strabo *lib.* I. *pag.* 62. & XI. *pag.* 507. Rudbekius in *Atlantica cap.* 9. ad suam unice refert Sueoniam, & ipsum Hyperboreorum nomen non ex Græca, sed ex Sueonica Lingua derivat, quasi *Ufwerborne*, seu *Uferborne*, h. e. illustres & celso loco natos. Verum illud quidem pro lusu ingenii, suæ gentis antiquitati studentis, habendum est sine dubio. Certum mihi ex iis, quæ dixi, & vel maxime ex diversissimo situ per Asiam atque Europam, qui *Hyperboreis* assignatur à diversis Scriptoribus Græcis, fuisse illud, non Unius Gentis Proprium, sed Commune omnium Gentium Græcis ignotarum, & in Septentrionem remotissimarum, Nomen. Vere Strabo I. *pag.* 62. *Hyperboreos* ait quosvis βορειοτάτους fuisse. Et *lib.* XI. *pag.* 507. antiquissimos Græcos vocasse *Hyperboreos*, *Sauromatas & Arimaspos*, τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου, καὶ Ἴστρου καὶ Ἀδρίου κατοικοῦντας, *illos qui supra Pontum Euxinum*, *Istrum*, *& Adriam ipsam habitant.* Etenim Ὑπερβόρειοι, notat proprie *plane Boreales*, ut ὑπερνότιοι *Australes*. Hinc Dionysius Periegetes Ponto Euxino tribuit *v.* 151. duo promontoria, quorum

Ἡ μὲν ὑπερνοτίη, τήν τε κλείουσι Κάραμβιν,
Ἡ δὲ βορειοτέρη.

alterum est prorsus ad Austrum maris Euxini, quod vocant Carambin, *alterum Septentrionalius.* Herodotus tales negat *Hyperboreos*, quales memorant Poetæ, & Mythologi, h. e. *ultra ventum Boream sitos.* Et in eo assentientem habet Strabonem ipsum *lib.* VII. *pag.* 295. ubi illos Scriptores appellat μυθοποιοῦνται τὰ Ῥιπαῖα ὄρη καὶ τοὺς Ὑπερβορέους, *fabulosos, qui montes Riphæos & Hyperboreos commenti sunt.* Nam supra *Ripheos* montes collocarunt Mythologi suos *Hyperboreos.* Velle bona fide, ut Japheti Familia, postquam ex Asia transiit in Europam, continuò cursu contenderet semper in Septentrionis frigora, relictis melioribus identidem & mollioribus Locis, usque dum venerit in Sueoniam, ac inde postea demum colonias miserit versus Meridiem, ac plerasque tunc Græciæ, immo totius Europæ, etiam quasdam Asiæ, gentes condiderit, & Reges genuerit, id vero quid aliud est, quam suaviter delirare? Etyma porro ejusmodi in qua tandem lingua reperiri non possint & majorem quidem habentia speciem, quam *Hyperborei* habent ab *Ufwerborne* deducti? PERIZ.

4 Προσεπιλέγει] Sic & Lugd. Codex. Sed quid sibi velit Sluisk. ostentans προσυνῶς λέγει, nescio: nisi forte πρὸς τούτοις λέγει, quod penè putem. Voluit haud dubie προσηνῶς, *suaviter.* Plutarchus *de Adul. & Amico Disting. in extr.* de Medicis, *Neque enim illi secantes quid*, *relinquunt affectam partem in dolore*, ἀλλ' ἐνέβρεξαν προσηνῶς, *sed leviter*, *molliter*, *aliquid instillant.* Diodorus Sicul. *lib.* V. *p. m.* 312. Προσηνῶς ἐνδιατρίβειν τόπῳ, *lubenter commorari in loco quodam.* Et *lib.* I. *p.* 8. τὴν βοτάνης τὴν προσηνεστάτην, *suavissimam ex herbis.* IDEM.

5 Καὶ ἐν Κρότωνι] Jamblichus habet, ἐν Ταυρομενίῳ τῆς Σικελίας. SCHEFF. Lucian. in *Dial. Mort.*

ἀγῶνι ἐξανιςάμενος, ἔνθα καὶ [6] τ̃ μηρῶν ὁ Πυθαγόρας παρέφηνε τ̃ ἕτερον [7] χρυσοῦν. Λέγεται καὶ ὁ αὐτὸς, ὅτι [8] ὑπὸ τ̃ Κῶ-

Pythagoras femur oſtendit aureum. Dicit idem ille, quod Coſam fluvium tranſiens appellatus ſit. Et multos ait hanc

Mort. ad Pythagoram, χαῖρε, inquit, ὦ Εὔφορβε, ἢ Ἄπολλον, ἢ ὅ,τι ἂν ἐθέλῃς, *ſalve o Euphorbe, vel Apollo, aut quicunque tandem eſſe velis.* Romana editio legit πύθιον Ἀπόλλωνα pro Πυθαγόραν. A. male. Dictus autem Apollo eſt, quod illum Apolline ſatum crediderint, ut etiam Noſter innuit *lib.* IV. *cap.* 17. Hoc nomine & Auguſtus in *Inſcriptionibus lapidum* ſalutatur APOLLO DIVUS. v. Sueton. in *vita ejus cap.* 91. Cæterum Pythagoras etiam hominibus, malè credulis perſuaſerat, ſibi *Apollinem apparere, ſeque ipſum confiteri*, ἑαυτῷ τ̃ Ἀπόλλωνα ἥκειν, ὁμολογοῦντα, ὅτι αὐτὸς εἴη. Philoſtratus *lib.* I. *de Vit. Apollon. cap.* I. KUHN.

Καὶ ἐν Κρότωνι, τῷ ἀγῶνι ἐξανιςάμενος] Cenſeam excidiſſe hic καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ, idque ex IV. 17. ubi Auctor eadem & iiſdem pene verbis ait, τ̃ γὰρ αὐτῆς ἡμέρας ὤφθη, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, ἐν Μεταποντίῳ, καὶ ἐν Κρότωνι, καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ παρέφηνε χρυσοῦν τ̃ ἕτερον τ̃ μηρῶν. Atque ita & Plutarch in *Numa*, à Scheffero jam citatus, & Amm. Marcell. XXI. 16. *femur ſuum aureum apud Olympiam ſæpe monſtrabat.* Adde, quod dicatur *femur oſtendiſſe* τῷ ἀγῶνι ἐξανιςάμενος, quod videtur certe in *Olympiam* quam maxime convenire. Nolim tamen, quod de *Olympia* dixi, pertinacius affirmare, quia Apollon. Dyſcolus *cap.* 6. itidem Ariſtotelem ſecutus, tradit Pythagoram, eadem die & hora, Crotone ſimul ac Metaponti viſum, ac dein ſubdit, non addens, Ubi, *ex Theatro ſurgentem, oſtendiſſe femur.* Cæterum poterat ita variis in locis Pythagoras eadem hora eſſe, & conſpici, quia accepiſſe dicebatur ab Abari Hyperboreo jaculum Apollinis, cui Abaris ille inequitans per aërem ſupra montes & maria volitabat celerrimo motu, unde & αἰθροβάτης cognominabatur. Vide Jamblich. *de Vita Pyth. cap.* 19. & 28. De jaculo illo Abaridis μυθολογουμένῳ etiam Herodot. *lib.* IV. & Suidas in *v.* Ἄβαρις. Inde vero ad Palmerinos, & ejus notæ Heroas, Ineptuli Romanenſium fabularum Auctores ſequiori tempore, ſimilia tranſtuliſſe videntur. PERIZ.

6 Τῶν μηρῶν] Plutarchus in *Numa.* Καὶ Πυθαγόρας δοκεῖ τ̃ μηρὸν ἀποφῆναι χρυσοῦν ὀλυμπιᾶσι, διαπρεδυόμενος τὴν πανήγυριν. Adde Lucian. in *Somnio* ſive *Gallo*, & Iamblich. in *vita ejus.* SCHEFF. Nec res ipſa ſani aliquid habet. Abaris enim Olympiad. 3. in Græciam venit ê Scythia: Pythagoras autem natus anno 2. Olympiad. 53. qui igitur potuit femur oſtendere Abaridi nondum natus Pythagoras? KUHN.

7 Χρυσοῦν] Origenes conſentiens in cæteris *femur* ait fuiſſe *eburneum* vide *l.* VI. *contra Celſum.* SCHEFF. Scilicet in diverſa eunt ſæpe Auctores, in hiſtoria de Pythagorâ, ſuos quisque ſecuti duces. Ita Noſter à Coſa fluvio, alii à Neſſo compellatum Pythagoram ajunt. Porphyrius in *vita Pythagoræ* inquit, Καύκασον ποταμὸν hoc feciſſe. Ubi forte ex noſtro legendum Κῶσαν. Valde igitur lubricum eſt, certi aliquid in tanto opinionum divortio definire, aut criticam manum textui injicere. KUHN.

8 Ὑπὸ τὸν Κῶσαν] Apollonius de Pythagora. καὶ ὑπὸ τ̃ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων σὺν ἄλλοις, ἤκουσε φωνὴν μεγάλην ὑπὲρ ἀνθρώπων, Πυθαγόρα χαῖρε. *Et hoc narrat Apollonius authorem laudans Ariſtotelem. Itaque emenda ex hoc loco Ælianum, & lege:* ὑπὸ τ̃ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων. Hæc Caſaubonus *ad Laërtii Pythag.* Retinerem ego tamen, quod Interpres habet & Laërtius: τὸν Νέσσον. Ita enim & Iamblichus *Vita Pyth.* Μετὰ τοῦτο τοίνυν ἐκεῖνος Νέσσον ποτὲ τὸν ποταμὸν σὺν πολλοῖς τ̃ ἑταίρων διαβαίνων προσεῖπε τῇ φωνῇ &c. Adde quæ notavit Blancardus *ad Arrian. lib.* I. *pag.* 3. 4. Eruditiſſ. Menagio *in Laert. pag.* 209. placebat ὑπὸ τ̃ Κάσα ποταμοῦ qui & poſt προσειρῆσθαι πάντων, addit, χαῖρε Πυθαγόρα. ex Porphyrio, Iamblicho & aliis. SCHEFF. Non puto hac mantiſſa opus eſſe. πάντων enim refertur ad præcedentia, illam ſcilicet compellationem, de qua dictum. Cæterum verba, ὑπὸ τὸν corrigi malim ex Noſtri *cap.* 17. *lib.* IV. legique ὑπὸ τ̃ Κάσα ποταμοῦ &c. *à fluvio Coſa trans-*

Κῶσαν ποταμὸν διαβαίνων προσερρήθη. Καὶ πολλούς φησιν ἀκηκοέναι τὴν πρόσρησιν ταύτην.

hanc appellationem audivisse.

transiens compellatus est. KUHN.

Ὑπὸ τὸν Κῶσαν ποταμὸν] Casaubonus ad Laertium legit, ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ, alii ὑπὸ Νέσσον: idque ex Jamblicho. Quid si idem fluvius binominis fuerit? Ceterum error hic est; nam istud (ὑπὸ) positum fuit pro ποτὲ, nil verius, emenda igitur, & pro sapiente feceris. FABER.

Ὑπὸ τὸν Κῶσαν ποταμὸν] Assentior, quod ad Syntaxin, vel Menagio, Scheffero, Kuhnio, restituentibus ex IV. 17. Ὑπὸ τοῦ Κώσα ποταμοῦ: Vel Fabro legenti, sensu sane optimo, ὅτι ποτὲ τὸν Κ. Sed quis fuerit ille Fluvius in hacce Historia, quum tam diversis appelletur modis, (Vide Menag. *ad Laërtium*) incertissimus sum. Laërtius & Jambl. *Nessum* nominant, idque Nomen ex iis receptum erat in Versionem Æliani. At quis ille *Nessus*? Nempe remotus vel in Thraciam, vel in Illyricum, procul à Vita & Amicis Pythagoræ, qui magno numero audivisse dicuntur hanc Fluvii illius salutationem, & tamen ne istic quidem *Nessus* dictus, sed *Nestus*. Porro Porphyrii Codices Fluvium hunc vocant *Caucasum*, Καύκασον, corrupto haud dubie Nomine, sed cujus tamen vestigia apparent etiam in Codd. Apollonii Dyscoli, ubi legitur, ὑπὸ τοῦ κατὰ Σάμον ποταμοῦ διαβαίνων. Nihili autem & hoc est. Ælianus tandem nominat Κῶσαν vel Κόσαν, quali nomine Fluvium ignorari ab Aldobrando *ad Laërtium* miror, quum in ipsa fuerit Italia, in Lirim illabens in finibus Campaniæ versus Latium. Sed & ille nimis remotus à Metaponto aut Crotone. Quid ergo? Vix dubito in tot diversis & pariter corruptis appellationibus latere Nomen obscuri Fluminis juxta dictas Urbes, ubi Pythagoras habuit suos Amicos & Comites, & forsan vel Κασουέντου, juxta Metapontum, vel potius Κριμίσου inter Crotona & Sybarin, vel denique Καικίνου, juxta Locros Italiæ, de quo vide *infra* VIII. 13. & Thucyd. *lib.* III. *cap.* 103. PERIZ. Parens meus pro ὑπὸ malebat ὑφ' ἕω.

ΚΕΦ. κζ'.

Ὅτι Ἀννίκερις ἱππεὺς δεξιός· καὶ ὅτι ὑπὲρ μικρῶν λίαν σπουδάζων, τὰ μεγάλα ὀλιγωρεῖ.

CAP. XXVII.

Quod Anniceris eques bonus: & quod qui parvis rebus nimiam operam tribuit, negligit majora.

[1] Ἀννίκερις ὁ Κυρηναῖος [2] ἐπὶ τῇ ἱππείᾳ μέγα ἐφρόνει, καὶ ἁρμά-

Anniceris Cyrenæus ob artem equitandi & curruum regendorum

[1] Ἀννίκερις] Eadem Lucianus in *Encomio Demosth.* meminit hujus *Anniceridis* Aristid. quoque *Orat.* II. *Platon.* SCHEFF. Merito iste Anniceris a Platone arguitur ματαιοτεχνίας. ὁπόσοις γὰρ τῶν ἐπιτηδευμάτων οὐκ ἔστι τὸ τέλος βιωφελές, ταῦτ' οὐκ εἰσὶ τέχναι. οἷον τότε πετευρίζειν, καὶ βαδίζειν ἐπὶ σχοινίων λεπτῶν, ἐν κύκλῳ τε περιδινεῖσθαι μὴ σκοτούμενον, οἷα τὰ Μυρμηκιάδου τοῦ Ἀθηναίου καὶ Καλλικράτους τοῦ Λακεδαιμονίου, *cujuscunque enim studii finis non facit ad vitam bene agendam, illud non venit in artium censu. ut sunt, tesseras bene jacere, per funes tenues ambulare, in circulum verti sine vertigine capitis.* (adde currum ita in gyrum circumagere, ut eadem maneat orbita) *huc pertinent opera Myrmeciadis Atheniensis & Callicratis Lace-*

μάτων ἐλάσαι. Καὶ δή ποτε καὶ ἐβουλήθη Πλάτωνι ἐπιδείξασθαι τὴν τέχνην. Ζω-

rum peritiam magnifice de se sentiebat. Voluit igitur quodam tempore speci-

dæmonii. Hæc Auctor *protrept. ad artes.* Eruditiss. Reinesius *ep.* 43. *ad Daumium* arguit erroris Marsil. Cognatum, quod συνέμπτωσιν Anniceridum non animadvertit. *Vixere enim*, inquit, *duo, quos erui, uno seculo, sed alter post alterum annis ferè octoginta* & in *Appendice* addit; *Anniceris Philosophus Paræbatæ discipulus, à quo* Ἀννικέρειοι, *alius fuit, & junior, quam Anniceris Cyrenæus* ὁ λυτρωσάμενος τὸν Πλάτωνα, *hunc in Platone memorat Laërtius, illum in Aristippo. Ambos confundit lib.* III. *cap.* 17. *Observ. Cagnatus.* Hæc ille *l. c.* Verum, si Laërtium sequimur, unus tantum fuit Anniceris, qui & Platonem redemit & Paræbatæ discipulus fuit. Nam in *vitâ Aristippi*, Ἀννίκερις, â quo Ἀννικέρειοι, *Diogeni* est ὁ Πλάτωνα λυτρωσάμενος æque ut in *Platone.* quæ nota, duobus locis repetita unum eundemque *Annicerim* designat. Fuit scilicet equis & aurigationibus more patrio deditus *Anniceris* adhuc junior, sed postea, fortè Platonis admonitione melior redditus, missis phaleris, ad philosophandum appulit animum. Ita in *Vit. Philosophor.* ex pugile, sculptore, mercatore aliisque legimus philosophos natos esse. *Plato*, inquit Servius *in* VI. *Æneid. ab humerorum dictus est latitudine, quam Græci* Πλάτος *vocant* (v. Nostrum *lib.* II. *cap.* 10.) *Athleta enim fuit, qui post omnium victoriam se Philosophiæ dedit.* Hujusmodi mutationem vitæ in *Anniceride* crediderim accidisse, nec opus esse duos ex uno procudere Annicerides. KUHN.

Ἀννίκερις ὁ Κυρηναῖος] Celebris hic fuit ex eo, quod Platonem, jussu Dionysii Majoris Siciliæ Tyranni abductum, & venumdatum, redemerit; Vide Diog. Laërt. in *Platone.* Quæritur autem inter Eruditos, an idem sit, Hic, & Ille, qui inter Cyrenaicos peculiari sectæ nomen dedit *Annicereorum.* Et habent, qui id affirmant, faventem sibi Laërtium in *Aristippo*; Nisi tamen is hac parte corruptus sit, ut sane censet Menagius. Contra enim Olympiodorus in *Platonis Vita.* Annicerin hunc, qui Platonem redemit, dicit navigasse tunc in Elidem, ut in Olympiis certaret quadrigis, & addit *Aristidem* dicere solitum, *Nemo Annicerin novisset, nisi is Platonem redemisset.* Verba Aristidis occurrunt apud Photium *Bibl. p.* 1297. ubi ita Aristides alloquitur Platonem. *Vendente te Pollide nemo Græcorum emit*, Λίβυς δὲ ἄνθρωπος, Ἀννίκερις ὄνομα, ὃν οὐδὲ ἠπίστατο ἀνθρώπων οὐδεὶς, εἰ μὴ ταῖς σαῖς συμφοραῖς ἀπεχρήσατο. Νῦν δὲ οὐ Πλάτωνα ἐπρίατο, ἀλλὰ δόξαν ἑαυτῷ, καὶ τὸ γιγνώσκεσθαι. *Sed Libys quispiam te emit, nomine Anniceris, quem neque hominum quisquam nosset, nisi tuis calamitatibus fuisset usus. Nunc vero non Platonem emit, sed gloriam sibi & nomen.* Manifesto hæc sunt, ut putem, argumento, non fuisse ergo hunc aliis rebus, & quidem Philosophicis disciplinis, adeo Celebrem, ut etiam sectam ab se nominatam relinqueret. Quin & Ratio temporis vix videtur illud concedere; siquidem iste Annicereorum progenitor vixit demum tempore Alexandri. Diserte Suidas, ἦν δὲ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου. Plato autem floruit tempore Artaxerxis Mnemonis, & venditus ac redemptus est minimum L. annis ante mortem Philippi, vel initia Alexandri. Confirmatur hæc Ratio etiam ex successione Cyrenaicæ disciplinæ. Socrates enim discipulum habuit Aristippum, Platonis æqualem, ille vero Antipatrum, hic Epitimeden, qui Paræbaten, & is denique *Annicerin*, quartum itaque à Platonis ætate vel æqualibus, uti id ipse Laërtius in *Aristippo* nos docet. Sed &, qui una cum Anniceri dicitur Paræbatis fuisse auditor, Hegesias vixit sub Ptolemæo Rege, ut liquet ex Cicer. *Tusc. quæst. lib.* I. ut adeo etiam hunc Vossius, *de Hist. Græcis* I. *p.* 81. male dicat Platonis fuisse æqualem, quia Anniceridis esset. Nihil tamen in his prorsus affirmem, utpote rebus non plane certis. Et Laërtium vel sic putem, potius memoriâ lapsum, quam corruptum, quia & Suidas in *v.* Ἀρίστιππος eandem, quam Laërtius, *Anniceri* addit descriptionem, & ita, ut videatur plane eam ex Illo hausisse. PERIZ.

2 Ἐπὶ τῇ ἱππίᾳ] Gesnerus legit ἱππείᾳ, & facile fuit; non enim aliter loquimur. FABER. Gesneri lectionem etiam probant MSS. omnes. SCHEFF. Benè, & secundum ana-

Ζεύξας οὖν τὸ ἅρμα, περιήλασεν ἐν Ἀκα-
δημίᾳ δρόμους παμπόλλους, οὕτως ἀκρι-
βῶς φυλάττων τοῦ δρόμου τὸν στοῖχον, ὡς
μὴ παραβαίνειν τὰς ἁρματοτροχίας,
3 ἀλλ' ἀεὶ κατ' αὐτῶν ἰέναι. Οἱ μὲν
οὖν ἄλλοι πάντες, ὥσπερ εἰκὸς, ἐξε-
πλάγησαν. Ὁ δὲ Πλάτων, τὴν ὑ-
περβάλλουσαν αὐτοῦ σπουδὴν διέβα-
λεν, εἰπών· ἀδύνατόν ἐστι, τὸν εἰς
μικρὰ οὕτω, καὶ οὐδενὸς ἄξια, τοσαύ-
την φροντίδα κατατιθέμενον, ὑπὲρ
μεγάλων τινῶν σπουδάσαι. Πᾶσαν
γὰρ αὐτῷ τὴν διάνοιαν εἰς ἐκεῖνα
4 ἀποτεθεῖσαν ἀνάγκη ὀλιγωρεῖν
5 τῶν ὄντως θαυμάζεσθαι δικαί-
ων.

ſpecimen artis Platoni exhibere. Junčto itaque curru in Academia multos curſus circumegit, adeò exačtè curſus meatum ſervans, ut non tranſiret orbitas, ſed ſemper in iiſdem incederet. Ceteri igitur omnes, ut veriſimile eſt, obſtupuerunt. At Plato nimiam ejus induſtriam reprehendit, dicens; fieri non poſſe, ut, qui rebus tam exilibus, & nullius pretii, operam impenderet adeò diligentem, poſſit præclaris negotiis ullis attendere. Quum enim omnis cogitatio in iſta conferatur, neceſſum eſſe, ut ea negligat, quæ revera ſunt admiratione digna.

ΚΕΦ. CAP.

analogiam Grammaticam. Moſchopulus περὶ σχεδῶν. τὰ διὰ τοῦ εια παροξύτονα θηλυκὰ ἔχοντα ἀντιπαρακείμενα διὰ τοῦ ευω διὰ τῆς ει διφθόγγου γράφονται, οἷον ἱππεὺς ἱππεύω ἱππεία pag. 40. 41. KUHN.

Ἐπὶ τῇ ἱππίᾳ.] Recepi ἱππείᾳ, quod & Græciſmus poſtulabat, & MSti, tum quorum Excerpta habuit Schefferus, tum quos Ego vidi, præferunt: rejecta lectione, quæ ex Vitio Typographi in prima Editione videtur orta. Solebant autem Veteres iſtam currus agitandi artem majoris, quam par erat, facere, ut vel ex certaminibus quadrigarum in Olympiis apud Græcos, & ludis Circenſibus apud Romanos conſtat. Sed maxime propria erat hæc ars Cyrenenſibus. Unde Maximus Tyr. *Diſſ.* 7. proprias variorum populorum artes commemorans, *Cyrenaicam diſciplinam* eſſe ait *agitationes curruum:* ἡ περὶ τοὺς λόγους σπουδὴ, τέχνη Ἀττικὴ, παιδεύματα Κρητικὰ, θῆραι, &c. τὰ Θετταλὰ ἱππικὴ, τὰ Κυρηναϊκὰ διφρεῖαι, τὰ Αἰτωλικὰ λῃστεῖα. Adde omnino Doctiſſimum vere Bochartum *Phalegi* IV. 33. Nihil itaque mirum voluiſſe & hunc Annicerin Platoni ἐπιδείξασθαι τὴν τέχνην. Conferri debet cum hoc loco & Phraſi comparatio à Gubernatore Navis & Aurigæ ad Reip. domi bellique Rectorem tranſlata à Juliano *Orat.* I. *pag.* 25. Τίς δὲ ἡνίοχος ἁρμάτων δεξιὸς, ἐν ὁμαλῷ καὶ λείῳ χωρίῳ, εὐπειθεῖς καὶ πρᾴους καὶ ταχεῖς ἵππους ζευξάμενος, εἶτα ἐν τούτοις ἐπιδεικνύμενος τὴν τέχνην. PERIZ.

3 Ἀλλ' ἀεὶ κατ' αὐτῶν ἰέναι] Uterque MS. habent κατ' αὐτόν. Et ita omnes etiam antiquæ Edd. Romana, Baſileenſis, tum illa Geſneri, & Primæ Tornæſii. In Hujus Poſterioribus demum, & dein iis, quos Schefferus, & qui eum ſecuti, dederunt, reperio, quod nunc vulgatur, neſcio utrum de induſtria, an vero fortuito caſu aut errore, quem poſteriores ſint ſecuti. Sed non magni res eſt momenti. Recte enim dicitur utrumque, & Priſca lectio στοῖχον, Recentior ſpecioſius, certe propius, τὰς ἁρματοτροχίας reſpicit. IDEM.

4 Ἀποτεθεῖσαν] Malim ἀποτεθεισῶν. GESNERUS.

5 Τῶν ὄντων θαυμάζεσθαι δικαίων] Hoc vero haud dubie ex errore & ἀβλεψίᾳ eſt ortum. MSti & omnes ante Schefferum Editi legunt ὄντως. Emendavi ergo, quod in poſtremis Edd. male jam quaſi receptum vulgabatur. Paulo ante à Tornæſio in margine ad vocem ἀποτεθεῖσαν annotatam reperio conjecturam ἀποτεθεισῶν, ſed qua minime eſt opus. PERIZ.

ΚΕΦ. κη'.

Ἀλεκτρυόνων ἀγὼν πόθεν ἀρχὴν ἔλαβεν.

[1] Μετὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν νίκην, Ἀθηναῖοι νόμον ἔθεντο, ἀλεκτρυόνας [2] ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ ἐν τῷ θεάτρῳ μιᾶς ἡμέρας τοῦ ἔτους. Πόθεν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ὅδε ὁ νόμος, ἐρῶ. Ὅτε Θεμιστοκλῆς ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους ἐξῆγε τὴν πολιτικὴν δύναμιν, ἀλεκτρυόνας ἐθεάσατο μαχομένους· οὐδὲ ἀργῶς αὐτοὺς εἶδεν· [3] ἐπέστησε δὲ τὴν στρατιὰν, καὶ ἔφη πρὸς αὐτούς· ἀλλ' οὗτοι μὲν, οὔτε ὑπὲρ πατρίδος, οὔτε [4] ὑπὲρ

CAP. XXVIII.

Unde certamen gallorum gallinaceorum initium traxerit.

Post devictos Persas, Athenienses legem posuerunt, ut galli gallinacei quotannis uno die publice in theatro certarent. Unde vero traxerit originem hæc lex, planum faciam. Quum Themistocles civicum exercitum adversus Barbaros educeret, gallos gallinaceos conspexit pugnantes: neque ille oscitanter eos vidit: sed totum exercitum adstare jussit, & dixit ad ipsos: At hi neque pro patria,

1. Μετὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν νίκην] Intellige non unius prælii *Victoriam*, sed totius belli, quod Xerxes Græcis intulit. De ipso autem illo Gallorum certamine videsis, quæ hic notarunt Viri Eruditissimi, Schefferus & Kuhnius. PERIZ.

2. Ἀγωνίζεσθαι] Idem Pergami institutum, teste Plinio *lib.* X. *cap.* 21. At de Atheniensium consuetudine testatur Lucianus *libro de Gymnasiis.* ubi Gilb. Cognatus notat, pari fere modo, quo hic Themistocles, etiam Socratem Iphicratis animum accendisse. Chrysippum quoque *libro de Justitia* agnoscere, quod gallorum æmulatione nobis stimulus ad fortitudinem injiciatur. Quæ Gilbertus ex Laertio *vita Socr.* habere videtur, De lege Atheniensium videndus omnino Petitus in *Leg. Att. pag.* 84. & quæ notat Dempsterus *ad Rosini lib.* III. *cap.* 10. item Thomas Bartolinus, vir solide doctus, vetusque amicus meus *lib.* II. *de Luce Animalium cap.* 14. SCHEFF. Hujus moris Attici, & gallorum commissionis anniversariæ meminit Eustathius *in Iliad. pag.* 740. his verbis: Ἀθηναῖοι Πέρσας νικήσαντες, ὕστερον ὑπενοήσαντο ἀστεῖόν τι καὶ ἀκίνδυνον γυμνάσιον, ἀλεκτρυόνας νομοθετήσαντες ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ μιᾶς ἡμέρας τοῦ ἔτους· ἐπεὶ καὶ Θεμιστοκλῆς ὅτε κατὰ Περσῶν ἐξῆγε στρατὸν, ἀλεκτρυόνας ἰδὼν μαχομένους ὑπὲρ μὴ τοῦ ἡττηθῆναι, ἐκεῖθέν φασι τοὺς Ἀθηναίους ἐπέρρωσεν εἰς μάχην. Ὁμοιον δὲ καὶ Ῥωμαῖοι ἐποίουν διὰ ὀρτύγων μονομαχίας κήρυκος προφωνοῦντος τὸ ΠΟΥΛΛΟΙ ΠΟΥΓΝΑΝΤ ἤ τοι πόλλοι μάχονται καὶ οὕτω τοὺς θεατὰς ἀθροίζοντος. *Athenienses Persis devictis lepidum quoddam & innoxium excogitarunt exercitamentum, dum gallos quotannis solenni quodam die publice committendos sanxerunt, cum Themistocles quoque exercitum in Persas educens, gallosque videns pugnantes pro victoria, hoc exemplo suorum animos ad pugnam accendisset. Simile & Romanis factitatum per coturnicum* (adde gallorum) *commissiones, præcone indicente certamen his verbis,* PVLLI PVGNANT *& ita spectatores evocante.* adde Musonium apud Stobæum *pag.* 367. ὄρτυγες καὶ ἀλεκτρυόνες &c. KUHN.

3. Ἐπίστησε] Legendum ἐπέστησε. SCHEFF. Dudum ita legit Romana editio. KUHN.

Ἐπέστησε] Ita non Romana solum Editio, sed & omnes Aliæ, æque ac MSti. Vitium Stœrianæ imprudenter secutus videtur Schefferus in Prima sua, ad quam ideo nihil hic notavit, sed in Posterioribus corruptum illud & Stœrianum ἐπίστησε, quasi vulgatam Lectio-

[4] ὑπὲρ πατρῴων θεῶν, οὐδὲ μὴν ὑπὲρ [5] γονικῶν ἡρῴων κακοπαθοῦσιν, οὐδὲ ὑπὲρ δόξης, οὐδὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οὐδὲ ὑπὲρ παίδων, ἀλλ' [6] ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἑκά-

patria, neque pro diis patriis, neque vero pro avitis monumentis mala ſubeunt, neque pro gloria, neque pro libertate, neque pro liberis: ſed ea gra-

Lectionem, corrigit, *legendumque* ait ἐπίστησε. Mox inſuper Poſtrema Kuhnii Editio, latiſſima profecto Typographi culpa, omiſerat, cum illud, οὔτε ὑπὲρ πατρίδος, tum hoc, οὐδὲ ὑπὲρ δόξης, quæ ſuis Ego locis reddidi. PERIZ.

4 Ὑπὲρ πατρῴων θεῶν.] Mediceus & Sluisk. ὑπὲρ πατρῴων ἐθῶν.

5 Γονικῶν ἡρώων] Legendum προγονικῶν. Juſſi autem ſcribi ἡρῴων non ἡρώων, Attica forma ſcilicet, ut ἡρῷναι apud Ariſtophanem in *Nebulis*, puto. ἡρῷα autem ſunt ſepulcra Heroum. res vulgata eſt & trita, pro ἡρώεια. FABER. Non ſatis intelligo, quid hic faciant Heroës, & quomodo Heroës patrum aut majorum dicantur. Puto plane ἡρωείων ſcribendum, exponendumque de ſepulchris: Heſych. ἡρώειον, μνημεῖον. Sane tali occaſione mentionem ſepulchrorum facere, frequens priſcis autoribus. Niſi forte mavis ἡρίων. Nam & Noſter ipſe in *Epiſt. Ruſt.* 3. τὰ τῶν προγόνων ἠρία tali ſenſu uſurpat. Faber legit προγονικῶν ἡρῴων, ut ἡρῴων Atticum ſit pro ἡρωείων, habens faventem ſibi lectionem vulgatam. Cuperus *lib.* III. *Obſerv. cap.* 16. putabat τοπικῶν ἡρώων, & exponebat de *præſidibus locorum*, quod videtur longius recedere à recepta ſcriptura. SCHEFF. Tot correctionibus carere poſſumus, ſi accipiamus τὸ, ὑπὲρ προγονικῶν ἡρώων, de *heroibus*, quos *Athenienſes jactitant majores ſuos*, quorum numerus non eſt exiguus. pro illis certarunt Athenienſes, dum à delubris & templis ipſorum hoſtium vim depulerunt, & relictam ab ipſis gloriam illibatam conſervare conati ſunt. τὴν τῶν προγόνων τάξιν μὴ λιπεῖν, quoties in Atticis, ſcriptoribus obvium eſt? imo, ut Hegeſias ait, ἡ Ἀττικὴ Θεῶν ἐστὶ κτίσμα καὶ προγόνων ἡρώων. *Regio Athenienſium eſt Deorum opus & Heroum priſcorum.* Malim *Majorum* per appoſitionem. Strabo *lib.* IX. *pag.* 273. KUHN.

Γονικῶν ἡρώων]. Si genuina eſt hæc Lectio, tum ſane optime eam explicuit Eruditus ille Kuhnius. Sed vix occurrunt γονικοὶ ἥρωες; deinde vix conveniens aut uſitatum in tali negotio nominatim *Heroum* fieri mentionem poſt Deos, quorum appellatione etiam illi, tanquam Dii quidam minorum gentium, vel Semidei, comprehenduntur. Utut ſit, variis ea conjecturis tentarunt Critici. Tan. Faber maluit προγονικῶν ἡρῴων, ut intelligantur *Monumenta Heroum*, qui fuere inter *Progenitores* populi. Cuperus τοπικῶν Ἡρώων, intelligens *Heroas* vel Deos, *Loci Præſides*. Schefferus denique *putat plane ſcribendum* ἡρωείων, ſed addit dein, *niſi forte mavis* ἠρίων. Hoc qui malint, eos inter Ego certe nomen meum profiteor, præſertim quum ita diſertiſſime legant MS. Sluisk & duo Codices Regii. Sed & utitur hoc vocabulo Noſter, non tantum in *Epiſt. Ruſt.* quam allegavit jam Doctiſſ. Schefferus, ſed & in hiſce *Variis* XII. 21. λάθρᾳ εἰς τὰ οἰκεῖα ἠρία ἐκόμιζον αὐτούς. Ex quo inſuper loco conſtat, ἠρία fuiſſe τάφους, *ſepulchra*. Vide omnino & Suidam, Etymol. M. Jam autem nihil in Hiſtoriis frequentius, quam pro *ſepulchris Parentum*, τῶν Γονέων, pugnare liberos vel poſteros, aut de iis ab alio dîrutis maxime queri, eaque utroque in caſu *Templis* Deorum jungi & æquiparari. Vide Liv. XXXI. 30. & Appian. *B. Civ.* I. *pag.* 355. Adde etiam de Scythis & eorum Rege, Herodot. IV. 127. Nemo igitur, ut opinor vitio mihi vertet, quod hanc ſpecioſam adeo & liquidam MSti lectionem in Textum receperim. PERIZ. Pro γονικῶν ἠρίων Parenti meo videbatur legendum προγονικῶν ἠρίων. quomodo apud Lucianum in *Eunucho*: ἐπεὶ τὰ ὑπὲρ πατρίδος κινδυνεύσης, καὶ ἱερῶν πατρῴων, καὶ τάφων προγονικῶν ἐρίζεσθαι: & *alibi*, ἐπὶ τὰ σφέτερα ἠρία καὶ θήκας προγόνων.

6 Ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἑκάτερος] Sic MSti & Editi. Et recte. Refertur enim τὸ ἑκάτερος ad οὗτοι κακοπαθοῦσιν. Sic. VII. 2. Εἶτα ἀντεφιλοτιμοῦντο ἑκάτερος ὑπερβαλέσθαι τὸν ἕτερον. PERIZ.

ἑκάτερος, μηδὲ εἶξαι θατέρῳ τὸν ἕτερον. Ἄπερ οὖν εἰπὼν ἐπέρρωσε τοὺς Ἀθηναίους. Τὸ τοίνυν γενόμενον αὐτοῖς σύνθημα τότε εἰς ἀρετὴν, 7 ἐβουλήθη διαφυλάττειν καὶ εἰς τὰ ὅμοια ἔργα ὑπόμνησιν.

gratia uterque, ne superetur, neve alter alteri cedat. Quibus dictis Atheniensium animos confirmavit. Quod ergo tunc eis incitamentum ad virtutem extitit, voluit ad edenda similia monumentum servare.

7 Ἐβουλήθη διαφυλάττειν] An ἐβουλεύθη, *decretum est*, scil. ab Atheniensibus, seu, initum est ab iis consilium faciendi illud? Nam etiam Passivo sensu τὸ βουλεύεσθαι adhibetur. Herod. I. 9. 21. Ὁ δὲ μήτε τῆς παρασκευῆς, καὶ τῶν βεβουλευμένων τι εἰδὼς, *neque ejus, quod parabatur, neque eorum, quæ decreta erant, quicquam sciens.* Plutarchus *Apophth. Regum* &c. de Phocione, contra cujus sententiam res feliciter cesserat: ἐρωτηθεὶς, εἰ ταῦτα ἤθελεν οὕτω πεπρᾶχθαι, πεπρᾶχθαι μὲν οὖν ἔφη ταῦτα, βεβουλεῦσθαι δὲ ἐκεῖνα, *rogatus, an jam vellet illa ita evenisse, evenisse quidem illa respondit; sed ista decreta.* Sæpius tamen Activo occurrit apud Veteres. Polyæn. I. 17. Βεβουλευμένοι νικᾶν, ἢ ἀποθανεῖν, *constitutum habentes, vel vincere, vel mori.* Jul. *Or.* I. *pag.* 4. *Ed. Noviss.* ὅθεν ὁρμώμενος τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων ἔδρασας καὶ ἐβουλεύσω. h. e. *decrevisti.* Vulgata autem unice refert ad Themistoclem, quod omnium videtur fuisse Atheniensium. Vel sic tamen nihil nunc mutandum censeo. Recte enim Themistocli tribuitur, quod ab eo ad populum ferente & suadente est profectum. Plane ut apud Romanos sæpe Magistratus quispiam dicitur fecisse, quod lege ad populum lata perfecit, ut decerneretur. Sic apud Suetonium *Ner.* 2. *Cn. Domitius in Tribunatu Pontificibus offensior, quod alium, quam se, in Patris sui locum cooptassent, jus Sacerdotum subrogandorum à Collegiis ad Populum Transtulit.* Sed & hunc ipsum Themistoclem νομοθετῆσαι τοὺς ἀλεκτρυόνων ἀγῶνας, *legem tulisse de hisce Gallorum certaminibus*, diserte ait Julius Africanus Κεστοῖς *cap.* 5. prout eum locum verissime emendavit, & de Themistocle interpretatus est, Doctiss. Boivinius, cujus indicio etiam locum hunc debeo, tanto magis notabilem, quia alia istic sanciendi istius certaminis Gallorum refertur causa, quod scil. Themistocles in Bello contra Persas muniverit se lapide, qui in ventriculo fortis galli gallinacei erat repertus, talemque gallum victorem comederit, quod utrumque victoriam pugnaturis præstare valeat. Cæterum istius ὑπομνήσεως ergo debebant *omnes puberes*, πάντες οἱ ἐν ἡλικίᾳ, *interesse* huic certamini, ut nos docet Lucian. *de Gymnasiis.* IDEM.

ΚΕΦ. κθ'.

Τὴν τύχην πῶς ἐσήμανεν ὁ Πιττακός.

CAP. XXIX.

Quemadmodum fortunam significarit Pittacus.

1 Πιττακὸς ἐν Μιτυλήνῃ κατεσκεύασε τοῖς ἱεροῖς κλίμακα, εἰς

Pittacus Mitylenis in templis scalas fecit, ad nullum quidem usum ido-

Τὴν τύχην πῶς ἐσήμανεν ὁ Πιττακός] In MSS. & C. titulus hujus capitis est. ἱερεῖον περὶ τοῦ κλίμακος. SCHEFF. Hoc caput ferè integrum exscripsit Eustathius in *Odyss.* ὁ σοφὸς Πιττακὸς ἐν Μιτυλήνῃ ἀνετίθει ἐν τοῖς ἱεροῖς κλίμακας. αἰνιττόμενός φασι τὴν ἐκ τύχης ἄνω καὶ κάτω μετάπτωσιν, τῶν μὲν εὐτυχούντων ἀνιόντων, καταβαινόντων δὲ ἄλλως πασχόντων. KUHN. Jac. Capellus in *historia sacra & exoticâ* suspicatur Pittacum aliquid de Jacobi scala inaudivisse, adeoque sca-

εἰς ὀδεμίαν μὲν χρῆσιν ἐπιτήδειον, [2] αὐτὸ δὲ τῦτο, ἀνάθημα εἶναι· αἰνιττόμενος τὴν ἐκ τῆς τύχης ἄνω καὶ κάτω [3] μετάπτωσιν τρόπον τινὰ, τῶν μὲν εὐτυχέντων ἀνιόντων, κατιόντων δὲ τῶν δυστυχέντων.

ΚΕΦ.

idoneas, sed ad hoc solum, (*eas fecit*) ut esset dicatum Sacris donum; adumbrans quodammodo fortunæ mutationem sursum deorsum *fieri solitam*, ascendentibus his, quibus fortuna aspirat, descendentibus vero, qui miseriis premuntur.

CAP.

scalam templis, non ad usum, sed quasi ad mysticum documentum anathematis instar donasse, teste Æliano, qui scalâ hac vult fortunæ volubilitatem & rerum humanarum vicissitudinem à Pittaco adumbratam esse: Philo quoque *libr. de somn. pag.* 456. in scala Jacobæâ fortunæ agnoscit volubilitatem. v. Boët. Sizman. *pag.* 167. KONIG. Hoc Philonis interpretamentum olet Rabbinorum *medraschim*, quos videsis. KUHN.

1 Πιττακὸς] *Vir dives, sapiens ac Justus*, inquit Plutarch. *lib. de Tranquill. Animi.* Rem ipsam vide apud Eustat. *Odyss.* K. SCHEFF.

Πιττακὸς] Unus ex VII. Græciæ Sapientibus fuit, creatus in civilibus discordiis Patriæ *Æsymneta*, h. e. Magistratus extraordinarius tyrannicæ potestatis ultro à populo datæ ad certum tempus vel negotium; quæ causa est, ut sæpe etiam *Mitylenæorum Tyrannus* vocetur. Condidit quoque Leges Mitylenæis: Vide Aristot. *Polit.* II. 70. Vixit & floruit tempore Nabuchodonosori Babylonii. PERIZ.

2 Αὐτὸ δὲ τῦτο, ἀνάθημα εἶναι] Interpretes vim hujus locutionis nimis implicuerunt, certe non expresserunt satis liquido, quod jam à Nobis factum putamus. Solet autem illud αὐτὸ τῦτο ita per Ellipsin & Appositionem adhiberi, & tum sæpe insuper Αὐτὸ notat *Solum*, *Unum*. Sic *infra* IV. 9. de Platone, qui Olympiæ vixit cum hospitibus, nullam mentionem faciens Academiæ, aut Præceptoris sui, Socratis, αὐτό γε μὴν τῦτο ἐνεφάνισεν αὐτοῖς, ὅτι καλεῖται Πλάτων, *illud tamen unum declaravit* &c. VII. 13. de Agesilao, qui jam senex sæpe dicitur prodiisse ἀχίτων, τὸ τρίβωνα περιβαλλόμενος αὐτὸν, *solum sibi circumdans pallium:* ubi male Gesnerus & Schefferus id olim sollicitabant. Aliquando tamen additur etiam μόνον, quod additum & non additum vide apud Epict. *cap.* 73. Ἀπολείπεται χρῆσθαι τοῖς παρηγγελμένοις, τῦτο αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν. ἂν δὲ αὐτὸ τῦτο, τὸ ἐξηγεῖσθαι, θαυμάσω, τί ἄλλο, ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφε; *Superest uti præceptis: hoc ipsum solum est egregium quid. Quod si illud unum, posse exponere, admiror, quid aliud, quam Grammaticus sum factus loco Philosophi?* Noster III. 17. Ἐπολιτεύσαντο ἔν καὶ φιλόσοφοι, ἢ αὐτὸ τῦτο μόνον, τὴν διάνοιαν ἀγαθοὶ γενόμενοι, ἐφ' ἡσυχίας κατεβίωσαν: ubi jam insuper habemus Appositionem, ut hîc, in medio Orationis. Constructionem vero plane similem habes *supra* I. 30. Παρεστάται, τῦτο δὴ τὸ λεγόμενον ἐπὶ τῶν θεῶν τύτων. Et III. 17. Ἀριστοτέλης τὴν ἑαυτῦ πατρίδα, ὂ τὸ λεγόμενον δὴ τῦτο, εἰς γόνυ πεσῦσαν, ἀλλ' ἐπὶ στόμα, ἀνέστησεν. Et XIII. 2. Ἐλῦσεν ἔν ὁ Μακαρεὺς ἐμμεμπτὴν τὴν δίκην, τῦτο δὴ τὸ ποιητικὸν, σὺν τῇ ἑαυτῦ κεφαλῇ. Adde & III. 9. IDEM.

3 Μετάπτωσιν] MSS. B. & C. μετάπτωσιν ἢ τὴν τύχην εἰκὸς. SCHEFF. Lugd. itidem ut Schefferi B. & C. legit plenius, μετάπτωσιν, ἢ τὴν τύχην εἰκὸς τρόπον τινὰ &c. in quibus nullus est sensus, sed erit optimus, & pulcherrimus, si levissima mutatione legas εἰκάσας, h. e. *aut Fortunam ipsam* (secundam scil. & adversam) *quodammodo assimulans*, vel hac *Imagine* exprimens, ascendentibus, queis secunda aspirat Fortuna, descendentibus vero, quibus Adversa est. Sic *infra* IX. 18. Θεμιστοκλῆς ἑαυτὸν εἴκαζε ταῖς δρυσί Lucian. *adv. Indoctum*, ὅλ σε εἴκασα κατὰ τῦτο αὐτῷ. *Dial. Meretr. Leontichi*, τίνι με πάντες τότε εἴκαζον. Idem monuit me Doctiss. Boyvinius de duobus Regiis Codd. qui haud dubie sunt Schefferi B. & C. addens etiam, *fortasse pro* εἰκὸς *legendum* εἰκάσας vel εἰκονίσας. Prius extra controversiam est verius, ut jam declarasse mihi videor. PERIZ.

1 Καὶ

ΚΕΦ. λ'.

Περὶ Πλάτωνος.

Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος τὰ πρῶτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησεν, [1] καὶ ἡρωϊκὰ ἔγραφε μέτρα. Εἶτα αὐτὰ κατέπρησεν ὑπεριδὼν αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς Ὁμήρου αὐτὰ ἀντικρίνων ἑώρα κατὰ πολὺ ἡττώμενα. Ἐπέθετο οὖν τραγῳδίᾳ, καὶ δὴ καὶ [2] τετραλογίαν εἰργάσατο, καὶ [3] ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, δοὺς ἤδη τοῖς ὑποκριταῖς τὰ ποιήματα. [4] Πρὸ τῶν Διονυσίων δὲ παρελθὼν ἤκουσε

CAP. XXX.

De Platone.

Plato, filius Ariſtonis, primum ad artem poëticam animum adjecit, & Heroïca carmina condidit. Poſtea combuſſit ea nihili faciens, quum ad Homeri verſus ea comparans, longe eſſe inferiora vidiſſet. Proinde ad tragœdias animum applicuit, & elaboraverat jam tetralogiam, ac in eo erat, ut certamen ſubiret, quum jam dediſſet hiſtrionibus poëmata. Verum

1 Καὶ ἡρωϊκὰ] Laertius: καὶ ποιήματα ἔγραψε· πρῶτον μὲν διθυράμβους, ἔπειτα καὶ μέλη καὶ τραγῳδίας. Apulejus *de dogmat. Plat. tragœdiis & dithyrambis ſe utilem finxit.* SCHEFF.

2 Τετραλογίαν εἰργάσατο] Lux huic loco ex Laërtio eſt adfundenda, cujus verba de dialogis Platonis hæc ſunt: Θρασύλαος φησὶ καὶ κατὰ τὴν τραγικὴν τετραλογίαν ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους οἷον ἐκεῖνοι τέτρασι δράμασιν ἠγωνίζοντο, Διονυσίοις, Ληναίοις, Παναθηναίοις, Χύτροις· ὧν τὸ τέταρτον ἦν Σατυρικόν. τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο τετραλογία. Adde Meurſium in *fine Sophoclis.* Caſaubonum in *lib. de Tragœd.* Item in *commentar. ad Athen. lib.* x. *cap.* 5. item Menagium *ad dictum Laërtii locum.* SCHEFF. Imprimis videſis Caſaubon. *lib.* I *de Poët. Satyr. cap.* 5. Sariſberienſem *lib.* VII. *cap.* 5. Jonſium *pag.* 81. Euſtath. *in Iliad. pag.* 129. Rittersh. *in Oppian. pag.* 103. KONIGIUS.

2 Τετραλογίαν] Dicebatur ita, quia conſtabat quatuor Fabulis, tribus Tragicis, quarta Satyrica, quibus omnibus pariter, ſed ita, ut ſingula diverſis temporibus & feſtis agerentur, certabant inter ſe Poëtæ Tragici. Erat autem hæc Tetralogia cognati aliquando argumenti. Sic certe Tetralogia Æſchyli, vel potius tres ejus Tetralogiæ Tragœdiæ præter Satyricam, *Agamemnon*, *Choëphoræ*, & *Eumenides*, cognati fuere argumenti. Neque aliter *ſupra cap.* 8. Euripidis tetralogia iſtic memorata Tragœdias habuit omnes de rebus Trojanis, *Alexandrum*, qui eſt Paris, *Palameden*, & *Troes*. Forſan etiam illa Xenoclis, ibidem laudata, cognati fuit argumenti, non quidem ex eadem Hiſtoria ſumpti, ſed ex ſimilibus ſummi flagitii Hiſtoriis, *Oedipodis*, qui Patrem occidit &c. *Lycaonis*, cujus inhumanæ epulæ humanarum carnium præbuerunt cauſam diluvio, *Baccharum*, quæ ſæpe ſuos ipſæ filios occiderunt. Sed tamen neutiquam omnes Tetralogiæ affinis habuere argumenti fabulas, cum reperiamus à Veteribus memoratas, quarum fabulæ diverſiſſimi fuere argumenti, hiſtoriæ, immo gentis & temporis. Ceterum quod Plato heic dicitur carmina ab ſe compoſita combuſſiſſe, id reſpicit etiam Apulejus *Apolog. pag.* 13. *Cujus* (Platonis) *nulla carmina exſtant niſi amoris elegiæ, nam cetera omnia, credo quod tam lepida non erant, igni deuſſit.* Vide quæ *ſupra ad Cap.* 8. notavi, & illos inſuper, quos Viri Clariſſimi, Schefferus & Kuhnius, *ad hocce* Caput laudarunt. PERIZ.

3 Ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι] Apulejus *ſupra allato loco. Jamque carminum confidentia elatus certatorem ſe profiteri cupiebat.* SCHEFF.

4 Πρὸ τῶν Διονυσίων] Quo feſto iſta poëtarum certamina fiebant, ſicut ſupra ex Laertio dici-

σε Σωκράτους, καὶ ἅπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρῆνος, τοῦ ἀγωνίσματος οὐ μόνον ἀπέστη τότε, ἀλλὰ καὶ τελέως τὸ γράφειν τραγῳδίαν ἀπέῤῥιψε, καὶ [5] ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν.

ΚΕΦ.

rum ante Dionyſia progreſſus audivit Socratem; & prorſus captus illius Sirene, non ſolum à certando tunc deſtitit, ſed in totum etiam ſcribendarum tragœdiarum ſtudium abjecit, & & Philoſophiæ ſe devovit.

CAP.

dicimus. Et Schol. *Ariſtoph. in Equit.* Ἐν τῇ Διονύσου ἑορτῇ, τοῦτ' ἔστι τοῖς Διονυσίοις ἠγωνίζοντο τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας. Vide & Plutarchum in *Exilio*. Porro de re ipſa adſcribam verba Laertii, quoniam interpres ea perobſcure reddidit. ἔπειτα, inquit, μέντοι μέλλων ἀγωνιεῖσθαι τραγῳδίᾳ πρὸ τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, Σωκράτους ἀκούσας κατέφλεξε τὰ ποιήματα, εἰπὼν

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

Διονυσιακὸν θέατρον hoc loco, ἑορτὴ, ita dictum, quia una cum hoc etiam alia ſpectacula populo exhiberi mos erat. Interpres *Dionyſiacum theatrum* minus commode expoſuit. v. Menag. *ad Laërt. pag.* 54. Scheff.

Πρὸ τῶν Διονυσίων] *ante Dionyſia*, præcipuum ſcilicet Bacchi feſtum, cujus potiſſimum feſtis, agebantur Comœdiæ & Tragœdiæ. Vide *ſupra ad Cap.* 13. 25. Inter ea autem primum ordine locum obtinebant, & κατ' ἐξοχὴν ita appellabantur, Διονύσια. Liquet ex Laërt. *in Platone*, ubi dicuntur Tragici τετράσι δράμασι, *quatuor fabulis*, certare, idque hiſce feſtis, Διονυσίοις, Ληναίοις, Παναθηναίοις, Χύτροις Vides primo loco memorari Διονύσια atque adeo iis non *fieri* & abſolvi, ſed inde demum incipere *iſta Poëtarum certamina*, ſeu illum ἀγῶνα τετραλογίας, eaque ergo ratione hic dici πρὸ τῶν Διονυσίων, licet cæteroquin & Λήναια, & Χύτροι, etiam eſſent *Dionyſia*, h. e. Dionyſi feſta. Audiamus Scholia *Ariſtophanis ad Acharnenſes pag.* 395. *Hyeme enim reliquá, Fabulam hanc demiſit in Lenæa, at* εἰς τὰ Διονύσια *conſtitutum erat, ut Civitates ferrent tributum Athenas. Certamen Dionyſiorum.* ὁ τῶν Διονυσίων ἀγὼν, *bis ſingulis annis agebatur, primum tempore verno in Urbe, quando Tributa Athenas ferebantur, dein in Agris illud certamen, quod dicebatur* ὁ ἐπὶ Ληναίῳ, *quando peregrini non aderant Athenis, & Hyems erat reliqua*, ſeu *imminebat*. Habemus hic Laërtii Διονύσια & Λήναια, itidem diſtincta, licet pariter eſſent Dionyſo Sacra, quibus haud dubie deinceps adjecta ſunt alia, illa ſcilicet, quæ idcirco ultima memorantur à Laërtio. Cæterum de ipſis his Feſtis vide Scalig. *de Emend. Temporum lib.* 1. *pag.* 29. 30. Periz.

[5] Ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίᾳ] Sluisk. ἐπὶ φιλοσοφίαν. Haud male. Immo id prætulerim vulgato, quum ita non modo Diod. Siculus, ut ex ſeqq. patet, ſit locutus, ſed & Euſtathius ad Homerum *Iliad.* Σ. 393. totum hoc Aeliani Caput breviter, ſed iiſdem locutionibus, exprimens, ultima ita efferat, καὶ ἀκούσας Σωκράτους, καὶ καθάπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου σειρῆνος ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίαν. Locutio autem elegantiſſima eſt, & tranſlata à luctatoribus, qui luctam aggreſſuri, ſe prius exuebant. Sic Achelous apud Ovidium *Metam.* IX. 32. luctari ſubito cum Hercule coactus

— *rejecit viridem de corpore veſtem.*

Sed & in publicis ita certaminibus faciebant ac Gymnaſiis, ut veſtes ſibi detraherent, & tantum ſubligacula retinerent circa pudenda, quæ ipſa etiam, inſtituto & exemplo Lacedæmoniorum, abjecere poſtea, ut diſerte tradunt Thucyd. *lib.* 1. & Dionyſ. Halic. *lib.* VII. qui iſtic etiam Curſorem ἀποδυθῆναι τὸ σῶμα, ait. Plane, ut de iisdem Baſilius M. *Homil. de Græcis*, τηνικαῦτα ἀποδύονται πρὸς τὸ στάδιον. Hinc jam ἀποδύεσθαι ſimpliciter pro *parare ſe, & dedere alicui negotio.* Sic *infra* XII. 1. πρὸς τὸν πότον, ὡς πρὸς ἀντίπαλον, ἀποδυόμενοι, *parantes ſe, & dantes ſe quaſi in certamen cum Vino, tanquam cum Adverſario*, quicum ſibi res eſſet futura. Julian. *Or.* 1. *init.* ἐς θέατρα παντοδαπὰ οὐ τολμῶν ἀποδύεσθαι; *ad quævis theatra*, vel *certamina*, *non audens*

ſe deſtinare, *&* *præbere*. Ubi vide omnino τῦ πάνυ, Ez. Spanhemii Copioſiſſimas Notas. Athenæus I. 12. καὶ πολλοὶ διὰ τῆ σφαιρικὴν αὐτῷ συναπεδύοντο. *Et multipilæ luſu cum eo certarunt*. Diod. Siculus *lib*. II. *pag*. 115. plane, ut hîc Sluisk. Codex, ὀλίγοι δὲ παντελῶς ἐπὶ φιλοσοφίαν ἀποδύντες. Quin Patrum Chriſtianorum nonnulli celebrem illum locum Pauli, *Coloſſ*. II. 15. Ἀπεκδυσάμενος τὰς Ἀρχὰς καὶ τὰς Ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ, ſimiliter interpretandum cenſuerunt, (Vide Eraſmum iſtic) vertentes, *Exuens ſe carne*. Sed perperam; ſiquidem illud ἀπεκδυσάμενος ſignificationem trahit non à Verbo ἀποδύεσθαι, ſed ab ἐκδύεσθαι, quod eſt *Spoliare*, cujus vim auget particula ἀπὸ inſuper addita. Et conveniunt pulchre cum hoc ſenſu reliqua iſtius Commatis, nempe δειγματίζειν, & θριαμβεύειν. Victi enim & *ſpoliati Oſtentari* ſolebant in *Triumpho*. PERIZ. Mediceus adſtipulatur Sluiskiano, quorum juſſu reſtitui ἀποδύσαντο ἐπὶ φιλοσοφίαν.

ΚΕΦ. λά.

Ὅτι μηδεὶς τῶν βαρβάρων ἄθεος.

Καὶ τίς οὐκ ἂν ἐπῄνεσε [1] τὴν τῶν βαρβάρων σοφίαν; εἴγε [2] μηδεὶς αὐτῶν εἰς ἀθεότητα ἐξέπεσε, μηδὲ

CAP. XXXI.

Quod nemo Barbarorum impius eſt.

Et quis non Barbarorum Sapientiam laudibus extollat? ſiquidem nemo eorum ad Atheiſmum prolapſus

1 Τὴν τῶν Βαρβάρων σοφίαν] Vertitur *Sapientiam*. Nec male. Intelligenda tamen eſt, non Prudentia quædam Civilis, ſed *Doctrina*, & *Scientia* eruditionis, inprimis Philoſophicæ, quæ quoniam in ſectas maxime abire ſolet, ideo vocabulum hoc ſæpe certam quoque eorum Sectam notat. *Infra* XIV. 23. Πυθαγόρειος ἦν τὴν σοφίαν, *quod ad doctrinam, erat Pythagoreus*. Lucian. *de Morte Peregr.* τὴν θαυμαστὴν Σοφίαν τῶν Χριστιανῶν ἐξέμαθε. Et hinc ibidem Servatorem noſtrum vocat, *Crucifixum illum* Σοφιστὴν αὐτῶν, *Doctorem eorum*, Chriſtianorum. At *Actor*. VII. 22. ſimpliciter jam σοφία pro omni ſcientia liberali ponitur, dum de Moſe iſtic dicitur, πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων ἐπαιδεύθη. Diſertiſſime Cicero *de Offic*. I. 43. *Princeps omnium Virtutum eſt illa Sapientia; quam* Σοφίαν *Græci vocant. Eſt autem rerum divinarum atque humanarum ſcientia.* Hinc jam apud Sueton. *Tib*. 14. *Sapientiæ Profeſſor*, h. e. Liberalis Doctrinæ. Et Petron. *pag*. 29. *Ed. Gonſal. Ubi Sapientiæ conſultiſſima via?* Ea ergo ratione etiam omnes *Docti* Græcis dicebantur Σοφοί. Noſter VIII. 6. veteres Thracas adeo rudes & inſcitos fuiſſe ait, ut neque literas noverint, atque idcirco eſſe, qui tradant, μηδὲ τὸν Ὀρφέα Σοφὸν γεγονέναι, Θρᾷκα ὄντα, *Neque Orphea fuiſſe Eruditum, quum Thrax fuerit*. Sic Æſopum paſſim Phædrus vocat *Sophum*. Vide III. 15. & IV. 16. De Pythagora Valer. Max. VIII. 7. 2. *ext. Cum multiplicis SCIENTIÆ ſpecimen exhibuiſſet, interrogatus, quo cognomine cenſeretur, non ſe* Σοφὸν, *(jam enim illud Septem Sapientes Viri occupaverant) ſed* Φιλόσοφον *eſſe reſpondit*. Pompon. *de Orig. Juris*. §. 48. *Labeo ingenii qualitate & fiducia Doctrinæ, qui & cæteris Sapientiæ operam dederat, plurima innovare inſtituit.* Sed & hinc tandem σοφία, & σοφιστὴς pro qualiſcunque rei Scientia, & Doctore ponitur, Lucian. *de Luctu pag*. 436. μεταστειλάμενοί τινα θρήνων σοφιστὴν, *arceſſentes quendam lamentorum peritum artificem*. PERIZ.

2 Μηδεὶς αὐτῶν εἰς ἀθεότητα ἐξέπεσε] Marcus Tullius *lib*. I. *Quæſt. Tuſc. Nulla gens tam fera. nemo hominum tam immanis, cujus mentem non imbuerit deorum opinio, multi de diis prave ſentiunt, id enim vitioſo more effici ſolet. Omnes tamen eſſe vim & naturam divinam arbitrantur.* Et *lib*. II. *de Nat. Deorum. Inter omneis omnium gentium ſententia conſtat, omnibus innatum eſt & in animo quaſi inſculptum, eſſe deos. Quales ſint, varium eſt:*

μηδὲ 3 ἀμφιβάλλουσι περὶ θεῶν, 4 ἆρά γέ εἰσιν, ἢ οὐκ εἰσίν· καὶ ἆρά γε ἡμῶν φροντίζουσιν, ἢ οὔ. Οὐδεὶς γοῦν ἔννοιαν ἔλαβε τοιαύτην, οἵαν 5 ὁ Εὐήμερος

lapsus est, neque in dubium vocant, sintne dii, an non sint, &, curentne res nostras, an non? Nemo igitur, neque Indus, neque Celta, neque Ægyptius,

esse nemo negat. Vide Grotium *lib.* I. *de Verit. Relig. Christianæ.* SCHEFF. Max. Tyr. *dissert.* 38. Grot. *de I. B. & P. pag.* 343. KUHN.

3 ἀμφιβάλλουσι περὶ θεῶν] Sluisk. ὑπὲρ θεῶν. PERIZ.

4 Ἆρά γέ εἰσιν] Hæ enim duæ potissimæ de Diis inter Paganos quæstiones; Epictetus apud Arrianum. *Quod ad Deos attinet, sunt qui negent ullum Numen esse. Sunt qui esse donent, sed ignavum, injurium, & nullæ rei providere. Sunt tertii, qui & esse & providere, sed non nisi magnis & cœlestibus: terrenorum autem nulli. Quarti & cœlestibus & terrestribus, sed universis duntaxat, non autem singulis & unicuique seorsim. At quinti, in qua parte Ulysses & Socrates asserunt statuuntque, quod Te ô Deus, nec in minimo motu lateam aut fallam.* Conjungit porro hæc duo Noster, quia ex Stoicorum sententia, quos non uno loco sequitur, à se invicem divelli nequeunt. Balbus apud Ciceronem *lib.* II. *de Nat. Deorum. Primum igitur aut negandum est deos esse, aut qui deos esse concedant, iis fatendum est, eos aliquid agere, idque præclarum, nihil est autem præclarius mundi administratione.* Confer Platonem *lib.* X. *de Legibus.* SCHEFF.

5 Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος] Clementi in *Adm. ad Gentes* est Ἀκραγαντῖνος. Plutarcho, citante Eusebio *præpar. Evang. lib.* XIV. Τεγεάτης, utiturque in hanc rem testimonio Callimachi Cyrenæi. Est autem Tegea oppidum Arcadiæ. Etiam Theodoretus *serm. de Principio*, Tegeatem vocat, Eusebium secutus, opinor, uti alias consuevit. Idem, ut & Clemens cæterorum quoque mentionem facit. Adde quoque Sext. Empiricum *lib.* IIX. ubi peculiariter de hoc *Evemero* tradit, statuisse, *quod fuerint homines, qui vulgo habeantur pro diis, potentes, ideoque ab aliis divino more cultos.* Quod quam verum sit, Ger. Vossius toto opere *de Theol. Gent.* ostendit. Non igitur ἀθέου vocabulum ille merebatur. Sunt nimirum *Athei* veteribus, quicunque non cum plebe de deo sentirent. Ita periit Athenis *Socrates.* Hoc nomine accusatus est *Anaxagoras*, teste Diodoro *lib.* XII. & *Aristoteles*, autore Laërtio, de quo longe diversissimum docet Hymnus, apud eundem autorem. SCHEFF. Operæ pretium fuerit ipsum Clementem audire è *Protreptico.* θαυμάζειν, inquit ἔπεισί μοι, ὅτῳ τρόπῳ Εὐήμερον τὸν Ἀκραγαντῖνον καὶ Νικάνορα τὸν Κύπριον, καὶ Ἵππωνα τὸν Μήλιον, τόν τε Κυρηναῖον ἐπὶ τούτοις ἐκεῖνον (ὁ Θεόδωρος ὄνομα αὐτῷ,) καί τινας ἄλλους συχνοὺς, σωφρόνως βεβιωκότας, καὶ καθεωρακότας ὀξύτερόν που τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὴν ἀμφὶ τοὺς θεοὺς τούτους πλάνην, ἀθέους ἐπικεκλήκασι, εἰ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν μὴ νενοηκότας, ἀλλὰ τὴν πλάνην γε ὑπωπτευκότας, ὅπερ οὐ σμικρὸν εἰς ἀλήθειαν φρονήσεως ζώπυρον ἀναφύεται σπέρμα. *Mirari subit, quomodo Euemerum Agrigentinum, Nicanorem Cyprium, Diagoram & Hipponem Melios, Cyrenæum denique illum, quem vocant Diodorum, temperanter & modeste viventes & reliquis hominibus acutiores ad videndam imposturam talium Deorum, Atheos nominarint, quanquam nec illi satis veritatem ipsam assecuti fuerint, suspectamque tantum fraudem habuerint, quod non parva scintilla semenque existit indagandæ veritatis.* Si extaret Lysippi Epirotæ libellus, quem inscripserat, ἀσεβῶν κατάλογος, *impiorum Catalogus*, longam seriem eorum haberemus, quos ἀθεότητος damnarunt Ethnici, fœdissimis ipsi circa Dei cultum erroribus fascinati. *Socratem* etiam & *Heraclitum*, in hanc impiorum classem relatos Justinus Martyr. docet in *Apolog.* II. *pro Christianis. Herostratum* addit Noster *H. A. lib.* VI. *cap.* 40. Multi etiam Philosophorum suam περὶ θεῶν sententiam altè dissimularunt, aut Athei cognomen, aut ultimum Socratis poculum reformidantes. Quod ad *Euemerum* attinet, Plutarchus *de Isid. & Osirid.* eum, facit Messenium, additque composuisse ἀντίγραφα ἀπίστου καὶ ἀνυπάρκτου μυθολογίας, *exempla fabularum incredibilium & falsissimarum, & solum vidisse* in-

μερος ὁ Μεσσήνιος, ἢ [6] Διογένης ὁ Φρὺξ, ἢ [7] Ἵππων, ἢ [8] Διαγόρας,

us, talem cogitationem in animum induxit, qualem vel Euemerus Messenius,

inſcriptiones, quas nec Barbarus, nec Græcus ullus vidit, & navigaſſe ad Panchoos & Tryphillos, nuſquam gentium exiſtentes. vide quoque Ciceron. lib. I. *de Nat. Deorum.* Lactant. *lib.* I. *Inſtit.* Strab. *lib.* I. KUHN.

Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος, ἢ Διογένης] Non tamen Hi plane negabant Numen divinum, ſed illos tantum Deos, quos colebant Gentes, uti quidem cenſet Clemens Alexand. in *Protreptico.* Et ideo vulgata erat illa de omnibus pene Philoſophis opinio, adeo, ut eam Cicero *de Invent.* I. 29. inter *Probabilia* ponat, Nempe *Eos, qui Philoſophiæ dent operam, non arbitrari Deos eſſe.* Nec id profecto mirum, quum plerique palam etiam *Metum Deorum*, eorumve *Iræ*, rejicerent. Idem enim *de Offic.* III. 28. diſerte affirmat: *Hoc commune eſt omnium Philoſophorum (non eorum modo, qui Deum nihil habere ipſum negotii dicunt, & nihil exhibere alteri, ſed etiam, qui Deum ſemper agere aliquid & moliri volunt) nunquam nec Iraſci Deum, nec Nocere.* Cæterum *Euhemerus* iſte id ex profeſſo exſecutus eſt, Deos, quos venerentur Gentes, fuiſſe reverâ *fortes & claros & potentes Viros*, immo *Mortes & Sepulturas Deorum demonſtravit*, ut ait Cic. *de Nat. Deor.* I. 42. Unde Minucius Felix *pag.* 22. *Ob merita virtutis & muneris Deos habitos Euemerus exſequitur, & eorum natales, patrias, ſepulcra dinumerat.* Ea vero de cauſa à Callimacho Cyrenæo exagitatus fuit; immo à Plutarcho *lib.* I. *de Placitis Philoſophorum* traditur, cum *Diagora Melio*, & *Theodoro Cyrenæo*, καθόλε negaſſe εἶναι θεὲς. Ex quo tamen loco forſan, ſi ſolus eſſet, & verum diceret, non male illud potius concluderes, Euhemerum plane rejeciſſe, non tantum iſtos Gentilium Deos, ſed omne Numen, ſicuti id Plutarchus *ibidem* de Euripide tradit, & probat clariſſime. In eadem porro, in qua Euhemerus, ſententia fuit & *Hippon*, qui etiam Sepulchro hoc Epitaphium inſcribi voluit,

Ἵππωνος τόδε Σῆμα, τὸν Ἀθανάτοισι Θεοῖσιν
Ἶσον ἐποίησεν Μοῖρα καταφθίμενον.

Vide Clement. *Protrept. pag.* 36. Habebatur vero & hic ideo, ac dicebatur, Ἄθεος. Vide Athenæum *lib.* XIII. *pag.* 610. Apud Suidam in *v.* Ἔῤῥε jungitur a veteri Scriptore cum Xenophane, Diagora, & Epicuro, qui κακοδαίμονες, & θεοῖς ἐχθροὶ iſtic dicuntur. Sed maxime jungi ſolet Diagoræ Melio, quia & ipſe *Melius* erat. Vide Clementem *Protrept. pag.* 15. & Arnobium *lib.* IV. Miror autem ab Auctore noſtro prætermitti *Theodorum Cyrenæum*, qui etiam Ἄθεος fuit dictus, celebratuſque eſt hoc nomine à Cicerone, Plutarcho, Clemente Alex. Arnobio, Suida. Corrigendus vero Locus ex Chryſoſtomi *Homilia* IV. *in Ep. Pauli ad Corinthios*, allatus hic à Scheffero, ubi legitur Διόδωρος ὁ λεγόμενος Ἄθεος. Nec enim *Diodorus* is fuit, ſed *Theodorus.* PERIZ.

6 Διογένης ὁ Φρὺξ] Alius â Philoſopho, cujus neſcio an alibi occurrat mentio, quam apud Euſtathium loco, quem mox vindicabo. SCHEFF.

7 Ἵππων] Vide Euſtathii verba mox adducenda. SCHEFF. Galenus in *Allegoriis ad Heſiodi Theog. v.* 115. ὁ μὲν τὸ πῦρ τιθεὶς πρεσβυγενέστερον τῶν ἄλλων, ὁποῖος Ἡράκλειτος· ὁ δὲ τὴν γῆν, ὡς Ἵππων ὁ ἄθεος.

8 Διαγόρας] Præter Euſtathium, cujus verba mox citabo, meminit hujus etiam Chryſoſtomus *Hom.* IV. *in Epiſt. Paul.* ad *Corinth.* καὶ Διαγόρας ὁ Μιλήσιος καὶ Διόδωρος ὁ λεγόμενος ἄθεος. SCHEFF. In Chryſoſt. *Homil.* IV. *in* I. *caput* I. *Corinth.* perperam legitur Μιλήσιος pro Μήλιος, ita enim conſtanter appellatur Græcis Διαγόρας ὁ Μήλιος: Ariſtoph. in *Avibus*

ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Διαγόραν τὸν Μήλιον,
λαμβάνειν τάλαντον.
Si quis veſtrûm interfecerit Diagoram Melium.
Capiet talentum.

Scholia *in h. l* referunt, *Diagoræ Athenis profugo ob inſtans vitæ periculum, quod myſteria Eleuſinia evulgaſſet per luſum & jocum, Athenienſes præconio indicaſſe, talentum fore præ-*

ρας, ἢ 9 Σωσίας, ἢ 10 Επίκουρος, ὔτε Ινδὸς, ὔτε Κελτὸς, ὔτε Αιγύπτιος. Λέγουσι δὲ τῶν βαρβάρων οἱ προειρημένοι, καὶ εἶναι θεὸς, καὶ προνοεῖν ἡμῶν, καὶ προ-

nius, vel Diogenes Phryx, vel Hippon, vel Diagoras, vel Sosias, vel denique Epicurus. Sed Barbari hi, quos dixi, contendunt & esse Deos, & nostri curam gerere, & præsignificare futu-

præmium interfectori ejus, si vero eum quisquam vivum reduceret, duo talenta ei pronunciata in *Ranis* idem Comicus ostendit, Diagoram *Jacchum mysticum ludendo decantasse.* Scholiastes iterum quæ modo dicta sunt, inculcat, addito, quod fuerit Diagoras Τηλεκλύτυ παῖς, Μήλιος τὸ γένος, τὸ χρόνον κατὰ Σιμωνίδην καὶ Πίνδαρον. Athenag. *Leg. pro Christianis.* Διαγόρᾳ μὲν εἰκότως ἀθεότητα ἐπεκάλυν Αθηναῖοι &c. *Diagoram quidem Athenienses merito cognominarunt Atheum, non tantum Orphei dicta & Eleusinia & Cabeirorum mysteria divulgantem, & simulachrum Herculis ad rapas coquendas concidentem, verum etiam plane negantem, ullum esse Deum.* vide & Clementem in *Protrept.* Aristoph. in *Nubibus pag.* 103. *Edit. Basil. Græcæ.* Arnobii locum subjiciam, ut cum præcedentibus conferri possit, ita autem ille lib. IV. *adversus Gentes. Possumus quidem hoc in loco omnes istos, nobis quos inducitis & appellatis Deos, homines fuisse monstrare vel Agrigentino Euhemero replicato, cujus libellos Ennius, clarum ut fieret cunctis, sermonem in Italum transtulit: vel Nicagora Cyprio, vel Pellæo Leonte, vel Cyrenensi Theodoro, vel Hippone ac Diagora Meliis, vel auctoribus aliis mille, qui scrupulosæ diligentiæ cura in lucem res abditas libertate ingenuâ protulerunt.* de Diagora vid. Zenob. *pag.* 401. Dempsterum *pag.* 716. Edward. Simsonium *Part.* IV. *Chronici pag.* 55. 9. Hesych. Joseph. *contra Appionem*, quos laudat Codex Conigianus. Kuhn.

Διαγόρας ἢ Σωσίας] In eo loco Eustathii, quem hic citat Schefferus, mendum est, Διαγόρας] ὁ ΜΙΛΗΣΙΟΣ &c Legendum ΜΗΛΙΟΣ. Consentiunt omnes scriptores. Faber.

9 Σωσίας] Suspectum hunc locum habuit magnus Casaubonus, & in *Commentario ad Athenæum* Γοργίαν substituit vel Ιππίαν. Verum nil mutandum, cum & Eustathio Σωσίας inter ἀθέυς referatur, verba sunt in *Odyss.* Γ. Εν τοῖς ὕστερον ἄθεοι ἀπέδησαν Διαγόρας ὁ Μήλιος, καὶ Ευήμερος ὁ Μεσσήνιος, καὶ Διογένης ὁ Φρὺξ, καὶ Ιππων, καὶ Σωσίας, καὶ Επίκυρος. Porro Αθέοις annumerandi *Herostratus* ex Nostro ipso *lib.* VI. *cap.* 40. *Hist. An. Jacchus* & *Xenophanes* ex Suida, *Theodorus Cyrenaicus* ex Ciceronis *lib.* I. *de Nat. Deorum.* Scheff.

10 Επίκυρος] Quomodo hic inter ἀθέυς? cum de ipso Vellejus apud Ciceronem *lib.* I. *de Nat. Deorum* tradat, *solum vidisse esse Deos, quod in omnium animis eorum notionem impressisset ipsa natura*? Primum arbitror, quia quum providentiam & curam deorum negaret, eos ipsos Stoicis negare videbatur, sicut ante diximus. Deinde quia ex nescio quibus atomis & imaginibus conflatos statuebat. Unde apud prædictum auctorem *lib.* II. Balbus Stoicus: *Primum aut negandum est deos esse, quod & Democritus simulacra, & Epicurus imagines inducens, quodam pacto negat; aut fatendum eos aliquid agere esse.* Scheff. Epicurum cum suo grege ἀθέοις annumeratum ab Ethnicis vel ex προῤῥήσει notum, qua impii ab inspectione mysteriorum arcebantur hunc in modum: εἴ τις ἄθεος, ἢ Χριστιανὸς ἢ Επικύρειος ἥκει κατάσκοπος τῶν ὀργίων, φευγέτω. οἱ δὲ πιστεύοντες τῷ Θεῷ, τελείσθωσαν τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. *Si quis impius, sive Christianus, sive Epicuræus, mysteriorum explorator intervenerit, fugiat. qui vero Deo credunt, initiantor, quod felix faustumque sit.* Inter declamationes Himerii Sophistæ fuit quædam, *Epicurus* inscripta, in qua ille ἀσεβείας accusatur, quod providentiam negaret. Photius *pag.* 587. vide de hac re Ciceronem *sub finem lib.* I. *de Natura Deor.* Eleganter Salvianus *lib.* IV. *de Gubern. Dei. Qui nihil aspici à Deo affirmant, prope est, ut, cui aspectum adimunt, etiam substantiam tollant: ut quem dicunt omnino nil cernere, omnino etiam non esse. pag.* 123. ubi Rittershusius, *nota*, inquit, *quod paria sint, Deum negare & providentiam, quam sententiam hoc senario jambico licet comprehendamus:*

προσημαίνειν τὰ μέλλοντα, καὶ [11] διὰ ὀρνίθων, καὶ [12] διὰ συμβόλων, καὶ [13] διὰ σπλάγχνων, καὶ

futura per aves, per signa, per viscera, & per alias quasdam disciplinas & præcepta, quæ *pariter* sunt hominibus Doctri-

Negat Deum, qui providentiam negat.

Ergo *Epicurus* jure merito auget Atheorum Catalogum, quia mundum vult esse ἀπρονόητον. KUHN.

Ἐπίκουρος] Quærit Clariss. Schefferus, *Quomodo Hic inter* Ἀθέους? & dein Ipse simul cum Doctiss. Kuhnio id docere nos studet. At vero certum quidem est, Epicurum *Providentiam Deorum*, atque ita Religiones, sustulisse, adeo ut Cicero *Famil.* VII. 12. etiam *jurari* frustra ab Epicureis putet. Sed tamen *inter Atheos* non censebatur à Veteribus, (Vide Senecam *de Benef.* IV. 19.) neque à Nostro, qui diserte utique duplicem hic Philosophorum quorundam sententiam memoravit: Priorem, *Non esse Deos*, Alteram, *Deos nihil nos curare*, φροντίζειν ἡμῶν. Unde & mox contra utramque illam, Barbaros ait tradere, καὶ εἶναι θεοὺς, καὶ προνοεῖν ἡμῶν. Prioris itaque sententiæ erant *Euhemerus*, *Diogenes*, *Hippon*, & *Diagoras*. Posterioris, omnium consensu, *Epicurus*, haud dubie & *Sosias*, quippe qui proxime ante Epicurum nominatur, & *Atheis* à Nemine adscribitur. Verum quidem Eustath. *ad Odyss.* Γ. *Atheos* dicere etiam *Sosiam* & *Epicurum*. Sed is revera ante oculos habuit hunc Æliani Locum, & omnia hæc ex Eo Nomina descripsit. Quia vero Ælianus agit hic potissimum de *Atheismo*, ut certe hunc Titulum Caput hoc sibi habet præscriptum, ideo Eustathius omnes illos simpliciter *Atheos* dixisse videtur, sed parum accurate. PERIZ.

11 Διὰ ὀρνίθων &c.] De his tribus divinationum speciebus consule Peucerum in *de divinationibus*. KONIG.

Διὰ ὀρνίθων] Lugd. δι' ὀρνίθων. Usitatissimum autem fuit Romanis, Deos per Aves consulere, maxime de re publica: non æque Græcis: sed tamen cognita etiam his, & usitata erant Auspicia, verum parcius. Hinc Hesiod. Εργ. *v. ult. Felicem* prædicat, qui sit

Ὄρνιθας κρίνων καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων,

Avibus attendens, & delicta vitans. Similiter *v.* 801. jubet, Uxorem ducas,

Οἰωνοὺς κρίνας, οἱ ἐπ' ἔργμασι τούτῳ ἄριστοι,

Postquam consulueris Aves, quæ huic Rei sunt Optimæ. Sic apud Aristot. Polit. V. 4. de Sponso, οἰωνισάμενός τι σύμπτωμα, *quum ex avibus didicisset, aliquid mali sibi eventurum.* Notum est etiam, præter alia Homeri, illud *Iliad.* M. 243. quum rejecisset Auguria,

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης,

Optimum est unum Auspicium, pugnare pro Patria. De Chaldæis Vide Diod. Sicul. II. 81. Conferendus etiam cum hoc loco Maximus Tyr. *Dissert.* 26. Τὸν μὲν φήμαις σώζει, τὸν δὲ οἰωνοῖς, τὸν δὲ ὀνείρασι, τὸν δὲ φωναῖς, τὸν δὲ θυσίαις. *Hunc vero Deus servat oraculis, hunc auguriis, hunc somniis, hunc ominibus, hunc signis victimarum.* φῆμαι non *omina* istic sunt, sed *oracula*. Vide Illustriss. Spanhemium *ad Julianum Orat.* I. *pag.* 10. ut & de tota *Augurii* ratione *ad Callimachum Hymno in Palladem v.* 123. PERIZ.

12 Διὰ συμβόλων] h. e. per prodigia, signa, & omina aliquid futuri denunciantia, cujusmodi nonnulla habes apud Terent. *Phorm.* IV. 4. 25. *Introiit in ædes ater alienus Canis, Anguis per impluvium decidit de tegulis* &c. Vide & Valer. Max. I. 7. Talia autem signa vel omina Græcis sunt σύμβολα. *Supra* II. 17. Magi cognovisse dicuntur Ochi indolem διά τινων ἀπορρήτων συμβόλων. IDEM.

13 Διὰ σπλάγχνων] Ea vero Ars vel Fraus, ex victimarum extis cognoscendi futura, Romanis itidem valde fuit frequentata; nec tam à Græcis eam, quam ab Etruscis acceperunt, & ideo etiam Etruscæ originis vocabulo, *Haruspicinâ*, designarunt. Vide Cicer. *de Divinat.* II. 23. & Festum in *v. Tages.* Hinc jam Tacitus *Ann.* XI. 15. vocat eam, *Vetustissimam Italiæ Disciplinam.* Fuere tamen etiam aliis Gentibus sui Haruspices. Cicero

καὶ δι' ἄλλων τινῶν μαθημάτων τε, καὶ διδαγμάτων· 14 ἀπεροῦν ἐστι τοῖς ἀνθρώποις διδασκαλία ἐκ τοῦ παρὰ τῶν θεῶν εἰς αὐτοὺς προνοίας. Καὶ

Doctrina quædam ex illa à Diis in ipsos *profecta* providentia. Sed & per insomnia, & ipsas etiam stellas, multa ajunt significari. Et

cero *de Divin.* II. 12. *Haruspices Etruscos*, *Elios*, *Ægyptios*, *Pœnos* laudat, & *alios alio more exta interpretari*, *nec esse unam omnium disciplinam*, ait. Chaldæorum Regi tribuit Ezechiel XXI. 21. τὸ ἡπατοσκοπήσασθαι, ut vertunt LXX. Adde Diod. Sic. II. 81. Sed & Prusias, Bithyniæ Rex, prælium commissurus attendisse dicitur ad id, *quod extis portenderetur*; indignante Hannibale, *Vitulinæ Carni* plus credi, quam sibi, Veteri Imperatori, apud Valerium Max. III. 7. 6. At Homeri & Hesiodi tempore vix videntur exstitisse apud Græcos, siquidem ab illis non memorantur, etiam ubi ex professo describunt sacrificia. Pausanias tamen in *Atticis pag.* 33. antiquissimos Vates ait fuisse non χρησμολόγους, sed ἀγαθοὺς ὀνείρατα ἐξηγήσασθαι, καὶ διαγνῶναι πλήσεις ὀρνίθων, καὶ σπλάγχνα ἱερῶν, *peritos exponendi somnia*, *&* *judicandi volatus Avium*, *&* *exta victimarum*. Idem *in Bœoticis pag.* 313. multis narrat in Trophonii templo sacra, quæ fiunt, accurate ab Haruspice inspici, eumque tunc vaticinari, utrum Trophonius placidus & propitius consultorem oraculi sui sit accepturus, nec ne. Sed & Plato in *Timæo*, φαίνεσθαι θυτικῆς ἔμπειρος, σημεῖά τε λέγων ἥπατος καὶ σπλάγχνων, *videri sacrificandi peritus*, *&* *memorare signa hepatis* *&* *intestinorum*, dicitur ab Olympiodoro *in ejus Vita.* Sed Platonis jam tempore *Haruspicina* in media quoque Græcia frequentis fuit usus. Unde & Euripides sæpe ejus meminit, & Xenophon ea usus est adhibitis vatibus. Vide *Cyri Exped.* VII. *circa finem.* Apud Cyprios in templo Veneris Paphiæ usitata jam antiquitus fuit, accita tamen aliunde, & à Cilice homine illata: Vide Tacit. *Histor.* II. 3. & 4. Ut itaque *Augurium* apud Græcos fuit minus in publico ac de Republica, at à privatis haud minus, adhibitum, quam apud Romanos, sic *Haruspicina* generatim in Græcia non ita perpetui fuit usus, quam Romæ: sed tamen magis ac minus apud alios atque alios Græciæ populos usitata. Dionysius vero Halicarn. *lib.* II. Romanorum Haruspices *à SUIS*, h. e. à Græcis, *dici* ait ἱεροσκόπους, in eo tamen graviter errans, quod tradit Romanos vocabulum, Ἀρούσπικας, formasse ex illo Græco Ἱεροσκόπον, ὀλίγον τι τῆς ἀρχαίας φυλάττοντας ὀνομασίας, *exiguum quid illius primitivæ vocis servantes*. Nam revera *Haruspices* ab Etrusco *Haruga*, eaque *specienda*, sunt dicti, ut monet Donatus ad Terentii *Phorm.* *Haruga* autem est hostia, vocabulum, non *ab Hara formatum*, ut Idem Donatus putabat, sed ex Oriente & Lingua Orientali, cujus multa reperiuntur apud Etruscos ex Asia ortos vestigia, trranslatum. Ibi enim הרוגה *Haruga*, significat *cæsam*, scil. victimam, genere Feminino, quia antiquissimis temporibus femellæ ad sacrificia maxime adhibebantur. PERIZ.

14 Ἀπεροῦν ἐστι τοῖς ἀνθρώποις &c.] Locus obscurior, quem certe Interpretes minime intellexerant, construentes eum unam in sententiam cum seqq. καὶ δι' ὀνείρων &c. atque ita prorsus perperam vertentes, ut jam monuit Doctiss. Kuhnius. Ille vero Græca etiam suspecta habet, & legere, deleto παρὰ, mavult διδασκαλία τῶν θεῶν &c. redditque ea, *quæ utique documenta sunt divinæ erga ipsos providentiæ*. Sed non favent huic conjecturæ MSti: præterea διδασκαλία non tam significare hic videtur *documenta* vel argumenta alicujus rei, quam *Doctrinam* ex aliquo fonte ortam, & ex peculiaribus observationibus ac præceptis conflatam. Sic Diod. Sic. *lib.* I. *Biblioth. init.* ἡ δὲ διὰ τῆς ἐκ τῶν ἱστορίας περιγινομένη σύνεσις τῶν ἀλλοτρίων ἀποτευγμάτων τε καὶ διορθωμάτων, ἀπείρατον κακῶν ἔχει διδασκαλίαν, *at per Historiam comparata cognitio alienorum perperam & recte factorum*, *expertem malorum continet Doctrinam.* Plutarch. *de Aud. Poëtis*, πάντων οὖν ἀναγομένων εἰς τὴν φρόνησιν, ἀποδείκνυται πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἐπιγιγνόμενον ἐκ σπουδῆς καὶ διδασκαλίας, *omne genus virtutis parari ex studio & Doctrina*, scil. observationum recte in legendo faciendarum. Verto igitur hunc Locum, *quæ*, scil. μαθήματα

Καὶ [15] δι᾽ ὀνείρων ἢ λέγουσι, καὶ [16] δι᾽ αὐτῶν τῶν ἀστέρων, πολλὰ προδηλοῦσθαι. Καὶ ὑπὲρ τούτων [17] ἰσχυρὰν ἔχοντες τὴν πίστιν, [18] θύουσί τε καθαρῶς, καὶ

Et hæc immota fide tenentes, pure rem divinam faciunt, & rite castimoniâ utuntur, & mysteria obeunt, & orgiorum legem servant, &

μαῖα καὶ διδάγματα, *Hominibus sunt*, evadunt, *Doctrina quædam ex illa Providentia, quæ à Diis in Homines* proficiscitur. Est enim διδασκαλία hæc, quasi σύστημά τι τούτων τῶν διδαγμάτων καὶ μαθημάτων, quæ μαθήματα, atque adeo tota hæc διδασκαλία oritur, vel sumitur, ἐκ τῆς προνοίας, seu ἐκ τοῦ, τοὺς θεοὺς προνοεῖν ἡμῶν, quod in quæstione erat. Adde *indicem* in Ex. Sic apud Cicer. *Famil.* IV. 6. *Augurum Disciplina* memoratur, quæ item erat veluti σύστημά τι μαθημάτων, *ex alitis volatu, aut cantu sinistro oscinis*, colligentium voluntatem Deorum de rebus humanis. Confer omnino Nostrum *Hist. Anim.* II. 9. ubi itidem διδασκαλία, *institutio, doctrina*, distinguitur à singulis rebus quæ discebantur, quæque μαθήματα & διδάγματα etiam istic dicuntur. PERIZ.

15 Δι᾽ ὀνείρων] Vid. Historiam Augustam passim, Synes. & Philon. *de insomniis*, Artemidor. *&c.* KUHN.

16 Δι᾽ αὐτῶν ἀστέρων] Vid. Dionem in *Augusti vita* de Nigidio Figulo, qui ex astris imperium Augusto prædixit, de *Proculo* in *vita Domitiani*, de *Richardo Cervino* & ejus filio *Marcello* Thuanum *lib.* XV. KONIGIUS.

Ἀστέρων] Mediceus ἄστρων. Suidas *v.* Ἀστρονομία. ἄστροις τεκμαίρεσθαι.

17 Ἰσχυρὰν ἔχοντες] MS. A. καθαρὰν ἔχοντες. puto lectionem esse veram. si emendes ἔχοντες SCHEFF. Mihi vulgata placet lectio. KUHN. Ut MS. A. Schefferi, sic & Sluisk. habet καθαρὰν. Sed recte Cl. Kuhnius contra Schefferum nihil hic censet mutandum. PER.

18 Θύουσι καθαρῶς καὶ ἁγνεύουσιν ὁσίως] *Pure loti sacrificant, & castimonium sancte servant*, ἁγνεύειν ὁσίως. Latinis est, *rite in casto esse*, i. e. religionis causa à carnis vinique usu & aliis interdictis cibis se abstinere, & secubare. Festum vide in *puri menstrio.* Varro *Rer. Divin. lib.* I. & *religiones & castus id possunt, ut ex periculis eripiant nostris:* Apulejus *lib.* XI. *Metam.* agnoscit *castimoniorum abstinentiam satis arduam, cautoque circumspectu vitam, quæ multis casibus subjacet, muniendam.* & iterum. *præcipit* (Sacerdos) *decem continuis illis diebus cibariam voluptatem coërcerem, neque ullum animal essem, & invinius essem.* *Glossæ* Philox. *castimonium*, ἁγνεία. Suidas: τὰς Μητρωακὰς παρὰ Ῥωμαίοις ἢ καὶ πρότερον παρὰ Φρυξὶ σπουδασθείσας καστείας ἑκάστου μηνὸς ἥγνευε. *Castimonium Matris Deûm apud Romanos vel potius apud Phrygas ante solenne, singulis mensibus servavit.* vide Hesychium in ἁγνεία, Eustathium I. *Odyss.* Nostrum *Hist. Anim. lib.* IX. *cap.* 26. Demosthen. *Orat. contra Timocratem.* Subjiciam locum ex Hieronymo *lib.* II. *adversus Jovinianum.* qui malè videtur acceptus ab *Erasmo.* *De ciborum sibi placet abstinentia, quasi non & superstitio Gentilium Cossum Matris Deûm observet & Isidis*, ubi Erasmus in *Scholiis.* *Cossi vermiculi dicuntur, qui roboribus innascuntur, quos olim in delitiis habitos, testatur Plinius, adeo, ut eos farina saginarent, quò videlicet & vermes altiles fierent. Ab his sacerdotes Cybelis Matris Deorum & Isidis abstinebant ridicula superstitione, velut illi sacris.* At vero mira hæc locutio, *observare cossum*, i. e. secundum Erasmum, *abstinere à cosso.* Legendum potius *castum* pro *cossum.* Nam *observare castum* idem est ac, *esse in casto*, ἁγνεύειν, de quo supra dictum. Idem judicium esto etiam de hoc Hieronymi loco. *Quomodo autem virginitati veræ non præjudicat imitatio virginum Diaboli, ita nec veris jejuniis cossorum* (l. castorum) *Isidis & Cybeles, & quorundam ciborum in æternum abstinentia: maxime cum apud illos jejunium panis saginâ carnium compensetur.* Imitatus est Hieronymus Tertullianum in *de jejunio cap.* 16. *sed benè*, inquit ille, *quod in nostris Xerophagiis blasphemias ingerens, casto Isidis & Cybeles eas adæquas.* Nec ipse Hieronymus diffitebitur sedulò sibi lectum Tertullianum. Adi & Arnobium *lib.* V. *adversus Gentes*, ubi ait; *quid temperatus ab alimonio panis, cui rei dedistis nomen Castus:* vide *notas Elmenhorstii ibidem.* adde Porphyrium *lib.* IV. περὶ ἀποχ. ἀψυχ., ubi de Ægyp-

κ̀ 19 ἁγνεύουσιν ὁσίως, κ̀ 20 τελετὰς τελοῦσι, κ̀ ὀργίων φυλάττουσι νόμον, κ̀ τὰ ἄλλα πράττουσιν, ἐξ ὧν, ὅτι τοὺς θεοὺς ἰσχυρῶς, κ̀ σέβουσι, κ̀ τιμῶσιν, ὡμολόγηται.

ΚΕΦ.

& alia faciunt, ex quibus certum eſt, quod deos enixè & colant & venerentur.

CAP.

Ægyptiis ſacerdotibus annotat ex *Chæremone* Stoïco, eos in ἁγνείαις quadrageſimum etiam diem excedere, ab oleribus, ovis, leguminibus, vino, oleo, pane, concubitu ſe abſtinere, ter quotidie frigidâ ablui, ſomni cauſa palmarum ramos ſubſternere, & lignum probe levigatum formâ cylindri dimidiati capitibus ſubdere. Sed hæc jejunia hominum & *obſervationes* & χαμευνείας, *humi dormitiones*, quas abſque *auctoritate & teſtimoniis ſcripturarum* vel heterodoxi *quaſi traditione apoſtolicâ*, vel Gentiles ſua ἐθελοθρησκείᾳ *reperiunt atque confingunt*, *percutit gladius Dei. Qui tribus quadrageſimis per annum jejunant, &* ξηροφαγίαις *humiliant animam ſuam, & vel maxime de Tatiani radice creverunt, ſuper hujuſmodi laboribus audiunt*; TANTA PASSI ESTIS SINE CAVSA! inquit Hieronymus *comment. in cap.* II. *Haggæi.* Antequam finiam, dabo inſcriptionem, quæ Epidauri ad templi fores propoſita, quænam ſit vera ἁγνεία, edocere voluit:

Ἁγνὸν χρὴ ναοῖο θυώδεος ἐντὸς ἰόντα
ἔμμεναι. ἁγνεία δ' ἐστὶ φρονεῖν ὅσια.
Thuricremum viſens templum, ſit purus oportet.
At mens ſancta agitans res mihi pura puta eſt.

Porphyr. *lib.* II. *de Abſtinent. Animal.* confer & Clementem τὸν στρωματέα *lib.* IV. cæterum, quod penè exciderat, videtur textus ſupra ſibi non conſtare; quid enim eſt, διδασκαλίᾳ ἐκ τοῦ παρὰ τῶν Θεῶν εἰς αὐτοὺς προνοίας. Interpres certè abit longè à ſenſu Auctoris, mihi quidem placeret legere, τοῦ ἐκ τῶν Θεῶν &c. quod neſcio quis explicare voluit per παρὰ margini aſcriptum, idque deinde, ut fieri amat, è margine in textum irrepſit. Voluit autem Noſter, prodigia, & ſigna rerum futurarum, quæ Deus hominibus exhibet, documenta eſſe divinæ providentiæ, vertendum igitur. *quæ utique documenta ſunt divinæ erga ipſos providentiæ.* atque adeo Deum eſſe. Themiſt. in *poſter. Analyt. lib.* II. ὅτι εἰσὶ Θεοὶ, ἀπὸ συμβεβηκότος μὲν, ὅτι εἰσὶ βωμοὶ, ὡς Χρύσιππός φησιν· ἀπὸ δὲ τοῦ πράγματος, ὅτι θεραπεύουσιν, ὅτι προλέγουσιν, *quod Dii ſint, ab accidenti demonſtramus, quod aræ ſint, ut Chryſippus ait; à rebus vero, quæ fiunt, quia ſanant, prædicunt* &c. vid. eundem in Ariſtot. *lib.* I. *de animal.* KUHN.

19 Ἁγνεύουσιν ὁσίως] Neque hæc ſatis perceperunt Interpretes, vertendo, *ſancte vitam agunt.* Malim, ut Kuhnius ea exponit, *rite in caſto agunt.* Certiſſimum enim, reſpici his verbis caſtimoniam, qua ſe præparabant ad Sacra, unde ſimul ait θύουσι καθαρῶς. Sed & ita Arrianus *in Epict.* III. 21. ad Sacra accedere monet, προσηγνευκότα, *qui prius caſtimonia eſt uſus.* Hinc jam de omni ſolenni & religioſa præparatione ad rem divinam phraſis hæc adhibetur. *Actor.* XXI. 24. ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς. Dionyſ. Halic. *lib.* II. Numam ait legibus conſtituiſſe ἁγνείας τε, κ̀ θρησκείας, κ̀ καθαρμούς. Illæ autem ἁγνεῖαι variis & religioſis peragebantur ritibus, unde hic dicitur ἁγνεύειν ὁσίως h. e. *rite*, & *ex præſcripto religionum.* Sic paſſim ὅσιον, *quod fas eſt.* XII. 64. ἡ ὁσία εἰς τὸν νεκρὸν, eſt *ultimum debitæ pietatis officium in mortuum.* Lucian. *de M. Peregr.* ἔνθα μηδὲ θάπτειν ὅσιον τοὺς ἄλλους, *fas eſt*, ſcil. per religiones. Maxime tamen conſiſtebant illæ ἁγνεῖαι in abſtinentia à Venere. Vide Græviam *ad Heſiod.* ἔργ. 733. Torrentium *ad Suet. Aug.* 94. & hic Kuhnium. PER.

20 Τελετὰς] Sunt Sacra maxime ſolennia & feſtiva. *Infra.* XIII. 2. de Trietericis Bacchi ſacris, ἀπολιπὼν τὴν τελετήν. Ant. Lib. *Fab.* 10. conjunctim ait τελετὰς ἢ μυστήρια. Suidas, τελετὴ, θυσία μυστηριώδης, ἡ μεγίστη κ̀ τιμιωτέρα. Sic & Plutarchus *de Aud. Poëtis* Sophocleum illud οἱ ταῦτα δερχθέντες τέλη, diſerte ait dictum περὶ τῶν μυστηρίων. Similiter vero Ὄργια ſunt ſacra & feſta antiquiſſima certis & reconditis ritibus celebrata, maxime Liberi Patris, ſed & aliorum Deorum. IDEM.

ΚΕΦ. λβʹ.

Περὶ Ἡρακλέους μετωνυμίας, καὶ χρησμοῦ Φοίβου ὑπὲρ αὐτοῦ.

Λέγουσί τινες λόγοι Πυθικοὶ, τὸν [1] Ἡρακλῆν, τὸν Διὸς καὶ Ἀλκμήνης παῖδα, ἀπὸ γενεᾶς [2] Ἡρακλεί-

CAP. XXXII.

De Herculis nomine mutato, & oraculo Apollinis de ipso.

Ajunt quidam sermones Delphici, Herculem, Jovis & Alcmenes filium, à nativitate vocatum esse

1 Ἡρακλῆν] Eustath. *Iliad.* Ξ. Ὁ Ἡρακλῆς κατὰ τοὺς παλαιοὺς Ἀλκαῖος πρὶν ἐκαλεῖτο, Ἡρακλῆς δὲ ὑπὸ τοῦ Πυθίου ἐξωνομάσθη. καὶ τὸ, Ἡρακλέην δέ σε Φοῖβος ἐπώνυμον ἐξονομάζει, ἥρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέος ἄφθιτον ἕξεις. Scribe ergo apud Nostrum in priore versu, Ἡρακλέην, cum & Suidas ita habeat, in Ἡρακλῆς ξενίζεται. Porro de *Alcæi* cognomento testatur etiam Diodorus *lib.* IV. ubi simul Herculem vocatum ait, propter interfectos dracones, quos Juno ipsi puero adhuc immiserat, ὅτι δι' Ἥραν ἔσχε κλέος. Firmat idem Empiricus *contra Math. p. m.* 621. ut plane dispiciendum sit, an bene se habeant, quæ Noster ait de nomine Ἡρακλείδους. Ego sane Ἀλκαίου mallem. Faber legit Ἀλκείδην. SCHEFF. Edwardus Simsonius legit Ἀλκαΐδην, in *Chron. P.* II. *pag.* 29. Nihil autem in textu mutandum. Nam Eustathius ex Pausania docet, Herculem etiam Ἡρακλείδην dictum. τὸν δὲ Ἡρακλῆν, inquit, οὐ πολὺς λόγος τοῖς παλαιοῖς, καὶ Ἡρακλείδην Παυσανίας καλεῖσθαι φασί. & iterum illo ipso loco, quem Cl. Schefferus produxit. Ἡρακλῆς καὶ Ἡρακλείδης ἐκαλεῖτο, ὡς Ἀριστείδης. Quî igitur, Doctiss. Faber tam ἀποτόμως dicere potuit, *non ita est*; *quare* &c. notis in h. l. Nec scrupulum facit, quod Menecrates apud *Pindari Scholiastem ad Isthm.* 4. notat, Herculis liberos ex Megara susceptos Ἀλκαΐδας dictos esse, non Ἡρακλείδας, cum pater id temporis *Alcæus* audiret, non *Hercules.* Fuit enim Hercules πολυώνυμος, & pro temporis gentiumque diversitate alio atque alio salutatus est nomine. Ut igitur Noster non negat Herculem quoque *Alcidem* vocatum: ita Nostro controversia de nomine *Heraclidis* minimè movenda erat. KUHN.

2 Ἡρακλείδην κεκλῆσθαι] Non ita est; quare legendum, Ἀλκείδην, ab avo scilicet, qui Ἀλκαῖος & Ἀλκεὺς dicebatur. FABER.

Ἡρακλείδην] Nihil hic mutant MSti, quod maxime voluissem ipsorum Codicum causa. Viri enim Doctissimi, Schefferus, Faber, Simsonius, corruptum hoc pronunciant Omnes, & ideo corrigunt, ille quidem Ἀλκαῖον, iste Ἀλκείδην, hic Ἀλκαΐδην. Ratio est, quod Diod. Siculus, Sex. Empyricus, Eustath. *ad Homeri Iliada*, Herculem Ἀλκαῖον dictum tradant, antequam ab Apolline nomen Ἡρακλοῦς acceperit: atque ideo Scholiastes *Pindari ad Isthmia Od.* 4. dicat, Herculis liberos ex Megara, non Ἡρακλείδας, quia ipse tunc nondum dicebatur Ἡρακλῆς, sed Ἀλκαΐδας vocatos. Opponit se iis tamen Cl. Kuhnius, hoc argumento, quod Eustathius dicat, Herculem etiam revera dictum Ἡρακλείδην. Sed, quod pace Viri Eximii dixerim, nullam ejus argumenti agnosco vim, siquidem Eustath. non scribit, mutatum esse ab Apolline nomen *Heraclidis* in illud *Herculis*, sed disertissime *ad Il.* Ξ. *Herculem antea vocatum* Ἀλκαῖον, *postea vero, vel à Pythio*, secundum versus ab Æliano hic allatos, *vel quod à Junone imploratus*, ὑπὸ τῆς Ἥρας κληθεὶς, *ei auxilium tulerit*, Ἡρακλῆ. Eundem vero *Herculem etiam aliquando* Ἡρακλείδην, *eadem forma, qua* Ἀριστείδης ab Ἀριστέας, & Ἥρυλλον, *plane uti ὁ* Ἀρίστυλλος ἐκ τοῦ Ἀριστοκλῆς, *in Satyricis dictum, idque liquere ex Rhetoricis Scriptoribus.* Nihil ergo hæc ad Mutationem Nominis pertinent, sed ad diversam unius Nominis pronunciationem & flexionem apud diversos Scriptores. Sed & eadem plane est origo, etymologia, & significatio Ἡρακλείδου, & Ἡρακλέους:

κλείδην κεκλῆσθαι· χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς διά τινα αἰτίαν δεόμενον χρησμοῦ, μήτε, ὧν ἧκε χάριν, ἀμοιρῆσαι· προσακοῦσαι δὲ ἐκείνοις καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῦ θεοῦ ταῦτα·

esse Heraclidem: interjecto deinde tempore, quum venisset Delphos quadam de causa ut oraculum consuleret, & compotem factum, quorum gratia venerat, & præterea seorsim etiam hæc audivisse à Deo:

[3] Ηρακλῆν δέ σε Φοῖβος ἐπώνυμον, ἐξονομάζει·
Ηρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέος ἄφθιτον ἕξεις.

Heraclem te alio Phœbus jam nomine dicit:
Grata etenim præstans, decus immortale tenebis.

κλέους: atque ita absurdum utique foret, τὸ Ηρακλείδης ita ex professo mutatum ab Apolline in Ηρακλῆς, idque propter rationem etymologicam, quæ tamen in utroque eadem prorsus esset. Vix itaque dubito, quin Ælianus scripserit, certe voluerit idem, quod reliqui dicunt, Herculem, antequam hoc ipsi Nomen daretur ab Apolline, appellatum fuisse, non tamen Αλκείδην, nec Αλκαΐδην, sed, quod maluit Schefferus, Αλκαῖον. Scriptoribus ab eo allegatis adde Schol. *Pindari ad Olymp. Od.* 6. ἔνιοι μέντοι αὐτὸν τὸν Ηρακλέα Αλκαῖον καλεῖσθαι βούλονται, μετονομᾶσθαι δὲ Ηρακλῆ, Απόλλωνος τοῦτο χρησμοδοτήσαντος. Passim quidem etiam *Alcides* à Poëtis vocatur, verum non Proprio, sed Patronymico Nomine, ab Avo *Alceo*, uti Achilles ab Æaco *Æacides*. Serv. *ad Virg. Æn.* VI. 392. *Alciden volunt quidam, dictum* ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, *quod non procedit, quia à prima ætate hoc nomen habuit ab Alceo patre Amphitryonis.* PERIZ. Parenti meo scribendum videbatur Ηρακλῆν οὐ κεκλῆσθαι, cui conjecturæ favet Mediceus, qui corrupte exhibet Ηρακλείδου κεκλῆσθαι.

3 Ηρακλῆν δέ σε] Sluisk. ἡρακλῆ. Lugd. ἡρακλείην. Videtur velle ἡρακλέην, quomodo Eustath. *ad Il.* Ξ. hunc versum & hoc vocabulum exhibet, non item Suidas, quod male affirmat Schefferus. Recte autem Gesnerus illud ἦρα φέρων exponit, *quæ grata sunt, & accepta hominibus, faciens.* PERIZ.

ΚΕΦ. λγ'.

Περὶ ἀγαλμάτων ποταμῶν.

Τὴν τῶν ποταμῶν φύσιν, καὶ τὰ ῥεῖθρα αὐτῶν ὁρῶμεν. Ομως δὲ οἱ [1] τιμῶντες αὐτοὺς, καὶ τὰ ἀγάλματα

CAP. XXXIII.

De imaginibus fluviorum.

Fluviorum naturam & fluenta eorum oculis cernimus. Nihilominus tamen qui colunt eos, & imagines

1 Τιμῶντες αὐτοὺς] Divino honore, aras & similia ipsis ponentes; testis Seneca *epist.* 41. cui addas Lipsium *ad Annal. Taciti* XIV. Fiebat hoc autem, quia aquam principium rerum naturalium veteres statuebant. Eustath. *Iliad.* Σ. ἡ ὑγρὰ οὐσία τῆς φυσικῆς γενέσεως αἰτία, ὅπου γέ φασι καὶ τὸ σπέρμα πνεῦμά ἐστιν ὑγρῷ συγκραθέν. διὸ καὶ τοὺς ποταμοὺς, ὡς κουροτρόφους ἐτίμων οἱ παλαιοὶ, καὶ ὡς συστατικοὺς γενέσεως. SCHEFF.

2 Αναμόρφους] Placet eruditissimi Gesneri conjectura, ἀνθρωπομόρφους hîc, vel ἀνδρομόρφους emendantis. Prius probant MSS. B. &

ματα αὐτῶν ἐργαζόμενοι, οἱ μὲν [2] ἀνθρωπομόρφους αὐτοὺς ἱδρύσαντο, οἱ δὲ [3] βοῶν εἶδος αὐτοῖς περιέθηκαν. Βουσὶ μὲν οὖν εἰκάζουσιν, οἱ [4] Στυμφάλιοι μὲν τὸν Ἐρασῖνον καὶ [5] τὴν Μετώπην, Λακεδαιμόνιοι δὲ τὸν Εὐρώταν· Σικυώνιοι δὲ καὶ Φλιάσιοι [6] τὸν Ἀσωπόν· Ἀργεῖοι δὲ, [7] τὸν Κη-

nes eorum fabricantur, partim humana formâ eos consecrarunt, partim boum figuram eis affinxerunt. Bubus quidem assimulant, Stymphalii Erasinum & Metopam, Lacedæmonii vero Eurotam: Sicyonii & Phliasii Asopum: Argivi Cephissum. Virorum vero figura Psophidii Erymanthum,

C. SCHEFF. posterius Lambin. *in Horat. pag.* 25. KUHN.

Αναμόρφους] Ejeci insulsum hoc & absonum vocabulum ac restitui, quod MSti jubebant, sensus flagitabat, & per conjecturam jam vidit Gesnerus. Nam sicuti Codices B. & C. Schefferi, sic Lugd. noster diserte & omnibus literis exhibet illud ἀνθρωπομόρφους. Sluisk. vero idem voluit, sed concisa & contracta scriptura: quæ originem vulgati erroris simul declarat. Etenim in Utroque Codice reperi plerumque pro ἄνθρωπος, ἀνθρώπου scriptum ἀνος, ἀνου. Quin adeo usitatum hoc in MStis, ut primi Græcorum Librorum Editores etiam typis expresserint illam hujus Vocabuli contractionem. Sic in Musuri præfatione ad Pausaniam Aldi reperio ἣν οἱ ἀνοι περιστέμεθα ἀνθ h. e. ἄνθρωποι. Ita igitur & heic Sluisk. ἀνωμόρφους, ω per errorem posito pro ο. Sed & ita videmus, unde ortum sit vitiosum illud ἀναμόρφους pro ἀνθρωπομόρφους. At ἀνδρομόρφους, quod itidem conjecerat Gesnerus, & probavit Lambinus, alienum est à MStis, & Mente Auctoris, qui mox referet nobis Fluvios, non tantum *Viris*, sed & Feminis ac Pueris assimulatos. Similis ferme confusio est orta apud Geographos inter *Anthropophagos* & *Androphagos*. Vide Melam III. 7. & ibi Vossium. Cum Sluisk. Codice conspirat hic loci etiam Unus ex Regiis, & Mediceus 2. at Med. I. Diserte etiam legit ἀνθρωπομόρφους. PERIZ.

3 Βοῶν εἶδος] Vide Phornutum *cap. de Oceano.* Cæl. Rhodig. *lib.* XVII. *cap.* 33. Hadr. Jun. *Batav. cap.* 8. SCHEFF.

4 Στυμφάλιοι] Celebris est, vel propter Aves Stymphalides, Urbs Arcadiæ, Στύμφαλος, Fluvio & Monti cognominis, quæ tamen postea se junxit Argivis. Et Argivæ regionis est Fluvius, *Erasinus*, quem *Stymphalii* hic colere dicuntur, sed qui simul ex Fl. Stymphalo, in Arcadia terram subeunte, oriri traditur, & in Argivis iterum prodire nomine illo *Erasini.* Vide Strabon. *lib.* VIII. *pag.* 371. Μετώπην autem non Fluvium, sed Fontem crediderim; certe Pausanias in *Arcadicis* duos Stymphaliis tribuit Fontes. Quapropter nullam dum video causam, quare credam Fabro simpliciter pronuncianti, legendum, non τὴν, sed τόν. Quum utique Fontes sæpissime Feminina habeant Nomina, & omnes Codd. etiam Regii, legant τὴν. Sed & mox *hoc ipso capite*, *Feminæ* utique assimulatur unica. quæ hic memoratur nominatim, Πηγή. PERIZ.

5 Τὴν Μετώπην] Lego τόν. FABER. Recte: Μετώπην enim fluvium Arcadiæ fuisse docet Scholiastes *Callimachi Hymn. in Jovem.* 26.

νίσετο δ' ἀνὴρ
Πεζὸς ὑπὲρ Κρᾶθιν τε, πολύστειόντε Μετώπην
Διψάλεος.
Μετώπην, ποταμὸν Ἀρκαδίας.

6 Ἀσωπόν] MSS. B. & C. Αἰσωπόν: sed nil mutandum. SCHEFF.

Τὸν Ἀσωπὸν] Non mirum, honorari hunc à *Sicyoniis*, quum præter Eorum Urbem fluat. At *Phliasii*, quorum oppidum *Phlius* remotius est, hanc illius quoque honorandi habuerunt causam, quod primum habitarunt in oppido, Aræthyrea, XXX. Stadiis à Phliunte remoto, & sito ad Montem Cœlossam, unde *Asopus* oritur. Strabo *lib.* VIII. *pag.* 382. Vide & Pausan. in *Corinth. pag.* 48. PERIZ.

7 Τὸν Κηφισσὸν] Varii fuerunt hoc Nomine Flu-

Κηφισσόν. Ἐν εἴδει δὲ ἀνδρῶν [8] Ψωφίδιοι τὸν Ἐρύμανθον, τὸν δὲ Ἀλφειὸν Ἡραιεῖς· [9] Χεῤῥονήσιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου, καὶ αὐτοὶ [10] τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως. [11] Ἀθηναῖοι δὲ τὸν Κηφισσὸν ἄνδρα μὲν [12] δεικνύουσιν ἐν τιμῇ,

thum, Alpheum Heræenſes: Cherroneſii vero ex Cnido etiam illi eundem fluvium ſimiliter *fingunt*. Athenienſes autem Cephiſſum Virum quidem oſtentant in ſacris honoribus, ſed cornua exſerentem. Porro in Sicilia Sy-

Fluvii, præcipuus in Phocide & Bœotia, ſed & in Attica, denique & ἐν Ἄργει. Vide Strabon. IX. *pag.* 424. & Euſtath. *ad Iliad. B. p. m.* 208. Adde Sponii *Iter Tom.* II. *pag.* 212. Idem.

8 Ψωφίδιοι] Geſnerus Ψωφίλιοι. Alii Ψωφόδιοι. Sed retinenda noſtra lectio, quippe quam Geographi confirmant. vide Caſaub. *Comment. Ath. lib.* X. *cap.* 9. Geſneri tamen emendationem firmant MSS. omnes. Scheff. Non dubium eſt, quin Lector eruditus malit Ψωφίδιοι. Pauſan. in *Arcadicis*. Ψωφιδίοις δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ ναός ἐστιν Ἐρυμάνθου, καὶ ἄγαλμα ποιεῖται δὲ, πλὴν τοῦ Αἰγυπτίου Νείλου, ποταμοῖς τοῖς ἄλλοις λίθου λευκοῦ τὰ ἀγάλματα· τῷ Νείλῳ δὲ, ἅτε διὰ τῶν Αἰθιόπων καλιόντι εἰς θάλασσαν, μέλανος λίθου τὰ ἀγάλματα ἐργάζεσθαι νομίζουσι. *Pſophidiis ad fluvium Erymanthum & templum & ſimulachrum eſt Erymanthi: fiunt autem, Nilum in Ægypto ſi demas, aliis fluviis ſimulachra ex candido lapide: Nilo autem, ut qui per Æthiopiam in mare devolvitur, ex nigro lapide effigiem formare ſolent.* de Nili ſimulacro vide Lucianum in *Rhetor. Præceptore.* Kuhn.

Ψωφίδιοι] Mirum conſpiraſſe ita MStos in τὸ Ψωφίλιοι Nam quod de ſuis Schefferus, idem de Meis teſtari poſſum. Verum tamen eſt Ψωφίδιοι. Vide Stephanum. Urbs ipſa erat Arcadiæ, & dicebatur Ψωφὶς, à qua modico intervallo labitur Fl. *Erymanthus*, cognominis Monti, unde *Aper Erymanthius*. Pauſan. in *Arcad. p.* 22. Periz.

9 Χεῤῥονήσιοι δὲ ἀπὸ Κνίδου] Stephanus Byz. in Χεῤῥόνησος. Αἰλιανὸς ἐν πρώτῳ ἰσοελκῆς διαλέξεως. Χεῤῥονήσιοι δὲ ἀπὸ Κνίδου.

10 Τὸν Κνίδον ποταμὸν] Memorabili documento docebit hic iterum locus, Primum quam non ſufficiat, recenſere tantum Auctores, exactiſſima licet Criſi, niſi item difficultatibus, quæ in Textu, etiam ſincero maxime, occurrunt paſſim, tollendis docta & varia commentatione operam demus diligentem, ne genuina pro corruptis habeantur, & ita dein, aliorum inſcitia, vitientur: Tum quam neceſſarium quoque ſit, corruptum jam Textum juſta iterum Criſi purgare, ne, quæ nuſquam nec picta nec ficta fuerunt, immo quæ exſtitere nunquam, pro veris recipiantur. Ejus certe generis eſt *fluvius* ille *Cnidus*, nuſquam apud Geographos aut Hiſtoricos lectus. Sed neque agnoſcunt eum MSti Codd. noſtri Auctoris, neque priſcæ Edd. Romana, Baſileenſis, tum Geſneriana, & Tornæſiana Prima ſeculi ſuperioris, quæ omnes cum MStis habent τὸν αὐτὸν ποταμόν. At Tornæſiana Secunda anni 1610. tum Pariſina Liberti, Genevenſis Stœrii, Schefferianæ omnes, & quantum eſt Editorum hoc Seculo, *Cnidum fluvium*, τὸν Κνίδον ποταμὸν, in Latino æque ac Græco, nobis ingerunt, nulla ejus data ratione, nec ulla demonſtratione ignoti adeo fluminis facta. Unde ergo id ortum ſuſpicabimur, niſi ex eo, quod neſciverint Editores, nec crediderint ideo, *Cnidios* ex Aſia honoraſſe fluvium Peloponneſi, *Alpheum*; nam is eſt ὁ αὐτὸς ποταμὸς in proximo memoratus. At ſi quis jam antea docuiſſet eos ex Pauſania, revera tamen ita factum, haud dubie reliquiſſent nobis Textum Æliani integrum, & illibatum. Ille vero in *Eliac.* I. *pag.* 173. memorat inter Signa, quæ Olympiæ viſebantur, rem, quam haud dubie Noſter reſpexit. Latina tantum adſcribam: *Aliud proxime poſitum eſt Jovi ſignum. Inſcriptio teſtatur, Cnidios Cherroneſi incolas de Hoſtium ſpoliis dedicaſſe. Jovi hinc Pelopem, illinc Alpheum amnem appoſuerunt. Et Cnidiorum quidem Urbis pars maxima in Continenti Cariæ condita eſt. Quæ vero Cherroneſus dicitur, Inſula eſt, ponte Continenti juncta. Illinc Jovi donum hoc in Olympiam miſſum.*

 Ha-

μὴ, κέρατα δὲ ὑποφαίνοντα. Καὶ ἐν Σικελίᾳ δὲ [13] Συρακούσιοι μὲν τὸν Ἄναπον ἀνδρὶ εἴκασαν, τὴν δὲ Κυανῆν πηγὴν γυναικὸς εἰκόνι ἐτίμησαν. [14] Αἰγεσταῖοι δὲ τὸν Πόρπακα, καὶ τὸν [15] Κριμισσὸν, καὶ τὸν

Syracusii Anapum viro assimulant: at Cyanen fontem feminæ effigie honorant. Ægestani Porpacem, Crimissum, & Telmissum, virorum specie colunt. Agrigentini vero fluvium, a quo

Habes Χερρονησίους ἀπὸ Κνίδου. Vides etiam, ut illi proprie, *Alpheum* hunc, Elidis in Peloponneso Fluvium, in nobilissimo Olympiæ templo juxta Jovem, & Pelopem, *Viri* formâ, dedicarint. Facessat ergo hinc *Cnidus Fluvius*, unde malum pedem infausto omine huc intulit, & agnoscamus, Cnidios καὶ αὐτοὺς, h. e. *& ipsos*, in Asia licet habitantes, non minus tamen, ac Heræenses ad Alpheum sitos, *Eundem Fluvium* Viri imagine honorasse. PERIZ.

11 Ἀθηναῖοι δὲ Κηφισσὸν ἄνδρα μὲν δεικνύουσιν ἐν τιμῇ] Error turpissimus ἄνδρα ἐν τιμῇ. Lege ἄνδρα ἐντελῆ, *virum perfectum*. FABER.

12 Δεικνύουσιν ἐν τιμῇ] Verterim, *in honore statuarum*, seu, *quando eum honorant*, statua illi dedicanda, vel sacris etiam faciendis. Plane ut *initio hujus Capitis* de hac ipsa re, τιμῶντες αὐτοὺς, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν ἐργαζόμενοι. Sic Max. Tyr. *Diss.* 38. ex professo agens de *statuis Deorum*, utitur identidem & simpliciter voce τιμῆς, eaque occasione etiam de *Fluviis* ait, ἔστι που καὶ ποταμῶν τιμὴ, κατ' ὠφέλειαν, ὥσπερ Αἰγυπτίοις πρὸς τὸν Νεῖλον, ἢ κατὰ κάλλος, ὡς Θετταλοῖς πρὸς τὸν Πηνειὸν &c. Pausanias *Messen. cap.* 31. Ἐφεσίαν δὲ Ἄρτεμιν θεῶν μάλιστα ἄγουσιν ἐν τιμῇ, *Ephesiam Dianam ex omnibus Diis maxime colunt.* Et *Arcad. cap.* 36. Καὶ θεῶν οὐδενὸς Βορέαν ὕστερον ἄγουσιν ἐς τιμήν, *Et Boream nullo Deorum minus colunt.* Plutarchus *de Iside*, navem Argo, ἐπὶ τιμῇ ait κατηστερισμένην, *in astra relatam honoris divini causa.* Et in *Publicola*, Populum ait ejus Funeri quadrantes contulisse ἐπὶ τιμῇ. Porro τὸ δεικνύουσι dicitur eodem modo, quo apud Plutarch. in Ἐρωτικῷ *p. m.* 761. *init.* Τάφον δ' αὐτοῦ δεικνύουσιν ἐν ἀγορᾷ Χαλκιδεῖς, h. e. *habent in foro*, & ita *ostentant* istic, *sepulchrum ejus.* Solebant autem Veteres etiam *sacra facere* Fluviis, ut in *hoc Capite* de *Agrigentinis* diserte traditur. Atque ita apud Pausan. in *Atticis pag.* 33. legimus in Templo Amphiarai, juxta Oropum in ditione Atheniensium, aram ex parte sacratam Cephisso illi, qui per Eleusinios in mare decurrit. Similiter Argivi suo Cephisso templum dicavere, ut refert Idem in *Corinth.* Talis autem Honor etiam voce τιμῆς designatur. Sic III. I. οὕτως ἀρχὴ τιμὴ ἡ διαρκὴς, ἡ περὶ τὸ κρεῖττον, ἐν θεοῖ τὸν τόπον. Sed & passim dicitur ἐν τιμῇ εἶναι, γενέσθαι. Herodian. III. 15. οὐδένα εἴασε περιγενέσθαι τῶν ἐν τιμῇ γενομένων. Sophocles apud Plutarch. *de Audiendis Poëtis*, γένοιτο κἂν ἄπληστος ἐν τιμαῖς ἀνήρ. At Tan. Faber in his *errorem turpissimum* clamitat, legendumque pronunciat ἄνδρα ἐντελῆ h. e. *perfectum*, *integrum*; Sed non addicunt MSti. PERIZ.

13 Συρακούσιοι μὲν] Particulum μὲν ignorant Mediceus, & Sluiskianus.

14 Αἰγεσταῖοι] MS. B. Αἰγυπταῖοι. Sed vulgatum esse rectum docent nomina fluviorum, quæ in Sicilia, ubi *Ægestus.* SCHEFF.

Αἰγεσταῖοι] Cives sunt Urbis, quæ Latinis dicitur *Segesta* Sed & in *Nummis* Goltzii Goltzii Σεγεσταίων est. Fluvii autem, qui hic memorantur, prope eam Urbem sunt omnes. sed quorum *Telmissus* cæteroqui *Termissus* vel *Thermissus* vocatur à θερμοῖς ὕδασι, *à calidis aquis.* Sæpe enim literæ L & R inter se permutantur. Sic apud Stephanum Τελμερὰ & Τερμερὰ Sic *Clibanus* à κρίβανος: φραγέλλιον, Joh. II. 15. ex Latino *flagellum.* Κρίμισον Lugd. Codex scribit Κρίμησον itidem ut Plut. in *Timoleonte.* PERIZ.

15 Κριμισσὸν] Cæl. Rhodig. *supra dicto loco* vocat *Crimnisium.* Verum nomen est *Crinisus.* Servius *ad Virgil.* v. *vers.* 30. *qua delata ad Siciliam, Crinisus fluvius concubuit cum ea.* Hyginus Noster *cap.* 273. *in Sicilia ad Acestem Crinisi fluminis filium.* Scribe igitur apud Nostrum Κρινισόν. SCHEFF. Κριμισὸς etiam legunt Suidas, Phavorinus. Virgilius *Crimnisus.* Antigonus in *Hist. Mir.* Κριμισσὸς, Plutarchus in *Timoleonte* Κρίμησος, per η. Halicarnass. *lib.* I. *Rom. Antiq.* ᾤκησαν περὶ ποταμὸν λεγόμενον Κριμισόν. Audiamus

τὸν Τελμισσὸν ἀνδρῶν εἴδει τιμῶσιν. Ἀκραγαντῖνοι δὲ τὸν ἐπώνυμον τῆς πόλεως ποταμὸν παιδὶ ὡραίῳ εἰκάσαντες, θύουσιν· οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἐν Δελφοῖς ἀνέθεσαν, ἐλέφαντος διαγλύψαντες ἄγαλμα, καὶ ἐπέγραψαν τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα· καὶ παιδός ἐστι τὸ ἄγαλμα.

quo urbs nomen accepit, speciosi pueri forma effingentes, illi sacrificant. Iidem vero etiam Delphis dedicaverunt eum, ex ebore statuam exsculpentes, & Fluvii nomen inscripserunt: statua autem est pueri.

mus *Servium*, qui *in* I. *Æneid. Hæc*, inquit, (Segesta filia Hippotæ) *ad Siciliam delata a Crimnisæo fluvio, quem Crimnisum Virgilius* (*lib.* V. *Æn.*) *poëtica licentia vocat, converso in ursum vel in canem compressa edidit Acestem.* Cluverius in *Sicilia lib.* II. *cap.* 2. Κριμισὸς legit. KUHN.

ΚΕΦ. λδ′.

Περὶ γήρως.

[1] Ἐπίχαρμόν, φασι, [2] πάνυ σφόδρα πρεσβύτην ὄντα, μετά τινων ἡλικιωτῶν [3] ἐν λέσχῃ καθήμενον, ἐπεὶ ἕκαστος τῶν παρόντων ἔλεγεν. Ο μέν τις, ἐμοὶ πέντε ἔτη ἀπόχρη βιῶ-

CAP. XXXIV.

De senectute.

Epicharmum, ajunt, quum omnino esset ætate provecta, cum quibusdam æqualibus sedentem in confabulatione, quum singuli præsentium dicerent: Alius, mihi satis est quin-

1 Ἐπίχαρμον] Fuit Comicus, & Physicus, & Medicus; refertur inter Auditores Pythagoræ. Vixit in Sicilia, initio Monarchiæ Persicæ, grandi mortalis ævi spatio: mortuus quippe habuit annos XC. ut Laërtius, qui ejus Vitam quoque scripsit, vel XCVII. ut Lucian. in *Longævis*. Duas literas Θ & Χ eum invenisse, & Alphabeto addidisse, tradit ex Aristotele Plinius *Nat. Hist.* VII. 51. Sed de Θ falsum haud dubie: siquidem illa ex Orientali Alphabeto inter XVI. primas literas à Cadmo in Græciam est delata. Forsan ergo Φ & Χ invenerit, quas certe Græci Cadmeis addiderunt. PERIZ.

2 Πάνυ σφόδρα πρεσβύτην] Ut qui ad annum nonagesimum ætatem provexerit. vide Laërtium. vel ad nonagesimum & septimum. vide Luc. in *Longæv.* SCHEFF. Comicum, qui & Philosophus, intelligit. KUHN.

3 Ἐν λέσχῃ] More senum, ut apparet exemplo Catonis, C. Salinatoris, aliorumque apud Ciceronem *lib. de Senectute* Sic Homerus carmina sua dicitur cecinisse ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γερόντων ἐν τῇ Κύμῃ. apud Herod. in *ipsius vita*. SCHEFF. Eustathius *in Odyss.* Σ. δημόσιον ἀθύρωτον οἴκημα, ἔνθα οἱ ἐπαῖται συναγόμενοι ὡς λέχος τε αὐτὸ ἔσχον καὶ ἐλέσχαινον, ὅ ἐστιν ὡμίλουν, τὰ δοκοῦντα δηλαδὴ αὐτοῖς, ἢ παρὰ λέχος. *Lescha erat publicum foribusque carens ædificium, in quo mendici congregati dormiebant, & ἐλέσχαινον, hoc est, colloquebantur de suis rebus, vel à λέχος.* Proclus *in hunc Hesiodi versum*,

Πὰρ δ᾽ ἴθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπ᾽ ἀλέα λέσχην.

ita commentatur: τοὺς ἀλεεινοὺς οἴκους οἱ πένητες κατελάμβανον, ἐν οἷς συγκαθήμενοι ἐν λαλιαῖς ἦσαν. δῆλον καὶ ὅτι λέσχας ἐκάλουν τούτους. καὶ γὰρ ἐν Ἀθήναις ἦσαν τοιοῦτοι τόποι καὶ ὠνομάζοντο λέσχαι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιαι, καὶ ὅτι ἐδρᾶτο τινα θέσμια περὶ αὐτοὺς, ἵνα οἱ λόγοι γίνωνται τοῖς συνιοῦσιν ἐπωφελεῖς, *apricas & calidiores domus pauperculi occupabant, in quibus considentes sermones sociabant,*

βιῶναι· ἄλλος δὲ, ἐμοὶ τρία· τρίτε δὲ εἰπόντος, ἐμοίγε τέσσαρα· ὑπολαβὼν ὁ Επίχαρμος, 4 ὦ βέλτιστοι, εἶπε, τί στασιάζετε καὶ 5 διαφέρεσθε ὑπὲρ ὀλίγων ἡμερῶν; πάντες γὰρ, οἱ συνελθόντες κατά τινα δαίμονα, ἐπὶ δυσμαῖς ἐσμέν. Ὥστε ὥρα πᾶσιν ἡμῖν τὴν ταχίστην ἀνάγεσθαι, πρὸ τοῦ τινος καὶ ἀπολαῦσαι κακοῦ πρεσβυτιδίου.

quinque etiam annos vivere: alius, mihi tres: tertius, mihi quatuor: respondentem Epicharmum, ô Optimi, dixisse, quid litigatis, & in diversa abitis de paucis diebus? omnes enim, qui convenimus quodam fato, venimus ad occasum. Itaque tempus est nobis omnibus quantocyus decedendi, antequam aliquod senile malum experiamur.

ΚΕΦ. CAP.

bant, quas, ut patet, leschas dixerunt. Athenis etiam hujusmodi loca trecenta & sexaginta erant, circa quæ & ceremoniæ quædam peragebantur, ut colloquia convenientibus essent bono & usui. Moschopulus περὶ σχεδῶν *pag.* 72. λέσχαι, δημοσίους τινὰς τόπους οὕτως ἔλεγον ἐν Ἀθήναις, ἐν οἷς ἐκαθίζοντο πολλὴν σχολὴν ἄγοντες. λέσχαι *publica quædam loca dicebantur Athenis, in quibus valde otiosi desidebant.* Pausanias in *Laconicis* meminit λέσχης, quæ dicta est ποικίλη *varia*, à picturis scilicet diversis. Herodot. in *Calliop.* γενομένης λέσχης, *cum disputatio oborta esset.* Casaubonus *in Strabonem pag.* 140. existimat vetustiores Græcos, ὠδεῖα λέσχας dixisse. quod literata auctoritate probatum ab eo vellem. Delphis quidem λέσχη fuit, in qua de rebus tam seriis quam fabulis actum, ὠδεῖον tamen non dicitur à Pausania in *Phocicis*, sed οἴκημα. vid. Etymolog. Magnum in ἀδολεσχία. Stobæum *serm.* 117. Plutarch. *de Consolat. ad Apoll.* Pausan. *lib.* I. *Eliac.* Hesiod. Θεογονία. ex *not. Konigianis.* KUHN.

Εν λέσχῃ καθήμενον] Sic Hesiod. ἔργ. 501. ἥμενον ἐν λέσχῃ. Significat locum qualemcunque, in quo otiosi homines convenire & fabulis tempus terere solent. Hinc ἀδολέσχης *supra cap.* 13. h. e. *garrulus, dicax.* Et καταδολεσχεῖν τινος apud Plutarch. *de Aud. Poëtis*, πῶς οὖν σὺ πένης ὢν φλυαρεῖς τοσαῦτα, καὶ καταδολεσχεῖς ἡμῶν; h. e. *apud nos inania garris?* Vide, & quæ hic notavit Cl. Kuhnius, & quæ Excell. Grævius *ad Hes.* ἔργ. 493. PERIZ.

4 Ω βέλτιστοι] Non tam est hæc formula *blande & amice compellantis*, ut dicitur in Indice Schefferi, quam cum leni irrisu & ironia alloquentis alios. Sic cum irrisu & contemptu, apud Lucian. *Dial. Meretr. Dorcadis*, σὺ δὲ τίς εἶ, ὦ βέλτιστε; Et *Demosth. Encom. pag.* 923. Κἀνταῦθα, ὦ βέλτιστε, &c. Ita passim ὦ ἀγαθὲ, ὦ ἀγαθοὶ, Latini, O *Bone.* Gell. IV. I. *Jam, Bone Magister, quicquid est nomen tibi, abunde multa docuisti.* & V. 21. *Amabo te, Vir Bone, velim doceas*, &c. IDEM.

5 Διαφέρεσθε] Vide, num legendum sit, διαφέρητε vel διαφέρετε, ut conveniat cum præcedenti. SCHEFF. Miror unde hæc illi in mentem; locus enim Æliani clarus est & integer. FABER. Nihil opus est correctione. KUHN.

ΚΕΦ. λε'.

Ὅτι ὁ ὕπνος θανάτου ἀδελφὸς, καὶ περὶ Γοργίου τελευτῆς.

[1] Γοργίας ὁ Λεοντῖνος ἐπὶ τέρματι ὢν τοῦ βίου, καὶ [2] γεγηρακὼς εὖ μάλα, ὑπό τινος ἀσθενείας καταληφθεὶς, κατ' ὀλίγον εἰς ὕπνον ὑπολισθαίνων ἔκειτο. Ἐπεὶ δέ τις αὐτὸν παρῆλθε τῶν ἐπιτηδείων ἐπισκοπούμενος, καὶ ἤρετο, [3] τί πράττοι; [4] ὁ Γοργίας ἔφη, Ἤδη με ὁ ὕπνος ἄρχεται παρακατατίθεσθαι [5] τῷ ἀδελφῷ.

ΚΕΦ.

CAP. XXXV.

Quod ſomnus mortis frater ſit, & de obitu Gorgiæ.

Gorgias Leontinus in extremo vitæ poſitus, & bene ſenio confectus, adverſa valetudine correptus, paulatim in ſomnum prolabens jacebat. Quum vero quidam ex neceſſariis accederet ad eum inviſendi cauſa, &, quomodo ſe haberet? quæreret. Jam, inquit, me ſomnus incipit ſuo fratri tradere.

CAP.

1 Γοργίας ὁ Λεοντῖνος] Habes apud Stobæum *Sermon.* CXIIX. Plutarchus *de Conſ. ad Apoll.* Diogeni hoc dictum tribuit. SCHEFF.

2 Γεγηρακὼς εὖ μάλα] Nam ultra annos centum vitam produxit. Lucianus in *Longævis.* Ῥητόρων Γοργίας, ὃν τινες σοφιστὴν καλοῦσιν, ἔτη ἑκατὸν ὀκτώ· τροφῆς δὲ ἀποσχόμενος, ἐτελεύτησεν. SCHEFF. Philoſtratus *lib.* I. *de Vit. Sophiſt.* λέγεται δὲ ὁ Γοργίας εἰς ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἐλάσας ἔτη μὴ καταλυθῆναι τὸ σῶμα ὑπὸ γήρως, ἀλλ' ἄρτιος καταβιῶναι, καὶ τὰς αἰσθήσεις ἡβῶν, *Fertur autem Gorgias annos centum & octo natus non ſenectute fractum habuiſſe corpus, ſed vegetis integriſque ſenſibus provixiſſe.* confer Quintil. *lib.* III. *Inſtit. cap.* I. KUHN.

3 Τί πράττοι] *Quid ageret, quomodo ſe haberet. Infra* III. 18. Καταφρονῆται ὡς φαύλους, καὶ ταπεινῶς πράττοντας, *humili fortuna utentes.* Epict. *cap.* 10. Ἐγκαλεῖν ἄλλοις, ἐφ' οἷς αὐτὸς πράσσει κακῶς, *infelix eſt.* Plutarch. *de Aud. Poëtis* ex Veteri Poëta, μικρὸν φρονεῖν χρὴ τὸν κακῶς πεπραγότα, h. e. *Infelicem.* Contra ἡ βροτῶν τ' εὐπραξία, *Felicitas hominum, ibidem.* Sic Latini rogare alter alterum ſolebant, *quid agerent.* Ovid. *Triſt.* I, I. 17.

Si quis, ut in Populo noſtri non immemor illo,
Si quis, qui, quid agam, forte requirat, erit.
Vivere me dices, ſalvum tamen eſſe negabis.

Terent. *Andr.* I. 5. 32. *Quid agit? M. rogas? Laborat ex dolore.* Et *Eunuch.* III. 2. 3. *O mea Thais, meum ſuavium, quid agitur?* PERIZ.

4 Ὁ Γοργίας ἔφη] Sic editi, at ſcripti φησί. De Ejus ſenectute, ultra centum annos producta, vide præter allegatos à Scheffero & Kuhnio, etiam Valer. Max VIII. 13. 2. in *externis.* IDEM.

5 Τῷ ἀδελφῷ] Sic ſomnum princeps Homerus nominavit *Iliad* Ξ. 121. quem haud dubie Gorgias ſecutus eſt. Cyrus apud Xenophont. *lib.* IIX. παιδ. ὕπνου οὐδέν ἐστιν ἐγγύτερον τῷ ἀνθρωπίνῳ θανάτῳ. Hoc Tullius *lib. de Senectute* ita reddidit: *Nihil eſt morti tam ſimile, quam ſomnus.* Secundus Philoſ. in *Sententiis*, ubi quæritur, *quid ſomnus ſit*, reſpondet: θανάτου εἰκών Et ita Cicero *lib.* I. *Quæſt. Tuſc. Habes ſomnum, imaginem mortis, eamque quotidie induis. Et dubitas, quin ſenſus in morte nullus ſit, cum in ejus ſimulacro videas eſſe nullum ſenſum.* Virgilius *lib.* VI. *Æn.*

Tum consanguineus lethi sopor —

Adde Tertullianum *de Resurrectione carnis cap.* 14. & Epictetum in *Altercatione cum Adriano*, *Notitiæ Imperii* subjecta. Brodæum *ad Epigr. ultim. lib.* 11. *Anthol.* εἰς συμπλοκήν. SCHEFF.

ΚΕΦ. λϛʹ.

Περὶ Σωκράτους γηρῶντος καὶ νοσοῦντος.

Σωκράτης δὲ καὶ αὐτὸς [1] βαθύτατα γηρῶν, εἶτα νόσῳ περιπεσὼν, ἐπεί τις αὐτὸν ἠρώτησε, πῶς ἔχει; Καλῶς, εἶπε, πρὸς ἀμφότερα. Ἐὰν μὲν γὰρ ζῶ, ζηλωτὰς ἕξω πλείονας· [2] εἰ δὲ ἀποθάνω, ἐπαινέτας πλείονας.

CAP. XXXVI.

De Socrate sene & ægroto.

Socrates etiam ipse decrepitam jam ætatem agens, & tunc in morbum incidens, quum quidam eum interrogaret, quomodo sese haberet? Recte, inquit, in utramque partem. Nam si fuero superstes, complures habebo æmulos: sin vita excessero, complures laudatores.

1 Βαθύτατα γηρῶν] h. e. *maxime senex*, in longissimum ætatis provectus. Sic VII. 5. Καί τοι γηράσκων βαθύτατα. Polyæn. I. 28. 2. Βαθείας ἑσπέρας ἐπανῆλθεν, *multo vespere reversus est*. Plato autem in *Apologia*, *in init.* Socratem inducit dicentem ad Judices, ἔτη γεγονὼς πλείω ἑβδομήκοντα, *natus plus septuaginta annos*. At Laërtio dicitur mortuus ἔτη γεγονὼς ἑβδομήκοντα, numero scil. rotundo. PERIZ.

2 Εἰ δὲ ἀποθάνω] MSS. B. & C. ἐὰν δὲ ἀποθάνω. quod probo. SCHEFF. De re ipsa v. Sallust. *orat.* II. *ad Cæsarem*. Ovid. *lib.* I. *Amor. Eleg. ultim. Mimnermum* apud Stobæum *Serm.* CXXIV. KONIGIUS.

Εἰ δὲ ἀποθάνω] Leve & inane est, sed quia notavit jam Schefferus, MStos B. & C habere, ἐὰν δὲ ἀπ. addo & Lugd Codicem ita legere. PERIZ.

ΚΕΦ. λζʹ.

Περὶ νόμου τοῦ τοὺς νοσοῦντας οἶνον πίνειν κωλύοντος.

[1] Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ, πολλοὶ μέν εἰσι καὶ ἄλλοι [2] νόμοι κάλλιστα

CAP. XXXVII.

De lege, quæ ægrotantibus abstinentiam à vino præcipit.

Zaleuci Locrensis cum multæ leges extant aliæ egregie utiliterque

1 Ζαλεύκου] Memoratur hic sæpius à Jamblicho & Aliis, inter Auditores Pythagoræ, seu Legum Conditores ex Pythagoræ disciplina profectos. Manifestus hinc est error Eusebii, qui Zaleucum refert ad Olympiadem, non tamen XXIII. ut in *Notis* Schefferi dicitur, sed XXIX. h. e. ad tempora Manassis Judæorum, & Tulli Hostiiii Romano-

λιστα καὶ εἰς δέον κείμενοι, καὶ οὗτος δὲ οὐχ ἥκιστα. Εἰ τις Λοκρῶν τῶν 3 Ἐπιζεφυρίων νοσῶν ἔπιεν οἶνον ἄκρατον, 4 μὴ προστάξαντος τοῦ θεραπεύοντος, εἰ καὶ περιεσώθη, θάνατος ἡ ζημία ἦν αὐτῷ, ὅτι μὴ προσταχθὲν αὐτῷ ὅδε ἔπιεν.

que positæ, tum illa non in postremis. Si quis Locrensium Epizephyriorum ægrotans vinum merum bibisset, non jubente medico, etiamsi convaluisset, mortis ei supplicium erat constitutum, quoniam non præscriptum sibi biberat.

ΚΕΦ.

CAP.

norum Regis. Æqualis fuit Charondæ, qui Thuriis leges scripsit, & ei plerumque jungitur. Veluti III. 17. & Valer. Max. VI. 5. *ext.* 3. & 4. ac Aristoteles II. 10. qui *ibidem* etiam ait, quosdam tradere, Charondam ejus auditorem fuisse, sed quod ipse rejicit. Forsan hinc ortum, quod Athenæus XI. *cap. ult.* Zaleucum dicit etiam *Thuriis* leges scripsisse, quasi per Charondam, vel cum Charonda. Ceterum illi apud Aristotelem in ætate *Zaleuci* multo gravius errant, quam Eusebius, siquidem eum pariter cum *Lycurgo*, qui centum annis ante primam Olympiada vixit, tradunt fuisse auditorem Thaletis Cretensis, & ita ipsum dein Præceptorem Charondæ. Quod immane quantum superat ætatem Pythagoræ. De Legibus ejus Vide omnino Diod. *lib.* XII. *pag.* 299. De Locrensibus egimus *supra cap.* 22. Idem.

2 Νόμοι κάλλιστα] *Zaleucum* (quem plerique Chronologi vixisse ajunt Olymp. 83. excepto Eusebio, qui circa Olymp. 23. fuisse affirmat) inter legumlatores celebrarunt Aristoteles, Theophrastus, plurimique alii. Timæus tamen, Attici familiaris, hæc quondam ut figmenta reprehendebat, annotante Cicerone *lib.* VI. *Epist. ad Att. ep.* I. Scheff. *Zaleucus* ex Schola Pythagoræ prodiens Legislator Locrensium evasit. Laërtius in *Vita Pythagor.* ἄλλους τε πολλοὺς κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀπεργάσασθαι καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας· ἀτὰρ καὶ Ζάλευκον καὶ Χαρώνδαν τοὺς νομοθέτας, *Cum alios multos* (ajunt Pythagoram) *in Italia reddidisse probos honestosque viros, tum etiam Zaleucum & Charondam legislatores.* Procemium legum ejus nobis conservavit Stobæus *Serm.* 140. ubi in fine sancivit, ut collum in laqueum indueret, quisquis leges suas abrogare, novasque ferre voluerit; si probaverit veteres leges iniquas, novamque, quam rogat, justiorem, indemnis abiret; si non, adducto laqueo strangularetur. Hoc modo immane quantum leges à se latas *Zaleucus* communivit, effecitque, ut annorum plus quam ducentorum spatio una tantum lex de jure talionis innovata sit à lusco quodam, ut Demosthenes refert *Orat. contra Timocratem. p. m.* 518. *Ed. Græc. Basil.* Seneca *epist.* 90. *Zaleuci leges Charondæque laudantur. Hi non in foro, nec in consultorum atrio, sed in Pythagoræ tacito illo sanctoque secessu didicerunt jura, quæ florenti tunc Siciliæ & per Italiam Græciæ ponerent.* Hic *Zaleucus* leges suas Minervæ retulit acceptas, Clem. *Stromat.* I. ubi etiam leguntur hæc verba: Ζάλευκος ὁ Λοκρὸς πρῶτος ἱστόρηται νόμους θέσθαι, *primus traditur leges condidisse Zaleucus Locrensis*, cum tamen ille Minoë, Lycurgo, & Solone posterior sit tempore, ideoque verba Clementis sano modo accipienda de καινοτομίᾳ illa in legibus, quâ ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν τὰς ζημίας, *pœnas in legibus expressit, quæ ante judicis permissæ erant arbitrio* ut Strabo ex Ephoro tradit *lib.* VI. *pag.* 79. Kuhn.

3 Ἐπιζεφυρίων] Cognomentum hoc Locrensium eorum. qui in Italia ad Zephyrium promontorium sedes suas habebant. vide Strabonem *lib.* VI. Porro caput hoc integrum cum sequente Noster ex Athenæo habere videtur, quem vide *lib.* X. Scheff.

4 Μὴ προστάξαντος τοῦ θεραπεύοντος] Athen. *lib.* X. *pag.* 429. hæc ita eloquitur, μὴ προστάξαντος ἰατροῦ θεραπείας ἕνεκα. Periz.

ΚΕΦ. λη'.

Ῥωμαίων καὶ ἄλλων τινῶν νόμος, οἶνον μήτε παντὶ, μήτε ἡλικίᾳ πάσῃ παραχωρῶν.

Νόμος καὶ οὗτος Μασσαλιωτικός, [1] γυναῖκας μὴ ὁμιλεῖν οἴνῳ, ἀλλ' ὑδροποτεῖν πᾶσαν γυναικῶν ἡλικίαν. Λέγει δὲ Θεόφραστος καὶ παρὰ Μιλησίοις τὸν νόμον τοῦτον ἰσχύειν, καὶ πείθεσθαι αὐτῷ [2] τὰς Ἰάδας,

CAP. XXXVIII.

Romanorum & aliorum quorundam lex, neque omnibus, neque omni ætati vinum concedens.

Lex etiam hæc Massiliensium fuit, mulieres ne uterentur vino, sed omnis feminarum ætas aquam biberet. Affirmat Theophrastus, etiam apud Milesios hanc legem valere, & Jadas, sed quæ Milesiorum sunt uxores,

1 Γυναῖκας μὴ ὁμιλεῖν] Sluisk. γυναῖκα. Nec male. PERIZ.

2 Τὰς Ἰάδας] Pro Ἴωνας vel Ἰωνιάδας, quomodo etiam Herodotus *lib.* v. & Plutarchus *vita Periclis* hac voce utuntur. Vocat autem Ἰάδας, hoc est, *Jonas* Milesiorum mulieres, quia Miletus caput est *Joniæ*. Delendum ergo illud ἀλλὰ ut superfluum, quemadmodum Gesnerus censet, vel ἀλλ' ἢ est emendandum. Sed fortasse melius fuerit neutrum fecisse, verum locum ita emendasse: καὶ πείθεσθαι αὐτῷ οὐ τὰς Ἰάδας, ἀλλὰ τὰς Μιλησίων γυναῖκας. Milesiorum mulieribus ex adverso ponit reliquas Jonas, ut luxui & voluptatibus quam maxime deditas. Et recte. Constat enim Jonas Græcorum fuisse luxuriosissimos, unde *motus Ionici* apud Horatium pro lascivis. vide Erasmum *Chil.* I. *cent.* 5. in Γέλως Ἰωνικός, & Indicem. SCHEFF. Emendatum ab aliis fuit ἀλλ' ἢ pro ἀλλὰ, sic enim ad oram libri mei emendatum video. Interpretis quoque versio correcta hoc loco a studioso fuit, nam pro, (*& Jadas Milesiorum uxores ei parere*) quod ridiculum est, legitur in Editione Tornæsii Ann. 1587. (*Jadas ei parere PRÆTER Milesias*) FABER. In textu omnia sibi constant, si modo τάς γε legeris. Nam τὸ ἀλλὰ significat hoc loco: *certe*, *saltem*, & æquipollet τῷ γε, ut apud Suidam & Budæum *in Comment. L. G.* videre est. Ergo Auctoris mens est: si non omnes *Ionicas*, *Milesias tamen mulieres legi obtemperasse*. Germanam locutionem dabo ex *H. An.* XV. *cap.* 19. χερσαία χελώνη ζῷον λαγνίστατον, ἀλλὰ ὅγε ἄῤῥην· ὁμιλεῖ δὲ ἡ θήλεια ἄκουσα. *Terrestris testudo animal est libidinosissimum, mas certe talis est: fœmina enim invita coit.* Hîc liquido apparet, τῷ ἀλλὰ restringi, & quasi corrigi, quod ante generalius dictum erat. KUHN.

Τὰς Ἰάδας, ἀλλὰ τὰς Μιλ.] Locus varie ab Eruditis tentatus, licet nihil hic mutent MSti. Gesnerus in margine conjecit, ἀλλ' ἤ: quod congruit Versioni primæ, quæ ita se habet, *Et Jadas ei parere, præter Milesias.* Nec enim Vulgata hæc Versio, *& Jadas Milesiorum Uxores ei parere*, Vulteji est seu Primi Interpretis; sed Prior ista, quæ & omnium est Editionum superioris seculi, at Vulgata hæc demum occurrit in Tornæsiana Anni 1610. & seqq. Illa ipsa vero Tornæsiana, quæ jactat & promittit prima, præter Gesnerianas, etiam Casauboni conjecturas, censet in margine, delendum potius ἀλλὰ, quam faciendum id, quod Gesnerus voluit; & porro huic suæ conjecturæ Versionem, quæ dein vulgata est, accommodavit. Schefferus οὐ interponit ante τὰς Ἰάδας. Kuhnius legit, ἀλλὰ τάς γε Μιλησ. & exponit *saltem*, *certe*. In tanta conjecturarum copia quid tandem seligemus

δας, † ἀλλὰ τὰς Μιλησίων γυναῖκας. Τί δ' οὐκ ἂν εἴποιμι καὶ τὸν Ῥωμαίων νόμον; καὶ ³ πῶς οὐκ ὀφλήσω δικαίως ἀλογίαν; εἰ τὰ μὲν Λοκρῶν, ἢ Μασσαλιωτῶν, καὶ τὰ Μιλησίων διὰ μνήμης ἐθέμην, τὰ δὲ τῆς ἐμαυτοῦ πατρίδος ⁴ ἀλόγως ἐάσω. ⁵ Ου-

res, ei parêre. Quare autem Romanorum quoque legem non referrem? Et quomodo non jure damnarer absurdi? si, quum res Locrensium & Massiliensium & res Milesiorum memoriæ prodiderim, meæ patriæ res silentio inficete prætermittam. Apud Ro-

† ἀλλ' ἤ.

gemus nobis? Rejecerim prorsus Ego certe Schefferianam & Gesnerianam, ac vel simpliciter deleverim cum Casaubono ἀλλὰ, sensu planissimo. Nam revera *Milesiorum Uxores* erant *Iades*; vel exposuerim ferme cum Kuhnio illud ἀλλὰ, ut habeat vim retrahendi, quod generatim erat dictum de Jonicis mulieribus, speciatim ad illas tantum Jonicas, quæ Milesiæ erant; quasi diceret, *parere huic Legi Jadas, sed illas, quæ sint Milesiorum Uxores.* Sic Aristoph. βατρ. *Actu* I. *Sc.* 3. interroganti, *an duas Drachmas dabis mercedem*? respondet, μὰ Δί, ἀλλ' ἔλαττον h. e. *per Jovem, sane*, scil. dabo mercedem, *sed minus dabo.* Consulto autem Auctor & cum emphasi *Jonicas* in hac Milesia continentiæ lege memorasse videtur, quia Miletus erat metropolis Joniæ, [Vide Melam I. 17.] & Jones passim apud Veteres luxuriæ præcipuæ nota asperguntur. Ipse *infra* XIV. 7. homini Lacedæmonio luxu nimio pinguescenti exilium interminatos Ephoros ait, nisi mutaret βίον, Ἰωνικὸν μᾶλλον, ἢ Λακωνικόν. Et XIII. 8. Lysander dicitur in *Jonia* corruptus in luxuriam vitæ. Vide omnino etiam Valer. Max. II. 6. I. & Schol. *Aristoph.* θεσμοφ. *pag.* 776. Adjicienda autem omnino, quæ Clariss. Boivinius de hoc loco ad me scripsit, nihil mutare præfatus MSS. Regios. *Post* ἀλλὰ *subaudio*, inquit, μόνον *vel* μόνας, quod cum mea interpretatione congruit: sed addit, *Quid? si legeremus*, ἄλλας τε καὶ τὰς Μιλησίων γυναῖκας. Optimo sane sensu, si modo juris quid habeat in omnes Jonicas mulieres lex Milesia, & quam solis *Milesiis* tribuit Theophrastus. In priore interpretatione, vel etiam in illa emendatione Casauboni, emphasis est elegans, quod pareant huic legi Milesiæ mulieres, licet sint *Jonicæ*, quum ejus regionis homines ceteroqui luxuriæ sint deditissimi. Mediceus I. favet conjecturæ Schefferi. Exhibet enim, καὶ μὴ πείθεσθαι αὐτοῦ τὰς Ἰάδας, ἀλλὰ τὰς Μιλ. &c. Sed tamen vel sic auscultaverim potius Casaubono, expungenti ἀλλὰ, quam vel Scheffero, vel huic Librario, addenti negationem sensus satis frigidi. Nam quid miri in eo, quod Legi Milesiæ non paruerint omnes *Jonicæ* mulieres, sed tantum *Milesiæ*? PERIZ. MS. Medicei scripturam merito tuetur Parens meus in *Notitiâ Diss. de Morte Judæ pag.* 34. 35.

3 Πῶς οὐκ ὀφλήσω &c.] Non recte hæc expresserunt Interpretes, vertendo *redarguar inertiæ.* Sensus est, *quomodo non jure damnabor absurdi*, vel *incurram crimen incogitantiæ.* Sic Dionys. Hal. IV. *pag.* 205. πολλὴν ὀφείλοντες αἰσχύνην ἀπῆλθον, *multam infamiam adepti abierunt.* Polyæn. I. 34. 2. γέλων ὀφλισκάνει Κίμων, ὡς τὴν μείζω μοῖραν τοῖς συμμάχοις παρέμενος, *Cimon incurrit in irrisum, ut qui Sociis meliorem partem concesserat.* Atque ita & Lucian. *adv. Indoctum pag.* 543. Ἀλλὰ καὶ γέλωτα ἂν ὀφλισκάνοι, Porro jam Ἀλογία hic est Vitium Rationi & Sapientiæ contrarium. Diod. I. 27. Ἡ τε δὲ περὶ τὸ ὕδωρ γλυκύτητος αἰτία παντελῶς ἄλογος, *hæc vero ratio à dulcedine aquæ prorsus est absurda*, vel *inepta.* Et plane, ut hic, Plutarchus *Sympos.* IV. 5. Καὶ τί ἄν τις Αἰγυπτίους αἰτιῷτο τῆς τοιαύτης ἀλογίας, *&* *quare quis Ægyptios incusaret tantæ absurditatis, quum etiam Pythagoricos videat colere gallum candidum.* Idem *de Fort. Alex.* I. de Socrate, *Peregrinos Deos inducens*, δίκην τοῖς Ἀθήνησιν ὤφλισκανε συκοφάνταις, *damnatus fuit, accusantibus eum Sycophantis, qui Athenis erant.* PERIZ.

4 Ἀλόγως ἐάσω] Videntur Interpretes hæc ita accepisse, quasi significent proprie, *indicta sinam*, siquidem vertunt, *silentio prætercam*, nullo prorsus vocabulo exprimentes τὸ Ἀλόγως

5 Ουκοῦν καὶ Ρωμαίοις ἦν ἐν τοῖς μάλιστα νόμος ὅδε ἐῤῥωμένος. 6 Ουτε ἐλευθέρα γυνὴ ἔπιεν ἂν οἶνον, 7 οὔτε οἰκέτις, οὐδὲ μὴν τῶν εὖ γεγονότων οἱ ἀφ' ἥβης 8 μέχρι πέντε καὶ τριάκοντα ἐτῶν.

Romanos igitur maxime valebat hæc lex. Neque ſane libera mulier, neque ſerva biberet vinum, neque verò claro genere natorum hominum quiſquam à pubertate uſque ad trigeſimum quintum annum.

ΚΕΦ. CAP.

Ἀλόγως, niſi illo *Silentii*. At vero nihil aliud hic notat illud, quam quod in eadem hac periodo Ἀλογία, nimirum, *abſurde*, *inficete*. At verbum ἐᾷν ſolum per ſe ſignificat hic *indictum prætermittere*. Sic in *Hiſt. Anim.* IV. 7. Ἀκούω τὸν Σκυθῶν βασιλέα (τὸ δ' ὄνομα εἰδὼς ἐῶ, *nomen prudens prætermitto*) ἵππον ἔχειν. Sed & adhibetur id ſæpe, ut deſignet, aliquam rem quoquo modo miſſam facere, ſeu, non facere ea, quæ paulo ante facta dicebantur. Atque ita, quia hic præceſſit διὰ μνήμης ἐθέμην, idcirco τὸ ἐᾷν pene idem hic erit, quod οὐ διὰ μνήμης θέσθαι Sic Homerus *Odyſſ.* Ξ. 444.

——— Θεὸς δὲ τὸ μὲν δώσει, τὸ δ' ἐάσει
Ὅττικεν ᾧ θυμῷ ἐθέλει ———

h. e. τόδ' οὐ δώσει. Heſ. ἔργ. 342.

Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι.

h. e. οὐ καλεῖν. IDEM.

5 Ουκοῦν καὶ Ρωμαίοις] Valerius Maximus *lib.* II. *cap.* I. Vini uſus olim Romanis fœminis ignotus fuit, ne ſcilicet in aliquod dedecus prolaberentur. Adde Plinium *lib.* XIV. *cap.* 13. Gellium *lib.* X. *cap.* 23. Polybium *lib.* VI. *Alcimus Siculus* apud Athenæum *lib.* X. cauſam hujus conſuetudinis ex fabula reperit, quæ ſe ita habet. Hercules, cum per Italiam proficiſceretur, æſtu ſimul ac laboribus fatigatus, virum quendam ſibi obvium, rogabat, ut ſitienti potum præberet. Is ſtatim in tuguriolum, cadum, quem vino plenum habebat, reſoluturus. Quod cum uxor videret, indignata virum reprehendit, aquamque Herculi ferri jubet. Qui, aqua epota, grates quidem viro egit, cadum autem, quem in ejus gratiam mulier recludi noluerat, videre juſſit. Cumque vir id agere vellet, cadum ferunt in lapidem converſum reperiſſe. SCHEFF.

6 Ουτε ἐλευθέρα γυνὴ] Verte hoc nexu & ſenſu, *Neque ſane libera mulier biberet*, *neque ſerva* &c. Similis uſus Aoriſti, III. 12. *extr.* & *alibi*. Celebre in hanc rem eſt apud Valer. Max. VI. 3. 9. exemplum Viri, qui Uxorem, *quod vinum bibiſſet*, *fuſti interemit*, & *reprehenſore caruit*, quum ê contrario Mulier illa *optimo exemplo violatæ ſobrietatis pœnas pependiſſe exiſtimaretur*. Nomen Viri corruptum eſt & illic & apud Alios Auctores, ſed diverſis modis. Verum fuit mea ſententia *Egnatus Metennius*. PERIZ.

7 Ουτε οἰκέτις] MS. Mediceus οὔτε οικέτης. Et ſic Athenæus *lib.* X. *pag.* 429.

8 Μέχρι πέντε] Athenæus ita: παρὰ Ρωμαίοις, οὔτε οἰκέτης οἶνον ἔπινε, οὔτε γυνὴ ἐλευθέρα, οὔτε τῶν ἐλευθέρων οἱ ἔφηβοι, μέχρι τριάκοντα ἐτῶν. *lib.* X. SCHEFF. Plato *lib.* II. *de Legibus*. pueros uſque ad annum decimum octavum vino arcendos dicit, *ne ignem igni addamus*. πῦρ ἐπὶ πῦρ ὀχετεύειν οὐ θέμις. inquit. At Romanis legibus etiam οἱ ἀφ' ἥβης id eſt, *qui annos pubertatis jam attigerant*, jubentur eſſe abſtemii, & bibere, quod Romulus bibebat. Antiquiſſimum autem interdictum eſſe, quo mulieres à vino ſibi temperare juſſæ vel ex eo patet, quod *Fauna Fatua* à marito myrteis virgis cæſa fuerit ob depletam vini feriam, ut ex Sexto Claudio notat Arnob. *adverſ. Gentes lib.* V. Servius *in* I. *Æneid. ad verba:*

Summo tenus attigit ore:

& *verecundiam*, inquit, *Reginæ* (Didonis) *oſtendit* & *morem Romanum. Nam apud Majores noſtros fœminæ non utebantur vino*, *niſi ſacrorum cauſa*, *certis diebus*, *denique fœmina*, *quæ ſub Romulo vinum bibit*, *occiſa eſt à mari-*

marito. Mecennius autem maritus abſolutus eſt homicidio. Sic Granius Lucinianus cœnæ ſuæ: unde in hiſtoriis lectum eſt Romanorum, vini uſus Romanis fœminis ignotus fuit; ne ſcilicet in aliquod dedecus primo laberentur (l. ex Valerio *prolaberentur.*) KUHN.

ΚΕΦ. λθ'.

Κρητῶν νόμος περὶ μαθημάτων.

Κρῆτες δὲ τοὺς παῖδας τοὺς ἐλευθέρους [1] μανθάνειν τοὺς νόμους ἐκέλευον μετά τινος μελῳδίας, ἵνα ἐκ τῆς μουσικῆς ψυχαγωγῶνται, καὶ εὐκολώτερον αὐτοὺς τῇ μνήμῃ διαλαμβάνωσι· καὶ ἵνα μή, τι τῶν κεκωλυμένων πράξαντες, ἀγνοίᾳ πεποιηκέναι ἀπολογίαν ἔχωσι. Δεύτερον δὲ μάθημα ἔταξαν, τοὺς τῶν θεῶν ὕμνους μανθάνειν. Τρίτον, [2] τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια.

ΚΕΦ.

CAP. XXXIX.

Lex Cretenſium de diſciplinis.

Cretenſes juſſerunt liberos ſuos cum quodam concentu leges perdiſcere, ut ex muſica oblectarentur, & ita facilius eas memoria complecterentur: & ne, ſi quid vetiti admiſiſſent, per ignorantiam ſe feciſſe poſſent excuſare. Secundum, quod eis diſcendum proponebant, erat, ut hymnos Deorum diſcerent. Tertium, fortium virorum encomia.

CAP.

1 Μανθάνειν τοὺς νόμους] Joſephus II. *contra Apionem* de Moſe: οὐδὲ γὰρ τὴν ἀπ' ἀγνοίας ἐπιτίμησιν ἠνέσχετο καταλιπεῖν, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον καὶ ἀναγκαιότατον ἀπέδειξεν παιδευμάτων τὸν νόμον, οὐκ εἰσάπαξ ἀκροασαμένους, οὐδὲ δὶς ἢ πολλάκις, ἀλλ' ἑκάστης ἑβδομάδος τῶν ἔργων ἀφειμένους, ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τοῦ νόμου ἐκέλευσε συλλέγεσθαι, καὶ τοῦτον ἀκριβῶς ἐκμανθάνειν, ὃ δὴ πάντες οἱ νομοθέται ἐοίκασι παραλιπεῖν &c. *Neque enim ignorantiæ objurgationem admittere ſuſtinuit, ſed legem fecit doctrinarum tum pulcherrimam, tum maxime neceſſariam eſſe, nec ſemel aut bis aut ſæpe audituros, ſed ſingulis ſeptimanis ab opere dimiſſos ad legum auditionem convenire, eaſque perdiſcere juſſit, id quod omnes videntur prætermiſiſſe legislatores.* vide omnino ſequentia de Charonda, qui prooemia legum civibus poſt feſtivos pæanas in convivio decantari voluit, vid. Stobæum *Serm.* 165. adde ex notis KONIGIANIS Aventinum *lib.* I. *Annal.* ubi, *Tuiſco*, inquit, *Germanis leges tulit, carminibuſque complexus eſt, quæ publicè privatimque cantarentur, ne aut oblivio obliteraret, aut ignorantia excuſaret.* KUHN.

Μανθάνειν τοὺς νόμους] Secutus eſt hoc quoque, ut reliqua Cretenſium pleraque, Lycurgus, qui & ipſe νόμους γεγραμμένους οὐκ ἔθηκεν, immo præcipuam ſuarum Legum conſtituit, μὴ χρῆσθαι νόμοις ἐγγράφοις· τὸ γὰρ ὅλον καὶ πάσης νομοθεσίας ἔργον εἰς τὴν παιδείαν ἀνῆψε, ut ait Plutarchus in *Lyc.* Lacedæmoniorum autem Leges ſumtas maxime ex Rep. Cretenſium multi tradidere Veterum, ut ipſe Pauſan. in *Laconicis pag.* 82. memorat. Atque hinc Plato *lib.* I. *de Legibus*, *Minoem & Lycurgum*, *Cretenſes & Lacedæmonios*, tanquam quibus eædem plerumque ſint Leges, ἀδελφοὶ νόμοι, pariter vel laudat, vel improbat. Diſertiſſime Ariſtot. *Polit.* II. 8. Καὶ γὰρ ἔοικε, καὶ λέγεται δέ, τὰ πλεῖστα μεμιμῆσθαι τὴν Κρητικὴν πολιτείαν ἡ τῶν Λακώνων. *Videtur enim, & dicitur Laconica in plerisque imitatata Cretenſium Rempublicam.* PERIZ.

2 Τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν] Hunc morem pleriſque Gentium Vetuſtarum fuiſſe, ut Heroum ſuorum res geſtas canerent, & ita memoriæ ac poſteris proderent, multis docui exemplis in *Animadverſionibus Hiſtoricis Cap.* 6.

6. Quæ autem fuerint apud Veteres Magnorum Virorum *Encomia*, & unde ſic dicta, vide in illo immenſæ Eruditionis *Commentario* Viri Illuſtriſſimi Ez. Spanhemii ad *Juliani Orationem* I. *pag.* 5. 6. 7. Quod Noſter hic ἐγκώμια, id κλέα appellat IX. 38. de Achille & ejus lyra, ᾗ συνῆδεν ἐκεῖνος τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κλέα. PERIZ.

ΚΕΦ. μ'.

Ζῶα ἀλλοτρίως πρὸς οἶνον ἔχοντα, καὶ ἄλλως μεθύοντα.

[1] Πᾶν μὲν, ὅσον ἄλογόν ἐστιν, ἀλλοτρίως πρὸς οἶνον πέφυκε, μάλιστα δὲ [2] τῶν ζώων ἐκεῖνα, ὅσα σταφυλῆς ἢ γιγάρτων ὑπερπλησθέντα μεθύει. Καὶ οἱ κόρακες δὲ τὴν καλουμένην [3] Οἰνοῦτταν βοτάνην ὅταν φάγωσι, καὶ οἱ κύνες δὲ καὶ αὐτοὶ, βακχεύονται. Πίθηκος δὲ καὶ ἐλέφας, [4] ἐὰν οἴνου πίωσιν, [5] ὁ μὲν τῆς ἀλκῆς ἐπιλαν-

CAP. XL.

Animalia bruta a vino abhorrentia, & aliter inebriari ſolita.

Omne brutum à vino naturaliter abhorret, maxime vero ex animalibus illa, quæ uva aciniſve nimis impleta inebriantur. Et corvi ſi comedant herbam, quæ vocatur Oenutta, & canes etiam illi, laſciviunt ebrietate. At Simius & Elephas, ſi vinum biberint, hic quidem ſui roboris

1 Πᾶν ὅσον ἄλογον] De ſerpentibus tamen Plinius *lib.* X. *cap.* 72. *Serpentes, cum occaſio eſt, vinum præcipue appetunt*, de Elephante Noſter *Hiſt. Anim. lib.* VIII. *cap.* 17. ait, non reſpuere illum vinum proboſcidi infuſum: roboris tamen ſui immemorem belluam fieri hoc loco docetur. Notum eſt & illud Plinii. *Mulas non calcitrare, cum vinum biberint. lib.* XXX. *cap.* 16. Ergo vinum ratione carentia exarmat, hominem vero ſæpe in furorem agit Centauris & Lapithis dignum. KUHN.

2 Τῶν ζώων ἐκεῖνα] Etiam hujus Capitis pleraque ſumpſit Noſter ex Athenæi *lib.* X. *pag.* 429. quæ hocce tribuit proprie *Suibus*. Sicuti autem hic dicitur ἀλλοτρίως πεφυκέναι πρὸς οἶνον, ſic è contrario Lucian. *Adv. Indoctum pag.* 544. Μήτε πρὸς ἰσχὺν, μήτε πρὸς ὠκύτητα εὖ πεφυκότι, *neque nato factoque ad robur, neque ad velocitatem*, ſeu *neque robore, neque velocitate ab naturâ inſtructo*. Vide & *infra* III. 10. PERIZ.

3 Οἰνοῦτταν] Ante legebatur σινοῦτταν, facili lapſu propter ſimilitudinem antecedentis elementi. At οἰνοῦττα dicitur ἀπὸ τοῦ οἴνου. Athen. *lib.* X. μεθύσκονται δὲ τῶν κοράκων καὶ τῶν κυνῶν γένος τὴν οἰνοῦτταν καλουμένην φαγόντα βοτάνην. Apud Plinium *œnotheris* hæc herba nominatur ex Crateua *lib.* XXIV. *cap.* 17. SCHEFF.

4 Ἐὰν οἴνου πίωσιν] Sluisk. οἶνον. Et ita Athenæus *d. l.* πίθηκος δὲ καὶ ἐλέφας πιόντες οἶνον, ſcil. μεθύσκονται. PERIZ. MS. Sluiskiano adſtipulatur Mediceus, et quartum caſum adhibuit quoque Ariſtoteles: Μεθύσκονται πίθηκος καὶ ἐλέφας, πιόντες οἶνον.

5 Ὁ μὲν ἀλκῆς ἐπιλανθάνεται ὁ ἐλέφας] Miror hoc poſtremum, ὁ ἐλέφας, ut Gloſſema, à Græcorum, Atticorum, & maxime Noſtri Auctoris phraſi alienum, rejici à Scheffero, quum ſæpe ita Græci, etiam Noſter. *Supra* I. 5. ἡ ἀλώπηξ, οὐ μόνον τὸ χερσαῖον θηρίον δολερόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἡ θαλαττία πανοῦργός ἐστι Τὸ μὲν γὰρ δέλεαρ οὐχ ὑφορᾶται, τοῦ δὲ ἀγκίστρου καταφρονεῖ καὶ πάνυ ἡ ἀλώπηξ. II. 4. ἠράσθη Μελανίππου Ακραγαντίνου καὶ ἐκείνου &c. Τοῦτον ἐλύπησέ τι Φάλαρις τὸν Μελάνιππον. mox iterum, & plane, ut hîc, βαρέως δ' ἐπὶ τούτοις ὁ Νεανίσκος (Melanippus) ἤνεγκεν, ὑβρίσθαι λέγων, καὶ ὡμολόγει τὴν ὀργὴν τὴν ἑαυτοῦ πρὸς τὸν ἐραστὴν ὁ Μελάνιππος. Adde II. 1. 6. 19. *extr.* & 21. Ita ſatis, opinor, jam liquet, Noſtrum certe delectari ejuſmodi Pleo-

λανθάνεται [6] ὁ ἐλέφας, ὁ δὲ τῆς πανουργίας· καί εἰσιν [7] αἱρεθῆναι πάνυ ἀσθενεῖς.

boris obliviscitur, ille vero versutiæ: & sunt omnino faciles captu.

Pleonasmis. Vide & *ad Caput sequens n.* 31. PERIZ.

6 Ὁ ἐλέφας] Glossema hoc videtur: certe supervacuum est, nec ex more Græcorum positum, omnium minime Atticorum, aut nostri, qui supra modum βραχυλογίας studiosus. SCHEFF. Ita solet Noster σαφηνείας χάριν dicta repetere, ideoque nihil mutem ego quidem. KUHN.

7 Αἱρεθῆναι] Hinc Athenæus ait *d. l.* capi in Venatione Simiam vino illi exposito, at Corvum Oenanthe præbita, seu Oenutta. PERIZ.

ΚΕΦ. μα'.

Φιλοπόται τινες, καὶ πολυπόται.

CAP. XLI.

De quibusdam, qui & libenter & multum biberent.

Φιλοπόται δὲ λέγονται γενέσθαι, Διονύσιος ὁ Σικελίας τύραννος, καὶ [2] Νισαῖος, καὶ οὗτος τύραννος, καὶ [3] Α-

Potandi amantes fuisse traduntur, Dionysius Siciliæ tyrannus, & Nisæus etiam ipse tyrannus, Apollocra-

1 Διονύσιος] Hæc omnia habet Athenæus *lib.* X. *cap.* 10. Idem de eo prodidit Plutarchus *lib.* I. *Sympos. quæst.* 6. ex quo huic generi addas licet, *Heraclidem* pugilem, & Drusi quendam medicum, & ex Vopisco *Firmum.* SCHEFF. Et *Burburrum*, *Mithridatem* ex Plutarch. *l. c.* ex Aristotele Syracusanum illum φιλοπότην, ὃς ὑποτιθέμενος ὠὰ ὑπὸ τὴν ψίαθον εἰς τὴν γῆν, τοσοῦτον ἔπινεν, ὥς φασι, χρόνον συνεχῶς, ἕως ἐκλεπείη τὰ ὠά. *qui ova in terram injecta storea deponens tam diu, ut ajunt, bibit, donec excluderentur. Hist. Anim. lib.* VI. *cap.* 2. ex Vopisco *Bonosum*, *qui bibit quantum hominum nemo.* de quo Aurelianus sæpe dixit. *non ut vivat natus est, sed ut bibat. Illum tamen in honore habuit causa militiæ. Nam si quando legati Barbarorum undecunque gentium venissent, ipsis propinabat, ut eos inebriaret, atque ab his per vinum cuncta cognosceret. Cum tandem laqueo vitam finivisset, jocus extitit, Amphoram pendere, non hominem.* ex Plinio *lib.* XIV. *cap.* 22. adjice Torquatum, Ciceronem filium, Antonium, Tiberium, Parthos, de quibus ipsorum legatus dixit; *quanto plus biberint, tanto magis sitire Parthos.* ὁ γὰρ οἴνῳ μεθύων, ὅσον ἂν πλείω ἐκπίῃ, τοσοῦτον πλειόνων ἐφίεται, ὁ γὰρ οἶνος θερμὸς ὢν, καὶ τὴν ἔμφυτον ἐπιτείνων ξηρότητα, οὕτω τοὺς μεθύοντας ποιεῖ διψῆν, *vino ebrius, quo plus bibit, eo plus appetit: vinum enim calidum existens & naturalem intendens siccitatem, ebrios sitientes reddit.* Chrysost. *Homil.* XIII. *in Ep. ad Rom.* Philo Judæus περὶ μέθης φίλοινον ἐστὶ ὑπερφυῶς τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ πρὸς μόνον τοῦτο διαφερόντως ἀκόρεστον, εἴγε ὕπνου μὲν καὶ ἐδωδῆς καὶ τῶν ὁμοίων ἀπλήρωτος οὐδεὶς, ἀκράτου δὲ σχεδὸν ἅπαντες, καὶ μάλισθ' οἷς τὸ πρᾶγμα ἀσκεῖται. πιόντες γὰρ ἔτι διψῶσι, καὶ ἄρχονται μὲν ἀπὸ τῶν βραχυτέρων κυάθων. προϊόντες δὲ τοῖς μείζοσιν οἰνοχόαις ἐγχεῖν παραγγέλλουσιν, ἐπειδὰν ἀκροθώρακες γενόμενοι χλιανθῶσι, οὐκέτι κρατεῖν ἑαυτῶν δυνάμενοι, τάς τε οἰνηρύσεις καὶ τὰς ἀμυστεῖς καὶ τοὺς κρατῆρας ὅλους προσενεγκάμενοι, ἀκράτου πίνουσιν ἀθρόως, μέχρις ἂν ἢ βαθεῖ ὕπνῳ δαμασθῶσιν, οὐκ ἔτι κρατεῖν ἑαυτοῦ δυνάμενοι, ἢ τῶν ὄγκων ἀποπληρωθέντων, ὑπερβλύσῃ τὸ εἰσχεόμενον. ἀλλὰ καὶ τότε ὅμως ἡ ἄπληστος ἐν αὐτοῖς ὄρεξις, ὥσπερ ἔτι λιμώττουσα μαρμάζει (l. βαβάζει. in MStis enim μ idem valet ac β.) *humanum genus valde amat vinum, eoque uno maxime satiari nequit, siquidem nemo est, quin somni,*

3 Ἀπολλοκράτης ὁ Διονυσίου τοῦ τυράννου υἱός, καὶ 4 Ἱππαρῖνος Διονυσίου 5 (ἀνεψιὸς)

crates Dionyſii tyranni filius, Hipparinus (cognatus) Dionyſii & ipſe; Ti-

ſomni, cibi, Veneris ſimiliumque rerum tandem ſatur fiat; vino autem fere omnes præcipue vero ii, qui in bibendo athletæ ſatagunt eſſe, ad ſatiem impleri neſciunt. Adhuc enim ſitiunt bene poti, & à minutis quidem inchoant cyathis, ſed longius provecti, poſcunt majoribus: cum ſcilicet jam ſemimadidi vino incaluerunt, mentis haudquaquam compotes ipſa vini hauſtra, amyſtides crateréſque totos ori admovent, vinoque tam diu ſe ingurgitant, donec vel profundo ſomno ſuccumbant, non amplius ſui, vel ventre nimis ſaburrato, quicquid ingeſtum eſt, rejiciant. Verum enim vero, tum quoque inexplebilis illa helluandi inſania quaſi adhuc eſuriat, vagit ploratque infantis inſtar. (niſi malis ἀκμάζει vel retinere τὸ μαρμάζει.) KUHN.

2 Νισαῖος] Hic ad mortem jam damnatus, ne temporis brevitate circumveniretur, noctes diebus conjunxit, reliquumque vitæ continua ebrietate conſumſit, Athenæus *lib.* x. SCHEFF. Athenæus x. 10. & Nepos in *Dione* vocant eum Νυσαῖον, *Nyſæum*. Idem haud dubie voluit Plut. in *Timol.* ubi legitur Νησαῖος. Fuit autem Filius Dionyſii Majoris, & Syracuſis ἐτυράννησε poſt occiſum Dionem, eoque ipſo tempore, quando Dionyſius Junior, dejectus tyrannide, eam recepit. Vide Plut. in *Timol. init.* PERIZ.

3 Ἀπολλοκράτης] Athenæus dicit Dionyſii Majoris Filium. At Plut. *in Dione* Juniori dat Filium *Apollocraten*, qui arcem Syracuſarum diu retinuerit, poſtquam Pater jam Syracuſis deceſſerat, ſed tandem eam fame & vi coactus dediderit Dioni. Nominat eundem & Corn. Nepos in *Dione cap.* 5. *extr.* non addens tamen, utrum fuerit Filius, an Frater Dionyſii Junioris. Sed diſertiſſime Plutarchus in *Dione p.* 982. eum ait fuiſſe Dionyſii Junioris Filium ex ejuſdem Dionyſii ſorore, quæ Filia fuit Dionyſii majoris ex ſorore Dionis, ut adeo Dio fuerit Apollocratis avunculus major. Et ideo Callippus rumorem ſparſit, ac ſi Dio vellet hunc Apollocratem Dionyſii Junioris Filium ſibi heredem & ſucceſſorem inſtituere. Accedit Plutarcho etiam Strabo *lib.* 11. *pag.* 25. qui eum Patri ſuo, Dionyſio Juniori, adfuiſſe ait, quando is poſt mortem Dionis recepit tyrannidem. Sed tamen ſicuti Noſter & Athenæus conjungunt *Nyſæum & Apollocratem*, ut Filios Dionyſii Majoris, ſic plane etiam Plutarchus *de Sera Num. Vind. pag.* 559. ubi Antipatrum & Philippum Caſſandri, *Nyſæum & Apollocratem* Dionyſii, Filios memorat. Ut adeo prorſus putem duos fuiſſe *Apollocrates*, alterum Dionyſii Majoris, alterum Minoris, Filium. Non male autem hic legeretur, οἱ Διονυσίου τοῦ Τυράννου υἱοί, maxime quum eos Athenæus, quem ſequitur Noſter in toto hoc Capite, pariter Dionyſii illius Majoris & modo memorati *Filios* diſerte dicat. IDEM.

4 Ἱππαρίων] Perperam. Scribendum, Ἱππαρῖνον. Sic enim Theopompus ipſum nominat apud Athenæum *ſupra laudato loco.* Sed & reliqua ſcriptura emendanda, cum hic non ἀνεψιὸς Dionyſii fuerit, ſed filius. Athenæus ex dicto auctore, poſt pauca, quæ de Appollocrate ejuſdem filio recenſet: καὶ Ἱππαρῖνον δὲ τὸν τοῦ Διονυσίου, φησὶν ὑπὸ μέθης τυραννοῦντα ἀποσφαγῆναι Lege igitur Ἱππαρῖνος· Διονυσίου ὢν ὑὸς καὶ ἔτος &c. SCHEFF.

Ἱππαρίων &c.] Ex Athenæo, qui hæc eadem commemorat, reſtituit Schefferus Ἱππαρῖνος, ſed & *Hipparion & Hipparinus* dici potuit. mox pro ἀνεψιὸς legit υἱὸς, quod verum puto, niſi vel Athenæus erraverit, vel Ælianus. mox pro Ἀρκάδων apud Athenæum ſcribitur Ἀρκαδίων. FABER.

Ἱππαρίων] Sine dubio ſcribendum, ut monuit Cl. Schefferus, Ἱππαρῖνος. Nam ita plane Athenæus, ſed & reliqui omnes, Diodorus, Plutarchus, Nepos. Quin & MSti ultimam Syllabam non exprimunt, ſcribentes ἱππαρῖ, unde præter Hiſtoriæ fidem orta videtur vulgata lectio. Scil. Regii & Medicei omnibus literis legunt ἱππαρίων. Fuit vero frater germanus Nyſæi, Filius Dionyſii Majoris ex Ariſtomache. Obtinuit & ipſe Tyrannidem per duos annos poſt necem Dionis, victo & fugato Callippo, illius interfectore. PERIZ.

ψιὸς) καὶ οὗτος, καὶ [6] Τιμόλαος ὁ Θηβαῖος, καὶ [7] Χαρίδημος ὁ Ὠρείτης, καὶ [8] Αρκαδίων, καὶ Ερασίξενος, καὶ [9] Αλκέτας ὁ Μακεδὼν, καὶ Διότιμος ὁ Αθηναῖος, οὗτός τοι καὶ χώνη ἐπεκαλεῖτο· ἐντιθέμενος γὰρ τῷ στόματι χώνην, ἀδιαλείπτως ἐχώρει τὸν εἰσχεόμενον οἶνον. [10] Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος, οὐ μόνον Φα-

Timolaus Thebanus, Charidemus Orites, Arcadio, Erasixenus, Alcetas Macedo, & Diotimus Atheniensis: hic etiam dictus est Infundibulum. Nam infundibulo in os imposito, sine intermissione vinum infusum absorbebat. Cleomenem Lacedæmonium non solum multum bibisse perhi-

5 Ανεψιὸς] Schefferus pro eo legit, ὢν υἱὸς. Et sane id postulat Historia. Sed tamen, quia Athenæus simpliciter dicit Ιππαρῖνον τὸν τοῦ Διονυσίου: & eodem modo Diod. Sic. XVI. *pag.* 529. legerim idcirco & hic, Ιππαρῖνος Διονυσίου καὶ οὗτος, scil. υἱὸς, deleto, ἀνεψιὸς, quod ex glossa imperiti hominis videtur ortum. Nisi quis malit Διονυσίου ὢν καὶ οὗτος. IDEM.

6 Τιμολάος] Fuit εἷς τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις, Athen. IDEM.

7 Χαρίδημος ὁ Ὠρείτης] Eubœensis, Scelli filius, Cotyis Thraciæ regis gener & ducum Chersobleptæ regis unus. *Casaubonus.* SCHEFF. vide plura in Demosth. *Orat. contra. Aristocrat.* KUHN.

Χαρίδημος ὁ Ὠρείτης] Patria ergo Hominis fuit Ὠρεὸς πόλις Εὐβοίας. Habuit in matrimonio filiam Cotyos, Regis Thracum, suasitque ejus Filio Kersobleptæ, ut Chersonesum dederet Atheniensibus, quorum jam erat ξεναγὸς, h. e. ἡγέμενος τοῦ ξενικοῦ, *dux peregrini Militis.* Ea vero de causa ab illis corona aurea & civitate est donatus. Vide Demosth. *Or.* κατ' Αριστοκράτους. PERIZ.

8 Αρκάδων] Quod in superiore nomine scriptoris culpa commissum est vitium, ut ιν in ω mutaretur, idem prope etiam hic accidit, ubi ω, literam antecedentem absumsit. Legendum enim, Αρκαδίων: Athenæus: ἔπινε δὲ πλεῖστον Αρκαδίων. Adde Plutarchum lib. περὶ τῆς ἀοργησίας. Αρκαδίων legendum etiam notarum Auctor codici Bigotiano adscriptarum censuit, quod post deprehendi. SCHEFF.

Αρκάδων] Restitui, ut monuit Schefferus, Αρκαδίων, ex Athenæo, tum Veteri Poëta, & Plutarcho, qui *Arcadiona* hunc ex Obtrectatore ait factum Laudatorem Philippi, quum muneribus comiter exceptus ab eo & ornatus esset. Athenæus dubitat tamen, utrum Hic idem fuerit, qui ille Ebriosus. PERIZ.

9 Αλκέτας ὁ Μακεδὼν] Locus hic pulcherrime inservit explicando Athenæo, cujus integer & sincerus plane Textus pessime est distinctus, & versus ab interprete, quod à Casaubono, Viro cæteroquin Eruditissimo, non animadversum miror. Verba Athenæi, ut vulgo perperam distinguuntur, hæc sunt, ἔπινε δὲ πλεῖστον καὶ Αλκέτας ὁ Μακεδὼν, ὥς φησιν Αριστος ὁ Σαλαμίνιος, καὶ Διότιμος ὁ Αθηναῖος. Ουτος δὲ καὶ χώνη ἐκαλεῖτο, &c. Vertuntur ita, *Bibacissimus quoque Alcetas Macedo, ut tradunt Aristus Salaminius, & Atheniensis Diotimus. Infundibulum eum cognominant* &c. Vides hic *Diotimum* haberi pro Auctore, & *Alcetam* pro eo, qui *Infundibulum* sit dictus: de quo ne dubites, consule sis Indicem, ubi *Alcetas Macedo* disertissime dicitur *Infundibulum cognominatus.* At vero *Diotimum* esse hunc ipsum, qui isto agnomine fuerit insignitus, manifestum est ex Æliano. Manifestum ergo etiam, distinguendum interpretandumque aliter Athenæum. Nempe ἔπινε δὲ πλ. καὶ Αλ. ὁ Μακ. ὡς φ. Αρ. ὁ Σαλαμίνιος. Καὶ Διότιμος (scil. ἔπινε πλεῖστον) ὁ Αθηναῖος, οὗτος δὲ &c. IDEM.

10 Κλεομένης] Eustathius *Odyss.* A. λέγεται καὶ Κλεομένης, ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς Σκύθαις ὁμιλήσας καὶ ἀκρατοπότης γενόμενος, ὡς Ηρόδοτος ἱστορεῖ, μανῆναι ἐκ μέθης. SCHEFF. Herodot. in *Erato.* KUHN.

Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος] Primus hic fuit istius Nominis Rex Spartanorum, qui dolis & fraudibus Demaratum Collegam regno dejecit, & mortuus successorem habuit Clarissimum illum Leonidam. Dicitur autem vino & ebrietate in furorem incidisse & sibi necem

Φασὶν, ὅτι πολυπότης ἦν, ἀλλὰ γὰρ προστιθέασιν αὐτῷ καὶ τοῦτο δήπου [11] τὸ Σκυθικὸν κακὸν, ὅτι ἀκρατοπότης ἐγένετο. Καὶ [12] Ἴωνα δὲ τὸν Χῖον τὸν ποιητὴν καὶ αὐτόν φασι περὶ τὸν οἶνον [13] ἀκρατῶς ἔχειν. Καὶ Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Μακεδὼν ἐπὶ Καλάνῳ [14] τῷ Βραχμᾶνι, [15] τῷ Ἰνδῶν σοφιστῇ, ὅτε ἑαυτὸν ἐκεῖνος κατέπρησεν, [16] ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἱππικῶν καὶ ἀθλητῶν διέθηκε· χαριζόμενος δὲ τοῖς Ἰνδοῖς, καί τι ἐπιχώριον αὐτῶν ἀγώνισμα εἰς τιμὴν τοῦ Καλάνου συγκατηρίθμησε τοῖς ἄθλοις τοῖς προειρημένοις. Οἰνοποσίας γοῦν ἀγωνίαν προὔθηκε, καὶ ἦν τῷ μὲν τὰ πρῶτα φερομένῳ τάλαντον τὸ γέρας· [17] Τῷ δὲ δευτέρῳ, τριάκοντα μναῖ· τῷ γε μὴν τρίτῳ, δέκα. Ὁ δὲ τὰ νικητήρια ἀναδησάμενος ἐν αὐτοῖς ἦν [18] Πρόμαχος.
Καὶ

hibent, verum adſcribunt illi etiam hoc Scythicum malum, vinum merum bibiſſe. Et Jonem Chium, Poëtam, etiam illum, fama eſt, intemperanter vino uſum. Alexander etiam Rex Macedonum, quum in honorem Calani Brachmanis, Indici Sophiſtæ, quando ſeipſum ille combuſſit, certamen muſicum, equitum, & pugilum conſtituiſſet, volens gratificari Indis, uſitatum etiam ipſis certamen in honorem Calani ſuperioribus adjecit. Potandi itaque certamen propoſuit, atque primas obtinenti præmium conſtituit talentum: proximo, triginta minas, tertio, decem. Inter hos victoriam adeptus eſt Promachus. In feſto autem Dionyſi, quod
Choas

necem conſciviſſe. Vide Herod. VI. 84. & Athen. X. 7. *pag.* 427. Alterius & celebrioris illius Cleomenis, qui ultimus hoc Nomine fuit Spartanorum Rex, Vitam conſcripſit Plutarchus, ejuſque frugalitatem ac modeſtiam in victu & veſtitu multis laudat. PERIZ.

11 Σκυθικὸν κακὸν] Nempe à Scythis, eorumque Legatis, qui Spartam miſſi ſunt ad fœdus cum Spartanis contra Darium Hyſtaſpis jungendum, contraxiſſe hoc vitium dicitur Cleomenes, familiariter quippe illis uſus. Atque hinc Lacedæmonii ἐπισκυθίζειν dicebant *bibere merum*. Vide Herodot. & Athen. *d. l.* Sed & Noſter *paulo poſt*, Σκυθῶν ἴδιον τὸ πίνειν ἄκρατον. IDEM.

12 Ἴωνα τὸν Χῖον] Fuit hic poëta τραγικὸς, ut ait Scriptor Olymp. Anonymus, καὶ λυρικὸς καὶ φιλόσοφος, υἱὸς Ὀρθαμένους, ἐπίκλησιν δὲ Ξούθου, ἤρξατο τὰς τραγῳδίας διδάσκειν Ὀλ. ΠΒ. Adde Suidam in διθυραμβοδιδάσκαλος & poëtæ ipſius nomine. SCHEFF.

Ἴωνα τὸν Χῖον] Celeberrimus hic fuit Variorum Poëmatum ſcriptor, jam ante Ariſtophanem, qui ejus meminit in *Pace*, ubi vide omnino Scholia. PERIZ.

13 Ἀκρατῶς ἔχειν] Sic *infra* III. 15. ἀκρατέστερον τῷ οἴνῳ προσιέντες, h. e. *intemperantius ruentes in vinum.* IDEM.

14 Τῷ Βραχμᾶνι, τῷ Ἰνδῶν σοφιστῇ] MS. Lugd. τῷ Βραχμάντι, τῶν Ἰνδῶν σοφιστῇ. Et ita V. 6. Κάλανος, ὁ Ἰνδῶν σοφιστής. Forte ergo & & hic legendum, τῷ Βραχμᾶνι, τῷ Ἰνδῶν σοφιστῇ: ut ita hac deſcriptione quaſi explicetur *Brachmanis* vocabulum. De *Calano* autem & ejus voluntaria morte Vide *infra* V. 6. & quos ibi notat Auctores Schefferus. PERIZ. Repoſui ex MS. Mediceo τῷ Ἰνδῶν σοφιστῇ. quomodo legendum conjecerat Cl. Perizonius.

15 Τῷ Ἰνδῷ Σοφιστῇ] Cuperus iſta ut ex gloſſa nata, putat rejicienda. SCHEFF. Non puto. poſterius enim explicat prius. KUHN.

16 Ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἱππικῶν.] Avus noſter pro ἱππικῶν malebat ἱππικόν.

17 Τῷ δὲ δευτέρῳ] Elegantius cenſet Cuperus, ſi legatur τῷ δὲ δευτέρῳ, & τῷ γε μὴν τρίτῳ, ut ſubaudiatur φερομένῳ. vide ipſum in *Obſervat. lib.* III. *cap.* II. SCHEFF. Lectio recepta ſatis commoda eſt & elegans. KUHN. Nihil hic mutandum. Sunt enim ipſa Athe-
næi

Καὶ [19] ἐν Διονύσου ἐν τῇ τῶν Χοῶν ἑορτῇ προὔκειτο ἆθλον [20] τῷ πιόντι πλέον, στέφα-

Choas vocant, præmium propositum est ei, qui plus bibisset, aurea co-

næi quoque verba. PERIZ.

18 Πρόμαχος] Idem Plutarchus: ὁ μὲν οὖν, inquit, πλεῖστον πιὼν Πρόμαχος, ἄχρι χοῶν τεσσάρων προῆλθεν. καὶ λαβὼν τὸ νικητήριον στέφανον ταλαντιαῖον, ἡμέρας τρεῖς ἐπέζησεν. Dignum pro tanto labore præmium. De hoc genere certaminis vide alias, quæ notat Camerarius in *Horis subsec. Cent.* I. *cap.* 94. SCHEFF.

Πρόμαχος] Qui bibit quatuor congios, h. e. 24. sextarios, vel nostra mensura, *Pintas*: sed tertio vel quarto die post exspiravit, sicuti in hoc certamine statim perierunt XXXV. & mox in tabernacula sua reversi insuper Sex Alii. Vide Athen. & Plutarch. in *Alexandro*. PERIZ.

19 Ἐν Διονυσίῳ] Ante legebatur Διονύσου, nulla facta mentione Dionysii, apud quem hæc accidisse certum est. Athenæus: Τίμαιός φησιν, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος τῇ τῶν χοῶν ἑορτῇ τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χόα, ἆθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν. καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπιε Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος &c. Adde Laertium in *Xenocrate*. Corruptus autem hic locus ab eis, qui Athenis hoc factum arbitrati sunt, ut observat Casaubonus. SCHEFF.

Ἐν Διονυσίῳ] Ita legendum. monuit Casaubonus, id est, *In ædibus Dionysii*, seu *apud Dionysium Tyrannum*. FABER. Uterque MS. cum primis Edd. Διονύσου. Nempe Dionyso seu Baccho Sacrum erat hocce festum. Emendavit id tamen Casaubonus *ad Athen.* & legi jussit apud Ælianum, ut dein editum est, Διονυσίῳ, quia res hæc accidit, ut quidem tradere videtur Athenæus, ex quo Noster omnia hæc habet, in Aula *Dionysii Tyranni*. Sed opponit se Eruditiss. Kuhnius *ad Laërtium in vita hujus Xenocratis*, Codicumque MStorum lectionem tuetur: rem quippe accidisse putat, non apud Dionysium, sed Athenis: Dionysium autem absentem proposuisse coronam auream illi præmium, qui primus in hoc Atheniensium festo congium ebibisset. Verum, si ita, nulla hic fieret mentio ipsius *Dionysii*, qui tamen ἆθλον illud προὔθηκε, ut diserte Athenæus; Sed & viderentur verba hæc, ita simpliciter posita, significare, tale præmium in illo festo proponi victoribus solitum, quod tamen falsum. Adde quod apud Laërtium quoque res hæc diserte dicatur accidisse παρὰ Διονυσίῳ, h. e. *apud Dionysium*, seu, *in ædibus Dionysii*, ut mox hic loci apud Æl. παρὰ Περιάνδρῳ. Nec magis absurdum, Dionysium vino deditum, & Atheniensibus amicum, celebrasse domi suæ festum illud ad exemplum Atheniensium, quam absentem eum misisse Athenas Legatos & præmia in illud festum. Ut adeo, utrum eligam, incertus pene sim. Et ideo pristinam Codicum ipsorum lectionem, ut in re dubia oportet, recepi. Sed & inclino magis in eam propter sequentia, de quibus mox. Adde quod si Auctor Dionysium Siciliæ Tyrannum subito, postquam de Tot Aliis egit, designatum hic voluisset, paulo eum disertius haud dubie descripsisset, sicut in *initio Capitis* fecit. Eumque ipsum proposuisse tale præmium certantibus dixisset, non vero præmium, hoc fuisse propositum in festo Atheniensium proprio, in ædibus incerti Dionysii. Certum tamen est, male & forsan oscitanter egisse Auctorem, quod nullam Dionysii Tyranni hic fecerit mentionem, quum ille hoc præmium victoribus extra ordinem revera proposuerit, sive Athenis, sive domi suæ, idque Athenæus diserte referat, & ex Timæo quidem Siculo. Sed facile in his errari potuit, quum festum, in quo res accidit, esset Athenis certe proprium, atque istic Dei Διονύσου, cujus ut festa Διονύσια, sic templum dicitur Διονύσιον. Thucyd. VIII. 93. *ext.* ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυσίῳ, *concionem habere in templo Dionysi*, seu in ejus area. Hinc explicanda pene putem jam Diogenis Laertii verba in *Xenocrate*, καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας τοῖς κατάγουσι παρὰ Διονυσίῳ. Casaubonus & Menagius legi jubent τοῖς χουσὶ h. e. festo τῶν χοῶν. Dubitem an voluerit Laertius τοῖς κατ' ἄστυ χουσί, festo χοῶν, quod Athenis *in Urbe* celebrabatur, sicuti aliud erat istic Dionysi festum, quod κατ' ἐξοχὴν dicebatur Διονύσια τὰ κατ' ἄστυ, quia aliud item erat, quod *in Agro* colebatur, dicebaturque τὰ κατ' ἀγρούς. Ceterum παρὰ Διονυσίῳ optime interpreteris *apud Dionysi templum*. Sed & ut ad Nostrum redeam, frequens est illa

φανος χρυσοῦς. Καὶ ἐνίκησε [21] Ξενοκράτης ὁ Χαλκηδόνιος, καὶ τὸν στέφανον λαβὼν, ὅτε ἐπανῄει μετὰ τὸ δεῖπνον, [22] τῷ Ἑρμῇ τῷ πρὸ τῶν θυρῶν ἑστῶτι ἐπέθηκεν αὐτὸν, κατὰ τὸ ἔθος [23] τῶν ἔμπροσθεν ἡμερῶν. Καὶ γὰρ

corona: & vicit Xenocrates Chalcedonius, sumptaque corona, quum à cœna reverteretur, Mercurio, qui stabat ante fores, eam imposuit juxta superiorum dierum consuetudinem. Nam

illa locutio ἐν Διονύσου, h. e. *in Dionysi templo, theatro, festo.* Sic apud Thucyd. *d. l. cap. seq.* ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία pro quo dixerat paulo ante, ἐν τοῖς Διονυσίοις. Similiter Comici Poetæ, quia Comœdias agebant in festo Dionysi, & Theatro, quod ipsum dicitur τὸ ἐν Διονύσου θέατρον, vocantur οἱ ἐν Διονύσου ποιηταί. Vide Maximum Tyr. *Dissert.* XV. & *ibi* Heinsium. In festo autem illo certabant bibendo, consistentes in utre, ad sonitum buccinæ, & qui prior ebibisset congium, χόα, præmium ferebat illum utrem. Aristoph. Ἀχαρν. *pag.* 419. & ibi, ac *pag.* 417. *Scholiasten*, ut & Meurs. *Lect. Att.* IV. 13. PERIZ.

20 Τῷ πιόντι πλέον] Non placet hæc lectio. Scribo, τῷ πιόντι πρώτῳ. Ita enim supra Athenæus, ex quo haud dubie hæc desumpta sunt. Et consentit festivitatis ritus, secundum quem is tantum victor habebatur, qui primus congium ebibisset. Aristophan. in *Acharn.*

——————— ὅς δ' ἂν ἐκπίῃ
Πρώτιστος, ἀσκὸν Κτησιφῶντος λήψεται.

Scholiastes πρῶτον πιόντα ait λαμβάνειν τὸν ἀσκόν. Porro quod de festo χοῶν notatu dignum est, apud Castellanum reperias in *Syntag. de Fest. Gr.* SCHEFF. Nihil textus habere videtur, quod quidem obelo confodiendum sit. Neque enim veritati repugnat, ut idem & primus congium ebiberit, & plus vini hauserit cæteris. adde, quod πολυποσίας certamen à Dionysio institutum fuerit, ut Laert. in *vita Xenocratis* tradit. KUHN.

21 Ξενοκράτης ὁ Χαλκηδόνιος] Rectissime, & ita habuit vetustissima editio Romana. Aliæ Καρχηδόνιος, quod erudite refellit Titius *lib.* IX. *Loc. Cont. cap.* 18. SCHEFF.

22 Τῷ Ἑρμῇ τῷ πρὸ τῶν θυρῶν] Ita etiam Athenæus, & quem ante nominavi, Laertius. Habebant nimirum Athenienses, & post reliqui Græci ante ædes suas quadratos lapides, quos Hermas, id est, Mercurios appellare solebant. vide Thucydidem *lib.* VI. ipsiusque *Scholiastem*, Cornelius Nepos in *Alcibiade cap.* 3. *Priusquam classis exiret, accidit, ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant Athenis, dejicerentur, præter unum, qui ante januam Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus est.* Apparet, proprium ejusmodi Mercurium cuique fuisse, eumque nomen suum ex domino ædium, in quarum vestibulo stabat, accepisse. Hinc & apud Suidam Ἑρμαῖ Ἱππάρχειοι. In vestibulo, inquam, quod Græce est ἐν προθύροις. Vitruvius: πρόθυρα Græce dicuntur, quæ sunt ante januam vestibula. Gellius, *locum ante januam domus vacuum* interpretatur, *per quem a via aditus ad ædes accessusque erat. lib.* IX. *cap.* 5. Illic ergo hæc simulacra stabant. Thucydides, εἰσὶ κατὰ τὸ ἐπιχώριον ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις, καὶ ἐν ἱεροῖς. SCHEFF. Athen. τῷ Ἑρμῇ, τῷ ἱδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς. Intelligo itaque *Hermam, ante Fores, in vestibulo ædium* ipsius Xenocratis positum, quia dicitur ille imposuisse in eum etiam alias coronas alibi acceptas, certe alterius generis, ex floribus scilicet, & fruticum ramulis confectas, idque *singulis diebus vesperi domum ad se rediens.* Hinc vero majorem in modum firmatur jam lectio illa MStorum, de qua modo egimus, & sententia Cl. Kuhnii, censentis, Athenis potius accidisse hoc certamen, quam in aula Dionysii. Nam istiusmodi Hermæ erant Athenis frequentes, (Vide hic Schefferum) & habitavit istic Xenocrates. Solebant autem in hoc festo θύειν etiam Ἑρμῇ χθονίῳ. Schol. *Aristoph. pag.* 422. PERIZ.

23 Τῶν ἔμπροσθεν ἡμερῶν] Quibus apud Dionysium convivia celebravit, talesque coronas ex more accepit. Vide Hieronymum Mercurialem *lib.* I. *Artis Gymnasticæ*, veteresque omnes, quorum fere nemo est, apud quem consuetudinis hujus mentio non occurrat. SCHEFF.

24 Ἀνέπαυσε καὶ ἀπέλιπε] Lugd. Codex ἀνέπ.

γὰρ καὶ τοὺς ἀνθινοὺς, καὶ τοὺς ἐκ τῆς μυῤῥίνης, καὶ τὸν ἐκ τοῦ κιττοῦ, καὶ τὸν ἐκ τῆς δάφνης, ἐνταῦθα [24] ἀνέπαυσε, καὶ ἀπέλιπε. [25] Καὶ Ἀνάχαρσις δὲ πάμπολυ, φασιν, ἔπιε παρὰ Περιάνδρῳ, [26] τοῦτο μὲν καὶ οἴκοθεν ἑαυτῷ ἐπαγόμενος τὸ ἐφόδιον. Σκυθῶν γὰρ ἴδιον τὸ πίνειν [27] ἄκρατον. Καὶ [28] Λακύ-

Nam & floridas, & myrtinas, & hederaceam, & lauream ſolebat iſtic reponere & relinquere. Etiam Anacharſim ajunt plurimum bibiſſe apud Periandrum, hunc ſcilicet morem domo ſecum circumferens. Scytharum enim eſt proprium, merum bibere. La-

καὶ ἀφῆκε. Et ſic IX. 2. ἀφεῖναι τὴν πελειάδα, *dimittere columbam.* Matthæus III. 15. τότε ἀφίησιν αὐτὸν, *tunc miſſum eum fecit*, *ſivit eum* facere, quod volebat. Sed Sluisk. vulgatum tuetur, niſi quod habet ἀπέλειπε. PERIZ.

25 Καὶ Ἀνάχαρσις] Contra Strabo ex Ephoro. Καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν ὁ Ἔφορος, τούτου φησὶν εἶναι τοῦ γένους· νομισθῆναι δὲ καὶ ἑπτὰ σοφῶν ἕνα, τελείας σωφροσύνης καὶ συνέσει. Etiam Laertius teſtatur ſcripſiſſe quædam εἰς εὐτέλειαν βίου. Et Stobæus memorat dicere ſolitum, primum poculum ſanitatis eſſe, alterum voluptatis, tertium contumeliæ, ultimum inſaniæ. Quid igitur? Aut de modo bibendi, de quo ſtatim dicam, hæc accipienda ſunt, aut de ſolo iſto tempore. Obſervo enim viros etiam temperantiſſimos hoc tempore vino indulſiſſe. Unde Plato apud Laërtium monet, πίνειν εἰς μέθην οὐδαμοῦ πρέπον εἶναι, πλὴν ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ καὶ τὸν οἶνον δόντος θεοῦ. Quanquam hoc conſueverint & in feſtis aliis. vide Athenæum *lib.* XI. SCHEFF.

Καὶ Ἀνάχαρσις &c.] Paulo aliter Athenæus, qui dicit, certamine bibendi propoſito apud Periandrum, Anacharſin petiiſſe præmium, quia primus evaſerat ebrius, πρῶτος μεθυσθεὶς τῶν συμπαρόντων. Quod ipſum indicio eſt, non adeo multum potuiſſe eum bibere. Nec mirum. Fuit enim inter Sapientes, & Solonem habuit admiratorem, alioſque Græcorum Σοφοὺς: immo inſuper vixit frugaliter prorſus. Vide hic Schefferum, & Luciani *Scytham*. PER.

26 Τοῦτο μὲν οἴκοθεν ἑαυτῷ ἐπαγόμενος τὸ ἐφόδιον.] Poſtulare rationem ſermonis arbitror, ut legamus ἐπαγόμενον & referamus ad ἐφόδιον. SCHEFF. ἐπαγόμενος recte, referturque ad Anacharſin in activa ſignificatione, quia ipſe domo hoc bibacitatis quaſi viaticum in Græciam ſecum attulerat. KUHN.

Ἐπαγόμενος τὸ ἐφόδιον &c.] Immerito hæc Schefferus ſuſpecta habuit, quæ recte ideo tuetur Kuhnius. Dubito tamen de eo, quod Verſioni additum eſt *pro viatico.* Morem enim hunc domo ſecum attuliſſe Anacharſin dicit Auctor, non quod eo ſit uſus in itinere, quaſi Viatico aut adjumento conficiendi itineris, vel victus in eo quærendi, ſed quod ſimpliciter ſecum attulerit, ut quis iter faciens ſecum ſarcinas ſuas ducit, quæ etiam ἐφόδια vocantur. *Infra* XII. 40. τότε ἄλλα ἐφόδια εἵπετο τῷ Ξέρξῃ πολυτελείας καὶ ἀλαζονείας πεπληρωμένα, καὶ οὖν καὶ ὕδωρ τὸ ἐκ τοῦ Χοάσπου. At apud Plutarch. *de Utilitate ex Inimicis capienda*, Diogenes & Crates πατρίδος στέρησιν, καὶ χρημάτων ἀποβολὴν, dicuntur feciſſe ἐφόδιον σχολῆς καὶ φιλοσοφίας, quaſi *inſtrumentum & ſubſidium ſibi ad Philoſophiam.* PERIZ.

27 Ἄκρατον] Notum, Græcos vinum non niſi aqua dilutum bibere conſueviſſe, quam pueri οἰνοχοοῦντες ſeu pocillatores admiſcebant. Idque κεράσαι, vel ſecundum Platonem κεραννύειν dicebatur, unde poſtea κεκραμένον denominatum. Hujus oppoſitum erat ἄκρατον, vinum, cui nil aquæ erat admixtum, quod hoc loco Scythis proprium fuiſſe Noſter ait. Et conſentit Anacreon apud Athenæum *lib.* X. & Hetodotus *lib.* VI. Anacharſis tamen ipſe apud Plutarchum in *convivio* teſtatur Scythas vinum ignoraſſe. SCHEFF.

28 Λακύδης καὶ Τίμων] *Lacydes Cyrenæus* ſub Ptolomæo Euergete circa Olymp. 134. floruit. per *Timonem* non ille μισάνθρωπος, qui *Platoni* coætaneus fuit, ſed *Apolloniades* fortè intelligendus. de illis vide Athenæum *lib.* X. KONIGIUS.

Λακύδης καὶ Τίμων] Fuerunt hi Philoſophi tempore æquales, & eidem convivio vel compotationi ſimul interfuere, ut refert Athenæus. Vixerunt temporibus Antigoni Gonatæ, & Ptolemæi Philadelphi. *Lacydes* fuit

κύδης δὲ, καὶ Τίμων, οἱ Φιλόσοφοι, καὶ τούτους πιεῖν πάμπολύ Φασι. Καὶ [29] Μυκερῖνος δὲ ὁ Αἰγύπτιος, ὅτε αὐτῷ τὸ [30] ἐκ Βούτης μαντεῖον ἀφίκετο, [31] προλέγον τὴν τοῦ βίου στενοχωρίαν, εἶτα ἐβουλήθη [32] σοφίσασθαι τὸ λόγιον ἐκεῖνος, διπλασιάζων τὸν χρόνον, καὶ ταῖς ἡμέραις προστιθεὶς τὰς νύκτας, διετέλει καὶ αὐτὸς ἀγρυ-

Lacyden etiam & Timonem, philoſophos, plurimum bibiſſe ferunt. Præterea Mycerinus Ægyptius, quum ei vaticinium è Buta afferretur, prædicens vitæ brevitatem, & ille eludere vellet oraculum, tempus duplicans, noctesque adjiciens diebus, perſeveravit ita vigilare ſimul & bibere.

fuit Cyrenæus, Diſcipulus Arceſilai, Auctor vel Princeps Academiæ Novæ. *Timon* vero, non ille μισάνθρωπος Platoni memoratus, neque etiam *Apolloniades*, quod ſuſpicatur Kunigius in *Notis Kuhnii*, & qúod unde ille habeat, neſcio, niſi forte ex eo, quod Diog. Laërtius, Timonis hujus vitam enarraturus, poſt Nomen Hominis ſtatim ſubdit, Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεὺς &c. Auctorem ſcil. laudans, qui memoret Timonem: Fuit autem hic *Timon*, patria Phliaſius, Diſcipulus Pyrrhonis, ejuſque ſectæ. Vide *Lacydis* & *Timonis Vitas* apud Laërtium, qui de utroque etiam notat, fuiſſe φιλοπότας. PERIZ.

29 Μυκερῖνος] Fuit Rex Ægypti, qui Ægyptum paulo ante tempora Sabaconis Æthiopis occupavit. Hiſtoriam ejus habet Herodot. II. 129. &c. De Urbe *Buto*, & celeberrimo Latonæ in ea Templo ac Oraculo, vide Eundem *cap.* 152. 155. Holſtenius *ad Stephanum* legi hic vult ἐκ Βούτους. Non male. Sed repugnant hic MSS. IDEM.

30 Ἐκ Βούτης] De hoc nihil Athenæus, licet reliqua exacte perſequatur. Herodotus, ex quo deſumpta eſt hæc hiſtoria *lib.* II. ita ſcribit: φασὶ μετὰ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος, δεύτερα τούτῳ τῷ βασιλέϊ τάδε γενέσθαι. ἐλθεῖν οἱ μαντήϊον ἐκ Βούτους πόλεως, ὡς μέλλοι ἓξ ἔτεα μοῦνον βιοὺς τῷ ἑβδόμῳ τελευτήσειν. Videndum igitur an non & apud noſtrum pro Βούτης, Βούτους ſcribendum ſit. Nam & apud Plinium *lib.* V. *cap.* 10. non *Buta* hæc urbs, ſed *Butos* appellatur. Fuit autem Latonæ hoc oraculum. Idem auctor. Τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔστι μὲν Λητοῦς ἱερὸν, ἐν πόλι δὲ μεγάλῃ ἱδρυμένον, κατὰ τὸ Σεβεννυτικὸν καλεόμενον στόμα τοῦ Νείλου. οὔνομα δὲ τῇ πόλι Βουτώ. Adde Stephanum in Βοῦτος SCHEFF. Dubito cum Scheffero, num legendum omnino ſit, Βούτους vel Βούτου. V. Geographos.

FABER. In nominibus locorum Auctores ſæpe adverſis frontibus concurrunt, nec quinam medicina opus habeat, in aprico eſt. nonnunquam etiam diverſos duces aut dialectos ſecuti, diverſam inde ſcriptionem contraxere, quod hoc loco contigiſſe crediderim. Hecatæus, Strabo, Ptolomæus Plutarchus &c. ἡ Βοῦτος legunt non ſemel: unde Attic. Βουτώ KUHN.

31 Προλέγων] Lege προλέγον. refertur enim ad τὸ μαντεῖον. FABER.

Προλέγων τὴν τοῦ &c.] Sic, quod mirum, Editi omnes, quum & Syntaxis poſtulet, & MSti habeant recte, προλέγον. Itaque recepi in Textum, ut par erat, & voluerat jam Faber. Illa autem στενοχωρία τοῦ βίου erat adhuc ſex annorum. Nam ſeptimo moriturum cecinerat Oraculum. PERIZ.

32 Σοφίσασθαι τὸ λόγιον ἐκεῖνο] Uterque Codex præfert ἐκεῖνος, quod magis eſt emphaticum, & Græcæ elegantiæ, pleonaſmo ejuſmodi gaudentis, proprium. Ita mox in *fine hujus Capitis*, τόν γε μὴν Ὀρροφέρνην, τί τοῦτον δράσομεν, καὶ ἐκεῖνον πίνειν γενόμενον δεινόν. III. 23. ὧν καὶ Εὐμενὴς ὁ Καρδιανὸς καὶ ἐκεῖνός ἐστι. Ubi vide Scheff. & Kuhnium. Sed maxime *ſupra cap.* 19. Ἀλέξανδρος . . . . . ἐπέστειλε τοῖς Ἕλλησι, θεὸν αὐτὸν ψηφίσασθαι. Γελοίως γε, οὐ γάρ, ἅπερ οὐκ ἐκ τῆς φύσεως οὐκ εἶχε, ταῦτα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αἰτῶν ἐκεῖνος ἐκέρδαινεν. Adde & quæ notavi *ad ſuperius Caput* de ſimili pleonaſmo, & *infra ad* IV. 25. Σοφίσασθαι vero eſt *callide eludere*, ut XIV. 22. ἐσοφίσαντο οὖν τὸ τοῦ τυράννου πρόσταγμα. Nempe vetuerat Tyrannus, ne Cives ferent inter ſe ſermonem; ergo nutibus inter ſe invicem quaſi loquebantur, & ita *eludebant Tyranni edictum.* Sic σόφισμα III. 14. pro callido conſilio in re bellica. IDEM.

ἀγρυπνῶν καὶ πίνων ἅμα. Τίθημι μὲν τούτων καὶ [33] Ἄμασιν τὸν Αἰγύπτιον, ἐπεί τοι καὶ Ἡρόδοτος ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. Καὶ Νικοτέλην δὲ τὸν Κορίνθιον οὐ χρὴ ἀπὸ τούτων τάττειν, καὶ Σκόπαν τὸν Κρέοντος υἱόν. Καὶ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα φασὶν οἰνεραστὴν γενέσθαι· διὰ ταῦτά τοι καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῷ διῴκουν [34] Ἀρισταῖός τε, καὶ Θεμίσων, οἱ Κύπριοι, αὐτὸς δὲ διὰ τὴν πολυποσίαν [35] ἐπεγέγραπτο τῇ ἀρχῇ ἄλλως. Καὶ ὁ Ἐπιφανὴς δὲ κληθεὶς Ἀντίοχος, [36] ὁ Ῥωμαίοις δοθεὶς ὅμηρος, καὶ οὗτος ἀκράτως ἐδίψα οἴνου πίνειν· Καὶ ὁ ὁμώνυμος δὲ τούτου Ἀντίοχος, [37] ὁ Μήδοις πρὸς

bere. His etiam Amasim Ægyptium adde, siquidem Herodotus quoque idoneus est ad testandum. Et Nicotelem Corinthium ab his sejungere non oportet, neque Scopam Creontis filium. Antiochum quoque regem perhibent vini amatorem exstitisse: quam ob causam regnum ei gubernabant Aristæus & Themiso, Cyprii, ipse vero ob bibacitatem titulum regni inanem usurpabat. Sed & *Epiphanes* dictus Antiochus, qui Romanis obses fuit datus, etiam ipse vinum immoderate sitiebat. Et huic cognominis Antiochus, qui in Medis adver-

33 Ἄμασιν) Vide Herodotum *lib.* II. *cap.* 174. KUHN.

Ἄμασιν] Celebris hic fuit Rex, eo tempore, quo Judæi vixerunt Babylone in exilio, sed &, quo regnavit Cyrus: Herodotus eum compotationibus indulsisse refert *lib.* III. *cap.* 173. 174. Male autem hic versum erat, *de quo satis testatur Herodotus.* Sensus est, quem expressi, & postulabant Græca. PERIZ.

34 Ἀρισταῖός τε καὶ Θεμίσων] Scribe, Ἄριστος καὶ Θεμίσων. Ita enim Plutarchus apud Athenæum, *loco sæpe jam laudato*, ex quo dubium non est Nostrum sua descripsisse. SCHEFF. Bene legitur pro Θεμίσων Θεμίσων. vide Athen. *lib.* VII. *pag.* 289. qui & Ἀρίστων olim legit. KUHN. In Athenæi Edd. appellantur hi Ἄριστος καὶ Θεμίσων, & Hic quidem haud dubie rectius. Nam & ita Sluisk. eum nominat, ut & uterque Mediceus, & alibi apud Athen. *lib.* VII. dicitur Θεμίσων ὁ Κύπριος τὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως παιδικά. Sed & *Themiso* quispiam inter Antiochi Magni Duces in prælio ad Raphiam memoratur apud Polyb. V. 79. & 82. Ἀρισταίου vero Nomen tuentur hic uterque Codex. PERIZ.

35 Ἐπεγέγραπτο τῇ ἀρχῇ ἄλλως] Mallem, ἄλλων. Ut sit sensus, aliorum imperio subscripsisse. SCHEFF. ἄλλως hic eleganter sumitur pro μάτην *frustra*, & alibi sæpissime. eo autem redit mens Auctoris: Themison cum fratre regni curam in se transtulit, vimque imperii usurpavit, inani titulo Regis Antiocho relicto. vide Etymolog. Magnum in ἄλλως. KUHN.

Ἐπεγέγραπτο τῇ ἀρχῇ ἄλλως] h. e. *dicis causa appellabatur Rex*, quia non ipse administrabat Regnum, nec Auctor erat eorum, quæ ipsius nomine edicebantur imperabanturque. Nollem hæc tentata à Scheffero, sed recte eadem explicuit Kuhnius. Vide etiam quæ notavimus *supra ad Cap.* 13. PERIZ.

36 Ὁ Ῥωμαίοις δοθεὶς ὅμηρος] Sluisk. ὁ Ῥωμαίων ὅμηρος, omisso δοθεὶς; sed male. Datus enim fuit revera obses Romanis à Patre, Antiocho Magno. Insaniam vero illius graphice describit ex Polybio Athenæus *lib.* V. & X. IDEM.

37 Μήδοις πρὸς Ἀρσάκην] Interpres reddidit *cum Medis adversus Arsacem bellum gessit*, ac si legisset, σὺν Μήδοις rectius quis dixerit, in textu excidisse ἐν, legendumque, ἐν Μήδοις *in Media* vel *in Medis*. Hoc ipsum Athenæus *lib.* X. suppeditat, ubi ex *Posidonio Apamensi* refert, bibaculum fuisse Antiochum, ἐν Μηδίᾳ πρὸς Ἀρσάκην πολεμήσαντα, *qui in Media contra Arsacem bellum gessit*, & cum in prælio cecidisset, Arsacem dixisse ferunt, ἔσφηλέ σε, Ἀντίοχε, θάρσος καὶ μέθη, *Audacia & Vinolentia*

πρὸς Ἀρσάκην πολεμήσας, καὶ οὗτος ἦν τοῦ πίνειν δοῦλος. Καὶ ὁ Μέγας δὲ καλούμενος Ἀντίοχος, καὶ οὗτος σὺν τούτοις τετάχθω. Καὶ 38 Ἄγρωνα δὲ τὸν Ἰλλυριῶν βασιλέα ἀπέκτεινεν ἡ πρὸς τὸν οἶνον 39 ἄδικος ὁρμὴ, καὶ αὐτῷ πλευρῖτιν εἰργά-

versus Arsacem bellum gessit, etiam ipse potationibus serviebat. Cum his etiam compositus sit Antiochus cognominatus *Magnus*. Sed & Agronem Illyriorum regem immoderatus in vinum impetus occidit, & pleuritidem ipsi

te dederunt præcipitem, *Antioche*. vide & Justinum *lib.* XXXIX. *cap. ult.* KUHN.

Ο Μήδοις πρὸς Ἀρσάκην πολεμήσας] Male hæc accepisse videntur Interpretes vertendo, *qui cum Medis adversus Arsacen bellum gessit*. Sed redarguit jam hanc versionem Doctiss. Kuhnius, vere insuper ex Athenæo legens, ὁ ἐν Μήδοις &c. Quod recipiendum Ego putem. Plures autem fuerunt Syriæ Reges isto *Antiochi* nomine, immo duo exstiterunt *Antiochi*, Sidetes, & Pius, qui periere in bello contra Parthos. Illum intelligi hic crediderim, quia Athenæus tradit, Arsacen victorem *sepelivisse* hunc Antiochum. Justinus autem XXXVIII. 10. Regem Parthorum Antiocho Sideti *exsequias*, ait, *regio more fecisse*. Nominat Regem Hic quidem non *Arsacen*, sed *Phrahaten:* verum XLI. 5. docet, omnes Parthorum Reges *Arsacis* nomine nuncupatos æque, ut Romani suos Imperatores cognominent *Cæsares* & *Augustos*. Sed & Joseph. *Antiq.* XIII. 16. hunc ipsum Regem, à quo victus Sidetes, Ἀρσάκην τὸν Πάρθον simpliciter dicit. Adde his, quod Athenæus V. 13. ex eodem Posidonio, ex quo hæc ipsa de hoc *Antiocho* habet, similem notet luxuriem & intemperantiam *Antiochi Regis*, quem itidem, ut heic Noster, Ἀντιόχῳ τῷ προσειρημένῳ (Epiphani) ὁμώνυμον, sed insuper Δημητρίου υἱὸν, *Demetrii Filium* dicit. Jam Sidetes *Demetrii Soteris* fuit Filius, *Antiochi Magni* Pronepos. Hujus autem *Magni* exemplum est, quod sequitur, non servato temporis ordine, & Hîc, & apud Athenæum, ex quo insuper discimus, respici in his intempestivas illas nuptiàs, quas *Magnus* iste maximo cum luxu fecit in Eubœa, & perpetuis celebravit conviviis per totâm hyemem, quâ bellum jam erat sibi cum Romanis. Vide Polybium apud Athenæum, sed & Livium XXXVI. II. PERIZ. Μήδοις idem notat, quod ἐν Μηδίᾳ apud Athenæum, neque enim dativo, sed ablativo casu ponitur, subintellectâ præpositione ἐν, ut *lib.* II. *de Nat. Anim. cap.* 53. Μυσοῖς ἄγουσιν ἄχθη βοές. pro ἐν Μυσοῖς.

38 Ἄγρωνα] De eo Polyb. *lib.* II. *Histor. ab initio.* KUHN.

Ἄγρωνα] Etiam hoc exemplum ex Polybio II. 4. sumsit Athenæus, & sequitur eum, ut toto hoc Capite facit, Ælianus. Fuit autem *Agron* filius Pleurati, Maritus *Teutæ*, quam etiam Florus memorat II. 7. & *Teutanam* vocat. Vixit paulo ante Bellum Punicum II. PERIZ.

39 Ἄδικος ὁρμὴ] Hoc loco ἄδικος absurdum videtur. Lego ἄχετος vel ἀχάλινος. FABER. Rectè ait Faber, illud ἄδικος absurdum esse. quod autem ἄχετος vel ἀχάλινος substituit, haud placet, cum recedat nimium a lectione vulgata. verissimam emendationem puto, ἀδινὸς ὁρμὴ h. e. *insatiabilis*. Nam ἀδινὸς est ἀκατάπαυστος: consule Eustathium. SCHEFF. Quid absurdi viderint in recepta lectione viri tam docti, non excogito. certum vero est, ἄδικον ὁρμὴν significanter dici, illam *insanam & nefariam perpotandi libidinem*, qua quis per summam injuriam vitam suam ante diem fatalem vino expugnat. ἄδικον enim notat, quod modum omnem excedit. ita equus dicitur ἄδικος τὴν γνάθον vel δίκαιος, *qui maxillas plus justo duriores habet*, *vel non*. Virgil. *lib.* III. *Georg.* de milite Romano. *Injusto sub fasce viam carpit.* ubi *Servius. injustum fascem* exponit, *magnum opus.* Quid ni etiam hoc loco ἄδικος ὁρμὴ notet, *immoderatam nimiamque vini aviditatem*? Hac significatione etiam Serenus usus est, dum canit.

Ennius ipse pater, dum pocula siccat iniqua
Hoc vitio tales fertur meruisse dolores.

en *pocula iniqua* (ἄδικα) id est *grandia & justum*

γάσατο. Καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς 40 γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος † ἑαυτῷ ἀκρατῶς. Τόν γε μὴν Καππαδόκην

ipsi conciliavit. Item alius Illyriorum rex (*Gentius*) intemperans erat in bibendo & ipse. Quid vero Cappadociæ

† οἶνον.

tum modum excedentia! Lactantius *ad illud Statii* VI. *Theb.*

—— *Onerique elapsus iniquo.*

subductus, inquit, *gravi ponderi. iniquum enim gravem dicimus.* Virgilius: *& iniquo pondere rastri.* & *lib.* IX. *aquas* iniquas *interpretatur magnas sive vim inferentes.* adde his è Synesii *encomio Calvitii pag.* 67. ἄδικον ἵππον id est *lascivientem*, *feroculum equum*, *qui non audit habenas*, ubi frustra est Petavius in versione existimans ita vocatum hunc equum esse ab ipso Platone. aliud videbitur inspicienti *Phædonem p. m.* 205. Ut brevibus rem comprehendam, uti Græcis pariter & Latinis τὸ δίκαιον, justum, idem est quod σύμμετρον: ita ex adverso τὸ ἄδικον dicitur omne quod συμμετρίαν & justum modum superat & ὑπέρμετρον est. v. Galen. *in Hippocr. lib.* III. περὶ ἀγμῶν. Kuhn.

Ἄδικος ὁρμὴ] Doctissime hanc τῆς ἄδικος lectionem vindicavit & exposuit, rejectis Fabri & Schefferi conjecturis, Kuhnius. Velim insuper ex Historia Facti ὁρμὴν, non verti *libidinem* vel *cupiditatem* continuam, sed *impetum* subitum ac immodicum in vinum. Etenim quum accepisset Agron nuncium victoriæ de Ætoliis partæ, immodica exsultans lætitia, τραπεὶς εἰς μέθας, ἐνέπεσεν εἰς πλευρῖτιν, ut ait Polyb. *p. m.* 129. Periz.

40 Γέντιος] Sic ex Athenæo emendavimus hunc locum, cum hactenus γενναῖος legeretur, Verba ejus hæc sunt: Ἐν τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ ὁ αὐτὸς (Πολύβιος) Γένπον φησὶ τὸν Ἰλλυρίων βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον, &c. Scheff. *Gentius* Illyriorum princeps ex historia Romana notissimus Ita olim restitueram pæne puer priusquam sex septem libros græce legissem. Fortasse Casauboni diligentia idem quoque observavit. ut ut sit, locus emendatus est vel a me vel a Scheffero, vel ab alio. Æliani non interest. Faber. Romana, quæ & princeps editio, ita legit, καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος ἑαυτῷ ἀκρατῶς, sensu planissimo,

Etiam alius (quidam) Illyriorum Rex strenuum se & intemperantem potatorem præstitit, ἑαυτῷ sæpe in oratione abundat, ut apud Latinos *sibi*, vel hoc loco notat, *Gentium* ἑαυτῷ ἀκρατῶς, i. e. *sibi suoque malo*, intemperantius bibisse. Nam ex perpetua ebrietate in libidines cædesque pronior fuit, ut Athen. *lib.* x. tradit, & tandem captus à Romanis ductusque est in triumpho. vide Livium *l.* XLV *c.* 43. Qui γενναῖος mutatum vult in Γέντιος, probet necesse est, *Nostrum* voluisse Regis illius nomen exprimere, quod non semper observatum ab eo constat. *lib.* v. τὸ δὲ ὄνομα λεγέτω ἄλλος. *alius nomen dicat.* in *Histor. Anim. lib.* IV. *cap.* 7. cum mentionem fecisset Regis Scytharum, subjunxit, τὸ δὲ ὄνομα εἰδὼς ἐῶ. τί γάρ μοι καὶ λυσιτελές ἐστιν; *notum mihi nomen ejus mitto, quid enim mea refert?* Nec Athenæus Γένθιον habet, sed Γενθίωνα, quod longius à γενναῖος recedit. Ne dicam, quod emendatio ista emendatione alia tegenda sit, ne perpluat. nam post ἀκρατῶς verbum ἔχει infercit, cujus nec vola nec vestigium in Codice ullo apparet. Ea propter non dubitavi fugitivam Romanæ editionis lectionem in pristinum locum reducere. Kuhn.

Γενναῖος πίνειν &c.] Emendantur hæc Casauboni nomine in Margine Edd. Tornæsianarum, ita, Γέντιος πίνειν καὶ οὗτος ἔχειν ἀκρατῶς. Schefferus recepit ea etiam in Textum. At Kuhnius veterem lectionem restituit, tuetur, & explicat. MSti nihil hic mutant, nisi quod Lugd. ultimam τῆς ἀκρατῶς syllabam non exprimat. Nullus tamen dubito, corruptam esse Codicum Lectionem. Nam durissima profecto est locutio, γενναῖος πίνειν ἑαυτῷ ἀκρατῶς. Ut taceam, Hominis Nomen haud dubie ab Æliano expressum æque, ac Aliorum Ebriosorum *hoc Capite*, & æque, ac ab Athenæo id expressum est, quem fideliter sequitur. Facile autem illud Nomen, quod est ΓΕΝΤΙΟΣ vel ΓΕΝΘΙΟΣ, potuit mutari in ΓΕΝΝΑΙΟΣ. Casauboni tamen emendatio in reliquis longe nimis discedit à MStis. Quid ergo? Scripserit forsan Noster. Γέντιος πίνειν καὶ οὗτος ἑαυτῷ ἀκρατής, h. e. *Gentius ille in biben-*

 do

κην βασιλέα 41 Ὀρροφέρνην, τί τοῦτον 42 δράσομεν, καὶ ἐκεῖνον πίνειν γενόμενον δεινόν. Εἰ δὲ χρὴ καὶ γυναικῶν μνημονεῦσαι, (ἄτοπον μὲν γυνὴ φιλοπότις, καὶ πολυπότις ἔτι μᾶλλον,) 43 εἰρήσθω δὲ

ciæ rege Orropherne faciemus, qui & ipse potator fuit vehemens? Quod si mulieres etiam memorare oportet, (absurdum enim vero feminam potandi studiosam esse, & longe magis, mul-

do erat sui impotens, sibi minime temperans. Sic passim dicitur ἀκρατὴς θυμοῦ, ὀργῆς, χειρῶν. Dionys. Hal. *lib.* I. οὓς συμποδίζοντες, καὶ τῶν χειρῶν ἀκρατεῖς ποιοῦντες ἐῤῥίπτουν εἰς τὸ Τιβέριος ῥεῖθρον. h. e. *pedibus & manibus ligatis, ut non habeant manus in sua potestate.* Aristoteles in *Ethicis* VIII. 4. *Qui vero ad illas res immodice feruntur præter rectam rationem, absolute quidem non dicimus* ἀκρατεῖς, *sed cum appositione, veluti* χρημάτων ἀκρατεῖς, καὶ κέρδους, καὶ τιμῆς, καὶ θυμοῦ, *qui se cohibere nequeunt in pecunia, & lucro, & ambitione, & ira.* Et in *Extr. ideo etiam cum appositione dicimus* ἀκρατῆ θυμοῦ, ὥσπερ τιμῆς καὶ κέρδους, h. e. *qui affectum iræ regere nequit, qui animi sui in ira non est compos, ut qui in ambitione, & in avaritia.* Plutarchus *de Virtute Morali pag.* 450. *Ita qui partem sui deteriorem meliori habet subjectam,* ἐγκρατὴς ἑαυτοῦ καὶ κρείττων ἐστὶν, *compos est sui, & superior se ipso: at qui intemperanti & irrationali parti obsequi & servire sinit meliorem,* ἥττων ἑαυτοῦ καὶ ἀκρατὴς λέγεται, *inferior se ipso, & sui ipsius impotens dicitur.* Immo quando quis ἀκρατὴς, simpliciter dicitur, ut solet, tum semper utique intelligitur ἑαυτοῦ, eadem Ellipsi & sensu, quo Latinis dicitur quis *Impotens*. Possis etiam legere ἑαυτοῦ ἀκράτωρ. Ita Vetus Scriptor apud Suidam, ἦν δὲ οἴνου τε ἀκράτωρ, καὶ τῶν ἄλλων ἡδονῶν, *erat cum in vino, tum in aliis voluptatibus, sui impotens, intemperans.* Et iterum, ἀκράτωρ ἑαυτοῦ ὢν ἐσήλατο ἐς τὸν νεὼν, *impotens sui*, h. e. iræ moderari nescius, *insiluit in templum.* Contrarium hujus est, sed simili plane constructione, καρτερὸς ἑαυτοῦ. Hippocrates de *Aëre* &c. *cap.* 40. Οκου δὲ μὴ αὐτοὶ ἑωυτέων εἰσὶ καρτεροὶ ἄνθρωποι, μηδὲ αὐτόνομοι, ἀλλὰ δεσπόζονται. h. e. *ubi Homines non sunt sui potentes, non regunt se ipsi, nec sui sunt juris, aut suis non vivunt legibus, sed domino sunt subjecti.* Arrianus *de Exp. Alex. lib.* IV. τῆς Δαρείου ἢ οὐκ ἦλθεν ἐς ἐπιθυμίαν, ἢ καρτερὸς αὐτὸς αὑτοῦ ἐγένετο, *Darii uxorem aut non desideravit, aut ipse se cohibuit.* Et cum infinito, ut hic, *lib.* VI. οὐ καρτερὸς ἦν ἀπέχεσθαι, *non erat potens sui ad abstinendum eo.* Et ἐγκρατὴς τινος. Sic XIV. 30. de Avibus, quæ certam vocem didicerant, ἐγκρατεῖς ταύτης ἐγένοντο, *compotes ejus factæ sunt*, scil. ut possent eam pronunciare. Porro ἀκρατὴς πίνειν construitur, ut δεινὸς πιεῖν, quod mox sequitur, & sæpe occurrit, & ἄμαχος φαγεῖν, *insuperabilis in edendo* I. I. σεμνὸς ἰδεῖν, *venerabilis, si quis videret eum* II. 20. PERIZ.

41 Ὀῤῥοφέρνην] Non recte, ait Casaubonus, *ad Athenæum*: scribendum enim Ὀροφέρνην. Et sic Athenæus. SCHEFF.

Ὀῤῥοφέρνην] MSti cum priscis Edd. Ὀῤῥοφέρνην. Sluisk. & Medicei cum Mediol. Ὀῤῥοφέῤῥην. Sed recte emendavit Casaubonus ex Athenæo Ὀροφέρνην. Adde Diod. Siculum in *Excerptis pag.* 334. & 337. ac Justinum XXXV. I. At apud Appian. in *Syriacis pag.* 118. & Polyb. in *Excerptis pag.* 170. Ὀλοφέρνης dicitur. Fuit autem ad breve tempus, ut diserte ait Athenæus, Rex Cappadociæ, pulsus quippe à fratre Ariarathe, quem ipse prius regno depulerat. Confer Auctores modo laudatos. Vixit tempore Demetrii Soteris, qui Nepos Antiochi Magni fuit. PERIZ. MS. Mediceus. Καππαδοκῶν βασιλέα Ὀῤῥοφέῤῥην.

42 Τί τοῦτον δράσομεν] Forte legendum τί τοῦτον ἐάσοιμι, *quare eum silentio prætermitterem*: in MSS. corrupte legitur δράσομαι. *Supra cap.* 38. τί δὲ οὐκ ἂν εἴποιμι καὶ τὸν Ῥωμαίων νόμον.

43 Εἰρήσθω δ' οὖν καὶ περὶ τούτων] Lugd. καὶ ἐπὶ τούτων. Cæterum Noster de Feminis hic loquitur in Plurali, & tamen Unius modo exemplum adfert. Nempe quia Auctor, quem sequitur, (is autem est Athenæus) post superiora Virorum exempla unum hoc Feminæ Singularis ex Epigrammatibus Phalæci subjungit, & dein de Feminis generatim agit. Hæc autem nominatur apud Athen. & in Versibus illis Κλεὼ, non Κλειώ. PERIZ.

43

ᾖ ἐν καὶ περὶ τούτων. 44 Κλειὼ, φασιν, εἰς ἅμιλλαν ἰοῦσα, οὐ γυναιξὶ μόναις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνδράσι τοῖς συμπόταις, δεινοτάτη πιεῖν ἦν, καὶ ἐκράτει πάντων, αἴσχιστόν γε τοῦτο φερομένη τὸ νικητήριον; 45 ὥς γε ἐμοὶ κριτῇ.

multum eam potare) dicatur igitur etiam de his. Clio, ut perhibent, non solum cum viris, potando certare ausa, valentissima fuit bibendo, & omnes superavit, turpissimam istam quidem, me judice, consequuta victoriam.

44 Κλειώ] Vel potius Κλεώ. Phalæcus apud totiens laudatum Scriptorem.

Χρυσωτὸν κροκόεντα ἐξιζώσασα χιτῶνα
Τῷ δε Διονύσῳ δῶρον ἔδωκε Κλεώ.
Οὕνεκα συμποσίοισι μετέπρεπεν, ἴσα δὲ πίνειν
Οὔτις οἱ ἀνθρώπων ἤρισεν, οὐδ᾽ ἅμα πω. SCHEFF.

Κλειώ an Κλεώ legas perinde fuerit. à Κλέος enim fit Κλεὼ καὶ Κλειώ. ait Etym. Magnum *voce* Γυρλννώ, & iterum in Χρειώ. ὥσπερ ἀπὸ τοῦ σπέος γίνεται Σπεὼ καὶ Σπειώ, κλέος Κλεὼ καὶ Κλειώ. οὕτω χρέος χρεὼ καὶ χρειώ. Κλεὼ tamen magis hoc Athenæi loco quadrat propter legem metricam. extra metrum Κλειώ malim. KUHN.

45 Ὡς γε ἐμοὶ κριτῇ] Is. Vossius malebat, ὥσγε παρ᾽ ἐμοὶ κριτῇ.

ΚΕΦ. μβ´.

Περὶ Πλάτωνος δόξης, καὶ περὶ ἰσονομίας.

Ἡ Πλάτωνος δόξα, καὶ ὁ 1 τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἀρετῆς λόγος, καὶ 2 εἰς Ἀρ-

CAP. XLII.

De Platonis gloria, & de æquabilitate.

Platonis gloria, & virtutis, quæ in ipso, fama etiam usque ad Arcadas

1 Τῆς κατ᾽ αὐτὸν ἀρετῆς] h. e. *Virtutis Ejus*, seu *quæ in Ipso erat*, quod Interpres omiserat. Sic III. 36. Τὸ περὶ Σωκράτην πάθος ἀνιστόμενος, καὶ τὸν κατ᾽ αὐτὸν κίνδυνον, & *Suum periculum*. Hes. ἔργ. 58. ᾧ κεν ἅπαντες τέρπονται κατὰ θυμὸν, *quo omnes delectentur In animo suo*. Basil. Mag. *de Utilitate ex Græcis* &c. τοῦτ᾽ ἐστι μειζόνων, ἢ καθ᾽ ὑμᾶς, ἀκροατῶν, h. e. *majorum, quam vos estis*. PERIZ.

2 Εἰς Ἀρκάδας] Adde Laertium in *vita Platonis*, ubi Pamphilam hæc de ipso scribit commemorare. SCHEFF.

Εἰς Ἀρκάδας ἀφίκετο καὶ Θηβαίους] Locus hic nisi illustretur ex Historiâ & Diog. Laërtio, obscurus videbitur, & forsan suspectus, siquidem omnia hic pariter egisse dicuntur Arcades & Thebani, quasi essent Unus, aut certe Vicini invicem Populi, quum tamen Alter in Mediterraneis Peloponnesi, Alter extra Peloponnesum supra Atticam habitaverit. Nempe ergo post Leuctricam pugnam Epaminondas Thebanorum Dux suasit horum fœderatis Arcadibus, ut varia minora oppida aut pagos in Unam majorem Urbem contraherent. Quod & illi fecerunt, condentes tunc τὴν Μεγάλην Πόλιν, *Megalopolim*, adjuti ab Epaminonda & Thebanis. Vide Pausan. in *Arcadicis pag*. 258. & *Bœoticis pag*. 293. Inde ergo est, quod Arcades & Thebani pariter, missis legatis, rogavisse dicuntur Platonem, ut Novæ huic Urbi leges scriberet, sicuti id diserte prorsus tradit ex Pamphilæ *Commentariis* Laërt. in *Platone n*. 23. PERIZ.

Ἀρκάδας ἀφίκετο, καὶ Θηβαίους. [3] Καὶ οὖν ἐδεήθησαν αὐτοῦ, πρέσβεις ἀποστείλαντες, [4] σὺν τῇ ἀνωτάτω σπουδῇ, ἀφικέσθαι σφίσι τὸν ἄνδρα, [5] οὐκ ἐπὶ μόνῃ τῇ τῶν νέων προστασίᾳ, [6] οὐδ' ἵνα αὐτοῖς συγγένηται ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν· ἀλλὰ γὰρ καὶ, τὸ ἔτι τού-

cadas & Thebanos permanavit. Atque adeo miſſis legatis ſummo ſtudio rogarunt virum, ut ad ſe veniret, non ſolum ad gubernandos adoleſcentes, neque ut ſecum ageret diſſertationum philoſophicarum cauſa: verum etiam, quod his majus erat, ut ſibi leges ſcribe-

3 Καὶ οὖν ἐδεήθησαν αὐτοῦ] Lugd. καὶ οὖν καὶ ἐδ. Quod verum crediderim. Nam ſic ſolet Noſter, & ſæpe, item ut hic, in *initio Capitis*. *Supra* I. 3. σοφὸν τι ἄρα χρῆμα ἦν γένος βατράχων Αἰγυπτίων, καὶ οὖν καὶ τῶν ἄλλων ὑπερφέρουσι κατὰ πολύ. *cap.* 10. οἱ Κρῆτές εἰσι τοξεύειν ἀγαθοὶ, καὶ οὖν καὶ τὰς αἶγας βάλλουσιν ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσι. Sic *alibi* paſſim. IDEM.

4 Σὺν τῇ ἀνωτάτῃ σπουδῇ] Lege δεινοτάτῃ. FABER. Cuperus, σὺν τῇ ἀνωτάτω σπουδῇ *lib.* III. *Obſ. cap.* II. ſequerer Cuperum. SCHEFF. Sola mihi vulgata placet Lectio. Ita, ἄνθρωπος πολίτης ἐστιν πόλεως τῆς ἀνωτάτης, ἧς αἱ λοιπαὶ πόλεις ὥσπερ οἰκίαι εἰσί. *Homo eſt civis civitatis ſummæ, vel, quæ eſt in altiſſimis, cujus quaſi domus ſunt cæteræ urbium*, inquit Antoninus *de Vita ſua lib.* III. ſi bene memini. KUHN.

Σὺν τῇ ἀνωτάτῃ σπουδῇ] Faber legi hic jubet δεινοτάτῃ. Propius foret ἀκροτάτῃ, ut Heſ. Ἀσπ. 33. φίκιον ἀκρότατον. Homerus *Iliad.* Δ. 139.

Ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός,

ſagitta ſummam viri cutem deſtrinxit. Epicurus in *Epiſt. ad Menœc.* apud Laërtium, μάζα καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδίδωσι ἡδονὴν, *offa & aqua ſummam præſtant voluptatem.* Zoſimus V. 17. εἰς ἀκρότατον ἥκων δυνάμεως, *ad ſummum potentiæ perveniens.* Sed minimæ eſt mutationis, quod Cuperus, probante Scheffero, maluit, ἀνωτάτω. Vulgatum tamen tuetur tum Lugd. Codex, tum maxime Kuhnius, ex M. Antonino formam & uſum τοῦ Ἀνώτατος apud Græcos probare anniſus. Et ita Callimachus *Hymno in Cerer. v.* 131. Αἵτινες ἑξήκοντα κατώτεραι, *quæ LX. annis ſunt minores.* Plutarchus *de Muſica in ext.* Ἀνώτατον δὲ καὶ μουσικώτατον, τὸ παντὶ τὸ προσῆκον μέτρον ἐπιτιθέναι, *Præſtantiſſimum vero & elegantiſſimum eſt cuique rei oportunum modum imponere.* Sed tamen, quia Sluisk. diſerte habet ἀνωτάτω, vix dubitem & Ego veram eſſe hanc Lectionem. Sic Strabo *lib.* VIII. *init.* τὰ δ' ἀνωτάτω (ſc. ἔθνη) τοσαῦτα, ὅσας καὶ διαλέκτους παρειλήφαμεν τὰς ἑλληνίδας, *antiquiſſimæ gentes tot fuerunt, quot accepimus Dialectos Græcas.* Plutarch. *de placitis philos. cap.* 15. ἀνωτάτω μὲν πάντων τὸν ἥλιον τετάχθαι, μετ' αὐτὸν δὲ τὴν σελήνην, *Supremum omnium conſtitutum eſſe Solem, poſt illum vero Lunam.* Idem *de Platon. Quæſt. pag.* 1008. αὐτὴν τὴν ὑπάτην ὁρῶντες ἐν μὲν λύρᾳ τὸν ἀνωτάτω καὶ πρῶτον (τόπον,) ἐν δὲ αὐλοῖς τὸν κάτω καὶ τελευταῖον ἐπέχουσαν, *quum videamus hypatam in lyra quidem ſummum, & primum locum, at in tibiis infimum obtinere & ultimum.* Noſter *Hiſt. Anim.* XV. 11. Τὰς ἀποδύσεις τὰς κατωτάτω. Plato in *Critia pag.* 115. Ἐπὶ τὸν ἐξωτάτω τροχόν. Athenæus *lib.* V. *pag.* 208. Τοὺς ὄγκους τοὺς ἀνωτάτω. Euſeb. *Hiſt. Eccleſ.* X. 8. Συγγενείας τῆς ἀνωτάτω ἠξιωμένος: & *de Vita Conſtant.* IV. 68. Μέγιστον τῆς ἀνωτάτω βασιλείας σύμβολον. Sic, οἱ ἄνω τοῦ γένους, *majores*, Noſter XIV. 36. PERIZ. Reſcripſi ἀνωτάτω jubentibus MSS. *lib.* IV. *de Nat. Anim. cap.* 41. σπουδὴν δὲ ἄρα τὴν ἀνωτάτω τίθενται Ἰνδοὶ εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ.

5 Οὐκ ἐπὶ μόνῃ τῇ τῶν νέων προστασίᾳ] Vertitur, *non ſolum ad inſtituendos juvenes.* Propius reſpondet Græcis, *ad regendos adoleſcentes.* Sic XII. 43. Καί τοι προστατῶν γενομένων τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, h. e. *quamvis Duces fuerint Populi*, ſeu *Demagogi Athenienſium.* Laërt. *Platone* 82. Ἀριστοκρατία δέ ἐστιν, ἐν ᾗ μήθ' οἱ πλέονες, μήθ' οἱ πένητες ἄρχουσιν, ἀλλ' οἱ ἄριστοι τῆς πόλεως προστατοῦσιν. Dionyſ. Hal. *lib.* II. οἷς (εὐπατρίδαις) ἡ τῆς πόλεως ἀνέκειτο προστασία. PERIZ.

6 Οὐδ' ἵνα αὐτοῖς συγγένηται ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῖς κατὰ

τούτων μεῖζον, νομοθέτην αὐτὸν ἐκάλουν. Ουκουν ἔμελλον ἀτυχήσειν τοῦ ἀνδρὸς· καὶ γὰρ ἥσθη ὁ τοῦ Αρίςωνος τῇ κλήσει, καὶ δὴ καὶ ἔμελλεν ὑπακούσεσθαι. 7 Ηρετο μέν τοι τοὺς ἥκοντας, 8 πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντες; ἐπεὶ δὲ ἔμαθε παρ' αὐτῶν, ὅτι καὶ πάνυ ἀλλοτρίως, οὐδὲ πείσειν αὐτοὺς τιμᾶν

beret, eum vocarunt. Non erant igitur repulſam à viro laturi. Magnam enim ille Ariſtonis filius ex hac vocatione lætitiam capiebat, & erat ei obtemperaturus. Verum interrogavit legatos, quemadmodum ad id, ut omnes omnia haberent æqualia, eſſent affecti. Ut vero ex iis comperit illos prorſus ab eo eſſe alienos, neque ipſum

κατὰ φιλοσοφίαν] Vertebantur hæc ſimpliciter, *ad docendam Philoſophiam*. Breviter ſatis. Sed jungitur ab illis Interpretibus hoc Comma ſuperiori, tanquam ejuſdem vel paulo diſertioris ſententiæ, qua declaretur, quam ad rem præficiendus eſſet Adoleſcentibus. Nam τὸ Αυτοῖς ab iſtis referri ad τοὺς Νέους vel ex Indice in *v.* συγγίνεσθαι liquet. Ego vero in alia diſcedo omnia, & refero τὸ Αυτοῖς ad ipſos Vocantes eum, Cives, vel Viros; atque adeo à ſuperioribus hæc, tanquam diverſum quid tradentia, diſtinguo. Nempe Platonem vocatum, non tantum, ut Regeret & doceret Adoleſcentes. neque, ut inter ipſos iſtius Urbis Cives ageret, differeretque apud eos de rebus Philoſophicis, de Virtute publice privatimque colenda, deque Rep. recte adminiſtranda, & quæ ſunt ejus generis alia: ſed ut Leges, quod majus erat & glorioſius, Novæ Civitati ſcriberet. Sæpe enim Philoſophi iſtius temporis rogabantur ab ipſis etiam Tyrannis & Populis, ut ſe conſilio in re publica adjuvarent, vel de Sapientiæ Moralis & Politicæ interioribus ſecum agerent. Sic *à Pythagora Crotoniatæ enixo petierunt ſtudio, ut Senatum ipſorum, qui mille hominum numero conſtabat, Conſiliis ſuis uti pateretur*, apud Valer. Max. VIII. 15. Quin hunc ipſum Platonem Dionyſius Major rogaſſe dicitur apud Laërtium, ὥστε συμμίξαι αὐτῷ, *ut ſecum colloqueretur*, ſcilicet, ἐπὶ λόγοις τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν. Nam additur, Platonem iſtic *diſſeruiſſe de Tyrannide* &c. Sic Zeno vocatus eſt ab Antigono Gonata, cujus Epiſtolam vide apud Laërt. in *Zenone*. Vide & Noſtrum III. 17. ubi enumerat Philoſophos πολιτευσαμένους. Phraſis autem pene eadem, quæ apud Ariſtoph. Νεφελ. I. 3. Καὶ ξυγγενέσθαι ταῖς Νεφέλαισιν εἰς λόγους. Adde *infra* IV. 9. συγγενόμενος αὐτοῖς ἀτύφως. PERIZ.

7 Ηρετο μέν τοι τοὺς ἥκοντας] Sollicitare nolim hanc Lectionem, ſed tamen ſilentio non videtur prætermittendum, quod Sluisk. legit τοὺς ἐξέχοντας. h. e. *optimates, qui opibus excellebant*, & qui videbantur potiſſimum ſe oppoſituri τῇ ἰσονομίᾳ. Sed & ideo eorum maxime ſententia Platoni erat hac de re prius exploranda. Sic eleganter in *Actis Ap.* XXV. 23. Ανδρες οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες τῆς πόλεως. IDEM.

8 Πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντες] Sic Scripti, ſic Editi omnes. Et ferri poteſt, ut rogaverit Plato, quo animo præditi eſſent *illi omnes*, erga τὴν ἰσονομίαν. Sed tamen ſi attendatur ad ſenſum & conſtructionem, longe, opinor, ἐμφατικώτερον, & probabilius reperietur, ſi legatur ἅπαντας, quod jam olim ad marginem primæ Schefferi Editionis annotavi, & nunc monuit me etiam Jenſius. Hoc enim deſiderabat Plato, ut æquis acciperent animis, ſi ab ſe & ſuis Legibus ita conſtitueretur eorum civitas, ut omnes, quiqui eſſent Cives, non tantum æquo uterentur jure, ſed & fortuna. Non poſſum, quin hic adſcribam verba Ciceronis ex *lib.* IV. *de Republ.* apud Nonium in *v. Proprium: Et noſter Plato magis etiam, quam Lycurgus, omnia prorſus jubet eſſe communia, ne quis Civis propriam aut ſuam rem ullam diceret.* Si quis tamen Vulgatam hic loci lectionem tueri velit etiam eo, quod Nominativus ſæpe apud Græcos jungatur infinito, non equidem refragabor valde. Pluribus enim id ipſe oſtendi *infra ad* XIII. 20. & 43. Adde quæ in *Indice* notavi in v. *Infinitivus & Nominativus*, &

μᾶν τὴν ἰσονομίαν, ἀπείπατο τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπιδημίαν.

ipſum iis perſuaſurum, ut colerent illam æquabilitatem, profectionem ad eos inſtituere recuſavit.

& videbis exempla, etiam ubi non præceſſit Nominativus ejuſdem perſonæ, Nempe v. 17. XIII. 23. & 43. XIV. 18. PERIZ. Hanc Platonis ſententiam de æqualitate Patrimoniorum eleganter confutat auctor declamationum, qui nomine Quintiliani inſignitur, *Decl.* 261.

ΚΕΦ. μγ´.

Τινὲς τῶν Ἑλλήνων ἄριστοι, πενέστατοι.

¹ Πενέστατοι ἐγένοντο οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, ² Ἀριστείδης ὁ Νικομάχου, καὶ Φωκίων ὁ Φώκου, καὶ ³ Ἐπαμι-

CAP. XLIII.

Quinam Græcorum optimi, fuerint pauperrimi.

Pauperrimi fuerunt Optimi Græcorum, Ariſtides Nicomachi, & Phocion Phoci filius, Epaminondas Po-

1 Πενέστατοι] Græciæ diſciplina paupertate magiſtrâ ſtetit: at auro Perſico & Macedonico labefactata peſſum ivit tandem, & hoſtibus ſuis ditiores facti obtemperarunt, qui pauperes ab alieno imperio intacti invictique manſerant. Apulejus in *Apol. Eadem eſt paupertas apud Græcos in Ariſtide juſta, in Phocione benigna, in Epaminonda ſtrenua, in Socrate ſapiens, in Homero diſerta.* vid *ibid.* plura, & in Gazæi Theophraſto. KUHN.

2 Ἀριστείδης ὁ Νικομάχου] Quis hic *Ariſtides*, Nicomachi filius; Legendum abſque dubio, Λυσιμάχου. Nec enim alius quiſquam paupertate clarior apud Græcos, uti conſtat vel ex noſtro ipſo *lib.* XI. *cap.* 9. Cornel. Nep. *Ariſtides Lyſimachi filius Athenienſis* &c. *hic qua fuerit abſtinentia nullum eſt certius indicium, quam quod, quum tantis rebus præfuiſſet, in tanta paupertate deceſſit, ut qui efferretur, vix reliquerit* Idem vitium Stobæum depravavit *ſerm.* XCIII. SCHEFF. Legendum Λυσιμάχου & Πολύμνιδος, quod cuivis obvium eſt, & Schefferus monuit. FABER. Demetrius Phaleræus paupertatis gloriam Ariſtidi detrahere conatus eſt, in Socrate aliquot argumentis probans, illum fuiſſe è numero πεντακοσιομεδίμνων, quorum cenſus Athenis erat maximus omnium. Sed Plutarchus Demetrio occurrit eleganter *ſtatim ab initio Vitæ Ariſtid.* KUHN.

Ἀριστείδης ὁ Νικομάχου] Sic quidem & MSti. Sed certus eſt in Patris Nomine, ut jam oſtendit Kuhnius, error, ortus haud dubie ex eo, quod *Ariſtoteles* patrem habuit *Nicomachum*, unde is *ſupra cap.* 26. modo Ἀριστοτέλης, modo ὁ τοῦ Νικομάχου appellatur. *Ariſtidis* vero Pater dictus eſt Λυσίμαχος, etiam à Noſtro III. 17. & XI. 9. Sed & hinc Ariſtidis Filius, ſicuti ſolet, avito nomine *Lyſimachi* inſignitus fuit, ut liquet ex Suida in *v.* πλέθρον. Vide inſuper Plutarchum & Corn. Nepot. ex quibus etiam Paupertas ipſius abunde nota. Jungit porro *Ariſtidem* hunc & *Phocionem*, ut *Pauperes*, ſicuti Noſter, ita & Lucianus in *Jove Confutato*, τί δήποτε Φωκίων μὲν ὁ Χρηστὸς ἐν τοσαύτῃ πενίᾳ καὶ σπάνει τῶν ἀναγκαίων ἀπέθανε, καὶ Ἀριστείδης πρὸ αὐτοῦ. PERIZ.

3 Ἐπαμινώνδας ὁ Πολυμάτιδος] Nullum ſcio *Epaminondam*, *Polymatidis filium*, ſed *Polymni*. Cornel. Nepos: *Epaminondas Polymni filius.* Et ſic ipſe Ælianus *infra lib.* III. *cap.* 17. Scribendum igitur Πολύμνιδος. Apud Stobæum *dicto ſermone*, pro Πολύμνιδος, legitur

μινώνδας ὁ Πολυμάτιδος, καὶ [4] Πελοπίδας ὁ Θηβαῖος, καὶ [5] Λάμαχος ὁ Αθη-

Polymatide natus, Pelopidas Thebanus, Lamachus Atheniensis, Socrates

gitur Πολύμνιδ@, facillimo errore, quem tamen hac occasione indicare volui. Cæterum de argumento capitis totius vide Senecam *consolat. ad Helviam cap.* 12. & *conf. ad Marciam cap.* 12. SCHEFF. Nomen Πολύματις speciem gerit fæmininam, ac si Ælianus voluisset ex aliquo scriptore, quem longi temporis muriumque injuria nobis invidit, prodere nomen matris *Epaminondæ*. Dicæarchus quidem indignatur, quod nec Agesilai filiam, nec *Epaminondæ* matrem sciamus. Plutarchus tamen ex auctoribus Dicæarcho non visis compertum habet Agesilai conjugem *Cleoram*, filias *Apolyam & Prolytam* fuisse. Quid si & Noster matrem *Epaminondæ* à tenebris & nocte vindicare voluit, potuit? Præterea Stobæus *Serm.* 235. videtur legisse Πολυμάτιδ@, quamvis Librarii inde nobis extuderint Πολύμνιδ@, Origo erroris non est ignota iis, qui in hoc studiorum genere αἰσθητήρια γεγυμνασμένα habent. Nec inusitatum est, ut filii à matribus, præsertim nobilioribus appellentur. ita apud Platonem Alcibiades υἱὸς Δεινομάχης, *filius Deinomachæ* dicitur. Epaminondæ verò genus Thebis εὐδόκιμον erat, ut Plut. *in Pelop.* indicat. Hæc mea de hoc loco conjectura, si viris doctis se non probaverit, una litura sanari poterit. KUHN.

Ἐπαμινώνδας ὁ Πολυμάτιδ@] Lugd. Ἐπαμεινώνδας, ut apud Plutarchum etiam legitur: & recte. Nam ab ἀμείνων formatum est hoc Nomen. Sed Patris in Nomine nullam Codices Varietatem præferunt, quod tamen iterum vitiosum est, idque ex ipso Æliano III. 17. & Nepote satis jam probavit Schefferus. Legendum itaque ὁ Πολύμνιδ@, quomodo non tantum III. 17. sed & XI. 9. ab ipso Auctore Pater Epiminondæ dicitur. Porro manifestus satis videtur error scribarum ex eodem plane literarum ductu in vero & falso nomine ΠΟΛΥΜΝΙΔΟΣ & ΠΟΛΥΜΑΤΙΔΟΣ. Kuhnius tamen suspicatur, Matrem Epaminondæ isto nomine designari. At non solum illa Epam. mater, sed neque Femina ulla alia hoc Nomine à Græcis reperitur insignita. Dein quum Propria Græcorum Nomina, & maxime sic Composita, significare aliquid soleant, hocce nihil significat, nisi tamen Πολύματις accipiamus dictum pro πολύμητις, ut Εὐμῆτις dicebatur Cleobuli Sapientis Filia. Sed, quod præcipuum est, non solent Filii μητρόθεν sed πατρόθεν ὀνομάζεσθαι, qua de re egi, & agam denuo in *Dissert. Triade*, *Diss.* 1. *p.* 29---35. Nisi forte, si Mater eorum ex Historiis sit Celeberrima. At hæc Epaminondæ Mater adeo Historicis certe ignota fuit, ut Dicæarchus nusquam eam reperiri jam olim fuerit testatus. Stobæus *Serm.* 235. caput hoc Æliani exhibet, atque ibi Epaminondas itidem corrupte dicitur ὁ Πολύμνιδ@, sed quod etiam propius accedit ad Πολύμνιδ@. Ceterum *Lysimachi*, qui pater Aristidis, nomen etiam istic cedere debuit *Nicomacho*, Patri Aristotelis, ut adeo ex eo liqueat, antiquum prorsus esse illud vitium Codicum Æliani. Præferunt utrumque vitium etiam Medicei, & Mediolanensis. PERIZ.

4 Πελοπίδας] Atqui opulentum hunc Plutarchus facit? ipsum vide in *Pelopida*. SCHEFF. Addit tamen, illum vixisse ut pauperem, tum quod parabili corporis cultu, vilique ac necessario victu esset contentus, tum ὅτι σχολάζων τῇ πόλει &c. ἠλάττωσε τὴν οὐσίαν, *quod per omnem vitam urbis vacans saluti, divitias imminuisset*. Possent itaque hæc Synesii verba etiam in *Pelopidem* cadere: χρυσίον οὔτε ἐν φαλάροις ἔχω γυναικῶν, οὔτε ἐν νομίσμασιν· ὅ, τι γὰρ καὶ ἦν, ἅπαν αὐτὸ ὥσπερ Περικλῆς εἰς τὸ δέον ἀνάλωσα, *aurum neque in mundo muliebri neque in nummis possideo. quodcunque enim ante erat, id omne cum Pericle insumpsi rebus, quibus opus erat.* KUHN.

Πελοπίδας] *Atqui opulentum hunc facit Plutarch. in Pelop.* ait Schefferus; addo & Plut. in *Aristide*, ubi Epaminondæ χορηγοῦντι pecuniam subministrasse Pelopidam tradit. Sed recte Kuhnius ex Eodem Plut. in *Pelop.* docet, vixisse tamen Eum habitu & victu tenui, immo dum patriæ assiduus operam navat, ἐλαττῶσαι τὴν οὐσίαν *imminuisse divitias*, seu potius, *afflixisse patrimonium suum.* Etenim, ne dubites à Nostro Plutarchum respici, confer XI. 9. ubi itidem inter Ἀείστες τ Ἐλλή-

Θηβαῖος, καὶ 6 Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου, καὶ 7 Ἐφιάλτης δὲ ὁ Σοφωνίδου καὶ ἐκεῖνος.

tes filius Sophronisci, & Ephialtes Sophonidæ.

ΚΕΦ.

CAP.

Ἑλλήνων, qui *Pauperes* tamen fuerint, nominat Aristiden, Phocionem, Epaminondam, Ephialten, denique hunc ipsum quoque Pelopidam, ejusque paupertatem quasi probat dicto *Amicorum* eum *objurgantium*, *quod pecuniam negligeret*, *rem vitæ humanæ utilem*, & Illius respondentis, *utilem esse homini claudo & mutilo*. Hoc enim ipsum clarissime ex Plut. in *Pelop*. haustum est, referente, eum ita objurgatum ab Amicis, quum jam Liberos haberet, & pergeret, ἀμελεῖν τοῦ χρηματίζεσθαι, & ὀλιγωρεῖν ἀναγκαίου πράγματος, τοῦ χρήματα ἔχειν. PERIZ.

5 Λάμαχος ὁ Ἀθηναῖος] Hujus vero *Paupertas* non adeo celebris est, & prætermittitur à Nostro etiam XI. 9. neque quidquam hic de ea ab Interpretibus est annotatum. Sed tamen audi sodes Plutarch. in *Nicia*, *p. m.* 533. Ὁ δὲ Λάμαχος ἦν μὲν ἀνδρώδης καὶ δίκαιος ἀνὴρ, καὶ τῇ χειρὶ χρώμενος ἀφειδῶς κατὰ τὰς μάχας· πένης δὲ τοσοῦτον καὶ λιτὸς, ὥστε καθ' ἑκάστην στρατηγίαν ἀπολογίζεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις μικρὸν ἀργύριον, εἰς ἐσθῆτα καὶ κρηπῖδα. *pauper adeo & inops*, *ut in singulis Præturis retulerit Atheniensibus in rationes pauxillulum a genti in Vestem & Crepidam.* Adde Eundem in *Alcib. p.* 202. Ex quibus locis liquet simul, Lamachum hunc non tantum fuisse, quod notissimum est, Alcibiadis & Niciæ Collegam in Expeditione Siciliensi, sed & vere ac jure à Nostro inter Ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων memorari. Atque hinc & Aristoph. in *Ranis pag. m.* 261. eum Ἥρωα vocat; ubi Schol. ὁ Λάμαχος οὗτος ἄριστος ἦν τὰ πολεμικά. Et in *Thesmophor. pag.* 811. indignatur *Matrem Hyperboli*, Hominis Ignavi, *sedere in festis juxta Matrem Lamachi*. IDEM.

6 Σωκράτης] Hujus quoque *Paupertatem* à Demetrio Phalereo negatam video apud Plut. in *Aristide*. At tu audi sis, ne Alios memorem, Senecam *Epist.* 104. ubi *perpessicium Senem* vocat, *invictum tamen & paupertate*, *quam graviorem illi domestica onera faciebant*, *& laboribus* &c. IDEM.

7 Ἐφιάλτης] Orator apud Athenienses, Areopagitarum eversor. vid. Arist. II. *Polit.* 10. Pausan. in *Atticis pag.* 29. *infra lib.* XI. *cap.* 9. Meurs. *lib.* I. *Attic. lect. cap.* 22. quibus adde ex codice *Konigiano Simson. lib.* IV. *Chron. pag.* 37. Rupert. *in Valer. pag.* 245. KUHN.

Ἐφιάλτης] Hujus *Paupertas* refertur etiam XI. 9. *Justitia* XIII. 39. *Integritas & abstinentia* à Plut. in *Cimone*, *Liberalitas* ab Heraclide in *Politiis*, *Constantia* à Valer. Max. III. 8. 4. Pessime tamen meritus est de Rep. Atheniensium eo ipso, quod Areopagitarum auctoritatem afflixit, & pleraque iis judicia ademit. Sed ita factum etiam, ut proxima nocte occideretur, incertum à quo. Vide Diod. Sic. *lib.* XI. An. 3512. & Plut. in *Pericle* & *Cimone*. Diversus fuit ab Ephialte Trachinio, ut & ab eo, qui Halicarnassum contra Alexandrum M. defendit, de quo agemus *ad* III. 17. ubi Hic Ephialtes inter Philosophos πολιτευσαμένους refertur. PERIZ.

ΚΕΦ. μδʹ.

Εἰκόνος τοῦ Θέωνος ζωγράφου ἔκφρασις.

1 Θέωνος τοῦ ζωγράφου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ὁμολογεῖ τὴν χειρουργίαν ἀγαθὴν οὖσαν, ἀτὰρ οὖν καὶ τόδε τὸ γράμμα. Ὁπλίτης ἐστὶν 2 ἐκβοηθῶν ἄφνω τῶν πολεμίων εἰσβαλλόντων καὶ δῃούντων ἅμα, καὶ κειρόντων τὴν γῆν. Ἐναργῶς δὲ καὶ πάνυ ἐκθύμως ὁ νεανίας ἔοικεν ὁρμῶντι εἰς τὴν μάχην. Καὶ εἶπες ἂν αὐτὸν ἐνθουσιᾷν, ὥσπερ ἐξ Ἄρεος μανέντα. Γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Τὰ δὲ ὅπλα ἁρπάσας, ἔοικεν, ᾗ ποδῶν ἔχει, ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἄττειν. 3 Προβάλλεται δὲ ἐντεῦθεν ἤδη τὴν ἀσπίδα, καὶ γυμνὸν ἐπισείει τὸ ξίφος, φονῶντι ἐοικὼς, καὶ σφάττειν βλέπων, καὶ ἀπειλῶν δι' ὅλου τοῦ

CAP. XLIV.

Imaginis Theonis pictoris explicatio.

Theonis pictoris cum alia multa artem declarant præstantem, tum vero hæc quoque pictura. Vir est armatus, qui ad ferendum auxilium erumpit, hostibus subito invadentibus, & inflammantibus simul ac vastantibus agrum. Manifesto autem & prorsus animose videtur adolescens in pugnam ruere. Et diceres sane eum furore percitum, quasi ex Marte furentem. Torvum enim cernunt oculi: armis porro sumptis videtur, quantum pedibus potest, in hostes prosilire. Scutum vero jam inde protendit, & strictum vibrat gladium, cædem spiranti similis, oculis occidendi studium

1 Θέωνος] *Theon* iste, ni fallor, Samius fuit, Quintil. *lib.* XII. *cap.* 10. eum inter præcipuos pictores ponit, & concipiendis visionibus, quas φαντασίας vocant, excelluisse, scribit. KONIGIUS.

Θέωνος] Samius fuit hic *Theo*, *concipiendis visionibus*, *quas* φαντασίας *vocant*, excellens, teste Quinctiliano. Vide Doctiss. Junium de *Pictoribus*. PERIZ.

2 Ἐκβοηθῶν] Ita Virgilius *lib.* V.

Intextusque puer frondosâ regius Idâ
Veloces jaculo cervos cursuque fatigat.

ubi Servius ad ultima verba, *laus picturæ*, inquit, *quasi gerat*, *& non gerere videatur.* quod huic imagini jure merito tribui potest. KUHN.

Ἐκβοηθῶν] h. e. *accurrens*, vel *erumpens* *ad auxilium ferendum.* Sic quum Nicias exscensionem faceret in agros Corinthiorum, illi, ut ait Polyæn. 1. 39. 1. Σπουδῇ ἐκβοηθοῦντες ἔθεον κωλύσοντες ἐκβαίνειν. Et Athen. X. 10. *p.* 435. ex Theopompo; Φίλιππος ἦν τὰ μὲν φύσει μανικὸς, καὶ προπετὴς ἐπὶ τῶν κινδύνων, τὰ δὲ διὰ μέθην· ἦν γὰρ πολυπότης, καὶ πολλάκις μεθύων ἐξεβοήθει. PERIZ.

3 Προβάλλεται δ' ἐντεῦθεν ἤδη τὴν ἀσπίδα, *Inde scutum protendit*] Immo vero ἐμφατικώτερον longe sensum præferunt Græca. Nempe, *scutum vero jam inde protendit*, quo declaratur, quam promptus & paratus fuerit ad pugnam, etiam antequam ad hostem pervenisset, seu ab eo jam loco & momento, quo in hostem progredi primum incipiebat. Sic XIV. 24. Προβαλόμενοι τῆς ὀργῆς τὰ ὅπλα, *arma iræ prætendentes*. Plut. *Cæsare*, τοὺς ὁπλίτας ἑστῶτας ἐν προβολῇ, *in procinctu stantes*, ex-

τοῦ σχήματος, ὅτι μηδενὸς φείσεται. 4 Καὶ πλέον οὐδὲν περιείργασται τῷ Θέωνι, οὐ λοχίτης, 5 οὐ ταξίαρχος, οὐ λόχος, οὐχ ἱππεὺς, οὐ τοξότης· ἀλλ' ἀπέχρησέν οἱ καὶ ὁ εἷς ὁπλίτης οὗτος πληρῶσαι τὴν τῆς εἰκόνος ἀπαίτησιν. Οὐ πρότερόν γε μὴν ὁ τεχνίτης ἐξε-

dium præferens, & minitabundus toto habitu, ſe nemini parſurum. Neque amplius quidquam *in ea tabula* pictum eſt à Theone, non gregarius miles, non centurio, non ordo, non eques, non ſagittarius: ſed vel unus hic armatus ei ad explendam imaginis per-

peditis armis. Latini id dicebant eadem locutione, *projecta haſta impetum excipere hoſtium*, Nepos in *Chabr. cap.* I. Vide ibi *Notas*. IDEM.

4 Καὶ πλέον οὐδὲν περιείργασται τῷ Θέωνι] *Et nihil amplius* (in ea ſcil. tabula) *elaboratum eſt à Theone.* Περιεργάζεσθαι enim proprie eſt *ſumma & pene immodica cura aliquid facere.* Sic IV. II. Diogenes etiam Socratem incuſat περιειργάσθαι τοῦ οἰκιδίου, *maximo opere curaviſſe domunculam*, ſeu *nitorem domeſticum*. Julian. *Or.* I. Τί χρὴ ταῦτα περιεργάζεσθαι, h. e. *accurate exponere.* Hinc vero, quia omne nimium vertit plerumque in vitium, περίεργον notare etiam cœpit *ſupervacuum*, *inane*, quale quid in immodica ineſſe ſolet cura. Iſæus *Or.* I. Περίεργον εἶναι τοὺς ἄλλους λέγειν λόγους, *ſupervacuum eſſe alias adferre rationes.* Hic vero loci notat ſimpliciter aliquid *cum cura elaborare*, ſine ullo reſpectu alicujus acceſſionis, quæ ad ornatum tabulæ tantum faciat, qualia Græcis non περίεργα, ſed πάρεργα, dicuntur. Plin. XXXV. 10. *Adjecit parvulas naves longas in iis, quæ Pictores Parerga appellant.* Plutarchus *de Pythiæ Orac.* p. 400. τὰ τῶν χειροτεχνῶν πάρεργα περιέργως ἐξετάσωμεν, ἐν πολλοῖς γάρ εἰσι κομψοί, τὸ δὲ ψυχρὸν οὐ πανταχοῦ καὶ περίεργον ἐκπεφεύγασι. *Artificum parerga*, veluti gallum gallin. Apollinis manui impoſitum, *&c.*) *in tranſitu examinemus: ſunt enim in multis elegantes, ſed frigidum & Vanum non ubique effugerunt.* IDEM.

5 Οὐ ταξίαρχος, οὐ λόχος] Neceſſe eſt hoc in loco errorem eſſe. Scribo audacter, ſed vere, οὐ λοχαγὸς in promptu ſit demonſtraſſe. FAB. Faber οὐ λοχαγὸς, non inconcinne, & poteſt alterum hujus eſſe compendium. Dubito tamen, an ſic ſcripſerit Ælianus, cum ordo rei aliud ſuadere videatur. SCHEFF. Faber, οὐ λοχαγὸς. *Neque inconcinnum hoc*, & Vulgatum illud *Hujus haberi poſſe compendium*, exiſtimat Schefferus; *dubitat* tamen, *an ſic ſcripſerit Ælianus*, *quum ordo rei aliud ſuadere videatur.* Ego vero vix dubito, quum ordo rei quaſi poſtulet, memoratis jam λοχίτῃ & ex Ducibus ταξιάρχῳ, addi ergo etiam peculiarem & proprium τῶν λοχιτῶν Ducem, potius quam integrum λόχον: & præterea quum ſoleant paſſim à Veteribus ταξίαρχοι & λοχαγοὶ ita pariter ex minoribus ducibus potiſſimum nominari. Ariſtot. *Polit.* III. 3. ait eum, qui Dux evadat totius exercitus, debere iſtius artis peritiam didiciſſe στρατηγηθέντα, h. e. *ut militaverit ſub alio Duce*, & dein etiam ταξιαρχήσαντα καὶ λοχαγήσαντα: h. e. *ut* prius minores in bello *Præfecturas geſſerit*, Ταξιάρχου ſcil. & λοχαγοῦ. Xenophon Απομνημ. *lib.* III. ὃς ἐκ καταλόγου στρατευόμενος καταπετρίβμμαι καὶ λοχαγῶν καὶ ταξιαρχῶν. Philo *de Vita Moſis lib.* I. καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος λοχαγῶν καὶ ταξιάρχων. Sed & paſſim in rebus Romanis apud Dionyſ. Hal. & Alios. Sic ſatis ergo liquet, conjungi hæc ſæpius, atque adeo veriſimilius multo, Ælianum quoque hic ſcripſiſſe οὐ ταξίαρχος, οὐ λοχαγὸς, potius, quam οὐ λόχος: quum inſuper reliqua omnia, ἱππεὺς &c. ſint ſingularium Hominum, non integrorum ordinum, vocabula. Cæterum alio tempore & apud alium populum, alium quoque numerum, ſeu multitudinis ſignificationem habuere τάξις & λόχος. Ælianus quidem in *Tacticis cap.* 4. λόχον ait eſſe Octo, vel XII. vel XVI. Hominum, plane ut Schol. *Ariſtoph. ad* Αχαρν. *p.* 422. at τάξιν Idem *cap.* 9. eſſe octo λόχων, & habere Homines CXXVIII. Qua ratione convenirent ferme, Ταξίαρχος *Centurioni*, Λοχαγὸς *Decurioni*. Sed & alii Græcorum Tactici poſterioris temporis tradunt ταυτὸν εἶναι λόχον, καὶ στίχον, καὶ ἀκίαν, καὶ κοντουβέρνιον. Vide Rigaltii *Gloſſarium v.* Ακία. Sed tamen antiquiores paulo Græci, rerum Roma-

ἐξεκάλυψε τὴν γραφὴν, οὐδὲ 6 ἔδειξε τοῖς ἐπὶ θέαν συνειλεγμένοις, πρὶν ἢ σαλπιγκτὴν παρεστήσατο, καὶ προσέταξεν αὐτῷ τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος 7 διάτορόν τε, καὶ γεγωνὸς ὅτι μάλιστα, καὶ οἷον εἰς τὴν μάχην ἐγερτήριον. Ἅμα τε οὖν τὸ μέλος ἠκούετο τραχὺ, καὶ φοβερὸν, 8 καὶ οἷον εἰς ὁπλιτῶν ἔξοδον ταχέως ἐκβοηθούντων † 9 μελῳδούσῃ σάλπιγγι, καὶ ἐδείκνυτο ἡ γραφὴ, καὶ ὁ στρατιώτης ἐβλέπετο, τοῦ μέλους ἐναργεστέ-

ραν

perfectionem satis fuit. Verum artifex non prius proposuit picturam, neque congregatis ad spectandum ostendit, quàm tubicinem juxta collocasset, eumque jussisset canticum inflare, incitandis militibus usitatum, penetrans & quam maxime sonorum, & ad pugnam erigere idoneum. Simul igitur audiebatur carmen asperum & horridum & quale tuba ad armatorum exitum, celeriter excurrentium in auxilium, sonare solet, & ostendebatur pictura, & miles conspicieba-

† μελῳδούσης σάλπιγγος.

manarum scriptores, *Tribunos* appellant ταξιάρχους, at *Centuriones* λοχαγοὺς Dionys. Halic. *lib.* IX. in Oratione Consulis Fabii, modo ταξιάρχους καὶ λοχαγοὺς, modo χιλιάρχους καὶ λοχαγοὺς, ait. Sic & Appianus in *Bell. Civilibus* λοχαγοὺς identidem vocat *Centuriones.* Sed & apud Græcos λοχαγοὶ eodem modo distinguuntur à militibus in stipendiis & donativis accipiendis, quo *Centuriones* apud Romanos. Certe apud Xenophontem Ἀναβασ. VII. *p. m.* 242. Militibus promittitur in singulos menses Daricus, at λοχαγοῖς *duplex*: plane ut passim apud Livium *Centurionibus.* Ceterum apud Lacedæmonios λοχαγοὶ erant honoratissimi, proximi πολεμάρχοις & regebant milites DXII. Vide Xenoph. *de Rep. Laced.* & maxime Thucydid. v. 66. & 68. atque *ibi* Scholia. Crediderim tamen Ælianum hic loci sumsisse vovocabula generali sensu, ut sæpe à Græcis fieri testatur Eustath. *ad Il.* Δ. *pag. m.* 372. ἡ δὲ τραγῳδία, καὶ ἄλλοι, λόχον φασὶ τὸ ἁπλῶς στρατιωτικὸν σύνταγμα, καὶ λοχαγὸν τὸν τούτου ἄρχοντα. Vide & omnino de his illustriss. Spanhemii *Notas ad Jul. Or.* I. *pag.* 236. &c. IDEM.

6 Ἔδειξε τοῖς ἐπὶ θέαν συνειλεγμένοις] Id quod alioquin facere solebant. Omnem enim picturam veteribus in publico proponere, deque ea populi judicium explorare moris erat. Plinius de Apelle: *perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus, lib.* XXXIV. *cap.* 10. Adde Nostrum *infra lib.* IV. *cap.* 12. & *Indicem* in in Προτίθημι. SCHEFF.

7 Διάτορόν τε, καὶ γεγωνὸς ὅτι μάλιστα, καὶ οἷον &c.] Censeo prius καὶ delendum esse, quo facto omnia erunt plana & expedita, quæ cæteroqui sunt hiulca & quasi lacera. Quid enim per se solum est γεγονὸς ὅτι μάλιστα? At vero pulchre cohærent omnia, si dicatur, illud παρορμητικὸν μέλος γεγονέναι διάτορόν τε ὅτι μάλιστα, καὶ οἷον ἐγερτήριον εἰς τὴν μάχην. Διάτορον autem exponit Suidas, ἐξάκουστον, ὀξύτερον, μεγαλόφωνον. In Cod. Lugd. est διάθορόν τι. PERIZ. Restitui γεγωνὸς, quod in præcedenti editione temere transierat in γεγονὸς: Eandem phrasin adhibuit Lucianus in *Gallo*: ὅς με θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν εὐδαιμονοῦντα, διάτορόν τι καὶ γεγωνὸς ἀναβοήσας ἐπήγειρας. Porphyrius in *vita Pythagoræ*: καὶ ὁ ποταμὸς γεγωνός τι καὶ τρανὸν ἀπεφθέγξατο. Et Noster *lib.* IX. *de Nat. Anim. cap.* 13. ὅταν δὲ βάτραχοι γεγωνότερον φθέγγονται.

8 Καὶ οἷον εἰς ὁπλιτῶν ἔξοδον ταχ. ἐκβ. μελῳδούσῃ σάλπιγγι] Gesnerus maluit μελῳδούσης σάλπιγγος. At Kuhnius vulgatum retinet, & *Atticismum* dicit: *subintelligi enim* σὺν, vel, si hoc non placeat satis, *subintelligendum* ἐστί. Posterius hoc sine dubio verissimum est. Nam sensus est, μέλος τραχὺ καὶ φοβερὸν, καὶ τοιοῦτο, οἷόν ἐστι μελῳδούσῃ σάλπιγγι εἰς ἔξοδον. Ita IX. 38. μέλη μοιχικὰ, καὶ οἷα αἱρεῖν γυναῖκας, h. e. *& talia, quæ sint capiendis feminis idonea.* XIV. 37.

 οὐδεὶς

ραν τὴν φαντασίαν τοῦ ἐκβοηθοῦντος ἔτι καὶ μᾶλλον παραστήσαντος.

batur, cantico illo clariorem excurrentis imaginem menti etiam magis repræſentante.

οὐδεὶς οἷός τε ἐγένετο παραστῆσαι ἡμῖν, h. e. *nemo talis erat*, *qui* ab animo ſuo impetrare poſſet, ut *exhiberet nobis*, ſeu breviter, *nemo potuit*, vel, *auſus eſt exhibere nobis*. Plut. *de Aud. Poëtis*, τοῦτο καὶ πρὸς τὸν ἄσωτον οἷόν τε λέγεσθαι, *hoc tale eſt*, *quod etiam in intemperantem dici poteſt*. Baſil. Mag. *Homil. de Utilitate ex Græcis* &c. ἕως γε μὴν ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἐπακούειν τοῦ βάθους τῆς διανοίας αὐτῶν οὐχ οἷόν τε, h. e. *quamdiu res ita ſe habet*, *ut per ætatem non detur nobis percipere profunda intelligentiæ eorum*. Polyæn. I. 25. οἷον καὶ νῦν οἱ μονομαχοῦντες λῖνον ἔχουσι, Πιττακὸς ἐδίδαξεν, ubi, ſi locus eſt ſatis ſanus, ita ſunt hæc conſtruenda, Πιττακὸς ἐδίδαξε τοῦτον τὸν τρόπον, καθ' οἷον καὶ νῦν &c. PERIZ.

9 Μελῳδούσῃ σάλπιγγι] Atticiſmus eſt. ſubintelligitur enim, σὺν, vide indicem in σὺν. vel, τὸ ἐστὶ ſubintelligendum. KUHN.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ τρίτον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER III.

ΚΕΦ. α΄.

Περιήγησις τῶν Θετταλικῶν Τεμπῶν.

Φέρε οὖν, καὶ τὰ καλούμενα [1] Τέμπη τὰ Θετταλικὰ, διαγράψωμεν τῷ λόγῳ καὶ διαπλάσωμεν. Ὡμολόγηται γὰρ καὶ ὁ λόγος, ἐὰν ἔχῃ δύναμιν φραστικὴν, μηδὲν ἀσθενέστερον, ὅσα βούλεται, δεικνύναι τῶν ἀνδρῶν, τῶν κατὰ χειρουργίαν δεινῶν. [2] Ἔστι δὴ χῶρος μεταξὺ κείμενος τοῦ τε Ὀλύμπου, καὶ τῆς Ὄσσης· ὄρη δὲ ταῦτ' ἐστιν ὑπερύψηλα, καὶ οἷον

CAP. I.

Describuntur Tempe Thessalica.

Age sane, etiam illa, quæ vocantur Tempe Thessalica, oratione depingamus atque effingamus. Nam in confesso est, orationem, si explicandi vim habeat, nihilo minus quæ velit ponere ob oculos posse, quam viros manuum artificio præstantes. Est vero locus inter Olympum & Ossam situs. Sunt autem hi montes alti-

1 Τέμπη] Vide Strabonem *lib.* IX. Plinium *lib.* IV. *cap.* 8. Solinum *cap.* 14. Melam. *cap.* 4. *lib.* II. Herodot. *lib.* VII. Lucianum. *lib.* VI. Scheff. Adde Ovidium *lib.* I. *Metam.* Apollod. *lib.* I. *Biblioth.* Livium. Gerbelium *lib.* II. *de Græcia.* Ortelium in *opere parergorum* &c. Kuhn. & Theon. Soph. *Progymn. pag.* 19.

2 Ἔστι δὴ χῶρος] Uterque Codex, ἔστι δὲ χῶρος, qui consensus in qualemcunque lectionis Varietatem verbo videbatur notandus. Cæterum ut Auctor æquiparat vel præfert Pictu-

οἷον ὑπό τινος θείας φροντίδος [3] διεσχισμένα, καὶ μέσον δέχεται χωρίον, οὗ τὸ μὲν μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα [4] διήκει σταδίους, τόγε μὴν πλάτος, τῇ μέν ἐστι [5] πλέθρου, τῇ δὲ καὶ [6] πλεῖον ὀλίγῳ. Διαρ-

altitudine immensa præditi, & quasi divina quadam cura divisi; atque in medio locum complectuntur, cujus longitudo in quadraginta stadia porrigitur: latitudo vero alibi est ple-

Picturæ descriptionem, quæ literis ac Stylo fit, sic Statuæ Plutarchus in *Cimone*, *init.* εἰκόνα πολὺ καλλίονα νομίζοντες εἶναι τῆς τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον ἀπομιμουμένης τὴν τὸ ἦθος καὶ τὸν τρόπον ἐμφανίζουσαν. PERIZ.

3 Διεσχισμένα] Mediceus & Sluisk. περιεσχισμένα.

4 Διήκει] Gerbelius in *Græcia illustrata pag.* 55. legit προήκει ex codice ab Oporino sibi mutuo dato. KUHN. Quod ex Oporini Codice notavit Gerbelius, & ex eo Kuhnius, idem reperi in Lugd. Nempe προήκει. Sluisk. habet διάκειται. Sed tamen, quia Vulgata haud dubie etiam ex Codd. MStis est sumpta, & quia Auctor etiam XIII. 16. similiter plane loquitur, λόφος ἐκ εἰς μέγα διήκει: ideo nihil Ego hic mutari velim. PERIZ.

5 Πλέθρου] Mensura est Spatii, in dimetiendis agris apud Græcos maxime usitata, quæ continebat 100. pedes, teste Suida. Polyæn. I. 38. I. Λοιπὸν δὲ ἦν ἀπέχειν, ὅσον πλέθρον αὐταρκές. h. e. *quanti spatii est plethrum justum*, seu *integrum*. Vertitur à multis *Jugerum*, etiam à Veteribus Romanis in rebus Græcorum memorandis. Certe Plinius in ipsa hujus Loci descriptione πλέθρον per *Jugerum* reddidisse videtur. Ait enim *Nat. Hist.* IV. 8. *Tempe quinque millium passuum longitudine, & ferme sesquijugeri latitudine.* Nempe quinque millia passuum longitudinis faciunt ipsos τεσσαράκοντα σταδίους, quam *longitudinem* huic Loco Ælianus tribuit. *Stadia* enim ipse Plinius diserte II. 23. definit *centum viginti quinque nostris*, h. e. Romanis, *passibus*. Ita ergo longitudo τῶν Τεμπῶν apud Ælianum & Plinium est prorsus eadem; at *Latitudo* apud Nostrum est hic *plethri*, ilic *paulo amplioris spatii*, apud Plinium vero *ferme sesquijugeri*, h. e. *paulo amplioris, quam jugeri:* quo proinde expressisse videtur ille, quod Ælianus dixit πλέθρου. Similiter prorsus quum Theophrastus *Histor.* IX. *cap.* 6. dixisset. παραδείσους δὲ εἶναί φασι δύο μόνους, τὸν μὲν ὅσον εἴκοσι πλέθρων, τὸν δ᾽ ἕτερον πολλῷ ἐλάττονα: Plinius hunc secutus sic ea reddidit XII. 25. *Balsamum uni terrarum Judææ concessum, quondam in duobus tantum Hortis, utroque Regio, altero Jugerum* XX. *non amplius, altero pauciorum.* Sed & Pyramidi maximæ, cui Græci, Herod. II. 125. Aliique, tribuunt ὀκτὼ πλέθρα, ille XXXVI. 12. *octo jugera soli* assignat, secus quam Mela I. 9. qui *quatuor* tantum *jugera* illi largitur. Manifestum ex his, *plethrum* fuisse Plinio *jugerum*. Vicissim vero Græci quoque reperiuntur in Historia Romana *jugerum* explicuisse voce illâ πλέθρου. Celebris est Licinia Lex, *ne quis plus quingenta agri jugera possideret.* Eam Appian. *Bell. Civ. lib.* I. *init.* sic reddit μηδένα τῶν πεντακοσίων πλέθρων πλέον ἔχειν. Et Plutarch. in *Gracchis*, νόμος οὐκ ἐῶν πλέθρα γῆς ἔχειν πλέονα πεντακοσίων. Et tamen *Jugerum* est ducentorum & quadraginta pedum longitudinis. Quintil. *Inst. Or.* I. 10. *Jugeri Mensuram ducentos & quadraginta longitudinis pedes esse, dimidios in latitudinem patere, non fere quisquam est, qui ignoret.* Sed & diserte Hero, τὸ Ἰούγερον ἔχει πλέθρα δύο. Vide Salmas. *Plin. Exerc. pag.* 583. & 684. Adde Doctiss. Bernardum *de Pond. & Mensuris* pag. 225. At *Plethrum* centum est pedum, ut dixi, non tantum Suidæ, Heroni, sed & Polybio *lib.* VI. ubi ait Prætorii aream esse τετράπλεθρον, nempe ita, ὥστε πάσας τὰς πλευρὰς ἑκατὸν ἀπέχειν πόδας τῆς σημαίας, *ut omnia latera centum pedes distent à signo*, quod in medio areæ fixum erat. Dicendum itaque, Historicos promiscue hæc vocabula *Plethri* & *Jugeri* accepisse, quia Hæc usitatissima erat Romanorum, Illa Græcorum mensura, qua agrorum spatium designabant, unde & in vulgari sermone ἀπέλεθρον significat Græcis generatim *immensum*, seu quod mensuram, quæ maxime πλέθρα inibatur, facultatemve metiendi excedit: atque adeo in rebus Græcis πλέθρον 100. pedes significare, at in Romanis Græce expositis re-

Διαῤῥεῖ δὲ [7] μέσου αὐτοῦ ὁ καλούμενος [8] Πηνειός· εἰς τοῦτον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ποταμοὶ συῤῥέουσι, καὶ ἀνακοινοῦνται τὸ ὕδωρ αὐτῷ, καὶ ἐργάζονται τὸν Πηνειὸν ἐκεῖνοι μέγαν. Διατειβὰς δ' ἔχει ποικίλας, καὶ παντοδαπὰς ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ [9] φύσεως αὐτόματα, [10] εἰς κάλλος τότε φιλοτιμησαμένης, ὅτε ἐλάμβανε γένεσιν ὁ χῶρος. Κιττὸς μὲν γὰρ πολὺς καὶ

plethri, alibi paulo etiam amplior. Per hunc medium labitur, qui Peneus appellatur: in eum vero & reliqui fluvii confluunt, & aquam ei impertiuntur, Peneumque illi magnum efficiunt. Habet autem hic locus varios & omnis generis amoenos recessus, non manus humanæ opera, sed spontanea naturæ, quæ tunc omnia ad pulchritudinem ei conferre studuit, quando locus primum

respondere *jugero*. Sed & diversam Græcis τὸ πλέθρον habuisse significationem colligitur ex Suida, qui πλέθρον, ait, τὸ τοῦ σαδίου ἕκτον μέρος, ὅπερ πηχῶν ξη· ὅλον γὰρ τὸ σάδιόν ἐστι τετρακοσίων, Η πανταχόθεν ἔχον πόδας λη. ΚΑΙ πλεθριαῖον διάστημα· ἔχει δὲ τὸ πλέθρον πόδας ρ. *Plethrum est sexta pars stadii, quæ est cubitorum 68. integrum enim stadium est quadringentorum. VEL,* scil. *Plethrum est* (Male enim Portus sequentia refert ad *stadium*, & supplet hoc modo, *Vel stadium vocatur id agri spatium, quod ab omni parte &c.*) spatium quadratum, *quod ab omni latere habet* 38. *pedes. ET, intervallum* seu *spatium plethri: Habet autem plethrum* (seu, *Plethri* mensura) *pedes* 100. In numero *cubitorum*, quo definit Suidas *sextam partem stadii*, hæret vitium, licet paulo ante eundem accuratius etiam expresserit, ἔχει δὲ τὸ πλέθρον πήχεις ξη. δίμοιρον, *habet autem plethrum cubitos* 68. *& duas partes tertias*, h. e. *duos trientes*. Legendum enim utrobique ξϛ. h. e. 66. Id enim postulat cum Eustath. *ad Il.* Ε. Ἔστι δὲ πέλεθρον, τὸ καὶ πλέθρον, μέτρον γῆς πηχέων ξϛ. διμοίρου, ὡς ἐν τοῖς Απίωνος καὶ Ηροδώρου φέρεται. Et *ad Il.* Φ. Διάστημά ἐστι ποδῶν ἑκατὸν, ἤτοι πηχέων ξϛ. καὶ διμοίρου: Tum Ratio; nam *Cubiti* 66. (non 68.) *cum duabus tertiis partibus* faciunt accuratissime ipsam *sextam* partem *Quadringentorum Cubitorum*, quot cubitorum est *Stadium*. Ex Suida vicissim jam emendandus est Hesychius, qui ita exponit πέλεθρον, μέτρον γῆς, ὅ φασι μυρίους πόδας ἔχειν, τινὲς δὲ σαδίους ἑκατόν. Recte ait *habere decem millia pedum*. Nam si cogitemus & statuamus *plethrum* quadratum, centum pedum ex omni parte, ut faciunt rei gromaticæ Auctores, reperiemus in tali quadrato spatio inesse ipsos μυρίους πόδας. Recte ergo illud habet, sed quod sequitur de *Centum stadiis*, etiam in Vulgatissima nunc Lexica hinc immissis, alienissimum est. Lege omnino τινὲς δὲ σαδίου ἕκτον, & ita habebis, quod Hesychius dicere voluit. PERIZ.

6 Πλεῖον ὀλίγω] Uterque MS. μεῖζον ὀλίγῳ.

7 Μέσου αὐτοῦ] Nicolaus Gerbelius ex codice Oporini legit αὐτοῦ μέσου *l. c.* KUHN.

8 Πηνειός] Scholiastes Theocriti *ad Idyll.* I. 7. Πηνειὸς ποταμὸς Σικελίας. Leg. Θετταλίας. quomodo Eundem scripsisse apparet ex iis, quæ notavit *ad v.* 69. Ποῦ ποτε ἦτε, ἢ κατὰ καλὰ Τέμπη τοῦ Πηνειοῦ ἦτε; ποταμὸς οὗτος Θετταλίας.

9 Φύσεως αὐτόματα] MSS. B. & C. φύσεως αὐτομάτως. Suspicor hoc αὐτομάτως primum fuisse transsumptum ex glossa in textum, pòst mutatum in αὐτόματα, & idcirco delendum. SCHEFF. Eleganter ab Auctore διατριβαὶ & secessus illi dicuntur φύσεως αὐτόματα, *â naturâ facti sua sponte*, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, *non opera manu facta*, quæ oppositio non est tollenda è textu, rejecto vocabulo αὐτόματα, nec tamen admodum repugnabo, si quis αὐτόματα acceperit pro αὐτομάτως, sublatâ interpunctione. KUHN.

Φύσεως αὐτόματα] In neutro sic legitur Codice. Nam Sluisk. habet αὐτομάτου, Lugd. vero αὐτομάτως, itidem ut Schefferi B. & C. h. e. duo ex Regiis. Prætulerim tamen Sluiskiani lectionem, quam à Regio primo, ut solet, firmari, nullus dubito. Sic Hesiod. ἔργ. 118.

 —— καρ-

καὶ εὖ μάλα λάσιος ἐνακμάζει καὶ τέθηλε, καὶ δίκην τῶν εὐγενῶν ἀμπέλων κατὰ τῶν ὑψηλῶν δένδρων ἀνέρπει, καὶ συμπέφυκεν αὐτοῖς· 11 πολλὴ δὲ μίλαξ, † ἡ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν πάγον ἀνατρε-

mum eſt ortus. Nam hedera in eo copioſa & admodum hirſuta viget germinatque, &, inſtar generoſarum vitium, in proceras arbores aſcendendo ſerpit, atque ipſis adnaſcitur: ſed & multa milax, hæc vero in collem ipſum

† κ) ἡ μέν.

——— καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα Αυτομάτη. ———

Laërt. in *Chilone*, τῶν λεβήτων αὐτομάτων ζεσάντων. Videntur autem Librarii exiſtimaſſe, Generis in hac Lectione ineſſe diſcrepantiam, & ideo variis eam modis mutaviſſe, ignari, dici non tantum ὁ Αὐτόματος & ἡ Αὐτομάτη, ſed etiam ὁ καὶ ἡ Αὐτόματος. Sic apud eundem Heſiodum, ex quo habuimus modo αὐτομάτη, reperitur Εργ. 103. Αὐτόματοι νόσοι, κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι. Et apud Hom. *Il.* E. αὐτόμαται πύλαι μύκον οὐρανοῦ. Sic αὐτόματοι μηχαναὶ, Vide Euſtath. *ad Hom. Il.* Σ. *p. m.* 1201. PERIZ.

10 Εις κάλλος φιλοτιμησαμένης] h. e. *ambitioſam ſe præbentis in amœnitatem loci, omnia ſtudioſe conferentis ad pulchritudinem.* Sic Diodorus Sicul. *lib.* I. *p.* 43. *Ed. Hanov.* Πολλοὺς (βασιλέας) εἰς τὴν αὔξησιν τῆς πόλεως πεφιλοτιμῆσθαι παρειλήφαμεν. Et *lib.* IV. *p.* 283. ἡ Σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων εἰς τὰς τοῦ θεοῦ τιμὰς φιλοτιμηθεῖσα. Etenim φιλοτιμία proprie quidem notat *ambitionem*, & *ſtudium Honorum.* Sed quia ambitioſi *magno ſtudio* res ſuas agunt plerumque, & ſimul crebra utuntur *largitione*, inde & utramque hanc ſignificationem vocabulum illud accepit. Hinc jam explicandæ ſunt duæ Inſcriptiones Sponii perperam ab eo intellectæ & verſæ. Occurrunt eæ in ipſius *Itinere*, prior *p.* 394. quæ tradit Thyatirenum quempiam, Sacerdotem maximum Patriæ ſuæ, & ſimul Templorum Aſiæ in Urbe Pergamo, τιμηθέντα ὑπὸ τοῦ θειοτάτου Αὐτοκράτορος Μ. Αὐρ. Σεου. Ἀντωνείνου Σεβαστοῦ συνάψαι τὰς Ἀρχιερεωσύνας, τοῖς ὀξέσιν ἐν ἑκατέραις ταῖς πόλεσιν φιλοτιμησάμενον ἐνδόξως καὶ μεγαλοφρόνως. Quæ vertit Sponius, *honore par le tres divin Empereur M. A. S. Antonin des charges du Pontificat, qu'il à données dans l'une & l'autre Ville à des perſonnes intelligentes, qai s'en aquittent avec honneur & eclat.* Peſſime profecto, & inſcite prorſus. Senſus enim eſt, *honoratum ab Imp.* &c. *conjunctione illorum Sacerdotiorum*, ſeu poteſtate, ea in ſe Uno conjungendi, (nam erat ſimul Ἀρχιερεὺς τῆς πατρίδος, & Ἀρχιερεὺς τῆς Ἀσίας ναῶν τῶν ἐν Περγάμῳ) *Liberalitate uſum ſplendide & magnanime in Ingenioſos utriuſque Civitatis.* Poſterior *p.* 403. continet Reſcriptum Impp. Severi & Antonîni ad Smyrnenſes de immunitate Claudii Rufini, Τὴν γοῦν εἰς τὰ ἄλλα μένειν ἀπραγμοσύνην ἀκείνητον αὐτῷ δικαιότατόν ἐστιν· οὐ γὰρ ἄξιον, τῷ ἀνδρὶ τὴν εἰς ὑμᾶς φιλοτειμίαν γενέσθαι ζημίαν, ubi Sponius, *faites donc en ſorte, qu'il ne ſoit pas troublé par d'autres occupations, comme il eſt juſte: car ce ſeroit une choſe indigne de luy, que l'affection, qu'il vous porte, luy devint une ſupplice.* Quam diverſa hæc ſunt iterum à Græcis! in quibus legas velim ἀκείνητον αὐτῷ, & dein ea ſic vertas, *Æquiſſimum igitur eſt, ut reliquorum* (poſtquam rogatus à Populo ſuſceperat τὴν στρατηγίαν, licet omnium onerum & munerum civilium immunis eſſet propter Eruditionem) *immunitas ipſi maneat immota. Indignum enim eſt, liberalitatem ſuam*, ſeu *ſtudium in Vos, damnoſum evadere Viro.* Addo his locum ex Athanaſii *Syntagmate Doctrinæ* æque perperam intellectum & explicitum ab ejus Editore, Andr. Arnoldo. Dicit Athanaſ. *p.* 5. de Monachis, δεῖ ἀνακεχωρηκότας εἶναι ἀπὸ γυναικῶν, καὶ μήτε εἰς ὁμιλίαν αὐτῶν ἔρχεσθαι, εἰ δυνατὸν, μήτε ὁρᾶν αὐτὰς φιλοτιμεῖσθαι, ἵνα μήτις ζημία γένηται, ἐὰν μοιχεύσῃ καρδία διὰ τῆς τῶν ὀφθαλμῶν ὁράσεως, quorum poſtrema ita accipit & vertit Arnoldus, *ne intueantur eas quidem, quando vel maxime honorare cupiunt* (ſcil. Feminæ illos Monachos, ut exponit in Notis) *ne quid ſuboriatur vitii, poſtquam cor vel oculorum aſpectu adulteratur.* At Tu verte, *neque ſtudeant* ſcil.

τρέχει καὶ ἐπισκιάζει τὴν πέτραν, * [12] καὶ ἐκείνη μὲν ὑπολανθάνει· ὁρᾶται δὲ τὸ χλοάζον πᾶν, καὶ ἔστιν [13] ὀφθαλμῶν πανήγυρις. Ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς λείοις καὶ [14] καθημένοις ἄλση τέ ἐστι ποικίλα, καὶ ὑποδρομαὶ συνεχεῖς, ἐν ὥρᾳ θέρους καταφυγεῖν ὁδοιπόροις ἥδιστα καταγώγια, ἃ καὶ δίδωσιν ἀσμένως [15] ψυχάσαι. Διαῤῥέουσι δὲ καὶ κρῆναι συχναὶ, καὶ ἐπιῤῥεῖ νάματα ὑδάτων ψυχρῶν, καὶ πιεῖν ἡδίστων. Λέγεται δὲ τὰ ὕδατα ταῦτα καὶ τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι, καὶ [16] εἰς ὑγίειαν

ipsum exsurgit & rupem inumbrat: & ea quidem latet, cernitur vero nihil præter viridantem herbam, estque illa oculorum quædam oblectatio. In ipsa vero planitie & convalle varia sunt nemora & receptacula continua, æstivo tempore suavissima ad confugiendum viatoribus diversoria, quæ etiam suaviter refrigerandi dant copiam. Perfluunt etiam fontes crebri & scaturigines eo fluunt aquarum frigidarum, & ad bibendum suavissimarum. Has vero aquas perhibent prodesse etiam lavantibus, & ad sanitatem

* ἡ δὲ ὑπολ.

scil. Monachi *videre eas*, *ne quid mali eveniat*, *si forte animus* illorum *libidinetur per aspectum oculorum*. Nec enim τὸ φιλοτιμεῖσθαι hic est *largiter honorare*, neque designatur eo *reverentia Feminarum in Monachos*, ut dicitur in Notis, sed notat simpliciter, *desiderare*. Sic Noster IX. 29. Ἐφιλοτιμήσατο Ἀλκιβιάδης δῶρα πολλὰ πέμψαι Σωκράτει. h. e. *studiose id affectabat*, *ut multa dona mitteret Socrati*. PERIZ.

11 Πολλὴ δὲ σμίλαξ, ἡ μὲν περὶ αὐτὸν &c.] Nihil omnino in his, ut neque faciunt MSti, mutandum, nisi quod distinctio major ante ὁρᾶται in minorem est redigenda, & major potius post πέτραν locanda. Ita enim sensus non tantum, sed & Syntaxis erit satis commoda & Græcis Latinisque frequens. Sic X. 16. Ἀντισθένης πολλοὺς προέτρεπεν ἐπὶ φιλοσοφίαν, οἱ δὲ οὐδὲν αὐτῷ προσεῖχον. *Supra* I. 3. ἡ ἀλώπηξ, οὐ μόνον τὸ χερσαῖον θηρίον δολερόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἡ θαλαττία πανοῦργός ἐστι. Livius V. 39. *Romani*, *quum pars major ex acie Vejos petiisset*, *nemo superesse quenquam præter eos*, *qui Romam refugerant*, *crederent*, *complorati*, *&c.* XXXVII. 13. *Romani*, *pars exigua*, *primis tenebris portum tenuerunt*. Sall. *Jug.* 104. *Cæterum Mauri*, *impetratis omnibus*, *tres Romam profecti sunt*, *duo ad Regem redeunt*. Vide & *infra ad* X. 16. Hic vero respiciuntur etiam superiora, κιττὸς μὲν γὰρ πολὺς ἐνακμάζει, quibus respondet ab eodem verbo dependens, πολλὴ δὲ σμίλαξ. *Smilax* porro est genus hederæ, unde Κιττοειδὲς φυτὸν, Hesychio, quem vide. IDEM.

Σμίλαξ] Edidi μίλαξ sequutus fidem MSS. & μίλαξ quoque vocatur ab Aristophane in *Nubibus* 1003. atque Athenæo *lib.* V. *cap.* 7. ex MS. Mediceo. Ovid. *lib.* IV. *Met.* 283.

Et Crocon in parvos versum cum Smilace flores.

Ubi membranæ nostræ habent *Milace*. Neque aliter Codex MS. Plinii *lib.* XXI. *cap.* 9. *Milacis & ederæ*.

12 Καὶ ἐκείνη μὲν] Nihil hic mutandum censeo, licet sint, qui in superiori commate pro ἡ μὲν, legant, καὶ ἡ μὲν, & hoc loco, ἡ δὲ ὑπολανθάνει. Non enim video, quæ in his membris sit oppositio, quam alioquin hæ particulæ constituunt. Certè in priore de nullâ aliâ re agitur, quam de πέτρᾳ, quæ smilace cooperta scribitur. Ut, si quid est mutandum, μὲν illud ultimum, delerem, & post πέτραν punctum scriberem. SCHEFF. Quid textus habeat mutandum, non video. Nam πολλὴ σμίλαξ Atticis dicitur absolute loco πολλῆς σμίλακος ἡ μὲν &c. KUHN.

13 Ὀφθαλμῶν πανήγυρις] Retinuit Interpres hocce vocabulum, sed recte verti potest *oblectatio*. Sic plane XIII. 1. itidem de oblectatione ex amœnitate loci, ἀνθέων εἰς ἑορτὴν ὄψεως

ὑγίειαν αὐτοῖς συμβάλλεσθαι. Καταᾴδουσι δὲ καὶ ὄρνιθες ἄλλος ἄλλῃ διεσπαρμένοι, καὶ μάλιστα οἱ μουσικοὶ, καὶ ἑστιῶσιν εὖ μάλα τὰς ἀκοὰς, καὶ παραπέμπουσιν ἀπόνως, καὶ σὺν ἡδονῇ, διὰ τοῦ μέλους τὸν κάματον τῶν παριόντων ἀφανίσαντες. Παρ' ἑκάτερα δὲ τοῦ ποταμοῦ αἱ διατριβαί εἰσιν αἱ προειρημέναι, καὶ αἱ ἀνάπαυλαι· διὰ μέσων δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ἔρχεται, σχολῇ καὶ πρᾴως [17] προϊὼν ἐλαίου δίκην. Πολλὴ δὲ καὶ αὐτοῦ ἡ σκιὰ ἐκ τῶν παραπεφυκότων δένδρων, καὶ τῶν ἐξηρτημένων κλάδων τίκτεται, [18] ὡς ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας αὐτὴν [19] προήκουσαν ἀποστέγειν τὴν [20] ἀκτῖνα, [21] καὶ παρέχειν τοῖς πλέου-

tem multum conferre. Occinunt etiam aves hinc inde disperſæ, & maxime, canoræ eæque auribus magnam voluptatem afferunt, & minime fatigatos ac cum voluptate tranſmittunt, cantu illo tranſeuntium laborem diminuentes. Ad utrumque latus fluminis amoeni ſunt receſſus, de quibus antea dixi, & quieti apta loca: per media vero Tempe fluvius Peneus labitur otioſe & leniter procedens in modum olei: multa autem in eo umbra ex adſitis arboribus & dependentibus inde ramis exſiſtit, ut in maximam diei partem illa progreſſos arceat ſolares radios, & navigantibus per frigus navigandi copiam

ὄψεως συντελεῖν δυναμένων. h. e. *feſtivitatem, lætitiam aſpectus*, & mox, καὶ παρῆν τῇ τε ἄλλῃ πανηγυρίζειν, καὶ κατὰ τὴν εὐωδίαν ἑστιᾶσθαι, *& erat iſtic copia cum aliis rebus ſe oblectandi, tum etiam fruendi ſuavi odore*. Nempe πανήγυρις proprie eſt feſtivus & ſolennis populi totius conventus, qui ludis, & omni genere lætitiæ publicæ, celebrari ſolebat. Ea jam cauſa eſt, quare hoc vocabulum etiam pro *oblectatione & voluptate* ſæpe fuerit poſitum, immo reperiatur conjunctum cum τρυφῇ. Julian. *Or.* I. *pag.* 38. Αναλαβὼν δὲ αὐτὸν εἰς τὴν πλησίον πόλιν τρυφῶσαν καὶ πολυτελῆ, ἐν πανηγύρεσι καὶ τρυφαῖς ἔτριβε τὸν χρόνον. PERIZ.

14 Καθημένοις] Gerbelius ex Codice Oporini καθειμένοις, *demiſſis, ſubmiſſis*. KUHN. Quod Gerbelius in Oporini Codice, idem Ego in Lugd. reperi, καθειμένοις, h. e. *demiſſis, ſubmiſſis locis*. Sed vulgatum tuetur Sluisk. & Græcæ Linguæ uſus. Vide Suidam. PERIZ.

15 Ψυχᾶσθαι] ψύχεσθαι, vel ψυχάζεσθαι legi vult Geſnerus. Nihil muto: Vide Indicem in ψυχάω. KUHN.

16 Εἰς ὑγίειαν αὐτοῖς συμβάλλεσθαι] MSS. B. & C. εἰς ὑγίειαν ἀγαθῶν συμβάλλεσθαι. fortè fuit *à prima manu*, εἰς ὑγίειαν αὐτῶν συμβάλλεσθαι. SCHEFF. ἀγαθῶν irrepſit ex præcedentibus cum quâdam detorſione. Cæterum longè alia ſunt, quæ de aqua circa Theſſalica Tempe Plinius tradit *lib.* XXXI. *cap.* 3. de *Peneo* & aliis fluminibus, divinis honoribus cultis Max. Tyr. *diſſert.* 38. KUHN.

17 Προϊὼν ἐλαίου δίκην] Imitatur Homerum *Iliad.* B. 753.

Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
Αλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιῤῥέει ἠΰτ' ἔλαιον.

Ad quem locum reſpicit Plinius *lib.* IV. *cap.* 8. *Accipit* (Peneus) *amnem Euroton, nec recipit, ſed olei modo ſupernatantem* (*ut dictum eſt Homero*) *brevi ſpatio portatum abdicat*. Sed & eundem loquendi modum adhibuit Propheta Ezechiel *cap.* 34. אז אשקיע מימיהם ונהרותם כשמן אליך *tunc puriſſimas reddam aquas eorum, & flumina eorum tanquam oleum adducam.*

18 Ως ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας αὐτὴν] Uterque MS. αὐτή. Αττικῶς. Vide Vigerum *de Idiotiſm. L. G.* V. 3. 2.

19 Προήκουσαν] Codex Oporini προστήκουσαν. KUHN. Ut Oporini Codex, ſic iterum & Lugd. προστήκουσαν. Sed male. Nam ve-

πλέουσι πλεῖν κατὰ ψύχος. Πᾶς δὲ ὁ περίοικος λεὼς συνίασιν, ἄλλοι σὺν ἄλλοις, καὶ θύουσι, καὶ συνουσίας ποιοῦνται, καὶ συμπίνουσιν. Ἅτε οὖν πολλῶν ὄντων τῶν θυόντων, καὶ τῶν [22] καθαγιζομένων συνεχῶς, εἰκότως καὶ τοῖς βαδίζουσι καὶ τοῖς πλέουσιν ὀσμαὶ συμπαρομαρτοῦσιν ἥδισται. Οὕτως ἄρα ἡ τιμὴ ἡ διαρκὴς, ἡ περὶ τὸ κρεῖττον, ἐκθεοῖ τὸν τόπον. Ἐνταῦθά τοι, φασὶ παῖδες Θετταλῶν, καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Πύθιον [23] καθήρασθαι κατὰ πρόσταγμα τοῦ Διὸς, ὅτε τὸν Πύθωνα [24] τὸν Δράκοντα κατετόξευσεν, ἔτι φυλάττοντα τοὺς Δελφοὺς, [25] τῆς Γῆς ἐχούσης τὸ μαντεῖον· στεφανωσάμενον

piam præbeat. Omnis autem vicinus populus, alii cum aliis, conveniunt, & ſacra faciunt, & cœtus ac convivia instituunt. Quum igitur multi ſint, qui ſacra faciunt, & hoſtias continuo adolent, conſequens eſt, ut & ingredientes iſtac & navigantes comitentur odores ſuaviſſimi. Ita vero aſſidua Numinis veneratio locum efficit ſanctum. Hîc ergo, ajunt Theſſali, etiam Apollinem Pythium ex mandato Jovis expiatum, quum Pythonem ſerpentem, cuſtodientem adhuc Delphos, Terra oraculum tenente, ſagittâ interemiſſet: coronatum igitur ex hac lauru Tempica, & ramo in dextram

verum eſt, quod editur, & Sluisk. præfert. Sic περήκουσα ἡλικία, Polyæn. in *præf. Strateg.* Τῆς νυκτὸς ἤδη περηκούσης *infra* IX. 29. Paulo ante reſtitui ex MStis & Editis, quod ex Kuhniana exciderat, καὶ αἱ ἀνάπαυλαι. PERIZ.

20 Ἀκτῖνα] Idem Codex ἀκτῖνας. KUHN.

21 Καὶ παρέχειν τοῖς πλέουσι πλεῖν κατὰ ψύχος] Repoſui πλεῖν, quum uterque meus, & Sluisk. & Lugd. ita legant; cui conſenſui multum tribuo, quia uſu deprehendi, ex diverſis cæteroqui Codicibus deſcriptos, atque adeo Sluiskianum Regio primo, Lugdunenſem tertio ſemper pene congruere. Videntur autem Librarii illi, quibus debetur, ſi non potius primo Editori, vulgata Lectio, non potuiſſe hic ferre Infinitum in Accuſativi vim redactum, cum in promptu eſſet Accuſativus Nominis. Sed tamen ſic ſolent Græci & ipſe Ælianus. *Infra* XIII. 6. Τὸν δὲ ἕτερον (οἶνον) ἀγρυπνίαν ἐμποιεῖν, καὶ ἀνιᾶσθαι παρέχειν. XIII. 16. Ἐπιδάμνιοι δὲ ἐπιδημεῖν καὶ μετοικεῖν παρεῖχον τῷ βουλομένῳ. Lucian. *de M. Peregr.* εὗρε τὸ μὴ ἀποθανεῖν. PERIZ.

22 Καθαγιζομένων] Codex Oporini & Lugd. καθαγιζόντων. Et ſane forma hæc activo in ſenſu uſitatior eſt alterâ. Hinc Suidas & Heſych. καθαγίσω exponunt, ille καύσω, καθιερώσω, hic συντελέσω, καὶ καθιερώσω. Dionyſ. Hal. *lib.* VII, *extr.* ἀπαρχὰς ἀλφίτοις θύοντες καὶ καθαγίζοντες ἐπὶ τῶν βωμῶν, *primitias farina aſpergentes & adolentes in aris.* Diod. Sic. *lib.* V. Τοὺς καρποὺς μετ' ἄλλων πολλῶν ἀπαρχῶν καθαγίζουσι. Sic ἐναγίζειν, Auctor V. 21. μέχρι τοῦ νῦν ἐναγίζουσι τοῖς παισὶ Κορίνθιοι. At καθαγίζεσθαι paſſive accipitur, Lucianus *de Luctu p. m.* 430. Τρέφονται δ' ἄρα ταῖς παρ' ἡμῖν χοαῖς, καὶ καθαγιζομένοις ἐπὶ τῶν τάφων. *Aluntur libationibus noſtris, & inferiis, quæ fiunt in ſepulchris.* IDEM.

23 Καθήρασθαι] Propter occiſum Pythonem. Notum, omnes homicidas veteribus pro impuris habitos, coactoſque certis ritibus purificare ſe, & cædem expiare. (vide *infra* *l.* VIII. *c.* 5.) Eum morem mandato Jovis Apollo hoc loco obſervat, uti etiam Pauſanias nos docet, in *Phocicis.* Locum ipſum vide, quoniam præcipuè huc pertinet. SCHEFF.

24 Τὸν δράκοντα] Imo χαλεπὸν ἄνδρα, ἐπικληθέντα δὲ Δράκοντα. Teſtis *Ephorus* apud Strabonem *lib.* IX. ubi cætera hujus hiſtoriæ reperias, non ex Poëtarum figmentis, ſed rei veritate deſcripta IDEM.

25 Τῆς γῆς ἐχούσης τὸ μαντεῖον] Julius Hyginus *fabula* CXL. *Python Terræ filius, draco ingens. Hic ante Apollinem ex oraculo in monte Parnaſſo reſponſa dare ſolitus erat.* Adde quæ ſe-

μενον ὃν ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τῆς Τεμπικῆς, καὶ λαβόντα κλάδον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα ([26] ἐκ τῆς αὐτοῦ δάφνης) ἐλθεῖν εἰς Δελφοὺς, καὶ παραλαβεῖν τὸ μαντεῖον τὸν Διὸς καὶ Λητοῦς παῖδα. Ἔστι δὲ καὶ βωμὸς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ καὶ ἐστεφανώσατο, καὶ [27] τὸν κλάδον ἀφεῖλε. Καὶ ἔτι

tram manum sumpto, venisse Delphos, & oraculum occupasse Jovis & Latonæ Filium. Est etiam ara in eo ipso loco, ubi coronatus est, & ramum abstulit. Proinde etiamnum nono quoque anno Delphi nobiles pueros mittunt & architheorum unum ex iis

sequuntur. Pausanias in *Phocicis:* Τὸν ἀποθανόντα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ποιηταὶ μὲν δράκοντα εἶναι, καὶ ἐπὶ τῷ μαντείῳ φύλακα ὑπὸ Γῆς ταχθῆναι φασί. Consule etiam Apollodorum *lib.* I. *Bibliothec.* IDEM.

26 Ἐκ τῆς αὐτοῦ δάφνης] Aut spiritus in αὐτοῦ asperandus est, aut αὐτῆς legendum, uti in sequent. ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης. Interpres omisit planè. vel etiam τὸ αὐτοῦ adverbium est τοπικὸν, & signat, *ejus loci laurum.* KUHN.

Ἐκ τῆς αὐτοῦ δάφνης] Ita & Lugd. At Sluisk. αὐτῆς, uti jam legendum suspicabatur Kuhnius. Ego tamen quia proxime in hac ipsa Periodo præcessit ἐκ ταύτης τῆς δάφνης, & mox iterum sequitur, ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης, valde suspecta hæc habeo, ut ex margine orta. Certe enim supervacua prorsus sunt, & varietas illa Lectionis in tam suspecta lacinia videtur nescio quid νοθείας præferre. De re ipsa vide Schefferum, & quos ille laudat, ut & Munkerum *ad Hygin. fab.* 140. Cæterum Ovidius *Metam.* I. 450. *laurum* tunc nondum exstitisse canit,

Neve operis famam posset delere vetustas,
Instituit sacros celebri certamine ludos,
PYTHIA perdomitæ serpentis nomine dictos,
Hic juvenum quicunque manu pedibusque rotave
Vicerat, Esculeæ capiebat frondis honores;
Nondum LAURUS erat, longoque decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore Phœbus.

Sed recte Noster. Nam expiatio hæc Apollinis aliquandiu post demum facta jussu Jovis. Post Pythonis quippe cædem *fugisse* dicitur Apollo *in* hæc *Tempe*, ut tradit Plutarchus *Quæst. Græc. p.* 293. immo *novem istic annos in exilio egisse*, & tum demum *expiatus, rediisse Delphos*, & *oraculum occupasse*, Idem *de oraculorum defectu, pag.* 418. & 421. sed qui locus corruptissimus est: Τῷ δ' ἀποκτείναντι (scil. πύθωνα) μήτ' ἐννέα ἐτῶν, μήτ' εἰς τὰ Τέμπη γενέσθαι μετὰ τοῦ φυγεῖν αὐτὸν ἐκπεσόντα κόσμον, ὕστερον δ' ἐκεῖθεν ἐνιαυτῶν μεγάλων ἐννέα περιόδοις ἁγνὸν γενόμενον, καὶ φοῖβον ἀληθῶς, καὶ ἐλθόντα τὸ χρηστήριον παραλαβεῖν, τέως ὑπὸ Θέμιδος φυλαττόμενον. Nullus in istis γενέσθαι μετὰ &c. sensus, & ideo Turnebus ita hæc supplenda censuit in margine sui exemplaris, γενέσθαι μετὰ τοῦτο φυγὴν, ἀλλ' αὐτὸν ἐκπεσόντα κόσμου. At Eusebius hunc Plutarchi locum plenius & integrius exhibet *Præpar. Euangel.* V. 5. γενέσθαι τὴν φυγὴν, ἀλλ' ἐκπεσόντα ἐλθεῖν εἰς ἕτερον κόσμον. Et mox, καὶ φοῖβον ὡς ἀληθῶς κατελθόντα τὸ χρηστ. &c. Liquet ex his, post novem demum annos à facta cæde expiatum Apollinem. Interea temporis vero invenisse dicitur *laurum*, vel amasse Daphnen in *laurum* versam, qua lustratus dein est. Hinc factum, ut ergo *Laurus* in lustrationibus postea semper adhiberetur. Festus *Laureati Milites sequebantur currum triumphantis, ut quasi purgati à cæde humana intrarent Urbem. Itaque eandem laurum omnibus suffitionibus adhiberi solitum erat.* Et apud Virgil. *Æn.* VI. 230. post sepulturam Miseni, quum dictum esset

Idem ter socios pura circumtulit unda,
Spargens rore levi, & ramo felicis olivæ,
Lustravitque viros, ———

annotat Servius, *moris fuisse, ut* non de oliva, sed *de lauro hoc fieret.* Adde Plinium *Nat. Hist.* XV. 30. PERIZ.

27 Τὸν κλάδον ἀνεῖλε] MS. uterque, ἀφεῖλε, quod illo consensu firmatum, & simul huic loco magis oportunum lubens admisi. Sic

IX.

ἔτι καὶ νῦν [28] ἔτους ἐννάτου [29] οἱ Δελφοὶ παῖδας εὐγενεῖς πέμπουσι, καὶ ἀρχιθέωρον ἕνα σφῶν αὐτῶν. Οἱ δὲ παραγενόμενοι καὶ μεγαλοπρεπῶς θύσαντες ἐν τοῖς Τέμπεσιν, ἀπίασι πάλιν στεφάνους ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης [30] διαπλέξαντες, ἀφ' ἧσπερ [31] ἐρῶν καὶ τότε ὁ θεὸς ἐστεφανώσατο· [32] καὶ τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἔρχονται, ἣ καλεῖται μὲν Πυθιὰς, φέρει δὲ διὰ Θετταλίας, καὶ [33] Πελαγονίας, καὶ τῆς Οι-

iis ipsis. Hi vero postquam advenerunt, & magnifice rem divinam fecerunt intra Tempe, rursus abeunt nectentes serta ex ea lauro, ex qua Deus etiam amans tunc temporis coronatus est: eaque via eunt, quæ dicitur Pythias, & ducit per Thessaliam, Pelagoniam, Oetam, Ænianum regionem, & Meliensium, & Doriensium, & Locrensium Hesperio-

IX. 8. Τὰ κρέα τῶν ὀστῶν ἀφελόντες. Ἀναιρεῖν proprie est aliquid *de terra tollere*, vel etiam *è medio tollere*. IDEM.

28 Ἔτους ἐννάτου] Tanto enim tempore exulasse dicitur, & tum demum expiatus esse à cæde Pythonis. Consule Plutarch. *de orac. defectu*. SCHEFF.

29 Οἱ Δελφοὶ παῖδας εὐγενεῖς πέμπουσι] Pausanias in *Corinthiacis*: *Apollinem & Dianam Pythone cæso, ut se expiarent, Ægialeam venisse tradunt, sed incusso terrore, eo ipso in loco, qui nunc Phœbus dicitur, in Cretam ad Carmanorem divertisse: ac statim pestilentem morbum Ægialensibus immissum, quem depelli non posse vates monuerunt, ni Apollo & Diana placarentur. Missos igitur pueros ac totidem virgines ad Sytham amnem supplicum ornatu, quorum precatione persuasos eos in arcem venisse. Eo itaque in loco, quo primum venere, Suadelæ ædem dicatam. Idem verò ritus hoc etiam tempore servatur. Pueri enim festo Apollinis die ad Sytham veniunt, ac deorum signa in ædem Suadelæ deportant, deinde in templo Apollinis ea reponunt*. IDEM.

30 Διαπλέξαντες] Delphosque ea serta deferentes, persequente ipsos tibicine, testis Plutarchus, quem vide *lib. de Musica*. SCHEFF. Mediceus πλέξαντες. & verbum simplex composito prætulit Auctor *lib*. I. *de N. A. cap*. 38. καὶ ἀντήρα ἐν τῇ Αἰγυπτίᾳ Ἀλεξάνδρου πόλει γυναικὸς στεφάνους πλεκούσης Ἀριστοφάνει τῷ Βυζαντίῳ ὁ ἐλέφας.

31 Ἐρῶν] Supra expiatum Apollinem ex hâc lauro coronam sumpsisse scribit, quomodo igitur nunc venit ad amantem? An vitium est in scripturâ? num potius ἱερῶν hic idem est, ac βουλόμενος? ut sit sensus, Deum non ex alia arbore, quam lauro coronam tunc gestare voluisse. Mallem sanè αἱρῶν, ut sit idem, ac quod supra, λαβών. SCHEFF. ἐρῶν θεὸς, *amans Deus*, vult, Daphnin Penei filiam ita ab Apolline fuisse adamatam, ut nec transformatam in laurum amare destiterit, & affectus testandi causa coronam suo capiti ex eâ lauro decerpserit. vide Ovid. *lib*. I. *Metam. fab*. 14. Ideoque non est, quod Vir doctus in emendatione hujus loci adeò æstuet. KUHN.

Ἐρῶν καὶ τότε ὁ θεὸς] Nihil in scriptura hac inest vitii, quod suspicabatur Schefferus, nec quidquam absurdi aut contrarii in eo, quod *modo dicatur Apollo Expiatus, nunc Amans, ex hac lauro sumpsisse coronam*. Emphasis est in καὶ τότε, quibus significatur, eum, quum in hoc loco ageret Exul ob cædem Pythonis, *tunc etiam amavisse*, scil. Daphnen. Accidit enim & hic Amor, & illa expiatio intra hæc Tempe, post cædem Pythonis. PERIZ.

32 Καὶ τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἔρχεται] Gesn. ἔρχονται. Idem Cupero placet *lib*. III. *Obs. cap*. 12. vide Indicem in *Singularis*. SCHEFF. Ipsum Orationis filum ἔρχονται exigit. KUHN. Assentior Gesnero, Cupero, Kuhnio legentibus ἔρχονται. Et videtur etiam Sluisk. ita scripsisse. Certe scripsit ita Medic. I. teste Gudio. Via autem hac utebantur Redeuntes, ut ex ordine locorum liquet. Similem *viam* memorat Strabo *lib*. IX. *p*. 422. qua Athenienses mittere soleant Delphos sua sacra, quia istac via usus olim fuerat Apollo. Eum enim ait ταύτην ἰέναι τὴν ὁδὸν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι. PERIZ. Rescripsi

Οἴτης, 34 καὶ Αἰνιάνων χώρας, καὶ τῆς 35 Μηλιέων, καὶ Δωριέων, καὶ 36 Λοκρῶν τῶν Ἑσπερίων. Οὗτοι δὲ καὶ παραπέμπουσιν αὐτοὺς σὺν αἰδοῖ καὶ τιμῇ, οὐδὲν ἧττον, ἤπερ οὖν 37 ἐκεῖνοι, οἱ 38 τοὺς ἐξ Ὑπερβορέων τὰ ἱερὰ κομίζοντας τῷ αὐτῷ θεῷ τούτῳ τιμῶσι. Καὶ μὴν καὶ τοῖς Πυθίοις ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τοῖς νικῶσι τοὺς στεφά-

νους

riorum. Illi vero etiam deducunt pueros cum veneratione & honore, nihilo minus, quam ii, qui ex Hyperboreis sacra eidem isti deo ferentes, venerantur. Sed & in Pythiorum ludis, victoribus ex hac lauro coronæ dari solent. De Tempibus igitur Thessalicis etiam mihi commemorata hæc

huc-

scripsi ἔρχονται ex MSS.

33 Πελαγονίας] Ortelius in *Thes. Geograph.* Πελασγίας legendum putat. *Suadet hoc Ptolemæi*, inquit, *Græciæ tabula.* KONIGIUS.

Καὶ Πελαγονίας] Nihil quidem mutant MSti. Sed vel Auctor parum accurate Geographus hic fuit, vel errarunt Librarii. Nulla enim in hoc itinere *Pelagonia* erat, quæ pars fuit Macedoniæ superioris versus Thraciam, vel Epirum. Vide Strabonem *lib.* VII. *pag.* 326. & 327. Legendum itaque cum Ortelio Πελασγίας. *Pelasgia* quippe inter Thessaliam, & Locridem, & Phthiotin Achaiam erat sita. Vide Anton. Liber. *fab.* 23. Immo sæpe cum *Thessalia* confundebatur. Apud Sponium *Itiner. Tom.* II. *pag.* 329. in Marmore Delphis reperto *Chrestus* quispiam dicitur simul Θεσσαλὸς Λαρεισαῖος Πελασγιώτης, sed & Argos Pelasgicum sæpe etiam *Thessalicum* dicitur. PERIZ.

34 Αἰνιάνων χώρας] Quæ fuit supra & ad Montem Oetam. Vide Strabon. *lib.* IX. & Pausan. in *Phocicis pag.* 338. *Meliensibus* jungit etiam Scylax. Urbs ipsa dicebatur *Ænia*, Liv. XLIV. 10. IDEM.

35 Μηλιέων] Μηλιεῖς, qui & Μαλεῖς, unde *sinus Maliacus*, vicini erant Ænianis & Doriensibus. Vide omnino de his Palmerium *in Auctores Græcos pag.* 275. &c. Anton. Liberalis *fab.* 22. eos ad radices montis *Othryos* locat. IDEM.

36 Λοκρῶν τῶν Ἑσπερίων] Sic appellabantur respectu Parnassi montis & Locrorum Opuntiorum ac Epicnemidiorum, qui ad Orientem Parnassi habitabant, cum hi ejus Occidentalem partem incolerent. Atque hinc etiam in Sigillo publico Hesperum stellam habebant expressam. Dicebantur etiam *Ozolæ*. Vide Strabon. *lib.* IX. IDEM.

37 Ἐκεῖνοι οἱ] Puto illud οἱ delendum, quia natum ex terminatione vocis præcedentis videtur. SCHEFF. Præponendum οἱ meo judicio, legendumque οἱ ἐκεῖνοι, *illi ipsi* scil. *Melienses*, *Dorienses* &c. vel plane delendum. KUHN. Miror quid in mentem venerit Viris Doctissimis, Scheffero, qui *illud* οἱ *delendum putat*, & Kuhnio, qui vel itidem *plane delendum* vel *legendum*, οἱ ἐκεῖνοι, idque vertendum, *illi ipsi*, *scil. Melienses*, *Dorienses*, *&c.* Credidisse videntur, eadem via, & per easdem regiones, iter fecisse, qui sacra ex Hyperboreis ferebant huic Deo, atque ita ab iisdem plane populis modo memoratis simili veneratione, qua pueri *Delphici*, exceptos. Atqui hæc sacra ferebantur non *Delphos*, sed *Delum*, & per alias igitur terras, ut ratio viæ postulabat, quæ in Græcia ab Dodonæis ferebat in Eubœam, & inde Delum. Vide Herodot. IV. 33. Callimachum *Hymno in Delum v.* 283. & Pausan. in *Atticis p.* 30. ut & *supra* II. 26. Ferebant autem hæc sacra olim *Virgines*, *quæ hospitiis gentium venerabiles* fuisse dicuntur à Plinio *Nat. Hist.* IV. 12. *extr.* Manifestum ita, nihil vitii in his hærere. Sensus est, Nihilo minus Delphicos hosce pueros honorant Populi, modo laudati, quam faciebant *illi*, qui maximo opere venerabantur eos, qui sacra seu primitias frugum ex Hyperboreis deferebant Delum. Conjunctim autem utrosque memorat etiam Plutarch. *de Musica.* Ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ κατακομίζοντι παιδὶ (h. e. ἀρχιθεωρῷ τῶν παίδων, ut Noster ait) τὴν Τεμπικὴν δάφνην εἰς Δελφοὺς παρομαρτεῖ αὐλητής· Καὶ τὰ ἐξ Ὑπερβορέων δὲ ἱερὰ μετὰ αὐλῶν καὶ συρίγγων, καὶ κιθάρας, εἰς τὴν Δῆλόν, φασι, τὸ παλαιὸν στέλλεσθαι. His *tibiis* certa cantabantur cantica, quale Pronomum Tibicinem com-

po-

νους διδόασιν. Ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν ἐν Θετταλίᾳ Τεμπῶν, καὶ ἐμοὶ νῦν τοσαῦτα εἰρήσθω.

huc usque sunto.

posuisse Chalcidensibus in Eubœa, quo Delum venientes loci Numina salutarent, refert Pausan. in *Bœot. pag.* 291. PERIZ.

38 Οἱ τοὺς ἐξ Ὑπερβορέων] De quibus Herodotus *lib.* IV. Pausan. in *Att. p. m.* 30 SCHEFF.

ΚΕΦ. β'.

Περὶ Ἀναξαγόρου ἀνδρείως τὸν τῶν τέκνων θάνατον ἐνεγκόντος.

Ἀναξαγόρᾳ τις τῷ Κλαζομενίῳ σπουδάζοντι [1] πρὸς τοὺς ἑταίρους προσελθὼν ἔφη, τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας, οὕσπερ οὖν καὶ εἶ- χε

CAP. II.

De Anaxagora fortiter liberorum mortem ferente.

Cum quidam Anaxagoræ Clazomenio, cum discipulis seria tractanti, adveniens nunciasset, duos ejus filios mortuos esse, quos etiam solos

1 Πρὸς τοὺς ἑτέρους] An ἑταίρους: Sic enim noster discipulos & auditores Philosophorum appellare solet. Factum hoc autem in præsentia ipsorum. Plutarch. *Consol. ad Apoll.* Ἀναξαγόραν παρειλήφαμεν φυσιολογοῦντα καὶ διαλεγόμενον τοῖς γνωρίμοις ἀκούσαντα παρά τινος τὴν περὶ τοῦ υἱοῦ τελευτὴν &c. Confirmat planè conjecturam nostram Stobæus *sermon.* CVI. qui se habere sua ex *Nostro* ait. Conveniunt quoque MSS. omnes. SCHEFF Res ipsa est, non conjectura, quod dicit Cl. Scheff. KUHN. Uterque & Sluisk. & Lugd. æque ac illi, quos Schefferus narrat, ut & Medicei, legunt ἑταίρους. h. e. *discipulos*, vel *familiares* sibi auditores, inter quos habuit etiam nobilissimum illum Periclem, immo & ipsum Socratem. Vide Platonem in *Phædone pag.* 97. Sic XIV. 42. Xenocrates vocatur ὁ Πλάτωνος ἑταῖρος, quem revera fuisse ejus *Discipulum*, tum aliunde satis constat, tum ex Nostro III. 19. & XIV. 9. Quæ cum ita sint, haud scio, qua prohibeamur religione in textum restituere, quod Codicum consensus flagitat, & rerum sententia suadet, omnes denique interpretes, Schefferus, Faber, Kuhnius probant. PERIZ.

2 Ἤδειν θνητοὺς] Lege Laërtium in *vita hujus.* is enim per omnia consentit, ut memoria mihi lapsus videatur eruditissimus Casaubonus, quando nostrum scribit ab illo dissentire, & hæc verba Xenophonti tribuere. Historiam porro tradidere Valer. Maxim. *lib.* V. *cap.* 10. & qui ibi à Lipsio citantur, quibus adde Simpl. *in Epict. c.* 22. SCHEFF.

Ἤδειν θνητοὺς γεγεννηκότας] Legendum γεγεννηκότα. Illud autem ἑτέρους, quod in aliis editionibus occurrit, mutatum a me fuerat in ἑταίρους, antequam notas viri docti vidissem, & certa est emendatio. FABER. Apud Stobæum est γεγεννηκώς. Faber putat γεγεννηκότα. Sed Stobæi lectionem præferunt & notæ Codicis Bigotiani. SCHEFF. Lectioni, quam Stobæus habet *Serm.* 254. favet Plutarchus in περὶ εὐθυμίας: ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ παιδὸς ἀνεφώνησεν, ᾔδειν θνητὸν γεννήσας, *filio extincto exclamavit Anaxagoras, noveram, me genuisse mortalem!* & Hieron. *ep. ad Heliodorum. Ubi illud ab infantia studium literarum ac Anaxagoræ & Telamonis semper laudata sententia? Sciebam me genuisse mortalem:* Vulgata tamen eodem recidit, cum ὁ γεννήσας & οἱ γεγεννηκότες æquè sint mortales. Quomodo hoc dicto abusus sit Gallienus audito, Patrem suum à Persis captum, Trebellius refert. KUHN. Quod Schefferus ex Stobæo, ipsum hoc Anaxagoræ dictum *Serm.* 106. ipsis Æliani verbis exhibente, ut & ex Codice Bigotiano, laudat, γεγεννηκώς: idem illud Ego ex Lugd. Codice adfero, qui

 di-

χε μόνους ὁ Αναξαγόρας. Ὁ δὲ, μηδὲν διαταραχθεὶς, εἶπεν, [2] ᾔδειν θνητοὺς γεγεννηκώς.

solos habebat: ille vero nihil perturbatus, respondit: Sciebam eos me mortales genuisse.

diserte ita scriptum exhibet. At Sluisk. legit γεγεννηκέναι. Prius illud probo, quum insuper eadem locutione in eodem Anaxagoræ dicto utatur Laërtius in *Ejus Vita*, ᾔδειν αὐτοὺς θνητοὺς γεννήσας: sed & in *Xenophonte*, ubi hoc dictum illi quoque à nonnullis tribui ait, idem plàne vocabulum adhibeat, ᾔδειν θνητὸν γεγεννηκώς. Cæterum nescio, quid Cl. Kuhnius velit, *eodem* affirmans *recidere Vulgatam, quum* ὁ γεννήσας, & οἱ γεγεννηκότες, *æque sint mortales*. Nec enim agitur de eo, utrum, qui genuere, sint mortales, sed utrum mortales gignant filios. An γεγεννηκότες accepit quasi γεγονότες, h. e. *nati*, *geniti*? Vide hic & Gatakerum *ad Anton. de se ipso* IV. 5. PERIZ.

ΚΕΦ. γʹ.

Περὶ Ξενοφῶντος τὸν τοῦ υἱοῦ θάνατον ἀνδρείως ἐνεγκόντος.

[1] Ξενοφῶντι θύοντι ἧκέ τις [2] ἐκ Μαντινείας ἄγγελος, λέγων, [3] τὸν υἱὸν αὐτῷ τὸν Γρύλλον τεθνάναι. Κἀκεῖνος ἀπέ-

CAP. III.

De Xenophonte filii obitum fortiter tolerante.

Xenophonti rem divinam facienti nuncius quidam ex Mantinea venit significans, filium ejus Gryllum

1 Ξενοφῶντι] Habes historiam apud Diogenem in *vita hujus*, Stobæum *serm.* VII. & CVI. SCHEFF.

2 Ἐκ Μαντινείας] Ubi pugnatum est inter Lacedæmonios, quorum socii tum erant Athenienses, & Thebanos, qua in pugna cæsus est Epaminondas. Filii autem Xenophontis sequebantur signa Atheniensium. Nam Atheniensis erat Xenophon, licet Corinthi tunc habitaret. Vide Laërtium. *Mantinea* autem erat Urbs Arcadiæ, cui contra Tegeatas & reliquos Arcadas auxilium ferebant Lacedæmonii, sicuti illis Thebani. PERIZ.

3 Τὸν υἱὸν αὐτῷ] Corrige ex Stobæo, qui se ex Nostro habere testatur, & scribe. αὐτοῦ. Apud eundem *sermon.* CVI. pro καὶ ἐκεῖνο legitur, τῷ προτέρῳ λόγῳ. Pro τέθνηκε, τέθνηκεν. Cætera ad literam conveniunt. SCHEFF. τὸ αὐτῷ magis Æliani stilum sapit. KUHN.

Τὸν υἱὸν αὐτῷ τὸν Γρύλλον τεθνάναι] Ita uterque Codex, ut adeo auscultandum non sit Scheffero, qui ex Stobæi vulgatis editionibus malit αὐτοῦ. Usitatum enim nostro Dativum esse tali in locutione, liquet etiam ex *proximo sup. Capite*, ubi similiter ait, Τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας. Sic VII. 3. ὅτι Ἀρίστιππος ἑταίρων αὐτῷ τινων ὀδυρομένων βαρύτατα, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα πρὸς αὐτοὺς εἶπε. h. e. *quibusdam ejus amicis*, vel *discipulis*. XIV. 8. ἐπεὶ αὐτῷ μαθητὴς ἦν. Vide & mox *cap.* 5. & VII. 7. Erat autem hic *Gryllus* Xenophontis Filius natu major, avito hoc nomine, ut solebat apud Græcos, insignitus. Sic inter Reges Macedoniæ Demetrii Poliorcetæ Nepos, & Hujus iterum Nepos, *Demetrii* dicebantur, ut Antigoni Primi Nepos. *Antigonus Gonatas*, Philippi posterioris Nepos suppositus, itidem *Philippus*. PERIZ. Pari Græcismo utitur Auctor *infra lib.* IX. *cap.* 25. εἰ μὴ σοι τέθνηκε ζεῦγος. & *lib.* II. *de Nat. Anim. cap.* 23. τὸν ταῦρον εἰ παίσαις κατὰ τοῦ βρέγματος, εἴτε ἑκὼν, εἴτε κατὰ τύχην ῥάβδῳ μέσον διατέμοις, οὐθέτερον αὐτῷ τῶν μερῶν ἀποτέθνηκεν. Et *lib.* III. *Anthol. Epigr. Græc. pag.* 325.

Ζώῃ σοι κεῖνός γε, καὶ ἐς βαθὺ γῆρας ἵκοιτο.

4 Ἀπέ-

ἀπέθετο μὲν [4] τὸν ϛέφανον, διετέλει δὲ θύων. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἄγγελος προσ-

lum mortem oppetiisse. Et ille deposuit quidem coronam, sed in sacrifican-

4 Ἀπέθετο τὸν ϛέφανον] Coronatos Veteres sacrificasse, satis notum. Erat hoc autem partim perfectionis signum, partim jucunditatis. Perfectionem notasse, docet Aristoteles ex Homero & vulgari loquendi consuetudine, ex quâ etiam κρατῆρες ἐϛεφανωμένοι dicuntur, quæ *vino plenæ sunt*. Quemadmodum & apud Latinos *Corona* operis vocatur, quâ concluditur, absolutumque esse significatur. Neque aliam ob causam veteres instituisse arbitror, ut etiam victimæ coronarentur, quam ut significaretur, integras ac perfectas esse, nulloque membrorum vitio corruptas, talesque, quales dii aut exigant, aut offerri ipsis par sit. Erant porro coronæ etiam lætitiæ indicium, quod vel ex eo apparet, quoniam non nisi in rebus lætioribus, conviviis puta & similibus, adhibebantur. Meritò igitur etiam in sacris usurpatæ, ut in quibus ominis quoque gratia, læta omnia jucundaque esse debebant. Sacris inquam, non omnibus, verum iis, quæ fiebant ob successus rerum prosperos sive publicarum sive privatarum. Verum cum mors propinquorum tale quid sit, quo ista rebus sacris conveniens lætitia ex hominum animis ejicitur, mensque de statu suo deturbatur, veteres in signum ejus rei coronas deposuere. Athenæus *lib.* XV. περὶ τὰ πένθη τοὐναντίον παρασκευάζομεν. ὁμοιοπαθεῖς γὰρ τοῦ κεκμηκότος κολοβοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τῇ τῶν ϛεφάνων ἀφαιρέσει. Atque has quidem solas, si mens luctu tacta, non tamen planè è sede sua dejecta esset, sed quadamtenus adhuc sibi constaret. Quod ex exemplo præsenti satis apparet, de quo etiam Valer. Maximus *lib.* V. *cap.* 10. *Cum solenne sacrificium perageret è duobus filiis majorem natu, nomine Gryllum, apud Mantinæam prælio cecidisse cognovit, nec ideo institutum deorum cultum omittendum putavit. Sed tantummodo coronam deponere contentus fuit. Quam ipsam, percontatus quomodo occidisset, ut audivit fortissimè pugnantem interisse, capiti reposuit, numina, quibus sacrificabat, testatus, majorem se ex virtute filii voluptatem, quam ex morte amaritudinem sentire.* Ecce, hic Xenophon coronam capiti reponit, quia voluptatem capiebat ex gloriosa filii morte, quam humanitatis sensu ante deposuerat. Atque ita deos ipsos fingunt in mœrore coronas deponere, uti apud Athenæum *supra dicto loco* videre est. Quorum vero mens abrepta luctu penitusque occupata erat, ii non modo deponebant coronas, sed & abjiciebant, evertebant aras, simulacra deorum verberabant. Idem Valer. Maxim. *Alius*, ait, *removisset hostiam, abjecisset altaria, lachrymis resperfa thura disjecisset, Xenophontis cor pia religione immobile stetit.* Adde Plutarchum *Consol. ad Apollin.* SCHEFF. Diu ante Xenophontem id ipsum, nunciata *Androgei* filii morte, *Minos* fecit. Apollodorus *lib.* III. *Biblioth.* Μίνως δὲ ἐπελθόντος αὐτοῦ θανάτου, θύων ἐν Πάρῳ ταῖς Χάρισιν, τὸν μὲν ϛέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἔρριψε, καὶ τὸν αὐλὸν κατέσχε καὶ τὴν θυσίαν οὐδὲν ἧττον ἐπετέλεσε· ὅθεν ἔτι καὶ δεῦρο χωρὶς αὐλῶν καὶ ϛεφάνων ἐν Πάρῳ θύουσι ταῖς Χάρισι. *Minos, superveniente nuncio de filii interitu, tum temporis in Paro Gratiis sacra faciens, coronam quidem capiti detractam abjecit, ac tibiam inflari vetuit, at sacrificium nihilominus peregit. Unde hactenus sine tibia & coronis in Paro Gratiis litari mos est.* Hinc lux Senecæ in *Consol. ad Marciam. Ne nimis admiretur Græcia illum Patrem, qui in ipso sacrificio, nuntiatâ filii morte, tibicinem tantum tacere jussit, & coronam capiti detraxit, cætera ritè perfecit.* Ita etiam Tiberius, *quo primum die post excessum Augusti, Curiam intravit, quasi pietati simul & religioni satisfacturus, Minois exemplo, thure quidem ac vino, verum sine tibicine, supplicavit, ut ille olim in morte filii.* Sueton. *Tiber. cap.* 70. Hieron. *epist. ad Heliodorum, Proponunt* (Ethnici) *innumerabiles viros, & maximè Periclem & Xenophontem Socraticum, quorum alter amissis duobus filiis, coronatus in concione disseruit: alter, cùm sacrificans filium audisset occisum, deposuisse coronam dicitur, & eandem capiti reposuisse, postquam fortiter in acie dimicantem reperit concidisse*, KUHN.

Τὸν ϛέφανον] Coronati enim esse solebant sacrificantes cum apud Græcos, tum apud Romanos. Sic *infra Cap.* 37. Ἐπί τινα ἑορταστικὴν θυσίαν ἀνελθόντες erant ἐϛεφανωσάμενοι. Ari-

προσέθηκε καὶ ἐκεῖνο, ὅτι νικῶν τέθνηκε, πάλιν ὁ Ξενοφῶν ἐπέθετο τὸν στέφανον. Ταῦτα μὲν οὖν δημώδη, καὶ ἐς πολλοὺς ἐκπεφοίτηκεν.

cando perſtitit. Quum vero nuncius etiam illud adjiceret, eum victorem obiiſſe, denuo coronam ſibi impoſuit Xenophon. Hæc vero vulgaria quidem ſunt, & in vulgus exierunt.

ΚΕΦ.

CAP.

ſtoph. *Pluto* IV. I. καὶ νῦν ὁ Δεσπότης μοι ἔνδον βουθυτεῖ, ἐστεφανωμένος. Cato apud Gell. VII. 4. & Feſt. in *Sub corona*, *Ut populus ſuâ operâ Coronatus ſupplicatum eat*, ſcil. Diis. Sueton. *Aug.* 91. *Candidati coronatique & thura libantes.* Et in *Galba cap.* 18. inter omina interitum ei portendentia refertur, *ſacrificanti coronam de capite excidiſſe.* Immo adeo hoc erat uſitatum, ut idcirco Plutarchus *de Aud. Poëtis* vetet nos admirari στρατηγικὴν χλαμύδα, ἢ ἱερατικὸν στέφανον. Ex quo liquet, *Coronam* ita fuiſſe ſacris & *ſacerdotibus* propriam, ut *chlamys* erat *Imperatoribus.* Ratio hujus rei fuit, quod Corona erat præcipuum lætitiæ inſigne & ornamentum, unde in vino etiam adhibebatur & comeſſationibus. Hinc apud Gell. IV. 14. primum dicitur Mancinus ad ædes meretricis veniſſe *comeſſator*, at dein *cum coronario.* Et apud Baſil. M. *de Utilitate ex Græcis &c.* Pythagoras traditur incidiſſe κωμασταῖς μεθύουσι, ſed cum juſſiſſet Tibicinem canere Doricum melos, eo redegiſſe illos, ut abierint ῥίψαντες τοὺς στεφάνους. Diſerte Ovid. *Faſt.* V. 341.

Nulla Coronata peraguntur Seria fronte.

Sacra autem omnibus feſtivæ lætitiæ indiciis peragebantur, atque hinc non tantum *coronati* erant ſacrificantes, ſed & *candidati*, immo pleriſque ſacris aderant *chori* & *tibiæ*, adeo ut Plutarch. *d. l.* notet, θυσίας μὲν γὰρ ἀχόρους καὶ ἀναύλους ἴσμεν, οὐκ ἴσμεν δὲ ἄμυθον ποίησιν. Vult dicere, *Choros* & *Tibias* eſſe uſitatiſſimas in *ſacrificiis*, non tamen prorſus perpetuas, at *Fabulas* eſſe perpetuas in *Poëſi.* Adde *Convivia* adeo Sacrificiis propria, ut illis memoratis hæc etiam intelligantur. Certe Ariſtoteles *Polit.* VI. 7. jubet novos Magiſtratus facere θυσίας μεγαλοπρεπεῖς, ut ita populus ſit μετέχων τῶν περὶ τὰς ἑστιάσεις. Vide & Anton. Liber. *Fab.* 15. Contra vero *Luctus* omnis abeſſe omnino à Sacris debebat, atque hinc Romani poſt cladem Cannenſem decreverunt, teſte Val. Max. I. 2. 15. *Ne Matronæ ultra trigeſimum diem luctus ſuos extenderent, uti ab his ſacra Cereris peragi poſſent. Itaque*, pergit ille, *Matres ac filiæ conjugeſque & ſorores nuper interfectorum, abſterſis lacrymis, depoſitiſque doloris inſignibus, Candidam induere veſtem, & thura aris dare coactæ ſunt.* At Livius XXII. 56. *Sacrum anniverſarium Cereris intermiſſum*, ait, *quia nec lugentibus id facere ſit fas, nec ulla tunc matrona expers luctus fuerit. Itaque ne ob eam cauſam alia quoque ſacra, publica aut privata, desererentur, SCto luctum diebus* XXX. *finitum.* Sic dein etiam Cejonius Commodus per adoptionem Adriani factus L. Ælius Cæſar, at mox mortuus, *ab Adriano votorum cauſa lugeri eſt vetitus*, h. e. quia propinqua erant Anni Initia, quibus Vota ad Deos publice nuncupari ſolebant: vide Spart. in *Adr. c.* 24. & ibi Caſaub. Adde & Feſtum in *v. Minuitur*, ubi *Luctum Minui* docet variis ſacris, vel rebus, propter quas ſacra erant facienda. Cum hoc autem Xenophontis facto conferri debet illud Horatii Pulvilli, à Livio II. 8. & Val. Max. V. 10. memoratum, uti id Seneca *ad Marciam cap.* 13. cum Minois exemplo (de quo vide hic Kuhnium) contulit. Eadem enim iſtic fortitudo eſt Patris, cui ſacris operanti, & Capitolii dedicandi precationem meditanti, nunciabatur itidem ſubita Filii mors. Sed operæ pretium eſt, ut audiamus hic verba Servii *ad Virgil. Æn.* VIII. 2. *Conſuetudo Romana fuit, ut polluti funere minime ſacrificarent; ſi tamen contingeret, ut uno eodemque tempore funeſtaretur quis, & cogeretur operam dare ſacrificiis, elaborabat, ut ante ſacra compleret, quam Funus agnoſceret, unde etiam Ho-*

Horatius Pulvillus in Capitolii dedicatione, quum ei Filius nunciaretur exstinctus, ait, Cadaver sit, *nec voluit funus agnoscere, donec templa dedicaret.* Periz.

ΚΕΦ. δ'.

Ὅτι ὁ Δίων ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ θανάτου οὐκ ἐταράχθη.

Δίων δὲ Ἱππαρίνου μὲν παῖς, Πλάτωνος δὲ ὁμιλητὴς, ἔτυχε μὲν χρηματίζων ὑπέρ τινων δημοσίων καὶ κοινῶν πραγμάτων, [1] ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ [2] ἐκ τοῦ τέγους κατενεχθεὶς [3] εἰς τὴν αὐλὴν, τὸν βίον κα-

CAP. IV.

Quod Dion ob filii mortem non perturbatus sit.

At Dion, Hipparini filius, Platonis discipulus, quum publica quædam & communia negotia tractaret, filius ejus è tecto delapsus in atrium, vitam cum morte commutavit.

1 Ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ] MSS. B. & C. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ. Scheff. Ut MSti Regii B. & C. sic & Lugd. αὐτοῦ. Et ita prorsus capitibus proximis utrimque. Sed minime tamen opus, ut semper sic locutus sit Auctor. Certe vulgatum hic tuetur Sluisk. Nec dubito, quin idem faciat Regius A. Periz.

2 Ἐκ τοῦ τέγους] Se ipsum dejecisse odio paternæ disciplinæ scribit Corn. Nep. *c.* 4. *vita Dionis.* Plutarchus ex levi quadam causa & puerili indignatione. Scheff.

Ἐκ τοῦ τέγους] Sic Sluisk. At Lugd. στέγους. Plane uti Plutarch. in *Dione.* Ἔρριψεν ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ στέγους, *dejecit sese de tecto.* Sed utrumque recte dicitur. Præcipitavit autem se Filius ille Dionis sciens volensque, quia cogebatur à Patre ad frugem redire, quum de industria à Dionysio corruptus esset & perditus omni vitiorum genere. Vide Corn. Nepot. in *Dione cap.* 4. Periz.

3 Εἰς τὴν αὐλὴν] Vertitur, *in atrium.* Et ita sane Philoxeni Glossæ Αὐλὴν exponunt *Atrium*, *Aream.* Nec intercedo, quo minus αὐλὴ ita aliquando accipiatur. Sed hic intelligo *Vestibulum*, quod diversum fuisse ab *Atrio*, nec fuisse *in ipsis ædibus*, *neque partem ædium*, *sed locum ante januam domus vacuum*, *& inter fores ædium ac viam medium*, quum *Atrium* esset *prima pars ipsarum ædium*, docet Gellius XVI. 5. Adde & Casaubon. de *Atrio*, *ad Sueton. Aug.* 29. Sed sicut ibidem addit Gellius, *quosdam haudquaquam indoctos Viros* hæc confundere, & *Vestibulum* pro *Atrio* ponere, sic nihil mirum, Αὐλὴν quoque accepisse tandem etiam *Atrii* significationem. Magis tamen Huic Historiæ & primitivo simul Vocis Αὐλῆς usui congruit *Vestibuli* significatio. Certe Athenæus *lib.* V. *pag.* 189. diserte illam de tali loco exponit, dum primum ait, οὐδ' ἡ Αὐλὴ ἁρμόττει ἐπὶ τοῦ οἴκου· ὁ γὰρ διαπνεόμενος τόπος Αὐλὴ λέγεται. *Neque* Αὐλὴ *convenit significationi Domus*, *Nam locus*, *quem venti perflant*, Αὐλὴ *dicitur.* Dein vero docet, Regum tamen ædes dici etiam Αὐλὰς, διὰ τὸ μεγάλους ἔχειν τοὺς περὶ τῶν οἴκων ὑπαιθρίους τόπους, *quia magna habeant vestibula*, seu *loca subdivalia*, *ante ædes.* Denique addit, Ὅμηρος τὴν Αὐλὴν ἀεὶ τάττει ἐπὶ τῶν ὑπαίθρων τόπων, *Homerus* Αὐλὴν *semper adhibet de locis subdialibus.* Atque hinc Eustath. *ad Hom. Il.* Ω. *p.* 1465. *Ed. Bas.* Αὐλὴν derivat *ab* Αω h. e. πνέω, *epenthesi literæ* Υ. Sed & Philoxenus hanc originem & significationem respicit, quando Αὐλὴν etiam interpretatur *Aream.* Noster *infra* VIII. 7. refert Alexandrum victorem nuptias celebrasse suas simul & Amicorum XC. & Amicos quidem excepisse in ἀνδρῶνι, h. e. ea parte ædium, quam sibi sumunt Viri, at *copias Pedestres & Equestres & Nauticas*, ἐν τῇ Αὐλῇ, h. e. ante ædes sub dio. Nullum enim tam amplum erat conclave, quo omnes illi simul possent accipi. At vero quando Αὐλὴ jam ponitur pro ipsa Domo, vel Atrio, ut fit in *Euang.* Matthæi & Marci,

κατέστρεψεν· οὐδὲν οὖν ἐπὶ τούτοις [4] μετεβάλετο ὁ Δίων, ἀλλ' ὅπερ οὖν ἐξ ἀρχῆς ἔπραττε, τοῦτο καὶ δρῶν διετέλεσεν.

vit: nihil igitur hisce turbatus fuit Dion, sed quod inceperat antea, id agere perseveravit.

ci, in designandis ædibus Pontificis & Pilati, tunc Vestibulum dicitur προαύλιον. Marcus XIV. 54. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν πρὸς τὸ φῶς. At v. 68. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. IDEM.

4 Οὐδὲν μετεβάλετο] Videtur diversum indicare Nepos *cap*. 6. ait enim accepisse *vulnus gravissimum* ejus morte. SCHEFF.

Μετεβάλετο] *Mutavit se*, suamve actionem, vultum, colorem, ut solent subito casu perturbati. Eleganter Plutarchus in *Camillo* de Senibus placide in sellis suis sedentibus, quum penetrarent Galli, Urbe occupata, in forum, οὔτε ὄψιν, ἢ χρόαν ἔτρεψαν, *neque vultum, neque colorem mutarunt*. PERIZ.

ΚΕΦ. ε'.

Ἀντίγονος τὸν υἱὸν νεκρὸν ἰδὼν οὐδὲν συνεταράχθη.

[1] Ἀντίγονόν γε μὴν φασι τὸν δεύτερον, ἐπεί τινες [2] τὸν υἱὸν αὐτῷ ἐκ τῆς παρατάξεως ἐκόμισαν νεκρὸν, [3] εἶδε μὲν αὐτὸν, οὐδὲν δὲ τρέψας τοῦ χρωτὸς, οὐδὲ μὴν ἐπιδακρύσας, ἐπαινέσας δὲ ὡς ἀγαθὸν στρατιώτην, θάπτειν προσέταξεν.

ΚΕΦ.

CAP. V.

Antigonus filium suum mortuum videns, nihil perturbatus est.

Antigonum vero Secundum ajunt, quum quidam filium ei ex acie mortuum reportarent, vidisse quidem ipsum, sed colorem non mutasse, neque vero illacrymasse, sed collaudantem eum, ut fortem militem, sepulchro mandari jussisse.

CAP.

1 Ἀντίγονον τὸν δεύτερον] *Antigonum Gonatam*, *Demetrii* filium, *Antigoni* primi nepotem intelligit. KONIG.

2 Τὸν υἱὸν αὐτῷ] Ἀλκυονέα. Vide Plutarchum *paulo ante dicto loco*. Cæterum de hoc ipso argumento consulendus Seneca imprimis *in utraque consolatione*, item Cicero in *Quæst. Tuscul.* SCHEFF.

Τὸν υἱὸν] Qui *Alcyoneus* dicebatur, ille ipse, qui Pyrrhi caput ad Patris pedes abjecit, eoque nomine graviter à Patre increpitus fuit, ut refert Plut. in *Pyrrho extr.* Sed & eum in prælio occisum non tam laudavit Pater, quam audaciam ejus & pugnandi temeritatem arguit, ut tradit Idem in *Consol. ad Apollonium*. PERIZ.

3 Εἶδε μὲν αὐτὸν] Emphasis, & constantiæ aliquod documentum, in eo inest, quod Pater Filii cadaver *Videre* potuit. Sic apud Suet. *Aug* 17. *Et Antonium quidem ad mortem adegit*, *Viditque mortuum*. Qui locus infeliciter tentatur à Casaubono & Torrentio, ut istic brevi ostendemus. Mox reposui τοῦ χρωτὸς, cum articulus ille ex ultima Editione excidisset. Variatæ autem ita Constructionis, Ἀντίγονόν φασι, εἶδε, exempla attuli *ad* II. 13. IDEM.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ μεγαλοφροσύνης Κράτητος.

1 Κράτης ὁ Θηβαῖος τά τε ἄλλα μεγαλόφρων ὢν πεφώραται, καὶ καταφρονητικὸς τῶν ὑπὸ τοῦ πλήθους θαυμαζομένων, 2 ἀτὰρ οὖν καὶ χρημάτων, καὶ πατρίδος. Ὅτι μὲν οὖν 3 τῆς οὐσίας ἀπέστη τοῖς Θηβαίοις, τοῦτο μὲν καὶ εἰς πάντας ἐξεφοίτησε· τὸ δὲ ἕτερον αὐτοῦ οὐ πᾶσι γνώριμον. Ἔστι δὲ ἐκεῖνο· 4 ἀπαλλαττόμενος τῶν Θηβῶν οἰκι-

CAP. VI.

De animi Cratetis celsitudine.

Crates Thebanus compertus est & aliis in rebus magno fuisse animo, & contemptor eorum, quæ vulgus admirari solet, atque adeo etiam pecuniarum ac patriæ. Quod igitur suas facultates Thebanis cesserit, id quidem etiam in omnes emanavit. Ast illud alterum ejus non omnibus notum. Hoc autem est. Abiens Thebis jam

1 Κράτης ὁ Θηβαῖος] Cynicus Philosophus, Diogenisque sectator. De quo Apulejus in *Apologia: Crates, vir domi inter Thebanos proceres dives, nobilis, amore hujus habitus, quem mihi objectas, rem familiarem largam & uberem populo donavit.* Sunt tamen qui bona mensario dedisse ferunt, ea lege, ut tum demum populo daret, cum filii sui facti essent philosophi. Vide Laertium. Suidas in Ἀναξαγόρας scribit, abjecisse omnia in mare. Adde Eundem in Ἀπολλώνιος. SCHEFF. Apulejus in *Flor. rem familiarem abjecit, velut onus stercoris* (ὡς σκύβαλον) *magis labori, quam usui.* Hieronymus *lib.* II. *adversus Jovinian. Crates ille Thebanus projecto in mare non parvo auri pondere, abite, inquit, pessum malæ cupiditates! ego vos mergam, ne ipse mergar à vobis.* KUHN.

Κράτης] Celebris hic fuit Philosophus ex disciplina Diogenis Cynici. Patriâ erat Thebanus, & quidem τῶν ἐκεῖ ἐπιφανῶν. Sed bona sua redegit in pecuniam, eamque Civibus distribuit, seque tunc demum *Liberum* pronunciavit. Summam istius pecuniæ Plutarch. *de Vitando ære alieno* ait fuisse *Octo Talentorum*, quæ Schefferus interpretatur 6800. *coronatis.* Nescio quid valeant Scheffero *coronati:* si tres Carolinos, major surget summa, quam par est, si duos, minor, sed propior veræ. Octo enim talenta faciunt nostrates seu Carolinos Florenos 14400. Laërtius longe ampliorem summam ex divenditis ejus bonis collectam tradit, nempe πρὸς τοῖς ἑκατὸν διακόσια τάλαντα, *ducenta supra centum talenta.* Sed corruptus videtur locus, legendumque forsan πρὸς τοῖς ἑκατὸν, εἴκοσι τάλαντα, quæ summa superat duas, ut nunc loquimur, Auri Tonnas. PERIZ.

2 Ἀτὰρ οὖν καὶ χρημάτων] Solent hæ Voculæ ab Æliano adhiberi, quando à generali affirmatione progreditur, & transit ad rei peculiaris commemorationem. Sic II. 44. Θέωνος τοῦ ζωγράφου πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ὁμολογεῖ τὴν χειρουργίαν ἀγαθὴν οὖσαν, ἀτὰρ οὖν καὶ τόδε τὸ γράμμα. III. 20. Οἱ ξένοι πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀπέπεμψαν, ἀτὰρ οὖν καὶ βοῦν καὶ πλακοῦντα. IV. 19. Ἀριστοτέλει αἴτιος γέγονε πολλῆς καὶ ἄλλης πολυπειρίας, ἀτὰρ οὖν καὶ τῆς γνώσεως, τῆς κατὰ τὰ ζῶα. Sic *alibi.* IDEM.

3 Τῆς οὐσίας] Quam Plutarch. ait octo talentorum fuisse *lib. de vitando ære alieno*, ubi habet hanc historiam, hoc est 6800. coronat. Adde etiam Simplicium *ad Epict. c.* 10. SCHEFF.

4 Ἀπαλλαττόμενος τῶν Θηβῶν] Aliter Laërtius. Ἀλέξανδρον, inquit, πυθόμενον, εἰ βούλεται αὐτοῦ τὴν πατρίδα ἀνορθωθῆναι, ἔφη· Καὶ τί δεῖ; πάλιν γὰρ ἴσως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν κατασκάψει. Et hoc melius. Confirmatque Philostratus *vita Apoll.* VII. *cap.* 1. denique sic corrigendum censet quoque Celeberrimus Menag. in *Notis ad Laërt. pag.* 154. SCHEFF. Philostrati

οἰκισθεισῶν πάλιν, ἔφη, ὐ δέομαι πόλεως, ⁵ ἣν Ἀλέξανδρος κατασκάψει, ἢ ἄλλος.

jam denuo exædificatis, non opus eſt, inquit, mihi urbe, quam Alexander vel alius ſubvertet.

ſtrati *l. c.* moveor, ne quid in Textu mutari velim. Ille enim non habet præciſè verba illa, Ἀλέξανδρος ἄλλος, *alius Alexander*, ſed generalius inquit: οὐκ ἂν, ἔφη, δεηθῆναι πατρίδος, ἣν κατασκάψει τις ὅπλοις ἰσχύσας, *ſe non indigere ea patriâ* (Crates inquit,) *quam quis armis belloque ſuperior poſſit evertere.* Cur igitur Noſtrum adigemus in Laertii verba? KUHN.

5 Ἣν Ἀλέξανδρος κατασκάψει, ἢ ἄλλος] Sic & MSti. Sed tamen Menagius *ad Laërtium in hujus Cratetis vita*, deleri vult illud ἢ, quia Laërtius dicit, Philoſophum hunc, rogatum ab Alexandro, an Patriam ſuam vellet denuo excitari, reſpondiſſe, non eſſe opus, πάλιν γὰρ ἴσως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν κατασκάψει, *forſan enim alius Alexander eam denuo evertet.* Probat hanc Emendationem Schefferus, ſed rejicit Kuhnius, quærens, *cur Noſtrum adigemus in Laërtii verba?* Ego vero ſpecioſam plane, & pene certam dixerim, obnitentibus licet MStis. Immo magis convenire hanc lectionem iſti Cratetis dicto. prout refertur ab Æliano, quam prout à Laërtio. Dictum enim id fuit, Θηβῶν πάλιν οἰκισθεισῶν, quum Thebæ denuo eſſent exſtructæ. Jam vero Thebas everterat Alexander Macedo. Reſtituit eas Caſſander xx. annis poſt, & dudum jam, ſeu Nono jam anno, poſt Alexandri illius mortem. Vide Diodor. Siculum *lib.* XIX. *pag.* 696. 697. & Pauſan. in *Bœoticis pag.* 287. Præterea floruit hic Crates maxime poſt Alexandrum, quippe cui æqualis fuit Diogenes Cynicus, eodem anno & die mortuus, quo ipſe Alexander: ejus autem diſcipulus & ſucceſſor fuit Crates. Sed & comiter legitur collocutus aliquanto poſt cum Demetrio Phalereo Athenis expulſo, & Thebas jam reſtitutas profecto. Vide Plutarchum in *lib. de Diſcernendo Adulatore & Amico.* Quis ergo erit *Alexander*, quem illo dicto Crates quaſi vivum tunc deſignaſſet ſecundum vulgatam hanc lectionem? At quam pulchra erunt omnia, ſi dixiſſe tunc ſtatuatur, *non opus mihi ea urbe, quam alius iterum Alexander evertet*, h. e. alius quiſpiam, Alexandro Macedoni, qui noviſſime eam diruit, ſimilis. Uſitatam autem eſſe hanc Græcis locutionem, vel ex eo liquet, quod de Theſeo dicebatur, teſte Plutarcho, οὗτος ἄλλος Ἡρακλῆς, immo & de Aliis. Vide ipſum Æl. *infra* XII. 22. & ibi Kuhnium. Ejuſdem generis ſunt & illa Latinorum, *Contenti ſimus hoc Catone*, & *Tertius è cœlo cecidit Cato.* Sic & de Camillo Livius v. 49. *Romulus ac parens patriæ, conditorque alter Urbis appellatur.* Quod ad Laërtii locum attinet, crediderim, iſtic pro πρὸς Ἀλέξανδρον πυθόμενον legendum πρὸς Κάσανδρον πυθ. facili & oportuno librariis lapſu, quia in reſponſo Philoſophi Ἀλέξανδρος ἄλλος memorabatur. Nam ut Alexander hoc rogaverit Cratetem, vix probabile propter rationem & Hiſtoriæ ipſius, & ætatis Utriuſque PERIZ.

ΚΕΦ. ζ΄.

Περὶ τῆς τῶν πολλῶν κακοφημίας.

1 Δημοχάρης, ὁ τοῦ Δημοσθένους ἀδελφιδοῦς, ἐπιδεῖξαι βουλόμενος, ὅτι τ

CAP. VII.

De calumnia populi.

Demochares, ſorore Demoſthenis natus, oſtendere volens, ſe

1 Δημοχάρης] Lachetis Leuconienſis & ſororis Demoſthenis filius, orator & ipſe celebris, cujus meminit Plutarch. in *vita* X. *c.* 5. SCHEFF. Et Seneca *de ira* III. 23. Bene Valeſius *in Excerpt. Polyb.* de Demochare. *Erat Lachetis filius, Democharis nepos,* pago

τὸ ἐκ τῆς πολλῶν κακοφημίας ὑπερφρονεῖ, θεασάμενός τινας καθεζομένους ² ἐν ἰατρείῳ ψογεροὺς, καὶ κακῶς ἀγορεύειν ἐκ παντὸς τρόπου διψῶντας, τί φατε ὑμεῖς (εἶπε) ³ Δυσμενίδαι; ⁴ τὸ ἦθος αὐτῶν ἅμα ἐκκαλύψας διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος.

ΚΕΦ.

se nihili pendere obtrectationes vulgi, quum videret quosdam sedentes in medici officina, reprehendendi promptos, & male loquendi omnino cupidos: Quid loquimini, inquit, vos Dysmenidæ? ingenium ipsorum hoc nomine simul declarans.

CAP.

pago Leuconoïensis. malè enim apud Plutarch. in Demetrio, Δημοχάρης ὁ Λευκωνεὺς, *scribitur. apud eundem in vita X. Rhetor.* Δημοχάρης Λάχητος Λευκονοθιεύς. *lege utrobique* Λευκονοϊεύς *Jam quod ejus avum posui Democharem firmatur auctoritate Demosthenis, qui in orat. contra Aphobum ait, amitam suam nuptam fuisse Demochari Leuconoïensi.* Hæc ille *l. c.* ubi & lapsum memoriæ imputat Athenæo, quod *lib.* VI. Démocharem indigitat Δημοσθένους ἀνεψιὸν, cum potius *Sororis filius* fuerit (ἀδελφιδοῦς) Verum enim verò miror Viro tam docto non venisse in mentem, quod ἀνεψιὸς idem sæpè valeat ac ἀδελφιδοῦς, id quod constat ex Polluce *lib.* III. *cap.* 2. Suida in voce ἀδελφειὸς, Phavorino in ἀδελφιδοῦς, & aliis idoneis Auctoribus. Gloss. *Sobrinus*, ἀνεψιός. Kuhn.

Δημοχάρης] Vir illustris hic fuit, ex sorore Demosthenis natus, & ejus in Rep. secutus sectam, h. e. Democratiæ studium: Demetrio itaque Phalereo, & Regum, tum Cassandri tum Demetrii Poliorcetæ, factionibus adversus, contra, variis à Populo honoribus, vivus mortuusque, ornatus, ut liquet ex Psephismate, quod post ejus mortem de ipso factum, & Plutarchi *libello de X. Rhetoribus* adnexum est. Ipsi Plutarcho dicitur Ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθὸς, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. Vitam tamen ejus turpi aspersit infamia Maledicentissimus ille Timæus, docente id nos Suida, & Polybio in *Excerptis pag.* 1396. qui acriter istic Democharis famam tuetur. Periz.

2 Ἐν ἰατρείῳ] Hæc enim male feriatorum hominum conciliabula jam olim esse consueverunt, quemadmodum tonstrinæ & μυροπώλια. vide quæ observat. Is. Casaubon. in *comment. ad Theoph. Charact. p.* 244. Scheff.

Ἐν ἰατρείῳ, *in Medici Officina*] Latini eam uno itidem vocabulo dixerunt *Medicinam.* Plaut. *Amph.* IV. 1, 5. *Nam omnes plateas perreptavi, gymnasia, & myropolia, Apud emporium, atque in foro, in Medicinis, in tonstrinis, apud omnes ædes sacras.* Et *Epid.* II. 2. 14. *Per omnem Urbem quem sum defessus quærere, Per Medicinas, per tonstrinas, in gymnasio, atque in foro, Per myropolia, & lanienas, circumque argentarias.* Liquet ex his, non solum *Medicinas* esse Medicorum officinas, sed & solitos in iis homines otiosos sedere, atque ideo in iis quæri ab aliis, quod vel maxime ad hunc Æliani locum pertinet; denique jungi identidem *Tonstrinis*, quoniam in his vel præcipue solebant sedere fabulantes. Sic *infra* VI. 12. Ἀποκαθῆσθαι ἐν τοῖς κουρείοις, καὶ γελωτοποιεῖν. Laert. in *Pittaco* τὸν υἱὸν αὐτοῦ καθήμενον ἐπὶ κουρείου ἐν Κύμῃ. Ter. *Phorm.* I. 2. 39. *Ex advorsum ei loco Tonstrina erat quædam, hic solebamus fere plerumque eam operiri.* Sed & hinc *lippis & tonsoribus notum* dicitur, quod vulgatissimum est. Vide & omnino Plutarch. *de Garrul. pag.* 509. Per *Medicos* autem intelligendi hic omnino Chirurgi. *Chirurgice* enim vetustissima & potissima fuit olim Medicinæ pars. Vide Celsum in *Præfat. Libri* VII. & Plinium XXIX. 1. Hinc Xenophon *Cyri Exped. lib.* V. *extr.* καὶ ἰατροὶ τέμνουσι καὶ καίουσιν ἐπ' ἀγαθῷ. Cum quo confer Diog. Laërt. in *Platone n.* 85. Χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει. Vide ibi Menagium. Vide & *infra* XI. 11. Periz.

3 Δυσμενίδαι] Vocabulum ab ipso confictum. Sed fortassis dicit δυσμενίδες, allusione ad Εὐμενίδες, quomodo Furiæ appellantur. Scheff. Δυσμενίδης rectus est, ut *infra* Ἐπιχαιρεκάκης. Kuhn.

Δυσμενίδαι] Sic & MSti. Significantur hoc vocabulo Homines, qui omnium sunt inimici, omnibus male volunt, & obtrectant

Hom. *Odyſſ.* z. 184.

——— Πολλ' ἄλγεα δυσμενέεσσι,
Χάρματα δ' εὐμενέτῃσι ——

multi dolores Inimicis, gaudia benevolentibus. An ergo hic δυσμενέται ut iſtic εὐμενέται? ſed minime id opus. Forma enim hæc, δυσμενίδαι, uſitata eſt ſatis. Sic Ομηρίδαι apud Platon. in *Phædro p.* 252. Ευπατρίδαι apud Dionyſ. Halic. & Alios paſſim. PERIZ

4 Τὸ ἦθος] Nempe quia δυσμένεια, ἔχθρα, μῖσος, ut exponit Heſychius. SCHEFF.

ΚΕΦ. η'.

Ὅτι ὁ Φρύνιχος διά τι ποίημα στρατηγὸς ἡρέθη.

1 Φρύνιχον Ἀθηναῖοι στρατηγὸν εἵλοντο, οὔτε 2 κατὰ σπουδὰς, οὔτε

CAP. VIII.

Quod Phrynichus propter Poëma quoddam Prætor electus eſt.

Phrynichum Athenienſes belli ducem creaverunt, neque ſtudiis

1 Φρύνιχον] *Phrynichi* plures fuerunt. Quatuor enumerat Scholiaſtes *Ariſtophanis* Ορνιθ. *p.* 576. Varios etiam Suidas, ſed qui mirifice omnia confundit, dum Φρυνίχου παλαίσματα modo refert ad Tragicum Poëtam, modo ad Comicum, modo ad illum ex Thucydide στρατηγὸν, qui fuit tempore Alcibiadis. Vide Eum in *Vocibus* Παλαίσμασιν, & Φρυνίχου πάλαισμα. Sed ſequitur Scholiaſten *Ariſtoph. ad βατράχ. pag.* 44. qui itidem phraſin hanc diverſis interpretatur modis, & ad diverſos refert *Phrynichos*. Nihil itaque mirum, etiam Doctiſſimos Interpretes ad hunc locum confundere Tragicum hunc cum iſto *Thucydidis* στρατηγῷ, qui tamen diverſiſſimi fuerunt. Nam primo diſtinguit eos clariſſime ipſe Scholiaſtes *d. l. p.* 576. Dein Tragicus ille antiquior fuit etiam *Æſchylo*, ut diſerte monet Idem Scholiaſtes *ad* Βατρ. *p.* 354. ubi Comicus ipſe *Actu* IV. *ſc.* I. *Æſchylum* incuſat, quod in ſcenam induxerit μωροὺς λαβὼν παρὰ Φρυνίχῳ τραφέντας, *ſtultos ſumens apud Phrynichum eductos.* Sed & ipſe Suidas eum floruiſſe vel viciſſe ait *Olymp.* 67. rectius hoc quidem, quam Euſebius qui ad Olymp. 74. refert, & poſt *Æſchylum* locat. Denique *Theſpidis* fuit *diſcipulus*, illius, teſte Suida, qui *primus Tragœdiam inveniſſe* dicitur, tempore Solonis: quo ipſo Antiquitas hujus Phrynichi quoque declaratur, ut & eo: quod etiam ipſe Primus varia inveniſſe & adhibuiſſe in Tragœdiis dicitur, de quibus mox, quodque fabulam de fato Meleagri, ſtipiti, quem ſervabat Mater ejus, inſito, Primus omnium quoque tradiderit, ut refert Pauſan. in *Phocicis p.* 348. Vixit tamen Phrynichus una cum Æſchylo, ſiquidem Tragœdiam fecit Μιλήτου ἅλωσιν, de qua Vide *infra* XIII. 17. & ibi Schefferum. Miletus autem capta fuit à Dario Hyſtaſpis, cujus tempore vixit & floruit etiam *Æſchylus*, ſed *Phrynicho* natu minor. Niſi tamen duo fuerint *Phrynichi Tragici*, atque adeo diverſi inter ſe, præcipuus ille Tragicus, & iſte, qui Μιλήτου ἅλωσιν fecit. Videtur id ſane colligendum ex Scholiaſte & Suida, qui pariter Priorem Illum dicunt eſſe *Polyphradmonis Filium*, & ejus Novem numerant Tragœdias, inter quas *Pleuroniam*, quam etiam Pauſan. *d. l.* citat: Hunc *Melanthæ Fil.* & ei duas tribuunt Tragœdias, à prioribus diverſas, *Andromedam* & *Erigonem*, immo & hanc Μιλήτου ἅλωσιν. v. Schol. *pag.* 536. Dubitem tamen, quia Veteres, Strabo, Plutarchus *&c.* laudant hunc iſtius Fabulæ de Mileto Auctorem, ſimpliciter ſolo *Phrynichi Tragici* nomine, quaſi nullus ejus Nominis fuiſſet Alius Tragicus, nedum alius Celebrior: dein, quia ut alia, ita vel maxime Pater Phrynichi incertus eſt cum in iſtis Scholiis diverſa identidem adferentibus, tum in Suida, qui certe tres ejus Patres nominat, *Polyphradmona*, *Minyram*, & *Choro-cleum*.

οὔτε κατὰ [3] τὴν τοῦ γένους ἀξίαν, οὐδὲ μὴν ὅτι ἦν πλούσιος. [4] Πολλάκις γὰρ καὶ ἐκ τούτων ἐθαυμάζοντο ἐν ταῖς Ἀθήναις, καὶ τῶν ἄλλων προῃροῦντο. Ἀλλ' ἐπεὶ [5] τοῖς πυῤῥιχισταῖς [6] ἔν τινι τραγῳδίᾳ ἐπιτήδεια μέλη καὶ πολεμικὰ ἐξεπόνησεν, οὕτως ἄρα κατεκτήσατο τὸ θέατρον, καὶ ἐκράτησε τῶν παρόντων, ὥστε παραχρῆμα αὐτὸν εἵλοντο

diis partium, neque propter generis dignitatem, neque vero quod dives esset. Sæpe enim etiam propter ista *Homines* colebantur Athenis, aliisque præferebantur. Sed quum Pyrrichistis in quadam tragœdia convenientes fecisset & bellicos modulos, adeò occupavit theatrum, & præsentium animos cepit, ut continuo eum du-

cleum. Sed hunc male: Nam is fuit Pater Histrionis Phrynichi teste Schol. *Aristoph.* *p.* 576. Denique diserte Tzetzes *ad Hesiod.* ἔργων 414. Phrynichum hunc Tragicum, sed qui male istic scribitur Φρύνικος. *ANTE Aeschylum veritatis pœnas dedisse* ait, *mulctatum mille Drachmis*, *quod* Μιλήτου ἅλωσιν *scripserit*, *& spectatores in ejulatum conjecerit*. Quin immo vixit celebris ille Phrynichus usque ad tempora Themistoclis. Vide Plutarchum *Them.* *p.* 114. & Stanlejum *ad vitam Aeschyli.* Sed de eo utcunque sit, antiquissimus certe fuit Tragicus iste. At vero *Phrynichus* ille Thucydidis, cujus Historiam hic adfert Schefferus, sed & Suidas, στρατηγὸς fuit tempore extremo Alcibiadis, seu Olymp. demum XCII. h. e. integris Centum annis post hunc Tragicum. Hunc autem στρατηγὸν quoque factum, quod Æl. hic nos docet, refert etiam Schol. *Aristophanis* Βατράχ, *p.* 245. & ex eo Suidas. Uterque tamen ibidem *Comicum* quoque *Phrynichum* memorant, qui itidem στρατηγὸς fuerit. Sed ibi omnino emendandus est Suidas ex illo Schol. legendumque τραγικῶν pro στρατηγῶν. Comicus ille mediæ jam fuit Comœdiæ, vixitque paulo ante Alcibiadem, seu Olymp. LXXXVI. teste Suida, immo ipsius Alcibiadis tempore, ut liquet ex Plutarcho *Alcib.* *pag.* 201. ubi eum ait accusatores Alcibiadis perstrinxisse suis carminibus. Ut adeo potuerit sane per ætatem Comicus iste, & ille Thucydidis στρατηγὸς, fuisse Idem Homo sed diserte eos distinguit Schol. *Aristoph. ad Aves* *p.* 576. & revera diversi fuisse videntur, nec dubito, quin male Suidas & Schol. *Aristoph.* Comicum quoque στρατηγὸν fuisse dicant. Scripsit ille inter alias Fabulam Σατύρους, teste Suida, quam citat etiam Athenæus *lib.* III. *cap.* 10. PERIZ. De *Phrynicho* pluribus egit Eruditissimus Bentlejus in *Dissertat. de Phalar. Epist.* *pag.* 259. *& seqq.*

2 Κατὰ σπουδὰς] Verterim, *per factionem & ambitum*, seu magis proprie *per studia partium*. Herodian. III. 13. *extr.* Ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς περὶ τὰ αἴσχιστα σπουδαῖς. Noster XII. 15. τὰς ἐν τοῖς ἄθλοις σπουδὰς διαναπαύειν ταῖς παιδιαῖς, h. e. *studia & contentiones animi in certaminibus recreare lusibus.* PERIZ.

3 Κατὰ τὴν τοῦ γένους ἀξίαν] MSS. B. & C. habent ἀξίωσιν. SCHEFF. Ut MSti B. & C. sic quoque Lugd. ἀξίωσιν. Sic VII. 21. Καί τοι τοσοῦτοι ὄντες τὴν ἀξίωσιν. Sed vulgatum suos quoque Auctores habet. PERIZ.

4 Πολλάκις] Mediceus πολλά. ut *supra lib.* I. *cap.* 23. ἐνθέν τοι καὶ πολλὰ σφάλλεται. atque ita πολλὰ pro πολλάκις occurrit *lib.* V. *de Nat. Anim.* *cap.* 29. & *lib.* XIII. *cap.* 5.

5 Τοῖς πυῤῥιχισταῖς] Pyrricham fuisse ἐνόπλιον ὄρχησιν, *armatorum* Juvenum *saltationem*, res est notissima vel ex Suetonio & ejus Interpretibus. Præparabant se hoc ludicro exercitio ad impetus & motus bellicos, ἐπὶ τὰ στρατιωτικὰ, ut loquitnr Strabo *lib.* X. *p.* 467. Vide de hac saltatione ex Veteribus Platonem *de Legibus lib.* VII. *pag.* 815. Dionys. Halic. *lib.* VII. *p. m.* 476. Athenæum XIV. *p.* 629. 630. Fiebat autem ad *cantica*, μέλη, seu κατὰ τῆς ᾠδῆς, ut loquitur Athen. vel ἐν προκελευσματικοῖς, ὡς τὰ πολλὰ, ῥυθμοῖς, ut Dionys. Halic. Erat porro ὄρχησις ποιήσεως λυρικῆς, ut diserte iterum Athen. Hinc jam πυῤῥίχη etiam pro ipso cantico ad talem saltatio-

nem

το ϛρατηγεῖν, πιϛεύσαντες, ὅτι τῶν πολεμικῶν ἔργων ἡγήσεται 7 καλῶς, καὶ εἰς δέον, ὅπου μὴ ἀπᾴδοντα τοῖς ἐνοπλίοις ἀνδράσιν εἰργάσατο τὰ ἐν τῷ δράματι μέλη τε, καὶ ποιήματα.

ducem eligerent, arbitrantes, eum bellicis rebus pulchre & utiliter præfuturum, quandoquidem à viris armatis non abhorrentia cantica & poëmata dramatis illius fecerat.

ΚΕΦ. CAP.

nem facto ponitur. Athen. Τακτέον δ' ἐπὶ τῆς πυῤῥίχης τὰ κάλλιϛα μέλη, καὶ τοὺς ὀρθίους ῥυθμοὺς, *in pyrricham conferre quis debet suavissimas cantilenas & erectos rythmos.* Sed & hinc Poëtæ dicuntur *fecisse Pyrrichas.* Aristoph. βατράχ. *Actu* I. *Sc.* 2. τὴν πυῤῥίχην τὶς ἔμαθε τὴν Κινησίου. Ubi Schol. Κινησίας διθυραμβοποιὸς, ὃς ἐποιήσατο Πυῤῥίχην. Quin etiam de *Phrynicho Tragico* idem Schol. *p.* 536. Ἐποίησε δὲ καὶ Πυῤῥίχας. Quapropter, Eum hic dici μέλη Πυῤῥιχικὰ seu τοῖς Πυῤῥιχιϛαῖς ἐπιτήδεια fecisse, nihil mirum, quum passim in iisdem Scholiis etiam laudetur hoc nomine, quod fuerit ποιητὴς ἡδὺς ἐν τοῖς Μέλεσι *pag.* 576. Idem traditur *pag.* 273. & additur fecisse eum Μέλη κιθαρῳδικά. Neque obstat, quod dicatur ἔν τινι τραγῳδίᾳ fecisse, atque adeo in *scenam* induxisse, ἐπιτήδεια τοῖς Πυῤῥιχιϛαῖς Μέλη. Nempe frequentissimus fuit usus Chororum in antiquissimis Tragœdiis immo & Comœdiis. Chori autem erant Pyrrichicis cantibus & motibus idonei. Hinc Athenæus *lib.* I. *cap.* 19. *init.* antiquos Poetas, Thespin, Pratinam, Cratinum, Phrynichum, appellatos Ὀρχηϛικοὺς, saltatorios, quia Fabulas suas referebant ad saltationem Chori, τὰ δράματα ἑαυτῶν ἀναφέρειν εἰς ὄρχησιν τοῦ χοροῦ Sed & alia Phrynichus fecit nova primus pro ea libertate, qua semper homines in rerum nondum in certam formam redactarum initiis utuntur. Sic πρῶτος εἰσήγαγε γυναικεῖον πρόσωπον ἐν τῇ σκηνῇ, *primus personam fœminæ induxit in scenam: Primus* etiam *invenit* & adhibuit *tetrametrum* carmen. Vide Scholiast. *pag.* 776. Quid mirum ergo, etiam choros alicujus Tragœdiæ accommodasse eum ad *Pyrricham*? Ita certe Comicus Phrynichus induxisse dicitur *p.* 245. Κινουμένους τοὺς χοροὺς καὶ παλαίοντας, *Choros se multum moventes, & Luctantes.* Qui quam parum absint à Pyrrichis, nemo non videt. PERIZ.

6 Ἔν τινι τραγῳδίᾳ] Atqui Suidas eum facit Poëtam comicum. Historiam proditam ab alio non memini. *Phrynichum* alias laudat Thucydides passim inter Atheniensium duces. SCHEFF. Phrynichum Tragicum, qui & πυῤῥίχας fecit, in Scholiis *Aristoph. p. m.* 364. legere est. Suidas in *voce* παλαίσμασι ex Aristophane in *Ranis* notavit, Φρυνίχου παλαίσματα, *Phrynichi luctationes.* Nam Phrynichus in tragico quodam Dramate, quod inscribebatur *Antæus*, περὶ παλαισμάτων prolixior fuerat, vel χοροὺς κινουμένους, καὶ παλαίοντας, *Choros dederat se moventes luctantesque*, ut idem *Scholiastes* notat. Quibus rebus fortè capti Athenienses, Phrynichum æquè aciem ac chorum struere posse persuasi, Ducem sibi illum legerunt. Verum enim verò ϛρατηγοῦντος αὐτοῦ ἠτιμήθησαν Ἀθηναῖοι, καὶ πολλοὶ αὐτῶν προσεκρούσθησαν ὡς προδόντι τὸν πόλεμον. Aliud scilicet erat, mimica belli simulachra in theatro spectatoribus repræsentare, aliud decretoriis armis hostem lacessere non comicum, sed verum. confer *notas ad lib.* IV. *cap.* 7. KUHN.

7 Καλῶς καὶ εἰς δέον] MSS. B. & C. ὡς δέον. SCHEFF.

Καλῶς καὶ εἰς δέον] Sic recte Sluisk. At Lugd. æque ac Parisienses B. & C. καλῶς ὡς δέον. Sed male. Amavit enim Noster locutionem istam. Sic II. 37. Νόμοι κάλλιϛα καὶ εἰς δέον ἔοικε νοσῆσαι, h. e. *utiliter sibi.* VIII. I. οὐ μὴν εἰς δέον ἀπήντησεν αὐτῷ ἡ σπουδὴ, *non utiliter ipsi cessit hoc studium.* PERIZ.

ΚΕΦ. θ'. | CAP. IX.

Περὶ ἔρωτος. | De Amore.

1 Ἐρῶντι ἀνδρί † τις οὐκ ἐρῶν ὅπλοις, ἐπειγούσης τῆς μάχης, καὶ συνάγον-

† ἕτερος οὐκ ἐρῶν.

Cum amatore haud facile quis, qui ipse non amet, quum pugna

1 Ἐρῶντι ἀνδρὶ &c.] Locus corruptus ab interpunctione, & transpositione sic legi debet. ἐρῶντι ἀνδρὶ τίς, οὐκ ἐρῶν ὅπλοις, ἐπειγούσης τῆς μάχης, καὶ συνάγοντος τοῦ πολέμου, συμμίξειεν ἄν; & ita in MS. Cod. Vulteii legebatur, ut ex ejus versione clarum est. FABER.

Ἐρῶντι ἀνδρί] Respicit Cretensium & Thebanorum consuetudinem, qui in acie amantes conjungebant, ut mutuo aspectu ad fortitudinem incitarentur: Consule Polyænum *lib.* II. *p. m.* 125. qui Gorgiam authorem inventi hujus faciet. Athenæus *lib.* XIII. *Quam apud Thebanos sacram cohortem vocant, ex iis constat, qui amant & amantur. In eorum virtute atque fortitudine Dei profecto Majestas elucescit, cum decoram ii mortem turpi ac probrosæ vitæ anteponant.* Adde Plutarchi *Amatorium*, ubi accuratè de hoc argumento agit. Porrò pro ἀνδρὶ τις Gesn. legit, ἕτερος οὐκ ἐρῶν. Faber sic constituit omnia, ἐρῶντι ἀνδρὶ τίς οὐκ ἐρῶν, ὅπλοις ἐπειγούσης τῆς μάχης, καὶ συνάγοντος τοῦ πολέμου, συμμίξειεν ἄν; in MSS. B. & C. legitur ὅπλων, cum retineantur cætera vulgatæ. SCHEFF. Turbas hic dedit τὸ οὐκ, ex præcedentibus malè inculcatum, nisi quis malit τὸ οὐκ Attico more abundare. utrum velit, penes lectorem optio esto. Cæterum, cum noster hoc caput scriberet, in animo habuit ἱερὸν λόχον Θηβαίων, *sacram cohortem Thebanorum*, quæ ex amantibus amatisque collecta trecentis, victoriam Leuctricam Lacedæmoniis sua virtute extorsit. Max. Tyr. *dissert.* 8. ὅπλα δοὺς Ἐπαμινώνδας τοῖς ἐρασταῖς καὶ τοῖς ἐρωμένοις συνέταξε λόχον ἱερὸν τοῦ ἔρωτος, δεινὸν καὶ ἄμαχον καὶ συνασπίζοντα ἀκριβῶς καὶ ἄρρηκτον &c. *Epaminondas amatoribus ipsorumque deliciis arma dedit, cohortemque Amori sacram instruxit, quæ strenua & insuperabilis, clypeisque arctissime consertis invictum robur hosti irrumpenti objecit.* Plutarchus in *Pelopida. Gorgidam primum*, inquit, *hanc delectum manum* (ut Corn. Nep. vocat in *Epam.*) *conflasse, eamque in Cadmæa, Thebanorum arce publico stipendio habitam. Alii autem volunt ex mutuo se amantibus constare cohortem illam, & Pammenis jocus memoratur, quo Homeri Nestorem Tacticæ peritum negabat, quod jussisset Græcos in acie consistere* κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας, *secundum nationes & tribus, ut quælibet natio suæ nationi, & tribus tribui suppetias ferrent, cum potius amantem ad latus amati collocare debuisset. Tribules enim se invicem non magno prosequuntur affectu: quod vero agmen ex iis, qui amant & amantur, compositum est, id sanè immobiles habet cuneos, nulloque perrumpitur hostium impetu. Amantes enim suas delicias toto pectore complexi, amatique pudoris & obsequii vicem Amatoribus reddentes, mutuas sibi invicem operas præstant, imminente periculo, alterque pro salute alterius sese morti offerre non dubitat. Hoc animo ille, quem hostis humi prostratum jugulare volebat, precatus est, in adversum pectus gladium sibi adigeret, ne, si amores sui se jacentem aversoque vulnere cæsum viderent, pudore suffunderentur. Fertur etiam Iolaus Herculi fuisse in deliciis, eoque nomine omnium ejus certaminum socius ab Herculis semper stetisse partibus. Quapropter Aristoteles suo adhuc tempore morem durasse ait, ut ad sepulchrum Iolai amatoria fœdera coirent. Ea itaque ratione illam cohortem sacram dixeris, qua Plato amatorem vocat* ἔνθεον φίλον, *amicum divino instinctu plenum: Mansit etiam cohors laudata bello invicta usque ad prælium Chæronense, in quo ad internecionem cæsa est, trecentis corporibus uno in loco coacervatis & ipso hoste, re cognita, illachrymante, qui etiam dixit:* ἀπόλοιντο

γοντος τοῦ πολέμου, οὐκ ἂν [2] συμμίξειεν. Ὁ γὰρ ἀνέραστος φεύγει καὶ ἀποδιδράσκει τὸν ἐρωτικὸν, ἅτε βέβηλος καὶ ἀτέλεστος τῷ θεῷ, καὶ τοσοῦτον ἀνδρεῖος, ὅσον αὐτῷ καὶ ἡ ψυχὴ χωρεῖ, καὶ τὸ σῶμα ῥώμης ἔχει. Δέδοικε δὲ τὸν ἕτερον, ἅτε [3] ἐκ θεοῦ κατόχως ἐνθουσιῶντα, [4] καὶ οὐ, μὰ Δία, τοῦτο τὸ κοι-

gna urget, & prælium committitur, armis congredietur. Nam expers amoris fugit amatorem, & se subducit, tanquam profanus, nec initiatus Deo, tantumque fortis, quantum ei & animus patet, & corpus roboris habet. Metuit autem illum alterum, quasi percitum furore, ut solent Deo pleni, &

λοιντο κακῶς, εἰ τούτους τι ποιεῖν ἢ πάσχειν αἰσχρὸν ὑποτοοῦντες. *male pereant, qui hos turpia pati & facere, suspicantur.* vide & sequentia, ut quæ apprime ad illustrandum Ælianum facere videntur. adde Nostrum *Histor. Anim. lib.* IV. *cap.* I. Cæterum hanc amatoriam aciem damnare videtur Socrates in *Symposio* Xenophontis. Cum enim Pausanias, cui Agathon Poëta in deliciis erat, intemperantius amantium causam sibi defendendam suscepisset, dicens, ὡς καὶ στράτευμα ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο ἐκ παιδικῶν καὶ ἐραστῶν· τούτους γὰρ ἂν ἔφη οἴεσθαι μάλιστα ἂν αἰδεῖσθαι ἀλλήλους ἀπολιπεῖν, *quod etiam exercitus ex amantibus eorumque deliciis coadunatus, validissimus sit. illos enim suâ sententiâ maxime pudore mutuo attineri, ne se invicem deserant:* respondit *Socrates, mirum esse, si illi à turpi aliquo facinore præ verecundia se abstineant, qui de reprehensionibus securi impudentiæ erga se mutuæ insuefacti sunt.* Athenæus autem dubitat, annon hæc verba Pausaniæ ipse commentus sit Xenophon *l.* V. *Deipnos. p.* 216. KUHN.

Ἐρῶντι ἀνδρί τις οὐκ ἐρῶν &c.] Nescio qui ita adhæserint ad hunc locum tot Interpretes. Gesnerus voluit, ἕτερος οὐκ ἐρῶν: Faber in extremo κόμματος pro οὐκ ἂν συμμίξειε legit συμμίξειεν ἂν, expuncto οὐκ. Kuhnius quoque illud οὐκ *ex præcedentibus male inculcatum turbas hic dedisse* ait. Ego vero nihil hic à Codicibus MStis, nisi forte in Accentibus, sed à Vultejo maxime peccatum censeo, dum præter omnem rationem & rerum nexum per Interrogationem hæc reddit, & Posterioris οὐκ habuit rationem nullam. Eum secuti sunt Editores postremi, quum debuissent auscultare Gesnero, qui primus in margine monuit, *Melius sine Interrogatione* hæc accipi, id quod & Tornæsianarum margines præferunt. Et sane sensus ita est planissimus, ac longe melius cohæret cum sequentibus. Neque tamen opus, ut pro τις legamus ἕτερος, quod maluisse videtur, sed sine causâ, Gesnerus. Accipiendum enim illud τις indefinite, ut significet *aliquis,* quomodo passim sumitur etiam in hac constructione. Vide Vigerum *Cap.* III. *Sect.* II. *Reg.* 13. Neque offendere quem debet, quod præmittitur illud τις suo Nomini. Id enim frequens Græcis. Max. Tyr. *Diss.* 9. Καί τις ἰδὼν τῶν ἀπείρων τῆς τέχνης οἰήσεται. *Diss.* 10. Ἐγὼ μὲν οἶμαι καὶ εὔξασθαί τινα νῦν ἔχοντα. *Diss.* 26. Ἀποκρίνη μοι, πότερον ἡγῇ, τι εἶναι δαιμόνιον γένος, ἢ μή. Vide & supra Me *ad* I. 4. PERIZ.

2 Συμμίξειεν;] Melius sine interrogatione GESNER.

3 Ἐκ θεοῦ κατόχως ἐνθουσιῶντα] Cuperus *lib.* III. *Observ.* legit κάτοχον. SCHEFF. Frustra hic est, qui sano loco medicam manum admoverit. Pollux *lib.* I. *cap.* 1. ἐνθέως, ἐπιπνόως, κατόχως. Nec causam dixit Cuperus, cur ἐνθουσιᾶσθαι & κατόχως jungi nequeant. mihi quidem est τὸ ἐνθουσιᾶσθαι κατόχως, *insanire & ferri lymphaticum, more eorum, qui numine aliquo afflati sunt,* ἐκ θείας ἐπιπνοίας ἐνθουσιῶν, eodem fere modo inquit in *Severo*, Dionis *epitomator* quæ enim differentia inter κατόχως & ἐκ θείας ἐπιπνοίας? Videtur autem Noster, τὸ κατόχως ἐνθουσιᾶν junxisse eodem fere pleonasmo, quo Galenus *lib.* I. περὶ κρισίμων ἡμερῶν jungit τὸ, ἐξόχως ὑπεροχή. ἔστι δὲ inquit ὅτε καὶ κατ' ἐξόχως ὑπεροχὴν ἕνια τὴν τοῦ γένους ὅλου προσηγορίαν σφετερίζεται, *est vero, ubi etiam quædam per excellentem virtutem, qua supereminent alios, totius generis nomen sibi vindicant.* KUHN.

4 Καὶ οὐ, μὰ Δία, τοῦτο &c.] Vertitur, *& non solum à Marte, quod quidem commune est, verum etiam ab Amore concitatum.* Sed valde per-

κοινὸν, ἐξ Ἄρεος, ἀλλ' ἐξ Ἔρωτος, μανέντα. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἑτέρου τῶν θεῶν κατειλημμένοι, ὧν ἕνα 5 φησὶν Ὅμηρος ὅμοια τῷ Ἄρει μαίνεσθαι, 6 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐξ ἑνὸς περιειλημμένοι δαίμονος εὖ καὶ καλῶς ἀγωνίζονται τοσοῦτον, 7 ὅσον ἐνθουσιᾶν αὐτοὺς ἅπαξ. Οἱ δὲ 8 Ἔρωτος βάκχοι πολεμοῦντες, καὶ ὑπὸ τῆς Ἄρεως ὁρμῆς, καὶ ὑπὸ τῆς Ἔρωτος ἐκκαύσεως, διπλῆν τὴν λατρείαν ὑπομένοντες, εἰκότως, 9 κατὰ τὴν Κρητῶν ἔννοιαν, καὶ

& non, per Jovem, secundum commune illud dictum, *ex Marte*, verum ex Amore, furentem. Nam qui *solum* ab altero horum Deorum sunt capti, quorum Unum perinde ac Martem Homerus dicit insanire, illi vero ab uno occupati Deo recte beneque pugnant tantum, quanti est eos ab uno agitari numine. Amoris vero mystæ pugnantes, & Martis impetu, & Amoris ardore duplicem sustinentes cultum, non mirum, ex sententia Cretensium, si dupliciter quoque bene rem

perperam: itaque aliter hæc versa dedimus. Nempe vulgata erat locutio, ἐξ Ἄρεος μανεὶς; Sic II. 44. Καὶ εἴποις ἂν αὐτὸν ἐνθουσιᾶν, ὥσπερ ἐξ Ἄρεος μανέντα. Hinc jam composita voce Ἀρειμάνιος. Eustath. *ad Il.* Z. *p. m.* 484. Τοὺς κατὰ μάχην ἐναγωνίους φαμέν. Vide & Etymol. Magnum. Hoc ergo est τοῦτο τὸ κοινὸν, non tam in re ipsa, quam in sermone publico situm. Solent enim ita, vel eâ Syntaxi, citari publica & communia, aut etiam propria quorundam dicta. Max. Tyr. *Diss.* 10. Ἐὰν δὲ ἐπιτρέψῃς τῇ ψυχῇ φέρεσθαι, Αὐτὸ ἐκεῖνο, κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν εἰκόνα, ἵππον ἀνῆκας ἀδηφάγον διὰ πεδίου κροαίνειν. Vide & *supra ad* I. 30. & II. 29. Recte autem in proximis superioribus illud κατόχως ἐνθουσιῶντα defendit Kuhnius. Conveniunt enim hæc duo pulcherrime in unam significationem, eamque ita intendunt. Lucian. *adv. Indoctum.* *p.* 549. ᾤετο ἔνθεος εἶναι, καὶ κάτοχος ἐκ τοῦ πυξίου. PERIZ.

5. Φησὶν Ὅμηρος] Videtur in animo habuisse locum. qui extat *Iliad.* VIII. ubi Poëta de Hectore, μαίνετο δ' ὡς ὅτ' Ἄρης ἐγχέσπαλος. KUHN.

6 Ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν &c.] Lugd. ἀλλ' ἐκεῖνοί γε. Quod verius crediderim, quia sic solet Ælianus. I. 28. ἀλλὰ τοῦτόν γε. *cap.* 32. ἀλλ' οὗτός γε. II. 10. ἀλλὰ τοῦτόν γε. Et sic *alibi*. PERIZ.

7 Ὅσον ἐνθουσιᾶν αὐτοὺς ἅπαξ] Et hoc minus recte vertebatur, *quantum animis potest semel unum per se numen suppeditare.* Rectius ita hæc accipies: *pugnant in tantum bene, quantum est*, seu *quantum valet*, *agitari eos uno unius Dei spiritu* vel *œstro.* Ὅσον ἐνθουσιᾶν dicitur ἐλλειπτικῶς pro ὅσον ἐστὶ ἐνθ., sic *cap.* 23. Τοσοῦτον ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἔζησεν, ὅσον ἀναστὰς χρηματίσαι τοῖς ἡγεμόσι ὑπὲρ τῆς αὔριον πορείας. Sic *alibi* sæpius. Et similiter οἷον. Vide *supra* II. 44. IDEM.

8 Ἔρωτος βάκχοι] Suidas, βάκχος, οὕτως οὐ μόνον τὸν Διόνυσον ἐκάλουν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τὰ ὄργια τελοῦντας. Ita ergo dicebantur, qui operabantur Bacchi sacris, dein etiam aliorum Deorum, & eorum maxime, qui suos cultores furore quodam agitabant. Hinc Hesych. generatim, βακχεύει, μαίνεται, τραγῳδεῖ. Et Βακχεία, μανία. Athen. XIII. *p.* 560. ἐν ᾧ (πολέμῳ) τὴν μὲν βακχικώτερον μετὰ τυμπάνων προελθεῖν, *in quo bello illam* (Olympiadem, Alexandri M. matrem) *prodiisse furiosius cum tympanis*, quæ insuper Baccho & Bacchis congrua. Ad furorem Poëticum à Musis immissum transtulit Plato in *Phædro* *p.* 245. Ἀπὸ μουσῶν κατοχή τις καὶ μανία ἐγείρουσα καὶ ἐκβακχεύουσα κατά τε ᾠδὰς, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ποίησιν. Vide & Cuperum *Observ.* III. 12. IDEM.

9 Κατὰ τὴν Κρητῶν ἔννοιαν] Non sine causa *Cretensium* hic *sententiam* vel instituta memorat, quoniam illi, & eorum, pene dixerim, Discipuli, Lacones solebant *ante pugnam sacra facere Amori*, ut ita sui Milites à duobus Diis, Marte & Amore, quasi incensi & inflammati, tanto fortius pugnarent. Hinc Athe-

καὶ κατορθοῦσι διπλᾶ. Οὐκοῦν τῷ ἐξ Ἄρεως καὶ Ἔρωτος φονῶντι, αἰτιάσαιτο ἄν τις, εἰ μὴ ὑπομένοι ὁπλίτης ἀνταγωνίσασθαι, ὑφ' ἑνὶ τεταγμένος θεῷ, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τοῖς δύο.

rem gerant. Non igitur quiſquam reprehendet, ſi armatus aliquis ſub uno militans deo, non autem ſub duobus, cum illo, qui à Marte ſimul & Amore actus cædem ſpirat, congredi non audeat.

ΚΕΦ.

CAP.

Athenæus *lib.* XIII. *p.* 561. præter illam adeo celebrem *Thebanorum Sacram Cohortem*, quæ conſtabat ἐξ ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων, illorum quoque mores hanc in partem ita refert. Λακεδαιμόνιοι πρὸ τῶν παρατάξεων Ἔρωτι προθύονται, ὡς ἐν τῇ τῶν παρατατομένων φιλίᾳ κειμένης τῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης. Καὶ Κρῆτες δὲ ἐν ταῖς παρατάξεσι τοὺς καλλίστους τῶν πολιτῶν κοσμήσαντες διὰ τούτων θύουσι τῷ Ἔρωτι, ὡς Σωσικράτης ἱστορεῖ. *Lacedæmonii antequam acies inſtruant, Amori prius ſacra faciunt, quippe quum in mutua eorum, qui juxta ſe invicem locantur, benevolentia ſita ſit ſalus & victoria. Sed & Cretenſes in acie ordinanda pulcherrimos civium ornant ac per eos ſacra faciunt Amori, ut tradit Soſicrates.* Quin tota Reſp. Cretenſium, ac puerorum educatio apud eos, bellum ſpectabat & arma. Ariſtot. *Polit.* VII. 2. Ἐν Λακεδαίμονι καὶ Κρήτῃ πρὸς τοὺς πολέμους συντέτακται σχεδὸν ἥτε παιδεία, καὶ τὸ τῶν νόμων πλῆθος. Eam in rem Cretenſes invenerunt, primi *Pæanas*, & *vehementiſſimos rythmos*, qui inde *Cretici* dicuntur. Sed maxime eo pertinet tota Amorum Puerilium apud ipſos ratio, quorum erat ἴδιον αὐτοῖς νόμιμον. Amator enim *palam rapiebat* puerum, οὐ τῷ κάλλει διαφέροντα, ἀλλὰ τῇ ἀνδρείᾳ, *non fortitudine præſtantem*, eumque in venationem ſecum abducebat, & στολῇ πολεμικῇ donabat. Qui autem ita rapti erant & amabantur, dicebantur proprie παρασταθέντες, vel quod Amatores iſti ſemper eos penes ſe habebant & curabant, vel forte, quod in Acie ipſa juxta ſe poſitos haberent. Denique turpe iſtic erat pueris, maxime nobilibus & formoſis, ἐραστῶν μὴ τυχεῖν, *amatores non invenire*, ut qui *propter indolem ingenii* tam infelices eſſe crederentur. Vide omnino Strabonem *lib.* X. *p.* 483. 484. & Heraclidem *de Politiis*, qui addit *Amorem hunc Puerilem à Cretenſibus primo ortum*. De ipſo autem hoc apud reliquos Græcos honeſto, & utili in publicum, puerorum amore, vide Platonis *Sympoſion* & *Phædrum*, Plutarchi ἐρωτικὸν, Maximi Tyrii *Diſſertationes* 8. 9. 10. 11. Athenæum *lib.* XIII. De ejus vero utilitate in præliis & bellis, præter laudatos à Kuhnio, Vide Platon. in *Sympoſio p.* 178. 179. & Plut. Ἐρωτ. *p.* 760. 761. ubi illuſtre refert exemplum Cleomachi Theſſali, pugnantis fortiſſime in conſpectu pueri ſui, qui ea gratia intererat prælio. Simile Cretenſis hominis exemplum refert noſter *Hiſt. Anim.* IV. I. Nec abſcedunt longe Heroica *Equitum*, ut dicebantur, ſuperioribus ſeculis inter Chriſtianos, & maxime Hiſpanos, facinora ſtudioſiſſime bellicam gloriam aucupantium, ut ſe commendarent illuſtribus Matronis vel Virginibus, quas amabant. Sæpe enim deligebant & illi Feminam, quam hoc maxime modo publicis in Bellis colerent, pro qua etiam ipſa, ſi uſus veniret, depugnarent, immo & cujus cauſam & fortunam, ſi quæ eſſet afflicta, tuendam ſuſciperent. Ita Angliæ Reginam Eduardi II. uxorem in Angliam reduxit, tanquam peculiaris ejus Eques, Hollandiæ & Hann. Comitis Frater, bellumque pro ea contra Maritum & Spenſerios pro virili geſſit. Vide Mezeræum An. 1326. Sed hos Heroas vel Equites lepida ſatis *Quixotii* fabula luſit publice & exploſit Michaël Cervantius. PERIZ.

ΚΕΦ. ι.

Περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι ἐραστῶν καὶ ἐρωμένων.

Περὶ τῶν ἐν Λακεδαίμονι Ἐφόρων [1] πολλὰ μὲν εἰπεῖν καὶ ἄλλα καλὰ ἔχω, ἃ δ' οὖν προῄρημαι, νῦν ἐρῶ ταῦτα. Ὅτε τις τῶν παρ' αὐτοῖς καλῶν, [2] πλούσιον ἐραστὴν † εἵλετο τοῦ χρηστοῦ πένητος, ἐπέβαλλον αὐτῷ χρήματα, κολάζοντες, ὡς ἔοικε, τὴν φιλοχρηματίαν τῇ τῶν χρημάτων ζημίᾳ. Ἄλλον δέ τινα ἄνδρα καλὸν κἀγαθὸν οὐδενὸς ἐρῶντα [3] τῶν καλῶς

† προείλετο.

CAP. X.

De Lacedæmoniorum amatoribus & amatis.

De Lacedæmoniorum Ephoris multa quidem & alia habeo præclara, quæ dicam, nunc vero ea dicam *tantum*, quæ propoſueram. Quum quidam apud eos forma præſtans, amatori honeſto, ſed pauperi, divitem prætuliſſet, irrogarunt illi pecuniariam mulctam, plectentes, ut apparet, pecuniarum cupiditatem pecuniæ damno. Alium vero quendam honeſtum ac bonum virum, qui neminem amabat ex iis, qui bono ingenio præ-

1 Πολλὰ μὲν εἰπεῖν καὶ ἄλλα καλὰ ἔχω] Leve eſt, ſed verbo tamen monendum: in Lugd. alio hæc ordine legi, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα εἰπεῖν καλὰ ἔχω; quod mihi videtur paulo concinnius. Sic II. 44. PERIZ.

2 Πλούσιον ἐραστὴν εἵλετο] Simplex εἵλετο loco προείλετο. Suidas etiam εἱλόμην explicat προέκρινα, ἠθέλησα. KUHN. Non ignoro frequentes eſſe Græcis Ellipſeis etiam in Comparatione. Sed tamen heic duriſſima foret, ſi Genitivus iſte ſtatuatur regi à Præpoſitione, neque ſeparatim expreſſa, neque cum Verbo compoſita, quum ſæpe etiam ſine tali Comparationis Ellipſi Verbo ἑλέσθαι Genitivus jungatur. Heſ. ἔργ. 364. ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι: *bonum eſt præſentibus uti.* Suidas quidem εἱλόμην exp. προέκρινα, ἠθέλησα. Sed hoc ita intelligendum eſt, ut dicat hoc vel illud ex duobus vel pluribus potiſſimum ſumere. At ut in dicta Conſtructione eo ſenſu reperiatur uſquam, id vero vix putem. Quapropter minime rejiculum videtur, quod maluit Geſnerus & Schefferus, Faber etiam in textum recepit, προείλετο. Sic XIV. 10. Προείλοντο τοῦ Φωκίωνος Ἀθηναῖοι τὸν Δημάδην. PERIZ.

3 Τῶν οὐ καλῶς πεφυκότων] Priores duas voculas omiſit Sluisk. ſed exhibet Lugd. Ego vero locum hunc adeo vitii ſuſpectum, ſi animum attendamus, miror advertiſſe neminem: certe vix dubito ſcripſiſſe Ælianum contrario plane ſenſu, vel τῶν καλῶς πεφ. vel potius τῶν εὖ καὶ καλῶς πεφυκότων. Facile enim potuit illud καὶ excidiſſe, & ſic nihil magis oportunum fuit librariis, quam εὖ mutare in οὐ. Amat autem Noſter hanc phraſin εὖ καὶ καλῶς quam maxime. Sic II. 6. III. 9. & 25. IV. 5. VI. 2. &c. Cæterum εὖ καὶ καλῶς πεφυκότες ſunt *bono ingenio præditi, animi & corporis dotibus ab natura pulchre inſtructi.* Sic εὖ πεφυκὼς πρὸς τὰ δίκαια, Dionyſ. Halic. *lib.* VIII. Et propius huic locutioni, *lib.* III. Μηδενὸς τῶν ἄριστα πεφυκότων χείρονες. Et maxime Noſter *Hiſt. Anim.* IV. 1. de tali adoleſcentulo Cretenſi, qui amabatur ab alio, εὐγενὲς μειράκιον, καὶ τὴν ψυχὴν ἀνδρεῖον, καὶ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν μαθημάτων πεφυκὸς εὖ καὶ καλῶς, *nobilis adoleſcens, & animo fortis, & ad optimas diſciplinas ab natura bene factus.* Jam vero tales pueri, ita εὖ πεφυκότες, ſeligebantur maxime, inprimis apud Lacedæmonios & Cretenſes,

λῶς πεφυκότων, καὶ τοῦτον ἐζημίωσαν, ὅτι χρηστὸς ὢν οὐδενὸς ἤρα. Δῆλον γὰρ, ὡς ὅμοιον ἂν ἑαυτῷ κἀκεῖνον ἀπέφηνεν, ἴσως δ' ἂν καὶ ἄλλον. Δεινὴ γὰρ ἡ τῶν ἐραστῶν πρὸς τὰ παιδικὰ εὔνοια ἀρετὰς ἐνεργάσασθαι, ὅταν αὐτοὶ σεμνοὶ ὦσιν. Ἐπεί τοι Λακωνικὸς [4] καὶ οὗτος νόμος, [5] ὅταν ἁμάρτῃ μειράκιον τῇ μὲν ἀφελείᾳ τοῦ τρόπου, καὶ τῷ νεαρῷ τῆς ἡλικίας συγγινώσκουσι· τὸν δὲ ἐραστὴν ὑπὲρ αὐτοῦ κολάζουσιν, ἐπιγνώμονας αὐτοὺς καὶ ἐξεταστὰς, ὧν ἐκεῖνοι πράττουσι, κελεύοντες εἶναι.

præditi essent, etiam illum mulctarunt: quod quum bonus esset, neminem amaret. Certum quippe, quod similem sui esset illum quoque redditurus, forsitan etiam alium. Nam amatorum benevolentia erga pueros plurimum valet ad virtutem in iis excitandam, si modo ipsi sint venerabiles. Est deinde vero & hæc Laconica lex: si quis adolescens peccasset, ignoscebant morum simplicitati & ætati teneræ: amatorem vero pro eo puniebant, jubentes, arbitros esse eos & inspectores omnium, quæ isti facerent.

ΚΕΦ.

CAP.

ad amandum, quia his amoribus id unice quærebatur, ut Viri pueros in omnem formarent virtutem, seu ut Plutarchus in *Lycurgo* ait *pag.* 51. Ὅπως ἄριστον ἀπεργάσαιντο τὸν ἐρώμενον. Unde Plato in *Symposio pag.* 178. Οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔχω εἰπεῖν, ὅ, τι μεῖζόν ἐστιν ἀγαθὸν εὐθὺς νέῳ ὄντι, ἢ ἐραστὴς χρηστὸς, *nihil habeo, quod majus dicam esse bonum adolescentulo, quam si statim accipiat bonum amatorem.* Hæc ergo tam diligens & assidua amantium cura magis spectabat animi indolem, quam corporis formam. Diserte Plut. in *Lacon. Institutis*, ἐρᾷν τῶν τὴν ψυχὴν σπουδαίων παίδων ἐφίετο· τὸ δὲ πλησιάζειν αἰσχρὸν νενόμιστο, ὡς τοῦ σώματος ἐρῶντας, ἀλλ' οὐ τῆς ψυχῆς. Vides, Lector, potissimum amari τοὺς τὴν ψυχὴν σπουδαίους, & ut idem in Ἐρωτικῷ ait ἀξίους τῆς ἐπιμελείας. h. e. τοὺς εὖ καὶ καλῶς πεφυκότας. Mens itaque Æliani hæc est, Laconem qui sit Vir bonus, debuisse ex pueris præclara indole præditis aliquem eligere, quem amaret, quia sine dubio talem puerum istoc amoris studio & cultu sibi redditurus erat similem, h. e. χρηστὸν, *bonum & utilem patriæ.* Confirmatur hæc interpretatio ex eo vel maxime, quod additur, ἴσως δὲ καὶ ἄλλον, h. e. *forte & alium*, minus scilicet probo ac felici ingenio præditum. Quod tamen quia difficilius erat, idcirco illud quidem quasi certum affirmatur, hoc vero per τὸ Ἴσως relinquitur incertum. At in vulgata Lectione quis erit quæso iste ἄλλος, qui non ita facile ad frugem perduci possit, quam quidem illi, qui sunt οὐ καλῶς πεφυκότες, *deteriores*, ut vertitur, seu *quos sinistra in lucem natura extulit*, ut ait Phædrus. PERIZ. Avus noster in privatis scholis quoque legendum monuit εὖ καὶ καλῶς πεφυκότων. Particulam vero negantem ignorat Mediceus, cujus jussu illam induxi.

4 Καὶ οὗτος νόμος] De lege nihil adhuc habeo compertum. Exemplum refert Plutarchus in *Lycurgo*, ac forsan abusive legem noster posuit pro consuetudine. SCHEFF.

5 Ὅταν ἁμάρτῃ μειράκιον &c.] Plutarch. in *Lycurgo pag.* 51. ἐκοινώνουν δὲ οἱ ἐρασταὶ τοῖς παισὶ τῆς δόξης ἐπ' ἀμφότερα, h. e. *Existimationis, quam pueri de se concitant, sive bonæ, sive malæ, participes sunt Amatores*, ut ita in eos redundet vel decus vel dedecus puerorum. Fuit ergo hoc Laconica inter instituta, idque probat exemplo Amatoris puniti ob id, quod puer in pugnando aliquid minus decorum aut generosum dixerat. PERIZ.

ΚΕΦ. ιά.

Περὶ ψυχῆς.

Οἱ [1] Περιπατητικοί φασι, μεθ' ἡμέραν [2] θητεύουσαν τὴν ψυχὴν τῷ σώματι περιπλέκεσθαι, καὶ μὴ δύνασθαι καθαρῶς τὴν ἀλήθειαν θεωρεῖν· [3] νύκτωρ δὲ διαλυθεῖσαν τῆς περὶ τοῦτο λειτουργίας, καὶ [4] σφαιρωθεῖ-

CAP. XI.

De anima.

Peripatetici dicunt, animam interdiu servientem corpori quaquaversus implicari, neque pure veritatem perspicere posse: noctu vero liberatam ab illius ministerio, & veluti in globum, in loco, qui est circa thoracem,

1 Περιπατητικοί] Aristoteles *lib.* περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς *cap.* 2. Xenophon in oratione Cyri, quæ est *lib.* VIII. *Pæd.* Sed & Plato *lib. Polit.* VII. cujus verba habes latine reddita apud Ciceronem *lib.* I. *de Divin.* SCHEFF. Vid. Philostr. *lib.* II. *de V. A. cap.* 14. KUHN.

2 Θητεύουσαν] Notissimi sunt in Atheniensium Rep. Cives infimi ordinis, qui θῆτες dicebantur, & admittebantur quidem in Concionem & Judicia, Ἐκκλησίαν καὶ Δικαστήρια, sed excludebantur ταῖς Ἀρχαῖς *Magistratibus.* Vide Plutarch. in *Solone.* Erant ergo liberi homines, sed mercenarii, qui suam operam aliis locabant. Hes. ἔργ. 600. inter alia præcipit, θῆτα ἄοικον ποιεῖσθαι, *ut quis sibi quærat mercenarium, qui familiam non habet.* Sic enim illud ἄοικον est accipiendum. Homer. *Il.* Φ. 444. ubi Neptunus de se & Apolline

——— ὅτ' ἀγήνορι Λαομέδοντι
Παρ' Διὸς ἐλθόντες θητεύσαμεν εἰς ἐνιαυτὸν
Μισθῷ ἔπι ῥητῷ. ———

quando superbo Laomedonti ab Jove venientes operam nostram locavimus in annum certa mercede: ubi Eustath. ex *Aristophane Grammatico*, ὅτι θῆτες, οἱ ὄντες ἐλεύθεροι μισθοῦ ὑπουργοῦσιν, ὥστε ταυτὸν ἐστι καθ' ἐκεῖνον, θὴς, καὶ μισθωτός. Adde & Suidam. PERIZ.

3 Νύκτωρ δὲ] Quintus Frat. apud Tullium *ante dicto loco: Cum est somno sevocatus animus a societate & contagione corporis, tum meminit præteritorum, præsentia cernit, futura providet.* SCHEFF.

4 Σφαιρωθεῖσαν] *In se collectam, & rotundatam.* Plinius etiam *lib.* XI. *cap. ult. Somnus*, inquit, *nihil aliud est, quam animi in medium sese recessus.* Porphyrius apud Macrob. *in Somn. Scipionis*, *lib.* I. *cap.* 3. *fin. latet omne verum; hoc tamen anima, cum ab officio corporis somno ejus libera est, interdum aspicit.* Cæterum post ψυχὴν interpunctionem sublatam vellem, ut cohæreret θητεύουσαν cum σώματι, hoc sensu, *anima corpori interdiu subserviens distrahitur*, cui in sequentibus respondet διαλυθῆναι τῆς περὶ τὸ σῶμα λειτουργίας, *solutum esse corporis ministerio.* De hoc animæ famulatu, Theophrasti tale dictum proditur: πολὺ τῷ σώματι τελεῖ ἐνοίκιον ἡ ψυχή. *anima corpori magnam pro habitatione mercedem dependit.* Plut. *de præcept. sanit.* Democriti sententiam de somniis apud eundem VIII. *Symposiac. quæst. ultim.* videre est. scilicet interdiu, ἡνίκα ἀλλοτριοπραγεῖ, περὶ σῶμα σχολάζων, οὐ γινώσκει ἑαυτὸν ὁ νοῦς, καὶ ἡ αἴσθησις περὶ τὰ μερικὰ ἐνειλημμένη οὐκ ἐᾷ τὸν νοῦν ἀποσχολεῖσθαι τοῖς καθόλου, ἀλλ' ἔοικε φλυάρῳ γείτονι, ὁμιλοῦντι πολλὰ καὶ ἐνοχλοῦντι τὸν ἀναγινώσκοντα, *cum alienis occupatur negotiis, non cognoscit se ipsam mens illa, nec sensus rebus particularibus implicitus sinit eam vacare universalibus, sed repræsentat vicinum loquacem, qui multa crepat, legentemque interpellat.* inquit *Alexander Aphrodis.* apud Joh. Philoponum *commentario in lib.* III. *Aristotelis de Anima.* Ammianus Marcell. *lib.* XIV. *solutus corporeis nexibus animus semper vigens motibus indefessis, & cogitationibus subjectus & curis, quæ mortalium solicitant animos, colligit visa nocturna, quas φαντασίας nos appellamus.* Ubi ita Valesius *pag.* 54. *Sanè* hæc

θεῖσαν ἐν τῷ περὶ τὸν θώρακα τόπῳ, μαντικωτέραν γίνεσθαι, ἐξ ὧν τὰ ἐνύπνια.

cem, collectam, magis ad prævidenda futura idoneam esse, unde *existant* insomnia.

hæc opinio fuit Aristotelis, ut docet Sextus *lib.* VIII. *adversus Dogmaticos initio:* ὅταν γὰρ, φησιν, ἐν τῷ ὑπνοῦν καθ' ἑαυτὴν γένηται ἡ ψυχὴ, τότε τὴν ἴδιον ἀπολαβοῦσα φύσιν προμαντεύεταί τε καὶ προαγορεύει τὰ μέλλοντα, i. e. *nam cum in somnis animus liber est ac sui juris, tum propria quasi postliminiò recuperata naturâ præsagit ac prædicit multò ante ventura. Id autem ita explicabat Aristoteles ac Peripatetici, non ut somniandi causa extrinsecus immitteretur à Deo, sed ut in animis nostris quiddam natura inesse diceret, quod eos ita afficeret & moveret. quippe omnem à Deo profectam vaticinationem removebat Aristoteles; ut docet Origines* contra Celsum. *v. Artemidorum in* lib. I. cap. 7. ab iis verbis: θεόπεμπτα δὲ λέγω, οὐχ ὡς Ἀριστοτέλης. *Sic enim emendanda sunt & in* lib. IV. cap. 3. p. 54. 61. *ubi somnia animi opus esse, inde ait apparere, quod sapientibus quidem sapientia &* φιλόλογα, *contraria autem idiotis eveniant.* ex notis Konigianis. KUHN. Locum Artemidori, quem ad Ammianum laudat Valesius, hunc in modum supplet MS. Mediceus: τὰ δὲ περὶ μηδενὸς φροντίζουσιν ἐφιστάμενα καὶ προσαγορεύοντά τι τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν ἢ κακῶν, θεόπεμπτα καλεῖται· οὐχ' ὁμοίως δὲ νῦν λέγω, ὡς Ἀριστοτέλης διαπορῶν, πότερον ἔξωθεν ἡμῖν ἐστιν.

ΚΕΦ. ιβ'.

Περὶ ἔρωτος παρὰ Λακεδαιμονίοις.

Οὐκ εἰσὶ θρυπτικοὶ πρὸς τοὺς ἐραστὰς [1] οἱ Λακεδαιμονίων καλοὶ, οὐδὲ ἀλαζόνες· [2] ἐπεὶ τοὐναντίον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὡραίοις τὰ ἐκ τούτων καταμαθεῖν ἐστιν. Αὐτοὶ γοῦν δέον-

CAP. XII.

De amoris ratione apud Lacedæmonios.

Lacedæmoniorum pulchri non gerunt se fastidiose erga amatores, neque arroganter. Siquidem res & facta illorum contra habere se ac apud alios pulchros, cognoscere licet.

1 Οἱ Λακεδαιμονίων καλοὶ] Sluisk. Οἱ Λακεδαιμόνιοι καλοί. Lugd. οἱ ἐν Λακεδαιμονίᾳ καλοί. Ego Sluiskiani Codicis Lectionem veram arbitror, maxime, quum mox eodem plane modo dicatur, παρὰ τοῖς ἄλλοις ὡραίοις, *apud formosos aliorum populorum*; quod itidem sollicitavit Doctiss. Faber, qui voluit istic ἄλλοθι, sed male, & præter Codd. consensum. Nihil autem mirum ita se gessisse istic τοὺς καλοὺς, quoniam si amatorem non invenirent, credebatur id accidere illis vitio indolis suæ, ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦσι, ut de pulchris Cretensium pueris loquitur Strabo *lib.* x. *p.* 484. Θρυπτικοὶ sunt *fastidiosi* erga amatores suos. Vide me *supra ad* I. 19. PERIZ. Codicis Sluiskiani lectionem tuetur Mediceus.

2 Ἐπεὶ τοὐναντίον ἢ παρὰ τοῖς (ἄλλοις) ὡραίοις (τὰ) ἐκ τούτων καταμαθεῖν ἐστιν] Miror hoc a quoquam intelligi posse: ridiculum, imo socordia plenum est. Lege, ἐπεὶ τοὐναντίον ἢ παρὰ τοῖς (ἄλλοθι) ὡραίοις ἐκ τούτων καταμαθεῖν ἐστί) Sensus est, *cum ex iis, quæ dicturus sum, facile apparere possit, ipsos longe aliter sese habere, ac formosi, qui alibi per Græciam sunt, sese gerunt.* FABER. In MSS. B. & C. qui servant cætera, legitur περὶ τοῖς ἄλλοις. SCHEFF.

Ἐπεὶ τοὐναντίον ἢ παρὰ τοῖς &c.] Nihil hic mutant MSti, nisi quod Lugd. item ut Schefferi B. & C. habet περί. Sed rectius est, quod vulgatur, & Sluisk. haud dubie & alii, fir-

δέονται τῶν ἐραστῶν [3] Εισπνεῖν αὐτοῖς. [4] Λακεδαιμονίων δέ ἐστιν αὕτη ἡ φωνὴ, [5] ἐρᾷν † δεῖν λέγουσα. [6] Σπαρτιάτης δὲ

† δὴ.

cet. Ipsi ergo rogant amatores εἰσπνεῖν αὐτοῖς. Lacedæmoniorum ea Vox est, velle, ut se ames, significans.

firmant. Sensum non expressit integrum Interpres, vertendo laxe nimis, *siquidem hi diversum à reliquis faciunt.* At voluit Auctor, *Nam res & facta illorum esse contraria iis, quæ apud alios fiunt pulchros*, vel, *contra se habere ac apud aliarum civitatum pulchros, scire licet.* Faber delet τὰ, non, quod non satis recte dicatur τὰ ἐκ τούτων, pro *factis illorum:* nam illud obvium est & pervulgatum; sed, quod aliquid duri inesse videatur in nexu, καταμαθεῖν τὰ ἐκ τούτων τοὐναντίον. Verum nihil mutant MSti, nec opus emendatione. Intelligitur enim vel ἔχειν, hoc est, *habere se contrario modo*, vel ὄντα, ὑπάρχοντα, τοὐναντίον, ἢ. Sic pene Dio Chrys. Τρωικῷ. Τοὐναντίον δὲ ἐχρῆν, ἢ δειλοὺς ἅπασι φαίνεσθαι τοὺς νενικηκότας. Periz.

3 Εισπνεῖν] Vide hic Meursii *Miscell. Laconica* III. 6. qui exemplis abunde probat hanc vocis Laconicæ interpretationem. Idem.

4 Λακεδαιμονίων] Vide *Etymol.* Sylburgii. Scheff. In *voce* εἰσπνήλης, & in ἀΐτης: ἀΐτης, inquit, ὁ ἐρώμενος παρὰ τὸ ἄειν, ὅ ἐστι πνέειν, ὁ εἰσπνέων τὸν ἔρωτα τῷ ἐραστῇ. φασὶ γὰρ γίνεσθαι τὸν ἔρωτα ἐκ τοῦ εἰσπνεῖσθαι ἐκ τῆς μορφῆς τοῦ ἐρωμένου· ὅθεν καὶ εἰσπνήλας καλοῦσι τοὺς ἐραστὰς παρὰ Λάκωσι. id est ἀΐτης *est adamatus, ab* ἄειν *spirare, quasi inspirans amorem. ajunt enim amorem venire ab inspiratione, adamati pulchritudine factâ. unde apud Lacones amatores vocant* εἰσπνήλας. Phavorinus legit εἴσπνιλος in voce ἀΐτον. confer & Theocritum *Idyll.* 12. *p.* 13. Eustath. *ad Odyss. p.* 174. Meurs. in *Laconic. p.* 223. quos laudat codex Konigianus. Kuhn.

5 Ερᾷν δεῖν λέγουσα] Pro ἐρᾷν δεῖν λέγει Gesnerus legit ἐρᾷν δὴ λέγουσα. Sed sine causa sontica. Kuhn. Suspicabatur Gesnerus, scripsisse Nostrum ἐρᾷν δὴ λέγουσα; quæ conjectura proinde non illius tantum, sed & Tornæsianarum aliarumque margines insedit, & à Tan. Fabro laudatur. Sed nihil eum juvant MSti, nec juvare debebant. Lugd. tamen ἐρᾷν δοκεῖν λέγουσα. Verum & hoc male. Elegantissima enim est & maxime Græca locutio, qua Auctor utitur. Δεῖν proprie dicitur, quod *abest & desideratur.* Hinc cum Infinito adhibetur sæpe ad denotandum id, quod *fieri*, aut *alium facere volumus*, vel simpliciter, quod *faciendum est.* Sic II. 10. Διαλεγόμενον οὐδὲ ὑπὲρ πληρωμάτων, οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ δεῖν βοηθεῖν, οὐδὲ ὑπὲρ φόρου &c. h. e. *de auxilio ferendo.* XII. 24. Τὸ δεῖν ἐξοστρακίζεσθαι πρῶτος εἰσηγησάμενος, *primus in Remp. induxit, ut ostracismo ejicerentur.* Sic ergo & hic ἐρᾷν δεῖν λέγουσα, h. e. *significans se amandum*, seu *velle, ut se ames.* Durius erat versum *oportere amare dicens.* Periz.

6 Σπαρτιάτης καὶ ἔρως] Gesn. Σπαρτιάτης δὲ vel γὰρ. vide Indicem in καὶ. Scheff. Petrus Ærodius, *lib.* IV. *cap.* 21. *Rerum Judicatarum* ita reddit. *Spartiata & amor nihil turpe noverunt*, ac si Σπαρτιάτης καὶ ἔρως duo sint ὑποκείμενα, quod secus est. καὶ enim hoc loco non copulat Σπαρτιάτης cum voce ἔρως, sed sequentia potius annectit superioribus. Dixerat Noster, pueros Lacedæmoniorum non adeo suis amatoribus insultare, ut fieri alias solebat; Ne vero inde sequior opinio lectori oboriatur, statim subjicit, amorem Spartanum omni vacare turpitudine. *Neque etiam amor*, inquit, *Spartanorum alicujus sibi turpitudinis conscius est.* Error est ab Interpretis versione edita Basil. A. 1548. Kuhn.

Σπαρτιάτης καὶ ἔρως αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν] Hic vero rectius conjecit Gesnerus, reponendum δὲ vel γὰρ pro καὶ. Diserte enim Sluisk. & Med. I. illud δὲ exhibet, & postulat revera sensus. Admisi itaque suum in locum. De re ipsa, & castimonia amoris Spartani vide omnino Xenoph. *de Rep. Lacedæm. pag.* 395. *Ed. Steph.* & Plut. in *Instit. Lacon.* cujus verba *ad cap.* 10. jam attuli. Hinc ergo Noster de illorum Amore, αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν, h. e. *nihil turpe novit*, seu *patrare solet.* Sic Homer. *Odyss. T. v.* 329.

Ος μὲν ἀπηνὴς τ' αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀπηνέα εἰδῇ.

Et 333.

Ος δ' ἂν ἀμύμων αὐτὸς ἔῃ, καὶ ἀμύμονα εἰδῇ.

ἢ ἔρως 7 αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν. Εἴτε γὰρ μειράκιον ἐτόλμησεν ὕβριν ὑπομεῖναι, εἴτε ἐραστὴς ὑβρίσαι, ἀλλ' οὐδετέροις 8 ἐλυσιτέλησε τῇ Σπάρτῃ καταμεῖναι. Η γὰρ τῆς πατρίδος ἀπηλλάγησαν, ἢ καὶ τὸ ἔτι θερμότερον, καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ.

cans. Spartanus autem amor nihil turpe novit. Sive enim adolescens ausus sit stuprum pati, sive amator inferre, neutri enimvero consultum fuerit Spartæ manere. Aut enim è patria, aut, quod gravius est, vita decedant, *oportet*.

Qui quidem sævus ipse erit, & sæva noverit, vel, *patraverit*. Et, *Qui vero probus ipse erit, & proba fecerit*. Hes. ἔργ. 521.

Οὔπω ἔργ' εἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

h. e. *nondum Venerem experta*. Et in θεογ. *v.* 312. Ὕδρην λυγρ' εἰδυῖαν, h. e. *perniciosam, sæva patrare solitam*. Sed quid faciemus hic Corn. Nepote, qui Spartanum Pausaniam ait *cap.* 4. *dilexisse puerum Argilium amore venereo*; Interpretes posteriora hæc, quasi glossema aliquod, expuncta velint. Crederem potius ex errore ipsius Auctoris orta, qui Græcum παιδικὰ pro more sui temporis potius, quam antiquorum, sit interpretatus, ut in *Phocione cap.* 4. Ἐμφυλέτης h. e. *tribulis*, pro Nomine Proprio accepisse creditur. Sed neque in eo quicquam absurdi, Pausaniam insolentissimum hominem, & ipsi Patriæ mala machinantem, etiam contra Leges patriæ, stupri consuetudinem cum hoc Argilio clam habuisse. PERIZ.

7 Αἰσχρὸν οὐκ οἶδεν] Xenophon. *de republ. Laconum*. εἰ τις παιδὸς σώματος ὀρεγόμενος φανείη, αἴσχιστον τοῦτο θεὶς (ὁ Λυκοῦργος) ἐποίησεν ἐν Λακεδαίμονι μηδὲν ἧττον ἐραστὰς παιδικῶν ἀπέχεσθαι, ἢ γονεῖς παίδων, ἢ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφῶν εἰς ἀφροδίσια ἀπέχονται. SCHEFF. Max. Tyr. *dissert.* 9. ἐρᾷ Σπαρτιάτης ἀνὴρ μειρακίου Λακωνικοῦ, ἀλλ' ἐρᾷ μόνον, ὡς ἀγάλματος καλοῦ, *Spartanus amat adolescentulum Laconicum, sed ut pulchram statuam* &c. KUHN.

8 Ἐλυσιτέλησε τῇ Σπάρτῃ] Legendum ἐλυσιτέλησεν ἐν τῇ Σπάρτῃ &c. Superius paulo pro ἐρᾶν δεῖν legit Gesnerus ἢ, pro Σπαρτιάτης καὶ idem emendat γὰρ, quod & verum est & facile fuit ad emendandum. FABER. Videtur per ellipsin omissum ἐν, quod Græcis Auctoribus non insolens. Pausan. *Bœot.* κατέστησε ταῖς πόλεσι pro ἐν τ. π. & in *Phoc.* τυχεῖν γὰρ δὴ ὢν Γαδείροις, Noster *supra l.* II. *c.* 26. ἀγῶνι ἐξαγωνισάμενος pro ἐν ἀγῶνι & *c.* 35. αὐτὸν παρῆλθε pro εἰς αὐτὸν *ad ipsum veniret*. Hæc præpositionis ellipsis imprimis Attica. vide Serv. *ad* I. *Æn. p.m.* 165. KUHN.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Ταπύρων οἰνοφλυγίας.

Ὅτι φιλοινότατον ἔθνος τὸ τῶν 1 Ταπύρων τοσοῦτον, ὥστε ζῆν αὐτοὺς

CAP. XIII.

De vinolentia Tapyrorum.

Adeo dedita vino gens Tapyrorum, ut in vino vivat, & pluri-

1 Ταπύρων] Auctor Amyntas, item Ctesias, apud Athen. *lib.* x. SCHEFF. Strabo *lib.* IX. τοὺς Ταπύρους οἰκεῖν μεταξὺ Δερβίκων καὶ Ὑρκανῶν annotavit. Arrianus *lib.* III. *Exp. Alex.* Ταπούρους vocat. Nicetas in *Annalibus p.* 195. Byzantinos sui temporis οἰνοβαρεστέρους τῶν Ταπύ-ρων, *Tapyris vinolentiores* dicit, quod cum *sequenti capite* convenit. KUHN.

Ταπύρων] Noti satis evaserunt hi *Tapyri* Græcis per expeditionem Alexandri Magni, unde & in ejus Historia memorantur, non ab Arriano tantum, sed & Curtio VI. 4. *extr.* Immo

τοὺς ἐν οἴνῳ, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ὁμιλίᾳ καταναλίσκειν. Καὶ οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ [2] χρίσμα ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον.

rimum vitæ tempus in ejus uſu tranſigat. Neque ſolum eo ad potandum abutuntur, verum etiam unguentum ipſis eſt Vinum, quemadmodum aliis Oleum.

Immo Athenæus *lib.* x. *p.* 442. hoc ipſum de *Tapyris* ex illis, qui ſcripſere σταθμοὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου πορείας, *Manſiones expeditionis Alexandri*, tradit. Jam ante tamen etiam Cteſias de iis egit, ut ex eodem Athen. diſcimus. Siti fuere inter Hyrcanos & Derbicas: vide Strabonem *lib.* XI. *p.* 514. & Dionyſ. Perieg. *v.* 733. Vino licet indulſerint, juſtiſſimi tamen fuiſſe dicuntur à Cteſia. Strabo ait *pag.* 520. eum, qui fortiſſimus inter ipſos eſſet judicatus, uxorem potuiſſe ducere, quam vellet. Sed & memorabile eſt, quod uxores ſuas, quando jam duos aut tres liberos ex iis ſuſtulerant, aliis dein ceſſiſſe traduntur. Vide Strab. *p.* 521. & Schol. Dionyſii. PERIZ.

2 Χρίσματά ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος] Mihi vix eſt dubium, quin χρίσμα τι ſcripſerit Ælianus. SCHEFF. Textus ſatis ſanus eſt. KUHN.

Χρίσματά ἐστιν] Sic Lugd. At Sluisk. Χρίσμα ἐστιν. Athenæus, ὡς καὶ ἀλείμματι ἄλλῳ μηδενὶ χρῆσθαι, ἢ τῷ οἴνῳ. Aliæ Gentes *oleo*, ut Noſter addit, ad frequentes illas unctiones utebantur, maxime in gymnaſiis & balneis, ſed & extra ea. Ita Hannibal militibus ſuis, ad Trebiam, frigido die, prius quam pugnam inirent, *oleum per manipulos miſit, ut eo mollirent artus ad ignes ante tentoria factos.* Liv. XXI. 54. Vide & *infra* IX. 30. Sed res eſt notiſſima. Fuere tamen etiam, qui unguentum adderent Vino, quod bibebant. Noſter XII. 31. Μύρα γὰρ οἶνον μιγνύντες, οὕτως ἔπινον. PERIZ. Mediceus cum Sluisk. χρίσμα ἐστιν, quod præferendum cenſui.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ οἰνοφλυγίας Βυζαντίων.

[1] Βυζαντίους δὲ δεινῶς οἰνόφλυγας ὄντας, [2] ἐνοικεῖν τοῖς καπηλείοις

CAP. XIV.

De vinolentia Byzantiorum.

Byzantios vero valde vino deditos, fama fert, in cauponis habi-

1 Βυζαντίους] Habes hæc priora apud Athen. *lib.* x. *cap.* 12. ex Phylarcho, cujus nomen Interpres omiſit. Meminit & Theopompus apud eundem *lib.* XII. *cap.* 4. SCHEFF.

2 Ενοικεῖν τοῖς καπηλείοις] Byzantinos fuiſſe vino & ganeæ deditos, nulla ex re certius liquet, quam quod ita frequentabant *cauponas*, quæ honeſtioribus Græcis habebantur infames. Hinc *infra* IX. 19. Demoſthenes verebatur ingredi καπηλεῖον. Vide ibi Cl. Kuhnium, & adde omnino Athenæum XIII. *p.* 566. *extr.* Quod autem revera ita vixerint, & quaſi habitaverint Byzantini ἐν τοῖς καπηλείοις, tradunt tum Athenæus *lib.* x. *p.* 442. ex Phylarcho & Damone, quem locum Noſter eſt ſecutus, ac *lib.* XII. *p.* 526. ex Theopompo, qui eos dicit, πίνειν εἰθισμένους ἐπὶ τῶν καπηλείων, eoque flagitii prolapſos, quia Democratia utebantur & frequenti mercatura: tum Euſtathius *ad Dionyſii Periegeſin v.* 804. Κωμῳδοῦνται δὲ ἐς μέθην οἱ παλαιοὶ Βυζάντιοι, *traducuntur ebrietatis nomine Veteres Byzantini*, addens dein factum hujus στρατηγοῦ, qui καπηλεῖα ad muros locari juſſerit, ut eos iſtic ad Urbem tuendam retineret. Sed & Polyænus refert II. 2. 7. Clearchum Lacedæmonium

οις ὁ λόγος ἔχει, τῶν οἰκιῶν τῶν ἰδίων καὶ τῶν δωμάτων ἐξοικισθέντας, καὶ τοῖς ξένοις τοῖς ἐνεπιδημοῦσι τῇ πόλει 3 ἐπιμισθώσαντας αὐτά· καὶ οὐ μόνον ἐκείνων, ἀλλὰ καὶ 4 τῶν γυναικῶν αὐτοῖς ἀποστάντας. Ὡς ἐν ταυτῷ τοὺς Βυζαντίους διπλῆν αἰτίαν φέρεσθαι, καὶ οἰνοφλυγίας, καὶ προαγωγείας. Ἅτε δὲ ὑπὸ τῆς μέθης καὶ τοῦ οἴνου διαῤῥέοντες, αὐλοῦ μὲν ἀκούοντες χαίρουσι, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῖς αὐλεῖσθαι ἐστί· σάλπιγγα δὲ 5 οὐδὲ ἀρχὴν ὑπομένουσι. Καὶ ἐκ τούτων ἔξεστι

ἐςι

habitare, ſuis ædibus & domibus demigrantes, eaſque peregrinis, qui in ea urbe morabantur, mercede locantes: neque ſolum hæc, ſed etiam uxores ſuas illis cedentes. Itaque duplicem eodem facto ſuſtinent culpam Byzantii, & temulentiæ, & proſtitutionis. Ut vero ebrietate vinoque diffluunt, ita tibiam quidem audientes delectantur, & quotidianum illis eſt tibicines audire: at tubam ne primo quidem auditu ſuſtinent. Et ex his

his

nium cum τοῖς στρατηγοῖς Βυζαντίων ingreſſum eſſe τὸ καπηλεῖον quaſi ad bibendum, ſed revera ut eos iſtic occideret. Quin Nummos quoque excuderunt, cum grandi Uvæ racemo, & modo vaſe anſato, modo Capite Bacchi, ut volunt, hederis redimito. Vide Goltzii *Tabulam* XXVII. & Cl. Begeri *Theſaurum Brandeb. Numm. Græc. p.* 487. Dubitem tamen, an Caput ſit Caracallæ, quod Bacchi ſui, quem ſane colebant Byzantini, & cujus Templum exſtruxerant jam olim, (ſicuti omnis Thracia, ut vini erat ferax, ita Baccho ſacra potiſſimum faciebat: Vide Melam II. 2.) inſignibus ornarint; quum Caracalla & ipſe vino eſſet deditus, & expeditione in Orientem ſuſcepta Bacchum quaſi imitaretur. Certe Patinus in *Nummis Impp.*

Mediæ &c. ſimilem Byzantinorum inter indubios Caracallæ Nummos exhibet. Habes hic talem ex Cl. Begero. Nam Goltzianum caput longius ſane à Caracalla abit. PERIZ.

3 Ἐπιμισθώσαντας αὐτά] Lugd. ἀπομισθώσαντας, quod certe longe uſitatius eſt, & huic loco oportuniſſimum. Sic Thucyd. III. 68. Τὴν δὲ γῆν δημοσιώσαντες ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη. Vbi Schol. ἐπὶ μισθῷ δεδώκασιν. Athenæus *lib.* X. in hac Hiſtoria habet ἐκμισθώσαντας, quod ſenſu plane convenit cum Lugd. Codice. IDEM.

4 Τῶν γυναικῶν αὐτοῖς ἀποστάντας] Longe ἐμφατικώτερον eſt, quod Sluisk. nobis offert, ἀλλὰ καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῶν, *ſed & ipſarum uxorum.* Sic IV. II. Διογένης ἔλεγε, καὶ τὸν Σωκράτην αὐτὸν τρυφῆσαι. XIV. 4. Τὴν ἀδοξίαν πολλῷ βαρύτερον φέρων, ἢ τὸν θάνατον αὐτόν. IDEM.

5 Οὐδὲ ἀρχὴν] Interpres *primo auditu etiam non ſuſtinent.* Repoſui, *ne primo quidem auditu,*

ἐστι νοεῖν, ὅτι καὶ πρὸς ὅπλα, καὶ πρὸς πολέμους [6] ἀλλοτριώτατοι διάκεινται Βυζάντιοι. [7] Διὰ ταῦτά τοι καὶ Λεωνίδης ὁ στρατηγὸς αὐτῶν ἐν πολιορκίᾳ ἰσχυρᾷ, ἐπεὶ, τῶν πολεμίων τοῖς τείχεσι προσβαλόντων, ἐκεῖνοί γε τὰς φρουρὰς ἐκλιπόντες διημέρευον [8] ἐν ταῖς συνήθεσι διατριβαῖς, προσέταξε τὰ καπηλεῖα ἐπὶ τῶν τειχῶν διασκηνωθῆναι αὐτοῖς. Καὶ τοῦτο τὸ σόφισμα ἀνέπεισεν αὐτοὺς ὀψὲ καὶ βραδέως, τὴν τάξιν μὴ καταλιπεῖν, ἅτε τῆς προφάσεως αὐτοῖς περιῃρημένης. Λέγει δὲ ταῦτα ὑπὲρ αὐτῶν [9] Δάμων. Ὁμολογεῖν δὲ τούτοις ἔοικε καὶ ὁ Μένανδρος, ὅταν λέγῃ, [10] Μεθύ-

his intelligere licet, etiam ab armis belloque alienissimos esse Byzantios. Propter hanc igitur caussam etiam Leonides Dux ipsorum in acerrima urbis oppugnatione, quum, hostibus mœnia invadentibus, illi relictis excubiis totos dies in consuetis agerent diversoriis, mandavit, ut cauponæ ipsis per mœnia statuerentur. Hoc sophisma sero tandem ac difficulter eis persuasit, ut stationem ne desererent, quippe quum prætextus & caussa ipsis esset præcisa. Tradit hæc de ipsis Damon. His adstipulari videtur etiam Menander, quum dicit: Vinolentos nego-

ditu, h. e. prorsus non, ne tantillum quidem sustinent. Notissima est phrasis. Sic XIII. I. Οὐδ' ἂν ἐτόλμησεν ἀντιβλέπειν τὴν ἀρχήν. Vide plura in Indice. Apollodorus *Biblioth. lib.* I. Ἡρόδοτος οὐδὲ τὴν ἀρχήν φησι πλεῦσαι τότε, ἀλλὰ παρ' Ὀμφάλῃ δουλεύειν. Ubi male Interpres, *neque jam tum statim*, ut jam observavit Doctiss. Munkerus *ad Ant. Lib. in Addendis.* Periz.

6 Ἀλλοτριώτατοι] Lege, ἀλλοτριώτατα more Atticorum scilicet, id est adverbialiter. Faber. Non habet Noster opus hoc ascititio Atticismo. Kuhn.

Ἀλλοτριώτατοι διάκεινται] Faber ἀλλοτριώτατα. Sed quum non addicant MSti, & utrumque recte dicatur, quid medica vel criticâ hic manu est opus? Elegans & frequens Græcis pro Adverbiis adhibere Adjectiva. *Infra* IX. 14. Εἴποτε σκληροὶ κατέπνεον scil. ἄνεμοι. Vide me etiam *ad* III. 19. *init.* & maxime *ad* IX. 8. Hes. ἔργ. 695.

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι,

Tempestivus domum ut ducas uxorem. Actor. XXVIII. 13. Δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, h. e. *secundo die.* Nec minus usitatum id Latinis. Sallust. *Jug.* 55. *Eo intentior ad victoriam niti. cap.* 61. *Ut ad se occultus veniat.* Sic ergo & *cap.* 94. *Quæ dubia nisui videbantur, potissimus tentare.* Ubi male editur *potissimum.* Ipse illud inveni in duobus Codicibus MStis, altero, quem Pater meus quondam Bibliothecæ Daventriensi comparavit, altero, quem Vir Eximius, Theoph. Hogersius, Patris mei Collega, & dein Consul illius Civitatis, possidebat. Periz.

7 Διὰ ταῦτά τοι] Hic omnes MSS. novum caput faciunt. Scheff.

8 Ἐν ταῖς συνήθεσι διατριβαῖς] Præpositio ἐν abest a Mediceo & Sluiskiano, eaque ellipsis Atticis præsertim usitatissima est. Vide Cl. Kuhn. *ad cap.* 12. *h. l.*

9 Δάμων] Ex Athenæo scimus scripsisse hunc *de Byzantio*, siquidem hæc eum tradere ait ἐν τῷ περὶ Βυζαντίου. Laërtius in *Thalete* laudat *Damonem Cyrenæum*, *qui scripserit de Philosophis.* Sive is idem fuerit, sive alius, hunc certe crediderim de memorabilibus variarum gentium aliquid fuisse commentatum. Ejus enim generis quoque sunt, quæ Plinius *Nat. Hist.* VII. 2. & Schol. Aristoph. *p.* 96. ex eo adferunt. Scheff.

10 Μεθύσους τοὺς ἐμπόρους] Versus hi Menandri, sunt ex *Arrephoro* vel *Auletride* & sic scribendi.

Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους ποιεῖ τὸ Βυζάντιον,
Ὅλην ἐπίνομεν γε τὴν νύκτα διὰ σέ. Scheff.

θύσυς τοὺς [11] ἐμπόρυς ποιεῖ τὸ Βυζάντιον· ὅλην ἔπινε τὴν νύκτα.

negotiatores facit Byzantium: totam noctem perpotat.

Istud ἐμπορίυς pro ἐμπόρυς vitiosum est, & a Gesnero emendatum, sed versus trimeter laborat, nisi tollas istud τὸ, quod nec ille nec Schefferus notarunt. Athenæum autem, ubi hæc leguntur, non vacat quærere, ita in bibliotheca nostra omnia sursum deorsum. FABER. Cæterum hæc veterum Byzantinorum temulentia nondum hoc temporis apud posteros exolevit. *nisi illos vino interdum depofueris, nisi Græco more*, πολυχρονιάσης ἀφένδι, *exclamaveris, oleum & operam perdideris: neque tamen quidquam ab eis reportaveris, nisi nugatoria quædam, nisi morem bibendi, qui ad eos, jure quasi hæreditario ab antiquis Byzantinis derivatus videtur*, inquit Georgius Dousa in *Itinere Constantinopolitano*. adde Crusium *lib.* III. *Turcogræciæ*, *p.* 250. KUHN.

11 Εμπορίυς] Quum jamdudum Gesnerus & Faber monuerint legendum ἐμπόρυς, quumque ita habeat etiam Athenæus, quæ ratio est, quare vitiosum illud identidem repetamus, & Lectoribus, qui notas non semper adhibent, ingeramus? Certe Ego correxi, accedente etiam diserto utriusque MSti suffragio. Menandri locus integrior exhibetur ab Athenæo, unde liquet dici hæc verba ab homine, qui cum altero Byzantii negotiari solito, totam noctem perpotaverat. Ut adeo heic legendum sit sine dubio ἐπίνομεν, quomodo apud Athen. legitur, & recte, ut ex iis, quæ istic sequuntur, liquet. Noster autem non videtur ulterius hunc locum exscripsisse sive ex Menandro, sive ex Athenæo, quam quantum sufficiebat ad vinolentiam Byzantinorum etiam illa auctoritate probandam, atque idcirco post τὴν νύκτα nihil certe Ego addiderim. In priore tamen versu cum Fabro expunxerim illud τὸ. PERIZ.

ΚΕΦ. ιε'.

CAP. XV.

Περὶ Αργείων, Τιρυνθίων, Θρᾳκῶν, Ιλλυριῶν οἰνοφλυγίας.

De Argivorum, Tirynthiorum, Thracum, Illyriorum vinositate.

Καὶ Αργεῖοι δὲ καὶ [1] Τιρύνθιοι κεκωμῴδηνται καὶ ὅτοι ἀκρατέστερον τῷ οἴνῳ

Argivi quoque & Tirynthii in comœdiis taxati sunt & ipsi, quod

1 Κορίνθιοι] Qui auctoritatem Athenæi sequuntur, quam omnino hic sequendam existimo, pro Κορίνθιοι, Τιρύνθιοι substituent. Nam & versus Ephippi veteris poëtæ, ad quos respexisse noster videtur, adducit, qui se ita habent.

Ουκ οἶδα μ' ὄντα πρὸς θεῶν Τιρύνθιον
Αργεῖον, οἱ μεθύοντες ἀεὶ τὰς μάχας
Πάσας μάχονται;

Lectionem Athenæi probat etiam MS. B. SCHEFF. Vulgata etiam non malè Κορίνθιοι. Nam adeo vinosi vixerunt Corinthii, ut qui ex illis ad Christianam fidem transierant nec in sacris se abstinuerint à τῷ μεθύειν. 1. *Corinth.* 11. KUHN. Quamvis etiam *Corinthii* legantur, inter reliqua opulentiæ & luxuriæ documenta, vino quoque indulsisse, vel sic tamen *Male* sine dubio ita legit *Vulgata*, quum diserte Athenæus *d. l. Tirynthios* memoret, & ex Ephippo Comœdiæ Veteris Poëta versus adferat, in quibus itidem nominantur: Athenæum autem Noster sequatur clarissime. En verba illius, Κωμῳδεῖνται δ' ὡς μέθυσοι Αργεῖοι μὲν καὶ Τιρύνθιοι. Subdit dein locum ex Co-

οἴνῳ προσιόντες. Τό γε μὴν [2] ὑπὲρ τῶν Θρακῶν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ [3] διαβεβαίωται ἤδη, καὶ διατεθρύλληται, ὡς εἰσὶ πιεῖν δεινότατοι. [4] Οὐ διαπεφεύγασι δὲ νῦν τὴν τοιαύτην αἰτίαν [5] οὐδὲ Ἰλλυριοί, ἀλλ' ἐκεῖνοί γε προσειλήφασι κἀκεῖνο τὸ [6] ἐπίκλημα· ὅτι ἐφεῖται τοῖς ἐν τῷ συνδείπνῳ παροῦσι ξένοις, προπίνειν ταῖς γυναιξὶν ἕκαστον, ἐὰν βούληται, [7] κἂν μηδὲν προσήκῃ ἡ γυνὴ αὐτῷ.

quod vino se dedant intemperantius. De Thracibus vero jam confirmatum id pervulgatumque est, plurimum eos bibendo valere. Neque Illyrii hoc tempore effugiunt hanc accusationem, quin illi vero hoc etiam opprobrium insuper sustinent, quod præsentibus in convivio hospitibus permissum sit unicuique, mulieribus propinare, si libeat, etiamsi mulier nihil ad ipsum pertineat.

ΚΕΦ.

CAP.

Comico, ex quo liquet, quam proprie dixerit κωμωδοῦνται, quod Ælianus idcirco retinuit. Sed & optime junguntur *Argivis Tirynthii*, quia erant duorum, sed unius regni in Peloponneso, oppidorum Cives, unde & Hercules modo *Argivus*, modo *Tirynthius* dicitur. Addo his, Lugd. Codicem liquido legere καὶ Τιρύνθιοι, cui assentiri, quia solent, vix dubito duos Regios. Restitui ergo, quod tam validæ rationes jubebant. Periz.

2 Ὑπὲρ τῶν Θρακῶν] Habes apud eundem Athenæum. Scheff.

3 Διαβεβαίωται] Plane legendum διαβεβόηται. Faber. Id vix necessum. Scheff.

Διαβεβαίωται] h. e. *asseveratum*, *confirmatum est*, quasi consensu omnium. Dionys. Halic. *lib.* 11. *p. m.* 104. Οἱ δὲ περὶ τὸν Φάβιόν τε καὶ Κίσκιον οὐδὲν τοιοῦτον λέγουσι γεγονέναι, ἀλλὰ φυλάξαι τὴν κόρην διαβεβαιοῦνται τὰς συνθήκας. Et in *Libello de Antiquis Rhetor.* Οὐ μὴν δὴ διαβεβαιοῦμαί γε, ὡς δὴ καὶ σαφῶς εἰδώς, *neque vero id affirmo, tanquam certo sciens.* Sed deest Augmentum Præteriti, cujus postulat Analogia, ut dicatur eo sensu & formâ, διαβεβεβαίωται: sed quod vix credo occurrere propter frequentiorem earundem literarum repetitionem. Faber *plane legendum* pronunciat, διαβεβόηται, i. e. *pervulgatum est*. Et sane in Lugd. codice plane ita scriptum est, ut adeo ferme assentiar Viro Erudito. Sic Ant. Lib. *fab.* 12. Καὶ διεβοήθη παρὰ πολλοῖς ἐπὶ τῷ κατορθώματι τούτῳ. *fab.* 13. Εἴ τις διαβοηθείη παρθένος ἐπὶ κάλλει. Hinc διαβόητος, *celebris*, *pervulgatus*. Herodian. v. 3. διαβόητον ἐποίησαν τὴν φήμην. Periz.

4 Οὐ διαπεφεύγασι δὲ νῦν τὴν τοιαύτην αἰτίαν] Lugd. ita legit οὐ διαπ. δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν, quod mihi sane videtur multo concinnius. Idem.

5 Οὐδὲ Ἰλλυριοὶ] Ex eodem, qui autorem laudat Hermippum. Scheff.

6 Ἐπίκλημα] Observa Græcis pariter ac Romanis moribus inhonestum fuisse, si quis alienæ mulieri propinaret. Idem.

Ἐπίκλημα] Vertebatur, *hoc etiam dedecus adjecerunt.* Nimis profecto tenuiter, ac parum scite. Sensus enim est, *hoc etiam opprobrium*, *crimen*, *insuper sustinent*, ab aliis, scilicet, hominibus sibi objectum. Ἐπίκλημα enim non est inhærens ipsis dedecus, sed criminis alicujus objectio. Sic IX. 4. Ἐπεκάλει τόλμαν αὐτοῦ, καὶ ἀμαθίαν: *incusabat ejus confidentiam*; vel *temeritatem*, & *rerum imperitiam.* XIV. 26. Μανίαν ἐπεκάλουν τοῦ Ἀναξαγόρου. Periz.

7 Κἂν μηδὲν προσήκει] Restitui προσήκῃ, non, quod haud recte satis etiam illud dicatur, sed quia sic jubebat uterque Codex. Convenit autem cum hoc loco, quod ait Corn. Nepos in *præfatione*, *in Græcia neque in convivium adhibetur*, *nisi propinquorum*, *neque sedet*, *nisi in inferiore parte ædium*, *quo nemo accedit*, *nisi propinqua cognatione conjunctus*. h. e. ἐγγυτάτω προσηκόντων αὐτῇ. Vide ibi Notas de hoc more feminas excludendi conviviis, qui

no-

notiſſimus eſt, & variis ex Hiſtoria exemplis conſtat. Cicero *Verr.* 126. *Negavit moris eſſe Græcorum, ut in convivio Virorum accumberent Mulieres.* Sed *propinatio* illa inſuper familiaritatem quandam minus decoram deſignabat. Contrahebatur enim tali propinatione, vel exercebatur, *Amicitia*, unde paſſim φιλοτησία ſimpliciter dicitur, etiam illa, qua Athenienſes quaſi propinabant morituris venenum. Vide *Supra* I. 16. ut & XII. 49. Ὑπὲρ τῆς παρ' αὐτῶν φιλοτησίας, ἧς νῦν πίνω. Vide & Stuckium *Antiq. Conviv.* III. 10. IDEM.

ΚΕΦ. ιϛ'.

Σύγκρισις Δημητρίου καὶ Τιμοθέου στρατηγῶν.

Εἶτα τίς ἀμείνων ἦν στρατηγεῖν, [1] Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς, ἢ Τιμόθεος Ἀθηναῖος; Ἐγὼ μὲν ἐρῶ τὸν τῶν ἀμφοτέρων τρόπον· [2] ἔνεστι δ' ὑμῖν προτιμῆσαι τὸν ἕτερον. Δημήτριος μὲν βίᾳ, καὶ πλεονεξίᾳ, καὶ λυπῶν τὰ μέγιστα, καὶ ἀδικῶν ᾕρει τὰς πόλεις, μηχανὰς προσάγων, καὶ κατασείων καὶ ὑπορύττων τὰ τείχη· Τιμόθεος δὲ πείθων, καὶ διδάσκων λόγῳ, ὅτι λυσιτελέστερόν ἐστι τῶν Ἀθηναίων ἀκούειν.

CAP. XVI.

Comparatio Demetrii & Timothei Ducum.

Uter vero præſtantior dux fuit, Demetrius Poliorcetes, an Timotheus Athenienſis? Ego indolem & genium utriuſque explicabo: vobis autem præferre alterutrum licet. Demetrius per vim, & fraudem, *ſeu* improbum plus habendi ſtudium, & maxima damna ac injuriam inferens, civitates capiebat admotis machinis, & concuſſis ac ſuffoſſis mœnibus: Timotheus vero ſuadens, & docens oratione, utilius eſſe, ut Athenienſium dicto audientes eſſent.

ΚΕΦ. CAP.

1 Δημήτριος &c] Mirum alicui haud immerito videri poſſet Comparationem hanc inſtitui inter tam diverſæ ætatis, conditionis, & gentis Duces. *Timotheus* enim Athenienſis fuit, ac floruit jam ante Philippum Alexandri M. patrem, eoque regnante mortuus eſt in exilio, damnatus quippe à populo. At *Demetrius* Macedo fuit, & Rex, & Filius Antigoni illius, qui demum poſt Alexandri M. mortem Aſiam tenuit. Sed ratio Comparationis hæc eſt, quod uterque in Hiſtoriis celeberrimus erat multis Urbibus captis, & in poteſtatem ſuam redactis. De *Demetrio* res nota eſt, quippe qui inde etiam πολιορκητὴς, h. e. *Urbium oppugnator* dictus. De *Timotheo* ipſe Auctor *ſupra* II. 10. dixit, ὅτε ἐν ἀκμῇ τῆς εὐτυχίας ἦν, καὶ ᾕρει τὰς πόλεις ῥᾷστα. Sed & hinc pingebant eum dormientem, quum interim Fortuna retibus urbes implicaret & ipſi ſubjiceret. Vide Plutarchum in *Sulla p.* 454. & Suidam, ac Noſtrum XIII. 43. De Machinis *Demetrii* vide Plut. in *ejus Vita*, & Diodorum Siculum *lib.* XX. maxime ubi Rhodi obſidionem memorat. PERIZ.

2 Ἔνεστι] Leg. ἔνεστιν. FABER. Sed neque hic neceſſe eſt ut ἔνεστι reſpondeat præcedenti ἐρῶ. SCHEFF.

ΚΕΦ. ιζ'.

Ὅτι ἡ φιλοσοφία οὐκ ἀπολίτευτος, καί τινες τῶν φιλοσόφων ἐπολιτεύσαντο.

Ἐπολιτεύσαντο οὖν [1] καὶ φιλόσοφοι, [2] ἢ αὐτὸ τοῦτο μόνον τὴν διάνοιαν ἀγα-

CAP. XVII.

Quod philosophia ab administranda republ. non sit aliena, & quod ex philosophis quidam remp. gubernarint.

Rempubl. administraverunt etiam Philosophi, vel, hoc solo conten-

1 Καὶ φιλόσοφοι] Vide Senecam *Epistol.* XC. Valer. Maxim. *lib.* III. *cap.* 8. *lib.* IX. *cap.* 8. SCHEFF. Plato in *Theæteto* vitam Philosophorum hunc ferè in modum depingit. *Primum à teneris, ut ajunt, unguiculis ita se bonus & genuinus gessit Philosophus, ut nec viam noverit, quæ ad forum ducit, nec, qua regione urbis Curia, aut Tribunal aut alia publicis conventibus destinata loca sita sint, scire allaboret. Præterea de legibus plebiscitisque nec oculis quicquam nec auribus usurpavit: factionum studia, ambitus, conventicula, convivia & ad tibiam comessationes ne per somnium quidem novit: quod bene in urbe, quid secus actum sit, quid mali a Viris fœminisque ortum, magis ignorat, quam quot Ionii veniant ad littora fluctus, & tandem nescit, quod hæc omnia nesciat.* Hæc Plato. vid. etiam Tertullianum *de Pallio cap.* 5. Contra hos eremo philosophantes calamum stringit Damascius, cujus verba è Suida in Οὐλπιανὸς producam in medium, ut simul emendem. Πεφύκασιν οἱ ἄνθρωποι τῇ μισοπράγμονι ζωῇ τὴν ἀρετὴν ἐπιφημίζειν, οὐχ οὕτως (suppleo ex *Photio* ἔχον) κατάγε τὴν ἐμήν. ἡ γὰρ ἐν μέσῃ τῇ πολιτείᾳ διά τε τῶν πολιτικῶν ἔργων τε καὶ λόγων ἀναστρεφομένη ἀρετὴ, γυμνάζει τε τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ ἐῤῥωμενέστερον, καὶ βεβαιοῦται μᾶλλον ἐπὶ τῆς πείρας, ὅσον αὐτῆς ὑγιές τε καὶ ὁλόκληρον· ὅσον δὲ κίβδηλον καὶ ἐπίπλαστον ἐμφωλεύει ταῖς ἀνθρωπίναις γνώμαις, τοῦτο πᾶν διελέγχεται καὶ ἑτοιμότερον καθίστησι πρὸς διόρθωσιν. τὸ δὲ ἀγαθοεργόν τε καὶ ὠφελητικὸν, ὅσον ἐστὶν ἐν τοῖς πολιτεύμασι; τὸ δὲ θαῤῥαλέον καὶ βέβαιον ἡλίκον; τοιγαροῦν οἱ ἐν γωνίᾳ καθήμενοι λόγιοι καὶ φιλοσοφοῦντες πολλὰ μάλα σεμνῶς περὶ δικαιοσύνης, ἐκβαίνειν ἐπὶ τὰς πράξεις ἀναγκαζόμενοι, (supple iterum ex *Photio* δεινὰ) ἀσχημονοῦσι. *Solent homines vitam, quæ refugit oditque res gerendas, virtutis nomine venditare, cum tamen, meo judicio, res aliter se habeat. Nam virtus, quæ in medio rerum actu inter civiles rerum verborumque occupationes vertitur, ea crebris exercitamentis animum corroborat, stabilemque reddit per documenta meliorem & integram ejus partem: quicquid autem fucatum & adulterinum in hominum latitat pectore, id omne ad Lydium revocat lapidem, & ut emendari se promptius sinat, efficit. quanto porro in civilibus suppetit benefaciendi juvandique alios occasio & facultas? quantum ibi confidentiæ & constantiæ exercendæ theatrum: Ea propter qui ex eruditis desident in angulo aliquo obscuro, ibique multa graviter de justitia & temperantia disserunt, si quandoque ad res ipsas à necessitate vocentur, turpiter se dant, ac quasi in alium orbem delati sint, misere suam tuentur personam.* Ideoque Plutarchus *de Puer. Instit.* bene judicat τελείους ἀνθρώπους τοὺς δυναμένους τὴν πολιτικὴν δύναμιν μίξαι καὶ κεράσαι τῇ φιλοσοφίᾳ. *perfectos homines esse, qui virtutes politicas cum philosophia miscere & temperare possunt.* Quos aliquando in mundo fuisse, Noster *toto capite* ostendit. confer & Ciceronem *lib.* I. *offic. circa finem* & *infra c.* 14. *l.* VIII. KUHN.

2 Η αὐτὸ τοῦτο μόνον] Ita omnes, etiam Romana. Sed videant eruditi, num legi debeat, οὐ vel οὐκ αὐτό. SCHEFF. Idem mihi in mentem

ἀγαθοὶ γενόμενοι, ἐφ' ἡσυχίας κατεβίωσαν. Ἐπηνώρθωσαν γὰρ τὰ κοινὰ, 3 Ζάλευκος μὲν τὰ ἐν Λοκροῖς, 4 Χαρώνδας δὲ τὰ ἐν Κατάνῃ, 5 καὶ τὰ

tenti, quod animo boni & idonei exſiſterent, in quiete vitam exegerunt. Correxerunt reſpublicas, Zaleucus quidem Locrenſium, Charondas vero

mentem venerat quod Scheffero, legendum videtur ἐ αὐτὸ. FABER. Nihil elegantius his verbis, αὐτὸ τοῦτο μόνον id eſt, *tantummodo.* Euſeb. *Hiſt. Eccleſ. p.* 99. *Edit. Valeſ.* de Ebionæis. λιτὸν μὲν γὰρ, inquit, αὐτὸν καὶ κοινὸν ἡγοῦντο ἄνθρωπον, κατὰ προκοπὴν ἤθους αὐτὸ μόνον δεδικαιωμένον. ita hunc locum conſtituendum puto, ne cum Doctiſſ. Valeſio ταυτολόγως dicamus, *eum* (Chriſtum) *ſimplicem ac vulgarem, nec aliud quam hominem eſſe cenſebant.* Senſus enim, meo quidem judicio, longè melior ex hac lectione emergit, nimirum, *eum enim ſimplicem ac vulgarem hominem eſſe cenſebant, qui profectu virtutis tantum juſtus factus fuiſſet,* (non juſtitia ipſa eſſet) repetit idem *Autor* eandem locutionem *p.* 109. οὗτοι δὲ θεμελίους τῆς πίστεως ἐπὶ ξένοις τισὶ τόποις αὐτὸ μόνον καταβαλλόμενοι. ubi hanc Verſionem malim. *Hi vero in exteris quibuſdam regionibus tantum fidei fundamenta jeciſſe contenti* &c. KUHN.

Η αὐτὸ τοῦτο μόνον τὴν διάνοιαν ἀγαθοὶ γενόμενοι,] Recte ſe locus hic habet etiam MStorum ſuffragio. Recte etiam illud αὐτὸ τοῦτο μόνον, explicuit Kuhnius. Vide & quæ notavimus *ad* II. 29. Voluit vero Auctor, fuiſſe & *Philoſophos, qui Remp. geſſerint:* fuiſſe etiam, qui quum *mente & cogitatione ad eam gerendam eſſent idonei, id ſatis habentes quieverint* tamen, & abſtinuerint Rep. Ἀγαθοὶ enim non notat hic ſimpliciter *bonos & benignos*, ut voluerunt Interpretes, qui *animum eos virtutibus excoluiſſe* memorabant, ſed *bonos ad eam rem*, de qua agitur. Plane ut *Cap. ſup.* ἀμείνων στρατηγεῖν. Et *hoc Cap.* ἀγαθὸς στρατιώτης. Sic I. 10. Ἀγαθὸς τοξεύειν. Sed maxime *infra* VII. 14. Ἦσαν καὶ οἱ φιλόσοφοι τὰ πολέμια ἀγαθοί. Et plenius XIV. 5. Εἴπερ οὖν αὐτοὺς ἀγαθοὺς ὄντας κατέγνωσαν καὶ ἐπιτηδείους εἰς τὰ τοιαῦτα. Si quis tamen maluerit illud ἀγαθοὶ τὴν διάνοιαν, interpretari omnino ita, ut ſignificentur homines, qui *uſum & facultatem rationis probe poliverint*, qui *recte ac liquido cogitent, & ratiocinentur*, ſeu *boni ad cogitandum recte & ratiocinandum*, neque illi multum repugnavero. PERIZ.

3 Ζάλευκος] Pythagoræ diſcipulus, ut Laertius teſtatur in *Pythagora.* Fuit tamen inter veteres Timæus, qui negavit ullum unquam Zaleucum legumlatorem extitiſſe, uti notat Marcus Tullius *lib.* II *de L. L.* SCHEFF.

4 Χαρώνδας] Vide Ariſtotelem II. *Polit. c.* 12. Iamblichum *vita Pyth.* 7. Scripſit Thuriis quoque leges, quas habes apud Diodor. Sic *lib.* XII. ubi & de Zaleuco. IDEM.

5 ἐν Ῥηγίνῳ] Lege Ῥηγίῳ. FABER. Faber legit Ῥηγίῳ quod probo: urbis enim nomen Ῥήγιον. incola vero Ῥηγῖνος Steph. *de Urb.* vide. SCHEFF. Quid ſi legamus ἐν Ῥηγίνῃ? ut πόλις ſubintelligatur, ita Livius apud Servium *in* I. *Georgic. Rhegina civitas* dixit. vel ἐν Ῥηγίνων, uti dicimus ἐν Κωνσταντίνου, cum Conſtantinopolim deſignamus. KUHN. Vere emendavit Faber Ῥηγίῳ: nec cauſa fuit, quare aliud quid comminiſci maluerit hic loci Vir Eruditus. Ne dubites amplius: habent ita uterque Codex, qui vix unquam à Vulgata pariter diſcedentes conſentiunt, niſi in Veram Lectionem. Charondas autem hic Catanæus fuit ex Sicilia, & patriam primo bonis formavit legibus, ſed quum ex ea eſſet ejectus, *etiam alias Siciliæ & Italiæ civitates Chalcidicas*, Ariſtoteles *Polit.* II. 10. Has inter *Rhegium* fuit, quam ᾤκισαν Χαλκιδεῖς οἱ ἀπ' Εὐρίπου διὰ λιμὸν ἀναστάντες, *condiderunt Chalcidenſes ad Euripum ſiti, & inde propter famem migrantes*, ut ait Heracl. *de Polit. Rheginorum*, addens etiam, *uſos fuiſſe legibus Charondæ Catanæi.* Quia vero ultimum Thuriis leges ſcripſit, & memorabili iſtic modo ſibi necem conſcivit, hinc *Thurius* cognominatur à Valer. Max. VI. 5. *ext.* 4. & Themiſt. *Or.* 1. Nempe Novæ iſtius Civitatis factus erat Civis & Legiſlator. Unde Plut. περὶ Πολυπραγμ. ſine Nomine eum ita deſignat ὁ τῶν Θουρίων νομοθέτης. Sed quod magis mirum eſt, etiam Urbs Aſiæ, *Mazaca*, quæ poſtea dicta

τὰ ἐν Ῥηγίῳ, ὅτε ἐκ Κατάνης ἔφευγε· [6] Ταραντίνοις δ' ἐγένετο ἀγαθὸν [7] Ἀρχύτας, [8] Σόλων δ' Ἀθηναίοις, [9] Βίας δ' καὶ Θαλῆς τὴν Ἰωνίαν πολλὰ ὤνη-

ro Catanensium, item Rheginorum, quum in exilium ejectus esset è Catana. Tarentinis profuit Archytas, Solon Atheniensibus, Bias & Thales Joniæ

dicta est *Cæsarea Cappadociæ*, Charondæ legibus usa est, teste Strabone *lib.* XII. *p.* 539. Plura, & alia, de eo vide in *Epistola* Raph. Tricheti du Fresnii *ad Seguinum*, Hujus *Numismatibus* adjecta, in qua agit, de Nummo Catanæorum, Caput hujus Charondæ, ut putat, cornutum præferente. Sed de quo in diversa abit Illustriss. Spanhemius *Diss.* v. *de præstantia & usu Num. p.* 370. ubi expressum in eo non *Charondæ*, sed *Sileni*, Caput probabilius censet. Cujus rei causam Catanensibus forsan dedit non tantum ager eorum vini ferax, sed & Euripidis *Cyclops*, in qua Fabula fingitur *Silenus* in littore Ætnæo, in quo sita est Catana, aliquandiu pavisse oves Polyphemi. De Zaleuco egimus jam *supra ad* II. 37. Periz.

5 Ταραντίνοις δ' ἐγένετο ἀγαθὸς Ἀρχύτας] Sluisk. legit hic ἀγαθὸν, id quod probabunt forsan, qui quicquid rarioris usus inveniunt in quocunque Codice, avide id arripiunt tanquam genuinum, aliorumque ea occasione librariorum inscitiam exagitant, haud cogitantes, si toties ita locuti fuissent Auctores, non futuras tunc sane istas locutiones ita raras ac reconditæ cujusdam scientiæ. Neque vero Librariorum hic causam ago, quos pleraque sibi parum intellecta corrupisse satis novi. Sed tamen etiam casu Illos sæpe aberrasse putem in id, quod rarioris locutionis speciem præferat, & tamen ab Auctore non sit profectum: atque ideo talia ex unius Codicis auctoritate, nisi ea sit aliis rebus & locis probatissima, admittere nolim. Sic audio Codicem esse, qui *lib.* I. *cap.* I. legat non δεινοὶ, ut Mei habent, & in Suis invenit Perusçus, atque ideo edunt Omnes, sed δεινὸν τῷ κοιλίαν εἶτιν οἱ πολύποδες, καὶ πᾶν ὅτι ὧν φαγεῖν ἄμαχον. Quod neutiquam Ego certe probem, nisi aliorum accedat Codicum consensus, licet non negem, & hic ἀγαθὸν, & istic δεινὸν, potuisse dici. *Archytas* autem non tantum domi, sed & belli remp. gessit. Unde Noster VII. 14. ait *Tarentinos eum legisse sexies Ducem*: at Laërtius in *ejus Vita*, *septies*: qui & addit ex Aristoxeno, eum μηδέποτε στρατηγοῦντα ἡττηθῆναι, *nunquam victum esse*, *quum exercitum duceret*. Sed & ex *Epistola* Platonis IX. novimus, eum questum esse Platoni, quod se ex publicis negotiis non ita posset expedire, ut sibi & philosophiæ vacaret. Fuit enim æqualis & amicus Platonis, ut & Dionysii, apud quem auctoritate valebat magna. Non temere itaque tum ab Æliano, tum à Plutarcho περὶ παίδων ἀγωγῆς, inter Politicos Philosophos cum *Pericle*, *Dione*, & *Epaminonda* refertur. Æl. eum etiam *infra* XII. 15. πολιτικόν τε καὶ φιλόσοφον ἄνδρα γενόμενον, ait. Periz. Restitui ἀγαθὸν, quoniam id jubebant non solum Mediceus, & Sluisk. sed & Auctor noster sæpissime adjectivum neutrius generis subintellecta voce χρῆμα cum substantivo tam masculino quam feminino jungere solet, ut *lib.* II. *de Nat. Anim. cap.* 10. Ἐστι μὲν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ὁ ἵππος γαῦρον. atque *ibidem* ex MS. Mediceo, μάλιστα δ' κομῶσα ἵππος ἁβρότατόν τέ ἐστι, καὶ θρυπτικώτατον. Adde *ejusdem libri cap.* 26. & VI. 62. IX. 25. X. 47. XV. 17. XVI. 17.

7 Ἀρχύτας] Firmat Strabo *lib.* VI. *pag.* 280. Scheff.

8 Σόλων] Lege Meursium *libro integro de vita ejus*. Idem.

9 Βίας] De his & sequentibus consule Laertium. Idem.

Βίας δὲ καὶ Θαλῆς τὴν Ἰωνίαν πολλὰ ὤνησαν] Vere ita de his loquitur, quia non quidem leges tulerunt, aut *conditores Reip. Jonum* fuerunt, ut pessime eos vocabat ex hoc loco Index Latinus, sed tamen consilio sæpe juverunt Ionas. Sic Bias prudentia sua eripuit patriam Prienem ex obsidione Regis Lydorum Alyattis, ut refert Laërtius, Crœsum oratione deterruit, ne classem pararet contra Ionas insulanos, Herodot. I. 27. qui & utriusque consilium Ionibus datum memorat, I. 170. Vixerunt pariter tempore Alyattis, Crœsi, & Cyri, & inter *Septem* referuntur Sa-

ὤνησαν, [10] Χίλων ᾗ Λακεδαιμονίους, Μιτυληναίους γε μὴν [11] Πιτ]ακὸς, [12] Κλεόβουλ☉ ᾗ Ροδίους. Καὶ [13] Ἀναξί-

niæ in multis fuerunt utiles. Chilon Lacedæmoniis, Mitylenæis porro Pittacus, Rhodiis Cleobulus. Anaximan-

Sapientes: de quibus Cicero *de Orat.* III. 34. *Septem fuisse dicuntur uno tempore, qui Sapientes & haberentur & vocarentur. Hi omnes, præter Milesium Thalen, Civitatibus suis præfuerunt.* Ergo & Bias, maxime tunc, quum Prienem obsedit Alyattes. Thales autem, qui Ionicæ fuit sectæ Auctor, multarumque rerum inventor primus, privatus semper vixit, & vel sic consilio juvit Ionas. At quam in contraria à Cicerone & ab Nostro abit Plato in *Hippia init.* Ὅτι οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀνόματα μεγάλα λέγεται ἐπὶ σοφίᾳ, Πιτ]ακοῦ τε, καὶ Βίαντ☉, καὶ τῶ ἀμφὶ τὸν Μιλήσιον Θαλῆν, καὶ ἔτι τῶ ὕστερον μέχρις Ἀναξαγόρου, ὡς ἢ πάντες, ἢ οἱ πολλοὶ αὐτῶν, φαίνονται ἀπεχόμενοι τῶν πολιτικῶν πράξεων. PERIZ.

10 Χίλων &c.] Fuit hic non tantum inter Celebres illos *septem Sapientes*, quos tamen Plutarchus περὶ τοῦ ΕΙ, ad *quinque* redigit, *Chilonem*, *Thaletem*, *Solonem*, *Bianta*, *Pittacum*, quasi reliqui duo, *Cleobulus* scil. & *Periander*, magis propter potentiam & opes additi illis essent, quam quod vere fuerint Sapientes. Sed & Ephorus fuit Lacedæmoniorum Chilo, immo si fides Diog. Laërtio, πρῶτ☉ εἰσηγήσατο, ἐφόρους τοῖς βασιλεῦσι παραζευγνῦναι, *primus instituit, Ephoros Regibus adjungere; id quod Satyrus ad Lycurgum refert*, ut addit Idem. Ex quo liquet, apud Herodotum ergo, quando & Ille ait I. 65. Τοὺς ἐφόρους καὶ γέροντας ἔστησε Λυκοῦργ☉, nihil mutandum, quod volebat Marshamus, cui ad Secul. XVII. *Vocem* ἐφόρους istic *in textum irrepsisse suspicio est.* Communior tamen est sententia, à Theopompo Laconum Rege Ephoros primum constitutos 130. annis post Lycurgum. Vide Plut. in *Lycurgo*, & Aristot. *Polit.* V. II. IDEM.

11 Πιτ]ακὸς] Hic vero summo refertur jure in hanc Philosophorum classem, qui ἐπηνώρθωσαν τὰ κοινὰ, quippe qui & Νομοθέτης fuit, Dion. Halic. *lib.* II. *p.* 95. seu Νόμων δημιουργὸς, Aristot. *Polit.* II. 10. Sed & Patriam domi bellique feliciter administravit, dum eam tyrannide liberavit, & singulari certamine pro ea contra Phrynonem Atheniensium ducem depugnavit. Vide utrumque apud Diog. Laert. *Tyrannidem* ei tribuit Valer. Max. IV. 1. 6. sed *à Civibus delatam*, in bello scilicet contra Athenienses, ut Idem Val. VI. *ext.* 1. & contra Exules, quorum Dux Alcæus Poëta, & ejus Frater, ut Aristot. *Polit.* III. 10. ex quo etiam liquet, fuisse eum revera Æsymnetam, cujus tamen potestas erat minime perpetua, sed similis Dictatoriæ apud Romanos, cum qua etiam comparatur à Dionys. Halic. IDEM.

12 Κλεόβουλ☉] In Septem illis Sapientibus numeratur ab omnibus, etiam à Platone in *Protagora*, & Diogene Laërtio, qui Hujus ideo Vitam æque exposuit ac Reliquorum. Sed & ipso Plutarcho in *Convivio Septem Sapientum.* Idem tamen de *EI Delphico* tradit esse, qui dicant, vere tantum quinque fuisse Sapientes, at *Cleobulum Lindiorum tyrannum, & Periandrum Corinthiorum, nihil habuisse virtutis & Eruditionis, sed potentia & multitudine amicorum ac gratia occupasse hanc gloriam & nomen Sapientum invasisse, ac sententias quasdam sparsisse per Græciam similes illis, quæ profectæ erant à Reliquis.* De quo utcunque sit, receptus est ille à Scriptoribus in hunc ordinem, longe constantius, quam *Periander*, cui alium alii, Plato *Mysonem Chenensem* substituit. Id vero ex illo Plutarchi loco discimus, revera eum quoque πολιτεύσασθαι, si quidem appellat τὸν Λινδίων τύραννον. Credo fuisse etiam Æsymnetam, vel *Prytanim*, quomodo appellabatur *summus* Rhodiorum *Magistratus*, teste Livio XLII. 45. seu, qui erat apud Rhodios ἀρχὴ μάλιστα αὐτοκράτωρ, ut ait Appianus *lib.* IV. *Belli Civ.* Certe enim ipse Cleobulus in Epistola ad Solonem, quam exhibet Laërtius, dicit τὰν Λίνδον δαμοκρατεομέναν, h. e. *Lindiorum Civitatem esse democraticam*, seu *Democratice regi*, atque ideo eam offert Soloni in exilium abeunti; æque ac Thales eum invitabat Miletum, ita tamen, ut significaret se metuere, ne hanc rejiceret, ὅτι καὶ Μιλήσιοι τυραννεόμεθα, &

ναξίμανδρος δὲ ἡγήσατο τῆς [14] εἰς Ἀπολλωνίαν ἐκ Μιλήτου ἀποικίας. [15] Ἀλλὰ καὶ Ξενοφῶν στρατιώτης ἀγαθὸς ἦν, καὶ ἀμείνων στρατηγὸς, ὅτε Κύρῳ συνανέβη, καὶ Κῦρος μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἀπέθανον, καλούσης δὲ τῆς χρείας τὸν δυνησόμενον σῶσαι τοὺς Ἕλληνας, καὶ ἀγαγεῖν τὴν ὀπίσω εἰς τὰ οἰκεῖα, οὗτος ἐκεῖνος ἦν. Πλάτων δὲ ὁ Ἀρίστω-

mander vero coloniæ Mileto Apolloniam *miſſæ* dux fuit. Sed & Xenophon miles erat bonus, & melior dux, quando cum Cyro expeditionem obiit, & Cyrus quidem, & qui cum ipſo erant, occubuerunt, quum vero neceſſitas poſtularet hominem, qui poſſet ſervare Græcos, & domum reducere, hic ille fuit. Plato Ariſtonis filius

& Solon ἐχθαίρει πάντας Αἰσυμνήτας. Ex quo jam patet, Τυράννους & Αἰσυμνήτας promiſcue poni, quia habebant *Æſymnetæ* ad tempus revera *Tyrannicam* h. e. abſolutam poteſtatem. Adde & Ariſtotelem de Mileto, & *Tyrannide* iſtic orta ex *Prytanum* potentia, *Polit.* v. 5. Nam, ut ait ibidem, πολλῶν ἦν καὶ μεγάλων κύριος ὁ Πρύτανις, *multarum & magnarum rerum dominus erat Prytanis.* Sed maxime, quæ infra diſputamus de Demetrio Phalereo, qui & ipſe in Democratia *Tyrannus* à quibuſdam vocabatur. Cæterum Cleobulus iſte quum *Lindius* fuerit, & ab omnibus ita vocetur, à Plutarcho etiam *Lindiorum Tyrannus*, unde ergo hic dicitur, *Rhodios* juviſſe, vel utilem ſe iis præbuiſſe? Nempe *Lindus* erat una ex tribus antiquis oppidis in inſula Rhodo, antequam Urbs Rhodus ibi eſſet exſtructa. *Lindii* ergo *Rhodii* erant, ſed olim καθ' αὑτοὺς ἐπολιτεύοντο, *ſeparatam habuerunt Remp.* æque ac *Jalyſus* & *Camirus*, reliqua duo oppida. Sed poſtea, quum Urbs Rhodus exſtrueretur tempore belli Peloponneſiaci, συνῆλθον πάντες εἰς τὴν Ῥόδον, *coierunt omnes in unam Urbem Rhodum.* Vide Strabon. *lib.* XIV. *pag.* 655. PERIZ.

13 Ἀναξίμανδρος] Celebris & hic fuit Philoſophus, ſectæ Jonicæ, ſeu Phyſicæ, cujus ideo Vitam & Dogmata expoſuit quoque Laërtius. Thaletis fuit *Diſcipulus*, μαθητής, Strabo *lib.* XIV. *p.* 635. & πολίτης h. e. *Mileſius* itidem fuit, *lib.* I. *p.* 7. eique in Philoſophia propaganda *ſucceſſit*, Θάλην διαδέχεται, Clem. Alex. *Strom. lib.* I. *p.* 301. Primum eum poſt Homerum excoluiſſe Geographiam ait Strabo. Vide & Agathem. *init.* IDEM.

14 Εἰς Ἀπολλωνίαν ἐκ Μιλήτου] Cave intelligas hic illam præcipuæ famæ *Apolloniam*, in Epiro ad mare Adriaticum ſitam. Plures hoc nomine fuerunt, Vide Stephanum Byz. Hæc autem eſt, quam ille ſecundam memorat, & πρὸς τῇ Σαλμυδησσῷ locat, additque eſſe ἀποικίαν Μιλησίων καὶ Ῥοδίων. Nempe quam plurimas emiſerunt Mileſii colonias, maxime ad Pontum Euxinum, & Propontidem, adeo ut Strabo *lib.* XIV. *p.* 635. Ὁ Εὔξεινος πόντος ὑπὸ τούτων συνῴκισται πᾶς, καὶ ἡ Προποντίς, &c. *Euxinus Pontus omnis & Propontis conditis Urbibus ab iis incolitur.* Inter has Urbes in littore Ponti Europêo ſupra Byzantium eſt hæc *Apollonia*, ſic dicta ab Apolline, quem Mileſii maxime colebant, & cui idcirco hæc eorum colonia fuit ſacrata, templo Apollinis præcipuo iſtic exſtructo, unde Coloſſum ejus Dei Romam deportavit M. Lucullus. *Coloniam* itaque *Mileſiorum*, ἄποικον Μιλησίων, appellat eam Strabo *lib.* VII. *p.* 319. & Scymnus Chius. IDEM.

15 Ἀλλὰ καὶ Ξενοφῶν στρατιώτης . . . .] Diſtinctio vitioſa in omnibus, nam poſt, συνανέβη punctum majus eſt ſcribendum & comma ponendum poſt ἀπέθανον. Facit nempe comparationem inter artem Cyri imperatoriam & Xenophontis. Interpretatio quoque hic haud idonea. SCHEFF. Nec diſtinctionem malam nec comparationem inter artem Cyri & Xenophontis Imperatoriam hic inſtitui video. Senſus talis eſſet: *Xenophon quoque miles ſtrenuus erat, meliorque dux, quum in Perſas cum Cyro profectus, Cyro quidem cum ſuis in prælio cæſo, neceſſitate autem poſtulante aliquem, qui Græcos domum ſalvos reduceret, ipſe id feliciter præſtaret.* KUHN.

Ἀλλὰ καὶ Ξενοφῶν &c.] Diſtinctio, quam Schefferus

στωνος Δίωνα κατήγαγεν εἰς Σικελίαν, καὶ δι' ὧν αὐτῷ συνεβούλευε, καὶ ἐδίδασκε, διὰ τούτων τυραννίδα τὴν Διονυσίου κατέλυσε. Σωκράτης δὲ τῇ μὲν Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὐκ ἠρέσκετο· 16 τυραννικὴν γὰρ, καὶ μοναρχικὴν ἑώρα τὴν δημοκρατίαν οὖσαν· Καὶ διὰ ταῦτα 17 οὔτε ἐψήφισεν Ἀθηναίοις τὸν 18 τῶν δέκα

filius Dionem reduxit in Siciliam, & per ea, quæ suasit ac docuit eum, tyrannidem Dionysii subvertit. At Socrati neutiquam placebat Atheniensium respublica: videbat enim democratiam tyrannicam esse & monarchicam. Et ideo neque cum Atheniensibus suffragio suo decem duces morti adjudicavit, ne-

ferus voluit fieri post συνανέβη, mihi haud plane displicet. Ut ita priore periodo memoret Auctor rem ipsam, & ejus tempus quo scilicet probaverit se Xenophon *strenuum Militem & Meliorem Ducem*: posteriore vero exponat rei, quam affirmaverat, documentum, seu in quo constiterit, & conspecta fuerit, illa ejus imperatoria Virtus, quod nempe Cyrus quidem cum suis perierit, ipse vero superstites Græcos, per tot infestas gentes, domum reduxerit incolumes. Nulla hic comparatio tamen artis Imperatoriæ inter Cyrum & Xenophontem, quam statuit Schefferus. In Vulgatis perperam certe priora hæc à sequentibus, καὶ ἀμείνων, &c. distrahebantur maxima distinctione, qua causa Schefferus recte *Vitiosam* hic *distinctionem* potuit arguere. Historiam vero rei gestæ abunde explicuit ipse Xenophon septem libris de hac Expeditione, à Cyro Minore suscepta contra Fratrem, Artaxerxen Mnemona, scriptis, & Ἀναβάσεως Κύρου nomine insignitis. PERIZ.

16 Τυραννικὴν γὰρ καὶ μοναρχικὴν ἑώρα τὴν δημοκρατίαν οὖσαν Ἀθηναίοις] Nullus dubito, postremum hoc vocabulum à mala esse manu, & ex glossa profectum hominis, qui credidit hunc Dativum requiri ad perficiendam Participii vim & Syntaxin. Opinionem hanc mihi injecerunt MSti Codices, qui pariter, raro in talibus consensu, rejecerunt illud post θάνατον, certo, nisi fallor, indicio, ex margine in textum, locis adeo diversis, irrepsisse. Neque vero requiritur ullo modo, non tantum quia proxime præcessit, τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ, sed & quia absque illo integerrimus est hujus commatis sensus, si participium, quod usitatissimum Græcis, accipiamus positum pro Infinito. Sic Ant. Lib. *Fab.* 4. Ἀπεδείκνυεν Ἀμβρακίαν οὖσαν ἑαυτοῦ. *Fab.* 41. Ὡς ἔγνω αὐτὴν παρελθοῦσαν. Lucian. *de Morte Peregr.* Ἔπαυσε δίψει ἀπολλυμένους τοὺς πανηγυριστάς. Isæus *Or.* I. *p. m.* 368. Ἀποφαίνουσι ἐκεῖνον βουλόμενον βεβαιοῦν. Julian. *Or.* I. *p.* 28. Ταύτην τὴν παλαιὰν ἀλαζονείαν ἤλεγξε τὸν Μήδων τῦφον ὄντα κενὸν, pro εἶναι. Sic ergo & hic: Videbat Democratiam illorum οὖσαν, h. e. εἶναι, Τυραννικὴν, quia scil. populus tunc omnia ex libidine & impetu agebat, leges figens atque refigens, honores & pœnas, non ex merito, sed ex arbitrio, dispertiens. Simile quid de Platone ait Cicero *Famil.* I. 9. *Atque hanc quidem ille* (Plato) *causam sibi ait non attingendæ Reip. fuisse, quod quum offendisset populum Atheniensem prope jam desipientem senectute, tùm eum nec persuadendo nec cogendo regi posse vidisset.* IDEM.

17 Οὔτε ἐψήφισε τὸν τῶν δέκα στρατηγῶν θάνατον] Verissimum est, quod monuit Faber, agi hic, non de *Decem* illis, qui successerunt quodammodo XXX. Tyrannis, ut putabat Schefferus, sed de *Decem Ducibus*, qui præfecti erant bello contra Laconas, & classi, qua eos vicerunt ad Arginusas. Tales enim *Decem στρατηγοὺς quotannis creatos* Athenis tradunt Harpocration & Suidas. Certe creari solitos in bellis, non tantum ex hac Historia constat, sed & ex Miltiadis Vita. Nam & ille inter Decem στρατηγοὺς fuit, quum pugnaretur in campo Marathonio contra Persas. Vide Herodotum VI. 103. & Nep. in *Milt.* Erant autem hi, & dicebantur, στρατηγοὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων, vel ἐπὶ τοὺς ὁπλίτας, & habebant jus vocandæ concionis, Vide Petitum *ad Leges Atticas pag.* 149. Cæterum peccat in eo Faber, quod hic legi vult τῶν ὀκτὼ, quia scil. Xenophon tradit, octo tantum accusatos & damna-

δέκα στρατηγῶν θάνατον, ἀλλ' [19] οὐδὲ τοῖς Τριάκοντα ἐκοινώνει τῶν ἀσεβημάτων.

neque cum Triginta *Tyrannis* quicquam scelerum commune habuit. Quan-

damnatos, reliquos duos, ut prælii & culpæ, ita & periculi aut pœnæ fuisse expertes. Quibus vere reponit Kuhnius, Veteres de hac Historia agentes, δέκα tamen στρατηγὰς, *Decem Duces*, memorare solitos. Adde iis disertissima verba Valerii Maximi IX. 8. *quæ* (civitas Ath.) *Decem UNIVERSOS Imperatores suos, & quidem à pulcherrima victoria venientes, capitali judicio exceptos necavit.* Parum accurate sine dubio, quia tantum sex vel septem sunt *Necati*, at Octo vel Novem damnati. Nam quod Xenophon alibi (*lib.* I. *Memorab. Socratis pag.* 414. *ed. Steph.*) *Novem* ait à populo pœnæ destinatos, non temere est, nec *solus*, ut putabat Kuhnius, hoc tradit. Nam & Diod. Siculus *lib.* XIII. *pag.* 217. & 221. *Septem occisos, duos fugâ salutem quæsivisse*, & Unum ex decem illis ducibus Cononem missum esse factum refert. Scriptores autem, qui celebre hoc exemplum per aliam occasionem narrant, quia longe maxima pars totius Collegii, uno tantum aut altero summum excepto, damnata est, ipsum in hac Historia Collegium memorant, idque per integrum ejus numerum designant, ut sæpe fit. Sic à Paulo I. *Corinth.* XV. 5. Christus dicitur *primum Cephæ, deinde τοῖς δώδεκα*, apparuisse, cum tamen revera Undecim tunc tantum essent Apostoli. Vide hac de re Scalig. *ad Euseb. An.* 1734. Rutgers. *Var. Lect.* I. 8. & Usser. *Annales An.* 2265. Erat autem Socrates tunc temporis in Senatu Quingentorum, & quidem inter Prytanes: quorum hoc erat munus Athenis, ut Senatum & Populum convocarent, resque singulas ad populum ferrent. Idem.

Οὔτε ἐψήφιζεν Ἀθηναίοις τὸ τ] Ita edidi obsecutus utrique MS. & prorsus aliud egisse videtur Vir Doctus, dum scribit MSS. Codices τὸ Ἀθηναίοις rejicere post θάνατον. Ἀθηναίοις autem idem valet, quod σὺν Ἀθηναίοις, vel potius hic notat *in gratiam Atheniensium*, quæ dativi constructio apud Græcos & Romanos scriptores frequentissima est. Vid. Cl. Periz. *ad lib.* VII. *cap.* 7. Ceterum hoc Socratis factum laudat quoque Themistius in *Orat.* 20. & Diog. Laertius in *Socrate lib.* II. *Segm.* 24. cujus verba erronee admodum vertit Interpres ἀλλὰ καὶ μόνος ἀπεψηφίσατο τῶν δέκα στρατηγῶν. *solusque adversus decem potentissimos duces sententiam ferre ausus est.* Vertendum omnino, *sed & solus decem duces suffragio suo absolvit.*

18 Τῶν δέκα στρατηγῶν] Cornelius Nepos *vita Thrasib. cap.* 3. *Prætores*, Justinus *lib.* V. *cap.* 10. *electos, qui rempublicam regerent.* Xenophon. *lib.* II. *Hist. Græc.* ἄρχοντας appellant. Videndum igitur, utrum eo sensu etiam στρατηγῶν vocabulum à Græcis usurpetur. Mihi profecto glossema est, ab inepto aliquo interprete textui appositum. Nam, ut τὰς τριάκοντα elliptica locutione, sic τὰς δέκα Græci dicunt, ut vel ex Suida manifestum est. Vide Diodorum *lib.* XIV. Scheff. Fallitur Schefferus, hic enim de iis agitur ducibus, qui ad Arginusas cum vicissent, corpora militum, vi tempestatis impediti sepelire non potuerunt; unde illis, postquam Athenas reversi sunt, exitium creatum, quod ex Xenophonte in *Histor. Græc.* & Diodoro *lib.* XIII. notissimum est. Uterque autem illos vocat στρατηγὰς, ut & erant, sed pro τῶν ί στρατηγῶν, (id est *decem*) scripsisse Ælianum puto τῶν ή στρατηγῶν (id est *octo*) totidem enim damnatos auctor est Xenophon. Faber. Recte Faber de Historia, sed emendationem non probo. Quamvis enim constet, octo duces damnatos & ex iis sex, qui Athenas redierant à prælio, interemptos esse, nihilominus Græci semper rotundo numero δέκα στρατηγὰς nominant, quia totidem ducibus rei summa à populo ante commissa erat. Plato in *Apologia.* Laërt. in *vita Socrat.* &c. δέκα στρατηγὰς habent. Valer. Max. *lib.* I. *cap.* 2. *Diomedon unus ex decem ducibus, qui eadem pugna Atheniensibus victoriam, sibi vero damnationem pepererunt* &c. Aristides Sophista orationem scripsit hâc insignem ἐπιγραφῇ: ὁ ἐπιτιμῶν Καλλιξένῳ ἐπὶ τῷ μὴ θάπτειν τὰς δέκα. *Objurgatoria in Callixenum, quod non sepeliendos decem illos duces censuisset.* Solus, quod ego quidem sciam, Xenophon. *lib.* I. *Memorab.* ἐννέα στρατηγὰς habet. At *lib.* I. *Hist. Græc.* ab octo ducibus istam ait pugnam depugna-

τῶν. Ἔνθα δὲ ἐχρῆν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνίζεσθαι, ἀλλ' ἐνταῦθά γε ἀπροφάσιστος ἐκεῖνος στρατιώτης ἦν. Ἐστρατεύσατο οὖν [20] ἐπὶ Δήλιον, καὶ εἰς Ἀμφίπολιν, καὶ εἰς Ποτίδαιαν. [21] Ἀριστοτέλης δὲ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, οὐ τὸ λεγό-

Quando autem pro patria decertare oportebat, tunc utique sine ulla exceptione militem agebat. Gessit itaque arma apud Delium, Amphipolim & Potidæam. Aristoteles vero patriam suam, non illud quod dicitur, in

tam esse, quia *Conon* & *Leo* non interfuerant prælio ad Arginusas. KUHN.

19 Οὐδὲ τοῖς Τριάκοντα ἐκοινώνει] Respicit aliud æque illustre constantiæ Socraticæ exemplum, quod etiam solent illius Laudatores priori subjicere. Nempe quod XXX. Tyranni, quum suis sceleribus quam plurimos Civium vellent habere implicitos, mandaverint quinque Civibus, inque iis Socrati, ut Leonem Salamine ducerent Athenas, morte istic mulctandum; solus autem Socrates iis non obtemperaverit. Vide Platon. *Apol. Socr. p.* 32. & Diog. Laërt. in *ejus Vita*, & Xenoph. *Memorab. Socr. lib.* IV. *p. m.* 486. Hinc ergo proprie hic dicitur, nullo eum modo fuisse τοῖς Τριάκοντα *participem Scelerum*, κοινωνὸν τῶν ἀσεβημάτων, quod erant illi quatuor Cives, & multi alii aliis occasionibus. Ipse Socrates *Epist.* 7. ab Allatio edita de eadem re, ἦν δὲ γνώμη αὐτῶν (τῶν Τριάκοντα) ἐμὲ κοινωνὸν ποιεῖσθαι τοῦ ἀδικήματος. PERIZ.

20 Ἐπὶ Δῆλον] Imo ἐπὶ Δήλιον. Athenæus *lib.* V. ὁ Πλάτων φησὶ τρεῖς στρατείας στρατεύσασθαι Σωκράτην, τὴν μὲν εἰς Ποτίδαιαν, τὴν δὲ εἰς Ἀμφίπολιν, τὴν δὲ εἰς Βοιωτούς. ὅτε καὶ συνέβη τὴν ἐπὶ Δήλιον μάχην γενέσθαι. Sic hic locus legendus est, vulgati habent ἐπὶ Δηλίῳ. Idem auctor *præcedenti libro:* περιτρέπει δὲ καὶ πάντας τοὺς ἱστορικοὺς τῆς ἐπὶ Δήλιον στρατείας &c. Laërtius *vita Socratis*, Xenophontem servavit ἐν τῇ κατὰ Δήλιον μάχῃ. Vide Ciceronem *lib.* I. *de Divin.* Libanium *dec.* 29. Simplicium *ad Epictet. cap.* 31. denique Socratem ipsum *epist.* I. non ita pridem edita a Leone Allatio. SCHEFF. Hoc ante me omnes viderunt, legendum Δήλιον. Id enim passim Græci referunt. Vide Laertium & alios. FABER. Certum quidem est in Nostro legendum ἐπὶ Δήλιον, sed apud Athenæum loco à Cl. Scheffero laudato omnia quam maxime sana existimo. constanter enim de hoc prælio Græci dicunt, ἡ ἐπὶ Δηλίῳ μάχη, *pugna ad Delium commissa*, nisi ratio constructionis aliud exigat. Tum enim ἐπὶ Δήλιον longe aliud significat, quam τὸ, ἐπὶ Δηλίῳ. Exempla dabunt hujus locutionis Thucydides *lib.* IV. *Hist. p. m.* 328. Lucian. II. *de Ver. Hist.* Plato in *Apolog.* Plut. in *Alcib.* Suidas in ἐπὶ Δηλίῳ. Unius Hesychii verba adducam, quia rem ipsam breviter exponunt. ἐπὶ Δηλίῳ μάχη, Δήλιον, τὸ ἐν Βοιωτίᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν, ὃ ἐτείχισαν Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ αὐτοῦ Βοιωτοῖς μαχεσθέντες ἡττήθησαν, Ἱπποκράτους στρατηγοῦντος, *Delium, in Bœotia templum Apollinis, quod muro cinxerant Athenienses, & de illo cum Bœotiis prælium ineuntes victi sunt, duce Hippocrate.* Cæterum, quæ Noster ex Platonis *Symposio* de Socrate habet, quod scilicet in bellum profectus non semel sit, ea Athenæus *lib.* V. rationibus convellere conatur. KUHN. Primus, quod quidem sciam, Leo Allatius, Vir Doctissimus, *ad Socratis Epist.* I. hunc emendavit locum, docens legendum Δήλιον, non Δῆλον, quæ conjectura est certissima, licet in contrarium eant MSti, quorum Lugd. habet ἐστρ. γοῦν ἐπὶ Δῆλον. Cæterum Auctor inverso ordine has Expeditiones memorat. Prima enim fuit ad *Potidæam*, Urbem Thraciæ ad mare Ægeum, quæ ab Atheniensibus obsessa causam vel prætextum dedit Bello Peloponnesiaco. Altera ad *Delium* oppidum Bœotiæ, juxta Tanagram, ubi victi sunt Athenienses à Bœotis & Thebanis. Vide Leon. Allat. *ad d. l.* & Holstein. *ad Stephanum.* Tertia ad *Amphipolin* juxta Fl. Strymonem, in quo prælio periit Brasidas Dux Lacedæmoniorum, & Cleon Atheniensium. Vide de his expeditionibus Diodor. Sic. *lib.* XII. & Thucyd. *lib.* I. &c. Rejicit autem omnem hanc Socratis militiam Athenæus *lib.* V. *cap.* 15. sed quem egregie refutat Casaubonus. Unum miror, quod Athen. dicat, *Thucydidem tradere, nullam plane pugnam accidisse ad Potidæam*, καθόλου (sic enim distinguo) μάχης μηδέ-

λεγόμενον δὴ τοῦτο, 22 εἰς γόνυ πεσοῦσαν, ἀλλ' ἐπὶ στόμα, ἀνέστησεν αὖθις. 23 Δημήτριος δὲ ὁ Φαληρεὺς, καὶ Ἀθη-

in genua prolapſam, ſed in os, erexit denuo. Demetrius autem Phalereus, & Athenis ſumma cum gloria rempubl.

μηδεμιᾶς συμπεσούσης, ὡς Θουκυδίδης: eique argumento nihil reponat Caſaubonus; quum non tantum Diod. Siculus, ſed & ipſe Thucydides *lib.* I. *cap.* 62. ad *Potidæam*, antequam obſideretur, acri prælio pugnatum referat. PERIZ.

21 Ἀριστοτέλης] Nam hoc unicum laboris præmium pro inſtitutione filii à Philippo rege petiit & tulit, ſi Laertio, Plutarcho in *vita Alexand.* & *lib. adverſ. Colot.* credimus. Plinius *lib.* VII. *cap.* 29. Ammonius *vita Ariſtotelis.* & Maximus Valerius *lib. v. cap.* 6. ad Alexandrum referunt. SCHEFF. Quod Valerium attinet, mendo non uno videtur laborare iſto loco. *Ariſtoteles*, inquit, *ſupremæ vitæ reliquias ſenilibus ac rugoſis membris in ſummo literarum otio vix cuſtodiens, adeo valenter Patriæ ſaluti incubuit, ut eam ab hoſtilibus armis ſolo æquandam in lectulo Athenienſi jacens, equitum Macedonum manibus, quibus objecta erat, eriperet. Ita urbs non tam ſtrata atque everſa Alexandri, quam reſtituta, Ariſtotelis notum eſt opus.* Quis non videat his verbis vitium ſubeſſe? Pighius locum ita reſtituendum cenſet. *Itaque non tam urbs Stagira everſa Alexandri quam reſtituta Ariſtotelis n. e. o.* Quam lectionem ſtudioſos non rejecturos ſperat. Johannes Sariſberienſis in *Polycratico lib.* VII. *cap.* 6. hunc Valerii locum ſuo è codice hunc in modum deſcripſit; *ut eam ab hoſtibus armis ſolo æquatam, in lectulo Athenis jacens, quidam Macedonum manibus, quibus adjecta erat, eriperet. Ita urbe ſtrata atque deverſa Alexandrique familiaritate qua reſtituta eſt Ariſtotelis &c.* ex his ruderibus hanc lectionem eruerem, *ut* &c. *in lectulo Athenis jacens quaſi Macedonum manibus, quibus dejecta erat, erigeret. Ita urbs ſtrata atque everſa, non tam Alexandri familiaritate reſtituta, quam Ariſtotelis notum eſt opus.* Judicet eruditus lector, utram malit correctionem. Cæterum poſtquam *Ariſtoteles* à Philippo pariter & Alexandro reſtaurationem patriæ impetraſſet, malevoli quidam jam olim Stagira exulantes obſtiterunt, ὥστε μὴ περιοφθῆναι τὸ κωμίον εἰς ἀξίωμα πόλεως. καὶ νῦν ἔτι ἀοίκητόν ἐστι, *quo minus viculus ad urbis dignitatem aſſurgeret, & etiamnum deſertus eſt.* inquit Dion Chryſoſtomus in *concione habita in patria*, ex *epiſtola* quadam ipſius Ariſtotelis. KUHN.

Ἀριστοτέλης δὲ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα &c.] Plutarchus in *Alex.* à Philippo impetraſſe Ariſtotelem ait, ut Stagira, patria ejus, Urbs veteris Thraciæ ad ſinum Strymonium maris Ægei, bello everſa, reſtitueretur. Sed alii diſerte, Urbem à Philippo, qui bella iſtis in partibus atrociſſima geſſit dirutam, at ab Alexandro poſtea precibus Ariſtotelis exorato reſtitutam tradunt. In qua certe ſententia & Noſter fuit; Vide *infra* XII. 54. Reſtitutæ autem Urbi Leges quoque ſcripſit Ariſtoteles, Laërt. in *ejus Vita.* Et Plutarch. πρὸς Κολώτην *extr.* Atque ita etiam inter Νομοθέτας à Noſtro referri potuiſſet. Locutionem hanc, εἰς γόνυ πεσεῖν, abunde hic illuſtravit Doctiſſ. Kuhnius. At εἰς στόμα πεσόντες habes apud Noſtrum *Hiſt. Anim.* v. 49. *init.* Plutarchus in *lib. Non poſſe ſuav. vivi ſec. Epicurum*, de Ariſtotele ait, τὴν πατρίδα κειμένην ἐν ἐδάφει ἀνέστησεν, *patriam in ſolo jacentem ſuſcitavit.* PERIZ.

22 Εἰς γόνυ πεσοῦσαν] εἰς γόνυ πεσεῖν, *in genua labi* dicitur civitas, cujus opes bello vel alia calamitate fractæ labefactatæque ſunt: at τὸ, εἰς στόμα πεσεῖν notat πανωλεθρίαν urbis, ſumpta metaphora ab iis, qui in acie aut vulneribus confecti linquente animo in genua ſe ſubmittunt, aut plane moribundi & in ora proni concidunt. Herod. in *Erato.* ἡ ναυμαχία εἰς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε, *hæc pugna navalis urbem in genua ſubſidere coegit vel graviſſime afflixit*, Appianus in *Libycis.* Σκιπίων διὰ μιᾶς τῆς δὲ νίκης εἰς γόνυ τὰ τῶν Καρχηδονίων καταβαλὼν &c. *Scipio hac unica victoria res Carthaginenſium in genua dejecit & labefecit.* & paulo poſt, ἐξ ἀσεβείας εἰς γόνυ πεσόντας, *ex impietate male mulctati & excepti.* KUHN.

23 Δημήτριος] Vide Laërtium in *ejus vita.* Suidam. Strabonem *lib.* IX. *p.* 398. Cicero.

Ἀθήνησιν ἐπιφανέστατα ἐπολιτεύσατο, ἔστ᾽ ἂν αὐτὸν ὁ συνήθης Ἀθηναίοις φθόνος ἐξέωσε· ϗ ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, συνὼν τῷ Πτολεμαίῳ, 24 νομοθεσίας ἦρξε. Τίς δὲ ἀντιφήσει, καὶ Περικλέα τοῦ Ξανθίπ-

bl. rexit, usque dum solita Atheniensibus invidia eum expulit: & in Ægypto apud Ptolemæum scribendis legibus præfuit. Quis vero inficias iverit, etiam Periclem Xanthippi filium philoso-

ron. *or. pro Rabirio.* SCHEFF. *Demetrius* præfuit Atheniensibus, dante Cassandro Macedonum Rege, per decennium, postea, eo mortuo, Antigonum metuens, in Ægyptum se contulit ad Ptolemæum Soterem. KUHN.

24 Νομοθεσίας ἦρξε] Demetrius hic, Theophrasti auditor, post mortem Cassandri profectus est in Ægyptum ad Ptolemæum Sotera, seu Primum, à quo propter eruditionis famam, haud dubie etiam, quia Ptolemæus erat Antigoni & Demetrii Poliorcetæ, à quibus Phalereus fuerat ejectus ex Urbe patria, inimicus, benigne prorsus fuit exceptus, adeo ut non ipse tantum abundaverit omnibus copiis, sed & amicis Athenas munera miserit luculenta, ut ait Plut. *de Fuga.* Non temere autem hic dicitur *legibus scribendis præfuisse*, cum Ptolemæus iste Regum Alexandrinorum fuerit primus, & ideo haud dubie, firmato jam sibi post bella civilia regno, Ægyptiis leges Novas dedit suæ Monarchiæ congruas, easque ad componendas Demetrium hunc adhibuit, Virum Eruditum, & qui præcipue de rebus Politicis quamplurima scripsit, veluti de *Legibus Atheniensium*, de *Demagogia*, de *Politica* &c. quæ videri possunt apud Laërtium. Neque dubito, quin & sub hoc Ptolemæo Bibliothecam curaverit Alexandrinam. Nam hujus Ptolemæi tempore jam exstitisse illic Bibliothecam, diserte satis docet Suidas in Ζηνόδοτος, quem ait floruisse *sub Ptolemæo Primo, ejus liberos erudiisse, & Alexandrinis præfuisse Bibliothecis.* Jam vero Plut. in *Apophth. Regum & Ducum*, Demetrium hunc tradit *Ptolemæo suasisse, ut compararet sibi, & legeret, libros de Regno & Ducatu*, περὶ Βασιλείας καὶ Ἡγεμονίας. Quin immo etiam ille *Ptolomæus Primus*, h. e. Soter, *constituisse* dicitur, teste Plutarcho in *lib. Non posse suav. vivi sec. Epic. p.* 1095. *Museum* Alexandrinum, quod male itidem Casaubonus, atque alii Interpretes *ad Suetonium Claudio* 42. ex conjectura referunt ad Ptolemæum Philadelphum, ipsi etiam Interpretes Plutarchi in incerto relinquunt, dum Πτολεμαῖος ὁ πρῶτος, συναγαγὼν τὸ Μουσεῖον, &c. sine distinctione legunt, & ideo perperam vertunt, *Ptolemæus, qui primus Musicos conduxit*, Lectorem ita à Museo illo Alexandrino semel in perpetuum constituto abducentes, quasi res istic designaretur, quæ à Variis & sæpe factitata esset. Sed & hinc ortum putem, quod in Historiâ Versionis LXX. Interpretum sub Philadelpho factæ, Demetrius hic, tanquam cujus ex consilio res gesta sit, memoretur. Quamvis enim Philadelpho gravissimis de causis, quas memorat Laërtius, fuerit jam ab initio ejus regni invisus, & ideo relegatus ab eo, ac ad mortem aspidis morsu adactus, tamen, quum constet aliunde, Demetrium hunc fuissetunc in Ægypto, & Philadelphi patrem in plerisque, in Legibus, & Libris, ejus consilio usum, non temere prorsus Phalerei mentionem in hac Historia fieri, credendum est. Censeam itaque rem cœptam ex consilio Demetrii sub Ptolemæo Sotere, & ejus extremis annis. Sed quia aliquantum temporis inter initum consilium ac perfectum intercedere debuit, dum literis arcessebantur ex Judæa Interpretes, vel certe Exemplaria petebantur, idcirco rem, quæ apud Judæos magnæ fuit sine dubio deliberationis, sub Philadelpho demum perfectam, & ea de caussa illius temporibus tribui. Mirum etiam videri alicui posset, hunc Demetrium à Pausan. in *Atticis* dici *Tyrannum Atheniensibus datum* à Cassandro, sed *Tyrannide dejectum* à Dem. Poliorcete; & à Phædro *lib.* v. similiter *Tyrannum* vocari, qui *imperio improbo occupaverit Athenas*: quum cæteri, Strabo, Diod. Sic. Cicero, aliique, ejus administrationem certatim laudent, immo Strabo *lib.* IX. *pag.* 398. diserte affirmet, *non modo eum Democratiam non sustulisse, sed & meliorem reddidisse.* Verum tamen, quia erat Urbi

θίππου φιλόσοφον γενέσθαι, καὶ Ἐπαμινώνδαν τὸν Πολύμνιδος, καὶ Φωκίωνα τὸν Φώκου, καὶ Ἀριστείδην τὸν Λυσιμάχου, καὶ [25] Ἐφιάλτην τὸν Σοφωνίδου· καὶ ἔτι κάτω τοῦ χρόνου [26] Καρνεάδην καὶ Κριτόλαον· [27] εἴγε καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ἀφίκοντο καὶ ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων πρεσβεύοντες, καὶ

losophum fuiſſe, & Epaminondam Polymnidis, & Phocionem Phoci, & Ariſtidem Lyſimachi, & Ephialtem Sophonidæ *Filios:* & feriori quoque tempore Carneadem & Critolaum: ſiquidem & illi Romam perrexerunt pro Athenienſibus legationem obeuntes, ſalutemque ii impetraverunt.

Urbi datus ἐπιμελητὴς à Caſſandro, & ita facto ipſo præcipuam iſtic obtinebat poteſtatem atque auctoritatem, immo pene plus, quam ipſe populus, videbatur poſſe, ideo, licet ſua illa poteſtate minime abuteretur, *Tyrannus* tamen Athenienſium, æque ac Lindiorum Cleobulus, & Civitas hoc ejus *imperio improbo*, quia non à Populo acceperat, & Populus id invitus ferebat, oppreſſa dicitur. Periz.

25 Ἐφιάλτην] Non Trachinium, qui dux Perſis extitit ad Thermopylas. Vide Pauſaniam *Att.* Sed Athenienſem, qui adverſus Macedones fortiſſime defendit Halicarnaſſum. Meminit Diodorus *lib.* XVII. *p. m.* 506. Scheff.

Ἐφιάλτην τ̃ Σοφωνίδου] De hoc *Ephialte* egimus jam *ſupra ad* II. 43. ubi æque ac hic jungitur *Ariſtidi*, *Phocioni*, *Epaminondæ*, &c. Unum hoc addendum eſt, graviter hic in eo deſcribendo erraſſe Schefferum, dum ait, fuiſſe *Non Trachinium*, *qui dux Perſis exſtitit ad Thermopylas*, *Vide Pauſan. Atticis. Sed Athenienſem*, *qui adverſus Macedones fortiſſime defendit Halicarnaſſum*, *Diod. lib.* XVII. Recte prius, at vero poſterius perperam prorſus affirmatur. Etenim ille, qui Halicarnaſſum defendit, meruit ſub Dario Codomanno contra Alexandrum, poſt victoriam ad Granicum jam reportatam, inque ea defenſione pro Perſis fortiter pugnans interiit Anno Mundi 3672. Vide Diod. Siculum *lib.* XVII. *p.* 505. . . . . 508. At hic *Ephialtes Sophonidæ F.* memoratur à Diod. *lib.* XI. *An. M.* 3512. quo anno occiſus traditur. Sed & æqualis hic fuit Cimoni, & Pericli, ut conſtat ex Plutarcho in *Utriuſque Vita.* Ut adeo plus ſeſquiſeculo antiquior fuerit illo, quem nobis hic obtrudunt Notæ. Periz.

26 Καρνεάδην καὶ Κριτόλαον] Meminit Cicero *lib.* II. *de Oratore*, tertiumque addit, *Diogenem. Atque ego*, inquit, *ex iſtis ſæpè audivi*, *cum dicerent*, *pergratum Athenienſes & ſibi feciſſe*, *& multis principibus civitatis*, *quod*, *cum ad ſenatum Legatos de ſuis maximis rebus mitterent*, *tres illius ætatis nobiliſſimos philoſophos miſiſſent*, *Carneadem & Critolaum & Diogenem.* Idem tradit *lib.* IV. *Quæſt. Tuſc.* & confirmat Gellius *lib.* XVII. *c. ult.* atque M. Catonis ætate accidiſſe ſcribit. Plinius *lib.* VII. *c.* 30. *Cato Cenſorius in illa nobili trium ſapientiæ procerum ab Athenis legatione*, *audito Carneade*, *quam primum legatos eos cenſuit dimittendos*, *quum illo viro argumentante*, *quid veri eſſet*, *haud facile diſcerni poſſet.* Scheff. Macrobius hic Noſtro facem allucet *l.* I. *Saturn. de trium*, inquit, *philoſophorum ingeniis noſtra antiquitas gloriata eſt. Illos dico*, *quos Athenienſes quondam ad Senatum legavere impetratum*, *uti mulctam remitteret*, *quam civitati eorum fecerat propter Oropi vaſtationem*, *ea mulcta fuerat talentum fere quingentum. Erant iſti Philoſophi Carneades ex Academia*, *Diogenes Stoicus*, *Critolaus Peripateticus*, *quos ferunt ſeorſim quemque oſtentandi gratia*, *per celeberrima urbis loca magno conventu hominum diſſertaviſſe. Fuit*, *ut relatum eſt*, *facundia Carneades violenta & rapida: ſcitâ & tereti Critolaus*, *modeſta Diogenes & ſobria. Sed in ſenatum introducti*, *interprete uſi ſunt Cælio ſenatore.* Hinc etiam lux Ciceroni *lib.* XII. *Epiſt. ad Att. quibus COSS. Carneades & ea legatio Romam venerit*, *ſcriptum eſt in tuo annali. Hæc nunc quæro*, *quæ cauſa fuerit?*

28 καὶ † αὐτοὶ σωτηρίαν εὕραντο. Οἵπερ οὖν 9 εἰς τοσοῦτον ἐνέτρεψαν τὴν σύγκλητον βουλὴν, ὡς εἰπεῖν αὐτούς· Ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι πρεσβεύοντας, 30 οὐ τοὺς πείσοντας, * ἀλλὰ γὰρ τοὺς

runt. Qui in tantam negandi verecundiam Senatum adegerunt, ut dicerent *Senatores:* Miserunt Athenienses legatos, non qui persuaderent, sed qui cogerent nos facere, quæ.

† αὐτοῖς. * ἀλλὰ καὶ.

rit? de Oropo opinor. Sed certum nescio, &, si ita est, quæ controversiæ? Epist. 24. Controversiam vide apud Pausaniam in *Achaicis p.* 216. & 17. confer Gellium *lib.* VII. *cap.* 14. quem Macrobius ad verbum exscripsit. Ciceron. *lib.* II. *de Orat.* & *l.* IV. *Academ. Quæst.* Lactant. *lib.* V. *divin. Instit. c.* 15. & 17. KUHN.

Καρνεάδην καὶ Κριτόλαον] Horum ille fuit Academicus secta, immo, secundum Suidam & Lucianum in *Macrobiis*, τῆς νεωτέρας Ἀκαδημίας ἀρχηγὸς, alter Peripateticus. Recte autem dicit Auctor, ἔτι κάτω τοῦ χρόνου, *inferiori adhuc tempore.* Floruerunt enim demum post Regnum Macedonicum, & ejus ultimum Regem Persea, debellatum triumphatumque. Certe tunc Romam venerunt cum Diogene Stoico legati ab Atheniensibus, ut mulcta *quingentorum talentorum*, h. e. nongentorum millium Carolinorum, nostrate pecuniâ, ipsis remitteretur, in quam ad Oropiorum, quorem urbem & agros diripuerant, querelas, à Sicyoniis, quos quasi recuperatores dederat illis Senatus Romanus, erant damnati. Sed hi Philosophi legati, qui omnium tunc temporis erant eloquentissimi, diverso licet Eloquentiæ genere pro diversitate sectarum, impetrarunt ab Senatu, ut hæc mulcta ad *centum talenta* redigeretur, h. e. 180000 Carolinos, quam neque ipsam postea persolverunt. Vide Pausan. in *Achaicis p.* 216. *extr.* & Gell. VII. 14. Aldobrandinus *ad Laërtium in Carneade*, putat ex hoc Æliani loco, alia de caussa fuisse missos, seu ut ait, *pro impetranda salute*, quia sc. Ælianus Oropi nullam facit mentionem, sed id tantum dicit, καὶ αὐτοὶ (ubi prorsus assentior Gesnero, Fabro, Scheffero, legentibus αὐτοῖς) σωτηρίαν εὕραντο, *& illis salutem obtinuerunt.* Sed profecto in remissione tam grandis mulctæ *summa salus* sita tunc erat Athieniensibus, qui, ut diserte ait Pausanias, *per bella Macedonica præ cæteris. Græcis maxime afflicti* πενίας ἐς τὸ ἔσχατον τηνικαῦτα ἧκον, *in extremam paupertatem tunc devenerant.* De Legatione hac & Legatis Vide etiam Schefferum & Kuhnium, ut & Jonsium *de Scriptoribus Hist. Philos.* II. 14. PERIZ.

27 Εἴγε καὶ] Mediceus οἵγε καὶ. nec male.

28 Καὶ αὐτοὶ σωτηρίαν] Alii αὐτοῖς, ut & post paulo pro αὐτοὺς πείσοντας legerunt οὐ τοὺς πείσοντας. Utrumque bene. FABER. Scribendum αὐτοῖς, quod miror Fabrum omisisse notare. SCHEFF. Pro αὐτοὶ legit Gesnerus αὐτοῖς, quod attinet τοὺς αὐτοὺς πείσοντας &c. vitium ibi non agnosco, cum hic inde sensus emergat. *Athenienses legatos, qui nos suada in suam adducerent sententiam, imo vero qui nos cogerent decernere quæ volunt.* ἀλλὰ γὰρ est ejus quod dictum est ἐπίπληξις, quasi non ad suadendum venerint legati, sed ad cogendum. Ita dicit textus majori cum emphasi, quod correctio voluit. KUHN.

29 Εἰς τοσοῦτον ἐνέτρεψαν] Non sola hic *reverentia aut pudor* significatur, nedum *gravitas dicendi*, sed *ex verecundia negandi id.* quod rogabatur ab hisce legatis, facta *prioris sententiæ mutatio*: Nam & *verecundia* huic verbo inest, ut notum, & liquet ex sequenti βιασομένους, & *mutatio.* Unde etiam pro simplici mutatione vel facti vel consilii sæpe ponitur. Vide Suidam in ἐντρεπομένους, quod interpretatur de *versis in fugam*, ἐγκλίνουσι.. Sic Hesych. ἐντρέπεται, exp. μετατροπὴν λαμβάνει, ἐπιστρέφεται, κάμπτεται· Lucianus *de Morte Pereg.* οὐδ' ὅσον ὀλίγον ἐντρέψαντες τῆς κατακλίσεως sc. ἑαυτούς h. e. *avertentes se, declinantes se.* PERIZ.

30 Αὐτοὺς πείσοντας] Legendum est οὐ τοὺς quod & Gesnerus monuit. Firmant idem MSS. omnes. SCHEFF.

Αὐτοὺς πείσοντας, ἀλλὰ γὰρ τοὺς βιασ.] Hic vero miror, quare tandem admittere noluerit Kuhnius in Addendis emendationem omnium aliorum Interpretum facillimam simul & certissimam, quum insuper agnoscat *ab omni-*

τοὺς 31 βιασομένους ἡμᾶς δρᾶσαι, ὅσα θέλουσιν. Ἐγὼ καὶ πολιτείαν φαίην καὶ τὸ 32 Περσαίου, εἴγε Ἀντίγονον ἐπαίδευσε, 33 καὶ τὸ Ἀριστοτέλους, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Φιλίππου, νέῳ ὄντι, φιλοσοφῶν ἦν δῆλος. Καὶ 34 Λύσις δὲ ὁ γνώριμος ὁ Πυ-

quæcunque illi volunt. Ego *vero* administrationem reipub. dixerim etiam illud Persæi, quod Antigonum docuit, & illud Aristotelis, siquidem & ipse apud adolescentem adhuc, Alexandrum Philippi, manifeste philosophum egit. Sed & Lysis,

omnibus eam MStis firmari. Quapropter quum & de meis idem testari debeam, & sensus ita exoriatur planissimus, nihil hæsitans eam in textum recepi. Quid enim aliud consequimur hac difficultate admittendi alienam crisin, & identidem novum quid excogitandi, quam ut Lectores nimia illa sententiarum varietate fatigemus, & Criticum commentandi genus reddamus plane invisum, ut cui nullus sit modus, nulla certi species, aut veri fides. Neque vero illud ἀλλὰ γὰρ ab Æliano adhibetur, tanquam emphatica superiorum correctio, ut vult Vir Doctus, neque respondet hic affirmanti locutioni, sed, ut solet ἀλλὰ solum, neganti. Sic IV. 5. οὐχ ἑαυτοῦ σπουδάζων τὸν γάμον, ἀλλὰ γὰρ τῇ τοῦ Πειρίθου χάριτι τοῦτο δράσας. IV. 8. ὡς τοὺς Θηβαίους μὴ μόνον εἰς Πελοπόννησον ἀφικέσθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸν Εὐρώταν διελθεῖν. XII. 1. ἀφίκετο δὲ οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ γὰρ πρὸς βίαν. Vide & II. 42. & XIV. 5. In quibus omnibus intendit emphasin, & notat, *sane, enimvero.* Plane ut in *extr. hujus Cap.* ἐγὼ μὲν γὰρ. *ego quidem certe.* PERIZ.

31 Βιασομένους] Propter vim orationis atque eloquentiæ, quæ in Carneade præsertim fuit maxima. Patet ex allato Plinii loco, & Cicerone, nullam unquam in suis disputationibus rem defendisse scribit, quam non probarit, nullam oppugnasse, quam non everterit. SCHEFF.

32 Περσαίου, εἴγε Ἀντίγονον] Haud immerito *Persæum* Philosophis adscribit Πολιτικοῖς, siquidem non tantum docuit Regem, sed & *de Rep. Lacedæmoniorum* scripsit, (Vide Athen. IV. 8.) immo & in bello Antigoni contra Achæos, Corintho & ejus præsidio præfectus, periit. *Antigonus* autem iste est Gonatas, cujus tempore illum floruisse ait Suidas, & ad quem Zenonis audiendi studiosum à Zenone grandævo Persæus est missus. At Pausanias in *Corinth. pag.* 51. hunc Persæum, Zenonis discipulum, Corintho præfectum, & ibi cæsum ab Achæis, ad Antigoni tempora Φιλίππου ἐπιτροπεύοντος, qui *Tutor fuit Philippi*, refert, sed falsi arguitur à Polybio II. 43. & Plut. in *Arato, pag.* 1034. & 1037. ubi is insuper Persæum, non periisse Corinthi, sed *evasisse Cenchreas* ait. Malim hic autem, quemadmodum legit Sluisk. ἐγὼ δὲ πολιτείαν φαίην καὶ τὸ Περσαίου, pro ἐγὼ καὶ πολ. nisi quis utrumque censeat retinendum, ἐγὼ δὲ καὶ πολ. PERIZ.

33 Καὶ τὸ Ἀριστοτέλους &c.] Audi Plut. *de Alexandri Virtute*, πλείονας παρὰ Ἀριστοτέλους τοῦ καθηγητοῦ, ἢ παρὰ Φιλίππου τοῦ πατρὸς ἀφορμὰς ἔχων, διέβαινεν ἐπὶ Πέρσας. *pluribus ab Aristotele præceptore, quam à Philippo patre, stimulis excitatus, transiit contra Persas.* Sed & ibidem paulo post Aristotelem ei suasisse ait, ut Græcis uteretur ἡγεμονικῶς, quasi *Dux* eorum esset *& Præses*, at Barbaris δεσποτικῶς, quasi *Dominus*. IDEM.

34 Λύσις ὁ γνώριμος ὁ Πυθαγόρου] Cornelius Nepos, in *Epaminonda: Philosophiæ præceptorem habuit Lysim Tarentinum, Pythagoræum.* Diodorus Sic. *Excerp. lib.* VI. Λύσις ὁ Πυθαγόρειος διδάσκαλος Ἐπαμινώνδου. Consule Laertium. de genere locutionis vide Ind. in ὁ. SCHEFF. Et Iamblichum *p.* 163. & 209. KUHN.

Λύσις δὲ ὁ γνώριμος &c.] Celebris hic fuit inter discipulos Pythagoræ, cujus post mortem quia Pythagorei male habebantur, vel potius gravissime infestabantur, ædibus, in quas convenerant, inflammatis à contraria Cyloniorum factione, Lysis ex incendio evadens excessit ex Italia, & ita Thebas venit, ut notissimum est vel ex Nepote. Erat autem tunc, quando Italiam reliquit, adhuc juvenis, ut docet Plutarch. *de Socratis Dæmonio*, periisse tradens Pythagoreos, qui erant Me-

Πυθαγόρου, καὶ αὐτὸς Ἐπαμινώνδαν ἐξεπαίδευσεν. Ει τις οὖν [35] ἀπράκτυς λέγει τοὺς φιλοσόφους, ἀλλὰ εὐήθη γε αὐτοῦ καὶ ἀνόητα ταῦτα. Εγὼ μὲν γὰρ τὴν σὺν αὐτοῖς ἀπραγμοσύνην, καὶ τὸν τῆς ἡσυχίας ἔρωτα, καὶ ἁρπάσαιμι ἐπιδραμών.

ſis, Pythagoræ diſcipulus, Epaminondam erudivit. Si quis igitur nihil rerum agere philoſophos dicit, ille vero ſtulta dicit & inepta. Certe Ego quidem hanc cum ipſis inertiam, & tranquillitatis ſtudium, etiam accurrens raperem.

Metaponti, *πλὴν Φιλολάυ καὶ Λύσιδος, νέων ὄντων ἔτι, ῥώμῃ καὶ κυφότητι διωσαμένων τὸ πῦρ*, *præter Philolaum & Lyſidem, adhuc juvenes, robore & agilitate per ignem ruentes*, vel ſaltu *trajicientes.* Hinc jam explic. Jamblichus *de Vita Pyth. p.* 208. qui tamen Crotone id factum narrat, nominatque Archippum & Lyſidem; eos autem dicit *τελειοτάτυς ὄντας καὶ ἐυρωστοτάτυς* h. e. *ætate integerrimos*, in flore ipſo ætatis, & *robuſtiſſimos.* PERIZ.

35 *Απράκτυς*] Hoc eſt otioſos, ſicut vocat Fabius *declamatione* CCXLVIII. contemplationi tantum deditos, & imperitos rerum, atque ideo ineptos ad publica negotia & non idoneos. Sic enim multi veterum de Philoſophia ſtatuebant, nullum facientes diſcrimen inter hominem pallidum & triſtem, & numerantem ſyllabas, verborumque monſtra parturientem, & inter verum aliquem philoſophum. Sed quam abſurda hæc ſit ſententia, patet ex propoſitis exemplis, elegantiſſimaque diſputatione inter Muſonium & regem quendam Syriæ, deſcripta apud Stobæum *ſerm.* XLVI. Item integro Plutarchi *libro* περὶ τοῦ ὅτι μάλιστα τοῖς ἡγεμόσι δεῖ τὸν φιλόσοφον διαλέγεσθαι. *Plato* dicit apud Ciceronem *lib.* I. *Epiſt. ad Q. Fratrem ep.* I. qui locus integer hic pertinet, *tum demum fore beatas reſpubl. ſi aut docti & ſapientes eas regere cœpiſſent, aut qui regerent, omne ſuum ſtudium in doctrina ac ſapientia collocaſſent.* Adde Noſtrum *infra* VII. *cap.* 13. SCHEFF. Vide Ciceronem *lib.* I. *Officiorum*, ubi ait, *atque illi, quorum ſtudia vitaque omnis in rerum cognitione verſata eſt* (ἄπρακτοι deſcribuntur) *tamen ab augendis hominum utilitatibus & commodis non receſſerunt.* &c. *Nos certe ſumus, qui dicimus, & Zenonem & Chryſippum majora egiſſe, quam ſi duxiſſent exercitus, geſſiſſent honores, leges tuliſſent, quas non uni civitati, ſed toti humano generi tulerunt*, inquit Seneca *de Vita Beata ſub finem*, ubi de *Otio Sapientis* prolixius agit. confer eundem *de Tranquill. Animi cap.* 3. huc etiam faciunt, quæ diſputat Ariſtoteles *lib.* X. *Ethic. cap.* 7. & ibidem Euſtratius, & Thomas. II. 2. *q.* 182. de vita contemplationi dedita, quod ſcilicet præferenda ſit vitæ, quæ in rerum actu verſatur. KUHN.

ΚΕΦ. ιη´.

CAP. XVIII.

Περὶ συνουσίας Μίδου τοῦ Φρυγὸς, καὶ Σειληνοῦ, καὶ τῶν ὑπὸ τούτου παραδόξως λεχθέντων.

De colloquio Midæ Phrygis & Sileni, & de iis quæ incredibiliter ab hoc dicta ſunt.

Περιηγεῖταί τινα [1] Θεόπομπος συνουσίαν [2] Μίδου τοῦ Φρυγὸς, καὶ

Narrat Theopompus, colloquium quoddam inter Midam Phry-

1 *Θεόπομπος*] Hoc vero feſtiviſſimum commentum eſt, cujus etiam Strabo *lib.* VII. ſed pauciſſimis verbis mentionem facit. vide & quos ibi laudat Caſaubonus. Inquit quoque Dio-

καὶ [3] Σειληνοῦ. [4] Νύμφης δὲ παῖς ὁ Σειληνὸς

Phrygem & Silenum interceſſiſſe. Hic

Dionyſius *epiſt. ad Pomp.* Adde Photium *p. m.* 37. ubi ait, Theopompum hæc habere eo in libro, qui *Thaumaſia* inſcribitur. SCHEFF. Hoc commentum iiſdem fere coloribus expinxit Theopompus, quibus Poëtæ aureum ſeculum. Ideoque bene Noſter *ſub finem capitis* eum vocat μυθολόγον, *Fabulatorem*: citat autem ſubinde θαυμάσια *Theopompi* Apollonius in *Hiſtoria commentitia cap.* 1. & 10. ubi notas Meurſii vide ſis. KUHN.

2 Μίδου τοῦ Φρυγὸς] Traditur hic Midas ex Thracia, ubi ab Orpheo ſacris erat initiatus, veniſſe, & occupaſſe Phrygiam, ut refert Conon apud Photium, *variis Artibus*. Violentam memorat Polyæn. VII. 5. qua ſuos quaſi ad ſacra cum cymbalis & tympanis produxerit, & ita elicuerit veteres incolas ad ea ſpectanda, ſed quos tunc à ſuis occultos enſes gerentibus occidi juſſerit. Alii tradunt, eum, *Gordii* Phrygum jam Regis *Filium*, (Vide *infra* IV. 17.) ut Romam Numa, ſic *Phrygiam religionibus impleviſſe, quibus tutiorem ſe omni vita, quam armis reddiderit*, Juſtin. XI. 7. quæ certe Ars primis fuit gentium conditoribus maxime ſolita. Neque tamen neglexit ille civium de ſe rumores aut ſuſurros, atque ideo traditur habuiſſe multos ὠτακουστὰς, ſeu delatores, qui, quæcunque viderant aut *audierant*, ad ipſum deferrent, unde ortam putant Scholiaſtæ Fabulam de longis ejus ſeu Aſininis Auribus, eodem accipiendis ſenſu, quo *longæ Regibus* tribuuntur *Manus*. Sed & Opulentia ejus, forſan & Avaritia, deſignata fuit per fabulam, qua dicebatur à Baccho impetraviſſe, ut quicquid contingeret, in aurum verteretur, ut & qua formicæ traduntur infanti in os ingeſſiſſe frumentum. Vide *infra* XII. 45. & Val. Max. I. 6. *ext.* 2. Cæterum ad religioſas illas Artes retulerim hoc quoque colloquium cum Sileno, quem ſomno vinoque ſepultum apud fontem vino infectum in ſuam redegiſſe traditur poteſtatem, & ab eo varia edoctus, maxime de vitæ humanæ miſeria, & longe beatiore Hominum poſt ſua fata conditione: Vide Plutarchi *Conſol. ad Apollon.* Sed & multa alia de Origine rerum ac Naturali Philoſophia Silenus ipſe interroganti Midæ reſpondiſſe fertur. Unde & Virgilius *Ecloga* 5. Silenum inducit vinctum, & ita adactum ad id, ut caneret, quomodo ex ſeminibus primis *magnum per inane coactis, ipſe tener mundi concreverit orbis*. Nullus ergo dubito, hunc Silenum, qui Divinæ dicitur naturæ fuiſſe particeps, certe Homine major & auguſtior, jactatum callido conſilio à Mida, tanquam qui ſibi eſſet Auctor ſuarum legum atque inſtitutorum, plane ut Numa ſibi ferebat eadem ratione nocturnos eſſe congreſſus cum Nympha Egeria, & pene omnes Primi Legum conditores commercium aliquod cum Diis prætulerunt, ut non modo reciperentur tanto facilius, ſed & ſanctius ſervarentur, ſuæ Leges. Sive jam Midas revera aliquod animal extraordinariæ formæ ceperit idque oſtentaverit, quaſi Divini quid in eo ineſſet, ut Sertorius ſuam Cervam, ſive ſimulaverit tantum, à Sileno, inter Semideos tunc jam noto, ſe de omnibus admoneri. Certe Fons ille, apud quem Silenus iſte captus dicebatur, Xenophontis tempore appellabatur *fons Midæ*, uti refert ille *Cyri Exped. lib.* I. *init.* Hiſtoriam Midæ pluribus expoſuit Simſonius An. 2308. quem vide. PERIZ.

3 Σειληνοῦ] MSti & heic & deinceps, Σιληνοῦ, ſed utrumque dixiſſe liquet cum ex vario etymo, quod huic vocabulo dederunt ipſi Veteres, (Vide *infra cap.* 40. & Suidam ac Etymol. Magnum) tum ex Vario itidem (Vide Caſaub. *de Satyr. Poëſi pag.* 55.) Metro primæ ſyllabæ apud Poëtas. Hæc ipſa Varietas ſuſpectam reddidit qualemcunque Græcam hujus vocabuli originem: quapropter Doctiſſ. Bochartus *Geogr. Sac. Canaane*, I. 18. ex Hebr. שילה *Silo*, & Jacobi prophetia de eo, *Sileni* vocabulum, & ſimul omnem ejus Hiſtoriam, ſi non vere, certe ingenioſe prorſus & ſcite, deducit. Mihi tamen veriſimilius videtur ex obſoleto vocabulo, vel potius a Græco σείω. Vide *infra ad caput* 40. unde & Latinorum *Silus*, (nam & Latina pene omnia Græcæ ſunt originis) illud

λήνος οὗτος, Θεῶ μὲν ἀφανέστερος τὴν

Hic Silenus erat Nymphæ filius, & Deo

illud esse formatum, quum nihil Sileno magis proprium fuerit, quam quod naribus esset *Simus* vel *Silus*. Unde & Plautum *Rud.* II. 2. II. eo alludere vix dubito, quando servum inducit, qui suum herum ita describit, *Recalvum ac Silonem senem, statutum, ventriosum, Tortis superciliis, contracta fronte.* Priora enim prorsus conveniunt cum Sileni descriptione, quam facit Lucianus in *Concilio Deor.* dicens eum *Calvum senem & simum naribus.* Reliqua cum eâ, quam facit Idem in *Baccho*, ubi appellat eum βραχὺν πρεσβύτην, ὑπόπαχυν, προγάστορα, ῥινόσιμον, ὦτα μεγάλα ὄρθια ἔχοντα, νάρθηκι ἐπερειδόμενον, *parvum Senem, obesulum, ventriosum, simis naribus, aures habentem magnas & arrectas, thyrso nitentem.* Sed magis etiam cum ipsa Figura Sileni, prout nobis illa occurrit in variis gemmis vel sculpturis, quarum unam ex Leon. Augustini *Parte* I. hic exhibemus.

Vides Silenum cum Satyro, quasi puero. Vides uvam, & thyrsum, quæ Bacchi Comitem designant. Vides vincula, quibus fingitur ligatus apud Virgil. *Ecl.* 6. ut & in hac Midæ historia, id quod diserte istic Servius tradit. Sed quod nunc maxime agimus, vides *senem*, qui nares habet superiori parte depressas, qui proprie *Sili*, vel *Silones*, dicuntur. Adi Festum. Vides *Statutum*, quod non accipio de statura justa, ut volunt Plautini Interpretes, quum passim dicatur fuisse senex brevis staturæ, βραχὺς πρεσβύτης, σμικρὸν γερόντιον, ut Lucianus ait, sed de eo, qui amplis & firmis subnixus est pedibus, nisi quando titubant mero, qui, ut Lucianus *d. l.* ait, est ὑπόπαχυς h. e. *corpusculo obesiore.* Denique vides *Ventriosum*, h. e. προγάστορα, *Tortis superciliis, & contracta fronte*, tum *aures habentem arrectas*, seu *longas & magnas*, & νάρθηκι ἐπερειδόμενον, *thyrso nitentem.* Calvities non satis apparet, nescio an vitio pictoris, certe alibi magis est conspicua. Vide Caput *Sileni* apud eundem August. *n.* 17. & in *Thesauro Brandeb.* Begeri *pag.* 16. Fingitur autem ab Antiquis fuisse Educator & Præceptor, ac Custos & Perpetuus Comes, Bacchi. Unde Diod. Siculus *lib.* III. *p.* 212. eum dicit παιδαγωγὸν καὶ τροφέα Διονύσου; immo εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον γινόμενον τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβάλλεσθαι τῷ Διονύσῳ πρὸς ἀρετήν τε καὶ δόξαν. *Doctorem præstantissimarum artium, multa Baccho contulisse ad virtutem & gloriam.* Inde ergo est, quod inducitur Silenus à Veteribus, Cicerone, Virgilio, Plutarcho, Æliano, disserens ex interiori philosophia de rebus naturalibus ac moralibus. Sed & hinc interpretor *gemmam* 320. ex Gorlæi *Dactyliothecæ*, auctius nuper à Cl. Collega editæ, *Parte* II. in qua *Xenocratis* Nomen exhibetur, sed Sileni Asino vecti Figura. Fuit enim Xenocrates celeberrimus philosophus, & primi nominis ac ordinis inter Discipulos Platonis, ut liquet ex *Cap. seq.* Nihil itaque mirum, in ejus Gemma conspici Silenum, Philosophum antiquissimum. Dein Xenocrates hic inter φιλοπότας, *bibendi cupidos*, refertur *supra* II. 41. immo ex certamine bibendi in festo Bacchi, quod *Congiorum* dicebatur, discessisse victor traditur. Quis non videat, quam pulchre ergo & hac in parte conveniat illi cum Sileno? Denique Plato Aristotelem & Xenocratem, ut in *hujus Vita* testatur Laërtius, comparans, illum Equo, hunc *Asino* assimulabat, haud dubie, quia continuo quidem, sed tardo, gradu procedebat, secus quam Aristoteles,

τὴν φύσιν, ⁵ ἀνθρώπε ἢ ⁶ κρείτῖων καὶ Deo quidem inferior naturâ, at Homine

les, quem fræno indigere idem cenſebat. Etiam hinc ſimilitudo quædam Xenocratem inter & Silenum elici poteſt, ſiquidem Silenus *Aſino* vehi ſolebat. Unde & Lucian. *d. l.* ἐπ' ὄνε τὰ πολλὰ ἱππεύοντα ait, & ille in Gemmis ita plerumque conſpicitur. Menagius vero *ad Laërt.* memorat Gemmam à Chiffletio inter Socraticas editam, in qua *Xenocrates* appareat Aſino inſidens. Forſan hæc ipſa eſt, quam in Gorlæi *Dactyl.* nunc reperimus. Sed tamen ea *Silenum* apparere expreſſum non tantum declarant ejus inſignia, Aſinus & Thyrſus, ſed & ſimilis plane Gemma, quæ manifeſte *Silenum* exhibet, ab Ill. Spanhemio *ad Juliani Cæſares pag.* 338. edita. Utriuſque ectypum ſubjeci, ut lectoribus fiat judicandi copia.

Cæterum crediderunt Multi Veterum, *Silenos* & *Satyros* fuiſſe eoſdem, niſi quod *Sileni* appellentur proprie, qui inter Satyros ſint Vetuli Senes; Alii *Silenos* appellatos antiquiſſimo tempore, qui poſtea dicti ſint *Satyri*. Hinc paſſim *Sileni* & *Satyri* vocabula confundi, & de iiſdem promiſcue adhiberi videas. Ita Silenus hic à Mida captus, *Satyrus* vocatur ab Himerio apud Photium *p.* 1128. Contra vero Marſyan, quem alii *Satyrum* dicunt, Herodotus VII. 26. *Silenum*, quaſi appellativo nomine, vocat. Quin ideo etiam *Silenos* in plurali crebro legas. Plutarchus *de Diſcrim. Adul. & Am.* Ἡρακλῆς Κέρκωψί τισι, καὶ Σειληνοῖς ὁ Διόνυσος ἐτέρπετο, *Hercules Cercopibus quibuſdam, & Silenis Bacchus delectabatur.* Ubi manifeſte *Sileni* ponuntur pro Satyris. Vide & *infra ad Caput* 40. ut & Caſaubon. *de Satyr. Poeſi pag.* 64. 65. Sed præterquam quod Gemmæ ac Scalpturæ diverſos illis tribuant pedes, Sileno humanos, æque ac Lucianus & alii, at Satyris caprinos: ut & quod eos diſtinguat diſerte non tantum Lucianus, ſed & Euripides in *Cyclope*, ubi Silenum inducit Satyrorum Patrem, tum Plato, ac Diodorus, aliique: crediderim itaque, *Silenum* fuiſſe unicum, & Hominem, Dionyſi ſeu Bacchi educatorem, qui dein, ut nutrices ſolebant ſuas alumnas, ſic ipſe Bacchum ubique ſit ſecutus, quaſi comes ejus & cuſtos. Diverſum porro fuiſſe ab *Satyris*, ſed tamen, poſtquam hi quoque in comitatum Bacchi fuerunt adſciti à Poëtis, ſæpiſſime cum iis confuſum, tanto magis, quoniam illis fingebatur præfectus: *Satyros* autem fuiſſe animalia ex maximo Simiorum genere, Hominem proxime referentia, & feminas appetentia. Vide omnino Pauſaniam in *Atticis p.* 21. qui tamen & ipſe *Silenos* cum *Satyris* confundit, ut & quæ *infra* notavi *ad Caput* 40. *not.* 5. IDEM.

4 Νύμφης παῖς] Satyri atque adeo Sileni, Satyrorum magiſtri patreſque, Nymphis dicuntur geniti. Strabo ex Heſiodo id probavit *lib.* X. *p.* 325. Quidam à Deucalione genus paternum Satyrorum accerſiverunt. unde Heſychius, τὸ Δευκαλίδαι, interpretatur Σάτυροι. alii Centauris originem Satyrorum vindicant, ut

καὶ θανάτου ἦν. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα ἀλλήλοις διελέχθησαν, καὶ ὑπὲρ τούτων ὁ Σειληνὸς ἔλεγε πρὸς τὸν Μίδαν· τὴν μὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν Ἀσίαν, καὶ τὴν Λιβύην νήσους εἶναι, ἃς περιῤῥεῖν κύ-

mine & Morte superior. Multa vero alia sunt inter se colloquuti, tum hæc Silenus aliquando Midæ retulit: Europam, Asiam, & Libyam insulas esse, quas undique Oceanus cir-

ut videre est apud Casaubonum *lib.* I. *de Satirica poësi.* Sunt etiam, qui Silenum cum Pane & Sylvano confundunt, *Gloss.* Philoxeni. *Silbanus*, Πὰν, Σιληνός. Plato autem *de Legibus* VII. Πάνας καὶ Σιληνοὺς καὶ Σατύρους distincte recenset. KUHN.

5 Ἀνθρώπου δὲ κρείττων] Quod genus *dæmonas* appellare solebant veterum paganorum theologi. B. Augustinus *lib.* VIII. *de Civ. Dei cap.* 14. ex ipsorum mente. *Dæmones medii, quemadmodum diis, quibus inferius habitant, postponendi, ita hominibus superius, quibus præferendi sunt. Habent enim cum diis communem immortalitatem corporum, animorum autem cum hominibus passiones.* Adde Apulejum *de Deo Socrat.* & Platonem in *Convivio.* Cæterum an & Silenus istiusmodi fuerit dæmon, in incerto est. Illud plane constat, captum à Mida rege sive vi, ut *Cicero* innuere videtur *lib.* I. *Tusc. Quæst.* sive vino & ebrietate, uti placet Athen. *lib.* II. & Maximo Tyrio *dissert.* XXX. multa eum sapienter docuisse, fuisseque, si judicium Ger. Johan. Vossii sequimur, virum pro temporibus illis & naturæ & antiquitatis omnis scientissimum. Vide ipsum *lib.* I. *Theol. Gent. cap.* 21. Tertullianum *de Pallio. cap.* 2. *lib. advers. Hermog.* & *de Anima.* Cononis διήγησιν apud Photium, Plutarchum *lib. de Consol. ad Apoll.* SCHEFF. Maximus Tyrius *dissert.* XXX. Silenum vocat Σάτυρον καὶ δαίμονα φίλοινον, *Satyrum & vinosum dæmonem.* Apud Poëtas audit *Silenus Pater* & inter semideos ἡμιθέους censetur, ut Satyrorum tota natio. Suidas monet Σειληνὸς per ει scribendum, cum *Silenum* senem notat, quod tamen non perpetuum est. Cæterum *Silenus* ille, ut dudum ab aliis observatum, veteribus ubique introducitur, divinæ & humanæ sapientiæ rerumque gravissimarum doctrina præditus, quod vel ex isto Bacchylidis patet: ὡς ἀπὸ Σειληνοῦ εἰρημένον, *quasi à Sileno pronunciatum*, eâdem significatione, quâ trito proverbio ajunt, ex *tripode dictum.* Hanc ῥῆσιν laudati Auctoris, neglecta interpunctione, cum sequentibus malè conjungit Scaliger in *Auson. Lection. lib.* II. *cap.* 18. de *Sileno* vid. Synesium *de calvitii encomio pag.* 68. Xenoph. *lib.* I. *de Exped. Cyr.* & Etymologicum in Σειληνός. Euseb. *lib.* III. *de Præp. Evangel. pag.* III. de varia scriptione vocis Σειληνός. Casaub. *lib.* I. *de Poës. Satyr.* KUHN.

6 Καὶ θανάτου ἦν] MS. A. κρείττων ἐστὶ καὶ θάνατον ἦν. MSS. B. & C. κρείττων εἰ καὶ ἀθάνατος ἦν. Suspicor legendum κ. ὁ καὶ ἀθάνατος ἦν SCHEFF. Videtur irrepsisse in codices illos glossema, quo quis in margine explicaverat, τὸ κρείττων θανάτου per ἀθάνατος. Vulgata sane longe præferenda omnibus aliis lectionibus. nec aliter locum laudavit Casaub. *lib.* I. *de Poësi Satyr.* De Silenorum immortalitate aliquid habet Pindarus, dum Silenum cum Olympio ita colloquentem exhibet. ὦ τάλας, ἐφήμερε, νήπιε, βαδίζεις χρήματά μοι διαπομπεύων, *ô miser, unicum vivens diem, infans, venis pecuniam mihi ostentans.* ἐφήμερον i. e. *mortalem* vocat Olympium, seque ipsum mortalitatis exsortem hoc pacto insinuat. vide Scholiastem *Aristoph. in Nubibus.* Pausanias contra II. *Eliacor.* ait: Θνητὸν δὲ εἶναι τὸ γένος τῶν Σιληνῶν εἰκάσαι τις ἂν μάλιστα ἐπὶ τοῖς τάφοις αὐτῶν. ἐν γὰρ τῇ Ἑβραίων χώρᾳ Σιληνοῦ μνῆμα, καὶ ἄλλου Σιληνοῦ Περγαμηνοῖς ἐστίν. *Mortale autem genus Silenorum esse maxime aliquis ex sepulchris ipsorum colligere possit. Nam in Hebræorum regione Sileni monumentum extat, & alterius Sileni apud Pergamenos.* Hic merito disquirendum, quinam *Silenus* ille sit, cujus monumentum apud Hebræos Pausanias noverat? Isaacus Vossius *Observationibus ad Me-*

κύκλῳ τ̄ Ὠκεανόν. 7 Ἤπειρον ᾗ μόνην εἶναι

circumfluat. Continentem vero unicam

Melam. lib. I. *cap.* VIII. credit, *hanc fabellam exinde ortam esse, quia Moses cum cornibus pingebatur. Quid mirum autem*, inquit, *Si homini cornuto etiam auriculæ acutæ ab aliis fuerint additæ, quo plane esset Silenus.* KUHN.

Ἀνθρώπε ᾗ κρείτῖων κ̀ θανάτε ἦν] MS. Sluisk. κρ. ἢ κ̀ θανάτε ἦν. at Lugd. plane, ut Parif. B. &. C. εἰ καὶ ἀθάνατ☉ ἦν. Videtur legendum, εἰ κ̀ θανάτε ἦν, hoc fenfu, *Homine major, fiquidem & Morte major erat.* Εἰ ita fimpliciter ponitur pro *fiquidem, quoniam.* Sic in *Actis Ap.* IV. 9. εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπε ἀσθενῦς, ἐν τίνι ὗτος σέσωςαι; γνωςὸν ἔςω ὑμῖν h. e. *quandoquidem. Infra* IV. 9. οἱ ᾗ ἐξεπλάγησαν, εἰ τ̄ ἄνδρα ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν τ̄ τοσῦτον ἠγνόησαν. h. e. *propterea quod.* Diis autem adfcitum opera Bacchi Silenum cum Pane & Satyris dicit vel queritur Momus apud Lucian. in *Concil. Deor.* ὁ ᾗ κ̀ ὅλην φρατρίαν εἰσεποίησεν ἡμῖν, καὶ Θεὺς ἀπέφηνε τ̄ Πᾶνα, κ̀ τὸν Σιληνὸν, κ̀ Σατύρυς Et hinc in hoc ipfo Midæ colloquio Silenus apud Plut. in *Confol. ad Apollon.* fe ab Hominibus plane diftinguit, eofque appellat δαίμονος ἐπιπόνυ, κ̀ τύχης χαλεπῆς ἐφήμερον σπέρμα, *Dei ærumnas afferentis, & Fortunæ adverfæ Mortale Semen.* Sed tamen habebatur, ut Nofter ait, Diis inferior, atque adeo ablegandus ad Semideos, feu Dæmonas, qui ex fchola Platonica proprie erant Miniftri Deorum præcipuorum. De ortu autem ejus res eft incertiffima apud Veteres. Nofter, qui tantum *ex Nympha natum* dicit, fequitur extra controverfiam Hefiodum, qui & ipfe, ut refert Strabo *lib.* X. *p. m.* 471. Satyros ex *Nymphis ortos* tradidit. PERIZ. Mediceus adftipulatur Codici Sluifkiano.

7 Ἤπειρον] Quidam *Atlantidem* Platonis, aut, fi mavis, eam orbis partem, quæ *America* vocatur, innui à Sileno exiftimant. vid. quæ Clar. Rupertus *ad Val. Max. lib.* IV. *cap.* 6. *differt.* 2. obfervat. cætera, quæ Silenus tradit, fabulis involuta funt. KONIG.

Ἤπειρον ᾗ μόνην &c.] Fabulofa hæc ducit, & fabulis accenfet *Meropida* hanc terram tum Nofter, tum Apollodorus apud Strabon. *lib.* VII. *p. m.* 299. Et merito. Nullus tamen dubito, quin Veteres aliquid crediderint vel fciverint, fed quafi per nebulam & caliginem, de America, partim ex antiqua traditione ab Ægyptiis vel Carthaginienfibus accepta, partim ex ratiocinatione de forma & fitu Orbis terrarum, unde colligebant, fupereffe in hoc Orbe etiam alias terras præter Afiam, Africam, & Europam. Difertiffime Ariftot. *de Mundo cap.* 3. *Terram Habitatam pleraque Hiftoria in Infulas & Continentes divifit; ignorans, omnem hanc effe unam Infulam Atlantico mari circumdatam. Probabile autem, multas etiam alias huic obverfas* (ἀντιπόρθμυς) *proculfitas jacere, quafdam hoc noftra majores, quafdam minores: nobis autem omnes, præter hancce, ignotas*, vel *invifitatas.* Mox iterum: *quod Infulæ in mari Mediterraneo fint, id hanc* Οἰκυμένην *effe in mari Atlantico, & alias, magnas illas Infulas, in Univerfo Oceano.* Quia vero Græci in Occidentali parte cogniti orbis habitabant, nec ita procul à freto Gaditano & columnis Herculis, ubi finis erat Europæ & Africæ, ac vaftum exoriebatur mare, quod appellabant Atlanticum, hinc in eo potiffimum, & primum forfan ex conjectura, locabant ignotas hafce infulas. Sed quum dein infulas ibi revera tandem inveniffent, & quidem fecundiffimas, certius illud crediderunt, appellaruntque eas *Fortunatas*, fed quas diverfo plane numero memorabant, (Vide Voff. *ad Melam.* III. 10.) haud dubie, quia omnes, quas unquam iftic repererant terras, communi hoc nomine vocarunt. Multa vero de iis, utpote procul fitis, liberius fabulati funt, atque ideo, ficuti Theopompus in hac *Meropide* Homines beatiffimos, & altero tanto nobis majores ac longæviores, ita plerique in iis Animas Heroum locarunt. Eufebius *Chron. Gr. p.* 13. ait folitos Veteres divinis honoribus afficere Viros meritis illuftres poft eorum mortem, ac dicere, τὰς αὐτῶν ψυχὰς εἰς τὰς τ̄ μακάρων νήσυς ἰέναι, *animas eorum in infulas beatorum ire.* Difertius Hefiod. ἔργ. 166. Heroas fabularis Hiftoriæ poft mortem *habitare apud Oceanum in Beatorum infulis, ubi terra ipfis ter quotannis fructus dulces ferat.* Vide *ibi* Tzetzen. Adde & Horat. *Epod.* 16. Immo vero etiam *Elyfium campum, & fedem Piorum*, τ̄ τῶν εὐσεβῶν χῶρον, iftic ideo lo-

εἶναι ἐκείνην ὃ τὴν ἔξω τούτου τοῦ κόσμου. Καὶ

cam esse illam, quæ extra hunc mun-

locavisse videtur Homerus *Odyss.* Δ. 563. cui adde interpretem Strabonem *lib.* I. *p.* 3. & *lib.* III. *p.* 150. Ex quo liquet, secutos dein Poetas Elysium campum diserte *ad insulas Beatorum*, τὰς τῶν Μακάρων νήσους, retulisse, Unde & Eustathius *ad d. l.* Ηλύσιον πεδίον περί που τὰ κατὰ Δύσιν πέρατα τῆς γῆς, ὃ καὶ Νῆσοι Μακάρων παρὰ τοῖς ὕστερον λέγεται. Νῆσοι μὲν, ὅτι περὶ τὴν ἔξω θάλασσάν εἰσιν, ὅ ἐστι, περὶ αὐτὸν τὸν Ωκεανόν· Μακάρων δὲ, διὰ τὸ τοῦ τόπου εὐδαίμον, καὶ μακάριον, ὃ τοῖς πᾶσι τεθρύλληται. *Elysius campus fuit apud Occidentales totius Terræ Fines, qui à posterioribus dicitur etiam Insulæ Beatorum. Insulæ quidem, quia sunt in Extero mari*, h. e. *in ipso Oceano: Beatorum vero, propter loci felicitatem & beatitudinem quæ etiam per omnes est divulgata.* Sed & inde Lucianus quoque in *Jove Confut. p.* 185. conjungit in utrumque locum animas Heroum seu Beatorum, ἐν Μακάρων νήσοις πίνειν μετὰ τῶν Ηρώων ἐν τῷ Ηλυσίῳ λειμῶνι κατακείμενος, *in insulis beatorum bibere cum Heroibus accumbens in prato Elysio.* Sed vel maxime huc pertinent, quæ Plato in *Timæo* & *Critia* memorat credita etiam Posidonio & Straboni (quem vide *lib.* II. *pag.* 102.) de *Atlantide* insula, quam Solon ab Ægyptiis Sacerdotibus acceperit esse sitam *extra Columnas Herculis in mari Atlantico*, sed *Africa simul & Asia majorem*, quæ *bis quotannis fructus ferret*, & *opulentissimos ac potentissimos aleret populos*, sed *quæ tandem gravissimis terræ motibus ac diluviis subsederit, adeo ut dein inveniri non potuerit, & Oceanus copioso istic luto obsessus navigari nequeat.* Conveniunt posteriora hæc cum eo, quod inter Fortunatas memoratur à Ptolemæo ἀπρόσιτος νῆσος, *inaccessa insula*, seu quæ adiri non potest: cujus appellationis ratio haud dubie ex hac traditione de Atlandide submersa, petenda est. Haud minori, opinor, specie, quum qua Eustathius *ad Hom. Odyss.* A. *p.* 18. ad eam refert *insulam Calypsus*, haud dubie, quia hæc ab Homero fingitur Filia Atlantis, & ejus insula ab eodem dicitur istic esse ὅθι τ' ὀμφαλός ἐστι θαλάσσης, *ubi umbilicus est maris*, h. e. ex sententia Eustathii, quæ in medio Oceani Atlantici sit sita, atque ideo ipsa illa *Atlantis*, quæ ex Solonis & Strabonis traditione, πότε οὖσα, ὕστερον ἠφανίσθη, *olim vere existens postea esse desierit*, seu evaserit insula Καλυψοῦς, q. d. *Occultationis:* Concludens inde, Poetam non plane, πλάττειν h. e. *fingere eam* Calypsus insulam. Sed & quod illuc navigantes luto dein inhibitos tradiderunt Ægyptii, etiam hoc firmatur aliquatenus ex Aristotele de *Mirabil. Audit. p. m.* 1165. ubi narrat *Gaditanos quosdam aliquando ventis jactatos devenisse in quædam loca deserta, alga & junco obsita, quæ minima exundatione mergerentur.* Verisimile prorsus, illos, qui Ægyptiis retulerunt Atlantidem à se inveniri non potuisse, & luto ac cœno inhibitam suam navigationem, in eadem appulisse loca. Accedit his jam certior traditio de Carthaginiensibus, seu Phœnicibus Gaditanis, qui invenerint in mari Atlantico insulam Magnam, multorum dierum navigatione remotam ab Africa versus Occidentem, fertilem adeo, ὥς τε δοκεῖν ταύτην ὡσεὶ θεῶν τινῶν, οὐκ ἀνθρώπων, ὑπάρχειν ἐνδιαιτήριον, *ut videatur illa Deorum quorundam, non Hominum, esse Domicilium*, ut ait Diodorus, *lib.* V. *p.* 299. quem videas velim, ut & Aristot. *de Mirabil. Aud. p.* 1157. Respexit eam haud dubie quoque Virgilius, notissimis illis versibus, *Æn.* VI.

——— ——— *jacet extra sidera Tellus*
Extra Anni Solisque vias, ubi cœlifer Atlas
Axem humero torquet stellis ardentibus aptum.

Vide etiam, præter Rupertum *ad Val. Max.* IV. 6. Erasm. Schmidii *Dissert. de America*, Pindaro ejus adjectam, & Bernecc. *Quæst. Miscell. in Tac. Quæst.* 882. Cæterum ex his narrationibus de tali Fortunata adeo regione, eâque amplissima, in Oceano Atlantico, ortæ sunt sine dubio hæ quoque fabulæ, quas ex Theopompo hic refert Ælianus, qui δεικτικῶς ait Ἐκείνην τὴν ἔξω τούτου τοῦ κόσμου, quasi certum plane sit, extra notum illis Orbem aliam fuisse Terram. Neque obstat, quod hi *Meropes* ex sua regione ad *Hyperboreos* primum venisse traduntur; quum adeo amplam statuerint eam regionem, ut

Καὶ τὸ μὲν μέγεθος αὐτῆς ἄπειρον διηγεῖτο· [9] τρέφειν δὲ τὰ ἄλλα ζῶα μεγάλα, [10] καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲ τῶν ἐνλαῦθα διπλασίονας τὸ μέγεθος· καὶ χρόνον ζῆν αὐτοὺς, οὐχ ὅσον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον διπλοῦν. Καὶ πολλὰς μὲν εἶναι καὶ μεγάλας πόλεις, καὶ βίων ἰδιότητας, καὶ νόμους αὐτοῖς τετάχθαι ἐναντίως κειμένους τοῖς παρ' ἡμῖν νομιζομένοις. Δύο δὲ εἶναι πόλεις ἔλεγε μεγέθει μεγίστας, οὐδὲν δὲ ἀλλήλαις ἐοικέναι· καὶ τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι Μάχιμον, τὴν δὲ Ευσεβῆ. Τοὺς μὲν οὖν Ευσεβεῖς ἐν εἰρήνῃ τε διάγειν καὶ πλούτῳ βαθεῖ, [11] καὶ λαμβάνειν τοὺς καρποὺς ἐκ τῆς γῆς [12] χωρὶς ἀρότρων καὶ βοῶν· [13] γεωργεῖν δὲ καὶ σπείρειν οὐδὲν αὐ-

dum existit. Et magnitudinem ipsius immensam esse narrabat: alere autem reliqua animalia grandia, & homines duplo majores iis, qui hanc habitant: & vivere eos non tantum temporis, quantum nos, sed etiam illud duplum. Et multas quidem esse magnasque civitates, ac vitæ peculiares rationes, & leges apud eos plane nostris contrarias esse constitutas. Duas vero urbes esse magnitudine maximas dixit, nihil verò sibi invicem similes: & alteram quidem nominari *Bellicosam*, alteram *Piam*. *Pios* igitur in pace vitam agere, & amplissimis divitiis, fructumque ex terra capere, sine aratris & bubus, ne-

ut ad nostræ terræ fines utrinque extendere se deberet. Tzetzes vero *ad Hesiod. d. l.* & maxime *ad Lycophronem v.* 1204. apud Britanniam, vel in eâ, collocat loca, in quæ animæ defunctorum mittantur. PERIZ.

8 Εξω τῦ κόσμυ] Tertullian. *cap.* 2. *de Pallio. viderit Anaximander, si plures* (mundos) *putat: viderit si quis alius ad Meropas, ut Silenus penes aures Midæ blattit, aptas sane grandioribus fabulis.* KUHN.

9 Τρέφειν δὲ ἄλλα ζῶα μεγάλα &c.] In ultimas Schefferi, Fabri, Kuhnii Edd. irrepsit hoc vitium, quo omittitur τὰ, quum priores, ipsa etiam Romana, immo & MS. uterque legant pariter, τρέφειν δὲ τὰ ἄλλα &c. quod, quia certissimum est, & quia per incuriam vocula isthæc videtur excidisse, restitui. Miror autem Interpretes, etiam Priores integram adhuc lectionem, adeo perperam reddidisse, vertendo *alere diversa animalia grandia*, quum liquido plane alius sit sensus: nempe, *alere autem reliqua animalia inpræcipuam magnitudinem. Reliqua*, scil. omnia præter *Hominem*, de quo separatim agit. PERIZ. Mediceus & Sluisk. τρέφειν τε τὰ ἄλλα ζῶα, & paulo post iidem τῦ ἐνταυθοῖ.

10 Καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲ τῦ ἐνταῦθα οὖν διπλασίονας] Nescio unde illud οὖν in hunc devenerit locum. Reperio in prima Ed. atque ideo & in seqq. sed in neutro Codicum MS. quorum Sluisk. habet τῦ ἐνλαυθοῖ διπλ. Lugd. τῦ ἐνλαῦθα διπλ. Priorem prætulerim, & forsan inde orta est Vulgata, ex qua illud οὖν, obsecutus MStis, ejeci. PERIZ.

11 Καὶ λαμβάνειν τοὺς καρποὺς ἐκ τῆς γῆς χωρὶς ἀρότρων] MSti pariter inserunt φασὶ ante χωρὶς. Mallem φησὶ scil. Σιληνός. Sed neutro opus. Mox, ut MSti B. & C. sic & Lugd. καὶ διατελοῦσιν ὑγιεῖς καὶ ἄνοσοι. Sed vulgatam tuentur tum Prima Ed. tum MS. Sluisk. Et est illud ἦδ' ὅς usitata dialogorum & narrationum parenthesis. Vide *infra* x. 13. & passim apud Platonem, Homerum, aliosque. IDEM.

12 Χωρὶς ἀρότρων &c.] Ita Poëtæ περὶ τῦ χρυσοῦ γένους·

——— ἐσθλὰ δὲ πάντα
Τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερεν ζείδωρος ἄρουρα
Αυτομάτη, πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθελημοὶ
Ησυχοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν.

KUHN.

13 Γεωργεῖν δὲ καὶ σπείρειν οὐδὲν αὐτοῖς ἔργον εἶναι] Vertunt

αὐτοῖς ἔργον εἶναι. 14 Καὶ διατελοῦσιν (ἦδ' ὅς) καὶ ἄνοσοι, καὶ καταστρέφουσι τὸν ἑαυτῶν βίον γελῶντες εὖ μάλα, καὶ ἡδόμενοι. Οὕτω δὲ ἀναμφιλόγως εἰσὶ δίκαιοι, ὡς μήτε τοὺς θεοὺς πολλάκις ἀπαξιοῦν ἐπιφοιτᾶν αὐτοῖς. 15 Οἱ δὲ τῆς Μαχίμου πόλεως, μαχιμώτατοί τέ εἰσι καὶ αὐτοὶ, καὶ γίνονται μεθ' ὅπλων, καὶ ἀεὶ πολεμοῦσι, καὶ καταστρέφονται τοὺς ὁμόρους, καὶ παμπόλλων ἐθνῶν μία πόλις κρατεῖ αὕτη. Εἰσὶ δὲ οἱ οἰκήτορες οὐκ ἐλάττους διακοσίων μυριάδων. Ἀποθνήσκουσι δὲ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον νοσήσαντες, σπάνιον δὲ τοῦτο, ἐπεὶ τάγε πολλὰ ἐν τοῖς πολέμοις, ἢ λίθοις, ἢ ξύλοις παιόμενοι· ἄτρωτοι γάρ εἰσι σιδήρῳ. Χρυσοῦ δὲ ἔχουσι καὶ ἀργύρου ἀφθονίαν, ὡς ἀτιμότερον εἶναι παρ' αὐτοῖς τὸν χρυσὸν ἢ παρ' ἡμῖν σιδήρου. Ἐπιχειρῆσαι δέ ποτε καὶ διαβῆναι τούτους εἰς τάσδε τὰς ἡμεδαπὰς νήσους ἔλεγε, καὶ διαπλεύσαντάς γε τὸν Ὠκεανὸν μυριάσι χιλίαις τῶν ἀνθρώπων, ἕως Ὑπερβορέων ἀφικέσθαι· καὶ πυθομένους τῶν παρ' ἡμῖν τούτους εἶναι τοὺς εὐδαιμονεστάτους, καταφρονῆσαι 16 ὡς φαύλους, καὶ ταπεινῶς πράττοντας, καὶ διὰ ταῦτα ἀτιμά-

neque ſolere eos agrum colere, neque ſerere. Et ſemper ſunt (ajebat ille etiam à morbis immunes, ac vitam cum morte commutant ridentes prorſus ac lætantes. Adeo vero ſine controverſia juſti ſunt, ut neque Dii dedignentur ſæpe ad eos accedere. Qui verò *Bellicoſam* urbem incolunt, bellicoſiſſimi quoque ſunt, & naſcuntur cum armis, ac bella ſemper gerunt, finitimoſque in ſuam poteſtatem redigunt, atque in plurimas gentes hæc una civitas imperium tenet. Incolæ vero ejus ſunt non pauciores ducentis myriadibus. Moriuntur autem aliâs quidem ægrotantes, ſed tamen raro id *accidit*, ſiquidem in bellis plerumque *moriuntur*, lapidibus aut fuſtibus percuſſi: nam ferro vulnerari nequeunt. Auri argentique maximam poſſident copiam, ita ut minoris apud ipſos æſtimetur aurum, quam apud nos ferrum. Eos vero dicebat quondam etiam in haſce noſtras inſulas tranſire conatos, & trajecto Oceano cum mille myriadibus hominum ad Hyperboreos perveniſſe: quumque audiviſſent hos populos inter

tunt *agricultura ſeminationeque nihil eis opus eſſe.* Sed ſenſus eſt, *neque ſolere eos agrum colere, neque ſerere.* Aliquid enim dicitur alicui ἔργον εἶναι, quod facere ſolet. Sic IV. 29. de Democrito, ᾧ ἔργον τοῦτο ἦν, ſcil. γελᾷν, *qui ridere ſolebat, id maxime agebat.* VIII. 2. ἔργον δὲ ἦν ἄρα τούτῳ τῷ Ἱππάρχῳ ἡ περὶ τοὺς πεπαιδευμένους σπουδὴ, *ſolita erat quam maxime huic Hipparcho cura Eruditorum, hoc unum maxime agebat, ut coleret Eruditos.* Supra III. 14. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῖς αὐλεῖσθαί ἐστι, *habent penes ſe quotidie tibicines, præbent iis ſemper aures.* PERIZ.

14 Καὶ διατελοῦσιν (ἦδ' ὅς) καὶ ἄνοσοι] MSS. B. & C. διατελοῦσιν ὑγιεῖς καὶ ἄνοσοι, quæ lectio optima videtur. SCHEFF.

15 Οἱ δὲ τῆς Μαχίμου] Hic in MS. C. fit novum caput, cujus titulus: περὶ τῶν ἐν Μαχίμου κατοικούντων. ſine ratione. IDEM.

16 Ὡς φαύλους καὶ ταπεινῶς πράττοντας] Sluisk. φαύλως. Sed perinde eſt, utrum eligas. Refertur autem utraque locutio ad Fortunam & con-

μάσαι προελθεῖν περαιτέρω. 17 Τὸ δ' ἔτι θαυμασιώτερον, προσετίθει· Μέροπάς τινας οὕτω καλουμένους ἀνθρώπους οἰκεῖν παρ' αὐτοῖς ἔφη πόλεις πολλὰς καὶ μεγάλας· ἐπ' ἐσχάτῳ δὲ τῆς χώρας αὐτῶν τόπον εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι Ἄνοστον, ἐοικέναι δὲ χάσματι, κατειλῆφθαι δ' οὔτε ὑπὸ σκότους, οὔτε ὑπὸ φωτὸς, ἀέρα δὲ ἐπικεῖσθαι ἐρυθήματι μεμιγμένον θολερῷ. Δύο δὲ ποταμοὺς 18 περὶ τοῦτον τὸν τόπον ῥεῖν, καὶ τὸν μὲν Ἡδονῆς καλεῖσθαι, τὸν δὲ Λύπης· καὶ παρ' ἑκάτερον τούτων ἑστηκέναι δένδρα τὸ μέγεθος πλατάνου μεγάλης· φέρειν δὲ καρποὺς τὰ μὲν περὶ τὸν τῆς Λύπης ποταμὸν, 19 τοιαύτην ἔχοντας τὴν φύσιν· ἐάν τις αὐτῶν ἀπογεύσηται, 20 τοσοῦτον ἐκβάλλει δάκρυον,

ter nostrates esse beatissimos, contempsisse eos tanquam viles, humilique fortunâ agentes: & idcirco indignum duxisse progredi ulterius. Quod vero etiam mirabilius, adjecit: *Meropas*, homines quosdam ita vocatos, habitare apud eos dixit multas magnasque Urbes: in extremo autem regionis illorum locum esse, & nominari, (*Irremeabilem*) similem voragini, neque vero tenebris illum, neque lumine circumdari, sed aërem ei incumbere spisso, vel obscuro, rubore mixtum. Circa eum vero locum duos labi fluvios, & quidem alterum *Voluptatis* vocari, alterum *Tristitiæ:* & ad utrumque arbores sitas esse magnitudine platani magnæ: quæ autem

conditionem hominum. φαῦλοι sunt hic *viles*, nec digni, quos bello tibi acquiras. Ταπεινῶς πράττειν dicuntur, qui *tenui utuntur fortuna.* Conjunxit utrumque etiam Dio Chrysost. Τρωικῷ de Græcis abs Troja reversis, ἅπαντες γὰρ ἦσαν ταπεινοὶ, καὶ φαύλως ἔπραττον οἱ τῆς στρατιᾶς μετασχόντες, ubi tamen maxime Animus notatur abjectus, sed propter Adversam Fortunam. Paulo ante Sluisk. μυριάσι χιλίαις ἀνθρώπων omisso τῶν, quod neque desiderem ego, si absit. PERIZ.

17 Τὸ δ' ἔτι θαυμασιώτερον] Etiam hic fit novum caput in MS. B. cujus titulus. περὶ τῶν τὸ ποιτοῦ καλουμένου ἀνόστου σημείωσαι, liquet facile, quid de his titulus sit censendum. SCHEFF. Pro τὸ ποιτοῦ legerem τόπου τῶν &c. est σημείωσις illa Græculi alicujus, qui non tam novum caput ordiri, quam locum sibi insignem enotare voluit. KUHN.

Τὸ δ' ἔτι θαυμασ. &c.] Jam ante monui, in Sluisk. Codice nulla exhiberi Capitum argumenta, quod vetustatis est signum, sed exhiberi ea in Lugd. A quo idcirco Caput hoc, æque ac à Regiis B. & C. dividitur in tres partes, quæ singulæ suum habent titulum seu argumentum. Secunda pars incipit hisce verbis Οἱ δὲ τῆς Μαχίμου &c. Et præscriptum habet, περὶ τῶν ἐν Μαχίμῳ κατοικούντων. At tertia pars hic loci statuitur cum hoc Indice, περὶ τοῦ τόπου τοῦ καλουμένου Ἀνόστου. Uti legenda hæc monuerat Kuhnius. Subjicitur autem hisce verbis separato versu, non solum σημείωσαι, sed uberius, σημείωσαι παράδοξον ὅλον h. e. *nota rem, quæ tota est paradoxa.* Cæterum ex his jam liquido colligimus, librarios superiorum temporum distraxisse Auctorem nostrum pro arbitrio in Capita, quanto seriores, tanto in plura, & sæpe inepte prorsus separavisse, quæ ille conjunctim scripserat. PERIZ.

18 Περὶ τὸν τόπον τοῦτον] Mediceus & Gesn. Ed. περὶ τὸν τόπον τοῦτον.

19 Ἔχοντα τὴν φύσιν] Lege ἔχοντας. Nam refertur ad καρποὺς, non ad δένδρα. FABER. Recte monet Faber ἔχοντας legendum, cum ad præcedens καρποὺς, non δένδρα referatur. SCHEFF.

Τοιαύτην ἔχοντα τὴν φύσιν] Adeo certum puto, quod monuit Faber, legendum ἔχοντας, sc. καρποὺς, ut non veritus sim flagitante id sensu recipere in textum, licet MSti vulgatæ lectioni assentiantur. Mox etiam malim δακρύων, quod voluit Brunnerus, probante Sheffero PERIZ.

κρυον, ὥστε κατατήκεσθαι, πάντα τὸν ἑαυτοῦ βίον τὸν λοιπὸν θρηνοῦντα, καὶ οὕτω τελευτᾶν. Τὰ δὲ ἕτερα τὰ παραπεφυκότα τῷ τῆς Ἡδονῆς ποταμῷ, ἀντίπαλον ἐκφέρειν καρπόν. Ὃς γὰρ ἂν γεύσηται τούτων, τῶν μὲν [21] ἄλλων τῶν πρότερον ἐπιθυμιῶν παύεται· ἀλλὰ καὶ εἴ του ἤρα, καὶ αὐτοῦ λαμβάνει λήθην, καὶ γίνεται κατὰ βραχὺ νεώτερος, καὶ τὰς ἤδη διελθούσας ἀναλαμβάνει ὀπίσω. Τὸ μὲν γὰρ γῆρας ἀποῤῥίψας, ἐπὶ τὴν ἀκμὴν ὑποστρέφει, εἶτα ἐπὶ τὴν τῶν μειρακίων ἡλικίαν ἀναχωρεῖ, εἶτα παῖς γίνεται, εἶτα βρέφος, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐξαναλώθη. Καὶ ταῦτα, [22] εἴ τῳ πιστὸς ὁ Χῖος λέγων, πεπιστεύσθω. Ἐμοὶ δὲ δεινὸς εἶναι δοκεῖ μυθολόγος, καὶ ἐν τούτοις, καὶ ἐν ἄλλοις δέ.

autem ad flumen Triſtitiæ ſunt, ferre fructus, tali indole præditos: ſi quis eos guſtet, tantum emittit lacrymarum, ut contabeſcat ejulans per univerſum vitæ ſuæ reliquum tempus, & ſic moriatur. Alteras vero, fluvio Voluptatis adſitas, contrarium ferre fructum: qui enim hunc guſtat, ab reliquis priſtinis cupiditatibus abſiſtit: ſed & ſi quid amavit, ejus quoque oblivionem capit, paulatimque fit junior, ac ſuperiores ætates, & jam tranſactas, recipit rurſus. Abjecta enim ſenectute in robur ipſum revertitur, deinde in adoleſcentium ætatem redit; tum puer, dein infans evadit, & poſtea exſtinguitur. Et hæc, ſi cui fide dignus videtur ea narrans Chius ille, credantur. Mihi vero egregius eſſe fabulator tum in his, tum in aliis, videtur.

ΚΕΦ. CAP.

20 Τοσοῦτον ἐκβάλλει δάκρυον] Mallet Ampliſſ. D. Brunnerus δακρύων, propter præcedens τοσοῦτον. Nec eſt dubium, quin ſic legi debeat. SCHEFF. At ſimilis loquutio occurrit apud Plutarchum in *Alcibiade p. m.* 209. πολὺ δὲ καὶ δάκρυον τῷ χαίροντι τῆς πόλεως ἀνεκέκρατο. Δάκρυον autem apud Græcos eſt nomen collectivum, perinde ac vox דמעה apud Hebræos, quam per δάκρυον etiam vertunt Græci Interpretes *Eccleſiaſt. cap.* IV. 2. ἰδοὺ δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων.

21 Αλλων τῶν πρότερον] MSS. B. & C. habent προτέρων SCHEFF.

Τῶν πρότερον ἐπιθυμιῶν] Diſerte ita Sluisk. At Lugd. videtur voluiſſe, ſed per ſcripturæ compendium, προτέρων, quod ex Regiis B. & C. adfert Schefferus. Verior ſine dubio eſt vulgata, & melioribus codicibus nixa. PERIZ.

22 Εἴ τῳ πιστὸς ὁ Χῖος.] Intelligit *Theopompum*, qui patria *Chius* fuit, diſcipulus Iſocratis, ſcriptor rerum ſui temporis, ſeu inde ubi deſiit Xenophon & Thucydides: ſed potiſſimum rerum à Philippo patre Alexandri geſtarum. Diligentiam ejus laudant quam maxime Athenæus, & Dionyſ. Hal. in *Epiſt. ad Pompejum*, eumque nec ſumptibus peperciſſe ajunt, quo minus ſedulo & coram in omnia prius inquireret, antequam ea traderet memoriæ. Sed & collegiſſe eum ait Dionyſius, *ſi quid* θαυμαστὸν, ἢ παράδοξον, *unaquæque terra vel mare ferat.* Hinc ergo & ortus videtur libellus, quem θαυμασίων, *Admirabilium*, nomine ſcripſit, & in quo, teſte Servio *ad Ecl.* VI. hanc fabulam de Sileno retulit. Cæterum incuſant ejus digreſſiones ac parabolas, (Dion. Hal. *d. l.*) *ut non ſatis tempeſtivas, & multum ludicri continentes*, qualis ſit illa *de Sileno in Macedonia viſo.* Forſan ea occaſione de Phrygio egit. Si ita, videtur tunc & ille plures ſtatuiſſe Silenos, atque eos etiam pro Satyris habuiſſe. Maledicentiam ejus cum alii, tum maxime arguit Polybius in *Excerptis de Virt. & Vitiis ex Lib.* VIII. PERIZ.

ΚΕΦ. ιθʹ.

Περὶ διαφορᾶς Ἀριστοτέλους πρὸς Πλάτωνα.

Λέγεται τὴν διαφορὰν Ἀριστοτέλους πρὸς Πλάτωνα ¹ τὴν πρώτην ἐκ τούτων γενέσθαι. Οὐκ ² ἠρέσκετο αὐτοῦ τῷ βίῳ ὁ Πλάτων, οὐδὲ τῇ κατασκευῇ τῇ περὶ τὸ σῶμα. ³ Καὶ γὰρ ἐσθῆτι ἐχρῆτο ⁴ περιέργῳ ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὑποδέσει. Καὶ ⁵ κουρὰν δὲ ἐκείρετο καὶ ταύτην ἀήθη Πλάτωνι. Καὶ

CAP. XIX.

De diſſidio Ariſtotelis à Platone.

Diſſidium Ariſtotelis adverſus Platonem ex his fertur initium cepiſſe. Non probabat ejus vitam Plato, neque corporis ornatum. Nam Ariſtoteles & veſtibus & calceamentis nimii ac ſupervacui ornatus utebatur. Tonſura etiam tondebatur, & ipſa Platoni inſolita. Annulos quo-

1 Τὴν πρώτην] Ambigui hæc ſunt ſenſus, certe idonea ad Lectores non ſatis attentos vel peritos in errorem inducendos, quaſi ἐμφατικῶς hæc ita dicerentur de diverſis diverſi temporis diſſidiis, quorum hocce fuerit *primum*, quum tamen Ariſtoteles, poſtquam ſemel à vivo Platone defecit, ſimul in perpetuum defecerit, & Plato poſt hocce tempus, quo jam *annos* LXXX. vixiſſe dicitur, mox fuerit mortuus, ſiquidem plerique eum deceſſiſſe tradunt *annos* LXXXI. *natum*. Vide Menag. *ad Laërt. in Platone num.* 3. Et tantum abeſt, ut ſæpius Ariſtotelem à Platone vivo defeciſſe affirmaverint Veteres, ut ne ſemel quidem id feciſſe ſerio contendat Ammonius, qui illius vitam exſecutus eſt. A pleriſque tamen diſſidium hoc memoratur, certe à Noſtro, etiam IV. 9. Laërt. in *Ariſtotele*, Aliiſque, ut de eo dubitandum vix ſit. Ejus autem Originem, cauſas, & initia hoc Capite expoſuit Auctor, atque adeo de *primis ejus Initiis* verba hæc accipienda. Sic X. 19. καλῷ ὄντι καὶ νέῳ καὶ πρώτῳ ὑπηνήτῃ h. e. *cui primum incipiebat lanugo ſuboriri*. Vide & *ſupra ad Cap.* 24. Adjectiva ſimiliter Adverbiorum modo vel ſenſu poſita. PERIZ.

2 Ηρέσκετο] Uterque Codex ἠρέσκετο, quæ forma eſt uſitatior in hoc verbo. Sic II. 13. ὁ δὲ αὐτοῖς οὐκ ἠρέσκετο. III. 17. Σωκράτης τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ οὐκ ἠρέσκετο. Et *alibi*. PERIZ. Edidi ἠρέσκετο obſequutus Codicibus MSS.

3 Καὶ γὰρ ἐσθῆτι] Hæc omnia notæ habebantur effeminati & delicatioris animi, ſicut ipſe ſtatim indicat. SCHEFF.

4 Περιέργῳ] Vertebatur *pretioſioribus*. Sed non id proprie voluit Auctor, neque ſane illud hac voce denotatur, verum quicquid eſt nimii ac ſupervacui laboris in inanes ornamentorum delicias impenſi. Sic IV. 11. περιειργάσθαι τὸν Σωκράτην τοῦ οἰκιδίου, *nimis delicatum fuiſſe in curanda & ornanda domo*, h. e. inania ejus generis nimium curaſſe. Vide me *ſupra ad* II. 44. Studium hoc ſui, ſupra quam Philoſophum decet, ornandi memorat etiam Laërtius in *Ariſtotele*, eadem enumerans, ἐσθῆτι ἐπισήμῳ χρώμενος, καὶ δακτυλίοις, καὶ κουρᾷ, *inſigni utens Veſte*, *Annulis*, *Tonſura*. PERIZ.

5 Κουρὰν ἐκείρετο] Conſentit Laërtius in *vita Ariſtotelis*. Erat hoc autem contra morem hominis, duritiem vitæ, patientiam & ſimilia profeſſi, hoc eſt, Philoſophi. Qui & vulgo propterea, ut barbam, ſic capillos intonſos geſtare ſolebant. Seneca *Epiſt.* V. *Illud te admoneo*, *ne facias aliqua*, *quæ in habitu tuo*, *aut genere vitæ notabilia ſint*. *Aſperum cultum*, *& intonſum caput*, *& negligentiorem barbam*, *& indictum argento odium*, *& cubile humi poſitum*. *Satis ipſum nomen Phi-*

Καὶ 6 δακτυλίους δὲ πολλοὺς φορῶν ἐκαλλύνετο ἐπὶ τούτῳ. Καὶ μωκία δέ τις ἦν αὐτοῦ περὶ τὸ πρόσωπον· καὶ ἄκαιρος στωμυλία λαλοῦντος κατηγόρει καὶ αὐτὴ τὸν τρόπον αὐτοῦ. Πάντα δὲ ταῦτα ὡς ἔστιν ἀλλότρια φιλοσόφου, δῆλον. Ἅπερ οὖν ὁρῶν ὁ Πλάτων οὐ προσίετο τὸν ἄνδρα· προετίμα δὲ αὐτοῦ 7 Ξενοκράτην, καὶ Σπεύσιππον, καὶ 8 Ἀμύκλαν, καὶ ἄλλους, τῇ τε λοιπῇ δεξιούμενος αὐτοὺς τιμῇ, καὶ οὖν καὶ τῇ

quoque complures geſtans eo ipſo ſe efferebat. Sed & in vultu ejus inerat quædam *aliorum* irriſio: & intempeſtiva garrulitas loquentis, etiam illa ingenium ejus arguebat. Hæc autem omnia quam ſint philoſopho indigna, manifeſtum eſt. Quæ videns Plato, non probabat Virum: ſed præferebat ei Xenocratem, Speuſippum, Amyclam, & alios, quos tum reliquis honoribus excipiebat, tum

Philoſophiæ etiamſi modeſte tractetur, invidioſum eſt. Idem alii faciebant, qui duriores volebant haberi. Teſtatur Horatius de Poëta quodam

> *Nanciſcetur enim nomen pretiumque poëtæ,*
> *Si tribus Anticyris caput inſanabile nunquam*
> *Tonſori Licino commiſerit* ———

Delicatiores contra, elegantiæque ſtudioſiores capillos frequenter pectere, & ad certum modum præcidi curare ſolebant. vide Athenæum *lib.* XI. SCHEFF.

Κουρὰν] Solebant enim Philoſophi delicatiorem corporis ornatum aſpernari, atque ideo vix utebantur tonſoribus, comamque habebant naturaliter promiſſam. Hinc Lucianus Peregrinum in formam & habitum Philoſophi tranſeuntem commemorans, ait, ἐκόμα ἤδη, &c. *Comam jam alebat, ſordido veſtiebatur pallio, peram habebat ex humeris ſuſpenſam, & ſcipionem in manu.* Similiter Gellius Philoſophum deſcribens IX. 2. *palliatum* dicit *& crinitum, barbaque prope ad pubem uſque porrectâ.* Sed tamen etiam in hac longiore vel ſpiſſiore coma ineſſe quid poterat ſupervacuæ curæ & philoſopho indignæ. Hinc Ariſtoteles *Polit.* II. 6. Hippodamum Mileſium, qui de Republica ſcripſit, accuſatum ait à nonnullis, ut qui viveret περιεργότερον τριχῶν τε πλήθει (*crinium multitudine*) καὶ κόσμῳ πολυτελεῖ Inde factum dein, ut Philoſophi quidam in contrarium abeuntes comam penitus ſibi demerent. Certe Juvenalis II. 15. hujuſmodi ſeveris tribuit *breviorem ſupercilio comam.* Et apud Noſtrum XI. 10. Zoilus traditur *barbam* quidem *habuiſſe prolixam, ſed caput uſque ad cutem raſum.* PERIZ.

6 Δακτυλίους πολλοὺς] Luxurioſorum hoc erat, plures ſimul annulos geſtare, immo complures ſæpe uno in digito. Seneca *Nat. Quæſt.* VII. 31. *Exornamus annulis digitos, & in omni articulo gemma diſponitur.* Vide Meurſium *de Luxu cap.* 5. Qui tamen in eo, quod ex Martialis V. 11.

> *Sardonychas, ſmaragdos, adamantas, jaſpidas, uno*
> *Verſat in articulo Stella, Severe, meus:*

colligit, *plures etiam in ſingulis articulis* geſtatos, me ſibi aſſentientem non habet. Dicere enim voluit Martialis, Stellam uno in annulo unius articuli plures habere gemmas. Memorabile etiam eſt, quod Ariſtot. *Polit.* VII. 2. de Carthaginienſibus tradit, *toties*, vel *tot annulis ornari, quot ſtipendia fecerint.* IDEM.

7 Ξενοκράτην, καὶ Σπεύσιππον, καὶ Ἀμύκλαν] Priores duo ſatis ſunt noti, quorum idcirco Vitam, tanquam præcipuorum inter Platonis diſcipulos, & ejus Succeſſorum in curanda Academica Schola & ſecta Platonica, expoſuit proxime poſt *Platonis* Vitam Laërtius. *Speuſippus* inſuper erat ex ſorore Platonis natus. At *Xenocrates* fuit Chalcedonius, de cujus virtute & fama apud Athenienſes vide illuſtre exemplum, quod ex Cicerone refert Val.

τῇ κοινωνίᾳ τῶν λόγων. [9] Ἀποδημίας δέ ποτε γενομένης τῷ Ξενοκράτει εἰς τὴν πατρίδα, ἐπέθετο τῷ Πλάτωνι Ἀριστοτέλης, χορόν τινα τῶν ὁμιλητῶν τῶν ἑαυτοῦ περιστησάμενος, ὧν ἦν [10] Μνάσων τε ὁ Φωκεὺς, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Ἐνόσει δὲ τότε ὁ Σπεύσιππος, καὶ διὰ ταῦτα ἀδύνατος ἦν συμβαδίζειν τῷ Πλάτωνι. Ὁ δὲ Πλάτων ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἐγεγόνει, ὁμοῦ † τι καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν [11] ἐπελελοίπει τὰ τῆς μνήμης αὐτόν. Ἐπιθέμενος οὖν αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύων ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ φιλοτίμως πάνυ τὰς ἐρωτήσεις ποιούμενος καὶ τρόπον τινα καὶ ἐλεγκτικῶς, ἀδικῶν ἅμα καὶ ἀγνωμονῶν ἦν δῆλος. Καὶ διὰ ταῦτα ἀποστὰς ὁ Πλάτων [12] τοῦ ἔξω περιπάτου, ἔνδον ἐβάδιζε σὺν

tum dissertationum suarum communione. Xenocrate vero quondam in patriam profecto aggressus est Platonem Aristoteles, circumdans eum suorum discipulorum caterva, inter quos erat Mnason Phocensis, & alii ejusdem indolis. Laborabat tunc ex morbo Speusippus; & ideo Platonem comitari non poterat. Plato autem octoginta annos erat natus, simul etiam propter ætatem eum defecerat aliquantum memoria. Intendens igitur in eum, & meditans insidias Aristoteles, magnaque cum ambitione quæstiones proponens, & quodammodo etiam reprehendens eum, injurium simul & ingratum sese declarabat. Proinde abstinens deambula-

† τε.

Val. Max. II. 10. 2. *ext. Amyclas* vero minus fuit celebris, sed tamen ab Laërtio inter Discipulos Platonis in *Hujus Vita* memoratur, & dicitur *Amyclus Heracleota*. Idem.

8 Ἀμύκλαν] Ἀμυκλον, scribit Laërtius, *prædicto loco*. Scheff.

9 Ἀποδημίας δὲ ποτε] Totum hoc, ut falsum confictumque, negat Ammonius in *vita ejus*. Idem.

10 Μνάσων ὁ Φωκεὺς] MS. Lugd. Φωκαεὺς, quasi ex *Phocæa* esset ortus, sed *Phocensem* etiam Athenæus dicit VI. 18. addens *mille habuisse eum servos*, & ideo *male audivisse apud Phocenses*. Nihil itaque mirum, etiam hic eum notari, ut perversæ indolis hominem, inter discipulos Aristotelis. Periz.

11 Ἐπελελοίπει] Verbo monendum censui, utrumque hic Codicem legere ἐπιλελοίπει, prout sæpe Plusquam perfectum Tempus solo Perfecti Augmento instruitur, non modo apud Poëtas, sed & Historicos, etiam Nostrum. Sic πεφοίνικτο XIII. 1. νενόμιστο Plut. in *Inst. Lac.* Idem.

12 Τοῦ ἔξω περιπάτου] Vertebatur *exteriore deambulatione*, quasi intelligeretur certus locus, qui ex pluribus ambulationi idoneis, & Academiæ circumjectis, esset exterior. Sed sine dubio simpliciter intelligitur ambulatio in quocunque publico loco, unde opponitur ὁ ἔξω περίπατος, & βαδίζειν ἔνδον, quod ἔνδον exponitur deinde ἐν τῷ κήπῳ τῷ ἑαυτοῦ. Plane ut II. 10. Platoni Timotheus dicitur obviam factus βαδίζοντι ἔξω τοῦ τείχους. Ut adeo ὁ ἔξω περίπατος notet hic *ambulationem extra suas ædes aut hortos*. Vel sic tamen certo loco plerumque factam, nullus dubito, quum in *extremo Capitis* dicatur Plato per Xenocratem recepisse τὸ σύνηθες χωρίον, *locum consuetum*, sed & mox legatur Xenocrates rogasse quendam τῶν ἐν τῷ περιπάτῳ, *eorum qui in illo ambulationis loco tunc præsentes erant*. Erat autem Academia, ubi habitavit & mortuus est Plato, extra urbem, προάστειον ἀλσῶδες *suburbanum prædium*, *nemorosum*, ut Suidas ait, seu, ut Plutarch. in *Sulla*, δενδροφορώτατον. Vide & Meurs. in *Ceramico*, *cap.* 20. & 27. Istic ergo quin multæ fuerint amœnæ *ambulationes*, περίπατοι, nullum est dubium. Sed & Philosophi maxime Ambulando disserebant & docebant. Hinc περίπατος pro philo-

σὺν τοῖς ἑταίροις. Τριῶν δὲ μηνῶν διαγενομένων, ὁ Ξενοκράτης ἀφίκετο ἐκ τῆς ἀποδημίας, καὶ καταλαμβάνει τὸν Ἀριστοτέλη βαδίζοντα, οὗ κατέλιπε τὸν Πλάτωνα. Ὁρῶν δὲ αὐτὸν μετὰ τῶν γνωρίμων, οὐ πρὸς Πλάτωνα ἀναχωροῦντα ἐκ τοῦ περιπάτου, ἀλλὰ [13] καθ' ἑαυτὸν ἀπιόντα εἰς τὴν πόλιν, ἤρετό τινα τῶν ἐν τῷ περιπάτῳ, [14] ὅποι ποτὲ εἴη Πλάτων· ὑπώπτευε γὰρ αὐτὸν μαλακίζεσθαι. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, Ἐκεῖνος μὲν οὐ νοσεῖ, ἐνοχλῶν δὲ αὐτὸν Ἀριστοτέλης παραχωρῆσαι πεποίηκε τοῦ περιπάτου, καὶ ἀναχωρήσας ἐν τῷ κήπῳ τῷ ἑαυτοῦ φιλοσο-

latione extra ædes ſuas Plato, domi cum familiaribus ambulabat. Exactis vero tribus menſibus, Xenocrates à peregrinatione reverſus, invenit Ariſtotelem deambulantem, ubi reliquerat Platonem. Videns autem eum cum familiaribus non ad Platonem redire ex illa Ambulatione, ſed in urbem ſeorſum abire, interrogabat quendam ex iis, qui erant in Peripato, ubinam eſſet Plato; exiſtimabat enim eum infirma uti valetudine. At ille reſpondit: Non male habet, ſed Ariſtoteles ei moleſtiam faceſſens effecit, ut Peripato deceſſerit, & ita fece-

loſophiæ ſtudio, vel Schola ſeu Philoſophantium Cœtu, ubicunque is eſſet. Sic Athenæus VIII. 13. ἀναπεπταμένου τοῦ Πλάτωνος περιπάτου, *aperta Platonis ſchola.* *Infra* V. 9. Ariſtoteles dicitur *primum caſtra ſecutus*, *dein pharmacopolam egiſſe*, παρεισρυεὶς δὲ εἰς τὸν περίπατον, καὶ παρακούων τῶν λόγων, h. e. *cum veniſſet in Peripatum*, *& audiviſſet iſtius loci diſſertationes*, *evaſiſſe Philoſophus.* IV. 9. de Eodem, ἀντῳκοδόμησεν αὐτῷ (Πλάτωνι) διατριβὴν, καὶ ἀντιπαρεξήγαγεν ἐν τῷ περιπάτῳ ἑταίρους ἔχων. non utique *in Peripato* Platonis, ſed in qualicunque alio: nam *Peripatus* Platonis & Ariſtotelis diverſo erant Loco, ut adeo nequeat vere dici, niſi ad breve tempus, de quo *hoc Capite* agitur, Ariſtotelem in eundem Locum *contra Platonem ſuos eduxiſſe diſcipulos:* quum diſerte teſtentur omnes, qui Illum ab Hoc defeciſſe narrant, Eum Academiam reliquiſſe & ceſſiſſe Platoni, & abiiſſe in alium Locum. Vide Suidam in Ἀριστοτέλης. Atque ideo videtur iſtic (IV. 9.) notare *Peripatus* non Locum, ſed ipſum Philoſophiæ docendæ actum & modum. Hæſit autem dein *Peripati* vocabulum maxime in Schola Ariſtotelis, unde & Ariſtotelicorum ſecta propric Περιπατητικὴ fuit dicta, ut notum. Unde Plutarchus *Sympoſ.* II. 2. Λαμπρίᾳ δὲ ἀνάγκη περὶ τοῦ κήπου κυδαίνοντι τὸν Περίπατον καὶ τὸ Λύκειον ἔργῳ μαρτυρεῖν Ἀριστοτέλει, *Lampriæ vero neceſſe eſt*, *præferenti Peripatum & Lyceum* h. e. Ariſtotelicam Pholoſophiam, Horto, h. e. Epicureæ Philoſophiæ *reipſa declarare ſe Ariſtotelicum.* Habuit vero & Ille & ejus dein ſucceſſores in Lyceo ſuum *Peripatum*, à perpetuo iſtic ambulandi docendique uſu ſic proprie dictum. Sed tamen etiam Aliorum Scholis vel Auditoriis tributum hocce vocabulum, liquet ex ſuperioribus. Quin inde forſan explicandum erit, quod Antiſthenes Cynicæ ſectæ Princeps, Socratis diſcipulus, Ariſtotele paulo antiquior, *vocatus primum* (πρῶτον) *Peripateticus*, à Suida dicitur, h. e. Philoſophus ex Peripato Socratis. Certe enim ab Ariſtotelica diſciplina nomen illud habuiſſe nequit. Ita vero etiam *Academia* pro qualicunque loco Philoſophiam docendi diſcendive extra Athenas ponitur. Sic Plut. *de Aud. Poëtis*, ubi adverſus luctum præcipit, φιλοσοφεῖν, πολιτεύεσθαι, παρεῖναι εἰς ἀγορὰν, καταβαίνειν εἰς Ἀκαδημίαν, γεωργίαν ἐφέπειν. IDEM.

13 Καθ' ἑαυτὸν ἀπιόντα] *Ad ſua*, *ad ſuas ipſius ædes.* Sic *Act. Apoſt.* XXVIII. 16. τῷ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν. IDEM.

14 Ὅποι ποτε εἴη Πλάτων] MS. Lugd. ὁ Πλάτων. Sic paulo ante ἐπέθετο τῷ Πλάτωνι ὁ Ἀριστοτέλης. Et mox, οὐδὲν οὔτε εἰπὼν πρὸς τὸν Πλάτωνα ὁ Ξενοκράτης, ubi in Vulgatis & MS. Sluisk.

λοσοφεῖ. Ὁ δὲ Ξενοκράτης ἀκούσας, παραχρῆμα ἧκε πρὸς Πλάτωνα, καὶ κατέλαβε διαλεγόμενον τοῖς σὺν ἑαυτῷ. Ἦσαν δὲ μάλα συχνοὶ, καὶ ἄξιοι λόγου, καὶ οἱ μάλιστα δοκοῦντες τῶν νέων ἐπιφανεῖς. Ἐπεὶ δὲ ἐπαύσατο τῆς ὁμιλίας, ἠσπάσατό τε, ὡς τὸ εἰκὸς, τὸν Ξενοκράτην φιλανθρώπως, καὶ αὖ πάλιν ὁ Ξενοκράτης ἐκεῖνον ὁμοίως. Διαλυθείσης δὲ τῆς συνουσίας, οὐδὲν οὔτε εἰπὼν πρὸς τὸν Πλάτωνα Ξενοκράτης, οὔτε ἀκούσας, συναγαγὼν τοὺς ἑταίρους, καὶ τῷ Σπευσίππῳ πάνυ ἰσχυρῶς ἐπέπληξε, παραχωρήσαντι τοῦ περιπάτου Ἀριστοτέλει, αὐτός τε ἐπέθετο τῷ Σταγειρίτῃ κατὰ τὸ καρτερὸν, καὶ εἰς τοσοῦτον περιῆλθε φιλοτιμίας, ὡς ἐξελάσαι αὐτὸν, καὶ ἀποδοῦναι τὸ σύνηθες χωρίον τῷ Πλάτωνι.

secedens in horto suo philosophiam docet. His auditis Xenocrates confestim se ad Platonem contulit, & offendit eum differentem ad eos, qui ipsi aderant. Erant autem frequentissimi, & memorabiles, & maxime illustres habiti inter adolescentes. Ille vero quum differendi finem fecisset, humaniter, ut credibile est, Xenocratem salutavit, rursumque illum similiter Xenocrates. Soluto autem congressu nihil *hac de re* cum Platone loquutus, neque *ex Eo* audiens, collectis suis commilitonibus, & prorsus vehementer objurgavit Speusippum, quod Aristoteli cessisset Peripato, & ipse, quam potuit maximis viribus, Stagiritam aggressus est, & eo usque contentionis pervenit, ut eum ejiceret, & consuetum locum Platoni restitueret.

Sluisk. articulus ὁ prætermittitur. IDEM.
15 Ὡς τὸ εἰκὸς] Vertebatur *pro more solito*. At neutiquam illud hæc phrasis significat, sed, *ut verisimile est*, seu, *ut rationi consentaneum & par est*. Sic XIV. 18. Πολλῷ γὰρ ᾤετο πικροτέραν, ὡς τὸ εἰκὸς, εἶναι τιμωρίαν. h. e. *ut* ex facto ipso *liquet*, seu *probabile est*. *Supra* I. 24. ἦν οὖν, οἷα εἰκὸς, πολέμιος τῷ Ἡρακλεῖ. Vide & III. 27. IDEM.

ΚΕΦ. κʹ.

Περὶ Λυσάνδρου, καὶ δώρων ἀνακομισθέντων αὐτῷ.

[1] Λυσάνδρῳ τῷ Σπαρτιάτῃ εἰς Ἰωνίαν ἀφικομένῳ [2] οἱ κατὰ τὴν Ἰω-

CAP. XX.

De Lysandro, & allatis ei muneribus.

Lysandro Spartiatæ, quum in Joniam venisset, hospites per Jo-

1 Λυσάνδρῳ] Videtur memoria lapsus noster hæc scripsisse. Nam à luxu Lysander non fuit alienus. Vide *infra lib.* XIII. *cap.* 8. & alii plerique Agesilao tribuunt. Consule Athenæum *lib.* XIV. *cap.* 21. Plutarch. in *Apophtheg.* & *vita Agesilai*. SCHEFF. Hæc de Ly-

Ἰωνίαν ξένοι πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀπέπεμψαν, ἀτὰρ οὖν καὶ βοῦν, καὶ πλακοῦντα. Ὁ δὲ ἀπιδὼν εἰς τὸν πλακοῦντα, ἤρετο, τί βούλεται τὸ πέμμα ἐκεῖνο εἶναι; ὁ δὲ κομίζων ἀπεκρίνατο, ὅτι ἐκ μέλιτος, καὶ τυροῦ, καὶ ἄλλων τινῶν 3 κατεσκεύασται. Ὁ δὲ Λύσανδρος,

Joniam, multa quidem etiam alia, sed & bovem & placentam dono miserunt. Ille vero placentam intuitus, rogabat, quidnam illud cupediarum esset? Cui quum is, qui attulerat, responderet, ex melle, caseo, & aliis quibusdam confectum esse:

Lysandro nondum oblito patriæ disciplinæ, à quâ deinde in gratiam Jonum sæpius in diversa abiit, multumque sibi indulsit. vide Plutarchum in *Vita ejus* & *infra notata ad lib.* XIII. *cap.* 8. KUHN.

2 Οἱ κατὰ τὴν Ἰωνίαν ξένοι πολλὰ &c.] Ex More illorum temporum, quibus solebant Hospites sibi invicem, sed maxime adventantibus peregre, hospitalia mittere munera. Homer. *Il.* Z. 218.

Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά,
Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν,
Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον,

Qui alter alteri dederunt pulchra hospitalia, Oeneus quidem cingulum purpura splendens, Bellerophon vero aureum poculum, utrinque patens. Vide alia ex eo tempore apud Feyth. *de Antiq. Homer.* II. 11. Sic etiam in Historiis Cypselus Rex Arcadum, Heraclidis, Peloponneso jam occupata, Arcadiam quoque bello petentibus, jussit apud Polyæn. I. 7. fruges in via adventantibus disponi, quibus cum vescerentur milites Heraclidarum, dixit eos ξένια παρ' αὐτῶν ἔχειν, quia oraculum præceperat Heraclidis, ut pacem cum Arcadibus facerent, si ξένια παρ' Ἀρκάδων λάβοιεν, *hospitalia munera ab Arcadibus accepissent.* Sed & apud Terent. *Phorm.* I. 2. 18. Hospes in Cilicia ad se invitaverat Demiphonem, *modo non montes auri pollicens:* ubi Donatus, *More Veterum*, ait, *quia Hospites Hospitibus multa donabant.* Neque privati tantum, sed & Populi, hospitii jure invicem contracto, muneribus excipiebant alios advenientes. Sic Armenii per Legatos Corbuloni *Hospitale donum, coronam auream, tradebant*, Tac. *An.* XIV. 24. Et hinc Legatis amicorum seu fœderatorum munera ab eo Populo vel Rege, ad quem missi erant, dabantur. Certe Romani apud Liv. XLV. 24. non Masinissæ tantum, sed & Carthaginiensium Legatis, *Munera ex instituto dedere utrisque, aliaque hospitalia comiter conservavere.* Ipsorum contra Legati queruntur *Ibidem, cap.* 25. à Perseo Macedonum Rege *nihil sibi aut venientibus aut manentibus hospitaliter aut benigne factum.* Cæterum hisce, quæ de Lysandro narrat Auctor, similia plane referuntur ab aliis de Agesilao, non tantum, quum ejusmodi munera à Thasiis insulanis in Mari Ægeo prope Thraciam ipsi ingererentur, (Vide Athen. XIV. 11.) sed & quum à Tacho Ægyptiorum Rege. Vide Nepot. *Ages. cap. ult.* Neque tamen idcirco *memoria lapsus Noster.* Nam certe multos Lysander per Asiam habuit hospites: unde vix quisquam dicitur à Nep. in *Lysandro cap.* I. admissus in δεκαδαρχίαν ab illo passim constitutam, *nisi qui Hospitio ejus contineretur.* Et licet ex continuo cum Iönibus commercio potuerit tandem Lysander etiam διατεθρύφθαι τὸν βίον, *vitam egisse luxuria diffluentem*, ut *infra* Æl. XIII. 8. ait, tamen reliqua certe vita *temperantissimus* fuit *ex institutis* Laconum, εὔτακτος πρὸς τοὺς ἐθισμοὺς, immo κρείττων χρημάτων, καὶ πάσης ἡδονῆς, *supra cupiditatem pecuniæ, omnisque voluptatis*, ut in *Ejus Vita* Plutarchus. Qui & in Comparatione Lysandri ac Sullæ, illum tradit ubivis declarasse σώφρονα καὶ κεκολασμένην τὴν δίαιταν, *victum frugalem & Laconicum & continentem*, atque ideo illi tribuit, τὸ ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης τὸ πρωτεῖον, *continentiæ & frugalitatis primas.* PERIZ.

3 Κατεσκεύασται] Uterque MS. διεσκεύασται, quod idcirco haud dubie verius. Sic XII. I. de Virginibus *pulcherrime ornatis*, ἦσαν δὲ κάλλιστα διεσκευασμέναι. Etenim σκευασθῆναι de ornatu corporis & apparatu ciborum æque dicitur,

δρῳ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν (εἶπε) 4 δότε τοῖς Εἵλωσι· ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα. Τὸν δὲ βοῦν προσέταξε κατὰ τὰ πάτρια σκευασθῆναι, καὶ ἐδείπνησεν ἡδέως.

eſſe: At illud quidem, inquit Lyſander, date Helotibus. Non enim eſt liberi hominis cibus. Bovem vero patriis moribus apparari mandavit, & *ex eo* cum voluptate comedit.

citur, Ita XI. 12. de *Placenta*, plane ut hîc, πλακοῦντα κάλλιστα ἐσκευασμένον IX. 37. σκευασθῆναι ῥόφημα, *ſorbitionem parari.* At Lucian. *de Morte Peregr.* καὶ ὅλως, μάλα τραγικῶς ἐσκεύαστο, *& breviter, prorſus Tragicum in modum erat ornatus.* IDEM.

4 Δότε τοῖς Εἵλωσι] Secuti ſumus Genevenſem editionem, quam firmant, quæ Plutarchus habet de Ageſilao. Geſneriana, & Romana habent εἰδόσι. Unde Interp. *iis date, qui noverunt.* Quia delicatorum & gulæ deditorum hic cibus, enervans & emolliens fortes animos. Hæc igitur *Helotibus*, hoc eſt ſervis, dari vult, quo facilius eis luxuria corruptis imperaretur. Plutarchus de Ageſilao in *apopht. Lac.: Cum eum Thaſii omnibus precibus orarent, ut acciperet omnis generis eſculenta, anſeres, bellaria, & placentas, juſſit helotibus diſtribuere. Cujus rei cauſam cum quærerent, reſpondit, eos qui fortitudinem ſectarentur & colerent, non oportere tales delicias recipere.* SCHEFF. Lectio Εἵλωσι omne fert punctum. ita Corn. Nep. de *Ageſilao: unguenta, coronas, ſecundamque menſam ſervis diſpertiit,* quod Plutarchus dixit: πέμματα, τραγήματα, καὶ μύρα ἐκέλευσε τοῖς Εἵλωσι διδόναι. KUHN. Quod Peruſcus, Geſnerus, & Tornæſius ſuperiori ſeculo ediderunt, δότε τοῖς εἰδόσι, idem exhibent MSti, ſed alio ordine. Nam Sluisk. legit τοῖς εἰδόσι δότε. Lugd. τοῖς εἰδόσι δὴ τότε. Recepta nunc lectio profecta eſt, non ex Genevenſi Stœriana Ed. ut putat Scheſſerus, ſed ex Tornæſianis, quæ in præfatione Caſauboni Emendationes jactant. Inde Pariſina Liberti, & illa Genevenſis ac aliæ eam hauſerunt. At undecunque profecta ſit, veriſſima eſt, quantumvis in contraria euntibus MStis, & ideo probatur à Scheffero & Kuhnio. *Helotes* autem recte opponuntur *Liberis*, quia publici erant Lacedæmoniorum ſervi, ſic dicti ab oppido Lacedæmoniis vicino, cui nomen *Helos*. Ejus enim incolas quum Heraclidæ in ſocietatem recepiſſent Civitatis, & mox ſecundi eorum Reges Sous & Agis excluſiſſent ac tributa iis impoſuiſſent, rebellarunt illi, ſed victi ſunt & in ſervitutem redacti, ita ut non licuerit eos manumittere, aut in exteras vendere oras. Vide Plutarch. in *Lycurgo*, & Strabonem *lib.* VIII. tum Corn. Nep. in *Pauſan.* atque ibi Interpretes. Adde Cragium *de Rep. Lacedæm.* I. 11. Quam dura in ſervitute, ὑβριστικῶς πάνυ, fuerint habiti, docet Athen. XIV. 21. Vide & *infra* XII. 19. PERIZ.

ΚΕΦ. κα΄.

CAP. XXI.

Περὶ μεγαλοφροσύνης τοῦ Θεμιστοκλέους.

De magnanitate Themiſtoclis.

Ἐπανῄει ποτὲ 1 ἐκ διδασκαλείου 2 παῖς ἔτι ὢν Θεμιστοκλῆς. Εἶτα

Puer adhuc Themiſtocles quodam tempore è ludo literario re-

1 Ἐκ διδασκαλείου] Habebant Veteres quoque ludos literarios, quos cujuſvis generis pueri frequentabant, etiam Illuſtrium Virorum liberi, qui à pædagogis ſervis ducebantur in ludum, ac reducebantur, ut hicce Themiſtocles. Sic apud Thucyd. VII. 29. dicuntur Thraces, occupata Micaleſſo, occidiſſe etiam omnes pueros in Schola, ἐμπεσόν-

τα προσιόντος [3] Πεισιστράτου, ὁ παιδαγωγὸς ἔφη τῷ Θεμιστοκλεῖ, μικρὸν ἐκχωρῆσαι τῆς ὁδοῦ, προσάγοντος τοῦ τυράν-

redibat: ita tunc obvio Pisistrato, pædagogus dixit Themistocli, de via decederet paululum, tyranno acce-

τες διδασκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι, *irruentes in ludum puerorum, qui maximus erat istic.* Notum est Alcibiadis factum, in ejusmodi διδασκαλεῖον παίδων ingredientis, & petentis librum Homeri. Vide *infra* XIII. 38. Adde & de Clazomeniis, XII. 9. Sed & in hisce ludis literariis, qui Athenis videntur plures fuisse, & variorum Magistrorum, recitabant etiam Sophistæ quandoque suas Dissertationes variis de rebus. Sic apud Platonem in *Hippia Majore*, *pag.* 286. ille ipse Hippias se Orationem *de Pulchro*, rogatu Adolescentis cujusdam, recitaturum ait tertio post die, ἐν τῷ Φειδοστράτου διδασκαλείῳ *in Phidostrati magistri ludo literario*, invitatque Socratem, ut ad se audiendum eo veniat, & alios secum adducat. Erant etiam Puellarum Scholæ. Hinc jam apud Terent. *Phorm.* I. 2. 36. de Lenonis puella, *in quo hæc discebat ludo*, & illuc ab amatore *ducebatur reducebaturque.* Nam & Puellæ in publicas ducebantur Scholas à Nutricibus suis, etiam apud Romanos. Sic enim Virginia, quam suæ libidini destinaverat Decemvir Appius, dicitur à Livio III. 44. *cum Nutrice venisse in forum: namque ibi in tabernis literarum ludi erant.* Quod Dionys. Hal. *lib.* XI. ait, Appium vidisse *legentem* ἐν Γραμματικοῦ, *in ludo Grammatici:* ἦν δὲ τὰ διδασκαλεῖα τῶν παίδων τότε περὶ τὴν ἀγορὰν, *Erant autem ludi literarii puerilis ætatis tunc apud forum.* Sic & Falisci à Camillo obsessi κοινῷ ἐχρῶντο τῷ διδασκάλῳ, ὥσπερ Ἕλληνες, sc. παίδων, *communi*, vel *publico*, *utebantur puerorum Magistro*, *sicut Græci*, quibus itaque usitatum hoc fuit, seu perpetuum. Adde Plutarch. in *Camillo*, qui item ait, τοὺς παῖδας αὐτῶν εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτᾶν, *pueros ipsorum in ludos itare:* Hinc Afranius apud Festum in v. *Remeare: Vetuit me sine mercede prosum Paccius Remeare in ludum.* Quæ verba sunt alicujus pueri de Præceptore suo. Quin & ipsis in Castris habuere aliquando hujusmodi ludos, unde Sueton. in *Calig.* 45. istic *obsides abductos è literario ludo* memorat. Scilicet inter obsides sumebant etiam, & vel maxime, Pueros, ut ex Historia Porsennæ satis constat, quos tamen liberaliter educabant, & ideo in Castris quoque ludo dabant literario. Adolescentes vero suos mittebant sæpe in alias Urbes, ut liberales perciperent disciplinas. Ita Romani suos ablegabant primum in Etruriam, postea ad Massilienses, denique in Græciam, potissimum Athenas, sed & Rhodum, & Apolloniam. Græci vero undique ad celebres contendebant philosophos, Pythagoram, Platonem, &c. quorum *Discipuli*, ἑταῖροι, variis ex Locis totius Græciæ orti, passim memorantur. Ipsi quoque Transalpini sæpe in unam aliquam Urbem mittebant ex tota Regione studiorum gratia suos Adolescentes. Sic *Augustodunum Caput gentis Æduorum nobilissimam Galliarum subolem, liberalibus studiis ibi operatam*, habuit, Tac. *Ann.* III. 43. In Oriente vero jam olim apud Persas, οἱ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην, *pueri ludos frequentantes, agunt istic, ut discant justitiam*, Xenophon *Cyripæd. lib.* I. Et additur mox, licere omnibus Persis, mittere suos liberos εἰς τὰ κοινὰ τῆς δικαιοσύνης διδασκαλεῖα, *in communes justitiæ scholas*, quarum διδασκάλους δημοσίους, *publicos Doctores*, ibidem dicit. Apud Hebræos munus id docentes adolescentes in publica veluti schola, sustinebant ipsi Prophetæ, ut liquet ex Elisæi discipulis, novam ædificaturis scholam, propter prioris angustiam II. *Regum* VI. 1. &c. *Sedebant* autem in iis, ut istic dicitur, & ad pedes quidem magistri, unde usitata & propria hæc phrasis evasit de magistro & Discipulis. Vide Lucæ X. 39. & *Act. Ap.* XXII. 3. ubi miris modis & incassum se torquent Vir Eruditissimi, Scaliger, & Petitus, quum simplicissima sit locutio, solitam discipulorum sessionem declarans. Distinguendum tamen illic putem hoc modo, ἀνατεθραμμένος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευμένος. &c. PERIZ.

2. Παῖς ἔτι ὢν] Exempla alia ex quibus liquet, & mature & celeriter incipere, quod ad ultimum sui finem perventurum est, extant apud Valer. Maxim. *lib.* VIII. *cap.* 7. Ful-

φάννε. Ὁ δὲ καὶ πάνυ ἐλευθερίως ἀπεκρίνατο· αὕτη γὰρ εἶπεν αὐτῷ οὐχ ἱκανὴ ὁδός;

accedente. At ille prorſus libere reſpondit: nunquid, enim ait, hæc ei via

Fulgoſium *l.* III. *c.* I. Benè Vopiſcus in *Probo*, neminem, (inquit) perveniſſe unquam ad virtutem *ſummam jam maturum; niſi qui puer ſeminario virtutum generoſiore concretus aliquid inclytum deſignaſſet.* In *fine cap.* 3. Kuhn.

3 Πεισιστράτου] Vel hæc narratio arguit liquido ſatis perverſam quorundam Chronologiam, qui Piſiſtrati mortem locant in anno LV. ante pugnam Marathoniam: qua ratione Themiſtocles, qui & huic pugnæ interfuit, ſed tanquam juvenis, quem deinde Miltiadis tropæa ſomno identidem & lecto excitaverint, LX. tunc annos attigiſſe jam debuiſſet, quandoquidem ex hac Hiſtoria minimum illi quinque vel ſex annos ante Piſiſtrati mortem tribuere par eſt. Sed & ita poſt LXX. demum ætatis annos victoriam ad Salamina reportaſſet. Quid plura? Certus ſatis eſt ille Error. Et tamen Doctiſſ. Simſonius An. M. 3459. qui eſt, ut dixi, LV. ante Marathoniam Pugnam, mortuum tradit Piſiſtratum, idque *certum eſſe* aſſeverat. Decepit eum Auctor Ἱστοριῶν Συναγωγῆς, ſeu Ὀλυμπιάδων Ἀναγραφῆς, cum Euſebio Scaligeri editus, qui initia *Piſiſtratidarum*, ut ait, conjicit in Annum primum Olymp. 50. Idem enim facit Simſonius, tribuens dein ipſi Piſiſtrato, ab hoc initio uſque ad ejus Mortem, 33. annos ex Ariſtotele & Aliis. Porro autem ejus filiis adſcribere videtur tyrannidem 36. annonorum, ſiquidem eo demum anno poſt Patris mortem, qui A. M. eſt 3495. Athenis expulſos refert Piſiſtratidas. In quo poteſt videri (nam locum non allegat) ſecutus auctoritatem Herodoti, *lib.* v. *cap.* 65. ubi is ait de Piſiſtratidis Urbe ejectis, ἄρξαντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτεα ἓξ καὶ τριήκοντα, *quum imperaſſent Athenienſibus annis* 36. Cæterum quum poſt hanc ejectionem Piſiſtratidarum anno demum xx. ut diſerte ait Thucyd. VI. 59. vel xxv. ut ille Auctor *Olympiadum*, acciderit pugna Marathonia, eique interfuerit etiam Hippias Piſiſtrati Filiorum natu maximus, qui tamen ante Patris, *decrepiti* ſenis, ut ait Valer. Max. VIII. 9. mortem, provectæ jam erat ætatis, nemo non videt, huic Chronologiæ non modo Themiſtoclis, ſed neque Hippiæ ætatem ſatis congruere. Deinde vero Ariſtot. *Polit.* v. 12. accurate agens de tempore Patris & Filiorum, hiſce tantum 18. annos diſerte tribuit. Quod ſi verum eſt, ut videtur, tum ſane Themiſtocles puer facile ultimos Piſiſtrati annos attigiſſe potuit, ut ita in prœlio ad Marathonem habuerit ipſe annos 43. vel 44. ad Salamina 54. Hippias vero, qui jam in Exilio Patri fuerat comes, & Conſiliorum particeps, immo Auctor, (Vide Herod. I. 61.) & cui idcirco, Patre mortuo, minimum 30. annos tribuere debemus, pugnam Marathoniam obierit jam ſenex tamen, & minimum 67. vel 68. annorum. Superior autem ille Herodoti locus explicandus eſt omnino ex Ariſtotele, qui *d. l.* de Piſiſtrato ait, *in illis tribus & triginta annis tantum ſeptendecim regnavit, Filii vero* 18. *ut ita omnes fuerint anni* 35. Nempe hoc ipſum eſt, quod Herodotus tradit, *Piſiſtratidas*, h. e. Piſiſtratum & Filios ejus, *Athenienſibus præfuiſſe in annos* 36. Nam diſcrepantia unius anni in his, & maxime in ſummis, quæ conficiuntur ex Annis diverſorum Regnantium, nullius eſt momenti, quum in iis plerumque Annum cœptum pro Abſoluto accipiat Hic, Ille omittat. *Olympiadum* vero Auctor in ſtatuendis *Piſiſtratidarum* initiis ſine dubio erravit, eaque cum Simſonio anticipavit annis duodeviginti. Cauſſa erroris fuerit forſan etiam hæc, quod *Piſiſtratidarum* appellationem apud Herodotum acceperint nonnulli tantum de Liberis Piſiſtrati, quum ea contineatur etiam ipſe *Piſiſtratus*, idque uſitatum ſit apud Græcos in hujuſmodi locutionibus. Sic apud Ariſtotelem *d. l.* ἡ τῶν Κυψελιδῶν τυραννὶς duraviſſe dicitur annos 73. ex quibus dein 30 ipſi *Cypſelo* adſcribuntur, reliqui ad explendum numerum 73. Filio & Nepoti ejus. Quin ipſum hoc *Piſiſtratidarum* nomen ibidem eodem accipitur modo, & in Patrem ac Filios dividitur. Vide & Noſtrum v. 13. & VI. 13. Maxime tamen in iſtum errorem induxere illum Hiſtoriarum per Olympiadas Collectorem (ſive is ipſe fuerit Scaliger, ſive alius) Tatianus

ὁδός; οὕτως ἄρα εὐγενές τι καὶ μεγαλόφρον ἐνεφαίνετο τῷ Θεμιστοκλεῖ καὶ ἐξ ἐκείνου.

via non sufficit? Adeo generosum quiddam & magnanimum in Themistocle refulsit jam ex illo tempore.

ΚΕΦ. CAP.

contra Græcos, & Clemens Alex. *lib.* I. *Strom.* Nam uterque *Onomacritum* Atheniensem, qui composuisse creditur carmina Orpheo tributa, *fuisse* vel *inveniri* dicunt, simul κατὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχὴν, & περὶ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Sed nullus dubito, si numerus Olympiadis à librariis non est vitiatus, quin illi duplicem & diversi temporis designationem, à diversis Auctoribus factam, temere conflaverint in unam unius designationem. Nam potuit sane Onomacritus à quibusdam fuisse relatus ad *Olympiadem* 50. licet male, (nam sæpe in his erratum) ab Aliis vero rectius ad *tempora Pisistratidarum*, siquidem ab Herodoto VII. 6. dicitur ab Hipparcho Urbe ejectus, sed postea post mortem Hipparchi Pisistratidis, qui supererant, se iterum junxisse, & una cum iis ascendisse ad Xerxem, eumque ad bellum contra Græcos incitasse. Sic æqualis ejus, Lasus Hermionensis, à Scholiaste Aristoph. *ad Vespas p.* 531. dicitur γεγονὼς κατὰ τὴν ΝΗ Ὀλυμπιάδα, ὅτε Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπου, *exstitisse Olymp.* LVIII. *quando fuit Darius Hystaspis.* Atqui Darius ille demum ad regnum pervenit anno ultimo Olymp. LXIV. Diversi igitur etiam hæc est Temporis designatio, sed in unum male conflata. Ceterum illos, ut dixi, potissimum secutus est Collector iste Olympiadum, siquidem in eundem Annum I. Olymp. L. conjecit simul *Onomacriti* ætatem, & *Pisistratidarum* Tyrannidem, cujus initium referendum erat ad ultimum annum Olymp. LIV. Inde enim, si conjungamus 33. annos Pisistrati, quibus tamen modo tyrannidem tenuit, modo in exilio egit, & 18. annos Filiorum ejus, habebimus 51. annos ab initio Tyrannidis usque ad ejus Finem. Quos etiam, sed rotundo numero, tribuit ei Eratosthenes, male in eo reprehensus à Scholiaste Aristoph. *ad Vespas*, *p.* 464. δοκεῖ δὲ ἡ Τυραννὶς καταστῆναι, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης, ἐπὶ ἔτη Ν. τοῦ ἀκριβοῦς διαμαρτάνων, Ἀριστοφάνους μὲν τεσσαράκοντα καὶ ἓν φήσαντος, Ἡροδότου δὲ ἓξ καὶ τριάκοντα. *Videtur hæc Tyrannis duravisse usque ad annos L. ut ait Eratosthenes*, *à vero aberrans*, *quum Aristophanes* (Byzantinus, illius Discipulus) *XLI. dicat*, *Herodotus vero XXXVI.* Non multum profecto erravit Eratosthenes, nisi si erroris accusari debeat, quod rotundo numero L. scripsit pro LI. sed & cum Herodoto facillime in concordiam redigi potest, quum is in ista computatione, ut ex Aristotele liquet, omiserit Annos Exilii Pisistratei, Eratosthenes addiderit, quo observato pulchre satis inter se conveniunt. Sed quid Aristophane Byz. faciemus? Nihil reperio, nisi quod ille forsan ostenderit præceptorem suum Eratosthenem, τοῦ ἀκριβοῦς ἁμαρτάνειν, *à verissimo*, seu *ab exactissima veritate*, *aberrasse*, h. e. Tyrannidem istam non annos L. sed LI. durasse: atque adeo legendum in illis Scholiis sit πεντήκοντα καὶ ἕν, seu ΝΑ. pro ΜΑ. facillimo in his librariorum lapsu: quod etiam Meursius faciendum censuit in *Fort. Athen. cap.* 10. Sed idem ille Meursius ibidem mira prorsus confidentia omnes hosce Scriptores erroris insimulat. *Errare omnes*, ait, *ostendam.* At quo argumento? Nempe unico hoc, quod ille Olympiadum Collector ad Olymp. L. referat *Pisistratidarum Tyrannidem*, eique favere videatur Tatianus. Tribuit ergo isti Tyrannidi annos LXVIII. At vero iniquissimum est, tam putido argumento explodere consensum tot illustrium Auctorum, Herodoti, Aristotelis, Eratosthenis, Aristophanis, Isocratis. Et præterea certissimus est Meursii error, atque illorum, quibus nititur. Nam revera demum ultimo Olymp. LIV. anno, *Comia Archonte*, cœpisse Pisistrati Tyrannidem docet nos disertissime Epocha Attica Marmoris Arundeliani. Eundem Archontem memorat Plutarchus in *Solone*. Accedit etiam Eusebius, qui ad An. III. Olymp. LIV. adscripsit Πεισίστρατος Ἀθηναίων ἐτυράννησε. Quæ sequuntur, καὶ εἰς Ἰταλίαν παρῆλθε, haud dubie corrupta sunt, sive exciderit Ἄβαρις, de quo duobus annis ante præcesserat venisse eum in Græciam, sive pro ἰταλίαν legendum sit Αἰγιλίαν, vel Αἰθαλίδας, quæ sunt Nomina Popu-

pu-

pulorum (Δήμων) Atticæ. Sed & Idem ad Olymp. LVIII. an. I. adſcripſit Πεισίστρατος Ἀθηναίων τὸ B. ἐτυράννευσε, nempe poſt prius exilium. Meurſius errore illo, quem dixi, occupatus, omnia hæc turbat, & priora Euſebii ad poſterius Piſiſtrati exilium, & poſteriora ad reditum ejus ultimum refert, perperam prorſus, in *Piſiſtrato cap.* 5. Denique Chronologiæ huic convenit omnis Hiſtoria tum hæc Themiſtoclis, tum illa eorum, qui iidem Piſiſtratum juvenes, & Periclem ſenes audiverunt, teſte Plutarcho in *Pericle* & Valerio Max. VIII. 9. 2. tum etiam illa Chilonis, Unius ex ſeptem Sapientibus, & Ephori Laced. qui quum referatur ad Olymp. LV. vel LVI. monuiſſe dicitur Patrem Piſiſtrati, ne uxorem duceret fecundam, quo tamen ille neglecto Uxorem dein duxerit, & Piſiſtratum genuerit, ut narrant nobis Herodotus, & Diogenes Laertius. Quæ omnia jubent, ut Piſiſtrati initium, & mors, ſerius collocetur, quam voluerunt Meurſius, Simſonius, Aliique: utque Filiis ejus, non XXXVI. ſed XVIII. tantum tribuantur anni, quibus Athenas tenuerint. Periz.

ΚΕΦ. κβ΄.

Περὶ τῆς τοῦ Αἰνείου εὐσεβείας, καὶ τοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐλέους πρὸς τοὺς Τρῶας.

Ὅτε ἑάλω τὸ Ἴλιον, οἰκτείραντες οἱ Ἀχαιοὶ τὰς τῶν ἁλισκομένων τύχας, [1] καὶ πάνυ Ἑλληνικῶς τοῦτο ἐκήρυξαν, ἕκαστον τῶν ἐλευθέρων ἓν, ὅ, τι καὶ βούλεται, τῶν οἰκείων ἀποφέρειν [2] ἀράμενον. Ὁ οὖν [3] Αἰνείας [4] τοὺς

CAP. XXII.

De pietate Æneæ, & Græcorum miſericordia in Trojanos.

Quum captum eſt Ilium, Achivi, captivorum fortunas miſerati, hoc Græcis vel maxime dignum per præconem pronunciarunt, ut ſinguli ex liberis civibus, quod vellent, unum aliquod rerum ſua-

1 Καὶ πάνυ Ἑλληνικῶς] Sicut Barbaris tribuebant Græci, quicquid inhumanum erat & ſervile, ſic ſibi propria jactabant omnia humana, liberalia, & decora, atque ideo illa Βαρβαρικὰ, hæc Ἑλληνικὰ dicebant. At vero in hac Hiſtoria conſtanter leguntur Græci iſtius temporis Trojanos, non Viros tantum, ſed & Matronas, neque illas ex plebe, ſed ex Regia Familia, ſine ulla miſericordia abduxiſſe in ſervitutem. Credibile eſt ergo, conceſſiſſe hoc eos Æneæ, & qui circa eum erant, vel quia una cum Antenore prodiderat ſibi Trojam, ut Menecrates Xanthius tradidit apud Dionyſium Hal. vel, ut Alii apud Eundem, quia capta jam inferiore Urbe in ſuperiorem ſe receperat cum multis aliis, atque inde acriter Græcis reſiſtebat, uſque dum iſtic, vel in monte Ida, data tandem fuit Æneæ & Comitibus ejus diſcedendi, quo vellent, copia cum iis rebus, quas ſecum aſportare poſſent. Proditio ejus, quæ vulgo fertur, valde mihi ſuſpecta eſt, quum non Romani tantum, ſed & Græci antiquiſſimi, immo ipſe Homerus, laudibus eum ornent, proditores autem ne quidem à victoribus laudari ſoleant. Crediderim ergo inde rem ortam, quod, ut ait Livius, *pacis reddendæque Helenæ ſemper auctor fuerat.* Periz.

2 Ἀράμενον] Hujus vocabuli in Verſione ratio habita erat nulla, quum tamen Emphaſis in eo hæreat vel præcipua. Etenim id vult Auctor, Græcos permiſiſſe Trojanis, ut ſecum auferrent, non, quæ quoquo modo poſſent, ſed ea tantum, quæ ſinguli ſuis manibus vel humeris *ſublata* aſportare poſſent. Ea enim gratia additur hoc ἀράμενον verbo ἀποφέ-

[4] τοὺς πατρῴους θεοὺς βαστάσας ἔφερεν, ὑπεριδὼν τῶν ἄλλων. Ἡσθέντες οὖν ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ οἱ Ἕλληνες, καὶ δεύτερον αὐτῷ κτῆμα συνεχώρησαν λαβεῖν. Ὁ δὲ τὸν [5] πατέρα πάνυ σφόδρα γεγηρακότα ἀναθέμενος ὤμοις ἔφερεν. Ὑπερεκπλαγέντες οὖν καὶ ἐπὶ τούτῳ οὐχ ἥκιστα, [6] πάντων αὐτῷ τῶν οἰκείων κτημάτων ἀπέστησαν· ὁμολογοῦντες, ὅτι πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς γειναμένους δι' αἰδοῦς ἄγοντας, καὶ οἱ φύσει πολέμιοι ἥμεροι γίνονται.

ΚΕΦ.

suarum in humeros sublatum secum auferrent. Æneas igitur, cætera negligens, deos patrios humeris portans ferebat. Græci pietate viri oblectati, permiserunt ipsi etiam alteram rem sumere. Ille vero patrem prorsus senio confectum humeris impositum ferebat. Obstupescentes igitur etiam hoc facto non minimum, ei omnibus suis bonis cesserunt: declarantes ita, erga pios homines, qui Deos & parentes reverenter colunt, etiam natura inimicos fieri mites.

CAP.

περιφέρειν. Unde & mox dicitur βαστάσας ἔφερεν, & ἀναθέμενος ὤμοις ἔφερεν. Sic Herodian. VII. 10. 15. ἀράμενοι τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων, ἀνάγουσι. & IV. 2. 8. τὴν μὲν κλίνην ἀράμενοι κατακομίζουσι. Matth. IV. 6. Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε. Eadem est vis vocis βαστάσας, ut vel ex Lexicis est notum. IDEM.

3 Αἰνείας] Autorem Gentis Romanæ. vide Lycophronis *Cassandram vers.* 1260. Xenophontem in *Cyneg.* Senecam *de benef. lib.* III. *cap.* 37. item qui laudantur in Bigotiani codicis notis. Virgil. *lib.* II. *Æneid.* Calabr. XIII. *Ep. Græc. lib.* I. εἰς φιλοστοργίαν, ibique Brodæum. Alciat. *embl.* 82. Constant. Land. in *Numism.*

SCHEFF. Adde Hellanicum in Τρωϊκοῖς apud Dionys. Halicarn. *lib.* I. *Antiq. Rom. p.* 28. & 29. & *seq.* Peiresc. *excerpta. p.* 223. KUHN.

4 Τοὺς πατρῴους θεοὺς] Intelligit potissimum *Deos Penates*, qui passim cum *Patriis* junguntur. Cic. *pro Sulla cap.* 31. *Dii Patrii ac Penates, qui huic Urbi atque imperio præsidetis.* Sic Liv. I. 47. & Nepos *Themist.* 7. Sed præter hos Penates etiam Palladium ab Ænea in Italiam deportatum ferunt, quod idcirco gens Julia ipsis in Nummis Æneæ tribuit, manibus id præferenti, sicuti humeris Patrem. Damus hic ejusmodi Nummum ex Arschotanis. PERIZ.

5 Πατέρα] Hinc *Æneas* apud Virgilium passim audit *pius.* in fratribus Catanensibus eadem pietas laudatur apud Photium *p. m.* 232. Stobæum *Serm.* 77. KUHN. Appian. Alexandr. *lib.* IV. *Bell. Civ.* οἷόν πως καὶ τὸν Αἰνείαν γράφουσιν αἰδέσιμον τοῖς πολεμίοις γενέσθαι φέροντα τὸν πατέρα.

6 Πάντων αὐτῷ,] Non improbo. suspicor tamen non scripsisse Nostrum αὐτοῦ. SCHEFF. Αὐτῷ hîc ἐμφατικώτερον est. *illi* tam pio & laudato viro. KUHN.

ΚΕΦ. κγ´.

Περὶ Αλεξάνδρου.

[1] Καλὰ μὲν οὖν Αλεξάνδρου τὰ ἐπὶ Γρανίκῳ, καὶ τὰ ἐπὶ Ισσῷ, καὶ πρὸς Αρβήλοις μάχη, καὶ [2] Δαρεῖος ᾑρημένος, καὶ Πέρσαι δουλεύοντες Μακεδόσι. [3] Καλὰ δὲ, καὶ τῆς ἄλλης ἁπάσης Ασίας νενικημένης, καὶ Ινδοὶ δὲ καὶ οὗτοι Αλεξάνδρῳ πειθόμενοι. Καλὸν καὶ τὸ πρὸς τῇ Τύρῳ, καὶ [4] τὰ ἐν Οξυδράκαις, καὶ τὰ ἄλλα αὐ-

CAP. XXIII.

De Alexandro.

Præclara vero ſunt Alexandri illa ad Granicum, & illa ad Iſſum *geſta*, & pugna ad Arbela, & Darius debellatus, & Perſæ ſervientes Macedonibus. Præclara vero, etiam reliqua Aſia omni devicta, Indi quoque & ipſi Alexandro parentes. Præclarum etiam, quod ad Tyrum *eſt geſtum*, & quæ in Oxydracis, & reliqua ejus. Quid

1 Καλὰ μὲν οὖν Αλεξάνδρῳ] Reſtitui Αλεξάνδρου: poſtulantibus id MStis, qui per compendium ſcripturæ ita exhibent & hic, & quando mox iterum Αλεξάνδρου etiam in editis occurrit, quum Αλεξάνδρῳ in ſequentibus ſcribant integrum. Sed & ſic ſolet loqui Noſter. Mox, καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῦ. Item, ἐκεῖνα δὲ οὐκ ἔτι καλὰ Αλεξάνδρου. *Supra* II. 16. Φωκίων δὲ καὶ τοῦτο ἔγωγε ἔγνων καλόν. Vide etiam *ad* I. 4. PERIZ.

2 Δαρεῖος ᾑρημένος] Vertitur *Darius captus*. At captus ab Alexandro non fuit, ſed ſæpius victus, & fugatus, inque fuga à ſuis occiſus. Senſus ergo eſt, *Victus & debellatus*. Sic mox *cap.* 29. Οτε καὶ Ινδοὺς ἑλών, *quando & Indos domuit*. VIII. 7. Αλέξανδρος, ὅτε Δαρεῖον εἷλε, εἱστία γάμους, h. e. *poſtquam Darium debellavit*. Polyæn. I. I. 3. Διόνυσος Ινδοὺς ἑλὼν, αὐτούς τε Ινδοὺς ἄγων συμμάχους εἰς τὴν Βακτρίων ἐνέβαλεν. Heſiod. Θεογ. 325. de Chimæra,

> Τὴν μὲν πήγασος εἷλε, καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης,

h. e. non *cepit*, ſed *occidit*, *vicit*. Vide & *ſupra ad* II. 25. IDEM.

3 Καλὰ δὲ καὶ τῆς ἄλλης] Elliptice, καλὰ δὲ καὶ τὰ τῆς ἄλλης, quanquam alibi hoc genus non obſervaverim, credamque particulam τὰ hic excidiſſe. SCHEFF. τῆς ἄλλης hîc refertur ad νενικημένης, abſolute. *pulchrum vero hoc quoque, quod reliqua Aſia devicta, Indi etiam Alexandro erant dicto audientes.* Ita apte cohæret oratio, commate ſimul poſt νενικημένης adhibito, & majori interpunctione poſtpoſita τῷ πειθόμενοι. KUHN.

4 Εν Οξυδράκαις] Gentis nomen. Vide Curtium *lib.* IX. *cap.* 4. quoſque ibi Clar. Johan. Freinshemius, locos ex aliis Scriptoribus adducit. SCHEFF. τὰ ἐν Οξυδράκαις *res in Oxydracis geſtæ*, cum ſcilicet Alexander è muro in urbem hoſtibus plenam præcipiti ſaltu ſe immitteret *&c.* apud Curtium *lib.* IX. Nam Auctor ſequitur vulgatam opinionem eorum, qui hæc in oppido Oxydracarum contigiſſe volunt. At enim Arrianus notat falſo hoc jactitatum, αὐτίκα, inquit, ἐν Οξυδράκαις τὸ πάθημα τοῦτο γενέσθαι Αλεξάνδρῳ ὁ πᾶς λόγος κατέχει· τόδε ἐν Μάλλοις, ἔθνει αὐτονόμῳ Ινδικῷ, συνέβη, καὶ ἥτε πόλις Μαλλῶν ἦν, καὶ οἱ βαλόντες Αλέξανδρον Μαλλοί. οἱ δὲ ἐγνώκησαν μὲν συμμίξαντες τοῖς Οξυδράκαις, καὶ οὕτω διαγωνίζεσθαι. ἔφθη δὲ διὰ τῆς ἀνύδρου ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐλάσας, πρίν τινα ὠφέλειαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Οξυδράκων γενέσθαι, ἢ αὐτοὺς ἐκείνοις τι ἐπωφελῆσαι. *primum (enim) vulgo jactatur hoc Alexandro uſu eveniſſe in Oxydracis, quod tamen in Mallis, libera Indorum gen-*

αὐτοῦ. Τί γὰρ δεῖ νῦν στενοχωρίᾳ λόγου περιλαμβάνειν τοσαύτην ἀνδρὸς εἰς ὅπλα ἀρετήν; Ἔστω δὲ καὶ [5] τῆς Τύχης Ἀλεξάνδρου ἀγαπώσης τὰ πλεῖστα, εἴτις εἴη δύσερις. Καλὸς δὲ οὖν Ἀλέξανδρος, [6] μὴ ἡττώμενος τῆς Τύχης, μηδὲ πρὸς τὴν ἐξ αὐτῆς

Quid enim opus est verborum angustia complecti nunc tam late patentem Viri in armis virtutem? Immo sint sane etiam pleraque illa Fortunæ *opera*, quæ Alexandrum dilexerit, si quis litigiosus ita velit. Præclarus tamen est Alexander, non victus à Fortuna,

gente, contigit, & tum ipsa urbs Mallorum erat, tum ii, a quibus vulnus inflictum Alexandro, Malli quoque: qui quidem statuerant Oxydracis se jungere atque ita pugnæ subire discrimen. Alexander autem per steriles arenas raptim ducto exercitu eos occupavit, priusquam aut Malli Oxydracis aut Oxydracæ Mallis auxilio venirent. confer epitom. Stephan. *de Urbibus* in Ὀξυδράκαι. KUHN.

Τὰ ἐν Ὀξυδράκαις] Populus est Indiæ, inter fluvios Indum & Hydaspen, vicinus Mallis: Strabo *lib.* XV. *p.* 701. Hinc, quod alii *in Mallis*, id alii, inque iis & Noster, *in Oxydracis* accidisse memorant. Illud autem Alexandri facinus hocce est, quod, oppidum alterutrius populi oppugnans, in murum ascendit solus, inque Urbem hostibus plenam desiluit, atque ibi contra omnes pugnans, cum præsentissimo vitæ discrimine, vix vivus, irrumpentibus tandem suis, evasit, nec nisi gravissime vulneratus. Vide Curtium IX. 4. Stephanus Byz. Ptolemæum Regi succurrisse, & inde Σωτῆρα appellatum ait. Assentitur ei Plutarchus *de Fort. Alex.* & Alii. Sed ex ipso Ptolemæo refutat id Curtius *d. l.* & Arrianus *lib.* VI. PERIZ.

5 Τῆς τύχης Ἀλεξάνδρου] Cui quidam apud veteres omnia Alexandri præclare facta tribuebant. Patet ex *libello* Plutarchi περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς. In quo accurate integrum hoc argumentum tractatur. Addenda tamen ad meliorem rei intellectum, quæ vir Clarissimus, J. H. Bœclerus subtiliter de singulari heroum fortuna disput. in *Charact. Politicis Vellejanis cap.* 2. §. 71. SCHEFF. Respicit Auctor sine dubio libellos Plutarchi, περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ ἀρετῆς, *De Alexandri Fortuna, an Virtute.* Nam inusitata Alexandri facinora tam brevi temporis & ætatis spatio perpetrata, materiem præbuerunt Sophistarum Dissertationibus, in quibus illa modo *Virtuti* ejus adscribebantur, modo *Fortunæ*, ἴδιον καὶ μόνης αὐτῆς ἔργον ἀποφαινομένῃ Ἀλέξανδρον, *proprium & sui solius opus pronuncianti Alexandrum*, ut loquitur Plutarchus, qui tamen ejus *Virtutem* potissimum laudat. At Curtius X. 5. *Fatendum est tamen, quum plurimum Virtuti debuerit, plus debuisse Fortunæ, quam solus omnium mortalium in potestate habuit.* PERIZ.

6 Μὴ ἡττώμενος τῆς τύχης] Vertebatur, *quod fortunæ non succubuit.* Sed vel sic ambigua est eorum sententia, quum diversis plane modis & Græca & Latina exponi queant. Etenim *succumbunt fortunæ*, ἡττώμενοι τῆς τύχης, quos aut *quorum animum vel prospera fortuna afflatu suo nimium effert, vel adversa infringit*, ut loquitur Livius XLV. 41. qui vel ab Adversa victi animum despondent, vel Secunda elati in insolentiam, temperare sibi nequeunt, quo minus in pessima ruant vitia præcipites. Neutrum convenire in hunc locum res ipsa clamat, quia Alexander Adversam non est expertus, at ab Secunda in varia vere præcipitatus est vitia, qualia *fortunæ* ejus *vitia* commemorat Curtius X. 5. 33. immo & Noster *hoc in ipso capite.* Deinde ἥσσων, vel κρείττων τῆς τύχης dicitur etiam, qui patet vel non patet telis Fortunæ: quo sensu Curtius *d. l.* ait de Alexandro, *fortunam solus omnium mortalium in potestate habuit*, h. e. potuit cogere suum in obsequium. Paulo aliter Vellejus II. 35. de Catone, *semper fortunam in sua potestate habuit*, ne scilicet ullam in partem nocere ei posset, quasi supra fortunam esset positus. Cæterum neque illud voluit Ælianus. Quid ergo? Nimirum, quod nunquam fatigatus fuit Alexander à Fortuna, quo minus sua Virtute eam subsequeretur, seu quod Fortunæ non cesserit ejus Fortitudo, neque ullam ab ipsa oblatam prætermiserit occasionem rei bene gerendæ. Confirmant hanc interpreta-

τῆς εἰς αὐτὸν προθυμίαν ἀπαγορεύων. Ἐκεί-
tationem proxima, quæ sequuntur, μηδὲ πρὸς τὴν ἐξ αὐτῆς εἰς αὐτὸν προθυμίαν ἀπαγορεύων, h. e. *neque animum aut spem abjiciens sequendi pronum ejus favorem.* Sic Plut. *de Fort. Alex. Or.* II. Καὶ οὐ διηρείδετο πρὸς τὴν Τύχην, οὐκ ἂν ἔκαμε καὶ ἀπηγόρευσε παρατατζόμενος. *Et, firmabatur* (virtute) *adversus Fortunam, non autem fatigabatur, aut animum dejiciebat quasi contra eam in acie positus.* Julian. *Or.* I. *p.* 46. Ἄλλοι δὲ πρὸς τοὺς πόνους ἀπαγορεύοντες. Sed disertissimum habemus Interpretem hujus sententiæ Apulejum I. *Florid. p. m.* 221. *Nam solus* (Alexander) *à condito ævo inexsuperabili imperio orbis auctus, FORTUNA SUA MAJOR fuit, successusque ejus* (Fortunæ) *amplissimos & provocavit, ut strenuus, & æquiparavit, ut Meritus, & SUPERAVIT, ut MELIOR,* scil. Virtute. IDEM.

7 Δὶ οὐ μηνὸς] Videtur deesse nomen mensis. Δῖος quidem est mensis quidam Bithynis. *Dystrus* vero Aprilis Macedonibus. GESN. Locus, si quis alius in hoc auctore fœde depravatus. Cui utrum medicinam afferam, judicent eruditi. mihi satis est, sententiam de eo meam quoquo modo aperuisse. Ea igitur hæc est: videri hoc capite partim de virtutibus & vitiis, partim etiam de morte Alexandri agi, eorumque proponi sententiam, qui ipsum non veneno, sed crapula periisse prodiderunt. Indicant quodammodo ea verba; Ἀλέξανδρος κακῶς τοσαύτας τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἑαυτὸν ζημιοῖ διὰ τὸν οἶνον. Nam κακῶς ἑαυτὸν ζημιοῦν nil aliter hoc loco significare arbitror, quam sibi ipsi malum, pernitiem, & exitium afferre. Deinde, quod de singulari mense noster, plane convenit in illum, quo extinctus est. Eo enim multa instituit convivia & cum maximo potatore Protea, etiam certamen πολυποσίας iniit. Auctor Ephippus apud Athenæum *lib.* X. Curtius *lib.* X. *cap.* 4. & alii. Respondet tertio dierum numerus, quorum mentio fit *hoc capite*, si cum iis conferatur, quibus Alexander & convivia adornavit & extinctus est. Nominat enim noster diem vigesimum, quo cœnavit apud Bagoam, & sequentem quo quievit. Idem facit Plutarchus in *ipsius vita*, ex diariis regiis, quæ non Eumenes modo Cardianus, sed & Deodatus Erythræus composuit, teste Athenæo *lib.* X.

tuna, neque ad Ejus erga se studium defe-
Ut proinde nihil valeat, si quis Plutarchum Bagoæ nil meminisse dicat. Nam & Plutarchus nomen Bagoæ prætermisisse, & Noster alio auctore usus esse potuit. Quæ cum ita sese habeant, pro δὶ οὐ, id est ineptis vocabulis, nomen mensis scriberem, & Δαισίου, non tam mutatione literarum, quam substitutione earum, quæ in MS. codice forsan exoleverant, hic legerem. Aristobulus apud Plutarchum: τελευτᾷ τριακάδι Δαισίου μηνός. &c. Atque ita ante me Schottum quoque video hunc locum emendasse *lib.* III. *observ. Histor.* 34. nulla tamen ratione adjecta. Quo magis in sententia mea persto, eamque haud ineptam visum iri confido. SCHEFF. Verba δὶ οὐ in mendo cubare extra controversiam est, levi autem mutatione restitueretur locus, si male divulsa vox coalesceret in Δίου. Δῖος mensis Macedonici nomen esse negari non potest. Noster etiam hoc loco nihil aliud agit, quam ut ex ephemeridibus doceat, quot dies Alexander decurrente mense *Dio* inter pocula decoxerit, atque irreparabili temporis ζημίᾳ se ipsum mulctaverit, aut multa falsissima de Alexandro in ephemeridas esse relata necesse est. Verum *toto hoc capite* ne γρῦ quidem invenias de morte illius Regis, quæ in mensem Dæsium incidit: adde quod ea hoc mense ab Alexandro acta dicuntur, quæ in ægrotum minimè cadunt. Primum enim à compotatione apud Eumæum Alexander postridie diem fere totum somno dedit, nisi quod paulisper surgens iter in crastinum pronunciavit. At Dæsio mense Alexander febrili jactatus æstu σμικρὸν ὕπνωσε, *paululum dormitavit.* Deinde Noster ait Alexandrum summo mane (πρωῒ) castra movisse. *Dæsio* mense nihil tale gestum. Ad ultimum septi- & vigesimo die mensis Dii Alexander apud Bagoam cœnaturus per decem stadia ad domum Eunuchi contendit. At eodem *Dæsii* mensis die Alexander tam male se habuit, ut postridie animam efflaret circa vesperam. His & aliis argumentis, quæ quilibet paulo diligentior ex Nostro & Plutarchi *Alexandro* haurire poterit, adductus, Δίου malui legere quam Δαισίου. Et nullam plane, ut dixi, vel morbi vel mortis mentionem *hoc capite* fecit Auctor, sed male sibi consuluisse Alexan-

Ἐκεῖνα ἦ οὐκ ἔτι καλὰ Ἀλεξάνδρου. defetiſcens. Verum illa Alexandri non ſunt

drum inquit, quod jacturam tot dierum, quos inter perpotandi dormiendique vices conſumpſit, ſuo ſibi jumento accerſivit, niſi Ephemeridum fidem in dubium vocemus. huc pertinet quod Plutarchus *lib.* I. *ſympoſ.* notat, in regiis ephemeridibus Alexandri συνεχέστατα, καὶ πλειστάκις ſcriptum fuiſſe, ὅτι τὴν δὲ τὴν ἡμέραν ἐκ τοῦ πότου καθεύδων, ἔστι δ' ὅτε καὶ τὴν ἐφεξῆς, *quod hoc vel illo die dormiverit à compotatione*, *nonnunquam etiam*, *quod inſequenti.* Cur igitur ad Dæſium menſem reſtringere volumus, quod ſæpius & aliis quoque menſibus ab Alexandro perpetratum conſtat. *Dii* Macedonum menſis meminit Suidas in *hac voce.* Joh. Tzezes *Schol. in Heſiod. Op. & Dies.* confer & Valeſium *notis in Euſeb. Hiſt. Eccleſ. p.* 137. *edit. Mogunt.* KUHN.

Δὶ ȣ̈ μηνὸς] Eâdem ſyllabarum vel vocum diſtinctione MSti. Sed vel ſic corrupta hæc ſunt haud dubie, ut monuit jam dudum Geſnerus, cui vera ſuboluit lectio. Nam *videri excidiſſe nomen Menſis* præfatus, addit, Δῖον *eſſe menſem quendam Bithynis*, & *Dyſtron Macedonibus.* Schottus tamen & Schefferus maluerunt legere Δαισίȣ μηνὸς, quia illo menſe Alexander traditur mortuus ex crapula, apud Plutarchum. Sed recte cenſuit Kuhnius, non hic agi de morte Alexandri, immo referri talia, quæ in Menſem, quo ille mortuus, neutiquam conveniant: Verius itaque eſſe, & propius, ut legamus Δίȣ μηνός. Neque Ego dubitem, quin ita ſit faciendum. Nam non *Bithynis* tantum, ſed & Macedonibus primus fuit Anni, reſpondens Romanorum Octobri. In ejus initium incidit æquinoctium autumnale, ut teſtatur Galenus *Epidem.* I. Vide Petav. *ad Epiphan. Hæreſ.* LI. *pag.* 139. & Valeſ. *ad Euſeb. Hiſt. Eccl. pag.* 173. PERIZ.

8 Εὐμαίῳ] An Εὐμένῃ? Nam *Eumæum* neminem illis temporibus vixiſſe reperio. In MS. B. eſt εὐλαίῳ. Sed εὐλαῖος amnis eſt, qui ſe immittit Tigri, apud Arrian. *lib.* VII. Εὐμένει ideo placet, quia in fine, ubi ejus fit mentio, additur καὶ ἐκεῖνος, quod non haberet locum, ſi de eo nihil præceſſiſſet. SCHEFF. Ut MS. B. ſic & Lugd. εὐλαίῳ. At Sluisk. παρὰ ἐυμαίῳ. Schefferus, quia *Eumæum neminem illis temporibus reperit*, mavult Εὐμένει, quoniam *Ejus* etiam *in fine Capitis fit mentio*, cum hac emphaſi, καὶ ἐκεῖνος, quod *locum non habere putat*, *ſi nihil de eo præceſſerit.* At nulla hæc eſt ratio. Neque alia ejus emphaſeos eſt cauſa, quam quæ adegit Ælianum, ut unum *Eumenem* ex tot Scriptoribus nominaret. Ea vero eſt Celebritas Viri. Si quid hic mutandum, crediderim legendum παρὰ Μηδίῳ. Apud *Hunc* enim, non apud *Eumenem* ſeverum & bellicoſum virum, commeſſari & potare ſolebat Alexander, idque fecit etiam ultimo vitæ menſe, ut liquet ex Plutarcho & Arriano. Sed & Hic Eum idcirco τῶν ἑταίρων ἐν τῷ τότε τὸν πιθανώτατον, *amicorum tunc temporis maxima auctoritate præditum*, dicit *lib.* VII. *p.* 497. additque Regias Ephemerides ſcribere eadem locutione, qua Noſter utitur, Alexandrum πίνειν παρὰ Μηδίῳ κωμάσαντα. PERIZ.

9 Τοσȣ̃τον ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἔζησεν] MSS. B. & C. ἡμέρας ἔζομεν. SCHEFF. Etiam hic Lugd. congruit MStis Gallicanis B. & C. legentibus ἔζομεν. Sed recte vulgatum tuentur alii & Sluisk. Nam eleganter dicuntur homines tantum *vivere*, quantum vigilant, & res ſerias agunt. Sic Plin. *Præfat. Nat. Hiſt.* quum dixiſſet eam ſcriptam *horis nocturnis: hoc ſolo præmio contenti*, addit, *quod dum iſta muſinamur*, *pluribus horis VIVIMUS. Profecto enim Vita Vigilia eſt.* Ipſe Alexander apud Curt. IX. 6. 22. *Eâ ſtirpe ſum genitus*, *ut Multam prius*, *quam longam*, *Vitam debeam optare.* Valer. Max. VIII. 7. 3. de Varrone, *non annis*, *quibus ſeculi tempus æquavit*, *quam ſtylo Vivacior fuit.* Sed & hinc ſomnus *Mortis Frater* frequenter dicitur. Vide *ſupra* II. 35. PERIZ.

10 Τετράδι μετ' εἰκάδα] h. e. non *Vigeſimo quarto*, ſed *Vigeſimo ſeptimo*: Sicuti mox ἐπὶ τῇ τρίτῃ vertendum eſt *Vigeſimo octavo*: neutiquam *tertio*, ut fecerat Vultejus. Offenderat ad hæcce etiam Geſnerus, ſuſpicans pro τρίτῃ legendum πέμπτῃ. Sed nihil mutandum. Solent enim Græci in ſuis menſibus dies ultimæ Decadis, minuendo ſemper numero ad exemplum decreſcentis Lunæ, deſignare. Plutar. in *Solone p. m.* 92. Τὰς ἀπ' εἰκά-

δρου. [7] Δίου μηνὸς, φασὶ, πέμπτῃ ἔπινε παρ' [8] Εὐμαίῳ· εἶτα ἕκτῃ ἐκάθευδεν ἐκ τοῦ πότου, καὶ [9] τοσοῦτον ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἔζησεν, ὅσον ἀναστὰς χρηματίσαι τοῖς ἡγεμόσιν ὑπὲρ τῆς αὔριον πορείας, λέγων, ὅτι ἔσται πρωΐ. Καὶ ἑβδόμῃ εἱστιᾶτο παρὰ Περδίκκᾳ, καὶ ἔπινε πάλιν, καὶ ὀγδόῃ ἐκάθευδε. Πέμπτῃ δὲ ἐπὶ δέκα τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ταύτῃ ἔπινε, καὶ τῇ ἑπομένῃ τὰ εἰθισμένα ἔδρα, τὰ ἐκ τοῦ πότου. Παρὰ Βαγώᾳ δὲ ἐδείπνησε [10] τετράδι μετ' εἰκάδα. Ἀπεῖχε τῶν βασιλείων ὁ Βαγώα οἶκος [11] δέκα σταδίους· εἶτα [12] τῇ † τρίτῃ ἐκά-

† πέμπτῃ.

ſunt amplius laudanda. Dii menſis quinta die, ut ferunt, perpotavit apud Eumæum, deinde ſexta crapulam edormivit, neque plus illo die vixit, quam ut ſurgens cum ducibus de craſtina profectione ageret, dicens, eam ſummo mane futuram. Septima deinde die convivio acceptus eſt apud Perdiccam, ſeque rurſus vino ingurgitavit, & octava dormivit. Decimo quinto autem die ejuſdem menſis, etiam tunc potavit, ac ſequenti fecit, quæ potationem ſequi ſolebant. Vigeſimo ſeptimo cœnavit apud Bagoam. Diſtabat à regia Bagoæ domus ſtadiis decem:

εἰκάδος, οὐ προστιθεὶς, ἀλλ' ἀφαιρῶν καὶ ἀναλύων, ὥσπερ τὰ φῶτα τῆς Σελήνης, ἧς ἑώρα, μέχρι τριακάδος ἠρίθμησεν: *Dies à Vigeſimo, non addendo, ſed detrahendo & retexendo, velut lumina Lunæ, quam videbat, uſque ad Trigeſimum numeravit.* Exemplum rei Vide apud Eund. in *Alexandro extr.* & adde inprimis, quæ hic notavit Kuhnius. IDEM.

11 Δέκα σταδίους] Interpres habet, *ſtadiis decem.* Quicquid ſit, unum & viginti ſtadia abfuiſſe domum Bagoæ à regia, Græcus ait, ſi modo integer ſit numerus & incorruptus. SCHEFF. In qua hoc extet editione, quod Vir doctiſſimus dicit, non excogito. Romana certe legit δέκα, nec aliter Geſneriana, Genevenſis, quas merito Interpres ſecutus eſt. KUHN.

Δέκα σταδίους] Nota hic inſigne ſpecimen indecoræ μετεωρίας in ſcribendo, qua uſus eſt Schefferus in omnibus ſuis edd. Tradit enim, *Interpretem habere, Stadiis Decem. Quicquid ſit, Unum & Viginti Stadia abfuiſſe domum Bagoæ à Regia, Græcum dicere, ſi modo integer ſit numerus & incorruptus.* Haud injuria miratur Kuhnius, ex qua tandem editione ille hæc habeat, quæ de *Græco* affirmat, cum *Romana, Geſneriana, & Genevenſis legant* δέκα. Addo omnes Alias, ipſas etiam, quod magis mireris, Schefferianas. Sed certam reperi, at ridiculam prorſus, tantæ ſocordiæ originem. Secutus eſt Schefferus in prima ſua Editione, ut jam ante monui, textum Stœrianæ Genevenſis, eamque ante oculos habuit, cum Notas componeret. Iſtic autem vox δέκα in duos dividitur verſus, ut poſterior hoc modo incipiat, κα σταδίους. Hæc temere prorſus accepit ille pro *XXI. Stadiis*, non reſpiciens priorem voculæ ſyllabam. Ne dubites, etiam in Notis Primæ & Secundæ Ed. quaſi verba textus, quæ expoſiturus eſt, exhibet, non δέκα, ſed κα σταδίους: licet in illis ipſis editionibus, inque ipſo earum contextu, librarii rectius, &, ut oportebat, expreſſerint Stœrianam. Scilicet hi ſunt fructus multæ & feſtinatæ ſcriptionis. Cæterum de Bagoa hoc, qui antea Dario, dein Alexandro in deliciis, & apud eum potentiſſimus fuit, vide Curtium VI. 5. & X. 1. & Athen. XIII. *p.* 603. PERIZ.

12 Τῇ τρίτῃ] Scilicet μετ' εἰκάδα, vel φθίνοντος ex præcedentibus. Interpres locum ita reddidit, quaſi Alexander vigeſimo quarto die menſis Dii cœnatus apud Bagoam, poſtea tertio dormiviſſet, quod nimis ridiculum eſt. Vidit rei abſurditatem Geſnerus, ideoque in margine ſuæ editionis appoſuit πέμπτῃ, ut vigeſimus quintus inde exoriretur dies. Verum enim vero nec interpretatio admitti poteſt nec cor-

ἐκάθευδε. Δυοῖν οὖν θάτερον, ἢ Ἀλέξανδρος κακῶς τοσαύτας τοῦ μηνὸς ἡμέρας ἑαυτὸν ζημιοῖ διὰ τὸν οἶνον, ἢ οἱ ταῦτα γράψαντες ψεύδονται. Ἔξεστι δὲ ἐκ τούτων ἐννοεῖν, καὶ 13 τοῦ λοιποῦ χρόνου τὰ ὅμοια αὐτοὺς λέγοντας, ὧν καὶ 14 Ευμενὴς ὁ Καρδιανὸς 15 καὶ ἐκεῖνός ἐστι.

cem: dein Vigeſimo octavo dormivit. Ex duobus igitur alterum *ſit oportet*: aut Alexander male tot diebus iſtius menſis ſe ipſe mulctavit per vinolentiam, aut, qui hæc tradiderunt, mentiuntur. Ex illis autem colligere licet, eos etiam de reliquo tempore ſimilia dicere, in quibus Eumenes Cardianus ipſe eſt.

correctio. Attici enim, cum ad vigeſimum menſis diem numerando pervenerunt à vigeſimo nono die ἐξ ὑποστροφῆς retro numerant hoc modo. εἰκὰς *dies vigeſimus*, ὑστέρα δεκὰς, *vigeſimus primus*, ἐννάτη μετ' εἰκάδα, *vigeſimus ſecundus*, ὀγδόη, *vigeſimus tertius*, ἑβδόμη, *vigeſimus quartus*, ἕκτη, *vigeſimus quintus*, πέμπτη, *vigeſimus ſextus*, τετρὰς, *vigeſimus ſeptimus* &c. Ex his liqueret poteſt, τετράδι μετ' εἰκάδα apud Noſtrum non eſſe die *vigeſimo quarto*, ut Interpres & cum eo Simſon *Chronico p.* 4. *p.* 110. ſed *ſeptimo*, nec τὸ, τῇ τρίτῃ ἐκάθευδε reddi debere, *vigeſimo tertio dormivit*, ſed potius *octavo*. vid. Demoſthen. in *de Falſâ Legat.* & ibi Ulpianum. cujus verba aſcribam, ut pro viribus emendem, εἶτα ἐκ τῆς πρώτης καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποστροφῆς (οἱ Ἀθηναῖοι ἀριθμοῦσι) τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν εἰκάδα, ὑστέραν δεκάτην καὶ τὴν δευτέραν δεκάδα, ἐννάτην, καὶ τὴν τρίτην δεκάδα, ὀγδόην, καὶ ὁμοίως οὕτως ἕως τῆς τριακάδος. quis dubitet legendum, τὴν πρώτην εἰκάδα, ὑστέραν δ. ex *Etymologico magno*, quod ita habet: ὑστέρα δεκάτη ἡ ἐξ εἰκάδος ἡμέρα καλεῖται ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν, ἣν ἡμεῖς πρώτην καὶ εἰκοστὴν καλοῦμεν. quibus aperte indigitat non vigeſimum ſecundum, ſed primum eſſe, qui apud Demoſthenem audit ὑστέρα δεκάτη. Heſych. δεκάτη προτέρα ἡ πρὸ εἰκάδος, ὡς ὑστέρα ἡ μετ' εἰκάδα. Solent Attici hanc quoque numerandi rationem inire, ut πρώτη φθίνοντος dicatur vigeſimus nonus dies menſis, δευτέρα φθίνοντος *octavus* &c. uti videre eſt apud Iulium Pollucem *lib.* 1. *cap.* 7. ubi pro εἰκοστάδος omnino legendum εἰκάδος. Plutarcho autem in *Alexandro* δεκάτη φθίνοντος eſt *vigeſimus primus*, ἐννάτη φθίνοντος *vigeſimus ſecundus* menſis dies & ſic deinceps. vide imprimis Phavorinum in πρώτη ἱσταμένου. KUHN.

13 Τοῦ λοιποῦ χρόνου] Nec enim iſto tantum menſe, ſed & aliis temporibus vino plurimum indulſit, quæ omnia accurate erant in antedictis regiis diariis annotata. Unde & Philinus apud Plutarch. *Symp. lib.* 1. *quæſt.* 6. vanitatis eos arguit, qui non tam potando cum amicis, quam diſſerendo Alexandrum tantum temporis conſumſiſſe dicebant. Nam, inquit, ἐν ἐφημερίσι βασιλικαῖς συνεχέστατα γέγραπται καὶ πλειστάκις, ὅτι τήνδε τὴν ἡμέραν ἐκ τοῦ πότου ἐκάθευδεν. SCHEFF.

14 Ευ μὲν ὁ Καρδιανὸς] Rectiſſime Leopardus *lib.* 11. *cap.* 12. Ευμενὴς ὁ Καρδιανὸς. Ipſe namque autor hujus rei. Vide Athenæum *loco ſupra citato.* Conſentit quoque in hanc emendationem Clar. Freinshemius in *Catalog. Scriptorum de rebus Alex.* Adde quoque Voſſium *lib.* 1. *cap.* 10. *de Hiſt. Græc.* IDEM.

Ευμενὴς ὁ Καρδιανὸς καὶ ἐκεῖνος] In omnibus Edd. ſuperioris ſeculi legitur, εὖ μὲν ὁ καρδ. Atque ita etiam in Sluisk. reperi. Primus fuit, qui reponendum monuit *Eumenis* nomen, Doctiſſimus ille Leopardus *Miſcell.* 11. 12. Secutæ ſunt ejus ſententiam Tornæſianæ, & Reliquæ hujus ſeculi; Probant vero non Freinshemius tantum, & Schefferus, ſed & Codex Lugd. ut & res ipſa. Scripſit enim Eumenes hic *Ephemeridas* Alexandri. Vide Athen. x. 9. Fuit autem inter Comites ſeu Duces ejus; Vir plane Illuſtris, cujus vitam ideo nobis reliquit Nepos & Plutarchus. *Cardianus* dicitur ab oppido Thraciæ in Cherſoneſo, quod *Cardia* vocabatur. Paulo ante Lugd. legit οἱ ταῦτα ἀναγράψαντες. Quod non temere eſt, quum pene proprium ſit hiſtoricis ſcriptionibus denotandis illud verbum. Sic Arrian. VII. *p.* 496.

Αὐτὸν μὲν ἀπηλλάττετο, εἰσὶν οἱ ἀνέγραψαν. *p.* 499. Οὕτως ἐν τοῖς ἐφημερίσι τοῖς βασιλείοις ἀναγέγραπται. Athen. *d. l.* ἃς (ἐφημερίδας) ἀνέγραψαν Εὐμένης τε ὁ Καρδιανὸς, καὶ Διόδοτος ὁ Ἐρυθραῖος. Adde Noſtrum XII. 19. PERIZ.

15 Καὶ ἐκεῖνος] Forte pro ἐκεῖνος legendum Ἔφιππος. vide Athenæum. FABER. vide indicem in ἐκεῖνος & quæ notavi ſuperius. SCHEFF. Ita enim Noſtri ſtylus eſt. ſæpe ἐκεῖνος, οὗτος αὐτὸς per pleonaſmum vel emphaſin nominibus, quæ præiverunt, ſubjiciuntur, ut, Εὐαγόρας ὁ Λάκων καὶ ἐκεῖνος &c. KUHN.

ΚΕΦ. κδ'.

Περὶ φιλοκαλίας Ξενοφῶντος.

CAP. XXIV.

De Xenophontis pulchritudinis amore.

[1] Ξενοφῶντι ἔμελε τῶν ἄλλων σπουδαίων, καὶ οὖν καὶ [2] ὅπλα καλὰ ἔχειν. Νικῶντι γὰρ, ἔλεγε, τοὺς πολεμίους [3] τὴν καλλίστην στολὴν ἁρμόττειν· καὶ [4] ἀποθνήσκοντα ἐν τῇ μάχῃ

Xenophonti cum alia honeſta curæ fuerunt, tum ut haberet arma pulchra. Ajebat enim, ſi viciſſet hoſtes, elegantiſſimum ſe decere ornatum: & ſi vitam amitteret in prælio,

1 Ξενοφῶντι] Hiſtoriam habes apud Xenophontem ipſum *lib.* III. *exp. Cyri p. m.* 130. SCHEFF.

2 Ὅπλα καλὰ ἔχειν] Idem Annibalis ingenium. De quo Livius *lib.* XXI. *cap.* 4. *veſtitus nihil inter æquales excellens, arma atque equi conſpiciebantur.* Idem optimi cujuſque ducis. IDEM.

3 Τὴν καλλίστην στολὴν ἁρμόττειν] Verterat Vultejus, *elegantiſſima quoque ſe ſtola indutum iri.* Rectius Geſnerus, *elegantiſſimo quoque ſe ornatu dignum eſſe.* Egregius enim hic eſt locus, ex quo liquet, στολὴν, non de *Veſtibus* omnino, nec de *certo genere veſtis* tantum, ſed de toto *ornatu & cultu corporis*, etiam eo, qui unice in *armis* conſiſtit, adhiberi. Thomas Magiſter in *v.* ἐσθὴς differentiam quoque memorat inter ἐσθῆτα & στολὴν nam ait, τὴν μὲν ἐσθῆτα ἐπὶ τῶν ἁπλῶς ἐνδυμάτων τάττεσθαι, τὴν δὲ στολὴν ἐπὶ τῶν διαφόρων σχημάτων τῶν ἐσθήτων, οἷον, ἄλλη στολὴ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄλλη τῶν Βαρβάρων. *Veſtem dici ſimpliciter de indumentis, at Stolam de diverſis veſtium figuris, veluti, alia eſt Stola Græcorum, & alia Barbarorum.* Videtur velle, deſignari ea voce præcipuum *veſtimenti* genus, quod diverſæ fuerit formæ apud alios alioſque populos. At vera vocis ſignificatio eſt qualecunque corporis *ornamentum* ad aliquam rem peragendam, à verbo στέλλεσθαι, quod proprie *mitti*, ſed dein etiam *ad aliquid parari* vel *ornari* notat, & vel maxime *armis* ad pugnam vel certamen ineundum. Hinc Achilles apud Homer. *Il.* Ψ. 285. in funere Patrocli exhortans Græcos ad certamen Equeſtre, Ἄλλοι δὲ στέλλεσθε κατὰ στρατὸν, *Alii vero per exercitum parate vos*, & ita mittite vos ad certamen: ubi Euſtath. id exponit, εὐτρεπίζεσθε εἰς ἀγῶνα, καὶ, ὡς εἰπεῖν, κοσμήθητε. Addens, *tale quid ſignificare τὸ στέλλεσθαι, & derivata ejus*, inter quæ memorat & στολήν. Inde jam στολὴ apud Dionyſ. Halic. *lib.* VI. de Caſtore & Polluce, nunciantibus victoriam, ad Regillenſem lacum partam, πολεμικὰς ἐνδεδυκότας στολὰς, diſerte pro *Lorica* ponitur. At apud Noſtrum omnem *armaturam* ſeu *ornatum militarem* notat, ut liquet ex *ſeqq.* in quibus tantum de Armis agitur. Digniſſimus etiam eſt locus Xenophontis ipſius *lib.* III. Ἀναβ. qui conferatur, quoniam voculæ illius vim hoc in loco vel maxime illuſtrat. Sic ergo ibi de ſe loquitur, ἐσταλμένος εἰς πόλεμον, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἰ μὲν νίκην διδοῖεν οἱ Θεοὶ, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾷν πρέπειν, &c. *ORNATUS*

χῃ κεῖσθαι [5] καλῶς ἐν καλῇ τῇ πανοπλίᾳ. Τῷ γὰρ ἀνδρὶ τῷ γενναίῳ ταῦτ᾽ εἶναι τὰ ἐντάφια, τὰ ὡς ἀληθῶς κοσμοῦντα αὐτόν. Λέγεται οὖν ὁ τοῦ Γρύλλου τὴν μὲν [6] ἀσπίδα Ἀργολικὴν ἔχειν, τὸν δὲ θώρακα Ἀττικόν, τὸ δὲ [7] κράνος Βοιωτιουργές, τὸν δὲ [8] ἵππον Ἐπιδαύριον. Φιλοκάλου δὲ ἔγωγε ἂν εἶναι φαίην τὰ τοιαῦτα ἀνδρός, καὶ ἀξιοῦντος ἑαυτὸν τῶν καλῶν.

lio, jacere se decore in armatura splendida. Nam hæc esse strenuo viro ornamenta funebria, quæ vere ipsum ornent. Dicitur igitur hic Grylli *filius* habuisse clypeum quidem Argolicum, loricam vero Atticam, galeam autem Bœotici operis, equum porro Epidaurium. Talia vero, ego dixerim, viri esse elegantiæ studiosi, seque dignum his, quæ pulchra sunt, judicantis.

TUS in Bellum, quam potuit pulcherrime, existimans, si quidem victoriam dederint Dii, pulcherrimum ORNATUM convenire victoriæ, sin &c. Plane ut hic τὴν καλλίστην στολὴν ἁρμόττειν. Similiter vero de aliis quoque ornamentis totius corporis vox ea adhibetur. Sic *infra cap.* 43. *Citharœdus* dicitur *canens in certamine publico*, exorta subito seditione, *confugisse* σὺν αὐτῇ στολῇ *in aram*, h. e. *cum omnibus ornamentis*, quibus citharœdi solebant ornari quum se in sacrum certamen dare vellent. Sic totus vestitus Silenorum *cap.* 40. dicitur itidem collective ἡ στολή. PERIZ.

4 Ἀποθνήσκοντα] Uterque MS. ἀποθνήσκοντι, qui consensus facit, ut pene putem id ab Auctore profectum. Primus Editor id videtur mutasse, quia Syntaxin non inveniebat, & sequens Infinitum credebat desiderare Accusativum. At repeti poterat ex proximis superioribus ἁρμόττειν, quo facto constructio erit satis salva. IDEM.

5 Καλῶς ἐν καλῇ πανοπλίᾳ] Alibi jam monui Græcos morituros pretiosissima vestimenta induere consuevisse. Quemadmodum autem, qui in pace erant, vestimentis, pallio puta & similibus, ita qui in bello, armis sese exornabant. Exemplum est apud Curtium *lib.* V. *cap.* 8. ubi Artabazus ad suos, qui mortem animo jam præconceperant: *Nos vero pretiosissimam vestem induti, armisque quanto maximo cultu possumus, regem in aciem sequemur, ea quidem mente, ut victoriam speremus, mortem non recusemus.* SCHEFF. Audiamus ipsum Xenoph. *lib.* III. Ἀναβ. *pag.* 236. ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται, ἐσταλμένος εἰς πόλεμον ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἰ μὲν νίκην διδοῖεν οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικῶν πρέπειν. εἴτε τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν, τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα, ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν, *Postea surgit Xenophon, ad bellum quam potuit elegantissime adornatus. Existimabat enim, si victoriam Dii annuerent, cultu victores pulcherrimo dignos esse: sin moriendum, bene secum agi, quod cultu cohonestatus quam maxime decoro caderet.* vide Eundem *de Instit. Cyri. l.* VI. *p. m.* 134. KUHN.

6 Ἀσπίδα Ἀργολικὴν] Quæ hic nominantur arma, pro optimis habita apud Græcos veteres. Consule Pollucem *lib.* I. *cap.* 10. §. 13. SCHEFF. Equum quidem, quem Noster Epidaurium dicit, Xenophon se Lampsaci ex inopia fatetur vendidisse quinquaginta Daricis; amici autem, cum valde eo delectatum Xenophontem inaudivissent, redemptum à se equum gratis ei restituerunt. *lib.* VII. ἀναβ. KUHN. Quæ memorantur hic arma, in iis Gentibus, quarum Epitheto illa ornantur, fuerunt præstantissima. Unde Pollux *lib.* I. *cap.* περὶ ὁπλοποιῶν ait, ἐνδόκιμα δὲ θώραξ Ἀττικουργής, κράνος Βοιωτιουργές, ἀσπὶς Ἀργολική, &c. Ἀσπίδες autem seu *clypei* ab Argivis etiam primum orti traduntur & inventi, immo leguntur adhibiti primum in prœlio, inter fratres Acrisium & Prœtum commisso. Apollod. *lib.* II. de iis, καὶ πολεμοῦντες εὗρον ἀσπίδας πρῶτοι, *Et belligerantes invenerunt primi clypeos.* Adde Plinium *Nat. Hist.* VII. 56. & Pausan. in *Corinth. pag.* 52. *ed. Ald.* Quin & ludi Argis celebrabantur, qui dicebantur, Ἀσπὶς ἐν Ἄργει, quibus victori prœmium non corona, sed *clypeus*, dabatur. Vide

de Hyginum *fab.* 170. & 273. Neque tamen credas velim, eam, quam ille refert, fuiſſe horum ludorum originem, ſeu, quod inde ſequeretur, tempore Danai, qui proavus fuit Acriſii & Prœti, clypeos jam fuiſſe in uſu. Nam ſeriori etiam tempore pelles animalium adhuc pro clypeis adhibitas, vel ex Herculis inſignibus patet, quæ erant *clava* pro telo, & *pellis leonina*, non in ſpolii tantum oſtentationem, (nam ſic multa alia potuiſſet circumferre) ſed & in uſum clypei. Sic *exſectum tergus Elephanti* fuiſſe dicitur *parma Antæi*, antiquiſſimi Herois & Gigantis, apud Pomp. Melam I. 5. ſed ex traditione poſteriorum oppidi Tinge accolarum, quod ab eo fertur conditum. Verum hæc & ſimilia ſunt incertiſſimæ fidei. Cujus generis etiam eſt, quod Phoroneus ipſo Danao longe vetuſtior, dicitur arma ſeu clypeum jam paraviſſe & dediſſe Junoni apud Hyginum *fab.* 274. Ubi Vide Munkerum. Erant autem hi clypei Argolici prorſus rotundi. Hinc Virgil. III. *Æn.* 638. de Polyphemo,

> *Lumen, quod torva ſolum ſub fronte latebat,*
> *Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar.*

Sed & Homerus paſſim ἀσπίδας, εὐκύκλους & ὀμφαλοέσσας dicit. Differebant ergo à θυρεοῖς, *ſcutis*, quippe quæ erant oblonga, atque idcirco videmus apud Livium & Dionyſ. Halic. claſſi Romanorum civium primæ Servium Tullium dediſſe Clypeos & loricas, Ἀσπίδας Ἀργολικὰς, καὶ θώρακας, at reliquis *ademiſſe loricas. & dediſſe* ἀντὶ τῶν ἀσπίδων θυρεοὺς, *pro clypeis ſcuta*, quia ſcilicet, qui longioribus illis ſcutis utebantur, non indigebant loricis. Adde Illuſtriſſ. Spanhemium *ad Juliani Orat.* I. *p.* 242. Periz.

7 Κράνος Βοιωτιουργὲς] Ipſe Xenophon περὶ Ἱππικῆς *in extr.* commendat ejuſmodi galeam, quia *muniat omnia, quæ eminent ex lorica, nec impediat proſpectum.* Κράνος γε μὴν, ait, κράτιστον εἶναι νομίζομεν τὸ Βοιωτιουργές. Τοῦτο γὰρ αὖ στεγάζει μάλιστα πάντα τὰ ὑπερέχοντα τοῦ θώρακος, ὁρᾷν δὲ οὐ κωλύει. Cæterum ut hic Βοιωτιουργὲς κράνος dicitur, ſic XII. 58. Χρυσοῦν κάτοπτρον Κορινθιουργές. Et χαλκώματα Κορινθιουργῆ apud Strabon. *lib.* VIII. *p.* 382. Euſtath. *ad Il. B. p.* 219. *ed. Baſil.* Ἦν δέ τι καὶ σχῆμα κιόνων Κορινθιουργὲς λεγόμενον. *Erat & figura quædam columnarum, Corinthica dicta.* Idem.

8 Ἵππον Ἐπιδαύριον] Hi quoque Equi erant celebres, unde & Virgilius de Equis acturus *Georg.* III. 44. ab *Epidauro* ſe vocari ait, eamque appellat *Equorum domitricem.* Idem.

ΚΕΦ. κε΄.

Περὶ Λεωνίδου, καὶ τῶν τριακοσίων ἐθελοντὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντων.

CAP. XXV.

De Leonida, & trecentis illis, qui ultro pro ſalute Græciæ ſe morti obtulerunt.

Ὁ Λεωνίδης ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [1] τριακόσιοι, τὸ [2] μαντευό-

Leonides Lacedæmonius, & qui cum ipſo erant trecenti, ad Pylas

1 Τριακόσιοι] Sic Seneca *Suaſor.* II. & Cicero *de finibus*, alii *quingentos & ſexcentos habent.* Vide, quos *ad Juſtini l.* II. *c.* II. notat Vir Cl. Matth. Berneggerus. Scheff. Trecenti fuerunt Lacedæmonii, quos καθεστῶτας, i. e. *jam conſiſtentis ætatis* filiiſque auctos Leonidas elegerat, & ipſe pater Pliſtarchi. vide Herodotum *lib.* VII. *cap.* 205. qui numerum *trecentorum* excedunt, Theſpienſes & Thebani fuerint, qui partim volentes, partim inviti prælio interfuerunt. Herod. *l. c. cap.* 222. de ipſo Leonidâ Sto-

τευόμενον αὐτοῖς θάνατον εἵλοντο [3] ἐν Πύλαις, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὖ καὶ καλῶς ἀγωνισάμενοι τέλους ἔτυχον εὐκλεοῦς, καὶ δόξαν ἑαυτοῖς ἀθάνατον ἀπέλιπον, καὶ φήμην ἀγαθὴν δι' αἰῶνος.

las mortem vaticinio ſibi denunciatam ſponte ſubierunt, & pro Græcia bene & pulchre pugnantes illuſtrem ſortiti ſunt finem, ac perpetuam ſibi gloriam & nomen optimum in ſempiternum reliquerunt.

bæum. vid. *ſerm*. VII. KUHN.

2 Μαντευόμενον] Reſpicit Auctor oraculum, quo Lacedæmoniis de belli eventu interrogantibus reſponſum: *aut Regi Spartanorum, aut urbi cadendum eſſe*. quod vide apud Herodot. *lib*. VII. *cap*. 220. ſimulque vaticinium Megiſtiæ, ὃς ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἠοῖ σφι θάνατον, *qui exta inſpiciens indicavit mortem Græcis ad Thermopylas collectis primo mane imminere*. Valla legit ἅμα, redditque, *illis pariter ac ſibi impendere*. IDEM.

3 Ἐν Πύλαις] Portæ Urbium ſic proprie dicebantur, cum ædium dicerentur θύραι, ut monet Scholiaſtes *ad Thucydidem* II. 14. Hinc jam anguſti aditus regionum per montes ſimiliter πύλαι appellantur. Curtius III. 4. *Aberat ea regio L. ſtadia ab aditu, quo Ciliciam intramus. Pylas incolæ dicunt, arctiſſimas fauces, munimenta, quæ manu ponimus, naturali ſitu imitante*. Ut Cilices illi, ſic & Græci ſuæ regionis aditum per Oetam dicebant ſimpliciter *Pylas*, unde conventus Græcorum illo in loco *Pylæa* vocabatur, & Legati *Pylagoræ*. Vide Suidam in *v*. πύλαι. Uſitatius tamen, certe apud Latinos, *Thermopylæ* appellatur. Optime omnium locum hunc deſcribit Livius XXXVI. 15. *Extremos ad Orientem montes Oetam vocant, quorum quod altiſſimum eſt, Callidromon appellatur, in cujus valle ad Maliacum ſinum vergente iter eſt non latius quam* LX. *paſſus. Hæc una militaris via eſt, qua traduci exercitus, ſi non prohibeantur, poſſint. Ideo* Pylæ, *& ab aliis, quia calidæ aquæ in ipſis faucibus ſunt*, Thermopylæ *locus appellatur, nobilis Lacedæmoniorum adverſus Perſas morte magis memorabili, quam pugna*. PERIZ.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Περὶ Πινδάρου τοῦ τυράννου.

CAP. XXVI.

De Pindaro tyranno.

[1] Πίνδαρος ὁ Μέλανος υἱὸς [2] Ἀλυάττου δὲ θυγατριδοῦς τοῦ Λυδοῦ, διαδεξάμενος τὴν Ἐφεσίων τυραννίδα, πρὸς μὲν τὰς τιμωρίας πικρὸς ἦν καὶ ἀπαραίτητος, [3] τά γε μὴν ἄλλα

Pindarus Melanis filius, Alyattæ vero Lydi ex filia nepos, ſuſcepta Epheſiorum tyrannide, in ſuppliciis quidem *ſumendis* aſper & inexorabilis erat, in reliquis vero *rebus* filii

1 Πίνδαρος] Hiſtoriam hanc habet Polyænus *lib*. VI. SCHEFF.

2 Ἀλυάττου δὲ θυγατριδοῦς τοῦ Λυδοῦ] Eodem modo, quo in *Libro* Danielis Δαρεῖος ὁ Μῆδος, & Κῦρος ὁ Πέρσης. Rex enim *Lydiæ* Alyattes fuit, æque, ac iſti ſuarum Gentium, & illuſtris quidem Rex per cauſam bellorum, quæ geſſit cum Cimmeriis, qui Aſiam invaſerant, dein cum pleriſque Joniæ Populis, denique cum Aſtyage; quo in bello inter præliandum accidit celebris illa Solis defectio, quam Thales Mileſius prædixiſſe fertur. Vide Herod. *lib*. I. PERIZ.

3 Τά γε μὴν ἄλλα ἐδόκει] Mediceus, & Sluisk.

τάγε

ἄλλα ἐδόκει [4] φιλόπαις εἶναι καὶ [5] σώφρων, καὶ τοῦ μὴ δουλεῦσαι τὴν πατρίδα τοῖς Βαρβάροις πολλὴν πρόνοιαν ἔθετο. Ἔδειξε ταῦτα οὕτως ἔχειν ἐκεῖνα δήπου. Ἐπεὶ γὰρ Κροῖσος ὁ πρὸς μητρὸς αὐτοῦ θεῖος καταστρεφόμενος τὴν Ἰωνίαν, καὶ πρὸς τὸν Πίνδαρον πρεσβείαν ἀπέστειλεν, ἀξιῶν Ἐφεσίους ὑπ᾽ αὐτῷ γενέσθαι· [6] ὡς δ᾽ οὐκ ἐπείσθη, ἐπολιόρκει τὴν πόλιν Κροῖσος. Ἐπεὶ δέ τις τῶν πύργων ἀνετράπη, ὁ κληθεὶς ὕστερον προδότης, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἑώρα τὸ δεινὸν, συνεβούλευσεν ὁ Πίνδαρος Ἐφεσίοις, ἐκδήσαντας ἐκ τῶν πυλῶν καὶ

7 τῶν

filii amans & moderatus eſſe videbatur, magnamque curam adhibuit, ne Barbaris ſerviret patria. Hæc ita ſe habere, illa utique declarant. Quum enim Crœſus, ipſius avunculus, Joniam occupans, legationem etiam ad Pindarum mitteret, Epheſios ſibi ſubjici poſtulans: ille vero quum non pareret, Crœſus obſedit urbem. Quum autem turrium quædam ſubverſa concidiſſet, quæ poſtea Proditrix appellata eſt, & præ oculis diſcrimen cerneret, conſilium dedit Epheſiis Pindarus, ut ex portis & mœnibus funes

ad

τάγε μὴν ἄλλα καὶ ἐδόκει.

4 Φιλόπαις] Feſtivus, facilis ac moderatus. Videtur & alibi Ælianus φιλόπαις pro φιλοπαίγμων dixiſſe. Gesner.

Φιλόπαις καὶ σώφρων] Sic quidem & MSti. Nihilo tamen minus ſuſpecta mihi eſt hæc lectio. Quæ enim in his idonea ſatis oppoſitio, *Aſper erat in ſuppliciis ſumendis, at in aliis rebus erat filii amans*? Deinde quid, obſecro, in *hoc Capite* habemus, quod inſolitum quendam aut notabilem adeo in Liberos amorem declaret, quos utique etiam acerbiſſimi Tyranni amare ſolent & fovere, modo novercali odio à ſecundis uxoribus non exaſperentur. Quid multa? Legendum putem, Vel φιλόκαλος, h. e. *honeſti amans:* Unde Caſſius Epicureus *ad Cicer. Famil.* xv. 19. *Qui a nobis* φιλήδονοι *vocantur, ſunt* φιλόκαλοι καὶ φιλοδίκαιοι, *omneſque virtutes & colunt & retinent*; Vel φιλόπατρις, h. e. *Patriæ Amans.* Sic apud Sponium *Itin. Tom.* II. *p.* 411. in Lapide Attico inter Elogia Honorum ac Laudum φιλόπατριν habemus. Et apud Reineſium *pag.* 508. Sardiani laudant quoſdam juvenes φιλοπάτριδας καὶ φιλοπάτορας, *patriæ & patris ſui amantes.* Plutarchus in *Timoleonte p.* 237. cum ſimiliter φιλόπατριν καὶ πρᾶον διαφερόντως fuiſſe ait. Immo apud Lucianum in *Peregrino* plebs dicitur eum vocaſſe ἕνα φιλόσοφον ἕνα φιλόπατριν, *unicum Philoſophum, unicum patriæ amantem.* Sed & idem Lucianus, ſive quicunque Alius, *Dialogum*, in quo inducit *Patriæ Amantiſſimum* inſcripſit itidem φιλόπατριν. Certior foret hæc conjectura, abſque ſequenti eſſet commate, in quo demum hujus vocabuli vis, & diſertius, exprimitur. Jenſius tamen & ipſe ita ſcripſiſſe Ælianum conjecit, ut literis ad me datis ſignificavit. Vel denique φιλάνθρωπος, *humanus.* Plane ſicuti II. 4. Phalaridis celebratæ crudelitati opponitur itidem illuſtre ejus φιλανθρωπίας exemplum. Scribitur autem hoc vocabulum ex more Librariis uſitato in MStis, immo & in primis Edd. ut jam *ſupra* II. 33. oſtendi, φιλᾶνος, vel etiam φιλανῶπος, quod forte, quia poſterioribus non videbatur ſatis Græcum, vel non ſatis intelligebatur, corruptum ideo fuit in vulgatum φιλόπαις, tanto magis, quia Filii mentio in ſequentibus occurrit. Geſnerus quoque, ut deprehendi, poſtquam hæc jam eram commentatus, vidit & ipſe, ex vulgata oriri abſurdam ſententiam, niſi inuſitata juvetur interpretatione, atque ideo, quum verſum eſſet à Vultejo ſimpliciter *benignus ac ſapiens*, (quod reliquæ tamen Verſiones, licet manifeſte alienum à Græco, retinuerunt, haud dubie, quia nihil inveniebant melius) ille in margine notavit hæc ipſa, *Feſtivus, Facilis ac Moderatus. Videtur & alibi Ælianus* φιλόπαις *pro* φιλοπαίσμων *dixiſſe.* Poſterius hoc notat *jocandi* vel *ludendi ſtudioſum:* quo ſen-

ſu

7 τῶν † τειχῶν 8 θώμιγγας συνάψαι 9 τοῖς κίοσι τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος νεὼ, οἱονεὶ τὴν πόλιν ἀνάθημα ἐῶντας εἶναι τῇ Ἀρτέμιδι, ἀσυλίαν διὰ τούτων ἐπινοῶν

ad columnas templi Dianæ alligarent, quasi urbem ſinerent Dianæ eſſe anathema, per hæc id Epheſo, ne ſpoliaretur, commentus. Tum vero ſuaſit,

† θριγκῶν.

ſu mihi certe nuſquam occurrit τὸ φιλόπαις, nec putem occurriſſe Geſnero. Solet cæteroquin, & vel maxime, notare, *Deditum amoribus puerorum*, ut notum eſt, ſed quod tamen hic voluerunt neque illi, qui Ælianum nobis corruperunt. PERIZ. Pro φιλόπαις legendum φιλόπατρις in privatis ſcholis monuit Avus noſter: & ſane ſimilis earundem vocum confuſio per ſcripturæ compendium contigit in Ariſtenæti *Epiſt.* 15. *lib.* 1. ὁ δὲ Φρύγιος τῆς φιλόπαιδος (leg. φιλοπάτριδος cum Mercero) γυναικὸς ὅλον κατενόησε τὸν σκοπόν· ὡς διὰ τούτων ἐκείνη σπονδὰς πρὸς Μιλησίους πραγματεύεται τῇ πατρίδι. At præferenda omnino videtur conjectura, quam Vir Eruditiſſimus J. Corn. de Pauw in familiari ſermone mecum communicavit, πᾶσι φίλος εἶναι καὶ σώφρων. Paulo poſt pro ὡς δὲ οὐκ ἐπείσθη Avus malebat ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη.

5 Σώφρων] Videtur interpres σοφὸς legiſſe, ſed alterum melius & propius ab auctoris mente. In MS. A. eſt σώφων. perperam. SCHEFF.

6 Ὡς δ' οὐκ ἐπείσθη] Jenſius noſter malit, ὁ δ' οὐκ ἐπείσθη. Ut ita oratio ipſa & conſtructio evadat paulo rotundior, & hoc ipſum pendeat ex ſuperiori ἐπεὶ. Sed dubitem, quia nihil mutant MSti, & Veteres ſæpe variant una in Periodo conſtructionem. *Infra* v. 17. Ἐλέγετο γὰρ ἀκουσίως, οἱ δὲ μεμηνὼς, τοῦτο δρᾶσαι. Quin ipſa hæc vocula ἐπεὶ apud Græcos in tranſitione ſæpe notat *nam*, *ſiquidem*, vel etiam abundat. *Supra cap.* 10. Ἐπεί τοι Λακωνικὸς καὶ οὗτος νόμος, ὅταν &c. *Eſt vero & hæc Lex Laconica*, & 11. 41. ἐπεί τοι καὶ Ἡρόδοτος ἱκανὸς τεκμηριῶσαι, *ſiquidem*, vel *nam*. Sic ergo & hæc, quia inſuper illud γὰρ adeſt, verti poſſent ſimpliciter, *Crœſus enim*, vel *ſiquidem Crœſus* &c. ut ita Auctor per ἐπεὶ incipiat exponere rationes, & rerum documenta ad probandum id, quod modo affirmaverat. Sed & ſicuti hic ἐπεὶ & ὡς in priorem Periodi partem junguntur, ſic UT & QUUM apud Livium 1. 29. *UT vero jam Equitum clamor exire jubentium inſtabat*, &c. *raptim quibus quiſque poterat elatis*, *QUUM larem ac penates tectaque relinquentes exirent*, *jam continens agmen migrantium impleverat vias.* Poſſit etiam Verbum Subſtantivum ἦν intelligi in Participio καταστρεφόμενος, ut fit 11. 4. Ita ſenſus foret; *Quum enim Crœſus Joniam vaſtaret*, *tunc etiam ad Pindarum miſit legationem* &c. *Ut vero non auſcultavit* Pindarus, *urbem obſedit Crœſus*. PERIZ.

7 Τῶν τριχῶν] Eſt, qui corrigit θριγκῶν. Nobis placet veterem ſcripturam propius ſequi & τειχῶν ſubſtituere. Herodotus in *Clio.* ἀνέθεσαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτέμιδι, ἐξάψαντες ἐκ τοῦ νηοῦ σχοινίον ἐς τὸ τεῖχος. Atque ſic & Polyænus, qui habet etiam reliqua pæne ad verbum. firmat quoque MS. B. SCHEFF.

Τῶν τριχῶν] Repoſui τειχῶν, ut jubet MS. Lugd. & Schefferi B. In Sluisk. compendiaria, & ambigua ideo, eſt ſcriptura. Herodotus quoque & Polyænus, eandem referentes Hiſtoriam, τείχη in eâ itidem memorant. Vide Schefferum. Geſnerus tamen minime inepta conjectura legerat θριγκῶν, qua voce ſignificantur pinnæ murorum; ſed ſimplicius & propius eſt prius illud, rectiuſque ita ſimpliciter cum *portis* junguntur *muri*. PERIZ.

8 Θώμιγγας] Non multum abit, quod Cylon ejuſque ſocii fecerunt, cum, Tyrannide fruſtrà affectatâ, ad Minervæ ſimulachrum ſupplices confugiſſent. Nam ſuaſu Megaclis Archontis ad dicendam cauſam in Areopagum ab arce deſcenderunt, ἐκ τοῦ ἕδους τῆς Θεοῦ ἐξάψαντες τὴν ἱκετηρίαν· ἧς διαῤῥυείσης, λίθοις αὐτοὺς ἔβαλλον οἱ Ἀθηναῖοι, *ramumque olivæ ſupplicem alligarunt Deæ ſimulachro*, *quo diſſoluto*, *Athenienſes lapidibus eos petebant*, ac ſi Dea nollet ſupplices admittere. Supplices, ipſam ἱκετηρίαν manibus tenentes, antequam ex arce ad judicium deſcenderent, eam ex ſimulachro Minervæ religarant: quæ tamen inter deſcendendum abrupta miſeros deſtituit, lapidibuſque Athenienſium expoſuit. quid ἱκετηρία in *indice* v. KUHN.

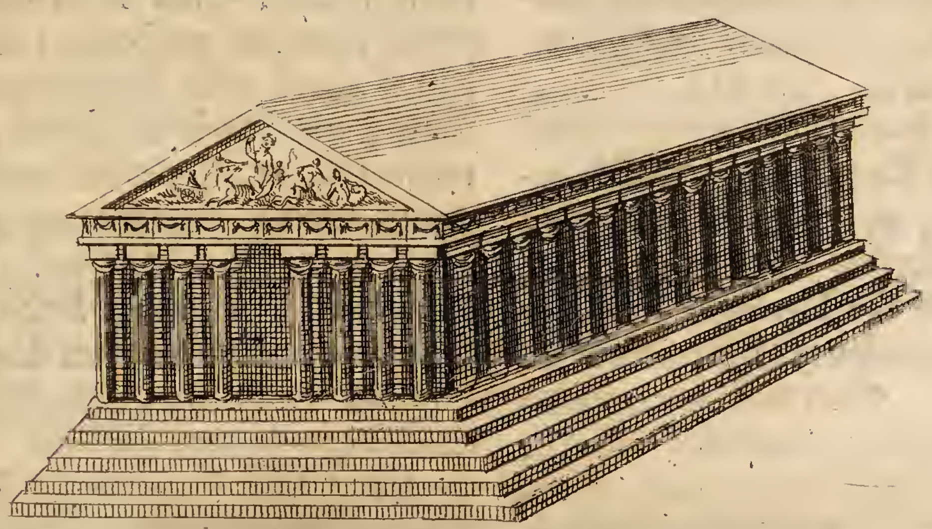
9 Τοῖς

νοῶν τῇ Ἐφέσῳ. [10] Ὁ δὲ συνεβούλευε προσελθόντας δεῖσθαι τοῦ Λυδοῦ. [11] Προβαλλομένων δὲ τὴν ἱκετηρίαν τῶν Ἐφεσίων, γελάσαντά φασι τὸν Κροῖσον, καὶ δεξάμενον πρᾴως τὸ στρατήγημα, τοῖς μὲν Ἐφεσίοις συγχωρῆσαι [12] τὴν μετ' ἐλευθερίας † φυγήν· τῷ δὲ Πινδάρῳ προστάξαι τῆς πόλεως ἀπαλλάττεσθαι. Ὁ δὲ οὐκ ἀντεῖπε· τῶν φίλων δὲ τοὺς συναπαίρειν αὐτῷ βουληθέντας παραλαβὼν,

sit, ut ipsi Lydum adirent ac supplicarent. Præferentibus igitur supplicum insignia Ephesiis, risisse Crœsum ajunt, & clementer hoc commentum accepisse, & Ephesiis quidem concessisse cum libertate fugam: Pindaro autem imperavisse, ut civitate excederet. Qui nihil contradixit: sed amicis, qui secum discedere vellent, assumptis, filium & maximam

† ζωὴν, vel σωτηρίαν.

9 Τοῖς κίοσι τοῦ τῆς Ἀρτ. νεὼ] *Columnæ* erant in Veterum templis quamplurimæ, unde & frequentes circum illa porticus. Hoc autem Dianæ Ephesinæ templum habuit 127. *columnas*, & *altitudine* quidem 60. *pedum*, teste Plinio *Nat. Hist.* XXXVI. 14. At in Nummis ornatur illud quatuor tantum columnis, quarum in medio Dianæ statua visitur. (Vide Nummum Claudii inter Arschotanos *Tab.* XIX.) Sed hæ sine dubio fuerunt quatuor Angulares. Nam quadratum fuit Templum, sed in oblongum, ut nuper etiam ex ipsis ejus ruderibus & fundamentis deprehendit Sponius. Vide eum *Itin. Tom.* I. *p.* 253. Ex cujus *Tom.* II. *p.* 109. exhibemus hic Templum Minervæ Atticæ, ut liqueat tanto clarius, quomodo templa columnis ab exteriori parte fuerint circumdata, & por-

tæ ac mœnia Urbis per funiculos columnis templorum quasi alligari potuerint. Periz.

10 Ὁ δὲ συνεβούλευε] An τότε δὲ συνεβ.? Certe talem nexum postulat sententia. Viderint, quibus plurium MStorum est copia. Idem.

11 Προβαλλομένων δὲ τὴν ἱκετηρίαν] Vertebatur, *exponentibus igitur preces Ephesiis*. Neutiquam accurate. Sensus est, *præferentibus autem supplicum insignia*. Ea vero apud Græcos maxime consistebant in *ramis oleæ*. Livius XXIX. 16. *Obsiti squalore & sordibus, velamenta supplicum, ramos oleæ, ut Græcis mos est, porrigentes*. Et XXIV. 30. *ramos oleæ, ac velamenta alia supplicum porrigentes*. Unde apud Eurip. in *Supplicibus*, modo *v.* 10. ἱκτὴρ θαλλὸς, modo *v.* 102. ἱκέσιοι κλάδοι. Cæterum ille ipse etiam *oleæ ramus* dicebatur ἱκετηρία, quia potissimum erat, ut dixi, supplicum insigne. Harpocration, ἱκετηρία καλεῖται ἐλαίας κλάδος στέμματι ἐστεμμένος, *appellatur oleæ ramus lana involutus*. Hinc Dionys. Halic. utrumque conjungit *lib.* VI. Legati advenerunt ἱκετηρίας καὶ στέμματα προϊσχόμενοι. Et passim ἱκετηρίας ἀναλαβεῖν dicuntur apud eum Supplices, h. e. *sumpsisse in manus*,

ἑῶν, τὸν υἱὸν καὶ τῆς οὐσίας τὸ πλεῖστον τῇ πόλει παρακαταθέμενος, καὶ ἕνα τῶν συνήθων Πασικλέα ἀποδείξας ἐπίτροπον, καὶ τοῦ παιδὸς, καὶ τῶν χρημάτων, ἀπῆρεν εἰς Πελοπόννησον, τυραννικοῦ βίου φυγὴν αὐθαίρετον ἀλλαξάμενος, ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιῆσαι τὴν πατρίδα ὑποχείριον Λυδοῖς.

mam rerum suarum partem civitati concredidit: unoque ex familiaribus Pasicle, tum filii, tum bonorum, constituto curatore, decessit in Peloponnesum, regiam vitam cum exilio voluntario commutans, tantum ne patriam sub jugum Lydorum mitteret.

nus, & ita prætendisse. Longus quoque *Pastoral.* II. *p.* 47. Καὶ ἱκετηρίας θέντες ἱκέτευον τιμωρίας ἀξιωθῆναι. *Et supplicum insignia* in concione omnium oculis *exponentes*, *rogabant*, &c. Maxima autem supplicum habebatur ratio, ut pene nefas, certe nimis superbum, existimaretur, rejicere eos. Hinc Hesiod. Εργ. 325. Hospitibus æquiparat,

Ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην, ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξει,

Par est, sive quis Supplici, sive quis Hospiti male fecerit. Immo sicuti erat Ζεὺς ξένιος, (*infra* IV. I.) *Jupiter, qui injurias hospitum vindicabat:* sic & ἱκετήσιος, (Hom. *Odyss.* N. 213.) *qui supplices curabat.* PERIZ.

12 Τὴν μετ' ἐλευθερίας φυγὴν] Gesnerus, ζωὴν vel σωτηρίαν. Et certe liquet vel Pasiclis exemplo in sequentibus, mansisse in urbe. Sed & Polyænus fœdus scribit Crœsum fecisse cum eis. καὶ πρὸς Ἐφεσίους ἐπὶ ἐλευθερίᾳ συνθήκας ἐποιήσατο. quid ergo si credamus scripsisse Nostrum φιλίαν? SCHEFF. Φυγὴ hoc loco idem est quod ἀποφυγὴ, *effugium*, *liberatio à malis*, ut Crœsus Ephesiis *concesserit una cum libertate solutionem obsidii & à belli calamitatibus liberationem.* an excidit è textu ἀπὸ? ut scripserit *Noster* ἀποφυγὴν eo, quo dixi, sensu. Idem vitium in Eusebio mihi videor observasse lib. IV. *de Præpar. Evangel. p.* 169. verba ita se habent: ὧν ἐξ αἰῶνος οὐδεὶς, ἢ μόνος ὁ Σωτὴρ καὶ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πᾶσιν ἀνθρώποις τὴν φυγὴν (l. ἀποφυγὴν) προεκήρυξεν. τὸ ἀποφυγὴν hîc restituendum esse ex alio geminogermano loco astrui potest. Nam *lib.* III. *p.* 122. ejusdem *Præparat.* ita loquitur? ὃς (ἡμέτερος Σωτὴρ) δὴ παλαιᾶς πλάνης πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἀποφυγὴν προκηρύξας &c. en προκηρύξαι ἀποφυγὴν, non φυγὴν, *promulgare libertatem, liberationem.* Sin aliquis lectionis vulgatæ πρόμαχος, τὸ φυγὴν pro ἀποφυγὴν accipiat, me non adeo repugnante id faciet. KUHN.

Τὴν μετ' ἐλευθερίας φυγὴν.] Ineptissimus in his est sensus, & menti Auctoris plane contrarius, quasi *Crœsus indulserit Ephesiis exilium*, seu *fugam*, *cum libertate*, quum ex re ipsa liqueat, datam illis facultatem manendi in patria, utendi sua libertate, ac fruendi bonis: Pindarum vero jussum esse solum, migrare ex patriâ. Kuhnius quidem φυγὴν accipere videtur pro ἀποφυγῇ, h. e. *effugio*, *liberatione à malis.* Sed neque prius hic locum habet, quia non coacti sunt *effugere* è patria, neque posteriori sensu φυγὴ occurrit, nisi si forte adsit Genitivus, quo designentur mala, quæ quis effugerit, aut à quibus liberatus sit, ut liquet vel ex ipso Eusebii loco, quem adfert. Assentior itaque Eruditis, qui hæc corrupta censent. Gesnerus conjecit ζωὴν, vel Σωτηρίαν, Schefferus φιλίαν. Longius hæc videntur secedere, quam par est, à vulgata Lectione. Sed tamen, fateor, vix quidquam habeo melius. Neque juvant me multum MSti, quorum Sluisk. liquido exhibet vulgatum. At Lugd. unicam tantum dubiæ vocis literam. Scribit enim τὴν μετ' ἐλευθερίας φ. Quid inde eliciendum sit, viderint, qui sunt in conjectando sagaciores. Sensus postulat, ut dixerit Auctor, vel quod voluit Gesnerus, *concessam Ephesiis cum libertate vitam*, aut *salutem*, vel forte *Bona*, aut etiam, ut directa magis sit oppositio inter Pindarum, & reliquos Ephesios, *Patriam*, qua Pindarus, qui Vitam ac Bona retinebat & ipse, ejectus fuit. An ergo τὴν μετ' ἐλευθερίας Πόλιν, vel ἐφ' h. e. Ἔφεσον, vel Οὐσίαν? Sed nihil affirmo: nam potuit etiam aliquid excidisse, ut concesserit iis Crœsus facultatem *discedendi vel manendi.* Prætulerim tamen hisce

hisce omnibus, quod proximum vero videtur, ut pro φυγὴν legamus μονὴν, *mansionem*, quod maxime sensus requirit. Sic Aristophanes in *Avibus p.* 561. Ορᾷ τι κέρδος ἐνθάδ' ἄξιον μονῆς; *spectat ne aliquod lucrum, dignum cur hic maneat?* Thucydides I. 131. καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος; *neque istic ita manens & habitans publico bono.* In *extremo capitis* illa ὑπὲρ τοῦ μὴ ποιῆσαι &c. malim in Præterito, quam, quod Editores fecerunt, in Futuro, vertere, *eo quod patriam s. j. L. mittere noluisset*, vel *non misisset.* Sic *cap.* 47. ὑπὲρ δ' ὧν ἐκαινούργει &c. ὑπὲρ τούτων διέφθειρε τὴν χάριν. At in sensu Futuri *infra* IX. 10. PERIZ. Parens meus suspicabatur Ælianum scripsisse τὴν μετ' ἐλευθερίας εὐχὴν, ut Crœsus illis concesserit votum cum libertate, vel potius τὴν μετ' ἐλευθερίας φειδὼ, *veniam cum libertate.* quam posteriorem conjecturam certissimam esse apparet ex Polyæni *lib.* VI. *Stratag. cap.* 5. Κροῖσος ἡμῶν τὴν θεὸν ἐφείσατο τῆς πόλεως, ὥσπερ ἀναθήματος.

ΚΕΦ. κζ'.

Περὶ Πλάτωνος πενίας, καὶ πῶς φιλοσοφίας ἐπεχείρησεν.

Πέπυσμαι καὶ τοῦτον τὸν λόγον, εἰ δὲ ἀληθής ἐστιν, [1] οὐκ οἶδα· ὃ δ' οὖν πέπυσμαι, ἐκεῖνό ἐστι. Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος [2] ὑπὸ πενίας (φασὶ) καταπονούμενος [3] ἔμελλεν ἐπὶ στρατείαν ἀποδημῆσαι. Καταληφθεὶς δὲ ὑπὸ Σωκράτους ὠνούμενος ὅπλα ὁ Πλάτων, ἀνεστάλη τὴν ὁρμὴν, διαλεχθέντος αὐτῷ τοῦ Σωκράτους, ἃ εἰκὸς ἦν, καὶ πείσαντος φιλοσοφίας [4] ἐπιθυμῆσαι.

CAP. XXVII.

De Platonis paupertate, & quomodo ad philosophiæ studium accesserit.

Hoc etiam audivi, sed an verum sit, nescio: quod igitur audivi, illud est. Plato filius Aristonis, afflictus paupertate, ut ajunt, profecturus erat in militiam. At deprehensus à Socrate, dum arma emit, retractus est ab illo impetu, disserente apud ipsum Socrate, quæ oportebat, & suadente, ut Philosophiæ studeret.

1 Ουκ οἶδα] Bene. Nam alii quidam etiam diligentissimi vitæ ejus scriptores nihil meminere, quod sciam. SCHEFF.

2 Υπὸ πενίας] Satis sane nobilis erat Plato, ortus quippe per patrem à Codro, per matrem à Solonis fratre: at non opulentus. Suidas: Πλάτων ὁ φιλόσοφος πένης ἦν, καὶ μόνον τὸν ἐν Ἀκαδημίᾳ ἐκέκτητο κῆπον. Sed & inde, quum Choragus esset, Dio subministravit ei pecuniam. Dicit quidem Laërtius illum fuisse ἐν εὐπορίᾳ, sed neutiquam id fuit per Patrem suum, verum per Dionysium, à quo acceperat super 80. talenta, h e. 144000. Carolinorum. Cæterum militavit sane etiam Plato, & ter quidem; aliam autem occasionem, vel momentum temporis, quo primum quasi captus fuerit à Socrate, relicta non *Militia*, sed *Tragœdia*, retulit Noster *supra* II. 30. PERIZ.

3 Εμελλεν ἐπὶ στρατείαν ἀποδημῆσαι] MSS. B. & C. ἀποδημήσειν. SCHEFF. Lectio MSS. elegantior est vulgatâ propter præcedens ἔμελλε, quod Grammatici negant construi temerè debere cum Aoristo; μέλλω ποιήσειν dicendum, non vero μέλλω ποιῆσαι. vide *Eclog.* Thom. Mag. KUHN. Lugd. ἔμ. ὑπὸ στρατείαν ἀποδημήσεσθαι, quod posterius etiam Parisienses B. & C. præferunt, teste Scheffero, & probat Kuhnius, nec male. Sic in simili plane narratione II. 30. Καὶ ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι.

Et

Et alibi paſſim. Nolim tamen prorſus explodere conſtructionem hujus verbi cum Aoriſto. Certe enim Noſter v. 20. Καὶ μελλόντων ἀλῶναι λιμῷ. Ant. Lib. *fab.* 5. Ὅτι ἔμελλε τοῦ παιδὸς ἀφελέσθαι τὰς ὄψεις. PERIZ.

4 Ἐπιθυμῆσαι] Mediceus ἐπιθυμεῖν.

ΚΕΦ. κη'.

Πῶς ὁ Σωκράτης τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου τῦφον ἀνέστειλεν.

Ὁρῶν ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλούτῳ, καὶ μέγα φρονοῦντα [1] ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς, ἤγαγεν αὐτὸν [2] εἴς τινα τόπον, ἔνθα ἀνέκειτο [3] πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον, καὶ προσέταξε τὴν Ἀττικὴν ἐνταῦθα ἀναζητεῖν. Ὡς δὲ εὗρε, προσέταξε [4] τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἰδίους διαθρῆσαι. Τοῦ δὲ εἰπόντος, ἀλλ' οὐδαμοῦ γεγραμμένοι εἰσίν. Ἐπὶ τούτοις, εἶπε, μέγα φρονεῖς, οἵπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσίν;

CAP. XXVIII.

Quomodo Socrates faſtum Alcibiadis retuderit.

Socrates quum videret Alcibiadem ob divitias inflatum, & ob agros ſuperbientem; adduxit eum in locum, in quo tabula quædam, ambitum terræ complexa, erat repoſita, & juſſit Atticam ibi requirere. Quam quum inveniſſet, ſuos fundos eum juſſit oculis indagare. Quum vero reſponderet ille, at nuſquam picti ſunt. Iis ergo, inquit, te effers, qui nulla pars ſunt terræ?

1 Ἐπὶ τοῖς ἀγροῖς] Stobæus, qui ad verbum cætera retinet, in quibuſdam ita variat, ut non ex ſuo ingenio variaſſe, ſed in meliore Æliani codice ſic reperiiſſe videatur. Nam poſt verbum ἐπὶ, commode hæc interponit τῇ περιουσίᾳ καὶ τ. α. pro ἐπί τινα τόπον, habet ἔς τινα τῆς πόλεως τόπον, quibus verbis morem Mathematicorum veterum exponit, publice ſuſpendendi tabulas hujuſmodi, cujus *infra* etiam veſtigia extant, ubi de Metone aliiſque aſtronomis agit. Idem poſt προσέταξε, ſcribit, τῷ Ἀλκιβιάδῃ, poſt τούτοις, οὖν. Sed & pro οἵπερ, quod eſt apud noſtrum, habet οἳ περὶ. Quæ lectio haud dubie melior. οἳ enim reſpicit antecedens ἀγροὶ: περὶ οὐδὲν vero eleganter Græcis dicitur. Quemadmodum ex *Lyſia* & aliis conſtare poteſt. SCHEFF. Plato in *Alcibiad.* I. dictum ab eo refert, οὐδενὸς ἀνθρώπων ἐνδεὴς εἶναι εἰς οὐδέν. τὰ γὰρ ὑπάρχοντά σοι μεγάλα εἶναι, ὥστε μηδενὸς δεῖσθαι ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρξάμενον τελευτῶντα εἰς τὴν ψυχήν. *& in omnibus opis humanæ neutiquam indigum eſſe, & opibus tam magnis ſe abundare, ut nec corpori nec animo adjumento quiſquam poſſet eſſe*, hæc inflatum divitiis hominem ſonant! qui tamen, ut ibidem Socrates ait, habuit tantum, γῆς πλέθρα οὐδὲ τριακόσια, *agri jugera non plane trecenta in pago Echiade*, & tantilla terræ portio merito in tabula Geographica nuſquam apparuit. KUHN.

2 Ἐπί τινα τόπον] Exſcripſit hoc Caput Stobæus *Serm.* XXII. iiſdem plane verbis, niſi quod partim ex alio codice, partim de ſe, ſententiæ, ut videtur, illuſtrandæ gratia, voculam ſubinde addidit, aut aliter exhibuit. Hic habet εἴς τινα τῆς πόλεως τόπον, ubi quod additur, τῆς πόλεως, haud dubie à Stobæo eſt: at illud εἰς, pro vulgato ἐπὶ, videtur eſſe Æliani. Certe enim Sluisk. quoque legit εἴς τινα τόπον. Sed & res geſta *in* illo loco, non *ad* locum illum, quod proprie eſt ἐπὶ. Sic οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. PERIZ. Ex Mediceo, Sluisk. & Stobæo reſtitui εἴς τινα τόπον.

3 Πινάκιον &c.] Tabulam Geographicam intelligit, qualem *Anaximander* Mileſius edidit primus, teſte Strabon. *lib.* I. Herodot. *lib.* V. prodit ejuſmodi tabulam æneam, cui to-

totius terræ ambitus erat incisus, ab Aristagora, Mileti tyranno, ad *Cleomenem* Lacedæmonium allatam. v. Voss. *de Philol. c.* 11. KUHN.

Πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον] h. e. *Tabulam, quæ ambitum*, vel *itinera, terræ continet.* Solebant hoc titulo uti, qui Geographica scribebant. Celebris est apud Veteres Eudoxi Cnidii Γῆς περίοδος. Vide Vossium *de Hist. Græcis.* Noster IV. 20. distinguit τὴν περίοδον, & τὸν περίπλουν, ita ut ad maritima itinera posterius, ad terrestria prius referat. Sed & Suidas in *v.* Σκύλαξ, tanquam diversos ejus libros memorat, Περίπλουν τῶν ἐκτὸς τῶν Ἡρακλέους στηλῶν, & γῆς Περίοδον. Cæterum Strabo *lib.* I. Homerum facit ἀρχηγέτην τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας, *primum Auctorem Scientiæ Geographicæ.* Anaximandrum vero Milesium, Thaletis discipulum, circa tempora Cyri, ἐκδοῦναι ait πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα, *edidisse primum Tabulam Geographicam*, at Eustathius *præfat. ad Dionysii* Περιήγησιν, hujus Scientiæ & Tabularum originem refert ad Sesostris tempora. Ille enim πολλὴν, ut ait; περιεληλυθὼς γῆν, πίναξί τε δέδωκε τὴν περίοδον, καὶ τῆς τῶν πινάκων ἀναγραφῆς οὐκ Αἰγυπτίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ Σκύθαις εἰς θαῦμα μεταδοῦναι ἠξίωσεν, *quum multum terræ circumiisset, in Tabulas contulit hunc circuitum, & istam Tabularum scripturam non modo Ægyptiis, sed & Scythis tradere quasi in admirationem voluit.* In Mercurii quoque Ægyptii libris feruntur fuisse scripta περί τε τῆς κοσμογραφίας, καὶ γεωγραφίας, sed & χωρογραφία τῆς Αἰγύπτου. Vide Clementem Alex. στρωμ. *lib.* VI. PERIZ.

4 Τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἰδίους διαθρῆσαι] Stobæus, καὶ τοὺς ἰδίους ἀγροὺς αὐτοῦ διαθρῆσαι. Quod non temere est. Nam & Lugd. τοὺς ἀγ. τοὺς ἰδίους αὐτῷ διαθρῆσαι. Sed & frequens est Græcis τὰ ἴδια αὐτῶν. Theognis *v.* 439.

Νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
Τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.

Stultus est, qui meum quidem observat animum, suum vero ipsius nihil curat. Et ita passim. IDEM.

ΚΕΦ. κθ'.

Περὶ Διογένους πενίας καὶ τύφου.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς συνεχῶς ἐπέλεγεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὅτι [1] τὰς ἐκ τῆς τραγῳδίας ἀρὰς αὐτὸς ἐκπληροῖ καὶ ὑπομένει. [2] Εἶναι γὰρ πλάνης, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, πτωχὸς, δυσείμων, βίον ἔχων τὸν ἐφήμερον.

CAP. XXIX.

De Diogenis mendicitate & fastu.

Diogenes Sinopensis continuo dicebat de se ipso, explere se & sustinere *usitatas* tragœdiæ exsecrationes. Nam erronem se esse, domo & patria carentem, pauperem, male vestitum, & in diem vivere. Et tamen

1 Τὰς ἐκ τῆς Τραγῳδίας ἀρὰς] Frequentissimæ enim erant in Tragœdiis diræ, & imprecationes, veluti ex persona Thyestis, Oedipi, Medeæ &c. PERIZ.

2 Εἶναι γὰρ πλάνης] Mallem ἄπολις. Ita enim scribitur apud Julian. in *epist. ad Themistium*, ubi hujus dicti fit mentio. Quanquam & ibi corruptus locus videatur. SCHEFF. Mallet Vir doctus ἄπολις pro πλάνης. Sed ratio emendationis nulla apparet: ideoque πλάνης rectè suo loco manserit. Laert. in *Diog.* utrumque conjungit, dicitque eum profiteri solitum, diras Tragicas in se recidisse, εἶναι γοῦν ἄπολις, ἄοικος, πατρίδος ἐστερημένος, πτωχὸς, πλανήτης, βίον ἔχων τὸν ἐφήμερον, *esse enim se sine urbe, lare, patria, mendicum, erronem,*

ϛον. Καὶ ὅμως ἐπὶ τούτοις μέγα ἐφρόνει οὐδὲν ἧττον, ἢ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τῇ τῆς οἰκουμένης ἀρχῇ, ὅτε καὶ Ινδοὺς ἑλὼν εἰς Βαβυλῶνα ὑπέστρεψεν.

men in his nihilo ſibi minus placedat, quàm Alexander in terrarum orbis imperio, quando ſubactis etiam Indis Babylonem erat reverſus.

nem, & in diem vivere. Arriani *Epictet. l.* III. Cynicum bonum fuiſſe ait, γυμνὸν, ἄοικον, ἀνέστιον, αὐχμῶντα. ἄδουλον, ἄπολιν, ἀκτήμονα, χαμαὶ κοιμώμενον, οὐ γυνὴ, οὐ παιδία, οὐ πραιτωρίδιον, ἀλλὰ γῆ μόνον καὶ οὐρανὸς, *nudum, ſine domo & lare, ſqualidum, ſine ſervo, urbe, poſſeſſionibus, humi cubantem, non uxor illi, non liberi, non prætorium, ſed terra tantum & cælum.* Nihil enim Diogenes habuit præter illa quatuor Empedoclis elementa, & magiſtrum ſuum *Antiſthenem* ſolebat veluti vituperando laudare. *ipſe me*, ajebat, *mendicum fecit ex divite, & pro domo ampla fecit habitare in dolio.* Macrob. *lib.* VII. *Satur. cap.* 3. ultima verba eo ordine locavi, quo Sarisber. in *Polycrat.* ea allegavit. Vitam Diogenis *toroſulis* illis & *formoſulis* nepotibus eleganter exhibet exprobratque Hieronym. *lib.* II. *adverſus Iovin.* quem ſuo quodam more Sarisberienſis deſcripſit *l.* V. 17. qui etiam ex Hieron. emaculandus, in voce *emorathios.* legendum enim ἡμερόβιος. quod Noſter effert, βίον ἔχων τὸ ἐφήμερον. *in diem vivens.* de πλάνης *Indic.* vid. de ſuperba Diogenis paupertate Dionem Chryſoſt. *orat.* IV. *de regno.* KUHN.

ΚΕΦ. λ'.

CAP. XXX.

Περὶ σωφρόνων τινῶν.

De quibuſdam continentibus.

[1] Αμοιβέας ὁ κιθαρῳδὸς [2] σωφρονέστατος ἐλέγετο, καὶ γυναῖκα

Amœbeas citharœdus maxima continentia præditus fuiſſe dicitur:

1 Αμοιβέας] Lege, Αμοιβεὺς. Sic enim Ariſteæ nominatur apud Athenæum *lib.* XIV. Clementi *lib.* III. *Strom.* imo Æliano ipſi *lib.* VI. *Hiſt. Anim. cap.* I. ubi etiam cætera hujus capitis invenias. SCHEFF. Αμοιβέας æque ac Αμοιβεὺς rectè dixeris, ut Αντιφάτης & Αντιφατεὺς, Γηρυόνης καὶ Γηρυονεὺς, Euſtath. *in Odyſſ.* Nam hujuſmodi nomina, quæ vocant propria, varias quandoque κλίσεις ſortiuntur. vid. Etymolog. Magnum in ἁλιεύς. KUHN.

Αμοιβέας] Noſter *Hiſt. Animal.* VI. I. tum Plutarchus, Athenæus, Clemens Alex. & Ovidius ſcribunt hujus Citharœdi nomen Αμοιβεύς. Sed cum uterque Codex diſerte heic præferat Αμοιβέας, aſſentior Kuhnio, nihil hic mutandum, quod voluerat Schefferus. Solent enim eorundem Nominum diverſæ plerumque uſurpari formæ diverſis in locis. Sic vulgo *Proteus*, at Πρωτέας *infra* XII. 26. Αετρεὺς Athenæo & aliis. Noſtro I. 26. & Callimacho Λεπρέας. *Ariſteus* Liberi Patris Filius apud Cicer. *Verrina* IV. *Ariſteas Proconneſius* Gell. IX. 4. Sic Ιφικλεὺς, & Ιφικλέας. Immo ſic Ηρακλεὺς, Ηρακλέης, Ηρακλῆς, Ηρακλέας, Ηρακλᾶς: *Perſeus, Perſes, Perſa: Achilleus, Achillas.* Vixit autem hic Citharœdus tempore Zenonis Stoici, qui cum diſcipulis ſuis eum audire ſolebat, ut refert Plut. in *lib. de Morali virtute.* Meminit ejus & Ovidius *de Arte Am.* III. 299. tanquam præcipui Citharœdi.

Tu licet & Thamyran ſuperes & Amœbea cantu,
Non erit ignotæ gratia magna lyræ.

Vide ibi Nic. Heinſium Virum Illuſtrem, & mihi Venerandum, quippe qui quum viveret, meam adoleſcentiam ſuæ amicitiæ ornamento comiter cohoneſtavit. PERIZ.

2 Σω-

κα ὡραιοτάτην ἔχων 3 μὴ ὁμιλεῖν αὐτῇ. 4 Καὶ 5 Διογένης ὁ τῆς τραγῳδίας ὑποκριτής. 6 Κλειτόμαχος δὲ ὁ παγκρατιαστὴς, εἴποτε καὶ κύνας εἶδε συμπλεκομένους, ἀπεστρέφετο. 7 Καὶ ἐν συμποσίῳ εἴ τις ἀφροδίσιος λόγος παῤῥύη, ἀναστὰς ἀπηλλάττετο.

tur, quumque venuſtiſſimam uxorem haberet, non coiviſſe cum ea. Item Diogenes tragicus hiſtrio. Clitomachus vero pancratiaſtes, ſi quando etiam canes videbat coëuntes, ſeſe avertebat. Et in convivio, ſi quis de rebus venereis ſermo incidiſſet, ſurgens diſcedebat.

ΚΕΦ.

CAP.

2 Σωφρονέστατος ἐλέγετο &c.] Lugd. σωφρονέστατος ἐγένετο, καὶ γυναῖκα ὡρ. ἔχ. μὴ ὁμιλεῖ αὐτῇ. Haud male, modo legas ὡμίλει. Res vero tanto magis memoranda, quia erat νεόγαμος, ut ait Clem. Alex. *lib.* III. *p.* 447. Solebant autem Citharœdi & Cantores abſtinere Venere, ne vocem corrumperent. Quo reſpexit Ælius Lamia, cui Domitianus uxorem abduxerat, quando apud Suet. *Dom. cap.* 10. Imperatori laudanti ſuam vocem reſpondit ἐυτακτῶ, ut veriſſime iſtic legendum monuit Feliciſſimus Criticus, Joh. Fr. Gronovius. Senſus enim eſt, *continenter vivo*, nec ruo præter modum in Venerem, quia uxore careo. Sic Epictetus *cap.* 35. Θέλεις Ολύμπια νικῆσαι; δεῖ σ' ἐυτακτεῖν. *Vis Olympia vincere? Debes ergo continenter vivere.* Idem.

3 Μὴ ὁμιλεῖν αὐτῇ] Noſter in *adducto loco* addit, παρὰ πάντα τὸν χρόνον, παρ' ὃν ἀγωνιζόμενος ἐς τὰ θέατρα ᾔει. Merito. vide *quæ notamus ad lib.* X. *cap.* 2. Scheff.

4 Καὶ Διογένης &c.] Videtur aliquid exciſſe, & id quidem, quod de hoc Diogene prædicari debebat, æque ac de Amœbea & Clitomacho quædam prædicantur. Sed & Auctor *Hiſt. An.* VI. I. ejus mentionem faciens, neutiquam ſolo defungitur nomine, ſed ait, Διογένης δὲ ὁ τῆς τραγῳδίας ὑποκριτὴς τὴν ἀκόλαστον κοίτην ἀπείπατο παντελῶς πᾶσαν, *repudiavit omnino omnem Veneris concubitum.* Cætera, quæ de Clitomacho hic ſequuntur, *ibidem* quoque iiſdem pene verbis narrantur, ut vix dubitem, inde explendum, quod hic in Diogene memorando deſideratur. Periz.

5 Διογένης] De hoc à Philoſopho hujus nominis diverſo vide Suidam, in ipſius nomine. Scheff.

6 Κλειτόμαχος δὲ ὁ παγκρατιαστὴς] Celeberrimus hic Pancratiaſtes, patria Thebanus, de quo vide omnino Pauſan. *Eliac.* II. 192. 193. *Pancratiaſtæ* vero dicebantur, qui pugilatu & lucta certabant. Vide Oct. Falconerii *Inſcript. Athleticas*, *pag.* 72. Averſabatur autem tantopere hic Clitomachus ipſam Venereæ rei mentionem non caſtimonia quadam animi, ſed ſtudio cavendi, ne minueret ad eam pellectus vires corporis, qua ratione omnes Athletæ ſolebant ἐγκρατεύεσθαι, ut ait Paulus I. *ad Corinth.* IX. 25. Vide & *infra* Scheffer. *ad* X. 2. & XI. 3. Periz.

7 Καὶ ἐν συμποσίῳ] Meminit Plutarchus in *Sympoſio lib.* VII. *quæſt.* 7. Scheff.

ΚΕΦ. λα΄.

Περὶ Νικίου σπουδῆς περὶ τὴν ἰδίαν τέχνην.

[1] Νικίας ὁ ζωγράφος τοσαύτην περὶ τὸ γράφειν σπουδὴν εἶχεν, ὥστε ἐπιλαθέσθαι πολλάκις αὐτὸν τροφὴν προσενέγκασθαι [2] προσεστηκότα τῇ τέχνῃ.

CAP. XXXI.

De Niciæ diligentia, quam in artem ſuam contulit.

Nicias pictor tanto tenebatur pingendi ſtudio, ut ſæpenumero cibum capere oblivíſceretur, arti impalleſcens.

1 Νικίας] Nicomedis filius, præſtans imprimis in pingendis animalibus, uti ſcribit Pauſanias in *Atticis*. Plutarchus *lib. An ſit gerenda reſp.* Νικίας ὁ Ζωγράφος οὕτως ἔχαιρε τοῖς τῆς τέχνης ἔργοις, ὥστε τοὺς οἰκέτας ἐρωτᾶν πολλάκις, εἰ λέλουται, ἢ ἠρίστηκεν. Adde eundem *lib. Non ſuaviter vivi* &c. Et Stobæum *ſerm.* XXVII. & XXIX. SCHEFF. *Niceam* vocat Plin. *lib.* XXXV. *cap.* 3. at ex *ſeq. cap.* 5. patet legendum eſſe *Nicias* vid. & M. Antoninum *lib.* V. *de Vitâ ſuâ*, & ibi Gattakerum *p.* 185. KUHN.

Νικίας &c.] Vixit tempore Alexandri, & Ptolemæi, qui Ptol. teſte Plutarcho in *lib. Non poſſe ſuaviter vivi ſec. Epic.* talentis 60. emere voluit ipſius νεκυίαν, ſed quam illi patriæ ſuæ, Urbi Athenienſi, donare maluit. Certus enim eſt error Plinii *Nat. Hiſt.* XXXV. 11. referentis, tot talenta obtuliſſe Niciæ Attalum Regem, quippe cujus nominis primus Rex minimum 100. annis ſerius vixit. Ipſe Plinius *ibid.* Niciam Praxitelis æqualem facit: at ejus ætas omnino ad tempora Alexandri eſt referenda. De ipſo *Nicia* Vide potiſſimum Fr. Junii *Pictores*. PERIZ.

2 Προσεστηκότα τῇ τέχνῃ] Vertebatur minus proprie, *intentum arti*. Malim *impalleſcentem arti*. Sic Plutarchus *de Exilio*, προσεστηκέναι τοῖς ἀνιαροῖς, *in cogitatione rerum triſtium eſſe defixum & intabeſcere*. Proprie enim τήκεσθαι dicitur, quod quaſi tabe quadam conſumitur. Hinc qui Amore ardent & depereunt, dicuntur κατατήκεσθαι, *infra* XII. 1. Καὶ παραχρῆμα ὁ Ἀρταξέρξης ἐφλέγετο, καὶ κατετήκετο. Sed & Luctu, *ſupra cap.* 18. Τοσοῦτον ἐκβάλλει δακρύων, ὥς τε κατατήκεσθαι θρηνοῦντα. Cæterum ſimile prorſus de Carneade, ita *cogitationibus inhærente, ut manum ad menſam porrigere oblivíſceretur, cum cibi capiendi cauſa recubuiſſet*, tradit Valer. Max. VIII. 7. *ext.* 5. IDEM.

ΚΕΦ. λβ΄.

Περὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ Ἡρακλέους κιθαρίζειν μανθανόντων.

Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου, παῖς ὢν οὔπω πρόσηβος, ἐμάνθανε κιθαρίζειν. Τοῦ δὲ διδάσκοντος [1] κροῦσαι

CAP. XXXII.

De Alexandro & Hercule citharam pulſare diſcentibus.

Alexander Philippi filius, puer necdum pubertatem attingens, cithara diſcebat pſallere. Magiſtro au-

1 Κροῦσαι χορδήν τινα σὺν μέλει καὶ ἣν ἀπ.] Lugd. σὺν μέλει καὶ ἁρμονίᾳ, ἣν ἀπ. Sed nihil addiderim, quin potius deleverim inſuper καὶ, ſi quid in his foret mutandum. Μέλος proprie eſt

σαι κελεύσαντος χορδήν τινα σὺν μέλει, καὶ ἣν ἀπῄτει τὰ κιθαρίσματα· καὶ τί διοίσει, ἔφη, ἐὰν ταύτην κρούσω; ἑτέραν δείξας. Ὁ δὲ οὐδὲν ἔφη διαφέρειν τῷ [2] μέλλοντι βασιλεύσειν, [3] ἀλλὰ οὐκ ἐπὶ τέχνῃ κιθαρίζειν μέλλοντι. Ἔδεισε δὲ ἄρα οὗτος, [4] μὴ ὢν ἀπαίδευτος, τὸ τοῦ Λίνου πάθος. Τὸν γὰρ Ἡρακλέα ὁ Λίνος ἔτι

autem jubente chordam quandam pulsare modulis convenientem, & quam postulabant cantica: & quid intererit, inquit, si hanc pulsavero? aliam ostendens. Ille vero nihil interesse dixit regnaturi, sed non eodem modo nihil interesse ejus, qui ex arte psallere velit. Timuit nimirum hic, quum non indoctus esset homo, ne sibi

est cantus. Hesych. Μέλος, ἦχος ἡδὺς, ᾆσμα, ῥυθμὸς, ἀλαλαγμὸς. Hinc distinguebant Græci inter ῥυθμὸν & μέλος. Illa voce *modos* certi Temporis seu Spatii, hac *cantum* seu *sonos* diversæ Altitudinis notabant. Vide *Politica* Aristot. VIII. *cap.* 5. 6. 7. ubi identidem μέλη καὶ ῥυθμοὺς distinguit. Idem facit Aristides Quinctil. *de Musica lib.* I. Sed & Linus hic apud Diod. Sic *lib.* III. dicitur *inventor* fuisse ῥυθμῶν καὶ μέλους. Disertius exponit ea Quinctilianus *Instit. Orat.* I. 10. *Vocis rationem Aristoxenus musicus dividit in* ῥυθμὸν & μέλος ἔμμετρον, *quorum alterum Modulatione, alterum Canore ac Sonis constat.* Mox ad Orationes hæc transferens, dicit *alterum* (ῥυθμὸν) *ad collocationem verborum, alterum* (μέλος) *ad flexus vocis pertinere.* Vide & IX. 4. Hinc jam exponendum, quod Gellius ait XVI. 18. Κανονικὴ (Geometria) *Longitudines & Altitudines vocis emetitur, Longior mensura vocis* Ῥυθμὸς *dicitur, Altior* Μέλος. Liquet ex his, quid proprie sit Μέλος in cantu. Cæterum facit forsan ad hunc locum etiam alia apud eundem Aristot. *Pol.* VIII. 5. distinctio Musices in ψιλὴν οὖσαν, καὶ μετὰ μελῳδίας, h. e. quando tantum citharâ psallitur, & quando simul ad citharam cantatur. Qui illud faciebant, κιθαρισταὶ dicebantur, & ψιλοκιθαρισταὶ, qui hoc Κιθαρῳδοί. Vide *infra* IV. 2. & maxime Athenæum XIV. 9. Sensus itaque loci hujus esse queat, *Magistrum jussisse eum simul cum cantu pulsare chordam quandam, quam postulabant cantica:* tanto magis quia certe Apollodorus *lib.* II. ait Herculem non ψιλὴν κιθάρισιν, sed κιθαρῳδεῖν didicisse ab Lino. Sed tamen vel sic putem, non male χορδὴν σὺν μέλει, ab interprete verti, *chordam convenientem* (nisi malis *convenienter*) *modulis*, seu *metris*. Simile est hoc sensu, sed ad res alias translato, οὐκ ἔξω μέλους. *Infra* XII. 60. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐκ ἔξω μέλους. PERIZ.

2 Μέλλοντι βασιλεύσειν] Sunt qui putent legendum βασιλεύειν, quia scilicet μέλλω futuri significationem habet. sed falluntur: nam apud Lucianum est μέλλω φιλοσοφήσειν; apud Demosthenem ἔμελλον κελεύσειν. addo amplius legi apud Lucianum alicubi, μελλήσων πείσεσθαι τὰ ὕστατα. FABER. Aliæ editiones habent βασιλεύσειν, quod ex Luciano & Demosthene probat Faber. Sed βασιλεύειν est in ipso ejus textu, & quia sequitur κιθαρίζειν, rectius fuerit hoc saltem loco nihil mutari. SCHEFF. βασιλεύσειν habet & Romana editio, quam hic sequendam existimo. Non tamen falluntur qui μέλλω etiam cum præsenti βασιλεύειν construunt. Xenophon enim *eodem loco*, μέλλων κλωπεύειν & μέλλων λήψεσθαι dixit in *de Lacedæm. Rep.* KUHN.

3 Ἀλλ' οὐκ ἐπὶ &c.] Error gravissimus ex re nihili legendum ἀλλ' οὖν. ô si scribere vacaret *&c.* FABER. Faber ἀλλ' οὖν ἐπί. Bene. SCHEFF. ἀλλ' οὐκ scilicet διαφέρει οὐδὲν, *sed non item parum refert, sed maxime ejus interest, qui ex arte cytharam velit tractare.* Sic non opus est manu medica. KUHN.

Ἀλλὰ οὐκ ἐπὶ τέχνῃ] Explicari hæc possunt quidem per Ellipsin repetendæ etiam Voculæ Negantis, uti fit à Kuhnio: sed multo est elegantius, atque aptius, quod voluit Faber, & probavit Schefferus, ἀλλ' οὖν, h. e. *at certe, attamen.* IV. 20. Λέγουσι δὲ Δωρέα ὄντα τὸν Ἱπποκράτην, ἀλλ' οὖν καὶ τοῦ Δημοκρίτου χάριν τῇ Ἰάδι φωνῇ συγγράψαι τὰ συγγράμματα. Adde XIV. 22. Theoph. *Instit. de Adoptionibus*, *in extr.*

ἔτι παῖδα ὄντα κιθαρίζειν ἐπαίδευεν. Ἀμουσότερον δὲ ⁵ ἁπτομένου τοῦ ὀργάνου, ἐχαλέπηνε πρὸς αὐτὸν ὁ Λῖνος. Ὁ δὲ ἀγανακτήσας ὁ Ἡρακλῆς, τῷ ⁶ πλήκτρῳ τοῦ Λίνου καθίκετο, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.

sibi eveniret, quod Lino evenit. Nam Herculem puerum adhuc Linus fidibus canere docuit. Verum quum imperitius ille instrumentum tractaret, objurgavit eum Linus. At Hercules incensus ira, plectro Linum percussit & interfecit.

Η δὲ θέσις, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ὡς θέσις οὐκ ἔρρωται, ἀλλ' οὖν τὸν οἰκέτην ἐλεύθερον ἀποδείκνυσι, *Hæc autem Adoptio, etiamsi maxime tanquam adoptio non est rata, at certe servum illum facit liberum.* PERIZ.

4 Μὴ ὢν ἀπαίδευτος τὸ τοῦ Λίνου πάθοι] Isthæc verba ὢν ἀπαίδευτος omnino delenda. quod apud Schefferum est, nihil ad rem. FABER. Locus hic videtur vitiosus, licet libri omnes ita habeant, etiam editio Romana, quæ est prima; scribendum autem πάθος. Ita namque Noster ipse *infra cap.* 36. τὸ περὶ Σωκράτην πάθος αἰνιττόμενος. Interpretatio esset talis: *Timuit nimirum, ut qui vir esset non plane imperitus, id quod Linus passus est, &c.* Faber verba ὢν ἀπαίδευτος, expungit. at videtur *Noster* dare voluisse causam, cur de *Lino* cogitare potuerit citharœdus, scilicet, quod esset μὴ ἀπαίδευτος, sicut nempe vulgo esse solebant. SCHEFF. Bene ista quidem Schefferus: at quod τὸ πάθοι mutatum ivit in πάθος, infectum vellem. ita enim locus elegantissimus male conturbatur. res in vado est, si post μὴ interpunctio minor reponatur, & subintelligatur πάθος. Timuit enim citharœdus, ne, si inficetum Alexandro responsum dedisset, sibi contingeret, quod Lino quondam. ille enim ab Hercule interfectus est, quod male cytharam pulsantem ἀγροικότερον καὶ ἀμουσότερον, *asperius* & *subrustice* increpasset. vide Pausan. in *Bœoticis*. Apud Plautum in *Bacchid.* discipulus ad pædagogum

> *Eja*, inquit, *nunc esse ego opinor Hercules, tu autem Linus.*

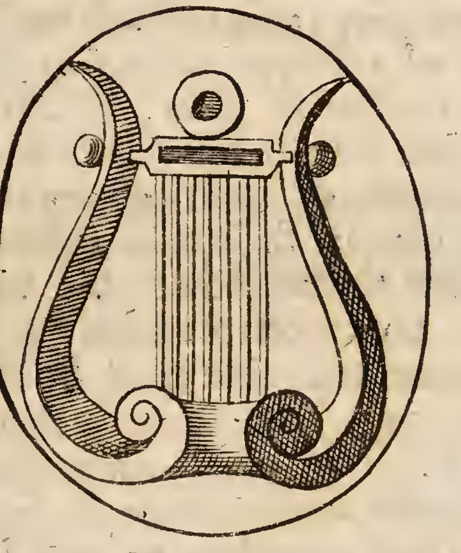
confer Suidam in ἐμβαλόντα & quos codex Konigianus habet Diodor. *l.* IV. Loënsem *lib.* X. *cap.* 30. KUHN. Verissime hunc locum explicuit, immo & emendavit Schefferus. Et miror, quî fiat, ut, quæ tam liquida & clara sunt, approbare se tamen nequeant aliis Interpretibus. Legit ille πάθος pro πάθοι, in quo assentientem sibi habet Codicem Lugd. Sed & ita Noster, non tantùm *cap.* 36. τὸ περὶ Σωκράτην πάθος αἰνιττόμενος: verum etiam V. 19. Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, & alibi sæpius. Faber tamen, *nihil ad rem*, pronunciat, *quod apud Schefferum est*, & *omnino deleri* jubet ὢν ἀπαίδευτος, satis pro imperio urens & secans. Kuhnius distinctione juvare vulgatam nititur, scil. μὴ, ὢν ἀπαίδευτος, τὸ τοῦ Λίνου πάθοι. Ut sensus sit illorum, ὢν ἀπαίδευτος, *si asperius & subrustice ageret* cum Alexandro. At quam neutiquam commodum certe Faber in his verbis vulgatæ lectionis, quomodocunque distinctis, invenire potuerit sensum, liquet ex eo, quod prorsus illa ejecerit. Dein ἀπαίδευτος ita absolute positum notat simpliciter *indoctum*, qui nihil legit, didicit, novit. rerum ad animi cultum pertinentium: cæteroqui vero notat *imperitum* istius artis, de qua agitur. *Supra* I. 7. Ἰατρικῆς οὐκ ἀπαίδευτον. Contrarium illi est πεπαιδευμένος. VIII. 2. Η περὶ τοὺς πεπαιδευμένους σπουδή. h. e. *studium in Doctos.* Nisi ergo exciderit alterum μὴ, ante τὸ τοῦ Λίνου, vera est haud dubie Schefferi lectio, qua Magister hic dicitur *non indoctus fuisse*, nec ignarus rerum antea gestarum, unde exemplum sibi capere posset. PERIZ.

5 Ἁπτομένου ὀργάνου] Restitui ex MStis, & priscis Edd. Articulum, qui ex Schefferi, Fabri, Kuhnii Edd. exciderat. IDEM.

6 Πλήκτρῳ τοῦ Λίνου &c.] Infelix ille Herculis præceptor, Linus, patria fuit Thebanus, filius Ismenii, ut refert Pausan. in *Bœoticis.* Sed plures fuere Lini, de quibus vide Eustath. *ad Il.* Σ. *p.* 1222. 1223. *Ed. Basil.* & Nicol. Loëns. *Miscell.* X. 3. Eorum autem postremus fuit hic ab Hercule occisus, qui præceptor etiam *Thamyris* & *Orphei* fuisse dicitur à Diodoro *lib.* III. *p.* 201. Unde arguitur error Nicomachi Geraseni *Enchir.* Har-

Harmonici lib. II. *init.* à quo *Orpheus* traditur *docuiſſe Amphiona*, *Thamyrin*, *&* *Linum*, *Linus vero Herculem.* At Orpheus ex plerorumque ſententia æqualis fuit Herculis, & una cum eo particeps expeditionis Argonauticæ. Dicitur idem Linus à Diod. εὑρετὴς πρῶτος ῥυθμῶν καὶ μέλους, quod Suidæ eſt quaſi per modum expoſitionis, τῆς λυρικῆς μούσης πρῶτος γενέσθαι ἡγεμών. Sed & *literas*, à *Cadmo* in Græciam *allatas ex Phœnicia*, fertur *in Græcam contuliſſe linguam*, *aptando iis figuram & appellationem.* Sic enim Diod. *d. l.* ἔτι δὲ Κάδμου κομίσαντος ἐκ Φοινίκης τὰ καλούμενα γράμματα, πρῶτον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταθεῖναι διάλεκτον, καὶ τὰς προσηγορίας ἑκάστῳ τάξαι, καὶ τοὺς χαρακτῆρας διατυπῶσαι. Quæ perperam prorſus accepit & vertit Rhodomannus: *Et quod Cadmus literas*, *è Phœnicia allatas*, *primus ad Græcorum enuntiationem tranſtulerit*, *ſuum cuique nomen attribuens*, *& characterem effingens.* Etenim, ut patet ex re ipſa, pendet conſtructio ex ſuperioribus, Διονύσιος φησὶ, Λῖνον γενέσθαι &c. Atque adeo ſenſus eſt non *Cadmum*, ſed *Linum* ea feciſſe, *quum Cadmus* ipſas *literas* vel literarum ſcientiam *jam attuliſſet.* Inane tamen eſt, quod iſtic traditur. Appellatio enim literarum Græcarum eſt eadem, quæ Phœniciarum. Figura quoque non niſi tractu temporis paulatim mutata fuit. Si quid veri habet hæc traditio, accipienda eſt de figura literarum inverſa ab ſiniſtra in dextram, ſecus quam exarantur Phœniciæ, quæ ſola in literis ex Phœnicia allatis facta eſt mutatio à Græcis. Videtur certe aliquid circa literas factum à Lino: quum etiam Suidas, licet minus recte, ipſum *Linum è Phœnicia ad Græcos literas attuliſſe* tradat. Cæterum Apollod. *lib.* II. dicit Linum κιθάρᾳ πληγέντα ὑφ' Ἡρακλέους ἀποθανεῖν, ipſa ergo *cithara percuſſum.* Utcunque ſit, oportet & *citharam & plectrum* primis illis temporibus fuiſſe ſatis incondita & gravia, ut alterutro percuti quis tam duro ictu potuerit, quo periret. De *Cithara* nihil mirum eſt, ſi conſideretur ejus forma, quam exhibeo ex Gemma *Theſ. Brand. p.* 56. præferente Apollinem cum Cithara vel Lyra, ut & ex Boiſſardi *Part.* IV. *p.* 82.

Cl. Begerus cenſet in priori gemma Apollinem ſiniſtra manu tenere plectrum. Sed dubitem, an ſi ita ſit, ſatis, integre illud in gemma conſpici & ex ea exprimi potuerit. Putem enim plectrum habuiſſe aliquid pectinis, quo veluti radebatur cithara. Hinc apud Athenæum IV. 7. πάντας ἅμα τῷ πλήκτρῳ τὰς χόρδας ἐπιτρέχοντες, *qui omnes chordas ſimul plectro percurrebant.* Sed & ideo à Græcis Κρέκειν, & κερκὶς, κερκίζειν dici videntur ſimul de textorum *pectine*, & Citharistarum *plectro.* Et habemus certe ſpeciem plectri, non tam pulſantis, quam radentis fides, apud Leon. Auguſt. *Parte* I. *p.* 144.

Sed & crediderim tanto facilius, pectinis aliquid, seu exiles quasi dentes, habuisse prima Plectra, quia sustinuisse videntur vices manus & digitorum, quibus maxime olim utebantur in fidibus. Certe enim & Plectrum *Pectinis* voce designabatur, & Cithara promiscue *Digitis* ac *Plectro pulsata* legitur. Liquet utrumque ex Virgil. VI. *Æn.* 645.

Nec non Threïcius longa cum veste Sacerdos
Obloquitur numeris septem discrimina vocum
Jamque eadem Digitis, jam Pectine pulsat eburno.

Similiter Martialis XIV. 165. de promiscuo *digitorum* ac *plectri* usu:

Fervida ne trito tibi Pollice pusula surgat,
Exornent (al. *Exorent.* an *Exercent*?) *docilem garrula Plectra lyram.*

Adde his Athenæum *lib.* X. *cap.* 9. *p.* 637. Διείρας τὴν εὐώνυμον χεῖρα πρὸς τὴν ἐπιβολὴν, καὶ τῇ ἑτέρᾳ χρησόμενος τῷ πλήκτρῳ, *extendens sinistram manum ad tractandas fides, & dextra usurus plectro.* Nisi tamen hic locus sit intelligendus potissimum de ejusmodi organis, quæ simul tractabantur digitis in superiori parte, simul plectro pulsabantur. Sic videre licet feminam, sine plectro tamen, utrisque Digitis ludentem testudine apud Boissardum *Parte* IV. *p.* 145. Sed & eo ducit nos Ovidius *Metam.* XI. 169. ubi Apollo *lyram Sustinet à læva, tenuit manus altera plectrum. Artificis status ille fuit, tum stamina docto Pollice solicitat.* Vide & Auctorem *Carm. ad Pisonem. Sive chelyn digitis & eburno verbere pulsas.* Sæpissime tamen solis plane Digitis pulsabantur: unde Gellio IX. 7. *Nerviæ in fidibus digito* dicuntur *pulsari.* Et Pollux IV. 9. Epigonum primum pulsasse ait ἄνευ πλήκτρου, *sine plectro.* Antiquius ergo fuerit *Plectro* uti, & ideo Lacedæmonii Psalten mulctarunt, ὅτι δακτύλοις κιθαρίζει, *quod* non plectro, sed *digitis citharam pulsaret*, atque adeo ab antiquis moribus descisceret. Sed tamen antiquissimum vere & simplicissimum fuit digitis pulsare fides, atque ideo etiam Sappho demum dicitur prima invenisse *plectrum* apud Suidam. Quod quamvis neutiquam pro vero habeam, & antiquiorem longe plectri usum sciam, memorati quippe jam vetustissimis Poetis, atque ipsi Homero, id tamen inde colligo, ex ipsorum veterum sententia Citharam vel Lyram prius exstitisse solam sine plectro, atque adeo tunc, rudiore, ut ita dicam, Minerva, tantum digitis pulsatam. Postea vero plectrum quoque adhibitum loco Digitorum, idque ideo formam habuisse primum quasi manus, seu *Pectinis*, Κερκίδος. Sed tandem invalescente arte magis etiam invaluisse, & artis tunc fuisse, ut solis Digitis sine Plectro pulsarentur fides. Quamobrem etiam ipsis in Nummis, Gemmis, Statuis, occurrunt passim citharæ Digitis potissimum pulsatæ, rarius Plectro. Vide Ursini *Familias* in *Pomponia Gente*, Boissard. *Parte* III. *p.* 144. & Leon. Augustinum *Parte* II. *Tab.* 10. Adde Ill. Spanhemium in *Eruditissimis Observationibus ad Callimachum pag.* 470. Sed, ut redeamus ad figuram *Plectri*, reperitur illud etiam, sed rarius in Gemmis, Nummis, Marmoribus & forma quidem oblonga, imo etiam forma quasi ferulæ vel crucis cujusdam; Prius apud L. August. *P.* II. *Tab.* 9. Posterius apud Sponium in *Miscell. p.* 21.

Convenit prius cum veteri Onomastico P. Danielis apud Turneb. *Adversf.* XXVIII. 6. ubi *Plectrum* exponitur *Hastella*, *unde citharæ modulatus*. Neque vero mirum, diversam nobis exhiberi Plectrorum formam, cum & Citharum diversa fuerit, licet & illæ pariter uno sui generis vocabulo, vel certe diversis promiscue, designentur, etiam a Grammaticis & Lexicographis. V. Hesych. & Suidam. Hinc Noster XIV. 23. τὴν Λύραν ἁρμοσάμενος ἐκιθάρισε. Dionys. Halic. VII. *p.* 476. Καὶ Κιθαρισταὶ Λύρας ἑπταχόρδους ἐλεφαντίνας κρέκοντες. Nec enim ex ejusmodi locutionibus conficiendum est, quod volebat Feithius *Antiq. Homeric.* IV. 4. *Citharam* & *Lyram* fuisse unum idemque, cum revera diversæ aliquantum fuerint, ut notum jam est. Vide Scaligerum *ad Manilium lib.* V. & Hyginum *Poet. Astronom.* II. 7. Cæterum ex his omnibus id tamen patet, Plectra cithararum non fuisse ejus formæ, ut facile quis iis alium occidere potuerit. Quare crediderim ferme, veriora dicere illos, qui Linum ipsa *cithara* tradunt ab Hercule occisum: tanto magis, quia omne id, quo quis alium dicitur *percussisse*, appellari possit πλῆκτρον, quæ forte erroris fuit causa. PERIZ.

ΚΕΦ. λγ'.

Περὶ Σατύρου τοῦ αὐλητοῦ.

Σάτυρος ὁ αὐλητὴς 1 Ἀρίστωνος τοῦ φιλοσόφου πολλάκις ἠκροᾶτο, καὶ κηλούμενος ἐκ τῶν λεγομένων, ἐπέλεγεν·

2 Ει μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην;

3 τοὺς

CAP. XXXIII.

De Satyro tibicine.

Satyrus tibicen sæpe Aristonis philosophi erat auditor, & his, quæ dicerentur, mire affectus, ajebat:

Cur ego non igni trado hoc nihil utile telum?

signi-

1 Ἀρίστωνος] Chius fuit ille, Stoicæque philosophiæ. Laert. in *Zenone* eum *Siren* cognominatum refert, quia πειστικὸς ἦν καὶ ὄχλῳ πεποιημένος, *Suada in ejus sessitabat labris*, & *ad demulcendum populum factus erat.* Ideoque & Satyrum tibicinem eloquentiæ suæ dulcedine adeo cepit, ut Philosophiæ amore incensus tibias se exusturum minaretur. KUHN.

Ἀρίστωνος] Fuit hic patria Chius, discipulus Zenonis, dictus *Siren*, quia facultate persuadendi valebat, & quasi ab natura factus erat ad conciones apud Populum habendas, ut ex Laërtio docuit jam Kuhnius. Sed & lubens apud quosvis disserebat semper de rebus ad virtutem pertinentibus. Quapropter à Sophistis reprehensus, *Utinam*, dixit, *etiam bruta intelligerent sermones ad virtutem excitantes*, ut refert de eo Plutarchus *de Exilio*, *init.* Vixit tempore Antigoni Gonatæ. PERIZ.

2 Ει μὴ ἐγὼ] Mallem τί μὴ ἐγώ. SCHEFF. Non vellet Vir doctissimus, si proverbialem ἀποσιώπησιν, quæ dicto omnem gratiam conciliat, animadvertisset. Dabo ex Homeri *Iliad.* Ε. integrum locum, ut res eo magis elucescat. Pandarus apud Poëtam, cum sæpius tela sua, quæ in hostem emiserat, irrita caderent, tandem iratus, ni domum, inquit, reversus, tela ista manibus meis confracta in ignem conjecero, statim mihi hostis caput amputet opto: verba hæc sunt:

Ει δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
Πατρίδ' ἐμὴν, ἄλοχόν τε καὶ ὑψηρεφὲς μέγα δῶμα,

 Αὐτίκ'

3 τοὺς Αὐλοὺς αἰνιττόμενος, καὶ τρόπον τινα τὴν τέχνην ἐκφαυλίζων παραβολῇ τῇ πρὸς Φιλοσοφίαν.

significans Tibias, & quodammodo suam artem ad Philosophiæ studium comparatam extenuans.

Αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμοῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φὼς,
Εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην.

ex his versibus ultimum Satyrus suum fecit more veterum, quo Homeri versus, ut notissimos tum temporis, cum quodam scriptionis compendio vel ἀποσιωπήσει citare solent. confer Aristoclem apud Euseb. *Præp. Evang. p.* 757. KUHN.

Εἰ μὴ ἐγὼ &c.] Pulchre hunc locum vindicavit & expedivit Kuhnius, male tentatum à Scheffero. Est enim Homeri *Il.* E. 215. qui, ut solent Homerica, ad aliam rem, ab *Sagittis* ad *Tibias*, à Tibicine translatus est. PERIZ.

3 Τοὺς αὐλοὺς] Vertebatur *Tibiam*, sed perperam. Nec enim proprium hoc est linguæ Græcæ, pluralem in Tibiis adhibere, quando una tantum intelligitur. Usitatum autem erat Veteribus, duas simul tibias inflare, ut ex multis statuarum & sacrificiorum monumentis liquet, quæ apud Bartholinum *de Tibiis* videri possunt. IDEM.

ΚΕΦ. λδ'.

Νόμος Λάκωσι, καὶ Ῥωμαίοις κοινός.

Ὅτι [1] Λάκωσι, καὶ Ῥωμαίοις νόμος ἦν [2] μὴ ἐξεῖναί τινι ὀψωνεῖν, μήτε ἃ βούλεται, μήτε ὅσα βούλεται. Προσέταττον γὰρ διά τε τῶν ἄλλων σωφρονεῖν τοὺς πολίτας, καὶ διὰ τῆς τραπέζης οὐχ ἥκιστα.

CAP. XXXIV.

Lex Romanis & Lacedæmoniis communis.

Lacedæmoniis & Romanis lex erat, ne cui licitum esset obsonare, quicquid, vel quantum, ipsi liberet. Nam civibus quum in aliis *rebus* temperantiam præceperunt, tum non minime in mensa.

1 Λάκωσι καὶ Ῥωμαίοις] De Lacedæmoniis habes *infra*, XIV. 7. quæ huc pertinent. Scilicet non admitti in eorum Urbem *Coquos præterquam carnis*, qua de re vide Cragium *de Rep. Laced. lib.* III. *Tab.* 5. *Instit.* 3. Hinc Agesilaus Thasiis offerentibus ipsi, præter boves & oves, etiam bellaria, πέμματα καὶ τραγήματα, respondit, οὐ νόμιμον εἶναι Λακεδαιμονίοις, χρῆσθαι τούτοις τοῖς ἐδέσμασι, *non esse jus Lacedæmoniis, uti ejusmodi cibis*, apud Athenæum XIV. 21. Confer & Nostrum *supra cap.* 20. & Plutarchum in *Agesilao*. Romanorum vero leges sumptuariæ satis notæ sunt ex Gellio & Macrobio, sed & passim citantur à Festo, Plinio, & Cicerone, qui *Famil.* VII. 26. *terrâ nata* dicit *esse Lege excepta.* Scilicet *olera & poma* concedebantur conviviis etiam ex lege Licinia. Sed maxime huc facit Æmilia lex, *quâ*, ut ait Gellius II. 24. *non sumptus cœnarum*, ut reliquis ferme legibus, *sed ciborum Genus & Modus præfinitus est.* Lata hæc lex à Consule Lepido, qui post mortem Sullæ turbavit Remp. Cæsar dein rerum potitus *legem præcipue sumptuariam exercuisse* dicitur à Sueton. *cap.* 43. *dispositis circa macellum custodibus, qui obsonia contra vetitum retinerent.* Non temere autem duos hos populos conjungit Noster, quippe cum *Leges sumptuarias ex Rhetris Lycurgi & Axonibus Romam translatas diuque observatas* diserte tradat Amm. Marcell. *lib.* XVI. PERIZ.

2 Μὴ ἐξεῖναί τινι ὀψωνεῖν] De Laconibus testatur Dicæarchus apud Athenæum *lib.* IV. De Romanis, censoriæ leges ac sumptuariæ, & inter eas Lex Æmilia præcipue, qua Gellius non modo sumptum cœnarum, sed ciborum genus & modum definitum fuisse tradit. Vide eum *lib.* II. *cap.* 24. SCHEFF. Adde Sarisburiens. *Polycrat. lib.* VIII. *cap.* 7. aut Macrobium potius *lib.* II. *Saturn. c.* 3. unde sua descripsit Sarisbur. Tertulliani *Apologet. c.* 3. KUHN.

ΚΕΦ. λέ.

Οτι ἐν τῇ Ακαδημίᾳ γελᾷν οὐκ ἐξῆν.

Λόγος δέ τις διαῤῥεῖ, καὶ οὗτος Αττικὸς, ὃς λέγει, πρότερον ἐν 1 Ακαδημίᾳ μηδὲ γελάσαι ἐξουσίαν εἶναι. Ὕβρει γὰρ καὶ ῥαθυμίᾳ ἐπειρῶντο τὸ χωρίον ἄβατον 2 φυλαχθῆναι.

ΚΕΦ.

CAP. XXXV.

Quod in Academia ridere non licebat.

Fama etiam percrebuit, & ea quidem Attica, quæ refert, ne ridendi quidem potestatem in Academia olim fuisse. Nam lasciviæ & ignaviæ inaccessum hunc locum servare conabantur.

CAP.

1 Ακαδημίᾳ] A loco seriis consecrato risum Antiqui abesse voluerunt, quemadmodum nec in templis spuere aut emungi licuit. Arrian. *Epictet. lib.* IV. ad hominem sordibus obsitum: ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῖν συνέρχῃ τοιοῦτος, ὅπου πτύσαι οὐ νενόμισται, οὐδὲ ἀπομύξασθαι, ὅλος ὢν πτύσμα καὶ μύξα, *imo etiam nobiscum, templa ingrederis, ubi nec spuere fas est nec emungi, cum tu, quantus quantus es, sputum & mucus sis.* Rabbini etiam risum suis Synagogis exesse jubent his verbis: אין נוהגים בבית הכנסת קלות ראש כגון שחוק ושיחה בטלה ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן: *Non solent exercere in Synagogis lascivam petulantiam, vel ridendo vel otiosa verba deblaterando. nec ibi comedunt aut bibunt. Col-bo* in קדושת מבונה. Locum Romæ, ubi non licuit despuere, Varro dabit *de LL. lib.* IV. *p. m.* 26. Nazianzenum adde, qui in *Epitaph. Patris* laudat in Nonnâ matre sua, τὸ σιωπῇ τιμᾶσθαι τὰ ἅγια, τὸ μήποτε νῶτα δοθῆναι τῇ σεβασμίῳ τραπέζῃ, μηδὲ καταπτυσθῆναι θεῖον ἔδαφος, *quod silentio honoravit sancta, quod nunquam terga obvertit mensæ venerabili, nec sacrum conspuit pavimentum.* KUHN.

2 Φυλαχθῆναι] MSS. B. & C. habet φυλάττειν. SCHEFF. Ut MSS. B. & C. ita Lugdun. φυλάττειν. Sluisk. retinet vulgatum. Cæterum lascivia ab Academia prorsus erat aliena, unde & *infra* IX. 29. Οἱ ἐν λυκείῳ, ἢ ἐν Ακαδημίᾳ, opponuntur νεανίσκοις ἀκολάστοις, *adolescentibus lascivis. & intemperanter viventibus.* Sed & Aristoph. Νεφελ. *p.* 181. tribuit Academiæ σώφρονας ἡλικιώτας, *æquales*, vel potius *juvenes, modestos*, seu *temperantes.* PERIZ.

ΚΕΦ. λϛʹ.

Διά τι ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας.

Ἀριστοτέλης ὅτε ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας [1] δέει τῆς κρίσεως, [2] πρὸς τὸν ἐρόμενον αὐτὸν, τίς ἐστιν ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις; ἔφη, παγκάλη· ἀλλ᾽ ἐν αὐτῇ

[3] Ὄχνη ἐπ᾽ ὄχνῃ γηράσκει, σῦκον δ᾽ ἐπὶ σύκῳ,

τοὺς Συκοφάντας λέγων. Καὶ πρὸς τὸν ἐρόμενον, διά τι ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας;

CAP. XXXVI.

Cur Aristoteles reliquerit Athenas.

Aristoteles quum judicii metu Athenas reliquisset, interroganti ipsum, qualis esset civitas Atheniensium? respondit, Pulcherrima: sed in ea

Ut pyra quæque pyris, sic ficus ficubus ipsæ
Succedunt,

Sycophantas intelligens. Et interroganti, cur reliquisset Athenas? respon-

1 Δέει τῆς κρίσεως] MSS. B. & C. διὰ τὴν κρίσιν. alterutrum ex glossa est. SCHEFF. Puto lectionem MSS. sapere explicationem τοῦ δέει τῆς κρίσεως, *metu judicii.* Aristoteles Athenis Chalcidem demigravit. Nam Eurymedon Cereris hierophanta impietatis dicam philosopho impingere volebat, ut Laërtius in *vita ejus* tradit. alii impietatis reum fuisse volunt ob pæana Hermiæ Eunucho scriptum. Origenes *lib.* I. *contra Celsum* τὸ περὶ Ἀριστοτέλους ἱστορούμενον hunc in modum recenset. οὗτος ἰδὼν συγκροτεῖσθαι μέλλον κατ᾽ αὐτοῦ δικαστήριον ὡς κατὰ ἀσεβοῦς, διά τινα δόγματα τῆς φιλοσοφίας αὐτοῦ, ἃ ἐνόμισαν ἀσεβῆ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀναχωρήσας ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἐν Χαλκίδι τὰς διατριβὰς ἐποιήσατο, ἀπολογησάμενος τοῖς γνωρίμοις καὶ λέγων· ἀπίωμεν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν, ἵνα μὴ πρόφασιν δῶμεν Ἀθηναίοις δεύτερον ἄγος ἀναλαβεῖν παραπλήσιον τῷ κατὰ Σωκράτους. καὶ ἵνα μὴ δεύτερον εἰς φιλοσοφίαν ἀσεβήσωσι. *hic* (Aristoteles) *judicium sibi jamjam parari videns*, *ut impio*, *propter quædam philosophiæ suæ dogmata*, *quæ Athenienses putabant impia*, *Athenis discedens*, *Chalcidem scholam transtulit*, *ita discipulis suum excusans abitum: abeamus Athenis*, *ne ansam demus Atheniensibus iterum scelus piaculare*, *illi*, *quod in Socratem commiserunt*, *simile perpetrandi*, & *ne secunda vice in Philosophiam sint impii.* confer etiam Athenæum *l.* XV. *p.* 696. Chalcide autem hausto veneno mortuum Suidas in Ἀριστοτέλης ait. Hesychius Milesius scribit καταπεκριθῆναι πιεῖν ἀκόνιτον, *condemnatum esse* Aristotelem *ad bibendum cicutam.* quâ arte Plato Socratis poculum declinarit, vide apud Euseb. *de Præp. Evangel. p.* 650. KUHN.

Δέει τῆς κρίσεως] Etiam hic MStis B. & C. paria facit Lugd. legens itidem διὰ τὴν κρίσιν. Utrum ex glossa & interpretatione librariorum sit ortum, decernere nequeo. Putem tamen scriptam illorum Codicum lectionem esse genuinam. Solet enim ita Noster. Sic *cap.* 23. Διὰ τὸν οἶνον. Et *alibi.* Κρίσις hic notat κατ᾽ ἐξοχὴν *judicium capitale.* XIV. 43. οὐδέποτε μετὰ ταῦτα κυβεύων ὑπὲρ τῆς ἀνθρώπου κρίσεως ἤκουσεν. *Nunquam post illa inter aleam capitalem hominis causam cognovit.* Matth. V. 21. ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει, *reus erit judicii capitalis.* Metuebat autem Aristoteles accusationem ἀσεβείας, quod *Pæana*, h. e. hymnum sacrum, composuerat in Eunuchum Hermiam, quo crimine eum accusabat, vel accusatorem immittebat, Eurymedon Sacerdos. Vide Laërt. in *Ejus vita.* Athenæus XV. 16. negat illud carmen fuisse *Pæana.* Contulit autem Aristoteles relictis Athenis se Chalcidem Eubœæ, unde fabula videtur orta inter Christianos Patres, & dein alios, quod in Euripum se præcipitaverit, quia ejus reciprocationis natu-

νας; ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐ βούλεται Ἀθηναίους δὶς ἐξαμαρτεῖν εἰς φιλοσοφίαν· 4 τὸ περὶ Σωκράτην πάθος αἰνιττόμενος, 5 καὶ τὸν κατ' αὐτὸν κίνδυνον.

spondit: nolle se *committere*, ut Athenienses bis peccarent in philosophiam: id quod Socrati accidit, innuens, & suum ipsius periculum.

ΚΕΦ.

CAP.

turam aut causam cognoscere non potuerit. Vide Tan. Fabri *Epist.* I. 14. Accidit autem illa accusatio & fuga Aristotelis statim *post mortem Alexandri*, ut diserte ait Dionys. Halic. in *Epistola ad Ammæum de Demosthene*, quasi eam unice exspectavissent Accusatores. Chalcide vero, vel, vexatus etiam istic ab accusatoribus ejusdem criminis, aconitum ultro bibit, ut tradunt (Vide Laërtium, & hic Kuhnium) nonnulli: vel morbo paucis annis post decessit, ut tradit Dionysius. PERIZ.

2 Πρὸς τὸν ἐρόμενον] Antipatrum regem intelligit. Vide Ammonium in *vita ejus*, ubi eadem. SCHEFF.

Πρὸς τὸν ἐρόμενον] *Antipater* is fuit, ut ex Ammonio jam docuit Schefferus, qui & vivo Alexandro, & post ejus mortem, Macedoniæ & Græciæ præfuit, quemque Aristoteles testamento constituit ἐπίτροπον πάντων, *curatorem supremum omnium suorum*, teste Laërtio, qui & Novem eum Epistolas ad Antipatrum scripsisse ait, quarum unam citat Noster XIV. I. PERIZ.

3 Ογχνη] versus sunt Homeri, quos leviter inflectit. Extant autem *Odyss.* H.

Ογχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.

Ita prior legitur in melioribus, non ὄχνη, ut est apud Nostrum. SCHEFF. Utraque lectio, ὄγχνη & ὄχνη apud autores recepta est. vide Laërt. in *Vita Aristot.* Hesychium in *hac voce*, Diodorum *lib.* II. *Hist. pag.* 139. KUHN.

Οχνη] Homer. *Odyss.* H. 120. ὄχνη (vel ὄγχνη) ἐπ' ὄχνῃ *&c.* quo declaratur, maximam fuisse eorum fructuum multitudinem in Hortis Alcinoi, de quibus ibi agit Homerus. Aristoteles vero alludens ad *Sycophantas*, eorumque multitudinem, quæ erat Athenis, & simul Vocis originem, ex posteriori versu transtulit mentionem *Ficuum* in priorem, in quo inest Verbum γηράσκει, unde sensus pendet. Vide omnino Eustath. *ad d. l. Homeri. Sycophantæ* autem à *ficubus*, quæ contra legem exportabantur, *deferendis* sunt dicti, ut tradit Athenæus III. 2. Aliique. Hinc passim poni videas pro delatoribus & calumniatoribus apud Græcos & Latinos, ut vel ex Comœdiis Plauti & Terentii notum est. Ipsæ ejus generis accusationes dicuntur eadem ratione συκοφάσεις ἄδικοι, à Laërtio V. 8. De re autem ipsa, de Sycophantarum multitudine Athenis, de damnatione Socratis, & fuga Aristotelis vide etiam *infra* XII. 52. 3. PERIZ. Mediceus ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ, quomodo legitur apud Homerum.

4 Τὸ περὶ Σωκράτην πάθος] Uterque scriptus Σωκράτους. At Editi omnes Σωκράτην: quod rectius videtur. PERIZ.

5 Καὶ τὸν καὶ' αὐτὸν κίνδυνον] Lege καθ' αὐτόν. FABER. in MSS. B. & B C. legitur ἑαυτοῦ κίνδυνον, quod præfero. SCHEFF. Cæterum de multitudine Sycophantarum ἐπιπολαζόντων Athenis vide Nostrum *l.* XII. *c.* 52. Theopompus scripsit, καὶ ναυτῶν καὶ λωποδυτῶν, ἔτι δὲ ψευδομαρτύρων καὶ συκοφαντῶν καὶ ψευδοκλητήρων, *Athenas plenas esse scenicis, nautis, grassatoribus. insuper & falsis testibus, sycophantis, & iis, qui causas falsis advocatis testibus tuebantur.* Dalecampius ψευδοκλητῆρες apud Athen. interpretatur *p.* 258. *apparitores, qui falsa renuntiant.* & iterum *notis in h. l.* ea dicit, quæ nihil ad rem. Nam in foro Attico ψευδοκλητεύειν erat *falsos subornatosque ad causam probandam advocare* testes, & qui hujus criminis accusatus convictusque erat, ψευδοκλητείας damnabatur. vide Pollucem *l.* VIII. *c.* 6. *Onomast.* KUHN. Vereor, ut satis recte inspexerint Codices B. & C. qui ex iis proferunt ἑαυτοῦ κίνδυνον. Etenim Lugd. noster, qui illis congruere solet, clare & diserte legit τὸν καθ' ἑαυτὸν κίνδυνον, quod tamen genuinum esse vix putem, quum καθ' ἑαυτὸν & Nostro & Aliis significet *per se solum, seorsim.* Καὶ' αὐτὸν hic ferri posse, & notare *Ipsum*, de quo agitur, ut certius liqueat: vide Vigeri *Idiotismos Cap.* IV. *Reg.* 6. PERIZ.

ΚΕΦ. λζ΄.

Νόμος Κείων κατὰ γερόντων.

[1] Νόμος ἐστὶ Κείων· οἱ πάνυ παρ' αὐτοῖς γεγηρακότες, [2] ὥσπερ ἐπὶ ξένια παρακαλοῦντες ἑαυτοὺς, ἢ ἐπί τινα ἑορταστικὴν θυσίαν [3] ἀνελθόντες, καὶ στεφανωσάμενοι, πίνουσι κώνειον, ὅταν ἑαυτοῖς συνειδῶσιν, ὅτι πρὸς τὰ ἔργα [4] τὰ τῇ πατρίδι λυσιτελοῦντα ἄχρηστοί εἰσιν, ὑποληρούσης ἤδη τι αὐτοῖς καὶ τῆς γνώμης διὰ τὸν χρόνον.

CAP. XXXVII.

Lex Ceorum de ſenibus.

Lex eſt apud Ceos, ut ii, qui ſenio plane confecti ſunt, tanquam ad hoſpitalem menſam ſe invitantes, aut ad quoddam ſolenne ſacrificium adſcendentes, & coronati, cicutam bibant, quando ſibi ipſis conſcii ſunt, ſe ad curanda patriæ commoda inutiles eſſe, animo jam ob ætatem aliquantulum delirante.

1 Νόμος ἐστὶ] Habet Heraclides in *Rebuspubl.* ſed ibi nominantur Κῷοι, prava forſan ſcriptione. Adde Strabonem *l.* x. *p.* 486. & ibi Menandrum. vide quoque *notas* Jos. Scalig. *in Varronem de LL.* Ait porro etiam in eos valuiſſe hanc legem, qui annum quadrageſimum exceſſiſſent, qui numerus minor videtur, quam ut cum Noſtro conveniat, qui γεγηρακόσι tantum ait ſcriptam fuiſſe. Vide *infra l.* IV. *c.* I. SCHEFF. Forſan Dn. Schefferus incidit in verſionem latinam Strabonis quæ habuit XL. annos. Græca aliud ſonant, nempe προστέτακτο, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι (ita enim pro κονεάζεσθαι legit Caſaubon.) τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφὴν, *videtur autem lege cautum, ut qui ſexaginta annos exceſſerant, cicutæ hauſtu necarentur, ne aliis deeſſent alimenta.* Valerius tamen vidit etiam *nonagenariam* & ſummæ dignitatis feminam veneno ſumpto obiiſſe *Julide.* vid. locum *l.* II. *c.* I. in *externis.* Cæterum quæ ratio cicutam bibendi ab Auctore ſubjungitur, ea Stoicum dogma refert. Stoici enim εὔλογον ἐξαγωγὴν exiſtimabant, ſi ſenectus *cœperit concutere mentem, parteſque ejus convellere, ſi corpus miniſteriis fuerit inutile.* Seneca *epiſt.* 58. 70. Cato etiam ſapienti cenſet è vita excedendum, cum *plura ſunt aut fore videntur, quæ officia ſecundum naturam obeunda impediant.* apud Ciceron. *lib.* III. *de Finibus.* vide & Laërtium in *Zenone.* Alexandr. Aphrodiſ. *lib.* II. *de Anima*, ubi diſputat contra Stoicos, *quod virtus non ſufficiat ad beatitudinem fol.* 156. *Venet. edit.* Quod autem locum Strabonis ſupra laudatum attinet, Stephanus *de Urbibus* pro κονεάζεσθαι legit ἀγωνίζεσθαι, *quem ſatis mirari nequeo: videtur enim legiſſe apud Strabonem* κονίεσθαι *vel* κονίζεσθαι, *quæ vox* ἀγωνίζεσθαι *ſignificat.* Sunt verba Caſauboni. mihi, quod aliorum pace dixerim, videtur legiſſe Stephanus ἀκονίζεσθαι ab ἀκόνιον vel ἀκόνιτον, quod notat herbam venenatam, de qua Poeta,

Miſcent aconita novercæ.

eſſet itaque ἀκονίζεσθαι idem quod κωνειάζεσθαι, aconito ſcilicet vel cicuta expugnare Spiritum. vid. Stephan. *de Urbibus* in ἀκόναι. KUHN.

Νόμος ἐστὶ Κείων] Sluisk. Κόων. Lugd. Κίων. Sed rectum eſt, quod editur. De more hoc *Ceorum* Vide Stephanum Byz. in *v.* Ἰουλίς, quoſque hic allegant Schefferus & Kuhnius. PERIZ.

2 Ὥσπερ ἐπὶ ξένια] *Tanquam qui ad hoſpitalem menſam ſe invicem invitant. Infra* IX. 15. Ποιοῦντες δὲ θυσίαν ἐπὶ ξένια ἐκάλουν τὸν Ἀπόλλωνα καὶ Ὅμηρον. *Hiſt. Anim.* I. 1. Ὥσπερ οὖν ἐπὶ ξένια κληθέντες. Polyæn. I. 7. Κύψελος ἀπαντήσας ἐπὶ ξένια τοὺς Ἡρακλείδας καλεῖ. Ubi male id muta-

tatur in ξένια vel ξενίαν: quamvis fatendum ſit, etiam hic, at non *lib.* IX. ξενίαν præferre Codicem Lugd. quod in Polyæno volebat Caſaubonus. Sed & Homerus *Odyſſ.* Ω. 313. *Ille quidem ita abiit; ſed animus nobis ſperabat,*

> Μίξεσθαι ξενίῃ, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα διδώσειν,
> *Miſceri hoſpitali menſa, & præſtantia dona dare.*

Paulo ante *v.* 285. dixerat, *dimittere viciſſim exceptum* δώροις καὶ ξενίῃ ἀγαθῇ. Videtur autem in his intelligi ſemper τράπεζα. Paſſim enim ita Homerus

> Ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα.

ſciat nunc primum ex Diis Jupiter, ac hoſpitalis menſa. Erant vero in tali convivio prorſus læti & feſtivi, ſicuti etiam, quando ad ſacrificium feſtivum ac ſolenne adſcendebant in templa, quod reſpicit Noſter. De *Coronarum* frequenti item uſu in rebus lætis, & maxime in ſacris, vide *ſupra ad* III. 3. Hic vero ſi abeſſet illud καὶ ante ἐστεφανωσάμενοι, non equidem deſiderarem. PERIZ.

3 Ἀνελθόντες] Interpretis Codex συνελθόντες. FABER.

4 Τὰ τῇ πατρίδι λυσιτελοῦντα] Lugd. λυσιτελῆ. PERIZ.

ΚΕΦ. λη'.

Εὑρισκόμενά τινα πρῶτον ἐν Ἀθήναις.

1 Ὅτι ἐν Ἀθήναις εὑρεθῆναι λέγουσι πρῶτον 2 τὴν Ἐλαίαν, καὶ 3 τὴν Συκῆν, ἃ καὶ πρῶτον ἡ Γῆ ἀνέδωκε. 4 Δίκας τε δοῦναι καὶ λαβεῖν εὗρον

CAP. XXXVIII.

Quædam Athenis primum inventa.

Athenis ajunt primum repertam eſſe Olivam & Ficum, quæ etiam primum ea Terra protulit. Item jus ſuum alteri dare & accipere, primi

1 Ὅτι ἐν Ἀθήναις &c.] Athenæus XV. 13. Athenienſes πάντων τῶν καλλίστων εἰσηγητὰς τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ γενομένους, *omnium præſtantiſſimarum rerum vitæ humanæ inventores fuiſſe* ait. Vide & Iſocratem *Panathenaico.* PERIZ.

2 Τὴν ἐλαίαν] *Oleam* inveniſſe dicitur vel protuliſſe Minerva, litigans cum Neptuno de terra Attica. Vide Diod. Sicul. *lib.* V. *pag. m.* 340. & Meurſium *de Regno Attico* I. 10. At Plutarchus in *Themiſtocle* confictam hanc fabulam à primis Regibus putat, ut ita cives ſuos à mari & Neptuno, forſan etiam à maritimis prædationibus, averterent ad culturam terræ & fructuum collectionem, quos inter Oleæ excellebant, quum frequentiſſimus fuerit apud Veteres olei in victu humano uſus. Unde apud Ariſtotelem *Polit.* I. 7. Ἐλαιουργίων fit mentio, & in Congiariis *Oleum* vel maxime inter plebem dividebatur Romæ. IDEM.

3 Τὴν συκῆν] Hanc inveniſſe ac dediſſe Phytalo dicitur Ceres, quoniam hoſpitio eam exceperat, quum filiam quæreret, quod ex ejus Epitaphio tradit Pauſan. *in Atticis.* Athenæus III. 3. terram Atticam copioſe ferre ficus ait, eamque *arborem hominibus purioris vitæ ducem fuiſſe*, fructum autem ejus ab Athenienſibus dici ἡγητηρίαν, quia ficus prima ex mitioris alimenti fructibus fuerit inventa. Hinc *ſeq. cap.* Athenienſes primis temporibus ante fruges inventas dicuntur *ficubus* ſe paviſſe, ut alii *glandibus*, alii aliis fructibus. Sed & in S. Scriptura paſſim jungitur *Ficus Viti*, ut quibus ſe homines maxime oblectent & expleant. Mirum vero, nullam hic nec frumenti, aut *tritici*, nec *Vini* fieri mentionem, quum ea item à pleriſque adſcribantur Athenienſibus, ut à quibus in reliquam Græciam fuerint propagata. IDEM.

4 Δίκας τε δοῦναι καὶ λαβεῖν] Interpres *pœnas dare*

εὗρον Ἀθηναῖοι πρῶτοι. Καὶ ϛ ἀγῶνα τὸν διὰ τῶν σωμάτων πρῶτοι ἐπενόησαν,

mi Athenienſes invenerunt. Et Certamen, quod fit corporibus, primi

dare & repetere. Sed proprie notat, *jus ſuum alteri dare, & ab altero accipere ex ſententia judicii*, ſive illud jus jam ſit pœna, ſive aliud quid alteri debitum; atque adeo *ſe & lites ſuas judicio permittere.* Sic Thucydides I. 28. Corcyræi δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν: *volebant jus experiri apud eas civitates in Peloponneſo, in quas utrique* (Corcyræi & Corinthii) *convenirent.* Scholiaſtes exp. ἐπιτρέψαι δικαστηρίῳ καὶ κριθῆναι, δίκας ἀμφοτέρους διδόναι καὶ δικάσασθαι. Et *cap.* 85. Ἑτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα, οὐ πρότερον νόμιμον, ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα, ἰέναι: *paratis illis judicium ſubire; Iniquum autem eſt bello prius aggredi eum, qui jure vult agere, tanquam injurium.* Manifeſtum itaque, his locutionibus deſignari ſimpliciter *judicia*, quibus ſuum jus alteri datur, & viciſſim accipitur. Quia tamen, ut injuriæ & actoris petitioni ſatisfiat, ſæpe reus ab Judice puniri debet, hinc illæ phraſes etiam κατ' ἐξοχὴν de *pœna* ſæpe adhibentur. Sic apud Diod. Sicul. *lib.* IV. Minos venit Athenas, δίκας αἰτῶν τοῦ Ἀνδρόγεω φόνου, *jus & pœnam de cæde Androgei* filii ſui *poſtulans.* Et Oraculum reſpondit Athenienſibus, fore ut liberarentur malis, *ſi de illa cæde* τῷ Μίνωι δίκας δῶσιν, ἃς ἂν ἐκεῖνος δικάσῃ, *Minoi pœnas dent, quas ille exigeret.* Apud Polyæn. I. 13. Rhodii, quum, quam credebant Helenam, per tumultum occidiſſent, ut Manibus Tlepolemi, qui ad Trojam perierat, ſatisfacerent, ὡς ἱκανὴν δίκην ἐπὶ τῷ Τληπολέμῳ λαβόντες, τὸν Ἑλένης θάνατον, ἀνεχώρησαν, *abierunt, ut qui morte Helenæ idoneam ſatis pœnam ob Tlepolemi mortem cepiſſent.* Cæterum Auctor Noſter, quia Judicia *Legibus* exercentur, potuit ergo iſtis locutionibus Earum originem, ab Athenienſibus quoque repetendam, reſpexiſſe. Etenim Ceres una cum frugibus dedit prima Athenienſibus *Leges, ſecundum quas Homines ſibi invicem JUS TRIBUERE ſolent*, ut ait Diod. Sic. *lib.* V. Λέγουσι δέ τινες, ὅτι καὶ Νόμους εἰσηγήσατο, καθ' οὓς ἀλλήλοις τὸ ΔΙΚΑΙΟΝ ΔΙΔΟΝΑΙ συνειθίσθησαν ἄνθρωποι, καὶ τὴν παραδοῦσαν αὐτοῖς Θεὰν ἀπὸ τούτων Θεσμοφόρον προσηγόρευσαν. Eas vero Triptolemo proprie dediſſe fertur, unde ejus antiquiſſimæ Leges de *Parentibus honorandis, Diis oblatione fructuum colendis, Animalibus non lædendis*, tempore Xenocratis etiamdum exſtabant Eleuſine. Vide Meurſii *Themidem Att.* I. I. Ceres autem ut Græcis & Athenienſibus *Theſmophoros*, & ejus ſacra *Theſmophoria*, ſic Latinis *Legifera*, Virgil. *Æn.* IV. 58. Vide ibi Servium, qui, *invento uſu frumentorum, ex agrorum diſcretione nata eſſe jura* ait, quum *antea paſſim homines ſine lege vagarentur.* Calvus, Vetus Poëta, apud Eundem, de *Cerere*

Et Leges ſanctas docuit, & cara jugavit
Corpora connubiis, & magnas condidit Urbes.

Ovid. *Metam.* v. 342.

Prima dedit fruges, alimentaque mitia terris,
Prima dedit Leges.

Ab Eâ igitur acceptas Leges Athenienſes Primi in uſum hominum intuliſſe dicuntur. Cicero *pro Flacco cap.* 26. *Adſunt Athenienſes, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, JURA, LEGES, ortæ, atque in omnes terras diſtributæ putantur.* Iſocrates *Panegyr. p. m.* 94. de Urbe Athen. Πρώτη γὰρ καὶ Νόμους ἔθετο, καὶ Πολιτείαν κατεστήσατο. Δῆλον δ' ἐκεῖθεν. Οἱ γὰρ ἐν ἀρχῇ περὶ τῶν φονικῶν ἐγκαλέσαντες, καὶ βουληθέντες μετὰ λόγου, καὶ μὴ μετὰ βίας, διαλύσασθαι τὰ πρὸς ἀλλήλους, ἐν τοῖς Νόμοις τοῖς ἡμετέροις τὰς κρίσεις ἐποιήσαντο περὶ τούτων. *Prima etiam Leges condidit, & Remp. conſtituit. Manifeſtum hoc inde; qui enim in primis rerum initiis de cæde alios incuſabant, & volebant oratione, non vi, controverſias inter ſe dirimere, Judicia ſibi de iis conſtituerunt noſtris Legibus.* Vides hic *Leges*, & *Judicia* conjungi, & utrorumque originem primam ad Athenienſes referri. Neque vero interceſſerim, quo minus Noſter hoc loco etiam proprie, vel potiſſimum, *Judicia* intellexiſſe cenſeatur, tanto magis, quia *Judicia* prius exſtitere, quam Le-

σαν, καὶ ἀπεδύσαντο, καὶ [6] ἠλείψαντο, | mi excogitaverunt, & exuerunt se, un-

Leges, apud omnes pene populos, unde *Arbitria Principum*, tanquam Judicum, *pro Legibus* tunc *erant*, teste Justino I. 1. Sed res ea est notissima. Athenis autem *Primum* à Plinio VII. 56. traditur in *Areopago capitis judicium esse actum.* Intelligit, opinor, judicium, quo Mars à Neptuno accusatus, sedentibus XII. Diis, causam dixisse fingitur cædis, quo alluditur *infra* VIII. 12. Hinc jam Val. Max. V. 3. *ext.* Areopagum appellat *divini atque humani certaminis venerabile domicilium.* Postea Cephalus dicitur ibi judicatus, quum uxorem Procrin ignarus occidisset, dein Dædalus, qui Talaum occiderat, vide Apollod. *lib.* III. *pag.* 200. & 206. & Diod. Sic. *lib.* IV. Denique Orestes post cædem matris, qua occasione primum illud Judicium fuisse institutum vult Æschylus *Eumenid.* 685. Sed maxime huc pertinet, & Ælianum illustrat locus Demosthenis *adv. Aristocratem p.* 438. de Areopago, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ Δικαστηρίῳ Θεοὶ δίκας φόνου καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις. *In solo hoc judicio Dii voluerunt quidem judicari, & judicare ipsos inter se litigantes.* Manifestum hinc, phrasi hac ita simpliciter posita denotari ab Aeliano, ut ab initio dixi, ipsa judicia, in quibus Actor λαμβάνει δίκας, Reus δίδωσι: quin ipsum respici haud dubie Areopagi judicium, quippe omnium in Græcia vetustissimum. Et ideo reliqui quoque Græciæ populi antiquissimis temporibus ad hoc Judicium aliquando provocarunt adversarios. Sic Messenii apud Pausaniam *Messen. p.* 115. dicuntur voluisse suas cum Lacedæmoniis controversias permittere Areopago Atheniensium, ὅτι δίκας τὰς φονικὰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐδόκει δικάζειν ἐκ παλαιοῦ, *quia hocce Judicium jam ab antiquo tempore judicabat causam cædis.* Nec dubito, hanc rem aut similes respexisse Isocratem *d. l.* Periz.

5 Αγῶνα] Hoc apud neminem invenio. Scheff. Hippasus apud Athenæum γυμνάσια Lacedæmoniis deberi tradit *lib.* I. *Deip. p.* 14. Photius ex Anonymo *de Vita Pythag. p.* 716. Αθηναῖοι καὶ στρατηγικοὶ γεγένηνται ἀρχῆθεν, καὶ γραφικῆς εὑρετικοὶ καὶ πάσης τέχνης βαναύσου τε καὶ πολεμικῆς, ἔτι δὲ καὶ λόγων καὶ μαθημάτων. *Athenienses etiam à prima origine boni duces belli, picturæque inventores fuerunt, omniumque artium, tam manuariarum quam militarium, eruditionis etiam & disciplinarum.* Servius *ad hæc Virgil.* III. *Æn. Exercent patrias oleo labente palæstras Nudati socii*, notat, *palæstræ usum primum apud Athenienses repertum esse*, id quod ad Nostrum apprimè facit. Kuhn.

Αγῶνα τὸν διὰ τῶν σωμάτων] Hærent hic Interpretes, & diserte quidem *hoc apud neminem invenisse* testatur Schefferus. Kuhnius *Gymnasia* ab Hippaso apud Athenæum Lacedæmoniis tribui monet, sed tamen Servio *ad Æn.* III. notari, *palæstræ usum primum apud Athenienses repertum esse*, docet. At vero distinguendum erat inter Γυμνάσια & Αγῶνας. Illa fuerunt exercitia, quibus exercebantur juvenes roboris ac valetudinis acquirendæ firmandæve causa. Vide *supra* II. 5. Sed & sæpe præparabantur iis ad publica certamina, seu Αγῶνας. Fiebant autem *nudo* corpore, unde & dicta snnt Γυμνάσια. Et hæc quidem ipsi Athenienses, ipse Plato *lib.* V. *de Rep. p. m.* 452. à Lacedæmoniis & Cretensibus profecta agnoscunt, ὅτε ἤρχοντο τῶν γυμνασίων πρῶτον μὲν Κρῆτες, ἔπειτα Λακεδαιμόνιοι. *Quando cœperunt ista nudorum exercitia primum Cretenses, dein Lacedæmonii.* Nam *Nudorum* ea esse & intelligi, liquet ex eo, quod diserte in proximis ait, & ridet, *nudos homines*, γυμνοὺς ἄνδρας, istic *cerni.* Sed & hinc apud Eundem in *Theæteto p.* 169. dicuntur Lacones jubere in palæstris suis alios ἀπιέναι ἢ ἀποδύεσθαι, *abire vel ibi etiam exuere vestes ad certandum.* Nec enim quum ipsorum adolescentes, etiam puellæ, istic certarent nudi, admittebant oculos spectatorum. Verum disertissime Thucydides I. 6. de iisdem, ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, *primi*, in his exercitiis, *prorsus nudati sunt.* Scilicet ἀπεδύοντο omnes, sed non plane ἐγυμνώθησαν, quin immo retinebant διαζώματα περὶ τὰ αἰδοῖα, sed quæ etiam abjecerunt Lacedæmonii, eosque secuti sunt deinceps reliqui, etiam in Olympicis certaminibus, ut docet ibidem Thucyd. & ejus Scholiastes, ac Pausanias *Atticis p.* 42. Præterea nusquam frequentior fuit *Gymnasiorum* usus, quam La-

το· καὶ [7] ἵππους ἔζευξε πρῶτος [8] Ἐριχθόνιος.

unxeruntque: & Equos primus Erichthonius junxit.

cedæmone, unde illis quasi propriæ tribuuntur *Palæstræ*. Vide Platon. in *Theæteto*, *initio*, & Propertium III. 14. At vero ab his *Gymnasiis* longe diversi erant Ἀγῶνες, h. e. *Certamina publica* in festis & solennitatibus maxime fieri solita. Hæc autem Certamina peragebantur quidem ad postremum etiam artibus ingenii, quæ tunc dicebantur *Musica*, at apud antiquissimos tantum consistebant in exercitiis *Corporis*, unde Noster ἐμφατικῶς ait, ἀγῶνα τὸν διὰ τῶν σωμάτων. Talem autem *Agona* revera tradebantur Athenienses omnium Primi instituisse, scil. eum, qui dicebatur Ἀθήναια, vel Παναθήναια. Photius ex Helladio, *Biblioth. p.* 1590. Πρῶτα μὲν τὰ Παναθήναια συνέστη, εἶτα τὰ Ἐλευσίνια &c. memorat enim porro *Thessalica*, *Peliæ in honorem* instituta, ab Acasto scil. ejus filio, Vide Plin. VII. 56. tum *Isthmia*, tum *Olympia*, dein *Nemea*, denique *Pythia*. Scilicet *Panathenæa* priora (sed quæ proprie dicenda sunt *Athenæa*, cum *Panathenæa* deinceps à Theseo fuerint instituta,) cœperunt sub Erichthonio, ut ex Marmore Atticæ Epochæ liquet, & Harpocratione in Κανηφόροι. at *Eleusinia* sub Pandione II. Reliqua dein ab Helladio memorata circa tempora demum Thesei. Et ne dubites Ælianum istæc *Athenæa* intelligere vocabulo Ἀγῶνος, subjicit mentionem *Erichthonii*, qui *equos primus junxerit*, in isto scilicet Certamine, quod *Equestre* fuit. Nam *Gymnicum* primum fuit Eleusinium. Aristides *Eleus*. Γυμνικὸν γενέσθαι πρῶτον Ἐλευσῖνι τῆς Ἀττικῆς, καὶ τὸ ἆθλον εἶναι τοῦ καρποῦ τοῦ φανέντος, πειρωμένων τῶν ἀνθρώπων, ὅσον εἰς ἰσχὺν ἐκ τῆς ἡμέρου τροφῆς ἐπέδοσαν, Gymnicum certamen *primum fuisse factum Eleusine Atticæ*, & *præmium* ejus *esse fruges* recens *ortas*, *experimentum capientibus hominibus*, *quantum profecerint ad robur* corporis *ex miti illo alimento*. Certum itaque, Ἀγῶνα non tantum ἱππικὸν, sed & γυμνικὸν, in Attica primum cœptum & excogitatum, atque adeo & illa, quæ certaminibus his erant perpetua & propria, ἀποδύσασθαι & ἀλείψασθαι. Quin immo quia per gymnasia & palæstram præparabantur homines gymnicis agonibus, ideo post eos Eleusine primum constitutos ipsam quoque artem palæstricam Atheniensis ille Theseus reperisse traditur, quum antea homines non arte quadam, sed solis viribus luctarentur. Plane ut Romani sub Romulo quidem bella gesserunt, sed *artem bellandi* à Tullo, dein Hostilio acceperunt. Ita vero exortæ post Agonas jam constitutos demum palæstræ, h. e. Πάλης διδασκαλεῖα. Vide omnino Pausaniam *Atticis cap.* 39. Gymnasia vero & palæstræ ad corpus robore firmandum unice comparatæ, invaluerunt potissimum apud Spartanos, & iis propriæ quodammodo evaserunt. Sed nihil ista illorum Gymnasia ad Agones, de quibus hic agitur, pertinent. Eorum vero gloriam Pausanias in *Arcadicis init.* hanc gloriam Atheniensibus videtur ereptum ire, siquidem eo tempore, quo *nondum Panathenæa priora*, seu *Athenæa fuerint instituta*, nempe ipsius jam Cecropis primi tempore, à Lycaone Ἀγῶνα, Λύκαια dictum, institutum ait, sed & à quibusdam *Agona Olympicum ante natos homines ab Saturno & Jove luctando*, at à *Curetibus currendo peractum* tradi. Verum hæc quum fabulosa sint prorsus, declarant ergo & ipsa, *primum* omnium ejusmodi ἀγώνων fuisse Ἀθηναϊκὸν, ut ante quem nulli, nisi fabulosi, extitisse dicantur: quamvis & Plinius VII. 56. *ludos Gymnicos in Arcadia à Lycaone* primum institutos affirmet. PERIZ.

6 Ἠλείψαντο] Proprium hoc adeo evasit Gymnasiis, & Gymnicis Certaminibus, ut alterum ab altero vix separetur. Ergo Thucyd. I. 6. de Lacedæmoniis, ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες, λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι ἠλείψαντο, h. e. *oleo ungebantur*, *quum se nudarent ad certandum*. Athen. XV. 10. ἐλαίῳ χρωμένην καὶ γυμναζομένην. Nero apud Sueton. *cap.* 12. quum instituisset quinquennale certamen Græco more, *dedicatis thermis & gymnasio*, *Senatui quoque & Equiti oleum præbuit*. Quin adeo juncta hæc erant, ut, quum Atticæ leges prohiberent, ne *servi Exercerentur*, vetarent simul, *ne Ungerentur solo oleo*. Æschines κατὰ Τιμάρχου. Δοῦλον, φησὶν ὁ νόμος, μὴ γυμνάζεσθαι, μηδὲ ξηραλοιφεῖν ἐν ταῖς παλαίστραις. Jam vero ut apud Athenienses primum inventa dicitur Olea, sic & regio

regio earum fuit feraciffima. Hinc Paufan. in *Phocicis*, *Tithoreæ Oleum* ait *abundantia esse infra oleum Atticum & Sicyonium:* certo argumento iftic ergo copiofum prorfus effe. Quin & hodie Athenienfes oleo conficiendo, & Conftantinopolim aliafque in Urbes mittendo, unice victitant. Vide Meurf. *de Fort. Athen. cap. ult.* Nihil itaque mirum, eos quoque Primos adhibuiffe oleum ad hæc certamina. Hinc τὸ ἔλαιον τῶν Παναθηναίων apud Schol. *Ariftoph. ad* Νεφελ. *p.* 181. Iftis enim Panathenæis, licet primitus effent equeftria tantum vel curulia certamina, addita poftea funt etiam *Gymnica*, ut ex Hiftoria Androgei conftat, qui Athenas venit, Παναθηναίων συντελουμένων, atque iftic vicit ἐν τοῖς ἀγῶσι τοὺς ἀθλητὰς ἅπαντας, ut ait Diod. Sic. *lib.* IV. Sed & Schol. Ariftoph. *d. l.* ἔθος δ' ἦν τοῖς ἀσκουμένοις, ἀλειψαμένοις ἐν τῷ ἡλίῳ, τρέχειν, *mos erat illis, qui exercebant fe, currere, poftquam fe unxiffent in fole.* Quin etiam *victoribus* iftic *dabatur hydria olei*, Schol. *Pindari ad Nem. Od.* 10. τοῖς ἀθληταῖς τοῖς τὰ Παναθήναια νενικηκόσι δίδοται ὑδρία ἐλαίου πλήρης. Cæterum ficuti *Gymnica* acceflerunt Panathenæis, fic tandem & *Mufica.* Vide Plut. in *Pericle p. m.* 160. PERIZ.

7 Ἵππους ἔζευξε &c.] Intelligendum hoc de *quadrigis*, ex Virgilio & Plinio docuit Schefferus. Addo etiam, de *Agone.* Nam Erichthonius fuit, qui Athenæa, vel Panathenæa, primus inftituit, tefte Harpocr. & Suida. Id Virgilius quoque refpicit, quando ait *rapidifque rotis infiftere Victor.* Hygin. *Poet. Aftron.* II. 13. *Eum primo tempore adolefcentiæ ludos Minervæ Panathenæa feciffe, & ipfum quadrigis concurriffe, pro quibus factis inter fydera dicitur collocatus.* Alii Trochilum Argivum primum ajunt junxiffe quadrigas. Hinc Tertull. *de Spectaculis cap.* 9. poftquam Erichthonium memoraffet, addit, *fi vero Trochilus Argivus auctor eft currus, Junoni id opus fuum dedicavit.* Alii Oenomaum Pelopis Socerum. Nam quod Schefferus *de Re Vehicularia* I. 2. increpat hoc affirmantem Savaronem *ad Sidonium*, eumque *Auctorem veterem pro hac fententia afferre poffe nullum*, ipfum vero *Sidonium facere illum peritum aurigandi, non quadrigarum auctorem*, in eo humani quid patitur. Nam præter Corippum, quem recte fupplevit Savaro, & Sidonium, etiam Caffiod. *Variar.* III. 51. id teftatur: *Primus enim hoc apud Elidem, Afiæ* (l. *Achaiæ*) *civitatem, Oenomaus fertur ediditffe. Hoc* fcil. *Spectaculum* agitandorum curruum. IDEM.

ΚΕΦ. λθ'.

Τί τινες πάλαι ἤσθιον.

Ὅτι [1] βαλάνους Ἀρκάδες, Ἀργεῖοι δ' [2] ἀπίους, Ἀθηναῖοι δὲ σῦκα, Τιρύν-

CAP. XXXIX.

Quid olim quidam comederint.

Arcades glandes, Argivi pyra, Athenienfes ficus, Tirynthii vero

1 Βαλάνους] Hinc ab Apolline ipfo dicti Βαλανηφάγοι. Vide Paufaniam in *Arcadicis.* SCHEFF. Galenus *lib.* II. περὶ τροφῶν δυνάμεως: πολλοῖς τῶν σιτηρῶν ἐδεσμάτων ὁμοίως τρέφουσιν αἱ βάλανοι, καὶ τό γε παλαιὸν, ὥς φασι, ἀπὸ τούτων μόνων διέζων οἱ ἄνθρωποι. Ἀρκάδες δὲ καὶ μέχρι πολλοῦ χρόνου τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἑλλήνων τοῖς Δημητρείοις καρποῖς χρωμένων, *Glandes æque nutriunt ac multi ex frumento cibi, & antiquitus quidem, ut ajunt, his folis homines vitam tolerabant, Arcades vero etiam diutius, cum jam omnes Græci frugibus uterentur.* Apollon. apud Philoftrat. *lib.* VIII. *cap.* 3. de Arcadibus ἀγροικότατοι, inquit, ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ συώδεις τά τε ἄλλα, καὶ τὸ γαστρίζεσθαι τῶν δρυῶν, *homines funt quam maximè agreftes & cum ob alia fuibus fimillimi, tum vero ob quernas glandes, quibus fe ingurgitant.* Etymol. Magnum in voce Κελθὴ. ὀπτοὺς βαλάνους ἔτρωγεν οἱ ἀρχαῖοι, *toftas glandes rodebant antiqui.* KUHN. Artemidorus *lib.* II. *cap.* 25. Ὀνειροκρ. Δρῦς ἄνδρας σημαίνει πλουσίους, διὰ τὸ τρόφιμον· ταύτης γὰρ

ρύνθιοι δὲ [3] ἀχράδας δεῖπνον εἶχον, [4] Ἰνδοὶ κα-

vero pyra comederunt, Indi arundi-nes,

τὸν καρπὸν ἤσθιον οἱ Ἀρκάδες· καὶ ὁ Ἀρχαῖος φησίν· Ἀρκάδες ἔσαν βαλανηφάγοι.

2 Ἀπίους] ἀχράδας. Plutarchus in *quæst. Græcis:* Τοὺς πρώτους Ἀργείων ὑπὸ Ἰνάχου καταχθέντας ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὰ πεδία ἀχράσι διατραφῆναι λέγουσι. Hesychius ἀχράδα, ἄπιον, Λάκωνες. Nulla ergo inter hos & Tirynthios differentia. SCHEFF. Vid. Meursii *Laconica lib.* I. *cap.* 12. Peloponnesus olim *Apia* dicta, διὰ τὸ ἐπιδαψιλεύειν ἐν αὐτῇ τὸ φυτὸν, ὃ τοὺς ἀπίους φύει, *quod abundaret ibi planta illa, quæ pyra gignit.* Athenæus *lib.* XIV. Phavor. in ἄπιος. hodie *Morea* appellatur, itidem ab arborum, quæ mora ferunt, frequentiâ. KUHN.

Ἀπίους .... ἀχράδας] Unum idemque illa significant. Sunt enim diversa vocabula unius fructus, quorum alterum, ut ferme fit, apud Argivos, alterum apud Tirynthios & Laconas, maxime invaluit. Apud cæteros Græcos promiscue videtur utrumque fuisse in usu, sed maxime tamen Ἄπιος. Unde quum Aristoph. in Ἐκκλησ. *p. m.* 734. Ἀχράς τις dixisset, Scholiastes exp. ὁ λεγόμενος παρ' ἡμῖν Ἄπιος· οὕτω γὰρ καὶ Πλάτων ἐν Νόμοις Ἀπίους εἴρηκεν· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ παρ' Ἀλέξιδι, καὶ ἐν Ἀγρίοις Φερεκράτης. Athen. XIV. 27. ex Istro in *Argolicis* tradit, Peloponnesum ἀπὸ τῶν ἀπίων dictam olim Ἀπίαν. At quum inter antiquissimos Peloponnesi Reges fuerit Apis, & inde olim regio appellata dicatur ab Aliis, (vide Schol. *Homeri ad Il.* A. 30.) crediderim verius esse, quod Plutarch. in *Quæst. Græc.* 51. ait, *Pyra*, ἀχράδας, *quia primum visa Græcis fuerint in Peloponneso, quum ea Regio etiam dum vocaretur Apia, inde* Ἀπίους *fuisse dicta.* Vult ergo Pyra primum istic inventa, & appellata à Peloponnesiis ἀχράδας: at reliquos Græcos, quum ea in Peloponneso primum vidissent, ea dein appellasse Ἀπίους. Et videtur sane hoc nomen dein præ altero invaluisse, siquidem Athenæus de *pyris* agens, ἀπίους semper vocat, & Grammatici non Ἀπίους, sed Ἀχράδας, & quidem per Ἀπίους, explicant, tanquam per vocabulum magis tunc notum. Sed & hinc radix vel herba radicem formâ pyri habens, dicebatur Ἄπιος. Vide Hesychium. De *Glandibus* Arcadum Vide Meurs. *ad Lycoph. p.* 220. PERIZ.

3 Ἀχράδας] In MS. B. & C. est ἀχυράδας. SCHEFF. *Gl.* Cyrilli ἀχρὰς, *Junipirum. Gl.* Philoxeni, *Pirum. astrum* (l. pirastrum.) ἀχράς. Etym. ἀχρὰς, ἀγρία ἄπιος. De his sylvestribus pyris cum Galeno *l. c.* dixeris συῶν ταῦτα βρώματα, καὶ τούτων οὐχ ἡμέρων, ἀλλὰ τοῖς ὄρεσι διαιτωμένων, *suum hæc sunt cibaria, idque non domesticorum & cicurum, sed in montibus pascentium. Cæterum quis ignoret unamquamque gentem non communi lege naturæ, sed his, quorum apud se copia est, vesci solitam? verbi gratia, Arabes & Saraceni & omnis eremi barbaria camelorum lacte & carnibus vivit, quia hujuscemodi animal pro temperie & sterilitate regionum facile apud eos & gignitur & nutritur* &c. *E regione septentrionales populos si ad esum asinorum, camelorumque compellas, simile putabunt eorum vesci carnibus, ac si lupum comedere cogantur, aut corvum. In Ponto & Phrygia vermes albos & obesos, qui nigello capite sunt, & nascuntur in lignorum carie, pro magnis reditibus paterfamilias exigit, & quomodo apud nos attagen & ficedula, mullus & scarus, in deliciis computantur: ita apud illos* ξυλοφάγον *comedisse luxuria est. Quorsum Orientales & Libyæ populos, quia per desertum & calidam eremi vastitatem locustarum nubes reperiuntur, locustis vesci moris est. Hoc verum esse Johannes quoque Baptista probat*, &c. *Syri & crocodilis terrenis, Afri etiam lacertis viridibus vesci solent. In Ægypto & Palæstina propter boum raritatem nemo vaccam comedit* &c. *Nomades & Troglodytæ & Scythæ & Hunnorum nova feritas semicrudis vescuntur carnibus. Porro Ichthyophagi, gens errans in littore maris rubri, super petras solis calore ferventes assant pisces, & hoc solo alimento victitant. Sarmatæ, Quadi, Vandali & innumerabiles aliæ gentes equorum & vulpium carnibus delectantur. quid loquar de cæteris nationibus, cum ipse adolescentulus in Gallia viderim, Scottos, gentem Brittannicam, humanis vesci carnibus, & cum per sylvas porcorum greges, & armentorum pecudumque reperiant, pastorum nates, & fœminarum papillas solere abscindere, & has solas ciborum delitias arbitrari.* Hieronymi verba sunt *lib.* I. *adversus Jovinian.* KUHN.

4 In-

καλάμους, [5] Καρμανοὶ Φοίνικας, [6] κέγχρον δὲ Μαιῶται καὶ [7] Σαυρομάται, [8] τέρμινθον δὲ καὶ [9] κάρδαμον Πέρσαι.

nes, Carmani palmas, Mæotæ & Sauromatæ milium, Perſæ terebinthum & naſturtium.

4 Ινδοὶ καλάμους] Conſule Diodorum Siculum *lib.* II. *Bibl.* qui & *ejuſdem operis primo libro* hunc Ægyptiorum veterum fuiſſe cibum ſcribit. Scheff.

Ινδοὶ καλάμους] Scil. δεῖπνον εἶχον. Sed minus accurate. Veſcebantur Indi milio, oryza, & ſimilibus: at hiſce calamis ſeu arundinibus exprimebant ſuccum, quem *biberent*, ut notum eſt ex Aliis. Lucanus III. 237.

Quique bibunt tenerâ dulces ab arundine ſuccos.

Hæ autem Arundines ſunt eædem, ex quibus noſtrum exprimitur & dein excoquendo denſatur Saccharum, quam artem Veteres ignorarunt. Vide omnino Salmaſium *Plin. Exercit. pag.* 1018. & qui Virum vere Erudititiſſimum ſtudioſe nimis captat ſemper & inſectatur, Iſ. Voſſium *ad Melam.* III. 7. Nam quam temere Hic ſæpe agat, ſi non mala fide, adverſus Salmaſium, vel hæc ipſa lis indicio ſit. Exiſtimat vitioſi aliquid ineſſe in verſu Varronis Atacini, *Indica non magna nimis arbore creſcit arundo:* Addit, *Auget*, *non ſanat*, *ulcus Cl. Salmaſius*, *cum LEGIT*, *Indica nam magna* &c. At vero Salm. *d. l.* rogitans ipſe, *An ergo reponendum*, *Indica nam magna*? reſpondet & ipſe, *Nihil muto.* Tantum abeſt, ut ita *legat*, aut legi voluerit. Sed nec ſatis liquido illius ſententiam refellit Voſſius, quod tamen gloriatur ſolita ſibi magnificentia. Cenſet Salmamaſius, Saccharum antiquorum, non quidem eſſe Mannam aut aëreum mel, licet quidam Veterum id crediſſe videantur, & ex Recentioribus non pauci, ſed quos dilucide jam refutavit Matthiolus *ad Dioſcor. lib.* II. & *Epiſtol. lib.* I. verum eſſe id tamen diverſum à noſtro Saccharo, quod illud ex aliis & majoribus calamis, qui *Bambu* vocentur, proveniat tanquam gummi, durum, at fragile, quum Noſtrum conficiatur ex illo liquore, quem Veteres Indi bibebant expreſſum ex *tenera arundine*, vel *arbore non nimis magna.* Cui ſententiæ nihil obſtat, quod hodie ex hujus quoque generis arundine, ſi forte adoleſcat, exoriatur ſaccharum aliquod concretum Nam ſicuti nunc, qui colunt has arundines, non patiuntur eas adoleſcere, quia ex *teneris* uberiorem aſſequuntur liquorem, ſeu Sacchari materiam, ſic neque Veteres id patiebantur, quia item ex *teneris* exprimebant ſibi potionem. Ut adeo veriſimilius ſit, ex majoribus alterius generis arundinibus collectum tunc Saccharum, quod ad Romanos Græcoſque exportabatur, adhibebaturque *tantum ad Medicinæ uſum*, ut ait Plinius, immo de quo dubitabant Veteres, utrum eſſet mel ex rore cœli coactum, an ex ipſius arundinis dulci & pingui humore genitum. Sed quum ipſi Veteres haud ſatis exploratam habuerint ſui Sacchari originem, nihil mirum, & nobis eſſe obſcuram. Periz.

5 Καρμανοὶ φοίνικας] Habitarunt illi ad ſinum Perſicum verſus Orientem, & mediterraneum tractum. Vide Dionyſ. *Perieg.* v. 1082. & Alios. Frequens iſtic *palma.* Strabo XVI. *p.* 739. Οὗτος (φοῖνιξ) πλεῖστος ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ, πολὺς δὲ καὶ ἐν Σούσοις, καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ Περσίδι, καὶ ἐν τῇ Καρμανίᾳ. Vide & *ſupra* I. 31. Idem.

6 Κέγχρον δὲ &c.] *Mæotæ* ſunt pars *Sarmatarum*, ad paludem Mæotin habitantes. Quod *milio* maxime veſcantur docet Plinius XVIII. 10. ut jam monuit Schefferus. Cæteroquin illud Indis præcipue, ut jam dixi, erat adſcribendum, uti faciunt Diod. Sicul. *lib.* II. *p.* 86. & Dionyſ. *Perieg.* 1126. Quin *ex India in Italiam* ſuo tempore *invectum eſſe milium*, nigrum colore, amplum grano, teſtatur Plin. XVIII. 7. Idem.

7 Σαυρομάται] Lege Plinium *lib.* XVIII *cap.* II. Scheff.

8 Τέρμινθον *Terebinthum.*] Dioſcorides I. 76. fructum ejus edulem dicit, ſed ſtomacho adverſari. Quare vix dubitem, Auctorem Noſtrum intelligere Terebinthum, quam ait Theophraſtus, *Hiſt. Plant.* IV. 5. reperiri in India & Bactriane, quæ fructus ferat amygdalis ſimiles, immo ſuavitate præſtantiores. Deſignare videtur Piſtaceas, quæ etiam *reſinoſæ* ſunt *tactu*, ut Terebinthus ipſa eſt, ut & ejus quoque fructum deſcribit Plinius XIII. 6. cui tamen, æque ac Dioſcoridi,

Terebinthus eſt arbor Syriæ, Judææ, Arabiæ, non Perſidis, aut Indiæ. Utcunque ſit, non Noſter tantum, ſed & Strabo xv. *p.* 734. dicit Perſas uti in adoleſcentia Καρποῖς ἀγρίοις, Τερμίνθῳ, δρυοβαλάνοις, ἀχράδι, *fructibus ſylveſtribus*, *Terebintho*, *glandibus*, *pyris*. Adde Athenæum II. 25. ubi *oleum* ait in Uſum ipſius *Regis* exprimi ex *Terebintho*. Sed maxime XIV. 17. ubi ex Vetuſtis *Georgicorum* Scriptoribus diſerte tradit, Τέρμινθον νῦν Πιςάκια οἱ Σύροι καλοῦσι, *Terebinthum nunc Piſtacia Syri vocant*. PERIZ.

9 Κάρδαμον] Lege Xenophontem, Herodotum, & fragmenta Cteſiæ veteris ſcriptoris rerum Perſicarum. Cæterum cur eo cibo uſi fuerint, Suidas aperit his verbis in Κάρδαμα. ἐπιχειλικοὶ ὄρων τὰ κάρδαμα καὶ πτύσματος. καὶ διὰ τοῦτό φασι τοὺς Πέρσας χρῆσθαι. φυλάττονται γὰρ πολλὰ πτύειν, καὶ οὐρεῖν, καὶ ἀπομύττεσθαι. SCHEFF. *Rigidum & parcioris victus, in morem Lacedæmoniorum, regnum Perſarum fuit: ita, ut in pulmento ſale uteretur & cardamo.* Hieronymus *in cap.* 7. *Danielis.* confer Strabonem *p.* 504. KUHN.

Κάρδαμον *naſturtium.*] Schol. Ariſtoph. Νεφ. *p.* 236. Κάρδαμα εἶδος βοτάνης ἀγρίου παρὰ Πέρσαις, *genus herbæ ſylveſtris apud Perſas.* Vide & Briſſonium *de Regno Perſ. lib.* II. Utebantur autem eo etiam apud Græcos Philoſophi quidam frugaliter victitantes. Unde apud Lucianum *Timone p.* 95. Philoſophus inducitur, dicens, μάζα μὲν ἐμοὶ δεῖπνον ἱκανὸν, ὄψον δὲ ἥδιστον θύμον ἢ κάρδαμον, *Offa mihi ſatis eſt in cœnam, ſuaviſſimum autem obſonium cæpa aut naſturtium.* Ceterum credunt plerique Græcæ eſſe originis id vocabulum, dictumque quaſi Καρήδαμον, h. e. quod *domet* ſeu tentet *caput*. Ego vero vix dubitem, ex Perſica id repetendum lingua, non tantum, quia iſtic magna abundabat copia, & frequentiſſimi fuit uſus, adeo ut etiam *cardamo* ſe oblectare debuerint pueri pro obſonio, ut quidem teſtatur Xenophon: ſed vel maxime, quia Strabo nos docet *d. l.* Κάρδα dici iſtic τὸ ἀνδρῶδες καὶ πολεμικὸν, *virile & bellicoſum*, atque inde adoleſcentes appellari Κάρδακες, in quorum quotidiano victu memorat quoque illud Κάρδαμον. Cui & Plinius XIX. 8. tribuit vim *excitandi torporem*, & XX. 13. *exacuendi animum:* Dioſcorides, παρορμᾶν τὰ ἀφροδίσια, *excitandi Venerem.* De illis vero, qui Κάρδακες dicebantur, vide & Euſtath. *ad Il. B. extr.* qui interpretatur *Milites*, cum quo convenit, quod Hebr. קרדום *Kardom* notat *Securim*. Forſan etiam inde *Carmani*, eliſa litera D. æque ac *Carduchi*, quos *Bellicoſos* fuiſſe ait Xenophon *Exped. Cyri*, *lib.* III. *extr.* PERIZ.

ΚΕΦ. μ'.

Περὶ Σατύρων, Τιτύρων, καὶ Σιληνῶν.

Ὅτι [1] οἱ συγχορευταὶ Διονύσου [2] Σάτυροι ἦσαν, οἱ ὑπ' ἐνίων [3] Τίτυροι ὀνο-

CAP. XL.

De Satyris, Tityris, & Silenis.

Comites Bacchi fuerunt Satyri, quos nonnulli Tityros appellant.

1 Οἱ συγχορευταὶ] Propria eſt Baccho χορεία, unde *cap.* 42. de Bacchis Baccho operantibus dicitur, τῆς χορείας ταύτης τοῦ Διονύσου, *iſtius Bacchi choreæ*, h. e. cultus, ſaltationibus peragendi. Athen. XI. 3. Ἐν ᾠδαῖς ἔμελπον τὸν Διόνυσον χορεύοντες, καὶ ἀνακαλοῦντες Διθύραμβον. Sed & *Chori* Scenici Ejus olim Numen celebrabant unice. Ulpian. *in Demoſt. Mid.* ἐκ πάσης ἡλικίας ἠγωνίζοντο χοροὶ τῷ Διονύσῳ. Ex his choris ortæ ſunt Comœdiæ, & Tragœdiæ, quæ ideo etiam ipſi fuerunt ſacræ, & ejus feſto apud Athenienſes agebantur. Vide *ſupra ad* II. 13. & 30. Quin ideo & Hiſtriones dicuntur eleganter οἱ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνῖται, apud Athen. V. 13. Hinc ergo & ipſe dicitur χορεύειν, & Διόνυσος χορευτὴς, & χορομανὴς apud Orpheum in *Hymnis:* Satyri vero ei συγχορεύειν, quia perpetui erant ipſius

ὀνομαζόμενοι. Ἔσχον δὲ τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ⁴ τε-

lant. Hoc autem nomen habuerunt ab

ipsius Comites. Eurip. *Bacchis* 130. Παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι, εἰς δὲ χορεύματα Συνῆψαν Τριετηρίδων, Αἷς χαίρει Διόνυσος. *Juxta sunt furentes Satyri, Ad choreas vero convenerunt Trieteridum, quibus delectatur Bacchus.* Ovid. *Fast.* III. 737. de Baccho,

Ibat arenoso Satyris comitatus ab Hebro.

Sed & inde σατυριστῶν χοροὶ, de quibus vide Dion. Halic. VII. *p. m.* 477. Vide & *infra* X. 6. PERIZ.

2 Σάτυροι] Simiarum genus, teste Plinio *lib.* VIII. *cap.* 54. & Solino *cap.* 40. Has ergo Dionysius in deliciis habebat, sicut & hodie à magnis & principibus viris fieri videmus. Diodorus Sicul. *lib.* III. *Bibl.* Καὶ σατύρους φασὶν αὐτὸν (Διόνυσον) περιάγεσθαι, καὶ τούτους ἐν ταῖς ὀρχήσεσι καὶ ταῖς τραγῳδίαις τέρψιν καὶ πολλὴν ἡδονὴν παρέχεσθαι τῷ θεῷ. Adde reliqua. Plutarchus tamen hos Satyros, adulatores potius Dionysii fuisse censet. Vide eum *lib. de Adul. & Amici discrim.* & Lucianum περὶ ὀρχήσεως. SCHEFF. Per *Satyros* hoc loco non intellexerim *Simias*, sed illos de plebe deorum infima, quos collusores & thiasotas Baccho dedit Gentilium vanitas. Noster vocat συγχορευτὰς Βάκχου, qui lusibus, choreis, jocis, habitu motuque corporum ad risum composito Deastrum oblectabant. Cæterum ridiculum judicat Casaubonus ὁ πάνυ, σατύρους deducere παρὰ τὸ σεσηρέναι, *quod more irridentium detorto ac depravato vultu essent*, quia etymon illud analogia, cujus maxima ratio habenda, destituitur. Probabilius existimat à σάθη Σαθύρος & corruptione literæ unius σάτυρος dici: nec à veritate abluderet, in σάπας Dorico verbo, quod *ludere* significat, originationem Satyrorum quærere. Tandem vero in eam definit sententiam, ut non absurde σατύρους, quasi סְתוּרִים esse dictos existimes, *quia in speluncis atque montibus latere putabantur, unde in conspectum hominum raro venirent.* Hæc ille *lib.* I. *de Satyr. Poësi.* *p.* 52. & *seq.* vide & Voss. *instit. Poët. lib.* II. *cap.* 19. Hieron. in *vita Paull.* Thuanum *lib.* CXXIII. Cuper. *l.* I. *c.* 12. KONIG.

3 Τίτυροι] Vide Appianum in *Lyb.* Anonymus, quem citat Brodæus in *Miscell.* ἀμέλει δὲ καὶ πίθηκον θρέψει δεινὸς καὶ τίτυρον κτήσασθαι. SCHEFF. Anonymus ille est Theophrastus in *Ethic. Character. cap.* 6. in quem locum Casaubonus pluscula congessit de *Tityris*. Hesychio τίτυρος est σάτυρος, κάλαμος. KUHN.

Τίτυροι ὀνομαζόμενοι] Verum hoc est, ita vocatos etiam Satyros, maxime à Doriensibus. Eustath. *ad Iliad.* Σ. *pag.* 1214. Παρὰ γοῦν Ἀλεξανδρεῦσιν ἦν μόναυλος κάλαμος, ὅσιρίδος φασὶν εὕρημα, καλούμενος τιτυρῖνος τοῖς ἐν Ἰταλίᾳ Δωριεῦσιν, εἴτ' οὖν σατυρικός. Τίτυροι γὰρ Δωρικῶς οἱ Σάτυροι. Sed tamen neque hæc est Grammatica ejus Vocabuli origo, neque quam Noster adfert. Etenim *Tityrus* est rusticum proprie significans: hinc & in Bucolicis usitatum. Servius *ad Virg. Ecl.* I. *Etiam hoc sciendum, & personas hujus operis ex majori parte nomina de rebus rusticis habere conficta, ut* Melibæus *&c.* & Tityrus: *Nam Laconum lingua* Tityrus *dicitur Aries major, qui gregem anteire consueverit.* Sed complures ejus Vocabuli significationes collegit Schol. *Theocriti Idyll.* III. Τοὺς ἀργοὺς Τιτύρους λέγουσι, νῦν δὲ ὄνομά ἐστιν αἰπόλου, κατὰ ἐμφέρειαν τοῦ χαρακτῆρος. Ἄλλως, ὄνομα κύριον ὁ Τίτυρος. Τινὲς δέ φασιν, ὅτι Σιληνός τις, οὐ Σικελιώτης, Ἄλλοι δὲ τοὺς τράγους, Ἕτεροι τοὺς Σατύρους· Ἔνιοι ὄνομα πόλεως Κρήτης· Ἄλλοι δὲ τοὺς περιπόλους τῶν Θεῶν· Τινὲς δὲ καὶ Κάλαμον. Οὐκ ἔστι δὲ ἄλλο, ἢ ὄνομα αἰπόλου τινος, scil. hîc loci. Mox *ibid.* Τίτυρος δὲ ὁ Πίθηκος ὁ μικρὰν ἔχων οὐρὰν· ἐνταῦθα δὲ ὄνομα κύριον. Et *ad Idyll.* VII. Τίτυρος ὄνομα κύριον αἰπόλου. Τινὲς δὲ παρὰ Δωριεῦσι τοὺς Σατύρους ἀποδεδώκασι λέγεσθαι. Nempe ergo τίτυρος proprie notabat *arietem*, vel τράγον, *Hircum*, forte à τιτύσκομαι, h. e. ut exp. Suidas, στοχάζομαι, *collineo*, quia isthæc animalia, quando alium petunt capite, prius quasi speculari scopum solent. Hinc jam adhibetur etiam ad notandos *Simios mitiores*. Theophrastus *Charact. Eth. cap.* 5. πίθηκον θρέψαι καὶ τίτυρον κτήσασθαι, καὶ Σικελικὰς περιστεράς. Vides manifeste poni pro animali, quod opulentiores homines voluptatis causa sibi comparant, atque ideo jungi πιθήκῳ *Simiæ*. Porro & hoc inde factum, ut tribueretur tan-

4 τερετισμάτων, οἷς χαίρουσι Σάτυροι.

ab inconditis & solutis plane canticis,

tanquam proprium nomen *Pastoribus* apud Græcos & Latinos. Hi vero quia plerumque *otiosi* erant, & *fistulis* tempus fallere solebant, ideo Schol. *Theocr.* exponit etiam Τιτύρους per τοὺς ἀργοὺς *otiosos*, & per κάλαμον *fistulam*. Hinc jam μόναυλος ille κάλαμος apud Eustath. dicebatur in Italia Τιτύρινος. Habemus utrumque in *Tityro* apud Virg. *Ecl.* I. primo quidem versu, *otiosum*, at altero, μονάυλῳ *fistula ludentem*, ut pene ad eas significationes allusisse putem:

> *Tityre, tu patulæ RECUBANS sub tegmine fagi*
> *Sylvestrem tenui Musam meditaris AVENA.*

Ex his jam facile intelligitur, quomodo hæc vox ad *Satyros* quoque denotandos fuerit adhibita. Ejus enim rei ratio hæc esse potuit, quod Τίτυρος etiam significavit *Simium*; ad quod genus prima *Satyrorum* origo videtur referenda. Dein, quum Dorienses in Sicilia & Italia multa audirent de Satyris Bacchi, videntur etiam illis tribuisse hoc nomen *Tityrorum*, propter convenientiam partim Nominum, partim morum cum suis illi Pastoribus, quos, per otium ludicris deditos, æque ac *Satyri* fuisse dicuntur, appellabant *Tityros*. Adde quod & Tibicines, qui in pompis simul cum cantu ludicros motus & ridiculos ciebant, Itali appellarint Τιτυριστάς. Appian. *B. Punico p.* 35. de pompa triumphali, Χορὸς κιθαριστῶν τε καὶ Τιτυριστῶν, βαινόντων ἐν τάξει μετ᾽ ᾠδῆς καὶ μετ᾽ ὀρχήσεως. Addit eos vocari *Lydos*, ut adeo videantur hæc orta ex illo more saltandi de quo Livius VII. 2. Conveniebat autem illa Tibicinum saltatio cum Satyricâ Græcis usitata, in primis in Satyrico Dramate, sed & olim in omni Tragico. v. Etym. Magn. v. Τραγῳδία. Quapropter etiam Dionys. Halic. qui omnia Romana ad Græcas origines vult referre, appellat istas saltationes in pompis Circensi, triumphali, funebri, Romæ usitatas, σατυρικὴν παιδίαν καὶ ὄρχησιν, & ipsos ludiones χορὸν σατυριστῶν. Et tamen vel sic non ita confundebantur *Satyri* & *Tityri* etiam in Bacchico comitatu & cultu, ut non aliquando etiam, distinguerentur. Certe ita Strabo *lib.* x. *p.* 468. inter προπόλους Bacchi nominat *Silenos*, *Satyros*, *Bacchas*, *Lænas*, *Thyias*, *Mimallones*, *Naides*, *Nymphas*, & ultimo loco, ut diversos à prioribus, τοὺς Τιτύρους προσαγορευομένους. Similiter *p.* 470. *invenerunt quædam nomina, quibus appellarunt* τοὺς προπόλους, καὶ χορευτὰς, καὶ θεραπευτὰς τῶν ἱερῶν, Καβείρους, καὶ Κορύβαντας, καὶ Πᾶνας, καὶ Σατύρους, καὶ Τιτύρους. Nempe manifestum, accipere eum vocem *Tityrorum*, ut qua significentur etiam πρόσπολοι θεῶν, & speciatim Bacchi; quam significationem quoque Scholiastes Theocriti attulerat, haud dubie inde ortam, quod Pastores erant olim inter Rusticos quasi Deorum προφῆται, quos Hymnis suis celebrabant. PERIZ.

4 Τερετισμάτων] Cælius etiam hoc transfert, & τερετίσματα *cantus lascivos* vertit. GESNER.

Τερετισμάτων] Interpres vertit, *lascivis & procacibus saltationibus*. At certum est, denotari ea voce qualiacunque tandem *Cantica*. Etymol. M. Τερετίζειν format ἀπὸ κρούματός τινος τῶν μουσικῶν, τοῦ λεγομένου Τάρειν. Addit, ἀφ᾽ οὗ τερετίζειν λέγεται τὸ ᾄδειν. Recte exponit *Canere*, sed quam assignat voci originem, haud dubie falsa est. Vix dubito, eam formatam à stridulo cicadarum strepitu, ut multa apud Græcos & Latinos inventa sunt, verba ex sonitu, quem edunt animalcula. Sic τιτίζειν de pullis, de aliis Alia. Suidas certe τερέτισμα deducit ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ τέττιγος, ἢ τῆς χελιδόνος, *à similitudine translata à cicada aut hirundine*. Atque ideo Clemens Alex. *Protrept. init.* de *Cicada* in citharam Eunomi insiliente: ἐτερέτιζεν ὡς ἐπὶ κλάδῳ, *quasi ramo insideret*. Cum his jam convenit quam pulcherrime, quod Suidas Τερετίζομεν exp. τὸ αὐτὸ μέλος ᾄδομεν, *eandem cantilenam canimus*. Verum id conciliare nequeo, quod Τερετίσματα dein exp. ᾠδαὶ ἀπατηλαὶ, ἢ ᾄσματα ἔκλυτα, *cantilenæ fallaces, aut cantica effœminata, dissoluta*. Congruunt Suidæ & Hesychius, qui item exp. ᾠδαὶ ἀπατηλαὶ, τὰ τῆς κιθάρας κρούματα, καὶ τὰ τῶν τεττίγων ᾄσματα: & Etymol. M. Auctor, qui eum plane descripsit. Sed quid *cantui cicadarum* commune cum can-

ροι. 5 Σάτυροι δὲ ἀπὸ τοῦ σεσηρέναι. 6 Σιληνοὶ δὲ ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν· τὸν δὲ σιλλὸν ψόγον λέγουσι μετὰ παιδιᾶς δυσα-

cis, quibus gaudent Satyri. Satyri vero dicti sunt ab oris rictu. Sileni vero à σιλλαίνειν. Σιλλὸν autem dicunt reprehen-

cantilenis fallacibus? Verterim *cantilenæ inconditæ*, *à modulis aberrantes*. Nam ἀπατηλὸς est proprie qui rectam viam non insistit. Vide Eustath. *ad Il.* Z. *pag.* 494. Hesych. Απατηλὸν ψευδές. Απατητικὸν (nam novum hoc est Vocabulum, quod in Edito non fuit animadversum) παραλογιστικόν. Απατητὸν τὸ ἀνωμάλως συγκείμενον. Convenit hoc cum eo, quod sequitur apud Suidam, ᾄσματα ἔκλυτα, h. e. *soluta* scil. metro: & quod Simonides apud Athen. XV. 8. τέττιγας ἀμέτρους dicit, intelligens, ut docuit istic Casaub. *malos poetas aut cantores*. Ita ergo hic accipio τερετίσματα, pro *canticis inconditis & stridulis Satyrorum*. Restitui autem ex Edd. omnibus, οἷς χαιρ. Σάτυροι. Σατ. δὲ &c. Exciderat illud Σάτυροι ex Kuhniana per incuriam haud dubie, Typographo illi nimis quam frequentem. Sed tamen abest etiam à C. Sluisk. Periz.

5 Σάτυροι &c.] Aliena & pene ridicula est hæc Etymologia. Σεσηρέναι significat *labia habere diducta*, ut fit ab hominibus in risu, & à canibus in ira, de quibus proinde sæpius id adhibetur. Si quid analogiæ ad *Satyros* in ea Significatione potest reperiri; at quæ erit in Grammatica Vocis ipsius Formatione ex illo Verbo? Cæterum adeo varia sunt & incerta, quæ de *Satyris* traduntur, ut nihil sit miri, si varia quoque ejus vocabuli à Doctis proferantur etyma. Verisimillimum est, quod tradiderunt Alii ex Veteribus, derivatum à voce σάθη, ut ab ἅλμη ἁλμυρός. Σάθη notat membrum virile. *Satyri* autem dicuntur fuisse maxime libidinosi, quod affirmant non modo, qui hoc nobis reliquerunt etymon, sed & Alii passim. Nihil oportunius est loco Aretæi *de Acutis morbis cap.* 12. οἱ Σάτυροι τοῦ Διονύσου ἱεροὶ ἐν τῇσι γραφῇσι καὶ τοῖσι ἀγάλμασι ὄρθια ἴσχουσι τὰ αἰδοῖα. Eadem de iis tradit Diod. Sic. I. *p. m.* 79. Immo hinc morbus nimiæ in Venerem pruriginis dictus est Σατυρίασις. Quod si vocabulum hoc primitus impositum fuisset qualibuscunque Comitibus Bacchi, crederem ex Chaldaica & Syriaca dialecto formatum à voce סטר *setar*, quod *latus* notat, quasi *latrones*, h. e. perpetui satellites Bacchi.

Sed vix dubito, nomen hoc primitus datum, sylvestribus feris ex Simiorum genere, qui sunt, ut ait Plinius VIII. 54. *hominis figuræ proximi*, *& mira solertia*: immo etiam in Venerem pronissimi, ut non tantum hodiernæ testantur περίοδοι, sed & Pausanias *in Atticis pag.* 21. ac Theocritus *Idyll.* IV. atque ibi Schol. Isthæc autem animalia habita sunt olim pene pro Hominibus, unde à Geographis inter populos Africæ referuntur *Satyri*. Vide Melam. I. 8. & III. 9. & Plin. V. 1. & 8. Fuerunt certe Comitibus Bacchi; ut pingi hi solebant, similia. Docet id Ælianus *Hist. Anim.* XVI. 21. in India tradens esse ζῷα Σατύροις ἐμφερῆ τὰς μορφὰς, *animalia Satyris quod ad formam similia*. Diserte autem *Satyros* inter Animalia, seu inter *Simias* referunt Plin. VIII. 54. *Efferatior Cynocephalis natura*, *sicut mitissima Satyris*. Isidorus *lib.* XII. *cap.* 2. *de Bestiis*: *Satyri sunt facie admodum grata*, *& gesticulatis motibus inquieti*. Quin tale animal, & ea quidem forma, qua pinguntur à Græcis *Satyri*, qui Comites sunt Bacchi, juxta Dyrrachium captum & ad Sullam perductum, & variis linguis interrogatum, sed vocem hircinæ aut equinæ similem edidisse, & pro monstro habitum, refert Plutarchus in *Sulla*. At credula & superstitiosa Antiquitas Rusticorum hominum isthæc animalia habuit pro Semideis vel Diis sylvestribus, eosque diversis in locis diversis insignivit appellationibus, in Arcadia *Panum*, in Thessalia & Thracia *Satyrorum*, in Italia *Faunorum*, qui tamen omnes, quanquam diversi, in unum tandem referebantur censum Semideorum. Ovid. *Metam.* I. 192. inducit Jovem ita loquentem,

Sunt mihi Semidei, *sunt rustica numina Nymphæ*,
Faunique, *Satyrique*, *& monticolæ Sylvani.*

In hunc ordinem Semideorum jam relatos fuisse *Satyros* hos *Agrestes*, ut eos vocat Horatius in *Arte*, antequam in ministerium Bac-

chi

δυσαρέστου. Ἐσθὴς δ' ἦν τοῖς Σιληνοῖς 7 ἀμφίμαλλοι χιτῶνες. Αἰνίττεται δὲ ἡ στολὴ τὴν ἐκ τοῦ Διονύσου φυτείαν, καὶ τὰ τῶν οἰνάδων, καὶ τὰ τῶν κλημάτων δάση.

ΚΕΦ.

hensionem cum ingrato plane lusu. Vestitus vero erat Silenis, tunicæ utrinque villosæ. Designat autem is vestitus Bacchi plantationem, & vinearum palmitumque hirsutam densitatem.

CAP.

chi adsciscerentur cui solæ tunc tribuebantur Nymphæ cum Sileno, erudite docuit Casaub. *de Satyrica Poësi* I. 2. Sed postea visum est hominibus, Sylvestres hos *Satyros*, quod erant protervi, petulantes, inquieti, nullius Dei in familiam rectius adscribi posse, quam Bacchi, cujus comites erant semper Ebrii, ideoque & ridiculi, lascivi, libidinosi. Vide & Diod. Sic. de Osiride Ægyptiorum *lib.* I. *p.* 16. & de Græcorum Dionyso *lib.* III. *p.* 213. Cæterum eo jam facto, plura iis dein Poëtæ attribuerunt, quam Natura tribuerat sylvestribus illis Satyris aut Simiis: plane sicuti Sileno longe quoque plura adscripserunt posteriores, quam fecerant primi. PERIZ.

6 Σιληνοὶ &c.] De *Sileno* jam egimus *supra ad caput* 18. Eum nonnulli confuderunt tandem cum *Satyris*, atque ideo etiam in plurali nobis obtrudunt *Silenos*. Sed perperam, si Historicam ejus spectemus originem, quam istic dedimus erutam. Ei vero congruere quum debeat, magis certe, quam isti confusioni, si quæ est liquida satis Nominis hujus Etymologia, nemo non videt alienam ergo esse, quam ἀπὸ τοῦ σιλλαίνειν derivat Noster, quod ipse ita explicat, ut *Satyris*, qui erant vel fingebantur φιλοκέρτομοι, procaces, & prompti εἰς ψόγον, καὶ παιδιὰν δυσάρεστον, conveniat potius illa significatio, quam *Sileno*, seni, ebrioso quidem & hilari, sed tamen διδασκάλῳ τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, καὶ μεγάλα συμβαλλομένῳ πρὸς ἀρετήν τε καὶ δόξαν τῷ Διονύσῳ, ut ait Diod. Siculus. Verisimilior itaque foret illorum sententia, qui Σειληνὸν, & hunc Senem, & ipsum Bacchum, credunt dictum παρὰ τὸ σείεσθαι ἐν τῷ ληνῷ, à *motu*. quem faciunt calcantes uvam in *alveo*. Vide Suidam. Sed tamen putem Ego, ejusdem esse hanc Vocem originis, cujus est *Silus*, ut *supra* dixi. Id autem non est à σιμὸς, ut vult Vossius in v. *Silanus*, quum *Silus* & *Simus* differant, & hoc notet hominem, qui nares habet plane depressas, at *Silus* eum, qui superiore quidem parte habet depressas, at inferiore repandas & sursum reductas (Vide Festum & *Gloss.* Isidori) quales tribuuntur Sileno. Rectius ergo derivabitur τὸ *Silus* à σείω *moveo*, quia, qui tales habent nares, eas facilius & frequentius movent, maxime in risu. Certe Analogia derivationis est oportunissima. Ut enim à σείω σεῖλος *silus*, sic ab εἴκω εἴκελος: à δίω, δείω, δείδω, δείελος, δειλὸς: à δέω δήω, *invenio*, δῆλος: (V. Etym. M.) ab ἄυω, *sicco*, αὐλὴ: ab ἄω *spiro* vel αὔω *resono* αὐλὸς: à δάω, δαίω *uro* δαλὸς: à βάω, βαίνω, βηλὸς &c. Inde ergo σειλὸς, *silus*, & σειληνὸς, vel quia *silas* habebat nares, vel quia multum se movebat, sive tanquam perpetuus comes Bacchi, sive etiam, si ita vis, ἐν τῷ ληνῷ, Unde certe Bacchus Ληναῖος cognominabatur, ἀπὸ τοῦ πατῆσαι τὰς σαφυλὰς ἐν ληνῷ, ut ait Diod. Siculus. IDEM.

7 Ἀμφίμαλλοι χιτῶνες] Aptæ erant tales tunicæ Seni. Dicebantur autem χορταῖοι, haud dubie, quia, ut ait Noster, significabant τὰ τῶν οἰνάδων δάση, *vinearum densa*, vel *hirsuta*. Hesych. Χορταῖος, δασὺς χιτὼν, οἷος τῶν Σειληνῶν. Χορταιόβαμος ὁ Σειληνός. Disertissime Dion. Halic. VII. *p.* 477. σκευαὶ δὲ αὐτοῖς ἦσαν, τοῖς μὲν εἰς Σειληνοὺς εἰκασθεῖσι μαλλωτοὶ χιτῶνες, οὓς ἔνιοι χορταίους καλοῦσι, καὶ περιβόλαια ἐκ παντὸς ἄνθους· *Ornatus ipsis erat, illis quidem, qui Silenis assimilati fuerant, villosæ tunicæ, quas nonnulli χορταίους vocant, & pallia ex omni flore confecta.* Adde Suidam. PERIZ. & Casaubonum *de Satyrica Poësi lib.* I. *p.* 141.

ΚΕΦ. μα΄.

Πολλαὶ τοῦ Διονύσου μετωνυμίαι.

Ὅτι [1] τὸ πολυκαρπεῖν οἱ ἀρχαῖοι ὠνόμαζον φλύειν· ὅθεν τὸν Διόνυσον [2] Φλεῶνα ἐκάλουν, καὶ [3] Προτρύγην,

CAP. XLI.

Multa Bacchi cognomina.

Veteres abundare fructibus nominarunt φλύειν: unde Bacchum Phleonem appellarunt, & Protrygam, &

1 Τὸ πολυκαρπεῖν οἱ Ἀρχ. ὠν. φλύειν] Sic & MSti. Sed tamen crediderim pene cum Ampl. Cupero *Observ.* III. 12. & Henr. Stephano in *Thesauro L. G.* legendum hic φλέειν: tum propter analogiam derivati hinc cognominis φλεὼν, tum propterea, quod φλέειν potissimum, non φλύειν, exponitur ab Hesychio γέμειν, εὐκαρπεῖν, πολυκαρπεῖν. Neque aliter Etymol. M. cujus Auctor etiam huic verbo subdit φλεὺς, inusitatum reliquis Græcis (Vide in *v.* Βασιλεὺς) cognomen *Bacchi apud Chios*, παρὰ τὸ εὐκαρπεῖν, quasi ergo contractum id esset ex φλεοῦς. Videntur tamen dixisse etiam φλείω (Suidas in φλοίσβου), & φλίω, (unde φλιοῦς apud Hesych. ἡ τῶν καρπῶν ἔκφυσις, & φλίος vel φλεῖος, quæ etiam notant Bacchum: vide Etymol. in *v.* κελὸς, sed & φλύω, quod Suidæ est ἀναζέω, ἤγουν βράζω, *ebullio, exæstuando ejicio.* Hesych. φλύσει exp. ἀποβαλεῖ, ἐμέσει, ζέσει, h. e. *ejiciet, evomet, effervescet.* Fiunt hæc à plenis & abundantibus, sicuti & ab hominibus multi sermonis effunduntur sæpe inania, & nugatoria, quod item est φλύειν. Sed & hinc de Baccho φλυοῦς apud Schol. Apoll. à Kuhnio citatum. Solent vero à librariis hæc sæpe confundi. Suidas in φλεδονεία. Τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ φλύω, ὃ καὶ φλέω λέγεται. Lege, φλέω, ὃ καὶ φλύω. Nam quum utrumque sit idem, à φλέω potius venit φλεδονεία, quam à φλύω. Sed & ita diserte habet Etymol. M. in *v.* φλεδών. PERIZ.

2 Φλεῶνα ἐκάλουν] Etymologicum Magnum aliter scribit hoc Bacchi cognomen in *voce* κελός, τὸ δὲ Φλῖος, inquit, (σημαίνει δὲ τὸν Διόνυσον) διφορεῖται· τινὲς μὲν γὰρ διὰ τοῦ ι γράφουσιν αὐτό· τινὲς δὲ διὰ τῆς ει διφθόγγου. Φλῖος *dupliciter effertur. vel enim simplici jota, vel diphthongo* ει *scribitur.* in *voce* φλῶ autem ita habet: Φλεὺς ὁ Διόνυσος ἐν Χίῳ παρὰ τὸ εὐκαρπεῖν, *Bacchus dicitur in Chio* Φλεοῦς *ab ubertate fructus.* Scholiast. *Apollon. in Argon.* non φλεὺς, sed, quod malim, φλυοῦς legit, vel φλυοῦς ἀπὸ τοῦ φλύειν τὸν οἶνον, ὅ ἐστιν εὐθηνεῖν. Cæterum Cuperus *lib.* III. *Obs. cap.* 12. censet legendum pro φλύειν φλέειν, propter analogiam cum voce Φλεῶνα. sed φλέειν, φλείειν, φλίειν & φλύειν unum idemque verbum est, unde Bacchus Φλειοῦς & Φλιοῦς, Φλέως &c. promiscue dicitur. Sic Φειὰ urbs Eleatica Homero Φειὰ dicitur. Gentile autem est Φιοῦς. KUHN.

3 Προτρύγην] De hac scriptione dubito, putoque legendum προτρυγητὴν, aut προτρύγαιον. Pollux *lib.* I. *cap.* I. 23. inter cognomenta Deorum προτρύγαιοι. SCHEFF. Uti Vir Doctus *cap.* 29. *hujus libri* de lectione vocis πλάνης pro πλανήτης dubitavit; ita sibi hoc quoque loco scrupulum putat injectum à προτρύγης pro προτρυγητής. Mihi utraque vox non displicet, adeoque προτρύγης Auctori servetur intactus: eadem forma in Orphicis Sol Φάνης dicitur, apud Macrob. *Saturnal.* I. *cap.* 20. vel ut alii numerant. 28 qui aliis Φανητής. KUHN.

Προτρύγην] Schefferus malit προτρυγητὴν aut προτρύγαιον, sed obnitente Kuhnio. Si quid hic vitii, crediderim id hærere in Accentu, legendumque προτρυγὴν, ut jam suspicatus est Cuperus *d. l.* quia ad eundem modum dicitur ἀτρυγής. Adde apud Hesych. προτρυγέα, sed pro quo προτρύγεια legit Meursius, h. e. ἑορτὴ Διονύσου καὶ Ποσειδῶνος, videri formatum à προτρυγής. Sic autem dicebatur Bacchus, ut & προτρύγαιος apud Achillem Tat. *lib.* II. ἦν γὰρ ἑορτὴ προτρυγαίου Διονύσου τότε, haud dubie, quia ille percipiebat primitias vindemiarum. Sic Nepotes illius Rustici, quem Saturnus

γην, καὶ Σταφυλίτην, καὶ Ὀμφακίτην, καὶ ἑτέρως πως διαφόρως.

& Staphylitam, & Omphacitam, & aliis quibusdam diversis vocabulis.

dicitur docuisse vini conficiendi & vitium curandarum rationem, quum Avo à Vicinis occiso, sibi necem conscivissent, in Astra dein relati, vocati sunt προτρυγητῆρες, teste Plutarcho in *Parall. rerum Græcar. & Rom.* §. 9. PERIZ.

ΚΕΦ. μβ'.

Περὶ τινων μαινομένων γυναικῶν.

¹ Ἐλέγη καὶ Κελαινὴ Προίτου θυγατέρες· ² μάχλους δὲ αὐτὰς ἡ τῆς

CAP. XLII.

De quibusdam amentibus feminis.

Elega & Celæna filiæ erant Prœti: eas Regina Cypri reddidit plane

1 Ἐλέγη καὶ Κελαινὴ] Longe aliter hæc narrat Apollodorus *lib.* II. *Bibl.* filiasque Prœti, Lysippen, Iphinoen & Iphianassam nominat. SCHEFF.

Ἐλέγη καὶ Κελαινὴ &c.] Aliter eas appellat non Apollodorus modo, sed & Servius *ad Virgil. Ecl.* VI. Nempe *Lysippen*, *Iphionen*, *Iphianassam*, vel, ut Servius duas posteriores, *Ipponoen*, *Cyrianassam*. Neque id mirum, in hisce nominibus quandam reperiri discrepantiam, quum & in mulieribus sit, ac tempore, quo res gesta. Alii enim dicunt, ipsas Prœti filias tempore Prœti in furorem effusas, & sanatas à Melampode: alii Argivas mulieres generatim eo furore percitas tempore Anaxagoræ, qui Prœti fuit nepos vel pronepos, & ab illo Melampode eadem ratione, quam & priores referunt, curatas tradunt. Posterior hæc sententia videtur probabilior & propter ætatem Melampodis & propter auctoritatem Scriptorum, qui alteris diligentiores & fide digniores. Sunt illi, Diod. Sic. IV. *pag.* 271. Pausanias *Corinth. p.* 60. & Eustath. *in Hom. Il. β. p. m.* 218. Ut adeo pene putem, prioris sententiæ errorem ex eo natum, quod istæ mulieres Argivæ sub imperio Prœti ejusque posterorum dictæ fuerint *Prœtides*, haud dubie quia insuper inter eas credibile est exstitisse non tantum, sed & præcipuas fuisse ac duces istius furoris illas, quæ erant ex ipso Præto ortæ. Certe quam Apollodorus dicit *Prœti filiam*, *Iphianassam* Melampodi nuptam, eam Diodorus ait *filiam Megapenthis*, atque ita neptem Prœti. Confer, quæ mox de Minyadibus dicemus. Cæterum non tradiderunt Veteres, eas vel totas, vel ex parte, versas in vaccam, sed tantum insanivisse, Veneris, ut Noster ait, vel Dionysi, aut Junonis, ut Apollodorus & Servius, œstro percitas. Sic Herodotus IX. 33. Diod. Siculus, Pausanias, Ælianus Noster, tum Callimachus, Stephanus Byz. Apollodorus, Eustathius, Plinius, Vitruvius, & quem ille citat VIII. 3. Epigrammatis Auctorem. Quin neque talis Prœtidum μεταμόρφωσις in Antonino Lib. aut Ovidio reperitur, licet hic quidem Prœtidum furore liberatarum à Melampode meminerit *Metam.* XV. 326. & ab earum purgamine fontem Clitorium accepisse vim abstemiam tradat. Neque vero Virgilius *Ecl.* VI. aliud quid dixit hoc carmine

Prœtides implerunt falsis mugitibus agros.

quam, ut exponit Servius, quod illæ in furorem datæ *Putarint se vaccas*, atque ideo *in saltus abierint*, *timuerint aratra*, & sic *falsos ediderint mugitus*; neutiquam vero id voluit, accepisse eas vaccæ formam. Ut adeo non videam causæ satis, quare Nummum Peparethiorum, qui feminam exhibet posteriori parte vaccam, Prœtidum uni adscribam. PERIZ. De Peparethiorum nummo egit Parens meus

τῆς Κύπρου βασιλὶς εἰργάσατο. Ἐπὶ μέρους δὲ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἔδραμόν φασι [3] γυμναὶ μαινόμεναι· ἐξεφοίτησαν δὲ καὶ εἰς ἄλλας χώρας τῆς Ἑλλάδος, παράφοροι οὖσαι ὑπὸ τῆς νόσου. Ἀκούω δὲ ὅτι καὶ ταῖς [4] Λακεδαιμονίων γυναιξὶν [5] ἔπεσέ τις οἶστρος βακχικὸς, καὶ ταῖς τῶν Χίων. Καὶ αἱ τῶν Βοιωτῶν δὲ ὡς ἐνθεώτατοι ἐμάνησαν, καὶ [6] ἡ τραγῳδία βοᾷ. Μόνας δὲ ἀφηνιάσαι τῆς χορείας ταύτης λέγουσι τοῦ Διονύσου [7] τὰς Μινυῶν θυγατέρας, Λευκίππην, καὶ Ἀρ-

plane lascivas. In quibusdam ergo, ut fertur, Peloponnesi locis cucurrerunt nudæ furentesque: eruperunt vero etiam in alias regiones Græciæ, percitæ isto morbo. Audio etiam Lacedæmoniorum feminis œstrum obvenisse Bacchicum, & Chiorum. Sed & Bœotorum mulieres ut Deo hoc maxime plenæ insanierint, etiam tragœdia clamat. Solas vero Minyadas, Leucippen, & Aristippen & Alcithoën, ajunt, hanc Bacchi choream de-

meus in *Notit. Diss. de Morte Judæ pag.* 17.

2 Μάχλους] *Lascivas, libidine incensas.* Sic Hesiod. ἔργ. 584. Μαχλόταται δὲ γυναῖκες scil. sunt in media æstate. Quin immo ipsum hoc vocabulum Μαχλοσύνη de his Prœti filiabus eum adhibuisse docet nos Suidas. Ex quo colligimus, eum ergo sensisse, æque ac Nostrum, à Venere hunc furorem his feminis immissum, quum Alii, qui fontem Clitorium, in quem earum purgamina à Melampode dicuntur abjecta, accepisse vim vino contrariam tradiderunt, ita, ut qui ex eo biberent, fierent abstemii, Baccho eum furorem acceptum ferre videantur. PERIZ.

3 Γυμναὶ μαινόμεναι] Quas postea Melampus pastor sanavit helleboro. Vide, quæ ex Plinio, Dioscoride, ac Sexto Philosopho notat Politianus *lib.* I. *Misc. cap.* 50. SCHEFF.

4 Λακεδαιμονίων] Idem Theophrastus apud Suidam *v.* Βάκις. IDEM.

5 Ἐπεσέ τις οἶστρος] Minime prætermittendum videtur, quod Lugd. habet ἐπέπεσε. Sic pene VI. 7. σεισμὸς ἐπιπεσὼν τῇ Σπάρτῃ. Jensius non male conjecerat ἐνέπεσε, quia sic Noster I. 24. φιλονεικία ἐμπίπτει αὐτοῖς: & Lucian. in *Contempl.* ἐμπ. φόβος: & *de Conscrib. Hist.* Νόσημα. Sanavit autem Lacænas Bacis Arcadicus ex oraculo Apollinis. Vide Me *infra ad* XII. 50. PERIZ.

6 Ἡ τραγῳδία βοᾷ] Tragœdiæ enim complures compositæ sunt de facinore Baccharum Bœotiarum, seu Thebanarum, quarum præcipua, Agave, adjuta à reliquis filium Penthea discerpsit. Vide Euripidis *Tragœdiam*, quæ appellatur Βάκχαι. Ejusdem argumenti aliam, *Pentheus* dictam, fecit Æschylus, sed quæ periit. IDEM.

7 Τὰς Μινυῶν θυγατέρας] Paulo aliter hæc memorat Plutarchus in *Quæst. Græcis*, hæcque Μινυάδων nomina fuisse scribit: Λευκίππη, Ἀρσινόη, καὶ Ἀλκαθόη. Leucippes vero filium Ἵππασον vocatum esse. Antoninum vide in *Metam.* qui mediam Ἀρσίππην vocat. Porro hic Μινύου pro Μινυῶν legendum rectè monuit Cuperus *lib.* III. *Obs. c.* 12. SCHEFF. Fateor equidem ita loqui etiam, Anton. *Metamorph.* X. Μινύου, inquit, τοῦ Ὀρχομενοῦ ἐγένοντο θυγατέρες Λευκίππη, Ἀρσίππη καὶ Ἀλκαθόη, *Orchomeni filio Minyæ filiæ fuerunt Leucippe, Arsippe & Alcathoe.* Sed hoc nihil impedit, quo minus Noster scripserit Μινυῶν, ob eam, *quæ maximè in orando valet, numerorum libertatem. Nam & Livius sæpè sic dicit, Romanus prælio victor, cum Romanos vicisse significat, & contra Cicero ad Brutum, populo, inquit imposuimus & oratores visi sumus, cum de se tantum loqueretur, quod genus non orationes modo ornat, sed etiam quotidianus sermonis usus recipit*, Quintil. *lib.* VIII. *Instit. cap.* 6. Eadem Enallage Græci Μινυῶν dicunt sæpius pro Μινύου. ita Strabo *lib.* IX. καλεῖ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ ἔθνους τῶν Μινυῶν. ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι τινὰς τῶν Μινυῶν εἰς Ἰωλκὸν φασιν, ὅθεν τοὺς Ἀργοναύτας Μινύας λεχθῆναι, *vocat autem* (Homerus) *Orchomenum Minyeium à gente*

Ἀριστίππην, καὶ Ἀλκιθόην· αἴτιον δὲ, ὅτι [8] ἐπόθουν τοὺς γαμέτας, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐγένοντο τῷ Θεῷ μαινάδες. Ὁ δὲ ὀργίζεται, καὶ αἱ μὲν περὶ τοὺς ἱστοὺς εἶχον, καὶ ἐπονοῦντο περὶ τὴν Ἐργάνην εὖ μάλα φιλοτίμως· ἄφνω δὲ κιττοί τε καὶ ἄμπελοι τοὺς ἱστοὺς περιείρπον, καὶ τοῖς ταλάροις ἐνεφώλευον δράκοντες. [9] Ἐκ δὲ τῶν ὀρόφων ἔσταζον οἴνου καὶ γάλακτος σταγόνες. Τὰς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἀνέπειθεν ἐλθεῖν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ δαίμονος. Ἐνταῦθά τοι [10] καὶ

detrectasse: causa erat, quod maritos amarent, & idcirco bacchari in honorem Dei noluerunt. Ille vero excanduit, at hæ quidem telis inhærebant, atque operam Minervæ summo studio dabant: subito vero hederæ vitesque circum telas serpebant, & in calathis dracones nidulabantur, & de laquearibus vini lactisque stillæ decidebant. Illas vero ne hæc quidem, ut accederent ad cultum dei, adducere poterant. Tunc ergo pa-

gente Minyarum, atque inde quosdam ex Minyis coloniam in Iolcum deduxisse ajunt, unde Argonautæ dicti Minyæ. vid. Appollon. *Argonaut. lib.* I. & ibi docta *Scholia*. Pausan. in *Bœotic. p.* 310. Fuit Minyas ille Orchomeni vel potius Neptuni & Hermippæ filius, qui Orchomeniis à se dedit *Minyarum* nomen, genuitque iterum Orchomenum juniorem, qui sine filio decessit. KUHN.

Τὰς Μινυῶν θυγατέρας] Nic. Heinsius *ad Ovid. Metam.* IV. I. probante Cupero & Scheffero, legit Μινύου. Si tamen genuina est vulgata lectio, ut certe vult Kuhnius, & volunt MSti, tum vero per nullam ea interpretanda est Enallagen Numeri, quasi diceretur Μινυῶν pro Μινύου, quod Idem vult; nec enim in Genealogicis hæc Enallage reperitur usitata, ut ex gr. Mater Anci Marcii dicatur fuisse *filia Numarum*, aut Agave mater Penthei, *filia Cadmorum:* sed explicanda esset omnino, vel de tota Civitate Orchomenia, cujus Populus dicebatur Μινύαι, à *Minya Chrysis* (Anton. Liber. & Schol. Apoll. etiam hunc dicit *Orchomenon*) Filio, *Orchomeni* Patre: vide Pausan. *Bœot. pag.* 311. vel de illustri familia *Minyarum* in Urbe Orchomeno. Eustath. *ad Hom. Il.* B. *pag.* 206. Orchomenon in Bœotia dicit cognominari Μινύειον, vel propter fluvium *Minyan*, vel ὅτι γένος λαμπρὸν, οἱ Μινύαι, ἀπό τινος Μινύου βασιλέως κληθὲν, ἐν αὐτῷ ποτε ἤνθησεν, *quod splendidum genus, Minyæ, a quodam Minya Rege ita vocatum, in ea Urbe olim floruerit.* Atque ita, quando jam dicitur θυγατέρες Μινυῶν, phrasis foret pene eadem, quæ παῖδες Κώων &c. At quando θυγατέρες Μινύου, ut de hisce ait Plut. *Quæst. Gr.* 38. & Anton. Lib. *fab.* 10. accipiendum id foret eodem modo, quo paulo ante exposuimus *Prœtidas* seu *Prœtifilias* non tam de veris Prœti filiabus, quam de ejus posteris, seu neptibus aut proneptibus. Sic ergo & hæ Minyades, licet dicantur à quibusdam Μινύου θυγατέρες, tamen non videntur ipsius *Minyæ* fuisse *Filiæ*, sed ex eo progenitæ. Certe enim neque Pausanias, neque Schol. Apollonii *Argon.* I. 239. hasce memorant inter *Filias Minyæ*. Sed & ne dubites de hac locutione, tali sensu, ipse Apollon. *d. l.* Argonautas ait appellatos *Minyas*, quia eorum præstantissimi & plurimi (οἱ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι) gloriabantur se esse ἀφ' αἵματος non Minyæ, sed *Filiarum Minyæ*, quum tamen ipse Jason, Dux eorum, non Filiam, sed *Neptem Minyæ* habuerit Matrem. Verum in Genealogiis sæpe usu venire, ut illa promiscue ponantur, res est notissima. Primam harum Minyadum Ovidius dicit Metam. IV. 168. *Leuconoen:* at Secundam Ant. Lib. *Arsippen*, Plutarch. *Arsinoen:* Tertiam Idem *Alcathoen*, Ovidius *Alcithoen*. Nolim alterum ex altero mutari, ut volebat Heinsius. Sæpe enim per ipsos Veteres A transit in I. Sic *Mithradates Mithridates*, *Massanissa Masinissa*, *Massalia Massilia*. PERIZ.

8 Ἐπόθουν τοὺς γαμέτας] Interpres. quod *maritos ambirent.* melius, quod *maritos* (absentes scili-

[10] καὶ πάθος εἰργάσαντο [11] ἔξω Κιθαιρῶνος, οὐ μεῖον τοῦ ἐν Κιθαιρῶνι. Τὸν γὰρ τῆς [12] Λευκίππης παῖδα ἔτι ἁπαλὸν ὄντα, καὶ νεαρὸν, διεσπάσαντο, [13] οἷα νεβρὸν, τῆς μανίας ἀρξάμεναι αἱ Μινυάδες, εἶτα ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς ἐξ ἀγ-

patraverunt facinus extra Cithæronem, non levius eo; quod in Cithærone *perpetratum est*. Nam Leucippæ filium tenerum adhuc, & juvenculum, quasi hinnulum, discerpserunt Minyades, incipientes jam furore

licet vel mortuos) *desiderarent*. & paulo post meminit textus filioli, quem Leucippe jam ex marito susceperat. Ergo *ambire* hic non potest quadrate. KUHN.

Ἐπόθουν τοὺς γαμέτας] Neque *ambirent* verterim, ut Interpres, neque *desiderarent*, *absentes scil. vel mortuos*, ut Kuhnius. Habuerunt enim maritos, eosque vivos & præsentes; Vide Plutarch. *d. l.* Sensus ergo est, *quod amarent maritos*, atque ideo non paterentur per hæc sacra se ab illis avelli, ut faciebant reliquæ mulieres, quæ Bacchantes à Viris suis aufugiebant in montes & saltus: unde per artes, veluti per citharam Orphei, à Viris subornati, reductas aliquando legimus. Vide Palæph. Sic *infra* IX. 38. de Alexandro M. ἐπόθει κτῆμα ἀγαθοῦ στρατιώτου, h. e. *amabat*, *magni faciebat*, ita ut, si existeret, videre mallet præ lyra, Paridis. Et XIII. I. de Atalanta, καὶ ἐρημίαν ἐπόθει, & *solitudinem amabat*, in ea potius vitam agebat, quam in cœtu virorum. PERIZ.

9 Ἐκ τῶν ὀρόφων] è laquearibus. Anton. *Metam.* X. ἐκ τῶν κελεόντων ἐῤῥύη, *è pedibus textorii mali fluxit ei nectar & lac.* quod magis videtur convenire cum mulierum ἱστουργίᾳ. KUHN.

10 Καὶ πάθος] Lege καὶ ἄγος. Certa est emendatio. FABER. Sed sic scribendum foret ἅγος, aspero spiritu. Sic enim *piaculum* significat. Sane infra quoque habetur διὰ τὸ ἄγος. Unde Faber emendationem suam haurit. Verum & eo loco ἅγος scribendum. SCHEFF. Cur rejicienda sit vox πάθος, caussam non dixit Faber. ideoque vulgata sine ulla ratione ejicienda non est lectio. πάθος Græcis notat etiam *indignum quodvis & horrendum facinus*, *calamitatemque* gravissimam, *morbos*, puta *mortem*, *cædem* &c. Arrianus *lib.* I. *de Alex.* ἀναβ. πάθος Ἑλληνικὸν vocat *Thebarum eversionem*. τὸ πάθος Ὀσίριδος, quid sit, notum satis. ita hoc loco πάθος, filioli inter Baccharum manus discerpti miseram notat mortem. Cæterum nec τὸ ἄγος aspirandum videtur, si Thucydidi credimus, qui Κυλώνειον ἄγος habet *l.* I. *p.* 82. Cyrillus *de different. Vocum* ab Erasm. Schmidio editus. ὁ ἀγὸς *dux*, τὸ ἄγος *scelus*, *placulum*, τὸ ἄγος *veneratio*, res venerationem habens. ἅγιος *sanctus*, ἄγιος, μιαρὸς, *impurus* est Etymol Magno in ἄγιος. IDEM.

Καὶ πάθος εἰργάσαντο] Res enimvero mira, Tan. Fabrum pro πάθος legi velle ἄγος, idque *certam* pronunciare *emendationem*. Atqui eodem prorsus modo, in simili plane negotio, de cæde filii dixit Noster XII. 20. καταπολμᾶν πάθος, Verba sunt, ἀηδόνα δὲ ἀρχὴν ταύτην ἐκπνοῦσι διὰ τὸ πάθος τὸ ἐν Θρᾴκῃ καταπολμηθὲν, scil. à Progne & Philomela. Si quid hic liceat tentare, mallem in superioribus addere ὡς. Nempe, τὰς δὲ ὡς οὐδὲ ταῦτα &c. Sic enim concinnior erit nexus, quum in Vulgato per ordinem narrationis Historicæ prioribus hocce prorsus nec opinum & inexspectatum adhuc ita continuo jungatur. Ἔξω Κιθαιρῶνος, plane ἐμφατικῶς dicitur hoc sensu, licet non essent in Cithærone, celebri illa Mænadum sede, illo facinorum Bacchicorum teste. Facinus autem præcipuum in Cithærone perpetratum, quod Auctor designat, est cædes Penthei istic facta a Matre Agave & materteris. Vide Pausan. in *Corinth. pag.* 46. Ovid. *Metam.* III. *ext.* Euripid. *Bacchis*, &c. PERIZ.

11 Ἔξω Κιθαιρῶνος] *Cithæron* mons Bœotiæ, Dionysio sacer, ubi Orgia celebrari mos fuit. Vide Ovid. & Strabonem. Itaque mallem illud ἔξω Κιθαιρῶνος reddere; *procul à Cithærone*. Nam *extra montem* hoc quidem sensu Latine dici non existimo. SCHEFF. Sensus Auctoris esset. *Tum vero designarunt facinus extra Cithæronem* (domi scilicet)

non

ἀρχῆς [14] ἧξαν [15] Μαινάδας. Αἱ δὲ ἐδίωκον αὐτὰς διὰ τὸ ἄγος. Ἐκ δὴ τούτων ἐγένοντο ὄρνιθες, καὶ ἡ μὲν ἤμειψε τὸ εἶδος εἰς κορώνην, ἡ δὲ εἰς νυκτερίδα, ἡ δὲ εἰς γλαῦκα.

ΚΕΦ.

rore illo jactari, atque inde ad eas, quæ jam ab initio fuerunt, Mænadas ſe proripuerunt. Hæ vero illas ob admiſſum ſcelus perſequebantur. Propterea factæ ſunt aves: & una mutavit formam in cornicem, altera in veſpertilionem, tertia in noctuam.

CAP.

non inferius eo, quod in Cythærone peractum. per πάθος τὸ ἐν Κιθαιρῶνι intelligitur Penthei cædes, quem mater Agave in Cithærone membratim diſcerpſit, cum eo veniſſet Baccharum exploraturus orgia. *Apollod. l.* III. KUHN.

12 Λευκίππης παῖδα] *Hippaſum* nomen. Plutarchus *Græc. Quæſtion.* 37. GESNER.

13 Οἷα νεβρὸν] Solebant nempe Orgia Bacchi tali ritu celebrari. SCHEFF.

14 Ἧξαν] Lege ἦξαν ab ἄτω id eſt ἀΐσσω. FABER. Benè. vide Noſtrum II. 44. SCHEFF. Lectio vulgata nata eſt ex incuria typographorum. Nam Romana Editio dudum legit ἦξαν, quod poſtliminio in ſuum locum reſtituendum duxi. eſt enim integre ἤϊξαν. vid. Plut. π. π. α. KUHN.

Ἧξαν Μινυάδας] ᾖξαν habet Romana & Baſil. Ed. at Geſnerus & reliqui deinceps ἧξαν. MSti ἦξαν. Prius illud magis congruit cum impetu proripientium ſe Baccharum, atque idcirco ſecutus Fabrum & Kuhnium illud retinui. Sic apud Maximum Tyr. *Diſſert.* x. οἰστρούμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ πάθους πρὸς τὴν ὕβριν, τὸν μὲν Ἔφηβον οὐκ ἔπεισαν, ᾖξαν δὲ οἱ δυστυχεῖς ἐπὶ βρόχον, *incitati ab affectu in libidinem, Ephebo non perſuaſerunt, infelices vero venerunt ad laqueum.* Sed longe erit vehementius & aptius, ſi etiam iſtic legamus ᾖξαν, h. e. *ruerunt* cum impetu quodam animi. At præter Ejus & Codicum MS. (fatebor enim) auctoritatem repoſui Μαινάδας pro Μινυάδας, ſicuti conjecerat Cuperus. Res certiſſima eſt. Nam etſi vel maxime *omnes Orchomeniorum mulieres* etiam Μινυάδες dicerentur, æque ac mariti earum Μινύαι, non tamen id locum hic haberet, ubi Auctor manifeſtam utique & clariſſimam facit oppoſitionem inter illas tres Minyadas, ἀρξαμένας τῆς μανίας, *incipientes* tunc demum *illum Furorem*, & reliquas mulieres, τὰς ἐξ ἀρχῆς Μαινάδας, *quæ jam ab initio* iſtius feſti *fuerant Mænades*, ſeu *Furentes Bacchæ.* Kuhnius in *Indice v.* ἥκω, quum recte rejeciſſet prius alieniſſimam Schefferi interpretationem, exponit poſteriora hæc, *ad alias ſui generis nominiſque Minyadas, quibuſcum primum fuerant verſatæ.* At vero ita abſolute poſitum, οἱ ἐξ ἀρχῆς, non ſignificat Homines, quibuſcum aliquando verſati ſumus. Sed αἱ ἐξ ἀρχῆς Μινυάδες forent, *quæ jam ab initio fuerunt Minyades*, quod certe de reliquis mulieribus nihilo magis dici poteſt, quam de his Tribus, quibus per iſtam locutionem illæ opponuntur. Αἱ ἐξ ἀρχῆς Μαινάδες ſunt, quæ, ſimul ac *feſtum celebrare ſacerdos Juſſerat*, ut loquitur Ovid. *Metam.* IV. *init.* paruerant, καὶ ἐγένοντο μαινάδες τοῦ θεοῦ, ut modo dixit Noſter, quod illæ Tres tunc necdum voluerant facere, atque ideo non erant ἐξ ἀρχῆς Μαινάδες. Sic *ſupra cap.* 4. ὅπερ οὖν ἐξ ἀρχῆς ἔπραττε h. e. ex eo tempore, quo conſederat ad agendum de republica, ante iſtum Filii caſum. Et alibi ſæpiſſime. Vide & *infra ad* IV. 5. PERIZ.

15 Μινυάδας] Cuperus, probante Gronovio, legit Μαινάδας, & certe illas ipſas, intelligit, quas ſupra dixit μαινομένας SCHEFF. Res eodem recidit, quocunque legas modo. Μινυάδας enim hoc loco erant μαινάδες & vice verſa. Vulgatam tamen præfero. Nam non tantum Minyæ filiæ dicuntur Μινυάδες, verum etiam omnes Orchomeniorum mulieres, quorum mariti dicti ſunt Μινύαι. vide Schol. *in Apollon. lib.* I. *Argonaut.* KUHN.

ΚΕΦ. μγ'.

Περὶ κιθαρῳδοῦ ὑπὸ τῶν Συβαριτῶν φονευθέντος.

Ἐν Συβάρει κιθαρῳδοῦ ᾄδοντος ἐν τῇ ἀγωνίᾳ, ἣν ἐπετέλουν τῇ Ἥρᾳ, [1] στασιασάντων ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν Συβαριτῶν, καὶ τὰ ὅπλα λαβόντων ἐπ' ἀλλήλους, φοβηθεὶς ὁ κιθαρῳδὸς σὺν αὐτῇ στολῇ κατέφυγεν εἰς τὸν τῆς Ἥρας βωμόν. Οἱ δὲ οὐδὲ ἐνταῦθα ἐφείσαντο τοῦ κιθαρῳδοῦ. Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ἐδόκει [2] αἷμα ἐν τῷ τῆς Ἥρας ναῷ ἀναβρύειν, οὐδὲν ἔλαττον πηγῆς ἀενάου. Συβαρῖται δὲ ἔπεμψαν εἰς Δελφούς. Ἡ δὲ Πυθία ἀπεκρίνατο.

Βαῖν' ἀπ' ἐμῶν τριπόδων, ἔτι τοι φόνος ἀμφὶ χέρεσσι

Πουλὺς ἀποστάζων ἀπὸ λαΐνου οὐδοῦ ἐρύκει.

Ου

CAP. XLIII.

De citharœdo à Sybaritis occiso.

Quum Sybare citharœdus caneret in certamine, quod in honorem Junonis celebrabant, & Sybaritæ propter eum in seditionem secederent, atque adversus se invicem arma caperent, citharœdus ille cum ipso ornatu confugit in aram Junonis. At illi ne in isto quidem loco manus à citharœdo abstinuerunt. Paulo vero post sanguis videbatur in Junonis templo scaturire, non secus quam perennis solet fons. Sybaritæ vero Delphos consultum miserunt: Pythia autem respondit:

Cede meis adytis, manibus namque undique multus

Destillans sanguis saxo te liminis arcet:

Non

1 Στασιασάντων ὑπὲρ αὐτοῦ τῶν Συβαριτῶν] Haud dubie ergo & hic Citharœdus fuit in partibus, seu inter sodales, vel adjutores Telyos, qui sublata ejus tyrannide occisi sunt omnes, etiam ipsis in aris, ad quas confugerant: unde simul & statua Junonis se avertisse, & ex Templi solo emersisse fons, & ipsi Sybaritæ mox bello à Crotoniatis victi periisse, traduntur. Vide Athen. XII. *cap.* 4. ex Heraclide Pontico: quem locum jam attulit Schefferus. Sed alii Telyn hunc, quem Συβαριτῶν δημαγωγὸν Diod. Sic. βασιλῆα modo, modo τύραννον, Herodotus vocat, omnia istic potuisse ajunt, quingentos civium primores in exilium expulisse, eos, quum confugissent Crotonem, sibi dedi, missis legatis, postulasse, & quum non dederentur, bellum Crotoniatis fecisse, quo bello Sybaris deleta sit. Vide Herodot. v. 44. Diod. Sic. XII. *p.* 77. Oportet ergo, acciderit intestinus ille Sybaritarum tumultus post cœptum jam bellum, & acceptam cladem, qua efferati illi in auctorem belli, Telyn, & ejus satellites, impetum fecerint. Dicuntur autem Sybaritæ opes suas amisisse ἐν ἡμέραις ἑβδομήκοντα, *intra*

dies

[3] Οὔ σε θεμιστεύσω, Μουσῶν θεράποντα κατέκτας
Ἥρης πρὸς βωμοῖσι, [4] θεῶν τίσιν οὐκ ἀλεείνας.
Τοῖς δὲ κακῶς ῥέξασι [5] δίκης τέλος οὐχὶ χρονιστὸν,
[6] Οὐδ' ἀπαραίτητον, οὐδ' εἰ Διὸς ἔγγονοι εἶεν.

7 Ἀλλ'

Non tibi fata canam: ſtraviſti quippe *miniſtrum*
Muſarum, ipſius cæſum *Junonis ad aras*,
Vindictam minime veritus vitanſve Deorum.
At meritis male non longa eſt dilatio pœnæ,
Nec veniæ ſpes eſt, non, ſi ipſo ſint Jove nati.

Sed

dies LXX. ut ait Strabo *lib.* VI. *p.* 263. quos numerare oportet non ab initio belli, ſed ab accepta clade, poſt quam intra tot dies iſtæc rerum mutatio facile accidere potuit PERIZ.

2 Αἷμα ἐν τῷ τῆς Ἥρας ναῷ] Meminit hujus prodigii Athenæus *lib.* XII. *cap.* 4. ubi de reliquo Sybaritarum excidio. SCHEFF.

3 Οὔ σε θεμιστεύσω] τὸ θεμιστεύω ſolenne fuit interrogantibus verbum. Ita enim interrogationem incepiſſe ferunt, qui oraculum conſulebant: ὦ τύχη καὶ Λοξία τῷ δέ τινι θεμιστεύεις; *ô fortuna & Loxia quid vel quomodo alicui reſpondis?* Simplic. *in* II. *Phyſ. Ariſtot. fol.* 75. KUHN.

4 Θεῶν τίσιν οὐκ ἀλεείνας] Non amo verſiones, quæ fiunt metro, quoniam, ut plurimum, non ſatis exprimunt ſenſum Auctoris, quod tamen præcipuum & pene unicum eſt Verſionis Officium. Quia vero in omnibus hujus Auctoris edd. carmina carminibus ſunt reddita, nolui ab hac conſuetudine, & quaſi lege mihi lata, abire in alia, ſed quia ſtudui, quam proxime poteſt, Græca exprimere Latinis, nec quidquam prætermittere eorum, quæ ſententiam vel faciunt vel augent, omnia immutare debui. Hæc ipſa verba verterat Vultejus, *Non immortales hoc Dii patientur inultum*, quaſi Græca hæc per meram interminationem pœnæ jungerentur prioribus, quum manifeſtus ſit nexus ſimul & ſenſus, *occidiſti illum*, *nihil metuens*, aut *cavens*, *pœnam* vel *vindictam Deorum*. Sic Heſiod. Ἐργ. 826. ὑπερβασίας ἀλεείνων, h. e. *delicta cavens*, *vitans*. Sic *ibidem* ſæpius ἀλέασθαι *talem diem*, h. e. *cavere*, *metuere*, tanquam infauſtum. PERIZ.

5 Δίκης τέλος] Eleganter notat ipſam pœnam, ejuſve eventum integrum. Nam quia quicquid abſolutum & perfectum eſt, dicitur τέλος ἔχειν, hinc paſſim τέλος cujuſcunque Rei pro ipſa illa Re ponitur. Homer. *Il.* Π. 630.

Ἐν γὰρ χερσὶ τέλος πολέμου, ἐπέων δ' ἐνὶ βουλῇ.

ubi Schol. ὁ πόλεμος μὲν γὰρ χειρῶν δεῖται πρὸς κατόρθωσιν, βουλὴ δὲ καὶ ἐκκλησία λόγων, *Bellum quidem indiget manibus ad rem bene gerendam, at Senatus vel Concio Sermonibus.* Sed poſteriora hæc non ſatis reſpondent Homericis, quæ hunc habent ſenſum: *Res belli ſitæ ſunt in manibus*, *at Verba ſunt conſilii*, *ſita ſunt in conſilio*, vel *propria ſunt deliberationi.* Heſ. Ἐργ. 669.

Ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε.

h. e. *In illis* (Diis, Deorum poteſtate) *enim ſita ſunt ſimul bona & mala.* Mimnermus apud Stobæum *Serm.* XCVI.

—— —— Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι·
Ἡ μὲν ἔχουσα τέλος γήραος ἀργαλέου,
Ἡ δ' ἑτέρη θανάτοιο. ——

ubi τέλος γήραος, τέλος θανάτοιο, pro *ipſa ſenecta*, & *ipſa morte*, manifeſte ponuntur. IDEM.

6 Ἀπαραίτητον] Lege contrario ſenſu παραιτητόν. FABER. Scribendum igitur οὐδὲ παραιτητόν. SCHEFF. Nihil mutandum. conſtat enim Atticos ſæpe negativas particulas inculcare orationi κατὰ πλεονασμόν. vide Budæum in

com-

7 Ἀλλ' αὐτῶν κεφαλῆσι, καὶ ἐν σφετέροισι τέκεσσιν
Εἰλεῖται, ϗ πῆμα δόμοις ἐπὶ πήματι βαίνῃ.

Η δ'

Sed capiti ipsorum incumbet, capitique nepotum,
Et generi eveniet post cladem mox nova *clades.*

Ne-

comment. G. L. p. m. 1178. & *seq.* Apollon. *lib.* I. *Argon.*

> Οὐδὲ μὲν οὐδ' ἄλοχος κλειτὴ φθιμένοιο λέλειπται
> Οὐ πόσιος μεθόπισθε.

Thucyd. *l.* III. ὅλην πόλιν διαφθεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους, *urbem totam magis ire perditum potius, quam mali Autores.* ubi Scholia, ἡ οὐ ἀπόφασις περιττή &c. κἂν τῇ συνηθείᾳ δὲ πολλάκις παρελκούσαις ἀποφάσεσι χρώμεθα, οὐ μὰ τὸν Δία. οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα, ὡς καὶ τὸ, ἀπαγορεύω σοι μὴ ποιεῖν. *negatio* οὐ *abundat* &c. *Utimur autem in communi usu loquendi etiam superfluis negationibus; ut, non non per Iovem,* οὐ μὰ *non non per Apollinem, hujus generis est etiam illud: prohibeo tibi, ne facias.* Nec opus adeo est, ut longius exempla in hanc rem petamus. Noster ipse largam eorum messem de suo dabit. *Hist. Anim. lib.* X. *cap.* 33. οὐκ ἐδύναντο οὐκ ἔτι. *non potuerunt amplius.* & *lib.* XV. *cap.* I. οὐ μὴν οὐ δύνανται. vid. *indicem* in οὐ. Cicero hoc dicendi genus *l.* V. *de fin. bon. & mal.* imitatus est. *Itaque*, inquit, *ne si jucundissimis quidem nos somniis usuros putemus, Endymionis somnum nobis nolimus dari.* ubi frustra sunt, qui *velimus* legerunt. Interim non pugnaverim cum iis, qui hîc geminam negationem non tam πλεονασμὸν, quam emphasin majoremque negandi vim inferre volunt. confer & Phavorinum in ἀποφάσεις δύο &c. Est itaque τὸ οὐδὲ ἀπαραίτητον, idem quod οὐδὲ παραιτητὸν stylo Attico. His addam locum ex Aristotele Nostro geminum germanum *lib.* II. *Physic.* ἀπορήσειεν ἄν τις διατί ποτε οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων σοφῶν τὰ αἴτια περὶ γενέσεως ϗ φθορᾶς λέγων, περὶ τύχης οὐδὲν διώρισε, *dubitet aliquis, cur nemo ex antiquis sapientibus, qui causas generationis & corruptionis percensent, de fortuna nihil definiverit.* Alexander Aphrodis. *commentario in h. l.* accusat Philosophi dictionem ὡς ἀκατάλληλον, *ut male cohærentem.* dicendum enim erat, περὶ τύχης τι διώρισε, *de fortuna aliquid definivit*, διότι περιττὴ τὸ ἀποφατικὸν ἐν τῷ οὐδείς. *quia negativa jam ante in voce* οὐδεὶς *extat.* Hæc Alexander eadem ratione ductus, qua Tanaquil. Faber *notis in h. l.* His occurrit Simplicius & Platonem ait ab Aphrodisiensi multo magis reprehendendum fuisse, qui dixit (*l.* VII. *de LL.*) οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν γένοιτο ἄξιος, quibus cum convenit illud Euripidis in *Cyclope:* ἀκούει οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός. addit denique Simplicius, καὶ θαυμάσαι μᾶλλον ἔδει τὸ χωρίον, καὶ ἀκριβῶς καὶ συντρεπτικῶς ἡρμηνευμένον, quæ verba innuunt non frustra geminari negationes apud Græcos. KUHN.

Οὐδ' ἀπαραίτητον] Faber & Schefferus Οὐδὲ παραιτητόν. *Nihil* vero *mutandum* pronunciat Kuhnius, & Οὐδὲ ἀπαραίτητον *stylo Attico esse idem* ait, *quod* οὐδὲ παραιτητὸν, scilicet, quia Attici *sæpe negativas particulas inculcent orationi* κατὰ πλεονασμὸν ἢ ἔμφασιν. Posterius hoc, si de geminandis negationum particulis intelligatur, haud facile negaverit jam quisquam. Vide præter Budæum, quem Vir Doctiss. allegavit, etiam Casaubonum *ad Sueton. Claud.* I. multis id firmantem. Cæterum ut vocula negandi unica per pleonasmum simpliciter integræ accedat sententiæ, vel voci, quæ aliquid negationis continetur, ut sunt quæ A habent præfixum; atque ita nihil intersit, quod ad sensum, sive illa addatur, sive omittatur, h. e. ut perinde sit, sive dicam simpliciter ἀδύνατον, sive οὐκ ἀδύνατον, sive οὐ δυνατόν: ejus rei nullum mihi usquam occurrit exemplum aut documentum. Quin immo contraria reperiuntur ubivis. Sed Nostro Auctore erimus contenti. I. 7. ἦσαν ἄρα οἱ σῦς οἱ ἄγριοι ἰατρικῆς οὐκ ἀπαίδευτοι, ϗ θεραπείας ἅμα. I. 16. καλῶν ἐνταφίων μὴ ἀμφιρήσειν. II. 32. μήτε ὧν ἧκε χάριν ἀμοιρῆσαι. III. 47. οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους. VII. I. ϗ οὐδὲ τῆς αἰτήσεως ἠτύχησε. XIV. 5. οὐκ ἔδοξαν ἀνάξιοι τοῦ ἄρχειν Similia passim, ὅσα κόνις: sed in quibus omnibus οὐ cum vocabulis A præfixum habentibus neutiquam παρέλκει, ut solet in geminatis negationum particulis, sed simpliciter negat sententiam integram, cui inserta est. Visne

Rr 2 utriuſ-

Η ἡ δίκη οὐκ ἐβεϐράδυνε. [8] Κροτωνιάταις γὰρ ἐναντίον ὅπλα θέμενοι, ἀνάστατοι ὑπ' ἐκείνων ἐγένοντο, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἠφανίσθη.

Neque vero tarda fuit pœna. Quum enim adverſum Crotoniatas arma cepiſſent, everſi ſunt ab illis, & civitas eorum deleta eſt.

utriuſque locutionis uno in loco exemplum? Habes I. 21. Καὶ δόξαν μὲν ἀπέστειλε τὸν Πέρσην τῆς προσκυνήσεως, οὐ μὴν ἔδρασεν οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν αἰσχύνην φερόντων· πάντα οὖν, ὅσα ἠβουλήθη, κατεπράξατο, οὐδὲ ἠτύχησέ τι ἐκ τοῦ Πέρσου. Vides hic utrumque: vides etiam diverſam ſeu contrariam ſignificationem, tum illorum οὐ μὴν ἔδρασεν οὐδὲν, tum horum οὐδὲ ἐτύχησέ τι. Nempe hæc, ἀτυχεῖν & ſimilia, habent quidem implicitam quandam negationem, ſed tamen etiam cum ea cenſentur aliquid affirmare, immo ſæpe exuiſſe videntur ipſo uſu vim negandi. Ejus generis eſt ex. gr. Ἀληθὴς, quod proprie non notat *Verum*, ſed id quod non latet, non eſt obſcurum, nec oblivioni datum. Quod vero ejuſmodi eſt, ſeu quod nullo nobis modo latet, illud demum eſt nobis verum. Non tamen negaverim, occurrere locutiones, in quibus unica negandi vocula videatur παρέλκειν, immò etiam duæ pariter. Æſchines *contra Timarch.* οὔτ' αὐτὸς ἐξαρνοῦμαι, μὴ οὐ γεγονέναι ἐρωτικός. Creduntur hic illa, μὴ οὐ pariter abundare, licet geminata ſint in emphaticam, ut dicitur, negationem: ſed revera in hiſce & ſimilibus negatio illa, ſive ſimplex ſit, ſive duplex, neutiquam abundat, ſed vere negat. Cæterum quod noſtris auribus accidit iſtic inſolitum, id oritur ex vi verbi. Significat enim τὸ ἐξαρνοῦμαι in hiſce, *nec enim ipſe negans dico me non fuiſſe* &c. Plane ut apud Latinos, *Timeo ne illud facias*, ſignificat, *timens cupio*, *ut ne illud facias*, *in timore ſum*, *quia deſidero. ut ne* &c. Sed & ſimilia pene ſunt illa, *Crepare*, *Fremere* aliquid: *Iſtuccine interminata ſum abiens tibi*? apud Terent. *Eun.* V. I. 14. h. e. *interminando edixi tibi*? Vide ejus generis multa *ad Sanctii Minervam pag.* 222. & alibi. Locus Thucydidis III. 36. de decreto Athenienſium contra Mitylenæos, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον, ἢ οὐ τοὺς αἰτίους, facillime expediri poſſet legendo, ἢ αὐτοὺς αἰτίους, *quam ſolos noxios*. Sic pulchra foret oppoſitio, inter Ὅλην πόλιν, & Αὐτοὺς αἰτίους. De τοῦ Αὐτὸς Vide *ſupra* II. 29. Sed ſi integer eſt ille locus, tum vero etiam ſine pleonaſmo commodum ſatis habet ſenſum, qui hic eſt, viſum eſſe truculentum & grave, velle *potius totam delere civitatem*, in qua multi etiam erant inſontes, *quam non perdere omnes noxios*. Uſitatum hoc eſt Tyrannidi, & iracundæ crudelitati, perdere potius omnes ſine diſcrimine ſive ſontes ſive inſontes, quam non omnes pœnæ & vindictæ ſubjicere inimicos & noxios. Qui totam ἑξῆς delet civitatem, ille certus eſt, etiam noxios in ea pœnam ſubituros, at qui tantum ſontes decrevit punire, periculum illi eſt, ne aliquis ſontium evadat, in obſcuro aut in reliqua latens multitudine. Hæc vera eſt iſtius loci ſententia, ſi ita ſcripſit Thucydides, & non potius, ἢ αὐτοὺς αἰτ. *quam ſolos noxios*. Eam vero diſertius erutam dare volui, quia etiam Vir Clariſſimus, Noviſſimus Editor Thucydidis, interpretationem iſtam Kuhnii ex hiſce Notis laudat & ſequitur. Multo autem minus hoc certe in loco Æliani perſuadere mihi queo, idem plane Græcis, vel Atticis fuiſſe, οὐδ' ἀπροφάσιστον, quod οὐδὲ προφάσιστον, vel ſolum ἀπροφάσιστον, vix dubito, quin recte conjecerit Faber. Miror tamen, utrumque Cod. MS. pariter vulgatæ favere: forte quia vocabulum ἀπροφάσιστος jam *ſupra cap.* 35. & *alibi* apud Noſtrum occurrit: vel quia ſcriba quiſpiam, minime attentus, οὐχὶ χρονιστὸν accepit de pœna *non diuturna*, vel *non diu duratura*, & ita hocce, quod ſequitur, flexit quoque, ſeu corrupit, in mitiorem ſententiam, pœnæ ſcilicet neutiquam talis, ut deprecando averti aut evadi nequeat. PERIZ.

7 Ἀλλ' αὐτῶν κεφαλῆσι &c.] Confer XIII. 2. ἔτισεν οὖν ὁ Μακαρεὺς οὐ μεμπτὴν τὴν δίκην, τοῦτο δὴ τὸ ποιητικὸν, σὺν τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ, καὶ τῇ τῆς γυναικὸς, καὶ οὖν καὶ τῇ τῶν παίδων προσέπι. Et adde, quæ ibi Kuhnius. Sed & quod in Decalogo Deus Opt. Max. ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, τοῖς μισοῦσί με. IDEM.

8 Κροτωνιάταις γὰρ ἐναντία] Edidi ἐναντίον, quod præferunt MSti, & uſitatæ eſt Græcis elegantiæ. Sic Homerus *Il.* Γ. 252. νείκεα---

Νεικεῖν ἀλλήλοισιν ἐναντίον, ὥστε γυναῖκες.

Lo-

Locutio eſt ſatis nota, & obvia etiam in Lexicis. Vulgatum videtur ab Editoribus ortum, quia proxime ſequitur ὅπλα, cui illud accommodare volebant, quum multo tamen ſit concinnius, quod habent MSti. Periz.

ΚΕΦ. μδʹ.

Περὶ τινὸς δυναμένου βοηθεῖν τοῖς ἑταίροις, καὶ μὴ βοηθοῦντος, καὶ ἑτέρου βοηθοῦντος μὲν, ἀποτυχόντος δέ.

Νεανίσκοι [1] τρεῖς εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενοι θεωροὶ [2] συμπολῖται κακούργοις [3] συμπεριτυγχάνουσιν. Ὁ οὖν εἷς ἀπέδρα τοὺς λῃστάς· [4] ὁ δὲ ἕτερος αὐτῶν συνεπλάκη τῷ λοιπῷ τῶν κακούργων, τῶν ἄλλων προαναλωθέντων, καὶ τοῦ μὲν λῃστοῦ ἥμαρτεν, ὥστε δὲ τὸ ξίφος κατὰ τοῦ φίλου. Τῷ ἀποδράντι οὖν ἡ Πυθία ἀνεῖλε τάδε,

> [5] Ἀνδρὶ φίλῳ θνήσκοντι παρὼν πέλας οὐκ [6] ἐβοήθεις.
> Οὔ σε θεμιστεύσω· περικαλλέος ἔξιθι νηοῦ.

Καὶ

CAP. XLIV.

De quodam, qui poterat quidem ſociis auxilium ferre, non tamen ferebat: & alio, qui volebat quidem ſuccurrere, ſed cui infeliciter ceſſerat.

Tres adoleſcentes ejuſdem civitatis, iter Delphos ad conſulendum oraculum facientes, in maleficos pariter incidunt. Unus igitur ſe ſubducens fugit latrones: ſecundus vero congreſſus eſt, reliquis jam interfectis, cum ſuperſtite ſceleratorum, & à latrone quidem aberravit, in amicum vero enſem impulit. Ei igitur, qui fugerat, talia reſpondit Pythia,

> *Occidi ſocium præſens es paſſus amicum.*
> *Non tibi vaticinor: pulchro te proripe templo.*

At

1 Τρεῖς] Atqui duorum tantum mentionem facit in ſequentibus. Scribendum igitur eſt δύο. Et ſic habet Simplicius *ad Epictetum cap.* 39. ubi hæc ipſa eſt hiſtoria. Niſi forte mavis τινὲς, quod eſt propius à veteri ſcriptura. Sic putabam olim. Nunc nil muto, etſi Simplicius tantum loquatur de duobus. Sunt enim revera tres apud Noſtrum: unus, qui aufugit, alter qui pugnans aberrat à latrone, tertius, qui ferro transfigitur, idcirco alius eſt ab eo, qui aufugerat, quod & inde patet, quia fugitivus ille oraculum conſuluit. Kuhn.

2 Συμπολῖται] Rejiciunt hoc vocabulum Pollux & Scholiaſtes Ariſtophanis, tanquam minus probæ monetæ, licet eo uſum fateantur ipſum Euripidem plus ſemel. Vide Illuſtris Grævii *Notas* oppido eruditas *ad Luciani Solœciſten*. Periz.

3 Συμπεριτυγχάνουσιν] Uterque MS. περιτυγχάνουσιν.

4 Ὁ δὲ ἕτερος] MSS. B. & C. ὁ δὲ δεύτερος; quod probo. Scheff. MSS. lectio explicat τὸ ἕτερος. Nam ἕτερος ἐπὶ δυοῖν, ἄλλος ἐπὶ πολλῶν. ἕτερος de duobus, ἄλλος de multis dicitur. Thomas Magiſter in *Ecl. Att.* Kuhn.

Καὶ τῷ ἑτέρῳ δὲ ἀνεῖλε τάδε, ἐρομένῳ τὴν Πυθίαν·

Ἔκτεινας 7 τὸν ἑταῖρον ἀμύνων· οὔ σ' ἐμίανεν
Αἷμα, πέλεις δὲ χέρας καθαρώτερος, ἢ πάρος ἦσθα.

At alteri Pythiam consulenti respondit ea:

Adjutans socium perimis; nil polluit ista
Te cædes, manibus mage purum, ac ante solebas.

Ο δ' ἕτερος] Lugd. diserte, æque ac B. & C. Parisienses, ὁ δ' δεύτερος, idque merito probat Schefferus. Nam revera hic de Tribus agitur, atque adeo locum non habet τὸ Ἕτερος, quod, ut ipse Kuhnius ex Thoma Mag. docet, *de duobus* tantum dicitur, cum de pluribus dicatur ἄλλος. Error hîc ortus ex eo, quod sequitur, καὶ τῷ ἑτέρῳ &c. Neque vero ex Simplicio Historia ipsa apud Nostrum est emendanda, quum certus sit in alterutro error, & vel Simplicius unam Trium hominum, sed duorum Oraculorum, Historiam in duas distraxerit, vel Noster duas Historias diversorum Hominum & Oraculorum in unam contraxerit. PERIZ.

5 Ἀνδρὶ φίλῳ] &c.] Ipsos quoque versus Oraculi paulo aliter exhibet Simplicius; ut jam Schefferus monuit. Nempe

Ἀνδρὶ φίλῳ θνήσκοντι παρὼν πέλας οὐκ ἐπαμύνας,
Ἤλυθες οὐ καθαρός· περικαλλέος ἔξιθι σηκοῦ.

Posterius ita:

Ἔκτεινας σὸν ἑταῖρον ἀμύνων, οὐ σὲ μιαίνει
Αἷμα φόνου, σὺ πέλεις καθαρώτερος, ἢ πάρος ἦσθα.

Quæ Ælianus nobis reliquit, paulo videntur concinniora: sed tanto magis dubitem, utrum genuina sint ipsius Oraculi carmina, quæ plerumque non erant elegantioris notæ: an vero limam ab aliis passa. Versionem posterioris distichi plane aliam feci, quam edebatur: prioris retinui. Deberet tamen etiam in eo prioris versus sententia paulo propius exprimi, quod ita forsan fieri posset,

Non succurrebas, præsens in morte, Sodali. PERIZ.

6 Ἐβοήθεις] Simplicius habet ἐπαμύνας, & mox. ἤλυθες οὐ καθαρὸς περικαλλέος ἔξιθι σηκοῦ. SCHEFF.

7 Τὸν ἑταῖρον] Simplicius σὸν, quod rectius. οὐ σε μιαίνει αἷμα φόνου· σὺ πέλεις καθαρώτερος. IDEM.

ΚΕΦ. με'.

Χρησμὸς Φιλίππῳ δοθείς.

CAP. XLV.

Oraculum Philippo redditum.

1 Φιλίππῳ, φασὶ, 2 χρηστήριον ἐκπεσεῖν ἐν Βοιωτοῖς ἐν Τροφωνίου,

Philippo ferunt in templo Trophonii in Bœotia oraculum datum, opor-

1 Φιλίππῳ] Vide Valer. Maximum *lib.* 1. *cap.* 8. meminit & Cicero *de fato.* Similia oracula vide apud Plut. *fine Lysandri*, Suidam *voce* Δαφίδας, & alios. SCHEFF.

2 Χρηστήριον ἐκπεσεῖν ἐν Βοιωτοῖς ἐν Τροφωνίου] Notanda locutio, qua declaratur frequens fuisse oraculis, ut *sortibus* darentur, urna aut alio quocunque vase *emissis*. Hinc *Sortes* pro oraculorum responsis, etiam quæ sortibus non dabantur. Sic de Delphico oraculo Val.

νίου, φυλάττεσθαι δεῖν τὸ ἅρμα. Ἐκεῖνον οὖν δέει τοῦ χρησμοῦ, λόγος ἔχει, μηδέποτε ἀναβῆναι ἅρμα. Διπλοῦς οὖν ἐπὶ τούτοις ὑποῤῥεῖ λόγος. Οἱ μὲν γάρ φασι, τὸ τοῦ Παυσανίου ξίφος, ᾧ τὸν Φίλιππον 3 διεχρήσατο, ἅρμα ἔχειν ἐπὶ τῆς λαβῆς διαγεγλυμμένον ἐλεφάντινον· ὁ δὲ ἕτερος, τὴν Θηβαϊκὴν, τὴν καλουμένην Ἅρμα, περιελθόντα 4 λίμνην ἀποσφαγῆναι· Ὁ μὲν πρῶ-

oportere, ut caveat currum. Illum igitur, metu oraculi, nunquam aſcendiſſe currum, tradit fama. Super his jam duplex fama fertur. Nam alii dicunt, Pauſaniæ gladium, quo Philippum peremit, in capulo currum ex ebore ſculptum habuiſſe: alii vero, quum circuiret Thebaïcam paludem, cui Currus nomen erat, trucidatum eſſe. Prior quidem Hiſto-

Val. Max. I. 8. *ext.* 8. *Cujus ex oraculo reddita vox eſt., inventurum Equum, ſed ut eo perturbatus periret. Inde quum jocabundus quaſi deluſa ſacrarum Sortium fide reverteretur*, &c. Liv. I. 56. *Delphos mittere ſtatuit, neque reſponſa Sortium ulli alii committere auſus, Filios* &c. Atqui Pythia iſtic tripodi inſidens, concepto quaſi Deo, Voce dabat reſponſa. Idem XXXVIII. 13. *Fanum ibi* (ad Hieran comen in Aſia) *auguſtum Apollinis & oraculum: Sortes verſibus haud inconditis dare vates dicuntur.* Ubi autem Sortibus revera dabatur reſponſum, iſtic dicebantur proprie *ſortes Excidere.* Liv. XXII. I. *Sortes ſua ſponte attenuatas, unamque Excidiſſe ita ſcriptam: Mavors telum ſuum concutit.* Similiter itaque & hic, quia multa olim oracula Sortibus reſpondebant, ἐκπεσεῖν dicitur χρηστήριον, *excidiſſe oraculum*, licet in Trophonii tamen oraculo nihil ejuſmodi fieret. Vide Pauſaniam, qui accuratiſſime illud deſcripſit, & ſingulatim omnia expoſuit, in *Bœoticis.* Adde Maxim. Tyr. *Diſſert.* 26. & Livium XLV. 97. Deſcendebant videlicet Conſultores in ſpecum, unde, quid vidiſſent, vel audiviſſent, referebant ad Sacerdotes, qui illud dein interpretabantur ſuo modo & more. Legimus tamen apud Obſeq. *cap.* 110. aliquem *extuliſſe tabulam æneam, in qua ſcripta erant, quæ ad res Romanas pertinerent.* Scilicet retulit inventam iſtic tabulam ad Sacerdotes, ut reliqui, quicquid vidiſſent iſtic, vel audiviſſent. Erat autem hoc oraculum & Templum Trophonii prope Lebadiam Bœotiæ Urbem. Nam graviſſime errat Schefferus ipſe *ad Obſeq. d. l.* quando arguit Laurenbergium in *Tabula ſua* ita exhibentem illud Templum: idque *in Urbe ipſa fuiſſe* potius cenſet ex eo, quod Obſequens *Lebadiæ* illud locat. Diſerte enim Max. Tyr. dicit eſſe περὶ Λεβαδίαν πόλιν, *circa Urbem:* & Pauſan. *pag.* 789. διείργειν ἀπ᾽ αὐτῆς, *abeſſe ab eâ* Urbe aliquantulum. *Lebadiæ* ergo ſignificat apud Obſeq. juxta Lebadiam, in ſuburbanis Lebadiæ, quo modo loquuntur ſæpiſſime Auctores, Græci & Latini. Vide quæ notavi *ſupra ad* II. 25. Trophonius autem ille fingitur Filius fuiſſe Apollinis, ſed erat Ergini. Peritus autem ædificandi, templum Delphicum exſtruxit. Sed & callidus fur fuit, qui fratrem laqueis implicitum, ne deprehenderetur, occidit, teſte Pauſania. Et tamen poſtea pro Deo iſtic vel Heroe eſt cultus, immo & Ludi in ejus honorem Lebadiæ fuerunt celebrati, qui dicebantur Τροφώνεια ἐν Λεβαδείᾳ. Vide Inſcript. apud Sponium *Itin. Tom.* II. *p.* 483. Quin tandem Ille etiam *Jupiter Trophonius* vocabatur: Sic Obſequens, ſic Livius, ſic Strabo *lib.* IX. *p.* 413. Eo ſcilicet more, quo Novis aut Peregrinis Diis *Jovis* nomen dabatur pro Prænomine apud Græcos, *Jani* apud Latinos, Ita *Juppiter Ammon. Juppiter Agamemnon. Janus Quirinus, Janus Curiatius.* Romanorum tamen Publicani in Bœotia, quum de Amphiarai & Trophonii agris, tanquam Deorum immortalium agris, qui lege cenſoria erant excepti, ageretur, negabant, Immortales eſſe ullos, qui aliquando Homines fuiſſent, ut tradit Cic. *de Nat. Deor.* III. 19. PERIZ.

3 Διεχρήσατο] Hoc vero vocabulum alibi haud legas: ideo mihi admodum eſt ſuſpectum, neque dubito, quin ſcribendum ſit δι-

πρῶτος λόγος, δημώδης· ὁ δὲ, οὐκ εἰς πάντας ἐξεφοίτησεν.

storia vulgaris est: ista vero non exiit ad omnes.

διεχειρίσατο. Διαχειρίζειν pro *interficere* legitur etiam apud Arrian. SCHEFF. Hanc notam Viro docto non excidisse perquam vellem, Διαχρήσασθαι pro *interficere* Græcis elegantioribus usitatissimum est. Herodianus *lib.* III. *cap.* II. ἐπὰν ἀμφοτέρους διαχρήσηται, *cum utrumque interfecisset.* & alibi Pollux *lib.* VI. *cap.* 44. ἀποχρῆσθαι, διαχρῆσθαι inter occidendi vocabula numerat. Thomas in *Eclogis* διαχρῶμαι τὸν δεῖνα καὶ διαχειρίζομαι καὶ διεργάζομαι κρεῖττον ἢ φονεύω, *elegantius dixeris* διαχρῶμαι. i. e. *interficio hunc vel illum*, vel διαχειρίζομαι &c. *quam* φονεύω *occido* &c. Herodotus etiam καταχρῶμαι in hac significatione habet *lib.* I. vid. Etymol. Magnum in ἀπεχρήσαντο. Habeat ergo Noster salvum sibi suum διεχρήσατο. KUHN.

4 Λίμνην] Omnes alii urbem vocant illum locum. Pausan. in *Bœot.* ἑξῆς δὲ πόλεως (de Thebis loquitur) ἐρείπιά ἐστι Ἅρματος καὶ Μυκαλησσοῦ. Stephanus: Ἅρμα, πόλις Βοιωτίας τῆς Ταναγρικῆς. adde Strabonem, Hesychium & alios. videndum igitur, an vocabulum λίμνην hic rectè se habeat? SCHEFF. Bœoticæ urbes sæpe juxta lacus & paludes leguntur conditæ apud Strabonem *lib.* IX. Pausan. *Bœotic.* *p.* 299. ubi sæpe accidit, ut lacus esset urbi ὁμώνυμος: quod autem Ἅρμα nomen fuerit & lacus & pagi, id vel inde aliquis suspicetur, quod illud Oppidum etiam dictum sit λουτρὰ Ἀμφιαράου, *balnea Amphiarai*, ut Phavorinus tradit voce ἅρμα, Lactantius Placidus *lib.* VII. *Thebaid. Statii ad versum*

> *Jamque erit illa dies, quo te quoque conscia fati*
> *Templa colent* &c.

Civitas enim, inquit, in illo loco post est condita, in quo hiatus terræ Amphiaraum recepit, quæ Amphi arma (ἀμφὶ ἅρμα) vocatur ut *Homerus ait: quod ille* (l. illic) *currus, quem Græci arma* (ἅρμα) *vocant, deciderit: in qua etiam oraculum est, quod Amphiaraon* (Ἀμφιαράειον vel Ἀμφιαράου) *vocatur.* ubi nota Lactantium ἀμφὶ ἅρμα urbem illam ab Homero dictam existimare, quasi nomen ex Ἀμφιαράου ἅρμα contractum esset. Sed longe aliter se res habet, ut ex hoc Homeri versu patet:

> Οἵ τ' ἀμφ' Ἅρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐρυθράς.

ubi ἀμφ' ἅρμα est περὶ ἅρμα, ut *Scholia* Homeri bene monent. Valerius Max. *lib.* I. *cap.* 8. in genere. *locum*, inquit, *qui in Bœotia Quadriga vocatur, semper vitavit* (Philippus) unde colligere est, ἅρμα esse vocabulum περιεκτικὸν totius campi, in quo lacus, urbs, templum erant Amphiarao sacrata. Cæterum unde Bœotia multis fuerit obsita lacubus, Etymolog. Magnum habet voce Εἰρέσιον. Cæterum urbem & lacum, de quibus jam sermo est, etiam Euphorion hoc versu nominat Ἀμφιαράου λοῦτρα:

> Κλιτορὶς (αὐλητὴς). ὠρωπός τε καὶ Ἀμφιαράεια λοῦτρα.
> *Clitoris Oropusque & balinea Amphiarai.* KUHN.

5 Ὁ δὲ οὐκ εἰς &c.] Lege ὁ δὲ δεύτερος οὐκ εἰς &c. FABER. Probo. SCHEFF.

Ὁ δὲ οὐκ εἰς πάντας &c.] Faber probante Scheffero, interponit δεύτερος: legens, ὁ δὲ δεύτερος οὐκ &c. sed neutiquam id probant MSti. Neque vero requirit Linguæ ratio, qua sæpe ὁ δὲ ponitur simpliciter pro *altero*. Sic bis ἡ δὲ de duabus alteris cum oppositione ad primam ex tribus, apud Hesiod. Θεογ. 322. de Chimæra

> Τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαὶ, μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
> Ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος κρατεροῖο δράκοντος.

Ejus tria erant capita, unum terribilis Leonis, Alterum Capræ, alterum rursus (h. e. tertium) *serpentis validi draconis.* Vere autem ait Æl. non esse pervulgatum illud alterum, quo, quum circumiret lacum, qui vocabatur Ἅρμα, à *curru*, cum quo Amphiaraus istic ferebatur terra haustus, cæsum fuisse

se Philippum traditur. Nam certe Val. Max. 1. 8. *ext.* 9. tantum abest, ut istic sciret vel crederet occisum, ut contra affirmaverit, ipsum *vitasse semper locum, qui in Bœotia vocatur Quadriga.* PERIZ.

ΚΕΦ. μϛʹ.

Νόμος Σταγειριτῶν.

1 Σταγειριτῶν νόμος οὗτος καὶ πάντη Ἑλληνικός. Ὁ μὴ κατέθου, φησὶ, μὴ λάμβανε.

CAP. XLVI.

Lex Stagiritarum.

Stagiritarum hæc est lex, plane ejusmodi, ut Græcam agnoscere possis. Quod non deposuisti, inquit, ne tollas.

1 Σταγειριτῶν] De his apud alios nil invenio. Servarunt alias Athenienses, qui ab Ægyptiis, sicut hi ab Hebræis habere videntur. Consule, quæ observat Petitus *Leg. Att. pag.* 534. Bibl. quoque talis consuetudo fuit, de qua Noster *infra* IV. *cap.* 1. SCHEFF.

ΚΕΦ. μζʹ.

Περὶ Τιμοθέου, καὶ ἄλλων οὐδὲν ὠφεληθέντων ὑπ᾽ ἰδίας ἀνδραγαθίας.

1 Τιμόθεον τὰ μὲν πρῶτα [2] ἐπῄνουν Ἀθηναῖοι· ἐπεὶ δὲ [3] ἔδοξεν ἁμαρτεῖν, ἃ ἔδοξεν, ἡ φθάνουσα αὐτὸν ἀνδραγαθία ἀλλ᾽ οὐδὲ ὀλίγον ἔσωσεν, οὐδὲ μὴν [4] αἱ τῶν προγόνων ἀρεταί. Θεμιστοκλῆς δὲ οὐδὲν ὤνητο, οὔτε ἐκ τῆς ναυμαχίας, τῆς περὶ Σαλαμῖνα, οὔτε ἐκ τῆς πρεσβείας τῆς εἰς Σπάρτην· λέγω δὲ ἣν ἐπρέσ-

CAP. XLVII.

De Timotheo, & aliis, quibus sua virtus non profuit.

Timotheum primum quidem laudibus Athenienses extulerunt: postquam vero peccavisse visus est, quæcunque visus fuerit, nihil eum, ne parum quidem, juvit pristina fortitudo, sed neque majorum virtutes. Themistocles vero nihil habuit præsidii, neque ex navali pugna ad Salamina, ne-

1 Τιμόθεον] Plutarchus in *Sylla.* SCHEFF.

2 Ἐπῄνουν] Quo eum honore & veneratione coluerint, vide *supra* II. 10. & adde III. 16. PERIZ.

3 Ἔδοξεν ἁμαρτεῖν, ἃ ἔδ.] Auctor ista locutione videtur quasi in medio relinquere & in incerto, quid ille deliquerit. Sed Nepos in *Timotheo* nos docet, accusatum à Charete, quasi eum in pugna, imprudenter ab ipso commissa, deseruisset. Hoc crimine in judicium vocatus ab Aristophonte quodam, (Vide Plutarch. *de exilio*) & damnatus in exilium abiit, inque eo est mortuus. Neque enim *interfectus* est, ut in Latino Æliani nostri *Indice* in omnibus Edd. tradebatur ex hoc loco, in quo Verbum, ἔσωσεν, male videtur ac-

ἐπρέσβευσε 5 κλέπτων τὴν τῶν Ἀθηναίων τείχισιν. Ἔφυγε γὰρ κἀκεῖνος οὐ τὰς Ἀθήνας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν. Καὶ Παυσανίαν δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον οὐδὲν ὤνησεν ἡ ἐν Πλαταιαῖς νίκη· ὑπὲρ δὲ ὧν ἐν Βυζαντίῳ 6 ἐκαινούργει, καὶ ἐνόσει Περσικὰ, ὑπὲρ τούτων διέφθειρε καὶ τὴν χάριν τὴν ἐπὶ τοῖς πρώτοις. 7 Φωκίωνα δὲ ἡ εὐφημία, ἡ καλοῦσα αὐτὸν Χρηστὸν, οὐδὲν ὠφέλησεν, οὐδὲ τὰ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἅπερ οὖν διε-

neque ex legatione in Spartam: dico eam, quam obiit, quum Athenienſium munitionem Spartanis eluſis perfici curaret. Exulavit enim & ille non ſolum ex Athenienſium urbe, verum etiam è tota Græcia. Et Pauſaniæ Lacedæmonio nihil profuit victoria ad Platæas: eo enim, quod Byzantii novas res moliebatur, & Perſis ſtudebat, illam quoque gratiam, quam ex ante actis *ſibi conciliarat*, corrupit. Phocionem vero Fama, quæ illum appellabat Bonum, non eripuit, neque vero ſeptuaginta illi & quinque anni, quos

accepiſſe, & ad ſolam retuliſſe vitam, Indicis illius Auctor. PERIZ.

4 Αἱ τῶν προγόνων ἀρεταὶ] Reſpicit *Cononem*, cujus filius fuit Timotheus, & qui præfectus claſſi Perſarum vicit Lacedæmonios, ex eorumque manubiis reſtituit Athenis ſuas munitiones ab illis dejectas. Vide Juſtinum, Nepotem, Alioſque. IDEM.

5 Κλέπτων τὴν τῶν Ἀθ. τείχισιν] Vertebatur à Vultejo, *quum Athenienſium munitionem occultaret.* Tornæſius, & ceteri deinceps maluerunt, *hac fraude* (ſcil. legationis) *tegens*, *quod Athenienſes ſuos muros exſtruebant.* Sed ſenſus eſt, *furtim perficiens Athenienſium munitionem*, eluſis per eam legationem Spartanis. Etenim κλέπτειν τι dicimur, quum facimus aliquid, ignaro, vel non animadvertente, eo, qui illud fieri nolebat. Sic *ſupra* I. 4. de Canibus in Nilo bibentibus furtim, ne deprehenderentur à Crocodilis, περιθέουσι δὲ τὴν ὄχθην, καὶ παρακλέπτοντες πίνουσι. Sic κλέπτειν τὴν ἀρχὴν apud Dionyſ. Halic. *lib.* IV. dicitur Ser. Tullius, h. e. *uſurpare imperium*, artibus quibuſdam *irrependo*, præter legitimam Populi deſignationem; Et *lib.* IX. de Vejentibus, κλέπτειν τὰς ἐξόδους, *exire ita, ut Fabii id non animadvertant.* Hinc de *furtivo amoris uſu*, κλέμμα ἐρωτικὸν apud Noſtrum *Hiſt. Anim.* I. 2. Sic *Furta* apud Latinos non tantum Amoris ſunt, ſed & Belli. *Furandi melior* Tacit. Ann III. 74. h. e. ſubito incurſu & clam contra hoſtes aliquid agendi. Sic ergo & Themiſtocles per legationem iſtam Lacedæmoniis eluſis quaſi eripuit Athenarum munitionem, vel ejus perficiendæ, illis ignaris & invitis, facultatem & occaſionem Athenienſibus præbuit. IDEM.

6 Ἐκαινούργει &c.] Pauſanias iſte Rex Spartanorum, quum Byzantii arroganter & violenter multa egiſſet in ſocios, revocatus eſt ab Ephoris, & injuriarum damnatus. Deinde vero profectus eſt clam & ſua ſponte in Aſiam, *novaſque res* patriæ ſuæ *molitus eſt*, conſpirans cum Rege Perſarum. Voluit enim in patria ſua καταλῦσαι τὴν Ἐφορείαν, *Ephororum poteſtatem tollere*, ut diſerte ait Ariſtot. *Polit.* V. I. & ſibi *Monarchiam* aſſerere, ut Idem ait V. 7. & VII. 14. Sed ut in his adjuvaretur à Perſis, *ſtuduit eorum rebus*, idque egit, ut illi Græciæ totius evaderent domini. Vide Thucyd. *lib.* I. *cap.* 95. & 128. &c. Hoc autem eſt νοσεῖν τὰ Περσικὰ, non, ut inepte vertebatur, *Perſico morbo laborare.* Πολιτικῶς enim hæc ſunt accipienda, & ita maximum profecto eſt νόσημα, conſpirare clam cum publicis hoſtibus, iiſque ſubjectam velle patriam. Sic de *ſeditione*, qua conflictabantur Chii, νοσήσαντες νόσον ταύτην βαρυτάτην, *laborantes iſthoc malo quam graviſſime*, *infra* XIV. 25. Thucydides crimen Pauſaniæ vocat

διεβίωσεν [8] οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἐν βραχεῖ· [9] ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν [10] Ἀντιπάτρῳ τὸν Πειραιᾶ προδιδόναι, Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον.

quos vixerat ita, ut nulla Athenienses affecisset injuria, ne minima quidem in re: simul ac vero visus est Antipatro Pyræeum velle prodere, mortem ipsius decreverunt Athenienses.

cat Μηδισμὸν, h. e. quod faveret Medis contra patriam. Plane ut Noster IV. 7. eum dicit Μηδίσαντα. *Medi* enim & *Persæ* promiscue dicuntur. IDEM.

7 Φωκίωνα] Historiam prolixe refert Diodorus *lib.* XVIII. *pag.* 639. SCHEFF.

8 Οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἐν βραχεῖ] Lege οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους οὐδ' ἐν βραχεῖ. FABER. Non inconcinnè. SCHEFF. Vulgata etiam satis concinna est. KUHN.

9 Ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν Ἀντιπάτρῳ] Vide Plutarchum in *vita Phocionis*. GESNER.

10 Ἀντιπάτρῳ] Vel potius Cassandro, ejus Filio, aut Nicanori hujus Præfecto. Antipater enim tunc paulo ante erat mortuus. Vide Plutarch. in *Phoc.* & Corn. Nepotem. Mox παραδοῦναι habet MS. Sluisk. pro προδιδόναι. PERIZ. Cum Sluiskiano paria facit Mediceus, nec male. nam παραδιδόναι pro *prodere* etiam usurparunt S. Scriptores N. T. ut Johan. *Euang.* XVIII. 2. & Paulus *Ep.* I. *ad Corinth.* XI. 23.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ τέταρτον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER IV.

ΚΕΦ. α΄.

Ἐθνῶν ἔθη διάφορα.

Λέγει τις νόμος Λευκανῶν. [1] Ἐὰν ἡλίου [2] δύναντος ἀφίκηται ξένος, καὶ παρελθεῖν ἐθελήσῃ εἰς στέγην τινός, εἶτα μὴ δέξηται τὸν ἄνδρα, ζημιοῦ-

CAP. I.

Gentium & populorum diversi mores.

Lucanorum quædam lex sancit. Si occidente jam Sole venerit peregrinus, volueritque sub tectum alicujus devertere, is vero hominem non rece-

1 Ἐὰν ἡλίου] Similis Charondæ lex apud Stobæum *serm.* XLII. Hospitalitatis nomine Lucanos alioquin laudat etiam Heraclides in *Politiis.* SCHEFF. Legis istius, & hospitalitatis antiquæ apud plerasque gentes, Ratio declaratur his verbis, *Sole occidente.* Humanitatis enim illius causa fuit unica, quod nullæ tunc essent tabernæ vel cauponæ, in quas deverterent peregrinantes. Quo fiebat, ut nisi reciperentur à quopiam, pernoctare deberent in plateis sub dio, vel in tentoriis quibusdam, quæ sibi ipsi in publicis viis fecissent. Res manifesta est, cum ex Lothi Historia *Genes.* XIX. qui Angelos Sodomam venientes, & sibi ignotos, ultro tamen suas in ædes invitavit, ut *istic manerent, & surgentes mane suum persequerentur iter*, ipsis *in platea se mansuros* respondentibus; tum maxime ex Levitæ in Urbe Gibea *Judic.* XIX. Is enim *sedisse* dicitur *in platea civitatis*, *quia non erat quispiam, qui reciperet eum in domum suam ad pernoctandum*, eaque de re tanquam inhumana prorsus mox queritur, addens nullius rei necessariæ penuriam sibi esse, atque adeo oneri se non futurum iis, qui se modo reciperent sub tectum: Certo argumento, nulla tunc fuisse publica peregrinantibus diversoria, & ideo commune humanitatis officium quasi flagitasse

μισῦϑαι αὐτὸν καὶ ὑπέχειν δίκας [3] τῆς κακοξενίας, [4] ἐμοὶ δοκεῖ, καὶ τῷ ἀφικομένῳ, καὶ τῷ Ξενίῳ Διΐ.

Ὅτι

ceperit, ut mulctetur, & pœnas luat inhospitalitatis, ut mihi quidem videtur, & illi, qui advenit, & Jovi Hospitali.

Dar-

tasse istam hospitalitatem. Similiter apud Ovid. *Metam.* VIII. 630. de Jove & Mercurio in oppido quodam.

Mille domos adiere, locum requiemque petentes;
Mille domos clausere seræ: tamen Una recepit.

Quod de Tentoriis dixi, quæ sibi ipsi tenderent, liquet ex Jona, *cap.* 4. qui ad Nineven extra Urbem tugurium sibi sub arbore paravit. Adde Dionys. Halic. *lib.* VIII. de Volscis Romam ad spectandos istic ludos profectis, κατεσκήνουν οἱ πλείους ἐν ἱεροῖς τε καὶ δημοσίοις τόποις, οὐκ ἔχοντες καταγωγὰς ἐν οἰκίαις τε καὶ παρὰ ξένοις, *tentoria sibi faciebant plerique in sacris & publicis locis, quum non haberent diversoria in ædibus & apud hospites.* Immo & in via iter facientes, ubi eos nox opprimebat, ejusmodi sibi tentoria figebant. Sic legati Laviniensium redeuntes Roma dicuntur ἐσκηνωμένοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου ἑσπέρα αὐτοὺς κατέλαβεν, *tentorium sibi fixisse in ipsa via, ubi vespera eos oppresserat* apud Eundem, *lib.* II. Vide & *infra cap.* 9. *init.* Ex hac ergo necessitate peregrinantium, seu inopia diversoriorum, orta est illa humanitas, & φιλοξενία, quam non Paulus modo passim præcipit, sed & ipse Christus inter præcipua humanitatis debitæ officia, quorum ratio etiam in ultimo sit habenda judicio, commemorat, Matth. XXV. 35. ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· *peregrinus eram, & recepistis me.* Sed & hæc causa talium Legum apud alias fuit gentes, & tam sanctæ necessitudinis inter hospites constitutæ, cui ipse Juppiter, Ζεὺς Ξένιος, præesset, & *jus daret*, ut ait Virg. *Æn.* IV. Quia vero interveniebant aliquando fraudes ab iis, qui in tecta aliorum recipiebantur, & quia inter peregrinos multi tantum animi gratia vagabantur, seque alieno ita sustentabant cibo, hinc jam olim Hesiod. Ἐργ. 715. rusticum suum monet,

Μηδὲ πολύξεινον, μηδ᾽ ἄξεινον καλέεσθαι.

ut ne nimis sit hospitalis, neque tamen inhospitalis vocetur. Immo vero hinc, quum tandem multi gravarentur ignotos sibi homines recipere, ortæ sunt illæ ipsæ tabernæ diversoriæ seu cauponæ. Sic certe quum apud Suecos & Gothos olim, æque ac apud Germanos, (apud quos, teste Tacito *de Germ. cap.* 21. *Quemcunque mortalium arcere tecto nefas habetur: pro fortuna quisque apparatis epulis excipit.*) summa fuisset hospitalitas, adeo ut si quis viatorem tecto arcuisset, idque ter convictus fuisset fecisse, immisso igne ædes ejus incenderentur, publica Gentis lege, ut refert Joh. Magnus *Hist. Goth.* IV. 1. & 2. Ea vero humanitate ita publicitus sancita quum multi abuterentur tandem, & rusticis quælibet imperarent vel eriperent, inde factum, ut publicis itidem legibus tabernæ constituerentur, in quibus præberentur viatoribus quælibet necessaria justo pretio. Vide Joh. Loccenium *Antiq. Sueogoth. cap.* 22. & leges ipsas in Ragualdi Ingemundi *Legibus Suecorum cap.* 22. & 23. Sed & ita apud Græcos quoque & Romanos olim cœperunt usitatæ esse Cauponæ, quæ tamen erant & habebantur *sordidæ.* Hinc Rhodiorum Legati apud Livium XLV. 22. *Anteaquum Romam venissemus, ex publico Hospitio in Curiam gratulatum vobis veniebamus, nunc ex sordido Diversorio, vix mercede recepti.* Vide & *infra* XIV. 14. ubi quis peregre πανδοχείῳ exceptus putat se hospitalitate tunc adhuc usitata excipi, atque ideo, re deinde animadversa, indignatus ex illo loco abit. PERIZ.

2 Δύναντος] δύσαντος legendum, vel δύντος, quod miror non observasse Fabrum. SCHEFF. δύναντος recte, à δύνω, *Gl.* Cyrilli: δύνει ὁ ἥλιος *occidit* (Sol.) Hesychius & Suidas δῦναι agnoscunt. Timon in *Sillis* de amore senum.

Ἡνίκ᾽ ἐχρῆν δύνειν νῦν ἄρχεται ἠδύνεσθαι.
Huic amor exoritur, cui jam vita occidit ipsa.

 Dale-

Ὅτι [5] Δαρδανεῖς, [6] τοὺς † ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίδος, ἀκούω τρὶς λούεσθαι μόνον παρὰ πάντα τὸν ἑαυτῶν βίον, ἐξ ὠδίνων, καὶ γαμοῦντας, καὶ ἀποθανόντας.

[7] Ἰνδοὶ [8] οὔτε δανείζουσιν, οὔτε ἴσασι

Dardanenses ex Illyrico ter solum per universam eorum vitam audio lavari, post partum, quum nuptias faciunt, & quum mortem obierunt.

Indi pecuniam fœnori non locant, ne-

† ἐπί.

Dalecampius apud Athen. *lib.* XIII. *p.* 601. vertit. *dum est occidendum, serviamus voluptatibus.* minus rectè. vid. & Ind. in δύνω. KUHN.

3 Τῆς κακοξενίας· ἐμοὶ δοκεῖ, &c.] Nescio quid sibi velit major illa distinctio post κακοξενίας. Arctissimo enim nexu syntaxeos cohærent ὑπέχειν δίκας τῷ ἀφικομένῳ, καὶ τῷ Ξενίῳ Διΐ. PERIZ.

4 Ἐμοὶ δοκεῖ] Ita MSS. At lubens rescriberem ἐμοὶ δοκεῖν, Ut *lib.* I. *cap.* 17. ὧν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὁ σπουδαῖος οὐδέτερον ἐπαινέσεται. & Dio Chrysost. *Orat.* I. πάνυ γὰρ εὖ καλῶς σὺν ἄλλοις πλείοσιν Ὅμηρος, ἐμοὶ δοκεῖν, καὶ τοῦτο ἔφη. Eodem Græcismo utitur Auctor *infra lib.* XIV. *cap.* 4. & *lib.* VI. *de Nat. Anim. cap.* 15.

5 Δαρδανεῖς] Habet Nicolaus Damascenus apud Stobæum *serm.* V. SCHEFF.

6 Τοὺς ὑπὸ τῆς Ἰλλυρίδος] Pro ὑπὸ legit Gesnerus ἐπί. Vellem nisi velles ἀπό. KUHN. Sluisk. legit ἀπὸ, quod non dubito verum esse. Sic *supra* II. 33. Χερρονήσιοι οἱ ἀπὸ Κνίδου. Heracl. *de Politiis*, Χαλκιδεῖς οἱ ἀπ' Εὐρίπου. Sic in Nummis & Auctoribus Græcis ac Latinis, Μαγνῆτες ἀπὸ Σιπύλου, *à Sipylo.* Vide Excellentiss. Spanhemium *de præstantia* & *usu Num. pag.* 894. Ὑπὸ in tali descriptione jungitur Dativo vel Accusativo, cujus ibidem exempla habet Vir Summus. Sed & ita Pausanias *Eliac.* II. *cap.* 13. Χαλκιδέων τῶν ὑπὸ τῷ Εὐρίπῳ. *Achaic. cap.* 7. Μαγνησίαν τὴν ὑπὸ τὸ Πήλιον. Maluit ita etiam Kuhnius in *Addendis*, & prætulit recte præ illo ἐπί, quod Gesnerus substitutum volebat τῷ ὑπό. PERIZ.

7 Ἰνδοὶ] Damascenus apud Stobæum *prædicto loco*, Diodorus Siculus & alii. SCHEFF.

8 Οὔτε δανείζουσιν, οὔτε ἴσασι δανείζεσθαι &c.] Δάνειον proprie notat, quod mutuum datur sine usura aut fœnore. Atque inde Fœnori opponitur, seu τόκῳ, inprimis apud Sacros Scriptores. Sed & quando fœnoris addebatur conditio, dicebatur δάνειον ἔντοκον, vel ἐπὶ τόκῳ. At quia tandem fœnus apud Græcos invaluit, nec facile amplius pecunia dabatur mutua sine usuræ conditione. hinc factum, ut δάνειον & δανείζειν significet etiam, & directe quidem, pecuniam dare fœnori. Unde in Latinis Comœdiis *Danistæ* sunt fœneratores. Vide Salmas. *de Usuris cap.* 2. Et ita etiam hic loci accipitur, sed & nescire fœnus convenit justitiæ Indorum, ac simplicitati, quæ in illis laudatur, & quâ fiebat, ut rarissimæ istic essent lites. Strabo *lib.* XVI. *p.* 709. καὶ ἐν τοῖς νόμοις δὲ καὶ ἐν τοῖς συμβολαίοις τὴν ἁπλότητα ἐλέγχεσθαι ἐκ τοῦ μὴ πολυδίκους εἶναι· *& in legibus & in contractibus simplicitatem declarari eo, quod non habent multas lites.* Quin neque bella ante Alexandrum M. gessisse, aut excepisse ab aliis, dicuntur à Megasthene apud Arrian. in *Indicis*, *pag. mihi* 518. Quando vero Nic. Damasc. apud Stobæum *Serm.* XLII. ait παρ' Ἰνδοῖς ἐάν τις ἀποστερηθῇ δανείου ἢ παρακαταθήκης, οὐκ ἔστι κρίσις, ἀλλ' αὑτὸν αἰτιᾶται ὁ πιστεύσας, id vero accipio laxius de pecunia mutua, sive usuræ aut fœneris lex sit addita, seu minus. PERIZ.

9 Παρακαταθήκην] Emendandus hic locus ex Polluce, quem vide. FABER. Puto Fabrum respexisse, quæ habentur *lib.* VII. *cap.* 6. & pro παρακαταθήκην putasse scribendum παρακαταθήκης δίκην. Quid opus est emendatione, cum locus integer sit vitiique expers? KUHN.

Παρακαταθήκην] Vertitur *depositum.* Et sic sane ut plurimum accipitur. Dubitabam tamen, an, quia hic maxime de pecunia mutua, & fide agitur alteri præstanda, deque syngraphis eam in rem faciendis, intelligendum itaque hîc ista voce potissimum sit *pignus*, quod item apud creditorem *deponitur*, & æque ac *syngrapha* ad obligandam fidem pertinet, quando quis ab alio *mutuam* accepit *pecuniam* Et sane παρακαταθήκη à Suida & Hesychio exponitur ἐνέχυρον h. e. *pignus.* Sed &

σι δανείζεσθαι. Ἀλλ' οὐδὲ θέμις, ἄνδρα Ινδὸν οὔτε ἀδικῆσαι, οὔτε ἀδικηθῆναι. Διὸ οὐδὲ ποιοῦνται συγγραφὴν, ἢ 9 παρακαταθήκην.

Νόμος ἐστὶ 10 Σαρδῷος. Τοὺς ἤδη γεγηρακότας τῶν πατέρων οἱ παῖδες 11 ῥοπάλοις τύπτοντες ἀνῄρουν, καὶ ἔθαπτον, αἰσχρὸν ἡγούμενοι, τὸν λίαν ὑπέργηρων ὄντα ζῆν ἔτι, ὡς πολλὰ ἁμαρτάνοντος τοῦ σώματος, τοῦ διὰ τὸ γῆρας πεπονηκότος. Τῶν δὲ αὐτῶν

neque accipiunt. Sed neque fas est, hominem Indum injuriam aut inferre, aut pati. Proinde neque syngrapham faciunt, aut depositum.

Lex est Sardoa. Filii patres jam senio confectos clavis cæsos interimebant, & sepeliebant, absurdum arbitrantes, decrepitum senem amplius vivere, quippe quum sæpius delinquat corpus, quod senectute laborat. Eorundem lex erat hujusmodi.

& Harpocration in v. Ὅρος ita ait vocari inscriptionem *prædiorum*, quæ declaret, οὐκ ὑπόκειντα δανειστῇ, *obligata esse ea creditori*, idque probat ex Menandri Fabula, quæ appelletur Παρακαταθήκη. Satis liquet, in ea actum de prædiis *oppigneratis*, atque adeo credibile est, inde quoque ista Voce insignitam hanc comœdiam. Jam vero creditæ pecuniæ nomine usitatum ubique fuit, ut caveatur creditori vel per *syngraphum*, vel per *pignus:* & per hoc quidem antiquissimo tempore. Atque hinc, sicuti Diod. Siculus *lib.* I. ait δανείσασθαι ἀσυγγράφως, & μετὰ συγγραφῆς: sic Demosthenes *contra Timotheum*, *pag.* 698. de creditore, οὔτε γὰρ ἐπ' ἐνεχύρῳ, οὔτε μετὰ μαρτύρων ἔδωκε, *neque sub Pignore*, *neque coram testibus* (h. e. ut arbitror, *syngrapha*, cui *Testes* etiam subscribere solebant apud Athenienses. Vide Exemplum Syngraphæ apud Demosth. *contra Lacritum p.* 592.) pecuniam illi *dedit*. Similiter Latini *: qui sub Pignoribus solebat pecunias mutuas accipere l.* 12. *Dig. de Pigner. act.* Præterea habet *pignus* aliquid commune cum *deposito*, ita saltem, ut utrumque eadem voce designari aliquando, haud sit absurdum. Certe ipsi JCti Romani, aliquando *res Pignori Depositas* dicunt. Sic *alienam magidem scit apud se Pignori Deponi*, & simpliciter *alienum apud se Deponi l.* 36. *Dig. de condict. ind.* Sensus igitur & nexus hujus loci esse videtur; quia Indis nefas est frustrari alium, aut injuria afficere, idcirco in Mutuo dando & accipiendo neque Syngrapham faciunt, neque Pignus dant, ad fidem firmandam. Sed & quia *Pignus* est simplicissimum & antiquissimum genus firmandæ fidei, accepto *Mutuo*, & quia utrumque *creditur* alteri vicissim, ideo Nic. Dam apud Stobæum *d. l.* memorat cum *Mutuo* tantum *Pignus*, non etiam *Syngrapham*, dicens, *si quis fraudetur* δανείου, ἢ παρακαταθήκης, *Mutuo aut Pignore*, *non datur de eo judicium*, *sed se ipse incusat*, *qui Credidit* alteri. Quorum sensum esse puto, non quod negetur Actori suum jus persequi, quasi male fecerit; Sed quod talia judicia istic fuerint ignota & inusitata propter infrequentiam talium litium aut injuriarum, quas facere nefas istic erat. Plane sicuti neque Indorum quisquam αἰτίην ἔσχε ψεύσασθαι, teste Arriano in *Indicis p.* 532. h. e. *accusatus unquam fuit mendacii*, aut *perfidiæ*. Ex quo ipso etiam liquet, nullam ergo istic fuisse causam syngraphæ faciendæ, vel pignoris dandi ad firmandam sibi fidem apud Creditorem. Si quis tamen de τῇ παρακαταθήκῃ aliter sentiat, non magnopere reluctabor, quum ab Auctoribus non satis sit declaratum, utrum *pignus*, an *depositum* hic intelligi velint. PERIZ.

10 Σαρδῷος] De his nondum habeo compertum. De aliis noster ipse testatus est *supra* III. *cap.* 37. quibus adde Padeos ex Herodoto *lib.* III. Athenienses & Lucanos ex Damasceno apud Stobæum *serm.* XLII. & Valer. Maximo *lib.* II. *cap.* I. SCHEFF.

11 Ῥοπάλοις] Interpres *fustibus*. Sed propius est *clavis*. Sic X. 22. Dioxippus Athleta, ῥόπαλον λαβὼν, Corragum Macedonem ador-

τῶν ἔτι νόμος τοιοῦτος. 12 Ἀργίας ἦσαν δίκαι, καὶ 13 τὸν εἰκῆ ζῶντα ἔδει κρίνεσθαι, καὶ διδόναι τὰς εὐθύνας, ἀποδεικνύντα, 14 ὅθεν ζῇ.

15 Ἀσσύριοι τὰς ὡραίας γάμου παρθένους ἀθροίσαντες εἴς τινα πόλιν, ἀγορὰν αὐτῶν προκηρύττουσι· καὶ ἕκαστος, 16 ἣν ἂν πρίηται, ἀπάγει νύμφην.

17 Βύ-

modi. Propter ignaviam in jus vocabantur, & qui otiose viveret, cum in Judicio rationes reddere oportebat, unde viveret, declarantem.

Assyrii virgines conjugio maturas in civitatem aliquam conducunt, earumque mercatum palam denunciant: & quam quisque emerit, sponsam abducit.

By-

ortus est, & hasta excussa vicit. Herculi etiam tribuitur cum leonina, unde apud Aristoph. *Ranis*, Bacchus muliebriter & viriliter simul ornatus quum inducitur, habere fingitur crocotum & cothurnum, & contra, tanquam Hercules quispiam, λεοντῆν καὶ ῥόπαλον, *leoninam pellem*, & *clavam*. Proverb. quoque XXV. 18. conjunguntur ῥόπαλον, καὶ μάχαιρα, καὶ τόξευμα, *clava*, *gladius*, & *sagitta*. Victimæ quoque cædebantur ῥοπάλοις, ut ex Brissonio in Indice notatum videmus. PERIZ.

12 Ἀργίας δίκαι] *Otii dica vel accusatio.* vide Pollucem de Atheniensibus, qui etiam otii crimen in judicium adduxerunt *l.* VIII. *c.* 6. & Ærodium *l.* IV. *Decretorum. cap.* I. KUHN.

Ἀργίας ἦσαν δίκαι] Utilissima hæc lex etiam apud Lucanos viguit, teste Nic. Damasc. apud Stobæum *Serm.* XLII. & Ægyptios teste Herodoto II. 177. denique Athenienses, vide Valer. Max. II. 6. *ext.* 3. & 4. & Petitum *ad LL. Atticas p.* 424. Adde Lacedæmonios, *supra* II. 5. Videntur constituenda ea Lege id spectavisse Veteres, non tantum, ut Cives suos ad laborem & artem publico conducibilem excitarent, sed &, ut eos ad opus faciendum adigendo ab seditionibus averterent. Plane uti milites suos Romani ea etiam de causa variis operibus occupabant, eaque, ut ait Tacitus *Ann.* I. 35. *adversus otium castrorum Quærebant.* Vide & *infra ad* IX. 25. PERIZ.

13 Τὸν εἰκῆ ζῶντα] Sensum, qui tandem exoritur, non vim vocabuli, expressit Vultejus, vertens, *qui otiose viveret.* Proprie est, *qui vivit ita*, *ut nihil agat*, *unde vivat.* Sic *cap.* 12. opponitur, videre picturam εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε, & ῥητὸν ἀργύριον καταβαλεῖν atque ita demum ad eam videndam admitti: Istic ergo εἰκῆ notat *nullo dato pretio*, vel *nulla re facta*, *ut videas.* Sic Matth. v. 22. ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ, *nulla irascendi causa data.* Proverb. XXVIII. 25. ἄπιστος ἀνὴρ κρίνει εἰκῆ, *temere*, *nec attendens rationi.* Aquila, Interpres Veteris Testamenti, in *tertio Decalogi præcepto*, *non usurpabis nomen Domini* εἰς εἰκῆ, *sine justa Causa*, qualis est Invocatio, &c. IDEM.

14 Ὅθεν ζῇ] In MSS. B. & C. est ὁπόθεν ζῇ. quod videtur melius. SCHEFF. Nihil muto, aut præfero vulgatæ. Noster *lib.* XIV. *cap.* 26. ὅθεν τὰ πρῶτα ἐτρέφετο. Dio Chrysostomus *orat. de servit. & libert.* οὐκ ἀπορῶσαι, ὅθεν τοὺς παῖδας θρέψωσι. KUHN.

Ὅθεν ζῇ] Ut B. & C. Parisienses, sic & Lugd. ὁπόθεν. At Sluisk. tuetur vulgatum. PERIZ.

15 Ἀσσύριοι] Idem, quem ante dixi, Nicol. Damascenus περὶ ἐθῶν. Strabo *lib.* XVI. & Herodotus in Κλει. qui duo postremi tamen in aliquibus à nostro dissentiunt. SCHEFF.

16 Ἣν ἂν πρίηται] Ex illis scilicet, quæ formosæ sunt. Nam deformes non emebantur, sed cum dote & prœmio elocabantur illis, qui ducere eas vellent minimo. Prœmium autem illud ex pretio formosarum conficiebatur. Vide Herodot. I. 196. & Nicol. Damasc. *de moribus Gentium* apud Stobæum *Serm.* 42. Neque vero id solis *Assyriis*, aut *Babyloniis*, (nam Hos nominat Herodotus) sed & aliis Gentibus fuit in usu. De *Getis* Pomp. Mela II. 2. *Virgines non à Parentibus Viris traduntur*, *sed publice aut locantur ducendæ aut veneunt. Probæ formosæque*

in

17 Βύβλι⊕ ἀνὴρ ἐν ὁδῷ περιτυχὼν οὐδὲν ὧν μὴ κατέθετο ἀναιρεῖται· οὐ γὰρ ἡγεῖται τὸ τοιοῦτον εὕρημα, ἀλλὰ ἀδίκημα.

18 Δερ-

Byblius homo in via, si incidit in aliquid, nihil tollit eorum, quæ non posuerat: non enim hoc inventum, sed injuriam arbitratur.

Der-

in pretio sunt; ceteras qui habeant, mercede quærentur. Et ita de *Armeniis* ait Imp. Justinianus Novell. XXI. feminas istic *emi à futuris maritis.* Huc referendum, quod modo dos, modo munera, ab ipso sponso dicuntur apud Varios Populos dari feminis, immo aliquando etiam earum Parentibus. De Germanis Tacitus *cap.* 18. *Dotem non Uxor marito, sed uxori Maritus affert.* De Hebræis vide, quæ notavi olim in *Dissert. Triade pag.* 116. & adde I. Sam. XVIII. ubi quum David recusaret filiam Regis Sauli, hac solâ ratione, *quod esset pauper*, respondet Saulus, *non delectari se Dote*, quam scil. David debuisset dare, sed loco dotis desiderare se *centum præputia Palæstinorum*; quæ etiam David ipsi numeravit. De Græcis Primis diserte Aristoteles *Polit.* II. 6. τὰς γυναῖκας ἐωνοῦντο παρ' ἀλλήλων, *uxores Emebant alii ab aliis.* Hinc apud Dion. Chrysost. Τρωικῷ. Agamemnon, increpans Helenam ab Alexandro seu Paride abductam, dicit, Helenæ Patrem *captum esse donis.* Sic & apud Anton. Liber. *fab.* 39. Procus promittit πλεῖστα παρὰ τοὺς ἄλλους μνηστῆρας ἀποίσειν ἕδνα, *plurima se supra alios procos allaturum dona nuptialia.* Denique Ixion Socerum occidisse dicitur, quia exigebat acerbius ἕδνα, quæ ipse ei promiserat. Vide Schol. Pindari *ad Pyth. Od.* qui addit, ἔθ⊕ γὰρ τοῖς Παλαιοῖς, τὸν Νυμφῶν τοῖς Πατράσι δῶρα ἵνα ἐνάγειν. Satis ex hisce liquet, recte ergo ab Euripide in *Medea v.* 910. dici Jasonem παρεμπολῶντα ἀλλοίους γάμους h. e. *ementem*, in quo hæsitabat Vir Doctus *Observ.* I. 20. Manserunt immo hæc in usu quodam, etiam post Heroica tempora, & ortas hinc etiam apud Romanos opinor *Donationes ante Nuptias*, licet eas *Veteribus Prudentibus penitus incognitas* pronunciet Justinianus *Instit.* §. 3. *de Donat.* haud dubie, quia non eo olim jure erant præditæ, quo postea. Cæteroquin enim non tantum apud Græcos eas olim, etiam in Historico tempore, reperimus usitatas: Veluti I. *Machab.* X. 54. Alexandrum Balam, qui se pro Rege Syro-Macedonum gerebat, petentem Ptolemæi Filiam in matrimonium, promittere *Ipsi*, *&* *Ejus Filiæ*, *Dona Ipso digna.* Sed & apud Romanos: Unde Imp. Alexander rescribit Attalo *l.* 2. *Cod. de Donat. ante Nupt.* *Si Præsidi provinciæ probaveris, ut Eutychiam duceres, Munera te Parentibus ejus dedisse; nisi Eutychia tibi nupserit, tibi restitui, quod dedisti, jubebit.* PERIZ.

17 Βίβλι⊕] Vide *supra lib.* III. *cap.* 46. Puto Ægyptios intelligi, de quibus vide, quæ in hanc rem notat Petitus *Leg. Att.* SCHEFF. Idem de Dyrbæis ex Ctesiæ *Persicis* annotare & posteris tradere voluit Stephanus *de Urbibus*, nisi compilator locum conspurcasset. Δυρβαῖοι, *inquit*, εὐδαίμονες ἄνδρες καὶ πλούσιοι καὶ δίκαιοι, οὔτε ἀδικοῦντες, οὔτε ἀποκτιννύοντες ἄνθρωπον· ἐὰν δ' εὕρωσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἢ χρυσὸν ἢ ἄλλο τι, *Dyrbæi viri beati & divites justique, nec injuria afficientes, nec interficientes hominem. Si vero in via invenerint aurum aut aliud quid*, (non tollunt, οὐκ ἀναιροῦνται vel simile deest.) Philo apud Eusebium *de Præp. Evangel.* de Hebræorum legibus: ἃ μὴ κατέθηκεν, μηδ' ἀναιρεῖσθαι μήτε ἐκ πρασιᾶς, μήτ' ἐκ ληνοῦ, μήτ' ἐξ ἅλων⊕. *quæ non deposuisti, non tollas, sive ex horto sit, sive à torculari, sive ex area. lib.* VIII. KUHN.

Βίβλι⊕ ἀνὴρ] Qui tandem erunt *Biblii*? Schefferus *Ægyptios putat intelligi.* Sed cur illi ita vocarentur? an quia Βίβλοι, seu Βύβλοι, *Papyri*, apud eos inventæ? Nihili hæc sunt. Intelliguntur *Byblii* sine dubio. *Byblus* autem est celebris Urbs Phœnices, Adonidi sacra. Vide Lucian. *de Dea Syria pag.* 878. tum Strabonem, & Dionys. *Perieg.* Scribi eam per Υ non tantum ex Scriptoribus quamplurimis, sed & ex Nummis constat. Abstinentiam illam ab alieno etiam in *Æthiopibus* Nic. Damasc. & in *Aphytæis* laudat Heraclides *de Polit.* adeo ut *januas* ædium istic dicat esse *apertas*, & *peregrinum quendam, qui vinum emerat*, subito proficisci coactum,

Tt vi-

18 Δερβίκκαι τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη βεβιωκότας ἀποκτείνουσι, τοὺς μὲν ἄνδρας 19 καταθύοντες, ἀπάγχοντες δὲ τὰς γυναῖκας.

20 Κόλχοι δὲ τοὺς νεκροὺς ἐν βύρσαις

Derbiccæ omnes, qui ſupra ſeptuaginta annos vixerunt, interficiunt, viros mactando, mulieres vero ſtrangulando.

Colchi mortuos ſuos in pellibus ſepe-

vinum nulli commendatum reliquiſſe, & *alio mercatu redeuntem*, ita uti reliquerat, *reperiſſe intactum.* PERIZ.

18 Βερβίκκαι] Retinenda eſt correctio Iſaaci Caſauboni, qui Δέρβικες ſcribere nos monet, *ad Strabonis lib.* XI. Nulla enim *Berbiccarum* gens, ſed *Derbicum*, de qua vide Plinium *lib.* VI. *cap.* 16. Curt. III. 2. Cteſiam in *frag. rerum Perſicarum.* Euſebius *lib.* I. *Præp. Evang* ἱστοροῦνται Μασσαγέται καὶ Δέρβικες ἀθλιωτάτους ἡγεῖσθαι τῶν οἰκείων τοὺς αὐτομάτως τελευτήσαντας. SCHEFF. Memini tamen me lectore Ουερβίκκας quosdam inter Mauritanos. FABER. Vide Hieronym. *lib.* II. *adverſus Jovinian.* vid. Leopard. *l.* XII. *c.* 22. KUHN.

Βερβίκκαι] Quod monuerunt Leopardus in *Miſcell.* Caſaubonus *ad Strabonem*, Holſtenius *ad Stephanum*, quod probarunt Schefferus & Kuhnius, id confirmat Codex Sluisk. & Medic. I. ac Mediol. legens, ut illi volunt, Δερβίκκαι, quod idcirco recepi in contextum. Sunt autem Populus Aſiæ juxta Hyrcanos. PERIZ.

19 Καταθύοντες] Multum latet in hoc vocabulo: plus certe, quam Lector parum peritus animadvertat. Nec enim ſimpliciter ſignificatur, eos quoquo modo mactatos, ſed mactatos tanquam Victimas, quarum præſiciæ dantur Diis, reliqua Comeduntur ab hominibus. Quod ita vere à Derbiccis factum fuerit, docet Strabo *lib.* XI. τοὺς δ' ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσι, ἀναλίσκουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους· τὰς δὲ γραίας ἀπάγχουσιν, εἶτα θάπτουσι. Vides eos *mactari & Comedi à proximis genere*, quod Noſter uno hoc verbo expreſſit, quia ex ſacrificiis plerumque inſtruebantur convivia. Similia de Indis tradit Mela III. 7. *Quidam proximos, parentesque, priusquam annis aut ægritudine in maciem eant, velut hoſtias cædunt, cæſorumque viſceribus epulari, fas, & maxime pium eſt.* Et Plutarchus de Scythis in *Orat.* I. *de Alex. Fortit.* &c. Eum ait, *perſuaſiſſe Sogdianis, patres alere & non occidere*, & per eum, *Scythas ſepelire mortuos, non comedere*, οὐ κατεσθίειν. Vide & Sextum Emp. *Pyrrhon. Hypot.* III. 24. Καταθύειν autem eſt proprie, in altari quid offerre Diis. Anton. Lib. *fab.* 18. θύοντος αὐτοῦ παρὼν ὁ παῖς ἐδαίσατο τὸν ἐγκέφαλον τοῦ ἀρνὸς, πρὶν ἐπὶ τὸν βωμὸν καταθῦσαι: ubi manifeſte καταθύειν propius quid notat, & diſertius, quam θύειν, quod laxius *ſacrum facere* iſtic ſignificat. Noſter *infra cap.* 8. τὸν Ἆπιν κατέθυσεν ὄνῳ. PERIZ.

20 Κόλχοι] Damaſcenus *de moribus* apud Stobæum *ſerm.* CXX. & CXXII. Scholiaſtes *Apollonii lib.* III. *Argon.* ubi autorem hiſtoriæ hujus laudat Nymphodorum. SCHEFF. Qui varios gentium ritus in ſepeliendis ſuis amat diſcere, Stobæum adeat *Serm.* CCLXXVII. & Noſtrum *Hiſtor. Animal. lib.* X. *cap.* 22. ubi de Barcæis iſta habet. Βαρκαῖοι, γένος δὲ τοῦτο ἐστὶ Ἑσπέριον, τῶν ἀποθανόντων νόσῳ τοὺς νεκροὺς ὑβρίζοντες, ὡς ἀνάνδρων καὶ μαλακῶς τεθνεώτων. θάπτουσι πυρί· τοὺς δὲ ἐν πολέμῳ βίον καταστρέψαντας, ὡς καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἀρετῆς μετειληχότας, γυψὶ προβάλλουσιν, ἱερὸν τὸ ζῶον εἶναι πεπιστευκότες. Interpres vertit, *Barcæi, gens Hiſpanica ex aliquo morbo mortuos per contumeliam igne cremant* (ſepeliunt), *ut muliebriter & ignaviter defunctos: eos vero, qui in bello occubuerunt, ut viros bonos & fortes, & eximiæ virtutis, vulturibus objiciunt, quia ſacrum putant eſſe hoc animal.* Hæc verſio Cl. Bochartum ſeduxit, dum Barcæos *gentem Hiſpanicam* dicit. Nam *Part.* II. *Hieroz. p.* 311. *Barcæi quidem, inquit in Hiſpaniâ nulli ſunt; ſed legendum* Βακκαῖοι, *ut in Stephano:* Βακκαῖοι, Ἰσπανίας ἔθνος. *Baccæi, gens Hiſpanica, nempe qui aliis Vaccæi, neque dubium quin ſic ſcripſerit Ælianus.* Verum enim vero fruſtra eſt Vir Doctiſſ. cum ſua emendatione. Non enim iſta Æliani ſatis aſſecutus eſt Interpres. Βαρκαῖοι, γένος δὲ τοῦτό ἐστιν ἑσπέριον. Quibus non *Hiſpanos* fecit *Barcæos*, ſed *Heſperios*, qui ab Heſperia, parte Mauritaniæ, in

σαις θάπlουσι, καὶ [21] καταῤῥάψαντες, ἐκ τῶν δένδρων ἐξαρτῶσι.

[22] Λυδοῖς ἦν ἔθος πρὸ τοῦ συνοικεῖν τὰς γυναῖκας ἀνδράσιν, ἑταιρεῖν· ἅπαξ δὲ καταζευχθείσας, σωφρονεῖν. Τὴν δὲ ἁμαρτάνουσαν εἰς ἕτερον, συγγνώμης τυχεῖν ἀδύνατον ἦν.

ΚΕΦ.

sepeliunt, & insutos ex arboribus suspendunt.

Lydis moris erat, ut mulieres, antequam maritis jungerentur, corpus prostituerent: semel autem copulatæ, continentes essent. Quæ vero postea cum alio rem habuisset, hæc veniam consequi nulla ratione poterat.

CAP.

in qua hortos Hesperidum sitos volunt, dicuntur. Ipsæ enim Hesperides nomen habent ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ κατοικεῖν, *eo quod in Hesperia habitent.* Scholiastes *Apollon. in lib.* IV. *Argon.* quem bona fide descripsit Phavorinus *voce* Ἑσπερίδες. Huc faciunt Æthiopes ἑσπέριοι & promontorium, cui ἑσπέρου κέρας nomen est apud Melam *l.* III. *c.* 9. Plinius *Hesperium* vocat. Apud Petronium in *Satyr.* mare Atlanticum *Hesperiæ undæ* nomine venit hoc versu:

Hesperiæ concham laudabat miles in unda.

vide Etymolog. Magnum in Ἑσπερία θάλασσα & Vossii *Observat. ad Melam. lib.* III. *cap.* 10. Plinius, *Deinde Hesperii, Perorsi, quos in Mauritaniæ confinio diximus lib.* VI. *cap.* 30. Hos Barcæos agnoscit etiam Polyænus *lib.* VII. *Stratag. p.* 518. 25. confer Porphyr. *in Horat. lib.* I. *od.* 36. Ex his patet non Hispaniam statim aut Italiam cogitandum esse, si alicubi Hesperiæ facta sit mentio. Ælianum itaque vertendum cum aliis putem hunc in modum. *Barcæi, gens autem Hesperia est.* de *Barce* Ptolemæum vide *lib.* III. *Geogr.* de Hesperia, vel Hesperiade urbe Cyrenaïcâ Melam *l.* I. *c.* 8. & ibi Vossium. KUHN.

Κόλχοι &c.] Quod Noster & Apollonius Rhod. *Argonaut.* III. 203. &c. tribuit *Colchis*, id Plutarchus videtur respicere, quando similia de *Scythis* memorat, in *lib.* εἰ αὐτάρκης ἡ κακία &c. *Nihil interesse Theodori, utrum supra terram*, scil. in Cruce, *an sub terra putrescat. Scytharum sepulturas hujusmodi, esse*, vel *haberi, felices.* Scil. dum apud Scythas cadavera suspenduntur ex arbore, & ibi computrescunt, sicuti in Cruce apud Alios relinquuntur putredini, qui in ea perierunt. Adde Silium Italic. *lib.* XIII. *p.* 552.

At gente in Scythica suffixa cadavera truncis
Lenta dies sepelit, putri liquentia tabo.

PERIZ.

21 Καταῤῥάψαντες] MSS. B. & C. exhibent καταῤῥάξαντες, quod placet. SCHEFF. καταῤῥάπlω locum hic habet, non καταῤῥάξαι. Nam in probe consutis coriis mortui ex arboribus penduli erant, καταῤῥάξαι autem est *humi projicere*, quod minime quadrat hoc quidem loco. KUHN.

22 Λυδοῖς] Meminit Herodotus in *Clio.* SCHEFF.

Λυδοῖς ἦν ἔθος &c.]. Similia pene de *Augilis* in Africa, Mela I. 8. *Feminis eorum solenne est, nocte, qua nubunt, omnium stupro patere, qui cum munere advenerint: & tum cum plurimis concubuisse, maximum decus: in reliquum pudicitia insignis est.* Nec abhorrent, quæ de *Cypriis* tradit Justinus XVIII. 5. ubi videas velim *Notas Berneccri.* PERIZ.

ΚΕΦ. β'.

Περὶ Νικοστράτου τοῦ κιθαριστοῦ διαφορᾶς πρὸς Λαόδοκον τὸν κιθαρῳδόν.

Νικόστρατον τὸν [1] κιθαριστὴν, λόγος τις περίεισι λέγων, Λαοδόκῳ τῷ κιθαρῳδῷ διαφερόμενον ὑπὲρ μουσικῆς εἰπεῖν, ὅτι ἄρα ἐκεῖνος μέν ἐστιν ἐν μεγάλῃ τῇ τέχνῃ μικρὸς, αὐτὸς δὲ ἐν μικρᾷ μέγας. Ου μόνον δὲ ἄρα ἐστὶ σεμνὸν οἰκίαν αὐξῆσαι καὶ πλοῦτον, ἀλλὰ γὰρ καὶ τέχνην, εἴγέ τι δεῖ προσέχειν Νικοστράτῳ εὖ καὶ καλῶς τοῦτο εἰπόντι.

CAP. II.

De Nicostrati citharistæ lite cum Laodoco citharœdo.

Historia quædam circumfertur, tradens, Nicostratum citharistam, quum de arte musica litigaret cum Laodoco citharœdo, dixisse, illum in magna arte exiguum esse, se vero in exigua magnum. Non ergo solum laudabile est, familiam & opes amplificare, sed etiam artem, si Nicostratum recte & bene hoc dicentem audire oportet.

1 Κιθαριστὴν] Κιθαρῳδὸς in eo differt à *Citharista*, qui & ψιλοκιθαριστὴς, quod ille cytharam pulset accinatque insimul, hic vero sine voce utatur cythara. Moschopulus περὶ σχεδῶν. κιθαρῳδὸς ὁ μετὰ κιθάρας ᾄδων, κιθαριστὴς ὁ ταύτῃ χρώμενος. Hinc Plinius *lib.* VIII. *cap.* 56. *Cithara sine voce cecinit Thamyras primus. cum cantu Amphion, ut alii, Linus.* KUHN. De *Citharistis* & *Citharœdis*, eorumque discrimine, vide quæ jam diximus *ad* III. 32. PERIZ.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ Πολυγνώτου καὶ Διονυσίου γραφέων.

[1] Πολύγνωτος ὁ Θάσιος, καὶ [2] Διονύσιος ὁ Κολοφώνιος, γρα-

CAP. III.

De Polygnoto & Dionysio pictoribus.

Polygnotus Thasius, & Dionysius Colophonius, pictores erant.

1 Πολύγνωτος] De *Polygnoto* Vide Suidam & Harpocr. qui docent fuisse Thasium patria, sed ascitum in civitatem Atheniensium, quia varia gratis pinxerat. Floruit teste Plinio *Nat. Hist.* XXXV. 9. *ante* XC. *Olympiadem*, quæ incidit in Bellum Peloponnesiacum, & Regnum Darii Nothi. Pinxit autem maxime moralia, unde Aristot. *Polit.* VIII. 5. vult Adolescentes non spectare aut *contemplari opera Pausonis*, sed *Polygnoti*, *aut similium* ἠθικῶν. Tale quid habemus ex. gr. apud Pausan. in *Phocicis*, ubi pinxisse dicitur *effigiem Hominis*, *quod patrem insolentius tractasset*, *apud inferos pœnas luentis*. PERIZ.

2 Διο-

γραφέε ἦςην. Καὶ ὁ μὲν Πολύγνωτος ἔγραφε τὰ μεγάλα, 3 καὶ ἐν τοῖς τε-

rant. Et Polygnotus quidem magna pingebat, & ex ſingulis juſta ſtatura pictis

2 Διονύσιος] De eo vide Junii *Pictores*: ſed qui tamen in eo videtur errare, quod ex Uno facit Duos, vel certe quod ab Hoc diverſum facit, quem Plinius XXXV. 10. ait *nihil aliud quam Homines pinxiſſe, & ob id Anthropographum cognominatum.* Vel potius, omnes hi pinxere Homines, ſed *Polygnotus* ut erat Ethicus Pictor, & maxime ἀγαθῶν ἠθογράφος *Homines meliores*, quam vulgo nunc ſunt, forte etiam Heroas majoris, quam deinde fuerunt, ſtaturæ & virtutis pinxit. Unde Ariſtoteles *de Poetica cap.* 2. κρείττους, exponit ipſe, βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς *meliores quam nunc ſunt.* Pauſon vero *Homines in ſuis vitiis* potiſſimum, & maxime obſcænos exhibuit. Unde Ariſtoteles in *Politicis* noluit Adoleſcentes *ſpectare opera Pauſonis.* Dionyſius denique Homines, ut ſunt, neque virtutibus Heroicis & priſcis excellentes, neque vitiis coopertos. Quod enim Ariſtoteles de hiſce Pictoribus ait, eos pinxiſſe κρείττους, χείρους, ὁμοίους, referri debet ad proxime ſuperiora, ubi dixit, eos, qui exprimere & imitari volunt Homines aliquid agentes, neceſſario exprimere βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς, ἢ χείρονας, ἢ καὶ τοιούτους, h. e. *meliores quam noſtro ſunt tempore Homines, vel deteriores iis, vel plane Tales ut nunc ſunt.* Et ita addit dein, etiam Poetas illos exprimere, veluti Homerum βελτίους, Cleophontem ὁμοίους, Hegemonem Parodiarum inventorem χείρους. Denique eadem ratione differre etiam Tragœdiam & Comœdiam, ἡ μὲν γὰρ, ait χείρους, ἡ δὲ βελτίους μιμεῖσθαι βούλεται τῶν νῦν, *Comœdia quidem deterioris & vilioris notæ Homines vult exprimere, at Tragœdia meliores, quam nunc vulgo ſunt,* ſeu Heroas. Quin immo *ſeq. Capite* etiam apud Noſtrum accipienda ſunt eodem modo μιμεῖσθαι τὰς εἰκόνας, εἰς τὸ κρεῖττον & εἰς τὸ χεῖρον poſtulante id iſtic re ipſa, quum ceteroqui phraſes iſtæ etiam ſimpliciter rem bene vel male geſtam notare ſoleant. Ceterum Dionyſium hunc ſicuti Aelianus ait minora pinxiſſe, ſic *ibidem* Plinius eum referre videtur inter *minoris picturæ celebres.* PERIZ.

3 Καὶ ἐν τοῖς τελείοις εἰργάζετο τὰ ἆθλα] Laxe & obſcure nimis vertebatur, *atque in perfectis certamina ſubibat.* Nam quæ illa *perfecta*? Agitur de pictura; an ergo perfecta ejus opera intelliguntur? Proximum certe illud eſt, quod cogitemus. At quis certamen ſubiit unquam operibus non perfectis? Quid multa? Intelligitur *juſta ſtatura rerum, quæ pinguntur*: qua in re differebant ab ejus operibus opera Dionyſii, qui in aliis illum optime imitabatur. Τέλειος enim notat maxime animal ſtaturæ adultæ, ſeu quæ, & qualis, in confirmata eſt ætate. Sic VII. 13. ἀλλ' οἵγε νέοι, ὥσπερ οἱ πῶλοι πρὸς τὸν τέλειον ἀποβλέπουσιν ἵππον, h. e. *ut pulli adultum equum.* Ubi vide omnino Doctiſſ. Kuhnium. XIII. 1. de Atalanta, μέγεθος μὲν γὰρ, ἔτι παῖς οὖσα, ὑπὲρ τὰς τελείας ἦν γυναῖκας, *adultas feminas.* *Hiſt. Anim.* II. 42. μάχεται δὲ ὁ τέλειος ἱέραξ καὶ πρὸς ἀλώπεκα, ubi recte vertitur, *juſtæ magnitudinis & integræ ætatis accipiter.* Jamblichus *de Vita Pythag. p.* 208. de duobus, qui ſoli evaſerant ex incenſis ædibus, in quibus congregati erant Pythagorei, οὗτοι τελειότατοι ὄντες καὶ εὐρωστότατοι διεξεπαίσαντο ἔξω πως. Hinc ergo putem, etiam Jovem τέλειον, & Junonem τελείαν appellatas, quo nomine ἐτιμῶντο ἐν τοῖς γάμοις, ὡς πρυτάνεις ὄντες τῶν γάμων, *honorabantur in nuptiis, tanquam præſides nuptiarum,* ut ait Suidas in *v.* τέλειος, quia nuptiæ ſunt τῶν τελείων, ſi ordinem ſequamur naturæ. Sed & nuptias hinc τέλος appellari, quia ſunt veluti conſummatio adoleſcentis ætatis, unde τέλειοι ſunt οἱ γεγαμηκότες, Euſtathio *ad Il.* Β. *p.* 246. & Λ. *p.* 832. quibus qui præerant Dii, recte idcirco τέλειοι & ipſi dicuntur. Sed & alii atque omnes primi ordinis ac majorum Gentium Dii, ſic vocantur, de quo vide omnino Illuſtr. Spanhemium *ad Callimachum Hymn. in Pall. v.* 131. Neque minor hæſitatio eſt in illo, εἰργάζετο τὰ ἆθλα, quod Interpres, Vultejus, reddidit, *certamina ſubibat.* Sed in Indice ea verſio repudiatur, ac præfertur *operæ manu pretium merebatur.* Diverſus ab utroque paululum abeo; nam ſenſum eſſe arbitror, *faciebat*, vel *adquirebat ſibi certaminis præmia.* Nam etiam Pictores certaſſe inter ſe in publicis Agonibus, notum eſt, & diſerte docet Plinius XXXV. 9. ac No-

τελείοις εἰργάζετο τὰ ἆθλα· 4 τὰ δὲ τοῦ Διονυσίου, πλὴν τοῦ μεγέθους, 5 τὴν τοῦ Πολυγνώτου τέχνην ἐμιμεῖτο εἰς τὴν ἀκρίβειαν, 6 πάθος, καὶ ἦθος, καὶ 7 σχημάτων χρῆσιν, 8 ἱματίων λεπτότητας, καὶ τὰ λοιπά.

pictis conficiebat sibi certaminis prœmia: Dionysii vero picturæ, excepta magnitudine, Polygnoti artem imitabantur accuratissime, affectus, & indolem, & formas corporis, prout obveniunt, & vestium subtilitates, & reliqua.

ΚΕΦ.

CAP.

Noster IX. II. ἐργάζεσθαι autem passim notat *parare sibi aliquid suo labore*. Vide Illustrem Grævium *ad Hesiod.* ἔργ. 43. PERIZ.

4 Τὰ δὲ τοῦ Διονυσίου] Meminit hujus rei etiam Plutarchus *vita Timoleontis*. SCHEFF.

5 Τὴν τοῦ Πολυγνώτου τέχνην] Princeps enim isthæc omnia commentus est. Plinius *lib.* XXV. *cap.* I. *Polygnotus Thasius primus mulieres lucida veste pinxit, capita eorum mitris versicoloribus operuit, plurimumque picturæ primus contulit. Siquidem instituit os adaperire, dentes ostendere, vultum ab antiquo rigore variare.* SCHEFF. Aristoteles *cap.* 2. *de Poët.* ἐπεὶ δὲ μιμοῦνται οἱ μιμούμενοι πράττοντας, ἀνάγκη δὲ τούτους ἢ φαύλους εἶναι &c. ἤτοι βελτίονας ἢ καθ' ἡμᾶς ἢ χείρονας ἀνάγκη μιμεῖσθαι, ὥσπερ οἱ γραφεῖς· Πολύγνωτος μὲν κρείττους, Παύσων δὲ χείρους, Διονύσιος δὲ ὁμοίους εἴκαζε. *Cum vero ii, qui imitantur, agentes imitentur, qui necessario aut boni sunt aut mali, sequitur nos vel eos imitari, qui nobis sunt meliores, vel pejores, uti pictores solent. Polygnotus enim præstantiores expressit, Pauson pejores, Dionysius similes.* Adeoque *Polygnotus* in rebus optimis, divinis puta artem suam exercuit. Pauson autem humiliora & pejora, animalia bruta sc. & alia sibi sumpsit pingenda. hujus generis pictores dicti sunt ῥυπαρογράφοι i. e. *sordidarum rerum pictores.* Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. *Dionysius denique non ille Siculus Tyrannus, sed pictor hujus nominis sui similes penicillo expressit.* homines scilicet. Et iterum, *Dionysius nihil aliud quam homines pinxit, ob hoc anthropographus cognominatus.* KUHN.

6 Πάθος, ἦθος] Illud *perturbationes animi & affectus* notat, hoc *indolem. & mores.* Sic de duritie virginis adversus amantem Ant. Lib. *fab.* 39. μισήσασα τὸ ἦθος Ἀφροδίτη. Utrumvis autem pingendo exprimere, artis erat maximæ. Plinius XXXV. 10. de Aristide Thebano: *is omnium primus Animum pinxit, & Sensus omnes expressit, quos vocant Græci* Ἤθη *item perturbationes.* h. e. πάθη. Aristot. *de Poëtica cap.* 6. ὁ μὲν γὰρ Πολύγνωτος ἀγαθὸς ἠθογράφος, ἡ δὲ Ζεύξιδος γραφὴ οὐδὲν ἔχει ἦθος. PERIZ.

7 Σχήματος χρῆσιν] Uterque MS. σχημάτων, quod reposui. Sunt autem σχήματα exteriores figuræ, & formationes corporis. Sic *supra* II. 44. de milite itidem picto; ἀπειλῶν δὲ ὅλου τοῦ σχήματος, *minas intentans tota corporis figura & statu.* XIV. 22. ubi, quum dixisset, Cives metu Tyranni alter alteri τὸ τῆς ψυχῆς πάθος ἐκ τοῦ προσώπου διαδεικνῦναι, mox illam *varietatem in habitu & forma oris ac vultus* vocat τὸ τῶν σχημάτων ποικίλον Plutarch. *Alexandro*, de Calano Indo in rogo, ἐν ᾧ κατεκλίθη σχήματι, τοῦτο διατηρῶν, *servans eam corporis formam, quâ decumbebat in rogo.* Vide & Tan. Fabrum *ad Luciani Peregrinum p.* 477. *ed. Amst.* Cæterum Χρῆσις notat hic, prout formantur, & pictori obveniunt formanda illa σχήματα. Sic Epictetus *cap.* 14. in quacunque re, quæ obvenit, cogitare debes, τίνα δύναμιν ἔχεις πρὸς τὴν Χρῆσιν αὐτοῦ, h. e. *ut recte eâ utaris.* IDEM.

8 Ἱματίων λεπτότητας] *Vestium subtilitates.* Sic Polyæn. I. I. I. Bacchi exercitum ait ornatum ἐσθῆσι λεπταῖς. Cæterum vix dubito, quin hic intelligantur vestes pellucidæ, quæ debent esse λεπταί. Nam ita Plin. XXXV. 9. *Polygnotus Thasius primus mulieres lucida veste pinxit.* IDEM.

ΚΕΦ. δ'.

Νόμος Θηβαϊκὸς [1] περὶ τεχνιτῶν καὶ γραφέων.

Ἀκούω κεῖσθαι νόμον Θήβησι προστάττοντα τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς γραφικοῖς, καὶ τοῖς πλαστικοῖς, [2] εἰς τὸ κρεῖττον τὰς εἰκόνας μιμεῖσθαι. Ἀπειλεῖ δὲ ὁ νόμος τοῖς [3] εἰς τὸ χεῖρόν ποτε ἢ πλάσασιν, ἢ γράψασι, [4] ζημίαν τὸ τίμημα δρᾶν.

CAP. IV.

Lex Thebana de artificibus & pictoribus.

Audio legem eſſe Thebis, præcipientem artificibus, tum pingendi tum fingendi peritis, ut rerum formas honeſtiore modo exprimerent Iis autem, qui eas in deterius aut finxiſſent, aut pinxiſſent, minatur lex mulctam ſe picturæ ipſius pretium irrogaturam.

1 Περὶ τεχνιτῶν καὶ γραφέων] Dixi jam antea, Argumenta Capitum, ut vocantur, eſſe à librariis profecta, & idcirco diverſa in diverſis Codicibus, nec ſemper congrua vero argumento. Id quod in *hoc Capite* deprehendere licet. Nam perperam hic mentio fit τεχνιτῶν καὶ γραφέων, quum Auctor τεχνιτῶν vocem generatim poſuerit, eamque diviſerit in γραφικοὺς καὶ πλαστικούς. Sed & Lugd. Codex, qui Argumenta Capitibus præſcripta habet, nobis exhibet, Νόμος περὶ ἀδίκων γραφέων, at *ſuperiori Capiti* præfixit, περὶ γραφέων καὶ πλαστῶν. PERIZ.

2 Εἰς τὸ κρεῖττον &c.] Sine dubio hæc, & ſequens locutio εἰς τὸ χεῖρον, reſpicit dignitatem & honeſtatem moralem rerum, quæ pinguntur, ut vere cenſuit Voſſius in *Graphices* §. 14. Scilicet volebat lex illa, ut effigies hominum Deorumve pingerentur quam honeſtiſſimo ornatu, habitu, forma, at minime ridiculo aut fœdo. Nam ut quam peritiſſime pingant pictores, ſatis ipſo vel lucri vel gloriæ ſtudio incitantur, nec opus eſt, lege id ſanciri. PERIZ.

3 Εἰς τὸ χεῖρον] Refert hoc Voſſius ad turpitudinem argumenti, quaſi prohibitum fuerit, ne quid obſcœni pingeretur, *lib. de Graphic.* §. 17. Mihi locus de arte ipſa accipiendus videtur, putoque id patere ex præcedenti εἰς τὸ κρεῖττον, quod de honeſtate accipi debere non exiſtimo. Scilicet de imaginibus & ſtatuis hoc ſanciebant, maxime deorum, quos fœdari putabant, ſi turpius formarentur. SCHEFF. Lex Thebana utrumque complexa eſt. Etenim & optima quæque archetypa bene & examuſſitatim non in deterius voluit pingi, & ne turpia & inhoneſta picturæ genera, ſuo lenocinio exempla vitiorum commendarent ſpectantibus *bene cavit*, *quam enim cladem moribus hominum per ſe pronis in vitia afferant* hujuſmodi picturæ, Terentius in *Eunucho* demonſtrauit *Act.* III. *Scen.* 5. confer & Clement. Alexandr. in *Protrept.* Illuſtrat Noſtrum Plinius *lib.* V. *epiſt.* 10. *Ut pictores*, inquit, *pulchram abſolutamque faciem raro, niſi in pejus*, (εἰς τὸ χεῖρον) *effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor & decido.* confer & *lib.* IV. *ep.* 18. & Horatium *lib.* II. *Epiſt.* I. *ſub finem.* KUHN.

4 Ζημίαν τὸ τίμημα δρᾶν] Uſitatum eſt, ut τὸ τίμημα ponatur pro æſtimatione litis, ſeu maleficii & ejus pœnæ. Atque ita Dionyſ. Halic. *lib.* X. *p.* 674. τὸ μὲν τοι τίμημα οὐκ ἐπ' αὐτοῖς ζημιοῦσιν κατέλιπον, *æſtimationem vero culpæ ſeu pœnæ non permiſerunt ipſis punientibus.* Sed & Noſter conjungit utrumque etiam V. 12. ζημίαν ἐτιμήσαντο τοῦ Δημάδη ταλάντων ἑκατὸν, *mulctam æſtimarunt Demadi centum talentis.* Et ita etiam hunc locum interpretantur Vultejus & Reliqui Editores, quorum Verſio exhibet *pro pœna mulctam pecuniariam irrogare.* At rectius in Indice expo-

ponitur de *pretio* Picturæ, ut scil. qui tale quid contra decorum & honestum pinxisset, mulctetur ipsa pictura vel ejus pretio. Sic enim Auctores passim certam apponunt pœnam ad illud ζημίαν. Isocr. *adv. Callimachum p.* 914. προειπόντος Λυσάνδρου θάνατον τὴν ζημίαν, εἴ τις &c. *Lysandro denunciante pœnam mortis, si quis* &c. Propius etiam est huic loco, quod Apollod. II. 6. 2. de Hercule, qui expiari volebat, quum Iphitum Euryti F. occidisset, & qui ab oraculo jubebatur se vendere ac tres annos servire, ac δοῦναι ποινὴν τοῦ φόνου τὴν τιμὴν Εὐρύτῳ, *dare Euryto pretium illud in pœnam*, vel *piaculum*, *cædis*. Dubitem tamen & putem nunc, priorem expositionem esse veriorem, quia τίμημα proprie notat qualemcunqne pœnalem rei æstimationem. Hinc Pollux *lib.* VIII. de judiciis agens, τὰ δὲ τιμήματα ait esse ζημίαν, φυγὴν ἀτιμίαν, θάνατον, δεσμὸν, στίγματα, στήλην, *mulctam, exilium, infamiam, mortem, carcerem, stigmata, proscriptionem.* Atque ita & Noster *Hist. Anim.* XVII. 19. ἐὰν δὲ τούτων τις θηράσηται Γαλάτης, τίμημα οἱ ἐκ τῶν νόμων τῶν ἐπιχωρίων θάνατός ἐστι. *si quis Galata ex iis avibus aliquam venetur & capiat, illi ex legibus regionis pœna est mors.* PERIZ.

ΚΕΦ. έ.

Τίνες εὐεργεσιῶν ἐμνήσθησαν.

Εὐεργεσιῶν ἀπεμνήσθησαν, καὶ χάριτας ὑπὲρ αὐτῶν ἀπέδοσαν, [1] Θησεὺς μὲν Ἡρακλεῖ· [2] Αἰδωνέως γὰρ αὐτὸν τοῦ Μολοττῶν βασιλέως δήσαντος, ὅτε ἐπὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἦλθε μετὰ Πειρίθου ἁρπασόμενος αὐτὴν ὁ Θησεὺς, οὐχ ἑαυτῷ σπουδάζων τὸν γάμον, ἀλλὰ γὰρ τῇ τοῦ Πειρίθου χάριτι τοῦτο δράσας· Ἡρακλῆς [3] εἰς τοὺς Μολοττοὺς ἀφικόμενος ἐρρύσατο τὸν

CAP. V.

Qui beneficiorum memores fuerint.

Beneficiorum memores fuerunt, & gratias pro iis retulerunt, Theseus Herculi: quum enim Aïdoneus rex Molossorum ipsum in vincula conjecisset, quando venerat cum Pirithoo Theseus, ad rapiendam ejus conjugem, non sibi has nuptias parans, sed in gratiam Pirithoi illud faciens: Hercules, quum venisset in Molossorum terram, libe-

1 Θησεὺς] Adde Diodorum *lib.* IV. *Bibl.* Euseb. in *Chronic.* Plutarchum & alios, quos citat G. I. Vossius *lib.* I. *Theol. Gentil. cap.* 19. SCHEFF.

2 Αἰδωνέως] Cedrenus & Tzetzes eum vocant Ἀΐδην, vel Αἴδην. Sed perinde est, utrum illi Nomen tribuas. Nam & ita Pluto ᾅδης passim dicitur, at idem Αἰδωνεὺς apud Lucianum *Dial. Mort. p.* 278. sine dubio autem Plutonis nomine Rex ille appellatus est, quia Theseus & Pirithous non redierunt in patriam, Pirithous nunquam, at Theseus non, nisi postquam ab Hercule liberatus fuit ex Regis hujus carcere, qui ita erat ipsi ᾅδης. Crediderim etiam totam Proserpinæ quasi à Plutone raptæ fabulam inde ortam, quod filiam tunc opulenta quædam mulier amisit, raptam ab hoc Rege, & per Græciam frustra quæsitam à Matre. Pausanias in *Atticis* dicit *Regem Thesprotidis*, quæ erat regio vicina, & sæpe pro *Molosside* promiscue ponitur. Vide Palmerii *Græciam Ant.* II. 8. Addit Pausanias esse istic flumina, quæ Homerus tribuerit Inferis, unde confirmatur, Fabulam istam ex

τὸν Θησέα, καὶ διὰ ταῦτα ἐκεῖνος αὐτῷ βωμὸν ἀνέστησε. Καὶ [4] οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας Πρώνακτι καὶ ἐκεῖνοι χάριτας ἀπέδοσαν. Διὰ γὰρ αὐτοὺς [5] ἀπολομένου τοῦ Πρώνακτος, τὸν ἀγῶνα ἔθεσαν ἐπ' αὐτὸν, ὃν οἱ πολλοὶ οἴονται [6] ἐπ' Ἀρχεμόρῳ τεθῆναι † ἐξάρχῳ. Καὶ Ἡρακλῆς δὲ χάρι-

† ἐξ ἀρχῆς.

beravit Thesea, eamque ob causam Hic aram Illi erexit. Et Septem illi *Duces*, qui adversus Thebas *sunt profecti*, Pronacti gratiam quoque reposuerunt. Quum enim ipsorum causa periisset Pronax, in honorem illius ludos instituerunt, quos plerique putant in honorem Archemori pri-

ex hac Historia ortam. Vide & Eustath. *ad Dionysii Perieg. v.* 425. Cæterum Plutarchus ait, non Uxorem Regis Molossorum, sed *Filiam*, quæ κόρη fuerit dicta, rapere voluisse Pirithoum. Quod & Cedrenus tradit, sed qui Historiam longe aliis narrat circumstantiis. Vide Eum *pag.* 81. Ed. Regiæ. Sed perinde est, utrum illi Nomen tribuas. Nam & ita Pluto Ἅδης passim dicitur, at idem Αἰδωνεὺς apud Lucianum *Dial. Mort. p.* 278. sine dubio autem Plutonis nomine Rex ille appellatus est. PERIZ.

3 Εἰς τοὺς Μολοσσοὺς] MSti hic quoque Μολοττοὺς, ut paulo ante. Hujus autem Gentis Canes magnitudine & robore fuerunt insignes & celebres. Hinc apud Plaut. *Capt.* I. I. 18. *Molossici canes* pro magnis & pinguibus. Nihil ergo mirum, huic Regi in hac Historia tribui Canem, cum quo committebat procos suæ Filiæ; & inde ortam *Cerberi* Fabulam. IDEM.

4 Οἱ ἑπτὰ] De his vide Diodorum Siculum *libro ante dicto*. Per ἀγῶνα autem ludos Nemeos intelligit, de quorum initiis & caussis auctores inter se dissentiunt. SCHEFF.

Οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις] Sic etiam Codex Lugd. Nec male ita dicitur. Sed tamen cum proprie hoc Bellum vocetur τὸ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, & quum ita hic legat etiam Sluisk. codex, non dubitavi id recipere. Euseb. *Chron. Gr.* ΨΠΔ. οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἐστράτευσαν. Diod. Sicul. IV. *p.* 268. οἱ μὲν οὖν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας τοιοῦτον τῆς στρατείας τὸ πέρας ἔσχον. Isocrates *Panegyr.* de Adrasto, οὗτος ἐκ τῆς στρατείας δεδυστυχηκὼς τῆς ἐπὶ Θήβας. Sic στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα de Xerxe *infra* V. 11. bis. PERIZ. At mox in *hoc cap.* occurrit, τούτοις γὰρ ἐπὶ τοῖς Μολιονίδαις συστρατεύσασιν αὐτῷ. quod vulgatum tuetur. Sed utrumque usitatum esse docet Doctissimus Stanlejus *ad init. Tragœd. Æschyli*, quæ inscribitur Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις.

5 Ἀπολουμένου] Lege ἀπολομένου. FABER. Satis rectè vulgata. vide indicem in ὀλέω. KUHN. Ut Faber conjecit, sic legit Sluisk. codex, ἀπολομένου, h. e. *quum periisset.* Periit autem apud Nemeam infans quidam, Lycurgi F. consumptus à Dracone, quum nutrix ipsum deposuisset in apio, ut monstraret aquam Septem illis Ducibus. Infans autem ille dictus est *Opheltes*, sed postquam periit & tali quidem casu, vocatus est *Archemorus*, ὅτι αὐτοῖς (τοῖς Ἑπτὰ) ἀρχὴ μόρου ἐγένετο ὁ τοῦ παιδὸς θάνατος, *quod ipsis principium Fati exstiterit pueri mors.* Vide Schol. *Pindari ad Nemea*, tum Pausan. *Argolicis*, Hygin. *fab.* 74. Apollod. *lib.* III. Aliosque. Verum ab hoc infante, *Archemoro*, diversum facit Noster istum *Pronactem*, quem nihilo minus Kuhnius putat fuisse Eundem. Sed certum est auctoritate Æliani, neque solâ, fuisse alium revera Hominem, & aliam Historiam. Pausan. in *Laconicis cap.* 18. memorat *Lycurgum Pronactis*, qui pugnaverit cum Amphiarao, sed quam pugnam diremerint Adrastus & Tydeus, qui fuere ex illis Septem. Kuhnius credit hunc Lycurgum fuisse *Pronactis*, non Filium, sed Patrem, quia Opheltes, propter quem Nemêus Agon vulgo dicitur institutus, fuerit revera Lycurgi Filius. Sed præterquam, quod Græca locutio Filium denotet, certum etiam est, Lycurgum hunc fuisse *Filium Pronactis* ex Apollod. *lib.* I. *cap.* 9. §. 13. ubi inter *Talai* filios memorat, præter *Adrastum*, etiam *Pronactem*, Hujus vero *Lycurgum*. Id quod conferri jam debet cum Schol. *Pindari ad Nemea*, ὑποθ. 3. ubi plane, ut Noster, nonnullos ἐπ' Ἀρχεμόρῳ instituta ait Nemea, οἱ δὲ ἐπὶ τῷ Ταλαοῦ παιδὶ,

ειτας ἀπέδωκε 7 Νέστορι. Νηλέως γὰρ αὐτὸν οὐ βουλομένου 8 καθῆραι, οἱ μὲν ἄλλοι παῖδες σύμψηφοι ἦσαν τῷ Νηλεῖ, ὁ δὲ Νέστωρ οὐχί. Καὶ διὰ ταῦτα ἑλὼν τὴν πόλιν Ηρακλῆς, τὸν μὲν Νη-

primum institutos. Et Hercules gratias rependit Nestori. Quum enim Neleus eum expiare nollet, ceteri quidem filii Neleo assentiebantur, Nestor vero nequaquam. Quamobrem

Ἀδράστου δὲ ἀδελφῷ: *in honorem* (Pronactis) *qui Filius fuit Talai*, *Frater Adrasti*. PERIZ.

6 Ἐπ' Ἀρχεμόρῳ τεθῆναι ἐξάρχῳ] ἐξάρχῳ i. e. πρώτῳ. Interpres ex Archemoro *ducem* nobis finxit, vertendo, *Archemoro duci*. Videtur autem *Pronactem* Auctor distinguere ab *Archemoro*, quod secus esse potest. Habuit enim ille Lycurgi filius non unum nomen, Opheltesque dicebatur & Pronax. Statius *lib.* V. *Theb.* Λυκοῦργος ὁ Πρώνακτος, *Lycurgus Pronactis*, sc. pater, apud Pausaniam in *Laconicis*. cum autem Pronax iste, adhuc puer à serpente occisus, sua morte sub belli Thebani initium malum omen dedisset Achivis, Archemorus nominatus est ἀρχὴ, inquit Lactantius *in Stat. lib.* VI. *archi*, *enim Græce principium dicitur.* μόρος, *moros mors sermone eodem nuncupatur.* vide Pausan. in *Argolicis*. KUHN. Nullam ego video rationem, quare infans iste dicatur ἔξαρχος, quod *Præfectum* notat, vel Eum, qui quid primus Facit: quorum neutrum cadit in *Archemorum*, Adde quod frequentiori in Usu fuit hoc vocabulum sequiori demum ætate, & apud Patres Christianos. Quare non dubito, licet MSti vulgatam tueantur, recte Gesnerum conjecisse ἐξ ἀρχῆς: quod etiam Faber & Schefferus videntur admisisse. Sic III. 4. ὅπερ οὖν ἐξ ἀρχῆς ἔπραττε, *quod ab initio faciebat*. III. 42. αἱ ἐξ ἀρχῆς Μαινάδες, *quæ, jam ab initio sacri, erant Mænades*. Vide ibi Notas. Dionys. Hal. *lib.* XI. *extr.* μένειν ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἐθισμοῖς, *manere in pristinis consuetudinibus*. Hesiod. θεογ. 156. σφετέρῳ ἤχθοντο τοκῆϊ ἐξ ἀρχῆς, *usque à natalibus suis infestabantur à suo patre*. Julian. *Or.* I. *p.* 44. πολλὰ χαριζόμενος ἐξ ἀρχῆς, *multa largitur*, *quæ nova sunt*, seu *ab ipso initium trahunt*. Opp. enim illi, qui alienis muneribus, quid addit. Similiter ergo ἐξ ἀρχῆς hoc loco significabit, *quando primum institutus est* ille Agon Nemeus. PERIZ.

7 Νέστορι] Consule Apollodori *lib.* II. *Bibl.* qui non dissensisse à reliquis Nestorem, sed puerum tunc apud Gerenios habitasse scribit. SCHEFF. Scholia *in Homerum p.* 205. cum Nostro faciunt, dum Herculem Nestori pepercisse notant, *quod vel junior existens apud Gerenios extra limen patrium alebatur*, vel quod συνεβούλευσεν εἰσαχθῆναι Ηρακλέα, ὥς τινές φασιν, *consuluerat Herculem recipiendum*, *ut nonnulli ajunt*. Philostratus in *Heroicis* vera esse asserit, quæ de Geryonis bobus dicantur, ὡς ἀφέλοιντο αὐτὰς τὸν Ηρακλέα Νηλεύς τε καὶ οἱ Νηλεῖδαι, πλὴν Νέστορος, *quod scilicet eas Neleus ac cæteri præter Nestorem, Nelei filii abstulerint Herculi*. τὸν γάρτοι Ηρακλέα δικαιοσύνης μισθὸν τῷ Νέστορι δοῦναι Μεσσήνην, ἐπεὶ μηδὲν, ὧν οἱ ἀδελφοὶ περὶ τὰς βοῦς ἥμαρτε, *Herculem enim Nestori Messenem, ut præmium justitiæ, tradidisse, quod non cum fratribus boves abegerat*. Cæterum Vir quidam doctissimus mavult legere πύλην pro πόλιν, quod probo. KUHN.

8 Καθῆραι] Vertitur, *hospitio recipere*. Mirum profecto, talem toties repeti versionem, quæ tyrones nihil juvat, sed in errorem dat præcipites, in primis quum jam olim Gesnerus in margine notaverit *purgare*; idque retinuerint Edd. ante Schefferum. Et sane is sensus est. Volebat enim Hercules lustrari, eo quod uxorem ac liberos interemerat. Hygin. *fab.* 21. *Neleum cum* X. *Filiis occidit*, *quoniam is eum purgare sive lustrare noluit*, *quum Megaram Creontis F. Uxorem suam*, *& Filios*, *Therimachum & Ophiten*, *interfecerat*. Adde Apollod. II. 6. qui tamen eum expiari ob Iphiti, Amici sui, cædem voluisse ait. Cæterum Nestor servatus fuit, tantum, quia aberat Pylo. Vide quæ notavi *ad Hygin. fab.* 10. in Ed. Munkeri, Scholia tamen Homeri *ad Iliad.* Λ. 691. cum Nostro sentiunt. Non male autem Kuhnius in *Notis* mox pro τὴν πόλιν legere mavult τὴν Πύλον. Nam *Pylos* fuit πόλις Nelei & Nestoris. PERIZ.

9 Οὐ μόνον δὲ ἐφείσατο Νέστορος, ἀλλὰ] Lugd. nul-

Νηλέα, καὶ τοὺς ἄλλους παῖδας αὐτοῦ, ἀπέκτεινεν· 9 οὐ μόνον δὲ ἐφείσατο Νέστορος, ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν τὴν πατρῴαν ἔχειν ἔδωκεν. Καὶ 10 Ἀθηναῖοι δὲ πανδημεὶ τοῖς Ἡρακλέους ἀπογόνοις ἀπέτισαν χάριτας. Ἐπεὶ γὰρ καὶ ἐκείνων ὁ προπάτωρ εὐεργέτης ἐγένετο τοῦ Θησέως, οἱ Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα 11 κατήγαγον αὐτοὺς

obrem etiam capta urbe Hercules Neleum & reliquos ejus filios interemit: Nestori vero non solum pepercit, verum etiam paternum ei regnum dedit habendum. Athenienses etiam publice gratias posteris Herculis persolverunt. Quoniam enim progenitor illorum de Theseo bene meritus fuerat, idcirco deduxerunt eos

nullam agnoscens negationem legit μόνου δὲ ἐφείσατο. Neque vero ideo rejicienda est hæc lectio, quia sequitur ἀλλὰ καί. Nam & ita *cap.* 8. de Dionysio, καὶ παμπόλλους μυριάδας καταγωνίσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν μείζω ἐποίησε. Nihil tamen definio. Cæterum Pausan. *Corinth. cap.* 18. ait Herculem Nestori Messeniam, tantum quasi depositum, dedisse, eoque prætextu Heraclidas eam sibi denuo vindicasse, quod habet ex Isocrate in *Archidamo p. m.* 284. Sed & ab Ovidio *Metam.* XII. 542. Nestor apud Trojam inducitur de Hercule locutus tanquam Hoste suo, & cui nihil debeat. PERIZ.

10 Ἀθηναῖοι] Eurystheus enim filiis Herculis insidias struens, ab Atheniensibus, ad quos illi confugerant, cum suis interfectus est. vide Apollodorum *lib.* II. Meminit Libanius *decl.* XVII. & *decl.* XIV. SCHEFF.

11 Κατήγαγον αὐτοὺς εἰς Πελοπόννησον] Neutiquam hæc ita sunt accipienda, quasi celebris ille Reditus Heraclidarum in Peloponnesum tunc evenerit, quippe qui aliquandiu post demum accidit, nec per Atticam, aut ope Atheniensium, sed per mare vel sinum Jonii maris. Quid ergo? Tentarunt sæpius Heraclidæ redire in Peloponnesum, & regna istic avita recuperare, etiam ante Bellum Trojanum. Et primum quidem, ejecti Peloponneso confugerunt Athenas, ubi liberaliter ab Atheniensibus sunt accepti. Quod cum audivisset Eurystheus, eosque sibi dedi postularet, Athenienses pro iis susceperunt bellum, inque eo Eurystheum & liberos ejus interemerunt. Sic Heraclidæ tunc quidem redierunt in Peloponnesum, sed irrito successu. Nam pestilentia vexati, & ab oraculo admoniti, eam mox iterum reliquerunt, tanquam cito nimis repetitam. Vide Apollod. *lib.* II. *cap.* 8. Videtur autem Noster ita loqui, quasi hæc acciderint post mortem Thesei, siquidem ejus meminit, sed non tanquam qui ipse hanc gratiam retulerit Heraclidis, verum ut propter quem, & cujus memoriæ in honorem, id fecerint Athenienses. At Diodorus & Pausanias hæc facta ab ipso Theseo memorant, quamvis ille ultimis vitæ annis quibus hoc accidisse debuisset, infelix fuerit, & patriâ extorris. Ælianus vero sequitur haud dubie Isocratem, qui auxilium hoc Heraclidis præstitum contra Eurysthea exaggerans jungit oratorio more cum vero Reditu, hac ratione, quod nisi tunc Athenienses eos servassent, redire nunquam potuissent. ἀφορμὴν γὰρ λαβόντες τὴν δι' ἡμῶν αὐτοῖς γενομένην σωτηρίαν, κατῆλθον μὲν εἰς Πελοπόννησον, κατέσχον δὲ Ἄργος, Λακεδαίμονα, &c. Quare, addit, oportebat Lacedæmonios dein hujus beneficii memores nunquam hanc terram invadere, ἐξ ἧς ὁρμηθέντες αὐτῶν οἱ Πρόγονοι εἰς τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατέστησαν, *ex qua profecti ipsorum majores ad illam devenerunt fortunam.* Vix dubito Auctorem nostrum Oratoria hæc Isocratis quem multum sequi solet, (Vide mox *cap.* 8.) secutum, iisque deceptum. Forte tamen etiam deceptus est uterque ab Euripide, qui hac de re Tragœdiam composuit, *Heraclidas*, in qua rem gestam refert ad Regnum Demophoontis, atque adeo ad tempus post mortem Thesei, immo etiam post bellum Trojanum, haud dubio errore: licet eum sequatur etiam Anton. Lib. *fab.* 33. Nam ante illud dudum jam perierat Eurystheus, quippe qui regnum Atreo, & hic demum Agamemnoni, reliquit. Res ergo gesta est sine dubio extremis Thesei annis, vel sub Menestheo,

τοὺς εἰς Πελοπόννησον. [12] Καὶ Ἡρακλῆς δὲ ἀπέδωκε χάριτας [13] τοῖς ἐκ Κλεωνῶν τριακοσίοις καὶ ἑξήκοντα. Τούτοις γὰρ [14] ἐπὶ τοῖς Μολιονίδαις συστρατεύσασιν αὐτῷ, καὶ ἀποθανοῦσιν εὖ καὶ καλῶς, ἀπέστη τῶν ἐν Νεμέᾳ τιμῶν, [15] ἃς ἔλαβε παρὰ τῶν [16] Νεμέων, ὅτε [17] τὸν ἐπιχωριάζοντα αὐτοῖς, καὶ λυμαινόμενον αὐτῶν τὰ ἔργα, ἐχειρώσατο λέοντα.

Καὶ

eos Athenienſes in Peloponneſum. Hercules etiam Cleonenſibus illis trecentis & ſexaginta gratiam reddidit. Illis enim, quum adverſus Molionidas una cum ipſo profecti eſſent, & fortiter honeſteque cecidiſſent, honores Nemeæ ceſſit, quos à Nemeenſibus acceperat, quum leonem in illorum regione verſantem, & arva eorum diſperdentem, occidiſſet.

Item

neſtheo, ab Athenienſibus, non tam propter Theſea, quam quia Athenis jam olim nefas habebatur, ſupplices dedere hoſtibus. Vide *ad Caput ſequens*. PERIZ.

12 Καὶ Ἡρακλῆς δὲ ἀπέδωκε] Hiſtoriam habes apud Pauſaniam in *Eliacis*. SCHEFF.

13 Τοῖς ἐκ Κλεωνῶν] *Cleonæ* eſt Urbs inter Corinthum & Argos, juxta Nemeam. Vide Strabonem *lib.* VIII. *p.* 377. Pauſan. *Corinth.* vel *Argolicis*, *cap.* 15. Euſtath. *ad Iliad.* B. *p.* 220. Iſtic autem occidit Hercules Molionidas ad Iſthmia ituros. Vide Pauſan *Eliac.* I. *cap.* 2. & Plutarchum, περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα &c. Sed poſtquam ſæpius incaſſum contra eos profectus eſſet, & multos ſuorum amiſiſſet, inter quos haud dubie, vel qui ipſi forſan, fuerunt hi Cleonæi. Vide Pauſan. *d. l.* & Apollod. II. 7. ubi quando ait, τότε μὲν οὖν οὐκ ἀνεχώρησεν Ἡρακλῆς, delenda omnino negandi particula. Nam re vera receſſit tum Hercules, & αὖθις *iterum*, & *tertiis quidem Iſthmiis*, aggreſſus eſt Molionidas. PERIZ.

14 Ἐπὶ τοῖς Μολιονίδαις] Fuerunt Filii Actoris & Moliones, *Eurytus* & *Cteatus* dicti, qui cum bellicoſi eſſent, Augeæ Patruo ſuo tulerunt auxilium contra Herculem, eumque repulerunt. Quapropter Hercules quum eos aperto marte vincere non poſſet, per inſidias occidit. Dicti autem ſunt *Molionidæ* à poſterioribus, at ab Homero *Moliones*, ſive à Matre *Molione*, quæ Filia Moli, ſeu potius à Patre Actore, qui & *Molus* fuerit vocatus. Vide Euſtath. *ad Iliad.* Λ. *p.* 834. & Ψ. *p.* 1442. Cæterum feruntur hi unum habuiſſe corpus, ſed duo capita, quatuor brachia & pedes: qua re denotatur fuiſſe eos fratres maxime concordes, φιλαδέλφους, καὶ μίᾳ ψυχῇ ἐν δυσὶ σώμασι διοικουμένους, ut ait Euſtath. *d. l. ad Il.* Λ. & Plutarch. περὶ φιλαδελφ. *initio*. IDEM.

15 Ἃς ἔλαβε παρὰ τῶν Νεμ.] Scilicet Agon ille inſtitutus eſt à Septem Ducibus ad memoriam pueri à Dracone interempti celebrandam, deinde vero quum Hercules Nemeum Leonem occidiſſet, multa ille in hoc Agone immutavit, eumque Jovi conſecravit, ut ait Schol. *Pindari ad Nemea* Υποθ. ϛ. Veriſimile ergo eſt, varios tunc honores etiam ipſi à Nemeis delatos, quos Cleonæis nunc detulit, Sociis ſuis contra Molionidas, tanto magis; quia & antrum illud & lucus, in quo Nemea celebrabantur, erat juxta Cleonas. Vide Strabon. *lib.* VIII. Hinc Marc. Capella *lib.* I. *rictus Cleonæos* tribuit Herculi, quia pellem iſtius leonis circumferebat. Sed & & Cleonæos una cum Argivis & Corinthiis præfuiſſe huic Agoni ſcribit Pindari Scholiaſtes. IDEM.

16 Νεμέων] Malim Νεμεέων per duplex ε. Stephano a Νεμέα gentilitia ſunt Νέμεοι, Νεμεῆται, & Νεμαῖοι, lego Νεμεαῖοι. GESNER.

17 Τὸν ἐπιχωριάζοντα αὐτοῖς] Abeſt ultima vox ab Sluisk. nec male. Nam ſenſus abſque eo ſatis eſt perſpicuus. PERIZ.

18 Καὶ Μενεσθεὺς] Meminit ante dictus Pauſanias in *Attticis*. SCHEFF. Vide Homerum *Iliad.* δ. & Scholia ibidem de Πετεῶο. & Plutarch. in *Theſeo*. KUHN.

Μενεσθεὺς δὲ ὁ Πετεῶο] Fuit hic ex poſteris

E-

Καὶ [18] Μενεσθεὺς δὲ ὁ Πετεῶο περὶ τοὺς Τυνδαρίδας οὐκ ἐγένετο ἀχάριστος. [19] Ἐκβαλόντες γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς Θησέως υἱοὺς, καὶ τὴν μητέρα τὴν Θησέως, Αἴθραν, αἰχμάλωτον λαβόντες, ἔδωκαν τὴν βασιλείαν τῷ Μενεσθεῖ. Διὰ ταῦτα πρῶτος ὁ Μενεσθεὺς [20] Ἄνακτάς τε, καὶ Σωτῆρας ὠνό-

Item Meneſtheus Petêi filius non ingratus fuit adverſus Tyndaridas. Quum enim illi Theſei liberos expuliſſent, matremque ejus, Æthram, captivam abduxiſſent, regnum tradiderunt Meneſtheo. Quamobrem primus eos Meneſtheus Reges & Servatores ſalutavit. Darius etiam Hy-

Erechthei Regis Athenienſium, qui proavus illius. Excitavit vero Populum contra Theſea, quum is profectus eſſet cum Pirithoo in Moloſſorum terram. Quin & evocaſſe creditur Tyndaridas, certe ſuaſit ille Athenienſibus, ut eos in Urbem ſuam admitterent, poſtquam Aphidnæ ab iis eſſent captæ. Vide Plut. in *Theſeo*, & Pauſan. in *Atticis*. Regno accepto, & expulſo Theſeo, Dux fuit Athenienſium in Bello Trojano: unde frequens ejus mentio apud Homerum. Vide *Il.* Β. 559. Δ. 327. & 338. Sed defuncto iſtic, & ultimo quidem Belli anno, ſucceſſit Demophoon Theſei F. in regno Athenienſium. Fuere etiam, qui Theſea ipſum poſt Meneſthea iterum regnaſſe Athenis crederent, inſigni errore, quem refert & irridet Pauſanias *Atticis cap.* 3. Sed qui locus minime eſt intellectus, & male exhibetur verſus ab Editoribus. Exponit iſtic Pauſanias errores quoſdam plebis, temere omnia credentis, de Theſeo, & addit tunc: Λέγεται δὲ καὶ ἐς τὸν Θησέα, ὡς αὐτός τε ἐβασίλευσε καὶ ὕστερον Μενεσθέως τελευτήσαντος, καὶ ἐς τετάρτην οἱ Θησεῖδαι γενεὰν διέμειναν ἄρχοντες. Vertitur, *Non defuerunt, qui memoriæ prodiderint, ipſum etiam regnaſſe Theſeum, & poſt Meneſthei mortem regnum ad quartum uſque poſteritatis gradum in familia ejus permanſiſſe.* At quiſquamne fuit, qui contrarium tradiderit, vel negaverit *Theſeum regnaſſe* Athenis? Quis in eo error, vel ſaltem, quid in eo novum aut ſingulare? Senſus immo eſt, *Dicitur etiam de Theſeo, eum ipſum regnaſſe etiam poſt mortem Meneſthei, tum in quartam uſque generationem Theſidas perſeveraſſe in imperio.* Hic nempe is error erat, Theſea, de quo potiſſimum iſtic agitur, etiam poſt Meneſthei mortem, vel adhuc, vel denuo, regnaſſe Athenis. Periz.

19 Ἐκβάλλοντες γὰρ ἐκεῖνοι &c] Lege omnino ἐκβαλόντες, quod uterque præfert Codex, & poſtulat Syntaxis. Sequitur enim καὶ λαβόντες. Cauſa autem iſtius mali & belli fuit, quod Theſeus Helenam rapuit vixdum nubilem, ipſe jam plusquam quinquaginta annos natus. In quo raptu ſicut adjutus fuit à Pirithoo, ſic viciſſim cum eo profectus eſt ad rapiendam illi Moloſſorum Regis Uxorem, vel Filiam. Helenam autem depoſuit *Aphidnis*, qui erat ex pagis ſeu δήμοις Atticæ apud Matrem ſuam, Æthram. Cæterum Caſtor & Pollux, qui Tyndarei credebantur Filii, Helenam, ſororem ſuam, repetierunt bello ab Athenienſibus, & quum tandem cognoviſſent Aphidnis eam eſſe in cuſtodia apud Æthram, pagum expugnarunt, & Theſei matrem ceperunt abduxeruntque Spartam, quæ idcirco inter ancillas Helenæ etiam in Bello Trojano memoratur ab Homero *Iliad* Γ. & Aliis. Vide Pauſan. *Phocic. cap.* 25. Sed quod minus veriſimile putat, & recte Euſtath. *pag.* 298. eamque fuiſſe aliam, ſed ejuſdem nominis ſui ac paterni, cenſet. Aſt Ego crediderim, erraſſe potius Homerum, quem etiam accuſare videtur Plutarch. in *Theſeo*. Nam certe in his hominibus neutiquam ſervata fuit Hiſtoriæ fides, nec habita ætatis ratio. Sic enim & Helena fingitur fuiſſe ſoror Caſtoris & Pollucis, ex eâdem Matre, immo ex eodem ovo ſeu partu: quum tamen hoc tempore Helena fuerit tantum puella X. annorum, vel paulo plus, at Tyndaridæ illi jam ſeptuagenarii, & jam dudum antea comites expeditionis Argonauticæ. Probabilius ergo eſt, quod Alii tradiderunt, He-

ὠνόμασε. Καὶ [21] Δαρεῖος ὁ ὁ Ὑστάσπου, [22] παρὰ Συλοσῶντος λαβὼν ἱμάτιον ἔτι [23] ἰδιώτης ὢν, ὅτε ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς βασιλείας, ἔδωκεν αὐτῷ τῆς πατρίδος τὴν ἀρχὴν, τῆς Σάμου. [24] Χρύσεα χαλκείων, φαίη τις ἄν.

Hyſtaſpis filius, quum adhuc privatus amiculum à Syloſonte accepiſſet, poſtquam regni compos factus eſt, dedit ei imperium in patriam, Samum: Aurea æreis, dixerit aliquis.

Helenam fuiſſe genitam ex Nemeſi, ſed educatam à Leda matre Tyndaridarum, in cubiculo laqueato, quod à Græcis olim dicebatur ὦον vel ὤϊον: quia vero ὠὸν denotabat etiam *ovum*, inde fabulam Helenæ ex *Ovo* natæ ortam. Vide Hadr. Junium *Animadv.* I. 15. qui tamen credit cum quibuſdam Veterum, Ledam & Nemeſin fuiſſe eandem, eamque *Nemeſin* poſt mortem appellatam. Adde Munker. *ad Hygin. fab.* 77. & 79. denique Illuſtriſſ. Spanhemium *ad Callimachum Hymno in Dianam v.* 232. De ὠῷ *ovo* Vide & Euſtath. *ad Il.* Ψ. *p.* 1442. ſed maxime Athenæum II. 16. PERIZ.

20 Ἀνακτας τε, καὶ Σωτῆρας] Sic *ſupra* I. 30. de Iiſdem Σωτῆρες καὶ ἀγαθοὶ παραστάται. Ἄνακτες vero dicebantur Reges & Dii omnes, ſed κατ' ἐξοχὴν hi Tyndaridæ. Vide Plut. *d. l.* Euſtath. *ad Il.* A. *p.* 16. & Grammaticos Veteres. IDEM.

21 Καὶ Δαρεῖος] Eadem de Dario teſtatur Herodotus *lib.* III. Strabo *lib.* XIV. Valer. Maximus *lib.* V. *cap.* 2. meminit & Julianus *Epiſt.* 29. SCHEFF. Vid. parœmiographos *de proverbiis*; Συλοσῶντος χλαμύς. & ἕκητι Συλοσῶντος εὐρυχωρία. KUHN.

22 Παρὰ Συλοσῶντος λαβὼν &c.] *Syloſon* iſte fuit Frater Polycratis, Tyranni Samiorum. Dedit autem amiculum illud Dario, inter δορυφόρους Cambyſis tunc agenti, in Ægypto: quo ſe tunc quoque contulerat Syloſon, per Fratrem patriâ ſuâ ejectus. Vide quos jam laudavit Schefferus, Herodotum III. 39. & & 193. &c. ac Strabonem *lib.* XIV. *p.* 638. PERIZ.

23 Ἰδιώτης ὢν] δορυφόρον τῶν Περσῶν μονάρχου vocat Julianus. SCHEFF.

24 Χρύσεα χαλκείων] Homericum hoc eſt, & in adagium abiit. Apud illum *Iliad.* Z. 236. dicitur arma ſua permutaſſe Glaucus cum armis Diomedis, ſed

Χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι ἐννεαβοίων.

h. e. *pretioſa vilibus mutans.* PERIZ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

CAP. VI.

Χρησμὸς ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων.

Oraculum pro Athenienſibus.

Ὅτι, ἡνίκα ἐβούλοντο Λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀθηναίων ἀφανίσαι πόλιν,

Quum Lacedæmonii vellent civitatem Athenienſium fundi-

1 Τὴν κοινὴν ἑστίαν] Hinc, cum in conſilio habito de ea re, *multi delendum Athenienſium nomen urbemque incendio conſumendam cenſerent, negarunt ſe Spartani ex duobus Græciæ oculis alterum eruturos.* Iuſtin. *lib.* V. *cap.* 8. Porro à Phocenſibus hæc dicta ſcribit Ulpianus in *Enarrat. ad Demoſth. de falſa legat.* SCHEFF. Plura elogia Athenarum exhibet Athen. *p.* 178. de re ipſa Polyænus. *p.* 74. KUHN.

Τὴν κοινὴν ἑστίαν] Ita vocavit Athenas Pythia, quia nuſquam facilius recipiebantur peregrini & exules, quam iſtic. Quæ etiam cauſa eſt, quare in eam Urbem, tanquam ad

λιν, ἠρώτησαν τὸν Θεὸν, καὶ ἀπεκρίνατο, ¹ τὴν κοινὴν ἑστίαν τῆς Ἑλλάδος μὴ κινεῖν.

ditus delere, consuluerunt Deum, & is respondit, Communem aram Græciæ ne moverent.

ad communem Aram Misericordiæ, undique ex Græcia confugerint supplices jam antiquissimis temporibus. Hinc Euripides Tragœdiam scripsit, quam appellavit Ἱκέτιδες, *Supplices*, in qua Adrastus cum Matronis Argivis Atheniensium opem implorant, & impetrant. Sed & in *Heraclidis* Supplices hosce Heraclidas quoque inducit apud Aram Misericordiæ, quos item in tutelam suam receperint Athenienses contra Eurystheum. Neque aliter Historici. Thucyd. I. 2. refert Atticam eo ipso auctam, *quod in civitatem suam recipiebat eos, qui aliunde veniebant, bello vel per seditionem sedibus suis ejecti.* Illustrat hoc exemplo celebri Strabo *lib.* IX. *pag.* 393. tradens, quum Heraclidæ rediissent in Peloponnesum, *multos Peloponnesios migrasse in Atticam, inque iis etiam Melanthum*, atque ita per illos Exules *floruisse Atticam copiâ civium.* Adde Theophilum JCtum *Instit. de Jure Nat. Gent. & Civili.* ubi hac in re opponit Lacedæmonios & Athenienses, quorum Illi peregrinos non admiserint, Hi è contrario tam *alieni fuerint ab illa* ξενηλασία, ut etiam *coluerint Aram Misericordiæ, & advenas receperint adeo prompte, ut sæpe etiam bellum pro iis sumpserint.* Tale est, quod pro Heraclidis contra Eurystheum, ac dein pro Jonibus, aliisque Exulibus ex Peloponneso, contra Heraclidas gesserunt. Sed inprimis huc pertinet, quod ait Isocrates *Panegyr. p.* 100. de Atheniensibus: ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσαν, ΚΟΙΝΗΝ τὴν πόλιν παρέχοντες, καὶ τοῖς ἀδικουμένοις ἀεὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπαμύνουσαν, *omni tempore perseverarunt, COMMUNEM suam Civitatem & Adjutricem præbere illis Græcis, qui injuria erant affecti.* Adfert dein exempla Adrasti & Heraclidarum. Vide & *infra ad* VI. 10. PERIZ.

ΚΕΦ. ζ'.

Ὅτι ἐνίοτε μὲν μήτε ἐν θανάτῳ κακῶν ἐστιν ἀναπαῦσαι, καὶ περὶ Παυσανίου.

CAP. VII.

Quod aliquando ne in morte quidem requiem impetrent mali, & de Pausania.

Οὐκ ἦν ἄρα τοῖς κακοῖς οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος, ἐπεὶ μηδὲ τότε ¹ ἀναπαύονται· ἀλλ' ² ἢ παντελῶς ἀμοιροῦσι ταφῆς, ἢ καὶ, ἐὰν φθάσωσι ταφέντες, ὅμως καὶ ἐκ τῆς τελευταίας τιμῆς, καὶ τοῦ κοινοῦ πάντων σωμά-

Malis sane ne mors quidem prodest, quoniam neque tunc quiescunt: sed aut prorsus carent sepultura, aut quamvis jam antea sepulti fuerint, tamen etiam sic supremum honorem, & communem omni-

1 Ἀναπαύονται] Videtur sane, ut recte censuit Schefferus, respicere Auctor illam veterum opinionem, qua putabant errare animas eorum, nec recipi in Acheruntem, qui sepulti non essent. Hinc Plautus in *Mostell.* II. 2. 68. inducit quendam, qui occisus fuerat ab hospite, nec sepultus, dicentem, *Nam me Acheruntem recipere Orcus noluit.* Sed & hæc opinio, saltem ex parte, legis istius erat causa apud Atticos, cujus meminit Noster V. 14. ut si quis incideret in cadaver insepultum, ei omnino injiceret terram. Vide *ibi* No-

μάτων ὅρμου, καὶ ἐκεῖθεν ἐκπίπτουσι. Λακεδαιμόνιοι γοῦν Παυσανίαν μηδίσαντα, οὐ μόνον λιμῷ ἀπέκτειναν, ἀλλὰ γὰρ καὶ 3 τὸν νεκρὸν 4 ἐξέβαλον αὐτοῦ 5 ἐκτὸς τῶν ὅρων, φησὶν 6 Ἐπιτιμήδης.

omnium corporum portum, iterum amittunt. Pauſaniam igitur Lacedæmonii, quum ad Medorum partes animum adjeciſſet, non ſolum fame ſuſtulerunt, ſed inſuper etiam cadaver ejus extra fines ejecerunt, ut refert Epitimedes.

Notas Kuhnii. Pertinet huc etiam Elegans phraſis, *condere manes*, *animas*, *umbras ſepulchro*. Vide Cuper. *Obſerv.* I. 20. PERIZ.

2 Η παντελῶς ἀμοιροῦσι ταφῆς] Hæc ex religione paganorum intelligenda ſunt, ſecundum quam animæ, quarum corpora ſepultura carebant, aut non juſto modo defleta erant, perpetuum errare dicebantur, nec Stygiam paludem tranſmittere poſſe. Virgilius *lib.* VI. *Æn.* ubi de umbris, quas Charon portitor vel accipiebat in cymbam, vel ſubmovebat:

Hæc omnis, quam cernis, inops inhumataque turba eſt:
Portitor ille, Charon: hi, quos vehit unda, ſepulti.
Nec ripas datur horrendas, nec rauca fluenta
Tranſportare prius, quam ſedibus oſſa quierint.
Centum errant annos, volitantque hæc littora circum. SCHEFF.

Cicero *lib.* II. *de leg. cap.* 17. *Impii non ſolum vita cruciati, atque dedecore, verum etiam ſepultura ac juſtis caruerunt.*

3 Τὸ νεκρὸν] Repoſui τὸν, quod uterque habebat Codex, & poſtulat Græcæ Linguæ Genius. Sic *ſupra* I. 16. de Socrate & ad ipſum, καὶ γὰρ οὖν καὶ προκεῖσθαι σὺν τῷ κόσμῳ τὸν νεκρὸν οὐ πάνυ τι ἀδόξως, h. e. *cadaver ipſius*. Dionyſ. Halic. *lib.* III. de Patre Horatiæ, οὔτε εἰς τὴν οἰκίαν εἴασεν εἰσενεχθῆναι τὸν νεκρὸν τῆς θυγατρὸς. PERIZ. Noſter *lib.* XIV. *de Nat. An. cap.* 27. τιμήσαντες τοῦ κυνὸς τὸν νεκρὸν, ὡς ὑπὲρ αὐτῶν τεθνεῶτος.

4 Ἐξέβαλον] Hoc matrem ipſius feciſſe, ſcribit Plutarchus in *Parallelis:* item Polyænus *lib.* VII. Diodorus vero Siculus in totum negat, & propinquis ejus ait conceſſum, ut ſepelirent. vide eum *lib.* XI. Et Cornel. Nep. in *fine Pauſaniæ*. SCHEFF.

5 Ἐκτὸς τῶν ὅρων] Quod fiebat illis, qui crimina atrociſſima commiſiſſent. Plutarchus *de ſera Numinis vindicta:* τὰς Ἀθήνησι τῶν ἐναγῶν σωμάτων ῥίψεις, καὶ νεκρῶν ἐξορισμοὺς, οὐδὲ παίδων παισὶν ἰδεῖν ὑπῆρξε τῶν ἀποσφαγέντων ἐκείνων. Extant exempla apud Diodorum *dicto libro* in Dionyſio Syracuſarum Tyranno. Imprimis enim Tyranni hac pœna affecti lege etiam Romana, uti patet ex Quintil. *declam.* CCLXXIV. Item proditores, uti diſcimus ex Photio *p. m.* 1454. aut quicunque quid adverſus patriam meriti eſſent. Hyginus *fab.* 72. *Creon Menœti filius edixit, ne quis Polinicem, aut qui una venerunt, ſepulturæ traderet, quod patriam oppugnatum venerint.* Adde Freinshem. *ad Curt.* III. 2. 50. & Plutarchum *Amat. Narrat.* ubi de Democrita & ejus filiabus, quæ templum, in quo pleræque Lacedæmoniorum mulieres congregatæ erant, accenderunt, ſeque ipſas poſt interfecere. SCHEFF. Totum caput egregiè, ni fallor, *Noſtrique* mentem, illuſtrabit hic locus ex *orat.* Lycurgi *contra Leocratem*, ψηφίζεται ὁ δῆμος, Κριτίου εἰπόντος, τὸν μὲν νεκρὸν (Φρύνιχον) κρίνειν προδοσίας, κἂν δόξῃ προδότης ὢν, ἐν τῇ χώρᾳ μὴ τεθάφθαι, τά τε ὀστᾶ αὐτοῦ ἀνορύξαι καὶ ἐξορίσαι, ἔξω τῆς Ἀττικῆς, ὅπως ἂν μὴ κέηται ἐν τῇ χώρᾳ μηδὲ τὰ ὀστᾶ τοῦ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν προδιδόντος. *Decernit populus, Critia auctore, ut mortuus Phrynichus in judicium vocetur proditionis nomine, convictuſque criminis in regione ne ſepultus ſit, ſed refoſſa ejus oſſa foras extra Atticam projiciantur, ut ne oſſa quidem proditoris urbis & regionis ſita ſint in regione.* En hominem improbum ſepultum quidem, ſed brevi poſt refodiendum & Atticis finibus ejiciendum. Ergo *hoc capite* Noſter id unice agit, ut oſtendat improbos, i. e. *proditores patriæ inſepultos abjici ſolitos*, aut ſepulchris erutos eſſe, ſi quidem

poſt

post mortem demum fuerit deprehensa proditio. Dion. Chrysost. putat non sepultos esse proditores, ὅπως μηδὲν ᾖ σημεῖον εἰσαῦθις ἀνδρὸς πονηρῦ, *ne aliquod hominis improbi in posterum extet monumentum* vel *indicium*, in *orat. Rhodiacâ*. KUHN.

6 Ἐπιτιμήδης] Quis hic sit *Epitimedes*, discere hactenus non potui. Nec enim quenquam ejus nominis autorem apud veteres, memini legisse. Puto igitur vitiosam esse scripturam. SCHEFF. Hic *Epitimedes* forte est *Epitimæus*. Sic enim appellatum fuisse Timæum constat ex Diodoro & Strabone. FABER. Nempe jam ante Fabrum scripseram in *addendis* ad editionem meam secundam: forte Ἐπιτίμαιος scribendum. Sic enim à convitiandi studio vocatus est Timæus primum à Callimacho Istro, mox & aliis. vid. Athen. *lib.* VI. *cap.* 20. SCHEFF. Suidas in *v.* Τίμαιος, ab Atheniensibus ob maledicendi cacoethes Τίμαιον dictum ait Ἐπιτίμαιον καὶ Γραοσυλλέκτριαν Strabo *lib.* XIV. ex Artemidoro, Ἐπιτίμαιον κληθῆναι scribit, tanquam Sycophantam. ubi Casaubonus in *Comment.* benè Ἐπιτίμαιος legit. Noster vero Ἐπιτιμήδης, ut *supra* Δυσμενίδας dixerat invidos & malevolos. Alioquin Ἐπιτιμήδης fuit Philosophus Sectæ Cyrenaïcæ, auditor Antipatri. vid. Laërtium in *Aristippo* KUHN.

Ἐπιτιμήδης] Uterque Codex Ἐπιτιμίδης. Crediderim cum Scheffero, Fabro, Kuhnio, intelligi Timæum, qui nomine *Epitimæi* ab continuas obtrectationes fuit appellatus, eoque nomine etiam citatur ab Athenæo VI. 20. Facile autem ΕΠΙΤΙΜΑΙΟΣ potuit corrumpi in ΕΠΙΤΙΜΙΔΗΣ, nisi quis malit credere, ut facit Kuhnius, consulto ita appellatum ab Auctore eâ forma, qua *supra* III. 7. δυσμενίδας vocavit, qui erant proclives in *malevolentiam*, h. e. δυσμένειαν. PERIZ.

ΚΕΦ. η'.

Περὶ μεταβολῆς τύχης.

Εἶτα τίς οὐκ οἶδε τὰς τῆς τύχης μεταβολὰς ὀξυῤῥόπους καὶ ταχείας; [1] Λακεδαιμόνιοι δὴ [2] Θηβαίων ἄρξαντες, αὐτοὶ πάλιν ὑπ' ἐκείνων οὕτως ἐχειρώθησαν, ὡς τοὺς Θηβαίους μὴ μόνον εἰς Πελοπόννησον ἀφικέσθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸν Εὐρώταν διελθεῖν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τεμεῖν χώραν· [3] καὶ ὀλίγου καὶ τὴν πόλιν κατέλαβον, εἰ μὴ Ἐπαμεινώνδας ἔδεισε,

CAP. VIII.

De fortunæ vicissitudine.

Quis vero faciles & celeres fortunæ commutationes ignorat? Certe Lacedæmonii quidem quum Thebanos habuissent in sua potestate, ipsi adeo ab illis vicissim fuerunt victi, ut Thebani non solum in Peloponnesum pervenerint, verum etiam Eurotam transierint, & Lacedæmoniorum terram vastarint: & propemodum urbem etiam ipsam cepis-

1 Λακεδαιμόνιοι γοῦν] Vide Justinum *lib.* VI. *cap.* 7. quique *ibi* auctores nominantur à Bongarsio & Berneggero. SCHEFF. MSS. Λακεδαιμόνιοι δὴ ut reposui.

2 Θηβαίων ἄρξαντες] Intelligit tempus, quo Lacedæmonii Cadmeam, arcem Thebanorum, tenuerunt suo præsidio, quod in eam clam immisit sceleratus Thebarum Polemarchus, Leontiades, ut Collegam suum, Ismeniam, & contrariam factionem opprimeret. Lacedæmonii ergo Urbem permiserunt isti Leontiadæ & ejus Amicis, æque ac Athenas paulo ante XXX. Tyrannis: atque ita eam revera in sua habuerunt potestate, siquidem isti Thebarum Tyranni ut se hoc Laconum præsidio tuebantur, ita vicissim illorum ad nu-

σε, μὴ Πελοποννήσιοι πάντες συμπνεύσωσι, καὶ ὑπὲρ τῆς Σπάρτης ἀγωνίσωνται.

Διονύσιος ὁ τύραννος [4] καταστὰς ὑπὸ Καρχηδονίων εἰς πολιορκίαν, οὐδεμιᾶς αὐτῷ σωτηρίας ὑποφαινομένης, αὐτὸς μὲν ἄθυμος ἦν, καὶ ὑπενενόει δρασμόν. Τῶν δὲ ἑταίρων αὐτῷ τις, [5] Ἐλλοπίδης ὄνομα, προσελθὼν ἔφατο· Ω Διονύσιε, καλὸν ἐντάφιον ἡ τυραννίς. Αἰδεσθεὶς οὖν ἐπὶ τούτῳ ἀνεῤῥώσθη τὴν γνώμην, καὶ σὺν ὀλίγοις [6] παμπόλλους μυριάδας κατηγωνίσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν μείζω ἐποίησε.

Καὶ

piſſent, niſi veritus eſſet Epaminondas, ne univerſi Peloponneſii conſpirarent, & pro Sparta dimicarent.

Dionyſius tyrannus à Carthaginienſibus in obſidionem redactus, quum nulla ipſi ſalus affulgeret, ipſe quidem animum jam deſponderat, & fugam meditabatur. Verum ex familiaribus quidam, nomine Ellopidas, accedens ad eum dixit: O Dionyſi, pulchrum eſt tyrannis ſepulturæ ornamentum. Pudore igitur ſuffuſus animum firmavit, & cum paucis multas plane myriades ſuperavit, ſed & imperium fecit majus.

A-

tum ac voluntatem urbem ſuam regebant, uſque dum anno quarto poſt & ipſi ab Exulibus, quorum dux erat Pelopidas, cæſi ſunt, & præſidium illud è Cadmea ejectum. Vide Xenoph. *lib.* v. Ἑλληνικῶν, præter Nepotem & Plut. in *Pelopida*. PERIZ.

3 Καὶ ὀλίγου καὶ τὴν &c.] h. e. *& parum abfuit, quin & Urbem cepiſſent.* Sic Lucian. *adv. Indoctum pag.* 557. *ed. Salm.* καὶ ὀλίγου πληγὰς ἐνέτειψα αὐτῷ, *& parum abſuit, quin plagas illi inflixiſſem.* Cæterum Alii tradunt, Epaminondam non receſſiſſe ultro, aut metu quodam conſpirationis omnium Peloponneſiorum pro Spartanis, verum quum una cum Peloponneſiis acriter oppugnaſſet Spartam, repulſum fuiſſe. Vide Juſtin. VI. 7. & Diod. Sicul. *lib.* XV. Noſter vero in hiſce aſſentientem ſibi habet Polyænum II. 3. 5. & ſecutus eſt *Orationem* Iſocratis, *Archidami* Lacedæmonii nomine vocatam, & ſcriptam, in qua ille promittit fore, ut non tantum Athenienſes, aliique, ſed & Peloponneſii omnes, à Thebanis male habiti, licet eorum Socii, mox concurrant ad Spartam periculo eripiendam. De re ipſa etiam ſic ait, εἰς τοῦθ' ἡ τύχη τὰ πράγματα μετέστησεν αὐτῶν (Θηβαίων) ὥστε τὸν ἄλλον χρόνον ὑφ' ἡμᾶς ὄντες, νῦν ἡμῖν προστάττειν ἀξιοῦσιν, *eo uſque mutavit fortuna res eorum. ut qui ſuperiori tempore nobis fuerant ſubjecti, nunc nobis imperare velint.* Accidit autem hoc periculum Spartanis nono anno poſt eos ex arce Cadmea ejectos. IDEM.

4 Καταστὰς ὑπὸ Καρχηδονίων] Hauſit & hoc ex Iſocratis *Archidamo*, ut præclare jam obſervavit Kuhnius, idque ita, ut pleraſque illius locutiones retinuerit. Sic enim hæc ipſa Iſocrates: Διον. ὁ Τυρ. καταστὰς εἰς πολ. ὑπὸ Καρχ. οὐδεμιᾶς αὐτῷ σωτηρίας ὑπολειπομένης. Deinde vero ex eodem Oratore ſumpſit quoque Hiſtoriam ipſam, remque geſtam cum *Carthaginienſibus*, quos Diodorus Sic. non tantum *lib.* XX. ſed & *lib.* XIV. *p.* 240. ut & Plutarchus in *Apophth.* prætermittunt, ab *Syracuſanis* deficientibus ſubito, & acerrime eum oppugnantibus, conjectum in hanc deſperationem Dionyſium, tradentes. IDEM.

5 Ἐλλοπίδης] Hic Diodoro Siculo, qui eandem hiſtoriam proponit *lib.* XX. Ἑλλωρις SCHEFF. Autor hæc ferè ad verbum deſcripſit ab Iſocrate in *Archidamo p. m.* 297. ut & quod ſequitur de *Amynta.* Operæ pretium fuerit ipſum locum adire. Cæterum verba Ellopidæ etiam *Theodora* inculcavit *Juſtiniano* marito, cum mota ſeditione civiumque animis à ſe abalienatis fugam adornaret ex urbe regia. vid. Procopii *Perſica lib.* I. *pag.* 41. KUHN.

6 Παμ-

Καὶ 7 Ἀμύντας δὲ ὁ Μακεδὼν ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων, καὶ ἀποβαλὼν τὴν ἀρχὴν, γνώμην μὲν εἶχεν, ὡς καὶ ἀπολείψων τὴν χώραν τελέως· ἠγάπα γὰρ, εἰ δυνηθείη διασῶσαι αὐτὸν γοῦν μόνον. Ἐπεὶ δὲ ἐν τούτοις ἦν, ἔφατό τις πρὸς αὐτὸν τὴν Ἐλλοπίδου Φωνήν. Καὶ μικρὸν χῶρον καταλαβὼν, καὶ ἀθροίσας ὀλίγους στρατιώτας, ἀνεκτήσατο τὴν ἀρχήν.

Amyntas etiam Macedo, quum à finitimis Barbaris victus, regnum perdidisset, consilium ceperat regionem etiam prorsus relinquendi: satis enim habebat, si posset ipsum se solum conservare. Quum vero in eo jam esset quidam ad ipsum vocem Ellopidæ elocutus est: Itaque occupato parvo loco, collectisque militibus paucis, recuperavit imperium.

Ὅτι τὸν 8 Ὦχον οἱ Αἰγύπτιοι 9 τῇ ἐπιχωρείῳ Φωνῇ 10 Ὄνον ἐκάλουν,

Ochum Ægyptii vernacula lingua Asinum appellabant, inertem ejus ani-

6 Παμπόλλους] Lege, παμπόλλας. Faber. Absit, ut tam eleganti Atticismo, quem alibi in his libris repetitum memini, Autorem nostrum orbare velimus! vide indicem in *hac voce*. Kuhn.

Παμπόλλους μυρ.] Sic diserte omnibus literis Uterque Codex: ut adeo nullum sit dubium. quin recte hanc Syntaxin contra Fabrum vindicaverit Kuhnius. Periz.

7 Ἀμύντας] Habet hanc historiam Diodorus, *libro eodem:* sed expulsum ab Illyriis, donasse regionem cæteram Olynthiis scribit. Scheff.

Ἀμύντας δὲ ὁ Μακεδὼν] Pater hic fuit Philippi. Secundo autem Regni anno ab Illyriis fuit victus adeo, ut regno excidisse jam videretur, sed restitutus est auxilio Thessalorum intra tres menses. Vide Isocratem *d. l.* & Diod. *lib.* XIV. *pag.* 307. Periz.

8 Ὦχον] Noster *lib.* X. *Hist. Anim. cap.* 28. Ὦχος ὁ Πέρσης ἀπέκτεινε μὲν τὸν Ἆπιν, ἐξεθείωσε δὲ τὸν ὄνον, ἐς τὰ ἔσχατα λυπῆσαι θέλων Αἰγυπτίους. *Ochus Persa Apin quidem interfecit, asinum autem Deum fecit, Ægyptios in summum luctum doloremque conjicere satagens.* Plut. *de Iside & Osiride* notat Ochum μάχαιραν dictum ab Ægyptiis, τοῦ τρόπου τὴν σκληρότητα καὶ κακίαν ὀργάνῳ παρεικάζουσι, *morum acerbitatem & malitiam instrumento sanguinario assimilantibus.* Kuhn.

9 Τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ ὄνον] Sed quæ ista φωνὴ ἐπιχώριος? an Νάρσης? Ita certe apud Strabon. *lib.* XV. nominatum invenio, habet alias historiam Plutarch. *de Isid. & Osir.* ex Dinone. Scheff.

10 Ὄνον ἐκάλουν] Ratio hic reddenda erat, quare hoc etiam exemplum referatur *ad mutationem fortunæ*, εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης, quum præferre videatur solam petulantiæ dicacis vindictam. Sed res ita se habuit. Desciverant iterum Ægyptii à Persis. Rex Ochus alienior à bellis non suscepit ipse contra eos expeditionem, sed Duces suos cum exercitibus misit, qui infeliciter rem gesserunt. Quapropter *contemptus ab Ægyptiis fuit, idque tulisse* fertur διά τε τὴν ἀργίαν, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εἰρηνικὸν *propter ignaviam & animum proclivem ad otium.* Quum vero Phœnices & Cyprii jam imitarentur Ægyptios, & ex eo *contemptu* ruerent & ipsi in defectionem, tum tandem ipse Ochus suscepit bellum, in quo & reliquos & Ægyptios domuit ita, ut etiam Apin eorum occiderit &c. Vide Diod. Sicul. *lib.* XVI. *pag.* 439. Ergo quum ita Contemtus domi desideret, & omnia patienter ferret, ab Ægyptiis, qui semper fuerunt dicacis linguæ, tandem *Asinus* fuit vocatus, διὰ τὴν ἀργίαν αὐτοῦ, seu, ut Noster, διὰ τὸ νωθὲς αὐτοῦ h. e. *propter ignaviam & segnitiem vel pigritiam ipsius.* At contra, quum eos vicisset, & crudeliter victoriam exercuisset, tum demum μάχαιραν eum appellarunt, ad truculentiam ejus denotandam, ut tradit Plutarch. *de Iside & Osir.* Cæterum gravissime hic errat Schefferus, quando quærit, *quæ fuerit illa* ἐπιχώριος φωνὴ, dubitatque, *an* fuerit

λουν, [11] τὸ νωθὲς αὐτοῦ τῆς γνώμης ἐκ [12] τῆς ἀδενείας τοῦ ζώου διαβάλλοντες. Ανθ᾽ ὧν ἐκεῖνος τὸν [13] Απιν πρὸς βίαν κατέθυσεν Ονῳ.

Δίων ὁ Ιππαρίνου, Φυγὰς ὢν ὑπὸ Διονυσίου, [14] μετὰ δισχιλίων στρατιωτῶν αὖθις κατεπολέμησεν, καὶ ὃ προτερον αὐτὸς ἦν, τοῦτο ἐκεῖνον εἰργάσατο, Φυγάδα.

Συρακούσιοι δὲ [15] ἐννέα τριήρεσι πρὸς

animum per ignaviam animalis traducentes. Quamobrem ipſe Apin per vim viciſſim immolavit Aſino.

Dion Hipparini filius, in exilium pulſus à Dionyſio, cum bis mille militibus eum rurſus expugnavit, & quod ipſe prius erat, id Eum fecit, Exſulem.

Syracuſani novem triremibus con-

rit Νάρσης, quoniam cum *ita certe apud Strabon. lib.* XV. *nominatum inveniat*. Etenim Strabo in *extremo iſtius libri* tradit, *Darii Hyſtaſpis ſucceſſores deſiiſſe* εἰς Νάρσην, *quem occiderit Bagoas Eunuchus*, & cui ſucceſſorem dederit Darium Codomannum. *Narſes* autem iſte neutiquam fuit hic Artaxerxes Ochus, ſed ejus Filius & Succeſſor, quem Diodorus Αρσην appellat, & quem ultimum iſtius familiæ Regem revera interemit Bagoas, æque ac Patrem ipſius. PERIZ.

11 Τὸ νωθὲς αὐτοῦ] Diodorus *lib* XVI. Τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν ἀποστάντων κατὰ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους, Αρταξέρξης ὁ ἐπικληθεὶς Ωχος, αὐτὸς μὲν οὐκ ὢν φιλοπόλεμος, ἐφ᾽ ἡσυχίας ἔμενεν. SCHEFF. Parens meus exiſtimabat Auctorem alludere ad verſum Homeri *Iliad*. Λ. 558.

Ως δ᾽ ὅτ᾽ ὄνος παρ᾽ ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας Νωθής.

ubi ὄνος etiam dicitur νωθὴς, quam vocem Suidas explicat per τὸ ἀσθενὴς, cujus ſubſtantivum mox uſurpat Ælianus, quod tamen ad qualitatem ὄνου non referendum, verum ad ſenſus, quibus magis imbecillis præditus eſt, quam alia animalia, quæ ſunt multo agiliora, unde Heſiod. in ἔργ. *v.* 62. narrat Jovem Vulcano mandaſſe, ut Pandoræ adderet σθένος, h. e. dulcedinem, quæ puellis adeſſe ſolet. Et ipſe Auctor *lib.* VII. *cap.* 19. *de N. A.* ait νωθέστερα πῶς δοκεῖν προβάτου καὶ ὄνου. & *lib.* X. *cap.* 28. Λέγουσι δὲ οἱ Πυθαγόρειοι, ὡς λόγος, ὑπὲρ τοῦ ὄνου καὶ ἐκεῖνα μόνον τοῦτον τῶν ζώων μὴ γεγονέναι κατὰ ἁρμονίαν. ταύτῃ τοι καὶ πρὸς τὸν ἦχον τῆς λύρας εἶναι κωφότατον. & ſic apud Phædrum *lib.* I. *fab.* 29. Aper irridens aſinum ait:

—— Et, facilis vindicta eſt mihi:
Sed inquinari nolo ignavo ſanguine.

12 Τῆς ἀσθενείας] Lego ἀκηδίας: nam ἀσθενείας abſurdum, & a re alienum eſt. FABER. At enim ἀκηδία eſt etiam ἀσθένεια quædam non corporis, ſed & mentis & vigoris. Igitur ἀσθένειαν accipio pro *hebetudine & ſocordia* iſtius animantis. ita Ariſtoteles ἀῤῥωστίαν διανοίας, habet pro mentis obtuſa imbecillitate, ita Philoſtratus *lib.* I. *de Vit. Apoll. cap.* 8. uſurpavit vocem ἀσθένεια. οἱ μὲν (ἄνθρωποι), inquit, ὑπ᾽ ἀσθενείας οὐδὲ τὰ αὐτῶν οἴδασι. Interpres Florentinus reddit. *homines ob ingenii imbecillitatem* (ſocordiam) *quæ ad ſe pertinent, non ſatis norunt:* Poſidonius *hiſtoriarum* IX. inquit, πολλοὺς τινας ἑαυτῶν οὐ δυναμένους προΐστασθαι, διὰ τὸ τῆς διανοίας ἀσθενές, *multos, qui ſibi per mentis imbecillitatem præeſſe nequeunt, prudentioribus ſe dedere in clientelam* &c. apud Athenæum *p.* 293. KUHN.

Τῆς ἀσθενείας τοῦ ζώου] Nihil hic mutant MSti: neque ergo tentanda hæc ſunt conjecturis, ut fecit Faber. Etenim ἀσθένεια notat etiam ſegnitiem, & pigritiam, quæ eſt quædam animi imbecillitas. Sic plane *ſupra* II. 40. de Simia & Elephante, καί εἰσιν αἱρεθῆναι πάνυ ἀσθενεῖς, *& prorſus faciles ſunt captu*, quia ſcil. per vinum incidunt in languorem & ſegnitiem. ut *obliviſcantur*, ſicuti ait Auctor, *hic ſui roboris, illa aſtutiæ*. Similiter Polyæn. I. 17. ἀσθενέστερον ἀγωνισάμενοι, *languidius pugnantes*. PERIZ.

13 Απιν] Meminit Noſter *infra lib.* VI. *cap.* 8. & *lib.* X. *Hiſtor. Anim. cap.* 28. Plutar-

πρὸς [16] ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα τὰς τῶν Καρχηδονίων παραταξάμενοι, κατὰ πολὺ ἐκράτησαν.

contra centum & quinquaginta triremes Carthaginienſium oppoſiti, longè ſuperiores extiterunt.

ΚΕΦ.

CAP.

tarchus *de Iſide & Oſiride* ita de ipſo: *Apin quoque ad extremum mactavit, & cum Amicis epulando abſumpſit. Igitur gladium* (μάχαιραν) *vocarunt, & etiamnum in recenſione regum appellant.* Habet hiſtoriam & Suidas in Ωχος & in κακοῖς, ſed ibi male στῶχος ſcribitur. SCHEFF.

14 Μετὰ διχιλίων] Ariſtot. *ad Alex. cap.* 9. μετὰ τρισχιλίων ὁπλιτῶν, *cum tribus millibus militum gravis armaturæ* Syracuſas adverſus Dionyſium navigavit. KUHN.

Μετὰ διχιλίων στρατιωτῶν] Lugd. μετὰ β̄ στρατιωτῶν. An voluit μετὰ ω̄ στρατιωτῶν h. e. 800. Nam quanto minor fuit numerus militum, tanto illuſtrius eſt exemplum iſtius μεταβολῆς τῆς τύχης. Et ſane Plutarchus in *Dione* diſerte ait, octingentos tantum milites ab eo conſcriptos, quibuscum invaſerit Siciliam, licet ſecum ſumpſerit arma hominum διχιλίων, *duorum millium*, quia ſcil. non dubitabat, complures in ipſa fore Sicilia, qui in hanc expeditionem lubentes nomen daturi eſſent. Sed tamen nihil mutare auſim, quia Ariſtot. *Rhet. ad Alex. cap.* 9. quem Noſter in his duobus exemplis ante oculos habuit, ut recte monuit Kuhnius, Dioni tribuit, τρισχιλίους στρατιώτας: pro quo tamen crediderim legendum iſtic ex Noſtro διχιλίους. Cæterum ex vita Dionis & Dionyſii plura iſtius Viciſſitudinis rerum humanarum documenta adferri potuiſſent, veluti, quod mox Dio viciſſim occiſus fuit ab amicis, quod Dionyſius recuperavit tyrannidem, & ex ea iterum dejectus fuit a Timoleonte, & ex Rege evaſit viliſſimus ganeo & agyrta. Vide *infra* VI. 12. & IX. 8. Sed res eſt notiſſima. PERIZ.

15 Ἐννέα τριήρεσι] Fidem omnem res excedit, & puto plane vitium eſſe in numero, quod fortaſſe certius poſſet oſtendi, ſi expoſuiſſet Noſter, de qua victoria (plures enim retulerunt) loqueretur. SCHEFF. Reſpicit Auctor ad bellum illud Carthaginenſe, quod cum Dionyſio patre geſtum Diodorus *lib.* XIV. *p. m.* 273. & ſeq. perſequitur. Cum vero rebus Dionyſii afflictis, & urbe Syracuſarum à Carthaginienſibus arctè obſeſſa, de Siciliæ imperio actum videretur, e Peloponneſo ſubſidio venerunt Corinthii cum ſociis, & Carthaginenſes ad internecionem ceciderunt. Ariſtot. *Rhet. ad Alex. c.* 9. Κορίνθιοι Συρακουσίοις ἐννέα τριήρεσι βοηθήσαντες, Καρχηδονίους ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ναυσὶ ἐπὶ τοῖς λιμέσι τῶν Συρακουσίων ἐφορμῶντας, τὴν δὲ πόλιν ἅπασαν πλὴν τῆς ἀκροπόλεως ἔχοντας οὐδὲν ἧττον κατεπολέμησαν. *Corinthii Syracuſanis novem ſuccurrentes triremibus, Carthaginienſes, qui centum quinquaginta navibus portus Syracuſanos obſederant, totamque urbem, arce excepta, tenebant, præter ſpem debellarunt.* adde *Diodorum l. c. p.* 294. Facile hinc apparet, Syracuſanos metropolim Corinthum in belli feliciter confecti gloriam adſciviſſe, vel potius id omne novem Corinthiorum triremibus vindicaſſe, quicquid proſpere geſtum erat ab octoginta navibus. Diodor. *p.* 291. KUHN.

16 Ἑκατὸν καὶ εἴκοσι] Nullum eſt mihi dubium, quin hæſitationi Schefferianæ præclare ſuccurrerit Kuhnius, & ex Ariſtotele illuſtraverit Ælianum. Nam & ille *d. l.* Dionis exemplo, Dionyſium profligantis exigua prorſus manu, jungit confeſtim, æque ac Noſter, hocce Syracuſanorum, vel Corinthiorum illis opitulantium, qui paucis plane navibus egerint ingentem Carthaginienſium claſſem in fugam tempore Dionyſii Majoris. Et magis etiam congruit Ariſtoteli Ælianus in MStis, quam in Edd. ſiquidem, ut ille Carthaginienſium naves facit ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ſic plane Sluisk. Æliani Codex πρὸς ρ̄ καὶ ν̄ h. e. 100 & 50. Et ſane minima eſt diſcrepantia inter has minoris formæ literas κ, quæ εἴκοσι, 20, notat, & ν, ut facillimè in iis errare potuerit vel librarius quispiam, vel primus Editor Æliani. Lugd. vero Codex habet πρὸς ρ̄ καὶ η̄, inter quam literam & alteram multum etiam eſt ſimilitudinis, ſive minorem aſpicias figuram, η & ν, ſive majorem, H & N, maxime prout illæ in MStis exaratæ occurrunt. Ut adeo vix dubitem illud εἴκοσι eſſe corruptum, atque illius loco recipiendum πεντήκοντα. PERIZ. Πεντήκοντα totidem litteris etiam exhibet Mediceus, ex quo illud in contextum recepi.

ΚΕΦ. θ'.

Περὶ Πλάτωνος ἀτυφίας, καὶ Ἀριστοτέλους ἀχαριστίας.

Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος ἐν Ὀλυμπίᾳ [1] συνεσκήνωσεν ἀγνῶσιν ἀνθρώποις, καὶ αὐτὸς ὢν αὐτοῖς ἀγνώς. Οὕτως δὲ αὐτοὺς ἐχειρώσατο, καὶ ἀνεδήσατο τῇ συνουσίᾳ, συνεστιώμενός τε αὐτοῖς [2] ἀφελῶς, καὶ συνδιημερεύων ἐν πᾶσιν, ὡς ὑπερησθῆναι τοὺς ξένους τῇ τοῦ ἀνδρὸς συντυχίᾳ. Οὔτε δὲ Ἀκαδημίας ἐμέμνητο, οὔτε Σωκράτους· αὐτό γε μὴν τοῦτο ἐνεφάνισεν αὐτοῖς, ὅτι καλεῖται Πλάτων. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον εἰς τὰς Ἀθήνας, ὑπεδέξατο αὐτοὺς εὖ μάλα φιλοφρόνως. Καὶ οἱ ξένοι, ἄγε, εἶπον, ὦ Πλάτων, ἐπίδειξον ἡμῖν καὶ τὸν ὁμώνυμόν σου τὸν Σωκράτους ὁμιλητὴν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἀκαδημίαν ἥγησαι τὴν ἐκείνου, καὶ [3] ἀποσύστησον τῷ ἀνδρὶ, ἵνα τι καὶ αὐ-

CAP. IX.

De Platonis modestia, & Aristotelis ingrato animo.

Plato filius Aristonis Olympiæ cum ignotis hominibus, ignotus iis & ipse, contubernium iniit. Ita vero eos cepit & sibi devinxit convictu illo, cibum cum iis sumens simpliciter & totos dies in omnibus rebus simul exigens ut peregrini majorem in modum gauderent fortuito Viri illius contubernio. Neque vero Academiæ, neque Socratis mentionem ullam fecit: hoc tamen solum iis declaravit, se Platonem appellari. Quum vero Athenas venissent, perhumaniter eos excepit. Tum Hospites, Age, inquiunt, ô Plato, monstra nobis etiam illum tibi Cognominem, Socratis discipulum, & duc nos in Academiam ejus, & commenda Viro,

1 Συνεσκήνωσεν] Quod sibi Veteres in peregrinis locis, ubi Hospites habebant nullos, tentoria figere fuerint soliti, docuimus jam *supra ad cap.* I. Id autem potissimum facere debuerunt in ludis Olympicis, ad quorum spectaculum maxima hominum multitudo undique concurrebat. Hinc Lucian. *de Morte Peregr. init.* vocat Olympia πολυανθρωποτάτην τῶν Ἑλληνικῶν πανηγύρεων, *frequentissimum omnium in Græcia Sacrorum conventuum.* Cœperunt tamen tandem in hujusmodi ludorum locis exstrui publica deversoria seu stabula, sed tantum Athletis. Sic apud Spon. *in Miscell. Erud. Ant. Sect.* x. *p.* 363. exstructæ memorantur καταλύσεις τοῖς ἀπὸ τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὰ Ἴσθμια παραγινομένοις Ἀθληταῖς, *deversoria Athletis, qui ex toto terrarum orbe ad Isthmia venerint.* Sed serius illa quoque istic exstructa fuerunt a quodam Romano, cujus tamen Nominis designationem neutiquam percepit Sponius, edens Π. ΛΙΚΙΝΙΟΣ, ΠΥΑΙΜ. ΠΡΕΙΣΚΟΣ: & vertens *P. Licinius Pyem. Priscus.* Nihili est illud Πυαιμ Lege & distingue, Π. Υ. ΑΙΜ. h. e. Ποπλίου Υἱὸς Αἰμιλίᾳ, *P. F. Æmiliá*, scil. tribu. Res est certissima. PERIZ.

2 Ἀφελῶς] Verti *simpliciter*, sed intelligo, sine fastu, aut affectatione præcipuæ cujusdam sapientiæ vel dignitatis. Sic VII. I. Ἀφελέστερον ἐχρῆτο τῷ κάλλει, *non magnopere curabat aut ostentabat formam.* IDEM.

3 Ἐπιστύστησον] Variant Codices, nec agnoscunt

αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν. Ο δὲ ἠρέμα ὑπομειδιάσας, ὥσπερ οὖν καὶ εἰώθει, ἀλλ' ἐγώ, φησιν, αὐτὸς ἐκεῖνός εἰμι. Οἱ δὲ ἐξεπλάγησαν, εἰ τὸν ἄνδρα ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν τὸν τοσοῦτον, ἠγνόησαν, ἀτύφως αὐτοῦ συγγενωμένου καὶ ἀνεπιτηδεύτως αὐτοῖς, καὶ δείξαντος, ὅτι δύναται καὶ ἄνευ τῶν συνήθων λόγων χειροῦσθαι τοὺς συνόντας.

ro, ut aliquem ex eo quoque fructum percipiamus. At ille leniter ſubridens, quemadmodum ſolebat, Ego vero, inquit, ille ipſe ſum. Illi vero obſtupuerunt, quod penes ſe tantum virum habentes ignorarint, quum ipſe ſine affectatione ulla cum iis egiſſet, & ſpecimen dediſſet, poſſe ſe etiam abſque conſuetis illis ſermonibus, conciliare animos eorum, qui ſibi adeſſent.

4 Ὅτι Πλάτων τὸν Ἀριστοτέλη ἐκάλει 5 Πῶλον. 6 Τί δὲ ἐβούλετο αὐτῷ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο· Δηλονότι ὡμολόγηται, τὸν πῶλον, ὅταν κορεσθῇ τοῦ μητρῴου γάλακτος, λακτίζειν τὴν μητέρα. 7 Ηνίττετο οὖν καὶ ὁ Πλάτων ἀχαριστίαν τινὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὰ μέγιστα εἰς φιλο-

Plato vocabat Ariſtotelem Pullum. Quid vero ipſi nomen hoc *ſignificare* voluit? Nempe conſtat, pullum, quum ſaturatus eſt lacte materno, calcibus petere matrem. Significabat igitur tacite etiam Plato ingratum quodam modo Ariſtotelis animum. Etenim & ille, quum maxima

ſcunt hoc vocabulum. Nam Sluisk. ἀπόστησον: Lugd. ἀποσίστησον, corrupti haud dubie uterque. Certe commodus ſatis & oportunus eſt vulgatæ lectionis ſenſus. Plane enim, ut Noſter de Platone, ſic, quod ad rem ipſam æque ac phraſin, de Socrate Epictetus *Enchir. cap.* 68. ubi monet, ne ſemper Philoſophum agas, & aliis præcipias, quid faciendum ſit, addens, μέμνησο, ὅτι οὕτως ἀφῃρήκει πανταχόθεν καὶ Σωκράτης τὸ ἐπιδεικτικόν. Ηρχοντο πρὸς αὐτὸν βουλόμενοι φιλοσόφοις ὑπ' αὐτοῦ συστάθῆναι, κακεῖνος ἀπῆγεν αὐτοὺς: *Memento, ita & Socratem ſibi undiquaque ademiſſe oſtentationem. Veniebant ad illum, qui volebant ab ipſo duci ad Philoſophos, & ille abduxit eos.* Periz. Vulgata lectio hic tolerari nequit. nam ἐπισυστῆσαι *congregare* notat, & de iis, qui novas res moliuntur, uſurpari ſolet, quod hic locum non habet. Legendum igitur ἀποσύστησον ex Codice Mediceo. Suidas. Ἀποσυστῆσαι οὐδὲν πλέον τοῦ συστῆσαι σημαίνει.

4 Ο Πλάτων τὸν Ἀριστοτέλη] Novum hic Caput videtur conſtituendum, ſiquidem, quod ſequitur, nihil pertinet ad ſuperiora, niſi quod item de Platone agat. Mox Sluisk. τί δὲ ἐβούλετο αὐτῷ τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, αὐτῷ ſcil. Πλάτωνι. Id quod ex conjectura prætulerat jam Faber, & videtur ſane præferendum vulgato. Senſus ita erit; quid *Platoni*, ſeu *apud Platonem*, *ſignificare volebat hoc nomen.* Periz. Mediceus quoque habet αὐτῷ, ut edidi. Ceterum præcedentia verba ὁ Πλάτων τὸν &c. novi capitis initium omnino conſtituere videntur, quod recte monuit Cl. Perizonius, & clare evincit ſcriptura Codd. MSS. ex quibus Ὅτι pro vulg. ὁ reſtitui.

5 Πῶλον] ἵππον, ait Helladius in *Chreſtomathia* apud Photium, διὸ καὶ ὁ ἵππος τὸν ἑαυτοῦ φιλεῖ πατέρα δάκνειν. Adde Laertium in *Ariſtotele*. Reprehendit ſerio & graviter hanc Ariſtotelis ingratitudinem Theodoretus *ſerm.* v. *circa finem*, quem vide. Scheff. Vid. Heinſ. *in Maxim. Tyr. p.* 26. Kuhn.

6 Τί δὲ ἐβούλετο αὐτοῦ] Lege αὐτῷ. Faber. Ego nihil mutem. Scheff.

7 Ηνίττετο καὶ οὖν Πλάτων] Sic per incuriam ſatis magnam ultimæ Edd. Schefferi, Fabri, Luhnii: quum priores omnes & MSti uno con-

λοσοφίαν παρὰ Πλάτωνος λαβὼν σπέρματα καὶ ἐφόδια, εἶτα ὑποπλησθεὶς τῶν ἀρίστων, καὶ ἀφηνιάσας, ἀντῳκοδόμησεν αὐτῷ διατριβὴν, καὶ [8] ἀντιπαρεξήγαγεν ἐν τῷ περιπάτῳ ἑταίρους ἔχων καὶ ὁμιλητὰς, καὶ ἐγλίχετο ἀντίπαλος εἶναι Πλάτωνι.

ma Philoſophiæ ſemina & adminicula à Platone accepiſſet, mox exſaturatus jam optimis quibuſque, ſubducens ſe *Platoni*, ſcholam contra eum aperuit, & in Peripato contra eum diſcipulos & auditores, quos habebat, eduxit, & ita Platoni adverſarius eſſe ſtudebat.

conſenſu habeant id quod reſtitui. PERIZ.

8 Ἀντιπαρεξήγαγεν] Noſter *ſupra lib.* III. *cap.* 19. Laërtius *vitâ ejus.* ſed negat Ammonius in *vita ipſius.* SCHEFF.

Ἀντιπαρεξήγαγεν ἐν τῷ περιπάτῳ] De *Peripato*, & tota Hiſtoria Ariſtotelis à Platone deſciſcentis Vide *ſupra* III. 19. & *ibi* Notas. PERIZ.

ΚΕΦ. ί.

Πῶς εἶχε πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὁ Περικλῆς.

Εἶτα οὐκ [1] ἦν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων θεραπευτικὸς ὁ Ξανθίππου Περικλῆς· ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. Ὁσάκις γοῦν ἔμελλεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν παριέναι, ηὔχετο [2] μηδὲν αὐτῷ ῥῆμα [3] ἐπιπολάσαι τοιοῦτον, ὅπερ οὖν ἔμελλεν ἐκτραχύνειν τὸν δῆμον, πρόσαντες αὐτῷ γενόμενον, καὶ ἀβούλητον δόξαν.

ΚΕΦ.

CAP. X.

Quo animo fuerit erga populum Athenienſem Pericles.

Quid vero? An non populum Athenienſem colere norat Pericles, Xanthippi filius? Mihi quidam ita videtur. Quotieſcunque ergo in concionem erat prodíturus, optabat, ut ſibi nullum ejuſmodi verbum occurreret, quod populum exaſperare poſſet, adverſum illi exiſtens, & quod ingratum videretur.

CAP.

1 Ἦν δήμου τοῦ Ἀθην.] Uterque Codex, ἦν τοῦ δήμου τοῦ Ἀθην. Quod idcirco repoſui. PERIZ.

2 Μηδὲν αὐτῷ ῥῆμα] Plutarchus in *Pericle:* πρὸς τὸ βῆμα βαδίζων ηὔχετο τοῖς θεοῖς μηδὲν ἐκπεσεῖν ἄκοντος αὐτοῦ πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν ἀνάρμοστον Exemplum veræ popularitatis, uti à Latinis appellatur: de qua videndus Cicero ut plurimis aliis locis, ſic imprimis in *Orat. de petendo Conſulatu.* SCHEFF.

3 Ἐπιπολάσαι] Non notat *excidere*, ut vertebatur, ſed *ultro occurrere, verſari in ore & lingua.* Sic in Senatu apud Dionyſ. Hal. *lib.* XI. Senatores, qui *ultro, & antequam rogantur, exſurgunt* ad dicendum, ἐπιπολάζοντες, καὶ πρὶν ἢ κληθῆναι προεξανιστάμενοι dicuntur. Sed & *ſupra* I. 15. Noſter columbas ait Templo Veneris ἐπιπολάζειν h. e. *verſari in eo.* PERIZ.

ΚΕΦ. ια.

Περὶ Σωκράτους φιλοκαλίας.

[1] Διογένης ἔλεγε, καὶ τὸν Σωκράτην αὐτὸν τρυφῆσαι. [2] Περιειργάσθαι γὰρ [3] καὶ τῷ οἰκιδίῳ, καὶ τῷ [4] σκιμποδίῳ, καὶ ταῖς [5] βλαύταις δὲ, αἷσπερ οὖν ἐχρῆτο Σωκράτης ἔστιν ὅτε.

CAP. XI.

De Socratis ornatus ſtudio.

Diogenes Socratem etiam ipſum deliciis uſum ajebat. Nimii enim ornatus fuiſſe ſtudioſum in parvula domo, & lectulo, ſed & ſandaliis, quibus aliquando ſolebat uti.

1 Διογένης ἔλεγε] Quis? Philoſophus ille Cynicus, an Hiſtoricus quiſpiam? magis in illud inclino, quanquam neminem ſciam, qui hoc de eo prodiderit. SCHEFF.

2 Περιειργάσθαι γὰρ καὶ τῷ οἰκιδίῳ] h. e. immodicam & ad res exiguas ſe extendentem adhibuiſſe curam domunculæ ſuæ. *Supra* II. 44. de Pictore, καὶ πλέον οὐδὲν περιείργασται τῷ Θέωνι. Ubi vide, quæ notavi. Nullum vero eſſe debebat dubium, quin Cynicus ille fuerit hic Diogenes, qui iſta objecit Socrati. Solet enim Noſter illum ſolo *Diogenis* nomine, tanquam iſtius Nominis celeberrimum denotare. Vide *infra* XIII. 28. & XIV. 33. & *alibi*. Aliquando tamen addit ὁ Σινωπεύς. Veluti VIII. 14. PERIZ.

3 Καὶ τῷ οἰκιδίῳ] Aut hæc falſa ſunt, aut de ſingulari ejus cura etiam in minimis accipienda. Nam quantum ad præſtantiam cultus, ejus Socrates parum ſtudioſus fuit. Antiphon Sophiſta, inimicus alioquin ejus, apud Xenophontem *lib*. I. *Memor*. ad ipſum Socratem: σιτία σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φαυλότατα, καὶ ἱμάτιον ἠμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητος τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς. SCHEFF. *Socratis* elegantiam & munditiem Cynicus ut ſuperfluam, περίεργον, nimiſque quæſitam reprehendit. Solebat enim *Socrates* interdum crepidatus lotuſque amicorum convivia inire, & domunculam curta cum ſupellectile poſſidebat. Plato in *Sympoſ.* introducit Socratem, cum apud Agathonem cœnaturus eſſet, λελουμένον, καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένον, ἃ ἐκεῖνος ὀλιγάκις ἐποίει, *lotum crepidiſque ſubſtrictum, quod ille tamen raro faciebat.* In *Oeconom.* Xenophontis Socrates interrogatus, quantum pecuniæ ex divenditis rebus ſuis redigere poſſet, ἐγὼ μὲν οἶμαι, inquit, εἰ ἀγαθοῦ ὠνητοῦ ἐπιτύχοιμι, εὑρεῖν ἄν μοι σὺν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὰ ὄντα πάντα πάνυ ῥαδίως πέντε μνᾶς. *Puto equidem quod emptorem ex voto nactus, omnia mea una cum domo facile veneant quinque minis.* At Demetrius Phaleræus locupletiorem nobis fingit Socratem, καὶ ἐκείνῳ φησὶν οὐ μόνον τὴν οἰκίαν ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ μνᾶς ἑβδομήκοντα τοκιζομένας ὑπὸ Κρίτωνος, *& ei non domum tantum fuiſſe ait, verum etiam minas ſeptuaginta apud Critonem fœnore occupatas.* Has divitias Socratis, uſuramque *Diogenes* ignoravit, quoniam præter οἰκίδιον, σκιμπόδιον, & βλαύτας nihil habuit invenitque, quod eidem exprobraret. De parva domo *Socratis* Fabulam elegantem dedit Phædrus *lib*. III. 48. KUHN.

4 Σκιμποδίῳ] Significat lectum humilem, incurvos habentem pedes. Vide Suidam, ſed maxime Nunneſium *ad Phrynichi Ecl. pag*. 8. PERIZ.

5 Βλαύταις] Vide quæ notamus *infra lib*. IX. *cap*. II. MSS. B. & C. βλάταις, quod puto eſſe pravum. SCHEFF.

Βλαύταις] Calcei fuerunt maxime domeſtici, ſeu *genus ſandalii*, σανδαλίου τι εἶδος, ut ait Pollux *Onom*. VII. 22. Clemens Alexand. in *Pædagogo* Chriſtianis præcipit; qui non poſſint nudis pedibus incedere, ut geſtent βλαύτας, quas Attici κονίποδας dixerint, quia eſſent humiles, nec longe removeant pedes a pulvere. Hinc apud Ariſtoph. *in Equitibus* tribuuntur hominibus in convivio accum-

bentibus, qui sæpe alienis utantur Βλαυτίοις, quando inde surgunt subito ad exonerandum ventrem. Ut ergo etiam hic non male jungantur cum σκιμποδίῳ, & rarius ab Socrate dicantur usurpata. Sed tamen etiam publici usus fuisse, & majoris operæ, liquet ex eo, quod *infra* IX. 11. Parrhasio delicati cultus Pictori adscribantur unâ cum *scipione*, & quidem ita, ut aureis fibulis ligulas τῶν βλαυτῶν constrinxerit. Neque aliter tanquam Cynici cujusdam ornamenta, *scipio* & βλαυτία, memorantur juncta, ac dedicantur Veneri in *Veteri Epigrammate* apud Suidam v. Βλαύτης. Utrobique enim *scipio* additus, declarat τὰς βλαύτας etiam publici esse usus. PERIZ. Βλαύτης Ἀττικῆς meminit Synesius in *Calvitii Encomio pag.* 77. τέμνεται δὲ καὶ κατατέμνεται, καὶ οὐδέν ὅ, τι οὐ τῶν τοῖς ὁρῶσι φρίκην φερόντων, ἥγε καὶ προστάλλονται, βλαύτης Ἀττικῆς ἀκριβέστερον.

ΚΕΦ. ιβ'.

Περὶ Ἑλένης εἰκόνος ὑπὸ Ζεύξιδος γραφείσης.

[1] Ὁ Ζεῦξις ὁ Ἡρακλεώτης, ὅτε [2] τὴν Ἑλένην ἔγραψε, πολλὰ ἐχρηματίσατο ἐκ τούτου τοῦ γράμματος. Οὐ γὰρ εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε, [3] τοὺς βουλομένους [4] ἀνέδην εἴα ὁρᾶν αὐτὴν, ἀλλ' ἔδει ῥητὸν ἀργύριον καταβαλεῖν, εἶτα οὕτω θεάσασθαι. Ὡς οὖν μίσθωμα τοῦ Ἡρακλεώτου λαμβάνοντος ὑπὲρ τῆς γραφῆς, ἐκάλουν οἱ τότε Ἕλληνες ἐκείνην τὴν Ἑλένην, Ἑταίραν.

CAP. XII.

De imagine Helenæ à Zeuxide picta.

Zeuxis Heracleotes quum pinxisset Helenam, magnum ex ea pictura quæstum fecit. Non enim gratis, neque quemvis obvium, qui vellet, libere contemplari eam sinebat, sed oportebat præfinitam pecuniam dependere, & ita demum eam spectare. Quum igitur capturam ex hac pictura faceret Heracleotes ille, Græci, qui tunc vivebant, Helenam istam vocabant Meretricem.

1 Ὁ Ζεῦξις] Plinio est *Zeusis lib.* XXXV. *cap.* 5. ubi eandem habes historiam. Similiter & Plauto scribitur in *Pœnulo*, & aliis. SCHEFF. Vid. Leopard. *emendat. l.* XII. *c.* 16. KUHN. Zeuxidem huic picturæ versus Homericos ex *Iliad.* Γ. adjecisse narrat Valerius Maximus *lib.* III. *cap.* 7. *ext.* 3.

> Οὐ νέμεσις Τρῶας τε καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
> Τοιῇδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν.
> Αἰνῶς ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἔοικεν.

2 Τὴν Ἑλένην] Cujus post alios meminit & Cicero in *Rhetoricis*. SCHEFF.

Ἑλένην ἔγραφε] Quam pinxit Crotoniatis in templo Junonis Laciniæ dedicandam, & ut formosissimam pingeret, ex omnibus illorum virginibus, publico decreto, exhibitæ illi sunt quinque nudæ, ad quarum exemplar consummatam unius Helenæ pulchritudinem exprimeret. Vide Plinium XXXV. 9. qui tamen *Agrigentinis* eam pictam, haud dubie per errorem, tradit, tum Dionys. Halic. ἐν τῶν Ἀρχαίων ἐξετάσει, & maxime Cicer. *de Invent.* II. 1. Cæterum quum hæc proprie sit picta populo Crotoniatarum, crediderim diversam ergo esse ab eâ, quam Noster hîc memorat, & forsan ex illa Hanc fuisse repetitam, & per Græciæ populos circumlatam quæstus faciendi gratia: tanto magis, quoniam & Athenis publica in porticu posita fuit talis Helena, a Zeuxide picta, ut ex Eustathio *ad Iliad.* Λ. docuit jam Junius. Ingen-

gentes autem opes Pictor ille collegit, easque Olympiæ ostentavit ita, ut in pallio nomen suum aureis literis intexi curaverit, teste Plinio *d. l.* Æqualis fuit Archelao Macedoni, & Socrati, vel paulo antiquior. Vide *infra* XIV. 17. Vitium autem est Typographicum Kuhnianæ, ex qua & in hancce pervenit, quod hic legitur ἔγραφε pro ἔγραψε, quod reponendum est, quodque postulat rei gestæ & jam factæ ratio, ac Edd. reliquarum & MSS. consensus. PERIZ.

3 Τοὺς βουλομένους] Quod alias moris erat. Vide *supra l.* II. *cap.* 44. SCHEFF.

4 Ἀναίδην] Video Gesnerum malle ἀνέδην. Et sic legisse videtur Interpres, quia habet *libere*, quod non est ἀναίδην. Potuit ἂν εἰδεῖν scripsisse, & retulisse ad βουλομένους, de quo tamen judicet quisque, quod volet. SCHEFF. Placet ἀνέδην, quod sæpe cum αι scribitur. KUHN. Vere, opinor, conjecit Gesnerus ἀνέδην. Nam ita uterque Codex MS. nisi quod Sluisk. habet ἀνέδειν, ex quo tamen facillime formaveris id, quod voluisse videtur Schefferus, ἂν ἰδεῖν, non εἰδεῖν, ut ille. Et sane nihil significatur τῷ. Ἀνέδην, *libere*, *solute*, quod non diserte satis & magis proprie expressum jam sit illis, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε Quod si mei res fuisset arbitrii, maluissem simpliciter τοὺς βουλομένους ἂν εἶα ὁρᾷν αὐτήν. PERIZ.

ΚΕΦ. ιγ΄.

Ἐπικούρου γνώμη, καὶ εὐδαιμονία.

Ἐπίκουρος [1] ὁ Γαργήττιος ἔλεγεν, ᾧ ὀλίγον οὐχ ἱκανὸν, ἀλλὰ τούτῳ γε οὐδὲν ἱκανόν. Ὁ αὐτὸς ἔλεγεν, ἑτοί-

CAP. XIII.

Epicuri sententia & felicitas.

Epicurus Gargettius dicebat: Cui parum non est satis, ei vero nihil satis est. Idem dicebat, se

1 Γαργήττιος] A pago aliquo Atheniensium. Stobæus *sermon.* XV. Ἐπίκουρος ὁ Γαργήττιος κέκραγε. λέγων· ᾧ ὀλίγον οὐχ ἱκανὸν, τούτῳ γε οὐδὲν ἱκανόν. ἔλεγε δὲ ἑτοίμως ἔχειν καὶ τῷ Διῒ ὑπὲρ εὐδαιμονίας ἀγωνίζεσθαι, μάζαν ἔχων καὶ ὕδωρ. Sic Clemens Alexandrinus *lib.* II. *Strom.* Ἐπίκουρος ἐν μὴ πεινῆν, μηδὲ διψῆν, μηδὲ ῥιγοῦν τὴν εὐδαιμονίαν τιθέμενος, τὴν ἰσόθεον ἐπεφώνησε φωνὴν, ἀσεβῶς εἰπὼν, ἐν τούτοις κἂν Διῒ περὶ μάχεσθαι. Adde Senecam *Epist.* XIX. Suidas Γαργήττειον nominat. SCHEFF. *Epicurum* frugaliter & duriter vixisse, passim legere est. Ipse in suis Epistolis ὕδατι μόνον ἀρκεῖσθαι φησὶ καὶ ἄρτῳ λιτῷ, *se aqua tantum contentum esse & simplici pane.* Laërt. in *Vit. ejus.* Seneca *Epist.* XVIII. *gloriatur* (*Epicurus*) *non toto asse se pasci: Metrodorum, qui nondum tantum profecerit, toto*, ex ejus *epistola ad Polyænum.* vide etiam *Epist.* XXI. XXV. & CX. ubi sub persona Attali. *disce*, inquit, *parvo esse contentus: & illam vocem magnus atque animosus exclama: habeamus aquam, habeamus polentam, Jovi ipsi de felicitate controversiam faciamus. Epicurus omnes libros suos replevit oleribus & pomis, & vilibus cibis, dicens, esse eis vivendum, quia carnes & exquisitæ epulæ ingenti cura & miseria præparentur, majoremque pœnam habeant in quærendo, quam voluptatem in abutendo.* &c. *Ubi aqua & panis sit, & cætera his similia, ibi naturæ satisfactum. Quicquid supra fuerit non ad vitæ necessitatem spectare, sed ad vitium voluptatis &c.* (τῶν Ἐπικουρείων οἱ πλείους, ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου ἀρξάμενοι μάζῃ καὶ τοῖς ἀκροδρύοις ἀρκούμενοι φαίνονται, τάτε συγγράμματα ἐμπεπλήκασι, τὸ ὀλιγοδεὲς τῆς φύσεως ἀφηγούμενοι, καὶ τὸ ἐκ τῶν λιτῶν καὶ εὐποριστῶν ἱκανῶς αὐτῆς τὸ ἀναγκαῖον ἰώμενον παραστάντες. Porphyrius περὶ ἀποχ. *lib.* I. Audiamus denique ipsum *Epicurum:* βρυάζω, inquit, τῷ κατὰ τὸ σωμάτιον ἡδεῖ, ὕδατι καὶ ἄρτῳ χρώμενος, καὶ προσπτύω ταῖς ἐκ πολυτελείας ἡδοναῖς, οὐ δι᾽ αὐτὰς, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξακολουθοῦντα αὐταῖς δυσχερῆ, *Abunde meo suppetit corpusculo voluptas, dum aqua & pane victito, & voluptates sumptibus*

ἑτοίμως ἔχειν, καὶ τῷ Διῒ ² περὶ εὐδαιμονίας διαγωνίζεσθαι, ³ μάζαν ἔχων καὶ ὕδωρ. Ταῦτ' οὖν ἐννοῶν ὁ Επίκουρος, τί βουλόμενος ⁴ ἐπῄνει τὴν Ηδονὴν, εἰσόμεθα ἄλλοτε.

ſe cum Jove etiam paratum eſſe de felicitate certare, modo aquam habeat & offam. Quum hæc igitur ſentiret Epicurus, quid voluerit Voluptatem laudans, alias ſciemus.

ptibus paratas conſpuo, non propter ſe, ſed propter moleſtias, illarum pediſſequas. Stobæus *Sermon.* XXXIX. *p. m.* 139. confer de Hyperboreis non ὀψοφάγοις, ſed ſolam ἀκροδρύων χρῆσιν ἀγαπῶσι Cyrillum Alexandr. *pag.* 134. *lib.* IV. *contra Julian.* & *lib.* VII. plurimos eſſe ait apud Chriſtianos, qui νεανικῶς ſe abſtineant à pane & oleo, λαχάνοις τε καὶ ὀρόβοις τὴν ἀπαραίτητον τῆς γαστρὸς τιθασσεύειεν χρείαν, *oleribusque & ervo inexorabilem ventris neceſſitatem placent.) Hoc quidem Epicurus: licet à turpi ſequacium grege contraxerit infamiæ notam,* ex Hieron. *lib.* II. *adverſ. Iovin.* Sarisbur. *Polycrat. lib.* XIII. *cap.* 8. Lactantius *lib.* III. *Inſtitutionum, Epicurum,* inquit, *ut ad ſe multitudinem contraheret appoſita ſingulis quibuſque moribus loqui. Deſidioſum vetat literas diſcere,* &c. *Ita homo aſtutus ex variis diverſiſque modis circulum cogit, & dum ſtudet placere omnibus, majore diſcordiâ ſecum ipſe pugnavit, quam inter ſe univerſi.* KUHN.

O Γαργήττιος] Plenius Laertius, cui in *ejus vita* eſt Αθηναῖος, τῶν δήμων Γαργήττιος. Eſt enim *Gargettus* inter Pagos vel Populos Atticæ, de quo vide Meurſium & Sponium. PERIZ. Et Columnam *ad Ennii Fragmenta ex* VII. *Annal. pag.* 138.

2 Περὶ εὐδαιμονίας] Sic & Sluisk. At Lugd. æque ac Stobæus, qui ipſa Æliani verba repetit *Serm.* XVII. ὑπὲρ εὐδαιμονίας. PERIZ.

3 Μάζαν καὶ ὕδωρ] Sic ipſe Epicurus in *Epiſtola ad Menœceum* apud Diog Laert. *num.* 131. καὶ μάζα καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδίδωσι ἡδονήν. *Offa & aqua ſummam præbent voluptatem.* De re ipſa & temperantia Epicuri, vide quæ hic notarunt Schefferus & Kuhnius. IDEM.

4 Επῄνει τὴν ἡδονὴν] Sluisk. ἐπαίνει. Videtur voluiſſe ἐπαινεῖ. Paulo ante Lugd. ταῦτα μετ' οὖν ἐνν. Cæterum Ηδονὴ, *Voluptas*, illa Epicuri non conſiſtebat in voluptatibus libidinoſis, ſed in perfecta doloris & perturbationis privatione, ut ipſe teſtatur apud Laert. *d. l. Quando igitur*, ait, *Voluptatem dicimus Finem* (bonorum), *non dicimus voluptates intemperantium, neque eas, quæ ſitæ ſunt ἐν ἀπολαύσει, in fructu* (Veneris, ut liquet ex *ſeqq.) id quod quidam imperiti aut diſſentientes putant, ſed illud,* μήτε ἀλγεῖν κατὰ σῶμα, μήτε ταράττεσθαι κατὰ ψυχὴν, *neque dolere corpore, neque perturbari animo. Ibidem paulo ante, Corporis ſanitatem, & animi tranquillitatem,* ἀταραξίαν, *beate vivendi finem eſſe* ait. Adde his Torquatum Epicuri dogmata defendentem apud Cicer. *de Finibus* I. 11. *Maximam illam Voluptatem habemus, quæ percipitur omni Dolore detracto. Nam quoniam cum privamur dolore, ipſa liberatione & vacuitate omnis moleſtiæ gaudemus: omne autem id, quo offendimur, Dolor: Doloris omnis privatio recte nominata eſt Voluptas.* Mox, *Omni autem privatione Doloris putat Epicurus terminari ſummam Voluptatem.* Iterum, *ſumma Voluptas eſt, ut Epicuro placet, Nihil Dolere.* Vides, quæ fuerit ejus Ηδονή: a qua tamen neutiquam excludebatur Corpus, quia, ut ibidem Torquatus ille *cap.* 17. *Animi Voluptates & Dolores naſci fatemur e Corporis voluptatibus & doloribus.* Immo vero, teſte Gellio IX. 5. ipſe Epicurus Voluptatem definit σαρκὸς εὐσταθὲς κατάστημα, *Carnis ſanam,* vel *firmam, conſtitutionem*, haud dubie, quia tunc Animus optime fungitur ſuo officio. Nihil itaque mirum, toties deſideraſſe Epicurum, ad ſummam Voluptatis ac Felicitatis obtinendam, dari ſibi ſolum ὕδωρ καὶ μάζαν, ἢ ἄρτον λιτὸν, *aquam & pultem, aut panem vilem*, quia ſic & corpus & animum recte poterat regere, & in officio continere. Ad Animi tamen Αταραξίαν requirebat quoque juſtitiam & probitatem, ſi fides ipſi. *Ipſe enim Epicurus*, ut Caſſius ad Cicer. *Famil.* XV. 19. ait dixit, οὐκ ἔστιν ἡδέως, ἄνευ τοῦ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν, quod ita interpretatur Cic. *de Finibus* I. 18. *non poſſe jucunde vivi, niſi ſapienter, honeſte, juſteque vivatur, nec ſapienter, honeſte, juſte, niſi jucunde.* Cæterum illud *Nihil dolere* adeo proprium erat Epicureæ

reæ Voluptatis, ut in eo ipſe diſcrepare ſe tradat a Cyrenaicis & Ariſtippo, qui Finem Bonorum collocabant in *Gaudio:* Vide apud Laert. *num.* 136. Ad hanc ergo Ariſtippi ſententiam alludit Ariſtoteles Epicuro antiquior, *Polit.* VII. I. τὸ ζῆν εὐδαιμόνως, εἴτ' ἐν τῷ χαίρειν ἐστὶν, εἴτ' ἐν Ἀρετῇ τοῖς ἀνθρώποις, εἴτ' ἐν ἀμφοῖν. *Beate vivere, ſive in Gaudio ineſt, ſive in Virtute, ſive in Utroque.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ χρημάτων φειδοῦς καὶ φυλακῆς.

Πολλάκις τὰ [1] κατ' ὀβολὸν μετὰ πολλῶν πόνων συναχθέντα χρήματα, [2] κατὰ τὸν Ἀρχίλοχον, [3] εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον [4] καταίρουσιν. Ὥσπερ γὰρ ἐχῖνον λαβεῖν μὲν ῥᾴδιον, συνέχειν δὲ χαλεπὸν, οὕτω καὶ τὰ χρήματα. Καὶ [5] Ἀναξαγόρας ἐν τῷ περὶ

CAP. XIV.

De pecuniarum parſimonia & cuſtodia.

Sæpe pecuniæ, multo cum labore per ſingulos conquiſitæ obolos, ſecundum Archilochum, in ſcorti inteſtinum effunduntur. Quemadmodum enim echinum capere quidem eſt facile, retinere vero difficile, ſic & Pecunias. Et Anaxagoras in

1 Κατ' ὀβολὸν] Sic *Unciatim* Terent. Phorm. I. I. 9. *Quod ille Unciatim vix de demenſo ſuo, ſuum defraudans genium, comparſit miſer.* Erat autem *Obolus* argenteus minimi pretii nummus apud Græcos, noſtro reſpondens Stufero. Hinc paſſim adhibetur ad notandam rem vilem, & exigui pretii. Sic *Diobolares meretrices* apud Feſtum. *Negat ſe debere tibi triobolum*, h. e. ne minimum quidem apud Plaut. *Bacchid.* II. 3. 26. Vide Budæum *de Aſſe.* PERIZ.

2 Κατὰ τὸν Ἀρχίλοχον] Antiquiſſimum Poëtam, Jamborum, ut vulgo fertur, repertorem, citatum ſæpe ab Ariſtotele aliiſque. Vide & *infra* X. 13. & Valer. Max. VI. 3. IDEM.

3 Εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον] Hæc enim meretricum ſententia, *probus eſt amator, qui relictis rebus rem perdit ſuam.* Plautus in *Truculento Act.* II. *ſcen.* I. SCHEFF. κακέμφατον & ſenſus turpiculus ſubeſt voci ἔντερον. Ita Stoici τὴν συνουσίαν pro ſua ἀθυρρημοσύνῃ definiunt ἐντερίου παράτριψιν &c. Nec multum abludit illud Varronis *Octageſ.* περὶ νομισμάτων. *in quo nobilius eſt Philippeum, quod accipimus, quam quod bibimus: cum alterum abdamus in bulgam, alterum in veſicam.* KUHN.

4 Καθαίρουσι] Hoc vocabulum ſuſpectum eſt. καθαίρειν enim nauticum, & de appellentibus uſurpatur: mallem καταρρέουσι, i. e. confluunt, videturque ſimile quid in ſuis habuiſſe Vultejus. SCHEFF. Nicetas in *Annal. p.* 116. hoc *Archiloci* dictum ita produxit, τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἄντικρυς ἐπεραίνετο, ὅ φησιν, εἰς ἔντερον πόρνης πολλάκις μεταρρυΐσκεσθαι τὰ χρόνῳ καὶ πόνῳ συλλεγέντα μακρῷ. *tum illud Archilochi dictum obtinebat locum; quo ait, ſæpe in meretricis inteſtinum transfluere, quæ longo tempore & labore collecta erant.* Non tamen auſim in Noſtro mutare τὸ καταίρουσι, quod notat extremam prodigalitatem, qua male ſani juvenes ſinunt plenis quaſi velis in barathrum meretricium ſuas ferri divitias. vide & Propert. *lib.* III. *Eleg.* 12. & ibidem *notas Jani Gebhardi.* Bene Gazæus in *Theophraſto*, τῶν χρημάτων αἱ μεταβολαὶ τοὺς μὲν πλεονεκτεῖν ἐφιεμένους ἐκδιδάσκουσιν, ὡς οὐδὲν βέβαιον πολλῷ ῥεύσαντες ἱδρῶτι περιεκτήσαντο, ὡς ἄπιστον καὶ ἀφυλάκτου πράγματος ἀπηλλάγησαν, *opum jactura eos, qui plus habendi cupiditate incenduntur, edocet, quam inſtabile ſit, quod multo ſudore diffluentes pararunt, quamque infidam rem & cuſtodiæ impatientem amiſerint.* Seneca *epiſt.* 115. *majore tormento pecunia poſſidetur, quam quæritur.* KUHN.

Και-

περὶ Βασιλείας φησὶ, [6] χαλεπὸν χρήματα συναγείρασθαι, χαλεπώτερον δὲ φυλακὴν τούτοις περιθεῖναι.

in *libro* de Regno ait, difficile eſt pecunias cogere, ſed difficilius cuſtodiam eis circumdare.

Καταίρουσιν] Verbum proprium navibus peregre redeuntibus in portum. Sic *cap.* 25. de Portu Piræo, τὰ πλοῖα τὰ καταίροντα ἐν αὐτῷ. *Hiſt. Anim.* I. I. de Homine in inſulam appellente, ἐὰν δὲ Ἕλλην καταίρῃ ξένος. Julian. *Orat.* I. de Conſtantio, qui dederit Antiochiæ λιμένας εὐόρμους τοῖς καταίρουσι, *portus bonæ ſtationis illis qui appellunt.* Ita vero etiam hæc Bona, quaſi curſu ſuo peracto, in inteſtinum meretricis καταίρουσι, deveniunt tandem & effunduntur. Recte ergo hoc Verbum ab Auctore adhibitum, nec cauſa erat ulla, cur Schefferus id muratum iret. Vide hic Notas Kuhnii. PERIZ.

5 Ἀναξαγόρας ἐν τῷ περὶ βασιλείας] Qui liber non eſt *Anaxagoræ* Philoſophi, ſed Rhetoris, unius ex Iſocratis diſcipulis, ut bene cenſet Cl. Menagius *ad Laërt. p.* 49. & in *Addendis p.* 4. SCHEFF. Meurſius *in Chalcidium* hunc *Anaxagoram* Zenodotæum Grammaticum eſſe exiſtimat. KUHN.

6 Χαλεπώτερον δὲ] De bonis fortunæ, ut vocant, præclarè Syneſius *de Regno*, καὶ δεῖ μὲν ἐπὶ τὴν φυλακὴν αὐτοῦ (μακαρισμοῦ) τοῦ θεοῦ, δεῖ δὲ νοῦ, δεῖ δὲ τέχνης, δεῖ δὲ καιροῦ, δεῖ δὲ ἔργων πολλῶν καὶ πολλαχοῦ καὶ παντοδαπῶν δὲ τούτων, ὧν οὔτε πεῖρά ἐστιν, οὔτε ἔχει πειρωμένοις εὐμάρειαν. οὐ γὰρ ὥσπερ παραγίνεται τοῖς ἀνθρώποις μακαρισμὸς, οὕτως ἀπραγματεύτως διασώζεται. *Præterea ad eam* (beatitudinem) *conſervandam opus eſt Dei auxilio, opus intellectu, opus arte, tempeſtiva occaſione, multiſque rebus, iiſque ubivis geſtis & variis, quæ aut experiri non eſt, aut ſi experiaris, cum difficultate conjuncta ſunt. Non enim ut beatitudo homini affluit, ita ſine negotio conſervatur. & paulo poſt.* δεῖ δὲ πόνων ἐπὶ τὴν φυλακὴν, καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ πάλαι λέγω, τὸ χαλεπὸν, καὶ μυρίων ὀμμάτων δεόμενον, *cuſtodia autem laboribus opus habet, & hoc illud eſt, quod dudum dixi, difficile eſſe & ſexcentos requirere oculos.* KUHN.

ΚΕΦ. ιέ.

CAP. XV.

Περί τινων ἐν νόσῳ μουσικὴν, καὶ ἄλλα μεμαθηκότων, καὶ ἰσχυρῶν γεγενημένων.

De quibuſdam qui in morbo muſicam & alia didicerunt, deque iis, qui in eo robur auxerunt.

Ἱέρωνά, φασι, τὸν Σικελίας τύραννον τὰ πρῶτα ἰδιώτην εἶναι, καὶ ἀνθρώπων ἀμουσότατον, καὶ [1] τὴν ἀγροικίαν ἀλλὰ μηδὲ κατ' ὀλίγον τοῦ ἀδελφοῦ

Hiero Siciliæ tyrannus primum fuiſſe rudis dicitur, & hominum imperitiſſimus, ac inſcitia ne pauxillum quidem à fratre Gelone dif-

1 Τὴν ἀγροικίαν] Sicuti ſuperius ἰδιώτην vertere malui *rudem*, quam *privatum*, ut fecerat Vultejus, & retinuerant ſecuti illum Editores; ita hanc vocem non tam *ruſticitatem*, ut illi, quam *inſcitiam* reddidi. Agitur hic enim unice de liberalibus doctrinis, quo nomine idem Gelo, cui hic tribuitur ἀγροικία, mox vocatur ἄμουσος. Exemplum ejus rei in Gelone habes apud Plutarch. *Apophth. pag.* 175. ubi *quum in convivium lyra eſſet illata, & ceteri ea uterentur ac cantarent, ipſe equum induci juſſit, & facile in eum atque agili motu inſiluit.* En hominem ἄμουσον, (Vide & Cicer. *Tuſc. quæſt.* I. 2.) ſed neutiquam ingenio & moribus *agreſtem*, aut *inhumanum.* Qua etiam arte eluſerit inſidiantes, & regnum ſibi firmaverit pro concione, docet ipſe Æl. XIII. 33. qui cum etiam VI. II. ait, δημωτικώ-

δελφοῦ διαφέρειν τοῦ Γέλωνος. Επεὶ δὲ αὐτῷ συνηνέχθη νοσῆσαι, μουσικώτατος ἀνθρώπων ἐγένετο, τὴν σχολὴν τὴν ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας εἰς ἀκούσματα πεπαιδευμένα καταθέμενος. Ρωσθεὶς οὖν [2] Ιέρων συνῆν [3] Σιμωνίδῃ τῷ Κείῳ, καὶ Πινδάρῳ τῷ Θηβαίῳ, καὶ [4] Βακχυλίδῃ τῷ Ιουλιήτῃ. Ο δὲ Γέλων ἄνθρωπος ἄμουσος.

Mou-

ferens. Verum quum ipsi evenisset, ut morbo laboraret, factus est hominum literatissimus, quum otium, quod ei corporis imbecillitas imponebat, doctis sermonibus audiendis impenderet. Confirmatus igitur vivebat cum Simonide Ceo, & Pindaro Thebano, & Bacchylide Julieta. At Gelo indoctus fuit homo.

Do-

πικώτερον, ἢ κατὰ τὴν τῶν Μονάρχων ἐξουσίαν, *magis popularem, quam pro Monarcharum potestate.* Plura & majora de Gelone Vide apud Herodotum VII. 154. & *seqq.* ut & de ejus Humanitate ac Sapientia Plutarch. *de sera Numinis Vind. p.* 552. Cæterum eodem modo Suidas exponit τὸ Αγροικίζω, Et Αγροικος, ἄφρων, δύσκολος, σκληρὸς, καὶ ἀπαίδευτος. Et Hesych. Αγροικότατον, ἀπαιδευτότατον. Sed & Plutarchus *in Apophthegm.* & nominatim *Aristidis* conjungit ἀγράμματον καὶ ἄγροικον, de de homine, qui scribere non poterat. PERIZ.

2 Ιέρων συνῆν Σιμωνίδῃ] Negat Bisciola fieri hoc potuisse, cum tempora non conveniant, mixtosque esse inter se diversos Hierones. Vide *T.* II. *Hor. sub. lib.* II. *cap.* 19. SCHEFF. Nescio quid voluerit aut spectaverit Bisciola, quando negavit ætatem Simonidis congruere in tempora hujus Hieronis, atque ideo mixtos hic diversos Hierones. Manifeste enim hic agitur de antiquiore Hierone, Gelonis Fratre, in cujus, non autem posterioris illius, ætatem vere competit ætas Simonidis, etiam illo longe tamen majoris natu, quippe qui jam floruit tempore Hipparchi, qui Pisistrati Filius multum cum illo egit, ut testatur Noster VIII. 2. Vixit tamen usque ad tempora Pausaniæ Lacedæmonii, & Tyrannidem hujus Hieronis, & cum utroque familiariter. Vide Nostrum IX. I. & 41. & XII. 25. Adde Platonem *Epist.* 2. *ad Dionysium.* PERIZ. Simonidem Hieroni coævum fuisse docet & Cicero *lib.* I. *de Nat. Deor. cap.* 22.

3 Σιμωνίδῃ τῷ Κείῳ] Melico Poëtæ, Leoprepis Cei filio. Nam Jambicus fuit de Amorgo Insula. vide quæ notavit Hermol. Barbarus *in cap.* 24. *lib.* VII. *Plinii.* Ita habent notæ Codicis *Bigotiani.* SCHEFF. Cæterum ratio temporum non repugnat, quo minus *Hiero*, Gelonis frater, ejusque in regno successor versatus sit cum *Simonide* Melico. Hic enim usque ad Olymp. 78. provixit, *Hierone* jam regnante Syracusis, Olymp. 75. vel 76. Idem præter Nostrum asserunt Xenoph. in *Hierone.* Athenæus *lib.* XIV. Pausan. in *Atticis.* Adde quod Simonides ille octogenario, imo ut Lucianus ait in *Macrobiis*, nonagenario major obierit & vicerit choro octogenarius, Plut. *an seni sit resp. gerenda.* vide & Synesii *epist.* 49. KUHN.

4 Βακχυλίδῃ τῷ Ιουλιήτῃ] A civitate quadam Ceæ insulæ. vide Stephanum & Suidam. SCHEFF.

Βακχυλίδῃ τῷ Ιουλιήτῃ] Fuit ille Simonidis ἀδελφιδοῦς, teste Strabone *lib.* x. *p.* 486. Nam & Simoniden Ιουλιήτην fuisse, ex oppido *Julide* in insula Ceo, diserte ibidem ait Strabo, & præter eum Suidas. Sic vero & apud Anton. Lib. *Fab.* I. Κτήσυλλα ἐγένετο Κεία τὸ γένος ἐξ Ιουλίδος. Ejus autem fabulæ ultima verba, dum parum recte *Julietæ* & *Cei* distinguuntur, manifesto sunt corrupta & pessime versa. Χρωμθρά δ' Ερμοχάρει ὁ θεὸς ἀνεῖπεν ἱδρύσασθαι ἱερὸν παρὰ τοῖς Ιουλιήταις, ἐπώνυμον Αφροδίτης Κτησύλλης. Εχρησε δὲ καὶ τοῖς Κείοις. Οἱ δὲ θύουσι ἄχρι νῦν Ιουλιῆται μὲν Αφροδίτῃ, Κτήσυλλαν ὀνομάζοντες, οἱ δὲ ἄλλοι Κτήσυλλαν Εκαέργην. Vertuntur posteriora, *Ceis etiam oraculum datum est; hique etiamnum Veneri sacrificant, Ctesyllam eam appellantes, alii Ctesyllam Hecaergam.* In qua Versione distinctio inter Julietas & reliquos Ceos turpiter prætermittitur, sed & Venus *Hecaergæ* nomine dicitur appellata præter Auctoris mentem. Lege omnino

Μουσικώτατον δὲ λέγουσι, καὶ [5] Πτολεμαῖον γενέσθαι τὸν δεύτερον καὶ αὐτὸν νοσήσαντα. Λέγει δὲ καὶ Πλάτων, [6] τὸν Θεάγην φιλοσοφῆσαι δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ διὰ τὴν νοσοτροφίαν. Εἴργουσα γὰρ αὐτὸν ἐκείνη τῶν πολιτικῶν, συνήλασεν εἰς τὸν τῆς Σοφίας ἔρωτα. Τίς δὲ οὐκ ἂν νοῦν ἔχων συνηύξατο καὶ Ἀλκιβιάδη νόσον, καὶ Κριτίᾳ, καὶ Παυσανίᾳ τῷ Λακεδαιμονίῳ, καὶ ἄλλοις; Ἀλκιβιάδη μὲν, καὶ Κριτίᾳ, ἵνα μὴ ἀποδράντες Σωκράτους, [7] ὁ μὲν ὑβριστὴς γένηται, καὶ [8] ποτὲ μὲν φιλολάκων, ποτὲ δὲ βοιωτιάζῃ τὸν τρόπον, καὶ αὖ πάλιν θετταλίζῃ, καὶ τοῖς Μήδων καὶ Περσῶν

Doctiſſimum etiam Ptolemæum ſecundum ajunt evaſiſſe, dum ægrotabat & ipſe. Plato quoque affirmat, Theagem nulla alia de cauſa Philoſophiæ operam dediſſe, quàm morbi diuturnitate. Nam quum is eum à civilibus rebus arceret, compulit ad Sapientiæ ſtudium. Quis vero Vir prudens non optaſſet etiam morbum Alcibiadi, & Critiæ, & & Pauſaniæ Lacedæmonio, & aliis? Alcibiadi quidem, & Critiæ, ne aufugientes à Socrate, ille quidem inſolens evaderet, & nunc Spartanis faveret, nunc Bœotiorum mores exprimeret, & iterum Theſſalorum

no & diſtingue, Οἱ δὲ θύουσι ἄχρι νῦν, Ἰουλιῆται μὲν Ἀφροδίτην Κτήσυλλαν ὀνομάζοντες. Et verte *Hi vero* (generatim *Cei*, ſed qui mox dividuntur in *Julietas & Reliquos*) *ſacra faciunt*, ſcil. Cteſyllæ, *ad hoc uſque tempus*, *Julietæ quidem* eam *Cteſyllam Venerem appellantes*, *Reliqui vero Cteſyllam Dianam.* PERIZ.

5 Πτολεμαῖον]. Strabo *lib.* XVII. *p.* 548. Reges Ptolemaicos ait ad Elephantorum venaturam aliaque perveſtiganda ſuos dimiſiſſe homines; διαφερόντως δ' ὁ Φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, φιλιστορῶν, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος διαγωγὰς ἀεί τινας καὶ τέρψεις ζητῶν καινοτέρας, *is præcipue, qui cognomento fuit Philadelphus, cognitionis rerum apprime ſtudioſus, cum propter corporis imbecillitatem ſemper novæ alicujus oblectationis materiam quæreret.* ex Xylandri *interpretatione.* KUHN.

Πτολεμαῖον τὸν δεύτερον] Intelligit Philadelphum, Soteris F. a quo Bibliotheca Alexandrina cœpit, ut notum eſt, & qui ideo a Tertull. *Apologet. cap.* 11. dicitur, *Ptolemæorum Eruditiſſimus* (*quem Philadelphum ſupernominant*) *& omnis literaturæ ſagaciſſimus, cum ſtudio Bibliothecarum Piſiſtratum, ut opinor, æmularetur.* Adde Athen. XII. 9. Quod ad hanc Eruditionem pervenerit per cauſam imbecillitatis, docet etiam Strabo *lib.* XVII. allegatus jam a Kuhnio. PERIZ.

6 Θεάγην] Verba Platonis *lib.* VI. *Politic.* hæc ſunt: Θεάγει τὰ μὲν ἄλλα πάντα παρεσκεύασται πρὸς τὸ ἐκπεσεῖν φιλοσοφίας· ἡ δὲ τοῦ σώματος νοσοτροφία ἀπείργουσα αὐτὸν τῶν πολιτικῶν, κατέχει; *Theages quidem omnibus illis inſtructus eſt, quæ poſſent efficere, ut Philoſophiâ excideret; corporis autem continui morbi, qui eum à rebus politicis prohibent, eundem detinent.* Æneas in *Theophraſto* citat hunc Platonis locum ita: ἀλλὰ μὴν καὶ Θεάγει τῷ ἡμετέρῳ π. συμβάλλεται) π. τ. ε. φ. ἡ δὲ ν κατείργουσα ἐπέχει. varia hæc lectio inde videtur eſſe, quod ἀπὸ μνήμης locum allegavit Gazæus, id quod à Barthio in notis omiſſum. Hunc *Theagen* male *Phragen* nominat Rhodiginus *lib.* XIX. *cap.* 18. ut notat Leopardus *lib.* XII. *cap.* 22. KUHN. Vide Leopardum *Emend.* XII. 22. oſtendentem, hauſiſſe hæc Ælianum ex Platone *de Republica.* Theages autem ille diſcipulus fuit Socratis, & ideo etiam Dialogum *Theagis* nomine inſcriptum nobis reliquit Plato. Quod vero Cælius Rhodiginus eum appellat *Phragen*, videtur ortum ex corrupta lectione MSti Ælianei, quo ille fuit uſus. Nam certe & in Lugd. codice reperi τὸν φράγην. PERIZ.

7 Ὁ μὲν ὑβριστὴς γένηται] Perperam hæc vertun-

τῶν ἀρέσκηται, [9] ἐν Φαρναβάζου γενόμενος· τυραννικώτατος δὲ καὶ φονικώτατος [10] ὁ Κριτίας γενόμενος, καὶ τὴν πατρίδα ἐλύπησε πολλὰ, καὶ αὐτὸς μισούμενος [11] τὸν βίον κατέστρεψε.

rum; denique etiam Medorum & Perſarum moribus delectaretur, apud Pharnabazum agens: Critias vero cum tyrannidis ſtudioſiſſimus evaſiſſet, & in cædes maxime proclivis, cum multa intulit patriæ mala, tum & ipſe omnium odiis expoſitus vitam cum morte commutavit.

Καὶ [12] Στράτων δὲ ὁ Κοῤῥάγου εἰς δέον ἔοικε νοσῆσαι. Εὖ γὰρ γένους ἥκων, εὖ δὲ καὶ πλούτου, οὐκ ἐγυμνάζετο· καμὼν δὲ τὸν σπλῆνα, καὶ θεραπείας δεηθεὶς τῆς ἐκ τῶν γυμνασίων, τὰ μὲν πρῶτα, ὅσον ἐς τὸ ὑγιᾶναι, ἐχρῆτο αὐτοῖς· χωρῶν δὲ ἐς τὸ πρόσω τῆς

Straton etiam filius Corrhagi utiliter ægrotaſſe videtur. Nam quum eſſet ex illuſtri familia oriundus, & divitiis abundaret, nullam dabat operam gymnaſio: ſed ex ſplene laborans, & remedii indigens in exercitiis ſiti, primum quidem, quantum

tuntur, *ne fugientes a Socrate*, *alter Socratem injuria læſiſſet*. Senſus eſt, *ne deficientes a Socrate*, ſeu ejus præceptis, *alter quidem inſolens*, *petulans*, *contumelioſus fieret* in quoſvis alios, non proprie Socratem. Sic ὑβριστὴς Μενοίτιος Heſiod. θεογ. 514. & ὑβριστὴς Πελίης, de Pelia Iaſonis Patruo. Sic Noſter de Ebriis I. 19. Καὶ τραπέζης ἀσωτίᾳ καὶ ὑπὲρ τὴν χρείαν χρώμενοι ὕβριζον. Et de feliciſſimo Victore, Philippo poſt pugnam ad Chæroneam VIII. 15. ἐπαρθεὶς δὲ τῇ εὐπραγίᾳ, ὅμως λογισμοῦ ἐκράτησε, καὶ οὐχ ὕβρισε. Sed diſerte Xenophon ἀπομνημ. *lib.* I. opponit σώφρονα & ὑβριστὴν ita, ut δίκαιον & ἄδικον. οὐκ ἄν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής. Quin Equis tribuitur: Veluti, δυσηνίοις ὕβρει φερομένοις, à Baſilio Magno *de Leg. Græc. cap.* 19. ubi tamen male vertitur, *Equis effrenibus*, *& regi neſcientibus*. Senſus eſt, *effrænibus*, *ac cum laſcivia & protervia currentibus*. PERIZ.

8 Ποτὲ μὲν φιλολάκων, ποτὲ δὲ βοιωτιάζῃ τὸν τρόπον &c.] Peſſime hæc itidem vertebantur, *nunc Spartanorum*, *nunc Bœotiorum partes fovens*. Agitur enim de moribus & vitiis omnium illarum gentium ab Alcibiade expreſſis. Diſerte hoc ſignificatur voce τρόπος, quæ paſſim notat totam hominis indolem, vel gentis alicujus morem. *Supra* II. 19. λακωνικῶς τε ἅμα, καὶ κατὰ τὸν ἐπιχώριον σφίσι τρόπον ἐλέγξαντες. & VI. 12. Fortunæ viciſſitudo in Dionyſio non vulgare eſt Hominibus documentum εἰς σωφροσύνην καὶ τρόπου κόσμον. Theocritus *Idyll.* XXIII. 2.

Τὰν μορφὰν ἀγαθῶ, τὸν δὲ τρόπον οὐκ ἔθ' ὁμοίω,

formâ boni, *ſed indole non paris* adoleſcentis. Voluit ſine dubio Noſter idem, quod de Alcibiade tradunt Nepos, Plutarchus, & Athenæus. Hujus verba ex *lib.* XII. *cap.* 9. adſcribam ex parte. ὅτι ἐν Ἰωνίᾳ μὲν ὢν Ἰώνων ἐφαίνετο τρυφερώτερος, ἐν Θήβαις δὲ σωμασκῶν καὶ γυμναζόμενος, τῶν Θηβαίων αὐτῶν μᾶλλον Βοιώτιος. (Plane ut Noſter, Βοιωτιάζειν,) ἐν Θετταλίᾳ δὲ ἱπποτροφῶν &c. IDEM.

9 Ἐν Φαρναβάζου γενόμενος] Interpres, *adhærens Pharnabazo*, male. ſubintelligitur enim οἰκίᾳ & vertendum, cum *eſſet apud Pharnabazum*, vel *in aula Pharnabazi in Phrygia.* Plutarchus in *vita ejus*. KUHN.

Ἐν Φαρναβάζου γενόμενος] Recte hæc explicuit Kuhnius. Cæterum Plutarchus hoc non apud Pharnabazum, ſed Tiſſaphernen accidiſſe narrat in *Alcib.* Τισσαφέρνῃ δὲ τῷ Σατράπῃ συνὼν, ὑπερέβαλλεν ὄγκῳ καὶ πολυτελείᾳ τὴν Περσικὴν μεγαλοπρέπειαν: *quum vero apud Tiſaphernen Satrapem eſſet*, *ſuperabat faſtu & ſplendore Perſicam*

τῆς τέχνης, [13] καὶ ἐν ἔργῳ τιθέμενος αὐτὴν, [14] Ὀλυμπιάσι μὲν ἐνίκησεν [15] ἡμέρᾳ μιᾷ πάλην, καὶ παγκράτιον, [16] καὶ τῇ ἑξῆς Ὀλυμπιάδι, καὶ ἐν Νεμέᾳ δὲ, καὶ Πυθοῖ, καὶ Ἰσθμοῖ.

tum ad recuperandam valetudinem iis uſus eſt: quum vero in arte illa multum proficeret, & eam diligenter exerceret, in Olympiis quidem una die vicit luctam & pancratium, & ſequenti Olympiade, & in Nemea, & in Pythiis & in Iſthmiis (*ſimiliter vicit.*)

Δημοκράτης ὁ παλαιστὴς καὶ αὐτὸς νοσήσας τοὺς πόδας, παριὼν εἰς τοὺς ἀγῶνας, καὶ στὰς ἐν τῷ σταδίῳ, περιγράφων ἑαυτῷ κύκλον, προσέταττε τοῖς ἀντιπαλαισταῖς ἔξω τῆς γραμμῆς αὐτὸν προέλκειν. Οἱ δὲ ἡττῶντο ἀδυνατοῦντες· ὁ δὲ εὖ διαβὰς ἐν τῇ στάσει καὶ ἐγκρατῶς, στεφανούμενος ἀπῄει.

Democrates luctator etiam ipſe, quum laboraſſet ex pedibus, in certamina prodiit, & conſiſtens in ſtadio, circumſcripto ſibi circulo, jubebat adverſarios ſe extrahere extra lineam. At illi quum id nequirent, victi ſunt: & ipſe quum bene & firmiter in ſtatione ſua perſtitiſſet, coronatus abiit.

eam magnificentiam. Similiter in *Libello, de diſcrimine Adulatoris & Amici*, ἐπεὶ δὲ πρὸς Τισσαφέρνην ἀφίκετο &c. Et ſane prius & diutius fuit apud Tiſaphernen, eumque à Lacedæmoniis alienavit, & ad partes Athenienſium traduxit, quum primum urbe patria excidiſſet: ad Pharnabazum vero adiit extremo demum vitæ tempore, & ab eo eſt interfectus inſtinctu Laconum. Vide Plutarchum & Nepotem. MSS. hic habent γινόμενος. PERIZ.

10 Ὁ Κριτίας &c.] Hunc quoque cum Alcibiade tanquam Diſcipulum Socratis laudat Noſter II. 13. Sed videtur hîc ante oculos habuiſſe Xenophontem *de Factis & dictis Socr. lib.* I. ubi ſimiliter de iiſdem Socratis Diſcipulis, Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιησάτην· Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο. Sed & ſicuti hic dicuntur ἀποδράντες Σωκράτους, ſic ibi eodem ſenſu, in duali, ἀποπηδήσαντε Σωκράτους. Critias autem quum inter XXX. Tyrannos fuiſſet peſſimus, occiſus eſt in prælio contra Thraſybulum & Exſules. IDEM.

11 Βίον κατέστρεψε] Omnium odio ſibi conflato vitâ exceſſit. Xenoph. *lib.* II. *Hiſt. Græcæ*, Philoſt. *lib.* I. *de Vit. Soph.* in *Critia*, quem vide ſis. KUHN.

12 Στράτων δὲ ὁ Κορράγου] Alexandrinus hic fuit, ſed habitavit Ægii in Peloponneſo, ubi Ægienſes exſtruxerunt porticum prope Urbem, in qua ſe ille exerceret. Vide Pauſan. non tantum *Eliac.* I. *cap.* 21. ſed & *Achaic. cap.* 23. PERIZ.

13 Καὶ ἐν ἔργῳ τιθέμενος αὐτὴν] Vertit Vultejus, *& jam ſpecimen ejus daret.* Quod, cum tot alia ejus mutarint, miror retinuiſſe omnes deinceps Editores, quum à Græcis ſit alieniſſimum. Senſus eſt, *& eam diligenter exercens, eam faciens opus ſuum.* Sic plane *cap.* 20. Democritum ferunt, ἐπιθυμῆσαι λαθεῖν, καὶ ἐν ἔργῳ θέσθαι σφόδρα πάνυ τοῦτο, *deſideraviſſe latere, & prorſus diligenter id curaſſe.* Sic paſſim τοῦτο ἔχειν ἔργον. Vide I. 26. & VIII. 15. Similiter VIII. 2. ἔργον ἦν τῷ Ἱππάρχῳ ἡ περὶ τοὺς πεπαιδευμένους σπουδὴ, *cura & opus præcipuum erat Hipparcho curare Eruditos.* IDEM.

14 Ὀλυμπιάσι μὲν] Leg. Ὀλυμπιάδι. Pro μὲν forte μν´ aut alius Olympiadum numerus legi debet. GESNER. Placet emendatio Geſneri, pro μὲν conjunctione numerum μν ſcribentis. Si modo ea Olympiade *Straton* vicit. De quo conſulendus eſt Anonymus in *Olymp.* quem jam ad manus non habemus. Sed jam magis pla-

placet emendatio eruditiſſ. Meurſii qui *lib.* III. *Att. Lect. cap.* 28. ex dicto Anonymo pro κὴ τῇ ἑξῆς, reſtituit, ἐπὶ τῇ ϱοή Ολυμ. eamque reſtitutionem firmat ex *lib.* II. Pauſan. *Eliac.* SCHEFF.

15 Ημέρα μιᾷ] Memorat Pauſanias idem in *Att. p. m.* 230. SCHEFF.

16 Καὶ τῇ ἑξῆς Ολυμπιάδι] Nullus dubito, quin in his, forte & in ſequentibus, aliquid hæreat vitii, vel exciderit aliquid. Nihil tamen nos juvant MSti. Sed erudita, ut ſolet, conjectura ſuccurrit Æliano Meurſius *Lect. Attic.* III. 28. legens ἐπὶ τῇ ΡΟΗ ὀλυμπ. h. e. 178. *Olympiade*, qua Stratonem hunc pancratii & luctæ uno die abſtuliſſe coronam diſerte teſtatur Anonymus *in Deſcript. Olymp.* & Pauſan. *Eliacis.* Putem tamen vel ſic nondum perſanata eſſe omnia. Nam haud dubie aliquid etiam diſertius in reliquis certaminibus à Stratone factum memoravit Auctor. PERIZ.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

Παλαιῶν τινων ἰδιότητες.

Εὰν προσέχῃ τις [1] Καλλίᾳ, φιλοπότην αὐτὸν ἐργάσεται ὁ Καλλίας· ἐὰν [2] Ισμηνίᾳ, αὐλητήν· ἀλαζόνα, ἐὰν Αλκιβιάδῃ· [3] ὀψοποιόν, ἐὰν Κρωβύλῳ· δεινὸν εἰπεῖν, ἐὰν Δημοσθένει· στρατηγικόν, ἐὰν Επαμινώνδᾳ· μεγαλόφρονα, ἐὰν Αγησιλάῳ· καὶ χρηστόν, ἐὰν Φωκίωνι· καὶ δίκαιον, ἐὰν Αριστείδῃ· καὶ σοφόν, ἐὰν Σωκράτει.

CAP. XVI.

Veterum quorundam mores peculiares.

Si quis animum præbeat & auſcultet Calliæ, ſtatim reddet eum temulentum Callias: ſi Iſmeniæ, tibicinem: ſi Alcibiadi, jactatorem & ſuperbum: ſi Crobylo, coquum: ſi Demoſtheni, eloquentia præſtabilem: ſi Epaminondæ, ducendi exercitus militaris peritum: ſi Ageſilao, magnanimum; ſi Phocioni, probum & bonum: ſi Ariſtidi, juſtum; & ſi Socrati, ſapientem.

1 Καλλίᾳ] Prodigum hunc fuiſſe, & voluptatibus deditum declarat Noſter etiam *cap.* 23. Lucian. *Jove Confutato* jungit Calliam & Alcibiadem, eoſque appellat ἀκόλαστα μειράκια, *intemperantes adoleſcentes.* Athenæus quoque IV. 19. Calliam hunc Hipponici Filium inter τοὺς ἀσώτους. *intemperantes, notiſſimum* ait *etiam puerorum magiſtris.* Nempe frequens ejus mentio apud Ariſtophanem. Vide illius *Aves pag.* 544. ubi Schol. eum τὰ πατρῷα διεσπαρκέναι εἰς ἀσέλγειαν, *paterna bona diſſipaſſe in libidinem* ait, ſed & Eupolin eum exagitaſſe in Comœdia, quæ vocata ſit *Adulatores.* Hinc jam Plutarchus *Præceptis Polit. Convivia, in quibus Socrates auditur,* fingi ait *exhibita vel à Callia, vel ab Alcibiade.* Nempe illi inter auditores Socratis opulenti maxime erant, & munifici. Vide & *infra* ad *cap.* 23. PERIZ. *Calliæ* meminit Noſter *lib.* III. *de Nat. Anim. cap.* 42. Πορφυρίωνα δὲ οὐκ οἶδα καταθύσαντα οὐδένα ἐπὶ δείπνῳ, οὐ Καλλίαν, οὐ Κτήσιππον τοὺς Αθηναίους.

2 Ισμηνίᾳ] Choraulen vocat Plinius. Hunc enim puto eſſe, cujus meminit *lib.* XXXVII. *cap.* I. Laert. in *Crat.* Plut. in *Pericle.* Stephan. in Θίσβη. Apulejus *de Deo Socrat.* quos *ad Laert.* Menagius laudat. adde Laert. in *Zenon.* Plut. in *lib. non poſſe ſuaviter vivi ſecundum Epicurum.* SCHEFF.

Ισμηνίᾳ] Patriâ fuit Thisbæus ex Bœotia, & celebris plane Tibicen. Utrumque docet Euſtath. *ad Iliad.* B. ἡ δὲ Θίσβη πολίτην μὲν ἔχει

τ͂ περίπυστον αὐλητὴν, Ισμηνίαν. Θισβεὺς γὰρ ἦν. Lucian. *Ad Indoctum*. ait *Tibias eum emisse Corinthi septem talentis*, h. e. 12600. Carolinis nostratibus. Meminit ejus etiam Plutarchus *Sympos.* II. I. Quos adde citatis à Menagio *ad Laertium* in *Cratete*, & *Zenone*. PERIZ.

3 Οψοποιὸν, ἐὰν Κρωβύλῳ] Meminit Clemens Alexandrinus *lib.* VII. *Strom.* SCHEFF. *Crobyli* hujus in simili plane loco mentionem tanquam ὀψοποιοῦ, facit etiam Clemens Alexandr. *Strom. lib.* VII. allegatus jam à Scheffero. Forsan fuit is Sycophanta ille Atheniensis, qui Platoni obvius, quum Chabriam esset defensurus, Socraticam Cicutam illi occentabat, ut refert Laertius in *Platone*, *num.* 24. IDEM.

ΚΕΦ. ιζ'.

Πυθαγόρου θαυμάσια καὶ δόξαι.

1 Εδίδασκε Πυθαγόρας τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι 2 κρειττόνων γεγένηται σπερμάτων, ἢ κατὰ τὴν φύσιν τὴν θνητήν. 3 Τῆς γὰρ αὐτῆς ἡμέρας ὤφθη καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν 4 ἐν Μεταποντίῳ,

CAP. XVII.

De quibusdam Pythagoræ mirabilibus, & opinionibus.

Pythagoras homines docuit, se præstantiori semine natum, quam mortalis est natura. Nam eodem die, & eadem hora visus fuit, Metaponti, ut ait, & Crotone.

1 Εδίδασκε Πυθαγόρας] Vide *supra lib.* II. *cap.* 26. GESNER.

2 Κρειττόνων σπερμάτων] Divino semine Se prognatum jactitavit. Nam *Pythagoras* Apollinis filius esse creditus est. vid. Porphyr. in *vitâ Pythagor. p.* 181. 89. *Edit. Anglic.* Dionysius junior ea vanitate laborans scribere de se ipso sustinuit,

> Δωρίδος ἐκ μητρὸς Φοίβου κοινώμασι βλαστῶν,
> *Doride matre satus, Phœbi genuina propago.*

Plutarch. *Orat.* II. *de Alex. fortuna*. Perictionem quoque, matrem Platonis Phantasmate Apollinis compressam præter Laërtium, Hieronymus tradit ex Speusippo, Clearcho, Anaxilide *lib.* II. *de Philosophiâ*. vid. *lib.* I. *adversus Jovinian.* Cæterum dogmata *Pythagoræ* eleganter persequitur Philostratus *lib.* VI. *de Vit. Apollon.* ubi inter alia habetur. γλῶτταν τε ὡς πρῶτος ἀνθρώπων συνέσχε, βοῦν ἐπ᾽ αὐτῇ σιωπῆς εὑρὼν δόγμα (cum considerarem), *quo pacto primus inter homines linguam frænaverat, silentii dogma inveniens, quod, ut proverbio dicimus, bos est in lingua.* Interpres h. l. ineptè vult, *Pythagoram à bove silentii documentum sumpsisse.* Alluditur potius ad tritum illud. βοῦς ἐπὶ γλώττῃ, *bos in linguâ*, quod in eos jacitur, qui pecuniâ signata imagine bovis silentium sibi imperari patiuntur. Quod igitur bos, ut ita dicam, argenteus apud proditores facit, id ipsum Pythagoræ dogma quinquennalis silentii valuit apud discipulos. KUHN.

3 Τῆς γὰρ αὐτῆς ἡμέρας] Adde *lib.* II. *cap.* 26. & Apollonium *Histor. Mirab.* SCHEFF.

4 Εν Μεταποντίῳ, καὶ ἐν Κρότωνι] Uterque Codex, Sluisk. & Lugd. interponunt pariter φησὶ, legentes, ἐν Μεταποντίῳ, φησὶ, καὶ ἐν Κρ. Qui consensus neutiquam repudiandus est, siquidem Pythagoras dicitur illud ipse *docuisse*, & hoc argumento, *quod visus sit* &c. probasse. Sic certe eum etiam ipsum Abari suam divinitatem affirmasse ait Jamblichus I. 19. adeo, ut dixerit, ὅτι ἐπὶ θεραπείᾳ καὶ εὐεργεσίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἥκοι, καὶ διὰ τοῦτο ἀνθρωπόμορφος. *Se, ut curaret & beneficiis afficeret homines, venisse, & ideo humana specie*, &c. Hinc jam apud Lucianum in *Gallo* inducitur ja-

τίῳ, φησὶ, καὶ ἐν Κρότωνι. Καὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ παρέφηνε χρυσοῦν τὸν ἕτερον τῶν μηρῶν. [5] Καὶ Μυλλίαν δὲ τὸν Κροτωνιάτην ὑπέμνησεν, [6] ὅτι Μίδας ὁ Γορδίου ἐστὶν ὁ Φρύξ. Καὶ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν [7] κατέψησεν † ὑπομείναντα

tone. Sed & Olympiæ alterum femur aureum oſtendit. Myllian vero Crotoniaten admonuit, eſſe eum Midam, filium Gordii, Phrygem. Aquilam quoque albam, quæ ſe ei ſubmittebat, contrectavit.

† ὑποπτάντα.

jactans, οὕτω διέθηκα τοὺς κατ' ἐκεῖνα Ἕλληνας, ὥστε Θεὸν ἤδόν με: *ita imbui & cepi Græcos illorum locorum, ut Deum me prædicarent.* Cæterum de re ipſa Vide *ſupra ad* II. 26. ut & de *Aureo Femore.* PERIZ.

5 Καὶ Μυλλίαν δὲ τὸν Κροτωνιάτην] Interpres *Milonem Crotoniatam.* Fuit ergo in ipſius Codice, Μύλωνα τὸν Κροτωνιάτην. Sed vulgata lectio non diſplicet, cum duobus locis apud Laertium, & uno apud Porphyrium, ſeu Malchum in *vita Pythagoræ*, καὶ Μυλλίαν τὸν Κροτωνιάτην ἀνέμνησεν, ὅτι ἦν Μίδας ὁ Γορδίου. Idem alio loco Μυλλίαν inter diſcipulos ipſius commemorat. Meminit & Malchus in *extremo ſui opuſculi.* SCHEFF. Et Jamblichus *lib.* I. *cap.* 28. Ipſe *Pythagoras* reminiſci potuit ſe fuiſſe Euphorbum Trojani belli tempore, ταῦτα λέγων ἠλαζονεύετο, μηχανώμενος πείθειν, ὅπερ ἐδίδασκεν, ὡς προβεβίωκεν ἡ ψυχή. &c. ταύτης τῆς ἀλαζονείας ὕστερον Ἀπολλώνιος ὁ Καππαδόκης ἐραστὴς γενόμενος πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐμυθολόγει περὶ τῶν ἐν Ἰνδοῖς σοφῶν, ὡς ἴσασιν οἵτινές ποτε γεγόνασι, εἰς μάρτυρας ἔξω οἰκουμένης καταφεύγων. *Hæc dicens* (Pythagoras) *vanus erat, doctrinam ſuam, quâ animam ante corpus vixiſſe voluit, hominibus perſuadere ſatagens.* &c. *Hujus vanitatis amore poſtea captus Apollonius Cappadox, de Indorum ſapientibus apud Græcos fabulatus eſt, quod illi ſciant, quinam fuerint ante, ad teſtes confugiens extra mundum poſitos*, inquit Gazæus in *Theophraſto*, ubi pluribus confutat Apollonium, talia de Brachmanibus jactitantem, quæ nec fabuloſus Cteſias, nec Arrianus hiſtoricus tradiderunt, & ſi tanti fuerunt θαυματουργοί, cur non *Alexandrum* Macedonem miraculis ſuis à depopulatione patriæ repulerunt? καὶ ὁ καιρὸς ἀπήτει τὸ πλάσμα, ὡς αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ἐπεὶ τῶν φαινομένων κατέπληττεν, οὐδὲν ἀφανεῖς βοῦς ἀναπλάττοντες καταπλήξωσι. dedi ipſa verba Gazæi, ut Barthius edidit, qui *Animadverſionibus* in *h. l.* ait: *Notandus uſus* βοῦς ἀφανεῖς ἀναπλάττειν, *proverbii.* Mihi locus màle diſtinctus & corruptus videtur eſſe. nam poſt οὐδὲν interpungendum, & pro ἀφανεῖς βοῦς legendum ἀφανισμοὺς. notum in MSS. β. & μ. eodem fere modo ſcribi. Gazæus itaque ita emendatus hoc dicere voluit: *tempus quoque figmentum exigebat, ut ipſum Alexandrum, cum rebus apparentibus non moveretur, evaneſcendo percellerent*, (Brachmanes), fundus emendationis extat apud Philoſtratum *lib.* III. *cap.* 3. ubi Indorum philoſophi dicuntur habitaſſe in nube, quæ tumulum circumdabat, ibique ſe nunc viſibiles, nunc inviſibiles, ut lubebat, feciſſe. Ad hoc ipſum Gazæus reſpexit, dum ſapientulis illis exprobrat, quare non Alexandrum, nulla re viſibili perterritum, inviſibiles facti terruerint, cum in acie novaculæ res Indorum ſtarent. Qui Philoſtratum *l. c.* inſpiciet, ſtatim deprehendet ἀφανεῖς βοῦς è Gazæo furcillandos eſſe. Legendum itaque vel ἀφανισμοὺς, vel ἀφανεῖς ἑαυτοὺς. KUHN.

6 Ὅτι Μίδας ὁ Γορδίου] Scilicet per μετεμψύχωσιν, per quam Pythagoras fuerat Euphorbus. De *Myllia Crotoniate* vide hic Schefferum; De *Mida* Vide me *ſupra ad* III. 18. & adde Hyginum *Fabb.* 191. & 274. De *Gordio* ejus Patre agit Juſtinus XI. 7. In *ſeqq.* de *Aquila Alba*, recte accipiendis & interpretandis, quam graviter ſint hallucinati interpretes doctiſſimi, & ipſe Schottus, Vide apud Hunc *Obſervat.* III. 33. PERIZ.

7 Κατέψησεν ὑπομείναντα αὐτὸν] Geſn. ὑποπτάντα. Jamblich. ita: ἀετόν τε ὑπερπτάμενον μεταγαγεῖν λέγεται καὶ καταψήσαντα πάλιν ἀφεῖναι. Pertinebat autem & hoc ad faciendam de ſe fidem divinitatis. Aves enim internuntios deorum eſſe paulo ante tradiderat. Et docet Plutarchus *vitæ Numæ*, ex veterum ſuperſtitione. SCHEFF. Geſn. pro ὑπομείναντα legit ὑποπτάντα. Mihi videtur non correctione, ſed explicatione locus indigere. ὑπομέ-

τα αὐτόν. Αλλα † καὶ [8] ὑπὸ τοῦ Κόσα [9] τοῦ ποταμοῦ διαβαίνων [10] προσεῤῥήθη, τοῦ ποταμοῦ εἰπόντος αὐτῷ, χαῖρε Πυθαγόρα.

Ελεγε δὲ [11] ἱερώτατον εἶναι τὸ τῆς Μαλάχης φύλλον. Ελεγεν, [12] ὅτι πάν-

vit. Transiens etiam fluvium Cosam, appellatus est ab eo, dicente, *Salve Pythagora.*

Dicebat etiam, sanctissimum esse folium Malvæ. Dicebat, Numerum esse

† καί ποτε Νέσσον τὸν ποταμὸν διαβαίνων. ex Laert.

μένειν, hic est, *se contrectandum præbere.* itaque Pythagoras manu demulsit aquilam contactus patientem, vel quæ se ei contrectandam præbuerat, qui sensus planissimus est. Noster *Hist. Anim. lib.* XVI. *cap.* 18. ψηλαφήσεις, ὁ δὲ ὑπομένει, *si eum contrectaveris, manus est patiens.* vide Porphyr. *de Vit. Pythag. p.* 191. Jamblichum *l. c.* KUHN.

8 Υπὸ τοῦ Κόσα] Ita *supra.* Interpres utrobique *Nessum* nominat hoc flumen. Et sic Laërtius: καὶ πότε inquit, Νέσσον τὸν ποταμὸν διαβαίνων &c. Vide tamen quæ *supra* à nobis annotata sunt. SCHEFF. Cyrillus *lib.* III. *adversus Julian. p.* 87. ex Porphyrio bis appellat hunc fluvium Καύκασον, & ἐνεργείᾳ τινὸς τῶν προσιζηκότων αὐτῷ δαιμονίων πεπρᾶχθαι τὴν πρόσρησιν, *vi cujusdam dæmonii* Pythagoræ *assistentis* (paredri) *hanc factam esse salutationem,* vere judicat. KUHN.

Υπὸ τοῦ Κόσα τοῦ ποταμοῦ] De hoc loco, seu hujus loci Fluvio, quem Æliani Codices Κόσαν, Interpretes *Nessum* appellant, satis egi *ad* II. 26. Post illa incidi in Vossianam *Appendicem Observationum ad Melam*, ubi ille ad II. 2. *audacter affirmat pro* Κέδητος *legendum esse* apud Scylacem Κέσητος, eumque esse illum, quem alii *Nesson* vel *Neston* appellent: ad quod probandum adfert hunc Æliani locum, sed ita, ut prius eum corrigat in hoc Fluvii nomine. Jubet enim legi ὑπὸ τοῦ Κοσάτου ποταμοῦ. Quia ergo ex hac sua emendatione Ælianus Κόσατον dicat Fluvium, qui allocutus sit Pyhagoram, Alii vero eum *Nesson* vocent, inde conjicit eundem esse utrumque. Sed primo disertissime Scylax ipse diversos facit Νεσὸν & illum Κέδητον. Sic enim solito sibi ordine progrediens, ait, καὶ ποταμὸς Νεσὸς, Αβδηρα πόλις, Κέδητος ποταμός. Deinde vixit, & tot Amicos ac discipulos (nam magno numero id audivisse dicuntur à Jamblicho *p.* 28.) habuit in Italia, non in Thracia, Pythagoras. Nam quod Apollonius Dyscolus in *Samo* videtur locare hunc fluvium, id vitii manifestum est. Sunt enim Ejus eadem, quæ Æliani, verba, nisi quod nomen Fluvii, ut ubique apud Alios, sic & apud Eum, per Librarios sit corruptum. Legitur enim istic, ὑπὸ τοῦ καὶ σάμον ποταμοῦ. Quapropter nullus adhuc dubito, quin unum ex illis Nominibus fluviorum Italicorum, quæ attuli *ad* II. 26. reponendum sit in hoc loco & in hac Historia. PERIZ.

9 Τοῦ ποταμοῦ] Gesner. mallet, τὸν ποταμὸν: sed nihil opus. Nam post ποταμοῦ scribendum comma, & ποταμοῦ ad προσεῤῥήθη referendum. SCHEFF.

10 Προσεῤῥήθη] Occurrens opinor illi tali habitu, qualem affingebant fluminibus, facie torva, capillis cæruleis, alga cinctis *&c.* SCHEFF. Mera vox sine persona fuit, quantum quidem ex verbo προσεῤῥήθη colligere datur. KUHN.

11 Μαλάχης φύλλον] Inter *Symbola* Pythagoræ & hoc recensetur. μαλάχην ἐπιφύτευε μὲν, μὴ ἔσθιε δὲ, *malvam quidem in horto tuo plantato, verum ea ne vescitor.* KONIGIUS.

Ιερώτατον εἶναι τὸ τῆς Μαλάχης φύλλον] Hinc inter Symbola Pythagoræ fuit, Μαλάχην μεταφύτευε μὲν, μὴ ἔσθιε δὲ, quod æque ac reliqua explicat Jamblichus in *Protrept. p. m.* 158. sed ita, ut mihi quidem satisfaciat minime. Verba ejus sunt, quæ obiter emendabo: Επιστὰς τῇ αὐτοῦ φύσει, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἥλιον διατάσει, καὶ συμπαθείᾳ, μὴ ὄρκου, μηδὲ ἐπίμενε μόνῳ τούτῳ, ἀλλὰ τὴν διάνοιαν μετάβιβαζε, καὶ ὡσανεὶ μεταφύτευε, καὶ ἐπὶ τὰ ὁμογενῆ φυτὰ καὶ λάχανα. Vertuntur illa, *insiste ejus naturæ & contentioni versus Solem, & naturæ consensui; ne jurato, neque huic soli inhæreto, sed mentem cogitationemque transfer, & quasi ad ejusdem generis plantas & holera transplantato.* Alienissima ab hoc loco est mentio *jurandi:* Atque idcirco ipse Arcerius in *Notis* pro ὄρκου, legi jubet, μὴ ὄκνου, quod foret, *ne segniter age, ne cunctare.* Sed legendum omnino, μὴ ἀρκοῦ, μηδὲ ἐπίμενε &c. h. e. *ne acquiesce in eo, ne*

πάντων σοφώτατον ὁ [13] Ἀριθμός· δεύτερος δὲ, [14] ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Καὶ τὸν σεισμὸν ἐγενεαλόγει οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ [15] σύνοδον τῶν τεθνεώτων. Ἡ δὲ Ἶρις, ἔφασκεν, [16] ὡς ἡ γῆ τοῦ Νείλου ἐστί. Καὶ ὁ πολλάκις ἐμπίπτων τοῖς ὠσὶν ἦχος, Φω-

esse omnium sapientissimum: secundum vero eum, qui nomina rebus imposuerit. Terræ motus nullam aliam originem esse dicebat, quam cœtum mortuorum. Et Iris, dicebat, terra Nili est. Et sonus, qui sæpe accidit auribus, vox est Dæmonum.

ne satis id habe. Sic Epictetus *cap.* 30. ἀρκοῦ ἐν παντὶ, τῷ εἶναι φιλόσοφος, *satis hoc tibi sit in omni negotio, quod sis Philosophus.* Vult itaque Jamblichus, *ut attendat homo ad naturam malvæ, & ejus conversionem ad solem, & quasi Sympathian; neque tamen acquiescat aut maneat in eo solo, sed cogitationem suam transferat & quasi propaget etiam ad alias ejusdem generis plantas & olera.* Deinde vero τὸ ἐσθίειν exponit per ἀφανίζειν τὰς τοιαύτας παρατηρήσεις, *tales observationes delere & extinguere.* Crediderim potius, Malvam judicatam sanctissimam à Pythagora, quia simplicissimus & antiquissimus fuit hominum victus, unde Hesiod. ἔργ. 41.

—— Οὐδ' ἴσασιν ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς,
Οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ.

Ad quem Hesiodi versum vide Athenæum I. 18. sed maxime Plutarch. *Convivio Septem Sap. pag.* 157. 158. ubi inter alia ait, *Deli in templum ferri malvam & similes herbas*, τῆς πρώτης ὑπομνήματα τροφῆς καὶ δείγματα, *monumenta & specimina primi alimenti*; sed & malvam ac asphodelum *laudari* insuper *ad valetudinem* ἐν τοῖς μάλιστα τῶν λαχάνων, *inter olera quæ vel maxime* laudantur eo nomine. Quin apud Aristoph. *Pluto p.* 56. Paupertas dicitur hominibus præbere loco panis *Malvæ folia*, ut victum paratu facillimum, sed quo non uterentur, qui panem habebant. Verisimile itaque Pythagoram commendasse ideo malvam, quam & *sacram* dicebat, *propagandam* posteris, ut monumentum antiquissimi victus, & forsan respexisse etiam locum Hesiodi, ex quo certe videtur illud sumsisse ἀπόφθεγμα: ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός. Vide Jamblich. I. 29. Deinde vero quum prorsus ex usu vulgari excluderet *cibos sacros*, τὰ νομιζόμενα ἱερά, ut ait Jamblich. I. 24. eumque in ordinem referret *malvam*, non opus, ut longe quæramus rationem illius, quare voluerit eam coli, sed non *Comedi.* Cæterum similiter pene loquebatur de Gallo: Ἀλεκτρυόνα τρέφε μὲν, μὴ θύε δέ. Vide Jamblich. II. *Symb.* 18. Periz.

12 Ὅτι πάντων σοφώτατός ἐστιν ὁ ἀριθμός] Sluisk. ὅτι π. σοφώτατον ὁ ἀριθμός. Lugd. ultimas syllabas vocis σοφωτ. compendio scriptionis prætermisit. Verissimam esse lectionem Sluiskiani, vix dubito, maxime, quia & Jamblichus *de Vita Pythag. cap.* 18. inter quæstiones & responsa Pythagoræ refert hoc ipsum, Τί τὸ σοφώτατον; Ἀριθμός· δεύτερον δὲ, τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον. Nempe addictissimus erat Pythagoras Arithmeticæ & Geometriæ, Laërt. in *Pythag. n.* 12. Vide ibi Menagium: quas proinde disciplinas Auditores ejus discebant omnium primas, antequam rerum Naturam indagarent. Gell. *Noct. Attic.* I. 9. Numeros enim per omnem rerum naturam esse dispersos, immo esse principium omnium rerum, censebat. Vide Jamblich. *de Vita Pythag. cap.* 12. & 28. Manifeste autem hic in MStis distinguitur post ἀριθμὸς, ut nullum sit dubium, quin recte ita distinxerit Schefferus. De re ipsa vide hic etiam Kuhnium. Periz. Jubentibus MSS. reposui, ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός· δεύτερος δὲ, ὁ.

13 Ἀριθμὸς εὑρὼν δεύτερος] Emendatio Casauboni & luculentissima & verissima, itaque sic edi jussi. Faber. Sic ex emendatione Casauboni *ad* XV. *Athenæi c.* 3. proposita, ediderunt pridem. ante legebatur ὁ ἀριθμὸς δεύτερος, quod putabam retineri posse, si post ἀριθμὸς scriberetur colon, quoniam & Jamblichus sic habet, *c.* 10. τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός. δεύτερον δὲ, τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέ-

φωνὴ 17 τῶν κρειττόνων. 18 Οὐχ οἷόν τε

num. Non licebat autem controversiam

τιθέμενον. Sed fortaſſis etiam Jamblichus eſt mendoſus. nam clare Proclus de Pythagoricis. τούτων γὰρ λόγος σοφώτατον μὲν εἶναι τὸν ἀριθμὸν, δεύτερον δὲ τὸν τὰ ὀνόματα θέμενον. SCHEFF. Romana Editio etiam legit ὁ ἀριθμὸς δεύτερος. quod ſi interpunctio major, ut Cl. Schefferus monet, interveniat, nolim ulterius aliquid mutare. Docuit enim Pythagoras numerum eſſe ſapientiſſimum quia θεῖός ἐστιν ὁ ἀριθμὸς in ἱερῷ λόγῳ, *libro ita inſcripto* & *Pythagoræ* tributo, ubi etiam ἀριθμὸς ἀριθμῶν ὁ θεὸς ὑμνεῖται, *Deus celebratur numerus numerorum.* Hierocles *in Aureum Pythagor. carmen p.* 225. in βίων πράσει Luciani *Pythagoras* ait, ἐπὶ τουτέοισι δὲ γνώσεαι τὸν θεὸν ἀριθμὸν ὄντα, *præterea ſcies Deum eſſe numerum.* Ergo ſecundum Pythagoram à Deo ut numero inventus eſt numerus, qui æque ac inventor ſapientiſſimus merito dicitur, ut eodem recidat, ſive numerum dixeris ſapientiſſimum, ſive ejus inventorem. Utrumque enim Dei eſt, quod enim Plato ait, μείζονά τινα δύναμιν εἶναι ἢ ἀνθρωπείαν, τὴν θεμένην τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασι, *majorem humana poteſtatem eſſe quæ prima rebus nomina indidit*; id de numero etiam dixeris. De numero ut Deo ita etiam Pythagoræi cecinerunt:

Κέκλυθι κύδιμ' ἀριθμὲ, πάτερ μακάρων, πάτερ ἀνδρῶν.
O numere exaudi genitor divumque hominumque.

Hippaſus eundem ſtatuit παράδειγμα πρῶτον ὑπάρχειν τῆς κοσμοποιΐας, *primum exiſtere exemplum productionis mundi.* Cæterum ut Pythagoras numerum omnium ſapientiſſimum aſſeruit, ita Simonides tempus, quod ſecundum Ariſtotelem *l.* IV. *Phyſic.* eſt ἀριθμὸς κινήσεως, τὸ σοφώτατον dixit. hujus enim beneficio omnia addiſci & inveniri poſſe. Euenus autem idem tempus σοφώτατον, pariter & ἀμαθέστατον, quia omnia cum tempore diſci & iterum oblivioni tradi queunt. Ariſtot. *l.* IV. *Phyſic.* ἐν τῷ χρόνῳ πάντα γίνεται καὶ φθείρεται· διὸ οἱ μὲν σοφώτατον ἔλεγον· ὁ δὲ Πυθαγόρειος Πάρων ἀμαθέστατον, ὅτι καὶ ἐπιλανθάνονται ἐν τούτῳ. ubi vide Simplicium in *Comment.* KUHN.

14 Ὁ τοῖς πράγμασι] Ita Proclus & Iamblichus in præcedentibus. Cic. *aut qui primus, quod ſumma ſapientia Pythagoræ viſum eſt, omnibus rebus impoſuit nomina.* Male hoc inventum Gothofredus in *Indice Pythagoræ* ipſi tribuit. SCHEFF.

15 Σύνοδον τεθνεώτων] Mira philoſophia! alii ut Thales & Democritus à vi aquarum terræ motus effici ſtatuunt: Ariſtoteles *lib.* II. *Meteorol. cap.* 8. Terræ motum fieri τῆς γῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ πυρὸς θερμαινομένης. Verius alii cauſam putarunt ventorum vim in cavis terræ. vid. Cl. Sturmii *Diſput. de Terræ motu.* KONIGIUS. Hanc Philoſophiam Pythagoræ ſymbolicam nec damnare facile nec explicare poſſis, quia jam olim de ſenſu ejus genuino antiquis non conſtabat, ob libros vel ab ipſis ſuppreſſos Pythagoræis, vel injuria temporis deperditos. KUHN.

Σύνοδον τῶν τεθνεώτων] Forſan, quia, ut ait Seneca *Natur. quæſt.* VI. 13. *Antequam terra movetur, ſolet mugitus audiri, ventis in abdito tumultuantibus.* Cæterum cauſas *Terræ motus* ex ſententia Veterum expoſuit Seneca, *dicto Libro.* Pythagoras autem terræ motum prædixit aliquando, guſtata ex puteo aqua, teſte Jamblicho I. 23. PERIZ.

16 Ὡς ἡ γῆ τοῦ Νείλου] Lego αὐγὴ τοῦ ἡλίου & in verſione, *Et irin dicebat a ſole reſplendente fieri.* Nam irim a ſolis repercuſſo ſplendore oriri plerique conſentiunt, & Anaximenes dicebat ἶριν γίνεσθαι κατ' αὐγασμὸν ἡλίου πρὸς νέφει πυκνῷ apud Plutarchum in *Placitis Philoſophorum.* GESNER. Nihil certius. FABER. Probe, mea quidem ſententia, Geſn. emendat; αὐγὴ τοῦ ἡλίου. vide Plutarchum *lib.* III. *de placitis Philoſ.* SCHEFF. Et Senecam *lib. Natur. Quæſtion. cap.* 3. 4. *& ſeq.* An hic aliquid mutandum ſit in vulgata lectione, valde dubito. Nam Iridem ὡς γῆν τοῦ Νείλου, eſſe dixit Pythagoras μυστικῷ τρόπῳ συμβολικῶς. ita mare dixit δάκρυον, *lachrymam*, *urſas polares Rheæ manus*, *Pleiades*, *Muſarum lyram*, *Planetas canes Proſerpinæ.* Porphyr. in *Vita Pythag.* Cur autem Iris ut *Nili terra* ſymbolice dicta ſit, non niſi conjecturari licet in tanta Auctorum penuria, qui διεξοδικῶς de Symbolis Pythagor. ſcripſerunt. Nili ſcilicet terra non fru-

τε δ' ἦν [19] διαπορῆσαι ὑπέρ τινος αὐτῷ, ἢ τοῖς λεχθεῖσί τι προσερωτῆσαι, ἀλλ', ὡς χρησμῷ θείῳ, οὕτως οἱ τότε προσεῖχον τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ. [20] Ἐπιστρεφομένου δὲ τὰς πόλεις αὐτοῦ, διέρρει λόγος, ὅτι Πυθαγόρας ἀφίκετο [21] οὐ διδάξων, [22] ἀλλ' ἰατρεύσων.

Προσ-

ſiam illi facere de quoquam, neque ultra ea, quæ dicta eſſent, quicquam interrogare: ſed tanquam oraculo divino, ita ejus dictis, ii, qui tunc erant, acquieſcebant. Quumque circuibat civitates, fama ſpargebatur, Pythagoram venire, non docendi, ſed medendi cauſa.

Ju-

frugum tantum fertiliſſima habetur, verum etiam varia herbarum florumque abundantia diſcolor, iridis imaginem oculis repræſentat, quamvis flores alat minus odoratos, *quia nebuloſus & roſcidus aër eſt à Nilo flumine*, ſi Plinio credimus *lib.* XXI. *cap.* 7. ἡ γὰρ Αἴγυπτος καὶ διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ἀέρος εὐκρασίαν καὶ διὰ τοὺς κηπεύοντας τὰ σπανίως καθ' ὥραν ἐνεγκεῖν ἐν ἑτέροις φυόμενα τόποις, ἄφθονα γεννᾷ καὶ διὰ παντός. καὶ οὔτε ῥόδον οὔτε λευκόϊον, οὔτε ἄλλο ῥαδίως ἄνθος ἐκλιπεῖν οὐδὲν οὐδέποτε εἴωθε. *Ægyptus ob circumfuſi aëris temperiem & olitorum induſtriam, quæ parcius etiam ſuo tempore alibi proveniunt, copioſiſſima gignit, & perenni fœcunditate, ut nunquam roſæ, violæ aliuſve quivis flos facile non ſuppetat.* ut Dalecampius vertit locum Athenæi *lib.* v. *p.* 196. An igitur Pythagoras à terra Nili, multiplici florum colore pictâ mutuatus eſt ſymbolum ſuum, iridemque cum eâ compoſuit, ita, ut *flos nobiliſſimi odoris, qui diverſi coloris ſpecie floret, ſicut arcus cæleſtis, Iris inde dictus ſit.* Sin vero præſens ſymbolum φυσικώτερον de principiis Iridis exponere placuerit, nec illud ἀπροσδιόνυσον, modo ſua Noſtro conſtet lectio. KUHN.

Ὡς ἡ γῆ τοῦ Νείλου ἐστί] Ita & MSti. Nihilominus tamen blanditur mihi vehementer, æque ac Scheffero, conjectura Geſneri, legentis, ὡς αὐγὴ τοῦ ἡλίου ἐστί. Niſi unum hoc obſtet, quod hæc non propria Pythagoræ, ſed communis ei fuerit ſententia cum multis aliis Philoſophorum filiis: Noſter autem hic nihil referat, niſi quod illi proprium eſt, & aliis pene paradoxum. Crediderim ergo ſcripſiſſe ὡς αὐγὴ τοῦ Νείλου ἐστί. De Nilo enim multa fabulabantur Veteres mira & extraordinaria, quin ex altero eum Orbe oriri credebant. Vide Melam. I. 9. PERIZ. Pro ἡ γῆ τοῦ Νείλου Parenti meo ſcribendum videbatur πηγὴ τοῦ Νείλου, quam conjecturam ſibi quoque in mentem veniſſe per literas mihi ſignificavit Vir Eruditiſſimus J. Caſp. Hagenbuchius.

17 Τῶν κρειττόνων] Hoc eſt dæmonum. vide Malchum in hac hiſtoriola, & quæ nos habemus in Indice, *hac voce.* SCHEFF.

18 Οὐχ οἷόν τε δ' ἦν &c.] h. e. *non licebat, non poterat quiſquam.* Sic in *Præfat. Hiſt. Anim.* ἐμαυτῷ ταῦτα, ὅσα οἷόν τε ἦν, ἀθροίσας, *mihi illa, quæ licebat, quæ poterant colligi, colligens.* Epictetus *cap.* 38. οὐχ οἷόν τε τοῦτο γενέσθαι. Cæteroquin occurrit maxime hæc phraſis ipſis Perſonis tributa. Polyæn. I. 19. 2. οὐχ οἷοί τε ἦσαν προβαίνειν, *non poterant progredi.* Et ita Noſter paſſim. De ſilentio Pythagorico, & veneratione, qua ejus Diſcipuli illum proſequebantur, res eſt notiſſima. Vide Gell. *Noct. Att.* I. 9. Jamblichum, & paſſim Alios. PERIZ.

19 Διαπορῆσαι ὑπέρ τινος αὐτῷ] Adde λεχθέντων, quæ vox excidit, ſed in Cod. MS. Vulteji erat. FABER. Meo judicio, ὑπέρ τινος αὐτῷ διαπορῆσαι, *controverſiam illi movere* eſt, ita, ut αὐτῷ pertineat ad διαπορῆσαι, nec opus ſit, τῷ, λεχθέντων Fabri. Sic Poëta, *ſolus tibi certet Amyntas.* Cæterum de Pythagoræ auctoritate Cicero videatur *lib.* I. *de Natur. Deor.* Valer. Maxim. *lib.* VIII. *cap.* 15. ubi τὸ διαπορεῖν eleganter reddit, *in diſputationem deducere.* KUHN.

20 Ἐπιστρεφομένου τὰς πόλεις] Mallem εἰς τὰς &c. FABER. Sed forte neceſſe non eſt. SCHEFF.

21 Οὐ διδάξων &c.] Jamblichus addit, ipſum Pythagoram dixiſſe, *ſe, ut hominibus medelam afferret, ac beneficia præſtaret, veniſſe.* KONIG.

22 Ἀλλ' ἰατρεύσων] Nam *Medicinæ* quoque

peri-

Προσέταττε δὲ ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας [23] καρδίας ἀπέχεσθαι, καὶ [24] ἀλεκτρυόνος λευκοῦ, καὶ [25] τῶν θνησειδίων παντὸς μᾶλλον, καὶ μὴ χρῆσθαι [26] βαλανείῳ, μηδὲ βαδίζειν [27] τὰς λεωφόρους· ἄδηλον γὰρ εἰ καθαρεύουσι καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα.

Jubebat etiam idem Pythagoras à corde abſtinere, & albo gallo, & ante omnia ab animalibus morticinis, & non uti balineo; neque per vias publicas ingredi: incertum enim eſſe, an hæc ipſa ſint pura.

peritus erat. Vide *infra* IX. 22. *& ibi* Notas, ut & Laërt. *Pythag.* 12. atque *ibi* Menagium. Neque tamen intercedo, ſi quis hæc malit referre ad animum à vitiis purgandum & ſanandum. Nam certe animum ille magis curabat, quam corpus. Quomodo per Muſicam ebrios comeſſatores curaverit, vide apud Baſil. Magnum, ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν &c. §. 18. PERIZ.

23 Καρδίας ἀπέχεσθαι] Hoc præcipiebat etiam iis, quibus cæteroqui permittebat quorundam animalium eſum. Illos enim Corde tamen & Cerebro plane abſtinere jubebat, quia ſint Duces & ſedes quædam τοῦ φρονεῖν καὶ τοῦ ζῆν, *ſapientiæ & vitæ*, ut ait Jambl. *de Vita Pyth. cap.* 24. Idem vero, myſtice, *Corde non edendo*, denotari, ſeu prohiberi docet *Invidiam* in *Protrept. Symb.* 30. quod multo magis arridet mihi, quam illud Laërtii, qui §. 18. *dolorem & triſtitiam* vetari eo tradit. Etenim invidiæ maxime proprium eſt, cor ſuum edere, & macreſcere alterius rebus opimis. Vide ejus deſcriptionem apud Ovidium *Metam.* II. 761. *& ſeqq.* Myſticum quid ea in re agnoſcit etiam Noſter, & Accipitri tribuit *Hiſt. Anim.* II. 42. Καρδίαν δὲ οὐκ ἂν φάγοι ποτὲ ἱέραξ, τελεστικὸν δήπου δρῶν καὶ μυστικὸν ἐκεῖνος τοῦτο. *Cor neutiquam comederet Accipiter, faciens in eo illud ſacrum & myſticum.* IDEM.

24 Ἀλεκτρυόνος λευκῆς] Corrige λευκοῦ. Laertius in *vita Pythagoræ*, ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ, ὅτι ἱερὸς τοῦ μηνὸς καὶ ἱκέτης. Plutarchus in *Sympoſ. lib.* IV. *cap.* 5. Τοὺς Πυθαγορικοὺς ἱστοροῦσι καὶ ἀλεκτρυόνα λευκὸν σέβεσθαι. SCHEFF. λευκῆς retinendum, quamvis, ut Cl. Schefferus monet, MSS. B. & C. etiam legant λευκοῦ. Veteres enim dixerunt τήν τε θήλειαν ἀλεκτρυόνα καὶ ταυτὸ καὶ τὸν ἄρρενα, & gallinam pariter & gallum ἀλεκτρυόνα. Ariſtoph. in *Nubibus.* ubi Scholiaſtes multis exemplis veterum Comicorum probat ἡ ἀλεκτρυὼν rectè dici æque ac ἀλεκτρύαινα. vid. Servium *in lib.* V. *Æneid. p.* 350. *Edit Baſil.* KUHN.

Ἀλεκτρυόνος λευκῆς] Neſcio ſane, qui illud irrepſerit in hunc locum, quum non tantum Plutarchus, Laërtius, Jamblichus hic memorent ἀλεκτρυόνα λευκόν, ſed & MSti, tum Schefferiani, ſeu Pariſini, tum Mei uterque, tum Mediceus Primus, quem Gudius vidit habeant hic λευκοῦ. Poſtulat id etiam ratio; Abſtineri enim volebat Pythagoras Gallo, quia ſacer eſt Soli ac Lunæ, & quia σημαίνει τὰς ὥρας, *declarat horas ſuo cantu*, ut ait Laërt. §. 34. Id autem non Gallina facit, ſed Gallus. Quapropter non veritus ſum reponere, quod volebat Schefferus, & tot rationibus ſubnixum eſt. De *Gallo* vide etiam Menagium *ad d. l. Laërtii.* PERIZ.

25 Θνησειδίων] Hoc à Judæis hauſiſſe Pythagoram volunt eruditi. Grot. *ad Levit.* 17. 15. verum & alios à morticinis abſtinuiſſe Porrhyrius docet *lib.* III. *de abſtin. ab anim.* idem ſpeciatim prodidit de iis, qui ſacris Eleuſiniis initiabantur. confer quoque Philoſtrat. *lib.* I. *cap.* I. Cæterum quod de balneo ſequitur, id Jambl. *lib.* I. *cap.* 18. ita refert: ὅτι οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδοὺς, οὐδὲ ἐν βαλανείῳ λούεσθαι· ἄδηλον γὰρ ἐν πᾶσι τούτοις, εἰ καθεύδουσι οἱ κοινωνοῦντες. i. e. *per vias publicas non eſſe eundum, neque in aquiminarium intingendum, nec in balneo lavandum eſſe: incertum enim in his omnibus, num communicantes quieſcant.* Hic ſuſpecta vox καθεύδουσι, & fortaſſis ex Æliano legendum καθαρεύουσι. KONIGIUS. Ego bona cum pace aliorum legerim ita cum Viro laudato. KUHN.

Τῶν θνησειδίων] Sic & Laërt. in *Pyth.* §. 33. Videtur id ſumptum à Judæis, à quibus non pauca accepiſſe Pythagoram, affirmat Joſeph. *lib.* II. *contra Apion.* Sed & alii ſimiliter ab iis abſtinebant, etiam in veſtitu, & cal-

calceis, æque ac Pythagoras, qui ne vestimenta quidem ἐκ τῶν θνησειδίων admittebat. Vide Philostrat. in *Apollon.* I. I. Certe apud Romanos *nefas habebatur Flaminicis calceos aut soleas fieri ex mortuæ pecudis corio*, sed licebat fieri *ex occisæ alioqui aut immolatæ.* Ratio hæc additur, *quoniam sua morte exstincta omnia funesta sunt.* Vide Festum in *Mortuæ.* PERIZ.

26 Βαλανείῳ.] Quotidie utebantur lotionibus etiam Pythagorei. Jamblich. I. 21. μετὰ δὲ τὸν περίπατον λουτρῷ χρῆσθαι. Quid ergo? Publico balneo non utebantur, quia incertum erat, an esset purum, nec ne. Christiani quoque balneis publicis ferme abstinebant, ut liquet ex Epiphanii *Panario*, *Hæresi* XXX. §. 24. Diserte Athanas. *de Virginit.* ad Virginem, οὐ προσδύσῃ εἰς βαλανεῖον. IDEM.

27 Τοὺς λεωφόρους] Lege τὰς λεωφόρους: subaudiendum enim ὁδοὺς. FABER. Benè. Noster enim *H. A. l.* VIII. *c.* 13. ἐν ταῖς λεωφόροις habet. KUHN.

Τοὺς λεωφόρους] Reposui τὰς, ut voluerunt *ad h. l.* Viri Doctissimi, & postulat ratio Grammatices. Sed & diserte ita Codices Sluisk. & Lugd. Quin Ipsum hoc Apophthegma Pythagoræ sic effertur, τὰς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων, διὰ τῶν ἀτραπῶν βάδιζε, *publicas vias devitans, per semitas incede.* Vide Jambl. *Protrept. Symb.* 5. Idem I. 18. Οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδούς. Exponit ille id ita, ut significetur eo, vulgarem vitam, consuetudines, opiniones relinquendas, & amplectenda divina, religiosa, arcana. Porphyr. *de Vita Pyth.* simpliciter, δι' ὃ ταῖς τῶν πολλῶν ἕπεσθαι γνώμαις ἐκώλυεν, *quo vetabat sequi sententias vulgi.* Vide & Menagium *ad Laërt. in Pythag.* §. 17. PERIZ.

ΚΕΦ. ιη'.

Περὶ αἰδοῦς καὶ τιμῆς τοῦ Διονυσίου πρὸς Πλάτωνα.

Ὅτε [1] κατῆλθε Πλάτων ἐν Σικελίᾳ κλητὸς, [2] πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς ἐπιστείλαντος τοῦ Διονυσίου, καὶ [3] ἀνήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα ὁ νέος Διονύσιος, αὐτὸς μὲν ἡνιοχῶν, [4] παραι-

CAP. XVIII.

De reverentia & honore, quem Dionysius Platoni exhibuit.

Quum Plato in Siciliam veniret vocatus à Dionysio, qui crebras epistolas ad eum miserat, & Dionysius ille junior in currum eum imposuisset, ipse aurigam agens, Aristonis

1 Κατῆλθε ἐν Σικελίᾳ] Dicerem εἰς Σικελίαν. FABER. probo. SCHEFF. Non possum probare, Atticismum textu exturbari. ἐν Σικελίᾳ enim Attice idem est quod εἰς Σικελίαν. vide indicem in ἐν. KUHN. Nihil hic mutandum. Solent enim ita Attici, ut jam monuit Kuhnius. Vide etiam Vigerium *cap.* IX. *Sect.* 3. *Reg.* 9. In Scriptoribus quoque sacris frequens est ea locutio. Lucas XXIII. 42. Μνήσθητί μου, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. PERIZ.

2 Πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς ἐπιστείλαντος] h. e. *quum alia super alia scriberet ad eum evocandum.* Sic passim τὸ ἐπιστέλλειν pro aliquid alicui per literas significare, mandare, promittere. *Infra* X. 20. Ὅτι ὁ Πέρσης ἐπέστειλε πρὸς Ἀγησίλαον, φίλον αὐτὸν ἔχειν, ἀντεπέστειλε δὲ Ἀγησίλαος, ὅτι οὐ δυνατὸν, φίλον αὐτὸν Ἀγησιλάου ἰδίᾳ εἶναι. IDEM.

3 Ἀνήγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἅρμα] Plinius *lib.* VII. *cap.* 3. *Platoni sapientiæ antistiti, Dionysius tyrannus, alias sævitiæ superbiæque natus, vittatam navem misit obviam, ipse quadrigis albis egredientem in littore excepit.* SCHEFF.

4 Παραβάτην] Sluisk. παραιβάτην, quod crediderim genuinum. Sed & priscæ ita habent Edd. Schefferus primum mutavit haud dubie per incuriam. Videtur autem Auctor respicere & sequi Homerum, qui dicit παραιβάτας, & jungit itidem ἡνιόχοις, *Iliad.* Ψ. 132.

παραιβάτην ἢ ποιησάμενος τὸν Αρίστωνος· [5] Τότε δή φασι Συρακούσιον ἄνδρα, [6] χαρίεντα, καὶ τῶν Ομήρου μὴ ἀπαίδευτον, ἡσθέντα τῇ ὄψει ταύτῃ, ἐπειπεῖν τὰ ἐξ Ιλιάδος ἐκεῖνα, παρατρέψαντα ὀλίγον·

> Μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων
> Βεβριθοσύνῃ· δεινὸν γὰρ [7] ἄγε βροτὸν, ἄνδρα τ' ἄριστον.

Οτι [8] ὑπόπτης ἂν εἰς πάντας ὁ Διονύσιος, ὅμως εἰς Πλάτωνα τοσαύτην [9] ἔσχεν αἰδῶ, ὡς ἐκεῖνον μόνον εἰσιέναι πρὸς αὐτὸν μὴ ἐρευνώμενον, καίτοι Δίωνος αὐτὸν ἐπιστάμενος ἑταῖρον εἰς τὰ ἔσχατα εἶναι.

nis vero Filium sessorem faciens. Tunc ajunt Syracusanum virum, elegantem, Homerique *poëmatum* non imperitum, delectatum illo spectaculo, hæc ex Iliade paululum immutata dixisse eam in rem:

> *Immensum stridet sub pondere faginus axis:*
> *Namque gravem vehit ille hominem, primumque virorum.*

Dionysius vero, quum in omnes suspicax existeret, tamen reverentiam habuit tantam erga Platonem, ut ille solus sine scrutatione ad eum accederet, tametsi sciret, illum intimum Dionis amicum esse.

Αν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται, ἡνίοχοί τε.

De his παραιβάταις & ἡνιόχοις. & in quo differant, vel conveniant. Vide Eustath. *ad Iliad.* Λ. *pag. m.* 803. PERIZ.

5 Τότε δέ φασιν] Uterque Codex τότε δή. Quod verum est. Sic δὴ τότε passim apud Poëtas. Vide Hesiod. ἔργ. 430. & θεογ. 542. IDEM.

6 Χαρίεντα] h. e. *politum*, *elegantem*, *facetum*. Sic Lucian. *de Morte Peregr.* circa finem, εἰ μὴ γὰρ ἐν ἴδοιμί τινα χαρίεντα, ψιλὰ ἄν, ὥσπερ σοί, τὰ πραχθέντα διηγούμην, πρὸς δὲ τοὺς βλάκας, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόασιν κεχηνότας ἐτραγῴδουν. Ubi τῷ χαρίεντι *sapienti*, opponuntur *stulti*, *& hiantes ad quamlibet narrationem.* Vide ibi Fabrum, & quem allegat, Casaubonum *ad Athenæum* I. I. IDEM.

7 Αγε βροτὸν] Homerus *Iliad.* E. 839. Δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν *&c.* Intelligens Minervam & Diomeden. In his autem verbis consistunt, quæ χαρίεις ille dicitur ab Auctore Nostro, παρατρέψαι ὀλίγον. Cæterum ut Homerus, sic Lugd. ἄγεν, quod putem verius. IDEM.

8 Υπόπτης ὢν εἰς πάντας &c.] Illa εἰς πάντας absunt à Sluisk. sed ut opinor, per incuriam librarii. Mox uterque Codex non εἶχεν, sed ἔσχεν αἰδῶ, quod licet levissimum, verbo tamen monere volui. Cæterum existimare aliquis posset, Historiarum haud satis peritus, agi hic de Dionysio Majore, seu Patre, siquidem *initio Capitis* simpliciter *Dionysius* nominatur, qui ad se vocaverit Platonem, ac dein demum *Dionysius junior*, quasi à Patre missus obviam Platoni, ut vehiculo eum regio exciperet, & in aulam deduceret: Porro etiam, quia hic dicitur ita ἐμφατικῶς, *suspicax adversus omnes*, id quod in Dionysio Patre verissimum fuit. Unde Plato *Epist.* 7. ait suasisse se Dionysio minori, ut fidos sibi compararet amicos, ne vitam ageret, qualem Pater, qui πένης ἀνδρῶν φίλων καὶ πιστῶν, *inops hominum, amicorum & fidelium*, & πιστεύων οὐδενὶ, μόγις ἐσώθη, *nemini fidens, difficulter mansit incolumis.* Rebus ipsis & exemplis plane extraordinariis id declaratum vide apud Plutarch. *Dione pag.* 961. & Valer. Max. IX. 13. 4. Ita enim erat ille εἰς πάντας ὑπόπτης, ut neque Uxores, neque Filias exciperet, nedum Fratres, aut Filios. Sed tamen agitur hic revera de Dionysio F. Pater enim nunquam vocavit

cavit Platonem in Siciliam, ſed filius id fecit maximo ambitu & ſtudio, nec ſemel, ſed bis. Sed & quod hic dicitur, idem de Filio ait Plutarch. *Dione*, *pag.* 965. Ἐξαιρέτως δὲ παρὰ τῷ Διονυσίῳ πίστις, (ſcil. ἦν τῷ Πλάτωνι) ἣν οὐδεὶς ἄλλος εἶχεν, ἀδιερεύνητον αὐτῷ πλησιάζειν, *præcipue vero fides Platoni erat apud Dionyſium, quæ* aut *qualis nulli erat alteri, adeo ut ad eum accederet nulla ſcrutatione excuſſus.* Quod vero non prima ſtatim mentione *Dionyſii* addidit Auctor deſcriptionem ſeu Epitheton τοῦ Νέου, inde vero diſcimus non ſemper ita fieri ab Aliis, ut nos quidem faciendum cenſemus. Sic *ſupra* II. 25. *in initio* ait ſimpliciter, τὴν ἔκλην τοῦ μηνὸς τοῦ Θαργηλιῶνος: at vero poſtea demum plenius, τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἔκλη ἱσταμένου. PERIZ.

9 Εἶχεν αἰδῶ] Ita omnes, etiam Faber. Sed ſcribendum eſt cum circumflexo αἰδῶ, quia eſt contractum ex αἰδόα. SCHEFF. Non pauca ſunt nomina, quæ ex οα in ω contrahuntur, nec tamen, ut communis fert canon, circumflexum unquam habent. ut Λητόα Λητώ, ἠχόα ἠχώ. ita etiam αἰδόα αἰδώ. Phavorinus tamen & alii accuſandi caſum αἰδῶ ſcribunt. οὐ γὰρ πτωτικόν ἐστι τὸ ω ἀλλ' ἀπὸ κράσεως. ἀπὸ γὰρ τοῦ αἰδόα γίνεται αἰδῶ. quod placet. KUHN.

ΚΕΦ. ιθ'.

Ὅτι παιδείαν ἐτίμησε Φίλιππος, καὶ περὶ Ἀριστοτέλους.

Φίλιππος ὁ Μακεδὼν οὐ μόνον ἐλέγετο [1] τὰ πολέμια εἶναι ἀγαθὸς καὶ εἰπεῖν δεινὸς, ἀλλὰ καὶ παιδείαν ἀνδρειότατα ἐτίμα. Ἀριστοτέλει γοῦν χορηγήσας πλοῦτον ἀνενδεῆ, [2] αἴτιος γέγονε πολλῆς καὶ ἄλλης πολυπειρίας, ἀτὰρ οὖν καὶ [3] τῆς γνώσεως τῆς κατὰ τὰ ζῶα· καὶ [4] τὴν ἱστορίαν αὐτῶν

CAP. XIX.

Quod doctrinam coluerit Philippus, & de Ariſtotele.

Philippus Macedo non ſolum bello magnus & dicendi peritus ferebatur, ſed & doctrinam maximi faciebat. Ariſtoteli igitur copioſas præbens divitias, cauſa fuit cum multæ & alius eruditionis, tum etiam ejus ſcientiæ, quæ verſatur circa animalia: & horum Hiſtoriam Ni-

1 Τὰ πολέμια εἶναι ἀγαθὸς,] Lugd. εἶναι τὰ πολέμια ἀγαθός. Crediderim illud εἶναι, quod ſæpius vidi ita diverſis jactari locis, ab interpretis potius aut Librarii, quam Auctoris eſſe manu. Sic *cap.* 17. Καὶ τὸν σεισμὸν ἐγενεαλόγει οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ σύνοδον τῶν τεθνεώτων. Sic editur. At Sluisk. οὐδὲν ἄλλο, ἢ σύνοδον εἶναι τῶν τ. Lugd. οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ σύνοδον εἶναι τῶν τ. Quis dubitet, illic certe iſtud εἶναι ex gloſſa ortum? PERIZ.

2 Αἴτιος γέγονε] Lugd. αἴτιον γεγ. At Sluisk. vulgatum tuetur. IDEM.

3 Τῆς γνώσεως τῆς κατὰ τὰ ζῶα] Tradunt aliqui Alexandrum Philippi filium Ariſtoteli Hiſtoriam animalium offerenti ſeptingenta (alii octingenta) talenta auri rependiſſe. GESNER.

4 Καὶ τὴν ἱστορίαν] τὴν περὶ ζώων, quam & hodie inter alia ejus viri ſcripta habemus ſuperſtitem. Cæterum à noſtro plerique inter veteres diſſentiunt, nec Philippi, ſed Alexandri liberalitate ferunt conſecutum, quibus ad ſcribendum tantum opus habuit neceſſe. Plinius *lib.* VIII. *cap.* 16. *Alexandro Magno rege inflammato cupidine animalium naturas noſcendi delegataque commendatione Ariſtoteli ſummo in omni ſcientia viro aliquot millia hominum in totius Aſiæ Græciæque tractu parere juſſa, omnium quos venatus, aucupia, piſcatuſque alebat, quibuſque vivaria armenta, alvearia, piſcinæ, aviaria in cura erant, ne quid uſquam ignoraretur ab eo. Quos percunctando quinquaginta ferme volumina illa præ-*

clara

αὐτῶν ὁ τοῦ Νικομάχου [5] διὰ τὴν τοῦ Φιλίππου περιουσίαν ἐκαρπώσατο· [6] καὶ Πλάτωνα δὲ ἐτίμησε, καὶ Θεόφραστον.

ΚΕΦ.

Nicomachi filius per divitias Philippi conſecutus eſt: ſed & Platonem ac Theophraſtum honoravit.

CAP.

clara de animalibus condidit. Adde Athenæum *lib.* IX. SCHEFF. Ibidem Athenæus hanc Animalium hiſtoriam πολυτάλαντον, i. e. *multorum talentorum* vocat. ὀκτακόσια γὰρ εἰληφέναι τάλαντα παρ' Ἀλεξάνδρου τὸν Σταγειρίτην λόγος ἔχει. *fertur enim Stagirita octingenta ab Alexandro talenta accepiſſe*, i. e. Budæo *lib.* II. *de Aſſe* ad calculum ſedente, aureorum quadringenta & octo millia. Noſter autem hanc liberalitatem Philippo vindicat, fortè, quod ei operis incepti, filio vero conſummati impenſæ debeantur. KUHN.

4 Τὴν ἱστορίαν] h. e. *cognitionem ipſorum* Animalium. Sic ἵστωρ vir prudens & ſapiens. Heſiod. ἔργ. 790.

> Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι, ἵστορα φῶτα
> Γείνασθαι· μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἐστίν.

Viceſima vero in magna, medio die, ſapientem virum Generare oportet; majorem enim in modum talis mente intelligens erit. Apulejus *de Dogmate Platonis.* *Sed ille* (Plato profectus eſt in Siciliam) *primo Hiſtoriæ gratia, ut naturam Ætnæ, & incendia concavi montis intelligeret.* Quem locum minime intellexit Colvius, alios iſto nomine accuſans. Putat enim dici Platonem iviſſe in Siciliam animo ſcribendi Hiſtoriam rerum geſtarum. Rectius Saliſberienſis hæc percepit, dum ita expreſſit, *ut Hiſtoriam Naturæ cerneret in Ætna, & incendiorum intelligeret rationem.* Revera enim *Hiſtoria* hic notat ſcientiam, ut etiam Caſaubonus *ad Diog. Laërt.* III. 18. exponit. Cæterum ex hoc loco probari poſſit Titulus operis Ariſtotelici Vulgatus, qui eſt περὶ ζώων ἱστορίας, ſaltem ita, ut Græcum ſatis habeatur ἱστορία τῶν ζώων. Non negaverim tamen magis genuinum eſſe, quem ex ipſius Ariſtotelis ſcriptis eruit & firmavit Doctiſſ. Mauſſacus. Nempe ἱστορία περὶ ζώων. Vide Eum de hac Inſcriptione operis, & ejus conſcribendi occaſione à Philippo, vel Alexandro potius, Ariſtoteli data, in *Prolegomenis* ad Ariſt. *Hiſt. de Animalibus.* *Octingenta* autem illa *Talenta*, quæ Alexander apud Athen. *lib.* IX. erogaſſe dicitur Ariſtoteli ad hoc opus conficiendum, ſunt nobis 1440000. Carolinorum. PERIZ. Confer Wowerum *de Polymathia cap.* 28.

5 Διὰ τὴν τοῦ Φιλίππου περιουσίαν] Multo malim cum Lugd. διὰ τὴν ἐκ Φιλίππου περιουσ. *per illas opes, quæ à Philippo ſunt erogatæ.* Sic paſſim, I. 22. δῶρα τὰ ἐκ βασιλέως διδόμενα. VIII. 12. de Philippo, τὰ ἐξ αὐτοῦ δῶρα. V. 9. ἀσωτευσάμενος τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς χρήματα. PERIZ.

6 Καὶ Πλάτωνα δὲ ἐτίμησε καὶ Θεόφραστον] Platoni tamen etiam male dixit, licet ejus conſilio Perdiccæ dato provinciam acceperit regendam, atque ita occaſionem & facultatem Regni poſt Fratris Perdiccæ mortem occupandi. Vide Athenæum *lib.* XI. *cap. ult.* Theophraſtus vixit quidem tempore Philippi, ſed tamen floruit maxime poſt mortem non Philippi tantum, ſed & Alexandri. Unde Ptolemæus & Caſſander, qui poſt fata Alexandri alter Ægyptum, alter Macedoniam, tenuerunt, eum honoraviſſe dicuntur apud Laërtium. Immo familiarius egiſſe cum Philippo Caſſandri Filio natu maximo legimus apud Plut. *Sympoſ.* II. I. Sed tamen longævus valde fuit, & ideo jam ſupra XL. annos natus, quum moreretur Philippus Macedo. IDEM.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Δημοκρίτου, καὶ τῆς περὶ αὐτοῦ, Θεοφράστου, Ἱπποκράτους, καὶ ἄλλων δόξης.

Δημόκριτον [1] τὸν Ἀβδηρίτην λόγος ἔχει τά τε ἄλλα γενέσθαι σοφὸν, [2] καὶ δὴ καὶ ἐπιθυμῆσαι λαθεῖν, καὶ ἐν ἔργῳ θέσθαι σφόδρα πάνυ τοῦτο. Διὰ ταῦτά τοι καὶ [3] πολλὴν ἐπῄει γῆν. Ἧκεν οὖν [4] καὶ πρὸς τοὺς Χαλδαίους (καὶ) εἰς Βαβυλῶνα, καὶ πρὸς τοὺς Μάγους, καὶ τοὺς Σοφι-

CAP. XX.

De Democrito, & Theophrasti, Hippocratis, aliorumque de ipso existimatione.

Democritum Abderitam fama fert tum in aliis rebus fuiſſe ſapientem, tum vero etiam latere deſideraſſe, atque id diligenter prorſus curaſſe. Quapropter etiam multas obivit terras. Venit ergo & ad Chaldæos (atque) Babylonem, & ad Sophiſtas Indorum. Bona à patre Damaſip-

1. Τὸν Ἀβδηρίτην] Titulum Latinum hujus capitis mutavi; erat enim plane ridiculus. FABER. Argumenta Capitum, quia certum eſt, non eſſe ab Auctore profecta, eaque in Sluisk. Codice occurrunt nulla, in Lugd. rara, in quo & hoc ipſum fruſtra quæras, ita factum eſt, ut ad eorum ſententiam & Verſionem aliquando non adtenderim. Certe hoc ipſum, undecunque hauſtum, ab Editoribus peſſime eſt verſum. Quapropter velim emendes ejus verſionem hoc modo: *De Democrito, & de Theophraſti, Hippocratis, Aliorumque de ipſo Exiſtimatione.* Uterque Codex τ Αὐδηρίτην. Atque ita mox iterum. Sed & ſic Suidas in Δημόκριτος, ac Laërtius in prioribus Edd. At in melioribus jam legitur, ut in Nummis, Ἀβδηρίτης. PERIZ.

2 Καὶ δὴ καὶ ἐπιθυμῆσαι λαθεῖν] Laert. in *ipſius vita:* δοκεῖ δὲ καὶ Ἀθήνας ἐλθεῖν, καὶ μὴ σπουδάσαι γνωσθῆναι, δόξης καταφρονῶν. SCHEFF.

3 Πολλὴν ἐπῄει γῆν] De hac peregrinatione ipſius, videndus Menagius in *Obſerv. in prædict. loc. p.* 236. SCHEFF. Peregrinando enim latere voluit Democritus, ὡς ἀτίμητος μετανάστης, *ut erro, qui in nullo honore eſt.* Hebræi etiam peregrinationum pediſſequam dicunt obſcuritatem nominis his verbis:

דרך גורמת לאדם שלשה דברים ממעטת פריה ורביה ממעטת את היציאה וממעטת את השם

Tria homini à peregrinatione ſuccreſcunt, damnum fœcunditatis, opum, & nominis vel famæ. plura de Democriti contemptu gloriæ Laert. in *vita ejus.* vid. Victor. *Var. Lect.* XIX. *c.* 22. Gattakeri *notas in M. Antonin. p.* 288. Ipſe Democritus talia jactat apud Euſeb. *de Præpar. Evangel. lib.* X. *cap.* 4. ἐγὼ δὲ τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν ἀνθρώπων πλείστην γῆν ἐπεπλανησάμην, ἱστορέων τὰ μήκιστα καὶ ἀέρας τε καὶ γαίας πλείστας εἶδον, καὶ λογίων ἀνδρῶν πλείστων ἐπήκουσα &c. Vergerius vertit. *plus ego terrarum obii, quam ullus æqualium, disjunctiſſima quæque luſtravi, cæli ſolique genera cognovi quam plurima, eruditos homines permultos audivi* &c. Edidit etiam Babyloniorum ἠθικοὺς λόγους, *Ethicam Philoſophiam*, Euſeb. *ibid.* KÜHN.

4 Καὶ πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ εἰς Βαβυλῶνα] Nihil hic notant Interpretes, nihil mutant MSti. Nullus tamen dubito, quin delendum ſit poſterius καὶ. Nam *Babylona* profectus eſt, ut audiret *Chaldæos*, ſicut in Perſidem, ut *Magos*, in Indiam, ut *Gymnoſophiſtas*. Diog. Laërt. in *Prooemio, init.* γεγενῆσθαι γὰρ παρὰ μὲν Πέρσαις Μάγους, παρὰ δὲ Βαβυλω-

φιστὰς τῶν Ινδῶν. Τὴν γὰρ τοῦ [5] Δαμασίππου τοῦ πατρὸς οὐσίαν εἰς τρία μέρη νεμηθεῖσαν [6] τοῖς ἀδελφοῖς (δι' αὐτοῦ) τοῖς τρισὶ, τ' ἀργύριον μόνον λαβὼν ἐφόδιον τῆς ὁδοῦ, τὰ λοιπὰ τοῖς ἀδελφοῖς εἴασε. Διὰ ταῦτά τοι καὶ Θεόφραστος αὐτὸν ἐπῄνει, ὅτι περιῄει κρείττονα ἀγερμὸν ἀγείρων Μενελάου,

masippo divisa in tres portiones tribus fratribus, ipse solum argentum in viaticum accepit, reliqua fratribus reliquit. Propterea sane laudavit eum etiam Theophrastus, quod circumierit meliorem faciens collectionem, quàm Menelaus, & Ulysses. Nam illi circumerrabant re

Βαβυλωνίοις ἢ Ασσυρίοις Χαλδαίους, καὶ Γυμνοσοφιστὰς παρὰ Ινδοῖς Hinc *Magi* & *Chaldæi* sæpe junctim memorantur, tanquam præcipui Sapientes Orientis. Idem Laërt. in *Democrito*, οὗτος Μάγων τινῶν διήκουσε καὶ Χαλδαίων. Et in *Pythag.* καὶ παρὰ Χαλδαίοις ἐγένετο καὶ Μάγοις. Chaldæi vero Babyloniorum proprie Sapientes fuerunt. Diod. Sic. *lib.* I. *pag.* 115. *Non alienum est nunc agere* περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι καλουμένων Χαλδαίων. Et mox: Χαλδαῖοι τοίνυν τῶν ἀρχαιοτάτων ὄντες Βαβυλωνίων. Vide & Strabonem *lib.* XVI. *pag.* 739. Cæterum ut hic excludendum puto illud καὶ, sic addendum Laërtio in *Democrito.* Αποδημῆσαι αὐτὸν καὶ εἰς Αἴγυπτον πρὸς τοὺς ἱερέας, γεωμετρίαν μαθησόμενον, καὶ πρὸς τοὺς Χαλδαίους εἰς τὴν Περσίδα, καὶ εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν γενέσθαι. Lege, καὶ πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ εἰς τὴν Περσίδα &c. Chaldæi enim non fuerunt in Perside, sed in Babylonia. Suidas tamen in Δημόκριτος similiter, μαθητὴς καὶ Μάγων, καὶ Χαλδαίων Περσῶν Sed & istic excidisse Καὶ, Portus certe censet. Dubitem tamen Ego, an Suidas potius ipse erraverit, deceptus alio Laërtii, quem sequi solet, loco. Ille enim in *init. Democr.* eum puerum audivisse ait *Magos & Chaldæos*, quos notissimus ille *Rex Persarum Xerxes* apud patrem ejus reliquerit. Ουτος μάγων τινῶν διήκουσε, καὶ Χαλδαίων, Ξέρξου τοῦ Βασίλεως ἐπιστάτας τῷ πατρὶ αὐτοῦ καταλιπόντος. PERIZ.

5 Δαμασίππου] Vel Hegesistrati aut etiam Athenocriti. Nam ab aliis hi ejus parentes traduntur. Vide Suidam & Laertium. SCHEFF.

6 Αδελφοῖς δι' αὐτοῦ] Deleo istud διὰ, & lego αὐτοῦ *suis.* FABER. Mallem ego ἀδελφοῖς τοῖς αὐτοῦ. SCHEFF. δι' αὐτοῦ hic innuit *Democritum* ipsum divisisse fratribus patrimonium, quod & Laertius probat, τρίτον τε ὄντα ἀδελφὸν, νείμασθαι τὴν οὐσίαν. *cum inter fratres tertius esset, divisisse eum ajunt opes.* Tres illi fuerunt, *Damasus*, (Suid. Δάμασος,) *Herodotus*, & hic ipse *Democritus.* Jonsius in *Histor. Philosoph. lib.* II. *cap.* I. KUHN.

Τοῖς ἀδελφοῖς δι' αὐτοῦ τοῖς τρισὶ] Faber τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ: *fratribus suis*, expungens illud δι. Schefferus mallet, τοῖς ἀδ. δὲ αὐτοῦ. Sed hisce conjecturis, quæ tribuunt Democrito diserte tres Fratres, repugnat Historia, quæ duos tantum illi assignat, Herodotum, & Damasum. Vide Suidam, & Menagium ad *Laërt.* Kuhnius ergo retinet δι' αὐτοῦ, & exponit ita, ut *Democritus diviserit ipse* fratribus patrimonium. Sed & sic præter *ipsum*, αὐτὸν, forent in hoc loco tres fratres: vel certe Auctor illo sensu parum perspicue fuisset locutus. Mallem Ego δι' αὐτοῦ intelligere de *Patre*, qui Filiis suis, tribus inter se Fratribus, *diviserit* patrimonium omne in tres partes, sed ex quo, seu cujus sua parte, Democritus nihil sumpserit, nisi numeratam pecuniam. Verum quum à Sluisk. Codice prorsus absit illud δι' αὐτοῦ, & salvo, immo clariore, sensu absit, prorsus putem ex margine aut glossa esse ortum. Ita enim nihil supererit hæsitationis, & vel in medio relinquitur, à quo patrimonium illud divisum fuerit, vel à Patre divisum dicitur, in tres partes pro numero trium fratrum. Cæterum non possum, quin obiter hic notem incuriam Doctissimorum Hominum, quorum alter nimium credidit suæ memoriæ, alter se priori decipiendum præbuit nimis profecto indiligenter. Prior est Jonsius, qui in *Scriptoribus Hist. Philos.* II. I. ex hoc loco refert, quod nequaquam in eo reperitur. *Herodotus Democriti frater*, ait, *memoratur ab Æliano Hist. Var.* IV. 20. *cujus tamen Nomen silet Laërtius*, *indicans quidem tres fuisse fra-*

λάυ, καὶ Ὀδυσσέως. 7 Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἠλῶντο αὐτόχρημα 8 Φοινίκων ἐμπόρων μηδὲν διαφέροντες. Χρήματα γὰρ ἤθροιζον, καὶ τῆς περιόδου, καὶ τοῦ περίπλου ταύτην εἶχον τὴν πρόφασιν. 9 Ὅτι οἱ Ἀβδηρῖται ἐκάλουν 10 τὸν Δημόκριτον 11 Φιλοσοφίαν, 12 τὸν δὲ Πρωταγόραν Λόγον. Κατεγέλα

re ipsa nihil discrepantes à mercatoribus Phoenicibus. Pecunias enim colligebant, eamque habuerunt causam tum terrestris, tum maritimæ peregrinationis. Abderitæ Democritum nominabant Philosophiam, Protagoram vero Sermonem. Deridebat autem omnes Democritus, & aje-

fratres Democritum, Damasum, sed tertium, quem ex Æliano jam damus, reticet. At nihilo magis ab Æliano, quam à Laërtio, memoratur Nomen Herodoti aut Fratrum Democriti, sed memoratur à Suida. Et tamen hunc tam manifestum Jonsii errorem sequitur Menagius *ad Laërt.* IX. 39. loco hoc non inspecto. Nam ait, *Alter Democriti frater fuit Herodotus, ut discimus ex Æliano Variæ Hist.* IV. 20. Periz. Δὶ αὐτοῦ ignorat quoque Mediceus.

7 Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἠλῶντο, &c.] Videtur hæc hausisse ex sermone Nestoris apud Homerum *Odyss.* Γ. 301. ubi de Menelao, Πολὺν βίοτον καὶ χρυσὸν ΑΓΕΙΡΩΝ ΗΛΑΤΟ; & ipsius Menelai *Odyss.* Δ. 90.

Ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον συναγείρων
ΗΛΩΜΗΝ. ———

Vide & Strabonem, etiam Kuhnio citatum, *lib.* I. *pag.* 38. 39. 40. ubi hæc Homeri loca exponit, & diserte χρηματισμοῦ χάριν moras egisse ait Menelaum in iis maxime locis, unde locupletari poterat, si non gratis, tum vero βίᾳ καὶ λῃλασίᾳ, *vi & latrocinio.* Similiter Ulysses in reditu à Troja omnium primum ad terram Ciconum appulit, eorumque Urbem Ismaron vastavit, atque ipsos occidit. Vide *Odyss.* I. 40. Nempe turpe ducebant Græci, vacuos se redire à tam diutina expeditione: idcirco piraticæ se dabant in reditu. Vide Strabon. *lib.* III. *pag.* 150. Periz.

8 Φοινίκων ἐμπόρων] Phœnices longe lateque κατ' ἐμπορίαν πόθῳ χρημάτων, *mercaturâ & divitiarum cupiditate ducti*, navibus vagati sunt. Quos imitatus *Menelaus* & *Ulysses*, Cyprum, Phœniciam, Ægyptumque χρηματισμοῦ χάριν, *pecuniæ colligendæ causa* adiverunt, donisque se locupletarunt principum ac dynastarum, qui haberent, quod largirentur, idque libenter facerent ob nominis eorum splendorem & gloriam, quam bello Trojano feliciter confecto sibi pepererant. Homer. *Odyss.* III. & IV. Strabo *lib.* I. *Geograph. p.* 26. & *seq.* Non idem animus Democrito, non propositum peregrinandi φοινικικὸν erat. Sed ille patria excesserat, δι' ἔρωτα παιδείας καὶ καθ' ἱστορίαν ὧν πρότερον ἠγνόει, τέρψιν ἅμα καὶ ὠφέλειαν τῇ ψυχῇ παρασκευάζουσαν. τυφλοὶ γὰρ πρὸς ὀξὺ βλέποντας, ἀναποδήμητοι πρὸς ἐκδεδημηκότας. *Ob doctrinæ amorem & ad ea imbibenda, quæ tum quidem ignorabat, sed paulo post & prodesse & oblectare animum poterant. Qui enim in patria consenuit præ peregrinationibus expolito, cæcus est Lynceo compositus* Philone judice in *de Abrahamo.* Cæterum antequam hinc ad alia discedam, strictim præcipuas peregrinationum causas apud Antiquos receptas attingam. Nam olim peregre ibant κατ' ἐμπορίαν, *mercaturam exercentes*, vel κατὰ λῃστείαν, *prædandi causa*, vel κατὰ πρεσβείαν, *ob legationem*, ἢ καθ' ἱστορίαν, *propter cognitionem.* Illa vero historia complectitur vel θέαν τῶν ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς, *simplicem regionum exterarum, urbium, morumque notitiam*, vel in specie παιδείαν, *Philosophiam literasque humaniores.* Hæ apud Antiquos humaniores præcipuæ fuerunt causæ τῆς ἔξω μονῆς. Kuhn.

Φοινίκων ἐμπόρων] Celebres hi fuerunt, & primi ac præcipui ex Oriente Græcis noti, propter illud mercaturæ studium, & frequentes ea de causa navigationes. Testatur id etiam Joseph. *lib.* I. *contra Apion. pag.* 920. *Ed. Basil.* & Strabo *lib.* XVI. *p.* 749. ubi ἐμπορικοὺς vocat, denique Homerus *Odyss.* O. 414. &

λα δὲ πάντων ὁ Δημόκριτος, καὶ ἔλεγεν αὐτοὺς μαίνεσθαι, ὅθεν καὶ [13] Γελασῖνον αὐτὸν ἐκάλουν οἱ πολῖται. Λέγουσι δὲ οἱ αὐτοὶ [14] τὸν Ἱπποκράτην περὶ τὴν πρώτην ἔντευξιν ὑπὲρ τοῦ Δημοκρίτου δόξαν λαβεῖν, ὡς μαινομένου· προϊούσης δὲ αὐτοῖς τῆς συνουσίας, εἰς ὑπερβολὴν θαυμάσαι τὸν ἄνδρα. Λέγουσι δὲ,

ajebat eos insanire, unde etiam Gelasinum, id est, *Risorem*, eum cives sui appellarunt. Dicunt iidem, in primo congressu Hippocraten de Democrito opinionem concepisse tanquam de stulto: postquam vero longius ipsorum sermo processisset, mirum in modum admiratum esse ho-

& *seqq*. Quin immo quia illi præ cæteris Mercaturæ, hinc simpliciter non tantum ἔμποροι, ut hic, sed & κάπηλοι passim vocantur, & divites quidem, sed obscuri & ignobiles habebantur. Vide Anton. Lib. *Fab.* 39. ubi ratio, quod parentes Arceophontis essent οὐκ ἐπιφανεῖς, hæc sola redditur, ἦσαν γὰρ ἐκ Φοινίκης: ut autem liqueat fuisse mercatores, additur fuisse tamen *prorsus opulentos*. Vide istic etiam Munkerum. PERIZ.

9 Ὅτι οἱ Ἀβδηρῖται] Novum caput est. FABER. Hic Faber novum caput faciendum fuisse censet, & sane alibi quoque ita solet ordiri, neque tamen est perpetuum. vide *supra lib.* IV. I. & *infra* IX. 29. SCHEFF.

10 Τὸν Δημόκριτον φιλοσοφίαν] Sic & MSti. Non male tamen Schefferus, probante id etiam Menagio, præfert Σοφίαν. Nam ita Suidas, Clemens Alex. & Alii. Justius etiam ipsa *Sapientia* videtur opponi *Orationi*. Nisi tamen Auctor maluerit φιλοσοφίαν & Λόγον hic opponere eo sensu & modo, quo *Philosophi* & *Sophistæ* distinguebantur, quorum illi veram sectabantur sapientiam ac virtutem, hi Disputationes ac Dissertationes de omni re in omnem partem. Sic *Protagoras* à Gellio V. 3. *insincerus quidem Philosophus, sed acerrimus Sophistarum* dicitur *fuisse*, & qui id maxime docuerit, *quanam verborum industria* quis posset τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. Neque aliter Cicero *de Oratore* III. 33. *Philosopho* (Socrati) *succubuit Orator* Gorgias. De *Protagora* Vide plura apud Platonem in *Protag.* & Laërtium. Vide & *supra* I. 23. judicio famæ publicæ, sed male, prælatum *Democrito*. PERIZ.

11 Φιλοσοφίαν] Suidas: ἐπεκλήθη δὲ σοφία ὁ Δημόκριτος. Placet. Ita enim Clemens quoque VI. *Strom.* Δημόκριτος δὲ ἐκ τῆς τῶν μετεωρίων παρατηρήσεως πολλὰ προλέγων Σοφία ἐπωνομάσθη. SCHEFF.

12 Τὸν δὲ Πρωταγόραν λόγον] Suidas: καὶ μισθὸν ἔπραξε τοὺς μαθητὰς μνᾶς ἑκατόν. διὸ καὶ ἐπεκλήθη λόγος ἔμμισθος. Laertius videtur ei titulum Democriti tribuere: sed quia proxime præcedit mentio Democriti, locum ejus mutatum existimo, aut verba, ἐκαλεῖτο δὲ, non ad Protagoram, sed Democritum referenda. SCHEFF. Plato, in *Menone*, *Protagoram* inquit, per quadraginta annos, nemine in tota Græcia animadvertente, juvenes deceptos argento emunxisse, καὶ τοὺς συγγινομένους μοχθηροτέρους ἀποπέμψαι ἢ παρελάμβανε. & *discipulos à se dimisisse improbiores, quam ante acceperat.* KUHN.

13 Γελάσινον] Suidas: ἐπεκλήθη καὶ γελασῖνος, διὰ τὸ γελᾶν πρὸς τὸ κενόσπουδον τῶν ἀνθρώπων. vide *infra cap. ult.* Adde quoque Lucianum in *Auct. Vitar.* Senec. II. *de ira & de Tranquill. cap.* 15. Juven. *Sat.* X. SCHEFF. Suidas Γελασῖνος habet in vocibus Γελασῖνος & Δημόκριτος. quo quid emendatius est? dentes, etiam, qui inter ridendum apparent, γελασῖνοι dicuntur, non γελασινοὶ, ut legitur apud Pollucem *lib.* II. *cap.* 4. 21. Martial. *lib.* VII. *Epigr.* 24. *nec grata est facies, cui gelasinus abest.* KUHN.

Γελάσινον] Kuhnius ex Suida & Martiali malit Γελασῖνον. Firmatur hæc scriptura à Codice Sluisk. ubi diserte ita scribitur. In Lugd. male Γελασινὸν. PERIZ.

14 Τὸν Ἱπποκράτην] Lege *epistolas* ejus *ad Senat. Abder. Philopœmen. & Demagit.* quæ sunt inter *Græcas epistolas*. SCHEFF. Dicam hic obiter quod mihi in mentem venit legenti Hippocratem, videri scilicet falso adscriptas Hippocrati illas epistolas fuisse, quæ sub ejus nomine circumferuntur. FABER.

15 Δωριέα ὄντα] Putabam olim Κῷον esse legendum, pro Δωριέα, quia *Cous* vulgo dicitur *Hip-*

δὲ, 15 Δωριέα ὄντα τὸν Ἱπποκράτην, 16 ἀλλ' οὖν τὴν 17 τοῦ Δημοκρίτου χάριν, τῇ Ἰάδι φωνῇ συγγράψαι τὰ συγγράμματα.

hominem. Dicunt præterea, Hippocratem fuiſſe Dorienſem, ſed in gratiam Democriti Jonica lingua ſuos libros conſcripſiſſe.

Hippocrates. Nunc nihil cenſeo mutandum; à genere namque ſic appellabatur. Pætus in *epiſtolis Græcis* de Hippocrate: τῷ γένει μὲν οὖν ἐστὶ Δωριεὺς, πόλεως δὲ Κῶ, πατρὸς δὲ Ἡρακλείδου. SCHEFF. Strabo *lib.* XIV. de Rhodiis, Δωριεῖς δὲ εἰσὶν, ὥσπερ καὶ Ἁλικαρνασσεῖς καὶ Κνίδιοι καὶ Κῶοι. KUHN.

Δωριέα ὄντα] Nempe *Dorienſes*, qui relicti erant Megaris ab Heraclidis poſt tempora Codri, ſeceſſiſſe in varias colonias traduntur, Rhodum, Con, (unde Hippocrates) & vicina. Strabo *lib.* XIV. *pag.* 653. Inde ergo *Dorice Rhodi loquebantur*, ut ait Sueton. *Tiber. cap.* 56. Et Pauſan. in *Phocicis*, Septem ſapientes enumerans, ex Jonia Thaletem Mileſium, ex Æolibus & Lesbo inſula Pittacum, at *ex iis*, *qui in Aſia ſunt*, *Dorienſibus*, *Cleobulum Lindium*, h. e. Rhodium, nominat. Vide *hic*, etiam Kuhnium, & Menagium *ad Laërt.* IX. 42. PERIZ.

16 Ἀλλ' οὖν καὶ τοῦ Δημοκρίτου χάριν] Uterque Codex interponit τὴν. Lugd. ἀλλ' οὖν καὶ τὴν τοῦ Δ. Sluisk. ἀλλ' οὖν τὴν Δημοκρίτου χ. Poſterius hoc crediderim verum. Senſus eſt, Hippocratem quidem Dorienſem fuiſſe, nihilo tamen minus Jonica uſum dialecto in gratiam Democriti. Ἀλλ' οὖν vide *ſupra ad* III. 32. Hippocratem inter Auditores Democriti memorat Suidas. De congreſſu ipſius cum Philoſopho vide Laërt. in *Democrito*, & *Epiſtolas* Hippocratis, maxime illam, quæ eſt *ad Damagetum*. PERIZ. Edidi ἀλλ' οὖν τὴν τοῦ Δ. obſequutus MSS. quorum ſcripturam merito tuetur Cl. Perizonius.

17 Τοῦ Δημοκρίτου χάριν] Contra differentem aliaſque afferentem rationes vide Hieron. Mercurialem *Var. Lect.* II. *c.* 18. SCHEFF.

ΚΕΦ. κά.

Παιδικὰ Σωκράτους, καὶ Πλάτωνος.

Ὅτι παιδικὰ ἐγένετο 1 Σωκράτους μὲν Ἀλκιβιάδης, 2 Πλάτω-

CAP. XXI.

Amaſii Socratis & Platonis.

Socratis amor fuit Alcibiades, Platonis vero Dion: at Dion fru-

1 Σωκράτους &c.] Hinc paſſim dicitur cum *Alcibiade* ſub uno pariter cubuiſſe pallio. Vide Luciani *Amores*, ubi ex diverſa perſona modo excuſat, modo incuſat illud Socratis factum. Sed & eo reſpicit in *Vitarum Auctione*, Socratem appellans παιδεραστὴν, ſed *mox* addit, οὐ τῶν σωμάτων ἐραστὴν, ἀλλὰ ψυχῆς καλῆς. Ipſa tamen Xanthippe, ſed moroſiſſima Socratis Uxor, ſuſpectos habuiſſe videtur hoſce amores, ſi vera ſunt, quæ Noſter *infra* XI. 12. Sed & Athenæus *lib.* XIII. *cap.* 2. de pulchritudine corporis agens, *Socratem*, *qui omnia contemnebat*, *tamen pulchritudini Alcibiadis fuiſſe imparem*, ἥττονα, ait. Cæterum de honeſtis Græcorum amoribus egimus *ſupra ad* III. 9. & 10. & 12. De hoc autem Socratis Amore Vide Nepot. *Alcib. cap.* 2. & ibi Lambinum. PERIZ.

2 Πλάτωνος Δίων] Vide Laërt. *Platone* §. 30. ubi & epigramma Platonis exhibet, quod ita definit,

Ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίων.

O Dion, *qui meum animum in furorem rapis*, h. e. extra ſe, ſeu *præ amore*, vel *deſiderio* (nam eſt

τῶν δὲ Δίων· ὁ μέν τοι Δίων 3 καὶ ἀπώνητό τι τοῦ ἐραστοῦ. | fructum etiam aliquem ab amatore percepit.

est epigramma in mortuum) *percellis.* IDEM.

3 Ἀπώνητό τι] Quid? num, quod eum juvit ad occupandum imperium? Vide Laertium in *vita ejus.* SCHEFF. Plutarchus in *vita Dionis*, *Platonem* scribit obstitisse *Dioni* bellum contra *Dionysium* molienti δι' αἰδῶ τῆς πρὸς Διονύσιον ξενίας καὶ γήρως, *respectu hospitii*, *quod ipsi cum Dionysio intercedebat*, & *senectutis*, Speusippum vero una cum aliis juvisse eum non parum. Philostratus contra asserit, *Platonem* ὑπὲρ τῆς τῶν Σικελιωτῶν ἐλευθερίας ἀγῶνα ἐργάσασθαι, συλλαβόντα τῆς διανοίας ταύτης τῷ Δίωνι, *pro libertate Siculorum multum laborasse*, *dum Dionis sententiam adjuvit.* *l.* VII. *Vit. Apollon. cap.* I. Ea propter malim τὸ ἀπώνατό τι &c. tam ad Philosophiam referre, quâ non tinctus à Platone Dio est, sed imbutus, quàm ad auxilium qualecunque Tyrannum statu deturbandi, quo Plato discipulum suum juvit. KUHN.

Καὶ ἀπώνητό τι] Miror Schefferum, quærentem, *num* his verbis id velit Auctor, *quod* Plato Dionem *juverit ad occupandum imperium.* Certissime enim hæc referuntur, non tam ad fortunam, quam ad animum doctrinis emendatum ; & manifesta est oppositio inter Alcibiadem & Dionem. Ille enim nihil profecit ad frugem, sed, ut Noster ait ipse *cap.* 15. *desciscens à Socrate*, & ejus disciplinis, ὑβριστὴς, *insolens* & *protervus* evasit homo. At Dio ex Platonis institutione & consuetudine multo melior evasit vir, moresque suos ad virtutem composuit. Vide Plutarch. & Nep. in *Dione*, Cicer. *de Offic.* I. 45. & maxime Epistolam Platonis *ad Dionis Propinquos.* PERIZ.

ΚΕΦ. κβʹ. | CAP. XXII.

Περὶ Ἀθηναίων ἁβροσύνης. | *De Atheniensium deliciis.*

1 Οἱ πάλαι Ἀθηναίων ἁλουργῆ μὲν ἠμπείχοντο ἱμάτια, ποικίλους δὲ | Veteres Athenienses purpurea sibi circumdabant pallia, pictas vero

1 Οἱ πάλαι Ἀθηναῖοι] Antequam resp. ipsorum à Solone corrigeretur. Vide Diodorum Siculum in *excerpt.* *l.* VI. à Valesio editis. Adde Clem. Alexand. *lib.* I. *Pæd. cap.* 10. ubi hæc ipsa historia habetur. SCHEFF.

Οἱ πάλαι Ἀθηναῖοι] Hausta hæc sunt, sive ab ipso Auctore, seu potius ab Athenæo, (qui *lib.* XII. *cap.* I. iisdem verbis, sed paulo pluribus, ea refert, & quem Noster sequi solet) ex Heraclidis Pontici libro *de Voluptate*, diserte citato ab Athenæo, in quo ille Voluptatis causam agit, eamque commendat: atque ideo accipienda hæc sunt, non tanquam ab Historico integra fide, sed tanquam ab Oratore dicta. Thucydides quidem *lib.* I. *cap.* 6. in *priscis Atheniensibus* ante sua tempora agnoscit cultum τρυφερώτερον, sed in quo tamen tantum notat *lineas tunicas*, & *cicadas aureas crobylo crinium innexas.* Diodorus quoque in *Excerpt. ex lib.* VI. Jonicam luxuriem & mollitiem quandam illis ante Solonis νομοθεσίαν tribuit. Nequaquam tamen verisimile putem, illos ante Marathoniam pugnam tanta jam luxuria communiter in vestibus usos, quum post eam demum per bella Persica inclaruerint, ac florere cœperint opibus & commerciis. Fuerint sane exempla quædam jam tunc talis luxuriæ edita, sed neutiquam illa crediderim fuisse adeo vulgata. Plane uti Auctor noster XII. 32. Philosophos quosdam memorat, qui purpureis fuerint vestibus usi. Inde vero neutiquam sequitur, Philosophos com-

ἢ [2] ἐνέδυνον χιτῶνας· [3] κορύμβους ἢ ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν, † [4] χρυσοῦς ἐνείροντες αὐταῖς [5] τέττιγας,

vero induebant tunicas; corymbos etiam colligantes ex crinibus capitis, iisque aureas cicadas inseren-

† χρυσᾶς.

communiter ita fuisse vestitos. Vide & Ferrarium *de Re Vestiar. Parte* II. *lib.* IV. *cap.* 14. PERIZ.

2 Ἐνέδυνον] Recte ita. Sed nec male Athenæus ὑπέδυνον, quod & retinuit, qui item illum sequitur & citat, Eustath. *ad Iliad.* X. *pag.* 1388. IDEM.

3 Κορύμβους] *Corymbus* in mulieribus, *scorpius* in pueris, κρωβύλος in viris dicitur πλέγμα τριχῶν εἰς ὀξὺ λῆγον, Suidas. GESNER.

Κορύμβους] Sic & Athenæus & Eustath. *d. l.* Hinc vero arguitur observatio Grammaticorum plerorumque, qui ita distinguunt κρωβύλον & κόρυμβον, ut illum tribuant Viris, hunc Feminis. Vide Scholia Thucyd. & Suidam in Κρωβύλος. Etenim κόρυμβος notat omne, quod est *excelsum*. Hinc κόρυμβα dicebantur etiam *Aplustria navium*. Vide Hesych. qui & κόρυμβον exp. τὴν ἀκρόπολιν: addens, καὶ καθόλου πάντα τὰ μετέωρα, καὶ εἰς ὕψος ἀνατείνοντα κορύμβους λέγουσι. Et ita κόρυμβος pro *colle*, Dionys. Halic. *lib.* IX. *pag.* 429. Καταλαβόμενοι δὲ τὸν ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς Ρωμαίων κόρυμβον, *quum occupassent collem qui erat supra caput Romanorum.* Sic vero ponitur tandem etiam pro ornamento, quod supra caput emineat, atque idem est, quod κρωβύλος: unde Eustat. *d. l.* derivat à κάρα *caput*, unde κόρυς *galea* & κόρυμβος: Et Hesych. κρωβύλον ait esse Κόρυμβον τῆς ἐμπλοκῆς. Quod de Viris quoque adhibeatur, manifestum est ex hoc loco, sed & quando apud Suidam occurrit ex Veteri Poëta, κόμην τρέφων χρυσῷ στρόφῳ κεκορυμβωμένην, *Comam alens aureo funiculo in corymbum fastigiatam*, de Viro id fuit dictum. Magis tamen invaluit de Viris κρωβύλου nomen apud Atticos, quod etiam affirmat Pollux *Onomast.* II. 18. Erat autem κόρυμβος, sive κρωβύλος, ἐμπλοκὴ ἀνηνεγμένη ἀπὸ μέσου τοῦ μετώπου ἐπὶ τὴν κορυφήν, ut ait Hesych. in Κρωβ. h. e. *complicatio capilli subducta à media fronte in verticem.* Scholiastes Thucyd. addit ἀπολήγειν εἰς ὀξύ, *desinere in acutum.* Unde Xenophon apud Suidam Galeis quoque tribuit κρωβύλον, eumque ἐγγυτάτω τιαροειδῆ, h. e. *proxime accedentem ad figuram Tiaræ.* Et Eustath. *ad Iliad.* A. *p. m.* 791. confert cum *cornu.* Κέρας ἐστὶν ἡ ἐμπλοκὴ τῶν τριχῶν, καθὰ παρ' Ἀθηναίοις ὁ κρωβύλος, ὃς τῶν εὐγενῶν καὶ ἰθαγενῶν ἦν δεῖγμα. Ex quo etiam liquet fuisse *insigne nobilium & ingenuorum civium.* Tertullianus *de Velandis Virgin. Crobylos* etiam *Barbaris* tribuit, in quo videtur respicere Suevos, quorum *insigne* erat, ut ait Tacit. *de Germ. cap.* 38. *obliquare crinem, nodoque substringere*, seu *horrentem capillum retro sequi, ac in ipso vertice religare in altitudinem ac terrorem hostibus*, quod est *Crobylum* facere. Vide Salmas. *de Coma pag.* 265. & 272. ut & Hadr. Junium *de Coma cap.* I. Et Gonsalium *ad Petronii illud pag.* 51. *Corymbio dominæ pueri adornat caput.* PERIZ.

4 Χρυσοῦς ἐνείροντες &c.] Gestabant has Cicadas περὶ τὸ μέτωπον καὶ τὰς κόμας, *circa frontem & capillos*, ut ait Eustath. *ad Il.* X. *pag.* 1388. Scholiastes Aristophanis *ad Nubes* III. 3. duplicem istius moris reddit rationem: Nempe quod *cicadæ*, *quum sint* Μουσικαὶ, *cantandi peritæ*, *consecratæ fuerunt Apollini*, is autem Deus *Urbi sit* πατρῷος, *Patrius*: Vel quod *Athenienses fuerint* αὐτόχθονες, *æque ac cicadæ.* Addit autem habuisse eas in crinibus cicadas *Antiquissimos Atheniensium.* Hinc eleganter ibidem Aristophanes prisca & obsoleta vocat Ἀρχαῖά γε, καὶ διιπολιώδη, καὶ τεττίγων ἀνάμεστα. Et in *Equitibus* v. I. hominem antiquæ gravitatis dicit ὁρᾶν τεττιγοφόρον, h. e. *aspectu esse quasi unum ex illis priscis, qui cicadas gestabant.* Sed & Senes, vel certe adulti, ita se ornabant. Lucian. in *Navigio*, *haud longe ab initio*, οἱ πρόγονοι ἡμῶν, οἷς ἐδόκει καλὸν εἶναι, κομᾶν τοὺς γέροντας, ἀναδούμενους κρωβύλον, ὑπὸ τέττιγι χρυσῷ ἀνειλημμένον. *Majores nostri, quibus pulchrum videbatur, senes comam alere, religantes Crobylum, aurea cicada connexum.* Respici his verbis Thucydidem, docent sequentia. Nam continuo subjicitur, *Euge, quod nobis in mentem revocas Thucydidis Scripta, quæ in Proœmio de Veteri nostra luxuria dixit.* Explicandus itaque ex hisce celebris ille Thucydidis locus, de quo jam egimus, qua ille parte neque à

Scho-

γας, καὶ κόσμον ἄλλον πρόσθετον περιαπτόμενοι χρυσοῦ, προήεσαν. Καὶ 6 ὀκλαδίας αὐτοῖς δίφρους οἱ παῖδες ὑπέφερον, ἵνα μὴ καθίζωσιν ἑαυτοὺς εἰ-

rentes, aliaque ornamenta ex auro adſcita ſibi circumligantes prodibant in publicum. Sed & ſequebantur eos pueri cum ſellis plicatilibus, ne temere, & ut caſus tulerit, in quovis

Scholiaſte, neque ab Interprete, ſatis eſt intellectus. Ille etenim Thucydides *cap.* 6. & vere in *Proœmio* ſuæ Hiſtoriæ, illos ἀναδουμένους κρωβύλον, (quam locutionem retinuit Lucianus) ait fuiſſe τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῖς τῶν εὐδαιμόνων: id quod Scholiaſtes exponit per ἀντίστοιχον, ut ait, pro, τοὺς εὐδαίμονας τῶν πρεσβυτέρων. Sequitur eum Interpres Latinus, qui vertit, *è majoribus natu locupletiores*. At vero ſenſus eſt, *qui apud illos*, (primos Athenienſes) *grandes jam natu erant inter opulentos*. Πρεσβύτεροι enim hic notat non tempore antiquiores homines, ſed *ſeniores*, γέροντας, ut diſertius ait Lucianus. Ex eodem videmus etiam uſum cicadarum, nempe ut conſtringant tanquam fibula illum tutulum. Quod liquido affirmatur à Virgilio in *Ciri v.* 127. de Capillo Niſi,

> *AUREA ſolenni comptum quem Fibula ritu*
> *Cecropiæ tereti nectebat Dente CICADAE*

Vide ibi Scaligerum & Taubmannum. PERIZ.

5 Τέττιγας] Confirmat Thucydides *lib.* I. οἱ πρεσβύτεροι, inquit, τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἁβροδίαιτον οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. Videtur hunc locum noſter in animo habuiſſe, cum hæc ſcriberet, ac proinde ſupra pro κορύμβους, κρωβύλους legendum eſſe. De viris certe non de fœminis loquitur. κόρυμβοι autem non virorum erant, ſed fœminarum. Scholia *adducti loci*: Κρωβύλος ἐστὶν εἶδος πλέγματος τῶν τριχῶν, ἀπὸ ἑκατέρων εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον, ἐκαλεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀνδρῶν κρωβύλος, τῶν δὲ γυναικῶν κόρυμβος, τῶν δὲ παίδων σκορπίος. Et Pollux κρωβύλον magis Atticorum eſſe ait *lib.* II. *cap.* 3. Κοσύμβη (al. κορύμβη) οὐκ Αττικὸν, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ κρωβύλος. Ita Clemens *lib.* II. *Pædag.* πο-

θήρεις ἠμπίσχοντο. καὶ κρωβύλον, ὁ ἐμπλοκῆς ἐστι εἶδος, ἀνεδοῦντο χρυσοῦν, ἐνέρσει τεττίγων κοσμούμενοι. Legitur tamen hæc hiſtoria verbis noſtri apud Athen. *lib.* XII. unde iterum conſtare poteſt, quod jam aliquotiens indigitavimus, multa noſtrum ex eo auctore accepiſſe. Porro quod ad curam capillorum apud Atticos, etiam Theſei exemplo apparet. Quem Pauſanias in *Atticis* ait habuiſſe πεπλεγμένην εὐπρεπῶς τὴν κόμην. Servius generalem hunc morem fuiſſe teſtatur omnibus antiquis *lib.* X. *Virgilii Æn.* ubi poëta de Lauſo & Ænea

> ------- ------ ------- *terra ſublevat ipſum*
> *Sanguine turpantem comptos de more capillos.*

Antiquo, inquit, *more viri ſicut mulieres componebant capillos: quod verum eſſe & ſtatuæ antiquorum docent, & perſonæ, quas in Tragœdiis videmus ſimiles in utroque ſexu, quantum ad ornatum pertinet corporis.* SCHEFF. Vid. Meurſ. *lib.* I. *de Fort. Attica. cap.* I. KUHN.

6 Ὀκλαδίας] Ariſtoph. in *fine Equitum*

> Ἔχε νῦν ἐπὶ τούτοις τουτονὶ τὸν ὀκλαδίαν
> Καὶ παῖδ' ἐνόρχην, ὅσπερ οἴσει τόνδε σοι.
> *Cape nunc etiam ad hæc ſellam iſtam complicatilem*
> *Et puerum integrum, qui ferat hanc tibi.*

Ex quibus patet, ditiores habuiſſe pediſſequum, qui in publicum prodeuntes à tergo cum ſella plicatili ſequebatur, Scholiaſtes ὀκλαδίαν deſcribit, συγκεκλασμένον δίφρον καί ποτε μὲν ἐντεινόμενον, ποτὲ δὲ συστελλόμενον. *ſellam complicatam, pro tempore modo tenſam, modo relaxatam.* Heſychius, ὀκλαδίας, θρόνος πτυκτὸς, δίφρος ταπεινὸς, ὃν οἱ ἀκόλουθοι φέρονται τοῖς εἰς τὰς ἀγορὰς ἐξιοῦσι πλουσίοις, καὶ πεποίηται τοὔνομα παρὰ τὸ ὀκλάσαι. ὀκλαδίας eſt *thronus plicatilis,* *ſella*

εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε. Δῆλον δ', ὅτι καὶ ἡ τράπεζα ἦν αὐτοῖς, καὶ ἡ λοιπὴ δίαιτα ἁβροτέρα. Τοιοῦτοι δ' ὄντες τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐνίκησαν.

vis loco conſiderent. Manifeſtum eſt autem, menſam *ergo* etiam & reliquam vitæ rationem ipſis fuiſſe delicatiorem. Et tamen ejuſmodi quum eſſent, vicerunt pugna Marathonia.

ſella humilis, quam ſubſequæ ferunt ditioribus in forum prodeuntibus, factum nomen eſt ab ὀκλᾶσθαι i. e. *ſe flectere.* Herodotus Perſarum principes dicit διφροφορευμένους *lib.* III. quod Heſychius explicat, τοὺς φορείοις φερομένους *eos, qui lecticis geſtantur.* de his vide Etymolog. Magnum in διφροφόρος. Pollux ex Pherecrate vocat δίφρους διστοχεῖς (ita enim lego, non δυστοχεῖς) *ſellas duplici tænia vel loro intenſas, lib.* X. *cap.* 11. Hunc morem ſuo tempore nondum exoleviſſe Syneſius *Orat. de regno* innuit his verbis: τῶν τε ἀκολούθων οἱ τοὺς χθαμαλοὺς σκιμποδίσκους ὀκλαδίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀναθέμενοι, ἐφ' ὧ τοῖς ἐωνημένοις ἐν ταῖς ἀγυιαῖς εἶναι καθέζεσθαι, Σκύθαι πάντες εἰσίν. ubi vide Petavii *notas.* Kuhn.

Ὀκλαδίας δίφρους] Sellæ erant plicatiles, & humiles, ut adeo facile portari uſquequaque potuerint à pediſſequis, quorum magna cum multitudiue prodibant iſtic opulentiores, eoſque in omnes adhibebant uſus. Et ſicut Viri inter eos habebant, qui circumferrent ſibi has Sellas, ſic Feminæ habebant ſuas *flabelliferas*, & *ſandaligerulas*, Plaut. *Trinum.* II. 1. 22. Immo prodibant, etiam illæ, quæ quæſtum faciebant vulgando corpore, cum *grege* ſemper ancillarum. Sic Thais apud Terent. *Eunucho*, Bacchis in *Heaut.* De *Sellis* ipſis Vide hic omnino Eruditas Kuhnii notas. Periz. Pauſanias *lib.* I. *cap.* 27. ἀναθήματα δὲ ὁπόσα ἄξια λόγου, τῶν μὲν ἀρχαίων, δίφρος ὀκλαδίας ἐστὶ Δαιδάλου ποίημα. Adde Ill. Spanhemii *Obſerv. ad Callimachi Hymn. in Jovem v.* 67.

ΚΕΦ. κγ'.

Περὶ τινῶν ἀσώτων.

[1] Ὅτι Περικλέα, καὶ [2] Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου, καὶ Νικίαν [3] τὸν Περ-

CAP. XXIII.

De quibuſdam prodigis.

Periclem, & Calliam filium Hipponici, & Niciam Pergaſeum, in-

1 Ὅτι Περικλέα καὶ Καλλίαν] De neutro quid hujuſmodi reperio. Ac de Callia quidem ſcribit Athenæus *lib.* XII. ὡς μετὰ γραϊδίου βαρβάρου διατελεῖν ἀναγκαζόμενος τὸν βίον ἐτελεύτησε, quod de tali mortis genere non poteſt accipi. De *Pericle* vero palam falſus eſt. Et fieri poteſt, ut memoria lapſus ſit Ælianus, cum hæc ſcriberet. Ita enim Athenæus, τὸν δὲ Νικίου τοῦ Περγασῆθεν πλοῦτον ἢ τὸν Ἰσχομάχου τίνες ἀπώλεσαν; οὐκ Αὐτοκλέης (vel potius Αὐτοκλέης) καὶ Ἐπικλέης οἱ μετ' ἀλλήλων ζῆν προελόμενοι, καὶ πάντ' ἐν ἐλάττονι ποιούμενοι τῆς ἡδονῆς; ἐπειδὴ δὲ πάντα κατηνάλωσαν, κώνειον πιόντες ἅμα τὸν βίον κατηνάλωσαν. Haud abſimile exemplum Seneca proponit in Apicio, quod videſis apud eum in *Conſol. ad Helvid. cap.* 10. Scheff. Arbitror legendum ex Athenæo Αὐτοκλέα, ſive Αὐτοκλέα, & idem cenſuit Schefferus. Faber.

Ὅτι Περικλέα &c.] Vel ex hoc Capite probari poteſt liquido, Auctorem noſtrum Athenæo eſſe poſteriorem, ſiquidem in iis, quæ hic tradit, non tantum ſequitur Athenæum, ſed & dum eum incurioſe ſequitur, vitio memoriæ ſe præcipitat in errores maximos. Etenim memorat Athenæus *lib.* XII. de Luxuria agens, *cap.* 8. inter luxurioſos, aut

Περγασῆθεν, τὸ ἀσοτεύεσθαι, καὶ ὁ πρὸς ἡδονὴν βίος, εἰς ἀπορίαν περιέστησεν. Ἐπεὶ γὰρ 4 ἐπέλιπε τὰ χρήματα αὐτοὺς, οἱ τρεῖς κώνειον, τελευταῖαν

intemperantia, & vita voluptaria, ad paupertatem redegerunt. Postquam enim defecit eos pecunia, tres illi cicutam sibi invicem propinantes,

aut Voluptati deditos, etiam Periclem, Περικλέα δὲ τὸν Ὀλύμπιον, φησὶν, ὡς ἀπήλλαξεν ἐκ τῆς οἰκίας τὴν γυναῖκα, καὶ τὸν μεθ᾽ Ἡδονῆς Βίον προείλετο· ᾤκει τε μετὰ Ἀσπασίας, καὶ τὸ πολὺ μέρος τῆς Οὐσίας εἰς ταύτην κατανάλωσε. *Periclem Olympium ait Heraclides Ponticus in libro de Voluptate, exegisse domo uxorem, & Vitam voluptariam prætulisse: habitasse vero cum Aspasia, & potissimam partem bonorum in eam consumpsisse.* Plutarchus vero Periclen fuisse temperantem & frugalem cætera in vita ait, sed tamen amores Aspasiæ non præterit, & ei à Comicis ideo πολλὴν ἀσέλγειαν, *multam libidinem & intemperantiam*, in eo genere exprobratam non dissimulat. Sequitur dein apud Athenæum *proximo Capite* mentio *Calliæ*, & *Niciæ*, æque ut hic sibi invicem juncta; & de *Callia* quidem satis accurate exponens, unde divitiæ ipsius fuerint ortæ, & quomodo iisdem verbis quibus Noster, ὁ πρὸς ἡδονὴν βίος εἰς τοῦτον περιέστησεν αὐτὸν, ὥστε &c. De *Nicia* vero addit, *Divitias ejus & Ischomachi consumpsisse Ipsos cum duobus Amicis, eosque ita conjunctos vixisse, omnia posthabentes Voluptati: tandem vero, postquam omnia absumpserant, prodidisse etiam vitam, cicutam pariter bibentes.* Liquet clarissimum in in modum, Auctorem hæc sumsisse ex Athenæo, inprimis quando consideratur ejus Error in his commissus, cujus nulla potest alia dari causa vel occasio, nisi hæc ipsa, quod memoria illi parum fideliter suggesserit, quæ apud Athenæum legerat de horum Trium voluptaria & prodiga vita. Quod enim istic de *Niciæ Amicis* legerat, transtulit lata prorsus memoriæ culpa etiam ad *Calliam* & *Periclem:* quum hic quidem, tantum absit, ut talem habuerit finem vitæ, & propter *luxuriam* quidem, ut & vivens minus jucundus & charus uxori ac liberis fuisse dicatur propter *Parsimoniam*, & mortuus fuerit, in maxima dignitate, scil. στρατηγοῦ & ex *Pestilentia*, ut docet nos Plutarchus. *Callias* vero diserte dicatur ab Athenæo redactus eo per voluptariam vitam, *ut apud Barbaram Anum vivere coactus, in egestate victus quotidiani mortuus fuerit:* nec certe quisquam alius talem *Calliæ* mortem memoriæ prodiderit, qualem Noster hic refert, PERIZ.

2 Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου] De *Callia* hoc jam egimus *ad Caput* 16. Privignus erat Periclis, & ex nobili familia, in qua Nomen *Calliæ* & *Hipponici* alternis fuerat, ut ipsi affirmabant, repetitum; unde Aristoph. in *Avibus pag.* 554. Ἱππόνικος Καλλίου, κἀξ Ἱππονίκου Καλλίας. Ubi vide Scholia. Dives adeo fuit, ut æque, ac apud Romanos Crassus *Dives*, sic ille cognominaretur ὁ Πλούσιος. Plutarch. in *Pericle pag.* 165. Cæterum quod ingentes illas opes à majoribus acceptas, & penes illos relictas, quum essent apud ipsos depositæ ab Eretriensibus quibusdam, consumpserit, declarat *d. l.* Aristophanes, quando Calliam, tanquam avem, inducens ait, ὡς πτερορρεῖ, h. e. *ut abjicit suas pennas.* Quæ Suidas adferens exponit, quod bona sua perdiderit, & pauper evaserit, πένης ἐγένετο. Scholiastes quoque Aristophanis *ad Concionatr. pag.* 748. *Callias quispiam fuit Dives, qui patrimonio absumpto in Meretrices, in reliquum vitæ tempus Pauper fuit.* IDEM.

3 Τὸν Περγασῆθεν] *Pergase* erat δῆμος Tribus Erechtheidis. Vide Harpocrat. in Περγασῆθεν. Solent autem Athenienses vel à Patris, vel à Δήμου, nomine describi. Sic Θουκυδίδης ὁ Ἀλωπεκῆθεν apud Plutarch. in *Pericle*. Κόνων Μενεκράτου Κολωνῆθεν, apud Sponium. Et sic passim. Sed & Alienigenæ ita à Patria & aliis Urbibus describebantur. Basil. Magnus *de Græcis* &c. Εὐκλείδῃ τῷ Μεγαρόθεν, *Megaris orto.* Lucian. in *Vitar. Auct.* de Democrito & Heraclito: τὸν γελῶντα τὸν Ἀβδηρόθεν, καὶ τὸν κλαίοντα τὸν ἐξ Ἐφέσου. Hic autem *Nicias* longe alius fuit ab illustri illo Duce Atheniensium in Sicilia. PERIZ.

4 Ἐπέλιπε τὰ χρήματα αὐτοῖς] Mallem legere αὐτοὺς. vide *indicem* in ἀπολείπω. SCHEFF. Nolim aliquid mutare. Nam utraque syntaxis in

ταίαν πρόποσιν, ἀλλήλοις προπιόντες, [5] ὥσπερ οὖν ἐκ συμποσίου [6] ἀνέλυσαν.

tes, extremam propinationem, quasi è convivio discesserunt.

ΚΕΦ. CAP.

in hujusmodi verbis, ut sunt ἀπολείπω, ἀφαιρῶ frequens est. rectè enim dixeris ἀπολείπει με τόδε vel ἀπολείπει μοι τόδε, ἀφαιρῶ σε τόδε vel ἀφαιρῶ σοι τόδε. Thomas in *Eclog. Atticis.* KUHN. Quod *mallet* Schefferus, probat Sluisk. Codex, qui disertè habet αὐτοὺς. Et certe Noster ita solet. III. 19. Ἐπελελοίπει τὰ τῆς μνήμης αὐτόν. XII. 37. Τῶν ξύλων αὐτοὺς ἐπιλιπόντων. Sed & Thomas Magister, quem contra Schefferum adfert Kuhnius, Dativum ex Synesio tantum, at Accusativum ex Antiquioribus probat. PERIZ. Conjecturam Schefferi firmat non solum Sluisk. sed & Mediceus, e quibus idcirco αὐτοὺς pro αὐτοῖς restitui.

5 Ὥσπερ ἐκ συμποσίου] Lucretius *lib.* III. *cur non ut plenus vitæ conviva recedis.* Stoici etiam monent sapientem sine ulla indignatione, ἐκ τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι ὥσπερ ἐκ συμποσίου, è *vita discedere ut è convivio.* KUHN.

6 Ἀνέλυσαν] Egregius hic est locus, & oportunus plane ad explicandum Paulum, qui *Philipp.* I. 23. Ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι. & II. *Timoth.* IV. 6. Ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. De quibus locis velim videas, quæ notavit Pater meus de *Ratione studii Theol. pag.* 168. &c. Revera enim errant hic Interpres vulgatus, & qui eum sequuntur, quando in priore loco reddunt *dissolvi*, in posteriore *resolutionis*. Melius Beza, Castalio, etiam Pater meus, *revertendi* sensu illa exposuerunt. Sed omnium tamen optime Coccejus vertit simpliad *discedendum*, & Galli Jansenistæ, *de sortir de cette vie.* Etenim sicut Latini *decedere* absolute ponunt pro mori, & quasi decedere de hac terra & statione mortali, sic Græci ἀναλύειν, quasi *discedere e medio*, ut ex hoc loco & illis Pauli est manifestum. Ratio significationis est, quod ἀναλύειν notat generatim solvere aliquid, quod prius ligatum fuerat, & dein ex quocunque loco, in quem venisti, iterum *abire*, sive *revertaris* ad Tua, seu alio abeas, quoniam qui discedit alicunde, quo prius venerat, solvit Equum, ut eo iterum avehatur. Hinc Judithæ XIII. I. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, ἐσπούδασαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ (Ὀλοφέρνου) ἀναλύειν, *abire è conspectu illius & compotatione.* Similiter III. Macchab. *cap.* II. V. & VII. Concurrit quidem sæpe significatio *Reversionis*, sed id fit casu, non vi ipsius vocabuli. Sic mox *cap.* 25. ἀναχθεὶς ἐκ Σικελίας notat casu, *reversus per Mare ex Sicilia*, sed vi vocabuli simpliciter, *vectus in altum.* Vide *cap.* 5. Et ideo hoc ipsum Ἀνάγεσθαι etiam de *discessu ex hac vita* usurpatur II. 34. Contraria his sunt, ut κατάγεσθαι, unde καταγωγὴ pro *diversorio* & *statione navium*, ita & καταλύειν, *supra* I. 32. & *infra* XIV. 14. unde κατάλυσις, pro *hospitio*, seu *tentorio* apud Diodorum Sicul. *lib.* XVII. *p.* 568. Ἐπὶ τὴν ἰδίαν κατάλυσιν παραγενόμενος, *quum in suum tentorium venisset.* Phrasin autem hanc sumptam potissimum ab Equis, liquet ex illustri loco Homeri *Odyss.* Δ 21. ubi Famulus nunciat Menelao advenisse duos Hospites, rogatque an Eos recipi velit, necne, Ἀλλ' εἴπ' εἰ σφῶιν καταλύσομεν ὠκέας ἵππους, *sed dic, an iis solvere equos debeamus, & in stabulum ducere.* PERIZ.

ΚΕΦ. κδ'.

Πῶς ἂν ἡ φιλία διαμένοι μάλιστα.

1 Λεωπρέπης ὁ Κεῖος, ὁ τοῦ Σιμωνίδου πατὴρ, ἔτυχέ ποτε 2 ἐν παλαίστρᾳ καθήμενος, εἶτα μειράκια πρὸς ἀλλήλους οἰκείως διακείμενα ἤρετο τὸν ἄνδρα, πῶς ἂν αὐτοῖς ἡ φιλία διαμένοι μάλιστα. Ὁ δὲ εἶπεν, ἐὰν ταῖς ἀλλήλων ὀργαῖς ἐξίστασθε, καὶ μὴ ὁμόσε χωροῦντες τῷ θυμῷ, εἶτα παροξύνητε ἀλλήλους κατ' ἀλλήλων.

CAP. XXIV.

Qua ratione maxime conservatur amicitia.

Leoprepes Ceus, pater Simonidis, sedebat aliquando in palæstra, tum adolescentes inter se amici, quomodo duratura maximè illis esset amicitia, interrogabant virum. Ille vero respondit: si alter alterius iræ cesseritis, neque affectui obviam euntes, vos invicem irritetis.

1 Λεωπρεπὴς] Suidæ binis locis est Λεωπρεπούς. SCHEFF. Recte utrumque. *v. not. ad lib.* XXX. *c.* 20. KUHN.

Λεωπρεπὴς] Hinc passim Σιμωνίδης ὁ Λεωπρεπέος, Herodot. VII. 228. & Σιμ. ὁ Λεωπρέπους, Pausan. in *Eliac.* II. 9. Suidas Σιμ. ὁ Λεωπρεποῦς. De ipso *Simonide* egimus *supra ad Cap.* 15. PERIZ.

2 Ἐν παλαίστρᾳ] More scilicet Philosophorum, qui illic coire & disputationes suas instituere solebant. Vide Hieronymum Mercurialem *Artis Gymnasticæ lib.* I. *cap.* 7. SCHEFF. Solebant & in Gymnasiis otiosi homines sedere, & exercentes ephebos spectare, ac dein confabulari. Vide quæ notavi *ad* III. 7. PERIZ.

ΚΕΦ. κε'.

Περὶ Θρασύλλου παραδόξου μανίας.

1 Θράσυλλος ὁ Αἰξωνεὺς παράδοξον καὶ καινὴν ἐνόσησε μανίαν.

CAP. XXV.

De admirabili dementia Thrasylli.

Thrasyllus Æxoneus inaudito quodam ac novo dementiæ morbo

1 Θράσυλλος ὁ Αἰξωνεὺς] Auctor hujus rei Heraclides Ponticus apud Athenæum in *fine lib.* XII. Sed ibi Θρασυλάος Αξωνεὺς vocatur. Melior tamen nostri lectio. Nam Αἰξωνὴ apud Athenienses tribus Cecropidis non Αξωνὴ. vide Meursium in *lib. de Pop. Ath.* SCHEFF.

Similem morbum tangit Arist. *de mirab. auscult. pag.* 183. huc etiam intendit digitum Horat. *lib.* II. *ep.* 2. KUHN.

Θράσυλλος ὁ Αἰξωνεὺς] Athenæus *lib.* XII. *extr.* Θρασύλαον vocat. Præfert Schefferus Nostri lectionem. Fecerim id & Ego, licet in multis

νίαν. Ἀπολιπὼν γὰρ τὸ ἄστυ, καὶ κατελθὼν εἰς τὸν Πειραιᾶ, [2] καὶ ἐνταῦθα οἰκῶν, τὰ πλοῖα τὰ καταίροντα ἐν αὐτῷ πάντα ἑαυτοῦ ἐνόμιζεν εἶναι, καὶ [3] ἀπεγράφετο αὐτὰ, καὶ αὖ πάλιν ἐξέπεμπε, καὶ τοῖς περισωζομένοις, καὶ εἰσιοῦσιν εἰς τὸν λιμένα [4] ὑπερέχαιρε. Χρόνους δὲ διετέλεσε πολλοὺς συνοικῶν τῷ ἀῤῥωστήματι τούτῳ. Ἐκ Σικελίας δὲ ἀναχθεὶς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,

morbo laboravit. Nam urbe relicta, migrabat in Piræeum, atque ibi habitans, omnes naves, in eum appulsas, suas esse putabat, & in rationes suas referebat, iterumque emittebat eas, & iis, quæ salvæ in portum ingrederentur, supra modum gaudebat. Multos autem annos perseveravit huic morbo implicitus. Cæterum frater ejus reversus è Sicilia,

tis nominibus utraque forma sit usitata. Sic *Charillus* & *Charilaus* Rex Lacedæmonis. Vide *supra ad* I. 27. Similiter infamis ille æenei Tauri fabricator *Perillus* & *Perilaus*. Αἰξωνεὺς notat eum, qui est ex pago seu populo, sic dicto, tribus Cecropidis. Vide Harpocrat. & Suidam. Periz.

2 Καὶ ἐνταῦθα] Uterque MS. conjunctionem ignorat.

3 Ἀπεγράφετο αὐτὰ] *Referebat in Rationes suas, in Libellum sui Census.* Elegans est hæc locutio, ex qua discimus etiam genuinam & primam Verbi illius significationem, eamque in ista forma tam Activam, quam Passivam. Nam sicuti hic Activi sensus speciem habet, sic Passivo occurrit Lucæ II. I. Ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, *ut singuli homines nomen suum profitentes referantur in publicas tabulas.* Cum quo loco, si quis hanc interpretationem in dubium vocare ausit, conferri velim verba Dionysii Halic. *lib.* IV. *p. m.* 215. de Servio Tullio; *Concione dimissa*, ταῖς ἑξῆς ἡμέραις ἀπογράφεσθαι κελεύσας τοὺς ὑποχρέους, *proximis diebus quum jussisset obæratos*, scil. ut iis succurreret, *referri in tabulas*, quas ideo mox appellat ἀπογραφάς. Nemo, opinor, negabit passive hic sumi illud verbum. Et quo minus negetur, en tibi disertiorem adhuc locum ex Plutarchi *Quæst. Rom.* 43. Διάτι οἱ πρεσβεύοντες εἰς Ῥώμην ἐπὶ τὸν τοῦ Κρόνου ναὸν βαδίζοντες, ἀπογράφονται πρὸς τοὺς ἐπάρχους τοῦ ταμείου, *Cur Legati Romam, Saturni ædem adeuntes describuntur*, nomina sua profitentes, *apud Ærarii præfectos.* Sic εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας ἀπογραψάμενος apud Polybium in *Excerptis de Virt. & Vit. p. p. m.* 1482. h. e. *cujus nomen annotatum est in albo Athletarum.* Sic Aristoteles *Polit.* IV. 13. ubi inter Artes Politicas, quibus homines infimæ plebis absque invidia arceri possint à Reip. administratione, vel à Comitiis & Judiciis, etiam hanc memorat. *Alicubi*, ait, *licet quidem omnibus* ἀπογεγραμμένοις, *interesse comitiis, & judicia exercere. Si vero illi* ἀπογραψάμενοι *ea negligant, tum graves illi mulctæ imponuntur, ut ita propter hanc mulctam fugiant nonnulli* τὸ ἀπογράφεσθαι: *propterea vero quod non dederunt nomina sua*, διὰ δὲ τὸ μὴ ἀπογράφεσθαι, *non exerceant judicia, neque participes sint comitiorum:* atque ita non quidem directe, sed per hanc artem & ambagem, excludantur à Comitiis & Judiciis homines infimæ plebis. Manifestum est, eodem accipi in his sensu, & passivo quidem, τὸ ἀπογράφεσθαι & ἀπογράψασθαι, quæ hic notant relationem civium in tabulas publicas, seu in aliquam tribum. Apud Athenienses enim quicunque cives ad idoneam pervenerant ætatem, *scribebantur & referebantur in aliquam tribum & curiam.* Unde idem Arist. III. I. eos etiam vocat simpliciter ἐγγεγραμμένους: παῖδας, dicit, τοὺς μήπω δι᾽ ἡλικίαν ἐγγεγραμμένους: remque ipsam φυλετεύειν: nam *ibidem* de Clisthene ait, πολλοὺς ἐφυλέτευσε ξένους, *multos peregrinos* in civitatem adscivit *referens eos in tribum.* Isocrates *de Pace p.* 418. jungit τὰς φρατρίας καὶ τὰ ληξιαρχικὰ γραμματεῖα, *quæ* ait *impleri alienigenis*, scil. per istas ἀπογραφάς. Liquet etiam ex his, quod ἀπογραφὴ, & ἀπογράφεσθαι, licet etiam *censum bonorum*, ἀποτίμησιν οὐσιῶν, recte notet, & sua significatione aliquando complectatur, potissimum tamen, seu certe gene-

τοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν ἰατρῷ ἰάσασθαι, [5] καὶ ἐπαύσατο τῆς νόσου οὗτος. Ἐμέμνητο δὲ πολλάκις τῆς ἐν μανίᾳ διατριβῆς, καὶ ἔλεγε μηδέποτε ἡσθῆναι τοσοῦτον, ὅσον τότε ἥδετο ἐπὶ ταῖς μηδὲν αὐτῷ προσηκούσαις ναυσὶν ἀποσωζομέναις.

lia, tradidit eum medico, ut sanaretur, atque ita liberatus est a morbo. Sæpissime igitur actæ in amentia vitæ recordabatur, & se nunquam gaudium percepisse tantum dicebat, quantum tunc percipiebat ex navibus illis, quæ ad se nihil pertinerent, servatis.

generatim, denotet qualemcunque relationem in tabulas & plerumque ipsorum tantum hominum: Hinc sæpe etiam ὄνομα additur. Plutarch. in *Pericle extr. Populus concessit* Pericli, cujus legitimi jam liberi erant mortui, licet per ejus legem Nothi à Rep. excluderentur, *ejus* tamen *Nothum filium* ἀπογράψασθαι εἰς τοὺς φράτορας, ὄνομα θέμενον τὸ αὐτοῦ. Dionys. Halic. *lib.* x. de Civibus in Militiam Nomen dantibus; *concurrebant in loca designata*, ἀπογραφόμενοί τε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τὰ ὀνόματα, καὶ τὸν στρατιωτικὸν ὀμνύντες ὅρκον. Certum itaque est, quum ne Judæa quidem ipsa, nedum singuli cives ex suis bonis, sub Herode, aut illo tempore, tributum tulerint Romanis, intelligi à Luca *d. l.* solam Hominum numerationem & descriptionem, Augusti jussu istic factam, id quod aliis quoque rationibus demonstravi in *peculiari Dissertatione de illa* Ἀπογραφῇ *istius Loci*. PERIZ.

4 Ὑπερέχαιρε] Uterque MS. ὑπέχαιρε. sed præfero vulgatum.

5 Καὶ ἐπαύσατο τῆς νόσου οὕτως] Uterque Codex οὗτος. Sic restituimus ex iisdem Codicibus, II. 41. Εἶτα ἐβουλήθη σοφίσασθαι τὸ λόγιον ἐκεῖνος, pro quo edebatur ἐκεῖνο. Vide quæ istic notavimus, & adde Nostrum *Hist. Anim.* II. 42. Καρδίαν δὲ οὐκ ἂν φάγοι ποτὲ ἱέραξ, τέλεστικὸν δήπου δρῶν καὶ μυστικὸν ἐκεῖνος τοῦτο. Athenæus hic omisit pronomen: nam ait συλλαβὼν αὐτὸν παρέδωκεν ἰατρῷ, καὶ τῆς μανίας ἐπαύσατο. PERIZ. οὗτος etiam habet Mediceus.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Περὶ Ἠλέκτρας.

[1] Ξάνθος, ὁ ποιητὴς τῶν μελῶν, [2] ἐγένετο δὲ οὗτος πρεσβευτὴς

CAP. XXVI.

De Electra.

Xanthus, poëta Melicus, qui fuit antiquior Stesichoro Himeræo, di-

1 Ξάνθος ὁ ποιητὴς] Non temere addit Auctor hanc descriptionem, quia fuit & Historiarum Scriptor illius Nominis, patria Lydus. Cæterum ex hoc Poëta Melico multa hausisse Stesichorum ait Athenæus XII. I. Atque ideo antiquum sane oportet fuisse, siquidem Stesichoro fuit antiquior, qui temporibus Cyri, Crœsi, & Phalaridis vixit. Μέλη autem sunt carmina, quæ cantabantur, vel simpliciter Cantica, atque ideo, quia inter ejus generis Carmina, præcipua erant Lyrica, hinc *melici Poëtæ*, seu ποιηταὶ τῶν μελῶν, accipiuntur vulgo pro Lyricis. Vide Turnebum *Adversar.* I. 4. & Cuper. *Observ.* II. 10. Sed tamen non tantum, quæ ad Lyram cantabantur, erant Μέλη, verum etiam, quæ ad Tibias. Sic de Bucolico Carmine *infra* X. 18. μέλη βουκολικά. Hinc ergo distinguebantur, ut dicerentur κιθαρῳδικὰ μέλη, πυρρίχικὰ μέλη, &c. Vide *supra ad* III. 8. Sed & cujuscunque generis Carmina, quia μελῳδίαν habebant, μέλη quoque appellabantur, ut docuit

τῆς 3 Στησιχόρου τοῦ Ἱμεραίου, λέγει 4 τὴν Ἠλέκτραν τοῦ Ἀγαμέμνονος οὐ τοῦτο ἔχειν τοὔνομα πρῶτον, ἀλλὰ Λαοδίκην. Ἐπεὶ δὲ Ἀγαμέμνων ἀνῃρέθη, τὴν δὲ Κλυταιμνήστραν ὁ Αἴγισθος ἔγημε, καὶ ἐβασίλευσεν, ἄλεκτρον

dicit Electram Agamemnonis filiam, non appellatam fuisse ab initio hoc nomine, sed Laodicen. Postquam vero de medio sublatus est Agamemnon, & Ægisthus uxorem duxit Clytæmnestram, regnavitque, tunc

cuit Casaubonus *ad Athen.* XIV. 8. Præcipue tamen eo vocabulo absolute posito, ut hic sit, intelliguntur *Lyrica*, & *Bucolica*, ad Lyram aut Tibiam cantari solita. Et solebant talia iidem Poëtæ componere; certe Stesichorus non Lyrica tantum sed & Bucolica condidit, ut traditur à Nostro X. 18. Cæterum *Xanthus* iste Vossii *Poëtis Græcis* addi potest ac debet. PERIZ.

2 Ἐγένετο γὰρ οὗτος πρεσβευτὴς &c.] Casaubonus monet πρεσβύτερος legendum esse. Athenæus *lib.* XII. Ξάνθος ὁ μελοποιὸς πρεσβύτερος ὢν Στησιχόρου, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Στησίχορος μαρτυρεῖ. Idem probat Faber quoque. possis credere scripsisse πρέσβυς. Suevit enim Noster aliquando uti positivo pro Comparativo. vide Indicem in *Positivus*. SCHEFF. Mihi placet τὸ πρεσβεύτης, quod in textu est, si modo rectè accipiatur. Ut enim πρεσβεύειν, inter alia denotat, *priorem antiquioremque esse*, uti patet ex *hoc loco* Tatiani *contra Gentes:* Χρὴ τῷ πρεσβεύοντι κατὰ τὴν ἡλικίαν πιστεύειν μᾶλλον, ἢ τοῖς ἀπὸ πηγῆς ἀρυσαμένοις Ἕλλησι. *fides potius habenda est illi, qui ætate prior antiquiorque est, quam Græcis ex fonte hausturis:* ita putem apud Nostrum πρεσβευτὴς Στησιχόρου sonare, *antiquior Stesichoro:* quamvis τὸ πρεσβευτὴς non ab ipso Æliano, sed ejus potius compilatore esse crediderim. KUHN. Quum Auctor in *hisce Capitibus* multum usus sit Athenæi *lib.* XII. & videatur hanc quoque descriptionem Xanthi ex eo sumpsisse libro, atque ibi Athenæus de Xantho sic loquatur, καὶ Ξάνθος δ' ὁ μελοποιὸς, πρεσβύτερος ὢν Στησιχόρου: vix dubitem idcirco, legendum hic etiam πρεσβύτερος, ut voluerunt Casaubonus, Faber, Schefferus. Idque tanto magis, quia πρεσβευτὴς ita nude positum sine ulla circumstantia, quæ significationem vocis inusitatam designet, neutiquam videtur accipiendum pro illo πρεσβύτερος, quæ significatio insuper nullis dum exemplis est probata. MSti tamen nihil mutant. PERIZ.

3 Στησιχόρου τοῦ Ἱμεραίου] Celebris ille fuit Poëta, atque ideo hic unice ad ætatem Xanthi declarandum memoratur. Noster eum ait X. 18. Τῆς βουκολικῆς μελοποιΐας ὑπάρξασθαι, *primum fuisse Auctorem Bucolicorum carminum.* Suidas eum etiam *constituisse chorum citharœdicum*, atque inde nomen accepisse. Athenæus XIII. 8. etiam composuisse illum, vel *constituisse cantica Amatoria*, quæ dicebantur παιδία, vel παιδικά. Dictus ab eo etiam est certus talorum jactus, ut docet Eustath. *ad Iliad.* Ψ. *pag.* 1398. *ed. Basil.* Ἐλέγετο δέ τις ἐν ἀστραγάλοις καὶ Στησίχορος, ὁ τὴν ὀκτάδα σημαίνων, ἐπεὶ ὁ ἐν ἡμέρᾳ τῇ σικελικῇ τάφος τοῦδε τοῦ Μελοποιοῦ ἐξ ὀκτὼ γωνιῶν συνέκειτο. Lege ἐν Ἱμέρᾳ. Sensus enim est, *dicebatur in his jactibus etiam quidam* Stesichorus, *qui scilicet octo designat, quia sepulchrum istius Melici Poëtæ in Himera Siciliæ octo angulis constabat.* IDEM.

4 Τὴν Ἠλέκτραν] De Electra, Laodicea (Λαοδίκη) prius dicta habes apud Eustath. *ad Iliad.* I. 145. Ad Electræ nomen allusum à Sophocle in *dramate hujus nominis:*

Πάρεστι δ' ἀλγεῖν ἐς τοσόνδε τοῦ χρόνου.
Ἄλεκτρα γηράσκουσαν ἀνυμέναιά τε.
Dolendi rationem habet quæ jam diu,
Consenuit thori & hymenæi nescia.

vid. Etymol. Magnum & Phavorin. in Ἠλέκτρα. sunt qui *Laodicen* ab *Electra* distinguant. vid. Phavorin. in *voce* Ἀγαμέμνων; qui tamen voce Χρυσόθεμις sibi non constare videtur. KUHN. Vide Meziriacum *ad Ovidii Epist. Heroid.* III. 8.

Τὴν Ἠλέκτραν τοῦ Ἀγαμ.] Homerus certe eam non *Electram*, sed *Laodicen* appellavit *Iliad.* I. *v.* 145. ubi Agamemnon offert Achilli in

τρον οὖσαν, καὶ ⁵ καταγηρῶσαν παρθένον, Αργεῖοι Ηλέκτραν ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἀμοιρεῖν ἀνδρὸς, καὶ μὴ πεπειρᾶσθαι λέκτρου.

tunc ipſam carentem conjugali lecto, & virginem jam conſeneſcentem, Electram nominarunt Argivi, quod expers mariti eſſet, & lectum conjugalem non cognoviſſet.

ΚΕΦ.

CAP.

in matrimonium, quam velit filiarum ſuarum. *Sunt mihi domi*, inquit, *Filiæ*,

Χρυσόθεμις, καὶ Λαοδίκη, καὶ Ιφιάνασσα.

In his *Laodicen* eſſe Electram, liquet ex hoc Æliani loco, ſed & monet id Euſtathius tanquam ex quorundam ſententia, qui putent eam vel duplex habuiſſe nomen, vel ita cognominatam κατὰ λόγον τινὰ σκώμματος, διὰ τὸ πολὺν χρόνον ἄλεκτρον μεῖναι. Iſtum Euſtathii locum plane deſcripſit Phavorinus in χρυσόθεμις. Ut adeo male Idem fecerit, quando in Αγαμέμνων illi tribuit *quatuor* Filias, *Chryſothemin*, *Laodicen*, *Iphigeniam*, & *Electram*. Quum & Ipſe in Ηλέκτρα, dicat, ἡ παρ' Ομήρῳ Λαοδίκη, διὰ τὸ πολυχρόνιον τῆς παρθενίας, οἷον ἄλεκτρός τις, ὡς Ευριπίδης. Cæterum etiam hinc diſcimus, quomodo plerumque poſteriora Nomina Hominum invaluerint in Hiſtoria præ prioribus. Cujus rei exempla dedi complura in *Originibus Babylonicis*, de *Nimrodi* nomine agens. Quibus adde hunc ipſum *Steſichorum* hujus Capitis, qui illud quoque nomen accepit demum ex eo, quod Κιθαρῳδίᾳ χορὸν ἔστησε πρῶτος, quum antea *Tiſias* eſſet dictus, ut docet nos Suidas. PERIZ.

5 Καταγηρῶσαν παρθένον] Nupſit tamen Pyladæ, & ex eo genuit duos Filios, ut Pauſanias in *Corinth. cap.* 16. ex Hellanico tradit. Confirmat has nuptias etiam Hyginus *fab.* 122. Neutiquam ergo adeo vetula fuit virgo, aut in virginitate ſua prorſus conſenuit. Quapropter, & quia *Electra* uſitatum fuit feminarum illuſtrium in Græcia nomen, (nam ſic appellata fuit & Dardani mater, & una ex Danai etiam, atque Oceani filiabus) immo & plures occurrant Viri, inter quos Alcmenæ Pater, qui Ηλεκτρύων ſunt dicti, putem itaque aliam fuiſſe iſtius Nominis cauſam & ſignificationem. Nempe ἠλέκτωρ ſignificavit *Solem*, unde Homerus *Iliad.* Γ. de Achille

Τεύχεσι παμφαίνων, ὥς τ' Ηλέκτωρ Υπερίων.
Armis fulgens tanquam Sol Hyperion.

Vide ibi Euſtath. *pag. mihi* 1259. & adde Suidam ac Heſych. Id vero ab ἥλιος forſan, vel ab eo ipſo, unde illud ἥλιος, formatum eſt, vel potius ab hoc ipſo λέκτρον, *lectus*, quia ſol nunquam quieſcit. Cæterum ab illo ἠλέκτωρ derivatur ἤλεκτρον, *electrum*, ita dictum ob fulgorem Soli pene ſimilem. Sed & hinc Αλέκτωρ & ἀλεκτρύων *Gallus*, qui Solis ortum primus denunciat. Inde jam Nomina ſunt Propria Ηλεκτρύων, & Αλεκτρύων quoque, quod apud Homerum *Iliad. p.* 602. occurrit, & Ηλέκτρα, vigilantiam quandam, opinor, aut ſplendorem denotantia. Grammatici autem & Melicus ille Xanthus, ſuæ tamen etymologiæ in hac *Electra* rationem habuerunt oportunam, quod illa diu ſane manſit innupta, πολὺν χρόνον, ut ait Euſtath. ἄλεκτρος. IDEM.

ΚΕΦ. κζ'.

Περὶ Παμφάους δώρου, καὶ Διοτίμου.

Ὅτι [1] Παμφάης ὁ Πριηνεὺς Κροίσῳ τῷ Λυδῷ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ περιόντος, [2] τριάκοντα μνᾶς ἐδωρήσατο. Παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν, μεστὴν ἅμαξαν ἀργυρίου [3] ἀπέπεμψεν αὐτῷ.

Ὅτι Διογένης λαβὼν [4] παρὰ Διοτίμου τοῦ Καρυστίου νόμισμα ὀλίγον, ἔφη·

[5] Σοὶ δὲ θεοὶ τόσα δοῖεν, ὅσα φρεσὶ σῇσι μενοινᾷς,
Ἄνδρα τε, καὶ οἶκον.

ἐδόκει

CAP. XXVII.

De Pamphais dono, & Diotimi.

Pamphaës Prienensis Crœso Lydo, superstite adhuc ipsius patre, triginta minas dono dedit. Qui quum imperium accepisset, currum argento plenum ei remisit.

Diogenes, accepto exiguo nummo à Diotimo Carystio, dixit:

Dii tibi dent, quæ mente optas, & quanta, Virumque,
Atque Domum.

Vi-

1 Παμφαὴς ὁ Πριηνεὺς] Idem Nicolaus Damascenus in *Excerpt.* nisi quod χιλίας στατῆρας dono dedisse scribat, quod est vero similius. Sed & de *Crœso* ait ei currum μεστὴν χρυσίου misisse Pamphai. hunc Pamphaën Ephesium facit Nicolaus ille *l. c.* KUHN. Nicolaus Damasc. qui *lib.* VII. hanc Historiam quoque retulit, ut videre est in *Excerptis* Valesii *pag.* 454. non *Ephesium* dicit aut *facit* hunc Pamphaen, quod ait Kuhnius, sed *Jonem. Priene* autem erat in Jonia apud Miletum. Vide Geoghraphos. PERIZ.

2 Τριάκοντα μνᾶς] Exigua sane summa: inprimis si consideremus, maximo desideratam opere, & adhibitam ad conducendos Milites, ut liquet ex Nicolao Dam. Facit enim Carolinos tantum, seu Florenos nostrates, nongentos. Sed neque congruit cum summa, quam expressit Nicolaus. Ille enim χιλίους στατῆρας, *mille stateras*, Crœso donatos refert. At hi sive Aurei, sive Argentei sint neutiquam conveniunt cum XXX. Minis Nostri Auctoris. Crediderim vero quia in Asia frequentes erant Aurei Stateres, & quia sic demum rei momento congruet aliquantulum pecuniæ modus, intelligi Aureos. Sed & diserte Nicolaus Dam. *Stateres* istos in *seqq.* per χρυσοῦς interpretatur, dum ait, Crœsum, quum accepisset τοὺς χιλίους χρυσοῦς, *mille Aureos*, exercitum contraxisse. Quum vero Aurei stateres singuli valuerint XX. Drachmas argenteas, ut docuit Gronovius Pater, ita Mille Stateres facient Minas ducentas, seu non λ'. τριάκοντα, sed σ'. διακοσίας μνᾶς. PERIZ.

3 Ἀπέπεμψεν αὐτῷ] Lugd. αὐτοῖς. An ex compendio scripturæ pro ΑΥΤΩΙ Κ. h. e. αὐτῷ Κροῖσος? Certe enim ille Nominativus desideratur. Sæpe tamen etiam omittitur a Nostro. Vide & *infra* VIII. 17. & Me *ad* XIII. 40. IDEM.

4 Διοτίμου τοῦ Καρυστίου] *Carysis* est insula Caryensium. *Carystus* vero una Cycladum, & civitas Eubœæ. GESNER. Puto eundem innuere, quem supra *lib.* II. *cap.* 41. inter bibones numeraverat. Ibi autem est Atheniensis, ut hoc patris ejus nomen fuerit, sed nunc scriptum corrupte. SCHEFF. Romana

Edi-

ἐδόκει δέ πως ὁ Διότιμος μαλθακώτερος εἶναι.

Videbatur autem aliquo modo mollior aut effeminatior esse Diotimus.

Editio legit Καρυτίυ, & ipso literarum ductu insinuat, legendum Καρυςίυ, *Carystii*, quod in textum admittere non dubitavi. KUHN.

τῦ Καρυςίυ] Ut priscæ Edd. sic & Lugd. Codex Καρυσίυ. A Sluisk. abest. Sed recte reposuit Kuhnius Καρυςίυ. Est autem Carystus Urbs Eubœæ. PERIZ. τῦ Καρυςίυ omittit quoque Mediceus.

ϛ Σοὶ δὲ θεοὶ] Versus Homeri *Odyss.* VI. quibus Ulysses *Nausicaæ*, *Alcinoi* filiæ, nuptias maritumque apprecatur. Diogenes vero ad Diotimum, qui mollis erat & muliebris patientiæ, transfert, atque ita tectè sub voti titulo hominis perversam pathicamque libidinem perstringit. Supplenda etiam versio latina hoc modo:

Dii Tibi dent, animo quantum expetis ipsa, maritum
Scilicet atque domum.

Apud Latinos etiam usitatum, ut, si quem viderent mollem vestitu, incessu, victu, gestibus, & aliis, eum dicerent *Virum quærere*. Scalig. *Auson. Lection.* I. *cap.* 27. KUHN.

Σοὶ δὲ θεοὶ &c.] Homerica hæc sunt, ex Oratione Ulyssis ad Nausicaam Alcinoi Filiam, *Odyss.* Z. 180. in quibus notandum, conjungi ita Ἄνδρα τε καὶ οἶκον, quia *domus* vel maxime ratio habebatur in matrimonio. Hinc Latini *domum ducere*. Sed disertius, & plane, ut Homerus, sic Terent. *Andr.* V. 3. 30. de Filio, qui Uxorem quæsiverat, *Domus*, *Uxor*, *Liberi inventi invito Patre*. Hinc jam ἄοικοι Græcis, qui Uxorem non habebant Hesiodus suos Rusticos jubet Ἐργ. 602. Θῆτα ἄοικον ποιεῖσθαι, h. e. *comparare sibi servum cœlibem*. PERIZ.

ΚΕΦ. κη'.

Ὅτι ὁ Φερεκύδης φθειρίασιν ἔπαθεν δι' ἀθεότητα.

CAP. XXVIII.

Quod Pherecydes in phthiriasin inciderit, propter impietatem in deos.

1 Φερεκύδης ὁ Σύριος τὸν βίον ἀλγεινότατον ἀνθρώπων κατέστρεψε, 2 τοῦ παντὸς αὐτῷ σώματος 3 ὑπὸ τῶν φθειρῶν ἀναλωθέντος, καὶ γενο-

Pherecydes Syrius miserrimam omnium hominum vitam exegit, toto ejus corpore à pediculis consumpto, & quum fœda ejus facies

1 Φερεκύδης ὁ Σύριος] Antiquissimus hic fuit Philosophus, vel potius Sophus, seu Sapiens, ut tunc dicebantur, æqualis Thaleti, Præceptor Pythagoræ, Primus omnium, ut tradunt Græci, qui prosâ scripserit dissertationes, sicuti dein Hecatæus primus Historias. Vide Suidam in Ἑκαταῖος, & adde Plinium *Nat. Hist.* VII. 56. *Prosam orationem condere Pherecydes Syrius instituit, Cyri Regis ætate*, & maxime Salmasium *Plin. Exercit. pag.* 841. &c. Oriundus fuit non ex Syria, sed ex insula Syro, in mari Ægeo inter Cycladas. Vide Menagium *ad Laërtium* I. 119. PERIZ. Porphyrius *de vita Pythag. pag.* 38. ὡς γὰρ Φερεκύδην τὸν Σύριον αὐτοῦ διδάσκαλον γενόμενον εἰς Δῆλον ἐπεπόρευτο, νοσοκομήσων αὐτὸν περιπετῆ γενόμενον τῷ ἱστορουμένῳ τῆς φθειριάσεως πάθει, καὶ κηδεύσων. Adde Suidam in Ἐπηλυγάζοντας. & Χεροὶ δῆλα.

2 Τοῦ παντὸς αὐτῷ σώματος] MSS. B. & C. αὐτοῦ, quod puto esse præferendum. SCHEFF. Vulgata satis commoda. KUHN. Ut MS. B.

γενομένης αἰσχρᾶς αὐτῷ τῆς ὄψεως, [a] τὴν ἐκ τῶν συνήθων ἐξέκλινε συνουσίαν. Ὁπότε δέ τις προσελθὼν ἐπυνθάνετο,

cies evasisset, colloquia familiarium vitavit. Quum vero quis accedens interrogaret, quomodo se haberet? per

B. & C. Parisienses, sic & Lugd. αὐτοῦ. Sed vulgatum servat Sluisk. Et recte id tuetur Kuhnius. PERIZ.

3 Ὑπὸ τῶν φθειρῶν] Laertius auctor, quosdam tradere eum in agro Magnesio esse mortuum, alios è monte Corycis se ipsum dejecisse. Ab his omnibus dissentit Plutarchus in *Pelopida*, ubi refert, hostiæ instar, ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀναιρεθέντα, καὶ τὴν δορὰν αὐτοῦ κατά τι λόγιον ὑπὸ τῶν βασιλέων φρουρουμένην. De *Pherecyde* tamen firmat idem Plutarchus in *Sylla*, Pausan. in *Atticis*, Aristot. *lib*. V. *Animal. cap*. 31. Sammonicus Serenus, Suidas, Apulejus *Floridis*, & Noster *infra lib*. V. *cap*. 2. Plinius *lib*. VII. *cap*. 51. *Pherecydes Syrius copia serpentium ex corpore ejus erumpente exspiravit*. Serpentes hoc loco sunt id genus animalium, quos φθεῖρας appellat Ælianus: testis ille ipse Plinius *lib*. IX. *cap*. 33. *Nascuntur* inquit, *intra hominem tineæ tricenum pedum, aliquando & plurium longitudine, jam in carne exanimi, viventium quoque hominum capillo, qua fœditate & Sylla dictator & Alcman ex clarissimis Græciæ poëtis obiere*. Porro his quos Plinius enumerat, adde *Acastum Peliæ filium* ex Helladii *Chrestomathia* apud Photium. Et ex Plutarchi *Sylla*, Callisthenem Olynthium, Mutium JCtum, & Eunum quendam. SCHEFF. His subnecte *Herodem*, *Act*. XII. qui γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξε, *à vermibus corrosus exspiravit*: *Alexandrum Pseudomantin*, qui ἀπέθανε σκωλήκων ζέσας, *mortuus est vermibus exæstuans*: Lucianus in *vita ejus*. *Pheretimam*, Cyrenarum reginam, quæ ζῶσα εὐλαίων ἐξέζεσε, *viva pediculis ebullivit*. Herod. *lib*. IV. *in fine*. *Platonem* denique, de quo *Myronianus* in ὁμοίοις φησὶ Φίλωνα παροιμίας μνημονεύειν περὶ τῶν Πλάτωνος φθειρῶν, ὡς οὕτως αὐτοῦ τελευτήσαντος, *in libro, quem inscripsit*, ὅμοια, *ait*, *Philonem proverbii*, *Platonis pediculi*, *mentionem fecisse*, *ac si hoc mortis genere defunctus esset*. Laertius in *vita ejus*, ut & *Speusippum*, Platonis successorem. Laert. in *vita ejus*: *Arnulphum* imperatorem Rolevinck *Fasciculo temporum*. *Democritum* ex M. Antonino *lib*. III. *de Vita sua*. *Cassandrum* Antipatri filium, de quo Pausanias in *Bœo*-

ticis: ἐπλήσθη ὕδερος καὶ ἀπ' αὐτοῦ, ζῶντι ἐγίνοντο εὐλαί. Suidas de nescio quo in λείβει. ὁ δὲ φθειρσὶν ἐξεζηκὼς ἐσθιόμενός τε καὶ κατὰ μικρὰ λειβόμενος ἀποθνήσκει, *ille vero pediculis scaturiens exesusque & sensim contabescens moritur*. Mitto alios tam è veteri quam recentiore historia, qui à parvis illis animalculis, quæ inter cutem & crinem gigni solent è concretis sordibus, justo Dei judicio exesi sunt. Vel Cl. Bochartum *Hieroz*. P. I. *p*. 620. 21. vide, qui plura dabit exempla. Qui tamen, hæc *non sine magno errore ad phthiriasin referri alibi probavimus*, inquit, *pag*. scil. 583. ubi refellere satagit eos, qui τὸ σκωληκόβρωτος, *Act*. XII. de pediculis explicant, cum Lucas velit Herodem à *veris vermibus* erosum esse: ac si *Pediculi* veri vermes non sint. certe Isidorus *Orig. lib*. XII. *cap*. 5. *Pediculi*, inquit, *vermes cutis*, à *pedibus dicti*. imo etiam *serpentes* dicuntur à Plinio *lib*. VII. *cap*. 51. & Apulejo in *Florid*. Nec ad rem facit, quod pediculi *vivis*, *non mortuis infesti sint*, *morituri que hominis corpus deserant*. Nam vivi utique adhuc sunt, quorum corpora phthiriasis exedit, tam lentâ tabe, ut sentiant se mori. vid. Ælianum *lib*. V. *V.H. cap*. 2. Nec Plinius dubitat affirmare etiam in *carne exanimi* generari pediculos, *lib*. XV. *cap*. 33. in morbo pediculari scilicet. Confer Aristotelem *Hist. Anim. lib*. V. *cap*. 32. Non equidem diffiteor Auctores non φθεῖρας, sed σκώληκας vel εὐλὰς, nominare locis à Bocharto laudatis: sed hoc partim κατ' εὐφημισμὸν factum, quo male ominata verba vitare solebant Ethnici: unde sæpius φθειριᾶσιν circumlocutione designant, & ipsos pediculos modo *tetra & fœda capitis animalia*, modo *animalia exesura corpus* περιφραστικῶς appellant. vid. Valerium *lib*. I. *cap*. I. & Plinium *l. c.* & *alibi*. partim ex usu Græcæ linguæ, ut quæ promiscuè utitur his vocibus, cum de morbi hujus fœditate sermo est. Quapropter legas eundem à quibusdam dici εὐλαῖς, ab aliis vero φθειρσὶ efferbuisse. vide Suidam in ἀπώνατο. & *curculio*, σκώληξ, *vermis*, in *Gl*. Cyrilli audit φθεὶρ σίτου, *pediculus frumenti*, & Scarabæum, qui & *Taurus*, sunt qui *pediculum terræ* appellitent. Plin. *lib*. XXX. *cap*. 6. Quapropter apud

το, [5] ὅπως διάγοι; [6] διὰ τῆς ὀπῆς τῆς κατὰ τὴν θύραν διείρας τὸν δάκτυλον, ψιλὸν γεγονότα τῆς σαρκὸς, ἐπέλεγεν, οὕτω διακεῖσθαι καὶ τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα. Λέγουσι δὲ Δηλίων παῖδες, [7] τὸν θεὸν τὸν ἐν Δήλῳ, [8] μηνίσαντα αὐτῷ, τοῦτο ποιῆσαι. Καθήμενον γὰρ ἐν Δήλῳ μετὰ τῶν μαθητῶν, ἄλλα τε πολλά, φασι, περὶ τῆς ἑαυτοῦ σοφίας

per foramen januæ digitum, qui prorſus emacruerat, protendens addebat, ita totum ſe corpus ſuum habere. Dicunt autem Delii, Deum, qui in Delo *colitur*, ſuccenſentem ei hoc *malum* intuliſſe. Sedentem enim in Delo cum diſcipulis, cum alia multa ferunt de ſua dixiſſe ſapientia, tum vero & illud, nulli deorum

S. Lucam σκωληκόβρωτος adhuc mihi tantundem valet ac Heſychio φθειρόβρωτος in *de Vit. Philoſ.* KUHN. v. Grot. in Luc. XII. 23.

4 Τὴν ἐκ τῶν συνήθων ἐξέκλινε συνουσίαν] Illud ἐκ hic eſt ſuſpectum. vix enim recte dicitur συνουσία ἐκ συνήθων. puto ſcriptum fuiſſe τὴν μὲν τῶν, videturque exigere ſequens δὲ, quod ferè ad μὲν refertur. SCHEFF. Abſit ut corrigamus, quod *Noſter* paſſim adhibet inter ſtyli elegantias. Hoc enim modo circumloqui amat adjectiva, ut hoc loco ſit ἡ ἐκ συνήθων συνουσία, ἡ συνήθης vel συνήθων, *conſuetudo familiarium.* ita *lib.* VI. *Hiſt. Anim. cap.* 15. ἡ ἐξ ἐμοῦ μνήμη i. e. ἐμὴ, *mea commemoratio.* vide indicem in ἐκ. KUHN.

5 Ὅπως διάγει] Repoſui, quod uterque habet Codex, διάγοι. Solet hæc forma ita adhiberi. Sic in hac ipſa Hiſtoria apud Laërtium in *Pherecyde n.* 118. Πυθαγόρου παραγενομένου, καὶ πυνθανομένου, πῶς διακέοιτο. PERIZ.

6 Διὰ τῆς ὀπῆς] Pythagoræ ad ſe venienti ita digitum monſtraſſe ſcribit Ariſtoxenus *de vita Pythag.* & docet Laertius *in vita ejus* &c. Heraclides in *republica Samiorum.* Imo meminit ipſe in *epiſtola ad Thaletem*, & tangit Syneſius in *encomio calvitiei.* SCHEFF. Non tantum digitum per foramen inviſentibus oſtendit, verum etiam adjecit, cum percontarentur, quomodo valeret, χρωτὶ δῆλον, Laert. vel, ut Suidas habet, χροῒ δῆλον, *vel ex cute ſumma apparet*, quod deinde in proverbium abiit de rebus manifeſte in deterius refluentibus. KUHN.

7 Τὸν θεὸν ἐν Δήλῳ] Tan. Faber corrigit, θεὸν τὸν ἐν Δήλῳ, quod & Cl. Menagio *ad Laertium* diſplicuit. SCHEFF. Ego hic quoque manum abſtinuerim criticam. KUHN.

Τὸν θεὸν ἐν Δήλῳ] Tan. Faber, teſtante Menagio *ad Laërtium*, voluit θεὸν τὸν ἐν Δήλῳ. Sed quod rejiciunt pariter Schefferus, & Kuhnius: at probant MSti, conſentientes in hanc Lectionem, τὸν θεὸν, τὸν ἐν Δήλῳ. Quod nullus dubito eſſe genuinum, & ideo lubens admiſi. Deus autem ille eſt Apollo. PERIZ.

8 Μηνίσαντα αὐτῷ] Ethnicis quoque creditum eſt, morbum pedicularem à divina nemeſi enormiter peccantibus immitti. Pauſan. in *Bœoticis:* τοῦτον μὲν (Σύλλαν) τοιαῦτα ἔστε Ἑλληνίδας πόλεις καὶ θεοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκμανέντα ἐπέλαβεν ἀγριεστάτη νόσος πασῶν. φθειρῶν γὰρ ἐξήνθησεν (malim ἀπηνθησεν), ἥτε πρότερον εὐτυχία ἐς τοιοῦτον περιῆλθεν αὐτῷ τέλος. *illum vero adeo in Græcas urbes Græcorumque Deos furentem morbus invaſit omnium fœdiſſimus. pediculis enim plenus defloruit, & prior illa felicitas hunc finem ſortita eſt.* Unde Sidon. Apollin. *lib.* III. *ep.* 3. *morbum Sullanum* dixit hanc peſtem, ubi Savaro. KUHN.

9 Μηδενὶ τῶν θεῶν θῦσαι &c.] Impietatis & ἀθεότητος hæc magnam præferunt ſpeciem, ſed tamen Pherecyden hunc inter Ἀθέους, aut eos, qui providentiam Deorum negarint, neque ab Auctore Noſtro II. 31. neque ab Aliis, referri videas. Quin e contrario Θεολόγος cognominatur apud Plutarchum & Laërtium, quia ſcripſit Librum, Θεολογίαν dictum, in quo omnium rerum initia refert ad Deum, qui condiderit cœlum, & terram, & mare. Vide Salmaſ. *Plin. Exerc. pag.* 842. Quid ergo? Genuinum hic agnoſco Præceptorem Pythagoræ, qui præcipua quæque ab illo hauſit. Certe Philoſophia Hujus & Theologia tota erat myſtica & ænigmatica. Idem vero de ſua teſtatur ipſe Pherecydes, ſi ipſius eſt Epiſtola *ad Thaletem* apud Laërtium. Sed &

φίας εἰπεῖν, καὶ δὴ καὶ τοῦτο, [9] μηδενὶ τῶν θεῶν θῦσαι, καὶ ὅμως οὐδὲν ἧττον ἡδέως βεβιωκέναι καὶ ἀλύπως, οὐ μεῖον τῶν ἑκατόμβας καταθυόντων. Ὑπὲρ ταύτης οὖν τῆς κουφολογίας βαρυτάτην ζημίαν ἐξέτισεν.

deorum ſe ſacra feciſſe, & tamen nihilo minus ſe ſuaviter vixiſſe & jucunde, haud minus, quam qui hecatombas ſacrificarent. Hujus igitur vani ſermonis graviſſimam exſolvit pœnam.

& ipſam μετεμψυχώσεως doctrinam Ille ab Hoc hauſit. Hinc Heſych. Mileſius de Pherecyde, οὗτος πρῶτος τὸν περὶ μετεμψυχώσεως λόγον εἰσηνέγκε, *Primus opinionem de Animorum translatione ex uno corpore in aliud, in medium protulit.* Cic. *Tuſc. quæſt.* I. 16. *Pherecydes Primum dixit Animos hominum eſſe ſempiternos*, ſcil. per illam μετεμψύχωσιν. Ex ea vero ſequebatur ſecundum Pythagoram, ne occiderentur aut Diis offerrentur animalia, ſed ut iis potius darentur placentæ, thus, & ſimilia. Vide Jamblich. *de Vita Pythag. cap.* II. & *cap.* 28. *pag.* 137. Nam adeo non rejiciebat Providentiam & religionem Pythagoras, ut dicatur docuiſſe, οὐρανόθεν ἠρτῆσθαι καὶ οἰκονομεῖσθαι πάντα, *à Cœlo pendere & gubernari omnia*, idque cum aliis probaviſſe rationibus, tum ἀπὸ τῆς ἐνεργείας τῶν ἱερῶν, *ab efficacia Sacrorum.* Sic ergo crediderim, etiam Pherecyden non omnia rejeciſſe Sacra, ſed ea tantum, quibus mactabantur animalia, unde mox ἑκατόμβας memorat: atque adeo voluiſſe homines ſuo exemplo revocare ad antiqui moris Sacrificia, quæ conſiſtebant tantum in ſuffitu, & rebus terra natis, unde & vox θύειν orta eſt, licet ea deinceps tranſlata ſit ad Sacra victimarum vel maxime denotanda. Illud ipſum tamen Delii interpretabantur impie factum, quia ſcil. Hecatombæ, & ſimiles victimarum cædes, jam prorſus erant uſitatæ & receptæ communiter ab omnibus pene populis, ac forſan Deliis utiles, quum ab alienigenis maxime hi ſumptus ſacrorum in Delo fierent. PERIZ.

ΚΕΦ. κθ'.

Περὶ Ἀλεξάνδρου γελοῖον.

Οὐ γὰρ δὴ δύναμαι πείθειν ἐμαυτὸν, μὴ γελᾶν [1] ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ

CAP. XXIX.

De Alexandro ridiculum quiddam.

Non poſſum mihi ipſi perſuadere, quo minus rideam Alexandrum Phi-

Κόσμους εἶναι ἀπείρους γελοίως Ἀλέξανδρος ἐπίστευεν. *Mundos eſſe infinitos Alexander ridicule credidit*] Iſte Titulus Capiti huic erat præſcriptus, ſed plane à Mente Auctoris alienus. Nec enim id ridetur in Alexandro, certe non riſiſſet Democritus, qui ipſe id non credidit tantum, ſed & alios docuit: Verum, quod cupiditati ejus unus orbis vix ſufficiebat, ſeu, ut Valer. Max. de ipſo ait VIII. 14. *Anguſta homini poſſeſſio gloriæ fuit, quæ Deorum omnium domicilio ſufficit.* Quapropter, quum Tituli hi non ſint ab Auctore profecti, ſed ab imperitis librariis, (Vide & *ſupra cap.* 4.) & ideo in quibuſdam MStis, veluti Sluisk. nulli compareant, in aliis Varii, & à Vulgatis diverſi, non dubitavi hunc removere, & reponere, quem Lugd. exhibebat, περὶ Ἀλεξάνδρου γελοῖον. PERIZ.

1 Ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ] Hiſtoriam habet Val. Max. *lib.* VIII. *cap.* 15. & alludit Juvenalis *Sat.* X. *v.* 168. SCHEFF.

2 Ἀπείρους ἀκούων εἶναι] h. e. *innumerabiles*, ut liquet ex oppoſitione μηδὲ τοῦ ἑνὸς, cum in hoc loco, tum apud Plutarch. *de Oracul.* de-

δρῳ τῷ Φιλίππου· εἴγε ² ἀπείρους ἀκούων εἶναί τινας κόσμους, λέγοντος ³ Δημοκρίτου ἐν τοῖς συγγράμμασιν, ὅδε ἠνιᾶτο, μηδὲ τοῦ ἑνὸς καὶ ⁴ κοινοῦ κρατῶν. Πόσον δ' ἐπ' αὐτῷ Δημόκριτος ⁵ ἐγέλασε καὶ αὐτὸς, τί δεῖ καὶ λέγειν, ᾧ ἔργον τοῦτο ἦν;

Philippi filium: ſiquidem quum audiret innumerabiles eſſe quoſdam mundos, tradente id Democrito ſuis in ſcriptis, ille vero indoluit, quod necdum unius & cogniti potiretur. Quantum vero deriſurus eum fuiſſet ipſe Democritus, quid opus eſt referre, quum id maxime ſolebat?

defectu, τὰ κωλύοντα ποιεῖν κόσμους ἀπείρους, οὐκ ἀπείργει πλείονας ἑνὸς ποιεῖν. *quæ prohibent ſtatuere mundos innumerabiles, ea non impediunt, quo minus ſtatuamus plures Uno.* Sed & ita Heſiod. Ἀσπ. 472. Λαὸς ἀπείρων θάπτε Κυκνὸν, de multitudine hominum. Julian. *Orat.* I. ἀπείρων εἶχες ἱππέων πλῆθος, *innumerorum Equitum.* Sed & illud ſenſiſſe Democritum, hoc ipſo vocabulo tradunt Latini. Valer. Max. *d. l. Anaxarcho ex auctoritate Democriti Innumerabiles eſſe mundos referenti.* Cicero *Acad. Quæſt.* IV. 17. *Democritum dicere Innumerabiles eſſe mundos.* Faciebat autem Democritus mundos ἀπείρους, καὶ γεννητοὺς, καὶ φθαρτοὺς, ut ait Laërtius *n.* 44. h. e. *qui generentur identidem & pereant*, ſeu ut Cic. *de Finibus* I. 6. id interpretatur, *innumerabiles mundi, qui & oriantur & intereant quotidie*, vel, ut Idem *de Nat. Deor.* I. 24. qui *omnibus minimis temporum punctis alii naſcantur, alii cadant.* Nempe infinitos ille numero ſtatuebat atomos, quorum concurſu fortuito & motu inſtabili oriri cenſebat & mutari continuo iſthæc mundorum ſyſtemata. Quam ſententiam, ut & alia multa, à Democrito recepit Epicurus. PERIZ.

3 Δημοκρίτου] Plutarchus Anaxarchum talia diſſerentem audiviſſe ſcribit *lib. de Tranq.* ſed hic forte protulit ex iſto. SCHEFF.

4 Κοινοῦ] Omiſerat id Interpres, forſan, quia non perſpexit vocis ſenſum. Verti Ego, *cogniti.* Nam ea eſt vis vocabuli, ut notet, quod omnibus eſt cognitum, & ſic vulgare. Opponitur enim voculæ Τίνας, quæ Incognitos eſſe nobis declarat illos innumerabiles mundos. Sic Dionyſ. Halic. *Epiſt. ad Pompejum*, de Platone & ejus ſtylo, τὴν κοινότητα διώκει τῶν ὀνομάτων, *nota omnibus vocabula quærit*, vel *ſectatur.* PERIZ.

5 Ἐγέλασε] *Deriſerit* Interpres, quaſi Democritus hæc dicentem audierit Alexandrum. Menagius quoque *ad Laërt. in Dem.* 44. quum hoc caput integrum deſcripſiſſet, ſubdit quæſtionem, *An Alexandri M. jam Imperatoris tempora attigerit Democritus beneficio longiſſimæ ætatis*; *veriſimile* tamen putat, *non attigiſſe.* Scilicet hanc hæſitationem illi injeciſſe videtur locus hic male intellectus. Nam cæteroqui nullo attigit modo Alexandri res geſtas Democritus, quippe qui æqualis fuit Darii Nothi & Hippocratis, Socrate major natu, & mortuus à pleriſque traditur proximo poſt Darii illius mortem anno, qui eſt ſexageſimus nonus ante Alexandri Regnum. Sed neque id voluit, nec debuit velle Auctor, ſiquidem non Plutarchus tantum *de Animi Tranquill. p.* 466. quod contra Ælianum notat Schefferus, ſed & Valer. Max. *d. l.* diſerte ait Alexandrum hæc de tot mundis audiviſſe non ex ipſo Democrito, ſed ex *Anaxarcho, innumerabiles eſſe mundos ex auctoritate Democriti præceptoris referente* Sed & Noſter, Democritum ea non coram in colloquio *dixiſſe*, ſed in *ſcriptis ſuis* ait, & ex iis id relatum Alexandro. Manifeſtum itaque, Verbum hoc Aoriſti temporis non exponendum eſſe *deriſerit*, ſed *deriſurus fuiſſet*, vel *eſſet.* Solet autem eo etiam modo & ſenſu poni id tempus. Sic IX. 10. Ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ἂν μετῴκησα ὑπὲρ τοῦ &c. *cap.* 24. Οὗτος κατεκλίθη, *ille recubuiſſet*, vel *recubiturus eſſet.* XIV. 47. Οὐκ ἄν με ἠρώτησας, εἰ &c. *non me interrogares, ſi oculos meos haberes.* IDEM. Mediceus & Sluisk. ἐγέλασεν αὐτός, omiſſa particula καί.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ πέμπτον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER V.

ΚΕΦ. α'.

Ὅτι Ταχὼς δι' ἁβροτέραν δίαιταν ἐτελεύτησεν.

[1] Ταχὼς ὁ Αἰγύπτιος, ἕως μὲν ἐχρῆτο τῇ ἐπιχωρίῳ διαίτῃ, καὶ εὐτελῶς διεβίω, ὑγιεινότατος ἀνθρώπων διῆγεν. Ἐπεὶ δὲ [2] εἰς Πέρσας ἀφίκετο, καὶ εἰς τὴν ἐκείνων τρυφὴν ἐξέπεσε,

CAP. I.

Quod Tachos per lautiorem victum vitam finierit.

Tachos Ægyptius, donec usus est patrio victu, & frugaliter vixit, maxime omnium hominum fuit sanus. Postquam vero ad Persas venit, & in illorum luxum prolapsus est,

1 Ταχὼς ὁ Αἰγύπτιος] Rex fuit Ægyptiorum, qui primo bellum gessit contra Persas & eorum Regem Artaxerxen, inque illud aliquot Græcorum millia conduxit, quibus præfecit Agesilaum Spartanum. Sed dein quum hunc offendisset, & contra ipsum insurrexisset ejus vel Filius, vel Cognatus, Nectanebis, & huic se junxisset Agesilaus, tum vero Tachos ille fugit per Arabiam ad Regem Persarum, à quo veniam impetravit, sed istic, quum jam bellum contra Ægyptios ipsi esset à Rege mandatum, mortuus est. Mire horum Regum Historiam confundunt ipsi Veteres, & maxime Diodorus, qui *lib.* XV. *pag.* 400. Tachon à Persis rediisse ad Agesilaum, & ab eo adjutum, victo Nectanebe, reciperasse regnum, & dimisisse Agesilaum cum muneribus tradit, *Tachon* in his memorans pro Nectanebi, & *Nectanabin* pro Mendesio illo, qui Nectanebin oppugnavit. Vide Plutarchum in *Agesilao*, cum quo consentiunt Athenæus XIV. I. & Corn. Nepos in

πεσε, τὸ ἄηθες τῶν σιτίων οὐκ ἐνεγκὼν, ὑπὸ δυσεντερίας τὸν βίον κατέστρεψε, τῆς τρυφῆς ἀλλαξάμενος θάνατον.

est, quum non posset ferre insolentiam ciborum, vitam dysenteria finivit, & luxuriam cum morte commutavit.

in *Ages.* Neque est, quod quis dicat, quæ Diodorus refert, de initio belli accipienda, & postea demum ad Nectanebin transiisse Agesilaum, quum utique Diodorus suæ narrationi continuo subjiciat, Agesilaum à Tacho dimissum in reditu esse mortuum, quem Alii à Nectanebi dimissum & sic mortuum scribunt. Similiter in his erravit Nepos in *Chabria*, quem ultro ait *cap.* 2. *Nectanebin ut adjuvaret, profectum, regnum illi constituisse*, quum & Plutarch. & Diod. & Polyæn. III. II. 5. eum in partibus fuisse Tachus, Plut. etiam, eum studuisse ne transiret ad Nectanebin, diserte tradat. PERIZ.

2 Εἰς Πέρσας] Eo enim confugit metu Agesilai regis Lacedæmoniorum, quem quod propter brevitatem corporis risisset, infestum sibi fecerat. Vide Athenæum *lib.* XIV. Plutarchum in *vita Agesilai.* Cæterum qui nostro Ταχὼς. Cornelio Nepoti *Thacus* scribitur in *Agesilao cap. ult.* §. 2. SCHEFF. Diodor. *lib.* XV. *Tachum* ait ab *Agesilao* adjutum regnum Ægypti recuperasse. id quod de belli initio acceperim. postea enim ad *Nectanebin* transiit, Tachumque ad Persas confugere compulit. KUHN.

ΚΕΦ. Ϛ΄.

Φερεκύδης πῶς τέθνηκεν.

CAP. II.

Quomodo mortuus sit Pherecydes.

ΟΤι [1] Φερεκύδης Πυθαγόρου διδάσκαλος, ἐμπεσὼν εἰς τὴν ἀῤῥωστίαν, [2] πρῶτον μὲν ἵδρου ἱδρῶτα θερμὸν, ἰξώδη, [3] ὅμοιον ὡς μύξαις, ὕστερον δὲ [4] θηριώδη, μετὰ δὲ ἐφθειρίασε.

Pherecydes præceptor Pythagoræ, quum incidisset in languorem, primum quidem sudabat sudorem calidum, viscosum, & mucori ferme similem, postea vero pedicula-

1 Φερεκύδης] Vide, quæ notavi *sup.* IV. 28. & adde Aristot. V. *de Anim. cap.* 285. SCHEFF.

2 Πρῶτον μὲν ἵδρου ἱδρῶτα] Nempe hic morbus oritur ex superfluo & calido humore, ὅταν ὑγρασία πολλὴ ἐν τῷ σώματι ᾖ, ut ait Aristot. *Hist. Animal. cap.* 285. Adde Aëtium *lib.* VI. *cap.* 67. Serenus Sammon. de Phthiriasi:

Sed quis non paveat Pherecydis fata Tragœdi,
Qui nimio sudore fluens animalia tetra
Eduxit, turpi miserum quæ morte tulerunt.

3 Ὅμοιον ὡς μύξαις] Vix hæc lectio bona. quid enim vult illud ὡς? an non illud ipsum quod ὅμοιον? igitur aut delendum aut scribendum ὅ. ταῖς μύξαις. SCHEFF. Nihil hoc quidem loco rejiciendum. Nam ὡς sæpe per pleonasmum elegantem Græcis usurpatur. Polybius *lib.* I. *p.* 52. ὡς ἐπὶ τῆς Λιβύης, ubi vide *notas* Clar. Jac. Gronovii, Herodianus *lib.* III. *cap.* II. δριμύτεροι ὡς περὶ τὰς συνοίας οἱ ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν ἄνθρωποι. *Orientales acumine ingenii valent præ cæteris*, ubi frustra sunt qui ὡς Latine reddere conati sunt. Suidas ad τὸ, ὡς γ᾽ ἐμοὶ κρίνῃ, παρέλκει ὡς, inquit. vid. Indicem in ὡς. Cæterum quod ad rem ipsam attinet, notavit Photius ex Agatharchide,

σε. Καὶ διαλυομένων τῶν σαρκῶν εἰς τοὺς φθεῖρας, ἐπεγένετο τῆξις, καὶ οὕτω τὸν βίον κατήλλαξεν.

larem; deinde phthiriasi laboravit. Quumque carnes in pediculos abirent, supervenit tabes, & ita vitam amisit.

de, acridophagorum genti πτερωτὰ γένη φθειρῶν, *alatos quosdam pediculos è corporibus subnasci*, μετὰ τῆς τῶν θηρίων ἐκφύσεως καὶ λεπτῶν ἀναχεομένων ἰχώρων, *una cum animalculis enatis tenui exoriente sanie* &c. Strabo *l.* XVI. *Geogr.* de eadem gente. τὰ τετταράκοντα ἔτη σπανίως ὑπερβαίνουσιν, ἀποθηριουμένης αὐτῶν τῆς σαρκὸς. quod reddit Xylander. *raro quadragesimum superant annum, carne jam in ferinam versa.* malim, *carne jam in bestiolas vel pediculos resoluta.* Hoc enim signat hoc loco τὸ ἀποθηριοῦσθαι. KUHN.

Ομοιον ὡς μύξαις] Sollicitat hæc Schefferus, rogitans, *quid vult illud* ὡς, *annon illud ipsum, quod* ὅμοιον? Pronunciat igitur aut delendum, aut scribendum ὅμ. ταῖς μ. Kuhnius vulgatam lectionem tuetur per pleonasmum. Sed nihil in his rejiculum, nihil etiam abundans, aut πλεονάζον. Significat enim ὡς, *ferme, propemodum, quodammodo.* Hinc passim cum Nominibus Numerum notantibus jungitur, velut, ὡς πεντήκοντα, *ferme quinquaginta.* Lucas *Act. Ap.* XIII. 18. Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. XIX. 34. Πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων. Ita vero & ille ipse locus, quem attulit Kuhnius ex Herodiano III. II. Δριμύτεροι ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας οἱ ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν ἄνθρωποι, vertitur à Politiano, *ac sunt Ferme ad Orientem mortales acerrimis ingeniis.* Nec puto illum frustra in eo esse. Μύξαι quid sint, liquet ex Hesiod. Ἀσπ. 267. de Tristitia, quasi Homine, Τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, *illius quidem ex naribus mucus fluebat.* PERIZ.

4 Θηριώδη] *virosum.* GESNER. θηριώδη, quod Interpres reddit *belluinum*, Gesnerus mutat in *virosum*: mihi ἱδρὼς θηριώδης est *sudor animalcula gignens.* KUHN. Malui *Pedicularem* h. e. pediculis exiguis exuberantem. Nam θηρία etiam *Pediculos* notare, abunde hic docuit Doctiss. Kuhnius. PERIZ. Haud dubie scripsit Auctor ἐθηριώθη, *vermibus seu pediculis infestatus fuit*, & sic Avus noster conjecerat. Facillimo enim librarii lapsu augmentum verbi a simili præcedentis particulæ postrema litera absorptum, & τοῦ θ in δ mutato, adjectivum loco verbi positum fuit.

ΚΕΦ. γ'.

Περὶ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν.

CAP. III.

De Columnis Herculis.

Ἀριστοτέλης τὰς νῦν [1] Ἡρακλείους στήλας καλουμένας, πρὶν κληθῆναι

Aristoteles affirmat columnas, quæ nunc Herculis appellantur,

1 Ἡρακλέους στήλας] Mela I. 5. quum Montes præaltos, in littore extremo Africæ & Europæ sibi ex adverso objectos, *Columnas Herculis* vocatos memorasset, subjicit hanc appellationis rationem, sed fabulosam: *Addit Fama nominis fabulam, Herculem ipsum junctos olim perpetuo jugo diremisse colles, atque ita exclusum antea mole montium Oceanum, ad quæ nunc inundat, admissum.* Fuerint ergo non tam Columnæ istic erectæ, quasi monumentum peregrinationis, per orbem terrarum eo usque factæ, quam Veri Montes, qui illam acceperint appellationem, ex facto, vel in honorem Herculis: id quod cum Nostro magis convenit, quam quod alii de Veris Columnis istic positis tradunt. Atque ita omnes excelsos valde montes Κίονας, *columnas* appellari docet Eustathius *ad Odyss. A. p. m.*

θῆναι τοῦτο, φησὶ [2] Βριάρεω καλεῖσθαι αὐτάς. Ἐπεὶ δὲ [3] καθῆρε γῆν καὶ θάλασσαν Ἡρακλῆς, καὶ ἀναμφιλόγως εὐεργέτης ἐγένετο τῶν ἀνθρώπων,

tur, antequam ita vocarentur, Briarei dictas esse. Postquam vero Hercules terram mareque purgasset, & sine dubio bene meritus esset de homini-

p. m. 18. de Atlante Cœlum sustinente istic agens, & à Piandro etiam Aetnam dici οὐρανίαν κίονα tradens. Ceterum Isocrates *Orat. ad Philippum p.* 250. Herculem, ait, postquam vicisset & occidisset *Reges Gentium*, τῆς ἐφ' ἑκατέρας τῆς ἠπείρου τὴν παραλίαν κατοικούντων, *littus utriusque continentis*, h. e. in utroque Maris Mediterranei littore (sic enim verba Isocratis sunt accipienda, male istic versa, quasi solam *Asiam* denotarent) *habitantium*, *fecisse* τὰς στήλας τὰς Ἡρακλέους καλουμένας τρόπαιον μὲν τῶν βαρβάρων, μνημεῖον δὲ τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων, ὅρους δὲ τῆς τῶν Ἑλλήνων χώρας *columnas illas, quæ Herculis appellantur, ut tropæum essent Barbarorum, monumentum vero virtutis suæ & periculorum, terminos autem Regionis Græcorum.* PERIZ.

2 Βριάρεω] Locum Aristotelis ignoro, dubitoque an in iis extet, quæ ad nos ex multis ejus viri scriptis pervenerunt. Interim veram esse lectionem credo ex Hesychio, apud quem Βριάρεω στῆλαι explicantur αἱ Ἡράκλειαι λεγόμεναι. Porro quis hic Briareus fuerit, cujus mentio fit hoc loco, non sum satis certus. Puto tamen eum intelligi, quem crudelissimum tyrannum fuisse, alioque nomine *Ægeum* appellatum docent Virgilius *lib.* VI. *Æneid.* Servius *ad eum locum*, Apollonii Scholiastes, Timocles apud Athenæum *lib.* VI. Pausanias in *Corinthiacis* & alii. Erasmus *Chiliad.* I. *cent.* 7. vetustissimum Herculem sic nominatum scribit, auctorem non laudat. Sed forte habet ex Scholiaste Pindari, qui hoc Herculis inter alia cognomentum asserit fuisse, & Gyraldus monet in *Syntagm.* Imo potius ex Clearcho, qui apud Zenobium in οὗτος ἄλλος Ἡρακλῆς, meminit *Briarei* καλουμένου Ἡρακλέος ante Tyrium Herculem, quem & ad columnas istas ait profectum, & sic inde acceperint nomen. Eustath. *ad Dionys. Perieg.* de iisdem columnis: *olim vocabantur Saturni columnæ, deinde columnæ Briarei: nam usque ad illos montes protendebantur eorum fines.* SCHEFF. *Briareus*, *Ægæon*, *Gyges* est gigas centimanus, tribus nobilis nominibus, de quo inter alios Phavorin. in Αἰγαίων. Demetrius Caletianus *Briareum* unum ex Cyclopibus ait fuisse, qui habuit filios Sicanum & Ætnam. apud Dionem Prusæum vocatur, θεὸς πρεσβύτερος, οὗ πλεῖσται μὲν κεφαλαί, πλεῖσται δὲ χεῖρες, additque illi ipsi litem, quæ inter Neptunum & Solem de possessione Corinthi fuit, suo arbitratu decidendam à litigantibus commissam esse, in *Corinthiaco.* confer & Tzezem *in Lycophron.* Hesychius in voce Αἰγαίων dicit per *Ægæum* intelligi a quibusdam *Briareum*, & *Neptunum*, ut non absurdum adeo sit, si quis Βριάρεω columnas Neptuno vindicet. KUHN.

Βριάρεω] Diversa plane tradunt de *Briareo* Veteres. Plerique ex Homero *Iliad.* A. 403. eum tulisse auxilium Jovi contra alios Deos, qui Jovem vincire volebant: vel etiam contra Titanas, Vide Schol. *ad Æschyli Prom. Vinct.* 351. Alii eum inter Gigantes oppugnavisse Jovem, & fulmine detrusum in Tartara, in qua sententia fuit Virgilius. Vide *Æn.* VI. & X. Adde Senecam *Herc. Oet.* 167. Alii etiam unum & Cyclopibus in Sicilia fuisse ajunt, qui liberos genuerit *Sicanum*, & *Ætnam.* vide Schol. *Theocriti ad Idyll.* I. 65. Sed, quod magis ad hunc locum facit, erat ille δαίμων θαλάσσιος, *Deus Marinus*, qui sedem habuit in Eubœa, unde θαλασσοκρατήσας, *dominationem mari obtinens*, insulas Cycladas subegit, & quia etiam *Ægæon* dicebatur, mari *Ægæo* nomen dedit, quæ tradit ex Arriano Eustath. *ad Hom. Iliad. d. l.* Columnæ itaque istæ, quæ terminabant mare Mediterraneum, in quo dominabatur Briareus, primum *Saturni*, at dein *Briarei* fuerunt dictæ, διὰ τὸ μέχρι τῶν τῆδε ὅρων διήκειν τὰ κατ' ἐκείνους, *quia illorum res gestæ*, vel *potentia*, *ad illos usque fines se extendebat*, ut ait Eustath. *ad Dionys. Perieg.* 64. Vide ad hunc locum etiam Schefferum & Kuhnium. Neutiquam tamen Briareus

πων, τιμῶντες αὐτὸν, τὴν μὲν Βριάρεω μνήμην παρ' οὐδὲν ἐποιήσαντο, Ἡρακλείους δὲ προσηγόρευσαν.

minibus, qui ipſum honorantes, Briarei quidem memoriam rejecerunt, & Herculis columnas cognominarunt.

reus eſt idem, qui *Gyges*, & quando id tradit Phavorinus, ut facit in voce Αἰγαίων, errat. Etenim Briareus dicebatur etiam *Ægæon*, ſed *Gyges* vel *Gyas* erat ipſius Frater. Vide Heſiod. Θεογ. 149. Palæphatum, Apollodorum, Hyginum, Servium *ad Æn.* x. & Schol. Æſchyli *Prom. Vinct. d. l.* PERIZ.

3 Καθῆρε] *Purgaſſet*, ſcil. à latronibus, tyrannis, & monſtris, ut ex Laboribus ejus conſtat. Hinc εὐεργέτης τῶν ἀνθρώπων à Noſtro dicitur factus, & ab Euſtat. *ad Dionyſ. Perieg.* 434. decreviſſe εὐεργετεῖν τοὺς ὁποίποτε γῆς, *beneficiis afficere homines ubivis terrarum.* IDEM.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ φυτῶν τινων ἐν Δήλῳ θαλλόντων.

CAP. IV.

De arboribus quibuſdam naſcentibus in Delo.

Ὅτι ἀναθῆλαι λόγος ἐστὶ Δηλίοις φυτὰ ἐν Δήλῳ, [1] ἐλαίαν καὶ φοίνικα, [2] ὧν ἁψαμένην τὴν Λητὼ, εὐθὺς ἀποκυῆσαι, τέως οὐ δυναμένην τοῦτο δρᾶσαι.

Delii ferunt, in Delo prodiſſe arbores, olivam & palmam, quibus apprehenſis Latonam confeſtim partum edidiſſe, quum ante id facere non potuiſſet.

ΚΕΦ.

CAP.

1 Ἐλαίαν καὶ φοίνικα] Res ſatis eſt nota. Vide tamen, quæ Munkerus *ad Hygin. fab.* 140. notavit. PERIZ.

2 Ὧν ἁψαμένην] Hyginus *fab.* 140. *Ibi* (in Delo inſula) *Latona oleam tenens parit Apollinem & Dianam.* Adde *fab.* LIII. & Catull. *Hymno ad Dianam.* Vindicant hoc tamen ſibi Epheſii apud Tacit. III. *An. cap.*

61. SCHEFF. Scholiaſtes Apollonii *in lib.* I. *Argonaut.* ἔθος ἐστὶ ταῖς κυούσαις τῶν παρακειμένων λαμβάνεσθαι καὶ ἀποκουφίζειν ἑαυτὰς τῶν ἀλγηδόνων, ὡς καὶ ἡ Λητὼ ἐλάβετο τοῦ φοίνικος. *ſolent parturientes proxima quæque arripere atque ita dolores ſuos levare, quemadmodum & Latona palmam comprehendit.* KUHN.

ΚΕΦ. έ.

Περὶ Ἐπαμινώνδου ἀκτημοσύνης, καὶ μεγαλοφροσύνης.

Ἐπαμινώνδας ἕνα εἶχε [1] τρίβωνα, καὶ αὐτὸν ῥυπῶντα· εἴ ποτε δὲ αὐτὸν ἔδωκεν εἰς [2] γναφεῖον, αὐτὸς ὑπέμενεν οἴκοι δι᾽ ἀπορίαν ἑτέρου. Ἐν δὴ τούτοις τῆς περιουσίας ὢν, [3] τοῦ Περσῶν βασιλέως πέμψαντος αὐτῷ πολὺ χρυσίον, οὐ προσήκατο· καὶ, [4] εἴ τι ἐγὼ νοῶ, μεγαλοφρονέστερος ἦν τοῦ διδόντος ὁ μὴ λαβών.

CAP. V.

De Epaminondæ inopia, & animi magnitudine.

Epaminondas unum habebat pallium, idque ſordidum: ſi quando vero illud dediſſet in fullonis officinam, ipſe ſe domi continebat ob inopiam alterius. In ea igitur copia poſitus, quum ei Perſarum rex multum auri miſiſſet, non accepit: &, ſi quid ego intelligo, majore animo fuit is, qui non accepit, quam qui donavit.

1 Τρίβωνα,] Τρίβων vulgare erat pallium Græcorum, vile, & quotidiano uſu detritum; nam à τρίβειν, *terere*, eſt dictum. Cæterum antiquiſſimis, temporibus tale pallium tribuitur cujuſcunque, etiam primi, ordinis hominibus. Nam ſicuti hic Epaminondæ datur, ſic *infra* VII. 13. Ageſilao Regi Spartanorum. Quin immo Ariſtophanes generatim tribuit Athenienſibus ſuis, ſed maxime ſenibus, quoniam juvenes jam eo tempore incedebant nitidius veſtiti. Poſtquam vero opulentia & luxuria Græcas civitates & mores invaſit, tum vero τρίβων erat pauperiorum hominum, & maxime philoſophorum. Sic Plutarch. *de Iſide*, οὔτε γὰρ φιλοσόφους αἱ τριβωνοφορίαι ποιοῦσιν, οὔτε ἰσιακοὺς αἱ λινοστολίαι. Et Lucian. *de morte Peregrini*, Ἀποθέμενος τὴν πήραν καὶ τὸ τριβώνιον. Sed Vide hæc omnia copioſe ſatis exſequentem Ferrarium *de Re Veſtiaria*, *Parte* II. *Lib.* IV. *cap.* 14. 15. 16. 17. & paſſim Salmaſium *ad Tertull. de Pallio*. PERIZ.

2 Γναφεῖον] Solebant Veteres, quia veſtimenta gerebant plerique alba, ea ſubinde dare fulloni ad eluendas ſordes, & ideo alia habere debebant, quæ interim geſtarent, quæ tamen non habuit Epaminondas. Hinc jam apud Homerum *Odyſſ.* Θ. 249. ab Alcinoo inter inſtrumenta opulentiæ memorantur εἵματα ἐξημοιβὰ, *veſtes quæ mutari inter ſe ſolent*, induendo per vices. Heſych. ἐξημοιβὰ exp. ἀλλακτὰ, διὰ τὸ πλῆθος, *quæ propter multitudinem inter ſe mutari ſolent.* Addit, ἐξημοιβαὶ ἕτεραι. Sed & apud Orientales res ita ſeſe habebat, ut liquet ex *Geneſ.* XLV. 22. ubi Joſephus dicitur dediſſe fratribus ſuis binas, at Benjamino quinque, חלפות שמלות *mutationes veſtium*, LXX. Καὶ πᾶσιν ἔδωκε δισσὰς στολὰς, τῷ δὲ Βενιαμὶν ἔδωκε πέντε ἐξαλλασσούσας στολάς. Similiter Romanorum in Hiſtoriis Valerianus Imperator Probo *veſtes Triplices* dari juſſit, Flav. Vopiſc. in *Probo*, *cap.* 5. Quidam etiam complura magno numero habebant veſtimenta, & ſæpius ea mutabant. Vide Meurſium *de Luxu Rom. cap.* 4. At Lacedæmonii adoleſcentes ac pueri ex inſtitutis Lycurgi, ἀντὶ τοῦ ἱματίοις, vel, ut paulo ante dixerat, ἱματίων μεταβολαῖς, διαθρύπτεσθαι, ἑνὶ ἱματίῳ δι᾽ ἔτους προσεθίζεσθαι debebant, *pro eo*, *quod* alii Græci *mutationibus veſtium mollitiem quandam præferebant*, *uno veſtimento per annum aſſueſcere*, ut ait Xenoph. *Rep. Laced.* IDEM.

3 Τοῦ Περσῶν βασιλέως] Artaxerxis. Rem prolixe deſcribit Cornelius Nepos in *Epaminonda.* SCHEFF. Intelligit Artaxerxem Mnemona. Vide, ut monuit jam Schefferus, Nepotem in *Epam. cap.* 4. Hujus conſtantiam

tiam contra pecuniæ illecebras laudat Auctor etiam *infra* XI. 9. & Frontinus *Strategem.* IV. 3. 6. PERIZ.

4 Εἰ τι ἐγὼ νοῶ] Medic. & Sluisk. εἴγε τι ἐγὼ νοῶ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ Καλάνου ἑκουσίας τελευτῆς.

1 Ἄξιον δὲ καὶ 2 τὸ Καλάνου τοῦ Ἰνδοῦ τέλος ἐπαινέσαι, 3 ἄλλος δ' ἂν εἶπεν, ὅτι καὶ ἀγασθῆναι. Ἐγένετο δὲ τοιοῦτον. Κάλανος ὁ Ἰνδῶν σοφιστὴς μακρὰ χαίρειν φράσας Ἀλεξάνδρῳ, καὶ Μακεδόσι, καὶ τῷ βίῳ, ὅτε ἐβουλήθη ἀπολῦσαι αὐτὸν 4 ἐκ τῶν τοῦ σώματος δεσμῶν, ἐγεγένητο

CAP. VI.

De ultronea morte Calani.

Est & Calani Indi finis dignus, quem laudemus, alius forte dixiſſet, quem etiam admiremur. Fuit autem ejuſmodi. Calanus ſophiſta Indorum quum longum vale dixiſſet Alexandro, & Macedonibus, & vitæ, quando ſe ipſum corporis vinculis liberare voluit, extructa tum qui-

1 Ἄξιον δὲ καὶ] Particula καὶ deſideratur in utroque codice MS.

2 Τὸ Καλάνου τοῦ Ἰνδοῦ τέλος] Adde Plutarchum in *Alexandro.* Strabonem *lib.* XV. Diodorum Siculum *lib.* XVII. *Bibl.* Athenæum *lib.* X. Ciceron. *de Divinat.* I. & *Quæſt. Tuſc.* II. Arrianum *lib.* VII. Val. Max. *lib.* I. *cap. ult.* Suidam. Cæterum hunc *Calanum* ſic à ſalutando vocatum à Græcis, qui ſua lingua *Sphines* dicebatur, memorat Plutarchus *ſupra dicto loco.* SCHEFF. Clearchus περὶ ὕπνου: καλοῦνται δὲ ὥς φασιν οἱ φιλόσοφοι παρὰ μὲν Ἰνδοῖς Καλλάνοι, παρὰ δὲ Σύροις Ἰουδαῖοι, τοὔνομα λαβόντες ἀπὸ τοῦ τόπου. *dicuntur autem Philoſophi apud Indos quidem Callani, apud Syros vero Iudæi, nomen trahentes a loco.* quod ultimum apertè falſum eſt. KUHN.

3 Ἄλλος δ' ἂν εἶπεν] Longe aliter ſenſit Lucianus de *Morte Peregrini, pag.* 772. qui, quum retuliſſet, Peregrini diſcipulum voluiſſe hunc aſſimilare Brachmanibus Indorum, addit; ὥσπερ οὐκ ἐνὸν, καὶ ἐν Ἰνδοῖς εἶναί τινας μωροὺς, καὶ κενοδόξους ἀνθρώπους, *quaſi fieri non poſſit, ut etiam in India ſint ſtulti quidam & vani homines.* PERIZ.

4 Ἐκ τῶν τοῦ σώματος δεσμῶν] Nam & hi æternum animum credebant. Pertinet huc quod Calanus, cum in rogum aſcenderet, dixiſſe fertur: *O præclarum diſceſſum è vita,* *cum, ut Herculi contigit, mortali corpore cremato in lucem animus exceſſerit.* Cicero. SCHEFF. Animam ἀτεχνῶς ἐν τῷ σώματι διαδεδεμένην plane in corpore vinctam Plato in *Phædone* ait. alius apud Euſtath. corpus vocat θυλάκιον κρεῦ ἀλλίων *ſacculum carnis, in Odyſſ. p.* 1450. Marcion cum ſuis hanc doctrinam cupide arripuit dixitque τὸ σῶμα δεσμός ἐστι ψυχῆς· καὶ πάντων τῶν κακῶν αὐτό ἐστι αἴτιον. *corpus eſt animæ vinculum & omnium malorum cauſa,* quod refutat eleganter Origenes *Dial. contra Marcionitas p.* 138. *Edit. Wetſtenianæ.* Eodem verò argumento contra ipſum Origenem qui à Propheta Jeremia animas dici δεσμώτιδας voluerat, utitur Methodius περὶ ἀναστάσεως λόγῳ apud Photium *pag.* 479. *Ed. Hoeſch.* KUHN.

5 Ἐν τῷ Καλλίστῳ] Hoc ſolus autor noſter. Melius alii, judicio Bocharti *Par.* I. *Geog. Sac. lib.* IV. *cap.* 13. quia *Calanus* moriturus dixiſſe fertur, ſe Alexandrum μετ' ὀλίγον χρόνον ἐν Βαβυλῶνι ὄψεσθαι, quod non conveniret, ſi Babylone fuiſſet mortuus. Refert Plut. & Arrianus. Etiam Κάλλιστον eſſe nomen proprium ſuburbii, ut Interpres cenſuit, ambigo, & autores idoneos hujus rei adhuc quæro. SCHEFF. Error Interpretis fluxit ex eo, quod Princeps Editio, quam aliæ ſecutæ ſunt, habuit ἐν τῷ Καλλίστῳ προαστείῳ; illud gran-

νητο μὲν ἡ πυρὰ [5] ἐν τῷ καλλίστῳ προαστείῳ τῆς Βαβυλῶνος· καὶ ἦν τὰ ξύλα αὖα, καὶ πρὸς εὐωδίαν εὖ μάλα ἐπίλεκτα, κέδρου, καὶ [6] θύου, καὶ κυπαρίττου, καὶ μυρσίνης, καὶ δάφνης· αὐτὸς δὲ γυμνασάμενος γυμνάσιον τὸ εἰωθὸς, (ἦν δὲ αὐτὸ δρόμος) ἀνελθὼν ἐπὶ μέσης τῆς πυρᾶς ἔστη ἐστεφανωμένος καλάμου κόμῃ. Καὶ ὁ μὲν Ἥλιος αὐτὸν προσέβαλλεν· [7] ὁ δὲ αὐτὸν προσεκύνει· καὶ τοῦτο ἦν τὸ σύνθημα εἰς τὸ ἐξάπτειν τὴν πυρὰν τοῖς Ma-

quidem est pyra in pulcherrimo suburbio Babylonis: & ligna erant arida & ad bene olendum selectissima, cedri, & thyæ, & cupressi, & myrti, & lauri; ille vero solitum exercitium quum obiisset, (erat autem id cursus) ascendens in media strue constitit coronatus lanugine arundinum. Et Sol quidem affulgebat ipsi: ille vero eum adorabat: atque hoc erat signum Macedonibus, ut pyram incenderent. Et hoc quidem ita fiebat, at

grandiusculum & unciale K nominis proprii auctoritatem conciliavit appellativo: scribendum autem καλλίστῳ, Nam in *pulcherrimo Babylonis suburbio* pyram *Calano* exstructam dicit. Et imitatur Noster Thucydidem, qui *lib.* II. de Ceramico, Atheniensium publico Sepulchreto, ἔστιν, inquit, ἐπὶ καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως. Sunt quidem, qui alibi in Persia id factum scripsere, sed mirum adeo non est nec novum Græcis scriptoribus, ut in historia Calani adversis inter se frontibus concurrant. Componatur saltem Arrianus *lib.* VII. cum Nostro & erit contradictionum messis uberrima. Athenæus *lib.* X. Χάρης &c. περὶ Καλάνου (εἶπε) τοῦ Ἰνδοῦ φιλοσόφου, ὅτι ῥίψας ἑαυτὸν εἰς πυρὰν ἐνημμένην ἀπέθανε. *quod in ardentem se miserit rogum atque ita obierit.* Onesicritus, qui Alexandri gubernavit navem & coram vidit Κάλανον καιόμενον, *combustum Calanum*, inquit, quod ἐμπηδήσας εἰς τὸ πῦρ, *in ignem insiliens perierit*, Noster vero aliud. Solebant quidem non ita agere Brachmanes, ἀλλ' ἐπειδὰν νήσωσι πλησίον παραστάντες, ἀκίνητοι ἀνέχονται παροπτόμενοι, εἶτ' ἐπιβάντες, κατὰ σχῆμα καίονται, οὐδ' ὅσον ὀλίγον ἐντρέψαντες τῆς κατακλίσεως. *postquam rogum construxerunt prope astantes se aduri patiuntur immobiles, deinde ascendentes & in uno eodemque* corporis *habitu durantes uruntur, nec vel tantillum immutant reclinatum corpus.* Lucianus in *Vita Peregrini*. Philo Jud. in *de Abrahamo* refert, Ἰνδῶν τοὺς γυμνοσοφιστὰς ἄχρι τοῦ νῦν ἐπειδὰν ἄρχηται καταλαμβάνειν ἡ μακρὰ καὶ ἀνίατος νόσος τὸ γῆρας, πρὶν βεβαίως κρατηθῆναι, πῦρ ἄψαντας, αὐτοὺς ἐμπιπράναι, δυνάμενους ἔτι πρὸς πολὺ ἴσως ἀντισχεῖν, *Indorum Gymosophistas etiamnum, senectute, morbo illo diuturno & insanabili, ingruente, antequam plane ingravescat, se ipsos rogo incenso comburere, etiamsi longius forte obluctari senio possint. Calanum* quoque spontanea sui ipsius exustione senectutis mala occupare voluisse Arrianus indigitat *lib.* VII. vid. Ciceron. II. *Tusc. Quæst.* & Strab. *p.* 720. Ammian. *l.* XXIX. *c.* 9. KUHN.

6 Καὶ θρύου] καὶ θύου vel θυίου. GESNER. θρύου retinendum. Ita enim Noster etiam in *Hist. Anim. lib.* XIV. *cap.* 14. τεθηλότες ἀεὶ θρύον, *semper virens juncus*. Hesychius more Grammaticorum, θρύον, εἶδος βοτάνης. Suidas meminit θρυίνης ψιάθου *tegetis ex junco confectæ*, vide Plinium *l.* XXI. *cap.* 18. IDEM.

Θρύου] Sic quidem & MSti. Sed tamen nullus dubito veram esse Gesneri emendationem, legentis θύου, quam & probavit Schefferus. Nam quid *junco* palustri, quod notat θρύον, rei est cum *lignis odoratis*? Inter ea vero quum fuerit θύον, & ab Homero *Odyss.* E. 60. jungatur *Cedro*, plane ut hic sit, male me facturum credidi, si hoc non admitterem, uti jam admiserat Schefferus. Verba Homeri sunt

——— ——— ——— τηλόθι δ' ὀδμὴ
Κέδρου τ' εὐκεάτοιο, θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει
Δαιομένων ———

Procul vero odor cedrique fissilis thurisque per insu-

Μακεδόσι. Καὶ τὸ μὲν ἔδρατο, ὁ δὲ [8] περιληφθεὶς τῆς φλογὸς, [9] ἀτρέστως εἱστήκει, καὶ οὐ πρότερον ἀνετράπη, [10] πριν ὴ διελύθη. Ενταῦθα, φασὶν, ἐκπλαγῆναι καὶ τὸν Αλέξανδρον, καὶ εἰπεῖν, ὅτι μείζονας ἀντιπάλους αὐτοῦ

at ille circumdatus flammis intrepide conſtitit: neque ante eſt ſubverſus, quam exſpiraſſet. Tunc ajunt etiam Alexandrum ſtupore quodam perculſum dixiſſe, Calanum potentiores adverſarios debellaſſe, quam ipſe.

inſulam redolebat Ardentium. Pene putem, hunc locum reſpexiſſe Ælianum. Hinc jam inter res pretioſas Mercatorum Babyloniorum memoratur in *Apocal.* XVIII. 12. πᾶν ξύλον θύϊνον. Et θυόεντα ἔλαια apud Callimachum *Hymno in Apoll.* 38. ſignificat *odorata olea.* Athenæus V. 11. Triclinium in Navi ab Hierone exſtructa, lacunar & parietes *ex cupreſſo* habuiſſe ait, fores vero *ex ebore & thyo.* PERIZ. Noſter *lib.* II. *de N. An. cap.* II. καὶ τράπεζαί τε παρέκειντο θύου τε καὶ ἐλέφαντος.

7 Ο δὲ αὐτὸν προσεκύνει] Lucian. *de Morte Pereg. pag.* 781. Ως πρὸς ἀνίσχοντα τὸν ἥλιον ἀσπασάμενος, ὥσπερ ἀμέλει καὶ τοὺς βραχμᾶνας φασὶ ποιεῖν, ἐπιβήσεσθαι τῆς πυρᾶς: *quod Oriente Sole ſalutato, ut ſane Brachmanas dicunt facere, inſcenſurus ſit pyram.* PERIZ.

8 Περιληφθεὶς τῆς φλογὸς] Patet excidiſſe ὑπὸ, ut ſit ὑπὸ φλογῆς, *ille flamma circumdatus* &c. KUHN. Cl. Perizonius *ad lib. cap.* 23. hunc locum allegans quoque legit ὑπὸ τῆς φλογὸς contra fidem MSS. Neque inuſitatam eſſe hujus præpoſitionis ellipſin docuit Cl. Bos in *ſpecimine Myſt. Ellipſ. Gr. pag.* 259. Obiter hic emendabo locum Polybii *lib.* XIV. *cap.* 4. πολλοὶ δὲ τῷ πυρὶ καταληφθέντες, ὑπὸ τῆς φλογὸς κατεπρήσθησαν. Leg. πολλοὶ περικαταληφθέντες ὑπὸ τῆς φλογὸς, κατεπρήσθησαν. neque aliter MS. cujus lectionem firmat Diodorus Sic. *lib.* IV. *Bibl.* ἄφνω δὲ φλεγομένων τῶν βασιλείων, τὸν μὲν Ιάσονα ταχέως ἐκπηδῆσαι, τὴν δὲ Γλαύκην καὶ τὸν Κρέοντα τοῦ πυρὸς περικαταλαβόντος διαφθαρῆναι.

Περιληφθεὶς τῆς φλογὸς ἀτρέστως εἱστήκει] Sic plane Sluisk. At Lugd. reliqua eodem modo, ſed pro ἀτρέστως legit, ut B. & C. Pariſienſes, ἀτρέπτως. Præfert hoc Schefferus, quia ſequitur, οὐ πρότερον ἀνετράπη. Vulgatum tuetur Kuhnius. Et ſane ferri poteſt. Notat enim *intrepide.* Sic XIV. 31. ἡ δὲ ἀτρέστως πάνυ καὶ ἐμμελῶς εἶπε, *illa vero intrepide & facete reſpondit.* Suidas ἀτρέστως, ἀφόβως. Sed tamen ut vere dicam, malim & Ego hoc in loco ἀτρέπτως, *quiete*, *ſine ullo motu* Corporis, quod de eo tradunt omnes, & quod videri utique potuit à ſpectatoribus. PERIZ.

9 Ατρέστως] MSS. B. & C. ἀτρέπτως. atque ita legit interpres in ſuo, & legendum eſſe docent ſequentia. Nam ἀτρέστως eſt *ſine timore.* quod hic non attenditur. SCHEFF. Cur hoc loco ἀτρέστως *intrepidè* non attendendum, cauſam video nullam. Nam τὸ ἄτρεστον, *animus timore vacuus* efficit gignitque τὸ ἄτρεπτον, i. e. *erectum ſuique ſimilem vultus, corporis & animi conſtantiam.* ἄτρεστα οἰκεῖν ex Euripide habet Noſter *l.* III. H. A. *c.* 15. & *alibi.* KUHN.

10 Πριν ὴ διελύθη] *Antequam in cineres diffluxit.* hæc enim διάλυσις hoc loco innuitur. Geſnerus eodem ſenſu *conſumtus eſſet.* KUHN.

11 Ταξίλην] Mirum inter Hoſtes, quos vicerit Alexander, *Darium* & *Porum*, memorari quaſi tertium *Taxilam*, Indorum Regem, quum is nunquam contra Alexandrum pugnaverit, ſed ſe ultro ei permiſerit, immo etiam ante, quam Alexander ad Indos pervenit, per legatos ei ſuam ſocietatem obtulerit. Vide Diod. Sic. *lib.* XVII. Curtium VIII. 12. Plut. *Alex.* & Arrian. *lib.* IV. Quin hic ipſe *Taxilas* Calanum quoque induxit, ut ad Alexandrum iret, ſi fides Plutarcho. Cauſa autem iſtius deditionis erat Taxilæ, quod bellum & odium ipſi eſſet inveteratum in vicinos Reges, & maxime Porum, id quod etiam Max. Tyrius teſtatur *Diſſert.* 38. PERIZ.

12 Πρὸς τὸν πόνον] h. e. *dolorem*, *cruciatum.* Quicquid enim durum eſt & triſte, id hoc vocabulo denotatur à Græcis. Sic Heſiod. ἔργ. 91. *Prius enim vivebant Homines in terra*,

τοῦ Κάλανος κατηγωνίσατο. Ο μὲν γὰρ πρὸς Πῶρον, καὶ [11] Ταξίλην, καὶ Δαρεῖον διήθλησεν· ὁ δὲ Κάλανος [12] πρὸς τὸν πόνον, καὶ τὸν θάνατον.

ipse. Nam Alexander cum Poro, Taxila, & Dario pugnaverat; Calanus vero cum dolore & morte.

Νόσφιν ἄτερ κακῶν, καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
Νούσων τ' ἀργαλέων, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἔδωκαν.

Absque malis & absque dura Miseria, Molestisque morbis, qui senectam viris adferunt. Sic *v.* 113. Νόσφιν ἄτερ πόνων καὶ ὀϊζύος, *absque doloribus & ærumna.* Noster *supra* IV. 1. τοῦ σώματος διὰ τὸ γῆρας πεπονηκότος, *corpore per senectutem jam afflicto*, & quod ideo sibi jam oneri est. Similiter Latini, Plaut. *Capt.* V. 1. *propter meum caput labores homini evenisse optimo*, quia scil. datus ille erat in lapicidinas. Terent. *Heaut.* I. 1. ad Senem in lachrymas erumpentem, *si quid laboris est, nollem, sed quid istuc Mali est, quæso.* Cæterum Vir Illustr. Ez. Spanhemius in literis ad me datis malebat πρὸς τὴν πυρὰν, ut pulchrior sit Paronomasia, & oppositio ad illa de Alexandro, ὁ μὲν γὰρ πρὸς Πῶρον, & quia Pellæo Heroi haud facile quis negaverit πόνον. Quæ sane elegans est observatio, cui vellem favere Codices MS. PERIZ.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ Αναχάρσιδος.

[1] Οἱ μὲν Σκύθαι περὶ τὴν ἑαυτῶν πλανῶνται. Ανάχαρσις δὲ, ἅτε ἀνὴρ σοφὸς, [2] καὶ περαιτέρω προήγαγε τὴν πλάνην. Ηκε γοῦν εἰς τὴν Ελλάδα, καὶ ὁ Σόλων ἐθαύμασεν αὐτόν.

CAP. VII.

De Anacharsi.

Scythæ in sua tantum *regione* oberrant. Anacharsis vero, tanquam vir sapiens, etiam ulterius errorem produxit. Venit enim in Græciam, & Solon admiratus est eum.

ΚΕΦ.

CAP.

1 Οἱ μὲν Σκύθαι] Adde Laertium in *ipsius vita.* SCHEFF. Plutarch. in *Solone* & in *Conviv.* 7. *Sapient.* KUHN. Justin. II. 2. *Nec domus illis ulla, aut tectum, aut sedes est, armenta & pecora semper pascentibus, & per incultas Solitudines errare solitis.* De *Anacharsi* Vide *supra ad* II. 41. PERIZ.

2 Καὶ περαιτέρω προήγαγεν] More veterum sapientum. Exemplo sunt Thales, Plato, Solon, plurimique alii. Hinc & Laertius de Socrate, ἀποδημίας οὐκ ἐδεήθη, καθάπερ οἱ πλεῖους. vide Diodor. Sicul. *lib.* I. *Bibl.* SCHEFF.

ΚΕΦ. η'.

Πῶς τινες τὰ σκώμματα ἤνεγκαν.

Τὰ σκώμματα καὶ αἱ λοιδορίαι οὐδέν μοι δοκεῖ δύνασθαι. Ἐὰν γὰρ [1] στερεᾶς γνώμης λάβωνται, καταλέλυνται· ἐὰν δὲ ἀγεννοῦς καὶ ταπεινῆς, ἴσχυσε, καὶ οὐ μόνον ἐλύπησε πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἀπέκτεινε. Τούτων ἀπόδειξις ἐκεῖνα ἔστω· [2] Σωκράτης μὲν

CAP. VIII.

Quomodo aliqui tulerint scommata.

Scommata & convicia nihil mihi videntur posse. Nam si in firmum incidant animum, dissolvuntur, seu pereunt: at si in degenerem & abjectum, valent, & sæpe non solum molestia afficiunt, verum etiam ad mortem adigunt. Argumento hisce sint

1 Στερεᾶς γνώμης] Musonius apud Stobæum *serm.* XVII. Μικρόψυχον τὸ ἀγανακτεῖν, ἢ ἐπιτείνεσθαι περὶ τῶν τοιούτων. πρᾴως δὲ καὶ ἡσύχως οἴσειν τὸ συμβὰν, ἐπεὶ καὶ πρέπον τοῦτο τῷ βουλομένῳ εἶναι μεγαλόφρονι. Adde reliqua. Seneca *Consolat. ad Helviam: Nemo ab alio contemnitur, nisi à se ante comtemptus est. Humilis & projectus animus fit isti contumeliæ opportunus*, &c. & *libro de constantia Sapient. cap.* 10. *Sapiens a nullo contemnitur, magnitudinem suam novit, nullique tantum de se licere, renunciat sibi & omnes has, quas non miserias animorum, sed molestias dixerim, non vincit, sed ne sentit quidem.* Adde Hugonem Grotium *lib.* II. *cap.* I. §. 10. *de I. B. & P.* SCHEFF. Luc. in *Piscatore*. οἶδα, ὡς οὐκ ἄν τι ὑπὸ σκώμματος χεῖρον γένοιτο, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπερ ἂν ᾖ καλὸν, ὥσπερ τὸ χρυσίον, ἀποσπώμενον τοῖς κόμμασι λαμπρότερον ἀποστίλβει καὶ φανερώτερον γίνεται, *scio, quod nihil convitiis fiat deterius, quin potius, quod pulchrum in se est, ut, aurum ictibus contusum, splendidius emicat & illustrius redditur.* Quapropter convitiatores *non quærunt illidere dentem solido, sed fragili*, ut Horatii verbis utar. Lacedæmonii autem à pueris didicerunt τὸ σκώπτειν καὶ σκωπτόμενον μὴ δυσχεραίνειν, *scommata dicere & dicta æquo animo pati.* Qui vero tenerioris frontis erant, eadem deprecabantur & statim ὁ σκώπτων ἐπέπαυτο. vide præter Xenoph. in *de Rep. Lacedæm.* Porphyrium *lib.* IV. περὶ ἀποχῆς. *p.* 52. KUHN.

Στερεᾶς γνώμης λάβωνται] *In firmum & constantem incidant animum.* Sic II. 13. Ἀριστοφάνης λαβόμενος ὑποθέσεως εὖ μάλα ἀνδρικῆς. Sicuti autem hic mutatur forma Numeri in Verbis, δοκεῖ, λάβωνται, καταλέλυνται, ἴσχυσε, ἐλύπησε. Sic X. 3. Τὰ τῶν περδίκων νεόττια ἐπειδὰν τάχιστα τοὺς πόδας ἔξω ποιήσῃ τοῦ λέμματος, ἐντεῦθεν ἤδη δρομικώτατά εἰσι. Lugd. Codex hic habet λάβηται. PERIZ.

2 Σωκράτης μὲν οὖν] De Socrate ridente Aristophanis convicia, Vide *supra* II. 13. & Plutarch. *de Aud. Poëtis.* IDEM.

3 Ἐγέλα] Seneca *de const. cap.* 18. Musonius apud Stobæum *sermon.* XX. SCHEFF.

4 Πολίαγρος δὲ] Hic quoque exagitatus fuit à Comicis, sed eo nomine, quod uxorem suam aliis prostitueret, muneribus captus. Hinc Plutarch. *de Audiendis Poëtis*, ait, quando Ulysses apud Homerum inducitur tanquam gaudens eo ipso, quod videret Penelopen sua verborum humanitate à procis obtinere multa munera, εἰ μὲν ἐπὶ τῇ δωροδοκίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ χαίρει, τὸν κωμῳδούμενον ὑπερβάλλει μαστροπείᾳ Πολίαγρον, *siquidem gaudet acceptis muneribus & studio habendi, superat lenocinio ipsum illum a Comicis laceratum Poliagrum.* Subjicit dein versus de illo, qui videntur ex Comœdia quadam sumpti, εὐδαίμων Πολίαγρος ἐράνιον

μὲν οὖν κωμῳδούμενος [3] ἐγέλα· [4] Πολίαγρος δὲ [5] ἀπήγξατο.

ſint illa: Socrates, quum in comœdia proſcinderetur, ridebat: Poliager vero ſe ipſum ſtrangulabat.

οὐράνιον αἶγα πλουτοφόρον τρέφων, *Felix Poliager cœleſtem alens capram, quæ divitias illi affert.* Per hanc *capram* deſignatur haud dubie ejus Uxor. Videmus ex his, quam recte Noſter *Socrati* junxerit & oppoſuerit *Poliagrum*, æque, ac illum, κωμῳδούμενον, ſed contrario plane effectu. PERIZ.

5 Ἀπήγξατο] Certum eſt, Ἄγχεσθαι, ἀγχόνην, & ἀπάγχεσθαι notare potiſſimum conſtrictionem faucium, ſeu id genus mali, quo fauces quoquo modo compreſſæ intercludunt vitæ ſpiritum. Quia vero inter genera mortis voluntariæ uſitatiſſimum, & ſimpliciſſimum, & ideo etiam antiquiſſimum fuit, ſuſpendio ſibi præcludere & coarctare fauces, idcirco ad id proprie denotandum ſæpiſſime illa vocabula adhibentur à Veteribus. Atque ideo non intercedo, quo minus & hic, & compluribus aliis in locis, ἀπάγχεσθαι notet *ſe ſuſpendere*, ſicut & Suidas ἀπήγξατο exponit βρόχον ἧψε, *laqueum nexuit*, ut ſolent ſuſpendio necem ſibi conſciſcentes. At vero ut id ſolum notet neceſſario ubivis, *nec unquam Græcis in alia fuerit notione acceptum*, quod affirmat Salmaſius, immo nunquam adhibitum fuerit, niſi in denotanda tantum violentia, quæ laqueo fit in collo, & ita tantum, ut ſi illa non laqueo, ſed digitis vel manu fiat, tunc locum non habeat ex uſu & genio Linguæ Græcæ τὸ Ἀπάγχεσθαι, id ſane durum mihi videtur dictu, & ab omni abhorrens veriſimilitudine, præſertim quum conſtet, & agnoſcatur ultro, ἄγχεσθαι & ἀγχόνην de quacunque ſuffocatione, etiam quæ fit nimio animi dolore, ſed & ipſum ἀπάγχειν Activum de alia, quam quæ fit laqueo, uſurpari à Priſcis Scriptoribus. Quæ ſi vera ſunt, ut ſunt, Ego ſane prius illud de τῷ Ἀπάγχεσθαι neutiquam affirmaverim, etiamſi certus eſſem, apud Nullos Eorum, qui ad nos pervenerunt, occurrere aliter, quam de Laqueo uſurpatum. Nam quot millia Auctorum interciderunt, apud quos illud æque occurrere potuit alio ſenſu, ac Ἄγχεσθαι apud Eos, qui ſuperſunt? Quid porro Ἄγχεσθαι & Ἀπάγχεσθαι differunt ex uſu & Genio Linguæ, quam quod Πνίγεσθαι & Ἀποπνίγεσθαι, & ut illud Rem ipſam ſeu Actionem, Hoc Finem ejus notet? Quid? ſi jam conſideremus rationem & naturam Linguæ Vernaculæ, cujus ſemper liberior fuit Uſus, quam Intermortuæ & Alienæ? quis eam conſiderans ſibi perſuadere poſſit, Græcos homines infinito numero, & diverſiſſimorum in pleriſque ſenſuum, conſenſiſſe tamen caſu quodam præter rationem & analogiam in re liberrimi Arbitrii in id, ut, quum τὸ Ἄγχεσθαι cum omnibus derivatis etiam de Animi anxietate & incluſi doloris ſtrangulatione adhiberent, & adeo frequenter, ut hinc Latini acceperint, & illo ſenſu unice adhibuerint ſuum *Angere*, *Anxius* &c. noluerint tamen iidem pariter τὸ Ἀπάγχεσθαι aliter, quam de Laqueo adhibere? Quæ ratio poſtulabat, ut omnes ita pariter ſua voluntate abſtinerent ab alio vocabuli uſu, quem Analogia tamen palam non permittebat modo, ſed & ingerebat omnibus? Sed quid moramur, aut Analogiam urgemus? quum ex ipſo uſu & Auctoritate Veterum res ſit plane liquida. Etenim diſertiſſime de *Animo* Verbum illud Archilochus adhibuit, & expoſuit Ariſtoteles, qui *Polit.* VII. 7. quum dixiſſet *Animum Hominis magis in Amicos, ſi ab iis contemni ſe ſentiat, irritari, quam in ignotos*, ſubjicit, διὸ καὶ Ἀρχίλοχος προσηκόντως τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν, διαλέγεται πρὸς τὸν ΘΥΜΟΝ, Οὐ γὰρ δὴ παρὰ φίλων ἀπάγχεο; *Ideo etiam Archilochus, ut oportebat, Amicos incuſans, alloquitur ANIMUM: Nonne ab Amicis Vexabaris*, ſeu *Cruciabaris*? Quid volumus expreſſius, quid liquidius? Non Corpus, non Collum, applicito exterius laqueo, ſed Animus dolore ex injuriis Amicorum concepto dicitur hic Ἀπάγχεσθαι. Quapropter nullus ego dubito, quin ſicut ἀγχόνη æque ac ἀπάγχεσθαι, notat quam ſæpiſſime ſuſpendium, ſic ἀπάγχεσθαι æque ac ἀγχόνη notet etiam ex animi dolore ac tædio videndi, vel audiendi, vel patiendi rem moleſtam, mori, aut necem ſibi conſciſcere. Utrumque habemus apud Ariſtophanem, qui in Ἀχαρν. *pag.* 376. Ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη; *Hæ res nonne ſunt maximum tædium, quod* mor-

mortem conciliare valeat? At in Νεφέλ. *pag.* 179. Ὥστε μ' ἀπάγχεσθ', ὅταν ὀρχεῖσθαι παναθηναίοις δέον αὐτοὺς. *Ut præ tædio videndi moriar, quando oportet eos saltare in Panathenæis.* Quid quæso aliud hic est ἀπάγχεσθαι? quam istic ἀγχόνη, aut quam ἀποπνίγεσθαι apud Lucian. *Dial. Meretr. pag.* 750. Ταῦτά με ἀποπνίγει, καὶ μάλιστα ὁπόταν λέγῃς, ὡς πολλὰ ἔδωκας. *Hæc me mori cogunt, & maxime quando dicis multa te dedisse.* Et præsertim *pag.* 706. Ἑαυτὸν δὲ ἀποπνίγεσθαι τούτων γιγνομένων, *se autem præ dolore & indignatione periisse* (ὑπερχολικῶς) *quum ista fierent*, vel *fieri videret.* Quis vero dubitet in eadem pagina eodem igitur modo hæc quoque verba exponi debere: ἀπηγξάμην γὰρ ἄν, εἰ τι τοιοῦτο ἐγένετο, *periissem sane, si tale quid factum esset.* Adde jam ipsos Veteres, quod unus dixerat ἀπάγχεσθαι, alterum de quovis genere mortis accepisse, & simpliciter per ἀποθανεῖν, vel *mori*, reddidisse. Ita certe Virgilius, *mori me denique coges*, fecit ex Theocriteo illo, ἀπάγξασθαί με ποιήσεις. Et quod Heraclitus de Ephesiis dixit in Epistola *ad Hermodorum*, & apud Strabonem, *Dignum illis esse*, ἡβηδὸν ἀπάγξασθαι, *ut omnes puberes pereant*, id Laërt. in *Heracl.* ait ἡβηδὸν ἀποθανεῖν; & Cicero v. *Tusc. quæst. esse morte mulctandos.* Denique quod Appian. *B. Civ.* IV. 612. *Getam videbatur Filius cremare*, ὡς ἀπαγξόμενον, id Dio *lib.* XLVII. *pag.* 333. ὡς τεθνηκότα, *ut mortuum*, ait. Putem igitur quum satis certum sit, τὸ ἀπάγχεσθαι significare etiam *maxima tristitia affligi, & ita strangulari, ac mori*, quumque proprie dicta strangulatio usitatissimum fuerit genus mortis voluntariæ, ex nimio metu aut ægritudine animi: ideo illud ἀπάγχεσθαι notavisse hanc quidem præcipue, sed dein etiam aliam qualemcunque mortem, quam quis sibi ea de causa arcessit, vel ultro consciscit, & in qua sic præ ægritudine perit. Plane ut ἀποκαρτερεῖν, & διακαρτερεῖν, de iis maxime quidem dicitur, qui inedia mortem sibi consciscunt, nihilo tamen minus etiam de iis, qui quasvis necessitates, frigus, sitim, *&c.* ferre perseverant, adhibetur. Vide Suidam in Ἀπεκαρτέρησεν, & Ἀποκαρτερήσαντα, ac me *infra* XIII. 23. Quopropter nisi quis Judæ mortem ita accipere malit, ut ille ex culmine tecti, aut quocunque alio edito loco se suspenderit, sed dein, laqueo vel abrupto vel soluto per impetum, qui fieri solet, demissi corporis, procidens ita ex alto, disruptus fuerit, h. e. πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησε; nisi quis, inquam, ita rem accipere malit, nullam tum sane video aut reperio magis idoneam rationem conciliandi Matthæum & Lucam de illa morte, quam hæc est ex latiore illa, & qualemcunque voluntariam hominis animo anxii & desperati mortem complexa, verbi istius significatione, petita. Quin ipse Salmasius, qui eo *Suspendium* omnino notari sensit, adeo nullam invenit, ut illos pene insimulet discrepantiæ, dum ait, *Judam sibi mortem conscivisse constans fama fuit & vera; quo genere mortis periisset, incertum habebatur. Nihil de Præcipitio Matthæus, nihil de Suspendio Lucas. Alii Præcipitio, alii Suspendio exstinctum tradiderunt.* Quod quid est aliud, quam in diversa plane illos abiisse, & ita alterutrum tradidisse rem minus veram? PERIZ.

ΚΕΦ. θ'.

Περὶ Ἀριστοτέλους.

1 Ἀριστοτέλης ἀσωτευσάμενος τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς χρήματα, ὥρμησεν

CAP. IX.

De Aristotele.

Aristoteles quum paterna abliguriisset bona, in militiam abiit. Dein-

1 Ἀριστοτέλης] Suidas: Τίμαιος φησὶ καὶ Ἀριστοτέλης, εἶναι αὐτὸν δύχερῆ, θρασὺν, προπετῆ, ὀψιμαθῆ, μισητὸν ὑπάρχοντα, καὶ τὸ πολυτίμητον ἰατρεῖον ἀποκεκλεικότα. πρὸς δὲ, γαστρίμαργ-

μησεν ἐπὶ στρατείαν· εἶτα ἀπαλλάττων κακῶς ἐν τούτῳ, φαρμακοπώλης ἀνεφάνη. 2 Παρεισρυεὶς δὲ εἰς τὸν περίπατον, καὶ παρακούων τῶν λόγων, ἀμείνων πεφυκὼς πολλῶν, εἶτα 3 ἕξιν περιεβάλετο, ἣν μετὰ ταῦτα ἐκτήσατο.

Deinde quum male hoc ei procederet, pharmacopola evaſit. Furtim vero irrepens in peripatum, & obiter audiens ſermones illos, quum indole eſſet multis præſtantiore, habitum mentis ſibi comparavit, quam deinde poſſedit.

ΚΕΦ.

CAP.

ῶν, ὀψαρτυτὴν, ἐπὶ ςόμα φερόμενον ἐν πᾶσι. Athenæus *lib.* VIII. Τίμαιος ὁ Ταυρομενίτης καὶ Ἀριςοτέλη τὸν φιλόσοφον ὀψοφάγον φησὶ γεγονέναι. Apud eundem *dicto libro*. Epicurus ἐν τῇ περὶ ἐπιτηδευμάτων ἐπιςολῇ, prodit, ὅτι καταφαγὼν τὰ πατρῷα ἐπὶ ςρατείαν ὥρμησε, καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ κακῶς πράττων, ἐπὶ τὸ φαρμακοπωλεῖν ἦλθεν· εἶτα ἀναπεπταμένου τοῦ Πλάτωνος περιπάτου, φησὶ, παραβαλὼν ἑαυτὸν προσεκάθισε τοῖς λόγοις, οὐκ ὢν ἀφυὴς, καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θεωρουμένην ἐξῆλθεν· Sed hæc omnia falſa ſunt & ficta. Vide eruditiſſimum Caſaubonum *ad Laertii Epicurum*, ubi ſimilia de *Ariſtotele* dicuntur verius, quam probantur. Adde Franciſc. Patritium *Diſcuſſion. Peripatet. Tom.* I. *l.* I. *p.* 2. ut ſuadent notæ Codicis *Bigotiani*. SCHEFF. Adeas licet etiam excerpta Polybii *de Virtut. & Vitiis. p.* 1393. & 99. quem Suidas, ut ſolet, ad verbum exſcripſit. Cæterum Ariſtotelem plurimi dentatis chartis dictiſque lacerarunt. Themiſtius enim *Orat.* IV. ait. Κηφισοδώρους καὶ Εὐβουλίδας καὶ Τιμαίους, Δικαιάρχους καὶ ςρατὸν ὅλον τῶν ἐπιθεμένων Ἀριςοτέλει &c. *Cepheſidoros, Eubulidas, Timæos & Dicæarchos totumque exercitum Ariſtoteli Stagiritæ infeſtum quî potero facile percenſere? quorum orationes etiamnum virulentos & contentioſos ſpirant animos.* Quibus adde Alexinum Eriſticum, Democharem, Lyconem Pythagoricum, ex Ariſtocle Peripatetico *lib.* VII. *de Philoſ.* cujus ῥῆσιν dabit Euſeb. *lib.* XIV. *Præp. Evang. p.* 791. ubi inter alia habet, eorum, qui *Ariſtotelem* calumniati ſunt, καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ βιβλία τεθνηκέναι τῶν σωμάτων μᾶλλον. KUHN.

Ἀριςοτέλης &c.] Hauſta hæc ſunt ex Epicuri ſcriptis, ut liquet ex Laërtio in *Epicuro*, & Athen. VIII. 13. cujus verba licet à Scheffero & aliis jam allata, hic quoque repetimus, ut conferantur cum Noſtro: ὅτι καταφαγὼν τὰ πατρῷα ἐπὶ ςρατείαν &c. *cum conſumpſiſſet paterna bona, in militiam ruit, & in ea infeliciter agens, pharmacopolam agere aggreſſus eſt, dein aperta Platonis ſchola, ut ait* Epicurus, *ſe ipſum ſermonibus iſtis applicuit, & aſſedit, non ignavæ indolis homo, & paulatim ad ſcientiam pervenit.* Addit ſolum hæc dixiſſe Epicurum, nullum Alium, neque ex illis, qui ex profeſſo contra Ariſtotelem ſcripſerunt. PERIZ.

2 Παρεισρυεὶς δὲ &c. καὶ παρακούων] Non recte hæc erant expreſſa ab Interprete. Nam παρακούειν notat plerumque, *nolle audire, negligenter audire, non auſcultare*; ſed &, *obiter atque eminus audire.* Et ita ſumitur hic loci. Senſus ergo eſt, *Ariſtotelem furtim irrepſiſſe in Peripatum, & tantum obiter primum audiviſſe ſermones: ita tamen factum Philoſophum.* IDEM.

3 Ἕξιν περιεβάλετο,] *animi indolem & facultatem.* Sic Imp. Julian. *Orat.* I. *p. m.* 41. *Videndum nunc,* εἰ μετὰ ἀρετῆς καὶ τῆς βελτίςης ἕξεως ἅπαντα γέγονε, *an omnia cum virtute, & optima animi affectione ſint facta.* Sic de *Fortunæ ſtatu,* Iſocr. *Panath. p.* 580. Spartanos ait poſt cladem non potuiſſe καταςῆσαι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν αὐτῶν ἕξιν, ἧσπερ ἐξέπεσον, *ſe reſtituere in fortunam, qua exciderant.* Et plane, ut hic, Plutarchus, in *Bruto, init.* Ἄνδρα τῇ μὲν ἐν λόγοις ἕξει πολλῶν Φιλοσόφων λειπόμενον, *Virum facultate dicendi multis Philoſophis inferiorem.* Et Plato in *Theage, extr.* Νῦν δὲ πᾶσα ἐκείνη ἡ ἕξις ἐξεῤῥύηκεν, *nunc vero omnis illa facultas,* vel *habitus animi effluxit.* IDEM.

ΚΕΦ. ι΄.

Νηῶν τινων καὶ ὁπλιτῶν ἀριθμὸς, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώλεσαν.

[1] Νηΐτην στόλον Ἀθηναῖοι εἰργάζοντο ἑαυτοῖς ἀεὶ φιλοπόνως· κατὰ χρόνους δὲ τὰ μὲν κατορθοῦντες, τὰ δὲ ἡττώμενοι, ἀπώλεσαν τριήρεις μὲν [2] ἐν Αἰ-

CAP. X.

Navium aliquarum & armatorum numerus, quos amiserunt Athenienses.

Athenienses semper summo studio navium classem sibi compararunt: variis vero temporibus, nunc bene rem gerentes, nunc victi, ami-

1 Νηΐτην στόλον] Pleraque hujus capitis debentur Isocrati, in *Oratione de Pace p. m.* 417. Εἰς Αἴγυπτον μὲν γε διακόσιαι πλεύσασαι τριήρεις αὐτοῖς πληρώμασι διεφθάρησαν. περὶ δὲ Κύπρον πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐν δὲ τῷ Πόντῳ μυρίους ὁπλίτας αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἀπώλεσαν, ἐν Σικελίᾳ δὲ τέτταρας μυριάδας καὶ τριήρεις τεσσαράκοντα καὶ διακοσίας, τὸ δὲ τελευταῖον ἐν Ἑλλησπόντῳ διακοσίας. τὰς δὲ κατὰ δέκα καὶ πέντε καὶ πλείους τούτων ἀπολλυμένας, καὶ τοὺς κατὰ χιλίους καὶ δισχιλίους ἀποθνήσκοντας, τίς ἂν ἐξαριθμήσειε; *ducentæ quidem naves in Ægyptum solventes cum ipsis classiariis perierunt. circa Cyprum vero centum quinquaginta. In ponto suorum & auxiliariorum militum gravis armaturæ decem millia desiderarunt. in Sicilia autem quadraginta millia cum ducentis quadraginta triremibus. In Hellesponto ducentæ amissæ sunt. quoties autem modo decem, modo quinque, aut plures pessum iverint, & mille vel bis mille homines cæsi sint, quis quæso enarraverit?* Conferantur ista cum Æliano, & apparebit eum Isocratis lectorem imitatoremque sedulum fuisse. KUHN.

2 Ἐν Αἰγύπτῳ διακοσίας] Diodorus habet τριακοσίας. vide eum *lib.* XI. & XIII. convenit magis Thucydides *lib.* I. quanquam ad ducentas istas accessisse & ipse dicat naves quinquaginta. Belli porro cum Ægyptiis mentionem facit etiam Justinus *lib.* III. *cap.* 6. SCHEFF. Præclare observavit Kuhnius, ex Isocratis *Oratione de Pace* hæc ab Auctore sumpta. Agit id istic Isocrates, ut ostendat, Athenienses post tempora Xerxis imperium maris affectantes minus fuisse felices, sed variis in locis ac temporibus graves mari accepisse clades. Cæterum quæ de Ægypto memorat, acciderunt primis annis Artaxerxis Longimani, quando Ægyptii duce Inaro defecerunt, & ab Atheniensibus adjuti sunt missa ducentarum navium classe, quæ naves ab ipsis illis Atheniensibus debuerunt incendi, quum, abducto flumine à Persis, destitutæ essent in sicco. Vide Thucyd. *lib.* I. *cap.* 104. & 109. ac Diodor. Sicul. *lib.* XI. *p.* 280. qui non *trecentas*, ut male Schefferus, sed *ducentas* naves ab Atheniensibus missas, æque ac Reliqui, tradit. De classiariis vero, seu ipsis militibus, πληρώμασι, diserte ait etiam Thucyd. *cap.* 110. *paucos servatos, plurimos periisse.* PERIZ.

3 Σὺν τοῖς πληρώμασι] De hoc nihil ante dictus auctor. Naves tantum accendisse scribit. Cæterum quæ fuerint πληρώματα apud Græcos, dixi *lib.* II. *cap.* 3. *de Militia Navali.* SCHEFF.

4 Περὶ Κύπρον] An eo bello, quod duce Cimone ibi gestum? atqui tunc fuere victores. vide Corn. Nepot. IDEM.

Περὶ Κύπρον δὲ &c.] Intelligunt Isocrates & Noster haud dubie bellum, quod Cimon extremis Vitæ suæ annis, tempore Artaxerxis Longimani, gessit ad Cyprum contra Persas, quando Salamina & Citium obsedit, & Persæ navali ac terrestri prœlio fuerunt victi. Jungit enim hoc bellum Thucydides quoque superiori pro Ægyptiis & Inaro. Vide Eum *lib.* I. *cap.* 112. Profectus est Cimon

Αἰγύπτῳ διακοσίας, [3] σὺν τοῖς πληρώμασι· [4] περὶ Κύπρον δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· [5] ἐν Σικελίᾳ τεσσαράκοντα καὶ διακοσίας· [6] ἐν δὲ Ἑλλησπόντῳ διακοσίας. Ὁπλῖται δὲ ἀπώλοντο αὐτοῖς ἐν Σικελίᾳ μυριάδες τέσσαρες, [7] χίλιοι δὲ ἐν Χαιρωνείᾳ.

amiserunt triremes in Ægypto quidem ducentas, una cum classiariis: ad Cyprum vero centum & quinquaginta: in Sicilia quadraginta & ducentas: in Hellesponto ducentas. Armaturæ gravis milites eis perierunt, in Sicilia quadraginta millia, at in Chæronea mille.

ΚΕΦ. CAP.

mon ad hoc bellum cum 200. triremibus, sed quarum 60. misit in Ægyptum Amyrtæo, qui post Inarum à Persis victum & abductum regnabat adhuc in paludibus Ægypti. Vide Plutarchum in *Cimone*. Adde etiam Diod. Sicul. *lib.* XII. *init.* Neque vero obstat huic expositioni, quod Athenienses *tunc fuere victores*, in quo hæsitat Schefferus. Nam etiam victorias aliquando existere damnosas, adagium *Cadmeæ victoriæ* satis superque declarat, neque victorias ab hisce damnorum exemplis esse excludendas ipse utique Auctor docet, quando diserte præmisit hæc passos Athenienses, *cum Victores*, *tum Victos*. Crediderim tamen Isocratem, utpote Oratorem, & causæ, quam agit, h. e. *Paci* faventem, Oratoria αὐξήσει exaggerasse istius belli mala, quod sine causa idonea ultro erat susceptum solius victoriæ, prædæ, & imperii augendi studio, ut testatur Plutarchus. PERIZ.

5 Ἐν Σικελίᾳ] Cui bello Nicias præfuit. Habes omnia apud Thucydidem *lib.* VII. Diodorum *lib.* XIII. & Plutarchum in *Nicia*. SCHEFF. Bellum hoc satis notum. Cæterum numerus navium conflatus iterum Oratorio more ex omnibus diverso tempore in Siciliam missis, non Atheniensium modo, sed & Sociorum navibus. Nam cæteroqui cum Alcibiade & Nicia missæ sunt tantum 134. triremes, Thucyd. VI. 43. & dein tribus ferme annis post, aliæ 65. sub Demosthene, VII. 20. His si addantur 40. Triremes, quas decem annis ante in Siciliam miserant, apud Thucyd. IV. 2. habebimus ita demum hunc 240. numerum. Aliter, & majore numero, neque tamen huic congruo, Diodorus *lib.* XIII. *pag.* 331. 335. 336. sed cui neutiquam tantum tribuerim fidei in his rebus, quantum Thucydidi. PERIZ.

6 Ἐν Ἑλλησπόντῳ] Ad Ægospotamos, superati à Lacedæmoniorum duce Lysandro. vide Diodorum *prædicto libro*. SCHEFF.

Ἐν δ' Ἑλλησπόντῳ διακ.] Designant nobilissimam Atheniensium cladem ad Ægospotamos, profectam à Lacedæmoniis ductu Lysandri. Habuerunt istic Athenienses classem navium centum & octoginta, in quem numerum consentiunt Xenophon *de rebus Græcor. lib.* II. *init.* & Diod. Sicul. XIII. *pag.* 388. PERIZ.

7 Χίλιοι δὲ] Et plures, bello cum Philippo. Consule Diodor. *lib.* XVI. & Suidam *voce* Δημοσθένης. SCHEFF. Schefferus ad celebrem illam pugnam contra Philippum Macedonem infeliciter pugnatam refert, in qua perierunt Mille Athenienses, & bis mille sunt capti, testibus Pausania *Achaic. cap.* 10. & Diod. XVI. *pag.* 555. Et verisimile est Nostrum eam respicere, quum etiam infra ejus, & simili quidem locutione, faciat mentionem VI. I. & XII. 53. Sed tamen & Thucydides cladem *mille militum*, χιλίων ὁπλιτῶν, Atheniensibus istic illatam à Bœotis & Locrensibus memorat I. 113. eodem tempore, quo gestæ sunt res in Ægypto & Cypro, modo expositæ. PERIZ.

ΚΕΦ. ια΄.

Περὶ Θρᾳκῶν βασιλέως ὠμότητος κατὰ τῶν αὐτοῦ υἱῶν.

1 Ὁ Θρᾳκῶν βασιλεὺς (τὸ δὲ ὄνομα λεγέτω ἄλλος) ὅτε ὁ Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν, εἰς Ῥοδόπην τὸ ὄρος ἀπέδρα. Τοῖς δὲ ἓξ παισὶν αὐτοῦ συνεβούλευε μὴ στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. 2 Δῆλον δὲ, ὅτι φιλέλλην ἦν ὁ ἀνήρ. Οἱ δὲ οὐκ

CAP. XI.

De crudelitate regis Thracum erga liberos.

Rex Thracum (nomen vero alius dicat) quum Xerxes Græciam bello peteret, aufugit in montem Rhodopen. Sex vero ſuis filiis ſuadebat, ut ne contra Græciam militarent. Ex quo manifeſtum eſt, eum Græcis fuiſſe amicum. Illi vero *patri*

1 Θρᾳκῶν βασιλεὺς] Habet, ut opinor, ex Herod. *lib.* VII. quoniam & ipſe nomen ejus non prodit. Tantum enim ita ſcribit ὁ τῶν Βισαλτέων βασιλεὺς γῆς τε τῆς Κρηστωνικῆς Θρήϊξ. Niſi velimus Θρήϊξ eſſe nomen proprium ejus regis, quod non credit Ælianus. Scheff. Nec quiſquam opinor crediturus eſt. Kuhn.

Θρᾳκῶν βασιλεὺς] Primæ Edd. Romana & Baſil. habent, ὁ Θρακ. βασ. Geſneriana omiſit Articulum, haud dubie, vitio Typographi. Nam & MSti pariter eum tuentur. Revocavi ergo, qui à Tornæſianis, Schefferianis &c. Geſnerianæ negligentiam ſecutis, aberat. Cæterum Regem hunc Herodot. VIII. 116. ait fuiſſe *Biſaltarum ac terræ Creſtonicæ.* Quæ terra & Gens quum fuerit ad Occidentem fluv. Strymonis verſus Græciam, alienior poſſet videri ab hoc loco mentio montis *Rhodopes*, quam tamen facit etiam Herodotus. Etenim Rhodope à Ptolemæo *Geogr.* III. II. diſerte collocatur ὑπὲρ τὸν Νέσον ποταμὸν καὶ τὸν Ευρον (l. Ἕβρον) ποταμὸν, *ſuper Neſum*, vel *Neſtum fluvium*, *&* *Hebrum fluv.* Similiter Plin. IV. II. Atque ideo ab Ortelio aliiſque iſtic tantum exhibetur, loco ſane à *Biſaltis* quam longiſſime remoto. Quod enim *Biſaltæ* eo loci, ubi dixi, habitaverint, vel ex Herod. ipſo liquet, qui VII. 115. Xerxis iter in Græciam enarrans, poſtquam illum trajeciſſe Strymonem memoraſſet, tranſiiſſe ait per regionem, ἣ καλέεται Βισαλτίη. Adde Thucyd. IV. 109. qui item jungit iſtic *Biſalticam & Creſtonicam* infra Strymona, è regione montis Atho. Et maxime Livium XLV. 29. ubi ait Macedoniam à Romanis diviſam in varias Regiones, quarum Prima habitura ſit, *quod agri inter Strymonem & Neſſum amnem ſit*, *acceſſura huic parti trans Neſſum*, *Orientem verſus*, *quæ Perſeus tenuiſſet* &c. *trans Strymona autem vergentia ad Occaſum*, *Biſalticam Omnem*, *cum Heraclea.* Turbat Idem tamen *ſeq. capite*, ubi eandem Diviſionem & Regiones repetit, *Pars prima*, ait, *Biſaltas habet fortiſſimos Viros* (*trans Neſſum amnem incolunt & circa Strymonem*) *& multas frugum proprietates*, *& metalla & oportunitatem Amphipolis*, *quæ objecta &c.* Quomodo, ſi *Biſaltica omnis* erat *ad occaſum Strymonis*, nunc *Biſaltæ* locantur *trans Neſſum*? Vitii hæc reor manifeſta: ſed non æque manifeſta eſt emendandi ratio. Forte ex gloſſa ortum τὸ *incolunt*, legendumque *P. pr. Biſ. h. f. Viros*, *trans Neſſum autem & circa Strymonem multas fr.* &c. Ut ad *Rhodopen* revertamur, vix dubito ejus nomen communicatum olim cum reliquis montibus ſupra Macedoniam & Strymona fluv. Certe Herodotus IV. 49. apud *Pœonas* locat infra Æmum. Vide & Thucyd. II. 96. ſed maxime Strabonis *lib.* VII. *Epitomen pag.* 331. Ὅτι ὁ Στρύμων ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγριανῶν, *Stry-*

οὐκ ἐπείθησαν· ὑποςρέψαντας δ' αὐτοὺς πάντας [3] ἐξετύφλωσε, μὴ ποιήσας [4] ἑλληνικά.

tri morem non gesserunt: reversis itaque omnibus oculos eruit, faciens minime Græca.

Strymon fluvius oritur ex Agrianibus juxta Rhodopen. PERIZ.

2 Δῆλον δὲ, ὅτι φιλέλλην ἦν] Lugd. δηλονότι φιλ. &c. Sed præfero Vulgatum. Sic x. 20. Ει δὲ εἴη Λακεδαιμονίοις κοινῇ φίλος, δῆλον, ὅτι καὶ αὐτοῦ ἔςαι. Xenophon *de Rep. Laced.* δῆλον δ' ὅτι τὸν μέλλοντα κλωπεύειν, ἀγρυπνεῖν δεῖ. IDEM.

3 Ἐξετύφλωσε, μὴ ποιήσας ἑλληνικά.] Ultimum vocabulum neuter Codex omnibus literis exhibet. Cæterum *excoecavit* iste Thraciæ Rex ideo forsan Filios, quia *Occidere Thracem Thraci nefas erat.* Demosth. *adv. Aristocratem p. m.* 452. *ext.* οὐκ ὄντος νομίμου τοῖς Θραξὶν ἀλλήλους ἀποκτιννύναι. Quod vero illam *excœcationem* minime ἑλληνικὴν pronunciat Auctor, ô quam longe aliter se res habuit inter Græcos, jam Christianos, maxime post tempora Justiniani Rhinotmeti, quia in eo exemplum fuit Imperatoris, cui præcisæ erant nares, & quem tamen hæc deformitas ab Imperio obtinendo, vel potius recuperando, non prohibuit. Ergo, quum id non amplius valeret satis ad Imperio arcendum, in oculos deinceps sæviebatur, maxime à Græcis, quos inter neque mater Irene pepercit ita sævire in unicum, quem habebat, Filium. Ab illis ad Latinos ista crudelitas est propagata, ut vel ex exemplo Ludovici, illius Pii, Bernhardum Italiæ Regem, sui Fratris Filium, tali afficientis supplicio constat. IDEM.

4 Ελλωικά] MS. C. ἑλλωνικῶς. SCHEFF. Iterum explicat MSti lectio Nostrum, ἑλληνικὰ enim Atticè, communiter ἑλλωικῶς dicitur. KUHN.

ΚΕΦ. ιβ'.

CAP. XII.

Ὅτι ὁ Δημάδης ἐζημιώθη, ψηφισάμενος θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον.

Demades mulctatus, quod decretum fecerat, ut Alexander Deorum numero haberetur.

Οὐ δύναμαι δ' Ἀθηναίων μὴ οὐ φιλεῖν ταῦτα. Ἐκκλησίας οὔσης Ἀθη-

Non possum non illa Atheniensium exosculari. Pro concione

1 Θεὸν τὸν Αλ. τρισκαιδέκατον] Præcipui, quos Græci veteres colebant, dii erant duodecim, vel οἱ δώδεκα à numero appellari, quos Ennius his versibus comprehendit.

Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars,
Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.

Meminit Pausanias in *Atticis.* ςοὰ, inquit, ὄπισθεν ᾠκοδόμηται γραφὰς ἔχουσα θεοὺς δώδεκα καλουμένους. His Demades adscribi vult *Alexandrum*, eumque decimum tertium constitui. SCHEFF. Demades ille Macedonico conductus auro quævis scribere aut facere in gratiam Regis *Alexandri* ausus est, & deinde absurda psephismata vel decreta his verbis tueri: τοῦτο τὸ ψήφισμα οὐκ ἐγὼ ἔγραψα, ἀλλὰ πόλεμος, τῷ Ἀλεξάνδρου δόρατι γράφων, *illud decretum non ego scripsi, sed bellum, idque Alexandri hastâ.* Demetr. Phaleræus *de Elocut.* Plutarchus in *Vita Phocion.* ait, eum solitum dicere, neminem fore, qui sibi vitio vertat hæc vel illa dicta vel facta πολιτευομένῳ ναυάγια τῆς πόλεως, *cum res urbis naufragas administraret.* Tandem illum ipsum Macedones, quorum totus fuerat, uno cum filio miserrimè tru-

Ἀθηναίοις παρελθὼν ὁ Δημάδης, ἐψηφίσατο [1] θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρισκαιδέκατον. Τῆς δὲ ἀσεβείας ὁ δῆμος τὸ ὑπερβάλλον μὴ ἐνεγκὼν, ζημίαν ἐτιμήσαντο [2] τῷ Δημάδῃ [3] ταλάντων ἑκατὸν, ὅτι θνητὸν αὐτὸν δὴ τὸν Ἀλέξανδρον ὄντα [4] ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις.

ne Athenienſium Demades progreſſus, ſuffragio ſuo ſcivit Alexandrum Deum tertiumdecimum. At populus nimiam illius impietatem non ferens, Demadi irrogavit mulctam centum talentorum, quod Alexandrum illum, qui mortalis utique erat, inſcripſiſſet Olympiis.

trucidarunt, *ibidem*. Cæterum Joh. Stobæus *Serm.* CXLVII. habet, Philippum Alexandri patrem etiam τρισκαιδέκατον θεὸν, *decimum tertium Deum* cognominatum, cum Cleopatræ filiæ nuptias ingenti pompa celebraret, & poſtridie in theatro interfectus jaceret. Vide locum & adde Diodor. *lib.* XVI. *p.* 480. 82. imprimis Æneam Gazæum in *Theophraſto*. *p.* 43. adi *ſupra lib.* II. *cap.* 19. & notas Salmaſii *in Hiſtor. Auguſt. p. m.* 138. Breviter, voluit Alexander πάρεδρος haberi XII. Deorum, quos Græci dicebant Ὀλυμπίους, & Athenienſes dedicatâ arâ publice colebant. vid. *ſupra l.* II. *c.* 9. KUHN.

Θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρισκαιδέκατον] Non ergo plebejis & vulgaribus Diis, ſed Diis majorum gentium, qui erant XII. numero, adſcribi volebat Alexander. Vide *ſupra* II. 19. Et ita Hadrianum quoque Imperatorem Cyziceni τρισκαιδέκατον Θεὸν ἀνηγόρευσαν, ſicuti Apollo Pythius Pugilem Cleomeden ὕστατον ἡρώων, ut refert Socrates *Hiſt. Eccleſ.* III. 23. & poſterius quidem ex Pauſaniæ *Eliacis* II. *Duodecim* autem illi erant Juppiter, cum Fratre Neptuno, tribus Sororibus, tum quatuor Filiis, & Filiabus tribus. Hinc pariter una eorum erat Ara Athenis. Plutarchus in *Nicia pag.* 531. inter prodigia refert τὸ πραχθὲν περὶ τὸν βωμὸν τῶν Δώδεκα Θεῶν. Ad hoc inſtar inſtruxit Auguſtus convivium, in quo Convivæ habitu illorum Deorum accumbebant. Sueton. *Aug.* 70. *Cœna quoque ejus ſecretior in fabulis fuit, quæ vulgo* δωδεκάθεος *vocabatur, in qua Deorum Dearumque habitu diſcubuiſſe convivas, & ipſum pro Apolline ornatum exprobrant.* Vide & Noſtrum VIII. 12. PERIZ.

2 τῷ Δημάδει] Perperam ita editur. Reſcribe τῷ Δημάδῃ, ut volunt MSti, & Analogia Declinationum. Dicebatur enim Δημάδης, δημάδου. Vide *infra* XII. 43. & paſſim Plutarchum atque Alios. IDEM.

3 Ταλάντων ἑκατὸν] Tanta vero ſumma hominem privatum & rhetorem multatum, vix eſt veriſimile. Quid? ſi cum Athenæo ſcriberemus δέκα ταλάντων. Videretur profecto vero propius. Habet autem Athenæus hanc hiſtoriam *l.* VI. *c.* 13. SCHEFF. Etiamſi populus Athenienſium majorem mulctam Demadi irrogaſſet, is tamen nihil ſolvere aut voluit aut potuit. Septies enim convictus de vi legibus & decretis illatâ infamiaque notatus, publicè dicendi libertatem amiſerat. Nec tamen mulctam impoſitam vel ex parte ſolvit. Plut. in *Phoc.* KUHN.

Ταλάντων ἑκατὸν] h. e. 180000. Carolinorum, quæ maxima profecto eſt indictæ privato Homini mulctæ Summa. Quapropter quum Athenæus VI. 13. eandem referens Hiſtoriam dicat eum mulctatum δέκα ταλάντοις, h. e. 18000. Carolinorum, pene putem ita voluiſſe & Noſtrum. Idem ſenſit Schefferus, & inania ſunt, quæ Kuhnius illi opponit, Demaden ſcilicet mulctam ſolvere nec voluiſſe nec potuiſſe, atque ideo Populum facile illi, non ſoluturo ſcilicet, etiam majorem potuiſſe irrogare. Revera enim homo iſte ſatis opulentus fuit, adeo, ut, quum aliquando quid feciſſet volens & prudens contra Leges, ultro & ante quam exigeretur, mulctam legibus ſtatutam attulerit & perſolverit, quæ erat 100000. Drachmarum, h. e. 30000 Carolinorum. Vide Plutarch. in *Phocione p.* 755. Propter iſtam ergo hominis opulentiam, & quia illis etiam temporibus Athenienſes ſolebant ſane grandes ſuis civibus irrogare mulctas, incertus ferme ſum, utrum Athenæi, an Noſtri lectionem præferam; malim tamen Athenæo aſſentiri. PERIZ

4 Ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις] h. e. τοῖς δώδεκα. Iidem enim ſunt, & ſic dicti, quod Jovi, cum à Titanibus oppugnaretur, auxilio veniſſent. Diodorus Siculus *lib.* IV. Ζεὺς τοὺς μὲν συναγωνισαμένους τῶν θεῶν μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους. SCHEFF.

Ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις] Lugd. ἀνέγραψε. *Olympii* dicebantur, quia erant Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες, ut paſſim Poëtæ, h. e. *in Olympo*, ſeu *Cœlo*, *habitantes*. Sic autem appellabantur illi majorum Gentium & Cœleſtes Dii. Eaque appellatione diſtinguebantur ab Heroibus & inferis Diis. Porphyrius in *Nympharum antro*: Τοῖς μὲν Ὀλυμπίοις Θεοῖς ναούς τε, καὶ ἕδη, καὶ βωμοὺς ἱδρύσαντο, χθονίοις δὲ καὶ Ἥρωσι ἐσχάρας, ὑποχθονίοις δὲ βόθρους καὶ μέγαρα: *Olympiis Diis Templa, & ædiculas, & Aras exſtruunt, Terreſtribus vero & Heroibus Focos, Inferis autem ſcrobes & cryptas.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιγ'.

Ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἀγχίστροφοι πρὸς νεωτερισμούς.

Ἦσαν δὲ ἄρα ¹ Ἀθηναῖοι δεινῶς εἰς τὰς πολιτείας εὐτράπελοι, καὶ ἐπιτήδειοι πρὸς τὰς μεταβολὰς παντὸς μᾶλλον. Βασιλείαν μὲν γὰρ ἤνεγκαν σωφρόνως ² ἐπὶ Κέκροπος, καὶ Ε-

CAP. XIII.

Quod Athenienſes ad novas res proclives fuerint.

Athenienſes omnino in varias reipublicæ formas erant mobiles, & ante omnia aptiſſimi ad *faciendas* mutationes. Nam Regnum quidem ſub Cecrope, Erechtheo, The-

1 Ἀθηναῖοι &c.] Ingenium Athenienſium plane temporarium & propitio Vertumno natum præter ſacrum ex *Act.* XVII. & profanum Platonis Comici teſtimonium apud Sextum Empiricum *p.* 70. *adverſus Mathemat.* ſatis oſtendit Dio Chyſoſt. in πολιτικῷ, ubi ait, οὐ κατηγοροῦσιν ἀλλήλων, οὐκ ἐξελαύνουσι, οὐ τοὺς μὲν εἰς τὴν βουλὴν εἰσάγουσι καὶ ἑτέρους ἐξάγουσιν; οὐχ ὥσπερ ἐν σεισμῷ πάντα κινεῖται καὶ πάντα μετέωρά ἐστι, καὶ οὐδὲν βέβαιον. εἰς τοῦτο ἥκουσιν, ὥστε μὴ ἀρκεῖσθαι τοῖς αὐτῶν ἡγεμόσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς ἀνιάτοις νοσήμασι, δέονται ξένων ἰατρῶν. *nonne ſe invicem accuſant, ejiciunt? nonne alios in ſenatum legunt, alios inde pellunt? annon omnia, ut in terræ motu fluctuant, omnia in ſuſpenſo ſunt nihilque ſtabile. eò tandem deventum, ut ſuis ducibus non contenti quaſi in morbis incurabilibus peregrinis opus habeant medicis.* Hæc ille de populo Attico. KUHN.

2 Ἐπὶ Κέκροπος, καὶ Ἐρεχθέως, καὶ Θησέως] Plura in hoc Capite occurrunt obſervatu digniſſima, quorum primum eſt, quod, quum Athenienſes habuerint multos Reges, ex omnibus tamen nominet hoſce tantum Auctor. Ratio eſt, quia hi Tres omnium clariſſimi. De *Cecrope* notum eſt, fuiſſe primum Regni & Civitatis ac Legum iſtic conditorem, à quo Hiſtoria & Chronologia Athenienſium ideo incipit, ut vel ex Marmore Arundeliano conſtat. Hinc paſſim illi *Cecropidæ* vocantur. *Erechtheus* vero, Sextus à Cecrope Rex, non minus celebris fuit apud poſteros, adeo ut & ab eo Athenienſes *Erechthidæ* dicerentur. Quin ipſe Theſeus, quintus licet ab Erechtheo, tamen & ipſe ex illo potiſſimum à Poëtis cognominabatur Ἐρεχθείδης, ut obſervat Pauſan. *Achaic. cap.* 17. Sed & Homerus *Iliad.* B. 547. Athenas dicit, etiam poſt Theſea, δῆμον Ἐρεχθῆος μεγαλήτορος. Refertur idem *Erechtheus* etiam inter Heroas Eponymos, & ſacra illi fiunt ad aram Neptuni. Vide Pauſan. in *Atticis*. Cæterum ſicut ille poſt *Cecropem*, ſic poſt illum *Theſeus*, fuit omnium dein Regum nobiliſſimus, de quo videri poteſt Plutarchus. Id tantum hic dicam, Athenienſes non adeo tamen σωφρόνως Hujus Regnum tuliſſe, quippe quem, optime licet de ſe meritum, ejecerunt in exilium.

Ἐρεχθέως. καὶ Θησέως, καὶ [3] τῶν Κοδριδῶν κάτω. Τυραννίδος ἐπειράθησαν ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν· [4] ἀριστοκρατία

Theseo, & Codridis deinceps moderate tulerunt. Tyrannidem experti sunt sub Pisistratidis: Aristocratia usi

lium. Sed Auctor nullam hic ejus rei habet rationem, quippe quum agat tantum de mutationibus totius Reip. PERIZ.

3 Τῶν Κοδριδῶν κάτω] Nescio quid sibi velit Codex Lugd. qui nobis ingerit τῶν Κοδρικωδωνήτων. Τυρ, &c. ex quo, viderint alii, si quid vulgata & Sluiskiana lectione melius eruere queant, quod non putem. Cæterum notandum hic, quod etiam Codri posteris tribuat *Regnum*, βασιλείαν, quum Alii diserte tradant post Codri Mortem id in Rep. Athen. sublatum. Clarissimus est locus Pausaniæ *Messen. cap.* 5. ubi ait Messenicum bellum cœpisse, quando Athenis nondum erant οἱ τῷ κλήρῳ καθ' ἐνιαυτὸν ἄρχοντες, *Annui Archontes sorte lecti*, qui sunt illi *Novem*, de quibus mox. Addit, *Nam Melanthi posteris, qui vocantur Medontidæ*, à Medonte Codri F. Melanthi N. Archontum Perpetuorum Primo, *ademit primum Populus magnam potestatis suæ partem*, & Ἀντὶ Βασιλείας, *Loco Regni, transtulit eos ad Magistratum rationibus reddendis obnoxium, postea vero dedit illis imperium Decem tantum Annorum.* Et Vellejus I. 2. *Eodem tempore Athenæ sub Regibus esse desierunt, quorum ultimus Rex fuit Codrus.* Sed tamen, quia non multum discriminis erat inter priores Reges, & illos Archontes Perpetuos, immo & Decennales, siquidem unus obtinebat summum Magistratum per omne vitæ suæ tempus, vel per X. annos, ideo & hi Βασιλεῖς quoque sunt vocati à multis Scriptoribus. Certe ita Pausan. *Achaic. cap.* 2. Pythiam ait dedisse Medonti Βασιλείαν τὴν Ἀθηναίων. Et Eusebius semper Eos, etiam illos Decennales, dicit βασιλεύειν. *Num.* 1363. Ἀθήνησιν ἡ διὰ βίου κατελύθη ἀρχή. Μετὰ Ἀλκμαίωνα δὲ τὴν Βασιλείαν Ἀθηναίων κατεστάθησαν ἄρχοντες δεκαετεῖς, *Athenis Perpetui Archontes sublati sunt. Post Alcmæonem vero* XXX. *Regem Atheniensium constituti sunt Archontes Decennales.* De his vero semper dein dicit ἐβασίλευσεν, *Regnavit*, ille vel iste, usque ad Ann. 1433. quo Annui cœperunt. Istic ergo ait. Μετὰ τοὺς Βασιλεῖς, ἄρχοντες ἐνιαύσιοι ᾑρέθησαν ἐξ εὐπατριδῶν, *Post Reges, designati sunt Archontes Annui ex Nobilibus.* Sed & in ipsa Atheniensium Epocha Marmoris Arundeliani hoc discrimen observatur inter Archontes, Priores illos Codridas, & hos Annuos, ut illi dicantur βασιλεύειν, hi tantum ἄρχειν. Satis ita liquet, recte Codridis etiam tribui ab Auctore Βασιλείαν. IDEM.

4 Ἀριστοκρατίᾳ δὲ ἐχρήσαντο] Observant viri docti, perperam collocata esse hæc Æliani verba, quia si hunc ordinem retinemus, decem illi archontes fuissent ante triginta tyrannos, quod tamen & contra historiam, & contra nostrum ipsum est, qui decem hos illis triginta alias postponit. Igitur eruditissimus Joannes Meursius in *Archont. lib.* III. hæc verba ita collocat & emendat. Ἀριστοκρατίᾳ δὲ ἐχρήσαντο μέχρι τῶν τετρακοσίων. εἶτα ὕστερον ἐγένετο ἀναρχία περὶ τὴν τῶν τριάκοντα κατάστασιν. τελευταῖον δὲ καὶ τῶν πολιτικῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως. *Hoc*, inquit, *vult dicere Ælianus. Varias mutationes experti Athenienses, postquam denique anarchiam paterentur, cum Triginta imperarent, tandem rursus è civibus suis constitutos, qui annos singulos, more pristino, principatum urbis tenerent.* Adde, quæ hic ipse disputat *cap.* 10. *Fortunæ Atticæ*, nam id integrum huc pertinet. Consule etiam Maussacum *ad Harpocrat. p. m.* 153. & Sigonii *Remp. Athen.* SCHEFF. Videtur Noster voluisse hoc capite non tam seriem temporum, quam temporarium & mutabile Atheniensum ingenium proponere, quo aliam atque aliam Reipublicæ formam amplexi sint, iterumque abjecerint, ideoque si non exacte observat rationem ordinemque chronologicum, id ei, ut à scopo suo alienum, fraudi ne fit, sufficit, si nobis Athenienses νεωτεροποιοὺς exemplis probet per saturam congestis. *Nec non & illud nimiæ est superstitionis, ut quæque sint tempore, ea etiam facere ordine priora: non quin frequenter sit hoc melius, sed quia interdum plus valent ante gesta, ideoque levioribus superponenda*

 sunt

τία ᾗ ἐχρήσαντο μέχρι [5] τῶν Τετρακο- usi sunt usque ad Quadringentos. Dein-

sunt inquit Quintil. *lib.* IX. *cap.* 4. Confer Plinium *lib.* III. *epist.* 9. Rabbinorum huc ibat regula: אין מוקדם ומאוחר בתורה *non est præmissum & postpositum in lege*, id est, non ea ordinis in historiâ sacrâ habetur ratio, ut suo quæque tempore reddantur, sed interdum quod ordine postponendum erat, primo loco ponitur ob dignitatem rei, & vice versa. v. Abenesr. *Gen.* 11. Noster autem ordinem invertere non sine causa voluit. Cum enim decemviri instar herbæ solstitialis paulisper floruerint, nec adeò Rem turbaverint publicam, inter quadringentos oligarchicos & triginta tyrannos eos inculcavit medios, uti Nestor Homericus κακοὺς εἰς μέσσον ἔλασσεν. ipsos autem triginta Tyrannos, qui sua ambitione gravissimis patriam calamitatibus affecerunt, loco dedit ultimo, ut omnium perditissimos. Præterea non opus est, ut turbatum historiæ ordinem existimemus, si verba, εἶτα ὕστερον δέκα &c. accipiantur non de decemviris, qui Triginta Tyrannos exceperunt, sed de eo tempore, quo abrogato CCCC. imperio Athenienses iterum τὸ σύστημα τῆς πολιτείας ἐκ τῶν πολιτῶν συνεστήσαντο, *statum Reipublicæ ad civium autoritatem revocarunt.* Diodorus *lib.* XIII. *Biblioth. p.* 165. Numerantur equidem novem archontes, qui in democratia summæ rerum præerant: Nostro autem placuit numerus rotundus, ut fieri amat in historia. & quomodo de decemviris illis, qui Triginta tyrannis surrogati sunt, vere dixerit Noster, καθ' ἕκαστον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως, *quotquot annis præfuerunt urbi*? Vix enim degustarunt magistratum, cum eo iterum abire coacti sunt. Hoc suæ expositioni non convenire vidit Meursius, ideoque mendum in δέκα quæsivit invenitque. legit enim ἢ καί. Sic emendatio peperit emendationem! Quod supra dixi de *numero rotundo* vel præpostera narratione simplicius est nec novo tibicine egere videtur. Si tamen nec illud placuerit erudito Lectori, reliquum utique nihil aliud fuerit, quam ut mendum agnoscamus in voce δέκα, Nostrumque dicamus scripsisse ἐννέα, quod primum in ἕνδεκα, inde in δέκα transiit. Vice versâ Meursius apud Xenophontem *lib.* II. *Græc. Histor. p. m.* 373. pro ἕνδεκα rectè legendum censet δέκα. Emendationem τοῦ δέκα in ἐννέα etiam approbat Edwardus Simsonius *Chronici P.* III. *p.* 73. Cæterum nec in eo videtur Noster exacte seriem temporum observasse, quod Ἄρχοντας perpetuos, decennales, & annuos, qui inter Reges & Pisistratidarum tyrannidem medii fuerunt, non recensuit, quamvis hunc saltum non tam Æliano, quam ejus compilatori tribuerem. KUHN.

Ἀριστοκρατία &c.] Locus profecto egregius, & qui breviter variam Atticæ Reip. formam exsequitur, sed quem minime intellexerunt Viri Doctissimi, non Scaliger modo, qui id *ad Euseb.* 1333. de se fatetur ingenue, sed & Schefferus, Kuhnius, Simsonius, Maussacus, Valesius, & ipse Meursius *de Archont.* III. 15. variis modis tentantes lectionem, quæ sincera est & integra. Hærent potissimum in illis δέκα τῶν πολιτῶν, & vel turbatum incusant Historiarum ordinem, vel mutari ea volunt, quia designari iis putant *Novem annuos Archontas*, qua in sententia sunt Simsonius, Valesius, Kuhnius, sed quam refutat Maussacus *ad Harpocrat. v.* δέκα, qui *Decemviros* putat designari, Reip. præfectos, post remotos XXX. Tyrannos, ipse vicissim istic refutatus à Valesio, & jam ante à Meursio. At nemo exponit nobis præter Meursium *d. l.* quam, & cujus temporis, hic intelligant *Aristocratiam*, quos *Quadringentos*, quam *Anarchiam*. Nam certe *Novem* illi etiam ante Pisistratidas, & post XXX. Tyrannos, immo & sub utrisque exstitere in Rep. Quid ergo? Auctor *Regno Regum* & Archontum subjicit continuo *Tyrannidem* Pisistrati, non quod hæc illis Archontibus Perpetuis, aut Decennalibus, statim successerit, sed quod forma utriusque imperii fuerit eadem, h. e. Monarchica. Dein *Aristocratiam* memorat, quæ fuerit usque ad *Quadringentorum* Senatum in Rep. constitutum. Nempe *Aristocratia* hæc exstitit vel maxime sub illis Novem Archontibus primum constitutis, quando præcipua fuit Eorum potestas, usque ad tempora Solonis, qui Senatum *Quadringentorum* induxit, & Novem Archontum potestatem majorem in modum imminuit: atque

κοσίων. 6 Εἶτα ὕστερον Δέκα τῶν πολιτῶν

Deinde in ſingulos annos Decem ex ci-

atque ideo dicitur primus conſtituiſſe Democratiam, qualis deinceps extitit, ſed ab hoc gradu poſtea etiam in deterius longe mutata. Quod Ariſtocratia tum fuerit, liquet ex eo, quod Euſeb. *Ann.* 1433. ait primos illos lectos ἐξ Εὐπατριδῶν, *ex Nobilibus*, male propterea reprehenſus à Scaligero, quia ſcilicet *Athenis Democratia eſſet*, *non Ariſtocratia*. Immo vero *Ariſtocratia* tunc erat, in eo potiſſimum ſita, quod Magiſtratum gererent οἱ Εὐπατρίδαι, ſed & *Democratia*, in quantum illi erant Populo ὑπεύθυνοι. Hinc Iſocrates in *Panathen.* favens Ariſtocratiæ, vel etiam, ut ait, *Oligarchiæ*, id agit, ut oſtendat optimam fuiſſe Atticæ Reip. formam & fortunam, quæ Regno erat proxima. Laudat enim *pag.* 616. antiquum Populum, qui poſt Reges, *conſtituerit Democratiam*, *non illam omnia miſcentem*, *ſed* Ἀριστοκρατίᾳ χρωμένην, *quæ Ariſtocratice regeretur.* Similiter *pag.* 630. Lycurgum ait ſuam Remp. non inveniſſe ipſum, ſed ab Athenienſibus ſumpſiſſe, & *Democratiam conſtituiſſe*, τὴν Ἀριστοκρατίᾳ μεμιγμένην, ἥπερ ἦν παρ' ἡμῖν, *Ariſtocratia mixtam*, *qualis apud Nos erat.* Illam autem Reip. formam duraviſſe ait *p.* 626. uſque ad *tempora Solonis & Piſiſtrati.* Sed diſertiſſimus in hanc rem eſt locus Ariſtotelis *Polit.* II. 10. ubi ait Solonem Ὀλιγαρχίαν καταλῦσαι, λίαν ἄκρατον οὖσαν, καὶ δουλεύοντα τὸν δῆμον παῦσαι, καὶ Δημοκρατίαν καταστῆσαι τὴν πάτριον, μίξαντα καλῶς τὴν πολιτείαν, *ſuſtuliſſe Oligarchiam*, *quæ judicio populi non ſatis erat obnoxia*, *& finem impoſuiſſe ſervituti populi*, *& Democratiam conſtituiſſe avitam*, *miſcendo pulchre Remp.* Adeo diverſa erat Reip. forma ante Solonem! Diverſitatem autem hanc induxit, non tantum eo, quod infimos ex plebe admiſit ad Judicia, ſed & quod Novem Archontum poteſtatem, in qua ſita erat vis Ariſtocratica, imminuit. Nam quod illi Archontes plurimum tunc potuerint in Rep. diſerte tradit Thucydides I. 126. ἐμφατικῶς addens, τότε δὲ, *TUNC vero*, ſcil. ita ſe res habebat, neutiquam poſtea. Quod Solon iis pleraque ademerit, Suidas in *v.* Ἄρχων. Κύριοι ἦσαν, ὥστε τὰς δίκας αὐτοτελεῖς ποιεῖσθαι· ὕστερον δὲ Σόλωνος αὐτοῖς νομοθετήσαντος, οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς ἐπελεῖπε, ἢ μόνον ὑποκρίνειν τοὺς ἀντιδίκους. *Jus habebant lites per ſe plane dijudicandi: ſed quum Solon illis leges ſcripſiſſet*, *nihil dein ab illis perficiebatur*, *niſi quod* (vertit ita Portus) *reſpondebant adverſariis.* in Notis addens, *N. L. Fortaſſe tamen leg.* τοῖς ἀντιδίκοις; ὑποκρίνειν *autem poni pro* ὑποκρίνεσθαι, *pro quo uſitatius ſit* ἀποκρίνεσθαι. Ego vero, nihil minus, dixerim, nec mutandum quidquam. Archontes illi poſt Solonem debebant litigantium cauſam prius & obiter cognoſcere, vel examinare, & ita dein inducere in judicium. Illud Suidas dicit ὑποκρίνειν, Alii ἀνακρίνειν. Porro autem inſtituit Solon illos *Quadringentos*, βουλὴν τῶν τετρακοσίων, ſcil. ex ſingulis Tribubus, quæ quatuor tunc erant, Centum. Vide Plut. in *Solone.* Hic Senatus præerat Concioni, conſtituebat formabatque res ad populum ferendas, tractabatque Politica. Vide Libanium in *Argumento Androt. Demoſth.* Recte ergo Noſter *Ariſtocratiam* duraviſſe, uſque dum *Quadringenti* in Rep. cœperunt tempore Solonis. At peſſime Meurſius *Ariſtocratiam* conſtituit poſt tempora demum Solonis & Piſiſtrati, quando ſumma erat Democratia, per Cliſthenem & Ephialten omnibus reliquiis Ariſtocratiæ ſublatis. Ceterum *Ariſtocratiam* hanc, & hos *Quadringentos* omittit, Alios licet Quadringentos, de quibus mox, memoret, Strabo *lib.* IX. *p. m.* 397. mutationem iſtic Reip. Athenienſium itidem quidem exponens, verum minus accuratam, ſeu paucioribus verbis, & ex Regno tranſeuntem ſtatim in Democratiam, tyrannide & oligarchia quadam interruptam. Ἐβασιλεύοντο μὲν οὖν Ἀθηναῖοι πρότερον, εἶτ' εἰς Δημοκρατίαν μετέστησαν. Τυράννων δ' ἐπιθεμένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν Παίδων, ὕστερόν τε Ὀλιγαρχίας γενομένης, τῆς τε τῶν Τετρακοσίων, καὶ τῆς τῶν Τριάκοντα Τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥᾳδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν Δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. *Athenienſes itaque prius Reges habuerunt*, *deinde in Democratiam tranſierunt. Tyranni vero*, *Piſiſtratus & Filii*, *quum invaſiſſent eos*, *ac poſtea Oligarchia extitiſſet*, *cum illa Quadringentorum*, *tum illa Tyrannorum*

λιτῶν καθ᾽ ἕκαστον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως· civibus rempublicam gesserunt: postre-

norum XXX. *quos Lacedæmonii illis imposuerunt, facile quidem eos depulerunt, servarunt autem Democratiam usque ad imperium Romanorum.* Videlicet, ille, æque ac Isocrates, post Reges *Democratiam* statim inducit: cujus tamen quia varii fuerunt gradus, & varii Magistratus, immo quia primum illa fuit ἀριστοκρατία μεμιγμένη καὶ χρωμένη, ut ait Isocrates, ideo Noster eam accurate prorsus divisit in Tres potissimum partes, in *Aristocratiam* usque ad tempora Solonis & Senatum Quadringentorum, in Remp. sub *Decem* illis Annuis Magistratibus, quando validior jam erat Democratia, & denique in *Anarchiam*, quæ erat vera Ochlocratia seu excessus Democratiæ, sed quo tempore, ut erat perturbationis plenum, exorta est etiam Oligarchia quædam, tum illorum *Quadringentorum*, sed ad breve momentum, per ipsos Athenienses, tum illorum XXX. *Tyrannorum*, quos Lacedæmonii illis imposuerunt. Diversi autem hi *Quadringenti* ab illis, quos Noster memorat, ut proxima docebimus Nota. PERIZ.

5 Τῶν τετρακοσίων] Intelligit Kuhnius, Maussacus, & Meursius, haud dubie & reliqui, *Quadringentos* illos, qui septimo anno ante XXX. Tyrannos acceperunt à Populo, volente quidem, sed decepto, Remp. quorum præcipui erant Pisander, Phrynichus, &c. de quibus copiose Thucydides *lib.* VIII. Ratio est, quod Horum crebra mentio apud Oratores, & Philosophos, quorum præcipui Isocrates, Demosthenes, *&c.* Plato, Aristoteles *&c.* proxime post illa tempora floruerunt. Hinc & Grammatici, veluti Harpocration, Τετρακοσίους non alios interpretantur, quam hosce. Accedit etiam, quod neque alii tunc exstiterint *Quadringenti*, siquidem Solonis *Quadringenti* mutati jam fuerant post ejectos Pisistratidas in *Quingentos*. Sed neutiquam tamen Illos ab Æliano intelligi, certum est; Non modo, quod illi eodem anno constituti sunt & sublati, seu tantum per *quatuor menses præfuerunt Civitati*, ut ex Aristotele docet Harpocration, (Vide & Thucyd. *d. l.*) atque ideo constantem illi æc receptam aliquandiu Reip. formam, de qua hic agitur, minime exhibuerunt; Sed vel maxime, quod neutiquam ad illos usque duraverit Vetus *Aristocratia*; quippe quum perturbatissima jam Democratia omnia tunc obtineret, quod ipsum causa fuit revocandi Remp. ex illis turbis ad pauciores, seu ad quadringentos. Thucyd. VIII. 53. Necessario itaque intelligendi sunt *Quadringenti* à Solone instituti, cum quibus orta est, ut dixi, nova quædam Reip. forma, magis Democratica, quæ deinceps invaluit, usque ad Pisistratum, & dein iterum post Pisistratidas ejectos. Mansit enim post illos ejectos iste Senatus, licet cum aliqua mutatione, sed ita, ut Ejus potestas per eam evaserit major, sicuti ipsa quoque Resp. tunc magis adhuc evasit Democratica. Fuit autem tunc *Quingentorum*, sicuti postea etiam *Sexcentorum*, qui in inscriptionibus tempore primorum Cæsarum frequentes. Apud Sponium *Itiner. Tom.* II. *p.* 347. Η βουλὴ ἡ ἐξ Αρειοπάγου, καὶ ἡ βουλὴ τῶν X̄. καὶ ὁ δῆμος &c. quæ pessime Sponius interpretatur, ἡ βουλὴ τῶν Χιλίων, licet fateatur *se illud Consilium Mille Hominum nusquam reperisse, neque in Lapidibus.* Immo vere X̄ notat hic *Sexcentos.* Confer ex *pag.* 471. ejusdem plane temporis inscriptionem, ubi integris literis τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Αρειοπάγου, καὶ τῇ βουλῇ τῶν Εξακοσίων, καὶ τῷ δήμῳ. Sic & Dio Chrysost. *Orat.* 50. *init.* Ceterum *Sexcenti* illi constituti sunt post tempora Alexandri Magni sub Antigono & Demetrio, quando duæ novæ Tribus additæ sunt X. prioribus. Vide Plutarchum in *Demetrio pag.* 893. IDEM.

6 Εἶτα ὕστερον Δέκα τῶν πολιτῶν &c.] In his *Decem* inveniendis vel præcipua est hæsitatio. Meursius idcirco totum ordinem invertit, & hoc Comma post sequens ponit. Nec id satis habet, sed & pro δέκα legit ὃ καὶ, ut sensus sit, post XXX. Tyrannos ejectos, iterum creatos singulis annis, qui Urbi præessent more pristino. At ea quidem vis est, nec unquam *antea* desierant in singulos annos creari Archontes, ne sub XXX. quidem. Schefferus, & maxime Maussacus *ad Harpocrat.* intelligunt X. illos, qui post XXX. Ty-

λέως· τελευταῖον ἢ ἐγένετο ⁷ Ἀναρ-χία

postremo Anarchia fuit, quum Tri-ginta

Tyrannos ſunt conſtituti & Reip. præfecti: atque ideo Ælianum ἀρχαιρεσιασμ8, ſeu turbati ordinis, inſimulant. Sed refutant eos Kuhnius & Valeſius, hoc potiſſimum argumento, quod illi X. ne uno quidem integro anno præfuerint Civitati. Quod quum veriſſimum ſit, quis non videt, quam ſit alienum de Illis hoc in loco cogitare, præſertim quum Eos etiam ante iſtos XXX. memoret Auctor. At nihilo minus abſurdum, quod volebat Kuhnius, Novem Archontas hic deſignari, eoſque numero rotundo dici ita ſimpliciter Δέκα τῶν πολιτῶν, *Decem ex Civibus*. Nam quid certi foret in Hiſtoria, ſi Magiſtratus, qui perpetuo & certo numero ſunt & dicuntur *Novem*, vocarentur ita abſolute *Decem*? Sed & quia hæc interpretatio nullo probari poterat exempló, confugit tandem ille ad Criſin, & cum Simſonio, (addo & Valeſium *ad Harpocr.*) legi vult Ἐννέα, ut ita *Novem* illi Archontes hiſce tamen verbis intelligantur. Sed neque id patitur ſeries rerum, aut mens Auctoris, qui mutationes Reip. memorat, & ideo hic intelligit Novos Magiſtratus, qui poſt illam *Ariſtocratiam*, & poſt illos *Quadringentos*, cœperint tum demum potiſſimas in Rep. partes agere. *Novem* autem illi Archontes valuerunt maxime in illa *Ariſtocratia*, ante illos *Quadringentos:* tantumque abeſt, ut hoc demum tempore cœperint, quod ſeries illa poſtularet, ut è contrario, quum antea plurimum potuiſſent, hoc tempore potuerint parum & quaſi conſenuerint. Quid ergo? Poſt ejectos Piſiſtratidas mutata eſt denuo aliquantum Reſp. à Cliſthene, cujus frater fuit avus maternus Periclis. Ille enim ab Herodoto VI. 131. dicitur conſtituiſſe Athenienſibus τὰς φυλὰς, καὶ τὴν δημοκρατίαν, *Tribus* illo ſcil. numero, quo dein fuerunt, h. e. Decem, & *Democratiam*, quam ſcil. magis intendit, quam fecerat Solon, cujus cæteroqui Remp. reſtituit. Vide Iſocr. *Areopag. p.* 338. Ita vero factum, ut dein Senatus *Quadringentorum* fieret *Quingentorum*, in quem ex ſingulis Tribubus quotannis legerentur Quinquaginta: ſed &, ut Magiſtratus multi conſtituerentur *Decem* numero, pro numero Tribuum. Inter hos ſtatim exſtitere *Decem* ϛρατηγοὶ, quos certe tempore Belli Perſici primi, contra Darium geſti, jam reperimus; & ita, ut Polemarchus, unus ex Novem Archontibus, illis tunc adjungeretur in Bello, tanquam Undecimus, qui, ſi illi paribus ſententiis diſſiderent, ſuâ eos dirimeret. Vide Herod. I. 109. Τὸ γὰρ παλαιὸν Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν Πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι ϛρατηγοῖσι. *Olim enim Athenienſes dederunt Polemarcho jus ſuffragandi cum Strategis.* Ex quo, *olim*, liquet, neque illud tempore Herodoti amplius fuiſſe in uſu. Ceterum quum poſt Perſas & ipſum Xerxem depulſum Athenienſes majorem in modum invaluiſſent, & ſibi jam imperium armis unice quærerent in Inſulas maris Ægei, & varias continentis Civitates, tum vero tota eorum Reſp. ad bella deinceps gerenda ſe compoſuit, & plus auctoritatis etiam in Foro & Concione dedit illis *Strategis*, adeo ut plurimum illi tunc in Rep. poſſent. Hinc pleriſque ſequentium temporum Illuſtribus Viris legimus additam hanc deſcriptionem. *Supra* I. 25. Φωκίωνι μόνῳ, τῷ Ἀθηναίων ϛρατηγῷ, γράφων προσετίθει τὸ χαίρειν. VI. 10. Περικλῆς, ϛρατηγῶν Ἀθηναίοις. Immo poſtea etiam Imperatores Romani ab Athenienſibus hoc magiſtratu honorari ſe lubentes ſunt paſſi. Julian. *Or.* I. de Conſtantio. Βασιλεὺς ὢν καὶ κύριος πάντων, Στρατηγὸς ἐκείνων ἠξίου καλεῖσθαι. Scilicet, ordinarius ille tunc erat Magiſtratus, & ideo quotannis, etiamſi nullum foris eſſet bellum, creabantur tamen hi *Decem Strategi*. Vide Harpocrat. & Suidam: Sed & in Urbe illi convocabant Populum, & quæ vellent, ad eum ferebant. Hinc paſſim apud Demoſth. *de Corona p.* 318. Συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ Στρατηγῶν γενομένης. Quin & aliis dabant Concionem, unde *pag.* 336. habemus ψήφισμα *ſcitum populi*, convocati βουλῆς καὶ ϛρατηγῶν γνώμη, *ex ſententia Senatus* Quingentorum, *& Strategorum.* Porro vocabant etiam Senatum. Res clara eſt ex *pag.* 323. ubi in Concione ab illis convocata decernitur ad eorum relationem, ut Prytanes & Strategi convocent Senatum, & Legatos decernant ad Philippum.

χία περὶ τὴν τ̃ Τριάκοντα κατάστασιν. | ginta *Tyranni* eſſent conſtituti. Hanc

pum. Dein vero dicuntur in Senatu, & ex ejus ſententiâ, Prytanes & Strategi χρηματίσαι, τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες, *verba feciſſe, referentes quæ decreta erant in Concione*, & ita *Decreviſſe Legatos Cephiſophonta* &c. Sed & accipiebant illi Cenſus hominum, (Demoſth. *contra Phænipp.*) & ex eo *deſcribebant Cives* opulentos εἰς συμμορίας, *in claſſes*, (de quibus Vide Harpocr. & Ulpian. *ad Demoſt. Olynth.* II.) *& conſtituebant Trierarchos.* Vide Demoſth. *contra Bœotum.* Sed quod Reſp. in eorum potiſſimum manu facto ipſo fuerit, liquet ex Demoſth. *Olynth.* II. *pag.* 9. ubi ait, *Antea quidem tributum conferebatis* κατὰ συμμορίας, *ſecundum claſſes, nunc vero ſecundum illas Claſſes regunt vos. Rhetor eſt Dux utrarumque, & Strategus ſub eo, & adjutores Trecenteni. Reliqui attributi eſtis, Alii His, Alii Illis.* Leguntur eadem in Orat. *de Rep. Ord. p.* 70. Sed minus recte. *Rhetorem* autem, mea quidem ſententia, primo loco nominat, & illi quaſi ſubjicit *Strategum*, ad invidiam Demagogis faciendam, quos ibi incuſat. Cæteroquin enim Strategi debent fuiſſe Principes iſtius πολιτείας, quum ipſi illas Claſſes conſcriberent, eæque ad uſum belli pertinerent. Erant quidem etiam alii Ἡγεμόνες τῶν συμμοριῶν, proprie ſic dicti, ſed hi ſemper erant, qui omnium eſſent opulentiſſimi, atque adeo tantum ordine Ἡγεμόνες, ut Romæ *Principes Senatus.* Sed tamen & Lycurgus Rhetor apud Harpocrationem in Δοκιμασθεὶς, tres commemorans ſolennes δοκιμασίας h. e. *probationes & inquiſitiones*, ex legibus in vitam electorum Magiſtratuum, *Rhetores* quoque præmittit Στρατηγοῖς, dum primam ait τῶν Ἐννέα Ἀρχόντων, ſecundam τῶν Ῥητόρων, tertiam denique τῶν Στρατηγῶν. Nempe *Rhetores* hi erant electi, vel ſorte ducti, qui jus habebant de publicis rebus loquendi ad populum, & quorum ideo magna item fuit dignitas in immodica illa Democratia. Vide de iis Petitum *ad Leges Atticas pag.* 259. Adde jam, quod Leges quoque tulerint ad Populum, etiam de rebus non Bellicis. *Infra* VI. 10. *Pericles* στρατηγῶν *legem ſcripſit, ne Reip. eſſet particeps, qui non eſſet natus ex civibus, Patre & Matre.* Sed & eandem legem poſtea, quum denuo factus eſſet στρατηγὸς, ut diſerte Plutarchus in *Pericle*, abrogavit. Στρατηγὸς αἱρεθεὶς, εἰσηγήσατο λυθῆναι τ̃ νόμον περὶ τῶν νόθων. Manifeſtum ſic ſatis, quam tunc *Vim* in Rep. obtinuerint *Strategi. Auctoritatem* porro eorum variis in rebus, & *Dignitatem* maximam velim videas apud Plut. in *Cimone p.* 483. & Stobæum *Serm.* XLI. (in *al. Ed.* CXLI.) ex Eupolide. Si quis adverſus hæc dicat, Archontes tamen fuiſſe potioris ordinis & dignitatis, quippe per quorum primum deſignabatur Annus, cujus etiam Nomen præſcribebatur omnibus populi Scitis & SCtis, is ſciat velim, Archontes tunc habuiſſe quidem multa adhuc veſtigia priſtinæ poteſtatis, cæteroqui tamen deveniſſe ferme eo, quo Conſules Romani tempore Imperatorum. Hinc Plut. in *Pericle* notat, Eum, qui plurimum vere poterat in Rep. & qui fuit Strategus, nunquam fuiſſe tamen Archontem, neque ἐπώνυμον, neque in Reliquis, haud dubie, quia non deſideravit. Etenim judicia Archontibus primum adempta ſunt à Solone, dein per illum Senatum *Quadringentorum* ſeu *Quingentorum* factum eſt, ut ex eo Prytanes & Proëdri maxime regerent concionem, & ita, uno verbo, curarent Politica; Denique quicquid habuerunt *Strategi*, id omne olim fuerat etiam penes *Archontes*, inter quos idcirco erat *Polemarchus.* Hinc Iſocrates paſſim queritur deſciviſſe Remp. in eo quoque à majoribus, quod illi *Eoſdem* habuerint προστάτας τ̃ πόλεως, *Magiſtratus Urbis*, καὶ στρατηγοὺς, ſecus quam ſuo tempore fiat, quo illi Magiſtratus non ſint ſimul στρατηγοὶ, ſed ſemper alii. Vide *de Pace p.* 402. 404. & *Panathen. pag.* 624. Noſter vero in hiſce potiſſimum memorat eos, penes quos erat *Vis* Reip. ex voluntate populi, non qui priſtinæ dignitatis quaſdam ſervabant reliquias. Sic memoravit etiam *Quadringentorum* Senatum nulla Areopagitarum facta mentione, licet hi Dignitate eſſent priores, & ideo in Inſcriptionibus ſemper ponantur ante illos, ut ex iis, quas ex Sponio ſupra attuli, patet. Ratio eſt, quia cum Reſp. eſſet plane jam Democratica, maxima neceſſario poteſtas fuit illorum *Qua-*

σιν. Ταύτην δὲ τὴν οὕτως ἀγχίστροφον μεταβολὴν τοῦ τρόπου [8] εἰ ἐπαινεῖν χρὴ, ἀλλὰ ἔγωγε τοῦτο οὐκ οἶδα.

Hanc tam proclivem ſententiæ commutationem an laudare oporteat, id ego ſaneignoro.

ΚΕΦ. CAP.

Quadringentorum, ſeu *Quingentorum*, qui prius tractabant res ad populum ferendas, & per vices erant Prytanes, & Proëdri, atque ita ſummam Remp. quæ erat penes Concionem, revera regebant. Similiter vero, quum Reſp. jam eſſet bellis prorſus dedita, & unice per ea quæreret opes & magnum imperium, tunc ſumma certe auctoritas & ἀρχὴ aliquandiu fuit penes *Decem Strategos*, qui ſingulis tunc annis creabantur, & quam ἀρχὴν tunc potiſſimum Illuſtriſſimi quique deſiderabant. Certe nullos alios *Decem*, qui potiori jure in annum dicantur ἄρξαι τῆς πόλεως in illo temporis intervallo, ante xxx. Tyrannos, repertum iri, certus ſum. Sed & diſerte Plutarchus in *Politicis præceptis p.* 813. ex omnibus Atheniensium Muneribus & Magiſtratibus hunc ſumit tanquam præcipuum, & maximæ auctoritatis ac potentiæ, dum ait, æquum eſſe, ut is, qui majores magiſtratus Ἀρχὰς, veluti Στρατηγίας *Athenis*, *Prytanias Rhodi*, *Bœotarchias Thebis*, accepit, non reſpuat minores, ſi à Populo ingerantur. Quin ad hoc exemplum deinde etiam Reſpublicæ Græcorum, quæ poſt Alexandri M. tempora potiſſimum exortæ, ex variis conſtabant Populis in unum Gentis totius Concilium coeuntibus quotannis, & res communes iſtic ordinantibus, ſummum ſuæ gentis & Concilii Magiſtratum itidem appellabant Στρατηγόν. De Achæis ait Polybius II. 42. eos quotannis creaviſſe Scribam & duos Στρατηγοὺς, ſed poſtea viſum illis, unum modo conſtituere, eique totam remp. permittere. Quin & alibi, etiam in Aſia, multarum Urbium ſummi Magiſtratus Στρατηγοὶ dicebantur, ut ex innumeris pene liquet Græcorum Nummis. Quapropter etiam Epictetus, pene itidem ut Plutarchus, in *Enchirid: cap.* 26. aliquot enumerans præcipuos Magiſtratus, ait, σὺ δὲ αὐτὸς, οὐ Στρατηγὸς, οὐ Πρύτανις, ἢ Ὕπατος εἶναι θελήσεις, ἀλλ᾽ ἐλεύθερος. PERIZ.

7 Ἀναρχία περὶ τὴν] *Anarchia* appellabatur ab Athenienſibus tempus xxx. Tyrannorum, quippe qui ſoli tunc, Lacedæmoniis ſervientes, omnem vim Magiſtratuum obtinerent. Xenoph. *de rebus Græc. p.* 270. *Sequente anno*, poſtquam ſcil. Athenæ Lacedæmoniis ſe dediderant, *Pythodorus Athenis Archon fuit*, *ſed quem Athenienſes, quia in illa Oligarchia electus fuit, non nominant, verum* Ἀναρχίαν τὸν ἐνιαυτὸν καλοῦσιν, *Anarchiam illum annum vocant.* Ergo Archontes tum quidem erant, immo & Strategi, verum nihil nec illi poterant, nec Populus, quum omnis poteſtas eſſet penes illos xxx. quorum creandorum prætextus erat novis legibus *Remp. conſtituere*, ſed conſtituerunt, ut Triumviri Romæ. Hinc Plut. in *Lyſia*, quaſi Archon tunc nullus fuiſſet, ἐπὶ Ἀναρχίας τῆς περὶ Εὐκλείδου. Περὶ hic denotat tempus. Sic XIV. 10. Χλαμύδα, ἣν εἰώθεις φέρειν περὶ τὴν στρατηγίαν, *quando Strategus eras.* Cæterum illa tamen mutatio Athenienſibus vitio verti non debuerat ab Auctore, quippe quæ Lacedæmoniorum, non ipſorum, ſponte eſt facta. PERIZ. Ἀναρχίαν Athenienſium in tertiam & nonageſimam Olympiada incidiſſe docet Suidas in Θεόπομπος. Χῖος, ῥήτωρ, υἱὸς Δαμασιστράτου, γεγονὼς κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναρχίας Ἀθηναίων, ἐπὶ τῆς ἐνενηκοστῆς τρίτης Ὀλυμπιάδος.

8 Εἰ ἐπαινεῖν χρὴ] Reſpiciunt hæc *initium ſuperioris Capitis*, οὐ δύναμαι δὲ Ἀθηναίων μὴ οὐ φιλεῖν ταύτης. PERIZ.

ΚΕΦ. ιδ΄.

Νόμος Ἀττικὸς περὶ σωμάτων ταφῆς, καὶ βοῶν σφαγῆς.

Νόμος καὶ οὗτος Ἀττικός· [1] ὃς ἂν ἀτάφῳ περιτύχῃ σώματι ἀνθρώ-

CAP. XIV.

Lex Attica de corporum sepultura, & boum mactatione.

Lex etiam hæc est Attica: si quis in insepultum cadaver hominis inci-

1 Ὃς ἂν ἀτάφῳ] Vide Petitum *de Legib. Athen.* adde Sophocl. Schol. *in Antigon.* ubi de hac consuetudine, & Fabium *decl.* v. SCHEFF. πάντως γῆν ἐπιβάλλειν, hic est, ad minimum aliquot terræ aut pulveris pugillos mortuo injicere prætereuntem. χυτὴ γῆ, dicitur illa paulatim congesta terra, Scholia Græca in *Sophoclis Antigon.* ubi de hujusmodi mortuo, qui scilicet ita sepultus erat, ait: οὐ κατὰ βάθος ἦν τεθαμμένος, ἀλλ' ὡς εἶχε ἐπιβεβλημμένη ἦν ἡ ἄμμος. τοῦτο δὲ ἐποίησεν ὁ θάψας νόμου χάριν. οἱ γὰρ νεκρὸν ὁρῶντες ἄταφον καὶ μὴ ἐναμησάμενοι κόνιν, ἐναγεῖς ἐδόκουν &c. λόγος δὲ ὅτι Βουζύγης Ἀθήνησι κατηράσατο τοῖς περιορῶσι ἄταφον σῶμα. *non altè terra erat obrutus, sed obiter injectus pulvis. idque fecit legis respectu, qui eum sepelivit. Qui enim mortuum insepultum videbant, nihilque pulveris illi inspergentes præteribant, piaculum commisisse videbantur. Ajunt etiam Athenis Buzygem devovisse eum, qui corpus hominis præteriens insepultum sineret.* vide Horat. *lib.* I. *Carm. Od* 28. & ibi Acronem, Nostrum. *Hist. An. lib.* II. *cap.* 42. Huc facit ex Suida fragmentum Auctoris nescio cujus: ἰδὼν ναυηγοῦ σῶμα ἐῤῥιμμένον ἀκηδῶς καὶ ὀλιγώρως, παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμησα, ἀλλὰ ἔθαψα τὸν τεθνεῶτα, θέαμα τῷ ἡλίῳ οὐδαμῆ φίλον ἀποκρύπτων ἀνθρωπίνῳ θεσμῷ. *cum in corpus naufragi temerè abjectum insepultumque incidissem, non ausus sum præterire, sed mortuum sepelivi & lege humanâ spectaculum soli nequaquam gratum contexi.* in voce ἀκηδής. Quintil. *Declam.* VI. *Inde ignotis quoque corporibus transeuntium viatorum collatitia sepultura, inde injecta ab alienis humus.* Ne verò solis hominibus hæc lex videatur lata, Ægyptii de accipitre tradunt, illum non tantum hominis mortui vicem dolere, verum etiam jacenti γῆν ἐπαμήσασθαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν οἷς τὸ ἡλιακὸν καθ' ἱκετεῖν πεπιστεύκασι φῶς, *terram inspergere oculis, quibus solis,* (cui accipitrem sacrarunt) *lumen inesse credunt.* Porphyr. περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων. *lib.* IV. *p.* 54. *ex* Plutarcho *de Iside & Osir.* Servius *in Virgil.* VI. *Æneid. Qui de pietatis generibus scripserunt, primum locum in sepultura esse voluerunt. unde, quum pontificibus nefas esset cadaver videre, magis tamen nefas fuerat, si visum insepultum relinquerent. Genus autem sepulturæ fuerat, injectio pulveris.* Philo de Hebræis suis: μὴ ταφῆς νεκρῶν (lect. vulg. malim præ νέκυν *Vergeri*) εἴργειν, ἀλλὰ καὶ γῆς αὐτοῖς, ὅσον γε εἰς τὴν ὁσίαν, προσεπιβάλλειν, *mortuorum sepulturæ ne intercedas, sed etiam terræ aliquantulum, dicis saltem gratia eis superinjice,* apud Euseb. *de Præpar. Evangel. p.* 358. & 368. ubi eadem ex Josepho allegata. KUHN.

Ὃς ἂν ἀτάφῳ &c.] De hoc more apud Romanos æque, ac apud Athenienses, usitato, satis dixit *ad hunc locum* Kuhnius, & Kirchmann. *de Funer.* III. 21. vel potius Meurs. *ad Lycophr. p.* 191. unde is pleraque habet. Adde Turneb. *Adv.* XVI. 22. Minus recte vero Lactant. *Divin. Institut.* VI. 12. *Peregrinorum & pauperum sepulturam* ait *illos virtutis justitiæque Doctores* (intelligit Philosophos Gentilium) *prorsus non attigisse.* Attigit certe legislator Atheniensium *Solon*, ut diserte Noster ait *Hist. Anim.* II. 42. Ille autem erat unus ex Clarissimis illis Septem Sapientibus, qui præcipui inter Græcos, vel certe primi, fuerunt *Virtutis justitiæque Doctores.* Memorabile etiam est non tantum, quod ibidem de Accipitre refert Noster,

θρώπου, πάντως ἐπιβάλλειν αὐτῷ γῆν· [2] θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς [3] βλέποντας. Καὶ τοῦτο δὲ ἦν φυλαττόμενον παρ' αὐτοῖς· [4] Βοῦν ἀρότην, καὶ ὑπὸ ζυγὸν πονήσαντα σὺν ἀρότρῳ, ἢ καὶ

incidat, ut omnino ei terram injiciat: sepeliat vero *mortuos* ita, ut ad occasum spectent. Sed & hoc servabatur apud ipsos: Bovem aratorem, & qui sub jugo laborat cum ara-

ster, sed & quod ex Æthiopum Historiis tradit v. 49. de Elephante. Ὅτι ἂν τὸν ἐλέφαντα θεασάμενος ἐλέφας νεκρὸν, οὐκ ἂν παρέλθοι, μὴ τῇ προβοσκίδι γῆν ἀρυσάμενος καὶ ἐπιβαλὼν, ὁσίαν τινὰ ἀπόρρητον ὑπὲρ τῆς κοινῆς φύσεως τελῶν, καὶ φεύγων ἄγος. εἶναι γὰρ τὸ μὴ δρᾶσαι τοῦτο ἐναγές. *Elephas si Elephantem viderit mortuum, non præterit, nisi proboscide terram effodiat & illi injiciat, ita jus quoddam reconditum respectu communis naturæ præstans, & fugiens Piaculum: Illud enim non præstare est impium.* PERIZ.

2 Θάπτειν δὲ πρὸς δυσμὰς βλέποντας] Jungunt hæc ita superioribus Interpretes, ut tantum de inhumato illo Cadavere dici putent, & ideo malint in Singulari βλέποντα. Quapropter etiam Vultejus & Gesnerus verterunt, *& sepeliat ad Occasum spectans*, scil. *Cadaver*. Tornæsius vero, & Reliqui deinceps, *& ita sepeliat, ut ad Occasum spectet*. Sed nihil omnino mutandum, nec mutant MSti. Neque vero de insepultis & ignotis hominibus tantum intelligenda illa putem, sed vel maxime de Civibus Atheniensium quibuscunque, qui omnes ita sepeliebantur. Vide Plut. in *Solone*, & Nostrum *infra* VII. 19. Vix itaque dubitem, quin hæc sit altera & diversa a superiori Lex, illi addita, quia item de Sepultura agit. Cæterum Laërt. in *Solone* contrarium de Atheniensibus affirmat, scil. τοὺς νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους, & ipsa sepulchra πρὸς ἕω βλέπειν, *spectare Orientem*. Nostro assentitur Plutarchus. In concordiam redigere eos tentat Kuhnius *ad* VII. 19. Sed nullam video ejus conciliandæ rationem, nisi dicamus perinde esse in situ corporis sepulti, sive *Orientem*, sive *Occidentem spectare* eodem sensu dicatur. Quod durum est dictu. IDEM.

3 Βλέποντας] Non habet adjectivum hoc, quo possit referri. præcedit enim σώματι & αὐτοῦ, quæ nec genere nec numero conveniunt. Kirchmannus in *opere de Funere. lib.* III. *cap.* 8. edidit βλέποντα, quasi in eo intelligi debeat ἄνθρωπον, cum superius sit σῶμα ἀνθρώπου. SCHEFF. Kirchmannus secutus est Casaubonum *notis in Laërt. vitâ Solon.* Cæterum βλέποντας rectius pronunciaveris quia lex de pluribus significanter loquitur & subintelligit νεκροὺς *mortuos*. vid. *infra lib.* VII. *cap.* 19. KUHN.

4 Βοῦν ἀρότην] Habet idem Petitus *de Legib. Att. p.* 398. Alias non Athenienses solum, sed & in universum omnes veteres bove aratore abstinuerunt. Varro *lib.* II. *cap.* 5. *Bos socius hominum in rustico opere & Cereris minister. Ab hoc antiqui manus ita abstineri voluerunt, ut capite sanxerint, si quis occidisset.* Plinius *lib.* VIII. *cap.* 45. *Socium laboris agrique culturæ habemus hoc animal, tantæ apud priores curæ, ut sit inter exempla, damnatus à populo Romano die dicta, qui concubino procaci rure omasum se edisse negante, occiderat bovem: actusque in exilium, tanquam colono suo interempto.* Et Poëtæ ferreo demum seculo edi cœpisse scribunt. Uti patet ex Arato, Virgilio & aliis. Adde, quæ notavit Bisciola *Tom.* II. *lib.* IV. *cap.* 17. *Hor. Subs.* & Barth. *lib.* I. *Adv. cap.* 15. SCHEFF. Pythagoras quoque voluit, suos βοὸς ἀροτῆρος ἀπέχεσθαι, *à bove aratore se abstinere*, Eustathius *in Odyss.* 1717. rationem adfert, quia soli consecrati sunt boves. vide Plutarchum *Orat.* II. de σαρκοφαγίᾳ, si duæ illæ *Orationes* Plutarchi sunt, Cujacium *l.* IV. *Observ. c.* 20. Nostrum *lib.* XII. *Hist. Anim. cap.* 34. Stobæum *Serm.* 165. Columellam *lib.* VI. *de Re Rustica* in *præfatione*. Porphyr. *lib.* II. περὶ ἀποχῆς. Apud Lyndios tamen βοῦς ἀρότης Ἡρακλεῖ θύεται, *bos arator Herculi cæditur.* vide Philostratum *lib.* II. *Iconum.* ut & apud Athenienses in festo, quod vocant Διϊπόλια, Noster *lib.* VIII. *cap.* 3. vid. Cl. Bocharti *P.* I. *Hierozoic. p.* 314. Adde quod Thebani etiam Apollini Πολιῷ ἐργάτας βοῦς θύειν νομίζουσιν ex historia, quam ha-

 bes

ϗ σὺν [5] τῇ ἁμάξῃ, μηδὲ τοῦτον θύειν, ὅτι καὶ οὗτος εἴη ἂν [6] γεωργὸς, καὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις καμάτων κοινωνός.

arato, vel etiam cum plauſtro, ne mactent, quoniam etiam ille eſt agricola, & humani generis laborum ſocius.

bes apud Pauſaniam in *Bœoticis. p.* 290. KUHN.

Βῦν ἀρότην] Abunde ad hunc locum monuerunt & declararunt Viri Eruditiſſimi, Schefferus & Kuhnius, abſtinuiſſe Veteres pleroſque à *Bove Aratore* in ſacris faciendis; nec tamen id fuiſſe perpetuum, ne apud Athenienſes quidem, quippe qui feſtum habuerint, βυφόνια dictum: Vide *infra* VIII. 3. Unum Ego addam, ab illis prætermiſſum, quod tamen vel maxime ad hunc locum pertinet: Auctorem ſcilicet Legibus de Sepultura mortuorum agentibus hanc de Bove non immolando haud temere addidiſſe, quia nempe Solon diſerte & in perpetuum ſanxit, non generatim, ſed tantum in Funere, μὴ ἐναγίζειν βῦν, *bove non Parentare*, ut refert Plutarchus. Cæteroquin enim Bubus, certe poſtea, adeo non abſtinebant aliis in ſacris, ut Iſocrates in *Areopag. p.* 344. exprobret ſui temporis hominibus, *Trecentos Boves* eos ſacris devoviſſe. PERIZ.

5 Τῇ ἁμάξῃ] Αμαξα eſt proprie plauſtrum onerarium. Hinc Heſ. ἔργ. 426. &c. Ruſticum ſuum jubet ſibi comparare ἅμαξαν & ἄροτρα duo. Imponebant enim ἁμάξαις onera, unde Idem *v.* 692. cavere eum jubet, ne imponat ὑπέρβιον ἄχθος ἐφ' ἅμαξαν, *nimium onus in plauſtrum.* Sed & inde Αμαξεῖα eſt *Onus plauſtrorum*, ὁ τῶν ἁμαξῶν φόρτος, ut Suidas exp. Trahebantur autem à *Bubus*, ut liquet etiam ex Proverbio apud Suidam, Αμαξα τὸν βῦν ἕλκει, quod notat, meliorem regi à deteriore. Sed & in Bello Plauſtra, quæ vehendis oneribus adhibebantur, ἅμαξαι dicebantur. Sic XII. 64. ἅμαξαι περσικαὶ, quæ ſequebantur exercitum Ptolemæi. Et apud Plutarch. in *Æmilio* ἅμαξαι dicuntur, quæ arma Macedonica in Triumphali pompa Pauli vehebant. Denique & in Urbibus erant; unde Xenophon *de Rep. Lacedæm. pag.* 397. Laconas ait habuiſſe tantum Nummos æreos decem Minarum, quæ *requirerent ſpatium* in ædibus, & quum apportatur, ἁμαξῶν ἀγωγὴν, *plauſtrorum actum.* IDEM.

6 Γεωργὸς] Eleganter Pythagoras apud Ovid. *Metam.* XV. 141.

Cumque Boum dabitis cæſorum membra palato,
Mandere vos veſtros ſcite & ſentite COLONOS.

IDEM.

ΚΕΦ. ιέ.

Δικαστήρια ἐν Ἀθήναις περὶ τῶν σφαγέων.

ΟΤι [1] δικαστήρια ἦν Ἀττικὰ, περὶ μὲν τῶν ἐκ προνοίας ἀποκτειγάντων, [2] ἐν Ἀρείῳ πάγῳ· [3] περὶ δὲ τῶν

CAP. XV.

Loca ubi judicia Athenis exercebantur in homicidas.

Judicia erant Athenienſibus, de iis qui conſulto aliquem occiderant, in Areopago: qui vero præ-

1 Δικαστήρια] Habes Hæc omnia accuratius apud Pollucem *lib.* VIII. *Onomaſt. cap.* 10. & Pauſaniam in *Atticis.* SCHEFF.

2 Ἐν Ἀρείῳ πάγῳ] Quæcunque hic traduntur, memorantur ita etiam à Pauſania & Polluce, ut notatum à Scheffero. Adde iis Demoſth. *adv. Ariſtocr. p.* 438. 439. Sciendum tamen, neutiquam hæc ita ſemper obſervata fuiſſe.

τ̃ ἀκουσίως, 4 ἐν Παλλαδίῳ· περὶ δὲ τῶν κτεῖναι μὲν ὁμολογούντων, ἀμφισβητούντων δὲ, ὅτι δικαίως, 5 ἐπὶ Δελφινίῳ γίνονται αἱ εὐθῦναι.

præter voluntatem ſuam, in Palladio: at qui cædem quidem ſe feciſſe confitebantur, jure vero feciſſe contendebant, de iis in Delphinio jus dicebatur.

fuiſſe. Fuit ſane Areopagus Athenis locus antiquiſſimis jam temporibus judiciis de cæde deſtinatus. Unde, ut fabuloſa mittam, Meſſenii dicuntur jam tempore illo, quo Athenis adhuc erant Archontes Perpetui, Lacedæmonios ante Bellum provocaſſe ad Arbitrium vel Argivorum, vel Amphictyonum, vel denique *Areopagitarum*, quod, ut ait Pauſan. in *Meſſenicis cap.* 5. ille confeſſus judicabat jam tunc ἐκ παλαιοῦ, *antiquitus*, δίκας τὰς φονικὰς, *lites de cæde*. Sed judicabantur tamen iſtic etiam alterius generis crimina. Tacit. *An.* II. 55. *Theophilum quendam* memorat *Areo judicio falſi damnatum*. Sic Æſchylus, quod *myſteria enunciaverat* in fabula quadam, dicitur capitis judicatus ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ apud Clem. Alex. *Strom.* II. *p.* 387. Et de ſimplici *vulnere* Lucianus in *Timone p.* 88. Προκαλοῦμαί σε τραύματος εἰς Ἄρειον πάγον. Sed de vulnere res nota eſt etiam ex Polluce *lib.* VIII. Quin immo iſtic etiam, quæ in *Delphinio* ſecundum hanc Noſtri & Aliorum ſententiam judicari debebant, fuiſſe judicata liquet ex Gellio XII. 7. Quid? quod etiam publicis attendebat moribus, τῇ εὐκοσμίᾳ civium? Docet id nos tota Iſocratis *Oratio Areopagitica*. Sed & in politicis maximam habuit auctoritatem à tempore Solonis uſque ad Periclem, qui eam imminuit. Vide Iſocratem *d. Orat.* Ariſt. *Polit.* II. 10. & V. 4. Cicer. *de Offic.* I. 22. PERIZ.

3 Περὶ δὲ τ̃ ἀκουσίως] ſc. ἀποκτεινάντων. Sed Sluisk. habet ἀκουσίων, ſcil. φόνων. Et ita in hac re Ariſtot. *Polit.* IV. 16. Περί τε τῶν ἐκ προνοίας, καὶ περὶ τ̃ ἀκουσίων. Demoſth. *adv. Ariſtocr. p.* 438. δικαστήριον τὸ τ̃ ἀκουσίων φόνων. Et Pollux VIII. 10. de Palladio, ἐν τούτῳ λαγχάνεται περὶ τῶν ἀκουσίων φόνων. Sed tamen præfero vulgatum. Cæterum etiam in *Palladio*, inde, ut ajunt, dicto, quod ibi Palladium Trojanum, Diomedi à Demophoonte ademptum, fuerit collocatum, alterius generis judicia fuerunt exercita. Certe Iſocrates *adv. Callimachum pag.* 910. Cratino ait diem dictam homicidii *in Palladio*, quod alterius Ancillæ caput ita contriviſſet, ut ex eo vulnere moreretur, quod utique ἐκ προνοίας debuiſſet eſſe factum. PERIZ. Παλλαδίου mentio fit in inſcriptione, quam exhibet Sponius in *Miſcell. Erudit. Antiq. Sect.* X. *pag.* 320. ΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙ ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ. Confer Harpocrationem in *v.* Βουλεύσεως & Ἐπὶ Παλλαδίῳ. & Suid. in Ἐπὶ Παλλαδίῳ.

4 Ἐν Παλλαδίῳ] Pollux ἐπὶ Παλλαδίῳ. GESN.

5 Ἐπὶ Δελφινίῳ] Erat Templum Apollinis ſic cognominati, quod exſtruxit Ægeus Theſei pater, qui & iſtic habitavit, ut conſtat ex Polluce VIII. 10. & Plut. in *Theſeo*. Theſeus etiam primus ibi dicitur judicatus & abſolutus, quum Pallantidas occidiſſet, & Latrones Scirona & Sinin. Addit Pauſan. *in Atticis pag.* 28. *Antequam Theſeus abſolveretur, neceſſum fuiſſe omnibus, qui cædem admiſerant, fugere, vel viciſſim occidi.* Atqui Oreſtes dudum antea confeſſus cædis in Matrem perpetratæ reus, abſolutus fuerat Athenis, quia jure eam occiderat. Vide Demoſth. *adv. Ariſtocr. p.* 439. Illud vero judicium non in *Delphinio*, quod tunc necdum exſtabat, verum in Areopago peractum traditur. Addunt his Tribus Judiciis etiam alia Pauſanias & Pollux, immo & Demoſthenes ac Ariſtoteles *dictis locis*. PERIZ.

ΚΕΦ. ιϛ'.

Ὅτι παιδίον διὰ ἱεροσυλίαν θάνατον κατεκρίθη.

Ὅτι ἐκ τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος [1] στεφάνου πέταλον χρυσοῦν ἐκπεσὸν [2] ἀνείλετο παιδίον, οὐ μὴν ἔλαθεν. Οἱ οὖν δικασταὶ παίγνια καὶ ἀστραγάλους προὔθηκαν τῷ παιδὶ, καὶ τὸ πέταλον. Ὁ δὲ καὶ αὖθις ἐπὶ τὸν χρυσὸν κατηνέχθη· καὶ διὰ ταῦτα ἀπέκτειναν αὐτὸν ὡς θεοσύλην, οὐ δόντες συγγνώμην τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τιμωρησάμενοι διὰ τὴν πρᾶξιν.

ΚΕΦ.

CAP. XVI.

Puer ſacrilegii nomine capitis damnatus eſt.

Puer aureum folium, quod ex Dianæ corona deciderat, ſuſtulit, nec vero latuit. Judices igitur crepundia & talos propoſuerunt puero, & folium illud aureum. Ille vero iterum delatus eſt ad aurum: & propterea occiderunt eum tanquam ſacrilegum, ætati veniam non dantes, ſed punientes eum propter id quod fecerat.

CAP.

1 Στεφάνου] Nam Deorum ſtatuæ plerumque erant aureis *coronis* ornatæ. Hinc Heſiod. θεογ. 17. Ἥβην, & Aviam hujus Dianæ, Φοίβην v. 136. dicit χρυσοστέφανον: ſicuti Venerem εὐστέφανον v. 196. & 1008. Similiter apud Romanos; unde Plaut. *Trinum.* I. 2. 46. *Nam nunc Ego ſi te ſurripuiſſe ſuſpicer Jovi coronam de capite è Capitolio.* Et ita paſſim in Nummis Coronati conſpiciuntur Dii. Per πέταλον autem intellige *folium*, ſeu *laminam folii ſpecie.* Nam coronæ illæ aſſimulabant plerumque frondes aut fructus, quibus ipſis etiam Dii coronabantur. Hinc Artemidorus II. 34. Στεφανοῦν θεοὺς ἄνθεσι καὶ κλάδοις τοῖς προσήκουσι καὶ νενομισμένοις ὁσίοις, ἀγαθὸν πᾶσιν, *Coronare Deos floribus & ramis convenientibus & habitis ſanctis, bonum eſt omnibus.* Ita accipiendum videtur, quod Clemens Alex. *Protrept. p.* 34. Antiochum Cyzicenum loco aureæ ſtatuæ feciſſe ex alia materia ſimilem, πετάλοις κεχρυσωμένην. Confer II. 18. & VIII. I. *extr.* PERIZ.

2 Ἀνείλετο παιδίον] Pueri mater ſacerdos Dianæ Braurone, quod diſcimus ex fragmento Hyperidis apud Pollucem *lib.* IX. *cap.* 4. κόρη, inquit, νόμισμα παρ' Ἀθηναίοις ἦν, ὡς Ὑπερίδης, τῷ παιδίῳ τῆς ἐν Βραυρῶνι ἱερείας τῶν ἀναθημάτων τι λαβόντι παραβληθῆναι λέγων ἐπὶ πυρὰν (lego πεῖρα) συνέσεως κόρην. *Κόρη numiſma eſt apud Athenienſes, ut Hyperides ait, puero ſacerdotis illius Deæ, quæ eſt Braurone, donarium aliquod ſumenti, Coren eſſe propoſitam, ad explorandum ejus intellectum. Cum vero ille iterum ad aureum donarium manus extenderet, judicio feciſſe ſacrilegium viſus damnatuſque eſt.* V. loc. KUHN.

ΚΕΦ. ιζ'.

Περὶ Ἀθηναίων δεισιδαιμονίας.

Ὅτι τοσοῦτον ἦν Ἀθηναίοις δεισιδαιμονίας· εἴτις [1] πρινίδιον ἐξέκοψεν [2] ἐξ Ἡρῴου, ἀπέκτειναν αὐτόν· ἀλλὰ

CAP. XVII.

De Atheniensium superstitione.

Tantum superstitionis inerat Atheniensibus: Si quis vel parvam ilicem excidisset è luco Herois, eum

1 Πρινίδιον ἐξέκοψεν] Nefas enim fuit, arborem excidisse è Luco, aut quidquam, quod sacrum erat, in suum convertisse usum. Immo vero ne frondem quidem licuit ex luco sumere, ac dare pecoribus ægris, neque pascere in loco sacro. Unde apud Ovidium *Fast.* IV. 747. Pastor, rogans sibi veniam,

Sive Sacro pavi, sedive sub arbore sacra,
Pabulaque è bustis inscia carpsit ovis.
Si mea fax ramo lucum spoliavit opaco,
Unde data est ægræ fiscina frondis ovi.

Sic cum Hyrnethoni Temeni Filiæ exstructum esset ἡρῷον, addita est illi loco & agro lex, ut neque avulsa ventis ex oleis aut ex aliis arboribus istius loci liceat domum auferre, aut in suum adhibere usum: sed prorsus istic relinquere ea oportebat, tanquam sacra Hyrnethoni. Vide Pausan. *Corinth. cap.* 28. PERIZ.

2 Ἐξ Ἡρώου] Verterim *ex luco Herois alicujus*. Emphasis enim in eo est, & magis id declarat vim superstitionis, quod ita punivérint, non modo eum, qui violasset lucum majoris Dei, sed etiam qui *Herois*. Erant enim *Heroes* Dii tantum medioxumi, seu terrestres. Hinc Porphyrius, ut *ad cap.* 12. ostendimus, collocat Eos cum χθονίοις medios inter *Olympios Deos* & *Inferos*. Neque alii credebantur quam veri fuisse Homines, sed prisci temporis, & majoris staturæ ac virtutis, qui post mortem suam relati essent in Deos. De eorum statura elegans est locus Pausaniæ *Eliac.* II. 5. ubi ait Polydamantem fuisse hominum maximum, πλὴν τῶν Ἡρώων καλουμένων, καὶ εἴ τι ἄλλο ἦν πρὸ τῶν Ἡρώων θνητὸν γένος, *exceptis illis, qui Heroes vocantur, & si quod aliud ante Heroas mortale genus fuit.* Addo Aristot. *Polit.* VII. 14. *init.* Relati credebantur post mortem suam in cœlum, & ideo divinis colebantur honoribus. Qua de re Vide Illustriss. Viri Ezech. Spanhemii *Observationes ad Julian. Or.* I. *pag.* 67. & 295. Hinc si quis Novus illis accedebat, passim is, etiam in Nummis, Ἥρως dicitur, & τιμὰς ἡρώων accipere. Sic apud Polyæn. I. 18. Athenienses dicuntur Codro ἀναστήσασθαι τιμὰς τῶν Ἡρώων. Hinc ergo Ἡρῷον Sacellum, quo talis Heros colitur. Ita habuimus modo feminæ Hyrnethonis ἡρῷον ex Pausf. *Corinth.* Idem in *Phocic. cap.* 4. ἡρῷον ἥρω ἀρχηγέτου. Anton. Liber. *fab.* 33. Τὸ ἡρῷον τὸ τῆς Ἀλκμήνης. Tale Ἡρῷον hic intelligitur, cujusmodi plura erant Athenis, sicuti plures habebant Heroas, quos colerent, inter quos tamen præcipui erant *Eponymi*, de quibus Vide Pausan. in *Atticis* & *Phocicis*. IDEM.

3 Τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν στρουθὸν] Fuit, cum nunc locum vitiosum haberem, & pro στρουθὸν, παρέαν scriberem, certumque intelligerem serpentem, seu draconem, quem Æsculapio consecratum ejusque ministerio dedicatum, ex hoc ipso scriptore *lib.* VIII. *Hist. Anim. cap.* 12. didiceram. Sciebam enim passerem, quem vulgo illa vox latine significat, nullibi huic Deo sacrum reperiri. Verum quoniam nil temere mutandum, censeo interpretationem superesse, secundum quam intelligi hic locus possit, atque prisca ejus lectio retineri. Nimirum si dicamus, ἱερὸν στρουθὸν non sacrum Æsculapii passerem, sed sacram ejus alitem, quæcunque ea denique sit, significare, ac fortasse gallum aut galli-

 nam

ἀλλὰ καὶ Ἀτάρβην, ὅτι γε τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸν ἱερὸν στρουθὸν ἀπέκτεινε πατάξας,

eum morte mulctabant: ſed & Atarben, quod Æſculapii ſacrum paſſe-

nam intelligi poſſe, quam Æſculapio immolari conſuevisse teſtis Feſtus *l.* IX. & Plato in *Phædone*, quando moriturus Socrates Critoni dicit, ἀλεκτρυόνα ὀφείλομεν Ἀσκληπιῷ. Ita enim veteres Græcos hoc nomen invenio accepiſſe. Gerhard. Joh. Voſſius *Idolol. lib.* III. *cap.* 86. *Quandoque vox* στρουθὸς *generalem habet ſignificationem, ac gravioribus etiam alitibus competit. Imo Cæſar Scaliger ex Nicandro, qui priſco more loqui amat, colligit,* στρουθὸν *antiquiſſimis dictam eſſe gallinam, eoque & ſtruthiocamelum, non tam paſſerem marinum, quam gallinam marinam reddi debuiſſe.* SCHEFF. Nondum adeo in anguſtum, ut Comicus ait, noſtræ coguntur copiæ, ut hic caſcâ quâdam ſignificatione στρουθὸς accipiamus pro *gallo gallinaceo.* Eſt enim ὁ ἱερὸς στρουθὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ paſſerculus ille, qui in fano Æſculapii, ut aviculæ id genus ſolent, nidulum ſuum ſuſpenderat, & loci ſanctitate ab omni injuria defendebatur. Hunc Athenienſes ut Æſculapii hoſpitem ſupplicemque, ſacrum reputarunt Deo, apud quem habitabat. ita Herodotus *l.* I. *c.* 159. refert, Cumæos miſiſſe legatos ad Branchidas, qui *Apollinem* conſulerent, an Pactyam Lydum, qui ſupplex ad eos confugerat, Perſis ad necem depoſcentibus dederent. Oraculo reddito, Pactyam Perſis dedendum eſſe, unus ex legatis de induſtria templum Apollinis perluſtrans ἐξαίρεε τοὺς στρουθοὺς καὶ ἄλλα ὅσα ἦν νενοσσευμένα ὀρνίθων γένεα ἐν τῷ νηῷ, *paſſeres aliaſque aviculas, quæ in templo nidulatæ erant ſuis exemit nidulis. Quo facto hanc vocem emiſſam adyto ferunt,* ἀνοσιώτατε ἀνθρώπων, τί τάδε τολμᾷς ποιέειν; τοὺς ἱκέτας μου ἐκ τοῦ νηοῦ κεραΐζεις; *Hominum impuriſſime, cur iſta auſus es facere? Itane meos ſupplices templo exturbas?* Ex quibus ſatis patet, aviculas illi Deo ſacras haberi, in cujus æde nidificarunt. Varro ideo hirundines vocat *hoſpitas* Apollinis apud Arnobium *lib.* VI. *contra gentes.* Sunt etiam, qui iſta *Pſalmi* גם צפור &c. explicant de paſſerculis & hirundinibus in altari Domini nidificantibus. Quapropter talis quoque fuit paſſer, quem eliſit ictu Atarbes, eo-

que nomine ab Athenienſibus interfectus eſt. His viſum fuit ſubjicere locum è Plinio geminum germanum noſtro. Ita autem ille: *Tiberio principe ex fœtu ſupra Caſtorum ædem genitus pullus* (corvi), *in oppoſitam ſutrinam devolavit, etiam religione commendatus officinæ domino. Is maturè ſermoni aſſuefactus, omnibus matutinis evolans in roſtra, in forum verſus, Tiberium, dein Germanicum & Druſum Cæſares nominatim, mox tranſeuntem Pop. Rom. ſalutabat, poſtea ad tabernam remeans, plurium annorum aſſiduo officio mirus. Hunc ſive æmulatione vicinitatis manceps proximæ ſutrinæ, ſive iracundiâ ſubitâ, ut voluit videri, excrementis ejus impoſitâ calceis maculâ, exanimavit, tanta plebis conſternatione, ut primo pulſus ex ea regione, mox & interemptus ſit, funuſque innumeris aliti celebratum exequiis:* &c. *Adeo ſatis juſta cauſa pop. Rom. viſa eſt exequiarum ingenium avis, aut ſupplicii de cive Romano, in ea urbe, in quâ multorum Principum nemo deduxerat funus.* confer & Dionem Chryſoſtomum in ῥοδιακῷ. KUHN.

Τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν στρουθὸν] Etiam hunc Lucianus *in Jove Tragœdo p.* 205. παρέγγραπτον dicit, h. e. *aſcitum* in Societatem Deorum. Nam revera & ille ex Homine factus erat Heros, ſed inter primos & antiquiſſimos. Quæ autem fuerit hæc ejus *Avis*, quis etiam ille *Atarbes*, ignoro. Dubitem de *Paſſere*, de quo ceteroqui non inelegans eſt conjectura Kuhnii, nempe, non omnes paſſeres fuiſſe ſacros Æſculapio, ſed *Sacrum* hic dici talem paſſerem, qui forte nidum tunc habuerit in templo Æſculapii; dubitem tamen, quia Atarbes dicitur avem interemiſſe πατάξας, *percutiens, verberans*, quum paſſeres vix admittant quenquam tam prope, ut ab eo percuti queant. Si *Gallum gallinaceum* intelligamus, ut voluit Schefferus, omnia erunt magis expedita. Gallus enim adeo proprius fuit & Sacer Æſculapio, ut Pictores vel Figuli formare eum fuerint ſoliti, ita, ut Gallum manu geſtaret. Vide Plutarch. *de Oracul. defectu pag.* 400. Solent autem ejuſmodi Aves

τάξας, οὐκ ἀργῶς τοῦτο Ἀθηναῖοι παρεῖδον, ἀλλ᾽ ἀπέκτειναν Ἀτάρβην, καὶ οὐκ ἔδοσαν 4 οὔτε ἀγνοίας συγγνώμην, οὔτε μανίας, πρεσβύτερα τούτων

passerem occidisset feriendo, non segniter id neglexerunt Athenienses, sed morti adjudicarunt Atarben, neque dederunt veniam ignorantiæ, ne-

ves Sacræ nutriri in Deorum templis. Plutarch. *de Fortuna Roman. pag.* 325. Χῆνες ἱεροὶ περὶ τὸν νεὼν τῆς Ἥρας ἐτρέφοντο θεραπεύοντες τὴν Θεὸν, *Anseres sacri in templo Junonis colebantur, venerantes Deam.* Legerim autem hîc, non ὅτι, sed ὅτε τοῦ Ἀσκ. Concinnior ita erit nexus. Periz. Cl. Fabrettus in *Syntagm. de Columna Trajani cap.* 7. τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν στρουθὸν *cornicem* interpretatur, eamque Æsculapio dicatam fuisse ait propter matrem ejus *Coronida*, unde & ipse *Coronides* ab Ovidio dicitur *lib.* xv. *Met. v.* 624. atque hinc etiam in gemma, quam hic quoque exhibui,

expressum Æsculapium, dextra *cornicem*, læva *baculum* tenentem fingit contra fidem veterum monumentorum, in quibus Æsculapii baculo inhæret serpens lubricis amplexibus, quin imo ex pileo evidenter apparet, in hac gemma repræsentari Medicum, qui multis seculis post Æsculapium vixerit, forte ipsum Galenum, quem pileo ornatum quoque præferunt Nummi Pergamenorum: aviculâ vero, quam dextra tenet, coturnicem designari opinor, utpote quæ maximum in medicina usum præsertim contra epilepsiam

præstare credebatur.

4 Ουτε ἀνίας] Gesnerus legit ἀβουλίας. Casaubonus, ἀνοίας, quod est propius à veteri scriptura firmatque MS. A. in MSS. B. & C. legitur ἀγνοίας. Scheff.

Ουτε ἀνίας συγγνώμην] Nescio unde illud ἀνίας devenerit in Edd. nisi si primo Editori arriserit illa παρονομασία, quæ est in ἀνίας & μανίας, ac de suo nobis eam dederit. Certe enim, qui nunc excussi sunt Codices, legunt vel ἀνοίας, ut Paris. A. & Sluisk. vel ἀγνοίας, ut Paris. B. & C. ac noster Lugd. Illud ἀνοίας conjecit dudum etiam Casaubonus, sed legendum omnino cum posterioribus ἀγνοίας. Nam quid ἄνοια, *dementia*, tantum differt à μανίᾳ, *Insania*? Deinde vero, ut in *seqq.* μεμηνὼς respicit μανίαν, ita hic dici quid debet, quod respondeat τῷ Ἀκουσίως in *seqq.* Hoc autem est ἀγνοία, *ignorantia*, *imprudentia.* Nam qui quid *ignarus* facit is vero id facit ἀκουσίως, *non consulto*, non ἐκ προνοίας, quod *cap.* 12. τῷ Ἀκουσίως opponebatur. Herodianus I. 13. ἀγνοίᾳ τῶν πραττομένων, *ignoratione eorum quæ fiunt.* Periz. Arrianus *lib.* vi. *de Exp. Al. cap.* 25. ἴασιν δὲ τῶν παρόντων ἑώρα, τῆς ἀγνοίας προσποίησιν μᾶλλόν τι, ἢ τὴν ὡς γινωσκομένων ἐπιχώρησιν. quem locum adfert Suidas in *v.* ἐπιχώρησις. ubi ἀγνοίας quoque restituendum ex MS. & Arriano pro vulg. ἀνοίας.

5 Οι δὲ μεμηνὼς] Hæc non intelligo. quo enim pertinent οἱ δέ? sententiam esse puto, fuisse alios qui dicerent, eum (Atarben) fecisse hoc non spontè, alios fecisse per furorem, sed Athenienses neutrum exceptionis loco voluisse accipere. certe, nisi explices hoc modo non conveniet superioribus, in quibus dicitur, Athenienses nec imprudentiam nec insaniam attendisse. Græca tamen quomodo emendari debeant non satis video. Scheff. οἱ δὲ scil. φασὶ. *alii vero*, ajunt. Solet enim Noster tam concisè loqui. aliud exemplum hujus locutionis extat in *fragmentis* Ælian. voce ἀπώνατο. vide *infra l.* viii. *c.* 19. Kuhn. De ratione hujus Constructionis

των ἀμφοτέρων τὰ τοῦ θεοῦ ποιησάμενοι. Ἐλέγετο γὰρ ἀκουσίως, [5] οἱ δὲ μεμηνὼς τοῦτο δρᾶσαι.

neque insaniæ, utrisque his antiquiora ducentes ea, quæ erant Dei. Dicebatur enim haud consulto, ab aliis vero, per furorem id fecisse.

ctionis Vide quæ notavi *ad* II. 11. Ut & *infra ad* XIII. 20. & maxime *cap.* 43. & XIV. 18. Solet autem illud οἱ δὲ ut recte monuit Kuhnius, sæpe ita poni, quando alia & diversa narratio exponitur, idque ut intelligatur φασὶ, licet id constructioni superiorum aliquando non videatur satis respondere. Sic XII. 35. Σιβύλλαι τέσσαρες, ἡ Ἐρυθραία &c. οἱ δὲ φασι, καὶ ἑτέραι ἕξ. XIII. 23. ἀπήντησε γὰρ αὐτῷ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκοπῆναι ὑπὸ Ἀλκάνδρου, ὡς μὲν φασι, λίθῳ βληθείς. *Hist. Anim.* I. 6. Γλαύκης ἀκούω, ἐρασθῆναι κύνα, οἱ δὲ οὐ κύνα, ἀλλὰ κριόν. PERIZ.

ΚΕΦ. ιη΄.

CAP. XVIII.

Περὶ ἐγκύου γυναικὸς θάνατον κατακριθείσης.

De muliere prægnante, quæ capitis damnata est.

Ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ, ἐπεί τινα φαρμακίδα συνέλαβον, καὶ ἔμελλον θανατώσειν, [1] οὐ πρῶτον αὐτὴν ἀπέκτειναν, [2] πρὶν ἀπεκύησεν. [3] Ὅτε γὰρ συνελήφθη, ἐκύε. Τὸ

Senatores Areopagi, quum veneficam quandam prehendissent, & eam morti tradere vellent, non prius ipsam interemerunt, quam partum edidisset. Nam quum prehenderetur,

1 Οὐ πρῶτον] Et sic non Græcorum modo, sed & Ægyptiorum & Romanorum legibus cautum erat. Quintilianus *declamat.* CCLXXVII. *Supplicium prægnantis lex differri in diem partus jubet.* Plutarchus *de sera numinis vindicta: Legem Ægyptiam nonne videntur recte quidam Græcorum descripsisse, quæ jubet gravidam, si mortis fuerit damnata, asservari, donec pariat.* Idem testatur Diodorus *lib.* II. Brisson. *lib.* II. *cap.* 20. *Antiquit. Select.* Causam vide apud Hug. Grotium *lib.* II. *de I. B. & P. cap.* 21. §. 14. SCHEFF. Ulpianus *l.* 3. *ff. de Pœnis. Prægnantis mulieris consumendæ damnatæ pœna differtur, quoad pariat. Ego quidem, & ne quæstio de ea habeatur, scio observari, quamdiu prægnans est.* confer Covarruv. *lib.* IV. *Variar. c. ultim.* Freherum *lib.* I. *Parergῶn. cap.* 17. & quos laudat Gothofredus *in Ulpiani locum ante citatum.* quibus adde hæc Philonis περὶ φιλανθρωπίας: πάντων ἀνοσιώτατον ἑνὶ καιρῷ καὶ ἡμέρᾳ μιᾷ ἔγγονον ὁμοῦ καὶ μητέρα κτείνειν. συνιεῖν δέ μοι δοκοῦσιν ὁρμηθέντες ἔνιοι τῶν νομοθετῶν καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς κατακρίτοις γυναιξὶν εἰσηγήσασθαι νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγκυούσας ἂν ἄξια θανάτου δρῶσι, μὴ θανεῖν, μέχρις ἂν ἀποτέκωσιν, ἵνα μὴ ἀναιρουμένον συναπόληται τὸ κατὰ γαστρός, *omnium impiissimum est, fœtum una cum matre uno eodemque tempore & die necare* (Levit. 22.) *Id vero legislatores nonnulli intellexisse & ad ferendam legem de damnatis mulieribus mihi moti videntur, quæ prægnantes, si quæ capitis damnari mereantur, ad supplicium dare vetat ante partum, ne cum illâ interfectum simul pereat quod utero clauditur.* vide *Synopsin Puerperii* à Bartholino editi. KUHN. Adde Menagii *Amœnitates Jur. Civ. cap.* 21.

Οὐ πρῶτον αὐτὴν ἀπέκτειναν &c.] Hinc Coronis gravida ex Apolline, & ab eo propter adulterium sagittis confixa apud Ovid. *Metamorph.* II. 609.

— *Potui*

Τὸ ἀναίτιον οὖν βρέφος ἀναλύοντες τῆς καταδίκης, τὴν αἰτίαν μόνην ἐδικαίωσαν τῷ θανάτῳ.

retur, prægnans erat. Innoxium itaque infantem abſolventes à damnatione, eam, quæ culpam admiſerat, ſolam morte mulctarunt.

——— *Potui pœnas tibi, Phœbe, dediſſe,*
Sed peperiſſe prius, duo nunc moriemur in una.

Plura in hanc rem Vide apud Schefferum & Kuhnium. PERIZ.

2 Ὅτε καὶ συνελήφθη ἔκυε] Videtur hic aliquid depravatum, quid ſi? ὅτε δὲ τὸ συλληφθὲν ἔκυε. GESNER. Caſaubonus corrigit: ὅτι καὶ συνελήφθη καὶ ἔκυε. Ut ſit ſenſus, priuſquam in lucem edidiſſet, quod erat conceptum & in utero gerebatur. Geſner. ὅτε δὲ τὸ συλληφθὲν ἔκυε. Sequerer Caſaubonum. Niſi quis mallet ſcribere, ἣ ἔκυε, repetita littera ex fine præcedentis verbi, quam videtur per ſimilitudinem abſorpſiſſe. SCHEFF. Verba illa, ὅτε καὶ συνελήφθη ἔκυε, parentheſi includenda, ut μεταξυλογία, & ita accipienda, *cum enim comprehenderetur, gravida jam erat.* συλλαμβάνειν enim ſignificat vel *auxiliari*, vel *concipere*, vel etiam *comprehendere maleficum*, quæ ultima ſignificatio eſt hujus loci. vide Thomam Magiſtrum in *hac voce.* Juvant etiam MS. B. & C. qui, notante Scheffero, habent, ὅτε γὰρ συλλήφθη, atque adeo more ſuo explicant Noſtrum. vid. Indicem in καὶ. KUHN.

3 Ὅ, τε καὶ συνελήφθη, ἔκυε] Cum non tantum Excerpta Pariſienſium Codicum, ſed & meus uterque, immo & Mediceus Primus à Gudio excuſſus, diſerte habeant, ὅτε γὰρ συνελήφθη, ἔκυε, *cum enim prehenderetur, gravida erat*, non dubitavi id recipere. Nam quæ Alii hic tentarunt MStis deſtituti, condonanda ipſis ſunt. Reſpicit vero Auctor hiſce verbis ſuperius illud, ἐπεί τινα φαρμακίδα συνέλαβον, quo ſenſu etiam hoc συνελήφθη accipiendum eſt. PERIZ.

ΚΕΦ. ιθ'.

CAP. XIX.

Αἰσχύλος ἀσεβείας κριθεὶς πῶς διεσώθη.

Æſchylus impietatis nomine condemnatus quomodo evaſerit.

Αἰσχύλος ὁ τραγῳδὸς [1] ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπί τινι δράματι. Ἑτοί-

Æſchylus tragœdus ob quoddam drama impietatis damnabatur. Quum-

1 Ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπὶ &c.] h. e. non jam *damnatus erat*, ut recepta Verſio, ſed *judicabatur*, vel ſummum *damnabatur.* Quid vero fuit, quo ita peccavit Æſchylus? An Fabula, quæ dicitur *Eumenides*? Primus enim illarum crinibus angues inſeruit, ut nos docet Pauſan. *Atticis cap.* 28. Sed & Auctor Vitæ ejus inter cauſas Exilii, in quod tandem abiit, hanc quoque refert, quod chorum Eumenidum tanto induxerit numero, populumque iis ita terruerit, ut infantes exanimarentur, & fœtus abjicerentur à gravidis: id quod ex Polluce confirmat iſtic Stanlejus. An vero Crimen ejus fuit, quod, ut notant Herodotus, II. 156. & Pauſan. *Arcad.* 37. Primus Poëtarum ſecutus Ægyptiorum potius Theogoniam, quam Græcorum, Dianam auſus eſt dicere Filiam, *non Latonæ*, quæ

Ἑτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων [2] βάλλειν αὐτὸν λίθοις, [3] Ἀμεινίας ὁ νεώτερος ἀδελφὸς, [4] διακαλυψάμενος τὸ ἱμάτιον, ἔδειξε τὸν πῆχυν ἔρημον τῆς χειρός. Ἔτυχε δὲ ἀριστεύων ἐν Σαλαμῖνι ὁ Ἀμεινίας, ἀποβεβληκὼς τὴν χεῖρα, [5] καὶ πρῶτος Ἀθηναίων τῶν ἀριστείων ἔτυχεν. Ἐπεὶ δὲ εἶδον

Quumque Athenienses jam parati essent eum lapidibus obruere, Aminias junior frater, quum aperuisset pallium, cubitum ostendit manu carentem. Fortissime autem pugnarat Aminias in Salamine, ubi manum amisit, & primus Atheniensium fortitudinis præmium consequutus est. Ubi

quæ ex illorum sententia Nutrix fuerit Apollinis & Dianæ, *sed Cereris.* Verum neque hæc, neque prior illa, causa est hujus judicii & periculi. Veram enim nobis reliquit Clemens Alex. *Strom.* II. *p.* 387. Αἰσχύλος τὰ μυστήρια ἐπὶ σκηνῆς ἐξειπὼν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κριθεὶς, οὕτως ἀφείθη, ἐπιδείξας μὴ μεμυημένον, *Æschylus, quum Mysteria in scena enunciasset, causam dicens in Areo pago ita evasit, dum docuit, se non fuisse initiatum.* Adde Aristot. *Ethicis* III. I. ubi agens de eo, qui quid peccat invitus vel ignarus, & hoc colore se excusat, οἷον λέγοντές φασιν ἐκπεσεῖν αὐτοὺς, ἢ οὐκ εἰδέναι, ὅτι ἀπόρρητα ἦν, ὥσπερ Αἰσχύλος τὰ μυστικὰ, *sicuti qui dicunt se sibi excidisse, aut nescivisse, esse illa arcana, sicuti Æschylus se nescivisse Mystica.* KUHN.

2 Βάλλειν αὐτὸν λίθοις] Atheniensibus quoque usitatum fuit hoc genus supplicii. Cicero de *Offic.* III. II. *Athenienses Cyrsilum quendam, suadentem, ut Xerxem reciperent, lapidibus obruerunt.* Sed & reliquis Græcis, à quibus eo supplicii genere ad Trojam exstinctus dicitur Palamedes. Et inde Lucian. *de morte Peregr.* inter Bacidis, ut ait, Versus hunc quoque exhibet *pag.* 775.

Λάεσσι βαλέειν τοῦτον τάχα πάντας Ἀχαιούς.

Oportet, *ut illum omnes Græci lapidibus petant.* Et antea de Parianis *pag.* 766. si quis eum parricidii insimularet, λίθοις εὐθὺς ἐβάλλετο. Vide & Meursium *ad Lycophr. Cassandram p.* 182. PERIZ.

3 Ἀμυνίας] Autori *vitæ Æschyli* est Ἀμεινίας, de re ipsa consule Diodorum Siculum *lib.* XI. Heraclidem apud Eustrat. III. *Nicom.* I. SCHEFF. Aristoph. in *Vespis* Ἀμυνίας quoque legit. Etymologicum. ὡς φαίνω Φανίας, ἀμύνω, Ἀμυνίας, οὕτω χαίρω Χαιρίας καὶ πλεονασμῷ τοῦ β Χαιβρίας. Cæterum non tantum *Amynias* in pugna navali ad Salaminem mancus est factus, verum ante in campo Marathonio alter Æschyli frater *Cynegirus* utramque manum amisit, navim jam fugientem retinere conatus. vid. Justin. *lib.* II. & alios, & ipse Æschylus in eadem pugna fratris fortitudinem æmulatus est strenuè, ut ex Pausania in *Atticis* videre est. KUHN. Quum uterque MS. legat Ἀμεινίας, & ita eum vocet etiam Auctor *Vitæ Æschyli*, immo & Herodotus VIII. 84. & 93. non dubitavi id recipere. Utrumque enim Ἀμεινίας & Ἀμυνίας æque est Proprium Nomen, & diversis ideo locis à Suida ponitur. Quem Aristophanes Ἀμυνίαν dicit, is vere etiam erat Ἀμεινίας. Vide Scholia *ad* Νεφέλ. *pag.* 124. Superest ergo solus Diod. Siculus, qui hunc Ἀμυνίαν vocet; sed forsan, si excuterentur ejus Codices MSti, æque pateret Ejus, ac Æliani, Editionum error. Ex sequentibus liquet, Athenienses, quando quieti consistebant, habuisse manus intra pallium contractas, de qua re Vide Meurs. *Spicil. ad Theocr. p.* 84. Apud Lacedæmonios vero etiam Lege *jubebantur* Adolescentes *intra pallium continere manus.* Xenophon *de Rep. Laced. p. m.* 395. καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπέταξεν ἐντὸς μὲν τοῦ ἱματίου τὼ χεῖρε ἔχειν. PERIZ.

4 Διακαλυψάμενος &c.] Quintilianus *lib.* II. *Instit. cap.* 25. *M. Aquilium defendens Antonius quum scissâ veste cicatrices quas is pro patria pectore adverso suscepisset, ostendit, non orationis habuit fiduciam, sed oculis populi Romani vim attulit, quem illo ipso aspectu maxime motum in hoc ut absolveret reum, cre-*

θον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, ὑπεμνήσθησαν τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἀφῆκαν τὸν Αἰσχύλον.

Ubi vero judices viderunt viri cladem, quam erat passus, redierunt in facinorum ejus memoriam, Æschylumque absolverunt.

creditum est. vide & sequentia *l. c.* KUHN.

5 Καὶ πρῶτος Ἀθηναίων &c.] Intellige *primum* ordine ex iis, qui post illud prœlium statim communi Græcorum decreto honorati sunt τοῖς ἀριστείοις. Nam plures fuisse tunc iis ornatos docet Herod. VIII. 93. qui & virtutem Aminiæ exponit *cap.* 84. Adde Diod. Sic. XI. *pag.* 22. Ipse etiam Æschylus in pugna Marathonia cum altero fratre Cynægiro fortissime rem gessit, sed & dein in pugnis Salaminia ac Platæensi. Vide Pausan. in *Atticis*, & *Vitam Æschyli.* Nihilo minus in exilio tamen est mortuus in Sicilia, sed quod, utrum fuerit voluntarium, an coactum, incertum facit diversitas sententiarum, quæ reperitur apud ipsos Veteres. Ego posterius crediderim. PERIZ.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Ταραντίνων νηστείας, καὶ Ῥηγίνων.

CAP. XX.

De Tarentinorum jejunio, & Rheginorum.

Ταραντίνων πολιορκουμένων [1] ὑπὸ Ἀθηναίων, καὶ μελλόντων ἁλῶναι λιμῷ, οἱ Ῥηγῖνοι ἐψηφίσαντο μίαν ἡμέραν ἐν ταῖς δέκα νηστεύειν, καὶ [2] ἐκείνης [3] τὰς τροφὰς ἐκχωρῆσαι Ταραν-

Quum Tarentini ab Atheniensibus obsiderentur, periculumque esset, ne fame vincerentur, Rhegini diem unum ex decem jejunare decreverunt, & ejus alimenta concedere Ta-

1 Ὑπὸ Ῥωμαίων] Nihil ad hunc locum notant Viri Eruditissimi, Schefferus & Kuhnius, haud dubie, quia nihil in Historiis reperiebant, quod ad illustrandum hujus Capitis argumentum pertineret, licet Bella Romanorum à tot Scriptoribus & tam copiose fuerint conscripta, ut res tam illustris, irrita Tarentinæ Urbis obsidio, neutiquam nobis ignota esse deberet. Sed quid, facerent, quum corruptus sit hic locus, nec absque MStorum ope, aut certissima rei gestæ demonstratione, ad alios transferri populos tota debeat Historia. At egregium se nobis hoc in Capite præstat Codex Sluisk. qui diserte legit ὑπὸ Ἀθηναίων. Id quod confirmatur à duobus Codicibus Regiis, ut me docuit Cl. Boivinius. Lugd. vero Noster magis etiam corruptus est, quam sunt Editiones, sed unde tamen novo patet exemplo, quantopere corrumpi soleant Nomina Propria. Legit enim, Ταραντίνων πολιορκουμένων ὑπὸ Ῥωμαίων. Neque aliter Codex Regius 3064. Cæterum à Romanis bis obsessa fuit hæc Urbs, sed & Capta: Prius post quam Pyrrhus ex Italia excessit, à Papirio, Vide Scalig. *ad Euseb.* 1742. Dein Bello Annibalico, à Fabio. Nunquam vero Illi ab ea discesserunt re infecta. Athenienses vero, quum varia molirentur in Sicilia ac Italia, adversos sibi habuerunt Tarentinos, qui illos non modo in

ϱαντίνοις. Αποςάντων οὖν αὐτῶν ἐσώθησαν, καὶ μεμνημένοι τοῦ πάθους, ἑορτὴν ἄγουσι τὴν καλεμένην Νηςείαν οἱ Ταϱαντῖνοι.

Tarentinis. Ita vero decedentibus illis servati sunt, & memores calamitatis festum agunt Tarentini, quod Jejunium appellabant.

in forum ac stationem, sed ne ad aquam quidem admiserunt, ut refert Thucyd. VI. 44. In hac ergo expeditione quin aliquid, sed irriti conatus, obiter tentaverint contra Tarentinos, atque adeo hic legendum sit, ΥΠ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ex Codice Sluisk. & Regiis, pro ΥΠΟ ΡΩΜΑΙΩΝ, haud magnâ sane discrepantiâ, vix dubito. PERIZ. Mediceus etiam exhibet ὑπὸ Αθηναίων. quod præferendum duxi.

2 Εκείνοις] Mallem ἐκείνας. SCHEFF.

Εκείνοις τὰς τροφὰς ἐκχωρῆσαι Ταϱαντίνοις] Sine dubio etiam hic aliquid est vitii. Quamobrem varie hæc tentarunt Eruditi. Schefferus mallet ἐκείνας. Faber insuper τῆς τροφῆς. Tu vero lege, mi Lector, sine hæsitatione, καὶ ἐκείνης (scil. ἡμέρας) τὰς τροφὰς ἐκχωρῆσαι Ταρ. *& illius* diei *alimenta concedere Tarentinis.* Legunt ita mei MSti uno consensu. Quibus accedunt Duo Codices Regiæ in Galliis Bibliothecæ, quod iterum me monuit Humaniss. Boivinius. PERIZ.

3 Τὰς τροφὰς ἐκχωρῆσαι] Lego τῆς τροφῆς. FABER. Vix opus erit propter ἀντίπτωσιν. KUHN.

ΚΕΦ. κα΄.

Οτι ἡ Μήδεια τὰ οἰκεῖα τέκνα οὐκ ἀπέκτεινεν.

CAP. XXI.

Quod Medea proprios liberos non occiderit.

Λέγει τις λόγος, τὴν φήμην τὴν κατὰ τῆς Μηδείας ψευδῆ εἶναι. Μὴ γὰρ αὐτὴν ἀποκτεῖναι τὰ τέκνα, [1] ἀλλὰ Κοϱινθίους. Τὸ δὲ μυθολόγημα τοῦτο ὑπὲρ τῆς Κολχίδος, καὶ τὸ δρᾶμα, [2] Ευριπίδην φασὶ διαπλάσαι, δεηθέντων Κορινθίων· καὶ ἐπικρατῆσαι τοῦ

Historia quædam tradit, famam de Medea falsam esse. Non enim illam liberis suis mortem intulisse, sed Corinthios. Fabulam vero de Colchide, & Tragœdiam, Euripidem ajunt confinxisse, rogantibus Corinthiis: & mendacium

1 Αλλὰ Κοϱινθίους] Qui eos obruerunt lapidibus propter munera, quæ attulere à matre. Vide Pausaniam *Corinth. cap.* 3. KUHN. & apud Barnesium in *Vita Euripidis* §. 17. PERIZ. & Brodæum *ad Epigram. Gr. lib.* III. *pag.* 321.

2 Ευϱιπίδην] In Tragœdia, cujus nomen est *Medea*, quam vide una cum Scholiaste. SCHEFF. Ita & Minoëm Tragici falsis criminibus traduxerunt, ut Plato in *Minoe* contendit, simulque monet, non esse Poëtas irritandos iis, qui ad posteros sui memoriam sine labe transfundi cupiunt. KUHN.

3 Μέχρι τοῦ νῦν ἐναγίζουσι] Scilicet ex Oraculi monitu, quum eorum Liberi prius infe-

τοῦ ἀληθοῦς τὸ ψεῦδος διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ ἀρετήν. Ὑπὲρ δὲ τοῦ τολμήματος, φασι, τῶν παίδων 3 μέχρι τοῦ νῦν ἐναγίζουσι τοῖς παισὶ Κορίνθιοι, 4 οἱονεὶ δασμὸν τούτοις ἀποδιδόντες.

cium supra veritatem valuisse propter poëtæ præstantiam. Pro scelere vero in pueros etiam nunc, ut fertur, Corinthii inferias faciunt Pueris, quasi tributum iis reddentes.

festarentur à Diis Manibus illorum Medeæ Filiorum. Ergo Sacra his annua sunt constituta, in quibus Corinthiorum Liberi tondebantur, & atras gestabant vestes. Vide *ibidem* Pausan. PERIZ.

4 Οἱονεὶ δασμὸν ἀποδιδόντες] Vide quam negligenter Editio Editionem sit secuta, præsertim quia error non magnopere vitiabat sensum. MSti pariter post δασμὸν addunt τούτοις. Illud ipsum agnoscunt etiam Editiones omnium Primæ, Romana, & Basileensis. At Tigurina Gesneri per incuriam haud dubiam omisit. Sic factum, ut deinceps in nullâ amplius, neque in Tornæsianis, neque Schefferianis, compareat. IDEM.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ἕκτον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER VI.

ΚΕΦ. α΄.

Περὶ τινων καὶ ἄλλων ὀργῆς, ἀπανθρωπίας, ὕβρεως, ἀδικίας, ἐπάρσεως.

Ἀθηναῖοι, κρατήσαντες Χαλκιδέων, κατεκληρούχησαν αὐτῶν τὴν γῆν εἰς δισχιλίους κλήρους, [2] τὴν Ἱππόβοτον καλουμένην χώραν. [3] Τεμένη

CAP. I.

De quorundam in alios ira, inhumanitate, contumeliâ, injuria, arrogantia.

Athenienses, devictis Chalcidensibus, terram eorum, quæ Hippobotos dicebatur, in duo millia sortium divisam colonis assignarunt. Tem-

1 Ἀθηναῖοι] Historiam habet Herodotus in *Therpsichore*. SCHEFF. Notabile est, quod in Neutro Codice appareat hic ullum indicium Novi Libri, quod in Sluisk. solet semper Rubris Literis Majoribus declarari. Idem de Regiis omnibus testatur Doctiss. Boivinius, & verisimiliter colligit inde, nihil ex Libro Sexto nunc superesse, sed Librarios, ut hunc defectum dissimularent, Librum Unum, seu Quintum, in Duos divisisse. Quin ex Mediceo notat Gudius. *Conjungitur cum libro* v. *&* *spatium relinquitur vacuum pro libro Sexto*, *septem folia vacua.* Cæterum res, de qua hic loquitur Ælianus gesta est paulo post ejectos Pisistratidas, tempore Darii Hystaspis, sed ante Marathonium bellum. Causa autem iræ adversus Chalcidenses in Eubœa, de quibus agitur, erat, quod suppetias misissent Cleomeni Regi Spartanorum, qui Atticam invaserat, ut Isagoram Atheniensibus daret Tyrannum, & expelleret Clisthenem cum sua factione. Vide

μένη δ' ἀνῆκαν τῇ Ἀθηνᾷ ἐν τῷ 4 Λιλάντῳ ὀνομαζομένῳ τόπῳ· τὴν δὲ λοιπὴν

Templa vero Minervæ dederunt in loco, quem Lilantum vocant: reliquam

de Herodot. v. 77. qui tamen circumſtantias quaſdam omittit, veluti de *Columnis Locationum*, quaſdam aliter refert, veluti de *Sortibus* prædiorum, vel colonis iſtic collocatis, quos ille facit *quatuor millium*, quod & veriſimilius. Certe XL. *Sortes* ſunt nimis exiguæ numero. Sed Sluisk. habet εἰς β κλήρους, h. e. διχιλίους, *duo millia ſortium*. Idque confirmat Codex Regius, qui fuit Strategi, tum Alter Numeri 3132. ex priore manu, nam recentior ſubſtituit vulgatum. Quapropter crediderim iſtam lectionem eſſe omnium optimam, etiam præ Herodotea. Cæterum Athenienſes tanto magis ſuccenſebant Chalcidenſibus, quod hi eorum eſſent Coloni jam ante Bellum Trojanum eo miſſi. Vide Strabon. x. *pag.* 446. 447. PERIZ. Pro τεσσαράκοντα repoſui διχιλίους ex MS. Mediceo, cujus ſcripturam vindicavit Parens in *Præfat. Tom.* IV. *Theſ. Antiquitatum Græc. præfixa.*

2 Ἱπποβότων] Puto Ἱπποβοτῶν ſcribendum. Nam apud Herodotum eſt Ἱπποβοτέων χώρη. Sic autem vocabantur, qui Reipubl. præerant, apud Chalcidenſes. vide Strabon. *lib.* x. *pag.* 447. & ibi Caſaub. SCHEFF. Ego nihil mutem. FABER.

Τὴν Ἱπποβότων κτλ.] Herod. *d. l.* χώρην, ait, τῶν Ἱπποβοτέων, & addit, Οἱ δὲ Ἱπποβόται ἐκαλέοντο, οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων, *Opulenti inter Chalcidenſes vocabantur Hippobatæ*, h. e. *Equorum inſcenſores.* Malit ergo & hic loci Schefferus Ἱπποβατῶν. Sed cum Fabro nihil mutandum cenſeo. Nam MSti tuentur vulgatum, & utrumque recte de eodem agro dici poteſt. Erat enim ſimul τῶν Ἱπποβατῶν & ipſe ἱππόβοτος, h. e. *equos alens.* Sic paſſim apud Homerum Ἄργος ἱππόβοτον. Emendaverim potius Strabonem, qui *lib.* x. *pag.* 447. videtur idem voluiſſe, quod Herodotus. Nam ait Chalcidenſes multas miſiſſe colonias in Italiam & Siciliam, quando ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. Homines enim illi non dicebantur ἱπποβοτοί, vel ἱπποβόται, ſed ἱπποβάται, ut ex Herodoto patet. Videmus autem ex illo Strabonis loco Remp. Chalcidenſium fuiſſe olim in manu iſtorum *Hippobatarum*, h. e. Civium, qui opulentiores erant, & equos in uſum Reip. alere poterant. Nam ubi tale quid requirebatur, iſtic plerumque erat Ariſtocratia, vel Oligarchia, ut notat Ariſtoteles *Polit.* IV. 3. hos ipſos etiam *Chalcidenſes* in exemplum adferens. PERIZ. Nihil omnino mutandum cenſeo in *loco cit.* Strabonis, quum ἱπποβότας, non vero ἱπποβάτας, Chalcidenſium opulentiſſimos fuiſſe teſtetur Plutarchus in *Camillo.* καὶ Χαλκιδέων δὲ τοὺς Ἱπποβότας λεγομένους, πλούτῳ καὶ δόξῃ διαφέροντας, ἐξέβαλεν. Sed & Herodotus *l. c.* ex MS. Florent. Ἱπποβοτέων & Ἱπποβόται, ſcripſit, quare & apud eundem *lib.* VI. *cap.* 100. pro Ἱπποβοτέων reſcripſerim Ἱπποβοτέων. & ſicut Ἱππόβοτος χώρα dicta fuit pars regionis Chalcidenſis, ita pratum quoddam in Media ſitum a Strabone *lib.* XI. vocatur λειμὼν Ἱππόβοτος.

3 Ἀνῆκαν] Interp. *Templa Minervæ reliquerunt*, ut ſit ſenſus, Athenienſes Minervæ templa, quæ ante fuerant in campo condita, reliquiſſe intacta. malim accipi locum de *campo Minervæ ſacrato*, ita, ut locus ille partim τέμενος fuerit, partim ad colendum ferendumque redemptoribus ceſſerit. KUHN.

Τεμένη δὲ ἀνῆκαν &c.] h. e. ut interpretor, ex terra Chalcidenſium, loca quædam in Lilanto, Agro juxta Fluvium ſic quoque dictum, ſepararunt, & permiſerunt, vel dederunt & conſecrarunt, ſuæ Minervæ. Ἀνεῖναι enim ſæpe ita ponitur pro *Concedere, permittere quid alicui.* Sic Lucian *de Morte Peregr. pag.* 758. Τὸν τῇ πατρίδι ἀνέντα πεντακισχίλια τάλαντα, *qui patriæ ſuæ reliquit*, vel *conceſſit*, 5000. *Talentorum.* Τεμένη autem ſunt quælibet loca ex profano uſu exempta, & Diis conſecrata, cujus generis quia etiam Luci & Templa erant, hinc paſſim τέμενος etiam pro *Luco* vel *Templo* ponitur. Heſ. Ἀσπ. 58. Ἐν τεμένει Ἀπόλλωνος, *in Luco Apollinis.* Dio Chryſoſt. Τρωικῷ *extr.* Caſſandram ait ἐν τῷ τεμένει φθαρῆναι τῆς Ἀθηνᾶς, ἐχομένην ἀγάλματος, *in Templo Minervæ ſtupratam*,

τὴν ἐμίσθωσάν, 5 καὶ τὰς στήλας τὰς πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ ἑστηκυίας, αἵπερουν τὰ τῶν μισθώσεων ὑπομνήματα εἶχον. Τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἔδησαν, 6 καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἔσβεσαν τὸν κατὰ Χαλκιδέων θυμόν.

7 Λακεδαιμόνιοι Μεσσηνίων κρατήσαν-

quam terram pretio elocarunt, & columnas, ad Regiam porticum collocatas, quæ monimenta continebant elocationum. Captivos vero in vincula dederunt, & ne his quidem factis iram adversus Chalcidenses extinxerunt.

Lacedæmonii Messeniis superatis,

tam, quum teneret ejus statuam. Vide & Hesych. *Lilantus* campus vel *Lelantus*, ut Strabo, fuit supra Chalcidem, in quo fontes erant aquæ calidæ ac salubris ad depellendos morbos, & venæ æris ac ferri mixtæ. Vide Strabon. *lib.* x. *pag.* 447. Flumen *Lelantum* habes apud Plinium IV. 12. qui illi addit continuo *aquas calidas, quæ Hellopiæ vocentur.* Ab *ære ibi primum reperto* tota quondam insula *Chalcis* fuit dicta, ut ex Callidemo ibidem refert Plinius. Ab Sluisk. abest τόπῳ, nec sane desideratur. Abest etiam à Codice Regio Strategi, & Codici 3132. recentior demum manus adjecit. PERIZ. Desideretur eadem vox quoque in Mediceo.

4 Λιλάντῳ] Λίλαντον semper & Strabo nominat. vide eum *lib.* x. præcipue *p. m.* 447. ubi campum sic ostendit appellatum. SCHEFF. Eustathius etiam per ι legit Λιλάντειον à λιλαίω, *cupio*, *in Iliad. p.* 279. 1198. KUHN.

5 Καὶ τὰς στήλας] Casaubonus legit, καὶ τὰς στήλας ἔστησαν τὰς πρὸς &c. Melius haud dubie Meursius: τ. δ. λ. ἐμίσθωσαν κατὰ στήλας τὰς π. τ. Ut sit sensus: elocarunt agrum Chalcidensem juxta columnas hujus porticus. vide eum *lib.* VI. *Att. Lect. cap.* 17. & in *Ceramico cap.* 3. SCHEFF. Accusandi casus Atticis pro nominativo usurpatur, ita, ut sæpe ab illo incipiant orationem, postea tamen quasi sui obliti desinant non aliter ac si nominativus præcessisset. Arrianus *lib.* I. *de Rebus gestis Alex.* ἠγγέλθη αὐτῷ καὶ τὴν ὁδὸν τοὺς Ἀσπενδίους, ὅτι οὐδὲν τῶν συγκειμένων πρᾶξαι ἐθέλοιεν. ubi Ἀσπενδίους pro οἱ Ἀσπένδιοι. & ita alibi *eodem libro* loquitur. Scholiastes Thucydidis *in lib.* III. *pag.* 195. μετάβασιν ἀπὸ αἰτιατικῆς εἰς εὐθεῖαν, *transitionem ab accusativo ad rectum* veteri Atticismo videtur afferere. ideoque τὰς στήλας &c. ita in formulam communis Syntaxeos redigerem: καὶ αἱ στῆλαι αἱ πρὸς τῇ βασιλείῳ στοᾷ ἑστηκυῖαι αἵπερ &c. *& columnæ ad porticum, ut vocant Regiam stantes, illæ inquam indicium elocationis præferebant.* nec repugnabo, si quis hic accusativum absolute velit positum pro καὶ τῶν στηλῶν τῶν πρὸς τῇ β. σ. ἑστηκυιῶν, *etiam erectis vel collocatis ad porticum regiam columnis*, quæ more vetusto pacta conventa & alia quævis acta publica servabant incisa & inscripta. vid. *Observat.* Lucæ Holstenii *ad Porphyrium de Vit. Pythag. p.* 68. prius tamen malim. Phavorin. αἰτιατικῆς ἀντὶ εὐθείας παραλαμβάνειν Ἀττικῶν ἐστι, *accusandi casum pro recto adhibere Atticorum est.* Aristoph. *Avibus* δεινόν γε, τὸν κήρυκα, τὸν παρὰ τοὺς βροτοὺς οἰχόμενον, εἰ μηδέποτε νοστήσει πάλιν. *indignum est si præco ad homines missus nunquam redeat.* vid. Scholia *ibidem. p.* 416. *Edit. Basil.* & *notas ad lib.* II. *Nostri cap.* 13. quibus hæc Casauboni *in Polyænum* addas, *p.* 659. *putet aliquis mendum in hac sententia esse: non est tamen, sed est καινοπρεπείας non invenustæ σχῆμα, quo ejus ætatis Sophistæ mirifice delectabantur. Passim etiam in Æliani scriptis oppido quam eleganti- bus & eruditis id observabis.* Quod igitur σχῆμα in nominandi casu absolute posito agnovit Casaubonus, id ipsum etiam hic loci in quarto casu manifeste se ingerit legentibus: ideoque sine emendatione Noster sibi suam καινοπρέπειαν postliminio habeat. KUHN.

Καὶ τὰς στήλας &c.] Lege cum Meursio & Scheffero κατὰ τὰς στήλας, h. e. *Secundum illud, quod tradunt hæ columnæ &c.* Nam ut ita absolute Accusativus ponatur pro Nominativo, & nihil sequatur, quod de eo enuncietur, id mihi absurdum videtur. Saltem deleri ita deberet τὸ Αἵπερ. Tunc enim sensus foret, *Et quod ad columnas &c. continebant*

πάντες, [8] τῶν μὲν γινομένων ἁπάντων ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ τὰ ἡμίση ἐλάμβανον αὐτοὶ, καὶ [9] τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας εἰς τὰ πένθη βαδίζειν ἠνάγκαζον, καὶ τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ μηδὲν σφίσι προσήκοντας, νεκροὺς κλαίειν. [10] Τοὺς δὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπέλιπον γεωργεῖν, οὓς δὲ ἀπέδοντο, οὓς δὲ ἀπέκτειναν.

Αθηναῖοι δὲ ὕβρισαν καὶ ἐκείνην τὴν ὕβριν.

tis, omnium, quæcunque Messenia ferret, dimidiatam partem sibimet ipsi ceperunt, & mulieres liberas in funera prodire coëgerunt, & alienos, neque quicquam ad se pertinentes, mortuos deflere. Ex viris vero aliquos reliquerunt colendo ruri, nonnullos vendiderunt, nonnullos etiam interfecerunt.

Athenienses vero etiam hanc exer-

bant illæ monumenta locantium. De Accusativo satis ipse egi II. 13. Sed non ubique locum hoc habet, nec nisi, ubi Latine exponi potest vel per Ablativum absolutum, vel per Ellipsin τῦ *quod ad.* Quo constructionis modo etiam apud Latinos occurrit. Exempla attuli complura *ad Sanctii Minervam pag.* 130. 146. & 546. Cæterum *Regia* illa *porticus*, βασίλειος σοὰ, erat Athenis, sic dicta, quia istic ille ex Annuis Novem Archontibus, qui *Rex* dicebatur, jus dicebat. Vide Meursium *Ceramico Gem. cap.* 3. & *Attic. Lect.* VI. 17. Hæc quum jam ita scripsissem, perlatæ sunt ad me literæ Eruditissimi Boivinii, quibus suam de hoc loco conjecturam mecum communicavit. Suspicatur ille legendum forsan, κἀν ταῖς σήλαις, ταῖς πρὸς τῇ βασιλείῳ σοᾷ ἑσηκυίαις. ἐτήρουν τὰ τ. μ. ὑπομνήματα, deleto εἶχον. Conjectura hæc est, sed commodi sensus: & conjecturis agi oportet, ubi MSti conspirant, ut hic faciunt, in manifestum errorem. Periz.

6 Καὶ οὐδὲ] Cuperus καὶ οἶδε, quia nihil amplius fecisse videntur. Scheff. Imo ira Atheniensium intra hos se terminos non continuit. Captivos enim duabus minis redimi à suis passi equidem sunt, at vincula eorum in arce consecrarunt, ut apud posteros extaret aliquod fœdæ captivitatis monumentum. vide Herod. *l.* VII. *c.* 77. hoc est quod Noster ait οὐδὲ ἀλλ' ἐνταῦθα &c. Kuhn.

Καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα] Mediceus καὶ οὐδὲν ἐντ.

7 Λακεδαιμόνιοι] Adde Justinum *lib.* III. *cap.* 5. & Pausan. *lib.* IV. *p. m.* 122. Scheff.

8 Τῶν μὲν γινομένων &c.] Humani sane & benigni fuerunt victores, si Messeniis omnium, quæ habebant, dimidiam tantum partem abstulerunt, quum alii illis temporibus non modo omnia victis eripere solerent, sed & ipsos insuper vel occidere vel vendere, id quod etiam hi ipsi Lacones mox fecisse in Messenios dicuntur. Neque vero quisquam extitit, qui Laconum Clementiam in Messenios multum laudaverit, neque certe id agit Auctor hoc Capite. Quid ergo? Nempe simplicissima hæc verba, quæ nihil vitii habent, & quæ si quis ad juvandam juventutem explicanda censuisset, clamarent continuo nasutuli, ea à nemine non intelligi, neutiquam tamen intellecta fuerunt à Tot Editoribus, qui sine animadversione ulla hanc retinuerunt versionem Vulteji, *quæcunque in Messenia erant, dimidiatam* &c. At vero γινομένων, non notat hic *res, quæ erant* istic, sed quæ quotannis *nascebantur & producebantur, fruges, & fructus terræ.* Sic *supra* I. 15. ἐξ ὧν νεοττοὶ οὐ γίνονται αὐταῖς. Plut. in *Solone*, plane ut hic, ἐγεώργουν ἐκείνοις ἕκτα τῶν γινομένων τελοῦντες, *Agrum colebant illis sextam partem fructuum solventes.* Thucyd. VI. 54. de Pisistratidis, εἰκοστὴν πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων, *vicesimam partem annui proventus exigentes.* Et de Hominibus ipsis, quum nascuntur, Noster XIII. 1. Ταύτην ὁ πατὴρ γενομένην ἐξέθηκε. Firmat hanc expositionem & indubiam reddit ipsa Historia, quæ ita factum tradit. Pausan. *Messen.* 14. Spartanos scribit Messeniis illlis, quos ἀπέλιπον γεωργοῦμένων τροφῶν σφίσιν ἀποφέρειν εἰς Σπάρτην πάντα ἡμίσεα, *alimentorum vero, quæ ex agricultura proveniunt, ut Spartam deferrent omnia dimidia.* Vide istic etiam antiquissimi Tyrtæi carmen. Periz.

ὕβριν. Εὐτυχίας γὰρ λαβόμενοι, τὴν εὐπραγίαν σωφρόνως οὐκ ἤνεγκαν. Τὰς γοῦν παρθένους [11] τῶν μετοίκων [12] σκιαδηφορεῖν ἐν ταῖς πομπαῖς ἠνάγκαζον ἑαυτῶν κόραις, τὰς δὲ γυναῖκας ταῖς γυ-

exercuerunt insolentiam. Nacti enim meliorem fortunam, non tulerunt modeste illam felicitatem. Inquilinorum itaque puellas adigebant, ut umbellas suis puellis in pompis sacris præ-

9 Καὶ τὰς γυναῖκας] Tyrtæus Poëta vetus de Messeniis

Δεσπότας οἰμώζοντες ὁμῶς, ἄλοχοί τε καὶ αὐτοὶ
Εὖτέ τιν' οὐλομένη μοῖρα κίχοι θανάτου.

Pausanias in *Messeniacis*: προσετέτακτο δὲ καὶ ἐπὶ τὰς ἐκφορὰς τῶν βασιλέων καὶ ἄλλων τῶν ἐν τέλει, καὶ ἄνδρας ἐκ τῆς Μεσσηνίας καὶ τὰς γυναῖκας ἐν ἐσθῆτι ἥκειν μελαίνῃ. Nota, etiam viros servilia hæc ministeria coactos facere, non tantum fæminas. SCHEFF. Confer Homer. *Iliad.* T. KUHN.

Τὰς γυναῖκας τὰς ἐλευθέρας &c.] Conjunctim hæc sunt accipienda. Ingenuæ enim feminæ non prodibant in funus, nisi propinquorum, multo minus *lamentabantur* tanquam præficæ, quod tamen Messenias facere coegerunt Lacones. Hujusmodi enim mulieres cæteroqui pretio conducebantur, & apud Græcos quidem dicebantur *Caricæ* vel *ex Caria*, Hesych. in Καρῖναι. Apud Latinos vero *Præficæ*. Vide Festum. Conferri cum hoc facto Lacedæmoniorum debet, quod mortuo Augusto quidam in Senatu Romano censuerunt, funus triumphali pompa ducendum, *canentibus næniam principum liberis utriusque sexus*, Suet. *Aug. cap.* 100. Sed & hoc nimium istic habebatur, & ideo rejectum est. At in Græcia res tanto erat indignior, quia istic feminæ minus prodibant in publicum, nec *in celebritate versabantur*, ut ait Nepos, quia metuendum erat, ne quæ fierent insidiæ illis, si conspecta essent forma. Cujus rei in exsequiis illustre habemus exemplum apud Lysiam *Orat.* I. *non longe ab initio.* PERIZ.

10 Τοὺς δὲ τῶν ἀνδρῶν] h. e. *quosdam*. Sic XIII. 46. καὶ τοὺς μὲν διεσκόρπισεν, οὓς δὲ ἀπέκλεισεν, αὐτὸν δὲ περιεσώσατο. Ubi male Faber. IDEM.

11 Τῶν μετοίκων] *Inquilini* plerisque locis Græciæ vix distinguebantur à Servis. Immo Aristot. *Polit.* III. I. Πολλαχοῦ οὐδὲ τούτων (scil. τοῦ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι, *vocari in jus & vocare*) τελέως οἱ μέτοικοι μετέχουσι, ἀλλ' ἀνάγκη νέμειν προστάτην. *Multis in locis neque eorum plane participes sunt inquilini, sed necesse illis sibi adoptare Patronum.* Tales προστάτας certe Athenis etiam habebant μέτοικοι. Unde Isocr. *de Pace p.* 402. eleganter, *tales moribus credimus esse nostros Inquilinos, quales sibi* τοὺς προστάτας νέμωσιν, *Patronos adoptaverint.* IDEM.

12 Σκιαδηφορεῖν] Hoc enim servile ac liberis hominibus indignum veterum opinione ministerium. vide Laurentium Pignorium *de Servis p.* 221. SCHEFF. In *Edit.* Patavina est *p.* 206. KUHN.

Σκιαδηφορεῖν] Scil. ne Sole adurerentur, qua gratia *sequebantur* eas Filiæ Inquilinorum cum σκιαδίοις. Aristoph *Avibus p.* 611. Φέρε μοι σκιάδειον, ἵνα ἀκολουθεῖν δοκῶ κανηφόρῳ. *Da mihi Flabellum, ut videar sequi Canephoram.* Σκιάδια erant ejusmodi instrumenta, quæ explicari & complicari poterant, & quibus Virgines se tuebantur adversus Solis radios. Aristoph. *Equitibus p.* 362. Τὰ δ' ὦτά σου ἐξεπετάννυτο, ὥσπερ σκιάδιον, καὶ πάλιν ξυνήγετο, *aures tuæ expandebantur, & iterum complicabantur, tanquam flabellum.* Ubi Schol. exp. σκέπασμά τι, ὅπερ αἱ γυναῖκες παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔχουσι θέουσαι, ὑπὲρ τοῦ μὴ καίεσθαι τὰς ὄψεις ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἐκτείνεται δὲ καὶ συστέλλεται πρὸς τὸν κατεπείγοντα καιρόν. *Umbraculum aliquod, quod habent Feminæ apud Athenienses, currentes, ne adurantur earum vultus à Sole; Extenditur autem & contrahitur, prout tempus id postulat.* Sed quid sibi vult illud θέουσαι, *Currentes*? Legendum haud dubie θεῶσαι vel θεωροῦσαι, *Sacris spectaculis & pompis operam dantes.* Sic Socrates apud Stobæum *Serm.* 183. ad Uxorem, οὐχ ἵνα θεάσῃ, πορεύῃ, ἀλλ' ἵνα θεαθῇς. Dicit autem Scholiastes Γυναῖκας. Non ergo solæ Virgines iis utebantur, sed & Matronæ: Neque ergo ratio est, quare hoc in Æliani loco negemus, ταῖς γυναιξὶ Ἀθηναίων σκιαδηφοροῦντας γυναῖκας, quod facit Kuhnius,

γυναιξὶ, [13] τοὺς δὲ ἄνδρας [14] σκαφηφορεῖν.

præferrent, & mulieres mulieribus, viri vero alveolos in iis gestarent.

[15] Σι-

Si-

nius, qui putat, quando Γυναῖκες nominantur, addendum omnino ὑδριαφορεῖν, quia hoc etiam facere debebant Inquilinorum Uxores. Sed id Auctor hic loci non voluit, atque ideo non magis fecit mentionem *hydriarum*, quam *Sellarum*, δίφρων; unde & διφροφόροι dicebantur Virgines τῶν μετοίκων. Vide Suidam, & Etymol. M. PERIZ.

13 τὰς δὲ ἄνδρας σκαφηφορεῖν] Mutila hæc verba censet Meursius in *Panathen. cap.* 21. & sic restituenda: τὰς δὲ ἄνδρας, σφίσι σκαφηφορεῖν. De re ipsa consule Harpocrationem in Σκαφηφόρους. SCHEFF. Mutilum esse locum arbitror, lego ἄνδρας ἀνδράσι σκαφ. FABER. Locus mihi non videtur mutilus. Cum enim inquilinorum uxores cogerentur Atheniensium uxoribus ὑδριαφορεῖν, & virgines virginibus σκιαδηφορεῖν, reliquum erat, viros non aliis quam viris σκαφηφορεῖν, etiamsi non dixeris. Etymolog. Magnum *voce* ἀσκοφορεῖν. ἐν ταῖς Διονυσιακαῖς πομπαῖς τὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀστῶν πράττεται, τὰ δὲ τοῖς μετοίκοις ποιεῖν ὑπὸ τῶν νομοθετησάντων προστέτακται. οἱ μὲν οὖν μέτοικοι, χιτῶνας ἐνδεδυμένοι χρῶμα ἔχοντας φοινικοῦν καὶ τὰς σκάφας φέρουσι· ὅθεν καὶ σκαφηφόρος λέγεται· οἱ δὲ ἀστοὶ ἐσθῆτα ἔχουσιν ἣν βούλονται, καὶ ἀσκοὺς κατὰ τῶν ὤμων φέρουσι καὶ διὰ τοῦτο ἀσκοφόροι καλοῦνται, *in festivis Bacchi pompis alia civibus, alia inquilinis à legislatoribus imperata. inquilini enim puniceis induti tunicis alveos ferunt: unde & σκαφηφόρος alvearius nomen habet. Cives autem vestem, quam cuique libitum, sumunt & utres humeris gestant: unde ἀσκοφόροι utrigeri dicuntur.* σκαφηφόρος reddidi *alvearius* ex *Glossar.* Cyrilli, quod σκάφη, *scafa*, *lintreum* (vel linter) *alveum* interpretatur. alii reddunt, *ligonem*. Cæterum in textu omnino excidit post γυναιξὶ τὸ ὑδριαφορεῖν, *hydriam gestare*, quod onus inquilinorum uxoribus proprium erat. ita intelligendus Hesychius: ὑδριαφόροι μέτοικοι, *inquilinæ*, quarum mariti in pompis σκαφηφόροι, filiæ σκιαδηφόροι. vel διφροφόροι. ita plerique omnes qui de hoc argumento scripserunt, nisi quis velit ex hoc Nostri loco colligere, geminum τὸ ὑδριαφορεῖν & σκιαδηφορεῖν officium inquilinorum uxoribus datum esse. KUHN.

Τὰς δὲ ἄνδρας σκαφηφορεῖν] Nescio quare Meursius in *Panathen. cap.* 21. interponat σφίσι, aut Faber ἀνδράσι. Neque enim σκάφαι ita inserviebant Viris, ut σκιάδια Feminis. Miror etiam verti ab illo *Ligones*, quod secutus est Interpres Harpocrationis in Μετοίκιον & Σκαφηφόροι: quum tamen σκάφαι fuerint hic revera *alvei*, in quibus aliquid gestari poterat, sicuti in Navibus τὰ σκάφη dicebantur proprie τὰ κοιλώματα τῶν νηῶν, ἃ ἡμεῖς γαστέρας καλοῦμεν, ut ait Schol. Thucyd. I. 50. ergo illa potissimum pars navium, quæ onus earum continebat. Vide & Suidam. Cæterum hasce σκάφας Schol. Aristoph. *ad Equites p.* 360. interpretatur ξύλινα ἀγγεῖα *lignea vasa*. Quod vero suum habuerint usum in sacris ad gestandas res ad sacra adhibendas, liquet ex Athenæo VIII. 3. Ταύτῃ ὅταν θύωσιν αἱ Δηλιάδες, προσφέρουσιν αὐτῇ σκάφας πάντων πλήρεις ἀγαθῶν, πλὴν ἰχθύων. *Huic igitur Deæ quum sacra faciunt Deliorum feminæ, adferunt ei Alveolos plenos omnium bonarum rerum, præterquam piscium.* Atque hac de causa Hesych. σκαφηφόρους quum dixisset appellari inquilinos, addit, *Scaphas enim ferebant in Panathenæis*, ἵνα ὡς εὖνοι (lege, ὥς ἔνιοι, *ut quidam* volunt, seu tradunt,) ἀριθμῶνται μετέχοντες τῶν θυσιῶν. Scilicet *Participes* erant *sacrificiorum*, dum gestabant res ad eorum usum pertinentes, non ad solum servitium aut fastum civium, licet vel sic revera tamen Inquilini illi fuerint quasi bajuli quidam, pro Civibus illa gestantes, & præterea satis duriter in hoc negotio tractarentur, quippe quum iis in hac pompa ne hiscere quidem aut mutire licuerit, ut patet ex Proverbio, Συστομώτερος σκάφης. Vide Meurs. *Attic. Lect.* IV. 9. PERIZ.

14 Σκαφηφορεῖν] Hoc Noster ὕβριν *contumeliosam* tractationem vocat. Hesychius autem mitius interpretatur, & inquilinos eâ de causa in Panathenaïcis scaphas gestasse ait, ὡς εὖνοι ἀριθμῶνται μετέχοντες τῶν θυσιῶν, *ut inter eos, qui Atheniensibus bene vellent, numerarentur, dum sacrificiorum fiunt participes.* KUHN.

15 Σικυώνιοι] Similis Tarentinorum in devictos

[15] Σικυώνιοι δὲ [16] Πελλήνην ἑλόντες, τάς τε γυναῖκας τῶν Πελληνέων καὶ τὰς θυγατέρας [17] ἐπ' οἰκήματος ἔστησαν. Αγριώτατα ταῦτα, ὦ Θεοὶ Ελλήνιοι, καὶ οὐδὲ ἐν βαρβάροις καλὰ, κατά γε [18] τὴν ἐμὴν μνείαν.

Επεὶ τὴν [19] ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐνίκησεν ὁ Φίλιππος, ἐπὶ τῷ πραχθέντι [20] αὐτός τε ἦρτο, καὶ οἱ Μακεδόνες πάντες. Οἱ δὲ Ελληνες δεινῶς αὐτὸν κατέπτηξαν, καὶ ἑαυτοὺς κατὰ πόλεις ἐνεχείρισαν αὐτῷ φέροντες. Καὶ τοῦτο γε ἔδρασαν Θηβαῖοι, καὶ Μεγαρεῖς,

Sicyonii quum cepiſſent Pellenam, uxores & filias Pellenenſium in lupanari proſtituerunt. Immaniſſima illa ſunt, ô Dii Græci, & ne in Barbaris quidem decora, ut mea fert memoria.

Quum viciſſet Chæronenſem pugnam Philippus, elatus erat animo cum ipſe, tum Macedones omnes, propter rem geſtam. Græci vero magno metu eum metuebant, ſeque oppidatim ei offerentes ultro tradebant: idque fecere Thebani, & Mega-

victos Carbinates crudelitas, de qua vide Athenæum *lib.* XII. SCHEFF.

16 Πελλήνην] Erat Urbs Achaiæ, vicina Sicyoniis. Vide Pauſaniæ *Achaica in extr.* Inde gentile eſt Πελληνεὺς, apud Stephanum *de Urbibus*. Bellum geſſerunt Sicyonii contra Achæos ſub Regibus ſuis ante tempora Belli Trojani. Nam poſtea, quum Heraclidæ Peloponneſum occupaſſent, Argivorum Reip. fuerunt additi: Pauſan. *Corinth.* PER.

17 Επ' οἰκήματος] Οἴκημα Atticis τὸ πορνεῖον, *Lupanar*, notat. Vide Harpocr. & Heſych. Plenius LXX. Ezech. XVI. 24. καὶ ᾠκοδόμησας σεαυτῇ οἴκημα πορνικόν. Cæterum facinus illud Sicyoniorum diriſſimum revera fuit. Nihilo humanius tamen egerunt Tarentini, quum Carbinates in Japygia expugnaſſent. Eorum enim Uxores, Filias, & Pueros in ipſis Templis nudos omnium expoſuerunt libidini, ut refert Athen. XII. 5. Nec abhorret ab his factum Locrenſium in Filias Dionyſii Junioris, de quo Noſter IX. 8. PERIZ. Οἴκημα pro lupanari adhibuit quoque Lucianus in *Eunucho*. μεταστειλάμενοι τινας τῶν ἐξ οἰκήματος γυναικῶν. & Dio Coccej. in *Excerpt. pag.* 673. ἀλλὰ τάγε οἰκήματα ἐν αὐτῷ τῷ παλατίῳ ἀποδειχθέντα καὶ τὰς γυναῖκας τὰς τῶν πρώτων, τούς τε παῖδας τοὺς τῶν σεμνοτάτων, οὓς ἐς αὐτὰ καθίζων ὕβριζεν. Sed & τέγος, quod idem valet, pro lupanari quoque uſurpari obſervat Henr. Valeſius *ad Euſebii Hiſtor. Eccleſ. pag.* 11. *cap.* 13.

18 Εμὴν μνείαν] Magis placet γνώμην. FABER. Vix aſſentior. reſpicit nimirum, quid barbaris probari vel improbari ſoleat, ad quod narrandum memoria magis quam judicio eſt opus. SCHEFF. Bene Fabri emendationem rejecit Schefferus, id quod confirmat Noſter *lib.* XII. *cap.* 32. *Hiſt. Anim.* ubi iterum uſus hac locutione eſt: κατάγε τὴν μνείαν τὴν ἐμὴν, *quod ego quidem ſciam* vel *meminerim*, inquit. KUHN.

19 Εν Χαιρωνείᾳ μάχην] Juſtinus *lib.* IX. *cap.* 4. Diodorum *lib.* XVI. SCHEFF.

20 Αυτός τε ἦρτο] Sed mox moderatiſſime ſe geſſit, inprimis erga Athenienſes. Vide *infra* VIII. 15. & qui iſtic laudantur à Kuhnio. PERIZ.

21 Καὶ Ευβοεῖς, οἱ ἐν τῇ Ακτῇ πάντες.] Vertitur, *Thebani*, *Megarenſes*, *Corinthii*, *Achivi*, *Elienſes*, & *Eubœi*, *qui in littore habitabant omnes*. Quid ergo? an Populi illi Omnes tantum in littore habitarunt, an vero ſoli intelliguntur Eubœi? quum inſula hæc ſit ſane oblonga, vix quidquam ſpatii, quod Mediterraneum poſſis dicere, habens. Nam quum ſuperiora omnia per Καὶ nectantur, eaque copula hic omittatur, neceſſario *illi omnes in littore* accipiendi ergo ſunt, non tanquam alius populus, ſed tanquam deſcriptio ſuperiorum. Certe ita accepit Interpres. Sed nugæ hæ ſunt. Neque vero dubito, quin legi debeat κ. Ευβ. καὶ Οἱ ἐν &c. Et per Ακτὴν intelligi Atticam regionem, ſitu ipſo oppoſitam Eubœæ, & in his diſtinctam ab Urbe ipſa Athenarum, quæ licet ſe tueretur

ρεῖς, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ Ἠλεῖοι, [21] καὶ Εὐβοεῖς, οἱ ἐν τῇ Ἀκτῇ πάντες. Οὐ μὴν ἐφύλαξε τὰς πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας ὁ Φίλιππος, ἀλλ' [22] ἐδουλώσατο πάντας, [23] ἔκδικα καὶ παράνομα δρῶν.

garenſes, & Corinthii, & Achivi, & Elienſes, & Euboei, qui in Acte habitabant omnes. At non ſtetit Philippus iis, quæ cum illis pepigerat, ſed omnes in ſervitutem redegit, iniqua faciens & injuſta.

tur & munitionibus reparandis operam daret, regio tamen ipſa, & regionis illius oppidula ac pagi permittere ſe debuerunt Philippo. Stephanus *de Urb.* Ἀκτὴ οὕτως ἡ Ἀττικὴ ἐκαλεῖτο, addens varias iſtius appellationis rationes. Adde Harpocrat. Suidam, & Strabon. *lib.* IX. *init.* qui & *lib.* I. *p.* 58. *extr.* Τόν τε Πειραιᾶ νησιάζοντα πρότερον, καὶ πέραν τῆς Ἀκτῆς κείμενον, οὕτως φασὶν ὀνομασθῆναι, *Pyræum quoque prius inſulam fuiſſe, & ultra Acten* (h. e. Atticam) *ſitam, inde ita ferunt appellatam.* PERIZ.

22 Ἐδουλώσατο πάντας] Pauſan. *Atticis cap.* 25. *Clades ad Chæroneam omnibus Græcis cauſa fuit mali, nec minus in ſervitutem redegit eos, qui communem cauſam negligebant, quam qui cum Macedonibus ſteterant.* In Græco eſt μετὰ Μακεδόνων ἐτάχθησαν, ſed nullus dubito legendum κατὰ, *contra.* IDEM.

23 Ἔκδικα δρῶν] Hinc Demoſthenes *Orat. Philipp.* III. appellat *Philippum* τὸν ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανόμενον λῃστὴν τῶν Ἑλλήνων, *latronem Græcorum in medio totius Græciæ convaleſcentem.* Utque pueri talis & teſſerulis, ita Rex ille luſit juramentis, qui luſus adhuc in mundo

Luditur & ludetur in omne volubilis ævum. KUHN.

ΚΕΦ. Β'.

Περὶ ἀνδρείας τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἁρματιδίου.

CAP. II.

De fortitudine filii Harmatidii.

[1] Ὁ Ἁρματιδίου τοῦ Θεσπιέως παῖς παραγενόμενος [2] σύμμαχος Ἀθηναίοις μετὰ καὶ ἄλλων πολιτῶν, τὰ μὲν πρῶτα ἐμάχετο εὖ καὶ καλῶς· καταναλωθέντων δὲ αὐτοῦ τῶν ὅπλων, ψιλαῖς ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, εὐκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα.

Harmatidii Theſpienſis filius, qui cum aliis civibus auxilio venerat Athenienſibus, primum quidem bene ac ſtrenue pugnavit: deinde vero abſumptis ejus armis, nudis manibus adverſus armatos dimicans, vitam glorioſe finivit. Paterno itaque

1 Ἁρματίδου] Ἁρματίδεον nominat Herodotus *lib.* VII. *cap.* 27. SCHEFF.

Ὁ Ἁρματιδίου &c.] Hæc quidem ex memoria ſcripſit Auctor, quæ cauſa eſt vera, quare hunc Juvenem, non Suo, quod non veniebat in mentem, (erat autem *Dithyrambus*) verum Paterno tantum Nomine deſcripſerit. Sed & hinc ortum, vitio illius memoriæ, quod Theſpienſes hos proprie *Athenienſium* ſocios dicat, quum fuerint Spartanorum, & una cum Leonida & Trecentis Spartanis pugnaverint ad Thermopylas contra Xerxen. Vide Herodot. VII. 222. & 227. PERIZ.

2 Σύμμαχος Ἀθηναίοις] Quid ſi Noſtro hîc me-

τα. Πατρόθεν οὖν τὸν νεανίαν προσεῖπον, 3 κυδαίνων αὐτὸν Ὁμηρικῶς. Τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ εἴ τῳ ἐπιμελὲς εἰδέναι, 4 ἀλλαχόθεν εἴσεται.

ΚΕΦ.

que nomine juvenem appellavi, Homerice eum celebrans. Ipsius vero nomen si cui curæ est cognoscere, aliunde sciet.

CAP.

memoriola vacillavit? Athenienses enim ad Artemisium stabant cum classe id temporis, cum prælium ad Thermopylas commissum, & Thespienses Lacedæmoniorum socii duce Leonida strenue Persarum impetum sustinuerunt. Rectius itaque non Ἀθηναίοις, sed Λακεδαιμονίοις σύμμαχος &c. hoc loco esset. KUHN.

3 Ὁμηρικῶς] Stylo Homeri, qui fortissimum quemque πατρόθεν vel Patronymico nomine illustriorem reddit, hinc Πηλεϊάδης dicitur Achilles, Λαερτιάδης Ulysses, Ἀτρεΐδης Agamemnon &c. ad hunc modulum Noster dixit Ἁρματίδου τοῦ Θεσπιέως παῖς, *filius Harmatidii Thespiensis* i. e. *Dithyrambus.* Præprimis autem respicit Noster locum Homeri *Iliad.* K. ubi Agamemnon Menelaum his instruit mandatis:

> Φθέγγεο δ' ᾗ κεν ἴησθα, καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
> Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
> Πάντας κυδαίνων. μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ.

In quem locum Synesius *Orat. de Regno* ita commentatur. ὃς (Ποιητής) αὐτὸ που τοῦτο πρῶτον κατανοήσας, ὅτι πλείστην ἔχει ῥοπὴν εἰς εὐψυχίαν ἀνδρῶν τὸ μηδὲ τοὺς ἀγελαίους ἀγνοεῖσθαι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ὀνόματι μόνον καλοῦντα τοὺς στρατιώτας πεποίηκεν Ἀγαμέμνονα· ἀλλ' οὗτος αὐτῷ καὶ τὸν ἀδελφὸν νουθετεῖ πρὸς τῇ προσηγορίᾳ πατρόθεν καὶ ἐκ γενεῆς ἄνωθεν ὀνομάζειν ἄνδρα ἕκαστον, καὶ πάντας κυδαίνειν, μηδὲ μεγαλίζεσθαι· καὶ τὸ κυδαίνειν δὲ αὖ, εὖ λέγειν ἐστὶν, εἴ τῳ τι ἀγαθὸν ἢ πραχθὲν ἢ εὐτυχηθὲν συνηπίστατο. *ita alicubi Poeta primus animadvertens, quod plurimum momenti habeat ad confirmandos militum animos, si nec gregarii regem lateant, non tantum Agamemnonem sistit nomine milites compellantem: sed fratrem quoque idem admonet, ut unumquemque virum præmisso nomine, etiam à patre & altius à genere compellet, & elogio condecoret, nec superbius se jactitet.* κυδαίνειν *enim est, honorifice mentionem alicujus facere, si quandam bene aut feliciter rem eum gessisse nosset.* Ita πολλοὶ πατρόθεν ὀνομάζουσι Κλεοβουλίνην, ænigmatum Poëtriam, quam Pater Cleobulus Εὐμητὶν dixerat: Plutarch. in *Sympos.* KUHN.

Κυδαίνων αὐτὸν Ὁμ.] Respicit illa Homeri *Iliad.* K. 68. 69. ubi Agamemnon monet fratrem, quomodo res ipsi gerenda sit in prœlio,

> Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
> Πάντας κυδαίνων. ———

Unumquemque ut paterno nomine & genere compellaret, omnes laudans. Ubi Eustath. πατρόθεν μὲν οὖν τινα προσφωνεῖ τις, ὡς τὸ Λαερτιάδη. ἐκ γενεῆς δὲ, ἤγουν ἐκ προγόνων, ὡς τὸ Διογενές. Τὸν γὰρ ἀρχηγὸν τοῦ γένους, Δία, ἡ λέξις ἐμφαίνει. Πατρόθεν *quis appellat aliquem, veluti, Laërtiades*, de Ulysse; *ex Genere, vel à majoribus, veluti, Diogenes.* de plerisque Heroibus; *Nomen enim hoc Jovem declarat generis Auctorem.* Cæterum non tantum Homerus, sed & alii apud Græcos, etiam directe, per solum nomen paternum designare solebant Homines. Noster *infra* XIII. 32. Ω Σωφρονίσκου scil. παῖ, *O Fili Sophronisci*, qui erat Socrates. Herodot. I. 6. Ω παῖ Τισάνδρου. Plura hujus generis, ut & phraseon, πατρόθεν ὀνομάζειν, ἀναγορεύειν, καλεῖσθαι, χρηματίζειν, exempla, attuli jam olim in *Dissert. Triade pag.* 30. &c. PERIZ.

4 Ἀλλαχόθεν] Ex Herodoto, qui eum Διθύραμβον appellat. Cæterum hoc factum in Thermopylis, ubi Leonidas Spartanorum rex cum paucis ingentes Xerxis copias per quatriduum detinuit. SCHEFF.

ΚΕΦ. γ΄.

Περὶ Ισάδα παιδός.

Ὅτι Λακεδαιμόνιοι [1] Ισάδαν, ἔτι παῖδα ὄντα, [2] καὶ μήπω τοῦ νόμου καλοῦντος αὐτὸν εἰς ὅπλα, ὅτι ἐκ τοῦ γυμνασίου ἐκπηδήσας ἠρίστευσεν, ἐστεφάνωσαν μέν· ὅτι δὲ πρὸ τῆς ἀπαιτουμένης ἡλικίας, καὶ [3] μὴ τὰ ἐπιχώρια ἔχων ὅπλα, ὥρμησεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς, [4] ἐζημίωσαν.

ΚΕΦ.

CAP. III.

De Iſada puero.

Lacedæmonii Iſadam puerum adhuc, necdum Lege eum ad pugnam vocante, quoniam exiliens gymnaſio rem bene geſſerat, corona donaverunt: quoniam vero ante requiſitam ætatem, nec cum receptis patriæ armis in hoſtes irruerat, mulcta affecerunt.

CAP.

1 Ισάδας] Vid. Plutarch. in *Vita Ageſilai.* Polyænus *lib.* II. *Stratag. p.* 127. *Iſidam* appellat. KONIG.

2 Καὶ μήπω τοῦ νόμου &c.] Sic apud Romanos lege vetitum erat, *minorem* 17. *annis* καταλέγεσθαι στρατιώτην, *legi militem*, Plut. in *Gracchis p.* 837. Neque tamen à C. Graccho id primo inductum eſt in Remp. ſed ex ſuperiori tempore ab eo repetitum. Nam jam tempore Belli Punici II. apud Livium XXV. 5. legimus decreviſſe Senatum, *Tribuni pl. ad populum ferrent, ut, qui minores* XVII. *annis ſacramento dixiſſent, iis perinde ſtipendia procederent, ac ſi ſeptem & decem annorum, aut majores, milites facti eſſent.* Certo argumenro, jam tum id vetitum fuiſſe, ut ita in hoc graviſſimæ neceſſitatis caſu contraria Lex ferri debuerit, qua id permitteretur, quod, ut apparet, SCto permitti non poterat, quum SCtum Legem tollere non poſſet. PERIZ.

3 Μὴ τὰ ἐπιχώρια ἔχων ὅπλα] Plut. in *Ageſil. p.* 615. fuiſſe ait γυμνὸν καὶ ὅπλων τῶν σκεπόντων, καὶ ἱματίων, *nudum ab armis, quæ tegunt corpus, & à veſtibus:* tantumque in una manu habuiſſe λόγχην *lanceam*, altera ξίφος *gladium.* Polyænus II. 9. paulo aliter rem refert, ſed tamen etiam ille *nudum* prorſus fuiſſe tradit, & tantum enſem habuiſſe axilla occultatum. Cæterum ἐπιχώρια ὅπλα ſimpliciter notat *ſolita, uſitata arma*, Sic Xenoph. *de Rep. Lacedæm. p. m.* 396. Καὶ γὰρ δὴ ἐπιχώριον, ἐν τοῖς φιλιτίοις λέγεσθαι, ὅ, τι ἂν καλῶς τις ἐν τῇ πόλει ποιήσῃ, *nam etiam in more erat poſitum, memorari in convictibus, quid quiſque egregii in civitate feciſſet.* IDEM.

4 Εζημίωσαν] Mille drachmis, teſte Plutarcho, qui unam hanc addit rationem, quia χωρὶς ὅπλων, *ſine ſcuto*, pugnaverat. Cenſebant ſcilicet Ephori, qui mulctarunt Iſadam, idem, quod inter Romanos Manlius Torquatus, quum de Filio victore, quod contra edictum Conſulum pugnaſſet, ſumeret ſupplicium, *plus eſſe in imperio*, ac diſciplina & legibus, *quam in victoria*, ut ait Florus I. 14. 2. IDEM.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ τοῦ τὴν Λυσάνδρου θυγατέρα ἐγγυησαμένου.

Ὁ μὲν Λύσανδρος ἐτεθνήκει, [1] ὁ δὲ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἔτι ζῶντος ἐγγυησάμενος, ἐπεὶ καὶ ἡ παῖς ἐρήμη πατρὸς ἀπελείπετο, καὶ ὁ Λύσανδρος μετὰ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν ἀνεφάνη [2] πένης ὤν, [3] ὅδε ἀνεδύετο ὁ ἐγγυησάμενος, καὶ οὐδὲ ἔφασκεν ἄξεσθαι γυναῖκα. Ἐπὶ τούτοις οἱ Ἔφοροι τὸν ἄνδρα ἐζημίωσαν. Οὔτε γὰρ Λα-

CAP. IV.

De eo qui Lysandri filiam sibi desponderat.

Lysandro vita defuncto, ille, qui superstitis adhuc filiam sibi desponderat, quum & puella orba parente relinqueretur, & Lysander post obitum pauper reperiretur, tergiversabatur iste sponsus, & se nolle eam ducere uxorem dixit. Ob eam causam punierunt eum Ephori. Neque enim Lacedæmonio, neque etiam

1 Ὁ δὲ τὴν] Non unus, verum plures fuere, teste Plutarcho in *Lacon. Apopht.* & Nostro ipso *lib.* X. *cap.* 15. SCHEFF.

2 Πένης ὤν] Cum Lysander contra Lycurgi leges multam auri argentique vim Spartæ intulisset, post Athenienses feliciter debellatos, sibi ne drachmam quidem ex tanta præda servavit & patriam ornare, quam domum suam maluit. nisi quis dixerit Lysandrum potius labefactasse fundamenta Spartanæ Reipublicæ, dum cives avaritiam docuit, quâ perituram esse Spartam oracula cecinerant. Eleganter de eo Plutarchus in *Vitâ*, τὴν πατρίδα ἔπαυσε θαυμαζομένην ἐπὶ τῷ μὴ θαυμάζειν πλοῦτον. *finem attulit admirationi, in qua erat Patria, quod divitias non admiraretur.* De hac renuntiatione sponsaliorum Petr. Ærodius agit *l.* II. *R. I. c.* 3. *Tit.* 36 vide *infra l.* X. *c.* 15. KUHN.

3 Ὅδε ἀνεδύετο] proprie, *retro regrediebatur* ab eo, quod promiserat. Sic Lucian. *de Morte Peregrini*, qui palam promiserat se præcipuæ cujusdam constantiæ in contemnenda morte exemplum editurum, ipsum se immittendo in ignem, οὐ μὴν οὐδὲ ῥᾴδιον αὐτῷ ἔτ' ἀναδῦναι, *neque vero facile illi amplius erat retro regredi*, ubi velim videas Fabrum. Cæterum quæ hic traduntur, adversari penitus videntur legibus Lycurgi, & Justino III. 3. qui de Illo ait, *Virgines sine dote nubere jussit, ut Uxores eligerentur, non Pecuniæ.* Et suffragantur ei Plutarchus, Aliique. Quin adeo sine Dote inibantur ibi matrimonia, ut Juvenes cœlibes & Virgines pariter in obscurum concluderentur locum, & quam quisque ibi cepisset, ducere cogeretur ἄπροικον, *sine dote*, si fides Hermippo apud Athenæum XIII. *init.* Dices, *mulctatum* fuisse hunc juvenem, qui in ducenda uxore ita palam præcipuam habebat rationem pecuniæ. Et sane Plut. in *Lysandro*, *in extr.* ait fuisse Lacedæmone etiam δίκην κακογαμίου, *judicium male initi matrimonii*, cui obnoxios fuisse potissimum illos, qui *affines sibi quærerent & caperent, non tam bonos & amicos, quam opulentos.* Sed ex eo ipso, quod talia facerent, satis liquet, eos, qui opulenti hominis Filiam ducerent, solitos etiam Lacedæmone tunc accipere cum ea, sive dotis, sive quocunque alio nomine, pecuniam, quod unum hic volo. Quin Aristoteles *Polit.* II. 7. diserte ait, Lacedæmonios μεγάλας διδόναι προῖκας, *magnas dare dotes.* Videntur ergo Lacedæmonii legem Lycurgi hac in parte elusisse, sicuti Romani Patres in gratiam Filiarum legem Voconiam, quæ Feminas ab hæreditate etiam paterna excludebat, variis itidem eluserunt artibus. Et haud dubie alio, quam Dotis, nomine dederunt primum Filiabus magnam hæreditatis partem, unde tot istic ἐπίκληροι virgi-

Λακωνικὰ ἐφρόνει, ὔτε ἄλλως Ἑλληνικὰ, φίλου τε ἀποθανόντος ἀμνημονῶν, καὶ τ͂ συνθηκῶν τ͂ πλοῦτον προτιμῶν.

etiam Græco homine digna sentiebat, simul mortuo amico nullam præstans memoriam, & pactis divitias potiores ducens.

gines, *quæ* κλῆρον, *agrum*, *possidebant*, de quibus *ibidem* Aristoteles, adeo ut dicat, *Feminarum esse Duas ferme Partes ex Quinque Totius Agri.* PERIZ.

ΚΕΦ. ε΄.

Περὶ Ἀθηναίων πρέσβεων.

Ὅτι [1] Ἀθηναῖοι τοὺς εἰς Ἀρκαδίαν ἀποσταλέντας πρεσβευτὰς, ἐπεὶ ἑτέραν ὁδὸν ἦλθον, καὶ οὐ τὴν προστεταγμένην, καί τοι κατορθώσαντας, [2] ὅμως ἀπέκτειναν.

CAP. V.

De legatis Atheniensium.

Athenienses missos in Arcadiam legatos, quoniam alia via profecti fuerant, non ea, quæ præscripta erat, tametsi rem bene gessissent, tamen morte mulctarunt.

1 Ἀθηναῖοι] Tale quid Plutarch. in *vita* X. *Rhetor.* de Antiphonte memorat. Hic enim una cum Archeptolemo Spartam legatus à Quadringentis missus, quod hostium navi vectus & per Deceleam terrâ profectus erat, accusatus postea & condemnatus domi est, & pœna quæ proditoribus debetur, de eo sumpta, cadaver insepultum abjectum, & cum tota posteritate inter infames relatus est. KONIGIUS.

2 Ὅμως ἀπέκτειναν] Immodicæ enim vero severitatis id fuit, qua tamen deterior longe est illa crudelitas Cn. Pisonis, qui Centurionem occidi jussit, quoniam jussus militem non occiderat, cujus innocentiam certissimâ fide nec opinato cognoverat, & Pisoni lætus renunciabat, apud Senecam *de Ira* I. 16. PERIZ.

ΚΕΦ. ς΄.

Λακωνικοὶ νόμοι.

Ἦ γὰρ οὐ καὶ ταῦτα Λακωνικά; [1] Νόμος ἐστὶ τοῖς Σπαρτιάταις, τὸν παρεχόμενον υἱοὺς τρεῖς ἀτέλειαν ἔχειν φρουρᾶς· [2] τὸν δὲ πέντε, πασῶν τ͂

CAP. VI.

Laconicæ leges.

Nonne vero hæc quoque digna sunt Laconibus? Lex est Spartanis, ut qui tres filios exhiberet *reipublicæ*, is ab excubiis haberet im-

1 Νόμος ἐστὶ] De his Lycurgi legibus vide Plutarchum in *Lycurgo.* Xenophontem *de republ. Spart.* Justinum *lib.* III. *cap.* 3.

2 Τὸν δὲ πέντε.] Aristoteles immunitatem hanc concessam refert ei, qui quatuor genuisset. Verba extant in II. *Pol. c.* 9. ἐστὶ

 αὐτοῖς

τ̃ λειτουργιῶν ἀφεῖσθαι. 3 Γαμεῖν δὲ 4 ἀπροίκους ἔτι. 5 Βάναυσον δὲ εἰδέναι τέχνην ἄνδρα Λακεδαιμόνιον οὐκ ἐξῆν.

immunitatem: qui vero quinque, ab omnibus publicis muneribus liberaretur. Item ut ducant indotatas plane.

αὐτοῖς νόμος τ̃ μὲν γεννήσαντα τρεῖς υἱοὺς, ἄφρουρον εἶναι, τ̃ δὲ τέτταρας ἀτελῆ πάντων. Porro similis Perfarum lex, de qua Strabo *lib.* XV. Ufum rationemque ejus vide apud Mufonium in *Sentent.* Stobæi. *ferm.* LXXIII. SCHEFF. Huc facit jus trium liberorum apud Romanos, quo parentes fruebantur qui vel totidem liberos Reipublicæ genuerant, vel, matrimonium minus fœlix experti hoc juris à bonitate principis impetraverant. nonnunquam etiam mortuis liberis matri in folatium jus trium liberorum datum eft. commoda huic juri annexa recenfet Halicarnaff. *lib.* III. *Antiq. Roman. p. m.* 119. Appianus *lib.* II. *Bell. Civil.* Eufeb. in *Chronicis*, Juftinian. in *Inftitut.* Cod. Theodof. *de jure liberorum*, Plin. *lib.* VII. *ep.* 15. Claudius jus quatuor liberorum fœminis conceffit, auctore Suetonio in *vita ejus.* KUHN.

Τὸν δὲ πέντε] In Lugd. numerus eft corruptus, una expreffus nota, quæ majufculæ G. figuram præferens videtur *fex* vel *Nonaginta* defignare. At Sluisk. omnibus literis exhibet πέντε. Crediderim tamen aliquid vitii in eo hærere: & verius eandem legem exponi, fed breviter, apud Ariftotelem *Polit.* II. 7. Τὸν μὲν γεννήσαντα τρεῖς υἱοὺς, ἄφρουρον εἶναι· τὸν δὲ τέτταρας, ἀτελῆ πάντων, *qui tres genuit liberos, immunem effe ab excubiis: qui quatuor, ab omnibus oneribus.* Propius vero eft, legem ftatuiffe aliquid de eo, qui tribus liberis unum adjeciffet, quam penitus eum prætermififfe, quod ex Æliani loco colligendum foret. Ut vero Ariftoteles immunes illos ab excubiis vocat ἀφρούρους, fic Xenophon *de Rep. Laced.* eos, qui excubias agere debebant, ἐμφρούρους dicit, fed quod Interpres neutiquam percepit: οὐδὲ γὰρ ὑπὸ φανοῦ τ̃ ἔτι ἔμφρουρον ἔξεστι πορεύεσθαι. Vertit Interpres; *neque enim fub lumine eum, qui adhuc intra præfidium fit, proficifci licet.* At voluit Xenophon, *neque enim eum, qui adhuc excubiis agendis obligatus eft, ingredi cum tæda licet.* PERIZ.

3 Γαμεῖν ἀπροίκους] *Ut uxores eligerentur, non pecuniæ, feveriusque matrimonia fua viri coercerent*, inquit Juftinus. Ariftotelem vide *prædicto loco*, & Hermippum apud Athenæum *l.* XIII. *c.* I. Veriffimum, quod ait Antiphanes.

Ουκ ἔστιν οὐδὲν βαρύτερον τ̃ φορτίων
Οντως γυναικὸς προῖκα πολλὴν φερούσης. SCHEFF.

Adeundus Plutarchus in *Lacon. Apophthegm.* KUHN.

4 Απροίκους ἔτι.] Quafi nihil prorfus fignificet illud ἔτι, ita nulla ejus in Verfione habetur ratio. Et fane παρέλκειν apud Atticos tradit Schol. Ariftoph. *ad* Εκκλησ. *p.* 720. Mihi vero videtur intendere orationem, & ea gratia fæpe addi negationibus. Sic Hefiod. Ασπ. 50. de Hercule & Jolao, fratribus recens natis, οὐκ ἔθ᾽ ὁμὰ φρονέοντε, κασιγνήτω γε μὲν ἤστην, *neutiquam fimiles*, vel *paria cogitantes*, *fratres licet effent.* Εργ. 172. Μηκέτ᾽ ἔπειτ᾽ ὤφειλον ἐγὼ Πέμπτοισι μετεῖναι Ανδράσιν. *utinam ego neutiquam intereffem Quintis hominibus*, h. e. quintæ ætati hominum. Nofter XII. 52. de Urbe Athenienfium, ἐνεπιδημῆσαι μὲν εἶναι ἡδίστην, ἐνοικῆσαι δὲ ἀσφαλῆ μηκέτι εἶναι, *fuaviffimam quidem effe ad peregrinandum in ea, ad inhabitandum vero neutiquam effe tutam.* Xenophon *de Rep. Lacedæm. p.* 395. εἰ δέ τις ταῦτα φύγοι, μηδενὸς ἔτι τ̃ καλῶν τυγχάνειν, *fi quis illa facere detrectet, eum nihil plane confequi eorum, quæ pulchra habentur.* De re ipfa jam egimus *ad Caput* 4. PERIZ.

5 Βάναυσον δὲ εἰδέναι] Meminit Polyænus II. *Agef.* 7. Caufam vide apud Plutarchum in *fine Numæ.* Et in *Inftit. Lacon.* & in *vitâ Lycurgi.* Nos quoque olim quædam de hac re indigitavimus in *differtatione noftra de Novis tabulis.* SCHEFF.

Βάναυσον δὲ εἰδέναι τέχνην &c.] Scilicet, ut ait Xenophon *de Rep. Laced. pag. m.* 397. Lycurgus ingenuis hominibus τῶν μὲν ἀμφὶ χρηματισμὸν ἀπεῖπε μηδενὸς ἅπτεσθαι· ὅσα δ᾽ ἐλευθερίαν ταῖς πόλεσιν παρασκευάζει, ταῦτα ἔταξε μόνα ἔργα αὑτῶν νομίζειν, *vetuit ea attingere, quæ* ad

ἦν. 6 Φοινικίδα δὲ ἀμπέχεσθαι κατὰ τὰς μάχας, ἀνάγκη ἦν· ἔχειν δὲ τὴν 7 χρόαν καὶ σεμνότητός τι· πρὸς ταύτῃ γε μὴν καὶ τὴν 8 ῥύσιν τοῦ ἐπιγενομένου αἵματος ἐκ τῶν τραυμάτων 9 ἔτι δὲ μᾶλλον 10 ἐκπλήττειν τοὺς ἀντιπάλους 11 βαθυτέρας τῆς ὄψεως γινομένης, καὶ φοβερωτέρας μᾶλλον.

Oτι

plane. Artem illiberalem nosse, nulli viro Lacedæmonio licebat. In prœliis indutum esse punicea veste, necesse erat; colorem enim illum habere etiam aliquid majestatis: præterea vero fluxum sanguinis supervenientis de vulneribus etiam magis terrere hostes, † aspectu magis saturo & magis formidabili.

La-

ad pecuniam acquirendam pertinent; at quæ libertatem civitatibus parant, ea jussit sola ducere sua esse opera, vel sibi decora. Ergo facere & curare tantum ea voluit, quæ cives suos bello, quo defendi debebat libertas, redderent idoneos. Hoc autem non faciebant artes opificum; nam ut Idem ait *p.* 393. οἱ πολλοὶ τῶν τὰς τέχνας ἐχόντων ἑδραῖοί εἰσι, *plerique, qui artes exercent, sedentarii sunt.* Sed in aliis quoque Civitatibus olim, quia pleræque in Græcia bellis erant gerendis accommodatæ, ὁ βάναυσος τεχνίτης, ut ait Aristot. *Polit.* III. 3. *non erat particeps Reip.* Immo, ut *ibidem* Ille, ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, παρ' ἐνίοις ἦν δοῦλον τὸ βάναυσον, ἢ ξενικὸν, διόπερ οἱ πολλοὶ τοιοῦτοι καὶ νῦν. Η δὲ βελτίστη πόλις οὐ ποιήσει βάναυσον πολίτην, *priscis temporibus apud quosdam Opifices erant Servi, aut Peregrini, idcirco etiam nunc plerique tales. Optima autem Civitas opificem non faciet civem.* Quinam autem sint βάναυσοι, docet idem VIII. 2. PERIZ. Βάναυσοι τέχναι a Romani, dicebantur *artes sellulariæ:* Dionys. Halic. *lib.* II. *cap.* 28. de Romulo. ἐπιδιφρίους μὲν καὶ βαναύσους καὶ προσαγωγοὺς ἐπιθυμιῶν αἰσχρῶν τέχνας, ὡς ἀφανιζούσας καὶ λυμαινομένας τά τε σώματα καὶ τὰς ψυχὰς, τῶν μεταχειριζομένων δούλοις καὶ ξένοις ἐπέδωκε μεθοδεύειν. Apud Lucianum *de Parasito*, τὰς βαναύσους τέχνας, *mechanicas artes* inepte vertit Interpres, qui & in *Somnio*, εἰ δέ τινα τέχνην τῶν βαναύσων τούτων ἐκμάθοιμι. *quod si mechanicam aliquam artem didicissem.* ubi pro τέχνην forte scribendum τεχνῶν. Suidas in Θεοδόσιος. ἀλλ' εἰς ν' ἐτῶν ἡλικίαν ἐληλυθὼς διετέλεσε, βαναύσους τέ τινας μετιὼν τέχνας. Quatenus vero βάναυσος & τεχνίτης inter se differant, docet Ammonius *de differ. voc.* τεχνίτης καὶ βάναυσος διαφέρει. Τεχνίτης μὲν γάρ ἐστιν ὁ λογικῆς τινος τέχνης ἔμπειρος καθεστώς. Βάναυσος δὲ ὁ (leg. οὐ) διὰ λόγου τινὸς ἐπιτηδεύματος.

6 Φοινικίδα] Xenophon *de Rep. Laced.* Schol. Aristoph. in *Pace:* ταῖς φοινικίσιν ἐχρῶντο Λακεδαιμόνιοι, ἵνα μὴ αἰσθάνων(ται) τοῦ αἵματος διὰ τὴν ὁμοιότητα, καὶ ἵνα τρωθέντες μὴ νοηθῶσι τοῖς πολεμίοις. *Puniceis induti Lacedæmonii erant, ne sanguinem aut ipsi viderent ob coloris similitudinem, aut hostes animadverent eos esse vulneratos.* Noster, id ait factitatum, ut quandam gravitatem ipso colore sibi parerent, simulque puniceæ vestes sanguinis profluvio saturatioris coloris redditæ, hostibus terrorem offunderent. vid. Suid. in καταξαίνειν. Hierouymus *in Cap.* III. *Esaiæ*, τὰ διαφανῆ Λακωνικὰ, accipit de tenuissimis vestibus, quibus Lacedæmoniorum corpora tegebantur. Sed hic vestitus nec bellicus fuit, nec antiquæ & indeflexæ Lacedæmoniorum reipublicæ convenire videtur. Interpr. error notatur in indice, *voce* ὄψις. KUHN.

7 Χρόαν καὶ σεμνότητός] Καὶ abest a Mediceo, & Sluisk.

8 Ρύσιν] Miror locum hunc intactum reliquisse Fabrum. Neque enim dubitari potest, quin legi debeat ῥύσιν. SCHEFF. Locum intactum etiam Vir doctus reliquisset vellem. ῥύσις enim idem quod ῥεῦσις. ῥύσις ὕδατος Suidæ explicatur per ῥεῦσις. Hesychio ῥύσις, ἀπόρροια *defluxus* est. Exempla Auctorum in re tam clara, tam certa non adducam. KUHN.

9 Ἔτι γε μᾶλλον] Uterque Codex ἔτι δὲ μᾶλλον. Mox βαθυτέρας ὄψεως recte exponitur à Kuhnio in *Indice*. Revera enim βαθὺ Græcis dicitur etiam omne id, quod *multum, magnum, & plenum est.* Sic βαθὺς πλοῦτος

supra

Ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ Λάκωνι [12] οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον. Οἱ δὲ καλῶς ἀγωνισάμενοι, καὶ ἀποθανόντες, [13] θαλλοῖς ἀνεδοῦντο καὶ κλάδοις ἑτέροις, καὶ [14] δι' ἐπαίνων ἤγοντο· οἱ δὲ τελέως ἀριστεύσαντες, καὶ φοινικίδος αὐτοῖς ἐπιβληθείσης, ἐνδόξως ἐθάπτοντο.

Lacedæmonio ne ſpoliare quidem occiſum hoſtem licebat. Qui vero ſtrenue pugnaſſent, & occubuiſſent, oliva & aliis ramis redimiti, laudibus ferebantur: qui vero omnibus numeris abſolutam virtutem præſtitiſſent, ii etiam, injecta illis veſte punicea, glorioſe ſepeliebantur.

ſupra III. 18. βαθεῖα ἐσθῆτα apud Polyæn. I. 28. 2. Neutiquam ergo id hic ſollicitandum, quod Fabrum feciſſe, & Schefferum probaſſe, miror. Cæterum Valer. Max. qui idem Lacedæmoniorum inſtitutum refert, aliam ejus reddit cauſam. Nempe ait II. 6. 2. *ad diſſimulandum & occultandum vulnerum ſuorum cruorem Pœniceis in prælio tunicis utebantur: non, ne ipſis aſpectus ejus terrorem, ſed, ne hoſtibus fiduciæ aliquid afferret.* PERIZ.

10 Ἐκπλήττειν] In eundem fere modum Maximus Valerius *lib.* II. *cap.* 6. *Ad diſſimulandum & occultandum vulnerum ſuorum cruorem, Pœniceis*, inquit, *in prælio tunicis utebantur; non ne ipſis aſpectus ejus terrorem, ſed ne hoſtibus fiduciæ aliquid afferret.* Adde Plutarchum in *Inſtit. Laconicis.* SCHEFF.

11 Βαθυτέρας ὄψεως] Lego βαρυτέρας. FABER. quod amplector. SCHEFF. Nollem factum. Vide *Indicem* in Βαθὺς & Ὄψις. KUHN.

† *Adſpectu magis ſenſum penetrante*] Malim *colore magis ſaturato.* nam & *alibi* hic Auctor πορφύραν βαθυτάτην dixit, & κυανοῦν βαθύτατον de plenis & ſaturatis hiſce coloribus. GESNER.

12 Οὐδὲ σκυλεῦσαι] Ne ſpoliis intenti pugnam negligerent, ſed ſimul cum paupertate ordinem ſervarent, teſtis ipſe legiſlator apud Plutarch. *Apopht.* SCHEFF. Patet tamen ex Thucydide *lib.* V. *Hiſt.* Lacedæmonios hujus legis ſæpe oblitos τοὺς νεκροὺς σκυλεῦσαι, *cæſos ſpoliaſſe.* hoſtem tamen ſemel fugientem non longe inſecuti ſunt. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν οὗ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ βραχείας καὶ οὐκ ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις. Lacedæmonii pugnant diu & conſtanter, donec hoſtem fugaverint, fugatum autem nec diu nec longe perſequuntur. cauſam hujus rei dabit Plutarchus in *Vita Lycurgi.* KUHN.

Σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον] Vertebatur, *ne manubias quidem hoſti detrahere.* Sed hoc maxime fit vivis hoſtibus. At agitur hic de hoſtium occiſorum ſpoliis. Unde apud Plut. in *Apophth. Laconicis* rogatur Lycurgus, διὰ τί τοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς ἀπηγόρευσε σκυλεύειν, *quare hoſtium cadavera vetuerit ſpoliare.* Et rogabatur id tanto magis, quoniam cæteroqui apud alias id gentes erat in uſu, ut oſtendi *Animadv. Hiſtoricis cap.* 7. Sed & quum reliquæ gentes ſpolia de hoſtibus capta publice ſuſpenderent in templis maxime, ideo etiam Cleomenes rogatus fuit, quare Spartani τοῖς θεοῖς οὐκ ἀνατιθέασι τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων σκῦλα, *Diis non ſuſpendant hoſtium ſpolia.* Reſpondente illo, *quia de timidis*, & victis, *capta ſint.* Lycurgus vero optimam reddidiſſe rationem dicitur, quare etiam mortuos noluerit ſpoliari; ne ſcil. in prœlio remitterent de pugnæ ardore, dum inhiarent illis ſpoliis: & ſimul ut Laconicam ſervarent frugalitatem, quæ illis hoſtium ſpoliis poterat corrumpi. PERIZ.

13 Θαλλοῖς ἀνεδοῦντο] Apud Polyæn. I. 21. 1. Piſiſtratus ſuis παράγγελμα ἔδωκε θαλλῷ στεφανοῦσθαι, *præcepit, ut coronarent ſe oliva*, ad ſimulandam ſcil. pactionem fœderis & pacis. Heſych. Θαλλὸς, κλάδος ἐλαίας, ἄνθος, γέννημα, καὶ πᾶν τὸ θάλλον· κυρίως δὲ κλάδος ἐλαίας, ἢ φοίνικος βλάστημα, *ramus olivæ, flos, germen, & quicquid viret, ſed proprie ramus olivæ, vel ſurculus palmæ.*. Hic autem deſignatur Oleæ ramus, nam *oleagina corona* apud Laconas erat *virtutis bellicæ præmium.* Diſerte Herodot. VIII. 124. ait dediſſe illos Eurybiadæ poſt pugnam ad Salamina ἀριστήϊα, ἐλαίας στέφανον. IDEM.

14 Δι' ἐπαίνων ἤγοντο] h. e. ſimpliciter, *lauda-*

dabantur. Sic III. 22. Αἰ αἰδῶς τὼς θεὼς καὶ γειναμένως ἄγειν, *Deos & parentes venerari.* VIII. 2. Σιμωνίδην διὰ σπουδῆς ἄγων, *favens Simonidi, & amans, ac desiderans eum.* Cæterum laudationes illæ eorum, qui pugnantes pro patria periissent, non apud Lacedæmonios tantum, sed & alios Græcos, maxime Athenienses, frequenti fuerunt in usu. Habemus ejusmodi Laudationem inter *Orationes* Lysiæ. Vide in primis Thucyd. II. 34. ubi morem hunc laudandi mortuos accurate exponit, & talis Laudationis exemplum subjicit. Similia etiam apud barbaras gentes fuerunt in usu. Quum Theodoricus Rex Visigothorum in Gallia occubuisset in prœlio contra Attilam Hunnorum Regem, Gothi, quum eum inter densissima cadavera reperissent, *cantibus honoratum, inimicis spectantibus, abstulerunt*, ut refert Jornandes *de Rebus Geticis cap.* 41. De Canticis, quibus Viri fortes post mortem suam laudabantur, plura dixi *Animad. Hist. cap.* 6. Adde Tacit. *de Mor. Germ. cap.* 2. & ibi Notas. PERIZ.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ σεισμοῦ τῇ Σπάρτῃ ἐπιπεσόντος.

Ὅτε οἱ Λακεδαιμόνιοι [1] τοὺς ἐκ Ταινάρου ἱκέτας παρασπονδήσαν-

CAP. VII.

De terræ motu qui Spartæ contigit.

Quando Lacedæmonii supplices ex Tænari *templo* contra fidem

1 Τὼς ἐκ Ταινάρω οἰκέτας] Pausanias, qui hanc historiam recenset *lib.* IV. Lacedæmonios quosdam ait fuisse, ob noxam capitis damnatos, eosque supplices fugisse ad Tænarum, indeque per vim ab ara esse abstractos. Adde eundem *lib.* VII. & Suidam voce ἀπέστασε. Sed cum nostro facit Thucydides *lib.* I. Terræmotus meminit præter alios etiam Diodor. *lib.* II. SCHEFF.

Τὼς ἐκ Ταινάρω οἰκέτας] Qui tandem hi οἰκέται, *domestici Servi*, ex Tænaro, seu *Tænarenses*, ut vertebatur? Nulli omnino. *Tænarum* est promontorium Laconicæ, ubi templum fuit Neptuni, in quod confugerunt *Supplices*, quiqui tandem illi fuerint. Nam Pausan. in *Messen. cap.* 24. satis declarat se nescire, qui fuerint, dum ait homines Lacedæmonios, damnatos crimine, ὅτῳ δὴ, *quodcunque illud fuerit, confugisse* ἱκέτας εἰς Ταίναρον, *supplices Tænarum*, seu, ut in *Achaic. c.* 25. εἰς ἱερὸν ἐπὶ Ταινάρῳ τοῦ Ποσειδῶνος, *templum Neptuni in Tænaro.* At Thucyd. I. 128. & Suidas in Ταινάριον, *Helotas* fuisse tradunt, æque ac Noster. Omnes autem in eo conveniunt, consistere hanc Historiam unice in *Supplicibus* violatis, & ejus criminis pœna ab illo Deo immissa, in cujus templum *supplices* illi confugerant. Hinc & Noster de Lacedæmoniis ait παρασπονδήσαντες, quia scil. fecerunt contra jus Deorum, & datam haud dubie fidem, dum quando illos supplices ex Templo *surgere jusserunt*, promiserunt iis salutem, & tamen mox abductos occiderunt. Quum itaque tota hoc velit Historia, & in illam ejus longe præcipuam circumstantiam consentiant omnes, qui cæteroqui videntur dissentire, ea vero circumstantia hic penitus in vulgata lectione sit omissa, & ideo neque ullus dubito, quin recte prorsus Sluisk. MS. cui accedit Codex Regius Strategî, legat τὼς ἐκ Ταινάρω ἱκέτας, h. e. *supplices templi Tænarii.* Sed & mox, quamvis ibi nihil nos juvet nec Sluisk. ille, nec Regius codex, legerim sine hæsitatione, ἦσαν δὲ οἱ ἱκέται τῶν Εἱλώτων, *erant autem illi supplices ex Helotibus.* Confirmat me multum, quod eodem plane modo Thucyd. *d. l.* quem Noster respexisse videtur, de hoc crimine, quod vocat τὸ ἀπὸ Ταινάρω ἄγος, *piaculum Tænari*, agens, ait, οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρω Εἱλώτων τὼς ΙΚΕΤΑΣ ἀπαγαγόντες διέφθειραν.

σαντες ἀνέϛησαν καὶ ἀπέκτειναν, (ἦσαν δὲ οἰκέται τῶν Εἱλώτων) [2] κατὰ μῆνιν τοῦ Ποσειδῶνος σεισμὸς ἐπιπεσὼν τῇ Σπάρτῃ, τὴν πόλιν ἀνδρειότατα κατέσεισεν, ὡς [3] πέντε μόνας ἀπολειφθῆναι οἰκίας ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως.

dem datam surgere jusserunt, & occiderunt, (erant autem hi servi ex Helotarum genere) per iram Neptuni terræmotus Spartæ accidens, vehementissime concussit urbem, ut ex universa illa urbe quinque solum ædificia relinquerentur.

ρων. *Lacedæmonii enim quum surgere jussissent ex Templo Neptuni in Tænaro supplices Helotarum, abductos interemerunt.* Vides hic τοὺς ἱκέτας τῶν Εἱλώτων, ut apud Nostrum censui legendum. Vides agi, non de *servis Tænarensibus*, sed de *Supplicibus*, *qui in Templum Neptuni in Tænaro confugerant.* Vides etiam ἀναϛῆσαι non notare in hac Historia, homines suis *sedibus movisse*, ut voluerunt Interpretes, sed *jussisse ex templo & ab Ara surgere.* Vides denique, quæ ratio sit, quare Noster dicat, κατὰ μῆνιν τοῦ Ποσειδῶνος Terræ motum tam gravem obvenisse Spartanis, quam rationem frustra in Vulgata lectione & interpretatione quæras. PERIZ. Amplexus sum lectionem MSS. qui præferunt τοὺς ἐκ Ταινάρου ἱκέτας, eosque οἰκέτας τῶν Εἱλώτων fuisse Auctor mox indicat.

2 Κατὰ μῆνιν Ποσειδῶνος] E cujus templo abstractos occiderant Elotas. Notum est etiam aliâs Neptuno terræ motus adscribi. vide Senecam *lib.* VI. *Quæst. Natur. cap.* 23. de ipsa historia Suidas in Ταίναρος, qui tamen sua ex Scholiis Aristoph. *in Acharnenses* fideliter descripsit, Polyænus *lib.* I. *Stratag. p.* 65. KUHN.

3 Πέντε οἰκίας] Diodorus *lib.* XI. συνέϐη πεσεῖν τὰς οἰκίας ἐκ θεμελίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων πλείους τῶν δισμυρίων φθαρῆναι. *Accidit, ut domus funditus corruerent & plusquam viginti millia Lacedæmoniorum obruerentur.* IDEM.

Πέντε μόνας] Sic plane Polyæn. I. 41. 3. Λακεδαιμονίων ἡ πόλις ἐσείσθη, καὶ πέντε μόναι διεσώθησαν οἰκίαι. Vide & Diodorum Sicul. *lib.* XV. *p.* 378. ubi addit, accidisse rem paulo ante Messeniacum bellum tertium. PERIZ.

ΚΕΦ. ή.

Περὶ Ἀρταξέρξου ἀναιρέσεως.

Ἀρταξέρξην, τὸν καὶ Ὦχον ἐπικληθέντα, ὅτε ἐπεβούλευσεν αὐτῷ [1] Βαγώας ὁ εὐνοῦχος, ὃς ἦν Αἰγύπτι-

CAP. VIII.

De occidione Artaxerxis.

Ajunt Artaxerxem, qui etiam Ochus cognominatus est, quum ei insidias Bagoas eunuchus, qui erat Æ-

1 Βαγώας ὁ εὐνοῦχος] Posterius vocabulum prioris est interpretatio. Persis enim spado vel eunuchus, *bagoas*, Plinius *lib.* XXX. *cap.* 4. *Babylone natæ palmæ regiæ uno in horto Bagoi. Ita enim vocant spadones, qui apud eos etiam regnavere.* SCHEFF.

Βαγώας ὁ εὐνοῦχος] Fuit hic homo, licet Eunuchus, & Ægyptius, tamen etiam ad Bellum, & contra Ægyptios quidem, summa

ferme cum potestate adhibitus ab Ocho. Et postea tantum apud Eum potuit, ὥστε τῆς βασιλείας κύριον εἶναι, *ut summam in Regno haberet potestatem, nec quidquam ageret Ochus præter ejus sententiam, & post Ochi mortem successores ipse constituerit, quos vellet, & omnia Regis habuerit, præter Appellationem*, ut ait Diod. Sicul. *lib.* XVI. Et sane Ocho successorem dedit Filium natu minimum, Arsa-

γύπτιος, φασὶν ἀναιρεθέντα καὶ κατακοπέντα [2] τοῖς αἰλούροις παραβληθῆναι. Ἐτάφη δέ τις ἄλλος ἀντ' αὐτοῦ, καὶ [3] ἀπεδόθη ταῖς βασιλικαῖς θήκαις. Θεοσυλίαι μὴν τοῦ Ὤχου καὶ ἄλλαι μὲν λέγονται, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν Αἴγυπτον. Τῷ δὲ Βαγώᾳ οὐκ ἀπέχρησε τὸ ἀποκτεῖναι τὸν Ὦχον· ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ λαβὰς μαχαιρῶν ἐποίησε, τὸ φονικὸν αὐτοῦ ἐκδεικνύμενος [4] διὰ τούτων. Ἐμίσησε δὲ αὐτὸν, ἐπεὶ τὸν [5] Ἆπιν ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος ἀπέκτεινε καὶ οὗτος, [6] ὡς ὁ Καμβύσης πρότερον.

ΚΕΦ.

Ægyptius, ſtruxiſſet, interemptum & in fruſta conciſum, felibus projectum fuiſſe. Sepultus autem eſt ejus loco alius, & regiis conditoriis traditus. Sacrilegia vero Ochi cum alia feruntur, tum maxime, *quæ* in Ægypto *commiſit*. At Bagoæ non ſatis fuit occidiſſe Ochum; ſed etiam ex ejus femoribus gladiorum manubria fecit, per ea ipſius animum ad cædes propenſum declarans. Odio autem eum habuit, quod Apin, in Ægypto quum eſſet, trucidarat & ipſe, ſicut Cambyſes antea.

CAP.

Arſamen, eoque iterum interfecto, regnum ſuo beneficio tranſtulit ad Darium Codomannum. Ut plane ita ille in Aula Perſica dominationem in ipſos exercuerit Reges, ſicuti poſtea Stilicones, Ricimeres, & ſimiles Magiſtri Militum in ultimos Imperii Occidentalis Auguſtos, & Majores Domus in Francorum primæ familiæ Reges. PERIZ.

2 Τοῖς αἰλούροις] Suidas *voce* λαβαῖς, neſcio ex quo auctore ſcribit, non felibus objeciſſe Artaxerxis carnes, verum comediſſe. Quod an certum ſit, in medio relinquo. Id ſaltem non ignoro uſitatum priſcis, magnæque iræ indicium hoc fuiſſe. Patet exemplo Locrenſium, qui Dionyſii Tyranni uxoris filiarumque oſſa pylis contuſa ſimul cum carne in pulmenti modum præpararunt præceperuntque, ut de eo omnes guſtarent, teſte Athenæo *lib.* XII. & Noſtro *infra* IX. *cap.* 8. SCHEFF.

3 Ἀπεδόθη ταῖς βασιλικαῖς θήκαις] Mediceus & Sluisk. ἐδόθη ταῖς β. θ. quod præſtat. Ovidius *lib.* II. *Met.* 326. *corpora dant tumulo.* & *in Ibin. Et dare plebejo corpus inane rogo.* & de Numa, qui teſtamento caverat, ne corpus ſuum poſt mortem combureretur, Plutarchus ſimiliter ait, πυρὶ μὲν οὐκ ἔδοσαν τὸν νεκρὸν, αὐτοῦ κωλύσαντος, ὡς λέγεται.

4 Διὰ τούτων] Malim, quod videtur, ſed per compendium, ſcripſiſſe Lugd. διὰ τοῦτο. Sic paſſim. *Supra* I. 15. ὁ ἄρρην ἐμπτύει αὐτοῖς ἀπελαύνων αὐτῶν τὸν φθόνον δι' ἄρα τοῦτο. Τὸ φονικὸν αὐτοῦ his ipſis etiam verbis memoravit jam Auctor II. 17. ubi Vide Notas, & adde Val. Max. IX. 2. PERIZ.

5 Ἆπιν] Sacrum Ægyptiorum bovem. vide Noſtrum *l.* X. *Hiſt. An. cap.* 8. SCHEFF.

6 Ὁ Καμβύσης] Juſtinus *lib.* I. *cap.* 9. *Cambyſes offenſus ſuperſtitionibus Ægyptiorum, Apis cæterorumque Deorum ædes dirui jubet.* Adde Suidam in Ὦχος. IDEM.

Ὡς ὁ Καμβύσης] Nam & ille quum Ægyptum domuiſſet, irridens Ægyptios, Apin vulneravit & occidit. Vide Herodot. III. 27. 28. &c. ubi & Apis accurate, ut & ejus inventi feſtivitas, exponitur. PERIZ.

ΚΕΦ. θ'.

Περὶ θησαυροῦ ὑπὸ Δελφῶν ζητουμένου ἐν Πυθοῖ.

Ἐπεὶ καὶ [1] ἐκ τῶν Ὁμήρου ποιημάτων ἧκεν εἰς Δελφοὺς λέγουσα δόξα, παλαιόπλουτον εἶναι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος χωρίον, ἐν τοῖς ἔπεσιν ἐκείνοις·

> [2] Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
> Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρηέσσῃ.

[3] τοὺς Δελφοὺς ἐπιχειρῆσαι διασκάπτειν

CAP. IX.

De theſauro quæſito à Delphis in templo Apollinis.

Quoniam ex Homeri quoque carminibus fama ad Delphos pervenerat, tradens Apollinis ſedem ditiſſimam antiquitus eſſe, his verſibus:

> *Nec quas* divitias *Phœbi, qui oracula reddit,*
> *Saxea ſaxoſâ in Pytho complectitur ædes.*

Delphos ajunt, terram circa aram &

1 Ἐκ τῶν Ὁμήρου] Hi verſus ſunt Homeri *Iliad.* I. quorum prior recitatur etiam *lib.* VI. *Hiſtor. Anim.* GESNER.

2 Οὐδ' ὅσα &c.] Verſus hi ſunt 404. & 405. ex *Iliade* I. ubi Achilles ait, nullas divitias, quantas quantas, ſibi eſſe ψυχῆς ἀντάξιον, *dignum vitæ pretium.* In iis vero, quid Homerus intellexerit, quando Apollinem cognominat Ἀφήτορα, ipſi Veteres incerti ſunt, ut videri poteſt apud Euſtath. *ad hæc Homeri verba.* Triplicem enim adfert ſignificationem, vel quod ſignificet τοξότην *jaculatorem*, ab ἀφίημι, ἀφήσω, unde & ἥμων, ὁ ἀκοντιστής, vel *Prophetam*, & *oraculi datorem*, ex Α, quod eſt ὁμοῦ, *ſimul*, & φάω *dico*, vel denique quod Strabo tradat, ſicuti id tradit *lib.* IX. *p.* 421. quoſdam accepiſſe illud vocabulum ſenſu *theſauri*, atque ita ἀφήτορος οὐδὸν ſignificare *theſaurum ſubterraneum*, quæ & cauſa ſit, quare Phocenſes duce Onomarcho noctu effoderint humum. Prima omnium expoſitio forſan alicui arriſerit, tanquam Homeri loco & menti ſic ſatis congrua, tanto magis, quoniam & Apollo & Diana jaculatione multum dicuntur uſi. Unde *jaculatricem Dianam* dicit Ovid. *Metam.* V. 375. Sed tamen quia à verbo ἵημι & compoſitis non deſcendunt ejus formæ & terminationis vocabula, deſcendunt autem complura à verbo φάω & φημὶ, veluti ὑποφήτωρ, συμφήτωρ, & ſimilia, vix dubito ſecundam ſignificationem ac derivationem eſſe reliquis præferendam. Atque ita Suidas, Ἀφήτορος, οὐ κοινότερον, ἀλλὰ τοῦ Πυθίου, οἷον ὁμοφήτορος, διὰ τὸ οἷον εἰς λόγους ἔρχεσθαι τοῖς χρησμῳδουμένοις. *Aphetoris non eſt appellativum, ſed* proprium *Pythii, quaſi collocutoris, quia quodammodo in colloquium venit cum illis, qui oracula accipiunt.* Heſych. Ἀφητορεία, μαντεία. Ἀφήτορος, προφητεύοντος, ἢ τοῦ τοξότου. Sed ex Prioris Vocabuli interpretatione ſatis liquet Poſterioris interpretationem priorem eſſe veriorem. Verſum hunc Homeri etiam in *Hiſt. Anim.* VI. 13. attulit Noſter de Hominum aviditate agens, οὓς οὐκ ἂν ἐμπλήσαι ποτε ἕως θανάτου, Οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς Ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει. Ubi vertitur, *quos ſane nunquam ne Orbis quidem terræ explere queat*, quaſi per λάϊνον οὐδὸν Ἀφήτορος, cum Strabone intelligerent *terræ viſcera.* Sed ſenſus eſt, quos nunquam ad mortem

πτειν λόγος ἔχει τὰ περὶ τὴν ἑστίαν, καὶ τὸν τρίποδα· γενομένων δὲ σεισμῶν περὶ τὸ μαντεῖον ἀνδρικῶν, παύσασθαι σωφρονήσαντας.

& tripodem effodere aggressos: sed quum terræ motus vehementes fierent circa oraculum, ab incœpto destitisse sapientiores factos.

ΚΕΦ.

CAP.

tem usque expleverint neque illæ divitiæ, quas templum Delphicum continet: ut ex hoc Auctoris loco patet. Divitias illas Templi respicit etiam Lucianus in *Timone*, p. 85. Ὦ Μίδα, καὶ Κροῖσε, καὶ τὰ ἐν Δελφοῖς ἀναθήματα, ὡς οὐδὲν ἄρα ἦτε ὡς πρὸς Τίμωνα, καὶ τὸν Τίμωνος πλοῦτον, *O Mida, & Crœse, & Donaria Delphica, quam nihil eratis, comparata Timoni & ejus divitiis.* PERIZ.

3 Τοὺς Δελφοὺς &c.] Scilicet Cives æque, ac ipsa Urbs, dicebantur Δελφοί. Hinc Stephanus, Τὸ ἐθνικὸν ὁμωνύμως τῇ πόλει, *Gentile nomen idem est, quod Urbis.* Callimachus *Hymno in Apoll.* v. 98.

—— —— —— —— τοῦτο
Δελφός τοι πρώτιστον ἐφύμνιον εὕρετο λαός.

Ubi Vide Illustriss. Spanhemium. Quod vero Auctor hic narrat, accidit tempore Sacri seu Phocici belli, quando non tamen ipsi *Delphici*, sed Phocensis Onomarchus cum suis tentavit noctu effodere humum, ut invenirent divitias, quas istis Homeri versibus decepti credebant esse terra conditas, non tam, ut arbitror, quia ἀφήτορος οὐδὸν interpretabantur, quod putat Strabo, τὸν κατὰ γῆς θησαυρισμὸν, *repositum sub terra thesaurum*, sed quia non reperiebant in templo opes tam antiqui, seu Homerici, temporis, & deprædationem ante sua tempora factam ignorabant. Atque idcirco tradit ipse Strabo, fuisse postea, qui ante direptionem Templi à Phocensibus factam, *aliam priorem & antiquam* Ἐπινοοῦσι, non, ex Historiis probant, aut affirmant, sed, *excogitant*, *ex conjectura tradunt*, eam scilicet, *quæ divitias ab Homero memoratas asportaverit*, hac ratione, quia *ad tempora Onomarchi* videbant οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ (πλούτου) σωθῆναι, *ne vestigium quidem illarum divitiarum esse servatum.* Confer omnino cum hoc Strabonis loco Eustathium *ad Homeri Iliada* I. *p.* 662. Cæterum, quos Noster σεισμοὺς ἀνδρικοὺς vocat, Strabo dicit μεγάλους, ex qua collatione patet, quomodo igitur interpretari debeamus, certe Noster interpretatus sit, σεισμὸν μέγαν. Atque ita etiam Lucian. *de Morte Peregr. pag.* 781. σεισμὸν μέγαν vocat, qui acciderit juxta rogum Peregrini, & tamen in locis proximis non fuerit animadversus. PERIZ. Templum Delphicum a Phlegyis, qui post mortem Zethi & Amphionis Thebas ceperunt, primum direptum fuisse docet Scholiastes *Homer. Iliad.* N. 303. ex Pherecyde, cujus direptionis videtur meminisse Strabo *lib.* IX. *pag.* 421.

ΚΕΦ. Ι.

Νόμος περὶ ἀστῶν παρὰ Περικλέους τεθείς.

[1] Περικλῆς, στρατηγῶν, Ἀθηναίοις, νόμον ἔγραψεν, ἐὰν μὴ τύχῃ τις [2] ἐξ ἀμφοῖν ὑπάρχων ἀστῶν, τούτῳ μὴ μετεῖναι τῆς πολιτείας. [3] Μετῆλθε δὲ ἄρα αὐτὸν ἡ ἐκ τοῦ νόμου νέμεσις. Οἱ γὰρ δύο παῖδες, οἵπερ οὖν ἤστην αὐτῷ, Πάραλός τε καὶ Ξάνθιπ-

CAP. X.

Lex de civibus à Pericle lata.

Pericles, quum prætor eſſet, Athenienſibus legem ſcripſit, ut gerendæ reipublicæ non eſſet particeps, niſi qui utroque *parente* cive natus eſſet. Tetigit autem ipſum legis iſtius divina ultio. Nam duo filii, qui erant ipſi, Paralus & Xanthip-

1 Περικλῆς] Suidam vide in Δημοποίητος. Noſtrum *infra lib.* XIII. *cap.* 24. legis autor Solon, & Pericles poſt eum. vide Plutar. *Parallela.* KUHN.

2 Ἐξ ἀμφοῖν ὑπάρχων ἀστῶν] Ita exhibet & Fabri editio. At docet apertè cum res ipſa, tum illud ἀμφοῖν, quod eſt numeri dualis, legendum eſſe ἀστοῖν. Ipſe Noſter ita habet loco, quem notavi in ſuperioribus. SCHEFF. Vix neceſſe erit hic mutare aliquid. Nam Græci etiam duali copulant pluralem. Plutarchus de hac ipſa lege agens. ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων in *Pericle.* Idem in *Camillo* δυοῖν ὑπάτων καθισταμένων, *duobus deſignatis Conſulibus.* ita & Laërtius in *Socrate*, ἐκ δυοῖν Ἀθηναίων. KUHN. Antiqui Athenienſes facile olim in civitatem recipiebant peregrinos, & ex eo validi evaſerunt ac potentes, ut teſtatur Thucyd. *lib.* I. *init.* & Theophilus *Inſtit.* I. 2. *pag.* 12. Vide & Noſtrum XIV. 5. & quæ notavi *ſupra ad* IV. 6. Quin etiam poſt Piſiſtratidas ejectos Cliſthenes πολλοὺς ἐφυλέτευσε ξένους, καὶ δούλους, καὶ μετοίκους, h. e. *in tribus retulit peregrinos, & ſervos, & inquilinos,* apud Ariſtot. *Polit.* III. I. At poſtea Pericles, abundante jam multitudine, & aucta majorem in modum opulentia Athenienſium, hanc legem tulit. Adeo verum eſt, quod ait Ariſtot. *ibidem* III. 3. qui antea quoſvis receperunt, ipſi dein εὐποροῦντες τοῦ ὄχλου κατὰ μικρὸν παραιροῦνται τοὺς ἐκ δούλου πρῶτον ἢ δούλης, εἶτα τοὺς ἀπὸ γυναικῶν· τέλος δὲ μόνον τοὺς ἐξ ἀμφοῖν αὐτῶν πολίτας ποιοῦσιν, *abundantes multitudine paulatim recidunt primum illos, qui ex ſervo vel ſerva ſunt nati, dein eos, qui tantum ex mulieribus Atticis: ad extremum vero ſolos faciunt cives, qui ex utroque Cive ſunt.* Legendum enim iſtic videtur pro ἀμφοῖν αὐτῶν ex Noſtro ἀμφοῖν ἀστῶν. Cæterum lex iſta Periclis, quum ipſius liberi, quos ex legitima Uxore habuerat, jam periiſſent, ſuadente vel rogante ipſo Pericle, qui nothum etiam habebat ex Aſpaſia, ſublata eſt. Vide Plutarch. Atque ita dein faciillime iterum dabant exteris Civitatem, adeo ut Iſocrates *de Pace pag.* 400. exprobret Athenienſibus, *quod ſe efferant eo, quod aliis nobiliores ſint nati: facilius autem adſciſcant in ſuæ nobilitatis communionem eos, qui velint, quam Triballi faciant aut Lucani.* Quis ergo non miretur Imp. Claudium apud Tacit. *Ann.* XI. 24. *Lacedæmoniis* jungere ita abſolute *Athenienſes* in eo, quod pariter *victos pro alienigenis arcuerint* a ſua Civitate. Prima capitis hujus verba rectius forſan diſtinxeris, Περικλῆς στρατηγῶν, Ἀθηναίοις νόμον ἔγραψεν, *Pericles, quum Prætor eſſet, Athenienſibus legem ſcripſit.* PERIZ.

3 Μετῆλθε δὲ ἄρα αὐτὸν ἐκ τοῦ νόμου νέμεσις] Sluisk. ἡ ἐκ τοῦ ν. ν. Quod haud dubie rectum, & ideo à me admiſſum eſt. Nemeſis enim illa & vindicta divinitus in eum ſæviit propter in-

θιππος, ἀλλὰ οὗτοι μὲν κατὰ τὴν νόσον τὴν δημοσίαν τοῦ λοιμοῦ ἀπέθανον. Κατελείφθη δὲ ὁ Περικλῆς ἐπὶ τοῖς [4] νόθοις, οἵπερουν [5] οὐ μετέχον τοῦ τῆς πολιτείας κατὰ τὸν πατρῷον νόμον.

thippus, communi illo pestilentiæ morbo mortem obierunt. Relictus autem superstes est Pericles cum nothis, qui exclusi erant ab administranda republica per legem paternam.

insolentiam & fastum, quem illa lege declaravit, qua suæ societatis participes esse vetuit, qui non ex utroque cive essent nati, seu, qua Athenienses immane quantum prætulisse visus est cæteris. Hinc & Plutarchus ait Periclem post mortem filiorum existimatum ab ipsis Atheniensibus δίκην τινὰ δεδωκέναι τῆς ὑπεροψίας, καὶ τῆς μεγαλαυχίας ἐκείνης, καὶ νεμεσητὰ παθεῖν, *pœnam quandam dedisse istius fastidii & arrogantiæ, ac pati divinam ultionem.* PERIZ.

4 Νόθοις] Unus tamen memoratur tantum à Plutarcho & à Suida in *v.* Δημοποίητος. Et is dicebatur quoque *Pericles*, ac postea inter illos στρατηγοὺς fuit, qui ad Arginusas pugnarunt feliciter quidem contra Laconas, sed tamen, quia quosdam suorum reliquerant insepultos, damnati sunt, & à populo occisi. IDEM.

5 Ου μετέχον τοῦ τῆς πολιτείας] Mihi simplicius paulo & usitatius videtur, quod præfert Lugd. qui omittit τοῦ. Sic *paulo ante* μετεῖναι τῆς πολιτείας. Sed tamen nihil hic definio. Nam & sic *supra* III. 19. Διὰ τὴν ἡλικίαν ἐπελελοίπει τὰ τῆς μνήμης αὐτὸν, pro μνήμη. IDEM.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Γέλωνος τὴν ἀρχὴν ἀποδοῦναι βουλομένου.

[1] Γέλων [2] ἐν Ἱμέρᾳ νικήσας Καρχηδονίους, πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν τὴν Σι-

CAP. XI.

De Gelone volente subditis imperium reddere.

Gelo, quum ad Himeram vicisset Carthaginienses, universam Sici-

1 Γέλων] Meminit hujus Strabo *lib.* X. Justinus *lib.* XXIII. *cap.* 4. SCHEFF.

2 Εν Ιμέρᾳ νικήσας &c.] Quo Strategemate & successu Hamilcarem, vel, ut alii, Imilconem Ducem Carthaginiensium vicerit & ceciderit Gelo juxta Himeram Urbem Siciliæ, Vide apud Diod. Sicul. *lib.* XI. Accidit hæc victoria eodem anno, quo Xerxes Græciam invasit, & eo quidem die, quo Leonidas cum suis Trecentis vicit & occubuit ad Thermopylas, secundum Diod. at secundum Herodotum VII. 166. eo die, quo Græci vicerunt Xerxem ad Salamina. Pacem dein petivere Carthaginienses, & impetravere, sed legibus à Gelone dictis, ut duo millia talentûm solverent ad sarciendas belli impensas, vide ibidem Diodor. *p.* 256. De hac Pace ita data intelligendum est, quod ait Schol. Pindari *ad Pyth. Od.* 2. *init.* τὴν Καρχηδόνα ὑπ' αὐτοῖς γενέσθαι, ὥστε καὶ ὑπακούειν. *Carthaginem illis* (Geloni & Hieroni) *subjectam, ita ut dicto essent illis audientes*, scil. dum leges pacis ab illis accipiebant, inter quas etiam hanc refert Scholiastes ille ex Theophrasto *de Rebus Etruscis*, ut ne amplius humanas mactarent victimas. Nam hoc ad Carthaginienses esse referendum, certum est ex nexu rerum, quo illud adfertur quasi exemplum & documentum ejus, quod Carthaginienses Geloni fuerunt dicto audientes. Constat etiam, talia illos potissimum fecisse sacra. Sed & diserte Plutarch. *de Sera Num. Vind. p.* 552. *ea ut omitterent, Carthaginiensibus à Gelone imperatum in hac pace danda*

Σικελίαν ἐποιήσατο. 3 Εἶτα ἐλθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν 4 γυμνὸς, ἔφατο ἀποδιδόναι τοῖς πολίταις τὴν ἀρχήν. 5 Οἱ δὲ οὐκ ἤθελον, δηλονότι πεπειραμένοι αὐτοῦ, καὶ δημοτικωτέρου, ἢ κατὰ τὴν τῶν μονάρχων ἐξουσίαν. Διὰ ταῦτά τοί καὶ 6 ἐν τῷ τῆς Σι-

Siciliam in poteſtatem ſuam redegit. Poſtea nudus in forum progreſſus, dixit reddere ſe civibus imperium. Illi vero noluerunt *recipere*, experti videlicet illum, etiam magis popularem, quam ſolent, qui poteſtatem monarchæ tenent. Propter hanc igitur

da tradit. Male ergo Simſonius *ad Ann. M.* 3525. id de *Tyrrhenis* dictum putavit, & ſuperiora inſuper Scholiaſtis verba ita interpretatur, *ut Carthaginem ipſam in ſuam poteſtatem redegerint*, quod nunquam fecit Gelo aut Hiero. PERIZ.

3 Εἶτα ἐλθὼν] Habes hæc prolixe deſcripta apud Diodorum Siculum *lib.* XI. *Bibl.* SCHEFF.

Εἶτα ἐλθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν &c.] Sic pene & Diod. Siculus, ac Polyænus I. 27. Sed Herodot. VII. 155. tradit jam antea, quum quoſdam Syracuſanorum Exules armata manu reduceret, accepiſſe imperium in Syracuſas, plebe ſe & Urbem ei dedente. Et ſane potentem valde jam antea oportet fuiſſe, ſiquidem Græci ad eum potiſſimum in Siciliam miſerant Legatos, ut ſibi ſuppetias contra Xerxem ferret. Sed forſan tunc Auctoritate jam valuit maxima apud Syracuſanos, at hoc demum tempore ſupremam in illos vel perpetuam accepit Poteſtatem. Atque inde & Noſter mox ait, Syracuſanos (nam de illis intelligendus eſt) jam ante expertos ipſius popularitatem, majorem, quam Monarchis ſit ſolita. At *infra* tamen XIII. 37. aliam Noſter hujus Facti occaſionem & cauſam memorat. PERIZ.

4 Γυμνὸς] Intellige τῶν ὅπλων, quod contra morem tyrannorum, qui nunquam inermes in concionem prodire ſolebant. Claudianus VI. *Honor. Conſ.* convenit

——— ——— Sors iſta Tyrannis
Muniti gladiis vivant, ſeptique venenis.

Sic Antoninus Caracalla ſub veſte Senatoria lorica munitus Senatum ingreditur apud Spartanos. SCHEFF. Diodorus *l. c.* addit quod etiam ἀχίτων ἐν ἱματίῳ ſine tunica in veſte prodierit. atque hoc reſpectu à Noſtro *nudum* dici eum exiſtimo. KUHN.

Γυμνὸς] Neutiquam id in hac Hiſtoria de armis tantum eſt intelligendum, ſed & de Veſtibus, ut ex Diodoro jam contra Schefferum monuit Kuhnius. Adde Polyæn. *d. l.* qui ait eum exuiſſe ad extremum etiam τὴν ἐσθῆτα *veſtem*, atque ita ſtetiſſe *nudum*. Id vero etiam Noſtrum ſenſiſſe, liquet ex eo, quod addit ſtetiſſe ideo etiam imaginem ejus in Templo Junonis *nudam*, h. e. non Inermem tantummodo, nam id non foret extraordinarium aut inſolitum, ſed & ſine Veſte exteriore. Vide & *infra* XIII. 37. ubi diſerte ait, ſtatuam ei poſitam ἐν ἀζώστῳ χιτῶνι, *in diſcincta tunica*, ſine exteriore veſtimento. PERIZ.

5 Οἱ δὲ οὐκ ἤθελον] Atque ſic, quod ante tyrannicum erat imperium, juſtum fecerunt. vide Grot. II. 4. 14. *de I. B. & P.* SCHEFF.

6 Ἐν τῷ τῆς Σικελίας Ἥρας ναῷ] Hic locus vitii manifeſtus eſt, & MSS. in vulgatam lectionem conſpirant, ex cujus veſtigiis forte legendum ἐν τῷ τῆς Σικελίας ἡρῴῳ. Gelonem enim poſt mortem inter Heroas relatum fuiſſe a Siculis tradit Diodor. Sic. *lib.* XI. *pag.* 30. ἐνταῦθα δ' αὐτοῦ ταφέντος, ὁ μὲν δῆμος τάφον ἀξιόλογον ἐπιστήσας, ἡρωικαῖς τιμαῖς ἐτίμησε τὸν Γέλωνα. Statuam Gelonis a Syracuſanis etiam in magno honore habitam fuiſſe Plutarchus in *Timoleonte*.

7 Ἕστηκεν αὐτοῦ εἰκὼν] Ita & Faber: at *infra lib.* XIII. *c.* 33. ubi rem eandem habet, ſcribit εἰκόνα & ſic poſtulat ratio grammatica, quod & ipſum Faber monere neglexit. SCHEFF. Non puto neglexiſſe Fabrum, quod monere non debuit. vidit enim ſine dubio, τὸ ἕστηκε hoc loco ſumi neutraliter pro *ſtetit*: *infra* vero

Σικελίας Ἥρας ναῷ [7] ἕστηκεν· αὐτοῦ εἰκὼν, γυμνὸν αὐτὸν δεικνῦσα, καὶ ὡμολόγει τὴν πρᾶξιν. ὃ Γέλωνος [8] τὸ γράμμα.

tur causam etiam simulacrum ipsius in delubro Junonis, quod in Sicilia est, nudum stetit, & factum Gelonis declarabat inscriptio.

ro τὸ ἔστησαν Συρακούσιοι accipiendum μεταβατικῶς pro *collocarunt* εἰκόνα. KUHN.

8 Τὸ γράμμα] Interpres vertit *pictura*, quod Cuperus *lib.* I. *Obser. cap.* 7. malè factum existimat. *Neque pictura erat*, inquit, *sed statua, an igitur inscriptio per* τὸ γράμμα *significatur: cum verisimile sit actionem hanc, utpote causam positæ statuæ, basi inscriptam fuisse, an vero* γράμμα *est ipsa statua? cum* γράφειν *&* γράμμα *non de sola pictura ponatur, sed etiam de aliis effingendi modis. hinc* πλαστογράφος *& alia.* Hæc ille. mihi simpliciter τὸ γράμμα est ἡ εἰκὼν, cujus modo erat facta mentio. IDEM.

Τὸ γράμμα] Accipiendum est hoc, ut & superiora, de *pictura*, seu Tabula picta, vel, si cui id minus placeat, legendum tunc putem ἐπίγραμμα, ut notetur *inscriptio* statuæ, quæ rem gestam declaraverit, vel ipsa res expressa. Sic IX. II. loco plane simili, Παῤῥάσιος ὁ ζωγράφος ὅτι μὲν πορφυρίδα ἐφόρει, καὶ χρυσοῦν στέφανον περιέκειτο, μαρτυροῦσι καὶ ἄλλοι, καὶ τὰ ἐπιγράμματα δὲ ἐπὶ πολλῶν εἰκόνων αὐτοῦ. Sed & ipsum hoc γράμμα pro *inscriptione*, seu *titulo*, occurrit apud Suidam, & in *Fragm.* Callimachi *fr.* 71. *Collectionis Bentleianæ*, οὐδὲ τὸ γράμμα Ἠιδέσθη, τὸ λέγον, με υἷα Λεωπρέπεος. *Neque inscriptionem*, scil. sepulchri, *veritus*, *quæ significabat*, *me esse Simonidem filium Leoprepis.* Ut adeo etiam hic Locus sine ulla emendatione ita videatur accipiendus. PERIZ.

ΚΕΦ. ΙΒ'.

Περὶ Διονυσίου εὐδαιμονίας, καὶ οἵου τέλους αὐτῆς ἔλαχεν.

CAP. XII.

De Dionysii felicitate, & qualem ejus exitum sortitus sit.

Διονύσιος δὲ ὁ δεύτερος τὴν ἀρχὴν εἶχεν [1] εὖ μάλα πεφραγμένην τοῦτον τὸν τρόπον. Ναῦς μὲν ἐκέκτητο οὐκ ἐλάττονας τῶν τετρακοσίων, [2] ἑξή-

Dionysius junior imperium habebat optime munitum hoc modo. Naves possidebat non pauciores quadringentis, hexeres & quinquere-

1 Εὖ μάλα πεφραγμένην] Lugd. εὖ μάλα περιπεφραγμένην. quod non est plane rejiculum. PERIZ.

2 Ἑξήρεις καὶ πεντήρεις] Quomodo hexeres, cum penteres, quæ minores erant, non ita diu ante pater ejus princeps invenerit? Diodorus *lib.* XIV. ἤρξατο δὲ (de Dionysio loquitur) ναυπηγεῖσθαι τετρήρεις καὶ πεντήρεις καὶ σκάφη, πρῶτος ταύτην τὴν κατασκευὴν τῶν νεῶν ἐπινοήσας. Puto igitur τριήρεις aut τετρήρεις pro ἑξήρεις emendandum esse. Sed de hac re amplius disputamus *lib.* I. *de Militia Navali cap.* 3. SCHEFF. Plinius *lib.* VII. *cap.* 56. inventionem navis sex ordinum remis instructæ non Dionysio attribuit, sed Xenagoræ Syracusano. cum igitur nondum constet de primo hexeris inventore, nolim in textu aliquid mutare. Certe τετρήρη, *quadriremem* primò molitos esse Carthaginienses, ἐναυπήγησε δὲ αὐτὴν Βόσπορος αὐτόχθων. *struxit autem illam Bosporus indigena.* inquit Clemens *lib.* I. *Stromat.* Ergo ego quidem verba Diodori ita acceperim, quasi in Sicilia quinqueremis &c. inventum asserant Dionysio, cum ante eum nemo ibi naves id genus habuisset. KUHN.

Ἑξήρεις καὶ πεντήρεις] Quum Dionysius pater auxerit formam & magnitudinem navium bellicarum, &, triremibus jam pridem Corinthi inventis, ipse fecerit primus quadriremes & quinqueremes, teste Diodoro *lib.* XIV. *pag.* 419.

[2] ἑξήρεις καὶ πεντήρεις· πεζῶν δὲ δύναμιν εἰς δέκα μυριάδας, ἱππεῖς δὲ [3] ἐννεακισχιλίους. Ἡ δὲ πόλις τῶν Συρακουσίων λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις, καὶ τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο ὑψηλότατον. Σκευὴ δὲ εἶχεν ἕτοιμα ναυσὶν ἄλλαις πεντακοσίαις. Τεθησαύριστο δὲ αὐτῇ καὶ σῖτος εἰς ἑκατὸν [4] μεδίμνων

remes: Peditum copias uſque ad centum millia, equitum novem millia. Urbs vero Syracuſanorum maximis erat ornata portubus, & murus ei altiſſimus circumdatus. Inſtrumenta vero parata continebat aliis navibus quingentis. Reconditum etiam in ea erat frumentum uſque

419. nihil cauſæ video, quare hanc lectionem cum Scheffero ſollicitemus, & *Hexeres* inde removeamus. Nihil enim uſitatius eſt, quam homines, initio augendi ſemel facto, ulterius ſubinde progredi. Ipſæ triremes ante Bella Perſica Græcis adhuc erant raræ, ut diſerte tradit Thucyd. *lib.* I. quid mirum ergo, ſi Dionyſius, qui paulo poſt bellum Peloponneſiacum fecit jam quadriremes & quinqueremes, dein etiam fecerit Hexeres; quod tanto veriſimilius, quia & hæ dicuntur inventæ à *Syracuſio* homine, apud Plinium VII. 56. Raræ tamen manſerunt ſequentibus ſeculis, certe apud Romanos non ſatis fuerunt in uſu. Unde quum illi Latine dicerent *biremes*, *triremes*, *quadriremes*, & *quinqueremes*, reliquas plurium ordinum naves Græcis vocabulis expreſſerunt. Liv. XXXVII. 23. *Regia* (Antiochi) *claſſis ſeptem & triginta majoris formæ navium erat, in quibus tres Hepteres, & quatuor Hexeres.* Numerus autem ille in his navibus deſignabat, ut notum eſt, tot remorum ordines in utroque latere. PERIZ.

3 Ἐννεακισχιλίες] Variant Scriptores, ſicut alias, ita hic in numero: Diodorus *lib.* XVI. εἶχε ἱππεῖς δὲ μυρίες. SCHEFF.

4 Μεδίμνων] Menſura hæc eſt Atticis uſitatiſſima, qua maxime modum Aridorum exprimebant. Continebat autem *ſex modios*, ut diſerte ait Nepos in *Attico cap.* 2. *univerſos frumento donavit, ita ut ſingulis ſex Modii tritici darentur, qui modus menſuræ Medimnus Athenis appellatur.* Vel, quod idem eſt, continebat *quadringenta & octo chœnicas.* Vide Scholia Ariſtoph. *ad* Νεφέλας *pag.* 164. Noſtratis menſuræ continet duos *Schepelos* cum dimidio, ſiquidem *Modius* dimidio *Schepeli* minor eſt. Polybius II. 15. ait Italiam adeo eſſe fertilem, *ut ſæpe ſuo tempore*, (quod tamen tempus præceſſit illam opulentiam & luxuriam Romanorum) *medimnus Siculus tritici venditus fuerit quatuor obolis, at hordei, duobus.* Male iſtic vertitur *modius* à Caſaubono. Sed ſequitur ille Budæum *de Aſſe*, qui de hoc loco agens miratur exiguum hoc pretium, quum apud Ciceronem legamus modium tritici fuiſſe in Sicilia æſtimatum duobus aut tribus ſeſtertiis, atque ideo μέδιμνον à Polybio pro *Modio* dictum cenſet. At omnium rerum longe majus erat pretium Romæ, tempore Ciceronis, quam Polybii, quando priſca adhuc parcimonia & paupertas ſupererat, quum paulo poſt, & maxime poſt Sullanas victorias, incredibile quantum opulentia & luxuria ibi invaluerit. Quantum & quam brevi illæ iſtic progreſſæ tunc fuerint, docere vel unus poteſt Plinius, qui *lib.* XXXVI. 15. tradit eo anno, quo mortuus eſt Sulla, *domum pulchriorem non fuiſſe Romæ, quam Lepidi* tunc Conſulis; *at hercule intra annos* XXXV. *eandem centeſimum locum non obtinuiſſe.* Præterea declarat ſatis Polybius, non ordinarium illud fuiſſe pretium, ſed extraordinarium, & quod etiam in iſta argenti penuria idoneum ſit ad demonſtrandam maximam rei frumentariæ iſtic abundantiam, ut adeo nullus dubitem, quin *medimnus* ibi ſolito, ſed Siculis, ſenſu ſit accipiendus. *Siculus* autem *medimnus* capiebat quinque modios. PERIZ.

5 Καὶ δόρατα. καὶ κνημῖδας περιττάς] εἶχε addiderim. GESNER. Omnino tale quippiam deſideratur, SCHEFF. Nihil deſideratur, ſi, legas περιττὴν, quod à præcedente & ſubſequente ας vitium contraxit. KUHN. Sluisk. & Regius 3132. καὶ δόρατα, καὶ κνημῖδ. περιτ. καὶ θώρακες, καὶ καταπέλτ. Vitii aliquid ſine dubio hæret in hoc loco. Atque ideo Geſne-

μνων μυριάδας. Καὶ ὁπλοθήκη νενησμένη ἀσπίσι, καὶ μαχαίραις, [5] καὶ δόρασι, καὶ κνημῖδι περιττοτάτη, καὶ θώρακι, καὶ καταπέλτη. [6] Ὁ δὲ καταπέλτης εὕρημα ἦν αὐτοῦ Διονυσίου. Εἶχε δὲ καὶ συμμάχους παμπόλλους. Καὶ τούτοις ἐπιθαῤῥῶν ὁ Διονύσιος [7] ἀδάμαντι δεδεμένην ᾤετο τὴν

que ad centum medimnorum myriades; Et armamentarium erat refertum ſcutis, & gladiis, & haſtis, & ocreis quamplurimis, & thoracibus, & catapultis. Catapulta autem inventum fuit ipſius Dionyſii. Præterea ſocios habebat quamplurimos. Et his rebus confidens

Geſnerus voluit interponi εἶχε, idque probavit Schefferus. Kuhnius leviori opere rem expediri poſſe cenſuit, ſi legamus περιττὴ, ſcil. ὁπλοθήκη. At mihi veram lectionem digito commonſtrare videtur Sluisk. à quo adjutus legerim, καὶ ὁπλοθήκη νεν. ἀσπ. καὶ μαχ. καὶ δόρασι: καὶ κνημῖδες περιτταὶ, καὶ θώρακες, καὶ καταπέλται. Nominativi hi eadem accipiendi ſunt conſtructione, qua ὁπλοθήκη. Utrobique eſt Ellipſis verbi Subſtantivi, quæ Dionyſium vel Urbem Syracuſanam habuiſſe utraque illa per hanc conſtructionem declarat. Cæterum Plutarch. in *Timoleonte pag.* 242. ait Dionyſium Filium habuiſſe in arce, quum eam dederet Timoleonti, *omnis generis machinas*, *&* *tela*, ac denique ὅπλων, inquit, ἀπέκειντο μυριάδες ἑπτὰ τεθησαυρισμένων ἐκ παλαιοῦ, *ſcutorum jam olim* (ſcil. à Patre) *repoſitorum erant iſtic ſeptem myriades.* PERIZ. Huic loco admodum corrupto unice medicinam adfert Mediceus, cujus lectionem idcirco in contextum admiſi: κνημὶς περιττοτάτη, ut apud Ovid. *lib.* IV. *Faſt. v.* 441. *Plurima lecta roſa eſt.* & Homer. *Iliad.* T. 222. πλείστη καλάμη.

> Αἶψά τε φυλόπιδος πέλεται κόρος ἀνθρώποισιν,
> Ἧστε πλείστην μὲν καλάμην χθονὶ χαλκὸς ἔχευεν.

6 Ὁ δὲ καταπέλτης εὕρημα ἦν αὐτοῦ Διονυσίου] Plinius hoc genus machinæ (de quo conſulendus Lipſius in *Poliorcet*) Syros ſcribit inveniſſe *lib.* VII. *cap.* 56. Diodorus, Syracuſios *ante dicto loco*: Καὶ γὰρ, ait, τὸ καταπελτικὸν εὑρέθη κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἐν Συρακούσαις, ὡς ἂν τῶν κρατίστων τεχνιτῶν πανταχόθεν εἰς ἕνα τόπον συνηγμένων. Nota hic in genere artificibus Syracuſas convocatis tribui, quod à noſtro privatim Dionyſio adſcribitur. Dionyſio inquam, ſed juniori, contra Diodorum Siculum, qui jam prioribus temporibus hoc telum inventum aſſerit. Porro verba Plinii aut de alio genere accipienda ſunt: aut pro *Syri*, *Syracuſii* ſcribendum. Ac fortaſſe illud *Syri* nihil aliud, quam compendium τοῦ *Syracuſii.* Ita enim crebro in MSS. codicibus, nomina præſertim propria abbreviantur. SCHEFF.

Ὁ δὲ καταπέλτης &c.] Πέλτη notat æque ἀκόντιον, δόρυ, *jaculum*, *haſtam*, ac ἀσπίδα, *parmam*, docente Heſychio. Hinc ergo καταπέλτης, *catapulta*, machina, unde jacula, haſtæ, pila mittebantur in hoſtes, quum è Balliſtis mitterentur Saxa. Plautus *Curcul.* V. 3. 11. *quia ego ex te hodie faciam pilum catapultarium, Atque ita te nervo torquebo, itidem ut catapultæ ſolent.* Sed pleraque ad eam deſcribendam & explicandam pertinentia, vide apud Lipſium *Poliorcet.* III. 2. Cæterum Plinius VII. 56. à *Syris* inventam dicit *catapultam*, pro quo Schefferus non abſurde ſuſpicatur legendum *Syracuſiis.* Malim tamen Ego vulgatum retinere. Nam certe in Syria & Judæa dudum ante Dionyſios Siciliæ Tyrannos tales Machinæ fuere in uſu. Hinc Uzzias II. Paralip. XXVI. 15. feciſſe dicitur *machinas*, *quas collocaverit in Turribus* לירוא בחצים ובאבנים גדלות, *ut jacularetur ex iis ſagittas & lapides magnos.* Vides hic Catapultas & Balliſtas, atque ita non temere earum inventionem primam *Syris* vel *Syrophœnicibus* adſcribi. In Græciam tamen *ex Sicilia* venere, & demum tempore Philippi. Hinc Archidamus Ageſilai F. quum vidiſſet καταπελτικὸν βέλος τότε πρῶτον ἐκ Σικελίας κομισθὲν, *catapultarium telum tunc primum ex Sicilia allatum*, *exclamavit*, *ô Dii*, *periit virtus viri.* Vide Plu-

τὴν ἀρχὴν κεκτῆσθαι. Ἀλλ' οὗτός γε 8 πρώτους μὲν 9 ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφούς· 10 εἶδε δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς βιαίως ἀποσφαγέντας, καὶ τὰς θυγατέρας καταισχυνθείσας, εἶτα ἀποσφαγείσας γυμνάς. Οὐδεὶς δὲ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ταφῆς τῆς νομιζομένης ἔτυχεν. Οἱ μὲν γὰρ ζῶντες κατεκαύθησαν, οἱ δὲ κατατμηθέντες εἰς τὸ πέλαγος ἐξερρίφησαν.

dens Dionysius, adamante firmatum obtinere se putabat imperium. At ille primum fratres suos morte affecit: vidit porro etiam filios per vim trucidatos, & filias stupratas, ac deinde nudas occisas. Nemo vero ab eo *genitus* sepulturam justam adeptus est. Nam alii vivi combusti sunt, alii concisi & in mare projecti. Id

Plutarch. in *Apopth.* PERIZ.

7 Ἀδάμαντι δεδεμένην] *adamante vinctum.* proverbialiter dicitur de imperio tam probe fundato, ut sine convellentium exitio nequeat convelli. Diodorus *lib.* XVI. *Biblioth.* τυραννίδα vocat ὠχυρωμένην, καὶ δεδεμένην, ὡς ἔφασαν, ἀδάμαντι. Plut. in *Dione* indicat, ipsum Dionysium patrem dicere solitum, sibi esse & suæ Tyrannidi ἀδαμαντίνους δεσμοὺς, *vincula adamantina*, metum scilicet, vim, navium multitudinem, & barbarorum custodiam μυρίανδρον. Hos quidem

——— Si figit adamantinos
Summis verticibus dira necessitas
Clavos, non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.

dicat aliquis merito ex Horat. *lib.* III. *Car. Od.* 24. KUHN.

Ἀδάμαντι δεδεμένην] Quicquid durum, firmum, & maxime munitum est, *adamantinum* dicitur Græcis & Latinis. Sic apud Ovid. *Metam.* IV. 453. Furiæ dicuntur

Carceris ante fores clausas adamante sedere.

Vide Illustrem Grævium *ad Hes.* Ἀσπ. *v.* 135. & Clariss. Kuhnium *ad hunc locum*, cujus observationibus adde, phrasin hanc Patris proprie fuisse, neque id Plutarchum modo dicere, sed & Diodorum *lib.* XVI. *pag.* 512. D. Filius, ait, *accipiens maximum regnum supra omnes per Europam Dynastias, & Tyrannidem*, τὴν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς λεγομένην, ἀδάμαντι δεδέσθαι, *quæ a Patre dici solebat, vincta esse adamante.* Et Plutarchus etiam in *lib. de Garrulitate p.* 508. Dionysii majoris Tyrannidem, ἀδαμαντίνην καὶ ἄῤῥηκτον, ait vulgo dictam. PERIZ.

8 Πρώτους] Lego πρῶτον: sequitur enim εἶτα. FABER. Verum illud εἶτα abest longius, neque huc refertur. vid. Indicem. SCHEFF.

9 Ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφοὺς] *Ut, quibus consortium regni debebat, ne spiritus quidem consortium relinqueret, tyrannidem in suos prius quam in exteros auspicatus.* Justinus *lib.* XXI. *c.* I. SCHEFF. Non tamen omnes interemit. Vide *supra ad* II. 41. *initio*, ubi tres memorantur ejus fratres, vel certe duo, qui post Dionem occisum, tyrannidem Syracusis tenuerunt. PERIZ.

10 Εἶδε δὲ] Vide Nostrum *infra lib.* IX. *cap.* 8. SCHEFF.

Εἶδε δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς &c.] Eodem pene modo Plutarchus in *Timoleonte pag.* 242. Καὶ γὰρ υἱῶν συνηλίκων θανάτους, καὶ θυγατέρων καταπορνεύσεις παρθένων, ἐπεῖδε, καὶ τὴν αὐτὴν ἀδελφὴν καὶ γυναῖκα, ζῶσαν μὲν εἰς τὸ σῶμα ταῖς ἀσελγεστάταις ὑπὸ τῶν πολεμίων ἡδοναῖς παραγνομηθεῖσαν, βίᾳ δ' ἀποθανοῦσαν μετὰ τῶν τέκνων, καὶ καταποντισθεῖσαν εἰς τὸ πέλαγος. *Etenim vidit ille filiorum adultorum mortes, & filiarum virginum stuprationes, eandemque sororem simul & uxorem, vivam libidinosissimis voluptatibus in corpus constupratam ab hostibus, violenta dein morte occisam cum liberis, & in mare mersam.* Passus autem illa est, maximam certe partem, à Locrensibus in Italia, qui ab eo, quum Syracusis excidisset pulsus a Dione, pessime habiti, vicissim, quum ille post mortem Dionis in Siciliam rediisset, ejecto illius præsidio,

σαν. Τοῦτο δὲ ἀπήντησεν αὐτῷ, Δίωνος τοῦ Ἱππαρίνου [11] ἐπιθεμένου τῇ ἀρχῇ. Αὐτὸς δὲ ἐν πενίᾳ μυρίᾳ διάγων κατέστρεψε τὸν βίον γηραιός.

Λέγει δὲ Θεόπομπος, ὑπὸ τῆς ἀκρατοποσίας τῆς ἄγαν [12] αὐτὸν διαφθαρῆναι τὰς ὄψεις, [13] ὡς ἀμυδρὸν βλέπειν· ἀποκαθῆσθαι δὲ [14] ἐν τοῖς κουρείοις, καὶ γελωτοποιεῖν. Καὶ ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς Ἑλλάδος ἀσχημονῶν διετέλει, βίον διαντλῶν ἀλγεινότατον. Καὶ

Id adeo evenit ei, quum Dion, filius Hipparini, imperium invaſiſſet. Ipſe vero in extrema paupertate agens, ſenex vitam finivit.

Theopompus autem dicit, nimio meri potu oculos ejus corruptos, ita ut cæcutiret: ſediſſe vero in tonſtrinis, riſumque aliis feciſſe. Atque in medio plane Græciæ turpiter agens perſeveravit, vitam ſuſtinens miſerrimam. Et erat documentum non vul-

dio, uxorem ejus & duas filias vulgo conſtupratas occiderunt, ut & filium natu minorem. Nam natu major cum eo inde abierat ad recuperandam Syracuſarum tyrannidem. Vide Strabonem *lib.* VI. *pag.* 259. Adde Noſtrum IX. I. PERIZ

11 Ἐπιθεμένου τῇ ἀρχῇ] Immo vero evenerunt illa Dionyſio, ſeptem minimum annis poſt mortem Dionis. Nam quum illo occiſo, primum Callippus, deinde Hipparinus per duos annos, poſtea Nyſæus Syracuſas tenuiſſent, jamque etiam Dionyſius ſpe nova ad recuperandam Siciliæ tyrannidem erectus, ex Italia & Locrenſi Urbe navigaſſet Syracuſas, tum denium Locrenſes, ejecto illius præſidio, de Uxore ejus ac Liberis apud ſe relictis tam diram ſumſerunt ultionem. Vide Strabon. *d. l.* & adde Juſtin. XXI. 3. IDEM.

12 Αὐτὸν διαφθαρῆναι &c.] Verba ſunt Athenæi *lib.* X. *pag.* 435. ex Theopompo, quem ait inter φιλοπότας καὶ μεθύσους retuliſſe etiam Dionyſium Juniorem, ὃν καὶ τὰς ὄψεις ὑπὸ τοῦ οἴνου διαφθαρῆναι. Vide locum, ubi idem etiam auctoritate Ariſtotelis ac Theophraſti confirmatur. IDEM.

13 Ὡς ἀμυδρὸν βλέπειν] Juſtinus *lib.* XXI. *cap.* 2. *ex nimia luxuria oculorum valetudinem contraxit, adeo ut non ſolem, non pulverem, non denique ſplendorem ferre lucis ipſius poſſet.* Idem tradidere Theopompus & Ariſtoteles ἐν τῇ Συρακουσίων πολιτείᾳ. vide Athenæum *lib.* X. SCHEFF.

14 Ἐν τοῖς κουρείοις] Quæ hominum viliſſimorum ſcurrarumque fuit conſuetudo. vide Plutarch. *lib. de Garrulitate.* Reddit hic locus lucem ei, qui eſt apud Juſtinum *antedicto libro cap.* 5. ubi ait: *Non contentus* (erat Dionyſius) *in publico vagari, ſed potare, nec conſpici in popinis, lupanaribuſque, ſed totis diebus deſidere.* Adde Plutarch. *vita Timoleontis.* SCHEFF.

Ἐν τοῖς κουρείοις] Sic *ſupra* III. 7. Ψογερὲς τινας καθεζομένους ἐν ἰατρείῳ. Vide quæ iſtic notavi. Neque vero in tonſtrinis tantum ſedebant otioſi homines, ſed & in omnibus officinis. Sic Plutarch. in *Nicia*, *p.* 531. Γέροντας ἐν ἐργαστηρίοις συγκαθεζομένους, *ſenes in officinis pariter ſedentes.* Diog. Laërt. in *Socrate*, 21. eum ait *de rebus moralibus philoſophari cœpiſſe*, ἐπί τε τῶν ἐργαστηρίων, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ, *in officinis, & in foro.* Plutarch. in *Timol.* Dionyſium ait ſediſſe ἐν μυροπωλίῳ *in unguentaria taberna.* PERIZ.

15 Δεῖγμα οὐ τυχὸν] Demoſthenes hoc ipſo exemplo utitur in *Orat. contra Leptinem* ad deprimendos Athenienſium ſpiritus. οὐδέγε, inquit, ὁ νῦν ὢν Διονύσιος ἤλπισεν ἄν ποτ' ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ καὶ στρατιώταις ὀλίγοις Δίωνα ἐλθόντα ἐπ' αὐτὸν ἐκβαλεῖν τὸν τριήρεις πολλὰς καὶ ξένους καὶ πόλεις κεκτημένον. ἀλλ' οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις καὶ μικροὶ καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίνονται. διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι. *neque Dionyſius, qui hodienum ſupereſt, unquam ſibi perſuaſerat, fore, ut Dio cum paucis militibus navi onerariæ impoſitis contra ſe inſurgens regno ejiceret tot triremibus, mercenariis militibus urbibuſque munitum. Verum enim vero futura omnibus opinor hominibus incerta & inexplorata eſſe, & breve momentum magnarum rerum cauſa exiſtit. Ideoque res ſecun-*

dæ

Καὶ ἦν [1] δεῖγμα οὐ τὸ τυχὸν τοῖς ἀνθρώποις εἰς σωφροσύνην καὶ τρόπου κόσμον ἡ τοῦ Διονυσίου ἐκ τῶν τηλικούτων εἰς οὕτω ταπεινὰ μεταβολή.

vulgare mortalibus, ad *amplectendam* temperantiam & morum honestatem illa *fortunarum* Dionysii ex tantis in tam abjectas mutatio.

dæ moderate ferendæ sunt, ac in futurum ut consulas videndum. KUHN.

Δεῖγμα οὐ τὸ τυχὸν &c.] Sic Diod. *lib.* XVI. de eodem, τὸν δὲ ἴδιον βίον καὶ τὴν μεταβολὴν ἔσχε παράδειγμα τοῖς καυχωμένοις ἀφρόνως ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις. *Vita sua & ejus vicissitudine præbuit exemplum iis, qui stolide se efferunt prosperis rebus.* Adde Valer. Max. VI. 9. *extr.* 6. PERIZ.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ τυραννίδων, αἳ εἰς ἐγγόνους ἐν Ἑλλάδι διήρκεσαν.

CAP. XIII.

De tyrannidibus, quæ usque ad posteros in Græcia perdurarunt.

[1] Καλῶς τὸ Δαιμόνιον [2] ἐπὶ τριγονίαν τυραννίδας μὴ ἄγον, ἀλλὰ ἢ παραχρῆμα ἐκτεῖβον τοὺς τυ-

Rectè Deus Tyrannides ad tertiam generationem non producit, sed aut confestim tyrannos tan-

1 Καλῶς τὸ Δαιμόνιον &c.] Vide Eustathium in *Commentariis*, & Strabonem *lib.* IX. Itidem in translatione lege *Non quanta Delphis.* GESNER.

2 Ἐπὶ τριγονίαν τυραννίδας μὴ ἄγον] Seneca Tragœdus in *Troade*:

Violenta nemo imperia continuit diu.

Seneca Philosophus *lib.* I. *de Clementia: Tyrannorum exsecrabilis ac brevis potestas est.* Adde Aristotelem *Politic.* V. *c.*12. SCHEFF.

Ἐπὶ τριγονίαν] Culpa est penes educationem, & animum eorum, qui in spem successionis educati à teneris aliorum hominum contemptu, & insolentia, ex suæ in alios potestatis amplitudine. Ita enim evenit, ut raro, ita jam educatus, retineat ipse & relinquat suis liberis tyrannidem, vel despoticam illam & militarem potestatem. Notabile in hanc rem est, quod per tria integra sæcula, quibus Imperium Romanum quamplurimos habuit Cæsares & Imperatores, nullus omnino exstiterit, qui imperium à patre naturali acceptum propagaverit ad filium ab se genitum: nam de adoptivis, qui aliter plerumque sunt educati, non loquor. Primus exstitit Constantinus M. qui Patri Constantio Chloro successerit, & filios suos habuerit successores, seu in cujus familia imperium εἰς τριγονίαν duraverit. PERIZ.

3 Πίτυος δίκην] Vide in *Chiliadibus* Erasmi *pinus in morem*, & Πίτυος δίκην in *Indice Eustathii in Homerum.* GESNER. MSS. B. & C. πίτυος. SCHEFF. Græcorum proverbium de funditus eradicatis, ut nec renascendi spes reliqua sit. Herod. *lib.* VI. ὁ Κροῖσος προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μή, σφέας πίτυος τρόπον ἀπείλεε ἐκτρίψειν· πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακηνῶν ἐν τοῖς λόγοισι, τί θέλει τὸ ἔπος εἶναι τό σφι ἀπείλησεν ὁ Κροῖσος, πίτυος τρόπον ἐκτρίψειν, μόγις κοτὲ μαθὼν τῶν τις πρεσβυτέρων εἶπε τὸ ἐόν, ὅτι πίτυς μούνη δενδρέων πάντων ἐκκοπεῖσα βλαστὸν οὐδένα μετίει, ἀλλὰ πανώλεθρος ἐξαπόλλυται. *Crœsus denunciavit Lampsace-*

τυράννους 3 πίτυος δίκην, 4 ἢ † παίδων ἐξισχύον. Μνημονεύονται δ' ὑφ' Ἑλλήνων ἐξ αἰῶνος καὶ εἰς ἐγγόνους διαρκέσαι αἵδε, ἥτε 5 Γέλωνος ἐν Σικελίᾳ, καὶ ἡ 6 τῶν Λευκανίων παρὰ Βόσ-

tanquam piceas exſtirpat, aut in liberos *eorum* vim ſuam exercet. Memorantur autem Græcis intra hominum memoriam hæ *ſolum tyrannides* etiam ad poſteros permanſiſſe,

† παῖδας ἐξισχύον.

pſacenis, ut Miltiadem dimitterent: ni fieret, minatus eſt, ſe illos in morem pinus exſtirpaturum. *Lampſacenis autem à ſenſu dicti illius aberrantibus, nec, quid ſibi minæ vellent, aſſecutis, vix tandem quidam è ſenioribus rem acu tangens expoſuit, ſolam pinum ex omnibus arboribus, ſi excidatur, non renaſci, ſed plane emori.* Gellius tamen in *excerptis lib.* VIII. inquit, *Herodotum parum vere dixiſſe, unam ſolamque pinum arborum omnium cæſam nunquam denuo ex iiſdem radicibus pullulare.* confer Plinium *lib.* XVI. *c.* 10. Euſtathium *in Iliad.* I. *p.* 42. Kuhn.

Πίτυος δίκην] *Inſtar piceæ*, vel *pinus.* Illa enim arbor cæſa dicitur neutiquam renaſci, & repullulare. Suidas Δίκην., τρόπον, adferens porro ex Veteri Auctore, καὶ ὁ μὲν ἐξετρίβη πίτυος δίκην, ῥιφεὶς εἰς θάλασσαν. *Et ille quidem exciſus eſt, inſtar piceæ, abjectus in mare.* Vide & apud Parœmiographos, Zenobium, Diogenianum, Apoſtolium, πίτυος τρόπον, & Doctiſſimi Kuhnii *notas ad h. l.* Periz.

4 Η παίδων ἐξισχύον] ἢ παῖδας ἐξισχύον Gesn. Aliquid latere arbitror, quod divinare non poſſum. Faber. Barthius ἐκ παίδων, quaſi ut radicibus deorſum actis, ſic ex filiis exſtirpandi. vide eum *lib.* VI. *Adverſ. cap.* 21. Faber hic ait, aliquid latere, quod divinare non poſſit. Mihi non videtur quicquam mutandum. δαιμόνιον ἐξισχύον τυράννου παίδων dicitur, cum fato nulli eis conceduntur, vel ſi conceſſi fuerint, eripiuntur liberi, quibus Tyrannidem ſuam reddere poſſint firmiorem. Scheff. τὸ παίδων ἐξισχύειν eſt in liberos Tyrannorum pœnam πανωλεθρίας, quam parentes debebant, derivare, ut ipſi ſtirpitus cum tota ab origine gente miſerrimè intereant. vide indicem in Ἐξισχύειν. Kuhn.

Παίδων ἐξισχύον] Sic plane Lugd. At Sluisk. ultimas vocis literas non exhibet. Ἐξισχύειν autem non notat aliquem viribus ſuis ſpoliare, ut hic vertit Interpres, ſed majorem in modum valere. Syracid. VII. 6. μὴ οὐκ ἐξισχύσεις ἐξᾶραι ἁμαρτίας, *non valebis eo uſque, ut tollas peccata.* Hic vero ἐξισχύει παίδων eſt *valere & vim ſuam exercere in liberos tyrannorum.* Vide quæ in Indice notavit Kuhnius. Periz.

5 Γέλωνος] De *Gelone* & *Cypſelidis* videndus Ariſtoteles *loco antea prolato.* De Leucane illiuſque poſteris habes apud noſtrum & Strabon. Adde, quæ ibi habet Caſaubonus. Scheff. His adde Clearchum, cujus tyrannis Heracleæ in Ponto ad uſque τριγονίαν perduravit, apud Memnonem in Photii *Biblioth. p. m.* 365. Bacchiadæ tyrannidem quoque tenuerunt per 200. ferè annos. Strabo *lib.* VIII. quem vide. Iſocrates in *Panathenaico* antiquos Atticæ oborigines adeo Diis acceptos fuiſſe ait, ὡς, ὃ δοκεῖ χαλεπώτατον εἶναι καὶ σπανιώτατον, εὑρεῖν τινας τῶν οἴκων τῶν τυραννικῶν καὶ βασιλικῶν ἐπὶ τέτταρας ἢ πέντε γενεὰς διαμείναντας καὶ τοῦτο συμβαίνειν μόνοις ἐκείνοις, *ut, quod difficillimum rariſſimumque videtur eſſe, inveniantur quædam tyrannicæ, & regiæ familiæ, quæ per quatuor vel quinque ætates, duraverint, idque non aliis unquam contigerit. &c.* Doctiſſimus Wolfius ultima verba aliter accepit quam par erat. Kuhn.

Ητε Γέλωνος ἐν Σικελίᾳ] Non video, qua de cauſa inter Tyrannides, quæ εἰς τριγονίαν duraverint, *illam Gelonis* referat Auctor, quum ille nec Filio, nec Nepoti eam reliquerit, ſed Fratribus Hieroni, & dein Thraſybulo, quo armis expulſo conſtituta eſt Democratia liberrima, quæ viguit uſque dum, annis 60. poſt, nova Dionyſii Tyrannis exorta eſt. An ergo Fratres & Succeſſores Gelonis credidit ejus fuiſſe Filium & Nepotem? an vero, quod pene putem, licet nihil me juvent MSti, legendum ΙΕΡωνος, pro ΓΕΛωνος minima mutatione. *Hiero* enim is, qui tempore Punici belli I. & II. vixit, tyrannidem communicavit cum *Filio* Gelone, & ſucceſſorem dein habuit *Nepotem* Hieronymum, ut

Βόσπορον, καὶ ἡ 7 τῶν Κυψελιδῶν ἐν Κορίνθῳ.

ſiſſe, Gelonis illa in Sicilia, & Leucaniorum in Boſporo, & Cypſelidarum Corinthi.

ut conſtat ex rerum Romanarum Scriptoribus. Adde quod antiqui illius *Gelonis* & ſucceſſorum tyrannis ex ſententia Ariſtotelis & Diodori Siculi *lib.* XI. *p.* 30. duravit octodecim tantum annos, at iſta *Hieronis* annos quinque & quinquaginta, ut etiam hac ratione mereatur potius, quam illa, inter tyrannides, quæ diutius duraverint, referri. Denique ætatis ordo, ſi ratio ejus eſt habita, hic potius *Hieronem* poſtulet, quam *Gelonem*, qui inter *Cypſelidas*, & *Leuconem* eſt medius, quum tamen *Leuco* & *Leuconii* medio hic loco ponantur, & recte quidem, ſi *Hieronem* recipiamus, ante quem regnavit *Leuco*, poſt *Cypſelidas*. PERIZ.

6 Τῶν Λευκανίων περὶ Βόσπορον] Sic Lugd. At Sluisk. τ Λακανίων παρὰ βοσπ. Præferrem hic παρὰ, quod propius quid notat. Reges enim hi dicuntur paſſim *Boſporani*, βοσπόρȣ, ἐν βοσπόρῳ. Ariſtot. *Oeconom.* II. 8. Ἡρακλεῶται πέμποντες ναῦς τεσσαράκοντα ἐπὶ τȣς ἐν βοσπόρῳ τυράννȣς. Sic Strabo, Plutarchus, Aliique: intellige autem Boſporum Cimmerium. At vero corruptum eſt haud dubie illud Λακανίων. Melius λευκανίων editur, quamvis & hoc ipſum mirer, quum nobiliſſimus inter hoſce Reges, & à quo ſine dubio appellatio hæc formata eſt, fuerit *Leucon*, Λεύκων, paſſim ab omnibus ita dictus. Sic certe Diodorus, Strabo, Plutarchus, Athenæus, & Æneas in *Tacticis*. Lucianus tamen in *Toxari*, *pag.* 89. nominat quendam *Leucanora*, *Regnantem* ἐν βοσπόρῳ. *Leuconis* autem illius laudes memoraſſe videtur Chryſippus. Nam Strabo *lib.* XII. *p.* 301. Ὅρα δὲ καὶ ἃ λέγει Χρύσιππος περὶ τ τȣ Βοσπόρȣ βασιλέων τ περὶ Λεύκωνα: *conſidera etiam, quæ Chryſippus tradit de Boſporano Rege Leucone.* Hinc & Plutarchus *de Stoicis contradict. pag.* 1043. ait à Chryſippo Sapientes ablegari pecuniæ cauſa *ad Leuconem Ponticum* ἐς Παντικάπαιον, quæ erat Sedes iſtorum Regum, quos ibidem vocat τȣς ἐν βοσπόρῳ Τυράννȣς. Adde Eundem *adverſus Stoicos pag.* 1061. Athenæum VI. 16. Æneam *cap.* 5. & maxime Strabonem *lib.* VII. *pag.* 310. ubi de Panticapæi, ſeu Boſpori, Regibus hiſce ait, ἐκαλȣ̃ντο δὲ Τύραννοι, καίπερ οἱ πλείȣς ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξάμενοι ἀπὸ Παρισάδȣ καὶ Λεύκωνος. *Vocabantur autem Tyranni, quamvis plerique eorum modeſti fuerint, uſque à Pariſade & Leucone.* Crediderim autem ex his omnibus, corruptum ergo eſſe etiam illud Λευκανίων, ita a Librariis ſcriptum, quia nomen Gentis Λευκανῶν, *Lucanorum*, ipſis erat multo notius, quam quod hic legi debebat, Λευκωνίων. Sed & Regius Codex Strategi, in quo item, ut in Sluisk. legitur παρὰ Βόσπ. habet etiam Λακωνίων. Ex quo id ſaltem liquet, varie in hoc Nomine proprio erratum, idque hic ad Λάκωνας, illic ad Λευκανȣς deflexum. Cæterum non male hæc Tyrannis accenſetur iis, quæ diu duraverunt, ſiquidem duravit omnium diutiſſime. Vide Caſaubonum *ad Strabonem d. l.* De *Leucone* ipſo vide Demoſthenem *adv. Leptinem p. m.* 365. 366. PERIZ. τῶν Λευκωνιδῶν pro Λευκανίων emendat Joſ. Scaliger *lib.* III. *Can. Iſagic. pag.* 342. Dio. Chryſoſt. *Orat.* II. *de regno*, Λεύκωνα accenſet regibus, qui moderate vivendo vitam longius produxerunt. Ceterum in Mediceo quoque legitur παρὰ Βόσπορον.

7 Κυψελιδῶν] Melius ſcribi putarim per λ ſimplex, ut Suidas habet, & verſus quoque recitat. Vide *infra lib.* XII. *cap.* 35. GESN. *Cypſelidarum* Tyrannidem ad ἐκγόνȣς, *nepotes*, tranſmiſſam Noſter ait. Strabo etiam *lib.* VIII. ad τριγονίαν tertiam generationem vel nepotes pertigiſſe ſcribit, quibus Oraculum *Cypſelo* datum videtur contradicere his verbis:

Ὄλβιος ȣ̃τος ἀνὴρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει
Κύψελος Ἠετίδης, βασιλεὺς κλειτοῖο Κορίνθȣ,
Αὐτὸς καὶ παῖδες, παίδων γε μὲν ȣ̓κ ἔτι παῖδες.
Eſt hic vir felix, qui noſtras venit ad ædes
Cypſelus Eetides, claræ rex ille Corinthi,
Ipſe equidem & nati, ſed non qui natus ab illis.

Hoc oraculo motus Scaliger ſtatuit morte Periandri, filii Cypſeli, tyrannidem exſtinctam. Sed quia Lycophron, filius Periandri natu minor, jam erat à patre διάδοχος τυραν-

ραννίδος, *ſucceſſor tyrannidis* deſignatus, &, niſi à Corcyræis occiſus eſſet, Corinthum tyrannus veniſſet, Noſter eum inter Tyrannos recenſuit. vid. Herodot. *lib.* III. *cap.* 53. KUHN.

Τῶν Κυψελλιδῶν] Repoſui Κυψελιδῶν. Nam Κύψελον etiam in verſu eum appellant Græci. Quod autem *Cypſelidarum* tyrannis, ſeu potius Cypſeli τυραννοῦντος οἶκος, μέχρις τριγονίας duraverit, diſerte ait Strabo *lib.* VIII. *p.* 378. Aſt illa οἴκου τριγονία in iſta Tyrannide non erat probanda, quod tentat Kuhnius, per *Lycophronem Periandri Filium*, à Patre jam ſene ad excipiendam tyrannidem ab exilio revocatum, ſed in eo à Corcyræis interfectum; verum, ut diſerte facit Ariſtoteles *Polit.* V. 12. per *Pſammetichum Gordiæ Filium*, qui ex eadem familia poſt *Periandrum* liberis orbum regnavit annos tres. Duraviſſe eam ait *ibidem* Ariſtoteles ultra annos 73, ejuſque rationem hanc reddit, quod Cypſelus fuerit popularis, Periander vero bellicoſus. Illos autem *Cypſelidas* Lacedæmonii tandem expulere Corintho, ut ait Plutarchus *de Herodoti Malign.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ Δαρείου ἐπιβουλευθέντος.

Ἡμερώτατον δὲ Δαρείου τοῦτο τὸ ἔργον ἀκούω τοῦ παιδὸς τοῦ Ὑστάσπου. Ἀρίβαζος ὁ Ὑρκανὸς ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, μετὰ καὶ ἄλλων ἀνδρῶν, [1] οὐκ ἀφανῶν τῶν ἐν Πέρσαις. Ἦν δὲ ἡ ἐπιβουλὴ ἐν κυνηγεσίῳ. Ἅπερ προμαθὼν ὁ Δαρεῖος [2] οὐκ ἔπτηξεν, ἀλλὰ [3] προστάξας αὐτοῖς λαβεῖν τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους, [4] ἐκέλευσεν αὐτοῖς διατείνασθαι τὰ παλτὰ, καὶ δριμὺ ἐνιδὼν, τί οὖν οὐ δρᾶτε τοῦτο,

CAP. XIV.

De Dario inſidiis petito.

Manſuetiſſimum vero Darii, qui filius fuit Hyſtaſpis, hocce factum audio. Aribazus Hyrcanus inſidias illi ſtruxerat, una cum aliis non obſcuris in Perſide viris. Struebantur autem hæ inſidiæ inter venandum. Quod quum reſciſſet Darius, nihil territus eſt, ſed quum juſſiſſet eos arma ſumere & equos, mandavit iis, ut intentarent jacula, torvumque aſpiciens, quid igitur non

1 Οὐκ ἀφανῶν τῶν ἐν Πέρσαις] Si addicerent MSti, malim, μετὰ καὶ ἄλλων ἀνδρῶν, οὐκ ἀφανῶν τούτων ἐν Πέρσαις. PERIZ.

2 Οὐκ ἔπτηξεν] Simile fere exemplum in *Tito* apud Suetonium *cap.* 9. qui inſidiatoribus in ſpectaculo juxta ſe collocatis arma gladiatorum inſpicienda dedit. Adde *infra lib.* XIII. *cap.* 37. SCHEFF.

3 Προστάξας αὐτοῖς λαβεῖν τὰ ὅπλα] Medic. & Sluisk. αὐτοὺς. ut *lib.* X. *cap.* 9. προσέταξε τὸν παῖδα πρίασθαι τὴν λοιπάδα. Sed utraque conſtructio Græcis placuit.

4 Ἐκέλευσεν αὐτοῖς διατείνασθαι τὰ ὅπλα] Lugd. διατείνεσθαι. At Sluisk. ἐκέλευσεν αὐτοὺς διατείνασθαι τὰ πάν cum ſupraſcripto τ. quaſi vellet πάντα. Regii Codd. & ille quidem Strategi, τὰ πέλ. cum ſupraſcripto τ. at alius numeri 3132. a prima manu habuit τὰ πάλ. itidem cum τ. ſuperius ſcripto. Unde Eruditiſſ. Boivinius legendum ſuſpicatur τὰ πέλτα, vel τὰ παλτά. Quod poſterius haud dubie verum eſt. Παλτὸν enim proprie dicebatur jaculum Perſicum ſeu Medicum. Pollux *lib.* I. *cap.* 10. quum enumeraſſet ὅπλων.

το, [5] εἶπεν, [6] ἐφ' ὃ καὶ ὡρμήσατε; Οἱ δὲ ἰδόντες ἄτρεπτον ἀνδρὸς βλέμμα, ἀνεστάλησαν τὴν ὁρμήν· τὸ δέος δὲ αὐτοὺς κατέσχεν οὕτως, ὡς καὶ ἐκβαλεῖν τὰς αἰχμὰς, καὶ [7] ἀφαλέσθαι τῶν ἵππων, καὶ προσκυνῆσαι Δαρεῖον, καὶ ἑαυτοὺς παραδοῦναι, ὅ,τι καὶ βούλοιτο πράττειν. Ὁ δὲ διέστησεν ἄλλους ἄλλῃ, καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ

non facitis, inquit, id, quod tanto studio decrevistis? At illi quum intrepidum viri vultum viderent, studium illud & consilium remiserunt: metus autem ita eos cepit, ut hastas abjicerent, & desilientes ab equis Darium adorarent, seque dederent illi, ut quicquid etiam vellet, de se faceret. Ille vero segregavit eos, alios

ὅπλων ὀνόματα, adjungenda illis dicit καὶ τὰ βαρβαρικὰ, interque ea memorat τὸ παλτὸν Μηδικὸν, quod exponit ἀκόντιον. Vide & Suidam v. παλτὰ, & Brisson. *de Regno Persar. lib.* III. Quin & eadem plane phrasi Xenophon *Cyripæd. lib.* I. de Babyloniis seu Assyriis, οἱ δ' αὖ πολέμιοι, ὡς εἶδον τοὺς Μήδους προκινηθέντας, διατεινάμενοι οἱ μὲν τὰ παλτὰ, οἱ δὲ τὰ τόξα, ἵστησαν. Ut adeo nullum mihi sit dubium, quin ex sententia Doctissimi Viri, suffragantibus insuper ex parte MStis, emendandus sit hic Æliani locus, in quo ut proprium teli Persici vocabulum, librariis ignotum, exprimitur, ita mox occurrit usitatius de iisdem telis, τὰς αἰχμάς. PERIZ. Elegantissimæ conjecturæ Cl. Boivinii favet Mediceus, ex quo παλτὰ reposui. Quale vero genus jaculi fuerit παλτὸν, docet Xenophon *lib.* I. *de Cyri Exp. pag.* 352. de Mosynœcis: ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ (ἔχοντες) παλτὸν ὡς ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. Nihil igitur commune habuit παλτὸν cum securi, quæ a Persis بلطه vocatur, ut existimavit Doctissimus Relandus in Differt. *de Vet. Ling. Pers.* nam Xenophon *paulo post* ait Mosynæcos, qui vario armorum genere instructi erant, etiam habuisse σαγάρεις σιδηρᾶς *secures ferreas*. Equitibus etiam παλτὰ tribuit idem Xenophon *lib.* I. *p.* 263. *de exp. Cyri* sicut autem παλτὰ mox αἰχμαὶ ab Æliano, ita βέλη eadem missilia dicuntur a Diodoro Siculo *lib.* XIV. *pag.* 253. ἐπεὶ δ' ἤγγισαν οἱ μετὰ Κύρου τοῦ τοῦ βασιλέως στρατοπέδου, τοσοῦτον ἐπ' αὐτοῖς ἐρρίφη βελῶν πλῆθος, ὅσον εἰκός ἐστιν ἐκ δυνάμεως ἐνεχθῆναι συνεστώσης ἐκ μυριάδων τεσσαράκοντα· οὐ μὴν ἀλλὰ βραχὺν χρόνον παντελῶς τοῖς παλτοῖς διαγωνισάμενοι, τὸ λοιπὸν ἐκ χειρὸς ἤδη τὴν μάχην συνίσταντο. Verum strenue nugatur Eustathius vocem hanc Persicam derivans ἀπὸ τοῦ πάλλειν, eamque confundens cum παλτός. Ita enim ille *ad Homeri Iliad.* H. 171. Παλάσσω παράγεται ἀπὸ τοῦ πάλλω τὸ κινῶ, ἐξ οὗ καὶ πάλος, ὁ κλῆρος .... καὶ παλτὸν, εἶδός τι ὅπλου, ἐξ οὗ καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ δίπαλτος φονεύς, καὶ παλτὸν πῦρ, τὸ κεραύνιον.

5 Εἶπεν] Neuter codicum MSS. hoc verbum agnoscit.

6 Ἐφ' ὃ καὶ ὡρμήσατε] Pessime versum, *cujus gratia venistis*. Etenim ὁρμᾶν æque & sæpius refertur ad motus & impetus Animi, quam Corporis Sic *supra* II. 30. de Platone, ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησε. Julian. *Or.* I. *pag.* 48. Λείπεται δὲ λοιπὸν, καθάπερ αὐτὸς ὥρμηκας, τὸ πάντας εὖ ποιεῖν. *Superest ergo id reliquum, prout animus tuus sua sponte in id rapitur*, seu *prout ipse in id effusus es tua sponte, bene omnibus facere.* Polyæn. I. 9. Ὁρμὴ δ' ἐστὶν αὐτοῖς, χωρεῖν ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν, *animus illis est*, vel *Consilium, eundi in Isthmum.* PERIZ.

7 Ἀφελέσθαι] ἀφαλέσθαι GESN. Possis & ἀφάλασθαι. FABER. quod videtur optimum. SCHEFF. Mihi placet Gesneri ἀφαλέσθαι, *desilire*, cujus simplex ἀλέσθαι, *salire* Strabo *l.* X. *p.* 311. & Hesychius habent. at de ἄλασθαι vel ἀφάλασθαι, nondum sum certior factus. KUHN.

Ἀφελέσθαι τῶν ἵππων] Mirum profecto, ita Codice in utroque scriptum reperiri. Sed tamen quum jam Vultejus & reliqui omnes in versione ediderint *desilientes*, & porro pariter conjecerint Gesnerus, Schefferus, Faber, Kuhnius, legendum ἀφαλέσθαι, quod &

ἐπὶ τὰ τῆς Ἰνδικῆς ὅρια ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τὰ Σκυθικά. Καὶ ἐκεῖνοι ἔμειναν αὐτῷ πιστοὶ, διὰ μνήμης ἔχοντες τὴν εὐεργεσίαν.

in aliam partem, & hos quidem ad Indiæ confinia dimiſit, illos vero ad Scythica. Atque illi fideles ipſi manſerunt, memores iſtius beneficii.

& res ipſa poſtulat, recepi hanc veram haud dubie conjecturam. Eam vero docuit me inſuper Cl. Boivinius, firmari etiam à Regio Codice Strategi, ut & prima manu Codicis 3132, PERIZ. & a Mediceo.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ἕβδομον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER VII.

ΚΕΦ. α'.

Περὶ Σεμιράμιδος, καὶ πῶς τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἀρχὴν κατέσχε.

ΣΕμίραμιν τὴν Ἀσσυρίαν ἄλλοι μὲν ἄλλως ᾄδουσιν· [1] ὡραιοτάτη δὲ ἐγένετο γυναικῶν, εἰ καὶ ἀφελέστερον ἐχρῆτο τῷ κάλλει. Ἀφικομένη δὲ

CAP. I.

De Semiramide, & quomodo regnum Assyriorum sibi vendicaverit.

Semiramin Assyriam alii aliter quidem celebrant: sed tamen fuit illa inter feminas speciosissima, tametsi negligentius formam curaret.

1 Ὡραιοτάτη &c.] Sensus est: *Varia quidem & diversa traduntur de Semiramide, sed in eo conveniunt omnes, fuisse illam formosissimam.* Relinquit ergo Auctor quasi in medio Semiramidis originem, quam alii ab Dea ortam *Derceto*, alii ancillam παλλακευομένην, vel simpliciter ἑταῖραν, fuisse produnt. Vide Diod. Sicul. *lib* II. qui utramque sententiam, priorem ex Ctesia copiose, alteram ex Athenæo & Aliis breviter, exponit, sed quam posteriorem prætulerunt etiam Plutarchus Ἐρωτικῷ & Plinius, laudati jam à Scheffero. Neque vero dubito & Nostrum illos sequi, siquidem Iidem etiam hoc addunt, quod Ælianus nobis hic narrat, eam scilicet, accepto in paucos dies summo imperio, in vincula dedisse & occidisse Ninum, maritum suum. PERIZ.

2 Κλητὴ κατὰ κλέος τῆς ὥρας] Plutarchus in *Amatorio* Syram fuisse scribit, Regiique famuli ancillam. Diodorus Siculus *lib.* II. ex Athenæo aliisque Scriptoribus ἑταίραν, id est mere-

δὲ πρὸς τὸν τῶν Ἀσσυρίων βασιλέα, 2 κλητὴ κατὰ κλέος τῆς ὥρας, ὅδε ἐντυχὼν τῇ ἀνθρώπῳ, ἠράσθη αὐτῆς. Ἡ δὲ ᾔτησεν ἐκ τοῦ βασιλέως τὴν βασίλειον στολὴν 3 λαβεῖν δῶρα, καὶ πέντε ἡμερῶν τῆς Ἀσίας ἄρξαι, 4 καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης προστατΤόμενα δρᾶσαι· καὶ οὐδὲ τῆς αἰτήσεως ἠτύχησεν. Ἐπεὶ δὲ ἐκάθισεν αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἔγνω διὰ χειρὸς καὶ γνώμης ἔχουσα πάντα, προσέταξε τοῖς δορυφόροις, 5 αὐτὸν τὸν βασιλέα κτεῖναι· καὶ οὕτω τὴν τῶν Ἀσσυρίων ἀρχὴν κατέσχε. Λέγει δὲ ταῦτα 6 Δείνων.

ΚΕΦ.

ret. Quum vero veniſſet ad Regem Aſſyriorum, vocata propter famam pulchritudinis, ille ubi vidit Feminam, ſtatim ejus amore eſt captus. At illa petiit ab rege, ut ſtolam regiam muneri acciperet, Aſiæque imperaret quinque dies, & ille quæ ab ipſa jubeantur, faceret: neque ejus, quod petiit, tulit repulſam. Quum vero collocaſſet eam Rex ſuper thronum, ipſaque jam cognoſceret, in ſua ſe manu & voluntate habere cuncta, mandavit ſatellitibus, ipſum ut regem interficerent: atque ita Aſſyriorum imperium obtinuit. Refert autem illa Dinon.

CAP.

meretricem. Cum Plutarcho conſentit Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. *Echionis*, ait, *nobiles picturæ ſunt*, *Liber pater*, *Semiramis ex ancilla adipiſcens regnum &c.* SCHEFF. *Semiramidem* Nini filiam facit Conon apud Photium, quem vide *p.* 222. *Ed. Hœſch.* KUHN.

3 Λαβεῖν δῶρα] Videtur Auctor ſentire, petiiſſe illa Semiramin, tanquam dona nuptialia, & pignora amoris: ſiquidem continuo jungit amorem Nini, & illam feminæ petitionem. De donis autem Nuptialibus, quæ proprie ἕδνα dicebantur, egimus *ſupra ad* IV. I. PERIZ.

4 Καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης] Lego ἀφ' ἀυτῆς. FABER. Bene. SCHEFF. Non opus eſt correctione. KUHN.

Καὶ τὰ ἀπὸ ταύτης προστατΤόμενα δρᾶσαι] Vertebatur, *& eorum, quæ in hoc tempore gererentur, poteſtatem*, ſatis laxo mehercule, & alieno ſenſu. Nec enim conveniunt τὰ προσταττόμενα, & *quæ gererentur.* Sed tamen vel durior eſt Ellipſis in Græco, qua intelligendum ſit πάντας, h. e. omnes homines, qui ibi erant, præter ipſos Ninum & Semiramin: vel legendum δρᾶσθαι, leviſſima mutatione & ſenſu oportuniſſimo. Sic τὰ δρώμενα καὶ τὰ ὁρώμενα, *quæ fiebant & videbantur*, apud Dionyſ. Halic. *lib.* III. *pag.* 155. Noſter *ſupra* V. 6. καὶ τὸ μὲν ἐδρᾶτο. PERIZ.

5 Αυτὸν τὸν βασιλέα κτεῖναι] Diodorus tantum in vincula conjectum ab illa ſcribit. Nimirum ſi Plutarcho credimus, detentum aliquamdiu in carcere, poſtremo necari juſſit. Porro ab his omnibus diſſentit Trogus, aut qui eum in compendium redegit Juſtinus. Hic enim *lib.* I. *cap.* I. *deceſſiſſe Ninum* ait, hoc eſt naturali morte defunctum eſſe, *relicto impubere & uxore Semiramide.* Semiraminque imperium non ob aliud aggreſſam eſſe, quam quod immaturo tradere non auderet. SCHEFF. Vide Mureti *Var. Lect. l.* VI. *c.* 18. KUHN.

6 Δείνων] Scriptor rerum Perſicarum, Corn. Nepos in *Conone.* vixit ſub Philippo Amyntæ filio. Meminit ejus Noſter *l.* I. *Hiſt. Anim. c.* 10. KUHN. Celebris eſt Hiſtoricus, qui vixit tempore Philippi Macedonis, & ſcripſit de rebus Gentium Orientalium, maxime Perſicis, in quibus illi *plurimum ſe credere* ait Corn. Nepos in *Conone.* Vide Voſſium. PERIZ.

ΚΕΦ. Β΄.

Περὶ Στράτωνος καὶ Νικοκλέους τρυφῆς.

[1] Στράτων ὁ Σιδώνιος λέγεται τρυφῇ καὶ [2] πολυτελείᾳ ὑπερβαλέσθαι σπεῦσαι ἀνθρώπους πάντας. Καὶ Θεόπομπος ὁ Χῖος παραβάλλει αὐτοῦ τὸν βίον [3] τῇ τῶν Φαιάκων

CAP. II.

De Stratonis & Nicoclis luxu.

Strato Sidonius dicitur omnes homines luxu & magnificentia ſuperare ſtuduiſſe. Et Theopompus Chius comparat ejus vitam Phæacum comeſſationibus, quas

1 Στράτων ὁ Σιδώνιος] Fuit rex Sidoniorum teſte Athenæo *lib.* XII. ubi integram hanc hiſtoriam invenies. SCHEFF. Ex Theopomp. *lib.* XV. *de rebus Philipp.* KUHN. *Strato* quiſpiam, Sidoniorum Rex fuit tempore Alexandri, qui eum regno exuit. Vide Curtium IV. 1. Cum quo congruere aliquantum videtur, quod Max. Tyr. *Diſſert.* IV. luxurioſum hunc *Stratonem* redactum dicit ἐπὶ πενίαν, *ad paupertatem*. Sed tamen, quum Hieronymus *lib.* 1. *adv. Jovinianum*. & ex eo Kuhnius, memorent *Stratonem Sidonis Regulum*, *qui manu propria ſe voluerit confodere*, *ne imminentibus Perſis ludibrio foret*, *quorum fœdus Ægyptii Regis ſocietate neglexerat*, nullus dubito, quin reſpiciat Hieronymus Sidoniorum defectionem à Perſis tempore Ochi Artaxerxis factam, in qua illi Ægyptiis ſe junxerunt: (Vide quæ notavimus *ſupra ad* IV. 8. & Diod. Sicul. *lib.* XVI.) atque adeo, quin *Strato* ille, ab Hieronymo memoratus, immo & à Noſtro, ſit idem qui à Diodoro dicitur *Tennes*, & à Perſis juſſu Ochi fuit occiſus. Convenit etiam hoc tempus in ætatem *Nicoclis*, Euagoræ F. Salaminii Regis. Probabile autem, *Stratonis* nomen fuiſſe Regibus Sidoniis frequens, ab *Aſtarte* Dea, præcipuo Sidoniorum Numine, (vide Seldenum *de Diis Syris*) formatum, ſed quod Græci ſuo more in ſpeciem nominis Græci flexerint. Cæterum quæ Auctor Noſter hoc capite narrat, habet ea ex Athenæo *lib.* XII. *cap.* 8. qui & ipſe ex Theopompo Chio, & ejus *Philippicis Hiſtoriis*, hauſiſſe illa fatetur: ex quo liquet, non debere ergo hunc *Stratonem* ac *Nicoclem* infra Philippi, aut ad Alexandri, tempora demitti. PERIZ.

2 Πολυτελείᾳ] *Magnificentia*, *luxu*, *ſumptu magno*, *quem quis facit*. Sic Athenæus *d. l.* πυνθανόμενοι περὶ τῶν ἀφικνουμένων τάς τε παρασκευὰς τῶν οἰκιῶν, καὶ τὰς πολυτελείας τῶν θυσιῶν. Iſocrates *ad Nicoclem pag.* 40. Τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐνδείκνυσο ἐν μηδεμιᾷ τῶν πολυτελειῶν, τῶν εὐθὺς ἀφανιζομένων. *Magnificentiam in nullis oſtende ſumptibus*, *qui cito intereunt.* Julian. *Orat.* I. *pag.* 35. *Spectabat*, vel *Proponebat ſibi Indorum divitias*, καὶ Περσῶν τὴν πολυτέλειαν, *& Perſarum magnificentiam.* Vide ibi Illuſtriſſ. Spanhemium, ut & *ad pag.* 7. IDEM.

3 Τῇ τῶν Φαιάκων &c.] *Phæacum* τρυφὴ & ἀπολαυστικὸς βίος, h. e. *voluptaria vita*, in adagium abiit ex Homero apud Græcos & Latinos. Rex eorum erat Alcinous, qui, ut ſolebant Phæaces, Ulyſſem liberaliter excepit, & palam de ſe & Phæacibus profitetur *Odyſſ.* Θ. 248.

> Αἰεὶ δ᾽ ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε,
> Εἵματά τ᾽ ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί;

Nobis ſemper jucunda eſt cœna, & cithara, & ſaltationes, & Veſtium mutatio, & calida balnea, & cubilia. Quos verſus ex Homero

κων διαίτῃ, ἥνπερ καὶ Ὅμηρος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μεγαλόνοιαν, ὥσπερ εἴθιστο, [4] ἐξετραγῴδησεν. Τούτῳ γε μὴν [5] οὐχ εἷς παρῆν ᾠδὸς, κατᾴδων αὐτοῦ τὸ δεῖπνον, καὶ καταθέλγων αὐτόν· ἀλλὰ πολλαὶ μὲν παρῆσαν γυναικῶν μουσουργοὶ, καὶ αὐλητρίδες, καὶ ἑταῖραι κάλλει διαπρέπουσαι, καὶ ὀρχηστρίδες. Διεφιλοτιμεῖτο δὲ ἰσχυρῶς καὶ πρὸς [6] Νικοκλέα τὸν Κύπριον, ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνος πρὸς

quas Homerus pro grandi ſuæ mentis ſpiritu, ut ſolitus eſt, magnifice decantavit. Huic vero non unus præſto erat cantor, qui ad cœnam ipſius cantaret, & ipſum oblectaret: ſed multæ aderant mulieres cantrices, tum tibicinæ, tum meretrices forma excellentes, & ſaltatrices. Ambitioſe vero certabat etiam cum Nicocle Cyprio, quoniam & Hic cum Illo. Erat autem illa contentio

ro ſæpe memorat Athenæus. Habitabant in inſula, quæ poſtea dicta eſt *Corcyra*, hoc nomine ſatis nota. Vide Euſtath. *ad Hom. Odyſſ. E. p.* 204. Cæterum in illorum Phæacum & Alcinoi convivio, quo excipiebant Ulyſſem, erat unus tantum Cantor, qui *Demodocus* dicebatur, quo reſpicit Auctor, quando mox ait, Stratoni non *Unum* fuiſſe *cantorem* in epulis, ſed Plures, & Feminas quidem. PERIZ.

4 Ἐξετραγῴδησεν] *Magnifice illud deſcripſit, & grandi ſtylo*, qualis eſſe ſolet Tragicorum. Sic Lucian. *de M. Peregrini pag.* 781. Πρὸς δὲ τοὺς βλάκας ἐτραγῴδουν τι παρ' ἐμαυτοῦ, *magnifice quid apud homines ſtultos narrabam à me ipſo* de illo exitu Peregrini, h. e. mirabiles quaſdam, & quæ ad ſtuporem illos redigere poſſent, circumſtantias fingebam & enarrabam. PERIZ. Polybius *lib.* VI. *Hiſt. cap.* 13. τὰς ἐπιτυχίας τῶν ἡγουμένων ἐκτραγῳδῆσαι καὶ συναυξῆσαι.

5 Οὐχ' εἷς παρῆν ᾠδὸς] Reſpicit locum Poëtæ. Nam in Phæacum convivio, quod deſcribit, unus tantum cantor aderat, verſus hic eſt

Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν.

SCH. Cæterum ex hac Homerica Phæacum deſcriptione natum eſt, ut homines luxu diffluentes dicerentur, *Phæaces aut ſponſi Penelopes, nebulones Alcinoique:* & *Phæacum diæta* vita eſt mollitie & luxu effeminata & in cute curanda plus æquo operata. KUHN.

6 Νικοκλέα] Qui & ipſe Rex Salaminis Cypriorum fuit. Anaximenes auctor apud prædictum Athenæum. SCHEFF.

Νικοκλέα τὸν Κύπριον] Confuſa eſt Hiſtoria Regum Cypriorum, partim quia plures ſimul iſta in Inſula Reges fuerunt, partim quia plures etiam ejuſdem fuerunt vel cognati Nominis, nec Hiſtoria eorum à quoquam eſt accurate ſatis tradita. Deinde diverſis Nominibus, modo *Nicocles*, modo *Nicocreon*, Unus idemque Rex ex ſententia Leopard. *Emend.* I. 10. & Caſauboni *ad Athen.* VIII. 9. appellatur. Denique, quod maxime huc pertinet, duo fuerunt *Nicocles*, Cypri Reges: Prior, qui ſucceſſit Euagoræ, & quem laudavit Iſocrates: Alter, qui Ptolemæi Soteris juſſu ad mortem eſt adactus quartodecimo anno poſt mortem Alexandri. Nempe Euagoræ, Salaminio proprie Regi, ſucceſſit tempore Artaxerxis Mnemonis, anno ante Philippi Macedonis Regnum quarto decimo, Filius *Nicocles* ab Iſocrate laudatus. Dein Alexandri tempore, quum is Tyrum oppugnaret, reperimus apud Curtium & Arrianum, Regem Salaminis *Pnytagoram*, qui ſine dubio idem eſt, quem Diod. Siculus tempore Artax. Ochi jam memorat *lib.* XVI. ſed nominat *Protagoram*; quod tamen nomen corruptum credo ex altero rariore, licet & Iſocrates in *Euagora pag.* 476. huic Filium quoque tribuat *Protagoram*, qui, ut videtur, ante Patrem fuit defunctus. Ex quo id ſaltem liquet, fuiſſe ergo in hac familia

πρὸς αὐτόν. Ἦν δ' ἡ ἅμιλλα ὑπὲρ οὐδενὸς σπουδαίου, ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν προειρημένων. Καὶ πυνθανόμενοι παρὰ τῶν ἀφικνουμένων τὰ παρ' ἀλλήλοις, εἶτα ἀντεφιλοτιμοῦντο ἑκάτερος ὑπερβαλέσθαι τὸν ἕτερον. Οὐ μὴν εἰς τὸ παντελὲς ἐν τούτοις διεγένοντο· 7 ἀμφότεροι γὰρ 8 βιαίου θανάτου ἔργον ἐγένοντο.

tio de nulla re seria, sed de iis, quæ jam dicta sunt. Et sciscitantes uterque ex iis, qui adventabant, quæ apud alterum fierent, ita uterque alterum vicissim superare contendebat. Neque tamen in perpetuum in illis perstiterunt: uterque enim violenta morte interiit.

milia usitatum Nomen, sive *Pnytagoras*, sive *Protagoras*. Denique post Alexandri mortem legimus apud Diodor. *lib.* XIX. Ptolemæum in bellis Civilibus contra Antigonum, remotis aliis Cypri Regibus, præfecisse Cypro *Nicocreontem*; At *lib.* XX. duobus annis post, dicitur idem Ptolemæus misisse quosdam ex Ducibus suis ad *Nicoclem Paphiorum* Regem, qui ei mortem denunciarent & inferrent, propterea quod clam amicitiam iniisset cum Antigono. Quo facto & ille periit, & omnis familia Paphiorum Regum, seu Fratres ejus una cum Feminis, voluntaria morte. Polyænus eadem istius Familiæ fata enarrans VIII. 48. *Nicoclem* dicit *Cypriorum Regem*. Quæritur jam, quis fuerit prodigus ille *Nicocles*. Simsonius A. M. 3695. censet ab Athenæo, atque ita etiam ab Æliano, intelligi hunc posteriorem. Et favet huic sententiæ, quod ille violenta morte est exstinctus, quod de suo *Nicocle* affirmant etiam Athen. & Ælianus. Sed tamen quum *Nicocles* posterior, si idem est, qui *Nicocreon*, crudelissimus fuerit tyrannus, atque alienus ab omni liberalitate, cumque regnum tenuerit in perpetuis bellis, quæ gesta sunt statim post Alexandri mortem, neque opulentus valde fuerit, & præterea ejus tempore Regnum *Sidoniorum* tenuerit, non prodigus quispiam, sed frugalis ille Abdalonymus, ac denique per ætatem suam vix memorari potuerit à *Theopompo in Philippicis:* ideo crediderim hunc Æliani *Nicoclem* esse potius illum Euagoræ Filium, qui vere opulentus fuit Rex, cujus magnificentiam in funere patris, *choris*, & *musica*, & *gymnicis agonibus*, *immo equestribus*, *ac navalibus certaminibus*, declaratam prædicat Isocrates *Euagoræ init.* & qui porro huic Isocrati, ut in *ejus Vita* tradit Plutarchus, donavisse dicitur pro scripta ad ipsum Oratione XX. *Talenta*, h. e. 36000. Carolinorum. Videtur autem ille excidisse Regno per *Pnytagoram* antea memoratum tempore Artax. Ochi. Certe exstitit illo tempore, *Nicoclis* hujus haud dubie Filius, *Euagoras* junior, qui in exilio vixit, & per Regem Persarum τὴν πατρῴαν ἀρχὴν, *Paternum Regnum Salaminis* recuperare studuit, ut refert Diod. Sicul. *lib.* XVI. *pag.* 444. PERIZ.

7 Ἀμφότεροι] De Nicocle testatur Polyænus, laqueo vitam finivisse (*lib.* VIII.) SCHEFF. De Stratone autem Hieronymus ex Veterum monumentis hæc nobis conservavit *lib.* I. *adversus Jovinianum. Strato, regulus Sidonis manu propria se volens confodere, ne imminentibus Persis ludibrio foret, quorum fœdus Ægyptii regis societate neglexerat, retrahebatur formidine, & gladium, quem arripuerat, circumspectans, hostium pavidus expectabat adventum. Quem jam jamque capiendum uxor intelligens, extorsit acinacem de manu, & latus ejus transverberavit, compositoque ex more cadaveri se moriens superjecit, ne post virginalia fœdera alterius coitum sustineret.* Tanti dux fœmina facti. KUHN.

8 Βιαίου θανάτου] Paulo aliter de iis Maxim. Tyr. *Dissert.* IV. ubi, quum luxuriosos memorasset, *Assyrium*, intelligens haud dubie Sardanapalum, & *Phœnicium Stratonem*, & *Nicoclem Cyprium*, subjicit *luxuriam deducere homines ad extremum, vel in Ignem, ut Assyrium, vel ad Paupertatem, ut Phœnicium, vel in vincula, ut Cyprium.* In Sluiskiano hic, omisso illo ἀμφότεροι, legitur βιαίου τοῦ θαν. &c. PERIZ. Mediceus quoque ignorat τὸ ἀμφότεροι, quod tamen in hac historia ad-

adhibuit Athenæus. Simili loquutione utitur Anna Comnena *lib.* XV. *Alexiados pag.* 462. καὶ αὐτίκα πλείστους μὲν μαχαίρας ἔργον ἐποιήσαντο. & Scriptor incertus apud Suidam in *v.* ἄτολμος. Ἐπεὶ τοίνυν ὑπ᾽ ἀτολμίας οὗτος τῷ θεῷ ἠπείθησε, τῶν παρόντων παίδων οἱ φασὶ τὸν πρεσβύτην ἔργον τῆς παρούσης νόσου γενέσθαι. quæ poſtrema verba haud recte cepit Interpres vertens, *ajunt præſentium liberorum maximum natu præſentis morbi cauſam ipſi fuiſſe.* At Græca poſtulant, *ajunt filiorum natu maximum præſenti morbo exſtinctum fuiſſe.* Achilles Tatius *lib.* IV. *de Cl. & Leuc. Amor. pag.* 259. Γοργίας ἦν μὲν, ἔφη, Αἰγύπτιος στρατιώτης· νῦν δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλ᾽ ἔργον γέγονε τῶν βουκόλων. h. e. *a paſtoribus interemtus eſt.*

ΚΕΦ. γ΄.

Λύπης ἀναςαλτικός τις Ἀριςίππου λόγος.

Ὅτι [1] Ἀρίςιππος ἑταίρων αὐτῷ τινων ὀδυρομένων βαρύτατα, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα πρὸς αὐτοὺς εἶπε λύπης ἀναςαλτικὰ, καὶ ταῦτα δὴ [2] ἐν προοιμίῳ· ἀλλ᾽ [3] ἔγωγε ἥκω παρ᾽ ὑμᾶς, οὐχ ὡς συλλυπούμενος, ἀλλ᾽ ἵνα παύσω ὑμᾶς λυπουμένους.

ΚΕΦ.

CAP. III.

Sermo Ariſtippi quidam, ad ſedandum dolorem idoneus.

Ariſtippus, quum quidam ex neceſſariis ejus graviſſime lamentarentur, cum alia multa ad cohibendum luctum idonea illis dixit, tum vero & hæc in exordio: At ego non venio ad vos, ut una lamenter, ſed ut vos à luctu abducam.

CAP.

1 Ἀρίςιππος] Alienus hic erat, ut qui maxime, à dolore & triſtitia, quippe qui, Auctor Cyrenaicorum, *omne bonum in voluptate ponebat, virtutemque ob eam rem cenſebat laudandam, quod efficiens eſſet voluptatis*, ut ait Cicero *de Offic.* III. 33. Vide Noſtrum etiam *infra* XIV. 9. ubi Ariſtippus homines jubet tantum frui præſentibus, nec ſollicitari præteritis aut futuris. Erat patria Cyrenaicus, Socratis diſcipulus, ſed diverſo ab Socrate ingenio, & in multis ſententiâ. PERIZ.

2 Ἐν προοιμίῳ] In Sluisk. ἐν προοιμίοις. Mox abeſt ab eodem codice, ὑμῖν, & forſan recte. Nam cum in eadem periodo bis occurrat ὑμᾶς, neutiquam poſtulat ſenſus integritas illud ὑμῖν. Cæterum in Lugd. totum hoc Caput eſt prætermiſſum. PERIZ. Ut Sluiskianus, ſic & Mediceus legit ἐν προοιμίοις, atque ignorat τὸ ὑμῖν, quod etiam hinc exſulare juſſi.

3 Ἔγωγε ἥκω παρ᾽ ὑμᾶς] Similiter Seneca in *Conſolat. ad Marciam: Alii molliter agant & blandiantur: Ego confligere cum tuo mœrore conſtitui.* Nimirum *vehementius*, ut mox ait, *contra inveterata pugnandum eſt.* Et ut Curtius loquitur, *medici quoque graviores morbos aſperis remediis curant.* Idem Seneca *Ep.* 99. *Hi qui ſibi lugere ſumpſerunt, protinus caſtigentur & diſcant, quaſdam etiam lacrymarum ineptias eſſe.* SCHEFF. M. Antoninus *lib.* VII. μὴ συνεπιθρηνεῖν, μὴ σφύζειν. *lamentantibus ne collamenteris, neve commovearis.* ubi vide *notata* Gattakero *p.* 276. Non tamen τὸ συλλυπεῖσθαι ſimpliciter damnatur, ſi quidem modum ſervet, & amici ægritudinem allevet, non augeat, aut alat. KUHN.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ μύλης ἐπαίνου.

Ὅτι Πιττακὸς [1] πάνυ σφοδρῶς ἐπῄνει τὴν μύλην, τὸ ἐγκώμιον αὐτῆς ἐκεῖνο ἐπιλέγων, ὅτι ἐν μικρῷ τόπῳ [2] διάφορά ἐστι

CAP. IV.

De laude molæ.

Pittacus vehementer prorſus laudabat molam, id ejus encomium addens, quod in exiguo loco variis modis daretur ſeſe exercere. Extabat

1 Πάνυ σφοδρῶς ἐπῄνει] Nam & ipſe hac ratione ſolebat exerceri. Laertius in *vita ejus:* Τούτῳ γυμνάσιον, σῖτον ἀλεῖν, ὥς φησι Κλέαρχος, Plutarchus in *Convivio ſapientum:* καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ, μεγάλας Μιτυλάνας βασιλεύων. Adde Clementem *l.* III. *Pædag.* SCHEFF. μύλης ἐγκώμιον *Pittacum* conſcripſiſſe Noſter ait: argumentum encomii fuit, quod mola in exiguo loci ſpatio multis ſeſe exercendi copiam faciat. habuit igitur Theodor. Zwingerus *Theatri vol.* XIX. *lib.* II. *tit. de Mola* Ælianum, non quidem *l.* XIV. *Var. Hiſt.* ſed hoc ipſo loco autorem, quo nixus tradidit *Pittacum* molæ conſcripſiſſe encomium, nec opus eſſet Doctiſſ. Gattakeri *nota in Antonin. Imperat. pag. 6. quo auctore dicat* (hoc Zwingerus) *neſcio.* Nec ad rem facit, quod Pictorius *ad Marbodeum de gemmis* queritur, molæ laudes poëtam nullum celebraſſe. Forte enim hic Æliani locus Pictorium latuit, vel, ſi ſcivit, in Poëtis Pittacum cenſere noluit, vel denique de juſto Poëmate loquitur. KUHN.

2 Διαφόροις ἐστὶ γυμνάσασθαι] Sluisk. ut & Regius Strategi διάφορα. Regius 3132. idem prima manu ſcriptum habuit, ſed poſtea corruptus eſt. Lugd. more ſuo ultimas vocabuli literas, incerta prorſus nota, ſeu ſcripturæ compendio, abſorpſit. Mihi vero magnopere arridet Sluiskiana lectio. Major enim emphaſis, & majoris commodi expoſitio, eſt in eo, quod in exiguo loco aliquis ſe diverſo genere exercitii exercere poſſit, quam quod plures iſtic homines exercendi corporis facultatem habeant. Quid enim juvat me, quod etiam alii ſe iſtic exercere queant? at juvat multum, ſi me, modo hac, modo illa, parte corporis potiſſimum exercere poſſim diverſo exercitii genere. Etenim in piſtrino, qui erat locus Molæ, frumentum in molam immittebatur, mola verſabatur, farina excipiebatur, conficiebatur panis. Et ſane Pittacus quoque apud Plutarch. *in Conv. Septem Sap.* non tantum dicitur *molere* ſolitus, ſed & *panes*, ſeu *placentas*, *ſibi ipſe* ex farina *conficere*, ἀλῶν τὰ σιτία, καὶ πέττων ἑαυτῷ. Similiter Iſidorus Pelus. *lib* I. *Ep.* 470. Τὸν μύλωνα ἠνύτεργει, καὶ ἐνεργῶς γυμναζόμενος, καὶ τὴν τροφὴν ἐργαζόμενος, *in piſtrino ipſe opus faciebat, & acriter ſe exercens, & cibum ſibi conficiens.* Syntaxis autem eadem eſt, quæ *ſupra* V. 6. αὐτὸς δὲ γυμναστέμενος γυμνάσιον τὸ εἰωθός. PERIZ. Mediceus cum reliquis MSS. conſentit: διάφορα autem hoc loco uſurpatur vice adverbii, quomodo ſæpiſſime ſolet Noſter.

3 Ἆισμα] Nominatur & a Polluce *lib.* VII. Hujus initium puto erat Ἄλει μύλα ἄλει. GESN.

4 Ἐπιμύλιον οὕτω καλούμενον.] Sic omnis cantilena molentium vocabatur. Porro exemplum ἐπιμυλίου extat apud Plutarchum in *ante dicto loco*, & ſic incipit. Ἄλει μύλα ἄλει. SCHEFF. Athenæus *lib.* XIV. Pollux *lib.* IV. *cap.* 7. Sextus Empir. *p.* 340. Cæterum locus è Plutarcho laudatus conjunctim legendus ita. ἄλει μύλα ἄλει. καὶ γὰρ Πίττακος ἀλεῖ μεγάλας Μιτυλάνας βασιλεύων, *mola mole mola, nam & Pittacus molit qui magnæ Mitylenæ dominatur.* ita Lydæ mulieres inter molendum cantu laborem fallere ſolebant. Ibidem Pittacus non tantum ſibi molere dicitur, ſed etiam πέττειν τὰ σιτία, *cibum pinſere vel coquere.* KUHN.

Ἐπιμύλιον οὕτω καλούμενον] Dubitabam, an Auctor

ἐστὶ γυμνάσασθαι. Ἦν δέ τι 3 ᾆσμα 4 ἐπιμύλιον οὕτω καλούμενον.

tabat autem cantilena quædam, quæ ad molam cantabatur, sic dicta.

tor voluerit, canticum illud appellatum esse *Pittacus*, quia de Eo hic agit: Tum quia Ἐπιμύλιον certe non est Nomen Proprium, & varia fuerunt ᾄσματα ἐπιμύλια, quæ aliis Nominibus Propriis designabantur, veluti Ἱμαῖος, Ἐπαντλαῖος, Vide Hesych. in Ἱμαῖος, & Casaub. *ad Athen.* XIV. 3. & Eustathium *ad Hom. Iliad.* Σ. *p.* 1223. & *ad Iliad.* Φ. *p.* 1324. unde & liquet, varia fuisse cantica, proprio Viri alicujus nomine insignita, ut Canticum Messorum, *Lityerses* dictum, de quo vide *supra ad* I. 27. Denique quia revera fuit ἐπιμύλιος ᾠδή, in qua *Pittacus*, & hoc ejus factum, commemorabatur, & quæ ideo *Pittacus* potuit esse appellata. Occurrit illa apud Plutarch. *d. l.* Ἄλει μύλα, ἄλει, καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ, μεγάλας Μιτυλάνας βασιλεύων. *Mole Mola, mole, nam & Pittacus molit, magnæ Mitylenæ Rector.* Sed tamen nihil definio, quia Auctor non satis diserte aut liquido id declarat. Certe male ex hoc loco Theod. Zuingerus, & cum eo Kuhnius, conficiunt *Pittacum Molæ Encomium conscripsisse, quod* ἐπιμύλιον *nuncuparit.* Nihil enim aliud dicit Ælianus, quam Pittacum laudare solitum molam, & ejus laudis hanc potissimum dedisse rationem, quod per eam quis exercere se quam optime possit. Ἐγκώμιον enim hic non notat carmen aliquod, sed breve laudis Elogium, quo potissima laudis pars & ratio continetur. PERIZ.

ΚΕΦ. έ.

Περὶ τῆς ἐν πολλοῖς αὐτουργίας τοῦ τε Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Ἀχιλλέως.

1 Καὶ Λαέρτης δὲ 2 αὐτουργῶν ὑπὸ τοῦ παιδὸς πεφώραται, 3 καὶ φυτὸν ξύων, καί τοι γηράσκων

CAP. V.

De manuario in multis rebus Ulyssis & Achillis labore.

Laërtes etiam ipse sibi ministrans deprehensus est à filio, & purgans arborem, quamvis jam esset extre-

1 Καὶ Λαέρτης] Cohærent hæc cum præcedenti capite, sed ab eo, qui titulos capitibus præposuit, à se invicem divulsa sunt & conjunguntur in MS. B. Porro, quæ de Laerte ejusque filio, id est Ulysse, Noster, ea desumpta sunt ex Homeri *Odyss.* Ω. ubi latius hæc explicantur. SCHEFF. Plutarchus in *an seni sit gerenda respublica. Laertem* οἰκουροῦντα domi desidentem parum honoris indeptum esse ait. & *de Tranquillitate animi* ὁ Λαέρτης εἴκοσιν ἔτη καθ' ἑαυτὸν ἐν ἀγρῷ διαιτώμενος γρηῒ σὺν ἀμφιπόλῳ, ἥ οἱ βρῶσίν τε πόσιν τε παρετίθει, τὴν μὲν πατρίδα καὶ τὸν οἶκον καὶ τὴν βασιλείαν ἔφυγε, τὴν δὲ λύπην μετ' ἀπραξίας καὶ κατηφείας ἀεὶ συνοικοῦσαν εἶχε. *Laertes per viginti annos ruri vitam vivens solitariam, famulamque admodum anum, quæ cibum potumque præberet, secum habens, patriam, domum & regnum deseruit, luctumque inter otium & vultum tetricum semper domi suæ aluit.* KUHN.

2 Αὐτουργῶν] Sic Vetustissimi quique omnium nationum ipsi per se res suas agebant, nec in Græcia modo, sed & in Oriente, in Italia, in Germania. Quod vellem cogitassent Peraltus, & similes, qui magna profecto ἀκρισίᾳ vel inscitia Homerum exagitant eo nomine, quod Heroas suos & Reges ita exhibeat αὐτουργοὺς, per se facientes, quæ servis postea delegari solebant, tanquam si plebeji & pauperes, ut loquitur Peraltus, essent homi-

σκων βαθύτατα. Ομολογεῖ δὲ ϰ Οδυσσεὺς αὐτὸς πολλὰ εἰδέναι, καὶ τεχνίτης αὐτῶν εἶναι·

> 4 Δρηστοσύνῃ δ' οὐκ ἄν μοι ἐρίσσειεν βροτὸς ἄλλος,
> Πῦρ τ' 5 εὖ νηῆσαι, διά τε ξύλα 6 πολλὰ κεάσσαι.

Καὶ τὴν 7 σχεδίαν δὲ, οὐ δεηθεὶς ναυ-

extremæ ſenectutis. Fatetur etiam Ulyſſes, ſe & multa ſcire, & ca ſuis facere manibus:

> *Nemo alius mecum quævis contendat agendo,*
> *Sive ſtruendo ignem bene, ſeu bene ligna ſecando.*

Sed & ratem, nihil opus habens fa-

mines. At vero quum temporibus Homeri non aliter viverent, aut vixiſſent unquam, ipſi Reges & Duces populorum, nonne abſurdiſſimum eſt dictu, accuſare Poëtæ ingenium, quod vitam eorum ac fortunam deſcripſerit ac ornaverit iis moribus, qui tunc ſoli erant cogniti, & veriſimiles; non vero iis, qui tunc nulli erant, ſed qui noſtrorum temporum Regiæ Majeſtati ac Magnificentiæ magis congruunt. Quid? ſi Peraltus ipſe vixiſſet Romæ ante Punica bella, & ſuis æqualibus Fabricii ac Curii res geſtas Epico carmine commemorare voluiſſet, Heroum ſane clariſſimorum, ſed qui ex fictilibus vaſis rapa per ſe toſta in ſcamno ad ignem comedere ſolebant, an non ludibrio ſe expoſuiſſet certiſſimo, ſi vaſa illis tribuiſſet argentea vel murrhina, & cœnam opiparam plane ac luxurioſam? Quod ſi Arminium, aut alios Germanorum Heroas, cantare quis etiam hodie vellet, utrum ille mores iis daret, quales Tacitus Germanis adſcribit, ſimplicitate quadam ſatis in quibuſdam commendabiles, an qualibus nunc utuntur Principes? Credo, cui rectum eſt ſinciput, Tacitum is ſequeretur. Nec vero detrectavit Corn. Nepos in *Vitis Epaminondæ*, & aliorum Græciæ Ducum, narrare ea quoque, quæ *moribus Romanis partim humilia, partim infamia putabantur*; immo irridet ille & confutat eos, qui *nihil decorum, rectum, pulchrum* etiam tunc *ducebant, niſi quod ipſorum moribus conveniret*, ut nunc faciunt multi in Francis. Sed non Gentium modo diverſarum, verum earundem quoque Gentium diverſis temporibus diverſi plerumque fuerunt mores etiam in Sermone ſuo. Quæ ipſi Scriptores Sacri adhibuerunt olim vocabula, honeſta tunc & decora, ea poſteriores Judæi ex lectione ſacra ejecerunt & proſcripſerunt, tanquam obſcœna & inhoneſta. Etenim ut morum ratio generatim, ſeu cultus vitæ, apud antiquiſſimos ſimplicior fuit, ita & Sermo eorum. Et certe Heroici illi Reges ſicuti in populos non multum habebant poteſtatis, ſic neque victu multum à reliquis differebant. Ea ergo cauſa eſt, quare tunc plerique vere fuerint αὐτουργοὶ, in cibo ſibi parando, horto colendo &c. Qua de re vide etiam Athen. I. 14. & ibi Caſaubonum. Quin etiam ipſe Cyrus minor inter Perſas, tanto tempore poſt Homerum, ſua manu hortum coluiſſe legitur apud Cicer. *de Senect. cap.* 17. quem omnino vide. Cæterum de *Laërte* Patre Ulyſſis, arborem purgante & hortum colente adi Homer. *Odyſſ.* Ω. 225. &c. PERIZ.

3 Καὶ φυτὸν ξύων] Fuit agricultura veteribus inter nobiliſſima exercitia, atque ideo ne regibus quidem, præſtantiſſimisque ducibus incognita. Nam & Hiero, & Philometor, & Attalus, & Archelaus, & Xenophon, & Mago Pœnus eam Plinio teſte fecerunt. Seneca *Epiſt.* LXXXVI. de Scipione: *exercebat opere ſe, terramque (ut mos fuit priſcis) ipſe ſubigebat.* Adde Columellam *lib.* I. Pacatum *cap.* 9. Sidon. *Car.* V. Proſperum in *Chron. Ætio & Valer. COSS.* SCHEFF.

4 Δρηστοσύνῃ] Verſus ſunt Homeri *Odyſſ.* O. 320. Atque ita iſtic editur. At MSti hic habent, Sluisk. δρησμοσύνῃ, Lugd. idem tamen, volens δρυσμοσύνῃ. Mox volunt iidem, Πῦρ τε κατ' εὖ νῆσαι, pro πῦρ τε εὖ καπνῆσαι. Lugd. enim legit πῦρ τε καδυνήσαι, Sluisk. ſimi-

ναυπηγῶν, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ τὴν ταχίστην εἰργάσατο. Καὶ [8] Αχιλλεὺς ὢν, τρίτος ὢν ἀπὸ τοῦ Διὸς, [9] αὐτὸς διακόπτει τὰ κρέα, δεῖπνον τοῖς παρὰ τῶν Αχαιῶν πρέσβεσιν ἀφικομένοις εὐτρεπίσαι σπεύδων.

fabris, per se quam celerrime confecit. Item Achilles, quum esset tertius à Jove, ipse carnes dissecat, legatis, qui ab Achivis venerant, cœnam parare studens.

ΚΕΦ.

CAP.

similiter, sed per compendium scriptionis in ultimis Syllabis. Sensus autem est, *ignem struere*, non *succendere*, ut vertebatur. Sic Lucian. *de M. Peregr. init.* Πυρὰν ὅτι μεγίστην νήσας. Polyæn. I. 40. 8. ξύλα νήσας. Sed & Noster *supra* VI. 12. ὁπλοθήκη νενησμένη ἀσπίσι. Cæterum Edd. Homeri pro ξύλα πολλὰ κεάσαι exhibent ξύλα δανὰ κεάσσαι, h. e. *arida ligna secare, findere.* Nostri Codices tuentur vulgatum. PERIZ.

5 Ευ νῆσαι] Aliter εὐνῆσαι pro κατευνᾶσαι Eustath. GESNER.

6 Πολλὰ] Aliter δανὰ i. ξηρά. IDEM.

7 Σχεδίαν] Ratem, seu navigium minus, quod sibi ipse exstruxit, quum post naufragia & multos jam errores per septem annos desedisset in contubernio Calypsus. Vide Homer. *Odyss.* E. 243. PERIZ.

8 Αχιλλεὺς] Homerus *Iliad.* I.

——— ——— τὰ μὲν δ' ἄρα δῖος Αχιλλεὺς
Καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε.

& *paulo post.*

——— ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Αχιλλεύς. SCHEFF.

9 Αυτὸς διακόπτει] Vult hoc capite ut & antecedenti Noster ostendere, non ex omni parte approbandam esse sententiam eorum, qui artes manuarias, ut liberis ingenuisque hominibus indignas reprobant. Quia scilicet non pauci ex veteribus, iique præstantissimi & diis ipsis juncti, & noverunt eas & exercuere. SCHEFF. Heroes Homeri ἐπιτήδευον τὴν αὐτοδιακονίαν καὶ ἐκαλλωπίζοντο, φησὶ Χρύσιππος, τῇ ἐν τούτοις εὐστροφίᾳ, *studebant sibi ipsis ministrare, & sibi placebant admodum, ut Chrysippus ait, cum in talibus obeundis dextre versati essent.* Hinc filiæ Cocali Minoi hospiti pedes abluunt: hinc Achilles princeps fortissimus carnes in partes secat laniatque: ἐν λιταῖς, inquit Athenæus *lib.* I. Πάτροκλος καὶ Αχιλλεὺς πάντα εὐτρεπίζει, καὶ Μενελάου δὲ τελοῦντος γάμους ὁ νύμφιος Μεγαπένθης οἰνοχοεῖ. Dalecampius vertit: *in supplicationibus publicis* (malè. λιταὶ enim titulus est partis *Iliad.* I.) *Patroclus & Achilles bene ut omnia sint accurant. Nuptias faciente Menelao sponsus Megapenthes à poculis est.* Hæc generosa Regum & Principum simplicitas *Saturno sub rege fuit.* Plura de αὐτουργίᾳ *Veterum* congessit Gattakerus *notis in Antoninum p.* 4. KUHN. Vide Homer. *Iliad.* I. 206. &c. ubi refertur, quomodo Legatos ad se missos, ut posita contra Agamemnonem ira rediret in societatem belli, exceperit, & cibum per se paraverit. Erat autem Achilles Pelei F. Æaci N. Jovis Pronepos, & ita *ab Jove Tertius.* PERIZ.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Σκύθου τινὸς ἀπόκρισις περὶ ῥίγους.

Χιόνος ποτὲ πιπτούσης, ἤρετο ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν τινα, εἰ ῥιγοῖ, γυμνὸν διακαρτεροῦντα. Ο δὲ αὐτὸν ἀντήρετο, [1] εἰ τὸ μέτωπον ῥιγοῖ; Τοῦ δὲ οὐ φήσαντος, οὐκοῦν, εἶπεν, οὐδὲ ἐγὼ, [2] πᾶς γὰρ μέτωπόν εἰμι.

CAP. VI.

Scythæ cujuſdam reſponſum de frigore.

Quum aliquando nix caderet, interrogabat rex Scytharum quendam, qui nudus eſſe perſeverabat: an frigeret? Ille vero viciſſim ipſum interrogabat: frigeatne *ipſi* frons? Quod quum is negaſſet, Ergo, ait, ne ego quidem frigeo, qui, quantus quantus ſum, frons ſum.

1 Ει τὸ μέτωπον] Forte, εἰ αὐτῷ τὸ μέτωπον. FABER. non incommode. SCHEFF. Fabri emendatio eſt ab interprete, qui reddit, *rigeatne* ipſi (αὐτῷ) *frons*? ſed vix opus erit emendatione, ſiquidem Autor συνεκδοχικῶς loquitur pro κατὰ τὸ μέτωπον. Diogenes eodem fere modo oculos, inquit, & faciem, utut ſint tenerrimæ corporis partes, nihilominus μάλιστα ἀνέχεσθαι τὸ ψῦχος, διὰ τὸ γυμνοῦσθαι ἀεὶ, *maxime ſufferre frigus ex perpetua denudatione*, apud Dionem Chryſoſt. *Orat. de Tyrannide.* KUHN.

Ει τὸ μέτωπον ῥιγεῖ] MSti nihil mutant, niſi quod Sluisk. & Unus ex Regiis εἰς τὸ μ. ῥ. Si tentanda eſſet vulgata lectio, mallem, εἰ οἱ τὸ μετ. ῥ. quod propius eſt, & ejuſdem ſententiæ, cujus illud Fabri. Sed recte vulgatam explicuit Doctiſſ. Kuhnius per Ellipſin Præpoſitionis κατὰ, cui plane aſſentior. PERIZ.

2 Πᾶς γὰρ μέτωπον εἰμί.] Ut *totus naſus* apud Catullum *conſt.* LXX. vide Lindebrogium *ad Terent. Adelph. Act.* III. *Scen.* 3.

ΚΕΦ. ζʹ.

Περὶ Δημοσθένους ἀγρυπνίας.

Οτι [1] Πυθέας ἐπέσκωπτεν εἰς Δημοσθένη τὸν Δημοσθένους, [2] ἐπιλέγων,

CAP. VII.

De vigiliis Demoſthenis.

Pytheas dicteria jecit in Demoſthenem filium Demoſthenis, di-

1 Πυθέας] Adde Plutarchum, Libanium, Stobæum *ſermon.* XXVII. SCHEFF.

2 Επιλέγων αὐτῷ] Omnino hic αὐτοῦ legendum cum Geſnero. Nam & Stobæus ita ſcribit, qui ex Noſtro ſua habere teſtatur. SCHEFF. Perinde eſt ſive αὐτῷ legas ſive αὐτοῦ, tollatur modo comma αὐτῷ & τῷ ἐπιλέγων apponatur. KUHN.

Ἐπιλέγων αὐτῷ, τὰ ἐνθυμήματα &c.] Sine hæſitatione aliter diſtinguendum eſt. Quo facto ſatis integer eſt ſenſus, ut jam monuit Kuhnius. De hoc dativi uſu egi *ſupra ad* III. 3. Sed tamen non Stobæus tantum, qui Æliani hunc locum deſcripſit *Serm.* XXVII. vel CXVII. habet αὐτοῦ, ſed & Plutarch. in *Demoſth. pag.* 849. Καὶ Πυθέας ἐπισκώπτων, ἐλλυχνίων ἔφησεν ὄζειν αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα. Putes hæc verba Noſtrum reſpexiſſe. Cæterum Lugd.

λέγων, † αὐτῷ τὰ ἐνθυμήματα ἐλλυχνίων ὄζειν· ὅτι ἐκεῖνος διὰ τῆς νυκτὸς ³ πάσης ἠγρύπνει φροντίζων, καὶ ἐκμανθάνων, ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν ἐλθὼν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

† αὐτῦ.

dicens ejus enthymemata lucernam olere: quoniam totam ille noctem vigilabat, meditans, & memoriæ mandans, quæ progressus in concionem Atheniensium erat dicturus.

Lugd. Codex legit ἀπόζειν, plane ut Lucian. in *Demosth. Encom. p.* 924. Πυθέα δὲ ὁ κρότος τῶν Δημοσθενικῶν λόγων ἀπόζειν ἐφαίνετο τοῦ νυκτερινοῦ λύχνου. Erat autem *Pytheas* iste perpetuus Demosthenis adversarius in Rep. & Orator improbæ notæ. Vide *infra* XIV. 28. Inde etiam ei, hocce dictum sibi objicienti, reposuit Demosthenes, teste Plutarcho, non earundem rerum sibi & Pytheæ consciam esse utriusque lucernam, innuens nefaria quæpiam à Pythea ad lucernam perpetrari. Ex quo responso etiam liquet, non notari hoc Pytheæ dicto intempestivam quandam enthymematum seu ratiociniorum abundantiam Demosthenis in genere deliberativo, ut voluit Vossius *Rhetor. Instit.* I. 3. sed simpliciter immodicam ejus diligentiam, quæ extemporali ingenii facultate censetur vulgo destituta: & qua certe Demosthenes palam destitutus credebatur. Vide Plutarch. *d. pag.* PERIZ.

3 Πάσης ἠγρύπνει φροντίζων] Simile Luciani de hoc Pytheæ dicterio judicium, similis ejus explicatio in *Encomio Demosth.* & Libanii Rhetoris in *vita ejus*; verba hæc sunt: οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους, ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων ἔφη, τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. Vossius tamen ideo dictum putat, quod Demosthenica oratio in deliberativo squaleret & abundaret enthymematis, cum alias huic generi proprium sit exemplis uti. Vide ipsum *lib.* I. *Rhet. Instit. cap.* 3. SCHEFF. Adde Plutarchum in *Præcept. Politicis*, ubi monet debere orationem politici nec picturatam nimis aut mustеam esse, nec, quod Pytheas in Demosthenem jecit, ἐλλυχνίων ὄζειν καὶ σοφιστικῆς περιεργίας, *lucernam & curam sophisticam redolere.* Bene autem ultus est quendam furti reum, cum ejus νυκτογραφίας *lucubrationes nocturnas* falsè rideret, dicens: οἶδα, ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων: *bene novi, quod lucerna mea pervigil & pernox moleste te urat. ibid.* vide & Stobæum *Serm.* CXVII. KUHN.

ΚΕΦ. ή.

Περὶ Ἀλεξάνδρου πένθους ἐπὶ τῷ τοῦ Ἡφαιστίωνος θανάτῳ.

¹ Ὅτε Ἡφαιστίων ἀπέθανεν, Ἀλέξανδρος ² ὅπλα ³ αὐτῷ εἰς

CAP. VIII.

De luctu Alexandri, quem ex Hephæstionis morte cepit.

Quum Hephæstio diem suum obiisset, Alexander injecit ipsi

1 Ὅτε Ἡφαιστίων ἀπέθανεν] Ex crapula, quam præcessit febris: habes hæc latissime descripta apud Diodorum Siculum *lib.* XVII. & Curtium *lib.* X. Plutarchum quoque in *Alexandro*, Arrianum *lib.* VII. Justinum *lib.* XII. *cap.* 12. Zonaram, & alios. SCHEFF.

2 Ὅπλα] Ut militi. Milites enim cum armis cremabantur. vide Arrianum *lib.* I. Virgil. *lib.* VI.

Ingentem struxere pyram, cui frondibus atris
Intexunt latera, & ferales ante cupressos
Constituunt, decorantque super fulgentibus armis. IDEM.

εἰς τὴν πυρὰν ἐνέβαλε, καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῷ νεκρῷ συνέτηξε, καὶ [4] ἐσθῆτα τὴν μέγα τιμίαν ἐν Πέρσαις. [5] Απέκειρε δὲ καὶ [6] τοὺς πολεμικοὺς, καὶ

ipſi in pyram arma, & aurum atque argentum ſimul cum cadavere conſumpſit, itemque veſtem illam valde pretioſam apud Perſas. Raſit etiam

Οπλα αὐτῷ] Etiam hic Schefferus reponi vult αὐτȣ͂, ſed male prorſus: quum hic notetur per Dativum is, cujus gratia, vel cujus in honorem, illa fiunt. Sic I. 25. Phocion rogabat Alexandrum, vinctos illos ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτῷ. Sic apud Latinos Obſequens *cap.* 104. *Matri Idææ ſe præcidit.* Sall. *Orat.* II. *ad Cæſ. Corpus atque ingenium, Patriæ, non ſuæ quiſque potentiæ, exercitabat.* Cæterum arma defunctorum apud pleroſque olim mittebantur in eorum rogum, immo etiam antiquiſſimis temporibus cum iis ſepeliebantur. Thucyd. I. 8. Cares ait tenuiſſe olim pleraſque inſulas maris Ægei, idque cognitum, quando Athenienſes Delum luſtraverunt, & ſepulchra ſuſtulerunt; inventos enim in iis Cares, γνωσθέντες τῇ σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένῃ, *cognitos inſtrumento armorum ſimul ſepulto.* Germani quoque *arma ſua cuique, quorundam Igni & Equum adjicere* ſolebant, ut tradit Tac. *de Mor. Germ.* 27. Sed & Romani milites arma ſua in Ducum ſuorum, & Alii quælibet pretioſa munera in Amicorum rogum mittebant. Vide Sueton. in *Cæſ.* 84. PERIZ.

3 Αὐτῷ] Puto hic quoque ſicut inferius αὐτȣ͂ legendum. SCHEFF.

4 Εσθῆτα τὴν μέγα τιμίαν ἐν Πέρσαις] Videntur hæc Interpretes generatim accepiſſe de qualicunque magni pretii Veſte, quam non definiunt, niſi quod Schefferus tandem & Kuhnius in *Indice* interpretantur *Stolam Medicam.* Stola hæc erat δωροφορικὴ, ut Noſter eam ipſe exponit *ſupra* I. 22. Sed quum ea dono daretur ab Rege omnibus *Legatis ad ſe venientibus*, ut iſtic traditur: quum etiam Xerxes *Acanthiis*, quod prompti viderentur ad belli, quod Græcis inferebat, ſocietatem, *Medicam hanc veſtem donaverit*, ut ait Herod. VII. 116. quid extraordinarii ergo in ea eſt, quid dignum, quod in ſumptuoſiſſimo hoc funere Hephæſtionis inter reliqua maximi luctus indicia referatur? An hæc erat Veſtis, quam ita emphatice dici oporteret, & in hoc quidem loco, τὴν μέγα τιμίαν, *valde pretioſam*? Immo vero ipſius Regis intelligit Auctor & deſignat ſtolam, τὴν βασίλειον ςολὴν, quam idcirco mox diſerte *mutaviſſe* dicitur. Ea autem erat propria Regi, & ejus inſigne. Unde *ſupra cap.* I. Semiramis deſiderans ſummum in Aſiam imperium, poſtulat ſibi dari τὴν βασίλειον ςολὴν. Et apud Diod. Sicul. XVII. *pag.* 624. jungitur ideo *Diademati:* Rex enim Alexander dicitur, dum ungebatur, depoſuiſſe ἐπί τινος θρόνου τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα, καὶ διάδημα, eamque *Veſtem* induiſſe Alius quiſpiam, ac *Diadema* capiti ſuo impoſuiſſe, ac ita conſediſſe in throno, id quod peſſimi fuerit ominis Alexandro. Vide & Sulpicium Sever. de Eſthere *Hiſt. Eccleſ.* II. 12. ubi eam ait ab Rege *æquatam imperio, & inſigni regio, veſte purpurea, donatam.* Sed malim iſtic, *inſigni regio* h. e. Diademate, *& veſte purp.* Erat ergo maximi pretii illa Veſtis, ut liquet etiam ex Plutarch. *Artaxerxe pag.* 1024. ubi ornatus, Regis corpori circumjectus, dicitur eſſe μυρίων καὶ διςχιλίων ταλάντων, quæ ſumma eſt *Millionum*, ut dicitur, viginti & unius, ac ſexcentorum millium Carolinorum. In qua ſumma magnam ſane partem conficiebat, certe apud Reges Perſarum, iſthæc Stola. Vide & Briſſon. *de Reg. Perſ. p. m.* 36. Veſtes autem in rogum Amicorum conjici uſitatiſſimum erat adeo, ut Tacitus de Germanis *cap.* 27. tanquam inſolitum quid annotet, illos *Struem rogi nec Veſtibus, nec odoribus cumulare.* PERIZ.

5 Απέκειρε] Contra Romanorem aliorumque occidentis populorum conſuetudinem, qui capillos in luctu promittebant. Non tamen Græcorum tantum, ſed fere omnium Orientalium iſta conſuetudo fuit. De Perſis teſtatur Curtius *lib.* X. *cap.* 5. De Ægyptiis Lucianus *lib. de Dea Syria.* De Sidoniis Ovidius *Metam. lib.* IV. Hinc prohibitum Judæis legitur, ne in funere capillos ſcinderent, neve veſtes lacerarent, more vicinarum

καὶ ἀγαθοὺς, καὶ ἑαυτὸν, Ὁμηρικὸν πάθος δρῶν, καὶ 7 μιμούμενος τὸν Ἀχιλλέα τὸν ἐκείνου. Βιαιότερον δὲ, καὶ θερμότερον

etiam viros bellicoſos, & fortes, atque ſe ipſum, rem faciens Homericam, & imitans illius Achillem. Sed Hic Illo violentius & vehemen-

rum gentium, Phœnicum ſcilicet & aliarum. *Deuteron. cap.* XIV. Sed quæ cauſa hujus diverſitatis, dicat aliquis? Non alia credo, quam diverſitas in capillorum cultu. Græci enim reliquique barbari capillum barbamque promittere, Romani contra radere ſolebant & detondere. Euſtath. Ιλ. Β. λέγονται δὲ μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾶν οἱ Ἕλληνες. ἐν δὲ πένθους καιρῷ κείρεσθαι. Sic Plutarchus in *Lyſandro* effigiem Lyſandri Delphis ait conſpici veterum more comatam & barbatam. Adde & Chryſippum apud Athenæum *lib.* XIII. In luctu igitur capillos contra uſitatum eorum cultum, detondebant hi, illi vero promittebant. Dat & aliam rationem Athenæus *lib.* XV. Ideo nimirum ſcindi, quia velut capitis corona ſunt & ſignum abſolutæ omnibuſque rebus affluentis vitæ: in dolore vero luctuque vitam affligi, animumque quodammodo deminui. Verba ſunt poſt ea quæ de corona diſputat in XV. ὁμοιοπαθεῖς γὰρ τῷ κεκμηκότι, κολοβοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τῇ τε κουρᾷ τῶν τριχῶν καὶ τῇ τῶν στεφάνων ἀφαιρέσει. Scheff. Plutarchus in *vita Pelopidæ*. Ἀλέξανδρος ὁ μέγας Ἡφαιστίωνος ἀποθανόντος, οὐ μόνον ἵππους ἔκειρε καὶ ἡμιόνους, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀφεῖλε τῶν τειχῶν, ὡς ἂν δοκοῖεν αἱ πόλεις πενθεῖν ἀντὶ τῆς πρόσθεν μορφῆς κούριμον σχῆμα καὶ ἄτιμον ἀναλαμβάνουσαι. ταῦτα μὲν οὖν &c. *Magnus ille Alexander, mortuo Hephæſtione, non ſolum equos totondit & mulos, ſed & pinnas muris deturbavit, ut urbes quoque lugere viderentur, priſtinam ſpeciem cum lugubri & ſqualido habitu commutantes. Verum enim vero hæc erant dominantium juſſa, quibus citra exceptionem obtemperandum, quæque invidiam honoratis, & odium apud coactos conciliarunt, nec gratiam ullam aut verum decus habuerunt, ſed faſtum potius barbaricum, luxum, jactantiam & inanem divitiarum profuſionem oſtentarunt.* Kuhn.

6 Καὶ τοὺς πολεμικοὺς] Plutarchus in *vita Alexandri* auctor eſt, eum etiam equos & mulos juſſiſſe tonderi. Idem tradit Arrianus *lib.* VII. Scilicet ex conſuetudine Perſarum hoc factum, qui ſic Regem proximoſque amicos ejus lugere ſolebant. Herodotus in *Calliope. Uti in caſtra rediere, ingens luctus cum omnem exercitum, tum vero Mardonium cepit extincti Maſiſtii, viri ſecundum Mardonium honoratiſſimi tam apud Perſas, quam apud regem, ita ut ejulatus eorum omnem Bœotiam pervaſerit, & ſeipſos & equos, & jumenta totonderint. Et Barbari (Perſæ) quidem ſuo more Maſiſtium defunctum honorabant.* Scheff.

Τοὺς πολεμικοὺς καὶ ἀγαθοὺς] Legendum omnino, καὶ τοὺς πολεμικοὺς ἵππους. iſtud autem ἀγαθοὺς ejiciendum. Faber. Ego, ſicut facile largior, illud ἵππους excidiſſe, ita duas voces ejiciendas haud exiſtimo. potius arbitror ſcribendum: ἀπέκειρε δὲ καὶ ἵππους τοὺς πολεμικοὺς καὶ ἀγόβους. Heſychius, ἄγοβος, σκευοφόρος, φορτηγός. ſcio illud ἄγοβος explicari vulgo de hominibus, ſed non video, quare non & de jumentis poſſit, ſicut dicitur σκευοφόρος ὄνος. Scheff. Mihi τὸ ἄγοβος nomen ſemibarbarum, aut ad minimum, gloſſema videtur eſſe, quod Æliano, puriſſimæ Græcitatis Auctori non obtrudendum. malim legere ἀπέκειρε δὲ καὶ τοὺς ἵππους τοὺς πολεμικοὺς καὶ ἀπαγωγοὺς, ut intelligantur equi non tantum bellatores, verum etiam ii, quos vocant *ſagmarios*, *militibus ſarcinas commeatumque ſubvehentes.* ἐπαγωγὸς autem, ut ait Thomas in *Eclogis*, οὐ μόνον ὁ ἕλκων εἰς εὔνοιαν, ἀλλὰ καὶ ὁ κομιστής, idque probat ex Thucyd. *lib.* IV. ubi ait, ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἔσπλοι ἀσφαλεῖς ἦσαν τοῖς ἐπαγωγοῖς τῶν ἐπιτηδείων, ἤγουν τοῖς κομίζουσι τὰ ἐπιτήδεια. hinc patet τοὺς ἐπαγωγοὺς eſſe nihil aliud quam *annonæ neceſſariæ gerulos* interim tamen non diſſimulabo, locum Thucydidis aliter legi in noſtris codicibus, ut videre eſt *l.* VII. *Hiſtor. p. m.* 500. Cui igitur non placet τὸ ἐπαγωγὸς, per me σκευαγωγὸς legat licet, aut ſi melior vates fuerit, meliora omnia divinet. Kuhn.

Τοὺς πολεμικοὺς &c.] Recte hæc vertit Vulte-

 jus,

ρον ἐκείνου ἔδρασεν οὗτος, τὴν τῶν Ἐκβατάνων ἀκρόπολιν [8] περικείρας, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς ἀφελόμενος. Μέχρι μὲν οὖν τῆς κόμης τῆς ἑαυτοῦ, [9] Ἑλληνικὰ ἐδόκει μοι δρᾷν· ἐπιχειρήσας δὲ τοῖς τείχεσιν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐπένθει βαρβαρικῶς Ἀλέξανδρος

mentius egit, dum circum abrafit arcem Ecbatanorum, & murum ejus fuftulit. Ufque ad fuos igitur capillos, videtur mihi Græca feciffe: at quum muris manus admoveret, tum vero barbarico jam more lugebat Alexander: fed &

jus. Fabrum vero miror, ita confidenter pronunciantem, *Legendum omnino πολεμ. ἵππους, & illud ἀγαθοὺς ejiciendum*: fed & Schefferum ac Kuhnium, qui ei adftipulantur, nifi quod ἀγαθοὺς nolint ejici, fed mutari, ille in ἀγόβους, hic in ἐπαγωγοὺς. Ratio talium conjecturarum eft unica, quod Plutarchus tradat, Alexandrum etiam Equos & Mulos juffiffe tonderi. Sed quum nihil hic mutent MSti, quum infuper de hoc Alexandri luctu diverfa plane tradiderint diverfi, ut ex profeffo nos docet Arrianus *lib.* VII. *pag.* 471. 472. quum denique Alexandri luctum comparet Nofter cum luctu Achillis Homerici in funere Patrocli, ut quem imitari voluerit: Homerus autem *Iliad.* Ψ. ubi defcribit funus Patrocli, & luctum Achillis, non *Equos* memoret tonfos, fed non modo ipfum *Achillem fibi comam præcidiffe, quem Pater ipfius voverat Sperchio fluvio, Verfu* 141. 142. & 152. verum & focios Achillis *Myrmidonas* fimiliter feciffe *v.* 135.

> Θριξὶ δὲ πάντα νέκυν καταείνυον, ἃς ἐπέβαλλον Κειρόμενοι.

Capillis totum cadaver contegebant, quos injiciebant tondentes fe: Propter hæc ergo omnia nihil prorfus hic mutandum cenfeo. Et eleganter ἀγαθοὶ appellantur præcipui ex militibus, & fortitudine ac virtute infignes. Sic XIII. 10. de Æginenfibus, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς Περσικοῖς ἀγαθοὶ ἐγένοντο, καὶ διὰ ταῦτα καὶ τῶν ἀριστείων ἠξιώθησαν, *fed etiam in Perficis bellis fortes ac ftrenuos fe præbuerunt, & ideo militaribus præmiis funt honorati.* Et XII. 33. de Romanis afpernantibus venenum Pyrrho dandum, δι' ἀρετῆς γὰρ ἴσασι Ῥωμαῖοι ἀγαθοὶ εἶναι, *per virtutem enim norunt Romani effe præftantes: non per infames infidias.* Sed & hinc ἐμφατικῶς proprio veluti hoc Epitheto ornantur paffim *Dii & Heroes*, tanquam virtute & potentia longe eminentes fupra humanum genus. Vide Illuftriff. Spanhemium *ad Juliani Orat. pag.* 295. *in extr.* Cæterum neutiquam aliena eft ab hoc loco & luctu Achillis mentio, quippe quum Alexander comparare fe Achilli folitus fuerit cum aliis in rebus, tum in hoc ipfo amore Hephæftionis, quem idcirco affimulari etiam voluit Patroclo, quia Eum Achilles maxime amavit. Unde & *infra* XII. 7. ficut Alexander dicitur coronaviffe tumulum Achillis, ita Hephæftio Patrocli. PERIZ.

7 Μιμούμενος τὸν Ἀχιλλέα] Quippe qui & ipfe fimilia confecit in funere Parocli, fuofque facere præcepit. Confule Homerum *Iliad.* Ψ. SCHEFF. *Achillem* & *Alexandrum* æmulatus eft *Antoninus Caracalla*, dum Feftum, libertorum fuorum chariffimum *Patrocli* more fepelire fatagens, rogum quidem ftruxit ingentem, aliaque folennia rite peregit: cum autem crinem, quem igni imponeret, raro ipfe capillo præditus, quæreret, omnibus fuit deridiculo; totondit tamen quofcunque habuit crines: Herod. *lib.* IV. KUHN.

8 Περικείρας] Alludit hoc vocabulo ad κουρὰν capillorum. Cæterum quæ nofter de deftructione murorum ad Ecbatana, ea Diodorus de muris Babyloniis. Eo enim corpus Hephæftionis portandum Perdiccæ tradidiffe fcribit. Nifi putamus in utraque urbe factum. Nam Zonaras in pluribus ait fieri curaffe, Plutarchum, ut opinor, fequens, qui hoc ipfum firmat. Factum hoc autem, ut in illo loco rogus extrueretur, quem fupra vulgarem ufitatumque modum decorari voluit. Confule quem dixi, Diodorum. SCHEFF.

9 Ἑλλη-

δρος ἤδη· [10] καὶ τὰ κατὰ τὴν στολὴν ἤμειψε, θυμῷ καὶ ἔρωτι ἐπιτρέπων πάντα καὶ δακρύοις.

[11] Ὅτι Ἡφαιστίων εἰς Ἐκβάτανα ἀπέθανε. Διαῤῥεῖ δὲ λόγος, Ἡφαιστίωνι μὲν ταῦτα εὐτρεπισθῆναι νεκρῷ, Ἀλέξανδρον δὲ αὐτοῖς ἀποθανόντα [12] χρήσασθαι. [13] Μὴ γὰρ

& ſtolam permutavit, iræ amori & lacrymis omnia permittens.

Hephæſtio autem mortuus eſt Ecbatanis. Fama autem dimanavit, facta fuiſſe illa in honorem quidem Hephæſtionis mortui, ſed Alexandrum vita defunctum iis uſum. Nondum

9 Ἐμμελῶς] i. e. temperata. De hac temperantia Seneca *Epiſt.* 99. *Eſt aliquis & dolendi decor, hic ſapienti ſervandus eſt, & quemadmodum in cæteris rebus, ita & in lachrymis aliquid ſat eſt. Imprudentum ut gaudia ſic dolores exundavere.* Idem.

Ἑλληνικῶς] h. e. Qualia Græci faciunt, & Græcorum ingenio ſunt congrua. Solebant autem Græci, æque ac plerique in Oriente Populi, in luctu capillos ſibi præcidere, & ſicuti ſocios Achillis in funere Patrocli feciſſe vidimus, eos etiam mortuorum imponere cadaveri. Ovid. *Metam.* III. 506. de ſororibus Narciſſi,

> —— —— —— *planxêre ſorores*
> *Naïdes, & ſectos fratri impoſuêre capillos.*

Petronius *pag.* 52. de Epheſia matrona, *laceravit vehementius pectus, ruptoſque crines ſuper pectus jacentis impoſuit.* Sueton. *Calig.* 5. de Barbaris quibuſdam in morte Germanici, *Regulos quoſdam barbam poſuiſſe, & Uxorum capita raſiſſe, ad indicium maximi luctus.* Seneca *de Benef.* V. 6. De Archelao, Macedonum Rege, *Filium, quod in luctu & rebus adverſis moris eſt, tondebat.* Conferri hæc poſſunt cum Ezech. XXVII. 31. ubi Tyro everſa dicuntur, qui eam amaverant, ex luctu *induxiſſe ſibi calvitium.* Alia hujus generis, & plura vide apud Hadr. Junium *de Coma cap.* 5. & Schefferum *ad h. l.* Periz.

10 Καὶ τὰ κατὰ τὴν στολὴν &c.] Turpe hoc eſt vitium ultimæ Editionis, quæ μετὰ habet pro κατὰ, quod omnes Aliæ præferunt, æque ac MSti. Reſpicit autem Auctor hiſce verbis, quod *paulo ante* dixit, projeciſſe Alexandrum in rogum Hephæſtionis *veſtem* quoque ſuam, illam *valde pretioſam in Perſis:* Id quod etiam ex nimio affectu *indignationis*, & *amoris* ac *doloris* ortum ait. Cæterum *mutare veſtem*, h. e. ſolitam ſibi, & dignitati ſuæ propriam, exuere, luctui eſt conveniens. Seneca *Epiſt.* 18. *Nam quod fieri, niſi in tumultu & triſti tempore civitatis, non ſolebat, voluptatis cauſa ac feſtorum dierum,* (intelligit Saturnalia) *veſtem mutavimus*, quod *paulo ante* dixerat *ibidem*, *exuere togam.* Idem.

11 Ὅτι Ἡφ. εἰς Ἐκβάτανα] Suſpicor huic loco quidpiam deeſſe, nam εἰς notat motum ad aliquid. Forte legendum εἰς Ἐκβάτανα ἐλθὼν ἀπέθανε. Scheff. Omnia recte ſe habent. Nam εἰς Ἐκβάτανα Atticis uſurpatur pro ἐν Ἐκβατάνοις. vide *indicem* in εἰς. Kuhn.

Ὅτι Ἡφαιστίων εἰς Ἐκβάτανα ἀπέθανε] Suſpicatur Schefferus aliquid hic deeſſe, quia ἀποθανεῖν εἰς Ἐκβάτανα, minus recte dicatur. Velit ergo addi ἐλθών. Kuhnius contra tuetur iſtam locutionem, & recte id quidem. Sed tamen pene putem, omnia hæc verba in textum irrepſiſſe è margine, ubi, quod Auctor non fecerat, Locum, in quo mortuus Hephæſtion, annotare quiſpiam voluit. Ita enim ex abrupto, ſine ulla ratione idonea, aut nexu cum ſuperioribus vel ſequentibus, illa inferuntur, nec continent quidquam, niſi id, quod dixi, & quod Auctor in ſuperioribus longe oportunius variis in locis verbo monere potuiſſet. Si cui tamen durum videatur, præter auctoritatem MStorum, tot verba νοθείας damnare, tum ſane malim legere ὁ δὲ Ἡφαιστ. &c. Neque obſtat, quod ſequens κόμμα etiam per voculam γὰρ nectatur ſuperioribus, quum ſæpiſſime proxima inter ſe κόμματα eadem vocula ſuccedant, alterum alteri.

γὰρ φθάσαι τὸ ἐπὶ τῷ μειρακίῳ τελεσθὲν πένθος, [14] ἐπιλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου θάνατον.

dum enim luctum ob Juvenem hunc præteriisse jam absolutum, & consecutam confestim Alexandri mortem.

teri. Respice in proximis *caput* 5. ubi habes, καὶ Λαέρτης δέ· ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ὀδυσσεύς· καὶ τὴν σχεδίαν δέ· καὶ Ἀχιλλεὺς δέ. Sic passim. PERIZ.

12 Χρήσασθαι] Dum scil. nonnulla eorum, veluti, quod dejecti sunt Muri Ecbatanorum, *&c.* facta vere quidem in funere Hephæstionis, postmodum tamen credita sunt ad luctum de morte Alexandri, quæ paulo post est secuta, pertinere: nonnulla etiam, ludis funebribus & memoriæ Hephæstionis celebrandæ destinata, ad Alexandri funus cohonestandum sunt adhibita; quod certe de athletis è Græcia accitis refert Arrianus *lib.* VII. *pag.* 474. IDEM.

13 Μὴ γὰρ] Atque ita *victor tot regum atque populorum tristitiæ succubuit. Id enim egerat ut omnia potius haberet in potestate quam affectus.* Seneca *Epist.* 113. Videtur autem etiam in his verbis auctor noster Achillem Homericum respexisse, qui sic apud Poëtam (Ιλ. χ.) loquitur.

——— τοῦ δ' οὐκ ἐπιλήσομαι ὄφρ', ἂν ἔγωγε
Ζωοῖσιν μετέω, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ.

SCHEFF.

Μὴ γὰρ φθάσαι] *Mors enim Alexandrum quoque occupavit, cum amicum nondum eluxisset.* Arrianus *l.* VII. refert Athletas scenicosque, quorum tria millia ad gymnicos ludos musicosque Hephæstioni adornandos accita è Græcia fuerant, ad ipsius Alexandri tumulum deinde certasse. KUHN.

14 Ἐπιλαβεῖν δὲ &c.] Elegans est locutio, hæc autem ratio nexus; *non enim fuisse jam absolutum consummatumve luctum hunc, sed consecutam eum mox, & quasi manu injecta assecutam eum, mortem Alexandri*; h. e. luctum illum nondum fuisse ad finem perductum, quando illum adhuc durantem excepit novus de ipsius Alexandri morte. Sic τῆς ἡμέρας ἐπιλαβούσης, *die, qui proximus sequebatur* priorem, apud Julian. *Orat.* I. *pag.* 25. Εἰ μὴ νὺξ ἐπιλαμβάνοι τὴν ἔριν, *nisi nox litem oppressisset* vel *excepisset*, apud Dionys. Halic. *lib.* VII. *p.* 430. Quod ad nexum locutionis, & vim verbi φθάσαι, simile est, quod Noster ait XIV. 22. οἱ δὲ οὐκ ἔφθησαν ἰδόντες αὐτὸν, καὶ τὰ ὅπλα τῶν δορυφόρων ἁρπάσαντες, τὸν Τύραννον ἀπέκτειναν, q. d. nullum fuisse intervallum inter id momentum temporis, quo *viderunt eum, & illud, quo eum raptis armis interfecerunt.* PERIZ.

ΚΕΦ. Θ'.

Περὶ σώφρονος γυναικός.

Εἶτα οὐκ ἔστι σωφροσύνη μεγάλη; (ἐμοὶ μὲν δοκεῖ) εἴγε καὶ ἡ Φωκίωνος γυνὴ τὸ Φωκίωνος ἱμάτιον ἐφόρει,

CAP. IX.

De moderata femina.

An non magna erat modestia? (ita mihi certe videtur) quod etiam uxor Phocionis vestem Phocionis ge-

1 Κροκωτοῦ] Hæc omnia muliebrium quidem vestimentorum genera sunt, sed delicatiorum. Ideo Crocota etiam Baccho tributa. Pollux *lib.* IV. *cap.* 18. ὁ κροκωτὸς, ἱμάτιον, Διόνυσος δὲ αὐτῷ ἐχρῆτο. Athenæus *lib.* V. ἐπὶ δὲ ταύτης ἔφη ἄγαλμα Διονύσου δεκάπηχυ, σπένδον ἐκ καρχησίου χρυσοῦ, χιτῶνα πορφυροῦν ἔχον διάπεζον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κροκωτὸν διαφανῆ. Patet hinc pellucidam fuisse vestem, nec satis aptam corpori velando. Colore vero croceo. Docet Pollux *lib.* VII. *cap.* 13. ubi κροκωτὸν, ἀπὸ χρωμάτων appellatam ait. SCHEFF. Plaut. in *Aulul. crocotularios infectores* habet. vid. Schol. *in Ranas Aristophan. ab initio.* KUHN.

Κρο-

ρει, καὶ οὐδὲν ἐδεῖτο οὐ [1] κροκωτοῦ, [2] οὐ Ταραντίνου, οὐκ [3] ἀναβολῆς, οὐκ [4] ἐγκυκλίου, οὐ [5] κεκρυφάλου,

gestabat, neque opus habebat, non crocota, non Tarentina veste, non amiculo, non encyclo, non reticulo,

Κροκωτοῦ] Est vestimentum muliebre, *quod induitur*, unde Suidas ait esse εἶδος χιτῶνος, & ἔνδυμα, opponitque ἱματίῳ, *exteriori vestimento.* Et Polyæn. V. 3. 3. κροκωτὸν ἐνδὺς, Ταραντῖνον δὲ περιβαλλόμενος. Mulieres vero apud Aristophanem idcirco dicuntur in Λυσιστρ. κροκωτοφορεῖσαι, & κροκωτὰ φέρεσαι. Sed & in Ἐκκλησ. *pag.* 733. Maritus, qui suam in tenebris vestem invenire non potuerat, dicitur *exiisse*, τὸ γυναικὸς τὸ κροκώτιον ἀμπισχόμενος, ὃ ἐνδύεται, *indutus uxoris crocotula*, *qua indui illa solet.* Sic enim construendus ille locus, qui pessime vertitur, *muliere exivi* &c. Ex eodem loco liquet, fuisse illud πυῤῥὸν, *rubrum.* Nam qui hæc istic respondet, rogatus erat, *quidnam esset illud rubrum.* Credunt ergo nonnulli, etiam Pollux, à *Croceo* colore dictum hoc vestimentum. Nam *Crocus* & *Croceus* color etiam inter rubros refertur. Vide Gellium II. 26. At Salmasius *ad Capitolini Pertinacem*, *cap.* 8. à κρόκη, *subtemen*, *trama*, deducit, quia mollis fuerit vestis, & quæ plus subteminis habuerit, quam staminis. Confirmat id Scholiastes Aristoph. *ad* βατράχ. *pag.* 212. qui id exponit γυναικεῖον ἐκ κρόκης ἔνδυμα, *muliebre indumentum ex subtemine.* Non tamen ita Mulierum erat, ut non etiam mollibus Viris tribueretur, veluti, Baccho, Sileno, histrionibus, citharœdis, &c. Vide Ferrar. *de re Vestiaria*, *Parte* I. *lib.* III. *cap.* 20. & Salmas. *ad Tertull. de Pallio pag.* 329. Sed & fuit etiam, in Viris certe, exterius vestimentum, quod opponitur *Tunicæ* χιτῶνι, ut manifestum ex verbis Athenæi, quæ hic allegat Schefferus. Latinis vero dicitur *crocota*, Plaut. *Epid.* II. 2. 47. PERIZ.

2 Ου Ταραντίνου] Sic aliud pellucidi vestimenti genus vocabatur, quoniam à Tarentinis primum est inventum. Athenæus *lib.* XII. ἐφόρουν (Ταραντῖνοι) καὶ πορφυρᾶν διαφανῆ πάντες, οἷς νῦν ὁ τῶν γυναικῶν ἁβρύνεται βίος. SCHEFF. Hesychius, Ταραντινὸν ἱμάτιον γυναικεῖον, λεπτὸν, κρωσσοὺς ἔχον ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους, *Tarentinum est vestis muliebris, tenuis, ex altera parte fimbriata.* & iterum Ταραντῖναι αἵματι βαφαὶ, τινὲς δὲ τὰς πορφύρας. ἐδώδιμοι γὰρ καὶ ἐξ αὐτῶν τράχηλια. Ταραντῖναι, *vel sunt tincturæ ex sanguine purpuræ, vel, ut quidam volunt, purpuræ. Nam cerviculæ earum in cibo sunt*, Lucian. in *Cynico*, δύναται βάπτειν, οὐκ ἐσθίεσθαι μόνον τὸ τῆς πορφύρας κρέας, *tingere colore, non edi tantum potest purpuræ caro.* vide Sidon. Apollin. *lib.* II. *epist.* 13. Etymolog. legit Ταραντεινὸν & Ταραντῖναι βαφαί. KUHN.

Ταραντίνου] Opulenti erant, & ideo luxuriosi ac molles valde Tarentini. Quod respicit Cicero, quando ludens in Trebatium, qui Epicureus erat factus in Gallia, ait *Famil.* VII. 12. *O castra præclara! quid tu fecisses, si te Tarentum, & non Samarobrivam, misissem.* Proprium ergo illis fuit hoc vestimentum, quod postea feminæ sibi sumpserunt propter mollitiem ejus & tenuitatem. Nicostratus apud Suidam, Ταραντινίδιον exponit, λεπτὸν καὶ διαφανὲς ἱμάτιον, οὐ πάντως πορφυροῦν. Pollux VII. 17. Καὶ μὴν τόγε Ταραντινίδιον διαφανές ἐστιν ἔνδυμα, ὠνομασμένον ἀπὸ τῆς Ταραντίνων χρήσεως καὶ τρυφῆς, *Et Tarentinidium quidem erat vestimentum pellucidum, sic dictum a Tarentinorum usu & mollitie.* Utebantur tamen eo etiam Viri molles, citharœdi, & saltantes. Hinc apud Polyænum *d. l.* ab Agathocle saltante sumitur, & jungitur æque ac hic, *Crocotæ.* Vide ibi Doctissimi Viri, Pancr. Maasvicii, & hic Cl. Kuhnii Notas. PERIZ.

3 Ἀναβολῆς] Ἀναβολὴ in Glossis exponitur, *amiculum*, *amictus.* Erat enim exterius vestimentum, ita, ut videtur, dictum, quia decora quadam ratione subducebatur vel colligebatur, ne nimis flueret aut traheretur. Hinc Plato in *Theæteto* hominem rusticum & minus liberaliter educatum ait ἀναβάλλεσθαι οὐκ ἐπιστάμενον, *nescientem pallium decore colligere.* Vide Athenæum I. 18. Id vero usitatum maxime fuit Atticis, & adeo, ut illi, teste Suida, Ἀναβάλλεσθαι τὸ ἱμάτιον, οὐ Περιβάλλεσθαι, dixerint. Ex quo liquet, adeo perpetuam fuisse illis istam proprie dictam ἀναβολὴν τοῦ ἱματίου, ut idcirco simpliciter etiam

λου, οὐ [6] καλύπτρας, οὐ βαπτῶν χιτωνίσκων. Ἠμπείχετο δὲ [7] πρώτῃ μὲν τῇ σωφροσύνῃ, δευτέροις γε μὴν τοῖς παροῦσιν.

culo, non flammeo, non tinctis tunicis. Vestiebatur autem primum quidem temperantia, deinde vero iis, quæ suppeterent.

pro περιβάλλεσθαι, *circumdare sibi pallium*, dixerint ἀναβάλλεσθαι. Atque ita sane etiam LXX. *Psalm.* CIV. 2. ἀναβαλλόμενος φῶς, ὡς ἱμάτιον, *circumdatus luce*, *tanquam pallio.* Et I. Sam. XXVIII. 14. de Samuele, ἀναβεβλημένος διπλοΐδα, *vestitus diploide.* Hinc jam ipsum vestimentum Ἀναβολὴ vocabatur. Lucian. in *Hermotimo*, *pag.* 546. quum induxisset eum dicentem, se elegisse præ aliis sectam Stoicam, quia viderat eos κοσμίως βαδίζοντας, ἀναβεβλημένους εὐσταλῶς, *honeste incedentes*, *&* *decore vestitos*, seu *pallium collectum habentes*, rogat ipsum, an ergo nihil curet vitia animi, modo sit εὐσταλὴς ἡ Ἀναβολή. Et *pag. seq* de statuis Phidiæ, Alcamenis, Myronis, ait esse eas εὐσχημονεστέρας, καὶ κοσμιωτέρας τὰς ἀναβολὰς, *elegantiores &* *magis decoras quod ad vestitum.* Et in *Timone pag.* 93. οὗτος ὁ τὸ σχῆμα εὐσταλὴς καὶ κόσμιος τὸ βάδισμα, καὶ σωφρονικὸς τὴν ἀναβολὴν, *ille exteriori specie bene ornatus*, *&* *decorus ingressu*, *&* *temperans vestitu.* Ab hac Ἀναβολῇ formatum à Latinis *Abollæ* nomen censent Eruditi, quod vestimentum erat militare & philosophicum. Vide præter Ferrarium, etiam Vossium *Etymol.* & Georg. Henr. Ursinum *Observ. Philol. cap.* I. Cæterum hic, quod notandum, ἀναβολὴ inter vestimenta muliebria refertur. Unde & Isidorus *Originum* XIX. 25. *Anaboladium* exp. *amictorium lineum Feminarum*, *quo humeri operiuntur*, *quod Græci &* *Latini Sindonem vocant.* PERIZ.

4 Ἐγκυκλίου] Vide ἔγκυκλον apud Eustathium. GESNER.

Ἐγκυκλίου] Sluisk. ἐγκλίου, Lugd. & unus ex Regiis ἐγκυκλύου. Legendum puto ἐγκύκλου. Nam ἔγκυκλον erat vestimentum muliebre exterius, quod *crocotæ* superinduebatur. Vide Suidam in Ἔγκυκλον, & Κροκωτὸς: Utrobique enim illud ait esse ἱμάτιον, hoc ἔνδυμα. Et sane apud Aristoph. *Thesmophor. pag.* 780. Euripides, qui muliebribus istic vestimentis ornatur, primum induit κροκωτὸν, & dein ἔγκυκλον. Pollux VII. 13. ἔγκυκλον putat esse, vel idem, vel simile vestimento, quod etiam dicitur νῆστος, vel πέζινοσα, quia vel fimbrias, vel purpureum habet limbum, & ita speciem *insulæ* præfert. PERIZ.

5 Κεκρυφάλου] Κεκρύφαλος est *reticulum capitis*, quo comam mulieres constringunt. Hinc Aristoph. *d. l.* inter muliebria capitis ornamenta conjunctim memorat κεκρύφαλον καὶ μίτραν. Vetus Poëta apud Suidam, Κεκρύφαλοι σφίγγουσι τέην τρίχα, *Reticula constringunt tuam comam.* Qui conficiebat ea, dicebatur κεκρυφαλοπλόκος. Pollux *Onom. lib.* VII. *cap. ult.* PERIZ.

6 Καλύπτρας] Est tegumentum capitis. Vide Hesiod. Θεογ. 574. ubi Virgini jam vestitæ dicitur *imponi in caput* καλύπτρην δαιδαλέην. Videtur ejus fuisse generis, ut arcere pluviam possit, & promineat à capite. Certe Callimachus *Fragm.* 2.

Ἔπρεπέ τοι προὔχουσα κάρης εὐρεῖα καλύπτρη,
Ποιμενικὸν πίλημα,

Decebat sane eam Calyptra lata, *à Capite prominens*, *quasi pileus pastoralis.* Congruit cum Flammeo. Certe velum illud seu flammeum, quo Latini ajunt Hesionem redemisse Fratrem Priamum, Græci Καλύπτρην vocant. Vide Lycophronem *Cass.* *v.* 337. & ibi Scholia, ac Meursium. Adde etiam de hisce luxuriæ instrumentis Versus Aristophanis, quos attulit Clemens Alex. *Pædag.* II. 12. ubi etiam videbis κεκρύφαλον, & ἔγκυκλον χιτώνιον. PERIZ.

7 Πρώτῃ μὲν τῇ σωφροσύνῃ] Quæ est verum matronarum ornamentum. Perictyones Pythagoricus apud Stobæum *Serm.* LXXXIII. κάλλος τὸ ἐκ φρονήσιος, οὐχὶ δὲ τὸ ἐκ τούτων ἁνδάνει ταῖς γιγνομέναις σωφ. Adde cætera ejus loci. SCHEFF. Locus mihi est *Serm.* CLXXIII. ex libro, qui inscribitur περὶ ἁρμονίης γυναικὸς, *de moribus mulieris benè compositis*, quem non *Perictyones Pythagoricus*, sed *Perictyone Philosopha Pythagoræa* scripsit. de vero muliebri mundo vide I. Petr. III. Plutarchum in *Præcept. Conjug.* Epistolam Melissæ Pythagoricæ ad Claretam, quæ extat inter fragmenta

ta Pythagoræorum. de ipſo Pythagora Juſtinus *lib.* XX. *conſecutus diſputationum aſſiduitate erat, ut matronæ auratas veſtes, cæteraque dignitatis ſuæ ornamenta veluti inſtrumenta luxuriæ deponerent, eaque omnia delata in Iunonis ædem ipſi Deæ conſecrarent, præ ſe ferentes, vera ornamenta matronarum pudicitiam, non veſtes eſſe.* Cæterum mulieres, quæ intra legem ſe veſtire & habitu quaſi philoſophari velint, non adeo multas invenies. φιλόκοσμον *enim genus fœmineum eſt, multaſque etiam inſignis pudicitiæ, quamvis nulli virorum, tamen ſibi ſcimus libenter ornari*, inquit Hieronymus *epiſt. ad Gaudentium.* KUHN.

ΚΕΦ. ι.

Περὶ τῆς τοῦ Σωκράτους γυναικός.

Τῇ Ξανθίππῃ δὲ ὁ Σωκράτης, [1] ἐπεὶ οὐκ ἠβούλετο τὸ ἐκείνου ἱμάτιον ἐνδύσασθαι, καὶ οὕτως ἐπὶ τὴν θέαν

CAP. X.

De Socratis uxore.

Xanthippæ vero Socrates, quia nolebat illa ejus veſtem induere, & ſic ad ſpectandam pompam prodi-

1 Ἐπεὶ οὐκ ἠβούλετο] Contra eſt; nam Xantippe Socratis veſtem induerat, ut ex ſequentibus patet. Legi itaque debet, ἐπεὶ οὖν ἐβούλετο ſenſu contrario. mox pro θεωρητομένη legi etiam poſſet θεωρηθησομένη. FABER. Probo emendationem doctiſſimi Menagii, ἐπεὶ καὶ ἐβούλετο. Ipſum adi in *Obſerv. ad Laert. pag.* 56. Niſi quod à veteri ſcriptura propius abeſſet, ἐπεὶ οὖν. Hæc olim à me notata erant, tum ex poſt editis Fabri notis cognovi, ſic legendum ipſi quoque viſum eſſe. SCHEFF. de Stobæum *Serm.* CLXXXIII. In textu nihil mutandum cenſeo, ſiquidem τὸ οὐκ Attico more παρέλκει. τὴν δὲ ἀπόφασιν περιττὴν πολλάκις λαμβάνουσιν. inquit Corinthus de Atticis, idque exemplis probat. vid. *notas ad l.* III. *c.* 44. Cæterum *Xanthippen* ſæpe mariti veſte ſumpta in publicum prodiiſſe, & Socratem coactum pelle ſe ſuccingere, ex his M. Antonini verbis apparet. οἷος ὁ Σωκράτης τὸ κώδιον ὑπεζωσμένος, ὅτε ἡ Ξανθίππη λαβοῦσα τὸ ἱμάτιον ἔξω προῆλθε, καὶ ἃ εἶπεν ὁ Σωκράτης τοῖς ἑταίροις αἰδεσθεῖσι καὶ ἀναχωρήσασι, ὅτε αὐτὸν εἶδον οὕτως ἐσταλμένον. *cogita Socrates quis fuerit, pelle ſuccinctus, quando Xanthippe veſte ipſius ſumpta foras ſe proripuerat, quæque amicis ſuis dixerit, pudore ſuffuſis, pedemque referentibus, cum ſic indutum illum conſpicarentur.* ex verſione Gattakeri *lib.* XI. Stobæus *Serm. laudato* hac de re ita: ὁ αὐτὸς Ξανθίππην κεκοσμημένην καὶ ἐπὶ θέαν πορευομένην ἰδὼν, ἔφη· οὐχ ἵνα θεάσῃ, γύναι, πορεύῃ, ἀλλ᾽ ἵνα θεαθῇς. *Idem* (Socrates) *Xanthippen ornatam & ad ſpectaculum euntem videns, non ut ſpectes, inquit, ô mulier, ſed ut ſpecteris abis.* quid ſi *h. l.* legas ἐκδύσασθαι. KUHN.

Ἐπεὶ οὐκ ἠβούλετο &c.] Neſcio, qui ita conſentiant & concurrant Menagius, Schefferus, Faber, Kuhnius, partim ad corrigendum hunc locum, excluſa negandi vocula, partim ad explicandum eo tamen ſenſu, ut illius voculæ, quaſi plane παρελκούσης, nulla prorſus habeatur ratio. Nec enim id poſtulat Hiſtoria. Neque vero ſequitur ex eo, quod aliquando moroſa hæc mulier Socrati per vim in ipſo foro abſtulerit τὸ ἱμάτιον ut Laertius II. 37. vel ejus ἱμάτιον λαβοῦσα, ἔξω προῆλθε, *pallio ſumpto prodierit in publicum*, ut Imp. Marcus ſcribit *de Se Ipſo*. XI. 28. hunc ergo locum confeſtim contra auctoritatem MStorum in hanc ſententiam omnino redigendum, ut Xanthippe *voluerit* Socratis pallio veſtita prodire ad ſpectaculum pompæ ſacræ. Quin è contrario Stobæus, vel Antonius Monachus, *Serm.* CLXXXIII. Xanthippen, quum iſta diceret Socrates, prodiiſſe κεκοσμημένην ait, h. e. *diligenter ornatam.* Sed & ipſa Socratis verba declarant præcipuum quendam mulieris ornatum, quo ſe aliis ſpectandam præbuerit. Neu-

θέαν τῆς πομπῆς βαδίζειν, ἔφη, ὁρᾷς, ὡς οὐ θεωρήσουσα, [2] θεωρησομένη δὲ μᾶλλον βαδίζεις;

prodire, dixit, Viden' quam non spectandi causa, sed potius ut specteris, prodeas?

Neutiquam vero inerat in pallio Viri, & Socratis, talis ornatus, idque Mulieri. Præterea laudat Ælianus, tanquam præcipuæ & *magnæ modestiæ* exemplum, quod Phocionis Uxor pallio mariti fuerit contenta, nec ornaverit se muliebribus illis novorum nominum vestimentis. Eandem ferme modestiam etiam in Romanis mulieribus laudat *cap. seq.* Verum his, & maxime Phocionis uxori, opponit Xanthippen, quæ *noluerit* Viri pallio vestita prodire ad spectaculum, sed concinnius se ornaverit, ut videretur non tam ad spectandum, quam ut spectaretur ipsa, prodire. Minime ergo expungenda est, aut negligenda, vocula οὐκ, quum in ea consistat totius Historiæ vis & sententia. Cæterum caput hocce & sequens in Sluisk. codice, haud dubie per incuriam librarii, prætermissum est. PERIZ.

2 Θεωρησομένη] Faber θεωρηθησομένη. Ego nihil mutem. SCHEFF. Quod Faber affert explicatio esse poterit, non correctio. Atticis enim *futurum medium* sæpe æqui pollet *futuro passivo.* Thucyd. *lib.* II. οἱ ἀγαθοὶ τιμήσονται τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς. *fortes dignis virtute præmiis ornabuntur.* Τιμήσονται] pro τιμηθήσονται. ipse Auctor *lib.* XII. *cap.* 27. ταφησομένους pro ταφηθησομένους habet. vide Johan. Grammatic. *de Dialect. Attica.* KUHN.

ΚΕΦ. ια΄.

Γυναικῶν Ῥωμαίων ὑποδήματα.

Ῥωμαίων δὲ αἱ πολλαὶ γυναῖκες, καὶ [1] τὰ ὑποδήματα αὐτὰ φορεῖν τοῖς ἀνδράσιν, εἰθισμέναι εἰσίν.

ΚΕΦ.

CAP. XI.

De calceamentis Romanarum mulierum.

Romanorum pleræque feminæ eosdem, quales viri, calceos gestare assuetæ sunt.

CAP.

1 Τὰ ὑποδήματα] Nihil hoc loco Noster aliis Scriptoribus adversum prodidit, qui muliebres calceos seorsum nominare solent, uti quidem de eo tradidit Demsterus in *paralip. ad l.* V. *c.* 36. *Rosini.* Nam & *calceos*, & alia vestimenta singularia mulieres habebant. Interim frugaliores si quæ essent, eæ sicut vestibus, sic *calceis* maritorum utebantur. SCHEFF. Sæpius eadem viris mulieribusque calceamenta fuisse, legere est. Vopiscus in *Aureliano: calceos & mulleos & cereos & hederaceos viris omnibus tulit, mulieribus reliquit*, quia scilicet utrique sexui ante communes fuerant. Sic βλαῦται] Atticæ tam virorum quam mulierum fuerunt soleæ. KUHN.

Τὰ ὑποδήματα αὐτὰ] Non ita eosdem, ut eos ipsos, quos viri, etiam feminæ gestarint, sed eosdem forma & ornatu, seu forma & ornatu nihil differentes à calceis virorum: quum cæteroqui delicatiores feminæ ornarent se *sandaliis*, de quibus vide *supra ad* I. 18. PERIZ.

ΚΕΦ. ιβ'.

Λυσάνδρου, ἢ Φιλίππου, ἀπόφθεγμα περὶ ἐπιορκίας.

Δεῖ τοὺς παῖδας τοῖς ἀστραγάλοις ἐξαπατᾶν, τοὺς δὲ ἄνδρας τοῖς ὅρκοις· [1] οἱ μὲν Λυσάνδρου εἶναι λέγουσι τὸν λόγον, [2] οἱ δὲ Φιλίππου τοῦ Μακε-

CAP. XII.

Lyſandri, vel Philippi, apophthegma de perjurio.

Pueros talis, viros jurejurando, oportet circumvenire: quidam hoc dictum Lyſandri eſſe ajunt, alii vero Philippi Macedonis. Utrius tandem

1 Οἱ μὲν Λυσάνδρου &c.] Plerique Lyſandro improbi illius verbi perfidiam tribuunt. Sed nihil mirum, etiam Philippo id à quibuſdam adſcriptum, quum illius quoque perfidia fuerit maxima, & omnibus notiſſima. Vide Juſtin. VIII. 3. & Pauſan. *Arcad. cap.* 7. ubi dicitur ὅρκους θεῶν καταπατῆσαι ἀεὶ, καὶ σπονδὰς ἐπὶ παντὶ ψεύσασθαι, πίστιν τε ἀτιμάσαι μάλιστα ἀνθρώπων, *jusjurandum Deorum ſemper ſpreviſſe, & fœdera quacunque de cauſa fefelliſſe, fidemque omnium hominum maxime neglexiſſe.* Et Maxim. Tyr. *Diſſert.* XIX. PERIZ.

2 Οἱ δὲ Φιλίππου] Alii Dionyſio tyranno, & inter eos etiam Plutarchus *orat.* I. *de Fort. Alexandri.* Idem tamen in *Lacon. Apophth.* & *Lyſandri vita* tribuit Lyſandro, niſi quod in hoc poſteriore loco ſecutum dicat Polycratem, quaſi ipſe primus auctor dicti hujus fuerit. Lyſandro tribuit etiam Polyænus *l.* I. ubi habes integram hiſtoriam. SCHEFF. Laberius in *Mimo*:

> *Quid eſt jusjurandum? emplaſtrum æris alieni.*

adde πάσης πολιτικῆς κακοτεχνίας, *omnium in rebus civilibus aut ſubdole dictorum aut factorum*, ſi *Philippos* & *Lyſandros* reſpicias. De Severo Herodianus *lib.* II. μήτε ὅρκου φειδόμενος, εἰ δέοι τούτου καταφρονεῖν, ψευδόμενός τε πρὸς τὸ χρειῶδες, *nec juramenrum dubitavit violare, ſi quando illud ſui commodi cauſa inſuper erat habendum.* de hac politica κυβείᾳ vide quæ notat Gattakerus *in M. Antonin. p.* 13. KUHN.

3 Ὁπότερος δ' αὖ ᾖ] Dudum cenſui legendum ὁποτέρου, quod neque quenquam, qui animum adtendat, negaturum opiner. Sed & diſerte confirmat hanc lectionem Codex Lugd. ut & Regius 3064. quapropter in contextum admittere, nihil ſum veritus. PERIZ.

4 Ουκ ὀρθῶς λέγεται] Adde Hugonem Grotium *lib.* III. *de I. B. & P. cap.* I. §. 19. & Juſtum Lipſium *Polit.* IV. *cap.* 14. §. 61. qui poſtremus hanc inter magnas fraudes numerat, hodieque factis plurimorum ait comprobari. SCHEFF.

5 Κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην] Mediceus & Sluisk. κατά γε τ. ἐ. κρίσιν. ut *lib.* I. *cap.* 33. & XII. 62.

6 Ετυράννει] Ambigua prorſus eſt hæc locutio, quippe quæ ita abſolute poſita, ſignificare videtur Lyſandrum ſumma & deſpotica poteſtate uſum in patria. Atqui ne βασιλεὺς quidem fuit patriæ ſuæ, nedum τύραννος, ſed tantum στρατηγὸς, *Dux Militum.* Et hinc Plutarch. in *Lyſandro pag.* 437. ubi dicti illius improbitatem ſumpſiſſe eum ait à Polycrate Samiorum Tyranno, qui primus id protulerit, diſerte Elogium Lyſandri opponit Elogio *Tyranni*, ἀπομιμούμενος Πολυκράτη τὸν Σάμιον, οὐκ ὀρθῶς, Τύραννον Στρατηγὸς, *imitatus in eo Polycraten Samium, haud recte, Tyrannum quippe Dux Militum.* Accipiendum ergo hic τὸ τυραννεῖν ita, ut notet Tyrannico eſſe ingenio, poteſtate ſua abuti in tyrannidem, dominationem Tyrannicam exercere in victos. Sic Dionyſ. Halic. *lib.* XI. ἕως ἂν ὑπὸ τῶν Δέκα τυραννῆσθε, *dum Decemvirorum dominationi eſtis ſubjecti.* Et revera tali ingenio

κεδόνος. 3 Ὁποτέρου δ' ἂν ᾖ, 4 οὐκ ὀρθῶς λέγεται, 5 κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην. Καὶ ἴσως οὐ παράδοξον, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ ἀρέσκει ἐμοὶ, καὶ Λυσάνδρῳ· ὁ μὲν γὰρ 6 ἐτυράννει· ἐγὼ δὲ ὡς φρονῶ, δῆλον, ἐξ ὧν μὴ τὸ λεχθὲν ἀρέσκει με.

dem sit, mea certe sententia non recte id dicitur. Et forsan haud *accidet cuiquam* nec opinum, si non eadem placeant mihi, quæ Lysandro. Nam ille tyrannico erat ingenio: Ego vero quo animo sim, ex eo manifestum est, quod minime mihi hoc dictum placeat.

nio fuit Lysander, qui Dominationem etiam in Urbe patria dicitur affectasse, sublatis Regibus Legitimis, eamque exercuit insolenter in populos à se victos, ubique constituens Decadarchiam hominum ex suo nutu omnia agentium, nec ferre potuit libertatem aliorum; id quod declaravit liquido, respondens apud Plut. *p.* 443. Megarensi cuidam, liberius secum loquenti, *Sermones tui requirunt Rempublicam*, h. e. æquabilem libertatem, cui apud se locum non esse, isthoc dicto significabat. PERIZ.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ καρτερίας Ἀγησιλάου.

Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαιμόνιος, γέρων ἤδη ὤν, 1 ἀνυπόδετος πολλάκις καὶ 2 ἀχίτων προῄει, τὸν τρίβωνα

CAP. XIII.

De patientia Agesilai.

Agesilaus Lacedæmonius jam senex, sæpe sine calceis & tunica prodibat in publicum, solo amictus

1 Ἀνυπόδετος] *Et Plato præcepit duas corporis summitates non esse velandas, nec assuefieri debere mollitiei capitis & pedum, cum hæc enim habuerint firmitatem, cætera robustiora sunt*, Hieronymus inquit *in c.* x. *Matthæi.* Musonius περὶ ἱματισμοῦ. οὐδαμῶς καλὸν οὔτε ἐσθήσεσι πολλαῖς κατασκέπειν τὸ σῶμα, οὔτε ταινίαις κατειλεῖν, οὔτε χεῖράς τε καὶ πόδας περιιδέσει πίλων ἢ ὑφασμάτων τινῶν μαλακύνειν, τούς γε μὴ νοσοῦντας. *Minime honestum, vestitu nimio tegere corpus aut tæniis involvere, aut manus pedesque coactilibus aut contextis pannis effæminare, imprimis non ægrotantibus.* & *paulo post.* τὸ μὲν ἑνὶ χρῆσθαι χιτῶνι, τοῦ δεῖσθαι δυοῖν προτιμητέον, τοῦ δ' ἑνὶ χρῆσθαι χιτῶνι τὸ μηδενὶ, ἀλλ' ἱματίῳ μόνον, καὶ τοῦ γε ὑποδεδέσθαι τὸ ἀνυποδετεῖν τῷ δυναμένῳ κρεῖττον. κινδυνεύει γὰρ τὸ μὲν ὑποδεδέσθαι τῷ δεδέσθαι ἐγγὺς εἶναι. ἡ δὲ ἀνυποδεσία πολλήν ἀλυπίαν τινὰ καὶ εὐκολίαν παρέχει τοῖς ποσὶν, ὅταν ἠσκημένοι ὦσιν. ὅθεν καὶ τοὺς ἡμεροδρόμους ὁρᾶν ἐστι οὐ χρωμένους ὑποδήμασιν ἐν ταῖς ὁδοῖς. καὶ τῶν ἀθλούντων τοὺς δρομεῖς οὐκ ἂν δυναμένους σώζειν τὸ τάχος, εἰ δέοι τρέχειν αὐτοὺς ἐν ὑποδήμασι. *unicâ contentum vivere tunicâ majus est, quam duabus, & nulla uti præstat quam unâ, sed veste sola: melius etiam est discalceatum posse incedere, quam calceatum. Nam calceos pedibus subligare pæne se ipsum vincire est. At remotio calcei magnam pedibus affert voluptatem & agilitatem, siquidem cursu exercitati fuerint. Unde & tabellarii*, hemerodromos vocant, *iter faciunt discalceati, & ex athletarum numero cursores non possent pristinam servare celeritatem, si non nisi calceatis currere liceret*, apud Stobæum *p.* 19. Clem. *lib.* II. *cap.* II. *Pædag.* de Socrate Plato ait in Symposio: ἀνυπόδετος διὰ τοῦ κρυστάλλου ῥᾷον ἐπορεύετο ἢ ἄλλοι ὑποδεδημένοι, *discalceatus per glaciem ibat facilius quam alii probe calceati.* de *Proæresio* Eunapius. σιδήρεον ὑπελάμβανον, ὅτι λεπτὸν ἔχων τριβώνιον, ἀνυπόδητος τρυφῆς

βωνα [3] περιβαλλόμενος † αὐτὸν, καὶ ταῦτα ἑωθινὸς ἐν ὥρᾳ χειμερίῳ· ἠτιάσατο δέ τις αὐτὸν, ὡς [4] νεανικώτερα τῆς ἡλικίας ἐπιχειροῦντα· ὁ δ',

tus pallio attrito, idque mane, tempore hyemis: quidam vero eum objurgabat, tanquam qui juvenilia ageret, plusquam ætatem illam deceret: at

† αὐτόν.

τρυφῆς περιουσίαν ἐτίθετο τοὺς Γαλατικοὺς χειμῶνας, *ferreum illum judicabant, quod tenui male tectus palliolo & discalceatus Gallicanas nives pro summis deliciis haberet.* KUHN.

Ανυπόδετος &c.] Sic Socrates apud Xenoph. ἀνυπόδετός τε καὶ ἀχίτων διατελεῖ, quod tamen istoc tempore illi exprobrabatur, tanquam minus recte factum. Similiter vero se olim res habuit apud Romanos antiquissimos. Nam & Cato Uticensis, quum Prætor esset, dicitur etiam ἀνυπόδητος καὶ ἀχίτων πολλάκις ἐπὶ τὸ βῆμα προερχόμενος, *sine calceis & tunica in tribunal prodiisse:* sed quod illi quoque vertebatur vitio apud Plutarch. *pag.* 780. At Asconius Ped. *in Orat. pro Scauro*, *in extr.* eum id *ex vetere consuetudine repetisse* ait, *secundum quam & Romuli ætatis statuæ in Capitolio, & in Rostris Camilli fuerunt togatæ sine tunicis.* Plutarchus quoque in *Quæstion. Rom.* 49. Candidatos tradit ex Catone Prisco, solitos petere in Comitiis honores ἐν ἱματίῳ, ἀχίτωνας, *in toga, sine tunica.* Cæterum ad duriciem quandam, quæ mollitiei corporis atque animi est contraria, pertinet, quod ita sine calceis & tunica prodierit Agesilaus, & Spartanæ juventuti in eo se præbuerit imitandum, qua de re vide hic Schefferum & Kuhnium. Vocabulum autem ἀνυπόδετος rejicit Thomas Magister, & rectius dicit ἀνυπόδητος, quomodo istic legendum pro ἀνυπόδυτος, in quo assentientem sibi habet Phrynichum *p. m.* 82. PERIZ.

2 Αχίτων] *Sine tunica.* Ita Philosophi & inprimis Cynici leguntur in publicum prodiisse ἀχίτωνες. de *Cleanthe* Laertius (φασὶ) ἡγούμενον τῶν ἐφήβων ἐπί τινα θέαν ὑπ' ἀνέμου παραγυμνωθῆναι καὶ ὀφθῆναι ἀχίτωνα, *cum ad spectaculum quoddam duceret ephebos, a vento reflante eum fortè nudatum & sine tunica visum ajunt: qua de re applausu ab Atheniensibus ornatus est.* in Græco legitur κροκωτῷ pro κρότῳ. Philosophus enim crocoto, veste muliebri, non ornatus, sed oneratus esset. Gellius in *Noct. Att. lib.* VII. *cap.* 12. *Viri Rom. primo quidem sine tunicis, toga sola amicti fuerunt* &c. Diodorus *lib.* XI. de Gelone: ἀχίτων ἐν ἱματίῳ προελθὼν ἀπελογήσατο, *in veste sine tunica prodiit seque defendit.* confer omnino Dionem Chrysostom. *orat.* περὶ τοῦ σχήματος. KUHN.

3 Περιβαλλόμενος αὐτὸν] Pro περιβαλλόμενος lego περιβαλλόμενος. FABER. Causam mutandi nullam video. KUHN.

4 Νεανικώτερα] Puto scripsisse Ælianum νεανικωτέροις. FAB. non assentior. SCH. Bene. KUHN.

Νεανικώτερα] Non Faber tantum *scripsisse putat* Ælianum νεανικωτέροις, sed & Kuhnius in Indice id malit, suspectam habens hanc Verbi ἐπιχειρεῖν constructionem, quæ tamen genuina est & usitata satis. Sic apud Dionys. Halic. *lib.* III. Tarquinius Priscus ad At. Navium, πρᾶξιν ἐπιχειρεῖν μεγάλην διανοούμενος, *cogitans magnam facere actionem.* Et ita alibi, atque Alii. PERIZ.

5 Αλλ' οἵ γε νέοι] Eadem Plutarchus in *Laconicis sententiis*, sed planius sic memorat. Πρεσβύτης γενόμενος, τῇ αὐτῇ ἀγωγῇ ἐχρῆτο. πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον διότι σφόδρα χειμῶνος ὄντος ἀχίτων περιέρχεται, εἰς τοῦτο τῆς ἡλικίας ἥκων, Ινα, ἔφη, οἱ νέοι μιμῶνται παράδειγμα ἔχοντες τοὺς πρεσβυτάτους καὶ ἄρχοντας. Docet nos hic locus, quomodo intelligenda sint hæc nostri verba, ὡς νεανικώτερα τῆς ἡλικίας ἐπιχειροῦντα, & quæ *paulo ante* leguntur, καὶ ἀχίτων περιῄει. Dum enim eandem vivendi rationem scribit tenuisse, morem Spartanorum respicit, qui Juvenibus nudis pedibus incedere, humi cubare, unica tantum veste uti præcipiebant. Quemadmodum ex Xenophonte discimus in Rep. Laconum. Sensus igitur est, perperam quibusdam visum agere, quod sic incederet, ut juvenis. Quod nec pedes calceis muniret, nec togæ interiori pallium vel tunicam injiceret. Sed & Justini verba hinc intelliguntur, quæ extant *lib.* III. *cap.* 3. ubi ait, *Iuvenibus non amplius una veste uti toto anno Lycurgus permisit.* Unam nempe vestem hic non accipi debere eam, quam quis festis & nefastis diebus induit, licet ea pallium cum toga & interula

ἐστὶ, 5 ἀλλ' οἵ γε νέοι, φησὶ, τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οὖν πῶλοι πρὸς τὸν 6 τέλειον, ἀποβλέπουσιν ἐμέ.

at ille, atqui, inquit, juniores civium, quasi pulli in adultum, oculos in me conjiciunt.

terula unica, calceisque sit; sed specie unam, hoc est τρίβωνα solum, uti noster vocat, absque ulla alia veste, quæ una gestari posset vel deberet. SCHEFF.

6 Τέλειον] Scilicet ἵππον. ita Græci appellant *justæ ætatis equum*, qui opponitur πώλῳ, *pullo equino*. vide Pollucem *lib.* I. *cap.* II. Cæterum apud Græcos pæne in proverbium abiit hæc locutio: ὡς πῶλος τὸν τέλειον, *ut pullus equum majorem*, imitatur vel sequitur. Plutarchus in *Præcept. Sanit.* ita corpus otio curandum monet, ut animo ad necessarios usus pransum paratumque sit, & ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὡς ἅμα τρέχῃ, *& pulli instar nondum a lacte depulsi juxta equum currat.* & *Orat.* II. *de Sarcophagia.* ἀρχῇ μοχθηρᾶς διαίτης ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὡς ἅμα τρέχει πᾶσα τρυφὴ καὶ πολυτέλεια, *omnis luxus & profusio sequitur exorientem male vivendi rationem, ut pullus uberibus inhians matrem.* Est autem locutio ex Simonide. KUHN. Quæ sint & dicantur τέλεια in Animalibus, diximus *supra ad* IV. 3. PERIZ.

ΚΕΦ. ιδ'.

CAP. XIV.

Περὶ φιλοσόφων στρατηγῶν καὶ πολιτευσαμένων.

De philosophis, qui militarunt, & respublicas gesserunt.

Τί δέ; Οὐκ ἦσαν καὶ οἱ 1 φιλόσοφοι τὰ πολέμια ἀγαθοί; Ἐμοὶ μὲν δοκοῦσιν· εἴγε 2 Ἀρχύταν μὲν εἵλοντο 3 ἑξάκις στρατηγὸν Ταραντῖνοι.

Quid vero? An non erant & Philosophi rerum bellicarum periti? Mihi sane videntur: Siquidem Archytam sexies Ducem sumpserunt

1 Φιλόσοφοι &c.] Contradicit apud Athenæum *lib.* v. Demochares sive Crates. ὥσπερ, inquit, ἐκ θύμβρας οὐδεὶς ἂν δύναιτο κατασκευάσαι λόγχην, (οὕτως) οὐδὲ ἐκ Σωκράτους στρατιώτην. τί γὰρ ἀσπίδι σύνθημα καὶ βακτηρίᾳ; *quemadmodum ex thymbra lanceam nemo confecerit: ita nec militem ex Socrate. quid enim commercii est baculo philosophico cum clypeo?* Philosophiam contra tuetur Synesius *Sermone ad Pæonium pag.* 308. *& seq.* ubi pluribus exemplis ostendit, antiquam fuisse philosophiæ & rei militaris cognationem, quas hodie οὐ γένος ἰσθμὸς distinguit. vide & *epist.* 103. *ad Pylæmenem*; Macrobius *lib.* II. *in Somnium Scipion. cap.* 8. *sæpe evenit, ut idem pectus & agendi & disputandi perfectione sublime sit, & cælum utroque adipiscatur exercitio virtutum. Romulus nobis in primo genere ponatur, cujus vita virtutes nunquam deseruit, semper exercuit. Secundo Pythagoras, qui agendi nescius, fuit artifex disserendi, & solas doctrinæ & conscientiæ virtutes secutus est. sint in tertio ac mixto genere apud Græcos Lycurgus & Solon; inter Romanos Numa & Catones ambo, multique alii, qui & philosophiam hauserint altius, & firmamentum reipublicæ præstiterunt. Soli enim sapientiæ otio deditos ut abunde Græcia tulit, ita Roma non nescivit.* KUHN.

2 Ἀρχύταν] De illo vide me *supra ad* III. 17. PERIZ.

3 Ἑξάκις στρατηγὸν] Diogenes Laertius septies eum Imperatorem fuisse scribit, cum alias per leges semel tantum fieri liceret. καὶ ἑπτάκις τῶν πολιτῶν ἐστρατήγησε. Adde Strabon. *lib.* VI. SCHEFF.

4 Μέλισσος] Ithagenis filius, Samius, vel ut

νοι. [4] Μέλισσος δὲ ἐναυάρχησε. Σωκράτης δὲ [5] ἐστρατεύσατο τρίς. [6] Πλάτων δὲ καὶ αὐτὸς, [7] εἰς Τανάγραν, καὶ εἰς Κόρινθον. Τὴν δὲ Ξενοφῶντος [8] στρατείαν καὶ στρατηγίαν, πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι ᾄδουσι, καὶ αὐτὸς δὲ ὁμολογεῖ ἐν τοῖς [9] περὶ Κύρου λόγοις. [10] Δίων δὲ ὁ Ἱππαρίνου τὴν

Διο-

runt Tarentini. Melissus classi fuit præfectus. Socrates ter militavit. Plato etiam ipse *expeditioni* in Tanagram & Corinthum *interfuit*. Xenophontis autem militiam & imperatorium munus quum multi alii celebrant, tum etiam ipse profitetur in libris de Cyro. Dion item Hippa-

rini

ut alii volunt, Milesius. Plutarchus *adversus Colotem*: Μέλισσος δὲ τῆς πατρίδος στρατηγῶν Ἀθηναίους κατεναυμάχησε. Vide eundem in *Themistocle*, & Laertium in *vita ejus*. SCHEFF.

Μέλισσος] Fuit hic Philosophus *Physicus*, ut à Plutarcho appellatur in *Themistocle*, Samius patriâ, & Samiorum στρατηγὸς, quo in munere classi præfuit, & vicit Athenienses, sed mox vicissim à Pericle victus est: unde & Ætas ipsius patet. Vide Plutarch. in *Pericle*, & Menag. *ad Laërtium*. PERIZ.

5 Ἐστρατεύσατο τρὶς] Vide expeditiones ipsas singulatim expositas *supra ad* III. 17. IDEM.

6 Πλάτων] καὶ αὐτόν φησιν Ἀριστόξενος τρὶς ἐστρατεῦσθαι, ἅπαξ μὲν εἰς Τάναγραν, δεύτερον δὲ εἰς Κόρινθον, τρίτον ἐπὶ Δηλίῳ, ἔνθα καὶ ἀριστεῦσαι. Laërtius. SCHEFF.

7 Εἰς Τανάγραν] Confirmatur hoc ab Aristoxeno apud Laërt. in *Platone n.* 8. qui ait eum quoque *Ter* militasse, *primo in Tanagram*, *dein contra Corinthum*, *ac tertio apud Delium*, ἐπὶ Δηλίῳ, *ubi fortiter rem gesserit*. Sed tamen vel sic dubitem de expeditione illa *in Tanagram*, ut & *ad Delium*, quibus per ætatem Plato interesse non potuit. Natus enim est anno Belli Peloponnesiaci Secundo vel Tertio; Pugnatum autem est, sed infeliciter, *ad Delium* anno Octavo, in qua pugna ac fuga fortiter ac prudenter rem gessit Socrates. Duobus vero annis antea exierunt Athenienses πανδημεὶ adversus Varias Bœotiæ Urbes, sed maxime *Tanagram*, ductu Hipponici & Eurymedontis. Vide Thucyd. *lib.* III. *cap.* 91. & IV. 90. &c. Quid ergo? An deceptus fuit Aristoxenus verbis Platonis, quibus ille in prima persona inter fuisse iisdem prœliis, quibus Socrates, scribit, sed non ex sua, verum modo ex Lachetis, modo ex Alcibiadis persona? An vero leviores quædam expeditiones vel excursiones hic designantur, quæ aliis vix visæ sunt memoratu dignæ? In Corinthum, seditionibus laborantem, quibus se miscebant Lacedæmonii, expeditio sumpta est ab Atheniensibus eo primum anno, quo jam Plato Quintum vel Sextum & Trigesimum agebat. Vide Diodorum Sicul. *lib.* XIV. PERIZ.

8 Στρατείαν καὶ στρατηγίαν] Lugd. male στρατιὰν pro στρατείαν. Cæterum eodem pene modo distinguit illa Noster *supra* III. 17. de Xenophonte: ἀλλὰ καὶ Ξενοφῶν στρατιώτης ἀγαθὸς ἦν, καὶ ἀμείνων στρατηγός. IDEM.

9 Περὶ Κύρου ἀναβάσεως] Nam in his de se ipse scribit non *uno loco*. SCHEFF.

10 Δίων] Prolixe Plutarchus in *ipsius vita*, meminit & Noster aliquoties. Numeratus autem inter sapientes & Philosophos, quia Platonis auditor fuit. IDEM.

11 Ἐπαμινώνδας] Lysis Tarentini, Pythagoræi discipulus. Cornel. Nepos in *ipsius vita cap.* 2. IDEM.

12 Βοιωτάρχων] Erant Bœotarchæ septem numero, quorum quatuor volebant pugnam iniri, tres eam dissuadebant, vide Pausan. *Bœot. cap.* 13. Plures ceteroquin erant in universum, & ut opinor XII. vide Thucydidem IV. 91. & Livium XLII. 43. Capital autem erat Bœotarchiam retinere ultra tempus legibus præfinitum, *Ibid. cap.* 14. Adde Corn. Nepotem, & Nostrum XIII. 42. Epaminondam vero Codd. etiam hic Ἐπαμεινώνδαν vocant. Vide & *supra* II. 43. PERIZ.

13 Καὶ τῶν Ῥωμαίων πρῶτος] Quis hoc ferat, *Epaminondas primus Romanorum*? ridiculum; lege igitur Θηβαίων pro Ῥωμαίων. FABER. Non repugno, tantum propius scripturam Veterem puto esse, si legamus Βοιωτῶν. SCHEFF. Ego integrum servarem *Nostri* judicium, quo Epaminondam inter primos Ro-

 ma-

Διονυσίου τυραννίδα κατέλυσε. Καὶ [11] Ἐπαμεινώνδας [12] Βοιωταρχῶν ἐν Λεύκτροις ἐνίκησε Λακεδαιμονίους, [13] καὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τῶν Ἑλλήνων πρῶτος ἐγένετο. Πολλὰ δὲ καὶ [14] Ζήνων [15] ὑπὲρ Ἀθηναίων ἐπολιτεύσατο

rini filius Dionysii tyrannidem evertit. Et Epaminondas Bœotarcha ad Leuctra superavit Lacedæmonios, & Romanorum ac Græcorum primus fuit. Multum etiam Atheniensium reip. consuluit Zenon apud An-

manorum Græcorumque duces numerat. *Primus erat, sed inter primos: præcedebat alios dignitate* (virtute) *sed & alios sequebatur*, ex Hieron. *epist. ad Pammach.* dicas licet. Nam vox *primi* ambigua est, aut enim eum significat qui omnes antecedit, aut quem nemo, inquit Grotius *l.* 11. *de I. B. & P.* confer de voce πρῶτος *epistolam* Reinesii 46. *ad Daumium.* KUHN.

Καὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τῶν Ἑλλήνων πρῶτος] Tan. Faber *ridiculum & non ferendum* pronunciat, Epaminondam dici primum *Romanorum.* Legit ergo Θηβαίων. *Nec repugnare* se ait Schefferus. Sed repugnant MSti, cum Nostri, tum Regii Parisiis. Atque ideo nihil est mutandum. Dicitur Epaminondas ab Auctore simpliciter *primus* Imperatorum, qui ante & post ipsum exstitere. Sic Nepos in *Thrasybulo* dubitat, an hunc *Primum omnium* ponat. Et in colloquio inter Scipionem & Annibalem apud Livium XXXV. 14. quærebatur, quis *maximus fuisset Imperator*, quis *Secundus*, quis *Tertius*, inter omnes scil. Gentes, non Suam tantum. Inter Omnes autem eminebant hac arte Græci & Romani, unde & inter se opponi à Veteribus solebant, ut notum est vel ex Plutarchi *Parallelis eorum Vitis.* Illa vero etiam causa est, quare hic diserte & conjunctim illi maxime commemorentur, quorum *Primus* fuerit Epaminondas. PERIZ.

14 Ζήνων] Citticus, Cratetis Discipulus. Vide Laertium. SCHEFF.

15 Ὑπὲρ Ἀθηναίων ἐπολιτεύσατο πρὸς Ἀντίγονον] Sensus hic est: Zeno multum profuit reipublicæ Atheniensium, apud Antigonum regem Macedoniæ, quia & honestis disciplinis animum ejus instituit, amicumque populo Atheniensium fecit. Non enim hostis Antigoni Zeno fuit, aut adversarius, quod Interpres opinatus esse videtur, sed ejus amicissimus. Laertius: Ἀπεδέχετο αὐτὸν (Ζήνωνα) καὶ Ἀντίγονος, καὶ εἴ ποτε Ἀθήναζε ἥκοι, ἤκουεν αὐτοῦ. Extant quoque *epistolæ* Antigoni *ad Zenonem*, quibus eum rogat ut ad se veniret, & alia multa amicitiæ inter eos summa documenta. Quare illud πρὸς, non *contra* vel *adversum*, sed *apud* explicandum est. Cæterum utilitates beneficiaque, quæ Athenienses ab Antigono ceperunt, haud parvæ sunt. Nam Cassandrum, qui urbem & Munychiam præsidio tenebat, expulit, populo libertatem restituit, fœdus cum eo amicitiamque contraxit, denique frumenti vim ingentem & materiæ largitus est. ut docet Diodorus *lib.* XX. IDEM.

16 Πρὸς Ἀντίγονον] Recte & vere castigat Schefferus errorem Interpretis, qui vertit *contra Antigonum*, quum Zeno apud illum in maxima fuerit gratia. Cæterum nihilo minus erravit ipse, quando *Antigoni* hujus beneficia in Athenienses tradit fuisse ea, quæ refert Diodorus *lib.* XX. Etenim ille *Antigonus* est Demetrii Poliorcetæ pater, cui nihil negotii fuit cum *Zenone*; at Hic est *Gonatas*, Demetrii istius Filius, qui Rex fuit Macedoniæ, & Zenonem ad se per literas evocavit, quas exhibet Diogenes Laërtius. Vide & Suidam, qui diserte etiam floruisse dicit Zenonem temporibus *Antigoni Gonatæ.* Non solus tamen hac in re erravit Schefferus, sed & ex Veteribus ipsis Simplicius, qui in *Commentario ad Enchir. Epict. cap.* 51. quum apud Arrianum legisset, collocutos Antigonum & Zenonem, atque illum quidem valde anxium æstuasse, liquido declarat, credidisse se, eum fuisse Antigonum Primum, quando ait Ἀντίγονος μετὰ Ἀλέξανδρον βασιλεὺς τῆς Συρίας γενόμενος. Ea enim descriptio neutiquam convenit in Antigonum Gonatam, qui nunquam *Syriæ*, sed Macedoniæ, fuit *Rex*, verum in ejus Avum, qui *post mortem Alexandri* & Perdiccæ Asiam & Syriam occupavit. Cæterum videtur Zeno πολιτεύσασθαι ὑπὲρ Ἀθηναίων πρὸς Ἀντίγονον, quando Antigonus Gon. paucis annis ante mor-

το 16 πρὸς Αντίγονον. 17 Ουδὲν γὰρ διοίσει, † 18 εἴ τις διὰ γνώμης ὤνησέ τινας, εἴτε δι' ὅπλων.

† εἴτε, vel εἴτέ τις.

Antigonum. Nihil enim intereſt, ſive quis ingenio, ſive armis alios juvet.

mortem Zenonis Athenas obſedit, & pace cum iis dein facta præſidium in Muſeo poſuit, quod tamen non multo poſt ultro abduxit, ut refert Pauſanias in *Laconicis cap.* 6. PERIZ.

17 Οὐδὲν γὰρ διοίσει] Niſi quod hoc etiam præſtantius. Nam *temere in acie verſari & manu cum hoſte confligere, immane quiddam & beluarum ſimile eſt. At non perturbari in rebus aſperis, præſentis animi uti conſilio, nec à ratione diſcedere, præcipere cogitatione futura, & aliquando ante conſtituere, quid accidere poſſit in utramque partem, hæc ſunt opera magni animi.* Vide Ciceronem *lib.* I. *Officiorum*, ubi latiſſime de hac re diſſeritur. SCHEFF. Et Ammonium *in voces* V. *Porphyrii ſtatim ab initio commentarii*, Dionem Chryſoſt. *Orat.* 49. KUHN.

18 Εἴ τις διὰ γνώμης] Geſnerus legit, εἴτε vel εἴτέ τις. Ego retinendam lectionem puto, vel ſcribendum εἴ τις. SCHEFF. Sluisk. οὔτε εἴ τις διὰ γν. Videtur voluiſſe idem, quod maluit Geſnerus, εἴ τέ τις διὰ γν. PERIZ. Sluiskiani ſcripturam firmat Mediceus.

ΚΕΦ. ιε'.

Πῶς οἱ τῶν Μιτυληναίων σύμμαχοι ἀφιστάμενοι ἐτιμωρήθησαν.

CAP. XV.

Quomodo Mitylenenſium ſocii defectionis pœnas dederunt.

Ηνίκα 1 τῆς θαλάσσης ἦρξαν Μιτυληναῖοι, τοῖς ἀφισταμένοις τῶν συμμάχων τιμωρίαν ἐκείνην ἐπήστησαν·

Quum maris imperium tenerent Mitylenenſes, ſociis, qui deſciverant, hanc pœnam conſtituerunt:

1. Τῆς θαλάσσης ἦρξαν Μιτυλ.] Horum ſeu Lesbiorum θαλασσοκρατία referenda eſt ad tempora Pittaci, quando Mitylenæi bellum geſſerunt contra Athenienſes de Sigeo. Præfuit tunc ipſe Pittacus claſſi Mitylenæorum. Lesbii autem ſeu Mitylenæi omnem ſibi vindicabant Troadem, & pleraque tunc iſtic exſtruxerunt oppida, quin, ſi fides Thucydidi, vel Straboni, amiſerunt eam demum bello Peloponneſiaco per Athenienſes. Vide omnino Strabonem *lib.* XIII. *pag.* 599. 600. Hieronymus quoque in *Chronico Euſebiano ad Ann.* 1341. notat *Lesbios poſt Caras mare obtinuiſſe annos* 69. in quo tamen crediderim eſſe prochroniſmum: ſiquidem ille certe annorum numerus decucurriſſet proximis annis jam ante pugnam Pittaci & Phrynonis, poſt quod tempus tamen maxime floruerunt Mitylenæi, ut & *Literæ*, quarum hic mentio fit, niſi earum quis putet majorem tunc habitam rationem, quum exoriri inciperent, ſicuti certe ante duo hæc ſæcula, quum primum quaſi renaſcerentur, longe majore in pretio fuerunt, quam nunc ſunt, quando illa novitatis gratia jam periit. PERIZ.

2 Γράμματα μὴ μανθάνειν] *Ut filii illorum ne prima quidem literarum elementa diſcerent.* Ammianus de Juliano eâdem ignorantia damnante Chriſtianos *lib.* XXII. & XXV. *illud autem inclemens obruendum perenni ſilentio, quod arcebat docere magiſtros Rhetoricos & Grammaticos ritus Chriſtiani cultores.* Eunapius in *Proæreſii vita.* Ἰουλιανοῦ δὲ βασιλεύοντος, τόπου τοῦ παιδεύειν ἐξειργόμενος, ἐδόκει γὰρ εἶναι Χριστιανός. *Sub Iuliano docendi loco excluſus, quia videbatur eſſe Chriſtianus* &c. Nazianzenus *Ora-*

σαν· [2] γράμματα μὴ μανθάνειν τοὺς παῖδας αὐτῶν, μηδὲ [3] μουσικὴν διδάσκεσθαι· πασῶν κολάσεων ἡγησάμενοι βαρυτάτην εἶναι ταύτην, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι.

runt: ut liberi ipſorum non diſcerent literas, neque imbuerentur muſicis: omnium pœnarum hanc graviſſimam judicantes, in inſcitia literarum & muſices vitam tranſigere.

Oratione I. στηλιτευτικῇ contra *Julianum* refert, illum callide finxiſſe, τῆς θρησκείας ὄντα τὸ Ἑλληνίζειν λόγον, ἀλλ' οὐ τῆς γλώσσης καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἀλλοτρίου καλοῦ φῶρας, τῶν λόγων ἡμᾶς ἀπήλασεν. *religionis eſſe Ethnicam vel Græcam eruditionem, non autem linguæ, ideoque nos ut fures alieni boni, eruditione prohibuit.* alio loco hæc Juliani verba repetit, ἡμέτεροί φησιν οἱ λόγοι, ὧν καὶ τὸ σέβειν θεούς. ὑμῶν δὲ ἡ ἀλογία καὶ ἡ ἀγροικία καὶ οὐδὲν ὑπὲρ τό πίστευσον τῆς ὑμετέρας ἐστὶ σοφίας. *Noſtra eſt, inquit eruditio, quibus Græcè loqui & Deos colere proprium eſt. Ad vos autem pertinet ruditas, & ruſticitas, veſtraque non ultra* τὸ *crede aſſurgit ſapientia.* KUHN.

3 Μουσικὴν διδάσκεσθαι] Vultejus vertit *artes liberales*, quod retinuerunt ſecuti eum Editores, licet Geſnerus maluerit *muſicam.* Et recte. Nam hæc proprie ſcientia hic intelligitur, quæ & cum *literis* jungi apud Græcos ſolebat. Sic Terent. *Eun.* III. 2. 23. *Fac periculum in Literis, Fac in Palæſtra, in Muſicis; quæ Liberum ſcire æquum eſt Adoleſcentem, ſollertem dabo.* Plato *Theage p.* 122. *Quid? nonne docuit Te Pater, quæ hic doceri ſolent honeſtorum & ſtrenuorum Patrum Filii,* γράμματά τε, καὶ κιθαρίζειν, καὶ παλαίειν, καὶ τὴν ἄλλην ἀγωνίαν. Xenophon *de Rep. Lacedæm. Mittunt*, inquit, *filios in Scholas præceptorum, ut diſcant* καὶ Γράμματα, καὶ Μουσικὴν, καὶ τὰ ἐν Παλαίστρᾳ. Sed & Ariſtot. *Polit.* VIII. 3. generatim ait Græcos *ſolitos* hæc *docere pueros*, γράμματα, καὶ γυμναστικὴν, καὶ μουσικήν. Et de Muſica quidem addit: ſuo jam tempore pleroſque voluptatis cauſa eam exercere, ſed οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς, ait, ἔταξαν ἐν παιδείᾳ, *priſci poſuerunt eam in liberali doctrina.* Hinc qui lyram & fides tractare ignorabat, habebatur indoctus: quod Geloni accidit, ut diſcimus ex Plutarch. *Apopht. p.* 175. Sed notabilis in hanc rem eſt locus Ciceronis, *Tuſc. quæſt.* I. 2. *Summam Eruditionem Græci ſitam cenſebant in nervorum vocumque cantibus. Igitur & Epaminondas, princeps, meo judicio, Græciæ, fidibus præclare ceciniſſe dicitur: Themiſtoclesque aliquot ante annos, quum in epulis recuſaret lyram, habitus eſt indoctior. Ergo in Græcia Muſici floruerunt, diſcebantque id omnes, nec, qui neſciebat, ſatis excultus doctrina putabatur.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

Περὶ Ῥώμης, Ῥώμου, Ῥωμύλου, καὶ Σερβίας.

CAP. XVI.

De Roma, Remo, Romulo, & Servia.

ΟΤι Ῥώμη ὑπὸ [1] Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου ἐκτίσθη, τῶν Ἄρεως καὶ [2] Σερ-

Roma condita eſt ab Remo & Romulo, filiis Martis & Serviæ.

1 Ῥώμου] Ita & Plutarchus in *Romulo*, quod noto, ne quis putet mendum ſubeſſe. Nam alii malunt Ῥέμος. vide *excerpta Peireſciana* Valeſii. SCHEFF. Sæpius Græci Ῥῶμος quam Ῥέμος, vide Dionyſ. Halicarn. *lib.*

1. Servius *in lib.* I. *Æneid. Remus eſt Romus*; à *Romi nomine*, inquit, *Romani appellati. Ut autem pro Romo Romulus diceretur, blandimenti gratia factum eſt, quod gaudet diminutione.* KUHN.

Ῥώμου

2 Σερβίας παίδων. Ην δὲ αὕτη μία τῶν Αἰνείου ἀπογόνων.

viæ. Ea vero una erat ex posteris Æneæ.

Ρώμου καὶ Ρωμύλου] Sic passim Græci, Dionysius, Plutarchus, Appianus in *Excerptis* Photii, & Alii. Vide & Festum in *Romam*. Ρῶμος vero illis est, qui Latinis *Remus*, id quod mirari par est, quum Latini priorem in *Remus* corripiant, at in *Romulus* producant: sed &, licet Gemini essent, major tamen fuerit Frater Romulus, qui nomen deminutivum habet, ab illo ipso Ρῶμος, *Romus*, formatum. Crediderim ergo, ὑποκορισικὸν illud honoris gratia vel per blanditias datum fuisse dein isti, qui superstes fuit alteri, quum antea pariter eodem Nomine, sed major *Romus*, minor *Romulus*, diceretur. Certe & Festus in *Romulum*, utrumque fratrem æque *à virium magnitudine*, ῥώμη, *appellatos* putat. Sed & *Remulus Sylvius*, qui inter Albanos fuit Reges, à Græcis quoque Ρωμύλος dicitur. Periz.

2 Σιλβίας] Ante legebatur Σερβίας. Sed vitiose, uti patet ex omnibus, qui de initiis urbis Romæ scripserunt. Polyænus scribit Σιλουίας, Græci alii Σιλβουίας, quomodo & Robertus Titius *lib.* VII. *Loc. Cont. cap.* 13. censet emendandum. Potest Noster Σιρβηλείας scripsisse, nam & ita scribitur in tabella Cysini templi, uti notat Salmasius *ad Solin. p.* 13. In Chron. Alexand. Ηλία scribitur, quod mutant in ὑλία, ut sit, ab ὕλη, *Sylva*. Sch. Non temere mutandum Σερβίας, quod Græcis idem videtur esse, quod Σιλβίας. Primum enim ρ συγγενὲς τοῦ λ, & sæpe propter hanc cognationem hæ duæ literæ inter se permutantur, ut ὑδρηλοὶ pro ὑδρηροὶ, Scholiastes Apollon. deinde Græcis non infrequens, ut *i* Latinorum per ε efferant. unde habemus Καπετώλιον, Βρεττανία, Δομετιανὸς &c. pari modo dictum Σερβία: cum qua lectione convenit, quod in *excerptis* Photii ex Appiano legitur. τὴν θυγατέρα δὲ Ρέαν Σερουίαν, ἵνα ἄπαις διαμείνῃ, &c. καθίστησι. *Filiam autem Rheam Serviam* vel (ut Latini dicunt) *Sylviam*, *ut sine liberis viveret*, *sacerdotem designat*. Cæterum in Chronico Alexandrino pro Ηλία non dubitatem legere Ιλία. hoc enim Rheæ fuit cognomen. Dionys. Halic. *lib.* I. τινὲς γράφουσι Ρέαν, Ιλίαν δ' ἐπίκλησιν. Kuhn.

Σερβίας παίδων] Sic sane & MSti. Et fateor, nomen hujus *Rheæ Sylviæ* ab ipsis Scriptoribus varie, & à multis perperam, exaratum fuit. Sed tamen *Serviam* appellavit eam nemo, quod sciam. Nam quod in *Excerptis* Photii ex Appiano legitur Ρέαν Σερουίαν, certissimus est codicum error. Atque adeo & hic itidem non ipsi Æliano, sed ejus Librariis, qui in Nominibus propriis sæpissime errarunt, adsignaverim hanc culpam, & cum Scheffero legerim Σιλβίας. Cæterum de Hujus appellatione, quæ ab Historicis maxime *Rhea Sylvia*, at à Poëtis *Ilia* potissimum, fuit dicta, multis ante hos xx. ferme annos egi per literas cum Viro Eruditissimo, Theod. Ryquio, Decessore meo, & Amico quondam Summo. Visum fuit faciundum, ut ex utriusque Epistolis, quæ ad hanc controversiam pertinent, exhiberem, & Septimo huic Libro subjicerem, ubi ea, velim, videas. Periz.

ΚΕΦ. ιζ'.

Περὶ Εὐδόξου εἰς Σικελίαν ἀφικομένου.

Ὅτε εἰς Σικελίαν ἧκεν [1] Εὔδοξος, χάριν αὐτῷ πολλὴν ὁ Διονύσιος τῆς ἀφίξεως ᾔδει. Ὁ δὲ οὐδέν τι πρὸς ταῦτα θωπεύσας, οὐδὲ [2] ὑποδραμὼν, Ἀφικόμην (εἶπεν) ὡσπερανεὶ πρὸς πανδοκέα ἀγαθὸν, παρ' ᾧ κατήγετο Πλάτων· ὁμολογήσας, ὅτι μὴ δι' ἐκεῖνον, ἀλλὰ [3] διὰ τοῦτον, ἀφίκετο.

CAP. XVII.

De Eudoxi adventu in Siciliam.

Quum Eudoxus in Siciliam venisset, multas Dionysius ei gratias egit ob adventum. At ille nihil adulatus, nec blandiendo arrepens: Veni, inquit, quasi ad bonum cauponem, apud quem Plato diverteret: confessus ita, se non Illius, sed Hujus causa, venisse.

1 Εὔδοξος] Vid. Laërtium in *vitâ ejus*. & Strabonem *lib.* XVII. *p.* 554. & *lib.* XIV. *pag.* 451. Synesius in *Dione* memoriâ lapsus est cum Κνίδιον Εὔδοξον, ait fuisse ἄνδρα τῶν πρώτων τῶν Ἀριστοτέλους ὁμιλητῶν, *inter Aristotelis discipulos principes*. τῶν Πλάτωνος ἑταίρων potius fuit, secundum Strabonem *lib.* XIV. KUHN.

Εὔδοξος] Cnidius patria, *Platonis auditor, in Astrologia, judicio doctissimorum hominum, facile princeps*, ut ait Cicero *lib.* II. *de Divin.* PERIZ. Vide Cl. Olearium *ad Philostrat. de vitis Sophist. lib.* I. *cap.* I.

2 Ὑποδραμὼν] Verte *insinuando occultans*. GESNER.

3 Διὰ τοῦτον] Lugd. δι' αὐτὸ τοῦτο, h. e. *propter hoc ipsum*, quod esset πανδοκεὺς ἀγαθὸς, παρ' ᾧ κατήγετο Πλάτων. Sed vulgatum præfero, quod & Sluisk. facit. PERIZ.

ΚΕΦ. ιη'.

Ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι καρτεροὶ ἐν ταῖς βασάνοις, καὶ περὶ Ἰνδῶν γυναικῶν.

Αἰγυπτίους φασὶ δεινῶς ἐγκαρτερεῖν ταῖς βασάνοις, καὶ ὅτι θᾶττον [1] τεθνήξεται ἀνὴρ Αἰγύπτιος στρεβλού-

CAP. XVIII.

Quod Ægyptii patientes sint tormentorum, & de mulieribus Indicis.

Ægyptios ajunt patientissimos esse in tormentis: & citius moriturum hominem Ægytium, dum tor-

1 Τεθνήξεται ἀνὴρ Αἰγύπτιος] Lugd. non male τεθνήξεται ὁ Αἰγύπτιος. De re ipsa vide hic Kuhnium. PERIZ.

2 Τ' ἀληθὲς] Non dubito de secretis regiis hæc accipienda esse. ea enim pronuntiare apud Ægyptios sub pœna severissima prohibitum erat, Diodorus *lib.* I. Τῶν μὲν τὰ ἀπόρρητα τοῖς πολεμίοις ἀπαγγειλάντων ἐπίταττεν ὁ νόμος ἐκτέμνεσθαι

βλούμενος, ἢ [2] τ' ἀληθὲς ὁμολογήσει. [3] Παρὰ Ἰνδοῖς δὲ αἱ γυναῖκες τὸ αὐτὸ πῦρ ἀποθανοῦσι τοῖς ἀνδράσιν ὑπο-

torquetur, quam ut verum fateatur. Apud Indos vero eundem ignem cum mortuis viris uxores ſuſti-

θαι τὴν γλῶτταν. *Itaque non metus, non ſpes eliciebat vocem*, inquit Curtius *lib.* IV. *cap.* 6. Quod autem Noſter ſcribit τ' ἀληθὲς, eo pertinere arbitror, quod quidvis aliud, quam veritatem, dicere ſolerent, atque ſic figmentis ſpem quærentium fruſtrari ac eludere, more Papyrii Prætextati, de quo legas apud Gellium *lib.* I. *cap.* 32. SCHEFF. τ' ἀληθὲς hoc loco latius patet, & ad quævis vera tegenda extenditur. Ammianus in *fine lib.* XXII. *Erubeſcit apud eos* (Ægyptios) *ſi quis non infitiando tributa plurimas in corpore vibices oſtendat, & nulla tormentorum vis inveniri adhuc potuit, quæ obduratum ullius pectus latrociniis elicere potuit, ut nomen proprium dicat:* Cicero in *Orator. Partit. alii aut natura corporis aut conſuetudine dolendi aut metu ſupplicii aut mortis, vim tormentorum pertulerunt.* Apulejus *lib.* X. *Metam.* de ſervo triverberone. *Nec rota vel equuleus more Græcorum tormentis ejus apparata jam deerant. Sed obfirmatus mira præſumptione, nullis verberibus ac ne ipſo quidem ſuccubuit igni* &c. *Nec mirum deſperatiſſimum illum latronem, certum extremæ pœnæ, quæ more majorum in eum competit, cruciatus iſtos ut leviores facilè tolerare.* Leæna, muliercula Attica, tam patiens tormentorum fuit, ut nullis fidiculis ab ea verum extorqueri potuerit. *rupit* (Tyrannus) *verbera, fidiculas laxavit, ſolvit equuleum, priusquam efficeret ut tyrannicidii conſcios indicaret*, ut Valerii verbis utar *lib.* III. ubi plura exempla legere eſt de patientia tormentorum. vide & Alciat, *emblem.* 13. & ibi Claudium Minoem. Ex alio fonte Chriſtianorum martyrum patientia defluxit, quâ inter acerbiſſimos cruciatus vocem gemituſque in poteſtate habuerunt. De *Eſſæis* Judæorum gemina germana tradit Porphyrius *lib.* IV. περὶ ἀποχῆς ἀψύχων οἱ δὲ τῆς ἀσκήσεως τοσαύτην πεποίηνται τὴν καρτερίαν, ὡς στρεβλούμενοι καὶ λυγιζόμενοι καὶ καιόμενοι καὶ διὰ πάντων ὀδεύοντες βασανιστηρίων ὀργάνων, ἵνα ἢ βλασφημήσωσι τὸν νομοθέτην ἢ φάγωσι τῶν ἀσυνήθων, οὐδ' ἕτερον ὑπομένειν. διέδειξαν δὲ τοῦτο ἐν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ· ἐπεὶ οὐδὲ κολακεῦσαι τοὺς αἰκιζομένους ἢ δακρῦσαι ὑπομένουσι. μειδιῶντες δ' ἐν ταῖς ἀλγηδόσι, καὶ κατειρωνευόμενοι τῶν τὰς βασάνους προσφερόντων, εὔθυμοι τὰς ψυχὰς ἠφίεσαν, ὡς πάλιν κομιούμενοι. καὶ γὰρ ἔῤῥωται παρ' αὐτοῖς ἥδε ἡ δόξα. *Ex rigido vitæ inſtituto eam ſibi compararunt tolerantiam, ut torti, diſtenti, aduſti, & per omnia crudelitatis tormenta lacerati, nec Legislatori convitium facere, nec cibos capere inſolitos ſuſtinuerint. id quod in bello adverſus Romanos teſtatius factum eſt. nam torquentibus blandiri aut lachrymas profundere in tantum abnuunt, ut in mediis doloribus ſubridentes & tortoribus illudentes hilareſque animas efflarint, ut qui eas aliquando recepturi eſſent. Hæc enim opinio altas apud ipſos radices egit.* De Plejade fratrum Maccabæorum, quos μηδαμῶς θρασυνθέντας μηδὲ ἐνδόντας πρὸς τοὺς πόνους, *nequaquam animis fractos nec doloribus* (tormentorum) *ſuccumbentes* miramur. vide Originis *Protrepticon ad Martyrium*, quod κειμήλιον, Clariſſ. Amiciſſ. Dn. Wetſtenio, Fil. Profeſſori Eloquent. apud Baſilienſes digniſſimo, humanior orbis jure merito debet. Ethnicos adverſus tormenta firmiores exhibent etiam Tertullianus *ad Martyres*, & Clemens *lib.* IV. *Stromat.* de Hiſpanis τοῖς πάλαι Juſtinus *lib.* XLIV. *cap.* 2. (*ſæpe tormentis pro ſilentio rerum creditarum immortui*) *adeo illis fortior taciturnitatis cura, quam vitæ celebratur. Eadem etiam bello Punico ſervi illius patientia, qui ultus dominum inter tormenta riſu exultavit, ſerenâque lætitiâ crudelitatem torquentium vicit.* KUHN.

3 Παρὰ Ἰνδοῖς] Eadem Valer. Maximus *lib.* II. *cap.* 6. Cicero *Tuſcul. lib.* V. Plutarchus *lib. An vitioſitas ad infelicitatem ſufficiat.* Solinus *cap.* 5. Nicolaus Damaſcenus *lib. de moribus Gentium*, Plurimique alii. Strabo *lib.* XV. lege hoc ſancitum ſcribit apud eos, quia aliquando mulieres, quod plus amarent adoleſcentulos, à viris ſecedere, eoſque venenis tollere ſolerent. Quo igitur veneficia deſinerent, hanc legem latam eſſe. Probat idem Diodorus, exemploque declarat *lib.* XIX. Similem alias conſue-

ὑπομένουσι. Φιλοτιμοῦνται δὲ αἱ γυναῖκες 4 περὶ τούτου τοῦ † ἀνδρός· 5 καὶ ἡ κλήρῳ λαχοῦσα συγκαίεται.

sustinent. Contendunt autem ambitiose de eo defuncti uxores: & cui id sorte obtigit, ea simul comburitur.

† νεκρȣ̃.

suetudinem observarunt Thraces, de quibus Herodotus. Adde quoque Stephanum *Schediasm.* v. 10. SCHEFF.

Παρὰ Ἰνδοῖς δὲ &c.] Sluisk. παρ' Ἰνδοῖς δὲ. Cæterum de Indorum mulieribus res est notissima. Vide præter quos citavit Schefferus, etiam Bernh. Realinum *Annotationum cap.* 9. Similia de Thracum Mulieribus tradit Pomp. Mela II. 2. *Ne feminis quidem segnis est animus. Super mortuorum virorum corpora interfici, simulque sepeliri, votum eximium habent; & quia plures simul singulis nuptæ sunt, cujus id sit decus, apud judicaturos magno certamine affectant. Moribus datur, estque maxime lætum, cum in hoc contenditur, vincere. Moerent aliæ vocibus, & cum acerbissimis planctibus efferunt.* Forsan inde acceperunt Poloni, quod de iis adhuc Gentilibus narrat Ditmarus Episc. Merseburgensis *Chronici lib.* VIII. *in init. In tempore Patris sui* (Misecónis) *quum is Gentilis esset, unaquæque Mulier post Viri exsequias sui igne cremati, decollata subsequitur: & si meretrix inveniebatur, in genitali suo, turpi & miserabili pœna circumcidebatur, idque, si sic dici licet, præputium in foribus suspenditur.* PERIZ.

4 Περὶ τούτου τοῦ ἀνδρός] Hoc περὶ τούτου, aut glossema est, aut referendum ad φιλοτιμοῦνται. Utrum vero horum fiat, frustra pro τούτου, νεκρȣ̃ substituitur, quod tamen non nemini placuit substitui. SCHEFF. Lego περὶ τούτου τοῦ γέρως. FABER. At vero MSS. B. & C. φιλοτιμοῦν) δὲ περὶ τούτου αἱ γυναῖκες τοῦ ἀνδρός, quæ lectio mihi optima videtur. SCHEFF. Lectio MSStorum. indicat, quo pacto vulgata non corrigenda, sed intelligenda sit. Est enim in Auctore *Hyperbaton*, ut apud Thucyd. *lib.* v. *pag.* 371. καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν pro οἱ πρέσβεις αὐτῶν ἀ. *& legati eorum cum advenissent.* Similiter apud Nostrum αἱ γυναῖκες περὶ τούτου τοῦ ἀνδρὸς pro γυναῖκες τοῦ ἀνδρὸς π. τ. De re ipsa Philo Jud. in *de Abrahamo.* ἤδη δὲ καὶ γύναια προαποθανόντων ἀνδρῶν ὁρμῆσαι γεγηθότα πρὸς τὴν αὐτὴν πυρὰν καὶ ζῶντα τοῖς ἐκείνων σώμασιν ὑπομεῖναι συγκαταφλεχθῆναι. *Jam etiam mulierculas* (ajunt) *viris fato præreptis, ad eundem rogum præ gaudio festinare, vivasque sustinere una cum ipsorum corporibus comburi.* vid. & Propert. *l.* III. *Eleg.* 7. Melam *lib.* II. *cap.* 2. Solinum *cap.* 17. Serv. *in* v. *Æneid.* *p.* 367. KUHN.

Φιλοτιμοῦνται δὲ αἱ γυναῖκες περὶ τούτου τοῦ ἀνδρός] Sic edebatur, sed turbatissimo sensu. Mutavi verborum ordinem, in quo mihi præeunt, non tantum MSS. B. & C. Parisienses, sed & Lugd. Et levissima hæc est emendatio loci, ad quem plerique adhæserunt Interpretes, & cujus cæteroqui confusam adeo constructionem incassum excusare conatur Kuhnius. Quod si assentirentur Codices, mallem abesse τοῦ ἀνδρός, quod videtur sane ex glossa & margine ortum. Adde variare ejus scripturam, ut solet spuriis accidere. Nam in Mediceo I. legitur τοῦ ἀνδρείου. PERIZ. Haud necesse fuerat contra fidem MSS. eorumque optimæ notæ, ordinem verborum turbare: præsertim cum ulcus huic loco inhærens, verisimilius latere videatur in τῷ ἀνδρός, vel ἀνδρείου, ad quam posteriorem scripturam proxime accedit vox ἀριστείου, per notam scripta, quam de hoc ritu Indorum agens adhibuit quoque Diodorus Siculus *lib.* XIX. *pag.* 679. τοῦ γὰρ νόμου μίαν κελεύοντος συγκατακαίεσθαι παρῆσαν ἀμφότεραι πρὸς τὴν τοῦ Κητέως ταφὴν, ὑπὲρ τοῦ συναποθανεῖν, ὡς ὑπὲρ ἀριστείου φιλοτιμούμεναι. Solinus ἀριστεῖον *palmæ præmium* interpretatur *cap.* 52. *& cum maritus homine decesserit, apud gravissimos judices, suam quæque & meritis agunt causam, & quæ officiosior ceteris sententia judicantium vicerit, hoc palmæ refert præmium, ut arbitratu suo adscendat rogum conjugis* &c. Posset quoque legi φιλοτιμοῦνται δὲ αἱ γυναῖκες περὶ τούτου τοῦ πυρός. quomodo apud Plutarchum ἐν ἀνδραγ. ἢ κακία πρὸς κακοδ. *pag.* 499. Ἰνδῶν δὲ φίλανδροι καὶ σώφρονες γυναῖκες ὑπὲρ τοῦ πυρὸς ἐρίζουσι καὶ μάχονται πρὸς ἀλλήλας, τὴν δὲ νικήσασαν τεθνηκότι τῷ ἀνδρὶ συγκαταφλεγῆναι, μακαρίαν ᾄδουσιν αἱ λοιπαί.

5 Καὶ ἡ κλήρῳ λαχοῦσα] Dissentit hic Noster

ter a reliquis Scriptoribus, qui omnes uno ore tradunt, illam rogum conjugis adſcendiſſe, quæ ceteris officioſior judicabatur, non quæ ſorte eligebatur, Confer Diodorum Sic. *loc. cit.* Cicer. *lib.* v. *Tuſc. Quæſt. cap.* 28. Valer. Max. *lib.* 11. *cap.* 6. *ext.* 14. & Solinum *l. c.* niſi pro κλήρῳ forte legendum ſit ψήφῳ. nam ἀπὸ ψήφου λαχεῖν in phraſin Græcis, uſitatam fuiſſe notat Euſtath. *ad Homer. Iliad.* I.

ΚΕΦ. ιθ'.

Περὶ Σόλωνος στρατηγήματος κατὰ τῶν Μεγαρέων, καὶ πῶς ἔπειτα ἐκείνων λόγοις ἐκράτησεν.

Σόλων εἰς τὴν ὑπὲρ Σαλαμῖνος μάχην ἐστρατήγησε, καὶ [1] δύο νεῶν Μεγαρίδων κρατήσας, [2] μετεβίβασε στρατηγοὺς Αττικοὺς εἰς αὐτὰς, καὶ τὰ τῶν πολεμίων ὅπλα τοῖς οἰκείοις περιθεὶς, [3] καὶ μεθορμισθεὶς δι' ἀπά-

CAP. XIX.

De Strategemate Solonis contra Megarenſes, & quomodo deinde argumentis eos vicerit.

Solon in bello de Salamine ſuſcepto, Ducem egit: & captis duabus navibus Megaricis, duces Atticos in eas impoſuit, atque hoſtium arma ſuis quum circumdediſſet, & in eorum ſtationem trajeciſſet per inſidias,

1 Καὶ δύο νεῶν] Adi Plutarchum in *vita Solonis*, imprimis vero Meurſium in *Solon. cap.* 7. de ſtratagemate vero Julium Frontinum *lib.* IV. *cap. ultimo.* SCHEFF. Varia & diſſona ab Hiſtoricis traduntur de hoc *Solonis* ſtratagemate. Alii enim *Piſiſtrato*, alii *Soloni* vindicant. videntur autem ambo in ſocietatem hujus operis veniſſe. nam & Noſter meminit στρατηγῶν Ἀττικῶν, *ducum Atticorum*, quos Solon, qui conſilii auctor, in hoſticas naves impoſuit. Non enim iis aſſentior, qui pro στρατηγοὺς legunt στρατιώτας. illi enim continentur voce οἰκείοις, quæ *paulo poſt* ſequitur. KUHN.

2 Μετεβίβασε στρατηγοὺς Ἀττικοὺς εἰς αὐτὰς] Lege στρατιώτας. FABER. Probo. Frontin. *lib.* IV. *cap.* 7. *eadem, quæ ceperat, navigia, Athenienſi milite complevit.* SCHEFF. Στρατηγοὶ proprie ſunt Summi Duces totius exercitus. Atque idcirco Faber & Schefferus reponunt hic στρατιώτας. Intercedit Kuhnius, ſcilicet quia Solon & Piſiſtratus pariter fuerint στρατηγοί. At ita tamen Solon impoſuiſſet ſe Solonem & Piſiſtratum. Quid multa? Duriſſima & mihi videtur ac ſuſpecta hæc locutio. Sed quod reponam, certi nil habeo, quum nihil mutent MSti. An Ναυηγοὺς, *Navium gubernatores*? quod Ego ſane Ælianum ſcripſiſſe putem. An vero delendum eſt ſimpliciter στρατηγοὺς, quod videri poſſit ex indocti hominis gloſſa ortum. Hiſtoriam abunde explicuit Meurſius in *Solone.* PERIZ.

3 Καὶ μεθορμισθεὶς, δι' ἀπάτης πολλοὺς τῶν Μεγαρέων κατέκοψεν ἀνόπλους. Diſtinctio hæc orta eſt à Kuhnio. Nam priores Edd. omnes cum Lugd. Codice (in Sluisk. nulla hic apparet diſtinctio) ita hæc exhibent, καὶ μεθορμισθεὶς δι' ἀπάτης, πολλοὺς τῶν Μεγ. &c. quod rectius puto. PERIZ.

4 Κατέκοψεν ἀνόπλους] MSS. B. & C. ἀέθλους; forte ſcripſerat ἀνάθλους. SCHEFF. Non tantum B. & C. Pariſienſes, notante Scheffero, ſed & Lugd. ἀέθλους. Vulgatum tamen tuetur Sluisk. Si quid mutandum, quod tamen vix putem, legerim ἀέλπτους, *inſperantes*, vel ἀέλπτως, *præter exſpectationem.* Stobæus *Serm.* CCXXI. ex Lino

Ἐλπεσθαι χρὴ πάντ', ἐπεὶ οὐκ ἔστ' οὐδὲν ἄελπτον.

ἀπάτης, πολλοὺς τῶν Μεγαρέων [4] κατέκοψεν ἀνόπλους. Ἐκράτησε δὲ καὶ τοῖς λόγοις αὐτῶν, οὐ λόγων δεινότητι, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν ἐλέγχων τὸ πλέον ἐνεγκάμενος. Ἀρχαίας γὰρ θήκας ἀνοίξας, ἀπέδειξε πάντας Ἀθηναίους [5] πρὸς δύσιν κειμένους [6] κατὰ τὸ πάτριον αὐτοῖς ἔθος· τοὺς δὲ Μεγαρεῖς εἰκῆ, καὶ ὡς ἔτυχε, τεθαμμένους. Ἔκριναν δὲ τὴν δίκην Λακεδαιμόνιοι.

dias, multos Megarenſium inermes trucidavit. Vicit autem eos etiam rationibus, non vi eloquentiæ, ſed argumentis ipſis ſuperior diſcedens. Reſeratis enim antiquis monumentis, oſtendit omnes Athenienſes verſus occaſum patrio ipſis more jacere: Megarenſes vero temere, & ut fors tulerat, ſepultos eſſe. Judicarunt vero cauſam hanc Lacedæmonii.

Sperare oportet omnia, ſiquidem nihil eſt, quod ſperare non liceat. PERIZ.

5 Πρὸς δύσιν κειμένους] Vide *ſupra lib.* v. *cap.* 14. SCHEFF. Laertius ait in *Solone*, Athenienſium νεκροὺς πρὸς ἀνατολὰς ἐστραμμένους, *mortuos ad orientem converſos in ſepulchris jacuiſſe.* cui ſuffragatur Thucydidis Scholiaſtes, dicens, omnes Græcos, ἐπ' ἀνατολὰς ποιεῖν ὁρᾷν τοὺς νεκροὺς, *facere, ut orientem ſpectent mortui.* Hos ego putem de facie mortuorum Orienti obverſâ accipiendos eſſe. Jam vero mortui, qui ubique gentium ſepeliuntur ſupini, non potuerunt faciem habere orientem verſus, niſi ante capita ſpectaverint Occidentem. De hoc totius capitis ſitu verſus occidentem loquitur Noſter & qui cum Noſtro tradunt Athenienſium ſepultos πρὸς δύσιν κεῖσθαι, *occaſum verſus ſitos eſſe.* Hoc malim quam cum Caſaubono dicere Laertium aut alios ſecutum eſſe auctores, aut memoria lapſum. KUHN.

6 Κατὰ τὸ παλαίον αὐτοῖς ἔθος] Neſcio unde id hauſerit Peruſcus, quum uterque Codex habeat πάτριον, quod idcirco revocavi in contextum. PERIZ.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ γέροντος Κείου τὴν τρίχα βαψαμένου.

CAP. XX.

De ſene Ceo, qui capillos tinxerat.

Ἀνὴρ εἰς Λακεδαίμονα ἀφίκετο [1] Κεῖος, γέρων ἤδη ὤν, τὰ μὲν ἄλλα ἀλαζὼν, ᾐδεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ γήρᾳ, καὶ διὰ ταῦτα τὴν τρίχα πολιὰν

Ceus quidam venit Lacedæmonem, jam ſenex, cætera quidem oſtentator, ſed pudebat eum ſenectutis, & ideo crines, qui cani

1 Κεῖος] Hiſtoria deſumpta ex Theophraſto. Vide Stobæum *ſerm.* x. SCHEFF.

2 Ἐπιχρᾶται βαφῇ] More ſenum delicatiorum, quo juniores viderentur. Neque virorum modo, ſed & mulierum hæc quondam conſuetudo. Perictyones Pythagoricus (lege *Pe-*

λιὰν οὖσαν [2] ἐπειρᾶτο βαφῇ ἀφανίζειν. Παρελθὼν οὖν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ [3] τοιαύτην ὑποφαίνων τὴν κεφαλὴν, ἐκεῖνα εἶπεν, ὑπὲρ ὧν καὶ ἀφίκετο. Αναστὰς οὖν Αρχίδαμος, ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, [4] τί δ' ἂν, ἔφη, οὗτος ὑγιὲς εἴποι, ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ, περιφέρει· καὶ ἐξέωσε τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα, διαβάλλων τοῦ Κείου τὸν τρόπον, ἐξ ὧν ἑωρᾶτο.

ni erant, diſſimulare conabatur tincturâ. Itaque quum in concionem Lacedæmoniorum prodiiſſet, tale caput oſtendens, expoſuit ea, quorum gratia venerat. Conſurgens itaque Archidamus, rex Lacedæmoniorum, quid, inquit, hic ſani diceret, qui non animo tantum, ſed etiam capite, circumfert mendacium: exploſitque ejus dicta, ingenium Cei redarguens ex iis, in quibus videndo cognoſci poterat.

ΚΕΦ.

CAP.

Perictyone Pythagorica) ἐν τῷ περὶ γυναικὸς ἁρμονίης, de proba & modeſta, quæ non vulgi & delicatiorum more vivit: οὐ χρήσεται τὴν πολιὴν τρίχα βαφαῖσι τεχνωμένη. SCHEFF. Senes mento, non mente, olim canitiem nigro colore inficere, atque ita juventutem mentiri ſolebant. hoc Græcis dicitur μελαίνεσθαι τὴν κόμην vel ἐψήσασθαι. vide Heſychium in ἑψεῖν & ἡψήσατο. Pollucem *lib.* II. *cap.* 4. Indic. Mirum autem non eſt, Lacedæmonios hunc legatum rejeciſſe, quia βαφικὴ & tingendi artificium Lycurgi legibus Sparta exulabat. Plutarchus in *Lacon. Apophtheg.* Ut igitur Rex Æthiopum in Herodoti *Euterpe*, oblata ſibi veſte purpureâ. δολεροὶ, inquit, ἄνθρωποι, δολερὰ τε αὐτέων τὰ εἵματα, *homines doloſi doloſam afferunt veſtem:* ita quoque *Lacedæmonii*, viſo legati fucato capillitio, δολερὰ κόμη, δολερὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος, jure merito cogitarunt. confer omnino Plutarch. in *Apophth.* & Suidam in Λεόντιος. KUHN.

Βαφῇ ἀφανίζειν] Male audiebant, non apud Lacedæmonios tantum, ſed & alios Græcos, qui tinctis capillis mentiebantur juventam. Vide Hadr. Junium *de Coma cap.* 7. PERIZ.

3 Τοσαύτην ὑποφαίνων τὴν κεφαλὴν] Admiſſum ſemel vitium ex prima Schefferiana retinuerunt ſequentes, etiam Fabri & Kuhnii, Edd. Nam omnes antiquiores una cum MStis legunt τοιαύτην, quod verum eſt, & a me reſtitutum Auctori. IDEM.

4 Τί δ' ἂν, ἔφη, οὗτος ὑγιὲς εἴπῃ] MSti pariter legunt εἴποι. Firmat hanc lectionem etiam Stobæus *Serm. de Mendacio*, ubi hæc ipſa ex *Theophraſto* dicitur referre, ſed haud dubie reponendum eſt *Æliano*, ſiquidem ipſa ſunt Æliani verba, ex quo & alia ſumpſit. In iſtis vero exhibet εἴποι. Ut adeo ſatis certum ſit, hanc eſſe Æliani manum. IDEM.

ΚΕΦ. κα΄.

Περὶ Καίσαρος καὶ Πομπηΐου ἐπιμελείας, ὑπὲρ τοῦ μανθάνειν, ἃ προσῆκεν πρὸς τὸ καλῶς ἄρχειν.

Οὐκ ἀπηξίου Καῖσαρ [1] ἐπὶ τὰς Ἀρίστωνος θύρας φοιτᾷν, Πομπήϊος δὲ ἐπὶ τὰς [2] Κρατίππου. Οὐ γὰρ, ἐπεὶ μέγα ἐδύναντο, ὑπερεφρόνουν τῶν τὰ μέγιστα αὐτοὺς [3] ὀνῆσαι δυναμένων· ἀλλ

CAP. XXI.

De Cæsaris & Pompeji cura perdiscendi ea, quæ ad recte gerendas respublicas pertinerent.

Non dedignatus est Cæsar, Aristonis januam frequentare, neque Pompejus, Cratippi. Non enim, quia potentes valde erant, ideo contemnebant eos, qui in rebus maximis juvare se poterant: sed rogabant ipsi,

1 Ἐπὶ τὰς Ἀρίστωνος θύρας] Meminit *Aristonis* Cicero in *quæst. Academ. lib.* IV. Et in *Tusculanis quæstionibus lib.* V. ubi M. Brutum auditorem ejus facit: *Ista* (verba Bruti sunt) *mihi & cum Antiocho sæpe & cum Aristone nuper, cum Athenis imperator apud eum versarer, dissensio fuit.* Sic *Academ. Quæst. lib.* I. *Brutus*, ait, *Aristum Athenis audivit aliquandiu.* At magistrum Cæsari fuisse, neque ipse scribit, nec apud alios reperio. Nam plerique ut Plutarchus & Suetonius Apollonium Molonis nominant. SCHEFF. Tanta viris inter Romanos Principibus modestia fuit, ut discipulorum instar ad limina magistrorum ultro itarent. Plinius *lib.* VII. *cap.* 33. *Cn. Pompejus, confecto Mithridatico bello, intraturus Possidonii sapientiæ professione clari domum, fores percuti de more à lictore vetuit, & fasces lictorios januæ submisit is, cui se oriens occidensque submiserat.* Capitolinus in *M. Antonino*: *Tantum autem studium in eo philosophiæ fuit, ut ascitus jam in Imperatoriam dignitatem tamen ad domum Apollonii discendi causa veniret.* vide Eundem in *Anton. Pio*, ubi tradit eundem Apollonium ab imperatore evocatum Chalcide, & ad Tiberinam domum, in qua habitabat, invitatum, ut ei Marcum Antoninum traderet, dixisse: *Non Magister ad discipulum debet venire, sed discipulus ad magistrum.* de eodem Marco Philostratus *lib.* II. *de Vit. Sophist.* Lucius Romam profectus ἤρετο τὸν αὐτοκράτορα προϊόντα, ποῖ βαδίζοι, καὶ ἐφ᾽ ὅ, τι· καὶ ὁ Μάρκος, καλὸν ἔφη καὶ γηράσκοντι τὸ μανθάνειν. εἶμι δὲ πρὸς Σέξτον τὸν φιλόσοφον, μαθησόμενος, ἃ οὔπω οἶδα. καὶ ὁ Λούκιος ἐξάρας τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν, ὦ Ζεῦ, ἔφη, ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς γηράσκων ἤδη, δέλτον ἐξαψάμενος ἐς διδασκάλου φοιτᾷ, ὥσπερ οἱ παῖδες. ὁ δὲ ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δύο καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἀπέθανε. *interrogavit Imperatorem, quo iret, quidque agere vellet. Marcus autem, pulchrum, inquit, etiam senescenti aliquid discere: eo itaque ad Sextum Philosophum, ut quæ nondum didici, discam. Tum Lucius, manibus in cœlum sublatis, ô Jupiter, inquit, Romanorum Imperator jam senex, tabellam gestans scholam instar pueri frequentat. Meus autem Rex Alexander triginta duos natus annos obiit.* KUHN.

Ἀρίστων] Intelligit sine dubio celebrem Philosophum, quem audivit M. Brutus, & συμβιωτὴν habuit, de quo non Cicero tantum aliquoties, sed & Plutarch. in *Bruto, in init.* agit. Fuit is frater Antiochi Ascalonitæ, ut Idem tradit. PERIZ. Cic. *lib.* 1. *Acad. cap.* 3. *Aristum* fratrem Antiochi vocat. *nam Aristum Athenis audivit* (Brutus) *aliquamdiu, cujus tu fratrem Antiochum*: eumque ab *Aristone* distinguit *lib.* II. *cap.* 4. *Itaque complures dies adhibito Heraclito doctisque compluribus,*

ἀλλ' [4] ἐδέοντο αὐτῶν, καί τοι τοσοῦτοι ὄντες τὴν ἀξίωσιν. Ου γὰρ ἄρχειν, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καλῶς ἄρχειν ἐβούλοντο.

ipſi, ut ad eos admitterentur, quamvis in tanta eſſent dignitate. Non enim imperare, ut apparet, ſed recte imperare volebant.

ribus, & *in his Antiochi fratre Ariſto*, & *præterea Ariſtone* & *Dione*.

2 Κρατίππου] Mitylenenſis Philoſophi, quem & minor Cicero Athenis audivit, teſte *patre libro primo de Officiis*, & Pompejus, cum Mitylenas ex fuga poſt acceptam cladem in Pharſalia ſe contuliſſet, de providentia diſputantem auſcultavit, ut apparet ex Plutarcho in *ipſius vita*. SCHEFF. *Cratippum*, cui Filium unicum in diſciplinam dederat Athenis, paſſim laudat Cicero, & *Principem ſuæ ætatis Philoſophorum* appellat. Vide Eum *de Offic. l.* I. & ibi Manutium. PERIZ.

3 Ωνῆσαι] Miror ita in omnibus reperiri Edd. a Primâ uſque, quum Græcæ Linguæ ratio poſtulet ὀνῆσαι, & ita habeant MSti. Sic Julian. *Orat.* I. τὸ στράτευμα οὐδὲν αὐτὸν ὀνῆσαν, *exercitus nihil eum juvans*. IDEM.

4 Εδέοντο αὐτῶν.] Adde *Regis Antigoni epiſtolam ad Zenonem*, quæ eſt apud Laertium in *vita Zenonis*: apprime enim huc facit, Muſonius antiquus philoſophus: τί ἄλλο εἴη βασιλεῖ τῷ γε ἀγαθῷ εἶναι βουλομένῳ προυργιαίτερον τοῦ φιλοσοφεῖν; SCHEFF.

Εδέοντο αὐτῶν] In Indice accuſatur *Interpres*, ut qui *nihil hoc loco viderit*. Vertit autem Interpres ſimpliciter, *immo rogabant etiam illos*. Nimis ſane laxo & indefinito ſenſu. Cæterum in Indice illo voluit Kuhnius, rogaſſe, *tanquam ſupplices ſcilicet*. Mihi vero neutiquam id voluiſſe videtur Ælianus, ſed ſimpliciter, non contempſiſſe eos, verum deſideraſſe, vel, ſi mavis, rogaſſe, horum congreſſum & colloquium. Sic paſſim οἱ δεόμενοι pro iis, qui cupiunt ad aliquem admitti, cum aliquo colloqui. Sic I. 21. ὁ τὰς ἀγγελίας εἰσκομίζων τῷ βασιλεῖ, καὶ τοὺς δεομένους εἰσάγων. VIII. 15. plane ut hic, οὔτε αὐτὸς προῄει, οὔτε τις τῶν δεομένων αὐτοῦ παρ' αὐτὸν εἰσῄει. Adde IX. 3. PERIZ.

EPISTOLICÆ DISSERTATIONES DE

ILIA, seu RHEA SILVIA,

Et Loco Dionysii Halic. lib. I.

Referendæ ad Libri VII. *Caput* XVI.

TH. RYCKIO V. C.

JACOBUS PERIZONIUS S. P. D.

Meministin' unquam legisse te *Rheam Iliam* conjunctim? Ego sic existimo, *Rheam Silviam* dici prænomine & nomine gentilicio ab iis, qui Romuli matrem, è gente *Silvia* ortam, Numitoris filiam, crediderunt. Quoniam vero omnis antiquitas fabulosa est, incerta, & inconstans, ab aliiis & præcipue Poëtis *Iliam* vocari, quæ tamen nihil commune habeat cum gente Silvia vel Rhea Silvia. *Ilia* enim, si quid video, habita est Æneæ filia, ut clare nos docet ex Ennio Servius *ad* VI. *Æn. v.* 778. Plutarchus vero Æneæ filiam, unde natus fuerit Romulus, vocat Αἰμυλίαν, pro Ἰλίαν, *initio Romuli*; ex quo vitæ ejus initio satis insuper apparet, quam variæ & diversæ fuerint opiniones de Romulo & ejus matre. Quamvis vero deinceps confunderentur Ilia & Rhea, ac pro iisdem haberi cœptæ fuerint, nunquam tamen *Rheam Iliam*, ut *Rheam Silviam*, conjunctim dici puto. Si quid tamen ejus observaveris, mecum communicare quæso ne graveris. Suspectus enim mihi est locus Dionysii Halicarn. *lib.* I. *pag.* 62. *edit. Sylb.* ubi ait, τὴν δὲ θυγατέρα τοῦ Νομίτορος Ἰλίαν, ὡς δέ τινες γράφουσιν, Ῥέαν ὄνομα, Ἰλίαν δ' ἐπίκλησιν. Puto legendum Σιλουΐαν δ' ἐπίκλησιν. Ἐπίκλησιν ait, apud Liv. I. 3. *Mansit Silviis postea omnibus Cognomen.* Adde Dionysii Codicem Vaticanum Urbinatem *n.* 105. legere istic, identidem Ἰλουΐαν pro Ἰλίαν. quod sane ortum videtur ex Σιλουΐαν.

TH. RYCKIUS

JAC. PERIZONIO suo S. D.

In Dionysio Halicarnassensi, quæso te, ne quid mutes. Nam etsi ostendere non possem. alium Romuli matrem appellavisse etiam *Rheam Iliam*, non ideo tamen sollicitanda foret ista lectio, quoniam scopum Auctoris invertit, quod nunquam faciendum est acri Critico. Dicit Dionysius, Romuli matrem appellatam fuisse *Iliam* vel potius *Rheam* ὄνομα, intellige, prænomine, *Iliam* vero ἐπίκλησιν, id est, cognomine. Quod si tu velis *Silviam*

cogno-

cognomine, invertis primo totum, quod Dionyſius dicit, deinde ſupponis aliquid, quod falſum eſt. Nam *Silvius* tunc temporis non erat *cognomen*, ſed nomen gentile, non minus quam *Julius*, taleque fuerat jam per plura ſæcula. Nec te juvant illa Livii, quæ adducis ex *lib.* I. *c.* 3. *Manſit Silviis poſtea omnibus cognomen.* Nam per illa verba, aut valde erro, Livius dicere voluit, reges Albanos, cum deſtituerentur cognominibus, nomine gentilicio pro cognomine fuiſſe uſos. Hanc fuiſſe Livii mentem apparet ex illis, quæ paulo poſt ſubjicit. *Proca Numitori, qui ſtirpis maximus erat, regnum vetuſtum Silviæ gentis legat.* Mens igitur Dionyſii: Romuli matrem dictam fuiſſe *Rheam Sylviam Iliam.* Nomen autem ejus gentile non expreſſit, quoniam ſupponebat, neminem, qui ſcibat Patrem ejus Numitorem *Silvium* fuiſſe, ignorare poſſe Rheam Numitoris filiam pariter *Sylviam* eſſe.

TH. RYCKIO V. Cl.

JAC. PERIZONIUS S. P. D.

De *Rhea Sylvia*, ignoſce mihi, ſi meam ipſius conjecturam nimis amare tibi forſan videar, non quod aliquid doctrinæ aut ingenii nomine mihi tribuam, ſed quod conſcius mihi ſim multæ operæ ac laboris aliquandiu in hanc ſtudiorum noſtrorum partem, quæ eſt de *Nominibus Romanorum*, impenſi. Magnum equidem pro mea ſententia argumentum eſſe puto, quod nemo, quantum nobis eſt cognitum. Romuli matrem conjunctim vocavit *Rheam Iliam*, uti *Rhea Silvia* paſſim vocatur. Immo, quod magis eſt, omnes fere, qui utrumque nomen prodiderunt memoriæ, aperte ſignificant, non ſimul ita fuiſſe appellatam, ſed diverſas eſſe de ejus Nomine ſententias. Hinc illæ locutiones, ὡς δὲ τινες γεγράφασι, *vel ut nonnulli.* Et ſane Hiſtorici Latini fere omnes *Rheam Silviam* nominant. Sic Livius, Florus, Juſtinus, Victor, Oroſius, Auctor libelli de progenie Auguſti. At Poëtæ & Mythologi *Iliam.* Quamobrem inepte prorſus & inſcite Doctiſſ. cætera Schefferus in Hygino *fab.* 252. *Romulus & Remus Martis & Iliæ filii*, corrigit *Silviæ*, quum certum ſit, Hyginum magis Poëtas, quam Hiſtoricos ſequi. Longe rectius Illuſtris Heinſius Ovidium *Faſt.* II. 383 & ex pluribus quidem MSS. emendat, legens *Ilia Veſtalis*, pro *Silvia*, ubi etiam alia ex Poëtis adfert. Cæterum exiſtimarunt nonnulli veterum, Romulum fuiſſe Æneæ nepotem ex filia, ut tradit Plutarchus & ipſe Dion. Hal. *lib.* I. *cap.* 9. & Servius ex Nævio & Ennio *ad* I. *Æn.* ex quo inſuper *ad* VI. *Æn.* eam Æneæ filiam dictam fuiſſe *Iliam* nos docet. Hinc nata videtur iſthæc nominum confuſio, ut Numitoris filia, *Rhea Silvia*, quam vere reor Romuli fuiſſe matrem, a Poëtis præcipue, qui fabulis delectantur, *Ilia* vocaretur. Diverſam hanc ejus appellationem Dionyſium, pro cætera ſua diligentia in minimis etiam accuratiſſime perſequendis, tradere hoc loco voluiſſe, eumque horum eſſe verborum ſcopum omnino ſentio. Certe quem Dionyſio ſcopum, quam mentem, fuiſſe volo, eadem plane eſt Solino *cap.* 2. *Romulus Marte genitus & Rhea Silvia, vel ut nonnulli, Marte & Ilia.* Plutarchus etiam, in *Romulo*, ταύτην οἱ μὲν Ἰλίαν, οἱ δὲ Ῥέαν, οἱ δὲ Σιλβίαν ὀνομάζουσι, ubi, ſi poſterius οἱ δὲ abeſſet, non equidem deſiderarem. Quamvis ita fere & Servius *ad* VII. *Æn. v.* 659. *Alludit ad nomen matris Romuli, quæ dicta eſt Ilia, Rhea, Silvia.* Sed objicis mihi *Silviam* eſſe nomen gentilicium, de quo proinde ἐπικλήσεως vocem uſurpare non potuerit Dionyſius, & exiſtimas ex Dionyſii verbis, *Rheam Silviam Iliam* vocatam eam eſſe, ut dicitur *M. Tullius Cicero.* Sed ut ὕστερον πρότερον, nego ullum ante Tarquinios vel Romanum, vel Albanum, tribus nominibus, quæ poſtea Romæ invaluerunt, fuiſſe appellatum. Immo nec ipſe L. Tarquinius Priſcus, quamdiu vixit, triplex habuit nomen, ſed cognomen hoc poſtea demum, ut diſtingueretur à Superbo & Collatino, accepit per Scriptores. Antea nulla habebant Romani cognomina diverſa à nomine gen-

gentilicio, quod tum ſimul appellabatur *cognomen*; plane ſicuti poſtea totius familiæ nomina, Scipio, Lentulus, Cato, Cæſar &c. *cognomina* quoque, licet improprie, vocabantur, quod proprie in origine ſua tantum fuerant. Latius hic me diffundere poſſem, ſed epiſtolæ modum excedere nolo. Itaque illud tantum nunc oſtendam, temporibus Silviæ hujus, immo & poſt eam ante Tarquinios, Dionyſium ſæpius nomen ſecundum ſeu gentilicium vocare ἐπίκλησιν. *lib.* II. *cap.* 5. Τίτον, ὃς ἐπεκαλεῖτο Τάτιος. *cap.* 6. Τίκτει παῖδα, Μόδιον ὄνομα, Φαβίδιον ἐπίκλησιν. Iterum *cap.* 5. *extr.* Τάλλος Τύραννος ἐπίκλησιν, ubi non male mea ſententia legunt viri Docti Τυῤῥάνιος, quandoquidem omnes, qui e Sabinis Romam venerunt, nomina gentilicia jam habebant. Sic etiam *l.* III. *c.* 9. in Anci Marcii nomine alterutrum vocat ἐπίκλησιν, τὸν Μάρκιον ἐπίκλησιν, Ἄγκον. Sic enim diſtinguendum puto, ne videatur ex prænomine facere cognomen. Et ita ordo verborum erit, qui eſt apud Plutarch. *Æmil.* ὁ Νασικᾶς ἐπικαλούμενος, Σκιπίων. Appianus tamen in *Parth. init.* etiam Prænomen appellat ἐπίκλην. Nam de M. Craſſo ait, Κράσσος ὁ Μάρκος ἐπίκλην. Et videntur ſane Græci quidam iſtam Romanorum Nominum varietatem non ſatis perſpectam habuiſſe, vel certe non ſatis diſtinxiſſe. Senties itaque haud dubie mecum, nihil obſtare, quo minus ſecundum *Rheæ Silviæ* nomen ἐπίκλησιν appellet Dionyſius, præſertim quum accedat clariſſimus Livii locus, & illud *Silviorum* nomen commune ac gentilicium, ipſa ſuâ origine verum fuerit *Poſtumi Silvii* Cognomen. Hinc & Auguſtinus *de Civit. Dei*, XVIII. 20. *quos* (Latinorum Reges) *Cognominabant Silvios ab eo, qui Filius Æneæ primus dictus eſt Silvius. Cæteris ſubſecutis & propria nomina imponebantur, & hoc non defuit Cognomentum.* Auctor *de Orig. G. Rom. p.* 15. *ed.* Schotti, *Ejus poſteri, omnes cognomento Silvii, uſque ad conditam Romam Albæ regnaverunt.* Adde his Auctorem ſub nomine Meſſalæ, *de progenie Auguſti.*

TH. RYCKIUS,

JAC. PERIZONIO ſuo S. P. D.

De Rhea Sylvia ignoſce & mihi, ſi adhuc, auditis rationibus tuis, dicam in Dionyſ. Halic. nihil mutandum. Magnum pro te argumentum dicebas, neminem Romuli matrem præter Dionyſium appellaviſſe *Rheam Iliam.* Accipe igitur nunc, qui hoc pariter faciat, alterum. Tzetzem dico, qui bonos ſolet deſcribere, *ad Lycophronem pag.* 184. *edit. Steph.* τὴν δὲ ἀδελφὴν Αἰγέστου, θυγατέρα δὲ τοῦ Νομήτορος, Σιλουΐαν, ἢ Ῥέαν Ἴλειαν, ἱέρειαν τῆς θεᾶς Ἑστίας ποιεῖ. Quid reſpondes? Dein Servii locus, quem adducis ipſe, ex VI. *Æn.* 659. *Alludit ad nomen matris Romuli, quæ dicta eſt Ilia Rhea Silvia*, an non commode poteſt, immo debet, huc trahi? Nam quod ordo horum nominum confuſus eſt, nihil refert. Sed negas ullum ante Tarquinios tribus illis nominibus, quæ poſtea Romæ invaluerunt, fuiſſe appellatum. De hac aſſertione tua cogitabimus otioſi. Pro hoc autem tempore illam tibi largiemur. Neque enim contra me eſt. Nam etſi tempore Rheæ hic mos non obtinuerit, ut tu vis, Albæ aut in Latio, nec ſub primis Regibus Romanorum, ut viri & feminæ tribus nominibus inſignirentur, an propterea Scriptoribus, qui deinceps exſtitere, non fuit integrum ex conſuetudine ſuorum temporum hæc illis apponere. Sed concedis hoc factum in cognominibus, & adducis *L. Tarquinium Priſcum.* recte. quidni hoc exiſtimemus in nomine gentili factum, ſi non in omnibus, at in aliquibus. E. G. ante ducentos annos in Suecia, & in aliis locis, nulla nomina gentilicia uſurpabantur, an exiſtimas erraturum, qui aliquem Erricum ex Veteribus illis ex Oxenſtiernarum domo, aliquem Ingelum ex Bondorum, appellet nunc Erricum Oxenſtiernam & Ingelum Bondum. Dicta igitur Romuli mater *Rhea*, cum viveret, & forte etiam *Rhea Ilia.* Certe poſtea ſic appellatam ab Hiſtoricis, non puto te nunc amplius negaturum. Cum autem eſſet ex Silviorum gente, plene appellari debebat juxta inſequentium temporum conſuetudinem, *Rhea Silvia Ilia.*

TH.

TH. RYCKIO V. C.

JAC. PERIZONIUS S. P. D.

Delectatus vehementer sum litteris tuis, quibus tanto opere pugnas, ut Romuli & Remi, quorum unicum tantum traditur nomen, Mater tribus appellata fuisse credatur. Et sane largior, quoniam nec opinanti mihi Græculum illum Scholiasten opponis, eoque magnum illud meæ sententiæ argumentum extorques, non ita temere mutandum esse Dionysii lectionem, quantumvis suspectam. Sed ut vicissim tuo te gladio saltem vulnerem, nonne ex hoc ipso Scholiaste, immo & Dionysio patet, diversam fuisse de Silviæ appellatione sententiam apud Veteres, dum uterque particulis disjunctivis utitur, quod sane non temere est, præsertim quum omnes, quos uterque attulimus, id faciant, qui tria ejus nomina exprimunt, nisi quod forte Servius, qui in historia Romana sæpe turpissime se dedit, semel *Ilia*, *Rhea*, *Silvia*, hæc distinguere ignorans, dixerit, quo tamen ordine loqui non debuisset, si *Ilia* fuisset cognomen. Nec enim facile invenies, sat scio, *Cicero Marcus Tullius*, vel similia. Sed cogita quæso, Vir Excellentissime, quæ potuerit esse caussa, cur Rhea Silvia tertio nomine insigniretur, & quidem tali, quod nihil significabat, sed proprium erat nomen, a majoribus petitum, idque eo tempore, quo nulli etiam Viri, quod satis scio, tertium nomen haberent. Immo magnus eris mihi Apollo, si vel ante Augusti tempora ullam mihi monstrabis fœminam, prænomine, nomine, & cognomine appellatam. Illo vero tempore gentilicium nomen erat, & proinde etiam appellabatur, ut nuper ostendi, & pluribus etiam docere possem, *Cognomen*, ἐπίκλησις, ἐπωνυμία. Tertium vero nomen, quod postea dictum est proprie *cognomen*, primum cœpit, quum plures jam in eadem gente, eodem prænomine & nomine uterentur, idque tum natura sua, ut apud Græcos, erat potius perpetuum quasi epitheton, aliquam habens significationem, qua describerentur illi homines, & ab aliis distinguerentur. Cum eodem fere tempore tres essent in historia Romana clarissimi L. Tarquinii, ut cognoscerentur, primus *Priscus*, alter *Superbus*, tertius *Collatinus* dicebatur. Atque ita eos secuti sunt *Bruti*, *Poplicolæ* &c. Illud vero Silviæ tempore necdum erat in usu, nec necesse, quum prænomine & nomine gentili etiamdum satis cognosci possent: adeo ut certo credam, si *Rhea Silvia* dicta fuit, ut fuit, nunquam appellatam fuisse *Iliam*, cum viveret: idque eo magis, quia constat ex vetere historia, diversas plane fuisse de Romuli matre sententias, atque inde orta tria hæc nomina, & varias appellationes. Similiter plane, ut frater ejus ab aliis *Ægestus*, ab aliis *Lausus*, a Plutarcho *Parall.* 36. *Ænitus* vocatur, qui non tamen simul dictus est *Ægestus Silvius Lausus Ænitus*. Fuerint igitur nonnulli, qui *Rheam Iliam* dixerint, debuissent tamen, si accurate voluissent loqui, cum cæteris omnibus *Rheam Silviam* scribere.

JAC. PERIZONIO suo S. D.

TH. RYCKIUS.

Gaudeo extorsisse me palmarium tibi argumentum, quo negabas ullum, præter Dionysium, Romuli matrem appellavisse *Rheam Iliam*, unde evincere conabaris, apud Dionys. pro Ἰλίαν δ᾽ ἐπίκλησιν leg. esse Σιλβίαν. Largiris enim nunc, non temere mutandam esse Dionysii lectionem, sed addis, *quantumvis suspectam*. Manet igitur iste locus adhuc

tibi ſuſpectus. Quod ut evincas, controverſiæ ſtatum, quæ inter nos eſt, non leviter immutas, quaſi videl. in hoc diſputaremus, an Romuli mater, dum vixit, tribus nominibus appellata fuerit *Rhea Silvia Ilia*. Sed pace tua, hoc non agimus. Quid igitur? Animadverte, an ex diverſis hujus fœminæ nominibus, quæ apud diverſos extitere, inſequentes Scriptores ex more ſuorum temporum nomina hæc non conjunxerint, & an hoc non velit Dionyſius, quando dicit, τὴν θυγατέρα τȣ̃ Νομήτορος Ἰλίαν, ὡς δέ τινες γράφȣσι, Ῥέαν ὄνομα, Ἰλίαν δ' ἐπίκλησιν. Hoc ego in ſuperioribus litteris affirmavi, tu negaſti: hoc appellavi ſcopum Dionyſii admonens, ſi corrigeres, te contra illum peccaturum. Nihil igitur mihi noces gladio meo, ut putas, mi Perizoni, quando ex loco Tzetzis in me regeris disjunctivam particulam ἤ. Neque enim ego negavi, veteres diverſimode appellaviſſe Romuli matrem, quod debuiſſem feciſſe, ſi gladius iſte me feriret: vel non intelligo Tzetzis mentem, qui utique per verba illa, Σιλȣΐαν, ἢ Ῥέαν Ἰλειαν nihil aliud dicere voluit vel potuit, quam Silviam illam ab aliis Auctoribus *Rheam Iliam* dictam. Nemo enim negavit unquam, niſi forte Poëta & Chronologiæ omnis incurioſus, Romuli matrem Numitoris filiam, & per conſequens *Silviam*, fuiſſe. Sed vis, ut aperiam fontes erroris tui in corrigendo hoc Dionyſii loco? Tu exiſtimas, Romuli matrem *Iliam* dictam non ex rei veritate, ſed a poetis primo per figmentum, tum etiam ab aliis; cumque Æneas filiam hoc nomine habuiſſet, Romulum dictum ab iiſdem Poetis Æneæ ex Ilia nepotem. Poſteriorem hypotheſin libenter tibi largimur, ſed unde probas priorem? Ego contra exiſtimo, matrem Romuli *Rheam* quidem appellatam fuiſſe a patre Numitore, ſed mox etiam *Iliam*, aut cum ſacerdos fieret, vivam, aut, filio rerum potiente, mortuam, quaſi per ſpeciem Conſecrationis, idque in memoriam originis; atque hinc diverſa hæc nomina fluxiſſe ad poſteros, quæ ſi non ſtatim conjuncta ſunt, (quod tamen potuiſſe fieri pro more iſtorum temporum oſtendit vel Acca Larentia, *lupa* etiam inter paſtores cognominata) ſaltem pro inſequentium temporum conſuetudine conjuncta fuere. Quæſo Te, quid reſpondebis, ſi Auguſtini locum, qui Catonis Origines, & alia Veterum Romanorum ſcripta deperdita, tam diligenti manu verſavit, nunc Tzetzi adjecero, in quo non per adverſativam, ſed conjunctivam particulam, *Rhea* etiam *Ilia* vocitata fuiſſe dicitur. Is exſtat *lib.* XVIII. *de Civ. Dei cap.* 21. *Amulius fratris ſui Numitoris filiam, Rheam nomine, quæ etiam Ilia vocabatur, Romuli matrem, Veſtalem virginem fecerat.* An poſthæc adhuc ſuſpectus Dionyſii locus? an adhuc *Iliæ* nomen Poetarum inventum exiſtimas? an adhuc Servius tibi vapulat, qui docte profecto *ad Æn.* VI. *v.* 659. *alludit ad nomen matris Romuli, quæ dicta, Ilia Rhea Silvia.* Nam etſi tribus iſtis nominibus inſignita non fuerit Romuli mater, dum vixit, ſufficit, nomina hæc apud Auctores de una eademque fœmina reperiri. Ponamus autem fæminas tempore, quo vixit Romulus, gentilicio nomine nondum uſas, ſic rem habemus confectam. Commode enim uni nomini adjici potuit alterum, vel etiam in ejus locum recipi, quorum duorum electionem tibi concedimus. Nam in priſcis iſtis ne quæſo aliquid magna aſſeveratione dicamus. Livius, Cato ipſe, timide hoc faciunt, quanto magis hoc nos decet, qui tanto poſteriores ſumus. Egregie igitur, meo judicio, Servius, cum ſciret alios Romuli matrem *Rheam*, alios *Iliam*, alios *Rheam Silviam*, alios *Rheam Iliam* dicere, pro more Cæſareorum temporum eam dixit *Iliam Rheam Silviam.* Nec movere te ordo iſte debet, non magis quam *Maluginenſis Marcus Scipio*, quod ex Cicerone adducit Sigonius, non multum equidem differens a tuo, *Cicero Marcus Tullius*, quod ſatis te ſcire affirmas non inveniri.

TH.

TH. RYCKIO V. C. S. P. D.

JAC. PERIZONIUS.

De Romuli matre præcipua, ni fallor, inter nos quæstio est, ex qua reliquæ originem trahunt, utrum quæ dicebatur *Rhea Sylvia*, sua ætate *Ilia* quoque dicta fuerit, adeoque recte *Rhea Ilia* conjuncte vocari possit. Censes igitur, Vir Clarissime, eam *appellatam quoque fuisse Iliam*, *aut cum sacerdos fieret vivam*, *aut filio rerum potiente mortuam*, *quasi per speciem Consecrationis*. Quæ sane, & præsertim posterius, si quo pacto probari possent, refragari tibi nequaquam vellem. Et tamen vel sic mallem credere, a Poëtis longe post, quando eam post sua fata finxerunt Fluvii Tiberini factam uxorem, hanc illi Consecrationis speciem cum novo nomine, quod in consecrationibus mutari solebat, ut vel ex ipso Romulo constat, fuisse datam. Et ita Sidonius *Paneg. ad Majorian. v.* 23. *Antra Rheæ fœtamque lupam.* At *v.* 28. de Tybri, *Pectus palla tegit*, *quam neverat Ilia conjux.* Nunc vero non ego quidem magna asseveratione affirmo, (novi enim, quam incerta sint antiqua isthæc) sed vero similius videri dico, cum certum sit, & ipse mihi largiaris, Romuli matrem a nonnullis statui *Iliam Æneæ*, ab aliis *Rheam Numitoris filiam*, duas has sententias & duo nomina in unam mulierem fuisse confusa, atque ita factum esse, ut illa passim a Poetis ex sententia altera & magis fabulosa, quum incertis potius fabulis quam historiis delectentur Poetæ, *Ilia* vocaretur, atque ita dein a nonnullis quoque aliis aliquando fuerit appellata, etiam quum hanc Romuli matrem dicerent filiam fuisse Numitoris. Adeone, quæso te, a verisimilitudine aliena videtur hæc sententia? An non sæpissime antiquitas ex duobus vel pluribus, qui in aliqua re conveniebant, unum fecit, retentis sæpe unius tantum, sæpe etiam omnium nominibus? *Minervam* & *Palladem* diversas revera fuisse discimus ex iis, qui reconditas litteras & veterum Theologiam tradidere, Cicerone III. *de nat. Deor.* aliisque. Tamen pro una eas passim haberi quis est qui ignoret? Ita plures fuerunt *Joves*, *Apollines*, *Mercurii*, *Bacchi*, seu *Dionysi* &c. quorum singulorum proprietates uni tribuisse antiquos scimus. Hujus ipsius Rheæ frater ab aliis *Lausus*, ab aliis *Ægestus*, ab aliis *Ænitus* vocatur, quæ omnia nomina ex diversis potius opinionibus & historiis petita ac conflata esse, quam simul fuisse unius, crediderim. Certe nutrix Romuli Acca Larentia confunditur cum alia meretrice, quæ regnante Anco vixit: Utrique tribuitur a Macrobio I. *Saturn. c.* 10. idem nomen, & æque traditur utraque nupsisse Tarrutio cuidam, a quo hæreditate aucta, ipsa dein P. R. hæredem fecerit, & Larentinalibus nomen & originem dederit, cum tamen recentior illa revera non *Acca*, sed *Fabula*, dicta sit, ut constat ex Plutarch. *quæst. Rom.* 35. Diversas has sententias earumque confusionem declarari eo censui, quod eandem Poetæ fere *Iliam*, at Historici Latini plerumque *Rheam Silviam* vocent, nonnulli vero hæc nomina conjungant, sed ita, ut tamen perpetuo fere per ea, quæ addunt, illa distinguant in diversas sententias. Præter Dionysii, ὡς δέ τινες γράφουσι, & aliorum particulas disjunctivas, præcipue notanda illa Solini *cap.* 2. *Romulus Marte genitus & Rhea Silvia*, *sive ut nonnulli*, *Marte & Ilia.* Quibus in verbis quum τὸ *Marte* ita accurate repetatur, existimo significare voluisse Solinum, *Rheam Silviam & Iliam* ex historia veteri non tam fuisse varias unius feminæ appellationes, sed diversam potius a Rhea fuisse Iliam, sed quæ æque a Marte compressa Romulum peperisse tradatur, ut de isthac Æneæ filia, quæ Romuli dicitur mater, testatur Plutarchus. Ejusmodi certe locutionibus innuere solent Auctores, non omnibus istis nominibus simul appellatum fuisse unum hominem, quem memoriæ produnt, sed incertos se esse, quo nomine dictus vere fuerit, quia diversa illi tribuantur, vel plures ac diversos homines in unum conflatos. Gellius VI. 7. *Cajæ Tarratiæ*, *sive illa*

Suffetia est. Plinius XXXIV. 6. *Tarratiæ Cajæ, sive Suffetiæ, Virgini Vestali.* quæ haud dubie fuerunt diversæ, sed simili forte gloria celebres, ideoque postea confusæ. Nec enim existimaturum quem arbitror, unam fuisse, & appellatam simul Cajam Tarratiam Suffetiam. Similiter Frontinus Stateg. I. 5. 15. *Is cujus varie traditur nomen. Alii Laberium, nonnulli Q. Cædicium, plurimi Calpurnium Flammam vocitatum scripsere.* quæ trium fuisse hominum nomina, & perperam in unum collata ac confusa reor, idque his locutionibus significari. Quod si illo, primi nempe Punici belli, tempore, cujus omnia jam multo notiora posteris erant, hæc contigisse videmus, quidni, quum de Romuli quoque matre, tanto antiquiore, similiter loqui Auctores, eamque *Rheam Silviam, vel Iliam* appellari, & insuper ab aliis *Rheam Numitoris*, ab aliis *Iliam Æneæ*, adeoque diversis his nominibus revera diversam, statui perspiciamus, quidni, inquam, duarum itidem nominibus in unam collatis, duas ita confundi existimare liceat? Nempe nihil utique mirum, cum ab antiquissimis diversæ matres Romuli traderentur, & alterius, de qua magis constabat, nomen ab historicis, alterius a poetis esset receptum, hujus nomine priorem illam quoque appellatam aliquando ab Auctoribus quibusdam fuisse, licet ipsi revera alieno: nec tamen ideo ipsas illas appellationes diversas in unam contractas, *Rheæ Silviæ Iliæ.* His accedit, quod neque omni liberæ Reip. tempore, quando jam Viri tria vel quatuor habebant nomina, ullæ reperiantur mulieres tribus insignitæ, nedum illo tempore fuerint, quo necdum viri tria habebant. Opponis mihi, *Accam Larentiam, Lupam etiam inter pastores cognominatam, ostendere satis, in fœminis tria nomina pro more istorum temporum potuisse conjungi.* Non ignoravi equidem, tradere illud Livium, Lactantium, Auctorem de Orig. Gentis R. Eusebium, aliosque. Sed nemo eam tamen *Accam Larentiam Lupam* nominare voluit: nec illud, quod quis non recipit, neque agnoscit, unquam Nominis loco habetur, & re ipsa fuit illud potius contumeliosa appellatio, vulgo sæpe etiam nunc usitata, quam stultus essem, si ullo tempore in usu fuisse negarem. Vitelliam gentem, & ipsum Imp. Vitellium, tertio nomine caruisse, antequam imperium adeptus *Germanicum* se dixit & scripsit, vere quis affirmare poterit. Et tamen ille sub Tiberio in *adolescentia sua perpetuo Spintriæ cognomine notatus est*, Sueton. *Vitell.* 3. prorsus ut hæc Acca Larentia *Lupa*, & Vespasianus privatus adhuc *vulgo Mulio vocabatur*, Suet. *Vespas.* 4. Quid vero? Si Plutarchi verbis neque illum tria habuisse nomina ostendam, qui oblatum tale cognomen lubens haud dubie accepit, & cujus posteri id retinuerunt & ostentarunt. Clarissimus est in historia Romana L. Mummius Achaicus, cujus proneptis *Mummia Achaica* vocata est, Sueton. *Galba* 3. De eo Plutarch. *init. Marii*, Γαΐου Μαρίου τρίτον οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ὄνομα, καθάπερ οὐδὲ Κ. Σερτωρίου, οὐδὲ Λ. Μομμίου τοῦ Κόρινθον ἑλόντος. ὁ γὰρ Ἀχαϊκὸς τούτῳ γε τῆς πράξεως ἐπώνυμον γέγονεν, ὡς ὁ Ἀφρικανὸς Σκιπίωνι, καὶ ὁ Μακεδονικὸς Μετέλλῳ. Ex quibus, sive recte ea dicantur, sive secus, illud saltem discimus, magnam esse differentiam inter ea Cognomina, quæ vel virtutem aut vitium, vel aliam quamcunque rem aut factum, denotant, & ex communi usu, nihil mutata, assumpta sunt, qualia *Priscus, Superbus, Brutus, Collatinus, Maluginensis, Africanus:* & inter illa Vocabula, quæ nullius amplius significationis, & ideo propria vere sunt Nomina, & ad repetendam memoriam originis vel majorum formata & imposita, quale est hoc *Iliæ* nomen. Quod melius insuper convenit in Æneæ filiam, ut qui & filium *Ilum* nomine habuerit, quam Numitoris. Si quid enim notat, notat Ilio ortam. Propert. de Cassandra III. II. *Ilia mænas:* ubi Vide Passerat. De hac ipsa Ilia, Ovid. *Amorum* III. 6. 54. *Ilia ab Idæo Laomedonte genus.* Ergo cum nec in viris nec in fœminis tria vere nomina eo tempore fuerint usitata, & *Rheam Silviam Numitoris* cum *Ilia Æneæ* antiquitus esse confusam, & utramque Romuli matrem dici constet, atque inde ortum videatur, ut Rheæ Silviæ aliquando *Iliæ* quoque nomen tributum sit a posterioribus, sed ita, ut diligenter tamen inter hæc nomina distinxerint, eoque diversas esse de illa sententias, nec omnibus illis simul appellatam fuisse, satis indicarint, non temere, opinor, suspectus mihi fuit notabilis ille Dionysii locus, in quo, Σιλουΐαν δ᾽ ἐπίκλησιν, volui, cum propter modo allata, tum quia in iis, qui ante Tarquinios vixere, ut ignorat Dionysius tertium nomen, ita ἐπικλήσεως voce tunc non nisi secundum seu gentilicium, quod tam fœminis, quam

quam viris, erat in uſu, exprimit: ab illorum vero tempore, & deinceps, prænomen κοινὸν appellat & προσηγορικὸν, gentilicium ἴδιον καὶ συγγενικὸν, ἐπίκλησιν vero non jam amplius ſecundum, ſed tertium nomen ſeu cognomen, quod obſervandum eſſe, nec temere fieri, arbitror. Adde, quia jam præceſſerat *Iliam* eſſe dictam, idcirco clarius & commodius, quod videbatur velle, duas iſtas diverſas ſententias de ejus appellatione, meo quidem judicio, exprimi, ſi nunc ſequatur, ὡς δέ τινες γράφουσι, Ῥέαν ὄνομα, Σιλουΐαν δ᾽ ἐπίκλησιν, plane ut *infra l.* II. *c.* 6. Μόδιον ὄνομα, Φαβίδιον ἐπίκλησιν. Denique quia nemo ſupereſt illius æqualium, vel etiam eorum, qui aliquanto poſt vixere, qui ſcripſerit *Rheam Iliam*, cum omnes contra vel *Iliam* ſimpliciter, vel *Rheam Silviam*, vel *Iliam*, *ſive Rheam Silviam*, ut Dionyſium emendaram, in ſuis ſcriptis eam nominent. Nam quæ contra vel ex Auguſtino, vel ex recentiſſimo Scholiaſte, adferuntur, non adeo multum movere me poſſunt, qui plurima apud veteres deprehendi, etiam ubi alios citant & manifeſte ſequuntur, ἁμαρτήματα μνημονικὰ, præſertim in Nominibus Romanis, quorum longam ſeriem, ſi operæ pretium eſſet, texere facile poſſem: ut proinde tam levia iis, qui non tam accurate ad nomina, ſed ad rem ipſam potius attenderunt, ſine ulla cunctatione condonanda ſint. Non dicam, Auguſtinum nihil mihi obeſſe, ſi pro *vocabatur* legamus *vocatur*. Nec enim eo deſcendere, aut ipſum contra membranarum fidem & teſtimonium ſollicitare, opus eſt. Etenim nihil mirum, cum Romuli matrem ab aliis *Rheam*, ab aliis *Iliam*, appellari ſciret, ita eum ſcripſiſſe, quaſi Rhea *Ilia* quoque fuiſſet dicta. Suffecit illi, diverſa ejus apud Auctores nomina inveniri, quæque ibi invenirentur, memoriæ prodere, cum nunquam iſta penitus examinare ſibi curæ ullo modo habuerit vir ſanctiſſimus, ſed alia plane egerit. Neque tamen quenquam ante oculos habuiſſe, vel animo ſecutus videtur, qui *Rheam Iliam* conjunxerit. Cur enim hoc facto non & ipſe ſimiliter *Rheam Iliam nomine* ſcripſiſſet potius, quam *Rheam nomine*, *quæ & Ilia vocabatur*? ſicuti nemo, qui non ignorat aliquem junctim vocatum ex. gr. *T. Tatium*, dicet, *Titus*, *qui & Tatius vocabatur.* Probabili, ni fallor, argumento, menti illius obverſatam eſſe, ut diverſam & diſtinctam apud antiquos, hanc Rheæ appellationem. In Scholiaſte manifeſtus eſſe mihi quidem videtur memoriæ lapſus. Quamobrem enim *Silviam* potius a Rhea ſeparavit, & ſeorſim a cæteris nominibus poſuit, quam *Iliam*, quum hoc eſſet nomen vere Proprium & προσηγορικὸν, illud Gentilicium ſeu κοινὸν ἀπὸ συγγενείας, ut ait Plutarchus, quod ſolum in uſu non fuit, ſed ſemper cum alio natura ſua conjunctum. Sive igitur *Rhea*, ſive quo alio proprio nomine vocaretur; ſimul erat neceſſario *Silvia*, utpote patre Silvio & in gente Silvia nata. Proinde ſiquidem unum ex his a cæteris erat ſeparandum, ut erat, quia præter gentilicium duo nomina pro more illorum temporum ſimul habere Rhea non poterat, debuiſſet, ut paulo accuratius, & ut apud antiquos haud dubie legerat, ipſe quoque loqueretur, ſcripſiſſe, Ἰλίαν, quo ſolo nomine plerumque a poetis & Græcis Auctoribus appellabatur illa, ἢ Ῥέαν Σιλουΐαν, quomodo ab hiſtoricis Latinis vocabatur. Sed hæc, ut æquiore animo in illo feramus, faciunt aliorum multo graviora de hac ipſa *Rhea Silvia* errata. Quid dices de Cedreno, & aliis Byzantinæ hiſtoriæ ſcriptoribus, quos utique credibile eſt, bonos & antiquos hiſtoricos magis & diligentius evolviſſe, quam vel Auguſtinum, qui religionem Chriſtianam & ſacra interpretabatur, ac profana non niſi in quantum illis inſervirent, attingebat, vel Tzetzem, qui Græci poëmatis Scholiaſtes Græcas magis antiquitates & hiſtorias ſcrutabatur, quam Romanas. Et tamen illi, quos modo dixi, Romuli matrem vocant *Juliam Amulii filiam*, quo quid magis a vero eſt alienum? Eadem in στηλοπινακίοις Cyſini templi Σερβήλια vocatur teſte Salmaſio *ad Solinum pag.* 13. ab Æliano *Var. Hiſt.* VII. 16. Σερβία, a Plutarcho vero in *Romulo* illa Æneæ filia pro *Ilia* nominatur Αἰμυλία. Ergo cum *Iliæ* ſive *Silviæ* nomen ita corruptum videam ab ipſis Hiſtoricis, eaque inſuper a nonnullis ſequioris ævi *Amulii filia* inſigni errore tradatur, ſicuti & ab Oroſio, modo Amulius dicitur *Romuli avus* VI. I. modo *Numitor avus* a Romulo *interfectus* II. 4. non multum mihi obeſſe puto, Vir Celeberrime, vel Theologum aliquem ex inferiore imperii Romani ætate, vel recentiorem adhuc Scholiaſtem, qui cum diverſimode eam a Veteribus appellari ſcirent, alter diverſis his nominibus, de

quibus Veteres diſcrepabant, eam ſimul appellatam fuiſſe forſan exiſtimaverit, alter ea perperam conjunxerit, quæ cum Antiquis diſtinguenda erant. Ne & hujuſmodi errorem ſine exemplis poſuiſſe videar, ſimiliter fere *Octavius Cæſar Auguſtus* Floro IV. 3. *Octavius Cæſar* IV. 4. & Appiano in *Iber. extr.* ut & *Domitius Nero* Plinio IV. 4. & VII. 8. atque alibi ſæpius nominantur, quæ non ſatis recte etiam eos conjunxiſſe, certum eſt, quum nunquam ita ſimul appellati fuerint. Nam & ille cum *Cæſar* dici cœpit, jam ſimul gentis novæ nomine erat *Julius*, neque amplius *Octavius*, ſed *Octavianus*; h. e. ex Octavia gente in aliam adoptatus: & Nero poſt adoptionem adeo non vocabatur *Domitius*, ut ſe ita a Britannico ex priore conſuetudine etiam tunc appellatum eſſe indigniſſime tulerit ipſe & mater ejus Agrippina, teſte Tacito *An.* XII. 41. Tot lapides immo, tot nummi, ex quibus certiſſime de vero hominum nomine ſtatui poteſt, nunquam eos antiquæ familiæ nomine inſigniunt. Rectius proinde de Auguſto Appianus ἐμφυλ. α. *non longe ab init.* ὅτῳ πρότερον μὲν Ὀκταούϊος ὄνομα, Καῖσαρ δὲ ἐκ τοῦδε μετωνομάζετο. Et Dio *lib.* XLV. ὁ πρότερον Ὀκταούϊος, τότε δὲ ἤδη Καῖσαρ. & *lib.* XLVI. Καὶ ἐξ ἐκείνου Γάϊος Καῖσαρ Ὀκταουιανὸς ἐπεκλήθη. Qui idem tamen de Nerone ſatis negligenter *lib.* LX. τοῦ Δομιτίου τοῦ Νέρωνος ἐπονομασθέντος (niſi forte ſcripſerit μετονομασθέντος) quaſi *Domitius cognomine Nero* dictus fuiſſet, quum tamen Domitium nomen & gentem jam abjeciſſet, quando Neronis accepit. Sed & ſicuti Tzetzes iſtic, ſi modo verba ejus non ſunt à librariis vitiata, male *Rheam* & *Iliam* in unam unius fæminæ appellationem conjunxiſſe videtur, quum fuerint nomina diverſæ appellationis, ſive ejuſdem fæminæ, ſive itidem, quod veriſimilius eſt, diverſæ, ſed poſtea in unam conflatæ: ſic plane Diomedes Grammaticus, dum Græcorum quoque Hominum nomina ad ſolitam Romanis appellationem trium nominum conferre ſtudet, diverſa diverſi temporis, ſed eorundem hominum, nomina in eandem & ejuſdem temporis appellationem conjungit, immo & ex iiſdem, ſed diverſæ tantum pronunciationis, nominibus diverſa facit ejuſdem Hominis & appellationis: Veluti, *Alexander Dardanius Paris*, *Pyrrhus Aeacides Neoptolemus*, immo *Ulyſſes Acriſiades Odyſſeus*: quorum omnium primum ait eſſe Prænomen, ſecundum Gentilitium, tertium Cognomen. Quæ quum omnia ſunt ridicula & inepta, tum maxime illud de *Ulyſſe* & *Odyſſeo*, quorum alterum eſt Latina, alterum Græca, ejuſdem plane Nominis pronunciatio. Quid mirum ergo, etiam Tzetzen, & ſimiles poſterioris ætatis Scholiaſtas, diverſa *Rheæ* & *Iliæ* nomina in unam contraxiſſe unius fæminæ appellationem? At vero cur ſimiliter, inquies forſan, vir Doctiſſime, & Alii, & Dionyſius quoque controverſo in loco, *Rhea Ilia* conjungere non potuiſſent, licet revera duobus his nominibus ſua ætate appellata non fuiſſet. Sane ſi id modo quæritur, annon potuerint aliquando hæc a quoquam fuiſſe conjuncta, manus ultro & libens dabo, qui non ignoro ſæpe multo gravius, quod ad Romanorum nomina, nonnullos, & præcipue Græcos, erraſſe. Quamobrem, ſiquidem obiter tantum & quaſi prætereundo *Rheam Iliam* dixiſſet Halicarnaſſenſis, verba ejus, auctoritate & rationibus tuis inductus, minime ſollicitarem. At quum etiam alibi minima quæque accuratiſſime perſequi ſoleat, atque hîc ex profeſſo Romuli matrem ab ejus Nominibus deſcribere, & pro cætera ſua diligentia duplicem, quæ de iis erat, veterum vel *Iliam* vel *Rheam Silviam* appellantium ſententiam ſedulo exponere, voluiſſe videatur, vix poſſum exiſtimare, conjunxiſſe illum præcipue, quæ alii accuratius diſtinguunt: atque adeo ſcripſiſſe potius *Iliam*, *vel Rheam Iliam*, nulla cauſſa repetito *Iliæ*, & omiſſo *Silviæ* nomine, quam *Iliam*, *vel Rheam Silviam*, quorum alterum juxta Poëtas erat mulieris nomen, alterum juxta Hiſtoricos. Quod ſi hæc ipſa *Rhea Silvia*, mutato & abjecto priore nomine, poſtea ejus loco *Ilia* fuiſſet dicta, cujus tamen nec volam nec veſtigium, nec quicquam, unde ullam ejus rei veriſimilitudinem elicere poſſim, apud veteres reperio, nihilominus neque tum diligens adeo Scriptor, præſertim ubi tam accurate & diſtincte de his Nominibus ageret, ut aperte in illis verbis præ ſe fert Dionyſius, ea ita conjungere & confundere debuiſſet, atque illa re tam negligenter in tanta diligentiæ ſpecie defungi. Ad Servii verba quod attinet, ſi diſtinguantur, ut in mea fit editione, & faciendum videtur, *quæ dicta eſt Ilia*, *Rhea*, *Silvia*, meæ ſententiæ nihil obſtant, quum ipſe affirmes, illi, ut ita ſcriberet, *ſuffeciſſe*, *hæc nomina*

apud

apud Auctores de una eademque fœmina reperiri, quod ego certe nunquam negarim. Atque ita convenient ista prorsus cum illis Plutarchi in *Romulo:* ταύτην οἱ μὲν Ἰλίαν, οἱ δὲ Ῥέαν, οἱ δὲ Σιλουΐαν ὀνομάζουσι. Sin conjungi isthæc voluit, cum eo pacto ex Romanorum more unum debeat fuisse prænomen, alterum gentile, tertium cognomen, parum commode & docte isto ordine eum scripsisse, nec facile quem in Latinis scriptoribus inventurum *Cicero M. Tullius*, vel similia, adhuc asseverare audeo, ut qui de longe maxima illorum parte certus sim. Quæ Sigonius ex Cicerone adfert, reperiuntur II. *de Oratore cap.* 64. ubi non simpliciter *Maluginensis M. Scipio*, sed multo hercle mitius & cum emphasi, *Maluginensis ille M. Scipio*, h. e. ille, qui ad distinctionem ab aliis Scipionibus *Maluginensis* cognominabatur, M. Scipio. Hæc ita necessario supplenda esse patet ex pronomine demonstrativo, & Græcorum φράσει, qui similiter fere cognomen cum articulo demonstrativo, & paulo quidem plenius, nomini vero & proprio præmittere solent. Polyb. *lib.* II. τοὺς Σένωνας ἐπικαλουμένους, Γαλάτας. Ælianus *Var. Hist.* II. 41. ὁ Ἐπιφανὴς δὲ κληθεὶς Ἀντίοχος. & ὁ Μέγας δὲ καλούμενος Ἀντίοχος. Plutarch. *Æmilio*, ὁ Νασικᾶς ἐπικαλούμενος Σκιπίων. *Sertorio*, *in init.* διὰ τοῦ δυρέως προσαγορευθέντος ἵππου. Quis negaret itidem recte dici, *Cæcus ille Ap. Claudius*, *Superbus ille L. Tarquinius*, *Imperiosus ille L. Manlius.* Et quum Cic. I. *de Orat. c.* 37. *P. Crassus ille Dives* dicat, potuisset æque commode *Dives ille P. Crassus*, sed non æque *Crassus P. Licinius*, inter quæ magnam esse differentiam ad cujusque aures provocare ausim, quibus hoc durum, puto, & insolens, illud elegans accidet. Sed si maxime Oratori vel Historico cuidam aliud agenti iste nominum ordo aliquando excidisset, non tamen id excusaret Grammaticum, ita ex professo & cum præfatione, ut fit a Servio (quum ait: *quæ DICTA EST*, *Ilia Rhea Silvia*,) omnia hominis alicujus nomina conjuncta discipulis suis vel posteris prodentem, in quo utique naturalem ordinem ac vulgarem, quemque Nummi & Lapides constanter servant, sequi & retinere debuisset. Quæso te, Vir Clarissime, rectene scripturum existimas, vel an ipse scribere sustineres, Ex. gr. Primus Romanorum Imperator dictus est *Cæsar Cajus Julius*? Scilicet, hæc nomina *Ilia*, etiam *Crassus*, *Cicero*, *Cæsar*, ubi discesseris ab illis, quibus primum ex causa illis propria sunt data, mera tantum sunt προσηγορικὰ ὀνόματα, nullam hominis descriptionem vel alicujus rei in illo significationem amplius declarantia: illa vero *Dives*, *Cæcus*, &c. quæ non hæreditaria, nec familiæ sunt Nomina, sed Uni Homini ex re ipsa describendo addita, propria quasi sunt Epitheta, & vere Adjectiva, quæ elegantiarum studiosi plerumque præponere gaudent. Hinc sæpe ita scribuntur, ut dubites, an significatio vocabuli indicetur, an cognomen proprium, an utrumque. Seneca III. *de Benef. c.* 37. *Vicit patrem*, *imperiosum quidem*, *T. Manlius.* Nempe pater *L. Manlius Imperiosus* vocabatur, (Vide Fastos Consulares) & revera erat Vir Imperiosus.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ὄγδοον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER VIII.

ΚΕΦ. α'.

Περὶ τοῦ δαιμονίου τοῦ Σωκράτους.

[1] Ελεγε δήπου Σωκράτης [2] περὶ τοῦ Δαιμονίου τοῦ συνόντος αὐτῷ, [3] πρὸς Θεάγην καὶ Δημόδοκον, καὶ πρὸς ἄλλους πολλούς· Φωνὴν πολλάκις ἔφασκεν,

CAP. I.

De Socratis Genio.

LOquebatur enim vero Socrates de Genio, qui sibi adesset, ad Theagen & Demodocum, aliosque multos: vocem persæpe dice-

1 Ελεγε δήπου] Mediceus ἔλεγέ που Σωκράτης ὑπὲρ τοῦ δαιμονίου.

2 Περὶ τοῦ δαιμονίου] Res nota, omnibusque scriptoribus memorata. De qua tamen, si quisquam, Plato videndus est in *Theage*, ubi & hanc ipsam habet historiam, Xenophon in *Apologia*. Cicero *lib.* 1. *de divinat* Nec non Apulejus *libro integro de Deo Socratis*, & Plutarchus in *ejusdem argumenti libro*. SCHEFF.

3 Πρὸς Θεάγην καὶ Δημόδοκον] Respicit Auctor Dialogum Platonis, *Theages* nomine inscriptum, ubi Demodocus Filium, Theagem hunc, ad Socratem adducit, ut Sapientiam ab eo discat: Socrates autem hanc de Dæmonio suo sententiam vel Historiam pluribus exsequitur. Ipsa Platonis verba, vel Socratis apud Platonem, mox repetit Noster, ut liqueat satis, inde hæc hausta. Quamobrem aliter, quam in Editionibus cunctis, etiam in Mea, factum est, hæc jam distinxerim. Nempe πρὸς Θεάγην καὶ Δημόδοκον· καὶ πρὸς ἄλλους πολλοὺς, φωνὴν, πολλάκις ἔφασκε &c. Ut sensus sit, *disseruisse Socratem ex professo apud Theagen & Demodocum de Dæmonio suo*, sicut eum apud illos disserentem

σχεν [4] ὁσίαν πομπῆς [5] ἐγκεκληρωμένην αὐτῷ. [6] Ἥπερ ὅταν γένηται, ἀεί μοι, φησὶ, σημαίνει, ὃ μέλλω πράττειν, τούτου ἀποτροπήν· προτρέπει δὲ οὐδέποτε. Καὶ αὖ πάλιν, ἐάν τις,

dicebat divini missus sibi sorte quadam datam. Quæ (inquit) si mihi obtingat, semper ejus, quod facturus sum, dehortationem significat: adhortatur autem nunquam. Atque ite-

tem de hoc argumento inducit Plato: *sed & ad alios multos sæpe* brevius *dixisse*, *sibi Vocem divinitus datam* &c. Λέγειν ita absolute positum notat perpetuam Orationem, vel Dissertationem. Sic *cap.* 12. de Theophrasto causam orante apud Areopagitas, ἐξέπεσε, ἐπὶ τ̄ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς λέγων. PERIZ.

4 Ὁσίαν πομπῆς] ὁσίας. Sic Plutarch. πομπῇ θείᾳ φαίνεται. *divino impulso*, *ductu*, *auspicio.* GESNER. Ego ὁσίᾳ πομπῇ. FABER. Placet Fabri correctio vel eo nomine, quod cum Platone convenit, qui in *Theage* θείᾳ μοίρᾳ *divinitus* dicit, quod Noster ὁσίᾳ πομπῇ. apud Suidam etiam ἐκ θείας πομπῆς ex Æliano laudatur. vide etiam in *Hist. Animal. lib.* III. *cap.* 47. KUHN.

Ὁσίαν πομπῆς] Locus sine dubio corruptus. Verterat Vultejus, *sanctam pompæ vocem*, nullo, ut liquet, sensu. Gesnerus ergo tentavit ὁσίας, & reddidit primus *sancti alicujus auspicii vocem*, quod retinuerunt deinceps omnes. Faber tamen maluit ὁσίᾳ πομπῇ, quod in Notis diserte probat etiam Kuhnius. Tanto magis miror, Eum in Indice ejusdem Editionis vulgatam lectionem, quasi sanam & integram, exponere, *vocem*, *instar instinctus*, *ductus*, *legationis*, *quasi sortito datam:* ut ita ὁσίαν *idem hoc loco sit*, *quod* Δίκην, *Instar*, Quid hoc est aliud, quam incertissimos reddere sua operâ lectores, maxime tirones? Proximum est Vulgato, & commodæ syntaxeos, quod voluit Gesnerus. Et ita ferme Dionys. Halic. *lib.* VIII. vocem ab statua Fortunæ Muliebris emissam, *Rite me*, *Matronæ*, *dedicastis*, vertit Græce, ὁσίῳ πόλεως νόμῳ, Γυναῖκες γαμεταὶ, δεδώκατέ με. Sed tamen dubitem, fateor, an vox Ὅσιος ferat istam significationem, ut notet simpliciter & directe illud, quod a Deo in homines est profectum, ortum, missum, quo modo hic apud Ælianum accipi deberet. Quum e contrario passim opponatur τοῖς ἱεροῖς rebus jam *divinis*, jam *Deo consecratis.* Thucyd. II. 52. εἰς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως, *in contemptum vertebantur sacrorum pariter & profanorum.* Diserte Hesych. Ὁσίους θαλάμους, τοὺς μὴ θείους, ἀλλ' ἀνθρωπείους, *non divinos*, *sed humanos.* Vide & omnino Suidam, ac Harpocrat. & ibi Valesium. Et sane Ὅσιον proprie est, quod convenit officiis Hominum in Deos vel alios Homines, seu quod non excedit illa officia, quod *fas*, *licitum*, *pium & justum est.* Unde ὅσιον καὶ δίκαιον, vel θέμις, crebro conjunguntur: sed & inde passim τὰ ὅσια notat *justa funebria.* Hesychius videtur ab ἵημι, ἔσω, pro ἐφίημι, *permitto*, deducere. Ait enim, ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ἔσεως, τὸ ἐφιέμενον, καὶ μὴ ἀπηγορευμένον. Etymol. M. ab ἅζω, ἅσω, *colo*, *veneror*, derivat. Alii ex Hebraico vel Syriaco sermone arcessunt. Mihi verisimillimum videtur, ὅσιον esse ab ὅσον, & notare proprie id, *quousque progredi licet.* Demosthenes *adv. Aristocr. p.* 438. πᾶν, ὅσον ἐσθ' ὅσιον, πεπρᾶχθαι, *quantum fieri oportet.* Aristot. *Polit.* VII. 16. de abortu agens. τὸ γὰρ ὅσιον, καὶ τὸ μὴ διωρισμένον, ἐν τῇ αἰσθήσει, καὶ τῷ ζῆν, ἐστι, *quousque abortum tentare licet*, & *quod non est decisum*, *seu vetitum*, *situm est in sensu & vita* embryonis, seu inde cognoscitur. Phocyl. *v.* 3.

Μὴ πλουτεῖν ἀδίκως, ἀλλ' ἐξ ὁσίων βιοτεύειν.

Non locupletari per injuriam, *sed vivere ex iis*, *quæ sumere licet.* Hinc jam Ὅσια sunt res & loca profana, quibus uti homini licet, cujus commercio & usui exemptæ sunt res Divinæ. Sed & Homines inde dicuntur ὅσιοι, aut ἀνόσιοι, qui modum officii servant, aut non servant, h. e. pii in Deos vel Homines, aut impii. Tribuunt quidem LXX. Interpretes etiam Deo τὸ ὅσιον, ubi Scriptores S. habent חסד vel חסיד. Sed etiam tum in Deo significat quoddam quasi officium benignitatis, &c. in homines pios, Deo de-

co-

τις, φησὶ, τῶν φίλων ἀνακοινῶται 7 ὑπέρ † των, καὶ ἐπιγένηται ἡ φωνὴ ἐκείνη, πάλιν ἀποτρέπει· 8 καὶ ἐμοὶ μὲν αὕτη συμβουλεύει τοῦτο, 9 ἐγὼ δὲ τῷ συμβουλευομένῳ μοι, καὶ οὐκ ἐῶ πράττειν, ἑπόμενος τῇ θείᾳ * προῤῥήσει. Παρείχετο δὲ μάρτυρα 10 Χαρμίδην τὸν Γλαύκωνος· ἀνεκοινώσατο γὰρ αὐτῷ, εἰ μέλ-

iterum ait, si quis amicorum me de aliqua re consulat, & illa vox superveniat, iterum à proposito revocat: atque illa mihi quidem hoc suadet, ego vero illi, qui me consulit, nec permitto, ut id agat, secutus divinam allocutionem. Testem proferebat Charmidem Glauconis filium: is enim aliquando consuluerat ipsum, an

† τινῶν. * προσρήσει.

corum. Sic *Psal.* XVIII. 25. μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, vel ut alii Codd. ὅπως ἔσῃ. *Cum pio pie ages.* Ex his manifestum jam satis, ὅσιον non esse *Divinum*, quod in hoc Æliani loco tamen videtur requiri. Quapropter, & quia Plutarchus, ut notat Gesnerus, ac Noster *Hist. Anim.* III. 47. ut Kuhnius, dicunt θείαν πομπὴν, quibus adde Nostrum etiam *infra* XIII. 1. καθά ἵνα θείαν πομπήν. & quia denique inter θείας & ὁσίας exigua prorsus est discrepantia, pene putem etiam hic illud esse Auctoris, hoc Librariorum. Præterea sensum distinctione censui juvandum, ut πολλάκις referatur ad ἔφασκεν Jensius autem noster suspicabatur legendum, ὡς ἂν πομπῆς, *vox tanquam pompæ*, seu qualis solet existere in turba hominum. PERIZ. Haud dubie scripsit Ælianus ὡς θείᾳ πομπῇ, *velut divino instinctu.* quomodo hunc locum quoque emendavit Cl. Davisius in *notis ad Ciceron. lib.* I. *de Divin. cap.* 53. ubi pro ὡς editur ὃς certissimo typothetarum errore.

5 Εγκεκληρωμένην αὐτῷ] Max. Tyr. *Dissert.* 26. ait de eodem Socrate, δαιμόνιον τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἀνακεκραμένον, *menti illius permixtum.* Plato *Theage pag.* 128. ἔστι γάρ τι θείᾳ μοίρᾳ παρεπόμενον ἐμοὶ ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον δαιμόνιον· ἔστι δὲ τοῦτο φωνή. *Est enim aliquod divina sorte vel fato mihi junctum Dæmonium usque a puero; est autem illud Vox.* PERIZ.

6 Ηπερ ὅταν γένηταί μοι &c.] Operæ pretium est, ut cum his jam conferamus verba Platonis *d. l.* quæ secutus est Noster. Sic ergo Ille, ἡ (scil. φωνὴ) ὅταν γένηται, ἀεί μοι σημαίνει, ὃ ἂν μέλλω πράττειν, τούτου ἀποτροπήν. Προτρέπει δὲ οὐδέποτε· Καὶ ἐάν τίς μοι τῶν φίλων ἀνακοινῶται, καὶ γένηται ἡ φωνὴ, ταυτὸν τοῦτο ἀποτρέπει, καὶ οὐκ ἐᾷ πράττειν. Καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Χαρμίδην &c. Ex his jam emendari in quibusdam potest Noster, ac debet, accedente præsertim suffragio Mstorum. Nam primum, plane ut Plato, sic & MS. Lugd. ὅταν γένηται, ἀεὶ μοί, φησι, σημ. Illud ἀεὶ excidisse videtur propter αι ultimas literas superioris vocabuli. Deinde vero legendum omnino ἀνακοινῶται ex Platone & Sluisk. codice, & ex syntaxi, ac sequenti verbo ἐπιγένηται. Pro ὑπέρ των in quo tamen nihil debuerat hæsitasse Gesnerus, habet Lugd. æque ac B. Paris. ὑπὲρ τούτου. Voluerunt ὑπέρ του. IDEM.

7 Υπέρ των] Emendabat Gesnerus τινῶν. nihil necesse fuit: nam τῶν pro τινῶν positum est. ut τοῦ & τῷ pro τινὸς & τινί. Attice scilicet. FABER. Retinenda lectio eruditissimi Gesneri, τινῶν. Imo retinendum τῶν pro τινῶν more Attico Faber rectè censuit. In MS. B. est τούτου. SCHEFF.

8 Καὶ ἐμοὶ αὕτη &c.] Pessime hæc in Vulgatis erant maxima distinctione ante ἐγὼ separata a sequentibus, quæ unica est causa, quare ad ea adhæserint Viri Doctissimi, Gesnerus, & Schefferus, suisque conjecturis ea perperam sollicitaverint. Nexus est, ἐγὼ δὲ τῷ συμβουλευομένῳ μοι συμβουλεύω, καὶ οὐκ ἐῶ &c. PERIZ.

9 Εγὼ δὲ τῷ συμβουλευομένῳ μοι, καὶ οὐκ ἐῶ πράττειν] Videtur aliquid corruptum, quid si? τὸν συμβουλευόμενόν μοι οὐκ ἐῶ πράττειν. GESN. Placeret accuratissimi viri sententia, si conjunctio non deleretur, quam tamen omnes codices retinent. Puto igitur illud μοι, esse literas posteriores verbi antecedentis, cujus priores vel temporis vetustas delevit, vel ante-

μέλλοι [11] ἀσκήσειν εἰς Νεμέαν, καὶ εὐθὺς, ἀπαρχομένου λέγειν, φωνὴ ἐπεγένετο. Καὶ ὁ Σωκράτης τὸν Χαρμίδην [12] διεκώλυσεν ἔχεσθαι, ὧν εἴχετο, εἰπών· [13] Ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη, οὐ μὴν εἰς δέον ἀπήντησεν [14] αὐτοῦ ἡ σπουδή.

an exerceret ſeſe ad Nemeæ ludos, & ſtatim, incipiente eo loqui, ſupervenit illa Vox. Et Socrates, id ſignificans, vetuit Charmidem aggredi, quæ deſtinaverat. Ille vero non paruit, ſed neque utiliter ei hoc ſtudium ceſſit.

ΚΕΦ. CAP.

antecedens dictio propter haud magnam earum diſſimilitudinem abſumſit. Atque ſic aut ſimili modo ſcribendum; τῷ συμβουλευομένῳ αὐτὸς ἄμμι, καὶ οὐκ ἐῶ πρ. SCHEFF. Nullum hic mendum eſt, contra quam Geſnero & Scheffero viſum fuit, imo nihil planius; ait enim Socrates, *Divina illa vox mihi conſilium dat, ego autem porro idem conſilium amicis do, qui me conſuluerunt:* itaque nec hic mendum eſt, nec difficultas ulla. FABER. Forte tutiſſimum retinere cum Fabro lectionem vulgatam, locumque ſic exponere: *divina illa vox mihi conſilium dat, ego autem porro idem conſilium amicis do, qui me conſulunt.* SCHEFF.

10 Χαρμίδην] Habet Plato in *Theage.* IDEM.

Χαρμίδην] Fuit hic inter Diſcipulos & Amicos Socratis, & ideo illius Nomine inſcriptum quoque Dialogum nobis reliquit Plato. Forma excellens fuit, & ideo Καλὸς cognominatus. Periit in prælio inter XXX. Tyrannos, & Thraſybulum atque Exules reliquos commiſſo, de quo vide Xenophontem *de Rebus Geſtis Græc. lib.* II. *p.* 278. PERIZ.

11 Ἀσκήσειν εἰς Νεμέαν] Excidit è textu ϛάδιον. ita enim Plato in *Theage.* μέλλων ἀσκήσειν ϛάδιον εἰς Νεμέαν. *Cum ſe in ſtadiorum curſu exercere vellet ad Nemeæ ludos.* KUHN.

12 Διεκώλυσεν] Mallem διεκώλυεν. FABER.

13 Ὁ δ' οὐκ ἐπείσθη] Corrigo ὡς δ' οὐκ i. e. *cum ultro minime paruiſſet.* FABER. Vix opus erit correctione. KUHN.

Ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη· οὐ μὴν εἰς δέον &c.] Nolim cum Fabro, præter Codicum auctoritatem, Ὡς δέ. Solet enim illud οὐ μὴν, eadem Syntaxi ſubjungi ſuperiori commati. *Supra* I. 4. εἶτα οὕτως ἐκ διαλειμμάτων ἐκφρέσθησαν, οὐ μὴν ἀπώλοντο, καὶ οὖν καὶ ἠκέσαντο τὸ δίψος. At *mox*, quando maluit Idem αὐτῷ pro αὐτοῦ, in eo ſane aſſentientem ſibi habet Lugd. codicem; quamvis neque illud plane ſit neceſſarium. Nam & ita ſine Dativo *infra* XIII. 2. πλὴν οὐκ ἀπήντησε ταῦτα ταύτῃ. PERIZ.

14 Αὐτοῦ ἡ σπουδή] Legendum αὐτῷ & jungendum cum τῷ δέον, neque enim aliter loquuntur Græci. FABER. Neque hic locus medicum quærit. KUHN.

ΚΕΦ. β'.

Περὶ Ἱππάρχου σοφίας, καὶ σπουδῆς περὶ τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ περὶ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν.

Ἵππαρχος ὁ Πεισιστράτου παῖς, [1] πρεσβύτατος ὢν τῶν Πεισιστράτου, καὶ σοφώτατος ἦν Ἀθηναίων. Οὗτος καὶ τὰ Ὁμήρου ἔπη [2] ἐκόμισε

CAP. II.

De Hipparchi ſapientia & ſtudio erga doctos, & de Homericis carminibus.

Hipparchus Piſiſtrati filius, quum eſſet maximus natu inter *Filios* Piſiſtrati, etiam Athenienſium erat ſapientiſſimus. Ille vero & Ho-

1 Πρεσβύτατος ὢν τῶν Πεισιστράτου] ὥσπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, *ut vulgo exiſtimant plerique:* ſic ea de re loquitur Thucyd. VI. 54. ſed qui id ex profeſſo refutat, & contrarium ἰσχυρίζεται, *affirmat*, tanquam *ex auditu id accuratius aliis ſciens.* Non tamen perſuaſit id aliis, ne Platoni quidem, ex quo Noſter hæc iterum habet, & qui poſt Thucydidem, neque ita dudum, ſcripſit in *Hipparcho pag.* 228. & 229. diſerte prorſus, Hipparchum fuiſſe Piſiſtrati Filiorum πρεσβύτατον, & ideo poſt Patrem confeſtim, ante Hippiam, quem natu maximum facit Thucydides, tyrannidem obtinuiſſe. Vide etiam Meurſium in *Piſiſtrato, cap.* 11. diſputantem multis pro Platone contra Thucydidem. Confuſio autem inde videtur orta, quod Piſiſtratidæ fratres pariter imperium vel poteſtatem præcipuam tenuerunt. Unde Schol. Ariſtoph. *ad* Σφηκ. *pag.* 464. Κοινῶς δὲ πάντες οἱ Πεισιστρατίδαι τύραννοι ἐλέγοντο. Vide & Thucyd. *d. l.* PERIZ. Mediceus legit πρεσβύτατος ὢν τοῦ Πεισιστράτου, pro quo forte legendum πρ. τῶν τοῦ Πεισιστράτου. nam participium ὢν hic prorſus ſupervacuum eſt, ſequente ſubjunctivo ἦν.

2 Ἐκόμισε πρῶτος εἰς τὰς Ἀθήνας] Sunt ipſiſſima Platonis verba in *Hipparcho.* Quemadmodum & indicatur in ſequentibus. Quomodo vero convenient cum iis, quæ ſcribuntur *infra lib.* XIII. *cap.* 14. non diſpicio. Ac *Piſiſtratum* quidem, id eſt *patrem Hipparchi*, carmina Homeri Athenis habuiſſe certum eſt, & infra latius probabitur. Ergo non à filio allata eſſe potuerunt, quod interpres ſcribit. Opinor igitur hunc verborum ſenſum eſſe. *Hipparchus*, cum Homeri carmina ante tantum penes ſe haberet, primus ea in lucem miſit, primus publici & civitatis Athenienſium juris fecit, præcepitque ea, cum antea ipſe ſolus cum fratribus privatim tractaret, nunc publice decantari, ut ex iis integra civitas inſtitui, meliorque reddi poſſet. Hæc ſic in prima editione a me ante annos triginta notata video placuiſſe etiam Leoni Allatio, ut poſt notavit Cl. Menagius *ad Laertium p.* 21. SCHEFF. In concinnandis Homeri verſibus primus *Lycurgus* poſt eum *Solon*, *Piſiſtratus* cum filio *Hipparcho* laborarunt, & ſi Megarenſi hiſtorico Dieuchidæ credimus, *Solon* magis Homerum illuſtravit, quam *Piſiſtratus*. Laërt. in *Solone.* vid. Gyraldi. *dial.* 2. & 3. *de Poet.* KUHN.

Ἐκόμισε πρῶτος εἰς τὰς Ἀθήνας] Eadem Plato, niſi quod εἰς τὴν γῆν ταυτηνί. Hæret hic Schefferus in eo, ut hæc Auctoris Noſtri redigat in concordiam cum iis, quæ Idem tradit XIII. 14. de Piſiſtrato. Et cenſet tandem Piſiſtratum tantum carmina Homeri digeſſiſſe & penes ſe retinuiſſe, Hipparchum vero primum ea in publicam miſiſſe lucem. Sed hoc profecto non eſt κομίζειν Ἀθήνας, καὶ εἰς ταυτηνὶ γῆν. Sine dubio crediderunt Plato & Ælianus: quum de Piſiſtrato res fuerit (Vide Meurs. *Piſiſtr.* notiſſima, Eum, ut ait Cicero, *primum Homeri libros confu-*

σε πρῶτος εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ 3 ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς τοῖς Παναθηναίοις αὐτὰ ᾄδειν. Καὶ ἐπ' Ανακρέοντα δὲ τὸν Τήϊον 4 πεντηκόντορον ἔστειλεν, 5 ἵνα αὐτὸν πορεύσῃ ὡς αὐτόν. Σιμωνίδην δὲ τὸν Κεῖον διὰ σπουδῆς ἄγων, ἀεὶ περὶ αὐτὸν εἶχε, μεγάλοις δώροις, ὡς τὸ εἰκὸς, πείθων, καὶ μισθοῖς· καὶ γὰρ 6 ὡς ἦν φιλοχρήματος ὁ Σιμωνίδης, οὐδεὶς ἀντιφήσει. Ἔργον δὲ ἦν ἄρα 7 τούτῳ τῷ Ἱππάρχῳ ἡ περὶ τοὺς πεπαιδευμένους σπουδή· καὶ ἐβούλετο ὑπὸ προσχήματι τῷ ἑαυτοῦ Ἀθηναίους

Homeri carmina primus attulit Athenas, coëgitque rhapſodos ea in communi Athenienſium feſto canere. Miſit etiam ad Anacreontem Tejum quinquaginta remorum navim, ut eum ad ſe tranſveheret. Simonidem vero Ceum æſtimans, ſemper ſecum habuit, magnis muneribus & mercede (ut veriſimile eſt) perſuaſum. Etenim Simonidem pecuniæ fuiſſe cupidum, nemo negabit. Erat ergo huic Hipparcho aſſiduum opus, favere eruditis: & voluit ſuo exemplo Athenienſes erudiri,

confuſos antea diſpoſuiſſe, ſeu, ut Noſter, ἀποφῆναι τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδυσσείαν: Hipparchum itaque vivo Piſiſtrato, cujus Filiorum ille fuit natu maximus, & ante mortem Patris jam ætate provectus, carmina Homeri primum *attuliſſe Athenas*, ea dein Patrem digeſſiſſe in Iliada & Odyſſeam, Filium vero poſtea Rhapſodis dediſſe cantanda. Sic nihil supereſt difficultatis. Sed longe major reſidet in eo, quod Diog. Laertius in *Solone num.* 57. ait *Hunc primum ſanxiſſe, ut carmina Homeri recitarentur* ἐξ ὑποβολῆς, h. e. ut Plato ait, ἐξ ὑπολήψεως, *ut ſuccedat alter alteri, atque ideo dicere Dieuchidam*, Vetuſtum Scriptorem, *Solonem magis, quam Piſiſtratum, illuſtraſſe Homerum.* Non ergo Piſiſtrati demum Filius ea *attulit Athenas primus.* Quid dicam? niſi diverſas ea de re Veterum eſſe ſententias, & forte, quod ab Solone jam factum erat, ſublatum mox fuiſſe, ſeu carmina illa Homeri ſtatim poſt Solonem ex uſu hominum intercidiſſe per tumultus Civiles, per quos ſæpe ejectus, ſæpe reſtitutus, fuit Piſiſtratus: atque ita, ſene jam Piſiſtrato, hujus Filium Hipparchum inveniſſe ea denuo, & *attuliſſe Athenas. Primum* autem, quia dein ex ejus demum inſtituto, ut cantarenrur Panathenæis, in perpetuo ibi manſerunt uſu. Diſtinxi autem Primus, Ἀθηναίων. Οὗτος καὶ &c. PERIZ.

3 Ἠνάγκασε] MSS. B. & B. ἤνεγκε. SCHEFF.

Τοὺς ῥαψῳδοὺς] Probat idem ex *Orat.* Lycurgi *in Leocratem* Joannes Meurſius *Panath. cap.* 25. quem vide. IDEM.

Ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς] Ut Mſſ. B. & C. ſic Lugd. ἤνεγκε, ſed nullo ſenſu. Tuetur vulgatam & veram lectionem Sluisk. De *Rhapſodis* vide quæ collegit, & diſſeruit Lud. Kuſterus, Vir Doctiſſimus, in *Hiſt. Critica Homeri, Sect.* 4. Et maxime Platonem in *Jone*, in quo Dialogo Toto ludit & deſcribit Rhapſodos, qui etiam interpretationem Homeri jactabant, quaſi eam poſſiderent ſoli. PERIZ.

4 Πεντηκόντορον] Interpres *quinque remorum navim*; quod eſt falſum. Quinquaginta enim remos habuit, quæ ſic appellabatur. Conſule, quæ ſcribemus *lib.* II. *de Militia Nav. cap.* 2. SCHEFF.

5 Ἵνα αὐτὸν πορεύσῃ] Lego πορευθῇ. nam πορεύω & πορεύομαι plane diverſam ſignificationem habent. FABER. MSS. omnes, ἵνα αὐτὸν πορεύσῃ. SCHEFF. πορεύσῃ notandum in Noſtro, non emendandum. Lectio MSS. proba eſt, niſi quod particula ὡς excidit poſt ἵνα. Nam ὡς αὐτὸν Attice dicitur pro πρὸς αὐτὸν. Iſocrates in *Panegyr.* τὸ πλῆθος τῶν ἀφικνουμένων ὡς ἡμᾶς, *multitudo venientium ad nos tanta eſt* &c. KUHN.

Ἵνα αὐτὸς πορεύσῃ ὡς αὐτὸν] Faber πορευθῇ.

σι ταύτην ἀποκλεῖναι αὐτόν. Καὶ ἐν ᾗ ταῦτα ἡμέρᾳ δρῶσι, [5] Διϊπόλια τὴν ἑορτὴν καλοῦσι, καὶ Βουφόνια.

Et quo die hæc faciunt, ferias ejus vocant Diipolia & Buphonia.

ΚΕΦ. CAP.

ſorem arguebat. percuſſor ſecurim cultrumque, quæ voce, quam mitterent ſupplicem, deſtituta, atque adeo cædis facilè damnata & in mare abjecta ſunt. Hæc Porphyrius *l. c. pag.* 28. ex Theophraſto, ni fallor, quæ hoc caput Noſtri non parum illuſtrant. KUHN.

Ἐν τῷ μέρει] h. e. *ſingulos ſeparatim.* Paſſim hæc locutio ponitur pro *viciſſim*, *alternis*, quando de pluribus, notat *ſingulos ſeparatim*, *& ita ordine per vices.* Sic Polyæn. I. 38. 5. ἐκέλευσεν ἀπὸ λόφου κόπτοντας (ſcil. *πάντας στρατιώτας omnes milites*) ἐν μέρει ξύλα κομίζειν h. e. non omnes ſimul, ſed *per partes*, *ſeparatim.* Et Athenæus XII. 11. μετεπέμπετο ἐν μέρει τὰς Λοκρῶν παρθένους, h. e. *ſingulas ſeparatim*, *aliam poſt aliam.* Sic παρὰ μέρος, Anton. Lib. *Fab.* 30. Lupi generatim præbuerunt infanti lac παρὰ μέρος, *ſeparatim & per vices*, modo hi, modo illi. PERIZ.

4 Τῆς μαχαίρας] Addendum μόνης, *ſolum enſem condemnant.* τῶν δ' ἄλλων ἀποψηφίζονται. FABER. Sed hoc facile intelligitur ex præcedentibus. SCHEFF. At aliter Pauſan. in *Atticis* ὁ πέλεκυς, inquit, παραυτίκα ἀφείθη κριθεὶς, *ſecuris*, *quâ cæſus bos eſt*, *ſtatim judicio habito cædis abſolvitur*, *idque quotannis peragitur judicium.* Alias Athenis non novum erat, ferrum lapides aliaque inanimata cædis accuſare, ſi hominem vel ictu vel caſu fortuito occiderant. Æſchines *Orat. contra Cteſiphontem.* τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα, ἐάν τινα ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ ὑπερορίζομεν, *ligna*, *lapides*, *ferrum*, *illa vocis mentiſque expertia*, *ſi aliquem illapſa occiderint*, *finibus ejicimus*, ut cædis ſcilicet convicta. vide *notata olim in Pollucem p.* 84. KUHN.

5 Διϊπόλια τὴν ἑορτὴν καλοῦσι καὶ βουφόνια] Altero quidem nomine, quod bos iſte mactaretur ad aram Jovis Poliei, altero vero, quod qui eum mactaret, Buphonus appellaretur. Conſule Pet. Caſtellanum *de Græcorum feſtis*, & Pauſaniam in *Atticis.* SCHEFF. Celebrabantur Διάσια (ita enim vocatur feſtum) σκιῤῥοφοριῶνος τετάρτῃ ἐπὶ δέκα, *Maji die quarto decimo.* Scholia *in Pacem Ariſtophanis.* Euſtathius feſti originem aliunde accerſit; *in Iliad. p.* 691. KUHN.

Διϊπόλια] Feſtum ſic dictum, quia tunc ſacra fiebant Jovi Πολιεῖ. Vide Suidam & Harpocrat. Antiquiſſimum autem fuit, unde διϊπολιώδη apud Ariſtoph. Νεφελ. *pag.* 179. pro *antiquis valde & obſoletis* ponitur. Scholiaſtes vero *ibidem* aliam, quam Pauſanias in *Atticis*, adfert Hiſtoriam & rationem, quare illud etiam Βουφόνια fuerit dictum, & Bos in eo mactatus. PERIZ.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ Πολιάρχου τρυφῆς.

Πολίαρχόν φασι [1] τὸν Ἀθηναῖον εἰς τοσοῦτον προελθεῖν τρυφῆς, ὥστε [2] καὶ κύνας καὶ ἀλεκτρυόνας ἐκείνους, οἷς ἔχαιρεν, ἐκκομίζειν ἀποθανόντας δημοσίᾳ· καὶ ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν παρεκάλει τοὺς φίλους, καὶ ἔθαπτεν αὐτοὺς πολυτελῶς, καὶ [3] ἐπιστήματα αὐτοῖς ἀναστήσας, ἐπιγράμματα κατ' αὐτῶν ἐνεκόλαπτεν.

ΚΕΦ.

CAP. IV.

De Poliarchi luxuriâ.

Poliarchum Athenienſem ajunt eo luxuriæ progreſſum, ut canes etiam & gallos, quibus delectatus fuerat, mortuos efferret publice: & amicos vocabat ad exſequias eorum, ſplendideque eos ſepeliebat, atque erigens illis ſepulchrales columnas, inſcriptiones in iis incidebat.

CAP.

1 τὸν Ἀθηναῖον] Hoc Vultejus omiſit. Nec invenio Athenienſem apud veteres hoc nomine. Meminit Ariſtoxenus apud Athenæum *lib.* XII. *cap.* 12. alicujus, cognomento Ἡδυπαθοῦς, id eſt, delicati, in quem convenit hæc hiſtoria. Sed is Siculus fuiſſe videtur. SCHEFF.

2 Καὶ κύνας καὶ ἀλεκτρυόνας] Molliuſculorum hic ritus. Sic Ovidius Pſittacum deflet *lib.* II. *Eleg.* Sic Lesbia apud Catullum paſſerem, ſic alii alia. De *Hadriano* Spartianus: *Equos & canes ſic amavit, ut eis ſepulchra conſtitueret.* Capitolinus de *Vero*: *Volucri equo praſino mortuo ſepulchrum in Vaticano fecit.* Adde Caſaubon. *in Not. ad Hadrian.* Vide Plutarch. in *Solone*, *Themiſtocle*, & *Catone Majore*; Capitolinum in *Vero*, & alios. SCHEFF. Alexander *defuncto* Bucephalo *duxit exſequias, urbemque tumulo circumdedit nomine ejus.* Plinius *lib.* VIII. *cap.* 42. ubi *paulo poſt* ſubjungit. *Fecit & divus Auguſtus equo tumulum, de quo Germanici Cæſaris carmen eſt. Agrigenti complurium equorum tumuli pyramides habent.* Apud Pollucem canum ſepulchrales inſcriptiones extant *lib.* V. *cap.* 5. Bene autem Theophraſtus in *Ethicis Characteribus cap.* 22. inter alia hoc quoque inepte ambitioſi eſſe ait; κυναρίου τελευτήσαντος αὐτῷ μνῆμα ποιῆσαι, καὶ στηλίδιον ποιήσας, ἐπιγράψαι· κλάδος Μελιταῖος. *ſi catellus fuerit mortuus monumento ejus imponit columellam cum hac inſcriptione. Surculus Melitenſis.* Myronem *feciſſe & cicadæ monumentum & locuſtæ, carminibus ſuis Erinna ſignificat.* Plinius *lib.* XXXIV. *cap.* 8. confer Noſtrum *Hiſt. Anim. lib.* VIII. *cap.* 4. & *lib.* VI. *cap.* 7. & *lib.* XII. *cap.* 40. Herod. *lib.* II. Plinium *lib.* X. *cap.* 43. quos laudat codex *Konigianus*. KUHN.

3 Ἐπιστήματα] Exponit id Suidas, & recte, στῆλαι ἐπιτάφιοι. Dionyſ. Halic. *lib.* II. *pag.* 128. de Virginibus Veſtalibus propter impudicitiam punitis & defoſſis, καὶ οὔτ' ἐπιστήματος, οὔτ' ἐναγισμῶν, οὔτε ἄλλου τῶν νομίμων οὐδενὸς τυγχάνουσι, *neque monumentum ſepulchrale, neque parentationem, neque quicquam honorum, qui mortuis ſunt juſti aut ſolennes, conſequuntur.* In illis autem inſcribi ſolebant epitaphia. Hinc Artemidorus V. 75. ἐπιγραφῆς ἀκόλουθόν ἐστι τὸν ἀποθανόντα τυγχάνειν, *conſequens eſt & uſitatum, ut mortuus honoretur inſcriptione.* Callimachus *Epigr.* 16.

> Τιμονόη. Τίς δ' ἐσσί; μὰ δαίμονας, οὔ σ' ἂν ἐπέγνων,
> Εἰ μὴ Τιμοθέου πατρὸς ἐπῆν ὄνομα
> Στήλῃ, καὶ Μηθύμνα, τεὴ πόλις.

Timonoe, quæ vero es? per Deos, non agnoviſſem Te, Niſi Timothei Patris nomen, & Methymna, tua civitas, apparuiſſet in Columna. PERIZ.

σι ταύτην ἀποκλεῖναι αὐτόν. Καὶ ἐν ᾗ ταῦτα ἡμέρᾳ δρῶσι, [5] Διϊπόλια τὴν ἑορτὴν καλοῦσι, καὶ Βουφόνια.

Et quo die hæc faciunt, ferias ejus vocant Diipolia & Buphonia.

ΚΕΦ.

CAP.

sorem arguebat. percussor securim cultrumque, quæ voce, quam mitterent supplicem, destituta, atque adeo cædis facilè damnata & in mare abjecta sunt. Hæc Porphyrius *l. c. pag.* 28. ex Theophrasto, ni fallor, quæ hoc caput Nostri non parum illustrant. KUHN.

Ἐν τῷ μέρει] h. e. *singulos separatim.* Passim hæc locutio ponitur pro *vicissim*, *alternis*, quando de pluribus, notat *singulos separatim*, *& ita ordine per vices.* Sic Polyæn. I. 38. 5. ἐκέλευσεν ἀπὸ λόφου κατιόντας (scil. πάντας στρατιώτας *omnes milites*) ἐν μέρει ξύλα κομίζειν h. e. non omnes simul, sed *per partes*, *separatim.* Et Athenæus XII. 11. μετεπέμπετο ἐν μέρει τὰς Λοκρῶν παρθένους, h. e. *singulas separatim*, *aliam post aliam.* Sic παρὰ μέρος, Anton. Lib. *Fab.* 30. Lupi generatim præbuerunt infanti lac παρὰ μέρος, *separatim & per vices*, modo hi, modo illi. PERIZ.

4 Τῆς μαχαίρας] Addendum μόνης, *solum ensem condemnant.* τῶν δ᾽ ἄλλων ἀποψηφίζονται. FABER. Sed hoc facile intelligitur ex præcedentibus. SCHEFF. At aliter Pausan. in *Atticis* ὁ πέλεκυς, inquit, παραυτίκα ἀφείθη κριθεὶς, *securis, quâ cæsus bos est, statim judicio habito cædis absolvitur, idque quotannis peragitur judicium.* Alias Athenis non novum erat, ferrum lapides aliaque inanimata cædis accusare, si hominem vel ictu vel casu fortuito occiderant. Æschines *Orat. contra Ctesiphontem.* τὰ ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα, ἐάν τινα ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ ὑπερορίζομεν, *ligna, lapides, ferrum, illa vocis mentisque expertia, si aliquem illapsa occiderint, finibus ejicimus*, ut cædis scilicet convicta. vide *notata olim in Pollucem p.* 84. KUHN.

5 Διϊπόλια τὴν ἑορτὴν καλοῦσι καὶ βουφόνια] Altero quidem nomine, quod bos iste mactaretur ad aram Jovis Poliei, altero vero, quod qui eum mactaret, Buphonus appellaretur. Consule Pet. Castellanum *de Græcorum festis*, & Pausaniam in *Atticis.* SCHEFF. Celebrabantur Διάσια (ita enim vocatur festum) σκιρροφοριῶνος τετάρτῃ ἐπὶ δέκα, *Maji die quarto decimo.* Scholia *in Pacem Aristophanis.* Eustathius festi originem aliunde accersit; *in Iliad. p.* 691. KUHN.

Διϊπόλια] Festum sic dictum, quia tunc sacra fiebant Jovi Πολιεῖ. Vide Suidam & Harpocrat. Antiquissimum autem fuit, unde διϊπολιώδη apud Aristoph. Νεφελ. *pag.* 179. pro *antiquis valde & obsoletis* ponitur. Scholiastes vero *ibidem* aliam, quam Pausanias in *Atticis*, adfert Historiam & rationem, quare illud etiam Βουφόνια fuerit dictum, & Bos in eo mactatus. PERIZ.

ΚΕΦ. δ΄.

Περὶ Πολιάρχου τρυφῆς.

Πολίαρχόν φασι [1] τὸν Ἀθηναῖον εἰς τοσοῦτον προελθεῖν τρυφῆς, ὥστε [2] καὶ κύνας καὶ ἀλεκτρυόνας ἐκείνους, οἷς ἔχαιρεν, ἐκκομίζειν ἀποθανόντας δημοσίᾳ· καὶ ἐπὶ τὴν ἐκφορὰν αὐτῶν παρεκάλει τοὺς φίλους, καὶ ἔθαπτεν αὐτοὺς πολυτελῶς, καὶ [3] ἐπιστήματα αὐτοῖς ἀναστήσας, ἐπιγράμματα κατ' αὐτῶν ἐνεκόλαπτεν.

ΚΕΦ.

CAP. IV.

De Poliarchi luxuriâ.

Poliarchum Athenienſem ajunt eo luxuriæ progreſſum, ut canes etiam & gallos, quibus delectatus fuerat, mortuos efferret publice: & amicos vocabat ad exſequias eorum, ſplendideque eos ſepeliebat, atque erigens illis ſepulchrales columnas, inſcriptiones in iis incidebat.

CAP.

1 τὸν Ἀθηναῖον] Hoc Vultejus omiſit. Nec invenio Athenienſem apud veteres hoc nomine. Meminit Ariſtoxenus apud Athenæum *lib.* XII. *cap.* 12. alicujus, cognomento Ἡδυπαθοῦς; id eſt, delicati, in quem convenit hæc hiſtoria. Sed is Siculus fuiſſe videtur. Scheff.

2 Καὶ κύνας καὶ ἀλεκτρυόνας] Molliuſculorum hic ritus. Sic Ovidius Pſittacum deflet *lib.* II. *Eleg.* Sic Lesbia apud Catullum paſſerem, ſic alii alia. De *Hadriano* Spartianus: *Equos & canes ſic amavit, ut eis ſepulchra conſtitueret.* Capitolinus de *Vero*: *Volucri equo praſino mortuo ſepulchrum in Vaticano fecit.* Adde Caſaubon. *in Not. ad Hadrian.* Vide Plutarch. in *Solone*, *Themiſtocle*, & *Catone Majore*; Capitolinum in *Vero*, & alios. Scheff. Alexander *defuncto* Bucephalo *duxit exſequias*, *urbemque tumulo circumdedit nomine ejus.* Plinius *lib.* VIII. *cap.* 42. ubi paulo poſt ſubjungit. *Fecit & divus Auguſtus equo tumulum, de quo Germanici Cæſaris carmen eſt. Agrigenti complurium equorum tumuli pyramides habent.* Apud Pollucem canum ſepulchrales inſcriptiones extant *lib.* V. *cap.* 5. Bene autem Theophraſtus in *Ethicis Characteribus cap.* 22. inter alia hoc quoque inepte ambitioſi eſſe ait; κυναρίου τελευτήσαντος αὐτῷ μνῆμα ποιῆσαι, καὶ στηλίδιον ποιήσας, ἐπιγράψαι· κλάδος Μελιταῖος. *ſi catellus fuerit mortuus monumento ejus imponit columellam cum hac inſcriptione. Surculus Melitenſis.* Myronem *feciſſe & cicadæ monumentum & locuſtæ, carminibus ſuis Erinna ſignificat.* Plinius *lib.* XXXIV. *cap.* 8. confer Noſtrum *Hiſt. Anim. lib.* VIII. *cap.* 4. & *lib.* VI. *cap.* 7. & *lib.* XII. *cap.* 40. Herod. *lib.* II. Plinium *lib.* X. *cap.* 43. quos laudat codex *Konigianus.* Kuhn.

3 Ἐπιστήματα] Exponit id Suidas, & recte, στῆλαι ἐπιτάφιοι. Dionyſ. Halic. *lib.* II. *pag.* 128. de Virginibus Veſtalibus propter impudicitiam punitis & defoſſis, καὶ οὔτ' ἐπιστήματος, οὔτ' ἐναγισμῶν, οὔτε ἄλλου τῶν νομίμων οὐδενὸς τυγχάνουσι, *neque monumentum ſepulchrale, neque parentationem, neque quicquam honorum, qui mortuis ſunt juſti aut ſolennes, conſequuntur.* In illis autem inſcribi ſolebant epitaphia. Hinc Artemidorus V. 75. ἐπιγραφῆς ἀκόλουθόν ἐστι τὸν ἀποθανόντα τυγχάνειν, *conſequens eſt & uſitatum, ut mortuus honoretur inſcriptione.* Callimachus *Epigr.* 16.

Τιμονόη. Τίς δ' ἐσσί; μὰ δαίμονας, οὔ σ' ἂν
ἐπέγνων,
Εἰ μὴ Τιμοθέου πατρὸς ἐπῆν ὄνομα
Στήλῃ, καὶ Μηθύμνα, τέη πόλις.

Timonoe, quæ vero es? per Deos, non agnoviſſem Te, Niſi Timothei Patris nomen, & Methymna, tua civitas, apparuiſſet in Columna. Periz.

ΚΕΦ. ε'.

Περὶ Νηλέως, καὶ Μέδοντος, καὶ ἐν Ἰωνίᾳ δώδεκα πόλεων.

Ὅτι [1] Νηλεὺς ὁ Κόδρου, τῆς βασιλείας ἀμοιρήσας, ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας, διὰ τὸ τὴν Πυθίαν [2] Μέδοντι τὴν ἀρχὴν περιάψαι, [3] εἰς ἀποικίαν στελλόμενος. Τῇ Νάξῳ δὲ προσωρμίσθη οὐχ ἑκὼν, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶ-

CAP. V.

De Neleo, Medonte, & duodecim Joniæ civitatibus.

Neleus filius Codri, quum regnum non obtinuiſſet, Athenas reliquit: propterea quod Pythia Medonti imperium deſtinarat, profectus in coloniam. Ad Naxum vero non voluntate, ſed tempeſtate coactus

1 Νηλεὺς ὁ Κόδρου] Νειλεὺς. FABER. Meminit Herodotus in *Calliope*. Conon in Διηγησ. A. apud Photium *Bibl.* Ammianus *lib.* XXII. & XXVII. Hellanicus apud Harpocrationem. SCHEFF. Addo locum ex Maximo Tyrio *diſſert.* 19. νῦν δὲ καὶ φιλοσοφίας ὁρῶ πολλὰς ἀποικίας, ἄλλον ἀλλαχοῦ στελλόμενον, ὡς ἐπὶ Βοιωτίας Κάδμον, ὡς Ἀρχίαν ἐπὶ Συρακούσας, ὡς Φάλανθον ἐπὶ Τάραντα, ὡς Νιρέα (legendum Νειλέα) ἐπὶ Μίλητον, ὡς Τληπόλεμον ἐπὶ Ῥόδον. *Jam vero etiam Philoſophiæ quaſi colonias video, aliis alio profectis, ut in Bœotiam Cadmus, ut Archias Syracuſas, ut Phalanthus Tarentum, ut Nileus Miletum, ut Tlepolemus Rhodum.* KUHN.

Νηλεὺς ὁ Κόδρου] Sic Uterque Codex. Ut adeo fruſtra ſit Faber, qui mavult Νειλεύς. Verum quidem, a Pauſania, & quibuſdam aliis Veterum, ita vocari; ſed cum Noſtro conſentit Marmor Arundelianum, in quo diſerte in hoc Nomine Η legitur conſpicitur. Adde Strabonem *lib.* XIV *init.* qui non tantum eodem modo eum appellat, ſed & Pylium genere dicit, haud dubie, quia eodem Nelei Nomine Neſtoris quoque Pater fuit uſus. Sed & plures fuerunt Athenis *Nelei* nomine inſignes. Vere tamen corruptum eſt hoc Nomen apud Max. Tyr. *diſſert.* 19. ὡς Φιλάνθον (lege Φάλανθον) ἐπὶ Τάραντα, ὡς Νερέα ἐπὶ Μίλητον. Lege Νηλέα Nam hic ipſe Neleus iſtic intelligitur, ut jam monuit Heinſius iſtic loci. PERIZ.

2 Μέδοντι] Hic abolito regni titulo primò Prætor (ἄρχων) fuit appellatus & annos viginti præfuit Athenis, Euſeb. in *Chron.* Vellejus Pater. *lib.* I. *Hujus* (Codri) *filius Medon primus Archon Athenis fuit, ab hoc poſteri apud Atticos dicti Medontidæ. Sed ii inſequenteſque Archontes uſque ad Charopem, dum viverent eum honorem* uſurpabant. Duodecim illi fuerunt: quibus vitâ functis Athenienſes ſurrogarunt Archontes decennales. Qui tandem Olymp. 23. annui facti ſunt. KUHN.

3 Εἰς ἀποικίαν στελλομένῳ] Hiſtoria ſe ita habet, teſte Pauſania in *Achaicis:* Medon & Nileus Codri filii de regno inter ſe diſſidebant, negabatque Nileus ſe Medontem regnare paſſurum, quia pede claudus eſſet. Res igitur ad Apollinem defertur, cujus vates reſpondit, Medonti Athenienſium imperium deberi. Ita Nileus in coloniam dimittitur, cum fratribus & aliis Athenienſibus, qui dein Miletum aliaſque urbes in Jonia condidere. Corrigendus ergo noſter in prædictis verbis, & pro στελλομένῳ, στελλόμενος ſcribendum, ut ad Nileum, Non Medonta referatur. Dein poſt περιάψαι, comma eſt ponendum, denique Latina verſio ſic emendanda. *Nileus, filius Codri, cum regni ſpe depulſus, quia Apollo Medonti regnum detuliſſet, in coloniam mitteretur. ad Naxum* &c. Verba Pauſaniæ,

μῶνος βιασθείς· ἀπᾶραι δὲ βουλόμενον, καταπνέοντες ἐναντίοι ἄνεμοι διεκώλυον. Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων, οἱ μάντεις ἔφασαν, δεῖν καθαρθῆναι τὸ στρατόπεδον, [4] ὡς συμπλεόντων πολλῶν οὐ καθαρῶν τὰς χεῖρας. Προσεποιήσατο δὴ καὶ αὐτὸς ἀποκτεῖναί τινα παῖδα, καὶ δεῖσθαι καθαρμοῦ. [5] Καὶ αὐτὸς ἀνεχώρησε, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισε τοὺς συνειδότας

tus appulit; solvere vero inde volentem contrarii venti perflantes prohibebant. Qui quum propter ea, quæ tunc eveniebant, consilii esset incertus, vates responderunt, oportere expiari exercitum, tanquam multi simul navigarent, qui non puris essent manibus. Itaque simulavit etiam ipse puerum se quendam trucidasse, & purgationis indigere. Et

niæ, si quis ipsa malit legere hæc sunt: δίδωσι Μέδοντι Πυθία βασιλείαν τὴν Ἀθηναίων, οὕτω δὴ ὁ Νειλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Κόδρου παίδων εἰς ἀποικίαν ἀπεστάλησαν, SCHEFF. Ipse olim aliter paulo emendaveram, εἰς ἀποικίαν δὲ στελλόμενος τῇ Νάξῳ προσωρμίσθη. hunc locum ut multos alios pessime intellexit Interpres. Sensus enim Æliani fuerat. Neleum migrationis Jonicæ auctorem fuisse, quod ille Medonti tribuit, quamvis etiam in *hoc ipso capite* legisset Νηλεὺς δὲ εἰς τὴν Ἰωνίαν ἀφίκετο. itaque & doctrinam & judicium hominis vides. Obiter quoque hic monebo emendandum esse Laertium in *vita Thaletis* circa hanc ipsam rem, qua de agimus. FABER.

Εἰς ἀποικίαν στελλομένῳ] Non dubitavi recipere, quod certissima crisi ex ipsa Historia, etiam prout illa ab Auctore Nostro hic traditur, restituendum censuit Schefferus, στελλόμενος pro στελλομένῳ, licet in contrarium abeant MSti. Quorsum enim in Textu & Versione ejus retineretur manifestus adeo Error, idoneus tamen, quo Lectores, qui Notas non inspiciunt semper, decipiantur. Satis patet ex sequentibus, non *Medontem*, ut ferebat Versio, cui summum imperium in Patria fuit assignatum, sed *Nelea*, *in coloniam ex Urbe* patria *migravisse*, seu *pervenisse in Joniam*. Malui autem vertere, *in coloniam profectus*, quam, ut reddidit ea in Notis Schefferus, *quum in col. mitteretur*. Sponte enim sua, & quia Fratris, majoris quidem natu, sed claudi, imperium ferre non poterat, profectus est. Sic XIV. 15. δι' αὐτὸν δὲ Ἀρχέλαον μηδένα εἰς Μακεδόνας στέλλεσθαι. Et ita in Verbis quoque Maximi Tyrii *paulo ante* laudatis. Cæterum Athenienses hac occasione litis fraternæ, quum Medonti ab Oraculo adjudicata esset ἡ ἀρχὴ, vel ut gratificarentur Neleo, vel quia & ipsi volebant summum suæ Civitatis Magistratum imminui Titulo & Potestate, Medontem declararunt non *Regem*, sed *Archontem*, ejusque ἀρχὴν fecerunt magis adhuc ὑπεύθυνον, quam fuerat priorum Regum, *Regem* autem renunciarunt ipsum Jovem. Vide Pausan. in *Messenicis cap. 5.* & Schol. Aristoph. *ad* Νεφέλ. *ipso initio*. Sed tamen vel sic hi Codridæ, vel Medontidæ Archontes etiam *Reges* fuerunt dicti a multis Scriptoribus, ut ostendimus *supra* V. 13. PERIZ.

4 Ὡς συμπλεόντων πολλῶν οὐ καθαρῶν τὰς χεῖρας] Ita Lugd. nisi quod omittit τὰς. Sic *supra* III. 44. Πέλεις δὲ χεῖρας καθαρώτερος, ἢ πάρος ἦσθα. Propria autem hæc est locutio homicidis denotandis. Hinc Antiphon. *Orat. de cæde Herodis:* ἅπαντα τὰ δικαστήρια ἐν ὑπαίθρῳ δικάζει τὰς δίκας τοῦ φόνου, ἵνα οἱ δικασταὶ μὴ ἴωσιν εἰς τὸ αὐτὸ τοῖς μὴ καθαροῖς τὰς χεῖρας. *Omnia judicia sub dio judicant causas cædis, ne judices conspirent cum Homicidis manuum impurarum.* Sluisk. pro ὡς habet καὶ, & τινῶν pro πολλῶν. Forsan utrumque πολλῶν & τινῶν ex glossa fuerit ortum, legendumque ὡς καὶ συμπλεόντων οὐ καθαρῶν τὰς χεῖρας. IDEM.

5 Καὶ αὐτὸς ἀνεχώρησε &c.] Interpres ista omisit, quæ sic vertenda, *tum ipse discessit* (ab exercitu,) *tum aliis, qui cædis sibi ipsis conscii erant, ut idem facerent, persuasit.* KUHN.

Καὶ αὐτὸς ἀνεχώρησε] Mirum profecto, hanc tam

δόντας ἑαυτοῖς· οὗ γενομένου, καὶ γνωσθέντων ἐκείνων, αὐτοὺς μὲν ἀπέλιπεν, οἱ δὲ 6 ᾤκησαν τὴν Νάξον. Νηλεὺς δὲ εἰς τὴν Ιωνίαν ἀφίκετο, καὶ

Et ita ipse è medio secessit, atque *ut idem facerent*, aliis, qui sibi conscii erant, persuasit: quod quum factum, & jam cogniti essent illi, reliquit eos, illi

tam illustrem lustrationis circumstantiam ab Interprete primo, & tot dein Editoribus ante Kuhnium, esse prorsus, in Versione æque ac in Notis, prætermissam. Discimus inde, Impios, qui expiari debebant, secessisse e medio, ne scilicet suo contagio reliquos contaminarent. Ου γὰρ θέμις, βέβηλον ἅπτεσθαι δόμων, *nec enim fas est*, *impurum contingere ædes*, ut cecinit Euripides *Protesilao*. Vide Schol. Soph. *Oed. Colon. v.* 10. Sic ergo Orestes, occisa Matre, quum venisset ad Trœzenios, & ab iis expiari vellet, quia nemo Trœzeniorum eum domo recipere, οἴκῳ δέξασθαι, volebat, manere debuit in tentorio quodam, usque dum expiatus esset, ut refert Pausan. *Corinth. cap.* 32. Sed & hinc non tantum ipsi Impii, qui cædem admiserant, ut patet ex Hippota inter Heraclidas, qui Carnum, Vatem Apollinis, occiderat, & ideo oborta inter ipsos pestilentia, ejectus ab iis est ex castris. Vide Cononem *Narrat.* 26. sed & qui eorum vicem sustinebant, immo & victimæ, ejiciebantur extra Urbem in Exilium. Servius *ad Virg. Æneid.* 11. 57. apud *Massilienses* ait, *quoties pestilentia laborarent*, *unum se ex pauperibus obtulisse alendum anno integro*, *qui dein verbenis ornatus circumducebatur per totam civitatem*, *cum Exsecrationibus*, *ut in ipsum reciderent mala totius civitatis*, *& sic projiciebatur.* Similiter apud Romanos, *Urbe lustrata*, *Capra per Urbem ducta cornibus ardentibus porta Nævia emittebatur relinquebaturque*, aliarum vero *Hostiarum cinis in mare spargebatur*, ut refert Obsequens *cap.* 104. Solebant autem talia piacula, & succedaneæ victimæ, etiam e longinquo duci vel trahi, ne propius contactæ polluerent ipsos trahentes, *quo* alludit Plinius *Panegyr. cap.* 81. narrans Domitianum, quando navi vehebatur, quia perpeti non poterat pulsum aut fragorem remorum, ab alia navi protractum: *itaque procul*, ait, *ab omni sono*, *inconcussus ipse & immotus*, *religato revinctoque navigio*, *non secus ac Piaculum aliquod*, *trahebatur.* Vide Lipsium. Sumpta autem illa videntur, & ad Gentes translata, ex Mosaicis. Nam sicuti hic Neleus, tanquam impius & impurus, secessit aliquantisper ex castris, ut purgaretur, sic Maria, quum rebellasset in Mosen, leprosa primum evasit: Lepra autem isthæc adhibita fuit unice a Deo ad declarandam illius impietatem & crimen, quod *ipsi inhærebat*, ut dicitur Numer. XII. 11. id quod in aliis etiam, & nominatim Uzzia Rege, accidit. Deinde vero ut purgaretur & lustraretur, ex castris septem dies exclusa fuit, ut traditur *Numer. d. cap.* Sed & in ipsis expiationibus leprosorum adhibebantur duæ aves, quarum una mactabatur supra vivam aquam, altera ad lustrandum & conspergendum leprosum adhibita dimittebatur viva, *Levit.* XIV. 5. 6. 7. Plane ut in Publico Expiationum Festo duo Hirci admovebantur altari, & alter offerebatur in Expiationem, alter vero, in cujus caput ab Sacerdote derivabantur peccata totius populi, emittebatur dein in terram remotam vel desertam. Ille autem, cujus opera vel manu emittebatur, tanquam illo contactu impuratus, lavare se & vestimenta sua debebat, ut in castra ac cœtum reliquorum civium redire posset. Vide *Levit.* XVI. 9. 10. 20. 21. 22. 26. PERIZ.

6 Ωκησαν τὴν Νάξον] Ter occurrit hoc Capite illud Verbum in antiquis Edd. superioris sæculi, ut & in MS. Lugd. At in Tornæsianis & reliquis hujus sæculi legitur in *extremo Capitis* ᾤκισε Et ita Sluisk. non tantum istic, sed & mox ᾤκισε Μίλητον. Ut adeo satis liqueat, librarios sæpe confudisse hæc vocabula propter convenientiam literarum simul & significationis, aliquantulum tamen diversæ. Neque id mirum, quum in Indice suo etiam Schefferus illa confuderit & utrumque ad unum οἰκίζω retulerit. Kuhnius in eodem Indice mallet omnibus in locis hujus Capitis legi ᾤκισαν ᾤκισε, *condiderunt.*

καὶ πρῶτον μὲν 7 ᾤκισε Μίλητον, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ Μυγδόνας, καὶ Λέλεγας, καὶ ἄλλους βαρβάρους, 8 ἀφ' ὧν αἱ δώδεκα πόλεις ἐκλήθησαν ἐν Ἰωνίᾳ. Εἰσὶ δὲ αἵδε· Μίλητος, Ἔφεσος, 9 Ἐρυθραὶ, Κλαζομεναὶ, Πριήνη, 10 Λέβεδος, Τέως,

illi vero Naxum inhabitarunt. Neleus autem pervenit in Joniam, & primum condidit Miletum, ejectis Caribus, & Mygdonibus, & Lelegibus, aliiſque barbaris, à quibus duodecim Joniæ civitates appellatæ ſunt. Sunt autem hæ: Miletus, Epheſus, Erythræ, Clazomenæ,

derunt. Ego contrarium malim. Nam certe Neleus non *condidit* vel *exſtruxit* & *exædificavit*, quod proprie eſt ᾤκισε. Miletum, ſed eam, expulſis prioribus incolis, *inhabitavit*, ſeu ſedem ibi fixit, quod eſt ᾤκησε. Atque ita relicti in Naxo eam ᾤκησαν, *inhabitaverunt*, *incoluerunt* deinceps. Plane ut IX. 16. τὴν Ἰταλίαν ᾤκησαν πρῶτοι Αὔσονες. Et τὴν Ἰταλίαν, φασὶ, οἰκῆσαι ἔθνη πάμπολλα, καὶ ὅσα οὐκ ἄλλην γῆν. Immo quamplurimæ πόλεις ᾤκησαν τὴν Ἰταλίαν. Satis patet Verbi ſignificatio in iſta phraſi. Non negaverim tamen, hic etiam ferri poſſe, ſi id ferrent MSti, ᾤκισαν τὴν Νάξον, h. e. *urbem*, *vel domicilia exſtruxerunt ſibi in ea inſula*. Sic Thucyd. I. 10. de Lacedæmone, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως, κατὰ Κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, *Urbe*, *cujus domus non continua ſerie ſunt exſtructæ*, *ſed per varios vicos antiquo Græciæ more*. Sed nulla ratio eſt, quare hoc præferamus Mſtis & vulgatæ lectioni. In extremo tamen Capitis ſi quis retinere malit ᾤκισε, non refragabor vehementer. Nec enim videtur unus ille Neleus plures incoluiſſe Urbes. Niſi tamen ita ſit intelligendus iſte locus, ut per ſocios migrationis ſuæ iſtas poſtea Urbes quoque incoluerit, dum illos dein in eas miſit, quod pene verum putem. Dux enim facere cenſetur ipſe, quod per homines ſuo imperio ſubjectos facit. Neque veriſimile eſt, eum tot Novas Urbes *condidiſſe*, cum XII. jam haberet. Mox Lugd. habet, καὶ πρώτην μὲν ᾤκησε Μίλητον. Periz.

7 Ὤκησε] Bis legitur ᾤκησε ab οἰκέω. Malim ᾤκισε ab οἰκίζω, quod eſt *condo*. Gesn. Reſtitui ᾤκισε, quod malebat Geſnerus, & firmant MSS. In Marmor. Oxon. *Epoch.* XLII. etiam legitur ΝΕΛΕΥΣ ΩΙΚΙΣε. Sed & a Theocrito *Idyll.* XXVIII. 3. *Miletus* dicitur Νείλεω πόλις, & Mileſii Νηλεΐδαι vocantur ab Apollon. Rhod. *lib.* I. *Argon.* 959 obſervante Illuſtr. Spanhemio *ad Callimachi Hymn. in Dianam* 227. οἰκίζειν πόλιν enim non ſolum dicitur ille, qui urbem exædificat, ſed & qui eam inſtaurat & munit: ſicut *condere* uſurpatur a Juſtino *lib.* I. *cap.* 2. *Babylonem condidit Semiramis.* & *lib.* IX. *cap.* I. de Byzantio: *urbs condita eſt a Pauſania rege Spartanorum.*

8 Ἀφ' ὧν αἱ δώδεκα πόλεις ἐκλήθησαν] Quid hoc, *a quibus Barbaris duodecim illæ urbes nominatæ ſunt*? Imo, ut opinor, ἐκτίσθησαν, *conditæ fuerant.* Faber. Ἐκλήθησαν hic non excludit ἐκτίσθησαν, ſed potius includit aut ſupponit. Kuhn.

Ἀφ' ὧν αἱ δώδεκα πόλεις ἐκλήθησαν] Verba ambigua, & minime intellecta, quæ cauſa eſt, quare ea conjectando ſollicitaverit Faber, legens ἐκτίσθησαν. Schefferus id repetit: Kuhnius *includi* putat vulgatæ lectioni, quia qui Nomen dant Urbi, plerumque ſunt Conditores ejus. Sed nihil hic mutandum, ut neque mutant MSti. Senſus autem eſt, a quibus hæ Urbes cognominabantur, ita ut Hæc diceretur eſſe Carum, Iſta Mygdonum, Illa Lelegum, Alia Aliorum Urbs. Sic Pauſan. *Achaic. cap.* 7. καλοῦνται οὐ πατρόθεν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ ταὐτὰ Ἕλλησιν, *Romani non cognominantur a Patribus ita*, *ut Græci*, quorum Nomini tantum additur, cujus *Patris* ſint *Filii*: quo ſolo etiam πατρόθεν appellandi modo aliquando illi, ſuo ipſorum nomine prætermiſſo, deſignantur, ut *ſupra* VI. 2. Ὁ Ἁρμοδίου. Sic ὀνομασθῆναι Ἀνδρὸς dicitur Mulier, *Tobiæ cap.* III. dum hujus aut illius *Viri Uxor nominatur*. Paulo aliter *Jeſa.* IV. I. Mulieres ad Virum, quem de-

 ſide-

Τέως, Κολοφὼν, Μυοῦς, Φώκαία, Σάμος, καὶ Χῖος. Καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς ὕστερον ὤκισε πόλεις [11] ἐν τῇ ἠπείρῳ.

menæ, Priena, Lebedus, Teus, Colophon, Myûs, Phocæa, Samus & Chius. Alias etiam multas poſtea in continente urbes condidit.

ΚΕΦ.

CAP.

ſiderabant Maritum, τὸ ὄνομα τὸ σὸν κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς, *nomen tuum nominetur ſupra nos*, h. e. appellemur abs Te, dicamur Tuæ. Sic Jerem. xxv. 30. *in Urbe, ſuper quam nominatur nomen meum*, בעיר אשר נקרא שמי עליה, h. e. quæ dicitur Mea Urbs atque ita ex Me cognominatur, non Proprio quodam Cognomine, ſed Appellativa deſignatione. Quod Tacitus *An. l.* xiv. ait cenſuiſſe quoſdam, ut Tiberii Nomini adſcriberetur *Juliæ Filius*, id Dio Caſſius *lib.* LVII. ait, ἀπ' αὐτῆς ἐπικαλεῖσθαι, addens, ὅπως, ὥσπερ οἱ Ἕλληνες πατρόθεν, οὕτω καὶ ἐκεῖνος μητρόθεν ὀνομάζηται, *ut, ſicut Græci a Patre, ita & ille a Matre denominaretur.* Sic ergo & hæ Urbes in vulgari ſermone, dum dicebantur illorum Barbarorum Urbes, ἀπ' αὐτῶν ἐκλήθησαν. PERIZ.

9 Ἐρυθραί] Vellejus Pat. *lib.* I. *cap.* 4. *Erythram* vocat.

10 Λέβεδος] Sic ſcribendum teſte Cl. Johan. Meurſio *lib. de Fort. Attic. cap.* 6. ubi teſtimonia ad fulciendam hanc ſcripturam adducit ex Strabone, Vitruvio, & Vellejo Paterculo: ante λέσβος legebatur. Firmat idem MS. B. SCHEFF.

Λέβεδος] Recte hoc reſtituit Meurſius, & recepit Schefferus. Neque tantum Paris. B. ſed & Lugd. Noſter id firmat. Λέσβος, quod antiquæ Edd. & Sluisk. habent, nihil ad Joniam, ſed ad Æolidem pertinet. PERIZ.

11 Ἐν τῇ Ἠπείρῳ] Vultejus vertit *in continente.* quærendum potius, an verti debeat *in Epiro regione.* GESNER. Fruſtra eſt qui hîc de *Epiro*, regione ita dicta agi putavit, reddiditque *multas in Epiro civitates condidit.* Non enim legimus *Nileum* in *Epirum* contendiſſe, ibique urbes ab eo conditas. Ἤπειρος hoc loco opponitur *oræ maritimæ*, in qua urbes Jonicæ partem maximam ſitæ ſunt, adeoque mediterraneam continentem ſignificat. Ita Strabo *lib.* XIV. Samum negat vini melioris feracem, καίπερ τῆς Ἠπείρου σχεδὸν περιστιχοῦς πάσης τοὺς ἀρίστους ἐκφερούσης οἴνους. *quamvis proxima terra continens tota fere generoſum vinum gignat.* Herodotus urbes Jonicas recenſens in *Clio. pag.* 60. ἔτι δὲ, inquit, τρεῖς ὑπόλοιποι Ἰάδες πόλιες, τῶν αἱ δύο μὲν νήσους οἰκέαται, Σάμον τε καὶ Χῖον· ἡ δὲ μία ἐν τῇ Ἠπείρῳ ἵδρυται, Ἐρυθραί. *reliquæ ſunt tres civitates Jonicæ, quarum duæ inſulas habitant, Samum videlicet & Chium: tertia in continenti ſita, Erythræ.* Ita hunc locum Valla benè interpretatur. Ex quo etiam apparet, Noſtrum de induſtria Samo & Chio, urbibus inſularibus ſubjeciſſe ex adverſo alias in continenti ſitas urbes. Bene igitur Vultejus ἐν Ἠπείρῳ verterat *in continente.* Geſnerus autem quæſivit, an potius verti debeat in *Epiro* regione, quod dein ἀβασανίστως placuit editoribus poſterioribus. KUHN.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Περὶ ἀγραμματίας καὶ ἀπαιδεύσιας τῶν βαρβάρων.

Τῶν ἀρχαίων φασὶ Θρακῶν μηδένα ἐπίϛαθαι γράμματα. Αλλὰ καὶ ἐνόμιζον αἴσχιϛον εἶναι πάντες [1] οἱ τὴν Ευρώπην οἰκοῦντες βάρβαροι, χρῆσθαι γράμμασιν. Οἱ δὲ ἐν τῇ Ασίᾳ, ὡς λόγος, ἐχρῶντο αὐτοῖς μᾶλλον. Ενθέν τοι καὶ τολμῶσι λέγειν, [2] μηδὲ τὸν

CAP. VI.

De Barbarorum inscitia literarum & disciplinæ.

Ex veteribus Thracibus neminem ajunt literas novisse. Immo turpissimum esse putarunt omnes Europam inhabitantes Barbari, literis uti. Asiatici vero, ut traditur, magis sunt iis usi. Unde affirmare etiam audent, ne Orphea quidem eruditum

1 Οἱ τὴν Ευρώπην] Testes etiam Germani, apud quos olim *Literarum secreta viri pariter ac fœminæ ignorabant*, ut ait Tacit. *de Mor. G.* 19. 1. Nimirum *optimus quisque facere, quam dicere, sua ab aliis benefacta laudari, quam ipse aliorum narrare malebat*, quod de priscis Romanis scribit Sallust. *bello Catil.* Et sic bellicosissimi quique, quales Europæi præ aliis gentibus semper habiti. Sic Marius apud prædictum auctorem in *Jugurt. Neque literas Græcas didici, parum placebat eas discere, quippe quæ ad virtutem doctoribus nihil profuerunt.* SCHEFF. Pausanias tamen in *Bœoticis* de Thracibus Europæis, olim gentem illam fuisse Macedonibus δεξιωτέραν καὶ οὐχ ὁμοίως εἰς τὰ θεῖα ὀλίγωρον, *dexteriorem nec æque rerum divinarum negligentem.* ibidem rejectis de Orpheo tralatitiis fabulis eum suo tempore præstantissimum fuisse Poëtam statuit. Strabo etiam *lib.* x. veterem Musicam Thracibus, Orpheo, Musæo, Thamyri deberi ait. Ideoque Noster dubitare videtur, an *Androtioni*, alia omnia de Thracibus tradenti fides habenda sit. *Androtion* ille περὶ Ατθίδος scripsit ut Stephan. *de Urbibus* in Δελφοὶ habet. unde Noster forte hæc desumpsit. KUHN.

2 Μηδὲ τὸν Ορφέα σοφὸν γεγονέναι] Idem facit Diogenes Laërtius in *proœmio*, ἐγὼ inquit, εἰ τὸν περὶ θεῶν ἐξαγορεύσαντα τοιαῦτα χρὴ φιλόσοφον καλεῖν, οὐκ οἶδα. Et Plinius *lib.* xx. *cap.* 1. inter primos Magicæ vanitatis auctores numerat. SCHEFF. Cicero *l.* 1. *de Nat. Deor. Orpheum Poetam docet Aristoteles nunquam fuisse & hoc Orphicum carmen Pythagorici ferunt cujusdam fuisse Cecropis:* Qui specimen Orphici carminis noscere desiderat, in Scriptoribus Ecclesiasticis passim, cum adversus Gentes stilum stringunt, ejus obscœnitatem deprehendet. Annon hoc est vere Treïcium, quod de Jove Optimo, Maximo scripsit?

> Ζεῦ κύδιϛε μέγιϛε θεῶν. εἰλυμένε κόπρος (l. κόπρον)
> Οση μηλείη, ὅση τ' ἵππων, ὅση τε
> Ημιόνων.
> *Jupiter, gloriose, Deorum maxime, fimo involute.*
> *Sive sit ovium, sive equorum, sive etiam Mulorum.*

Ita voluit Jovis τὸ ζωογόνον καὶ φερέσβιον describere, non luculenter, sed potius lutulente. KUHN.

Σοφὸν] Expone, *eruditum, literis excultum, qui multa legerit, & ita didicerit ac sciverit.* De *literis* enim hic agitur, & illis disciplinis, quas Eruditi & Philosophi ex aliorum scriptis maxime hauriunt, non de illa Sapientia, quæ viribus ingenii & judicii, atque usu rerum & prudentia comparatur. Videor

τὸν Ὀρφέα σοφὸν γεγονέναι, ³ Θρᾷκα ὄντα, ⁴ ἀλλ' ἄλλως τοὺς Μύθους αὐτοῦ ⁵ καταψεύσασθαι. Ταῦτα ⁶ Αν-

tum fuisse, quippe Thracem, sed temere Fabulas de eo esse mentitas. Hæc Androtion tradit, si cui fide est

Videor autem mihi intelligere, quid voluerit aut scripserit Androtion, homo Atticus. Nempe tradebant plerique, Eleusinia, vel eorum Mysteria, ab Eumolpo Thrace potissimum profecta: at Alii referebant ea ad Eumolpum, *non Thracem* illum, sed ad Ejus Trinepotem, Musæi Poëtæ Filium, hominem Atticum. In hac sententia erat & Hister, & Androtion, ut liquet ex Schol. Sophoclis *ad Oedip. Colon. v.* 1046. Eam itaque exponens Androtion, refutavit simul sententiam eorum, qui ex Thracia repetebant disciplinas sacras & profanas, & affirmavit contra, antiquissimis illis temporibus Thraces nullis fuisse Literis Usos, nedum excultos. Cumque alii (ipse Aristoph. *βατραχ. p* 620.) ab *Orpheo* profectas dicerent τὰς τελετὰς, immo illum in Ægyptum abiisse, atque inde reportasse omnem Theologicarum rerum, tum Lustrationum, Inferni, & Poeseos scientiam, ut videre est apud Diodor. Sicul. *lib.* I. & IV. ac Pausan. in *Bœoticis:* quæ etiam causa est, quare Lucianus in *Fugitivis pag.* 791. fingat Philosophiam prius *venisse in Thraciam ad Eumolpum & Orphea, ac dein præmisisse illos in Græciam, quorum vestigia demum ipsa eo sit secuta.* Androtio contra ea, non tantum illa Eumolpi Thracis dixit esse falsa, sed & quæ de *Orpheo* traduntur. Auctor tamen Noster parum fidei videtur in his habere Androtioni. Et sane certum quidem est, literas primis temporibus magis floruisse in Asia, quod Androtio ait, quam in Europa, quum inter ipsos Græcos primi Sapientes, ut & Scriptores cujusque artis & scientiæ, fuerint Asiatici, veluti Homerus, Thales Scylax, Herodotus, Hippocrates. Sed tamen si id ille egit, ut Græcos suos & Athenienses in hoc literarum genere istis tam antiquis temporibus distingueret a Thracibus, tanquam solis, vel magis tunc barbaris, haud dubie erravit, quum utique Athenienses a Thracibus, & eorum insula Samo, prima sua sacra acceperint, quum etiam Græci antiquissimam Musarum sedem in illis locis Thraciæ, ubi habitavit Orpheus, collocarint, unde etiam *Pierides* illæ & *Libethrides* fuerunt dictæ ab illius Patria. Sed & Pausanias *Bœot. cap.* 29. diserte ait Thraces Macedonibus fuisse *præstantiores*, cum aliis in rebus, tum in religionibus Deorum. Extendebatur autem tunc Thracia usque ad Thessaliam, seu juxta mare Ægeum usque ad Fluvium Peneum, ut diserte ait Strabo *lib.* I. Sed & intra ipsam habitavere olim Græciam proprie dictam Thraces. Certe Pausan. *Atticis cap.* 41. de Thracibus agens, πάλαι γὰρ τὸ νῦν καλουμένης Ἑλλάδος βάρβαροι τὰ πολλὰ ᾤκησαν. *Olim enim ejus regionis, quæ nunc Græcia dicitur, pleraque inhabitarunt Barbari.* Atque ideo in antiquis Fabulis toties legimus Atheniensibus negotium fuisse cum Thracibus. Sic non modo Eumolpus Thrax auxilium tulisse Eleusiniensibus dicitur, sed & Boreas Thrax rapuisse Erechthei Filiam, & Tereus, qui Prognen Pandionis Filiam duxit, *Thrax* dicitur, licet habitaverit in Phocide. Vide Pausan. in *Atticis c.* 5. & *Phocicis cap.* 4. Quapropter facile Ego crediderim, *Orphea* non fuisse literis illis eruditis quæ postea demum exortæ sunt ipsa in Græcia, jam tunc excultum, sed tamen fuisse Virum *Sapientem*, qui multa invenerit & instituerit, quæ dein ad Græcos & Athenienses ipsos sint propagata: Hos vero illa dein in majus extulisse, & multis contaminasse fabulis, sicuti ejus nomine *Hymnos* edidere, qui ab omnibus doctis non quidem rejiciuntur plane, ut nuper faciebat Poëta quispiam, quum ex illis confutaretur, sed referuntur ad Pisistrati tempora. PERIZ.

3 Θρᾷκα] Ex Lebethris, Thraciæ urbe, Suidas. SCHEFF.

4 ἀλλ' ἄλλως] ἄλλους esse legendum, docet Vossius *Inst. Gr.* I. *cap.* II ubi ait nostrum non id dicere, quod voluit Interpres, sed ostendere, alios carmina ista sub Orphei nomine proposuisse. Sed ἄλλους placuit & Hornio in *Histor. Philosoph.* ut ex eo notat eruditissi-

6 Ανδροτίων λέγει, εἴ τῳ πιςὸς ὑπὲρ τῆς ἀγραμματίας καὶ ἀπαιδευσίας Θρᾳκῶν τεκμηριῶσαι.

eſt dignus ad declarandam Thracum imperitiam literarum, & inſcitiam.

ditiſſimus & amiciſſimus Dn. Titius in noviſſima editione *Manuductionis* utiliſſimæ *ad excerpendum*, quem tamen diſcas hinc, non eſſe primum hujus emendationis auctorem. SCHEFF. Voſſius legit ἀλλ' ἄλλους &c. hoc ſenſu, ut *alios hæc carmina ſub Orphei nomine propoſuiſſe dicat Ælianus.* mihi longe aliter videtur, & cum ἄλλως ſignificet *temere*, interpretari mallem, *Veteres fabulas multa de Orpheo temere mentitas ei tribuendo quæ nunquam fuiſſent.* FABER. Malim cum Fabro vulgatam retinere vel hoc nomine, quod Noſter etiam *l.* II. *c.* 41. ἄλλως uſurpavit in ſignificatione gemina germanâ: ἐπεγέγραπτο, inquit, τῇ ἀρχῇ ἄλλως, *fruſtra ſibi imperii titulum uſurpaverat.* Heſychius. ἄλλως, ματαίως, ὡς ἔτυχεν, ἢ ἀλλοίως, ἢ μάτην. vide Suidam quoque. Ulpianus *in Olynthiac.* II. *Demoſthenis.* τρία σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως, οἷον τὸ κατ' ἄλλον τρόπον, ἢ τὸ κατὰ φύσιν, ὡς ἐνταῦθα, ἢ τὸ μάτην. *ἄλλως tria ſignificat, vel alio modo, vel ſecundum naturam, ut hoc loco, vel fruſtra.* quæ ultima ſignificatio huic loco convenit. KUHN.

Αλλ' ἄλλως τοὺς μύθους αὐτοῦ καταψεύσασθαι] Voſſius *de Arte Gramm.* I. II. legit ἄλλους, & vertit, *alios ejus fabulas eſſe ementitos.* Sequuntur cum Hornius & Schefferus. At Faber & Kuhnius retinent vulgatam, & exponunt, longe aliter, quam fecit Interpres, *Veteres Fabulas temere de eo eſſe mentitas.* Ut ita αὐτοῦ non regatur a μύθους, ſed a καταψεύσασθαι. Et ſane ſolet hoc verbum ita conſtrui, ac, ſi quidem vera eſt hæc lectio, tum ſane veriſſima eſt illa Interpretatio. Pene tamen putem, ſcripſiſſe Auctorem κατεψεῦσθαι, ut ita dicatur, *temere*, ſine auctoritate aut fide Hiſtoriarum, *fabulas Orphei eſſe confictas*, quod ſenſui & certe nexui videtur magis congruere. Ita XII. 36. εἰ μὴ ἄρα οὐκ εἰσὶν Ησιόδου τὰ ἔπη, ἀλλ' ὡς πολλὰ καὶ ἄλλα κατέψευσται αὐτοῦ, *niſi tamen illa carmina non ſint Heſiodi, ſed, ſicut multa etiam alia ejus ſuppoſita ſunt, falſum gerant titulum.* Et ſic plane Athenæus XV. 16. ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς Αριστοτέλης ἐν τῇ Απολογίᾳ, εἰ μὴ κατέψευσται ὁ λόγος, φησίν, *ſed & Ariſtoteles in Apologia, niſi ille Liber ſuppoſitus ſit, ait.* Plutarch. *Themiſt. pag.* 112. ἃ δὲ τούτων ἐξαρτῶσιν ἔνιοι διηγήματα, δοκεῖ κατεψεῦσθαι, *quas vero his annectunt quidam narrationes, eæ videntur confictæ.* PERIZ.

5 Καταψεύσασθαι] Varia enim vitia, & talia quidem, quæ vix à ſceleſtis hominibus committuntur, diis in eis tribuit. Uti docet Laertius. Scripſit & de herbis aliqua, ut teſtatur Plinius *lib.* XXV. *cap.* 2. in quibus miras eis vires & ridiculas nonnunquam affingit. SCHEFF.

6 Ανδροτίων] Scripſit res Atticas ab ipſis initiis uſque, unde ab omnibus Scholiaſtis laudatur ſæpiſſime. Perduxit minimum uſque ad XXX. Tyrannos, ut liquet ex Harpocrat. Συγγραφεῖς. Appellavit opus ſuum Ατθίδα, cujus Varii citantur libri, etiam *Duodecimus*, ab Harpocr. Αμφίπολις. Veteres ille fabulas ſtuduit revocare ad fidem & veritatem Hiſtoricam, ut non tantum ex iis, quæ de Orpheo tradidit, liquet, ſed & ex eo, quod ſimiliter *Amphictyonum* conſeſſum negavit ab *Amphictyone Deucalionis F.* inſtitutum, verum ab *Amphictyonibus*, h. e. vicinis, ſic appellatum, Pauſan. *Phocicis cap.* 8. *Spartos* quoque *Cadmi* tradidit, non ex dentibus draconis in terra conſitis ortos, ſed ex eo, quod venerint cum Cadmo ex Phœnice Σποράδες, Vagi homines, & Varii generis, ſeu quod *ſparſim*, Σποράδην, habitaverint, quod nos ex eo docent Scholiaſtæ Pindari *Iſthm. Od.* 7. Euripid. *Phœniſſ.* 674. & Lycophr. *Alex.* 206. Pagum denique Atticum *Colonum*, negavit *Hippium* dictum, quod ibi, ut vulgo ferebatur, Neptunus Equos primum junxerit vehiculo, & frenaverit, ſed aliis de cauſis, quod ſcilicet iſtic Muliones conſiſterent, & eſſet Neptuni Hippii, & Minervæ Hippiæ templum, Schol. Sophoc. *Oed. Colon.* 702. Voſſius hunc *Androtionem* retulit inter Incertæ ætatis Scriptores: videmur tamen ex Plutarcho ejus ætatem aliquo poſſe modo colligere. Ab eo enim in *lib. de Fuga* inter *Veteres* nominatur poſt *Thucydidem*, *Xenophontem*, *Philippum*, *Timæum*, Ανδροτίων Αθηναῖος ἐν Μεγάροις. Videtur itaque ſcripſiſſe paulo poſt *Timæum*, qui vixit & ſcripſit tem-

pore Pyrrhi Epirotæ, & ſcripſiſſe ſtante tamen adhuc Rep. Athenienſium, cujus unius Hiſtoriam reliquit, & a qua in exilium fuit miſſus, & unde ideo in proximam abiit Urbem, *Megara*: Seu, ut diſertius loquar, ſcripſiſſe ante Mummii Achaici tempora. PERIZ.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ ἐστιωμένων γάμων ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου, ὅτε Δαρεῖον ἐνίκησεν.

Ἀλέξανδρος ὅτε Δαρεῖον εἷλε, γάμους εἱστία καὶ ἑαυτοῦ [1] καὶ τῶν φίλων· [2] ἐννενήκοντα δὲ ἦσαν οἱ γα-

CAP. VII.

De celebratis nuptiis ab Alexandro poſt victum Darium.

Alexander quum Darium viciſſet, nuptias & ſibi & amicis fecit: erant autem, qui uxores ducerent, nona-

Integrum hoc caput habes apud Athenæum *lib.* XII. ex Charetis *libro decimo hiſtoriæ Alexandri.* SCHEFF.

1 Καὶ τῶν φίλων] *Ne ſolus vitiis eorum, quos armis ſubegerat, ſuccubuiſſe videretur.* Judicium Juſtini *lib.* XII. *cap.* 4. IDEM.

2 Ἐννενήκοντα] Apud Athenæum eſt, ἐννενήκοντα καὶ δύο. Apud Plutarchum *Orat.* I. *de Fortuna Alexand.* ἑκατὸν Περσίδας νύμφας, ἑκατὸν νυμφίους Μακεδόνας καὶ Ἕλληνας fuiſſe ſcribit. Et hic numerus cum lectis convenit, de quibus mox ſubjicitur. IDEM.

3 Ὁ ἀνδρὼν] Notabat conclave conviviis deſtinatum, quæ erant Virorum: nam Feminæ apud Græcos *in convivium non adhibebantur niſi propinquorum*, ut ait Nepos in *Præfat.* Vitruv. VI. I. *Græci* ἀνδρῶνας *appellant œcos, ubi convivia Virilia ſolent eſſe, quod eo Mulieres non accedant.* Vide ibi Lexicon Vitruv. Hinc Eurip. *Herc. Fur.* 954. inducit Herculem, irruentem μέσον ἐς ἀνδρῶνα, atque iſtic σκευάζεσθαι θοίνην, *parare epulas.* Dicendum autem ἀνδρὼν, non ἀνδρεὼν, notat Phrynichus in ἰσῶν. Athenæus, ex cujus *lib.* XII. *cap.* 9. Noſter Hiſtoriam hanc ſumpſit, ſicut ille ex Charetis *Hiſtoriis Alexandri*, habet hic illud Vitruvii, *œcus.* Nam ait, ἦν δὲ ὁ οἶκος ἑκατοντάκλινος, plane ut Pollux I. 8. ait, λέγεται δὲ οἶκος τρίκλινος, πεντάκλινος, καὶ δεκάκλινος. PERIZ.

4 Ὑφῆς βαρβαρικῆς] h. e. Babylonicæ, quæ pretioſiſſima habebatur, ut ex Plauti *Sticho A.* II. *ſc.* 2. Plinio, aliiſque cognoſcimus. SCHEFF. Intelligit ſine dubio Babylonicas veſtes, ſeu ſtragulas, quæ texendo pingebantur. Vide Salmaſ. *ad Vopiſcum Carino pag.* 857. PERIZ.

5 Ἐν δὲ τῇ αὐλῇ] Hoc eſt, *veſtibulo*, ut jam docui *ſupra* III. 4. Erat autem hocce veſtibulum *quatuor ſtadiorum in circuitu*, teſte Athenæo. Mox videtur Auctor, repetendo verbum Εἱστιῶντο, voluiſſe *Legationes & peregrinantes Græcos* ſeparare à *Militibus*, atque ideo diſtinctione ſum uſus majore. Sed tamen Athenæus omnes conjungit, & in veſtibulo pariter exceptos ait. IDEM.

6 Προσαλπιστὰ] Mallem, πρὸς σάλπιγγα, ut habet Athenæus. SCHEFF. δεῖπνα προσαλπιστὰ videntur eſſe, quæ tubâ indicuntur, ut hodienum in principum aulis fieri aſſolet. Locum igitur hunc in modum interpretarer, *claſſicum, quo milites ad concionem vocabantur, ſi cecinit, convivio excedendum erat.* συγκλητικὸν ᾄδειν veteres Latini reddiderunt *inlicium canere*, videatur Feſtus in *voce*, *Inlicium.* KUHN.

Προσαλπιστά] Mallet Schefferus πρὸς σάλπιγγα, ut ſane habet Athenæus. Et voluit ita quoque ſecunda, at multo recentior, Manus Sluiskiani, antiqua vero, æque ac Lugd. tuetur vulgatum. Et videtur ſane hoc vocabulum, ſive ab Auctore ſit formatum, ſive

γαμοῦντες, καὶ ἰσάριθμοι τούτοις οἱ θάλαμοι. Ἦν δὲ [3] ὁ ἀνδρὼν, ὁ ὑποδεχόμενος καὶ ἑστιῶν αὐτοὺς, ἑκατοντάκλινος· καὶ ἑκάστη κλίνη ἀργυρόπους ἦν, ἡ δὲ αὐτοῦ χρυσόπους· καὶ κεκόσμηντο πᾶσαι ἁλουργοῖς καὶ ποικίλοις ἱματίοις [4] ὑφῆς βαρβαρικῆς μεγατίμου. Συμπαρέλαβε δὲ εἰς τὸ συμπόσιον καὶ τοὺς ἰδιοξένους, καὶ κατέκλινεν ἀντιπροσώπους ἑαυτῷ. [5] Ἐν δὲ τῇ αὐλῇ εἱστιῶντο αἵτε ἄλλαι δυνάμεις, αἱ πεζαὶ, καὶ αἱ ναυτικαὶ, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ αἱ πρεσβεῖαι δὲ εἱστιῶντο, καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες Ἕλληνες. Καὶ ἐγένετο τὰ δεῖπνα [6] προσαλπιστά· τὸ μὲν συγκλητικὸν μέλος [7] ᾖδον, ὅτε αὐτοὺς ἐχρῆν παριέναι ἐπὶ τὴν δαῖτα· τὸ δὲ ἀνακλητικὸν,

nonaginta, & eodem illis numero thalami. Locus vero convivii, quo recipiebantur & accumbebant, centum habebat lectos: & erat unusquisque argenteis pedibus, ipsius vero, aureis: omnesque purpureis erant & pictis stragulis ornati texturæ barbaricæ pretiosissimæ. Recepit etiam in convivium peculiares hospites suos, quos sibi è regione accumbere jussit. In aula vero, *seu vestibulo*, excipiebantur reliquæ copiæ, pedestres & navales, & equites: legati quoque excipiebantur, & peregrinantes apud eum Græci. In conviviis autem hisce signum dabatur tubis: cantabant modulos convocandæ concionis, quando ad mensam eos venire oportebat: id vero

ve aliunde sumptum, elegantis esse significationis, qua declaretur, omnia, quæ fieri deberent, fuisse prius buccinæ sono significata in hisce conviviis. PERIZ.

7 Ἄδον] Quid tandem est, quod hic dicitur ᾄδον, *cantitans*? Nemo, opinor, dixerit τὸ μέλος. Nec enim id ferret Linguæ Genius, quo non μέλη dicuntur ᾄδειν, sed homines, citharæ, buccinæ, ᾄδειν μέλος, ὑμνὸν &c. *Infra* IX. 38. τῦ δὲ Πάριδος τί ἄρα ᾖσεν ἡ λύρα, εἰ μὴ μέλη μοιχικά; Miror equidem, nihil hujus advertisse tot Editores, quum etiam Sluisk. codex in eo videatur hæsitasse, quippe in quo scriptum occurrit, ᾀδέσης. Sed hoc nihili est. Lege sine hæsitatione ᾖδον, cujus Nominativus est δεῖπνα προσαλπιστά: certe eadem hic est Ellipsis & constructio, qua mox eodem Tempore dicitur ἐσήμαινον. Conjecturem hanc recepi in textum, quia ad sensum perficiendum requirebatur. IDEM. Præfero lectionem Codicum MSS. nam ut Sluiskianus, ita & Mediceus exhibet ᾀδέσης, nempe σάλπιγγος, quam vocem hic addere haud necesse erat, præcedente τῷ προσαλπιστά. in sequentibus vero ὅτε ἐσήμαινον ἀπαλλάττεσθαι, subintelliguntur σαλπιγκταὶ, usitata ellipsi, quam notarunt etiam Lexicographi.

8 Πέντε δὲ ἑξῆς ἡμέρας καθεξῆς] Res ipsa loquitur, τὸ ἑξῆς otiose hic inculcatum esse ex subsequenti καθεξῆς: vellem itaque id deletum, ut superfluum, quod vel ex Athenæo constare potest *lib.* XIII. KUHN. Deleri vult Kuhnius illud ἑξῆς, tanquam ex sequenti καθεξῆς ortum. Accedit, quod neque Athenæus id habeat. Addo jam Ego, à Lugd. id quoque abesse. Quare & MSti auctoritatem, & Kuhnii consilium, atque ipsam rationem secutus expunxi. PERIZ.

9 Ἦσαν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς &c.] Hic vero locus vel maxime debuerat conferri cum Athenæo, quoniam vel Ille, vel Noster turpiter est lapsus in hisce describendis. Nam Athenæus hosce Indos facit ministrantes convivis, alios vero, eosque nominatim, θαυματοποιὺς. Verba ejus sunt, καὶ ἐλειτούργησαν πάνυ πολλοὶ καὶ βαρβάρων καὶ Ἑλλήνων, καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς.

τικὸν, ὅτε ἐσήμαινον ἀπαλλάσσεσθαι. [8] Πέντε δὲ ἡμέρας καθεξῆς τοὺς γάμους ἔθυεν. Ἀφίκοντο δὲ καὶ μουσουργοὶ, καὶ ὑποκριταὶ, οἱ μὲν κωμῳδίας, οἱ δὲ τραγῳδίας, πάμπολλοι· [9] ἦσαν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς θαυματοποιοὶ διαπρέποντες, καὶ ἔδοξαν δὲ αὐτοὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων τῶν ἀλλαχόθεν.

ro quo receptui canitur, quando diſcedendum eſſe ſignificabant. Quinque autem dies continuos nuptialia ſacra celebravit. Advenerunt vero etiam muſici & hiſtriones, tam comœdiæ, quam tragœdiæ, permulti. Aderant inſuper etiam circulatores excellentes ex India, & viſi ſunt illi reliquis aliarum nationum præſtare.

ΚΕΦ.

CAP.

Ἰνδικῆς. Θαυματοποιοὶ δὲ ἦσαν διαπρέποντες Σκύμνος Ταραντῖνος, καὶ Φιλιστίδης Συρακούσιος, Ἡράκλειτός τε ὁ Μιτυληναῖος, μεθ᾽ οὓς ἐπεδείξατο ῥαψῳδὸς Ἄλεξις Ταραντῖνος. Satis clarum eſt, θαυματοποιοὺς illos, ita palam nominatos, non fuiſſe Indos Athenæo, ſed Græcos. Adde, hos ipſos Græcos ab Athenæo etiam alibi, I. 17. tanquam θαυματοποιοὺς ἐνδόξους παρ᾽ Ἀλεξάνδρῳ laudari. Putem ergo erraſſe Noſtrum, quia occaſio erroris obvia eſt & facilis, dum negligenter inſpiciens Athenæum, (ſicuti etiam fecit *ſupra* IV. 23. & *infra cap.* 17. ubi videbis ſimilem plane errorem Auctoris Noſtri ex diſtinctione non obſervata ortum) non attendit ad diſtinctionem, aut ad ſequentia, legitque tantum, καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς θαυματοποιοὶ ἦσαν διαπρέποντες. Plane ut etiam hoc in loco Lugd. aliam facit diſtinctionem, legendo, τραγῳδίας. Πάμπολλοι δὲ ἦσαν καὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς θαυμ. Uſque adeo facilis in eo eſt lapſus. Deinde, ſi error ab Athenæo eſſet admiſſus, facile deprehenſus ille & correctus fuiſſet jam illius ævo, quia Auctorem & Librum, unde hæc hauſerat, citavit, quod Noſter non fecit, quem etiam ideo, quum neceſſario alteruter hic erraverit, erraſſe, veriſimilius eſt. Denique, licet non negaverim, fuiſſe & tunc in India θαυματοποιοὺς, æque ac etiam nunc ſunt, quum ſemper fuerint, ut teſtatur Arrianus in *Indicis*, κοῦφοι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, *agiles ſupra alios homines:* iſto tamen tempore maxime fuerunt illi in Aſia minore & Græcia, in omnem luxum jam dudum corruptis. Præterquam enim, quod Athenæus hic nominat homines revera Græcos, etiam *lib.* IV. *init.* feminas memorat θαυματουργοὺς, quæ in nuptiis Carani Macedonis, tempore Demetrii Poliorcetæ, *in gladios ſe volverint nudæ, & ignem ex ore efflaverint.* Ariſtoteles quoque *Oeconom.* II. *pag.* 502. Byzantinos ait habuiſſe certa in Urbe loca, in *quibus quæſtum facerent* οἱ θαυματοποιοὶ, & *aſſignaſſe quæſtus eorum tertiam partem certis Collegiis.* PERIZ.

ΚΕΦ. η'.

Περὶ γραφικῆς τέχνης.

[1] Κόνων ὁ Κλεωναῖος ἐξειργάσατο, φασι, [2] τὴν τέχνην τὴν γραφικὴν, ὑποφυομένην ἔτι, καὶ ἀτέχνως ὑπὸ τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ ἀπείρως ἐκτελουμένην, καὶ τρόπον τινὰ [3] ἐν σπαργάνοις καὶ γάλαξιν οὖσαν. Διὰ ταῦτά τοι καὶ μισθοὺς τῶν πρὸ αὐτοῦ πρῶτος ἔλαβεν ἁδροτέρους.

CAP. VIII.

De pingendi arte.

Conon Cleonæus artem pingendi pullulantem jam, & ruditer ac imperite ab iis, qui ante ipsum fuerant, exercitam, ac quodammodo in fasciis lacteque jacentem, consummavit. Quare uberiorem etiam mercedem, quam superiores, primus accepit.

1 Κόνων ὁ Κλεωναῖος] *Conona* pictorem non invenio, sed *Cimonem.* Neque dubito; Κίμων hic legendum esse. Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 8. *Aliquanto ante* (ætatem Romuli) *fuisse Hygiemonem Monochromadam, qui primus in pictura marem feminamque discrevit. Eumarum Atheniensem figuras omnes imitari ausum. Quique inventa ejus excoluerit Cimonem Cleonæum.* SCHEFF. Sed fortasse Plinius ex Æliano emendari debuit. FABER.

Κόνων] Legendum potius Κίμων, qui à Plinio XXXV. 8. inter antiquissimos laudatur Pictores, ut qui primus *invenerit obliquas imagines, & varias vultuum formas, articulis distinxerit membra, venas protulerit, in veste etiam rugas & sinus.* Celebratur idcirco etiam in *Epigrammatum Græc. Anthologia.* Vide Junii *Pictores.* PERIZ.

2 Τὴν τέχνην τὴν γρ. ὑποφ.] Uterque MS. τὴν τέχνην γραφικὴν τὴν ὑποφ.

3 Ἐν σπαργάνοις καὶ γάλαξιν] Elegans hæc phrasis, qua Auctor, ut videtur, delectatus, etiam utitur *lib.* X. *cap.* 10. Vide ibi Kuhnium. PERIZ.

ΚΕΦ. θ'.

Περὶ τυράννου ὑπὸ τῶν ἑαυτοῦ παιδικῶν φονευθέντος.

Ἀρχέλαον τὸν [1] Μακεδόνων τύραννον ([2] οὕτω γὰρ καὶ Πλάτων

CAP. IX.

De tyranno, qui à suo amasio est interfectus.

Archelaum Macedonum Tyrannum (sic enim eum & Plato no-

1 Μακεδονίας τύραννον] MS. B. & C. Μακεδόνων τύραννον. SCHEFF.

2 Οὕτω γὰρ καὶ Πλάτων &c.] Exhibet Auctor nobis verba ipsius Platonis ex *Alcib.* II. *pag.* 141. usque ad ἐτελεύτησεν. Addidit & Nomen Amati, quod ille omisit, atque ita ἐρασθέντα Platonis, scil. παιδικὰ, mutavit in ἐρασθείς. Ceterum Plato τύραννον appellat Archelaum, quia, ut Idem ait in *Gorgia pag.* 471. erat τὰ μέγιστα ἠδικηκὼς τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, *omnium, qui essent in Macedonia, maxime injustus.* Occiderat quippe patruum suum Alcetam, cui regnum

των αὐτὸν ὀνομάζει, καὶ οὐ Βασιλέα) 3 τὰ παιδικὰ αὐτοῦ, 4 Κραλεύας, ἐρασθεὶς τῆς τυραννίδος, οὐδὲν ἧττον, ἤπερ ἐκεῖνος τῶν παιδικῶν ἠράσθη, ἀπέκτεινε τὸν ἐραστὴν ὁ Κρατεύας Ἀρχέλαον, ὡς τύραννός τε καὶ εὐδαίμων ἀνὴρ ἐσόμενος. Τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρας ἡμέρας τὴν τυραννίδα 5 κατασχὸν τὸ μειράκιον, πάλιν αὐτὸς ἐπιβου-

nominat, non Regem) deliciæ ipſius, Crateuas, qui non minus deſiderabat tyrannidem, quam ille amabat delicias, interfecit amatorem, acſi ipſe ita tyrannus eſſet & beatus homo futurus. Atqui quum vix tres aut quatuor dies tyrannidem tenuiſſet, adoleſcens ipſe rurſus ab aliis per inſidias occiſus, vitam

regnum debebatur, & cujus ex ancilla erat genitus, ut & illius Filium, deinde vero ſuum quoque Fratrem, puerum ex Regina natum, ut ſibi firmaret regnum. Sed reprehenditur hoc nomine Plato ab Athenæo *lib.* XI. *pag.* 506. non ille quidem, quod falſa dixerit, verum quod ea ſcripſerit de Archelao, quum tamen Speuſippus ex Platonis Sorore natus dicat, eum fuiſſe φίλτατον Ἀρχελάῳ. Nempe Archelaus iſte regnandi gratia violare jus haud veritus eſt, aliis in rebus humanitatem coluit, maxime vero coluit doctrinam, & ea propter undique ad ſe evocavit Philoſophos & Poetas. De Euripide ſatis eſt notum. De Socrate tradit idem Seneca *de Benefic.* v. 6. & Alii, quos Vide *infra* in *Notis* Kuhnii *ad* XIV. 17. Noſter idcirco eum *ſupra* II. 21. ubi plura de hoc Rege notavi, non minus ἐρωτικὸν ait fuiſſe, quam φιλόμουσον, quaſi hoc quidem fuerit notiſſimum. Repoſui vero hic Μακεδόνων, quia hoc Plato, & MSti, quorum ſcriptionis compendia non intellexiſſe videtur primus Editor. PERIZ.

3 Παιδικὰ αὐτοῦ Κραλεύας] Locus Platonis, cujus mentio, extat in *Alcibiade* II. ſed omiſſo amaſii nomine, quod Marſilius Ficinus in margine adſcribit eo modo, ad quem apud noſtrum legitur. Neque aliter Xylander apud Plutarchum in *Amatorio*, licet Græcus textus habet Κρατίας. Apud Ariſtotelem *l.* v. *Polit. cap.* 10. Κραταῖος nominatur. Apud Diodorum vero, cujus lectio præ omnibus mihi placet, Κρατερός. Nam *Craterus* inter uſitata Macedonibus nomina. Verba Diodori hæc ſunt. Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλλαξε, *lib.* XIV. firmat hanc lectionem Suidas in *voce* Εὐριπίδης. SCHEFF. Omnino legendum Κρατεύας, non Κρατερὸς, & emendari oportuit Diodorum, apud quem pro ὑπὸ Κρατεροῦ legi debet Κρατεύου, vel Κρατεύα. FABER. Κραλεύας nomen Macedonicum eſt, æquè ac Κρατερὸς, apud Diodorum *lib.* XIX. *Crateuas* dux Caſſandri audit. In Suida Κραλεύας Theſſalus, Euripidis inimicus. neque hoc loco nomen expungendum venit. Puto enim nomen idem eſſe Κραλεύας & Κρατερὸς, niſi quod Κρατερὸς Ἑλληνικώτερον eſt, Κραλεύας autem magis ſapit Macedoniſmum. Vulgatam lectionem etiam probat Plutarchus in *Amatorio:* legit enim Κραλεύας. Cæterum de ſcriptione depravatâ τοῦ Κραλεύας quædam etiam monuit Caſaubonus in *eruditis illis obſervationibus ad Athenæum lib.* III. *cap.* 15. KUHN.

Παιδικὰ] Idem Dion Chryſoſtomus notat ſuo tempore Neroni accidiſſe. Cum enim Sporum Eunuchum muliebria pati & in feminam tranſire coëgiſſet, ὀργισθεὶς ἐξήνεγκεν αὐτοῦ τὰ βουλεύματα τοῖς περὶ αὐτὸν, καὶ οὕτως ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἠνάγκασαν ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ ἀπολέσθαι αὐτόν· οὐδέπω γὰρ καὶ νῦν τοῦτό γε δῆλόν ἐστι. *indignatus ille conſilia Neronis prodidit ejus miniſtris, qui hoc pacto defecerunt ab illo & ad necem neſcio quam hominem adegerunt: neque enim hactenus, quid Nerone factum ſit, conſtat.* KUHN.

4 Κρατεύας] Sic omnibus literis Uterque Codex. Neque aliter Plutarchus *Græcæ Ed.* in Ἐρωτικῷ. *Craterus* apud Diodorum, tanquam longe notius nomen, ortum haud dubie ex *Cratevas*, minus noto librariis. PERIZ.

5 Κατασχὸν τὸ μειράκιον] Lugd. κατασχών. Et

βουλευθεὶς ὑφ' ἑτέρων ἐτελεύτησεν. Εἴη δὲ πρεπωδέστατον ἐπειπεῖν τῷδε τῷ Μακεδονικῷ δράματι τὸ ἔπος ἐκεῖνο,

6 Τεύχων ὡς ἑτέρῳ τις ἑῷ κακὸν ἥπατι τεύχει.

7 Ὅτι διεψεύσατο αὐτῷ, φασιν, Ἀρχέλαος 8 τῶν θυγατέρων μίαν δώσειν· ὅτε δὴ ἄλλῳ συνῴκισε τὴν παῖδα, ὑπεραγανακτήσας διέφθειρε τὸν Ἀρχέλαον.

ΚΕΦ.

tam finiit. Convenientiſſimum ſane fuerit Macedonicæ huic Tragœdiæ accinere hoc carmen,

Qui ſtruit inſidias alii, ſibi damna dat ipſi.

Perhibent Archelaum ei mala fide promiſiſſe unam ex filiabus ſe daturum: quum vero alii puellam elocaſſet, Crateuas indigniſſime id ferens Archelaum occidit.

CAP.

Et ita Plato, ſed apud quem τὸ μειράκιον non reperitur, quod Noſter videtur addidiſſe, nec tamen propterea mutaſſe Genus Participii. In Syntaxi enim ſæpe Veteres attendunt magis ad Intellectum, quam Expreſſum Vocabulum. *Supra* II. I. ὁ μὲν ἠγωνία, καὶ ἐδεδίει πάνυ σφόδρα εἰς τὸν δῆμον παρελθεῖν τὸ μειράκιον. Ἐπιθαρσύνων δὲ αὐτὸν ὁ Σωκράτης. Vide & *infra* IX. 33. Et ſic Maximus Tyr. *Diſſ.* VII. *init.* Τῶν Λακεδαιμονίων τὰ τέλη, ἀνακαλεσάμενοι τὸν ἄνδρα, ἐκέλευον &c. *Lacedæmoniorum Magiſtratus, hominem ad ſe vocantes, juſſerunt.* PERIZ.

6 Τεύχων ὡς] Hic verſus citatur etiam in *Hiſt. Anim. lib.* VII. *cap.* 2. GESNER. In Bigotiani Codicis notis extat legi alias ὅς. Ceterum verſus ſimilis Democriti Chii apud Ariſtot. III. *Rhetor.* qui & ipſe ſumptus ex Heſiod. *lib.* I. *Oper.* videtur. SCHEFF. Ab hoc non abludit alter ille *verſus* Heſiodi, ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη. Pauſanias in *Corinthiacis* in animo habuit, cum de Philippo Macedonum Rege, qui Aratum, Euryclidem & Miconem, veneno clam dato necaverat, ſequentia ſubjecit. ἔμελλε δὲ ἄρα καὶ αὐτῷ Φιλίππῳ τὸ ἀνδροφόνον φάρμακον ἔσεσθαι συμφορά. τὸν γὰρ οἱ παῖδα Δημήτριον ὁ νεώτερος τῶν Φιλίππου παίδων Περσεὺς φαρμάκῳ διέφθειρε, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ τῷ πατρὶ ἀθυμήσαντι παρέσχεν αἰτίαν ἀποθανεῖν. παρεδήλωσα δὲ τάδε ἀπιδὼν ἐς τὸ Ἡσιόδου σὺν Θεῷ πεποιημένον, τὸν ἐπ' ἄλλον βουλεύοντα ἄδικα ἐς αὐτὸν πρῶτον τρέπειν. *Verum enim vero in ipſius Philippi exitium lethiferum illud venenum graſſaturum erat. Perſeus enim filius natu minor Demetrium veneno è medio ſuſtulit, effecitque, ut ex mœrore in morbum delapſus Pater exſtingueretur. Hæc obiter inſerui memor illius divini verſus ab Heſiodo prolati, quo monet, eum, qui nefaria in aliquem machinatur conſilia, ſuo ſibi jumento malum accerſere.* KUHN.

Τεύχων ὡς ἑτέρῳ &c.] Verſus hic non eſt Heſiodi, ſed alterius Poetæ. Uſus certe eodem eſt Lucillius in *Antholog.* II. 25. ſed paulo aliter formato,

Ὃς δ' ἄλλῳ κακὰ τεύχει, ἑῷ κακὸν ἥπατι τεύχει.

Expreſſus tamen eſt ex Heſiodi ἔργων *v.* 263.

Οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων.

PERIZ.

7 Ὅτι διεψεύσατο] Aliam hic ex aliis Auctoribus exponit ſententiam de cauſis inſidiarum Crateuæ in Archelaum, quod nempe Archelaus ſuarum filiarum alteram promiſerit illi in matrimonium, & utramque aliis dederit. Certe hanc iræ ſuæ & cædis cauſam prætexuit Crateuas, ut refert Ariſtot. *Polit.* V. 19. quamvis neque hanc ille credat, verioremque putet, quod ægre ſemper tulerit ſtuprum. Eandem tamen ob cauſam etiam Imp. Philippus Friderici Barbaroſſæ F. ab Othone de Wittelſpach, Comite Palatino, Bambergæ occiſus eſt, teſte Cuſpiniano. PERIZ.

8 Τῶν θυγατέρων μίαν δώσειν] Sic enim ante promiſerat. Vide Ariſtotelem, *indicato loco.* Interpres hic non ſatis accuratus. SCHEFF.

ΚΕΦ. ί.

Περὶ Σόλωνος, καὶ τῶν αὐτῷ, καὶ Δράκοντι γραφέντων νόμων.

[1] Σόλωνα [2] αἱρετὸν Ἀθηναῖοι προείλοντο ἄρχειν αὐτοῖς, οὐ γὰρ κλη-

CAP. X.

De Solone, & ejus, Draconisque legibus.

Solonem Athenienſes ad gerendum ſibi magiſtratum elegerunt, ſuffra-

1 Σόλωνα] Vide Meurſium *libro integro de ipſius Vita.* SCHEFF.

2 Αἱρετὸν] Athenienſes non ſortito ſed judicio *Solonem* crearunt Archonta, quod extra ordinem honori illius datum eſt, ἐν γὰρ κληρώσει ἡ τύχη βραβεύει. *in ſortitione fortuna dominatur.* & ita honor, qui ſorti committitur diſtribuendus, ſæpe ad indignum deerrat. inſuper contra democratiam Atticam erat ἀρχὴ κληρωτή. vid. Ariſt. *lib.* IV. *Polit. cap.* 9. Lucian. in *Vit. Demoſth.* Ἀθηναίοισι νόμος κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρέεσθαι. *Athenienſibus lex eſt, magiſtratus fabis eligere.* Poſt *Solonem* idem honor contigit Ariſtidi. Nam ille quoque non fabis, ſed Athenienſibus ipſis ſuffragantibus Archon fuit. Plutar. in *Vita ejus.* KUHN.

Αἱρετὸν &c.] Declarare videtur Viris Doctiſſimis Auctor hoc in loco, ſingulare quid & extra ordinem Soloni fuiſſe tributum, atque adeo, quum reliqui Archontes tunc eſſent Κληρωτοὶ, ΤΟΥΤΟΝ, *ILLUM*, Athenienſes non κληρωτὸν, ut reliquos, ſed Αἱρετὸν extra ordinem conſtituiſſe ſibi Archontem. At Ego putem, reſpexiſſe eum potius, hæc dicendo, ad poſteriora & notiora omnibus tempora, quando revera Archontes fuere κληρωτοί. Certe ea debebat fuiſſe ejus ſententia. Nam quum ante Solonem Reip. adminiſtratio per hos IX. Archontes haberet ſpeciem Ariſtocratiæ, & ipſi tantum ἐξ εὐπατριδῶν, ex *nobilibus*, ſeu *patriciis*, ſumerentur, æquum erat prorſus, Populum eos *eligere*, & revera eligebat, ſed ex illis Nobilibus, plane ut Populus Romanus ſuos Conſules olim ex Patriciis. Accedit, quod manifeſte etiam poſt Solonem ita ſeſe res habuit. Nam & tunc αἱρετοὶ erant illi Archontes, non κληρωτοί; & eligebantur à Populo, ſed ἐκ τῶν γενῶν, τῶν τὰ μέγιστα τιμήματα κεκτημένων, οὓς Πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευον, *ex familiis, quæ maximum poſſidebant cenſum, quas à Quingentis Medimnis cognominabant*, ut refert Plutarchus in *Ariſtide* ex Demetrio Phalereo: ſicuti & πάσας ἀρχὰς ἐκ τῶν γνωρίμων καὶ εὐπόρων, *omnes tunc Magiſtratus ex illuſtribus & opulentis*, ut ait Ariſtot. *Polit.* II. 10. Ariſtides primus id ſuſtulit, ferens legem, ut *ibidem* Plut. ad populum, τοὺς Ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἱρεῖσθαι, *ut Archontes ex omnibus*, ſine diſcrimine, *Civibus legerentur.* Ceterum Meurſius in *Archontibus* I. 9. longe in diverſum abit, traditque ſimpliciter & in univerſum Archontes *lectos ſorte, fabis capta*, ergo κληρωτοὺς, qua tamen Ariſtides fuerit exceptus, *lectus* ſcilicet *extra ordinem magnæ virtutis ergo*, quum apud Plutarchum Idomeneus contra Demetrium Phalereum citetur, ſcribens Ariſtidem Archontem fuiſſe, οὐ κυαμευτὸν, ἀλλ᾽ ἑλομένων Ἀθηναίων, *non ſorte fabarum captum, ſed Eligentibus eum Athenienſibus.* Sed & certum eſt, ſorte tandem captos Archontes, non modo ex iis, quæ Meurſius adfert, ſed etiam ex Æſchine *contra Cteſiphontem pag.* 276. 278. ubi præcipuas ἀρχὰς dicit eſſe, ἃς οἱ Θεσμοθέται ἀποκληροῦσι ἐν τῷ Θησείῳ, *quas Theſmothetæ ſortiuntur in Theſeo.* At hiſce jam plane contrarium eſt, quod Ariſtoteles ait *Polit.* II. 10. Solonem conſtituiſſe, vel potius reliquiſſe τὰς ἀρχὰς Αἱρετάς. Nam quum dixiſſet, *Solonem Miſcuiſſe pulchre Remp.* id jam clarius expo-

κληρωτὸν τοῦτον. Ἐπεὶ δὲ ἡρέθη, τάτε ἄλλα ἐκόσμησε τὴν πόλιν, καὶ δὴ καὶ τοὺς νόμους, τοὺς νῦν ἔτι φυλαττομένους, συνέγραψεν αὐτοῖς. Καὶ τότε ἐπαύσαντο Ἀθηναῖοι χρώμενοι τοῖς

fragiis, non sorte, captum. Postquam autem electus est, cùm aliis rebus ornavit civitatem, tum etiam leges, quæ usque in hodiernum diem observantur, eis conscripsit. Et tunc de-

expositurus ait, εἶναι γὰρ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν Ὀλιγαρχικόν· τὸ δὲ τὰς ἀρχὰς αἱρετὰς, Ἀριστοκρατικόν· τὰ δὲ δικαστήρια, Δημοτικόν. *Esse enim Senatum Arei pagi Oligarchicum quid: Creationem Archontum, Aristocraticum: Judicia vero, Populare quid.* Mox iterum, *dedisse eum populo* δύναμιν, *potestatem*, *maxime necessariam*, τὸ τὰς Ἀρχὰς αἱρεῖσθαι, καὶ εὐθύνειν, *Magistratus legendi, & ad rationes reddendas adigendi.* Addit etiam, quod vel maxime ad hunc Æliani locum pertinet, Solonem *non sustulisse Senatum Areopagiticum*, καὶ τὴν τῶν Ἀρχῶν αἵρεσιν, *& Magistratuum Electionem*, τὰ ὑπάρχοντα πρότερον, *quæ jam ANTEA fuerant* in Rep. sed Constituisse eum Populi potentiam hac re demum, quod Judicia fecit κληρωτὰ, *sorte ducta*, idque *ex Omnibus*, & simul κύρια πάντων, *habentia potestatem summam in omnes & omnia.* Liquet ex hisce clarissimum in modum, quod ergo & ánte & post Solonem Magistratus fuerint non κληρωτοὶ, sicut postea, sed longo demum tempore post, fuerunt, & sicuti per Solonem facta sunt Judicia: sed αἱρετοὶ, idque ita, ut *Eligerentur* ex opulentis *optimi*, ἄριστοι, saltem ex sententia populi, qua de causa tota illa ratio Magistratuum dicitur esse, non *Oligarchica*, sed *Aristocratica*, quæ tamen *Oligarchica* fuisset, si tantum Opulentissimi sine ullo arbitrio populi, sorte capti, magistratum gessissent. Sed & ipse Plutarchus in *Comp. Solonis & Publicolæ* de Utroque ait, Ἀρχόντων καταστάσεως κυρίους ἐποίησε τοὺς πολλοὺς, *Archontes*, seu *Magistratus*, *creandi arbitrium dedit populo.* Quum istæc ergo Aristotelis & Plutarchi loca observasset quoque Sam. Petitus, & tamen Archontes fuisse semper *sorte lectos* censeret, voluit hæc ita in concordiam redigere *ad LL. Atticas pag.* 219. ut *non omnes*, *quibus census erat*, *admissos* putet *ad sortitionem*, sed *eos tantum*, *quos Populus prius designasset*, atque ita *Populum primo elegisse*, *quos vellet*, majore numero, *& illos dein sortitos inter se Magistratum*, certo numero. Probare id conatur ex hisce Grammaticorum (intelligit autem Harpocrationem in Ἐπιλαχών) verbis, ἐκληροῦντο οἱ βουλόμενοι ἢ ἄρχειν ἐφιέμενοι, quæ vertit, *Sortiebantur*, *quibus permittebatur*, *Magistratum.* Sed profecto hoc nihili est. Explicanda enim est illa permissio non de populo, sed de Legibus, quæ requirebant certam ætatem, & natum Majoribus, utrimque Civibus, excludebantque eos, qui ærario deberent, rationesve ex superiore Magistratu nondum reddidissent, &c. Hi erant οὐκ ἐφιέμενοι, eamque in rem fiebat ἀνάκρισις post sortitionem factam, & si qui contra Leges irrepserant, rejiciebantur, de qua re Vide Pollucem VIII. 9. & Demosth. *contra Eubulidem.* Præterea Harpocration potissimum istis verbis agit de Senatu Quingentorum. Interpretatur enim verba Æschinis, quæ unice de iis agunt. Aliter ergo res expedienda erat. Nempe Solonis tempore Archontes erant αἱρετοὶ, h. e. *Creabantur* à Populo ex opulentissimis Civibus. At postea, ut Resp. Atheniensis varias subiit mutationes, quod ipse Auctor docuit *supra* V. 13. Aristides post victos Persas legem tulit, ut crearentur optimi promiscue ex Omnibus. At vero tandem, quum Resp. jam esset magis popularis, obtinuit, ut quoniam in creandis Magistratibus opulentiores prævalebant factione & clientelis, caperentur igitur Sorte ex illis, qui per Leges essent idonei ad gerendum hunc Magistratum. Docet clarissime diversam hanc diversis temporibus obtinuisse consuetudinem Isocrates in *Areopagitico pag.* 342. ubi suadet, ut sui temporis Resp. revocetur in eam formam, quam *Solon*, & dein *Clisthenes*, Pisistratidis ejectis, constituerint. Illi enim, inquit, οὐκ ἐξ ἁπάντων τὰς ἀρχὰς κληροῦντες, ἀλλὰ τοὺς βελτίους, καὶ τοὺς ἱκανωτάτους ἐφ' ἕκαστον τῶν ἔργων προκρίνοντες, *non Sortientes*, & quidem *ex omnibus*, qui scil. per Leges in sortem mitti poterant, *Magistratus*, *sed præferentes optimos*, *& maxime idoneos ad unum-*

τοῖς Δράκοντος· ἐκαλοῦντο δὲ ἐκεῖνοι [3] Θεσμοί. Μόνους δὲ ἐφύλαξαν τοὺς [4] φονικοὺς αὐτοῦ.

desierunt Athenienses uti Draconis legibus: dicebantur autem illæ Thesmi. Solas vero ejus, quæ de homicidio latæ erant, retinuerunt.

quodque munus. Et *mox*, δημοτικωτέραν ἐνόμιζον ταύτην εἶναι τὴν κατάστασιν τῆς διὰ τοῦ λαγχάνειν γινομένης. Ἐν μὲν γὰρ τῇ κληρώσει τὴν Τύχην βραβεύσειν, καὶ πολλάκις λήψεσθαι τὰς ἀρχὰς τοὺς Ὀλιγαρχίας ἐπιθυμοῦντας, ἐν δὲ τῷ προκρίνειν τοὺς ἐπιεικεστάτους τὸν Δῆμον ἔσεσθαι κύριον ἑλέσθαι τοὺς ἀγαπῶντας μάλιστα τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν, *magis popularem existimabant illam esse Remp. eâ, quæ per Sortitionem administratur. In sortitione enim dominari Fortunam, & sæpe Magistratum accepturos, qui Oligarchiam, Democratiæ contrariam, desiderant, at in eligendo Populum futurum Dominum sumendi eos, qui maxime ament constitutam Democratiam.* Vides hic diserte diversam memorari Remp. cum quæ à Solone fuerat constituta, & à Clisthene revocata, qua censuerint illi, ὅτι δεῖ τὸν Δῆμον, ὥσπερ τύραννοι, καθιστάναι τὰς ἀρχὰς, ut ibidem Isocrates, *oportere, ut Populus cum absoluta potestate constituat Magistratus:* tum quæ tempore Isocratis invaluerat, quæque consistebat in Sortiendo, ἐν τῷ λαγχάνειν καὶ κληροῦν τὰς ἀρχὰς ἐξ ἁπάντων, quam emendari cupit, & ad Soloneam revocari. Ceterum minus *popularem* dicit Isocrates *Sortitionem ex omnibus*, quia favet Aristocratiæ. Aliter enim se res habet, & aliter judicavit ipsa Civitas Atheniensium. Nam quia in Electionibus prævalebant factiosi & divites, ideo Demagogi, quum Resp. magis jam esset Democratica, hanc quoque tulerunt legem in gratiam plebis, ut Sorte caperentur Archontes ex omnibus. Illud enim invaluit tum demum, quum Populus plane dominaretur, & Aristocratia prorsus jam esset exstincta. Atque ideo Aristot. *Polit.* IV 9. δοκεῖ Δημοκρατικὸν μὲν εἶναι, τὸ κληρωτὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς, τὸ δ' αἱρετὰς Ὀλιγαρχικόν. *Videtur enim Democraticum esse, Magistratus sorte capi, at Oligarchicum, eligi.* Repugnare tamen videtur huic sententiæ, quod apud Plutarch. Aristides à Demetrio Phal. obtinuisse munus Archontis ἐπωνύμου dicitur κυάμου λαχὼν, *faba sortitus*, at ab Idomeneo, οὐ κυαμευτὸς, ἀλλ' ἑλομένων Ἀθηναίων, *non faba captus, sed eligentibus eum Atheniensibus.* Sequi enim inde videtur, jam tunc in usu fuisse Sortitionem, quam tamen demum ortam dixi post Aristidem. Sed erravit haud dubie Demetrius, uti etiam ex professo refutatur à Plutarcho. Idomeneus vero ita explicari debet, ut dixerit simpliciter, Aristiden fuisse *Creatum Archontem*, id quod Plutarchus Demetrio opponit, & ejus auctoritati, ac de suo addit, ergo non fuisse illum Κυαμευτὸν Archontem, quod dixerat Demetrius, & quales postea erant, quæ causa errandi fuit Demetrio. Sed & ipsa illa Lex Aristidis voluit τοὺς Ἄρχοντας ἐκ πάντων αἱρεῖσθαι, *Eligi*, non Κληροῦσθαι ἐκ πάντων, ut loquuntur Isocrates & Aristoteles de sui temporis Rep. PERIZ.

3 Θεσμοί] *Draconis* leges θεσμοὶ dicti sunt ab ipso legum exordio, quod ita se habuit: θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις, κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον &c. *Sanctio æterna illis, qui Atticam inhabitant, omni tempore suam servans auctoritatem* &c. vide Porphyrium περὶ ἀποχῆς *lib.* IV. Josephus *lib.* I. *contra Apionem* inter publica Atheniensium scripta antiquitate excelluisse ait, τοὺς ὑπὸ Δράκοντος αὐτοῖς περὶ τῶν φονικῶν γραφέντας νόμους, ὀλίγῳ πρότερον τῆς Πεισιστράτου τυραννίδος ἀνθρώπου γεγονότος, *leges à Dracone ipsis latas de homicidiis, cum ille paulo ante tyrannidem Pisistrati vixerit.* KUHN.

Θεσμοί] Sic proprie *Leges* dicebantur Athenis. Plut. in *Solone pag.* 88. ὅτε θεσμὸς ἐφάνη ὅδε, *quando Lex hæc promulgata est.* Hinc Θεσμοθέται καλοῦνται οὕτως, ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον, ut ait Harpocration. Sed κατ' ἐξοχὴν ita vocabant Leges Draconis, quia incipiebant ab hoc vocabulo, ut docuit jam Kuhnius, & dudum ante Meursius in *Solone cap.* 13. ex Porphyrio & Aliis. PERIZ.

4 Φονικοὺς αὐτοῦ] MSS. B. & C. non agnoscunt illud αὐτοῦ, & potest commode abesse. SCHEFF. Mihi necessarium videtur hoc loco τὸ αὐτοῦ. dicit enim clarius, cujus sint οἱ φονικοὶ νόμοι. KUHN.

Τοὺς φονικοὺς αὐτοῦ] Ab Lugd. æque ac à Paris.

ris. B. & C. abest illud αὐτῦ. Et sane potest abesse, quum satis ex sensu intelligatur. Neque tamen, si adsit, expungere velim. Plut. *Solone pag.* 87. τὺς Δράκοντος νόμυς ἀνεῖλε, πλὴν τῶ φονικῶν, ἅπαντας, *Leges Draconis omnes sustulit præter eas, quæ de homicidio fuerunt sancitæ.* Sublatæ autem sunt illæ leges propter nimiam acerbitatem. Vide præter Plutarchum etiam Aristot. *Polit.* II. 12. & Gellium XI. 18. Periz.

ΚΕΦ. ιά.

Περὶ πραγμάτων μειώσεως, καὶ φθορᾶς καὶ τῦ κόσμου αὐτοῦ.

Οὐδὲν ἔτι [1] θαυμάζομεν, εἰ ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, θνητὴ οὖσα καὶ ἐφήμερος, [2] φθείρεσθαι αὐτοὺς ἀναγκάζει·

CAP. XI.

De rerum diminutione, & interitu etiam ipsius mundi.

Nihil amplius miramur, si hominum natura, mortalis quum sit & fluxa, cogit eos sensim interire: si-

1 Θαυμάζομεν] Lege θαυμάζωμεν, per ω, *ne miremur.* Faber. Recte. Faber. Scheff. Omnes libri constanter habent θαυμάζομεν *admiramur*, à quibus sine sontica causa discedere nolim. Kuhn.

2 Φθείρεσθαι αὐτὺς ἀναγκάζει] Sensus est, neminem de natura hominum conqueri oportere, tanquam ea indies deficiat, deteriorque fiat, cum & aliæ res, quæ majores sunt & stabiliores, minuantur, nec eodem modo semper sese habeant. Nam φθείρεσθαι hic non est mori, sed deterius fieri & minui, vel, ut Seneca loquitur, *epist.* 26. *liquescere.* Quemadmodum ea omnia minui necesse est, quæ solvuntur, & hoc sensu *supra*, verbo διαλύεσθαι usus est, ubi carnes Pherecydis διαλύεσθαι εἰς τὺς φθεῖρας *solui in pediculos*, atque hac ratione minui dicebantur. Respexit autem Noster his verbis ad sententiam eorum, qui & vitæ nostræ spacium arctari quotidie, & magnitudinem decrescere statuebant. Inter quos Plinius, qui ita de homine *lib.* VII. *cap.* 16. *In cuncto mortalium genere minor indies mensuræ fit, rarique parentibus proceriores, consumente ubertatem seminum exustione, in cujus vices nunc vergit ævum.* Et Varro apud Gellium *Noct.* III. *cap.* 10. *Homerus opinatus est vastiora prolixioraque fuisse corpora hominum antiquorum & nunc, quasi jam Mundo senescente, rerum atque hominum decrementa esse.* Adde Phlegontem Trallianum *lib. de reb. Mirab. cap.* 15. Hieronymum quoque *homil.* I. *sup. Evan.* Ambros. *de bono mortis c.* 10. Cyprian. in I. *contra Demetr.* Albinum seu Alcuinum *quæst. in Genes.* Scheff. Τὸ φθείρεσθαι & *minui* significat & *interire.* de imminutâ hominum statura sæpe Homerus οἷοι, inquit νῦν βροτοί εἰσι, i. e. Virgilio interprete, *qualia nunc hominum producit corpora tellus.* his succinit Satyra:

> *Terra malos homines nunc educat atque pusillos.*

Plinius *lib.* VII. *cap.* 16. *Jam vero ante annos prope mille vates ille Homerus non cessavit minora corpora mortalium, quam prisca conqueri.* vide Philonem *libro, quod Mundus sit incorruptibilis*, & Sallustium Philosoph. *de Diis & Mundo c.* VII. XIII. & imprimis *cap.* XVII. Simplicium *in* VIII. *Physic. Aristot.* 313. & 314. Cæterum uti Noster hoc loco hominis interitum admiratione dignum negat, si recolas mente, ipsa quandoque flumina deficere, montium cacumina decrescere, totum denique mundum corruptionis injuriæ obnoxium esse: ita Sulpitius in *Consolatoria ad Ciceronem* à dirutis Græciæ urbibus dolori suo medelam petiit. *Hem*, inquit, *nos hominum-*

κάζει· ὅπου καὶ τοὺς [3] ποταμοὺς ὁρῶμεν ἐπιλείποντας, καὶ τῶν ὀρῶν δὲ τὰ ὑψηλότατα ἀκούομεν μειούμενα καὶ ἐκεῖνα. Τὴν γοῦν [4] Αιτνην φασὶν οἱ πλέοντες, [5] ἐξ ἐλάσσονος ὁρᾷν, ἢ πρό του ἐβλέπετο· τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ τὸν [6] Παρνασσὸν παθεῖν, καὶ τὸν [7] Ολυμπον τὸν Πιερικόν. Οι δὲ ἔτι μᾶλλον δοκοῦντες [8] τὴν τῶν ὅλων

ſiquidem & flumina deficere cernimus, atque altiſſimos montes etiam ipſos imminutos audimus. Ætnam itaque, ajunt ii, qui mare navigant, ex breviori ſpatio ſe jam videre, quam antea conſpiciebatur: id ipſum vero etiam Parnaſſo accidere, & Olympo Pierico. Qui vero ſe totius univerſi naturam putant etiam dili-

munculi indignamur, ſi quis noſtrum interiit aut occiſus eſt, quorum vita brevior eſſe debet, cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant? visne, Tu Te, Servi. cohibere, & meminiſſe, hominem Te eſſe natum. KUHN.

3 Ποταμοὺς ὁρῶμεν ἐπιλείποντας] Vide Senecam *Quæſt. Nat. lib.* III. *cap.* II. & *Epiſt.* LXXI. SCHEFF. Lucianus in ἐπισκοποῦντες. ἀποθνήσκουσι καὶ πόλεις καὶ ποταμοὶ ὅλοι. Ινάχου οὖν οὐδὲ τάφος ἐν Αργει ἔτι καταλείπεται. *moriuntur & urbes & integra flumina. Ideoque nec tumulus Inacho reliquus eſt Argis. Juga montium diffluunt* &c. *eroſit ignis quondam altiſſimos vertices, ſolatia navigantium ac ſpeculas ad humilem arenam deduxit* &c. Seneca *Ep.* XCI. Ariſtot. *lib.* I. *Meteor. cap.* 14. ait regiones quaſdam modò aridas modò humidiores exiſtere, κατὰ τὰς τῶν ποταμῶν γενέσεις καὶ τὰς ἀπολείψεις, *pro fluminum generatione & defectu.* Hanc mutationem fieri κατά τινα τάξιν καὶ περίοδον. ἀρχὴ δὲ τούτων καὶ αἴτιον, ὅτι καὶ τῆς γῆς τὰ ἐντὸς, ὥσπερ καὶ τὰ σώματα τῶν φυτῶν καὶ ζώων ἀκμὴν ἔχει καὶ γῆρας, &c. *ex ordine quodam & periodo. Principium autem horum & cauſa eſt, quod terræ inteſtina, ſicut corpora plantarum & animalium floreant & ſeneſcant.* videantur & ſequentia. Cæterum idem Philoſophus ibidem negat ex iſta partium minutarum mutatione & interitu rectè totius mundi geneſin & corruptionem colligi. οὐ χρὴ διὰ τὴν κατὰ μέρος ταύτην γινομένην μεταβολὴν νομίζειν τὸν ὅλον κόσμον φθαρτὸν εἶναι, inquit Olympiodorus *in laudatum Philoſophi locum.* γελοῖον γὰρ (pergit Ariſt.) διὰ μικρὰς καὶ ἀκαρείας (malim ex Olympiodoro ἀραιὰς) μεταβολὰς κινεῖν τὸ πᾶν. ὁ δὲ τῆς γῆς ὄγκος καὶ μέγεθος, οὐδέν ἐστι δήπου πρὸς τὸν ὅλον οὐρανόν. *ridiculum enim propter exiguas & leviculas mutationes totum commovere univerſum. terræ autem moles & magnitudo nihil utique eſt ad cælum mundumque totum* &c. vide de mutationibus mundi etiam Tertullianum *cap.* 2. *de Pallio*, M. Antoninum *lib.* II. *de Vita ſua* & ibi *notas* Gattakeri *p.* 54. inprimis Gazæum in *Theophraſto p.* 50. 51. 53. ubi latè quæſtionem, an mundus χρόνῳ ποτὲ διαλυθήσεται; pertractat, & Zachariam Scholaſticum *dialogo de mundi opificio.* Cyrillum Alex. *lib.* II. *contra Julian. p.* 47. KUHN.

4 Αιτνην] Seneca *Epiſt.* LXXIX. *Ætnam conſumi & ſenſim ſubſidere ex hoc colligunt, quod aliquanto longius navigantibus ſolebat oſtendi.* SCHEFF.

5 Εξ ἐλάσσονος] Scilicet διαστήματος *propiori ex intervallo* Ætnam ſe oſtendere Nautæ ajunt, cum ἐκ μείζονος etiam longinquiore interveniente ſpatio antea apparuiſſet. KUHN.

6 Παρνασσὸν] Medic. & Sluisk. Παρνασόν. Ut apud Ovidium *lib.* I. *Met.* v. 467. *Parnaſi* ex MSS. Vide Caſaubonum *ad Perſii Prolog.* 2.

7 Ολυμπον τὸν Πιερικόν.] Sic loquitur, quia plures erant montes hujus Nominis. Scholiaſtes Apollonii *lib.* I. enumerat ſex. Hic autem mons erat juxta Fluvium Peneum in Pieria, quæ fuit regio, olim Thraciæ, dein Macedoniæ adſcripta. Mela II. 3. *Hinc* (à Peneo) *non longe eſt Olympus, Pelion, Oſſa, montes Gigantum fabula belloque memorati, Hic Muſarum parens domuſque Pieria.* Meminit ejus tanquam Montis ὑπερυψήλου, *valde excelſi*, Noſter *ſupra* III. I. *init.* PERIZ.

8 τὴν

ὅλων φύσιν κατεσκέφθαι, λέγουσι καὶ τὸν κόσμον διαφθείρεσθαι αὐτόν.

ligentius consideraſſe, ajunt ipſum quoque mundum ſenſim interire.

8 τὴν τῶν ὅλων φύσιν] Propter defectum humoris, quo ignis aliaque aluntur. Vide Ciceronem *de natura lib.* II. Lucret. *l.* V. imprimis vero eos, quos adducit Grotius *lib.* I. *Relig. Chriſtianæ.* SCHEFF.

ΚΕΦ. ιβʹ.

Περὶ Δημοσθένους, Αἰσχίνου, Θεοφράστου, καὶ Δημοχάρους.

Παράδοξόν γε· [1] οὐ γὰρ ἀληθές; [2] ἐκπεσόντος Δημοσθένους ἐν Μα-

CAP. XII.

De Demoſthene, Æſchine, Theophraſto, & Demochare.

Res mira eſt: quidni vera? quum Demoſthenes obmutuiſſet

1 Ου γὰρ ἀληθὲς] Videtur aliquid corruptum. Lego οὐ μὴν affirmative. GESNER. Geſnero merito ſuſpectus eſt hic locus, corruptuſque videtur. Vultejum putes legiſſe, ὂν γὰρ ἀληθὲς, vertit namque: *attamen verum eſt*: Emendator ejus vult: οὐ μὴν. Igitur & in Genevenſi verſum eſt; *nolo enim dicere veram.* Placet magis Vulteji conjectura, quanquam altius malum reſideat. Ego mallem οὐ γὰρ μὴ ἀληθὲς. verum eſt, inquit, licet vix videatur. Nempe fictum videri poterat, cum *Demoſthenes* tantus eſſet orator: & hæc dicti cauſa. De veritate teſtatur & Gellius, quod liquet ex argumento *cap.* 8. *lib.* VIII. SCHEFF. Senſus ſuadet, ut legas ὅμως ἀληθὲς. *mox* poſt Αἰσχίνης delendum δὲ, neque Ατρομίτου legendum, ſed Ατρομήτου quod pueri videre poterant. FABER. Caſaubonus hunc locum ita interpungit & explicat: Παράδοξόν γε, οὐ γάρ; ἀληθὲς δὲ &c. *Mira ſane res: (quis dubitet?) at vera tamen: quum non ſtetiſſet Demoſthenes in Macedonia, Æſchines ille Atrometis, ille inquam Cothocides apud Macedones famam ingenii eſt aſſecutus.* Hæc ille *lib.* I. *de Satyr. Poeſi p.* 139. 94. Quæ emendatio merito ſuo omne tulit punctum. ſimilem interrogandi formulam habes *lib.* II. *cap.* 8. Virgilius in *fine lib.* V. *Æneid.*

Quid enim? fallacibus auſtris,
Et cæli toties deceptus fraude ſereni.

ubi Servius *quid enim?* interpretatur *quid ni? cur non?* Græcè dicerem τί γάρ; vel, πῶς γὰρ οὔ; διὰ τί γὰρ οὔ; Dio Chryſoſt. *orat. de Servis.* οὐδεὶς τῶν βλαπτομένων ἀπό τινος χρῆται ἐκείνῳ ὑφ᾽ οὗ βλάπτεται. οὐ γάρ; *nemo læſus a re quadam, utitur eo, quo læditur, quid ni?* KUHN.

Ου γὰρ ἀληθὲς] Locus haud dubie vitioſus. Vix me contineo, quin credam illud ἀληθὲς eſſe à gloſſa imperiti hominis, qui illud οὐ γὰρ, non intellexerit, & ita ſupplere voluerit, ut putabat, ſenſum, abſque eo tamen integerrimum. Solent enim ita τὸ Ου γὰρ adhibere paſſim Optimi Scriptores per Parentheſin in medio ſententiæ quaſi ad eam confirmandam. *Supra* II. 8. γελοῖον δὲ, οὐ γάρ. &c. Demoſthenes ὁ Αττικώτατος *Adv. Androtion. p.* 428. plane ut hic, ὅμοιόν γε (οὐ γάρ;) τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, *ſimile vero, (nonne ita eſt?) illud prioribus Inſcriptionibus.* Si retinendum eſt illud ἀληθὲς, tum ſane ex variis Eruditorum conjecturis in hunc locum una illa Caſauboni omnibus aliis palmam præripit, legentis, παράδοξόν γε, οὐ γάρ; ἀληθὲς δὲ, ἐκπ. &c. Sed tamen etiam huic Caſaubonianæ præ-

Μακεδονίᾳ, 3 Αἰσχίνης δὲ ὁ 4 Ἀτρομήτου ὁ Κοθωκίδης καὶ ἐνευδοκίμει τοῖς Μακεδόσι, καὶ πάμπολυ περιῆν τῶν πρέσβεων τῷ φρονήματι. Αἰτία δὲ ἦν

tuiſſet in Macedonia, Æſchines Atrometæ filius, Cothocides, e contrario gloria florebat apud Macedonas, multumque reliquos legatos animi præ-

præferenda videtur Jenſii noſtri conjectura, qui reponit, οὐ γὰρ ἀλλ' ἀληθὲς, ἐκτ. Non tantum, quia illud ἀλλ' videtur facilius excidiſſe propterea, quod eædem literæ in initio ſequentis vocabuli erant repetendæ, ſed vel maxime, quia Græci & præcipue Attici conjunctim plerumque dixerunt, οὐ γὰρ ἀλλὰ, quod Suidas & Schol. Ariſtophanis explicant ſimpliciter per καὶ γὰρ. Exempla ex Ariſtophane ipſo habes annotata apud Suidam, & ejus Interpretem Portum, niſi quod ille ex Θεσμοφοριαζούσαις male citet, quæ in Ἐκκλησιαζ. occurrere deprehendit Jenſius, qui illis addit etiam locum ex Luciano in *Paraſito*, *pag.* 374. οὐχὶ πρῶτον μὲν ὁ πιστὸς ἀριστοποιησάμενος ἔξεισιν ἐπὶ τὴν παράταξιν; καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ, οὐ γὰρ ἀλλ' ὃν ἐν πολέμῳ μάχεσθαι φησὶν, ἑστιάσει, καὶ εὐθὺς ἅμα ἕω μάχεσθαι δέοι. Intricati ſenſus ſunt hæc verba, atque ideo Ille tranſponendo ſananda putat. vide Jenſii *Lect. Lucian.* III. 8. *p.* 355. Sed addenda tantum eſt vocula εἰ poſt ἑστιάσει, unde excidit, quia eædem literæ iſtius voculæ ſunt ſimul illius Verbi ultimæ. Ita vero ſenſus erit. *Nonne primum Talis, poſtquam prandit, exit in aciem, ſicuti etiam Ulyſſes faciendum cenſet*, vel *præcipit. Nonne, ita eſt? Immo quem in bello pugnare ait* Ulyſſes, *eum excipiet prius epulis*, ſua ſcil. ſententia, vel *ad epulas admittet, etiam ſi confeſtim à prima luce pugnare oporteat.* Cæterum in illo οὐ γὰρ, ſequente ἀλλὰ, interrogatio ſæpe ineſt, ſæpe affirmatio, utraque Elliptica, ſed variâ Ellipſi & ſignificatione. Hæc vero, Παράδοξόν γε, οὐ γὰρ, ἀλλ' ἀληθὲς, exponerem, *Necopinum eſt, nonne ita eſt? ſed tamen eſt verum* Extra interrogationem, Plato *lib.* VI. *de Rep. p.* 495. Ὁρᾷς οὖν, ὅτι οὐ κακῶς ἐλέγομεν &c. Οὐ γάρ· ἀλλ' ὀρθῶς (ἔφη) ἐλέχθη. *Vides igitur, non male nos dixiſſe* &c. *Non ſane: ſed recte (ait) dictum eſt.* Et *p.* 492. Οἶμαι μὲν οὐδένα, ἦ δ' ὅς. Οὐ γάρ· ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπιχειρεῖν πολλὴ ἄνοια. *Neminem puto, dicebat ille*, ſcil. ſuperaturum eos. *Non ſane, dicebam ego; ſed & tentare illud magna eſt inſania.* Liquet ex his in ſenſu maxime proprio acceptis, revera diſtinguendum poſt οὐ γὰρ, quod male à quibuſdam negatur. Sic in *Actis Ap.* XVI. 37. δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν. Οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν, *virgis nos publice cæſos dederunt in cuſtodiam, & nunc clam emittunt. Non vero ita fiet: ſed ipſi veniant & educant nos.* Locutio orta eſt haud dubie ex Dialogis, in quibus aliquis prorſus quid negans dicebat, Οὐ γὰρ, *Non ſane.* Et Οὐ γὰρ, ἀλλὰ, *Non ſane hoc, ſed illud; Non ſane ita, ſed.* Vel etiam alium interrogans de rebus ab ſe dictis, οὐ γάρ; *nonne ita eſt?* Notat autem γὰρ in ejuſmodi locutionibus, *vero, ſane.* Ita *ſupra cap.* 10. αἱρετὸν, οὐ γὰρ κληρωτὸν τοῦτον. Sed & ſimili Ellipſi, & eodem ferme ſenſu cum aliis particulis quoque occurrit, maxime in *Dialogis.* Plato *d. l. p.* 489. ἢ γάρ; ναὶ, *nonne vero? ſane* Et πῶς γὰρ ἀλλὰ *p.* 490. Ἡγουμένης δὴ ἀληθείας, οὐκ ἄν ποτε, οἶμαι, φαῖμεν, αὐτῇ χορὸν κακῶν ἀκολουθῆσαι. Πῶς γάρ; ἀλλ' ὑγιές τε καὶ μέτριον ἦθος. *Duce Veritäte, non dicemus, opinor, chorum malorum ſequi eam. Quomodo enim id fieret? ſed decorum & modeſtum vitæ genus*, ſcil. ſequi eam. Sic Πόθεν ſimiliter ſæpe interponitur in medio Orationis per interrogationem, pro quo etiam dicitur Πόθεν γάρ; Et Πόθεν γάρ; ἀλλά. Vide *infra* XIII. 2. 8. PERIZ.

2 Ἐκπεσόντος Δημοσθένους ἐν Μακεδονίᾳ] De Macedonia nihil Libanius Rhetor in *vita Demoſthenis*, tantum obmutuiſſe ſcribit, Plutarchus hoc ei in *prima oratione*, quam habuit *ad populum*, memorat accidiſſe. Item in *ſecunda*, ex qua etiam obvoluto capite aufugit. Facit autem cum noſtro A. Gellius, uti diſcimus ex inſcriptione *capitis* 8. *lib.* VIII. *Noct. Attic.* qui liber pridem amiſſus eſt: verba hæc ſunt. *Quod Theophraſtus philoſophus omnium ſuæ ætatis facundiſſimus, verba pauca ad populum Athenienſem facturus, deturbatus verecundia obticuerit, quodque idem hoc Demoſtheni apud Philippum regem verba facienti evenerit.* SCHEFF.

Ex-

ἦν ἄρα τούτου τῷ Αἰσχίνῃ [5] ἥτε πρὸς Φίλιππον φιλία, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ δῶρα, καὶ ὅτι πράως καὶ ἡδέως ἤκουεν αὐτοῦ ὁ Φίλιππος, μειλιχίῳ τῷ βλέμματι προσβλέπων, καὶ ὑποφαίνων ἐξ αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν. Ἅπερ οὖν
6 πάντα † ἐφόλκια ἦν εἰς τὴν παῤῥησίαν τῷ Αἰσχίνῃ, καὶ τὴν τῶν λόγων εὔροιαν. 7 Οὐ μόνος δὲ τοῦτο ἔπαθε Δημοσθένης ἐν Μακεδονίᾳ, καί τοι

præſentia ſuperabat. Cauſa vero ejus rei erat Æſchini, Philippi amicitia, & ejus munera, & quod Philippus placide & cum voluptate eum audiebat, benigno aſpiciens vultu, & ſuam prodens benevolentiam. Quæ univerſa fuerunt Æſchini quaſi incitamenta ad dicendi audaciam, & ſermonis facilitatem. Non ſoli autem hoc accidit Demoſtheni, quamvis ſummo

† ἔφολκα.

Ἐκπεσόντος Δημοσθένους] Scil. χρῆμα Quod expreſſit Ariſtoph. Ἐκκλησ. *pag.* 735. Τοσοῦτον χρῆμ᾽ ὄχλου οὕτως ἐν ὥρᾳ ξυνελέγη. *tanta multitudo tam* exiguo tempore, *una hora*, *congregata eſt.* Sed & Noſter *ſupra* 11. 13. πάμπολύ τι χρῆμα τῶν Ἑλλήνων ἀφίκετο. *cap.* 22. σεμνὸν γάρ τι χρῆμα καὶ τὸ Σόλωνος ἐγένετο. Dubitem tamen nunc, an potius Genitivi hi ſint Abſoluti, & conjungendi cum ſeqq. hoc modo, Παράδοξον γε, οὐ γάρ, ἀλλ᾽ ἀληθές. Ἐκπεσόντος Δημοσθένους ἐν Μακεδονίᾳ, Αἰσχίνης δὲ &c. h. e. *Quum Demoſthenes obmutuiſſet in Macedonia*; *Aeſchines è contrario gloria floruit* &c. Tui, Lector, ſit judicii. Res autem vere accidit *in Macedonia*, forſan etiam apud populum in Concione. Certe Plutarchus non tantum *in Vitis* x. *Rhetorum* ait, eum ἐκπεσεῖν ποτε ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας, ſed & in *Lib. ſi ſeni Reſp. ſit adminiſtranda*, λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος ἐν τῷ δήμῳ, καὶ βαρέως φέροντος, ἅψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκηκοότων Περικλέους, καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τἀνδρὶ προσεοικὼς τὴν φύσιν οὐ δικαίως αὑτοῦ κατέγνωκεν. *Dicitur vero etiam*, *quum Demoſthenes apud Populum excidiſſet*, *& ægre id ferret*, *ſenem quendam ex iis*, *qui audiverant Periclem*, *prehendiſſe eum & dixiſſe*, *cum illi Viro par eſſet indole*, *male ergo eum ſeipſum damnare.* Quod vero apud Philippum id ei evenerit, quum legatus eſſet de Pace, in eo non tantum Gellius Noſtro aſſentitur, ſed res certiſſima eſt ex Æſchinis *Orat. de Falſa Legatione pag.* 251. ubi refert, quomodo quum ipſe peroraſſet apud Philippum, jamque loqui deberet Demoſthenes, ille ergo, quum *præmiſiſſet prooemium obſcurum & metu languidum*, *mox ſubito conticuerit*, *atque hæſitaverit*, τελευτῶν δὲ ἐκπίπτει ἐκ τοῦ λόγου, *tandem vero exciderit ſermone*; *quumque Philippus eum hortaretur ut animum reciperet*, *& paulatim reminiſceretur eorum*, *quæ dicere voluerat*, *ille tamen poſtquam ſemel ita conturbatus fuerat*, *& à ſcriptis aberraverat*, *colligere ſe non potuerit*, *atque ideo*, *quum iterum tentaſſet loqui*, *idem quod antea fuerit paſſus.* Aliquid ejus etiam dicit Plutarchus in *Vitis* x. *Rhetorum*, & proprie *Æſchinis.* Ἐχειροτονήθη πρεσβευτὴς ὡς Φίλιππον κατὰ Κλησιφῶντος καὶ Δημοσθένους περὶ τῆς εἰρήνης, ἐν ᾗ ἄμεινον τοῦ Δημοσθένους ἠνέχθη. Vertitur, *Legatus ad Philippum de pace contra Cteſiphontem & Demoſthenem*, *Hoc priores tulit.* In quibus error eſt manifeſtus. Lege μετὰ Κλησ. &c. h. e. *cum Cteſiphonte & Demoſthene.* Nam ſocii fuerunt Legationis ad Philippum de Pace. Vide *Orationes Æſchinis* & Demoſthenis. PERIZ.

3 Αἰσχίνης δὲ] Faber vult deleri δὲ. Mihi videntur excidiſſe aliqua, quæ oſtendebant quare Demoſthenes defecerit, nempe, quod vereretur Philippum. ſubjiciebatur deinde, omnia contrario ſe habuiſſe modo in Æſchine. SCHEFF. δὲ hic expungendum. pertinet enim ad præcedens ἀληθὲς δὲ, unde in alienum locum venerat, quamvis Caſaubonus *l. c.* nihil mutet. Philoſtratus in *Æſchine.* ἐπέτεινε δ᾽ αὐτοῖς τὴν διαφορὰν, ὁ ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπὶ τοῦ Φιλίππου λόγος· ὅτε δὴ ἐξέπεσε μετὰ τοῦ λόγου ὁ Δημοσθένης· *Auxit illorum* (*Demoſthenis* & *Æſchinis*) *diſcordiam oratio de Amphipoli apud Philippum*, *cum Demoſthenes excidit ſermone* vel *obmutuit.* & in *Herode* iterum. οἱ δὲ προσφέροντες αὐτῷ νέῳ ὄντι ἐν Παιονίᾳ τὸν λόγου τινος

τοι δεινότατος ὢν εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ Θεόφραστος ὁ [8] Ἐρέσιος. Ἐξέπεσε γὰρ καὶ οὗτος ἐπὶ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς λέγων· καὶ ταύτην ἀπολογίαν προεφέρετο, ὅτι κατεπλάγη τὸ ἀξίωμα τοῦ συνεδρίου. Πικρότατα οὖν ἀπήντησε καὶ ἑτοιμότατα πρὸς τοῦτον αὐτοῦ τὸν λόγον [9] ὁ

summo oratori, in Macedonia, verum etiam Theophrasto Eresio. Nam & ille quum apud Areopagi Senatum verba faceret, defecit: & hanc excusationem prætendit, se perterritum fuisse splendore consessus. Amarissime vero & promptissime huic ejus sermoni occurrit Demochares, dicens:

νος ἐκπεσεῖν ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος, ἠγνοηκέναι μοι δοκοῦσιν, ὅτι καὶ Δημοσθένης ἐπὶ Φιλίππου λέγων, ταυτὸν ἔπαθε. κἀκεῖνος μὲν, ἥκων Ἀθήναζε, τιμὰς προσῄτει καὶ στεφάνους, ἀπολωλυίας Ἀθηναίοις Ἀμφιπόλεως. Ἡρώδης δὲ ἐπειδὴ τοῦτο ἔπαθεν, ἐπὶ τὸν Ἴστρον ἦλθεν ὡς ῥίψων ἑαυτόν. *Qui vero illi (Herodi) exprobrant, quod juvenis in Pannonia oratione quadam coram Imperatore exciderit, ignorare mihi videntur, id ipsum Demostheni quoque usu venisse. At ille tamen Athenas reversus honores sibi coronasque deposcebat, cum jam amisissent Amphipolim Athenienses. Herodes autem idem expertus, in Istrum se dare præcipitem voluit.* Idem Crasso & Antonio contigit. Cicer. *lib.* I. *de Orator.* alia recentiorum exempla dabit Crinitus *lib.* V. *de Honest. Discipl. cap.* 3. quos laudat codex Konigianus. KUHN.

Αἰσχίνης δὲ ὁ Ἀτρομίτου &c.] Nescio quid moverit Schefferum & Kuhnium, ut ita expunctum voluerint illud δὲ, quod omnino retinendum, quippe quo significatur contrarium ejus, quod Demostheni accidit. Porro legendum ex MStis Ἀτρομήτου: quomodo etiam in Demosth. *Or. pro Corona*, & a Plutarcho, pater Æschinis appellatur. Ex quibus etiam liquet scribendum Κοθωκίδης. PERIZ.

4 Ἀτρομίτου] Philostratus & Suidas habent Ἀτρομήτου per η in penultima. Κοθωκίδης videtur a tribu dictum, seu vico aliquo Atticæ. Nusquam tamen apud aliis Authores hoc nomen invenio. GESNER.

Ἀτρομίτου ὁ Κωθωκίδης] Scribe Ἀτρομήτου ὁ Κοθωκίδης, auctoritate Æschinis ipsius *epist.* III. Plutarchi in *ipsius vita*, Incerti auctoris in simili argumento, Philostrati & Suidæ. Postremum vocabulum pagi nomen est, unde oriundus erat. Apollonius in *Exegesi.* Αἰσχίνης τὸ μὲν γένος ἦν Ἀθηναῖος, τῶν δὲ δήμων Κοθωκίδης. SCHEFF.

5 Ἦν πρὸς Φίλιππον φιλία] Hanc Æschinis amicitiam cum Philippo Demosthenes veris nominibus appellat προδοσίαν, μισθαρνίαν, *proditionem, operam mercenariam*, additqve deinde, καίτοι φιλίαν τε καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει. οὔτε Φιλίππου ξένον, οὔτε Ἀλεξάνδρου φίλον εἴποιμ' ἂν ἐγώ σε, οὐχ οὕτω μαίνομαι, εἰ μὴ καὶ τοὺς θεριστὰς καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. *quamvis ipse amicitiam hospitiumque appellet. Ego vero ut ita insaniam absit, ut te vel Philippi hospitem vel Alexandri amicum dicam, nisi etiam messores & alii operam mercede locantes amici & hospites conducentium salutandi sint.* vide *Orationem de Corona*, ubi notantur multi, qui se Philippo. amicos jactitarunt: & proditis urbibus, statim ista expiravit amicitia. Philippus enim amavit τοὺς μέλλοντας προδιδόναι & oderat τοὺς ἤδη προδεδωκότας. Stobæus *Serm.* CLXXI. KUHN.

6 Πάντα ἐφόλκια] Gesnerus ἐφολκά. Quod sine dubio est melius. Nam ἐφόλκια, parva quædam sunt navigia. Vide me *de Militia Navali lib.* II. *cap.* 2. SCHEFF. ἐφόλκια habet Romana editio, quam temerè deserere nolim. Nam licet ἐφόλκιον, communiter notet naviculam, majoris navis appendicem atque adeo significet *additamentum, accessionem, attractivum.* est tamen, ubi τὸ ἐφόλκιον non trahitur, sed trahit suam navem, si nimirum portus aut relinquendus aut intrandus. Philostr. *cap.* 3. *de A. V.* de navi è portu solvente, ὁρᾶτε, inquit, τὸν τῆς νεὼς δῆμον, ὡς οἱ μὲν τὰς ἐφολκίδας ἐμβεβήκασιν ἐρετικοὶ ὄντες, *videte plebem nauticam, quo pacto scapham, quæ trahit navem remulco, conscendant optimi remiges.* Hinc oritur metaphora, quâ dicimus omne illicium, omne protelum

telum

9 ὁ Δημοχάρης, εἰπών· ὦ Θεόφραστε, 10 Ἀθηναῖοι ἦσαν, ἀλλ' οὐχ οἱ δώδεκα Θεοὶ οἱ δικάζοντες.

cens: o Theophraste, Athenienses erant, at non duodecim Dii, qui judicio præerant.

telum & quicquid elicit attrahitque aliud, ἐφόλκιον. Ita hoc loco *Philippi* amicitia & applausus *Æschini* fuerunt ad benè prompteque dicendum ἐφόλκια, & ἐφόδια *invitamenta*, *viatica* & ἑλκυστικόν τι habuerunt. similiter apud Zachariam Scholasticum anima dicitur συνέπεσθαι τῷ βάρει τοῦ ἐφολκίου *pondus appendicis sequi*, *Dialog. de Opificio mundi.* unde interpr. *quasi epholcia & incitamenta.* KUHN.

Ἐφόλκια] Sic plane MSti. Usitatius tamen est eo in sensu, & Adjectivi usu, ἐφολκὰ, quod conjecit Gesnerus, quodque activam maxime τοῦ ἑλκυστικοῦ, sed & passivam τοῦ ὑστέρου, habet significationem. Utriusque exemplum videre est apud Suidam. Hesychius quoque active exponit, ἐφολκά, τὰ ἀγαγεῖν δυνάμενα, *quæ possunt ducere.* Et ita Noster *Histor. Animal.* XV. 11. *extr.* ἐφολκὰ τῶν ἰχθύων ταῦτά ἐστιν. *ea vim habent attrahendi pisces.* Thucydides IV. 108. τοῦ Βρασίδου ἐφολκὰ, καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, *Brasida dicente ea, quæ ad alliciendos alios erant idonea, non quæ vera.* Quem tamen locum male intellexit Thomas Magister, qui hæc ex Thucydide citans, ἐφολκὰ exponit τὰ παρακολουθήματα, h. e. *quæ consequuntur* ex rebus scilicet jam gestis. Rectius Scholiastes Thucyd. exp. ἐπαγωγὰ, *quæ vim alliciendi, persuadendi, habent.* At ἐφόλκια proprie sunt parva navigia, quæ majoribus hærent, & ab iis protrahuntur, quamvis & hæc aliquando vicissim illa trahant. PERIZ.

7 Οὐ μόνος δὲ τοῦτο ἔπαθε] MSti οὐ μόνον &c. Sed vulgata lectio longe videtur præferenda. IDEM.

8 Ἐρέσιος] *Eresus* fuit Urbs Lesbi, Patria hujus Theophrasti. Vide Strabonem *lib.* XIII. *pag.* 618. & Stephanum *de Urbibus.* Plutarchus ait Πρὸς Κολώτην *in extr.* Theophrasto contigisse δὶς ἐλευθερῶσαι τυραννουμένην τὴν πατρίδα, *bis liberasse patriam suam tyrannide oppressam.* Quomodo Aristoteles eum per *Lesbii vini* laudem sibi declaraverit successorem, docet Gellius XIII. 5. De ætate ejus Vide *supra ad* IV. 19. IDEM.

9 Ὁ Δημοχάρης] Celebris & hic fuit Orator, natus ex sorore Demosthenis. Vide me *supra ad* III. 7. & Vossium *de Historicis Græcis.* IDEM.

10 Ἀθηναῖοι ἦσαν] Athenienses erant Areopagitæ, non Dii majorum gentium. Non multum abludit illud Ciceronis de Catone: *dicit tanquam in Platonis πολιτείᾳ, non tanquam in Romuli fæce, sententiam, lib.* II. *ad Attic. Epist.* I. KUHN.

ΚΕΦ. ιγʹ.

Τίνες οὐκ ἐγέλων.

CAP. XIII.

Qui non riserint.

1 Ἀναξαγόραν τὸν Κλαζομένιόν φασι 2 μὴ γελῶντά ποτε ὀφθῆναι, μήτε μειδιῶντα τὴν ἀρχήν. Λέγουσι δὲ καὶ 3 Ἀριστόξενον 4 τῷ γέλωτι

Anaxagoram Clazomenium ajunt nunquam ridere visum esse, neque subridere omnino. Dicunt etiam Aristoxenum risui valde fuisse adver-

1 Ἀναξαγόραν] Nihil ergo mirum, fuisse eum alieno prorsus animo à Democrito semper Ridente, quamvis accesserit & illud, quod quum aliquando ejus colloquium desiderasset, rejectus fuerit, ut ait Laertius II. 14. PERIZ.

λῶτι ἀνὰ κράτος πολέμιον γενέσθαι· [5] Ἡράκλειτόν τε, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ βίῳ ἔκλαεν.

versarium: & Heraclitum omnia in communi vita deplorasse.

2 Μὴ γελῶντα] Adde his Diogenem Cynicum, Pyrrhonem, Timonem, Socratem ex Græcis, ex Romanis Crassum. Crassi in Parthis interempti avum, de quibus Plinius *lib.* VII. *cap.* 19. SCHEFF.

3 Ἀριστόξενον] Et tamen fuit vel maxime *Musicus*, unde ita à plerisque cognominatur. Gellius IV. 11. *Aristoxenus Musicus, Vir literarum Veterum diligentissimus, Aristotelis philosophi auditor.* Vide etiam Suidam, & Vossium *de Historicis Græcis*, ac Jonsium *de Script. Hist. Philos.* I. 14. Ætas ejus constat ex eo, quod discipulus fuit Aristotelis, quem tamen mortuum fœdis conviciis proscidisse dicitur, quia non se, sed Theophrastum, designaverit successorem. Quod tamen non Gellius *d. l.* refert, ut ait Vossius, sed Suidas. Patria fuit Tarentinus. Libros ejus Ἁρμονικῶν στοιχείων, *Harmonicorum Elementorum*, edidit Meursius ac Meibomius. PERIZ.

4 Τῷ γέλωτι ἀνὰ κράτος πολέμιον] Imitatur Xenophontem, qui *lib.* II. *de Instit. Cyri* de Aglaïtida ait, quod fuerit τῷ γέλωτι πολέμιος, *risus hostis.* Demetrius περὶ ἑρμηνείας, *Xenophon*, inquit, ἀγέλαστον πρόσωπον καὶ στυγνὸν, *personam tetricam, quæ risum dedidicit, afferens, nihilominus ex illo pumice pro aqua risum exsculpsit*, dicens, ὅτι ῥᾷον πῦρ ἐκτρίψαι ἀπό σου ἢ γέλωτα. *citius à te ignem quis extuderit, quam risum.* vide ipsum Xenoph. *l. c.* Cæterum ἀγελάστου cognomen etiam Κυρηναῖος ὁ Πολύζηλος tulit, apud Photium ex Ptolomæi Hephæstionis *Polymathia.* de M. Crasso quem semel in vita risisse Lucilius ait vid. Cicero *l.* V. *de fin. bon. & mal.* Hieron. *epist. ad Demetriad.* KUHN.

5 Ἡράκλειτον] Seneca *lib.* II. *de Ira cap.* 10. *Heraclitus quoties prodierat & tantum circa se male viventium, imo male pereuntium viderat, flebat, miserebatur omnium, qui sibi læti felicesque occurrebant.* Adde Lucianum in *Auct. vitarum.* SCHEFF.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ Διογένους τελευτῆς.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς [1] ὅτε λοιπὸν ἐνόσει ἐπὶ θανάτῳ, [2] ἑαυτὸν φέ-

CAP. XIV.

De morte Diogenis.

Diogenes Sinopensis, quum ad extremum lethali morbo decumbens jubet me exire ex hac æde, &c.

1 Ὅτε λοιπὸν ἐνόσει ἐπὶ θανάτῳ] *Quum ad extremum lethali morbo ægrotaret.* Sic passim eo sensu adhibetur λοιπόν. *Actor. Apost.* XXVII. 20. χειμῶνος οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς, *procella non exigua incumbente, ad extremum spes omnis, servari nos posse, tollebatur.* Epict. *cap.* 39. καὶ λοιπὸν, ὅταν τι συμβουλευθῇ, μέμνησο, τίνας συμβούλους παρέλαβες, & *quod superest*, vel *ad extremum, quando quid consilii datum fuerit, cogita, quos in consilium adhibueris.* Oraculum Augusto datum apud Suidam in Αὔγουστος, *Puer Hebræus jubet me exire ex hac æde*, &c.

Λοιπὸν ἄπιθι σιγῶν ἐκ βωμῶν ἡμετερείων.

quod superest, abi ergo tacens nostris ab aris. Vide & *infra ad* IX. 13. Ἐπὶ θανάτῳ, ut *supra* I. 30. ἄγεσθαι ἐπὶ θανάτῳ, *duci ad supplicium mortis.* PERIZ.

2 Ἑαυτὸν φέρων μόνον] Gesnerus scribit, μόλις. Interpres videtur ἑαυτὸν οὐ φέρων legisse, quod tamdiu placet, donec quid melius succurrat. Cæterum de genere mortis dubitant. Alii & inter eos Suidas morsu canis decessisse putant. Alii esu carnis crudæ, alii po-

φέρων † μόνον ἔῤῥιψε κατά τινος γεφυρίου [3] πρὸς γυμνασίῳ ὄντος, καὶ προσέταξε τῷ παλαιστροφύλακι, ἐπειδὰν αἴσθηται ἀποπεπνευκότα αὐτὸν, ῥίψαι εἰς τὸν [4] Ιλισσόν. [5] Οὕτως ἄρα ὀλί-

cumberet, se ipsum dejecit in pontem quendam, qui prope gymnasium erat, mandavitque custodi palæstræ, ut simulac sentiret se exspirasse, abjiceret in Ilissum. Adeo parum cura-

† μόλις.

polypodis, ut est apud Athenæum, Antisthenes cohibitione spiritus vult mortuum esse, alii aliter. SCHEFF. Gesnerus legit μόλις (jungebat enim illam vocem cum φέρων) male, nam legendum μόνος, illud autem φέρων est παρέλκον Atticum. Itaque verti debuit, *Ipse solus & sine omni comitatu, se dejectum ivit e ponticulo, qui* &c. FABER. Benè quidem Clariss. Faber τὸ φέρων ex Atticismo defendit, quod sæpius significat *sua sponte*, *data opera*, & ubique orationi pro rei substratæ indole, emphasin addit. Plutarchus *de Puer. Instit.* τούτοις φέροντες ὑποβάλλουσι τοὺς υἱοὺς, *his* (ineptis pædagogis) *ipsi sua quasi manu*, *sine exceptione subdunt filios.* Verum non possum illud Nostri, ἑαυτὸν &c. ἔῤῥιψε κατά τινος γεφυρίου, ita interpretari, *de quodam ponticulo se dejectum ivit.* Hoc enim, ut alia mittam, gymnasiii custodi à Diogene erat mandatum, nempe ut se jam exstinctum de ponte in Ilissum mitteret. hoc itaque modo acceperim, *seipsum vel corpus temerè sine arbitris in ponticulum abjecit.* Nam æger Diogenes ibi solus procubuit, ubi ponticulus ei cubile erat. vide indicem in κυ. Salmas. *notis in Gallienos* legit cum Gesnero, ἑαυτὸν φέρων μόλις, ἔῤῥιψε &c. explicatque quasi *Diogenes præ mala valetudine vix sese ferre potuerit.* KUHN.

Εαυτὸν φέρων μόνον ἔῤῥιψε κατά τινος γεφυρίου] Locus parum intellectus ab Interprete & plerisque Editoribus. Recte Kuhnius docuit, sensum esse, non *dejecisse se* Diogenem *de ponte*, sed *abjecisse se in pontem*, unde postea, jam mortuus, esset dejiciendus in fluvium. Deinde non perceperunt vim τοῦ φέρων, quæ etiam causa, quare maluerint legere μόλις. Sed abundat tali in constructione hoc Participium, vel potius declarat impetum quendam aut certum consilium agendi, id, quod agitur. Sic Lucian. *de Morte Pereg. pag.* 772. τίνος αἰτίας ἕνεκεν ἐμβάλλει φέρων ἑαυτὸν εἰς τὸ πῦρ, *qua causa injecit se ipse in ignem.* Et *pag.* 781. ἐπειδὴ ἀνήφθη μὲν ἡ πυρὰ, ἐνέβαλε δὲ φέρων ἑαυτὸν, *postquam accensus fuit rogus*, *& ipse se in eum injecit.* Hesiod. Θεογ. 481. ἔνθα μὲν ἷκτο φέρουσα, *tum quidem pervenit progressa.* Noster *supra* IV. I. ἑαυτοὺς κατὰ πόλεις ἐνεχείρισαν αὐτῷ φέροντες. Maximus Tyrius *Dissert.* IX. φέρων ἑαυτὸν ἐπιτρέπει τῷ ποιμένι. Vetus Auctor apud Suidam *v.* Εὐνοῦχος. ὤθησεν ἑαυτὸν εἰς τὸ Μέγαρον φέρων. & in *v.* Μέλιτος. ἑαυτὸν ἐπὶ τῷ Μελίτῳ ἔῤῥιψε φέρων. Retinui autem μόνον, ut habent etiam MSti, pro quo sine causa Faber maluit μόνος. Sensus autem est, quod se sine lecto, aut ulla alia re, solum itaque suum corpus, abjecerit in pontem. PERIZ. Parens meus hunc locum ita capiebat; ut Diogenes solum se usque pontem promoverit non absque summa fatigatione & agitatione ægri corporis, nolens implorare aliquem, qui illum sustinens eo usque duceret.

3 Πρὸς γυμνασίῳ] Lugd. πρὸς γυμνάσια, sed male. Intelligit autem *Craneum* extra Urbem. Diogenes Laert. in *Diog.* II. 77. ἐτύγχανε διάγων ἐν τῷ Κρανείῳ, τῷ πρὸ τῆς Κορίνθου γυμνασίῳ, *Agebat in Craneo*, *Gymnasio ante Corinthum.* Erat vero istic etiam Tumulus Diogenis, ut constat ex Pausania *Corinth. cap.* 2. Mox uterque Codex legit προσέταττε, non προσέταξε. PERIZ.

4 Ιλισσὸν] Laertius scribit Ελισσόν. Eruditissimus Menagius scribendum putat, εἰς τὸν ἔλειον, quia *Ilissus* flumen Atticæ, *Diogenes* vero Corinthi obiit, sensus *in locum paludosum.* Ipsum vide in *Notis ad Laert. p.* 149. SCHEFF. Ιλισσος Plato, quoque legit & Strabo, Pausanias. Εἴλισσος. corruptius Ἔλισσος. Cæterum communior scriptio Ιλισσος. Quam hoc loco servandam censeo. Ut enim Auctores in diversa eunt, cum quæritur, quo genere mortis Diogenes exstinctus sit; ita etiam locus, ubi eum fatalis hora deprehenderit, ἀμφισβητήσιμος, nec dum definitus est. Corinthi enim in Cranio mortuum

 tuum

ὀλίγον ἔμελε Διογένει καὶ θανάτου, καὶ ταφῆς.

rabat mortem & ſepulturam Diogenes.

tuum ſunt qui tradant. Laert. in *Vita ejus.* Alii in itinere, cum tenderet Olympiam, febri correptum obiiſſe ajunt. Hieronymus *lib.* 11. *adverſus Jovinian. Cum ad agonem Olympiacum, qui magna frequentia Græciæ celebrabatur, jam ſenex pergeret, febri in itinere apprehenſus, accubuit in crepidine viæ: volentibuſque eum amicis, aut in jumentum, aut in vehiculum tollere, non acquievit: ſed tranſiens ad arboris umbram, locutus eſt: abite quæſo, & ſpectatum pergite: hæc me nox aut victorem probabit aut victum. Si febrem vicero, ad agonem veniam: ſi me vicerit, ad inferna deſcendam. Ibique per noctem eliſo gutture non tam mori ſe ait, quam febrem morte excludere.* confer Sarisburienſem *lib.* V. *Polycrat. cap.* 17. & Arrian. *Epict. p. m.* 348. Præterea ſi in Iliſſum ſe mortuum projici voluit, ut Laërtius ſcribit cum Noſtro, in Attica eum aut plane defunctum aut morti ſaltem vicinum fuiſſe veriſimile eſt. Ideoque hæc triga opinionum de morte Diogenis non eſt confundenda εἰς μίαν Μύκονα, ſed diſtinctè ſervanda & explicanda. KUHN.

Εἰς τὸν Ἰλισσὸν] Kuhnius accipit hoc nomen de fluvio Atticæ, atque adeo concludit ex eo, varias de loco, ubi mortuus fuerit Diogenes, Veterum fuiſſe ſententias. At vero conſtans eſt opinio Veterum, mortuum eſſe Corinthi, ubi proinde ejus quoque monumentum exſtitiſſe narrat Pauſanias. Certe Diogenes Laertius, licet varia tradat de modo & ratione mortis, tamen non niſi Corinthi mortuum, atque iſtic poſitam illi columnam ſepulchralem, aſſeverat. Noſter etiam *Gymnaſium*, ubi mortuum Diogenem ait Laertius, & ubi monumentum illius exſtitit, diſerte nominat: Quapropter, quum Laertius quoque memoret, non tamen *Iliſſum*, ſed *Eliſſum*, in quem ſe Diogenes abjici voluerit, putem ſane, eum in agro Corinthio quærendum. In quo, vel in cujus certe vicinia, quum fuerit fluvius *Eliſſon*, à Pauſan. *Corinthiac. cap.* 12. laudatus, putem porro cum Menagio *ad Laert.* VI. 79. eum hic deſignari, quamvis ab Urbe & Craneo Gymnaſio forſan longius afuerit. Cæteroquin enim videretur ſane Noſter *Gymnaſium* Corinthiacum, & *Iliſſum* Atticum flumen confudiſſe, ſeu in unum Diogenianæ mortis locum contuliſſe, qui turpis foret error. PERIZ.

5 Οὕτως ἄρα] Eleganter & copioſe de hac re Marcus Tullius *Tuſc. lib.* I. SCHEFF.

ΚΕΦ. ιε΄.

Περὶ Φιλίππου ἐν νίκῃ ἐγκρατείας, καὶ τίνος ἐβούλετο ἀναμιμνήσκεσθαι.

Ἐν Χαιρωνείᾳ τοὺς Ἀθηναίους νίκῃ ἐνίκησε Φίλιππος· ἐπαρθεὶς δὲ τῇ εὐπραγίᾳ, 1 ὅμως λογισμοῦ ἐκράτησε, καὶ οὐχ ὕβρισε· καὶ διὰ ταῦτα

CAP. XV.

De Philippi in victoria continentia, & cujus ſibi memoriam refricari identidem voluerit.

Philippus ad Chæroneam victos fudit Athenienſes: elatus vero iſta victoria, animum tamen in ſua poteſtate habuit, neque intemperanter

1 Ὅμως λογισμοῦ] Stobæus, qui ſe hæc noſtri refert exſcripſiſſe, habet λογισμῷ, *Sermone* XXI. SCHEFF. An *Philippus* intra moderationis gyrum ſe continuerit, docebit Diodorus *lib.* XVI. *Biblioth.* cum quo Juſtinum *lib.* IX. *cap.* 4. compone. Cæteroquin nemo

ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐτὸν ὑπομιμνήσκεσθαι ὑπό τινος τῶν παίδων ἕωθεν, ὅτι Ανθρωπός ἐστιν· καὶ προσέταξε τῷ παιδὶ τοῦτο ἔχειν ἔργον. Καὶ οὐ πρότερόν, φασιν, οὔτε αὐτὸς προῄει, οὔτε τις [2] τῶν δεομένων αὐτοῦ παρ' αὐτὸν εἰσῄει, πρὶν τοῦτο αὐτῷ τὸν παῖδα ἑκάστης ἡμέρας ἐκβοῆσαι τρίς· ἔλεγε δὲ αὐτῷ· [3] Φίλιππε, Ανθρωπος εἶ.

ΚΕΦ.

ter aliquid fecit: atque ideo conſultum eſſe putabat à quodam ex ſervis quotidie hoc ſibi mane in memoriam revocari, quod eſſet Homo: & præcepit famulo, quotidie hoc agere. Neque ipſe, ut ajunt, prodibat, neque quiſquam, qui eum convenire vellet, ad eum intrabat, priusquam famulus ter ei ſingulis diebus id acclamaſſet: dicebat autem ei: Philippe, Homo es!

CAP.

nemo luculentius moderationem Philippi deſcripſit quam Polybius *lib.* v. *Hiſtor. c.* 10. ipſa verba proponam variamque inſimul lectionem è Suida in Φίλιππος: Φίλιππος, inquit, νικήσας Αθηναίους τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, οὐ τοσοῦτον ἤνυσε διὰ τῶν ὅπλων, ὅσον διὰ τῆς ἐπιεικείας καὶ φιλανθρωπίας (Suid. φιλανθρωπείας male.) τῶν τρόπων. τῷ μὲν γὰρ πολέμῳ καὶ τοῖς ὅπλοις αὐτῶν μόνον (malim ex Suid. μόνων) περιεγένετο, (Suid. ἐγένετο, malè.) καὶ κύριος κατέστη τῶν ἀντιταξαμένων. τῇ δ' εὐγνωμοσύνῃ καὶ μετριότητι πάντας Αθηναίους ἅμα καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἔσχεν ὑποχείριον, οὐκ ἐπιμετρῶν τῷ θυμῷ (Suid. τὸν θυμὸν quod melius) τοῖς πραττομένοις· ἀλλὰ μέχρι τούτων πολεμῶν καὶ φιλονεικῶν (Suid. νικῶν) ἕως τοῦ λαβεῖν ἀφορμὰς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς αὐτοῦ πρᾳότητος καὶ καλοκαγαθίας. τοιγαροῦν χωρὶς λύτρων ἀποστείλας τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ κηδεύσας Αθηναίων τοὺς τετελευτηκότας, ἔτι δὲ συνθεὶς Αντιπάτρῳ τὰ τούτων ὀστᾶ (Suid. καὶ τῷ Α. τῶν Αθηναίων τ. τ. θάψαι κελεύσας, ἔτι δὲ καὶ συνθεῖναι τ. τ. ο.) καὶ τῶν ἀπαλλαττομένων τοὺς πλείστους ἀμφιέσας μικρᾷ δαπάνῃ. (Suid. omittit) &c. *Philippus in pugnâ ad Chæroneam victor Athenienſium non tantum armis, quantum clementia & humanitate morum profecit. Nam bello & armis ſolos illos devicit, & reſiſtentes ſibi ſubjecit: æquitate autem & moderatione omnes Athenienſes unà cum ipſa urbe in poteſtatem redegit, dum rebus geſtis nihil iræ ſuperaddidit, ſed ideo bellum geſſit vicitque, ut occaſionem & materiam haberet ſuam tum manſuetudinem, tum benignitatem declarandi. Ea propter captivos ſine pretio domum remiſit, Antipatrumque cæſorum juſta peragere & oſſa legere juſſit; diſcedentes autem veſte donavit, eoque ſumptu minimo ſolerter rem maximam confecit. Namque illa animi magnitudine animos Athenienſium adeo permovit perculitque, ut ex hoſtibus ſocii ad omnia promptiſſimi poſtea evaſerint.* Kuhn.

Λογισμοῦ ἐκράτησε] Stobæus *Serm.* xxi. hæc ex Æliano deſcripſit, ſed exhibet, ſi recte editur, Λογισμῷ. Longe tamen melior eſt Vulgata Æliani & Scripta Codicum ejus lectio. Senſus enim eſt, quod Philippus, licet magnos merito ſpiritus gereret ex illuſtri adeo victoria, mentem tamen & cogitationem in officio continuerit, ne inſoleſceret εἰς ὕβριν. Moderationem hanc Philippi reſpicit etiam Demoſthenes *Epiſtola* iii. ᾤετο δεῖν, ἡνίκ' ηὐτύχησε, μάλιστα τότ' ἀνθρώπινα πράττων φαίνεσθαι, *putabat ſe decere, quum bene rem geſſiſſet, tunc maxime videri humaniter agere.* Ceterum hujus Virtutis cauſa illi fuit Demadis, Athenienſis tunc Captivi, oratio, qua eum comeſſabundum & exſultantem indecore increpuit, ut refert Diodorus Sicul. *lib.* xvi. Neque tamen ita moderatus fuit, ut ideo fidem victis aliiſque Græcis ſervaret, utque eos non quovis modo ſub ſuam redigeret poteſtatem, ἔκδικα καὶ παράνομα δρῶν, ut loquitur ipſe Æl. de eo vi. 1. Periz.

2 Τῶν δεομένων αὐτοῦ] Vide *ſupra ad* vii. 21. Idem.

3 Φίλιππε ἄνθρωπος εἶ] *In ſimilitudinem triumphantium, quibus in curru retro comes adhærebat, per ſingulas acclamationes civium, dicens.* Hominem Te eſſe memento! Hieron. *ad Paulam* ſuper obitu Bleſillæ. Kuhn.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

Περὶ Σόλωνος καὶ Πεισιστράτου.

Σόλων ὁ Ἐξηκεστίδου, γέρων ἤδη ὢν, ὑπώπτευε Πεισίστρατον [1] τυραννίδι ἐπιθήσεσθαι, ἡνίκα [2] παρῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀθηναίων, καὶ [3] ᾔτει φρουρὰν ὁ Πεισίστρατος. Ὁρῶν δὲ τοὺς Ἀθηναίους τῶν μὲν αὐτοῦ λόγων ῥαθύμως ἀκούοντας, προσέχοντας δὲ τῷ Πεισιστράτῳ, ἔφη, ὅτι τῶν μέν ἐστι σοφώτερος, τῶν δὲ ἀνδρειότερος. Ὁπόσοι μὲν μὴ γινώσκουσιν, ὅτι φυλακὴν λαβὼν περὶ τὸ σῶμα, τύραννος ἔσται, ἀλλὰ τούτων μέν ἐστι σοφώτερος· ὁπόσοι δὲ γινώσκοντες,

CAP. XVI.

De Solone & Pisistrato.

Solon Execestidæ *filius*, jam ætate grandior, suspicabatur, Pisistratum tyrannidem esse invasurum, quum progrederetur Pisistratus in concionem Atheniensium, & peteret corporis custodes. Videns autem Athenienses negligentius sermones suos audire, Pisistrato vero auscultare, dixit, se hisce sapientiorem, at illis fortiorem esse. Quicunque enim non intelligerent, ipsum, si accepisset corporis custodiam, tyrannide quoque potiturum, his se esse

1 Τυραννίδα] τυραννίδι. GESNER. neque enim dicitur ἐπιτίθεσθαί τι, sed τινι, in significatione *aggrediendi.* FABER.

Τυραννίδα ἐπιθήσεσθαι] Vere Gesnerus, Faber, Kuhnius legunt Τυραννίδι. Postulat id Græcismi ratio, & palam id præfert Sluisk. ut & Med. 1. *Supra* VI. 12. Δίωνος ἐπιθεμένου τῇ ἀρχῇ. Ipse Solon ad Epimeniden apud Laert. Ἐπιθέσθαι Τυραννίδι. PERIZ.

2 Παρῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν] Thorace clypeoque armatus. Testis Laertius in *vita ejus.* Cui addas Plutarchum, qui hæc omnia copiosus. Aristid *orat. de Smyrna.* SCHEFF.

Παρῆλθεν &c.] Nihilhic monuissem, nisi vidissem turpiter hic hallucinari Schefferum, dum hæc refert ad Solonem. Nam ex Laertio & Plutarcho notat, *prodiisse* eum *thorace & clypeo armatum*, quod sane illi de Solone tradunt. Sed Noster hic loquitur de Pisistrato. Res est certissima. Pisistratus enim quum pridie litigasset cum adversariis, ac eorum principi Megacli multa minatus & conviciatus in concione fuisset, postridie quum se ipse variis in locis vulnerasset, in concionem rediit, & se ab inimicis ita vulneratum fingens, postulavit corporis sui custodes, clavis instructos. Vide Polyæn. 1. 21. 3. & adde Herodot. 1. 59. Plut. in *Solone*, & ipsius Solonis *Epistolam ad Epimen.* apud Laert. Justinus II. 1. Pisistratus *advocata Concione vulnera populo ostendit* &c. PERIZ.

3 Ἤτει φρουρὰν] Hæc pervulgata Tyrannidem affectantium via erat. vide Aristotelem *lib.* I. *Rhetor. cap.* 2. & *lib.* II. *cap.* 20. ubi Himeræi *Phalaridi* decreverunt φυλακὴν τοῦ σώματος, *corporis custodiam*, & Cononis Διηγήσεις apud Photium *p.* 231. *& seq.* Plato *lib.* VIII. *de Republ.* τὸ δὴ τυραννικὸν αἴτημα, τὸ πολυθρύλλητον ἐπὶ τούτῳ· πάντες οἱ ἐπὶ τοῦτο προβεβηκότες, ἐξευρίσκουσιν αἰτεῖν τὸν δῆμον φυλακάς τινας τοῦ σώματος, ἵνα σῶς αὐτοῖς ᾖ ὁ τοῦ δήμου βοηθός. *Deinde sequitur Tyrannica illa & celebrata petitio. omnes enim eo tendentes comminiscuntur corporis custodiam à populo petendam, ut scilicet salvus perstet ille populi vindex & assertor.* Huic petitioni non male obviam ivit ille, qui Syracusanis, Dionysio etiam corporis custodiam

τες, [4] ὑποσιωπῶσι, τούτων ἀνδρειότερός ἐστιν. [5] Ὁ δὲ λαβὼν [6] τὴν δύναμιν, Τύραννος ἦν. Καθεζόμενος δὲ Σόλων [7] πρὸ τῆς οἰκίας, τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ παραθέμενος ἔλεγεν, ὅτι ἐξώπλισται, καὶ βοηθεῖ τῇ πατρίδι, ᾗ δύναται, στρατηγὸς μὲν διὰ τὴν ἡλικίαν [8] οὐκ ἔτι ὢν, εὔνους δὲ διὰ τὴν γνώμην. Ὅμως οὖν Πεισίστρατος, εἴτε αἰδοῖ τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν σοφίαν αὐτοῦ, εἴτε καὶ μνήμῃ τῶν ἐφ' ἡλικίας, (λέγεται γὰρ, [9] αὐτὸν παιδικὰ γενέσθαι) οὐδέν γε ἔδρασε κακὸν Σόλωνα.

esse sapientiorem: qui vero id intelligerent, & tamen reticerent, istis se esse fortiorem. At ille, quum impetrasset satellitium, Tyrannus exstitit. Solon vero ante domum suam sedens, quum apposuisset sibi scutum & hastam, dixit, armatum se esse, & juvare patriam, quâ posset, Dux quidem haud amplius per ætatem, animo tamen bene illi volens. Nihilominus tamen Pisistratus, seu reverentia tanti viri & sapientiæ ejus, seu recordatione adolescentiæ (dicitur enim illius fuisse amasius) nihil mali fecit Soloni.

O So-

diam a populo petente, auctor fuit, ut tot ei satellites decernerent, quot quidem unum vel alterum vel plures etiam, non tamen omnem populum sibi haberent obnoxium. Aristot. *lib.* III. *Polit.* *cap.* XV. *in fine.* KUHN.

4 Ὑποσιωπῶσι] Sluisk. & Med. 1. ἀποσιωπῶσι. At Lugd. & haud dubie Med. 2. (nam nihil ex eo hic annotavit Gudius) tuentur Vulgatum. Utrumque satis huic loco convenit, ut adeo, utrum sit præferendum, ex auctoritate Codicum, eorumve præstantia aut numero, decerni debeat. PERIZ.

5 Ὁ δὲ λαβὼν τὴν δύναμιν &c.] Sluisk. & Med. 1. ignorant τὴν. Parum belle, ut puto. Cæterum Pisistratus acceptis à Populo satellitibus, mox eorum numerum, connivente populo, pro lubitu auxit, cum iis dein arcem occupavit, & sic ad fugam & exilium compulit inimicos, Alcmæonidas. Vide Herodot. & Plut. Sed & ipsi populo mox arma abstulit callido strategemate, quod refert Polyæn. 1. 21. 2. Atque ita re ipsa τὸν δῆμον κατέλυσε, *populi potestatem sustulit*, ut ait Solon *Ep. ad Epimen.* Cæteroqui tamen totam Reip. formam, & ipsius Solonis leges retinuit, ut ipse ad Solonem scribit apud Laertium, & diserte testatur Herodotus, ac Thucyd. VI. 53. 54. Idque adeo, ut etiam ipse in jus vocatus in Areo pago causam dicere sustinuerit, teste Plutarcho. Similia Vide apud Meursium *Pisistr. cap.* 6. Non temere ergo Pisistratum longe præfert Periandro Pausan. *Atticis cap.* 23. PERIZ.

6 Τὴν δύναμιν] Satellitium seu corporis custodiam, quam quo astu à plebe obtinuerit, lege apud Justinum *lib.* II. *cap.* 8. aliosque quos Bongarsius illic nominat auctores. SCHEFF.

7 Πρὸ τῆς οἰκίας] Ita Plutarchus *lib. An seni sit gerenda resp.* Laertius scribit, πρὸ τοῦ στρατηγίου posuisse, & dixisse Ὦ πατρὶς βεβοήθηκά σοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ. SCHEFF.

8 Οὐκ ὢν] Reposui, οὐκ ἔτι ὤν, quod in priscis erat Edd. & MStis. Mox Sluisk. & Med. 1. habent Ὅμως Πεισίστρατος, eliso οὖν. PERIZ.

9 Αὐτὸν παιδικὰ] Legendum, vel αὐτῷ vel αὐτοῦ. nam Pisistratus, cum, ut ajunt, pulchellus esset, Solonis concubinus fuerat, itaque vel αὐτοῦ vel αὐτῷ. FABER. Probo. SCHEFF.

Αὐτὸν παιδικὰ γενέσθαι] Nullus dubito, quin εὐστόχως conjecerit Faber, probante Scheffero, αὐτοῦ. Facillime enim ex αὐτου

po-

Ο δ᾽ οὖν Σόλων 10 ὀλίγον ὕϛερον, 11 ὑπέργηρως ὢν, τὸν βίον ἐτελεύτησεν, ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀνδρείᾳ μεγάλην ἀπολιπὼν δόξαν. Καὶ ἀνέϛησαν αὐτῷ χαλκῆν εἰκόνα 12 ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἀλλὰ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν δημοσίᾳ παρὰ τὰς πύλας πρὸς τῷ τείχει ἐν δεξιᾷ εἰσιόντων· καὶ 13 περιῳκοδόμητο αὐτῷ ὁ τάφος.

Solon vero paulo poſt, decrepitæ jam ſenectutis, vitam cum morte commutavit, magnam ſapientiæ & fortitudinis laudem ſibi relinquens. Atque æneam illi ſtatuam in foro poſuerunt, ſed & publice ſepeliverunt juxta portas ad murum ad dextram introeuntium: & monumentum ejus maceria conſeptum eſt.

ΚΕΦ. CAP.

potuit ἀυτῶν formari. *Supra cap.* 9. Τὰ παιδικὰ αὐτοῦ Κρατεύας. PERIZ.

10 Ολίγον ὕϛερον] Sic Lugd. codex. Et ita *ſupra* I. 16. τὸν ὀλίγον ὕϛερον ἐῤῥιμμένον ἐν ποσί. Sluisk. tamen & Med. I. legunt hic ὀλίγῳ. Auctor autem videtur ſequi illorum ſententiam, qui tradidere Solonem ſub Piſiſtrati tyrannide manſiſſe Athenis, & ſequenti anno mortuum. Vide Plutarchum, qui diſerte ait, eum Amicis ſuadentibus fugam non auſcultaſſe, ac abſurdum & fabuloſum pronunciat, quod de cineribus ejus per Salamina inſulam ſparſis traditur. Certum eſt tamen, errare eos, qui Solonem Athenis manſiſſe aſſeverant, ſi genuinæ ſunt Epiſtolæ Solonis, & Aliorum ad Solonem apud Diog. Laertium, ex quibus clariſſimum in modum liquet ejus Exſilium. IDEM.

11 Υπέργηρως ὢν τὸν βίον ἐτελεύτησεν] Luciano teſte in *Macrob.* ad centeſimum annum uſque vixit. Mortuus autem non Athenis, ſed in Cypro, ut ait Laertius, oſſaque ejus in cinerem ſoluta, perque Salaminam inſulam diſſeminata, ut adeo honorarium id ejus Athenis ſepulchrum fuerit, cujus mentionem facit. Nec enim ſtrictè accipienda putem verba hæc, ſic ut contrarium ſentiat ab iis, qui tradunt exceſſiſſe urbe, licet hoc memoraverit & Plutarchus *vita Ejus.* vide Meurſii *Solon.* & Menag. *ad Laert. p.* 17. SCHEFF. Auctor Noſter, quantum ex verbis ejus licet colligere, minimè accedit illorum partibus, qui *Solonem* ſenectute jam præcipiti abiiſſe in Cyprum, ibique mortuum Solis tradiderunt. Plutarchus in *vita Ejus*, Piſiſtratum ſæpe ait ſolitum accerſere *Solonem* & ejus uti conſilio & legibus, ipſumque *Solonem* multa Piſiſtrato rite atque ordine peracta laudaſſe. Quæ omnia non niſi in præſentem cadere videntur. KUHN.

12 Εν τῇ ἀγορᾷ] παρὰ τὰς ϛοᾶς ait Pauſanias in *Atticis.* SCHEFF.

13 Περιῳκοδόμητο] *Septo ejus monumentum circumdatum eſt.* Qui honos viris illuſtrioribus ſervatus legitur. Thucyd. *lib.* v. de *Braſida* in prælio cadente: οἱ Αμφιπολῖται περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον, ὡς Ηρωΐ τε ἐντέμνουσι &c. quod Valla reddit. *Amphipolitani monumentum ejus circumſtantes* (ſine dubio legendum *circumdantes*) *tanquam Heroi immolant.* Ex hujuſmodi περιπεφραγμένοις, *conſepto incluſis* monumentis pleraque Ethnicorum templa ſurrexerunt. vide Arnobium *lib.* VI. *adverſus Gentes.* KUHN.

Περιῳκοδόμητο] *Maceria illi circumdata eſt.* Suetonius *Nerone* 33. *Buſtum ejus conſepiri, niſi humili levique maceria,* (ſic omnino lege, non *materiâ*) *neglexit.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιζ'.

Περὶ Σκύθου, Ζαγκλαίων μονάρχου.

Ὅτι [1] Σκύθης ὁ Ινύκινος, ὁ τῶν Ζαγκλαίων μονάρχης, ἀνέβη

CAP. XVII.

De Scytha, Zanclæorum monarcha.

Scythes Inycinus, Zanclæorum regulus, ad regem Darium pro-

1 Σκύθης Οἰνύκινος] Perperam: ſcribendum ὁ Ινύκινος, ab urbe Siciliæ, in quam relegatus fuit ab Gelæ tyranno Hippocrate. Conſule Herodotum *lib.* VI. ubi habes integram hiſtoriam, pæne ad verbum. SCHEFF. Bene Schefferus ex Herodoto ὁ Ινύκινος, & ipſe pridem notaveram. FABER. Ex Romanæ Editionis male coalita lectione Οἰνύκινος omnes aliæ contraxere labem. nec dubium eſt, quin ὁ Ινύκινος diviſim reſcribendum. hinc apud Heſychium legas Ινύκινος (non Ιννύκινος) οἶνος ἀπὸ Ινυκοῦ τῆς Σικελίας· ἐςὶ δὲ πολίχνιον εὔοινον. *Vinum Inycinum nomen habet ab Inyco Siciliæ: eſt vero oppidulum vini melioris proventú celebre.* KUHN.

Σκύθης ὁ Ινύκινος] Leviſſimus ſcripturæ error & Hiſtoriæ ipſius inſcitia fecit, ut appellatio hujus Hominis mirum in modum inverteretur, atque ita ex Proprio nomine fieret Gentile, ex Gentili Proprium. Vertebatur enim *Oenycinus Scytha.* At vero legendum omnino, ut monuit Schefferus, Σκύθης ὁ Ινύκινος. Eſt enim *Scytha* nomen hominis Proprium. Cognominatur autem ab oppido Siciliæ *Inyco*, de quo vide Stephanum. Sed & res eſt certiſſima ex Herodoto VI. 23. 24. Errarunt tamen librarii, & fecerunt Οἰνύκινος ex ὁ Ινύκινος, niſi quod Lugd. paulo rectius habet ὁ νύκινος. Editores deinde etiam in Argumento capitis palam & unice *Oenycini* nomen exhibuere, tanquam Verum illius & Proprium Nomen: quæ a me demum ſunt mutata. Neque vero ipſe Auctor extra omnem videtur culpam poſitus. Hiſtoria hæc eſt: Zanclæi bello invadebantur, dum ad aliud erant bellum profecti, ab Samiis & Anaxilao Rheginorum Tyranno. Implorabant ergo auxilium Hippocratis, Gelæ Tyranni, ſed qui conſpiravit cum illorum Hoſtibus, & Scythen Zanclæorum monarcham cum fratre vinxit, ac in oppidum Inycum miſit. Is vero mox inde evaſit Himeram, & porro abiit in Aſiam. Qua igitur ratione *Inycinus* dicatur, qui haud dubie ad paucos tantum dies iſtic in cuſtodia fuit, vix intelligo. Nec enim credibile eſt, Hippocraten, qui tam perfide cum Zanclæis egit, & trecentos eorum primores Samiis dedit occidendos, hunc illorum Principem diu vivum & ſalvum habuiſſe in cuſtodia. Quid ergo? Exſcripſit hæc Auctor paululum contracta ex Herodoto, pleraque ejus verba retinens. Sic autem illd: Σκύθης δὲ, ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος, ἐκ τῆς Ινυκος ἐκδιδρήσκει ἐις Ιμέρην, ἐκ δὲ ταύτης παρῆν ἐς τὴν Ασίην, καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον. Καὶ μιν ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιότατον ἔιναι, ὅσοι ἐκ τῆς F.λλάδος παρ' ἑωϋτὸν ἀνέβησαν. Καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλῆα, ἐς Σικελίην ἀπίκετο, καὶ αὖτις ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασιλῆα, ἐς ὃ γήραϊ, μέγα ὄλβιος ἐὼν, ἐτελεύτησε ἐν Πέρσῃσι. Nemo, opinor, dubitabit, quin ex his ſua hauſerit Ælianus, ita tamen, ut dialectum mutaverit, & quædam verba, eorumque ordinem. Atque ita ad ſenſum, aut diſtinctionem, quæ olim nullis notabatur ſignis, non ſatis attendens, plane ut *ſupra cap.* 7. fecit in Athenæo. ex hiſce Herodoti verbis, Σκύθης ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος ἐκ τῆς Ινυκος, fecit Σκύθης ὁ Ινύκινος ὁ τῶν Ζαγκλαίων μόναρχος, nam ſic ultimum hoc vocabulum ſcribit etiam Sluisk. Majorem habet illud veri ſpeciem, ſi cogitemus, Auctorem haud dubie hunc Herodoti locum ſeorſim & ſeparatim a ſuperioribus in ſua tranſtuliſſe Adverſaria, & ex iis dein hoc Caput conſcripſiſſe. Ita vero quum non ſatis illi conſtaret ex ſuperio-

βη εἰς Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον· [2] καὶ αὐτὸν ἐνόμισε πάντων δικαιότατον ἀνδρῶν εἶναι, ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' αὐτὸν ἀνέβησαν· [3] ὅτι παραιτησάμενος βασιλέα ἀφίκετο εἰς Σικελίαν, καὶ πάλιν ἐκ Σικελίας παρὰ βασιλέα ὀπίσω. Τοῦτο δὲ [4] Δημοκήδης ὁ Κροτωνιάτης οὐκ ἐποίησε· καὶ διὰ τοῦτο Δαρεῖος ὑπὲρ αὐτοῦ φλαύρως ἔλεγεν, ἀπατεῶνα λέγων καὶ ἄνθρωπον κάκιστον. Ὁ οὖν Σκύθης ἐν Πέρσαις, [5] μέγα ὄλβιος ὢν, γήρᾳ κατέστρεψε τὸν βίον.

profectus est in Asiam: & is eum omnium hominum, quotquot ex Græcia ad se venerant, existimavit esse justissimum: quoniam Rege exorato in Siciliam, & iterum è Sicilia rursus ad regem venit. Id vero Democedes Crotoniata non fecit: & ob hanc causam Darius male de eo loquebatur, fraudulentum & pessimum hominem appellans. Scythes igitur in Persis, opibus abundans, vitam finiit senecta.

perioribus, quæ in Adversariis non habebat, quid *Inyci* egisset Scytha, credidit eum istic habitavisse, licet Zanclæorum esset Regulus, ut plures fuerunt in Sicilia Tyranni, aliarum etiam Urbium, quam in quibus habitabant, Domini. PERIZ.

2 Καὶ αὐτὸν ἐνόμισε] Sluysk. ἐνόμισαν, sed perperam. Vellem alia parte medicinam huic loco fecisset. Nam sine dubio restituendum est ex Herodoto Καὶ αὐτὸν ἐν. Δαρεῖος: quod vocabulum facile excidit, quia Nomina Propria, inprimis si paulo ante jam fuerunt expressa, una aut altera solent litera in MStis notari. Nisi tamen quis malit, addita tantum vocula ὃς, legere, ὃς καὶ αὐτὸν ἐνόμισε. Certe sensus alterutrum postulat. Erat autem *Darius* hic Filius Hystaspis. PERIZ. Nihil hoc loco mutandum: Xenophon *de Cyri Exp. pag.* 425. Λαμψακηνοὶ ἔπεμψαν ξένια τῷ Ξενοφῶντι, καὶ θύων τῷ Ἀπόλλωνι παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην. pro ὃς καὶ θύων. D. Lucas in *Euangel. cap.* XV. 15. καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

3 Ὅτι παραιτησάμενος &c.] In Sluiskiano hæc ita scribuntur, quasi Novi essent Capitis initium, haud dubie, quia ὅτι sæpe in initio Capitum repetitur, & hic forsan in vetustiore codice occurrebat positum in versus principio. In Lugd. vero reliqua hujus Capitis omnia desiderantur. PERIZ.

4 Δημοκήδης] Medicus captus à Persis & ad Darium perductus, ut ægrotantem ejus ex mamma uxorem sanaret. Pro quo cum à rege obtinuisset, ut sibi domum ad visendos suos proficisci liceret, noluit reverti. Testis Athenæus *lib.* XII. Suidas, & Herodotus. SCHEFF.

Δημοκήδης] Illustris hic fuit Medicus, qui relicta patria, apud Polycratem Sami Tyrannum, magna mercede conductus, agebat. Quum vero is ad Orœten Persarum Satrapam profectus & cruci suffixus esset, hic cum reliquis illius Comitibus inter Orœtis mancipia mansit, usque dum Darius Rex factus, pede in venatione contorto, Medici indigeret. Arcessitus itaque & Darium curavit, & mox etiam Uxorem ejus, Atossam, cujus ubera ulcere quodam erant vitiata. Quo facto lautissimis muneribus locupletatus impetravit tandem, ut cum Persis quibusdam mitteretur in Græciam, quasi rediturus ad Regem. Sed quum venisset Crotonem in patriam suam, reliquit Persas, comites sibi datos, qui cum Vi eum reducere vellent, tanquam Regis sui servum, male mulcati à Crotoniatis discessere. Fuit autem adeo celebris Medicus, ut propter eum deinceps Crotoniatæ *Primi* haberentur *per Græciam Medici*. Vide Herodot. III. 129. &c. Athen. XII. 4. PERIZ.

5 Μέγα ὄλβιος ὢν] Videtur hic Scytha accepisse à Dario imperium & summam potestatem in Coos. Certe tempore Xerxis fuit

in

in Sicilia apud Gelonem Cadmus *Scythæ F.* qui à Patre habuit τὴν Τυραννίδα Κώων, sed ultro, nec ulla necessitate adactus imperium deposuit, & in Siciliam abiit, ut refert Herodot. VII. 164. Fuit is sine dubio hujus *Scythæ* Filius, siquidem in Siciliam rediit, unde Pater venerat in Asiam, & certe per ætatem Filius ejus esse potuit, sicuti Xerxes fuit hujus Darii, & Gelo successit Hippocrati, qui Scythæ fuerat æqualis. PERIZ.

ΚΕΦ. ιη΄.

Περὶ Εὐθύμου, καὶ τοῦ ἐν Τεμέσῃ Ἡρωος, καὶ παροιμίας.

[1] Εὔθυμος ὁ Λοκρὸς τῶν ἐν Ἰταλίᾳ, [2] πύκτης ἀγαθὸς ἦν, ῥώμῃ τε σώματος πεπίστευται θαυμασιώτατος γενέσθαι. Λίθον γὰρ μεγέθει μέγιστον δεικνύουσι Λοκροὶ, ὃν ἐκόμισε, καὶ ἔθηκε πρὸ τῶν θυρῶν. Καὶ [3] τὸν ἐν Τεμέσῃ Ἡρωα, Φόρους πραττόμενον παρὰ τῶν προσοίκων ἔπαυσεν. Αφικό-

CAP. XVIII.

De Euthymo, & Temesæo Heroe, & proverbio.

Euthymus Locris Italiæ ortus, pugil fuit egregius, & corporis robore maxime admirabilis fuisse creditur. Locri enim lapidem ostendunt prorsus maximum, quem portavit, & ante fores posuit. Idem Temesæum Heroem, qui tributa ab accolis exigebat, quiescere coegit. Veniens

1 Εὔθυμος] Eandem rem luculenter describunt Strabo *lib.* VI. & Suidas in Εὔθυμος. SCHEFF.

Εὔθυμος ὁ Λοκρὸς] Celebris hic fuit, & sæpius victor olympicis certaminibus tempore Xerxis: quæ Hominis gloria apud cives suos, forsan etiam illa Mors ejus, quam Auctor refert, fecit, ut non Hominis, sed Fluvii Cæcinæ crederetur Filius. Vide Pausan. *Eliacis* II. 6. PERIZ.

2 Πύκτης] Meminit Plinius *lib.* VII. *cap.* 47. terque (ut emendat Meursius) *Olympiæ victorem*, *semel victum* scribit, Demostheni *orat. adversus Midiam* est Luctator. SCHEFF.

3 Τὸν ἐν Τεμέσῃ ἥρωα] Fuit hic unus ex Ulyssis sociis, nomine Alybantes, uti Suidas refert. Pausanias in *Eliacis* Λύκαντα nominat, aitque se in veteri pictura vidisse eum ut dæmonem depictum, χρόαν δὲ δεινῶς μέλανα, καὶ τὸ εἶδος ἅπαν ἐς τὰ μάλιστα φοβερὸν, habuisseque ἐσθῆτα λύκου δέρμα. SCHEFF. Quod *Euthymus* viribus corporis effecit, id Porphyrius arte magica conatus est imitari. Ipse enim de se scribit, se δαιμόνιόν τινα φύσιν dæmonem quendam, è balneo, quod infestum habuerat, expulisse, Καυσάνθα τοῦτον ἔλεγον οἱ ἐπιχώριοι, *quem incolæ loci illius Causantham vocabant.* Simile fere est, quod de *Eurybato* Lamiam profligante habet Anton. *Metam.* VIII. Cæterum de *Euthymo* v. Nic. Leonicum Thomæum in *Varia Histor. lib.* I. *cap.* 42. KUHN.

Τὸν ἐν Τεμέσῃ ἥρωα, φόρους &c.] Sequitur Noster Historiam, prout a Strabone refertur *lib.* VI. *pag.* 255. Coactos scilicet Temesenses tributum illi conferre, quum Pausanias *d. l.* & ex eo Suidas tradant, pulcherrimam Virginum fuisse illi identidem quasi in matrimonium deditam, usque dum tandem Euthymus, quum talem vidisset virginem, & amare cœpisset, pugnam cum illo Heroe subierit, vel certe *impetum Dæmonis illius exceperit*, ἔμενεν τὴν ἔφοδον τοῦ Δαίμονος, eumque vicerit, & eo adegerit, ut loco illo excederet, seque in mare mergeret. Heroem autem illum fingunt fuisse unum ex Ulyssis sociis, istic ab incolis quum virginem indigenam stuprasset, occisum. A quo quum illi dein infestarentur, jussi sunt oraculo Apollinis,

κόμενος γὰρ [4] εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, ὅπερ ἄβατον ἦν τοῖς πολλοῖς, διηγωνίσατο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠνάγκασεν, ὧνπερ ἐσύλησεν, ἀποτίσαι πλείω. Ἐντεῦθέν τοι καὶ [5] ἔρρευσεν ἡ παροιμία, ἡ λέγουσα ἐπὶ τῶν ἀλυσιτελῶς τι κερδαινόντων, [6] ὅτι αὐτοῖς ἀφίξεται [7] ὁ ἐν Τεμέσῃ Ἥρως. Λέγουσι δὲ, τὸν αὐτὸν Εὔθυμον καταβάντα [8] ἐπὶ τὸν Καικινὸν ποταμὸν, ὅς ἐστι πρὸ τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως, [9] ἀφανισθῆναι.

ΚΕΦ.

niens enim in delubrum ejus, quod vulgo inacceſſum erat, cum ipſo certamen inivit, coëgitque plura, quam prædatus fuerat, rependere. Unde proverbium manavit, quod de iis, qui inutiliter ſibi quid lucrantur, dicit, obventurum illis Temeſæum Heroa. Dicunt vero eundem Euthymum, quum deſcendiſſet ad flumen Cæcinum, quod præterlabitur urbem Locrorum, è conſpectu ablatum eſſe.

CAP.

linis, placare hunc Dæmonem ſive Heroem, Templo illi exſtructo. Ego tamen illum, cum quo pugnavit Euthymus, validum fuiſſe ſacerdotem auguror potius, quam Dæmonem. PERIZ.

4 Εἰς τὸ ἱερὸν] Notæ Bigotiani Codicis teſtantur alibi legi ἐπὶ pro εἰς. SCHEFF.

5 Ἐῤῥεύσεν] Eædem notæ repererunt alibi ἐῤῥύησεν. IDEM.

6 Ὅτι αὐτοῖς ἀφίξεται ὁ ἐν Τεμέσῃ Ἥρως] Si attendamus ad nexum rerum, & inprimis ad id, *UNDE manaviſſe* dicitur hoc proverbium, videtur tunc ſane legendum unius tantum literæ mutatione, ὃ ἐν Τεμέσῃ Ἥρωι. Quorum ſenſus eſt, eventurum ipſis, quod Heroi Temeſæo evenit, qui certe inutiliter ſibi tributa exegit ab accolis, dum coactus eſt plura rependere, quam exegerat. Paullo aliter in *Adagiis* è Suida collectis *Centur.* x. *n.* 72. Ὁ ἐν Τεμέσῃ Ἥρως· ὅταν τις ἀπαιτῶν τι μᾶλλον προσοφείλων εὑρεθῇ, τότε λέγεται, ὁ ἐν Τεμέσῃ Ἥρως. *Temeſæus Heros dicitur, quando quis ab alio quid exigens deprehenditur plus illi debere.* PERIZ.

7 Ὁ ἐν Τεμέσῃ] Sic & apud Plinium *lib.* III. *cap.* 5. oppidi hujus nomen ſcribitur. Pauſaniæ *loco ante dicto* eſt Τεμέσσῃ. SCHEFF.

8 Καίκιν] Depravatum fluminis hujus nomen: ſcribe Καικίνην. Plinius *lib.* III. *cap.* 10. ubi de Locris Italiæ: *amnes ibi navigabiles Cæcines, Crotalus, Semirus.* Ita lego, licet vulgati habeant *Cæcinos.* Quoniam & in Pauſania Καικίνης eſt, isque fluvius Euthymi pater fuiſſe ſcribitur. SCHEFF. Emendatio debetur Cl. Meurſio, *notis ad Antigoni Hiſtor. Paradoxon. p.* 145. KUHN.

Ἐπὶ τὸν Κάικιν ποταμὸν] Sic quidem & Sluisk. & Medicei 1. & 2. At Lugd. diſerte ἐπὶ τὸν Καικινὸν ποτ. quod ſine dubio verum eſt. Nam ita & Thucyd. III. 103. Κατὰ τὸν Καικινὸν ποταμόν. Sed & Plinius *Nat. Hiſt.* III. 10. Græca terminatione *Cæcinon* appellat hunc fluvium, quamvis & ibi ex Veteri Codice annotetur *Cæcinus.* Ut adeo mirer Meurſium & Schefferum malle hic Καικίνην, & emendare ſimiliter Plinium, quia ſic in Editis Pauſaniæ libris *Eliac.* II. 6. ſemel legitur. Cæterum hic quia jam ſenex valde periit in hoc fluvio, habitus eſt, teſte Pauſania, ejus dein Filius, tanquem κρείττων φύσεως ἀνθρωπίνης: plane ut Æneas, quia & ipſe ἠφανίσθη in Fluvio, ita ut inveniri dein Corpus illius non potuerit, habitus eſt Deus Indiges. Vide Servium *ad Virgilii Æneida.* PERIZ.

9 Ἀφανισθῆναι] Pauſanias *dicto loco*, ἤκουσα δὲ καὶ τοιόνδε ἔτι ἐς τὸν Εὔθυμον, ὡς γήρως τε ἐπὶ μακρότατον ἀφίκοιτο, καὶ ὡς ἀποθανεῖν ἐκφυγὼν αὖθις ἕτερόν τινα ἐξ ἀνθρώπων ἄλλων ἀπέλθοι τρόπον. SCHEFF.

ΚΕΦ. ιθ'.

Ἐπιτύμβιον Ἀναξαγόρου, καὶ * βωμὸς αὐτοῦ.

Ὅτι τοῦτο ἐπιγέγραπται Ἀναξαγόρᾳ·

¹ Ἐνθάδ' ὁ πλεῖστον ἀληθείας ἐπὶ τέρμα περήσας
Οὐρανίου κόσμου, κεῖται Ἀναξαγόρας.

Ὅτι

CAP. XIX.

Epitaphium ſepulchro Anaxagoræ inſcriptum, & ejuſdem ara.

Hoc Epitaphium Anaxagoræ tumulo inſcriptum fuit:

Hic jacet ille, modum Veri qui attingere ſummum
Cæleſti in mundo ſcivit, Anaxagoras.

Aræ

* βωμῷ.

1 Ἐνθάδ' ὁ πλεῖστον] Apud Laertium eſt: ἐνθάδε πλεῖστον. Scheff.

Ἐνθάδ' ὁ &c.] Verſus hi à Lampſacenis inſcripti fuerunt Tumulo Anaxagoræ, ut refert Laertius in *Ejus Vita*, ubi illos etiam exhibet. Sed male apud Utrumque & eodem modo redditi ſunt, *Hic jacet ille, cui rerum patuere receſſus Atque arcana poli, Magnus Anaxagoras.* Tales verſiones nihil retinent ex Græco & vero, niſi generalem ſenſum. Miror autem, ita ſine ulla præfatione Epitaphium hoc in initio Capitis ab Auctore hic poni. Periz. Lacunam, quæ initio hujus capitis hactenus inhæſerat, ſupplevi ex Codice Mediceo.

2 Βωμός] Geſnerus vult, βωμῷ αὐτῷ ἵστατον legendum eſſe. Et recte. nam de duabus aris eum loqui manifeſtum eſt. Cuperus legit, ὅτι καὶ βωμοὶ αὐτῷ ἵστανται. Scheff. Non opus eſt, ut ex una ara duas faciamus manu Criticâ. Solet enim Noſter & Sophiſtæ alii quoque per ellipſin omittere τὸ φασί. *Supra lib.* v. *c.* 17. οἱ δὲ (φασι) μεμηνὼς τοῦτο δρᾶσαι, *ſunt vero qui tradant illum furentem feciſſe illud*, & in *fragmentis, voce* ἀπώνατο, οἱ μὲν σκώληξι, οἱ δὲ οὐ ταύταις, *alii* (ajunt) *vermibus, alii vero non illis.* Philoſtratus *lib.* ii. *de Vit. Sophiſt.* περὶ τελευτῆς τοῦ ἀνδρὸς, οἱ μὲν, ἑβδομηκοντέτη τεθνάναι αὐτόν· οἱ δὲ, οὔπω· καὶ οἱ μὲν οἴκοι, οἱ δὲ ἑτέρωθι. *quod mortem viri attinet, quidam* (ajunt) *ſeptuagenarium eſſe mortuum, alii, nondum ea fuiſſe ætate, atque alii, domi, alii alibi mortuum* (ajunt), & iterum. οἱ μὲν ἐν Κελτοῖς φασιν (τελευτῆσαι τὸν Ἀλέξανδρον) ἔτι ἐπιστέλλοντα, οἱ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ, πεπαυμένον τοῦ ἐπιστέλλειν. καὶ οἱ μὲν ἑξηκοντέτη· οἱ δὲ καὶ ὀκτώ· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ υἱῷ, οἱ δὲ ἐπὶ θυγατρί. *Quidam Alexandrum ajunt mortuum apud Celtas, cum adhuc ab epiſtolis Græcis Imperatori eſſet, alii in Italia jam ab officio dimiſſum: alii eundem obiiſſe volunt ſexagenarium: alii octennium addunt. nonnulli filium ſuperſtitem reliquiſſe ferunt, alii filiam.* vid. eund. *p.* 578. Gemina germana phraſi hoc loco Noſter. ἐπιγέγραπται, ὁ μὲν (φησὶ) Νοῦ, ὁ δὲ (φησὶ) Ἀληθείας, & (aræ) inſcriptio eſt, ut quidam ait, *Mentis*, alius vero, *Veritatis.* Adeoque non diverſitas aræ innuitur, ſed inſcriptionis, quæ ſecundum quoſdam Νοῦ fuit, juxta alios autem Ἀληθείας. Plura hujus ἐλλείψεως exempla ſuppeditabunt Noſter *Hiſt. Anim. lib.* i. *cap.* 6. & 16. & *lib.* vi. *cap.* 25. Philoſtrat. *lib.* i. *Vit. Apollon. cap.* i. Laertius *vitâ Parmenidis* & ex eo Suidas in Ἕσπερος. Fruſtra igitur fuerunt, qui ex Æliano docuere geminas Anaxagoræ poſitas fuiſſe aras, quarum altera *Mentis*, altera *Veritatis* nomine inſcripta. Kuhn.

3 Ἐπιγέγραπται] More veterum, quo cuique aræ nomen ejus dei inſcribebatur, cui eſſet conſecrata. Notus eſt locus in *Actis* de ara Athenienſium, cujus inſcriptio erat, *Ignoto Deo.* Scheff.

Οτι καὶ † [2] βωμὸς αὐτῷ ἵςαται, καὶ [3] ἐπιγέγραπται [4] ὁ μὲν, Νοῦ, ὁ δὲ, Αληθείας.

Aræ etiam ei positæ sunt, & inscriptæ, Hæc quidem Mentis, Illa vero, Veritatis.

† βωμὼ αὐτῷ ἵςατον.

4 Ο μὲν Νȣ̃] Sic enim vocabatur Anaxagoras. Ut testatur Laertius in *vita ejus*. Et Plutarchus in *Pericle*. SCHEFF. De Νȣ̃ Anaxagoræ nemo melius ipso Anaxagora in πρώτῳ φυσικῶν. verba habes apud Simplicium *in* 1. *Physic. Aristotel. fol.* 33. & *fol.* 313. KUHN.

Ο μὲν Νȣ̃ &c.] Kuhnius in his vult intelligi, ὁ μὲν φησὶ, Νȣ̃, ὁ δὲ φησὶ, Αληθείας. Scilicet ne admittantur Aliorum conjecturæ, quorum Gesnerus voluit, βωμὼ ἵςατον: Cuperus, βωμοὶ ἵςανται. Ego vero nec Crisi utar contra Codices, nec Kuhnii Ellipsin approbem. Sensum autem esse arbitrer: Non, Duas proprie aras Anaxagoræ positas, quomodo hunc Locum accipiunt plerique, sed simpliciter, Aram illi variis in locis positam, & inscriptam. Hanc quidem nomine *Mentis*, aliam vero *Veritatis*, quibus Nominibus ipse Anaxagoras sit designatus, sicuti passim tradunt Scriptores (Vide Laertium & ibi Menagium) eum appellatum esse Νȣ̃ν, *Mentem:* nempe quia Materiæ, tanquam primæ Omnium rerum Causæ, addidit Mentem, quæ illam moverit & ordinaverit. Plutarchus *lib.* 1. *de Placitis philos.* cœpisse eum ita suum librum ait, Ομȣ̃ πάντα χρήματα ἦν, Νȣ̃ς δὲ αὐτὰ διήρει καὶ διεκόσμησε, *Confusæ erant res omnes, Mens autem ea separavit & ordinavit.* Adde Laert. *Anax. init.* & quæ ibi notarunt Eruditi. Cæterum versus Timonis in *Sillis* pessime istic versi sunt, nec à quoquam expliciti.

> Καί πȣ' Αναξαγόρην φασ' ἔμμεναι, ἄλκιμον Ηρω,
> Νȣ̃ν, ὅτι δὴ νόος αὐτῷ, ὃς ἐξαπίνης ἐπεγείρας
> Πάντα συνεσφήκωσεν ὁμοῦ τεταραγμένα πρόσθεν.

Vertuntur illa,

> *Nunc ubi Anaxagoras, Mens, est fortissimus Heros,*
> *Qui mentem subito, nam mens non defuit illi,*
> *Composuisse putat, fuerant quæ incondita quondam,*

At sensus est, *Et ubi Anaxagoram esse ajunt, strenuum Heroem, Mentem* dictum, *quia Mens ipsi fuit ille, qui repente conjungens omnia compegit in certa Rerum systemata, quum antea fuissent permista in unum Chaos.* Sed neque Clementem Alex. *Stromat. lib.* 11. *pag.* 464. intellexisse videtur Interpres, quando hæc verba, ἐπεὶ καὶ Αναξαγόρας πρῶτος ἐπέστησε τὸν Νȣ̃ν τοῖς πράγμασι, ita distinguit & vertit, *Primus enim Anaxagoras mentem rebus adhibuit.* At ἐπέστησε hic notat *præfecit*; & *Rerum* intelligit initia, seu Materiam, quam Mens ordinavit. PERIZ.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ἔννατον.

ÆLIANI

VARIÆ HISTORIÆ

LIBER IX.

ΚΕΦ. α΄.

Οτι Ἱέρων, καὶ παιδείαν ἠγάπησε, καὶ εὐεργέτης ἦν, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐν ἀγάπῃ ἐβίου.

1 Ἱέρωνά, φασι, 2 τὸν Συρακούσιον φιλέλληνα γενέσθαι, καὶ τιμῆσαι παιδείαν ἀνδρειότατα. Καὶ ὡς ἦν 3 προχειρότατος εἰς τὰς εὐεργεσίας λέγουσι· προθυμότε-

CAP. I.

Quod Hiero doctrinam complexus, & singulari in omnes liberalitate, peculiarique in fratres amore fuerit.

Hieronem Syracusanum ajunt Græcorum fuisse perstudiosum, & plurimi doctrinam fecisse. Tradunt etiam ad beneficia propensissimum fuisse: promptiorem

1 Ἱέρωνα] Vide Diodorum 8iculum *lib.* IX. *Hist.* SCHEFF.

2 Τὸν Συρακούσιον] Intelligendum hoc de Regno potissimum. nam cætero qui erat Gelous patria, æque ac Frater ipsius Gelo. Vide Herodot. *lib.* VII. *cap.* 153. PERIZ.

3 Προχειρότατος εἰς τὰς εὐεργεσίας] Vix dubito, quin hanc ei famam potissimum conciliarint Poetæ, Simonides, Pindarus, Bacchylides, quos amavit & liberaliter tractavit, vicissim ab iis laudatus quam maxime. Cæteroquin enim Diodorus Sicul. *lib.* XI. *pag.* 276. D. ait fuisse καὶ φιλάργυρον, καὶ βίαιον, καὶ καθόλου τῆς ἁπλότητος καὶ καλοκἀγαθίας τἀδελφοῦ ἀλλοτριώτατον, *& avarum, & violentum, & omnino à candore & benignitate fratris alienissi-*

μότερον γὰρ φασιν αὐτὸν χαρίζεσθαι, ἢ τοὺς αἰτοῦντας λαμβάνειν· ἦν δὲ καὶ 4 τὴν ψυχὴν ἀνδρειότατος· ἀβασανίστως δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς συνεβίωσε, τρισὶν οὖσι, πάνυ σφόδρα ἀγαπήσας αὐτοὺς, καὶ 5 ὑπ᾽ αὐτῶν φιληθεὶς ἐν τῷ μέρει. 6 Τούτῳ, φασὶ, καὶ Σιμωνίδης συνεβίωσε καὶ † Πίνδαρος· καὶ οὐκ ὤκνησέ γε Σιμωνίδης, βαρὺς ὢν ὑπὸ γήρως, πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι· ἦν μὲν γὰρ καὶ φύσει 7 φιλάργυρος ὁ Κεῖος· 8 προὔτρεπε δὲ αὐτὸν καὶ πλέον ἡ τοῦ Ἱέρωνος φιλοδωρία, φασίν.

tiorem enim eum ajunt ad dandum, quàm petentes ad accipiendum: erat vero etiam constantissimus animo, & sine suspicione *aut* inquisitione ulla cum fratribus, tribus numero, vixit, mirumque in modum tum ipsos amavit, tum ab iisdem vicissim amatus est. Cum Eo, ajunt, etiam Simonides vixit, & Pindarus: neque vero cunctatus est Simonides, senecta jam gravis, ad eum venire. Erat enim Ceus ille etiam a natura avidus pecuniæ: incitabat vero ipsum etiam magis illud Hieronis studium largiendi, ut fama est.

ΚΕΦ. CAP.

† Πινδάρῳ.

nissimum. Sed & quæ hic de Fratribus dicuntur, quos ita simpliciter & sine ulla suspicione amaverit Hiero, ea quoque refutantur ab Eodem Diod. *pag.* 267. A. ubi Frater Hieronis Polyzelus, quia maxime à Syracusanis amabatur, suspectus illi fuisse traditur ita, ut eum è medio tollere destinaverit, & Polyzelus illo metu compulsus ad Theronem Agrigentinorum Tyrannum confugerit, contra quem idcirco bellum paraverit Hiero. Sed tamen rediit dein Polyzelus in illius gratiam, & forsan Hiero, ætate jam grandior, & literis humanioribus magis excultus & emollitus (Vide *supra* IV. 15.) evasit quoque mitior, sicuti id de Augusto jam Sene notant Rerum Romanarum Scriptores. PERIZ.

4 Τὴν ψυχὴν ἀνδρειότατος] Designat Auctor præcipuam animi magnitudinem & constantiam, quæ opponitur sollicitis tyrannorum suspicionibus in Alios, quos metuunt suæ potestati ac fortunæ insidiari. Hinc sequitur continuo, illum ergo ἀβασανίστως, *simpliciter, sine ulla inquisitione vel sollicitudine*, vixisse etiam cum Fratribus. Sic Noster *Hist. Anim.* IV. I. εὐγενὲς μειράκιον ὥρᾳ διαπρεπὲς, καὶ τὴν ψυχὴν ἀνδρεῖον. *nobilis adolescens, forma excellens, & animo magnus,* dum scil. gloriam amabat. IDEM.

5 Ὑπ᾽ αὐτῶν φιληθεὶς, ἐν τῷ μέρει] Corrige cum Casaubono, & scribe φιληθεὶς ἐν τῷ μέρει. Τούτῳ φασὶ καὶ Σιμωνίδης συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος. Gesnerus scribit Πινδάρῳ. Sed alterum rectius. Synesium consule, *Epist.* 49. SCHEFF.

6 Τούτῳ, φασὶ, καὶ Σιμωνίδης συνεβ.] Lectio hæc est Casauboni *ad Athenæum* VII. II. recepta à Scheffero & Kuhnio, probata etiam à Lugd. codice, & Med. I. At Reliquæ Edd. & Primæ omnium, legunt Σιμωνίδῃ, unde Gesnerus conjiciebat legendum etiam Πινδάρῳ. Mihi vero genuina maxime videtur scriptura Codicis Sluisk. qui controversum hoc loco *Simonidis* vocabulum plane omittit, quum ejus mentio mox ex professo sequatur. Scribit ergo: Τούτῳ, φασί, καὶ συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος, καὶ οὐκ ὤκνησέ γε Σιμωνίδης &c. Καὶ συνεβίωσε, καὶ οὐκ ὤκνησε se mutuo respiciunt. Simonidis avaritiam *supra* quoque VIII. 2. notavit Auctor. Vide & Athenæum XIV. *pag.* 656. ubi de *Simonidis avaritia apud Hieronem* declarata agitur. PERIZ.

7 Φιλάργυρος] Vide Nostrum *supra* VIII. *cap.* 2. Plutarchum *lib. An Seni sit gerenda respubl.* SCHEFF.

8 Προὔτρεπε] Synesius *supra dicto loco.* Σιμωνίδης αὐτὸς ὡμολόγει πρὸς ἀργύριον διαλέγεσθαι. IDEM.

ΚΕΦ. β'.

Περὶ Ταυροσθένους νίκης.

Ὅτι ἐν Αἰγίνῃ ἐξ Ὀλυμπίας αὐθημερὸν διηγγέλη ἡ νίκη τοῦ Ταυροσθένους τῷ πατρὶ αὐτοῦ [1] ὑπὸ φάσματός, φασιν. Ἄλλοι δέ φασι, περιστερὰν τὸν Ταυροσθένην ἐπάγεσθαι, ἀπολιποῦσαν τοὺς ἑαυτῆς [2] νεοσσοὺς, ὑγροὺς ἔτι καὶ ἀπτῆνας· νικήσαντα δὲ [3] ἀφεῖναι τὴν πελειάδα, προσάψαντα πορφύραν αὐτῇ· τὴν δὲ ἐπειγομένην πρὸς τοὺς νεοττοὺς, [4] ἀπαυθημερίσαι [5] ἐκ * Πίσσης εἰς Αἴγιναν.

ΚΕΦ.

* Πίσης.

CAP. II.

De Taurosthenis victoria.

Uno eodemque die victoria Taurosthenis ex Olympia Æginam nunciata eſt ipſius patri, ut ajunt, per ſpectrum. Alii vero dicunt, Taurosthenem columbam, pullos ſuos madentes adhuc & implumes relinquentem, aſportaſſe: quumque viciſſet, columbam, purpura ei alligata, dimiſiſſe: eamque ad pullos properantem, eodem die ex Piſa in Æginam advolaſſe.

CAP.

1 Ὑπὸ φάσματος] Sic Pauſanias in *Eliacis* II. 9. Λέγεται καὶ ὡς ἐοικὸς Ταυροσθένει φάσμα ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐν Αἰγίνῃ φανὲν ἀπαγγείλειε τὴν νίκην. Scheff.

2 Νεοσσοὺς ὑγροὺς ἔτι] Lugd. νεοττοὺς ut in ſeqq. habent etiam Editi Atque ita maluit Auctor & *ſupra* I. *cap.* 6. & 15. Periz.

3 Ἀφεῖναι τὴν πελειάδα] Simile exemplum habes apud Plinium *lib.* XII. *cap.* 36. Scheff. Columbas ἀγγελιαφόρους Antiquis non infrequentes fuiſſe, hiſtoria docet. Scholiaſtes Apollon. *in lib.* II. *Argon.* notat ex Aſclepiade, quod etiam navigaturi columbas in hunc uſum ſecum habuerint. Anacreonti certe ad Bathyllum columba ἐπιστολὰς κομίζει, *literas perfert*, inſtar tabellarii. Qui Orientales terras propius inſpexerunt, literis conſignatum reliquere, Syros mercatores hodieque columbas alere internuncias, quæ literas collo appenſas citiſſimo volatu domum, ubi primum educatæ fuerant, perferre norunt. vid. Cotovici *Itiner. Hieroſol. lib.* III. *cap.* 24. imprimis Lipſium *lib.* II. *Saturnal. cap.* 6. & Caſaubon. *notis in Æneæ Tactica pag.* 1776. Perſis כבותרבאר dicitur *columba, quæ de loco in locum literas defert* ad octo paraſangas uſque. Caſtellus in *Dictionario Perſico-Latino.* his adde quæ habet Cl. Bochartus in *Hieroz. Part.* II. *pag.* 15. Rauwolf. *Itiner. pag.* 2. 15. Reineſium *appendic. ad epiſt. Daumianas pag.* 327. & ex Konigianis, Arnoldum Abbatem Lubecenſem in *Hiſtoriâ Sclavorum*, Jacobum Vitriacenſem in *Hiſtor. Orientali*, Famian. Stradam *lib.* VII. *pag.* 253. Kuhn.

4 Ἀπαυθημερῆσαι] ἀπαυθημερίζειν *eodem die redire* eſt Xenophonti. Gesner. Lege ἀπαυθημερίσαι. Nam ſic Uterque codex. Sed & uſitatum hoc Græcis, qui alterum ignorant. Suidas Ἀπαυθημερίζειν, αὐθημερὸν ἐπανέρχεσθαι, probans vocabulum & hanc ejus ſignificationem dein è Xenophonte, qui ait *lib.* V. Ἀναβ. ὥστε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στράτευμα. Periz.

5 Ἐκ Πίσσης] Geſnerus habet Πίσης. Scheff. Et ſic quoque Codex Sluiskianus.

ΚΕΦ. γ'.

Περί τινων, καὶ τῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου τρυφῆς, καὶ ὑπερηφανίας.

Ὅτι διέθρυπτε τοὺς ἑταίρους Ἀλέξανδρος, τρυφᾷν ἐπιχωρῶν αὐτοῖς. Ἔγε καὶ [1] Ἄγνων χρυσοῦς ἥλους ἐν ταῖς κρηπῖσιν ἐφόρει. Κλεῖτος δὲ, εἴποτε μέλλοι τισι χρηματίζειν, [2] ἐπὶ πορφυρῶν βαδίζων εἱμάτων, τοὺς δεομένους προσίετο. Περδίκκᾳ δὲ καὶ Κρατερῷ φιλογυμναστοῦσιν

CAP. III.

De quorundam & Alexandri deliciis atque superbia.

Alexander suos familiares, luxuriam illis permittens, prorsus luxuria corrupit. Nam & Agnon aureos clavos in crepidis gestabat. Clitus vero, si quando auditurus quosdam erat, inambulans purpureis stragulis, desiderantes admittebat. Perdiccam vero & Craterum de-

1 Ἄγνων χρυσοῦς ἥλους] Ἀργυροῦς habet Plutarchus *vitâ Alexand.* Sed cum Nostro post Athenæum, facit Plinius *lib.* XXXIII. *cap.* 3. *Agnonem Teium*, inquit, *Alexandri Magni præfectum aureis clavis suffigere crepidas solitum ferunt.* De more ipso consule Cl. Casaubonum in *comment. ad Theoph. Charact. pag.* 149. SCHEFF.

Ἄγνων] Tejus fuit patriâ, ut ex Plutarcho in *Alexandro* discimus, qui istic Alexandrum excusat, secus quam facit Noster. Sed tamen Idem in *lib. de discrimine Adul. & Amici*, hunc *Agnonem* cum Bagoa, Medio, & Aliis, inter corruptores Alexandri refert, qui eum quasi refinxerint in Statuam Barbaricam. Quo sane pertinet etiam, quod & in *Alex.* de hoc Agnone adhuc juvene refert, voluisse eum Alexandro emere & mittere puerum, qui propter formam in magna existimatione erat apud Corinthios. *Aureos* vero *clavos crepidis subjectos habuere* aliquando etiam Milites, ut tradit Valer. Max. IX. I. 4. *ext.* De quo in calceis luxu vide Phil. Rubenium *Elector.* II. 14. & allegatum jam a Scheffero Casaubonum *ad Theophr. Charact. pag.* 149. PERIZ.

2 Ἐπὶ πορφυρῶν βαδίζων] Athenæus, ex quo iterum hoc Caput hausit Noster, sicuti ille ex Phylarcho & Agatharchide, hæc ita effert, *lib.* XII. *cap.* 9. ἐπὶ πορφυρῶν ἱματίων διαπεριπατῶν. Vertitur ibi, *amictus Veste purpurea, & obambulans.* Et similiter apud Nostrum in omnibus Editionibus, *purpureis vestibus induebatur, atque sic apparebat coram iis.* At quæ, obsecro, in eo est notando adeo luxuria, Aulicum & Comitem Regis esse *Purpuratum*? Deinde an solus id erat Clitus? Annon omnes Alexandri Comites vel Amici passim à Curtio dicuntur *Purpurati*? Immo annon mox a Nostro quingenti Persæ inter satellites memorantur, πορφυρᾶς ἠσθημένοι στολὰς? Quid multa? Certissimum est, aliter hæc exponi debere. Nempe, ut jam fecit Schefferus in secunda Ed. Sed tantum, quod miror, in Indice, quum Versionem hanc retineret, nec verbum de ea in Notis faceret. Illic autem in *v.* Βαδίζειν recte hæc interpretatur, *ambulans super purpureas vestes, tecto iis pavimento.* Solebant Veteres, æque ac Nostrates, in pavimentis extendere lodiculas, tapetas, & vestes stragulas. Petronius *pag.* II. *ed. Gons. Ancilla lodiculam in pavimento diligenter extendit.* Plebeji habebant tegicula, seu φόρμια, quas nos dicimus *mattas*, Donatus *ad Terent. prol. Phorm.* 27. Φόρμιον *tegiculum dicunt, quo insternitur pavimentum.* Cæterum illæ *vestes stragulæ* recte vocantur εἵματα, vel ἱμάτια. *supra* VIII. 7. de lectis, κεκόσμηντο πᾶσαι ἀλουργοῖς

σιν ἠκολούθουν [3] διφθέραι σταδιαῖαι τὸ μέγεθος, ἀφ' ὧν περιλαμβάνοντες τόπον εὐμεγέθη ἐν ταῖς [4] κατασρατοπεδείαις ἐγυμνάζοντο· [5] εἵπετο δὲ αὐτοῖς καὶ πολλὴ κόνις δι' ὑποζυγίων, εἰς τὰ γυμνάσια λυσιτελὴς οὖσα. [6] Λεοννάτῳ καὶ Μενελάῳ [7] φιλοθηροῦσιν αὐλαῖαι σαδίων ἑκατὸν ἠκολούθουν. [8] Αὐτῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ ἡ μὲν σκηνὴ ἦν κλινῶν ἑκατόν· [9] χρυσοῖ δὲ κίονες

deditos gymnicis exercitiis sequebantur pelles stadii magnitudine, quibus amplissimum locum circumsepientes in castris se exercebant: sequebatur vero eos etiam multus pulvis, jumentorum opera, qui ad exercitia erat utilis. Leonnatum & Menelaum venandi studio deditos aulæa centum stadiorum sequebantur. Ipsius vero Alexandri taberna-

γοῖς καὶ ποικίλοις ἱματίοις, Et XII. I. ὑποδὺς ὑπὸ θοιμάτιον, καὶ παρακλιθείς. Sed & pro ipsis tapetibus, in quibus ambulatur apud Aeschylum *Agamemnone v.* 930. μήδ' εἵμασι σρώσασ' ἐπίφθονον πόρον τίθει, *neque tapetas sternens viam redde invidiosam mihi.* Præceperat enim Clytemnæstra ancillis, πέδον κελεύθου σρωννύναι πετάσμασιν, *solum viæ ut sternerent tapetibus.* Ex quo discimus, jam Aeschyli temporibus id fuisse in usu, sed tamen superbum habitum, & Diis magis decorum, quam hominibus: unde *ibidem* Agamemnon ait, *Deos iis honorare oportet*, *Hominem vero* ἐν ποικίλοις κάλλεσι βαίνειν, *in pictis ornamentis ambulare*, *mihi videtur periculosum.* Sed apud Persas res prius invaluit, apud quos Rex ex Regia per vestibulum & aream aulæ incedebat, ὑποπεθειμένων ψιλοταπίδων Σαρδιανῶν, *subjectis nudis, vel glabris, tapetibus Sardianis*, teste Athenæo XII. 2 Postea vero etiam apud Græcos res ea devenit, unde Plato indignatur, σρώματα (tapetes) non tantum adhiberi περιβολῇ, *ad operiendum* vel *vestiendum*, sed & ὑποβολῇ, *ad subjiciendum pedibus*, apud Athenæum I. 9. PERIZ.

3 Διφθέραι σαδιαῖαι τὸ μέγεθος, ἀφ' ὧν περιλαμβάνοντες] Sic Isæus *Orat.* I. *pag. m.* 366. ἀφ' ὧν ὕστερον αὐτοῦ τὴν διάνοιαν ἐποίησε φανερὰν, *per quæ*, vel *quibus*, *declaravit postea suam mentem.* Athenæus tamen ὑφ' αἷς περιλαμβάνοντες τόπον ἐγυμνάζοντο, quasi vellet, sub pellibus expansis illos se exercuisse. Διφθέραι sunt *pelles*, & quicquid ex iis conficitur, veluti *tentoria*, ut hic, & *Vestes*, Vide Suidam, immo & *Libri*, unde διφθέραι ἱεραὶ Plutarch. in *lib. de Vultu*, *qui in Luna conspicitur.* Idem vero Plutarch. in *Alex.* tribuit hoc Gymnasticæ studium, & subvectum pulverem Leonnato. IDEM.

4 Κατασρατοπεδείαις] Athenæus, cujus etiam verba noster sequitur, habet κατασρατοπεδίαις *lib.* XII. *Deipnosoph.* SCHEFF.

5 Εἵπετο δὲ αὐτοῖς &c.] Sic plane apud Sueton. *Nerone* 45. *in publica fame Alexandrina navis nunciabatur pulverem luctatoribus aulicis advexisse.* Vide ibi Notas. Fuit autem & hic pulvis *ex Ægypto advectus*, *sed camelis*, ut patet ex Plutarcho in *Alex.* *Pulvere* illo aspergebant se mutuo luctantes, Ovid. *Metam.* IX. 35.

Ille cavis hausto spargit me pulvere palmis;
Inque vicem fulvæ jactu flavescit arenæ.

Hinc Epictetus *cap.* 35. Athletam inter alia πολλὴν ἀφὴν καταπιεῖν, *multum pulverem deglutire* ait. PERIZ.

6 Λεοννάτῳ] Ad Philotam hæc Plutarchus refert. Φιλώτᾳ δὲ, inquit, πρὸς θήρας σαδίων ἑκατὸν αὐλαίας γεγονέναι SCHEFF.

7 Φιλοθηροῦσιν αὐλαῖαι &c.] Sic sane & MSti. Sed tamen, si quid hic tribuendum rationi Grammaticæ & derivationi, legendum videtur φιλοθηρῶσι. Dicitur enim θηράω, non θηρέω. Athenæus illos φιλοκυνήγους appellat. Αὐλαῖαι vero dicebantur *vela*, aut simile quid, quod expandebatur ad locum aliquem occludendum. Hinc vel maxime invaluit hoc vocabulum in scena. Hesych. exp. τὸ τῆς σκηνῆς παραπέτασμα. Similiter Suidas, qui tamen

 etiam

κίονες πεντήκοντα διειλήφεσαν αὐτὴν, καὶ τὸν ὄροφον αὐτῆς ἀνεῖχον. Αὐτὸς δὲ ὁ ὄροφος διάχρυσος ἦν, καὶ [10] ἐκπεπόνητο ποικίλμασι πολυτελέσι· καὶ πρῶτοι μὲν Πέρσαι πεντακόσιοι, οἱ καλούμενοι [11] Μηλοφόροι, περὶ αὐτὴν ἐντὸς εἱστήκεισαν, πορφυρᾶς καὶ μηλίνας [12] ἠσθημένοι στολάς· ἐπ' αὐτοῖς δὲ [13] τοξόται χίλιοι, [14] φλόγινα ἐνδεδυκότες καὶ [15] ὑσγινοβα-

naculum erat centum lectorum: quinquaginta autem columnæ aureæ distinguebant illud, & lacunar ejus sustinebant. Ipsum vero lacunar erat aureum, & pretiosa varietate elaboratum. Et primi quidem stabant circa ipsum interius Persæ, qui dicebantur Melophori, purpureis melinisque stolis vestiti: post eos sagittarii mille, flammei atque hysgini co-

etiam ex Polybio loca adfert, in quibus ponitur pro velo, quo clauditur tabernaculum Regis. Et sic sæpissime in *Exodo* de Velis tabernaculi sacri. Cæterum sicuti hic amplissimum sane spatium 100. stadiorum *aulæis* dicitur concludi posse, sic apud Athenæum *lib.* XII. *pag.* 538. Domus Alexandri dicitur fuisse ἑκατοντάκλινος, *centum lectorum*, ejusque *vestibulum*, ἀυλὴ, in circuitu *quatuor* habuisse *stadia*, at *peribolo*, tanto jam ampliori; περιεβέβληντο πολυτελεῖς ἀυλαῖαι, ζωωτοὶ καὶ διάχρυσοι, *circumdata fuerunt pretiosa aulæa, in quibus animalia erant picta, & aurum intertextum.* Hoc tamen Æliani in loco intelligenda videntur vela qualiacunque, quæ usum retis aut sepis præberent, ne evaderent feræ. Luxuria enim consistit in multitudine velorum, quibus tantum spatium poterat concludi. Similiter vero Plutarchus, qui Philotæ id tribuit, Φιλότα δὲ πρὸς θήρας σταδίων ἑκατὸν ἀυλαίας γεγονέναι, *Philotæ vero ad venationem centum stadiorum aulæa fuisse facta.* PERIZ.

8 Αὐτῷ δὲ Ἀλεξάνδρῳ] Habes apud Polyænum *lib.* IV. SCHEFF.

9 Χρυσοῖ δὲ κίονες πεντήκοντα] Athenæus aliter, χρυσοῖ δὲ, inquit, κίονες ὀκτὼ κατεῖχον αὐτήν. Sed priori modo etiam Polyænus. SCHEFF. Plinius *lib.* XXXIV. *cap.* 8. *Alexandri quoque Magni tabernaculum sustinere traduntur solitæ statuæ, ex quibus* II *ante Martis Ultoris ædem dicatæ sunt, totidem ante regiam.* Ergo per κίονες hoc loco intelligendæ erunt statuæ, ἀνδριάντες, heroum præ se ferentes schemata. KUHN.

Χρυσοῖ δὲ κίονες πεντήκοντα διειλήφεσαν] Sic & MSti. At Athenæus, Χρυσοῖ δὲ κίονες ὀκτὼ κατεῖχον αὐτήν. Sed qui nullus dubito, quin ex Æliano sit emendandus, literâ N. vel ν. facile mutata in H. vel η. Nam quid extraordinarii in *octo columnis*? Immo quî congruit, ut domus 100. *lectorum* habeat tantum *octo columnas*? Sed & eandem hanc Historiam accuratius adhuc Æliano descripsit Polyænus IV. 3. 24. sive ex Athenæo, sive ex Phylarcho, unde Athenæus se eam hausisse profitetur. Ille vero etiam diserte *quinquaginta columnas*, πεντήκοντα κίονας, tabernaculo Alexandri tribuit. Διειλήφεσαν *distinxerant.* Sic *cap.* 16. θάλασσα ὅρμοις πανταχόθεν διειλημμένη. PERIZ.

10 Ἐκπεπόνητο ποικίλμασι πολυτελέσι] Etiam ex hoc loco emendari debet Athenæus, nisi prorsus fallor. Ita ille, οἱ δὲ ὑπερτείνοντες οὐρανίσκοι διάχρυσοι ποικίλμασιν ἐκπεμπόμενοι πολυτελέσιν ἐσκέπαζον τὸν ἄνω τόπον. Quid, quæso, in his sibi vult illud ἐκπεμπόμενοι? Ἐκπέμπεσθαι enim dicitur, quod etiam cum contumelia vel contemptu ejicitur. Nullus dubito legendum istic e Nostro, ἐκπεπονημένοι: de quo ne & Tu dubites, vide, Lector, eadem plane verba apud Polyænum, nisi quod pro ἐκπεμπόμενοι habet ἐκπεπονημένοι. Verum emendationem istam Athenæi præcepisse dein vidi Doctissimum sane Virum, Barn. Brissonium, *de Regno Persarum lib.* I. *p. m.* 129. quod præteritum ab Athenæi Interpretibus aut Editoribus, equidem miror. Ποικίλματα hic sunt ornamenta varii coloris simul & materiæ. Sic porticus Ποικίλη Athenis, satis nota Eruditis. IDEM.

11 Μηλοφόροι] dicebantur, non tam, quod habe-

βαφῆ· πρὸ δὲ τούτων οἱ ἀργυράσπιδες [16] πεντακόσιοι Μακεδόνες. Ἐν μέσῃ δὲ τῇ σκηνῇ χρυσοῦς ἐτίθετο δίφρος, καὶ ἐπ' αὐτῷ [17] καθήμενος Ἀλέξανδρος ἐχρημάτιζε, περιεστώτων αὐτῷ [18] πάντοθεν τῶν σωματοφυλάκων. [19] Περιῄει δὲ τὴν σκηνὴν περίβολος, ἔνθα ἦσαν Μακεδόνες χίλιοι, καὶ Πέρσαι μύριοι. Καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα ῥᾳδίως προσελθεῖν αὐτῷ· πολὺ γὰρ ἦν τὸ ἐξ αὐτοῦ δέος, ἀρθέντος

coloris vestibus induti: ante hos quingenti Macedones cum scutis argenteis. In medio tabernaculi aurea sella ponebatur, & in ea sedens Alexander causas cognoscebat, circumstantibus ipsum undiquaque custodibus corporis. Ambibat autem tabernaculum circuitus, in quo erant mille Macedones, & Persarum decem millia. Neque audebat quisquam facile ad eum accedere: magnope-

haberent στολὰς μηλίνας, quam quod in cuspide hastæ aureum malum gestarent. Audiamus Athen. *lib.* XII. *pap.* 514. ex Heraclide Cumæo *de rebus Persicis.* Ἦσαν δὲ οὗτοι (Μηλοφόροι) τῶν δορυφόρων, καὶ τῷ γένει πάντες Πέρσαι, ἐπὶ τῶν συργάκων μῆλα χρυσᾶ ἔχοντες, χίλιοι τὸν ἀριθμὸν, ἀριστίνδην ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν μυρίων Περσῶν, τῶν Ἀθανάτων καλουμένων. *Erant autem illi ex satellitibus, genere omnes Persæ, in cuspidibus hastæ aurea mala habentes, mille numero, propter virtutem electi ex decem millibus Persarum, qui Immortales dicebantur.* Adde & Barn. Brisson. de iis, *dicto jam loco.* IDEM.

12 Ἠθημένοι] Vix sic scripsit Noster, verum ἐσθημένοι. Nam & Herodotus ἐσθημένος ἐσθῆτα Μηδικήν. SCHEFF. Ἠσθημένοι probum est. Suidas enim affert ἠσθῆσθαι *vestitum esse.* Athenæus *lib.* XIII. *p.* 589. Πελοποννησιακῶς ἠσθημένην, *more Pelponnesiaco vestitam.* Herodoti ἐσθημένος sapit Ionismum. Noster quoque *infra lib.* XIII. *cap.* I. στολὴν ἠσθημένος. & in *Hist. An. lib.* XVI. *cap.* 34. τὰς δορὰς ἠσθῆσθαι & ἠσθημένος habet. vid. indicem in ἐσθέομαι, & Pollucem *lib.* VII. *cap.* 12. KUHN.

13 Τοξόται χίλιοι] Polyænus *pag.* 261. τοξόται τὸν ἴσον ἀριθμὸν ἔχοντες, id est, *quingenti.* SCHEFF.

14 Φλόγινα] In MSS. B. & C. φλόγια. forte φλόγια scribendum. Sed φλόγινα servat etiam Polyænus. SCHEFF. Adde Athenæum *lib.* XII. *p.* 539. Hesychius & Suidas φλόγεα. Communior tamen & dominans lectio est φλόγινα. KUHN.

15 Ὑσγινοβαφῆ] *vestimenta colore hysgino tincta*, qui color medius erat inter coccum & purpuram, propior tamen purpuræ. Vide Salmas. *Exercit. Plinianis pag.* 272. 273. PERIZ.

16 Ἑκατὸν] Numerus haud ita magnus, si cum reliquo satellitio compares. Athenæus scribit: παρειστήκεισαν δὲ τούτων ἀργυράσπιδες Μακεδόνες πεντακόσιοι. Ac fortasse noster etiam sic scripserat. Nam & Polyænus ita: ait enim stetisse ibi ἀργυράσπιδας φ' τῶν μεγίστων ἀνδρῶν. Ubi perperam Interpres *quinquaginta* reddit. illud φ' habent etiam B. & C. MSS. SCHEFF. Reposui πεντακόσιοι, non tantum, quia hunc numerum exhibent Athenæus & Polyænus, qui tamen iisdem ferme verbis Historiam hanc narrant, & plane in Summa rei congruunt, sed & quia sic legit Codex Lugd. æque ac Paris. B. & C. Vulgatum tamen servat Sluisk. Sed si attendamus ad literas, quibus numeri notantur, facilis apparebit lapsus librariorum ex obscurius scripta Φ, 500. in Ρ, 100. PERIZ.

17 Καθήμενος] Polyænus eleganter προκαθήμενος, & ita Nostrum etiam scripsisse probabile est. KUHN.

18 Πάντοθεν] Lugd. πανταχόθεν. Et sic Athenæus, ex quo Noster, ut dixi, totum hoc Caput habet, licet alicubi tamen verba quædam mutaverit, ac de suo tantum addiderit primam periodum, usque ad εἴγε &c. atque

τος ὑπὸ φρονήματος καὶ τύχης εἰς τυραννίδα.

nopere enim eum timebant, elatum ſpiritu & fortuna in tyrannidem.

atque ultimam, incipientem inde, πολὺ γὰρ ἦν &c. PERIZ.

19 Περιῄει] Addit Polyænus elephantos, & quingentos Suſios purpuratos. SCHEFF.

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ Πολυκράτους σπουδῆς περὶ τὸν Ἀνακρέοντα, καὶ ζηλοτυπίας.

[1] Πολυκράτης ὁ Σάμιος ἐν Μούσαις ἦν, καὶ [2] Ἀνακρέοντα ἐτίμα τὸν Τήϊον, καὶ διὰ σπουδῆς ἦγε, καὶ ἔχαιρεν αὐτῷ, καὶ τοῖς ἐκείνου μέλεσιν. Οὐκ ἐπαινῶ δὲ αὐτοῦ τὴν [3] τρυ-

CAP. IV.

De ſtudio Polycratis in Anacreontem, & zelotypia.

Polycrates Samius frequentem operam Muſis navavit: & Anacreontem Teium habuit in pretio, amavitque, & delectatus eſt tum ipſo, tum ejus carminibus. Non tamen

1 Πολυκράτης &c.] Celebris ille Sami Tyrannus amator fuit literarum & Muſarum. Unde & ab Athenæo *lib.* I. *ipſo initio* primus inter τοὺς ἐπὶ συναγωγῇ τῶν βιβλίων τεθαυμασμένους, *qui celebrati ſunt ex collectione librorum*, nominatur. Anacreonte uſus eſt familiariter, ut teſtatur & Noſter XII. 25. & Strabo *lib.* XIV. *pag.* 638. addens *omnem ideo Anacreontis Poëſin plenam eſſe Polycratis mentione:* ex quo liquet, quam pauca illius ad nos pervenerint. PERIZ.

2 Ἀνακρέοντα ἐτίμα] Quod Polycrates Anacreontem Tejum amarit, conſtat ex Herodoti *lib.* III. unde illius mentione opplevit Anacreon ſua carmina, teſte Strabone *lib.* XIV. meminit & Apulejus *Florid.* II. Hæc habent notæ Codicis Bigotiani. SCHEFF.

3 Τρυφὴν] Niſi ſequentia prorſus ab his ſeparemus, tanquam diverſi plane Capitis, ut faciunt quidem MSti, ſed perperam, ut reor: tum ſane aliter exponenda eſt hæc τρυφὴ, quam fit in omnibus Auctoris Edd. Sequentia enim clariſſime declarant, deſignari iſta voce hic loci, non *Luxuriam* quandam aut *Mollitiem*, ſive in Venere, ſive in veſtitu, licet ab tali luxuria immunis non fuerit Polycrates, ut patet ex Athenæo XII. *pag.* 540. ſed *Inſolentiam*, *Arrogantiam*, & profectam ab his vitiis *animi impotentiam* in alios: cujus exemplum eſt, quod Polycrates, ſola ſuſpicione ductus, ex zelotypia turpiter abraſerit innocentem amaſium, tantum ut innocenti Anacreonti dolorem faceret. Sic *infra* XIV. 30. de *arrogantia* & *ſtulto faſtu*, quo quis ſe ſupra ordinem & conditionem hominum extollere, & Diis accenſere ſtudebat, docendo aves, ut ſibi acclamarent, *Deus es:* dicitur, ὑπὸ τρυφῆς ἐν τοῖς ἀνθρώπων ὅροις οὐκ ἠξίου διαμένειν. Sed & *ſupra* III. 12. de formoſis pueris erga Amatores ſuos, οὐκ εἰσὶ θρυπτικοὶ πρὸς τοὺς Ἐραστὰς οἱ Λακεδαιμονίων καλοί. PERIZ.

4 Ἀνακρέων ἐπῄνησε Σμερδίην] Eadem Strabo *lib.* XIV. Maximus Tyrius *diſſertat.* XIX. Athenæus *lib.* XII. SCHEFF.

5 Ἠσπάζετο σεμνῶς, εὖ μάλα ἐρῶντα &c.] Malim aliter diſtinguere. Nempe ἠσπάζετο σεμνῶς εὖ μάλα, ἐρῶντα. Sic III. 42. ἐσπούδαζον περὶ τὴν Ἐργάνην εὖ μάλα φιλοτίμως. IV. 9. ὑπεδέξατο αὐτοὺς εὖ μάλα φιλοφρόνως. Et XII. I. ſæpius. De Smerdie vide Maximum Tyrium *Diſſert.* X. *init.* & *Diſſert.* VIII. *in fine.* PERIZ.

6 Ἐρῶντα

3 τρυφήν. 4 Ανακρέων ἐπῄνεσε Σμερδίην θερμότερον, τὰ παιδικὰ Πολυκράτους· εἶτα ἥσθη τὸ μειράκιον τῷ ἐπαίνῳ, καὶ τὸν Ανακρέοντα 5 ἠσπάζετο σεμνῶς, εὖ μάλα 6 ἐρῶντα τῆς ψυχῆς, ἀλλ' οὐ τοῦ σώματος. Μὴ γάρ τις ὑμῖν διαβαλλέτω, πρὸς Θεῶν, τὸν Ποιητὴν τὸν Τήϊον, μηδ' ἀκόλαστον εἶναι λεγέτω. Εζηλοτύπησε δὲ Πολυκράτης, ὅτι τὸν Σμερδίην ἐτίμησε, καὶ ἑώρα τὸν Ποιητὴν ὑπὸ τοῦ παιδὸς ἀντιφιλούμενον. Καὶ 7 ἀπέκειρε τὸν παῖδα ὁ Πολυκράτης, ἐκεῖνον μὲν αἰσχύνων, οἰόμενος δὲ λυπεῖν Ανακρέοντα. Ο δὲ οὐ προσεποιήσατο αἰτιᾶσθαι τὸν 8 Πολυκράτην,

tamen laudo ejus insolentiam. Anacreon Smerdien, Polycratis puerum, studiosius laudavit: adolescentulus vero delectatus est ista laude, & ideo salutabat Anacreontem honorifice, qui amabat valde illius indolem, non vero corpus. Neque enim calumnietur mihi quispiam, per Deos, Tejum Poëtam, neque eum intemperantem dicat. Polycrates vero zelotypia agitatus est, quod Smerdien ille honorasset, & Poëtam à puero redamari videret. Et *ideo* adolescentem abrasit, illum quidem deturpans, Anacreonti vero dolorem facere se putans. At iste non

6 Ἐρῶντα ψυχῆς] More Socratico. Euripides apud Plutarchum περὶ παιδ. ἀγωγ.

> Ἀλλ' ἔστι δή τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως,
> Ψυχῆς δικαίας, σώφρονός τε κἀγαθῆς.
> *Sed est alius quidam inter homines amor,*
> *Animæ justæ, temperantis & bonæ.*

Plato geminam dixit esse Venerem, earumque alteram vulgariam, quæ sit percita populi amore, non modo humanis animis, verum etiam pecuinis & ferinis ad libidinem imperitare, ut immodico trucique perculsorum animalium serva corpora complexu vincientem: alteram vero cælitem Venerem, prædita quæ sit optimati amore, solis hominibus & eorum paucis curare, nullis ad turpitudinem stimulis vel illecebris sectatores suos percellentem. quippe ejus amorem non amœnum & lascivum, sed contra incomptum & serium, pulchritudine honestatis virtutes amatoribus suis conciliare, & si quando decora corpora commendet, à contumelia eorum procul absterrere. Neque enim aliud quidquam in corporum formâ diligendum, quam quod admoneat divinos animos ejus pulchritudinis, quam prius veram & sinceram inter Deos videre. Quapropter, ut semper, eleganter Afranius scriptum reliquit:

> *Amabit sapiens, cupient cæteri.*

ita in *Platonis Phædrum* commentatur Apulejus in *Apologia*. KUHN.

7 Ἀπέκειρε τὸν παῖδα] Pueri apud Veteres, maxime illi, qui in deliciis habebantur, erant plane capillati. Vide Hadr. Junium *de Coma cap.* 4. Causa erat, quod coma ad ornatum capitis referebatur, & calvities habebatur deformis. Vide *infra* XI. 4. de Agathocle, & Junium *cap.* 2. Hinc apud Aristot. *Polit.* II. 6. Hippodamus dicitur visus quibusdam vixisse περιεργότερον, τριχῶν τε πλήθει καὶ κόσμῳ πολυτελεῖ, *magis*, quam decebat sapientem, *curiose, multitudine crinium, & sumptuoso ornatu.* Sed & inde ortum, ut in luctu comam, in qua inerat ornatus, sibi præciderent, qua de re vide *supra* VII. 8. Immo vero etiam supplices id faciebant, ut misericordiam aliorum sibi sic conciliarent. Petron. *pag.* 48. *quid attinuit supplices radere, nisi forte miserabiliores calvi esse solent.* Atque ita *ultimum naufragorum votum*, quo scilicet Deos in ultimis periculis aut malis demereri adhuc possent, dicitur ab Eodem *pag.* 44. *capillos deponere*, sed quod in navi facere non licebat, *nisi* tum *cum pelago ventus irascitur*, quia alias mali erat ominis. Pueri

την, σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς· [9] μετήγαγε δὲ τὸ ἔγκλημα ἐπὶ τὸ μειράκιον, [10] ἐν οἷς ἐπεκάλει τόλμαν αὐτῷ καὶ ἀμαθίαν, ὁπλισαμένῳ κατὰ τῶν ἑαυτοῦ τειχῶν. Τὸ δὲ ᾆσμα τὸ ἐπὶ τῷ πάθει τῆς κόμης Ανακρέων ᾀσάτω· ἐμοῦ γὰρ αὐτὸς ἄμεινον ᾄσεται.

non præ se tulit, *quasi* accusaret Polycratem, *idque* prudenter & moderate: transtulit vero crimen in adolescentulum, eo quod objecit illi audaciam & inscitiam, contra suos ipsius crines se armanti. Verum carmen illud de capillorum hoc damno cantet Anacreon: nam me id melius ipse canet.

Pueri vero, ubi ad virilem ætatem pervenissent, tondebantur, nisi qui essent molles & delicati. Nam Viris etiam apud Græcos turpe habebatur puerilem in modum κομᾷν: ad quam opinionem, non ex certa lege, sed consuetudine communiter quasi ab naturæ instinctu tunc receptâ, ortam respicit D. Paulus I. *Corinth.* XI. 14. quando ἀτιμίαν, *opprobrium*, dicit esse *Viro*, ἐὰν κομᾷ, *si comam alat.* Nempe adeo commune hoc erat Græcis, ut in proverbium abierit, οὐδεὶς κομήτης, ὅστις οὐ ψηνίζεται, *nemo comatus*, *qui non stupretur.* Ceterum ad hunc Æliani locum maxime facit, quod legimus apud Laertium in *Herillo*, quem adhuc *puerum quum complures amarent*, *Zeno avertere* amatores *volens*, *jussit eum* ξυρᾶσθαι, *tonderi*, vel *radi*, *& ita eos avertit*, dum scilicet abstulit puero, quod *summum* illi erat *capitis decus*, ut ait Petronius. PERIZ.

8 Πολυκράτην σωφρόνως] Quid necesse erat dissimulare, quod fiebat σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς? nam hoc quidem tanquam probum nemo carpat. ideoque videtur mihi locus male distinctus, & aliàs corruptus. Scriberem: ὃ δὲ οὐ προσεποιήσατο τὸ αἰτιᾶσθαι τὸν Πολυκράτην. σωφρόνως δὲ καὶ ἐγκρατῶς μετήγαγε τὸ ἔγκλημα &c. SCHEFF. Videtur post Πολυκράτην interpungendum, ita ut τὸ σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς sit Auctoris judicium de hac Anacreontis moderatione, quod scilicet egerit prudenter & ut virum continentem decebat. Si enim in ipsum Tyrannum styli acumen strinxisset, suam haud dubie imprudentiam pariter & amoris impatientiam prodidisset. Hac laudandi formula utuntur Græci & Latini, σοφῶς, καλῶς, εὖγε, *præclarè*, *festivè*, *bellè!* Martialem vide *lib.* III. *Epigr.* 48. Persium *Sat.* I. Ciceron. *lib.* III. *de Orat.* ita & Noster Poëtæ in amore sobrio acclamat, σωφρόνως καὶ ἐγκρατῶς, *temperanter & continenter!* KUHN.

9 Μετήγαγε δὲ τὸ ἔγκλημα] Phavorinus apud Stobæum *pag.* 564. Γελοῖος ἂν φανείη ὁ Ανακρέων, καὶ μικρολόγος τῷ παιδὶ μεμφόμενος, ὅτι τῆς κόμης ἀπεκείρατο, λέγων ταῦτα.

Απέκειρας δ' ἁπαλῆς κόμης ἄμωμον ἄνθος.

SCHEFF.

10 Εν οἷς] Non video, quo referri possit illud οἷς, nisi legas in prioribus τὰ ἐγκλήματα pro τὸ ἔγκλημα, quod miror Fabrum omisisse monere, quanquam mihi videatur rectius, ut pro ἐν οἷς legamus ἐν ᾧ. SCHEFF. ἐν οἷς hoc loco adverbialiter sumitur, nec quo respiciat in præcedentibus habet. significat enim ὅτε, *cum* vel *dum*, *dum ei*, inquit, *audaciæ & inscitiæ crimen impegit*, *ad capillorum cædem manu armanti.* Ita loquitur & Herodianus *lib.* V. *cap.* I. ἴστε γάρ με &c. προκινδυνεύοντα ὑμῶν, ἐν οἷς πολλάκις ταῖς τυχούσαις διαβολαῖς πιστεύων, ἀφειδῶς ὑμῖν προσεφέρετο. *Nostis enim me pro vobis pericula subiisse, dum sæpe levibus credens calumniis gravius aliquid in Vos consulere non dubitavit.* alia exempla ubivis erunt obvia. KUHN.

Εν οἷς ἐνεκάλει &c.] Nescio qui accidat, ut in his hæreant Eruditi, quum nihil sit tritius & vulgatius in Græcis. Schefferus maluit ἐν ᾧ scil. ἐγκλήματι. Kuhnius sumit vulgatum *adverbialiter* & simpliciter pro ὅτε, *cum*, vel *dum.* At vero intelligitur in superioribus, ἐν τούτοις, sive ἔπεσιν, sive λόγοις. Sic *supra* VII. 12. ἐγὼ δὲ ὡς φρονῶ, δῆλον, ἐξ ὧν μὴ τὸ λεχθὲν ἀρέσκει με, pro ἐκ τούτου, ὅτι. *cap.* 20. διαβάλλων τοῦ Κείου τὸν τρόπον, ἐξ ὧν ἑωρᾶτο, pro ἐκ τούτων, ἐν οἷς ἑωρᾶτο. Plutarch. *in lib. de Pythia*, *in extr.* καί τοι φιλῶ μὲν ἐμαυτὸν, ἐφ' οἷς ἐγενόμην εἰς τὰ πράγματα ταῦτα πρόθυμος,

μ@, pro ἐπὶ τούτοις, ὅτι. Plenius expressa hæc habemus *supra* III. 17. καὶ δι' ὧν αὐτῷ συνεβούλευε καὶ ἐδίδασκε, διὰ τούτων τυραννίδα τὴν Διονυσίου κατέλυσε. Et *cap.* 47. ὑπὲρ δὲ ὧν ἐν Βυζαντίῳ ἐκαινούργει, ὑπὲρ τούτων διέφθειρε τὴν χώραν. Videtur autem Anacreon exprobrasse puero, quasi ipse sibi per contumaciam & inscitiam rerum præcidisset comam, ut colligimus ex Stobæi *sermone* CLX. ubi dicitur puerum reprehendisse, *quod ipse sibi eam præcidisset.* PERIZ.

ΚΕΦ. ε.

Περὶ Ἱέρωνος καὶ Θεμιστοκλέους.

1 Θεμιστοκλῆς Ἱέρωνα [2] ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια, [3] Ὀλυμπίων ἀγομένων, ἵππους ἄγοντα, [4] εἶρξε τῆς ἀγωνίας εἰπὼν, τὸν [5] μὴ μεταλαβόντα τοῦ

CAP. V.

De Hierone & Themistocle.

Themistocles Hieronem venientem ad ludos Olympicos, quum hi ludi agerentur, equos ducentem, prohibuit certamine, dicens, Eum qui

1 Θεμιστοκλῆς] Autor hujus rei Theophrastus *libris de Regno.* Vide Plutarch. in *Themistocle.* Porro *Hieronem* hic intelligit, Siciliæ tyrannum. SCHEFF.

2 Ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια, Ὀλυμπίων ἀγομένων] Nihil mutant MSti. Et videtur priore locutione Auctor denotasse consilium Hieronis, posteriore tempus. Venit cum aliis ad Olympia animo certandi, eo ipso tempore, quo jam ludi agebantur. Sic X. I. τὸν υἱὸν ἦγεν εἰς Ὀλύμπια, mox Ὀλυμπίων ἀγωνιστήν. Si quid mutandum, malim cum Kuhnio, εἰς Ὀλυμπίαν. Sic XIV. 18. ἐγώ σε εἰς Ὀλυμπίαν ἄξω. Et IV. 9. ἐν Ὀλυμπίᾳ. Lucian. *de Morte Peregr.* ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἀφικόμεθα. PERIZ.

3 Ὀλυμπίων ἀγομένων] Cuperus putat glossatoris ista esse ac propterea rejicienda *lib.* III. *Observ. cap.* 14. SCHEFF. Si quid mutandum esset, mallem εἰς Ὀλυμπίαν legere, sed forte nec ista correctione opus est. Ὀλύμπια enim & locum, in quo ludi Olympici celebrantur, & ipsos ludos denotat συνεκδοχικῶς. πανήγυρις εἶναι μὲν (δοκεῖ) καὶ ἡ τῶν ἀνδρῶν ξύνοδος, εἶναι δὲ αὐτὸ τὸ χωρίον εἰς ὃ χρὴ συνιέναι, inquit Philostrat. *lib.* VIII. *Vit. Apollon. cap.* 7. KUHN.

4 Εἶρξε τῆς ἀγωνίας] Interpres: *spectare vetuit.* imo *certamine exclusit*, cum vellet equorum cursu decertare; id quod Barbaris, i.e. non Græcis, legibus erat vetitum. Herodot. *lib.* V. de Alexandro Amyntæ filio; ἀεθλεύειν ἑλομένου καὶ καταβάντος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο οἱ ἀντιθευσόμενοι Ἑλλήνων ἐξεῖργόν μιν, φάμενοι, οὐ βαρβάρων ἀγωνιστέον εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων, *cum certaturus ad id ipsum in arenam descenderet, adversarii Græci eum excluserunt, dicentes non Barbaris, sed Græcis, hoc certandum esse certamen.* Alia de causa Lacedæmonii εἰρχθησαν τοῦ μὴ ἀγωνίζεσθαι, *à ludis Olympicis procul esse jussi sunt*, apud Thucydidem *lib.* V. Qui vero contra vetitum se certamini ingesserunt, ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβον, *à lictoribus verberibus male mulctati, l. c.* Thucyd. Hiero autem à Themistocle ludis arcebatur, quod μεγίστου κινδύνου, i. e. *belli Persici*, periculum cum Græcis commune sibi habere noluisset. Videtur tamen largitionibus aditum sibi fecisse ad certandum. Vicit enim Olympiade LXXIII. Κέλητι, *singulatore*, ut Glossæ habent. Pindari *Olympiac. Odam* I. vide sis. KUHN.

5 Μὴ μεταλαβόντα τοῦ μεγίστου &c.] Græci, quum Xerxes, Rex Persarum, eos invadere vellet, miserunt Legatos ad Gelonem, Syracusanum Regem, Hieronis fratrem, ut suppetias sibi ferret. Is vero negavit eas, nisi se Imperatorem copiarum constituerent, quod Græci facere renuebant. Vide Herodot. *lib.* VII. Hoc ergo est *maximum* illud Græciæ *periculum*, quod hic memoratur, & cujus nec Gelo, nec Hiero, qui in potestate fratris sui erat, fuere participes. Quod vero

Kuh-

καὶ μεγίστου τῶν κινδύνων, τῶν πανηγύρεων μεταλαμβάνειν μὴ δεῖν· καὶ ἐπῃνέθη Θεμιστοκλῆς.

qui maximi periculi se socium non præbuisset, non oportere, communium ludorum participem esse: & laudatus est Themistocles.

Kuhnius hic suspicatur, *videri illum tamen largitionibus aditum sibi fecisse ad certandum*, siquidem *vicerit Olympiade* LXXIII. alienissimum est. Olympias enim illa fuit ante hoc Xerxis bellum & Græciæ periculum. PERIZ.

ΚΕΦ. ς΄.

CAP. VI.

Περὶ Περικλέους, καὶ υἱῶν αὐτοῦ λοιμῷ ἀποθανόντων.

De Pericle, & filiis ejus pestilentia mortuis.

Ὅτι [1] Περικλῆς, [2] ἐν τῷ λοιμῷ τοὺς παῖδας ἀποβαλὼν, ἀνδρειότατα τὸν θάνατον αὐτῶν ἤνεγκε, καὶ πάντας Ἀθηναίους εὐθυμότερον ἔπεισε τοὺς τῶν φιλτάτων θανάτους φέρειν.

Pericles, quum grassante pestilentia liberos amisisset, fortissime tulit eorum mortem, auctorque fuit Atheniensibus omnibus, ut æquiore animo ferrent amicissimorum obitus.

ΚΕΦ.

CAP.

1 Περικλῆς] Eadem Plutarchus in *ipsius vita*, Val. Max. *lib.* V. *cap.* 10. SCHEFF.

2 Ἐν τῷ λοιμῷ] Commemorat & refert hanc pestilentiam pluribus Thucydides *lib.* II. *cap.* 47. &c. De constantia autem Periclis in hoc casu præter Valer. Max. V. 10. etiam Plutarchus, non tam in *Periclis Vita*, ubi eum fractum animo domi latuisse ait, sed in *Consolat. ad Apollonium*, *pag.* 118. unde tamen discimus, Ejus Amicum, Protagoram, hæc de Eo tradidisse: dubium igitur, an vere. Amiserat autem octo dierum spatio duos, quos solos habebat ex legitima uxore, filios, Xanthippum & Paralum. PERIZ.

ΚΕΦ. ζ'.

Περὶ Σωκράτους ἐν πᾶσιν εὐθυμίας.

Ἔλεγε [1] ἡ Ξανθίππη, ὡς μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν κατασχουσῶν, ἐν πάσαις [2] ὅμοιον † ἦν [3] τὸ

† ἦν τὸ τοῦ.

CAP. VII.

De Socratis in omnibus rebus animi tranquillitate.

Xanthippe dicebat, infinitis rerum commutationibus rempubl. obtinentibus, in omnibus tamen

1 Ἡ Ξανθίππη] MSS. B. & C. ὁ Ξανθίππος. Scheff. Adſcribam Stobæi verba ex Dionyſii Halicarnaſſenſis *Eclogis*, ut Lector ipſe comparationem poſſit inſtituere: ita autem ille *Sermone* CCLIV. ἡ Ξανθίππη ἔφη μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς κατασχουσῶν, ἐν πάσαις ὅμοιον τὸ Σωκράτους πρόσωπον, καὶ προϊόντος ἐκ τῆς οἰκίας καὶ ἐπανιόντος θεάσασθαι. ἥρμοστο γὰρ δηλονότι πρὸς πάντα ἐπιεικῶς· τοιγάρτοι οὐδὲν πώποτε ἐλύπησεν αὐτόν. Kuhn. Cicero *lib.* III. *Tuſc. Diſput. cap.* 15. *Hic eſt enim ille voltus ſemper idem, quem dicitur Xanthippe prædicare ſolita in viro ſuo fuiſſe Socrate: eodem ſemper ſe vidiſſe exeuntem illum domo & revertentem.* & *lib.* I. *de Officiis cap.* 26. *Præclaraque eſt æquabilitas in omni vita, & idem ſemper voltus, eademque frons, ut de Socrate, item de C. Lælio accepimus.*

2 Ὅμοιον ἦν] Laertius Diogenes in *vita ejus*, & quis non veterum? Scheff.

3 Τὸ Σωκράτους] Geſnerus, τὸ τοῦ Σωκράτους. Sed omitti poteſt. Idem.

4 Ἀεὶ θεᾶσθαι] Legendum eſt, ἀεὶ (τὸ αὐτὸ) θεᾶσθαι. nihil verius. Faber. Mihi totum gloſſa ſuperioris, ὅμοιον ἦν πρόσωπον, videtur, atque ideo delendum. Scheff. Qui Noſtrum conferet cum *loco* Stobæi *jam allato*, is ſanè propè τὸ θεᾶσθαι mendum nullus inquiret. Leniſſima omnium correctio fuerit, pro ὅμοιον ἦν legere ὅμοιον ὂν i. e. ὁ. εἶναι, hoc ſenſu: *Xanthippe dixit, ſe in mille mutationibus, quibus urbis ſtatus convulſus, ſemper videre Socratis vultum ſui ſimilem eſſe, ſive domo exeat, ſive redeat.* de Socratis conſtanti vultu, cum jam anancæum, ut Comicus ait, hauſturus eſſet poculum, vide quædam *ſub finem Phædonis* & Senecæ *epiſtolam* 104. Hanc laudem Socrati derogatum ivit Ariſtoxenus, qui in *Vita ejus* retulit ex ore Spinthari, qui Socrati familiaris fuerat, cætera quidem eum Suada, voce, vultu & moribus compoſitis quam maximè blandum amabilemque extitiſſe. γίνεσθαι δέ πως τοῦτο, ὅτε μὴ ὀργίζοιτο. ὅτε δὲ φλεχθείη ὑπὸ τοῦ πάθους τούτου, δεινὴν εἶναι τὴν ἀσχημοσύνην. οὐδενὸς γὰρ οὔτε ὀνόματος ἀπέχεσθαι, οὔτε πράγματος. *Hoc autem ferè ita ſe habebat, cum non iraſceretur; cum vero illo affectu ſuccenſus eſſet, turpiter eum ſe dediſſe, nec ab ulla vel voce vel re ſibi temperaſſe ait.* quem locum ex Porphyrii *Vitis Philoſoph.* allegavit Cyrillus Alexandrinus *lib.* VI. *contra Julianum.* adde Hieronym. *lib.* III. *adverſ. Pelag.* Syneſii *Encomium Calvit. pag.* 81. & *notas* Gattakeri *in M. Antoninum pag.* 13. Kuhn. Variis modis hærent hic Interpretes Eruditi. Faber more ſuo pronunciat *nihil verius* ſua conjectura, qua legit ἀεὶ τὸ αὐτὸ θεᾶσθαι. Scheffero contra delendum videtur ἀεὶ θεᾶσθαι. Kuhnius iſta quidem minime ſollicitanda monet & docet ex Stobæo, ſed pro ὅμοιον ἦν malit legere ὅμοιον ὄν. Verum nihil omnino mutandum, quum omnia ſe belle habeant. Verba Stobæi *Serm.* CCLIV. ex Dionyſii Halic. *Eclogis* ſunt: ἡ Ξανθίππη ἔφη, μυρίων μεταβολῶν τὴν πόλιν καὶ αὐτοὺς κατασχουσῶν, ἐν πάσαις ὅμοιον τὸ Σωκράτους πρόσωπον, καὶ προϊόντος ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπανιόντος, θεάσασθαι. Noſter facilioris Syntaxeos & intellectus gratia addidit ὡς ἦν. Solet enim ita ὡς pro ὅτι quoque poni. *Supra* VIII. 2. Καὶ γὰρ ὡς ἦν φιλοχρήματος ὁ Σιμωνίδης, οὐδεὶς ἀντιφήσει. Ἦν notat hic, *licebat*, *dabatur*. Sic plane II. 24. ἐκ δὴ τούτου νοεῖν ἐστι, *Ex eo jam datur intelli-*

[3] τὸ Σωκράτους πρόσωπον, καὶ προϊόντος ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ἐπανιόντος, [4] ἀεὶ θεᾶσθαι. [5] Ἡρμοστο γὰρ πρὸς πάντα ἐπιεικῶς, καὶ ἦν ἵλεως ἀεὶ τὴν διάνοιαν, καὶ λύπης ὑπεράνω πάσης, καὶ φόβου κρείττων παντὸς ὤν.

men licuiſſe, eundem Socratis vultum, ſive domo egrederetur, ſive rediret, ſemper videre. Nam ad omnia æquo ſe habebat modo, & animo ſemper erat hilaris, ſimul *quippe* ſupra omnem triſtitiam poſitus; & omni metu ſuperior.

telligere. VII. 4. ὅτι ἐν μικρῷ τόπῳ διαφόροις ἔστι γυμνάσασθαι, *quod in exiguo loco Variis datur ſe exercere.* Lucian. *de Morte Peregr.* οὐ γὰρ ἦν εὐπορῆσαι ὀχήματος, *non enim facultas erat habendi facile vehiculi.* Epictet. *cap.* 39. ἔσται γὰρ αὐτῷ χρῆσθαι καλῶς, *licebit eo recte uti.* Ita ergo & hic planiſſimus eſt ſenſus, ὡς ἦν θεᾶσθαι τὸ Σωκράτους πρόσωπον, καὶ προϊόντος, καὶ ἐπανιόντος, ἀεὶ ὅμοιον ἐν πάσαις μεταβολαῖς. Lugd. omiſit ἦν. Si recte, tum ὡς referendum ad μυρίων, ut notet, *ferme, quaſi, decem millibus*, h. e. pene infinitis. PERIZ.

5 Ἡρμοστο γὰρ πρὸς &c.] h. e. *æquo animo ſe habebat ad omnia*, ſeu *compoſitus erat ad omnia æquabiliter*, vel *leniter.* Sic Epict. *cap.* 70. ὅταν εὐτελῶς ἡρμοσμένος ᾖς κατὰ τὸ σῶμα, μὴ καλλωπίζου ἐπὶ τούτῳ, *ſi frugaliter te habeas, ſis* animo & vita *compoſitus, quod ad corpus* tuum curandum, *ne te oſtentes eo ipſo.* Julian. *Orat.* I. *pag.* 10. *extr.* τὸ ἁρμόζον πρὸς τὰς ἐπιδείξεις, *quod aptum eſt ad oſtentationem.* Ariſtot. *Polit.* IX. 5. ἔστι δὲ ἁρμόττουσα πρὸς τὴν φύσιν τὴν τηλικαύτην ἡ διδασκαλία τῆς μουσικῆς, *eſt vero apta doctrina Muſices tali naturæ.* IDEM.

ΚΕΦ. η΄.

Ὅτι ἀκόλαστος περὶ γυναῖκας Διονύσιος.

Ὁ νέος [1] Διονύσιος εἰς τὴν Λοκρῶν πόλιν παριὼν, (εἴγε ἡ Δωρὶς, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, Λοκρὶς ἦν) [2] τοὺς οἴκους τῶν μεγίστων τῶν ἐν τῇ

CAP. VIII.

Quod Dionyſius in mulieres intemperans fuerit.

Dionyſius junior, in Locrenſium urbem quum veniſſet, (Doris enim, ipſius mater, Locrenſis erat) potentiſſimorum civium domos occu-

1 Διονύσιος ὁ νέος] Sumpta hæc ſunt ex Clearchi *lib.* V. *Vitarum*, ut videre eſt apud Athenæum *lib.* XII. quo loco habes integram hiſtoriam. SCHEFF.

2 Τοὺς οἴκους τῶν μεγίστων τῶν ἐν τῇ πόλει] h. e. *domos potentiſſimorum, maximorum civium, qui erant in ea Urbe.* At Vultejus ea vertit, *maximas civitatis domus*, retinueruntque id omnes dein Editores. Ita vero ſcripſiſſe debuiſſet Auctor, τοὺς οἴκους τοὺς μεγίστους τῶν ἐν τῇ πόλει. Et forſan ita ſcripſit. Nam certe Athenæus, ex cujus *libro* XII. hæc iterum habet Auctor, diſerte ita, ſed in ſingulari, ſcripſit, οἶκον τῶν ἐν τῇ πόλει τὸν μέγιστον, optimo ſane ſenſu, & quem ſine dubio Noſter quoque exprimere voluit. PERIZ.

3 Ἀκολαστότατος] Lege ἀκολαστότατα, adverbiali forma, Attice. FABER. Explicat Strabo *lib.* VI. in hunc modum: προεγάμει μὲν παρεισιὼν εἰς τὸ δωμάτιον τὰς νυμφοστοληθείσας· συναγαγὼν δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, περιστερὰς ὁλοπτέρους ἐν τοῖς συμποσίοις ἠφίει, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνάς. τινὰς δὲ καὶ σανδάλια ὑποδουμένας ἄζυγα, τὸ μὲν ὑψηλὸν, τὸ δὲ ταπεινὸν ἐπιδιώκειν ἔφασαν τὰς ἀπερ-

τῇ πόλει καταλαμβάνων, ῥόδοις, καὶ ἑρπύλλοις, καὶ ἄλλοις ἄνθεσι καταστρωννὺς, τὰς τῶν Λοκρῶν θυγατέρας μετεπέμπετο, καὶ συνῆν αὐταῖς [3] ἀκολαστότατος· ὑπὲρ δὴ τούτου ἔτισε δίκην. [4] Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῦ ἡ τυραννὶς κατελύθη ὑπὸ Δίωνος, ἐνταῦθα οἱ Λοκροὶ [5] τὴν γυναῖκα τοῦ Διονυσίου καὶ τὰς θυγατέρας κατεπόρνευσαν, καὶ [6] ἀνέδην αὐταῖς ἐνύβριζον πάντες, μάλιστα οἱ προσήκοντες ταῖς παρθένοις ταῖς ὑπὸ Διονυσίου διεφθαρμέναις. Ἡνίκα δὲ διακορεῖς ἐγένοντο ὑβρίζοντες, κεντοῦντες αὐτὰς ὑπὸ τοῖς ὄνυξι τοῖς τῶν χειρῶν βελόναις ἀπέκτειναν· τὰ δὲ ὀστᾶ κατέκοψαν ἐν ὅλμοις, καὶ τὰ κρέα

cupans, easque rosis, serpyllis, aliisque floribus consternens, filias Locrensium arcessebat, cumque iis versabatur intemperantissime: luit vero Dionysius *flagitii* hujus pœnas. Postquam enim tyrannis ipsius per Dionem fuit sublata, tum vero Locrenses uxorem Dionysii una cum filiabus prostituerunt, & libere omnes illuserunt eis, præsertim necessarii virginum, quas Dionysius corruperat. Quum vero exsaturati jam essent stuprando, compungentes eas intra digitorum ungues acubus interemerunt; ossa vero in mortariis contuderunt, & carnes ab ossibus abscissas qui non gustassent, eos diris de-

πρεπῶς χάριν. SCHEFF. Satis pro imperio Faber, *Lege*, inquit, ἀκολαστότατα. Et sequitur eum Kuhnius in Indice. Quasi non passim à Græcis Adjectiva etiam jungantur Verbis. Hesiod. Ἀσπ. 394. de Cicada,

Καί τε πανημέριός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδήν.

Etiam à Latinis frequentissime, Liv. I. 16. *Sublimis abiit.* Quid? nonne & ipse Auctor *hoc Eod. Capite* ita? ἡνίκα δὲ διακορεῖς ἐγένοντο ὑβρίζοντες, h. e. *stuprando*. Denique ut hic, sic plane & *supra* III. 14. ὅτι καὶ πρὸς ὅπλα καὶ πρὸς πολέμους ἀλλοτριώτατα διάκεινται Βυζάντιοι, ubi itidem Faber contra Codd. legi jubebat ἀλλοτριώτατοι. PERIZ. Mediceus; συνῆν αὐταῖς ἀκολαστότερος.

4 Ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῦ ἡ τυραννὶς &c.] De suo hanc temporis descriptionem addidit Auctor. Nec enim apud Athenæum illa occurrit, & erroris manifesta est. Accidit enim dira hæc ultio Locrensium in Dionysii uxorem & liberos, non vivo Dione, aut quum Ille ab Hoc Syracusarum tyrannide esset depulsus, sed post mortem Dionis, quum Dionysius ex Italia & Locris redisset Syracusas ad recuperandam istic tyrannidem. Vide quæ notavi *supra ad* VI. 12. PERIZ.

5 Τὴν γυναῖκα] Confirmat Plutarchus in *Timoleonte* & Strabo *ante dicto loco.* Plutarchus *lib. de præcep. reip. ger. Dionysii liberos & uxorem libidinose corporibus tractis Itali necaverunt, ac crematis cadaveribus cinerem è navi in mare disperserunt.* SCHEFF.

6 Ἀναίδην αὐταῖς ἐνύβριζον] Vide Lector, quam facile in plures etiam Editiones propagentur recepta semel per incuriam scripturæ vitia. Omnes Edd. etiam Prior Schefferi, legunt æque ac MSti, ἀνέδην. At Posterior Schefferi per incuriam haud dubiam, quippe contra exaratos manu, & Editos prius Libros, admisit illud ἀναίδην. Retinuit id Kuhnius, licet vitiosum putaret, ignarus vitium esse istius tantum Editionis, quam sequebatur. Nam in Indice, in Ἀναίδην, hunc locum allegans, addit, *se ibi ἀνέδην malle.* De illo ἀνέδην, & ejus significatione, Vide me *supra ad* I. 4. PERIZ.

7 Μητραγυρτῶν] Sic sacerdos Matris deûm vocabatur. Justinus tamen ludimagistrum factum esse scribit *lib.* XI. *cap.* 5. puerosque in trivio docuisse. Cum Justino faciunt Cicero, Ammianus Marcell. *lib.* XIV. Valer. Maximus, & qui ibi laudantur. SCHEFF.

κρέα τῶν ὀστῶν ἀφελόντες ἐπηράσαντο τοῖς μὴ γευσαμένοις αὐτῶν· εἰ δέ τι περιελείφθη ἐξ αὐτῶν, κατεποντώσαν. Ὁ δὲ ἐν Κορίνθῳ πολλαῖς καὶ ποικίλαις

devoverunt: si quid vero reliquum ex iis supererat, in mari demerserunt. Ille vero Corinthi, multas variasque vitæ vicissitudines expertus, propter im-

Cum Nostro sentiunt Athenæus *lib.* XII. *pag.* 541. & Eustathius *in Odyss. pag.* 1824. Dionysius ille Corinthi non unum vitæ genus amplexus est, sed modo hanc, modo illam sibi sumpsit personam. vide Plutarchum in *Timoleonte* & Justinum *lib.* XXI. *cap.* 5. KUHN.

Μητραγυρτῶν] *Sacerdotem Matris Deum agens, & stipem cogens*, vel iis se jungens, ac suam addicens operam. Dionys. Halic. *lib.* II. *pag.* 91. καὶ περιάγουσιν ἀνὰ τὴν πόλιν οὗτοι μητραγυρτοῦντες, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος, *& circumducunt* (Deam) *illi per Urbem, stipem cogentes, sicuti illis mos est.* Nempe simulabant, ac si stipem cogerent ipsi Deæ. Unde Lucianus *Pseudomanti pag.* 869. οἱ τῇ Μητρὶ ἀγείροντες. Et Ovidius *Fastor.* IV. 348. de ipsa Dea rogans Musam,

Dic, inquam, parva cur stipe quærat opes.

Vide & Cuperum de Variis Agyrtis mendicantibus, *Observ.* III. 4. Erant autem viles illi & contempti homines. Unde licet Romani solenniter receperint sacra Cybeles, & ejus festum, Megalesia, ludis & pompis maxime celebrarint, quin immo solis hujus Deæ *famulis* permittat Cicero *lib.* II. *de Legibus*, *stipem justis diebus cogere*, tamen nemo Romanus sustinebat esse ejus Agyrtes aut Sacerdos, ut testatur Dionys. *d. l.* Hinc Arnobius *lib.* V. *pag.* 168. *Quis est enim, qui credat honestatis aliquid in ea re esse, quam initiant VILES Galli.* PERIZ.

8 Τύμπανα] Propria erant hisce sacris. Unde & apud Suet. *Aug. cap.* 68. *Gallum Matris Deum Tympanizantem* habemus. Sed & inde Plutarch. in *lib. de Superstitione*, Τυμπανισμοὺς refert inter ineptias superstitionis. Percutiebantur autem hæc tympana manibus vel digitis. Apud Sueton. *d. l.* Gallus tympanizans dicitur *orbem* tympani *digito temperare.* Et Lucret. II. 618. *Tympana tenta tonant palmis*, scil. percussa. Ovid. *Fastor.* IV. 340.

Et feriunt molles taurea terga manus.

Quæ verba Pignorius, *Magnæ Deum M. Init. pag.* 6. perperam refert ad *flagra. Virgulis* tamen etiam percussa leguntur. Isidorus *Etymol.* II. 21. *Ipsum*, (tympanum) *ut Symphonia ad virgulam percutitur.* Forma eorum erat rotunda, sed concava, ut speciem clypei vel patinæ exhiberet. Nempe quia Curetes olim, ut fallerent Saturnum, & servarent Jovem recens natum, manibus suis clypeos aut inanes galeas contundebant, hinc in sacris Cybeles, ut ait Ovid. *d. l. versu* 211.

Cymbala pro Galeis, pro Scutis Tympana pulsant.

Sed & inde est, quod Idem *ibidem v.* 181. *Inania tympana tundi* dicat, h. e. concava Et similiter *Metamorph.* III. 537. *Cava* autem vocet ea Idem *Met.* XII. 481. Quin ideo edere etiam poterant ex tympanis, tanquam ex patinis, sicuti ex cymbalis bibere. Clemens Alex. *Protrept. pag.* 11. Symbola fuisse initiationis hæc ait, ἐκ τυμπάνου ἔφαγον, ἐκ κυμβάλου ἔπιον, *ex tympano edi, ex cymbalo bibi.* Plinius *Nat. Hist.* IX. 35. etiam clarius eorum formam nobis ab oculos ponit, modo ex superioribus jam cogitemus fuisse non rotunda tantum in orbem quendam, sed & inania ac concava. Ait enim margaritas, *quibus una tantum est facies, & ab ea rotunditas, aversis planicies, ob id tympana nominari.* Erant ergo tympana, à concava parte, marginis æquabilis, at ab altera, extuberantia aliquantulum, veluti Scuta, aut margaritæ dissectæ. Comparantur tamen etiam cum *Cribro*, quod est, ab una & extrema parte, rotundi & cavi ac latioris paulo ligni. Isido-

λαις χρησάμενος βίου μεταβολαῖς, διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἀπορίαν, τελευταῖον δὲ τῶν μητραγυρτῶν, καὶ κρούων

immodicam paupertatem tandem metragyrtam agens stipem cogendo, tympanaque pulsans, & ad ti-

Isidorus *Etymol.* II. 21. *Tympanum est pellis vel corium, ligno ex una parte extensum. Est enim pars media Symphoniæ in similitudinem Cribri. Symphonia* autem, ut *ibidem paulo post* ait, *appellatur lignum cavum, ex utraque parte pelle extensa, quam virgulis hinc & inde Musici feriunt.* Figuram *Tympani* exhibet ex marmore, ut ait, Sponius *Miscell. Erud. Antiq. Sect.* I. *artic.* 6. quæ maxime convenire mihi videtur in *Symphoniæ* dimidium, aut *cribrum*, cui Isidorus assimulat tympanum sui temporis. Similem in manibus ipsius Cybeles curru a leonibus tracto vectæ exhibet Boissardus *Parte* III. *pag.* 47. Et *parte* V. *pag.* 33. At Scuto magis congruit *Tympani* figura in Nummis Faustinæ Minoris, *Tab.* XLVIII. *Numm. Croyac.* Et Gordiani apud Foy-Vaillantium. Utramque ex Sponio, Boissardo, & Croyiacis Nummis subjeci.

Pellis porro intendebatur ligno rotundo. Unde eleganter Eurip. in *Bacchis* 124. tympanum appellat βυρσότονον κύκλωμα, *orbis, cui corium est intensum*, Et ita intendebatur, ut parvi lapides in eam immissi resilirent. Hinc Ovid. *Metam.* XII. 480.

> *Non secus hæc resilit, quam tecti à culmine grando,*
> *Aut si quis parvo feriat cava tympana saxo.*

Percussa sonitum edebant *raucum.* Vide Ovid. *Fastor.* IV. 210. & *Metam.* IV. 391. Atque ideo tintinnabula quædam ex cava illorum parte aliquando suspendebantur, ut temperarent ac variarent istam raucedinem sonitus, ut docuit jam Magius *de Tintinn. cap.* 12. Inprimis vero *Tibiæ* accinebant *tympanis*, quibus idcirco ferme ubique, maxime in his Cybeles sacris, junctæ reperiuntur. Vide Virgil. *Aen.* IX. 618. Ovid. *Metam.* IV. 392. XI. 16. *Fastor.* IV. 212. & 339. Lucret. II. 620. Pomp Melam. III. 9. Tacitum *Histor.* V. 5. & maxime Lucian. *de Deâ Syria pag.* 910. *extr.* ac Dionys. Halic. *lib.* II. *pag.* 91. Erant autem hominum mollium, immo feminarum, instrumenta lætitiæ, & potissimum in Oriente. Feminas iis usas istic in publica lætitia, vel ex Jephthæ Filia constat, quæ Patri *cum tympanis* obviam prodiit, *Judic.* XI. 34. Similiter quum, Goliathe occiso & Palæstinis fugatis, Saulus & David redirent victores, Mulieres ex omnibus Urbibus Israelis obviam illis prodierunt, χορεύουσαι ἐν τυμπάνοις I. *Sam.* XVIII. 6. Sed & Viri istic ea adhibebant in festivitate publica. Sic quum Arcam divinam David ex ædibus Abinadabi solenniter deportare vellet Hierosolyma, dicitur illud fecisse cum reliquis Israelitis ἐν τυμπάνοις καὶ κυμβάλοις, καὶ αὐλοῖς II. *Sam.* VI. 5. Hinc ergo & Tac. *Hist.* V. 5. *Sacerdotes Judæorum* ait *tibia tympanisque concinuisse.* Nempe in Oriente, Syria, &

κρούων [8] τύμπανα, καὶ [9] καταυλούμενος δὲ τὸν βίον κατέστρεψεν.

tibiæ cantus se movens vitam exegit.

ΚΕΦ. CAP.

& Asia, fuere hæc usitata & decora, atque adeo inde venerunt ad Græcos & Romanos. Hinc Juven. *Sat.* III. *v.* 64. *Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes, Et linguam & mores & cum tibicine chordas Obliquas, nec non GENTILIA Tympana secum Vexit.* Sed tamen apud hosce tribuuntur potissimum mulieribus Bacchantibus, ut ex locis Ovidii modo laudatis patet: Viris vitio vertebantur. Unde apud Justin. XXX. I. inter *instrumenta luxuriæ* & *nequitiæ* Regis Ptolemæi, *tympana* memorantur. Et apud Plautum *Trucul.* II. 7. 49. *Tun' mœchum malacum, cincinnatum, umbraticolam, Tympanotribam, Amas, hominem non nauci?* Omnia hæc per contemptum, ut liquet, à Milite dicuntur de rivali ad Amicam. Sed & Bacchus mollis & muliebris exercitus Dux adhibuisse ea dicitur cum Cymbalis loco tubæ ad signa danda. Vide Polyæn. I. I. I. Quod ipsum tamen etiam in Oriente usitatum fuit. Certe Parthi *signum in prælio non Tuba, sed Tympano, dant*, teste Justino XLI. 2. Unde explicandus jam est Plutarchus in *Crasso pag.* 557. Πάρθοι γὰρ οὐ κέρασιν οὐδὲ σάλπιγξιν ἐποτρύνουσιν ἑαυτοὺς εἰς μάχην, ἀλλὰ ῥόπτρα βυρσοπαγῆ καὶ κοῖλα περιτείναντες ἠχείοις χαλκοῖς ἅμα πολλαχόθεν ἐπιδουποῦσι, *Parthi non cornibus, neque baccinis, excitant se ad pugnam, sed in circulis corio extenso obductis & cavis, quos æreis tintinnabulis circum tenderant, multis ex locis simul strepitum edunt.* Ῥόπτρα enim sunt *circuli incurvi* tympanorum, quibus pelles intenduntur, & qui in concava parte continent tintinnabula ærea. Nisi quis per ἠχεῖα malit intelligere *vasa ænea*, quibus illa tympana quasi obtendebantur, seu quæ illis tympanis undique quasi claudebantur, qualia tympana, hujusmodi vasis ligneis obducta, sed in quorum medio vel sic tintinnabula inerant, Indis in bello tribuit Suidas. Prius tamen credo verius, quoniam ipsa illa ῥόπτρα βυρσοπαγῆ dicuntur etiam κοῖλα, *cava*, fuisse, quibus ergo ipsis inclusisse videntur isthæc ἠχεῖα χαλκᾶ, *ærea tintinnabula.* Græci vero, aut alii in Occidente, *tympana*, tantum abest, ut ad bella adhiberent, ut contra opponerent bellicis instrumentis. Ovid. *Metam.* III. 534.

> ——— ——— *Ut quos non belliger ensis,*
> *Non tuba, terruerint, non strictis agmina telis,*
> *Femineæ voces, & mota insania vino,*
> *Obscœnique greges, & inania Tympana vincant.*

PERIZ.

9 Καταυλούμενος] Interpres, *tibiis modulando.* At Kuhnius in Indice malit *passive* illud accipere, hoc sensu, *tibiis audiendis fessus, vel tibiæ cantu sæpe ad satietatem perfusus, vel tibiarum modulis sæpius delinitus*, quia *Metragyrtæ tibia occinente stipem cogebant.* Verum quidem hoc posterius, & ideo sensus est simpliciter, qui illa faciebat ad Tibias, cui Tibiis accinebatur. Idem hoc Verbum etiam Dionys. Hal. de iisdem Hominibus adhibuit *lib.* II. *pag.* II. Καὶ περιάγουσιν ἀνὰ τὴν πόλιν οὗτοι μητραγυρτοῦντες, ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος, καὶ καταυλούμενοι πρὸς τῶν ἑπομένων τὰ μητρῷα μέλη, καὶ τύμπανα κροτοῦντες. Ῥωμαίων δὲ τῶν αὐθιγενῶν οὔτε μητραγυρτῶν τις, οὔτε καταυλούμενος πορεύεται διὰ τῆς πόλεως, *circumducunt illi* Deam *per Urbem, Deæ stipem cogentes, ut illis mos est, &, dum tibia accinebantur illis à sequentibus Cybeleia cantica, ipsi tympana pulsantes. Romanorum vero indigenarum nemo nec Deæ stipem colligens, nec ad tibiæ cantus quid faciens, per Urbem vadit.* Vide & Suidam. Similiter activum καταυλεῖν *Hist. Anim.* XII. 44. *extr.* εἶτα οὕτω προειρημένων καταυλοῦσι, h. e. *ita prædictis tibia accinunt.* Sed & αὐλεῖσθαι passive dicuntur, *quibus tibia accinitur. Supra* III. 14. de Byzantinis, τὸ ἔργον αὐτοῖς αὐλεῖσθαι ἐστι, h. e. *habere tibicinem sibi accinentem.* Et Xenophon Ἀναβ. VI. *init.* ubi dicuntur saltavisse, modo πρὸς τὸν αὐλὸν, modo αὐλούμενοι. IDEM.

Καταυλούμενος δὲ] Particula δὲ abest a MS. Mediceo.

ΚΕΦ. θʹ.

Οτι καὶ Δημήτριος ἀκόλαστος.

1 Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς ἥρει τὰς πόλεις, καὶ τῇ ἑαυτοῦ τρυφῇ καταχρώμενος, χίλια μὲν καὶ διακόσια τάλαντα πρόσοδον ἑαυτῷ περιεποίη-

CAP. IX.

Quod & Demetrius incontinens fuerit.

Demetrius Poliorcetes capiebat urbes, & iis, impotentia ſibi ſolita, abuſus, mille & ducenta talenta, proventum in ſingulos annos, ſibi

1 Δημήτριος] Integrum hoc caput videas apud Athenæum *lib.* XII. cui addas Plutarchum in *Demetrio.* SCHEFF. Videatur Athenæus *l. c. pag.* 250. ubi Duris, quæ hoc capite afferuntur omnia *Demetrio Phalereo* pæne ad verbum tribuit. Subit itaque ſuſpicari, Noſtrum quidem utriuſque *Demetrii* hoc loco mentionem feciſſe, ſed injuriam temporis vel compilatoris nihil nobis de *Demetrio Poliorcete* feciſſe reliquum, præter initium capitis, Δημήτριος Πολιορκητὴς ἥρει τὰς πόλεις. * * * hanc lacunam deinde librarii ſuppleverunt, ſequentia præcedentibus agglutinando, cum ibi quoque deficiat principium orationis, quæ alterius *Demetrii* luxum repræſentabat. Neque enim de Rege *Demetrio* dixeris, quod ejus annui reditus tantum mille ducenta talenta confecerint, qui ſuæ Lamiæ εἰς σμῆγμα, *ſmegmatis nomine*, ducenta quinquaginta talenta donavit. Plut. in *Demetrio.* At vero in Demetrium Phalereum hæc Auctoris verba melius competere extra controverſiam eſt. KUHN.

Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς &c.] Habet & hoc Caput Auctor ex Athenæo XII. 11. ſed ita, ut quem Ille ex Duride, Antiquo Scriptore, *Demetrium Phalereum*, Noſter *Dem. Poliorceten* dicat. Inſigni errore, cujus Ego non aliam iterum eſſe reor cauſam, quam quod in Adverſariis ſuis illud notaverit nomine *Demetrii*, & dein ad *Poliorceten* potius retulerit, quam *Phalereum*, quia Hunc norat Philoſophum & Legiſlatorem, quem præcipuis ornat laudibus *ſupra* III. 17. Illum vero etiam alibi XII. 17. deſcribit, ut laſcivum & luxurioſum, quod revera fuit Poliorcetes ille, etiam ex Aliorum teſtimonio. Kuhnius putat Auctorem hic de utroque Demetrio locutum, ſed excidiſſe, quæ de Poliorcete dixerit, & quæ de Phalereo cœperit dicere: Librarios dein neglectâ lacuna, quam ſtatuit poſt ἥρει τὰς πόλεις, contraxiſſe omnia in unam Poliorcetæ Hiſtoriam. Ratio illius ſententiæ eſt, quod reliqua hujus Capitis ab Athenæo ad Phalereum referantur, & in eum magis, quam Poliorceten, Auctoris Noſtri verba convenire, indubium putet. Sed non opus eſt eo decurrere, quum nulla extent talis lacunæ veſtigia in Codicibus: Ex adverſariis autem ſuis quædam hauſiſſe Noſtrum, non inſpectis denuo Auctorum locis, unde ea excerpſerat, probavimus jam *ſupra* VIII. 17. Cæterum quando id fecit, de ſuo quædam tamen addidit, ut hic *Poliorcetis* nomen de ſuo per memoriæ errorem Demetrio tribuit, ſicuti & illam deſcriptionem ἥρει τὰς πόλεις, quæ apud Athenæum non occurrit, ſed à Noſtro *ſupra* III. 16. de Poliorcete jam fuit adhibita. Tantum vero abeſt, ut poſt hæc Verba hic loci ſtatui debeat lacuna quædam, ut contra optime illis cohæreant ſequentia, quamvis neque Interpres eorum vim aut nexum ſatis intellexerit. Senſus eſt, *Dem. Pol. capiebat Urbes, etiamſi luxui indulgeret, vel luxu ſuo multum uteretur. Ex illis autem capiendis ſibi mille quidem & ducenta talenta, annuum reditum confecit.* Vel potius, ut Τρυφὴ hic iterum inſolentiam & impotentiam notet, ut *Capite* 4. *Dem. Pol. capiebat Urbes*,

ποιήσατο καθ' ἕκαστον ἔτος, καὶ ἐκ τούτων ὀλίγα μὲν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐδαπάνα, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὴν ἀκολασίαν τὴν ἑαυτοῦ. Μύροις τε ἐῤῥαίνετο [2] καὶ αὐτὸ τὸ δάπεδον, [3] καὶ καθ' ἑκάστην ἔτους ὥραν τὰ ἐνακμάζοντα τῶν ἀνθῶν ταῦτα ὑπεσπείρετο αὐτῷ, ἵνα καὶ αὐτῶν βαδίζῃ. Ην δὲ καὶ πρὸς γυναῖκας ἀκόλαστος, καὶ νεα-

ſibi comparavit: atque ex iis pauca quidem in exercitum inſumebat, reliqua vero in ſuam intemperantiam. Unguentis etiam ipſum pavimentum ejus conſpergebatur: & ſingulis anni tempeſtatibus flores, qui tunc naſcuntur, ei ſubſternebantur, ut in ipſis ambularet. Erat vero etiam intemperans erga mulieres, & adoleſcen-

bes, & iis abuſus, eas expilans ſua impotentia, fecit ſibi mille &c. PERIZ.

2 Καὶ ἀυτῷ τὸ δάπεδον] Vix poſſum dubitare, quin Ælianus ſcripſerit καὶ αὐτὸ τὸ δάπεδον. longè namque majorem hoc habet emphaſin, quæ hic neceſſaria. SCHEFF. Nihil mutarem. Nam καὶ ἀυτῷ reſpicit *Demetrium Poliorcetem* quaſi illi non ſoli, ſed etiam alteri hujus nominis unguento conſperſum fuerit pavimentum. KUHN.

Καὶ ἀυτῷ τὸ δάπεδον] Inania ſunt, quæ ex hoc loco elicere voluit Kuhnius de duobus Demetriis, quaſi dicatur, non tantum priori, ſed & poſteriori, ita conſperſum fuiſſe pavimentum. Etenim legendum eſt omnino, ut jam vix dubitans conjecit Schefferus, καὶ ἀυτὸ. Diſerte enim ita habet Codex Sluiskianus, licet Lugdunenſis Vulgato aſſentiatur, ſed qui & *paulo ante* pro ἀκολασίαν legit ἀκρασίαν, & ſequentia male confundit, omiſſo καὶ poſt δάπεδον. PERIZ. Repoſui αὐτὸ, ſequutus codices MSS.

3 Καθ' ἑκάστην] Hyeme ſcilicet pariter ac æſtate. Similis autem Dionyſii quoque luxus in *præcedenti capite*, & apud Romanos Heliogobali, de quo Lampridius: *Stravit & triclinia de roſa & lectos & porticus, ac ſic per ea deambulavit, idque omni florum genere liliis, violis, hyacinthis & narciſſis.* SCHEFF.

Καὶ καθ' ἑκάστην ἔτους ὥραν τὰ ἐνακμ.] Hæc quoque de ſuo auxit vel potius in alium plane convertit ſenſum, quam apud Athenæum repererat. Is enim dicit *pavimenta* Demetrii *fuiſſe per artifices variis coloribus florum ornata*, ἄνθινά τε, inquit πολλὰ τῶν ἐδαφῶν ἐν τοῖς ἀνδρῶσι κατεσκευάζετο διαπεποικιλμένα ὑπὸ δημιουργῶν. Nihil iſtic dicitur de veris floribus, in quibus ambulaverit, idque in ſingulis anni tempeſtatibus, ac in floribus, qui in illis ſingulis naſcantur. PERIZ.

4 Εμελε δὲ ἀυτῷ &c.] Vel hinc apparet, omnia hæc ab illo Auctore, unde hæc hauſit Noſter, fuiſſe dicta de *Demetrio Phalereo*, non *Poliorcete*, quem pulcherrimum natura, non arte, nedum pigmentis, tradunt Veteres, etiam Noſter XII. 14. Audi Plutarch. in *Ejus vita*, *pag.* 889. ἰδέᾳ καὶ κάλλει προσώπου θαυμαστὸς καὶ περιττὸς, ὥστε τῶν πλαττόντων καὶ γραφόντων μηδένα τῆς ὁμοιότητος ἐφικέσθαι, *ſpecie & faciei pulchritudine admirabilis erat & excellens, adeo ut neque Sculptorum, neque Pictorum quiſquam eam aſſimulare potuerit.* IDEM.

5 Ξανθιζομένῳ,] *in flavum*, vel *rutilum colorem redigenti*. Idem enim eſt color, ξανθὸς, & πυῤῥὸς, Vide Heſychium. Et *Flavus* ac *Rutilus*. Lucan. *Pharſal. l.* X.

—— tam Flavos gerit altera crines,
Ut nullas Cæſar Rheni ſe dicat in arvis
Tam Rutilas vidiſſe comas. ——

Is vero color in crinibus apud Veteres erat commendatiſſimus. Petronius *pag.* 51. *Commendatior vultus enituit, quia flavum corymbion erat.* Hinc ut Heſiodus, Ariadnen ξανθὴν dicit Θεογ. 947. ita paſſim Homerus ſuis Heroibus, Achilli, Menelao, &c. ξανθὴν κόμην tribuit, ſicut & Alexandro M. Noſter XII. 14. Sed & hinc artibus ac medicamentis *flavos* ſibi reddebant capillos. Plutarchus in Ερωτικῷ *extr.* memorat φάρμακον, ᾧ τὴν κόμην αἱ γυναῖκες ἐναλειφόμεναι ποιοῦσι χρυσοειδῆ ἢ πυῤ-

νεανικοῖς ἔρωσιν ἐπεχείρει. [4] Ἔμελε δὲ αὐτῷ καὶ καλῷ εἶναι εὐθετίζοντι τὴν τρίχα, καὶ [5] ξανθιζομένῳ, καὶ ὑπαλειφομένῳ τὸ πρόσωπον [6] παιδέρωτι· καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἐχρῆτο ἀλείμμασι, [7] προσφιλοτιμούμενος τῇ ῥαθυμίᾳ.

lescentium se amoribus dedebat. Curæ etiam illi erat, ut pulcher esset, capillos bene componenti, eosque flavos reddenti, faciemque pæderote inungenti: sed & aliis utebatur unguentis, strenue indulgens luxuriæ.

πυῤῥὰν, *medicamentum quo feminæ comam inungentes reddunt auream vel flavam.* Sed & inde Noster XIII. I. Atalantam laudat, quod ξανθὴ ἦν αὐτῆς ἡ κόμη, οὐ πᾶ πολυπραγμοσύνη γυναικείᾳ καὶ βαφαῖς ἅμα καὶ φαρμάκοις· ἀλλ' ἦν φύσεως ἔργον ἡ χροιά. Alia & plura Vide apud Hadr. Junium *de Coma cap.* 9. PERIZ.

6 Παιδέρωτι] Pigmentum est, quo utebantur, quorum pallidiores erant genæ, ut cærussa, quorum rubicundæ. Alexis apud Athenæum *lib.* XIII.

Συμβέβηκ' εἶναι μέλαιναν, κατέπλασε ψιμμυθίῳ.
Λευκόχρως λίαν τις ἐστι; παιδέρωτ' ἐντρίβεται.

De *Clearcho* vide Memnonem apud Photium *p. m.* 365. SCHEFF.

Παιδέρωτι] Videtur pigmentum fuisse ex pulvere gemmæ pæderotis confectum, quo facies nimis alba & pallida reddebatur purpurea aut rosea. Hinc Vetus Poëta apud Athen. *lib.* XIII. Λευκόχρως λίαν &c. *est quædam nimis alba? aspergitur* vel *fricatur pæderote.* Hinc jam Vestes *pæderotinæ* apud Vopiscum in *Aureliano cap.* 46. Ubi Vide Salmasium. PERIZ.

7 Προσφιλοτιμούμενος τῇ ῥαθυμίᾳ] *studiose indulgens luxuriæ.* De verbo φιλοτιμεῖσθαι egimus *ad* III. I. Ῥαθυμία notat proprie vitium animi dediti rebus nihili. Hinc & pro *luxuria* ponitur. Vide *infra* XIII. 30. IDEM.

ΚΕΦ. ι'.

Περὶ Πλάτωνος βίου ὀλιγωρίας.

[1] Ὁ Πλάτων, νοσεροῦ χωρίου λεγομένου εἶναι [2] τῆς Ἀκαδημίας, καὶ

CAP. X.

De Platonis vitæ contemptu.

Plato, quum Academia diceretur locus esse morbosus, & medici sua-

1 Ὁ Πλάτων] Lege Eustathium *Odyss.* K. qui hæc scribit ex Platone ipso. SCHEFF. Meursium in *Ceramico gemino cap.* 27. *Ipse Plato* &c. *ut posset vacare philosophiæ, elegit Academiam, villam ab urbe procul, non solum desertam, sed etiam pestilentem, ut cura & assiduitate morborum libidinis impetus frangeretur, discipulique sui nullam aliam sentirent voluptatem, nisi earum rerum, quas discerent,* ex Hieron. *advers. Jovin.* Sarisbur. *Polycr. lib.* VIII. *cap.* 8. Fuit & frequenti terræ motu infestata Academia. Idem *lib.* VII. *cap.* 3. Æneas Gazæus in *Theophrasto*, ὁ δὲ δὴ Πλάτων, (ἔῤῥωτο γὰρ) νοσώδες χωρίον καταλαβὼν ἐνδιέτριβε, καὶ ὑγείας τὸ πλέον ἀφαιρούμενος, καὶ σωφροσύνην τῆς ῥώμης ἀντικαταλλασσόμενος. *Plato autem, (valebat enim viribus corporis) in loco insalubri consedit & docuit, sanitati detrahens plusculum & cum sana mente robur permutans.* KUHN.

2 Τῆς Ἀκαδημίας] *Academia* & *Lyceum* erant Gymnasia Athenis, quæ proinde loca frequen-

καὶ συμβουλευόντων αὐτῷ ἰατρῶν εἰς τὸ Λύκειον μετοικῆσαι, οὐκ ἠξίωσεν, εἰπών· ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ἂν οὐδὲ εἰς
3 τὰ ἄκρα τὰ τοῦ Ἄθω μετῴκησα ἂν

ſuaderent ei, ut in Lyceum demigraret, facere id noluit, dicens: Ego vero, ne in Atho quidem arcem demigrare velim, ut

quentaſſe videtur Socrates, ut haberet copiam agendi cum adoleſcentibus, qui iſtic ſe exercebant. Certe *infra cap.* 29. dicitur noctu obviam factus petulantibus & ebriis adoleſcentibus, nihil territus conſtitiſſe, & interrogaſſe eos, οἷα καὶ τοὺς ἄλλους ἢ ἐν λυκείῳ, ἢ ἐν Ἀκαδημίᾳ, *qualia* interrogare *reliquos* ſolebat, *quos* reperiebat *vel in Lyceo*, *vel in Academia*. Atque ideo reperimus etiam iſtic Ψηφίσματα publice fuiſſe fixa, quia iſtic maxime omnium patebant oculis. Sic certe Ψήφισμα, quo Zeno Citieus honorabatur, juſſit populus *inſcribi duabus columnis*, *earumque alteram poni in Academia*, *alteram in Lyceo*, apud Laert. in *Zenone*. Sed & ideo ſequentes Philoſophi iſthæc maxime loca delegerunt ſuæ habitationi, aut περιπάτῳ, & ſcholæ. Certe Plato ibi maxime docuit, & iſtic habitavit. Plutarchus *de Fuga*: ἡ δ' Ἀκαδημία, τρισχιλίων δραχμῶν χωρίδιον ἐωνημένον, οἰκητήριον ἦν Πλάτωνος, καὶ Ξενοκράτους, καὶ Πολέμωνος, *Academia vero*, *prædiolum tribus millibus drachmarum emptum*, *domicilium erat Platonis*, & *Xenocratis*, & *Polemonis*, qui ſucceſſere Platoni. Proprie autem habebat iſtic Plato *hortulum*, *ipſi Academiæ junctum*, vel *in Academia*. Vide Diog. Laert. in *Platone* §. 20. & ibi Menagium. *Lyceum* vero Ariſtoteles à Platone deſciſcens occupavit, & ibi habuit peripatum. Vide Meurſium in *Athenis Atticis* II. 3. Quod autem Academia fuerit locus valetudini adverſus, de eo Vide Meurſ. in *Ceramico cap.* 27. PERIZ.

3 Τὰ ἄκρα τὰ τοῦ Ἄθω] Legendum οὐδὲ εἰς τὰ ἄκρα τοῦ Πάρνηθος. quid velim, Docti videbunt. FABER. Optaſſem prodidiſſe clarius, atque me indoctoſque alios erudiviſſe. Nam alioquin non diſſimulo, videri nimis audacem hanc mutationem, quippe quæ longiſſime à ſcriptura veteri recedat. quid? quod in *Atho* monte Urbs fuerit, & ipſa Athos dicta, ut eſt teſtis Stephan. *de Urbib.* Jam vero conſtat Athoïtas, urbis ejus incolas vitam protraxiſſe in tempus maxime diuturnum. Lucian. in Μακροβ. καὶ Ἀθῶτας δὲ μέχρι τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν βιοῦν ἱστόρηται. quis poſt hoc Luciani teſtimonium dubitabit, quin ad iſtos Plato reſpexerit? SCHEFF. Adde Melam, qui *lib.* II. *cap.* 2. de Atho, *in ſummo*, inquit, *fuit*, *oppidum Acroathon*, *in quo*, *ut ferunt*, *dimidio longior quam in aliis terris ætas habitantium erat*. Plin. *lib.* VI. *cap.* 2. *Idem Æthiopas Macrobios & Seras exiſtimat* (Iſigonus), & *qui Athon montem incolant: hos quidem*, *quia viperinis carnibus alantur: itaque nec capiti nec veſtibus eorum noxia corpori ineſſe animalia.* Adde quod Philoſophorum non pauci ab hominum commercio in montes altiſſimos ſeceſſerunt. Anaxagoras enim in Mimante Joniæ monte, Thales Mileſius in Mycale, philoſophati ſunt. λέγονται δὲ καὶ τῷ Παγγαίῳ ἔνιοι χρήσασθαι φροντιστηρίῳ καὶ ἕτεροι τῷ Ἄθῳ, *Quidam vero Pangæo*, *alii Atho uſi dicuntur ut ſecreto literario*, inquit Apollonius apud Philoſtrat. *lib.* II. *cap.* 3. In monte Atho etiamnum XXII. φροντιστήρια eſſe ajunt. Rutgerſius *lib.* II. *Var. Lection. c.* II. quorum Monachi non amplius Athoitæ, ſed Ἁγιορεῖται vel Ἁγιορεῖται, quia ipſe mons ἅγιον ὄρος. vide Manuelem Calecam *de Eſſent. & Oper.* in *Auctario Biblioth. Græc. Patr.* ibique *notas* Franciſci Combefis. *Turco-Græciam* Cruſii *lib.* I. *p.* 33. 39. & *Annotat. p.* 48. & *p.* 333. KUHN.

Τὰ τοῦ Ἄθω] Peſſime Faber hæc ſollicitabat, quæ erudite defenderunt Schefferus & Kuhnius, docentes traditum eſſe à Veteribus, Homines in monte Atho habitantes longe diutius vixiſſe, quam alios. Mox vero pro μακροβιωτέρου, quod Lugd. ſervat, maluit Geſnerus μακροβιώτερον. Faber μακροβιώτερος, quod etiam in MSS. B. & C. Regiis exſtare ait Schefferus, repoſui Ego μακροβιώτατος, quoniam id non tantum MS. Regius A. tum Medic. I. & noſter Sluisk. liquido exhibet, ſed & poſtulat palam ſenſus, & nexus argumenti. Plato jubebatur ex loco morbis infeſto demigrare in alium, ut valetudini, & ſic uti-

ἂν [4] ὑπὲρ τοῦ † μακροβιώτατος γενέσθαι.

ut omnium evadam maxime longævus.

† μακροβιώτερον.

utique longiori vitæ, consuleret, ὑπὲρ τοῦ μακροβιώτερος γενέσθαι: at ille consilium hoc aspernatus ait, se ne in Atho quidem montem, ubi homines longius, quam alibi, credantur vivere, commigraturum, etiamsi sciret, se istic, non simpliciter *longius victurum*, qua de causa jussus erat migrare in Lyceum, sed *omnium longissime victurum*. Vitium illud in quibusdam Codd. ortum est ex eo, quod ultimæ syllabæ istius & similium vocabulorum solent per compendia scribi, ab aliis dein librariis sæpe non intellecta. Vellem sane addicerent MSti nobis etiam in transferendo, οὐδὲ, in alium & magis opportunum emphasi locum. Malim enim, οὐκ ἂν εἰς τὰ ἄκρα τοῦ Ἄθω μετῴκησα, οὐδ' ἂν, ὑπὲρ &c. Sed refragantibus Codd. nihil tentare ausim. PERIZ.

4 Ὑπὲρ τοῦ μακροβιωτέρου] Legendum μακροβιώτερος. FABER. Quod firmant MSS. B. & C. at in MS. A. est μακροβιώτατος. SCHEFF.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Παῤῥασίου τοῦ ζωγράφου.

[1] Παῤῥάσιος ὁ ζωγράφος, ὅτι μὲν πορφυρίδα ἐφόρει, καὶ χρυσοῦν στέφανον περιέκειτο, μαρτυροῦσι καὶ ἄλλοι, καὶ [2] τὰ ἐπιγράμμα-

CAP. XI.

De Parrhasio pictore.

Parrhasius pictor, quod quidem purpuream gestarit vestem, & aurea fuerit corona redimitus, cum alii testantur, tum vero epigrammata

1 Παῤῥάσιος] Pictor Ephesius, cujus passim apud Plinium & Strabonem *lib.* XIV. mentio extat. SCHEFF.

Παῤῥάσιος] Pictor hic fuit illustris, patria Ephesius, *æqualis & æmulus Zeuxidis*, teste Plinio XXXV. 9. cum quo & in certamen descendit, ut ibidem ille *cap.* 10. refert. Vixit ergo tempore Archelai Macedonis, & Socratis, quorum æqualis fuit Zeuxis, *infra* XIV. 17. Exercuit autem artem suam potissimum Athenis, unde & à quibusdam *Atheniensis Pictor* dicitur. Vide Junii *Pictores*. PERIZ.

2 Ἐπιγράμματα] Quæ ex more quidem, superbius autem quam alii, tabulis, & picturis suis solebat inscribere. Sunt autem ista

Ἀβροδίαιτος ἀνὴρ ἀρετήν τε σέβων τάδ' ἔγραψε.

vel

Ἀβροδίαιτος ἀνὴρ ἀρετήν τε σέβων τάδε γράψε
Παῤῥάσιος, κλεινῆς πατρίδος ἐξ Ἐφέσου.
Οὐ δὲ πατρὸς λαθόμην Εὐήνορος, ὅς γ' ἀνέφυσε
Γνήσιον Ἑλλήνων πρῶτα φέροντα τέχνης.

vide Athenæum *lib.* XII. ubi etiam reliqua hujus capitis extant. SCHEFF.

Τὰ ἐπιγράμματα] Exhibet ea Athenæus XII. 11. in quibus ipse Parrhasius se vocat ἀβροδίαιτον ἄνδρα, *Virum, qui liberaliter & eleganter vitam agit*, non *vita mollem ac voluptarium*, ut vertit Dalechampius apud Athen. XV. 10. quo loco idem Epigramma repetitur, sed qui neque à Casaubono recte est expositus. Verba Athenæi sunt: Παῤῥάσιος δὲ ὁ ζωγράφος, καίπερ παρὰ μέλος ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ τέχνην τρυφήσας, καὶ τὸ λεγόμενον ἐλευθέριον ἐκ ῥαβδίων ἑλκῶν καὶ ποτηρίων (Casaubonus legit καυστηρίων, & intelligit artem *encausticam*, sed quam Parrhasius non legitur exercuisse, Vide Plinium

ματα ἢ ἐπὶ πολλῶν εἰκόνων αὐτοῦ. Ἠγωνίσατο δέ ποτε ἐν Σάμῳ, συνέτυχε ἢ ³ ἀντιπάλῳ οὐ κατὰ πολὺ ἐνδεεστέρῳ αὐτοῦ, εἶτα ἡττήθη. ⁴ Τὸ ἢ ἐπὶ-

ta multarum ejus imaginum. Certavit autem quodam tempore in Samo, inciditque in adversarium, non multo se inferiorem, atque superatus est.

nium XXXV. 10) ἑλκύσας, λόγῳ γὰρ ὢν ἀντελάβετο τῆς ἀρετῆς, ἐπιγραψάμενος τοῖς ἐν Λίνδῳ πᾶσιν αὐτοῦ ἔργοις,

Ἁβροδίαιτος ἀνὴρ, ἀρετήν τε σέβων, τάδ' ἔγραψε
Παῤῥάσιος.

ὦ κομψός τις ὑπεραλγήσας, ῥυπαίνοντι τῆς ἀρετῆς ἁβρὸν καὶ καλὸν, ἅτε φορτικῶς μετακαλεσαμένῳ εἰς τρυφὴν τὴν δοθεῖσαν (male editur τὴν εἰς τρυφὴν δοθ.) ὑπὸ τῆς Τύχης χορηγίαν, παρέγραψε τὸ, Ῥαβδοδίαιτος ἀνήρ. *Parrhasius Pictor quamvis præter decorum supra artem suam luxuriæ indulgeret, & illud, quod Liberale dicitur, ex virgulis quibusdam & poculis eliceret, verbo tamen virtutem vicissim arripiebat, inscribens omnibus suis in Lindo operibus, Liberalis vitæ vir, virtutemque colens, Parrhasius, hæc pinxit.* Vides τὸ Ἁβροδίαιτον exponi ab ipso Athenæo per Ἐλευθέριον, idque elici & collocari in *poculis*, & omni elegantiori supellectile, qua superbiebat, ut ex ejus scipione, calceis, purpurea veste, corona, ab Athenæo & Æliano memoratis constat. Casaubonus retulit simpliciter ad instrumenta pingendi & encausticam, quod non putem. Sed sequentia vertit Casaubonus, *interpretem pessime ista cepisse* arguens: *Cui inscriptioni aliquis eleganti Vir ingenio offensus vehementer, quod magnificum & honestum virtutis* nomen *inquinaret* Parrhasius, *ut qui* Ἀρετὴν *alieno nomine illam Artem insulse appellasset, quam fortuna hominibus largita est Deliciarum instrumentum, adscripsit* Ῥαβδοδίαιτος ἀνήρ. Censet ergo, ut diserte testatur, Ἀρετὴν in illo Parrhasii versu acceptam à Clearcho & Athenæo de ipsa Arte pingendi, qua appellatione in hunc sensum hoc *Virtutis* Nomen ille inquinasset. Sed manifeste hæc sunt contraria superioribus, ubi Parrhasius dicitur luxuriæ indulsisse, sed *verbo* tamen coluisse *Virtutem.* Nec enim verbo tantum coluit illam Artem, sed re ipsa. Quid? quod etiam subjungit, ferendum fuisse τὸ ἁβροδίαιτον in Parrhasio, διὰ τὸ τὴν ἀρετὴν φῆσαι τιμᾶν, *quia dicat se æstimare virtutem.* Dein an χορηγία notat *Artem*? an μετακαλέσασθαι χορηγίαν est *artem pingendi alieno virtutis nomine appellare*? Turbas has dedit positus loco non suo articulus ille τὴν, ut monui, quo in suum locum revocato sensus est satis expeditus. Nempe: *Qua* inscriptione *majorem in modum dolens facetus quispiam*, Parrhasio *contaminanti* (per luxuriam vitæ) *magnificum illud & honestum Virtutis*, quam ille sibi tribuebat, *quippe arroganter in luxuriam revocanti opes à Fortuna sibi datas, per Paronomasian adscripsit*, Ῥαβδ. ἀνὴρ, h. e. *Vir qui ex penicillo*, vel *cum penicillo*, *vitam agit.* PERIZ. Adde quæ scripsit vir Doctissimus Car. Dati in *vitis Pictorum Antiq. pag.* 70.

3 Ἀντιπάλῳ οὐ κατὰ πολὺ ἐνδεεστέρῳ] Cujus nomen erat Timanthes. Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. *Magnis suffragiis superatus à Timanthe est Sami in Ajace, armorum quoque judicio: Herois nomine id se moleste ferre dicebat, quod iterum ab indigno victus esset.* Videntur hæc verba trajecta esse & sic scribenda: *superatus à Timanthe Sami in Ajace, armorum judicio, Herois quoque nomine* &c. Meminit hujus rei & Eustath. *Odyss.* Α. proque ἀντιπάλῳ, ἀντίτεχνον scribit, quod est magis proprium. Etiam hoc notandum, quod cum Athenæus dicat, ἀγωνιζόμενός ποτε πρὸς καταδεέστερον, apud Nostrum οὐ videatur delendum, natum forte ex præcedenti ω. certè ipsa historia & quæ sequuntur illud postulant. SCHEFF. Non de nihilo est οὐ, quod Noster habet. Nam Plinius *lib.* XXXV. *cap.* 10. laudat *Timanthem* à picturis *absolutissimi operis*; *in omnibus ejus operibus*, inquit, *intelligitur plus semper quam pingitur*, & *cum ars summa sit, ingenium tamen ultra artem est.* Bene igitur Noster adversarium *Parrhasio* contigisse dicit arte non multo inferiorem. KUHN.

Ἀντιπάλῳ οὐ κατὰ πολὺ &c.] *Adversarius* hic est Timanthes, quem multis etiam Plinius lau-

ἐπίγραμμα ἦν αὐτῷ, ὁ Αἴας ὑπὲρ τῶν ὅπλων τῶν Ἀχιλλέως ἀγωνισάμενος πρὸς τὸν Ὀδυσσέα. Ἡττηθεὶς δὲ, εὖ μάλα ἀστείως ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν συναχθόμενον αὐτῷ τῶν ἑταίρων ὁ Παῤῥάσιος· ἔφη γὰρ αὐτὸς μὲν ὑπὲρ τῆς ἥττης ὀλίγον φροντίζειν· συνάχθεσθαι δὲ τῷ παιδὶ τοῦ Τελαμῶνος, δεύτερον τοῦτο ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἡττηθέντι. Κατεῖχε δὲ καὶ [5] σκίπωνα χρυ-

est. Argumentum illi erat, Ajax litigans cum Ulysse de Achillis armis. Victus vero Parrhasius urbane prorsus cuidam ex familiaribus, suum illi dolorem testanti, respondit: dixit enim se quidem parum id curare, quod victus esset: dolere autem filium Telamonis, qui de iisdem *armis* jam secundum illud esset victus. Gestabat vero scipionem aureis

laudat, atque Alii. Qui non Parrhasium modo vicit, sed & Colotem Teium celebri illa tabula Iphigeniæ, qua Agamemnonis caput involvit, quia magnitudinem doloris exprimere non poterat. Vide Quinctilian. *Inst. Orat.* II. 13. Quapropter licet Athenæus simpliciter dicat Parrhasium certasse πρὸς καταδεέστερον, nolim tamen cum Scheffero hic delere negantem particulam, quæ omnino retinenda est. Nec enim Timanthen illum, quem leviter καταδεέστερον dixerat Athenæus, Noster continuo dixisset καὶ πολὺ ἐνδεέστερον, sed potius, & elegantius, agnovit quidem καταδεέστερον, verum οὐ καὶ πολύ. Mox illa, εἶτα ἡττήθη, absunt à Sluiskiano. PERIZ. atque a Mediceo, & salvo periodi sensu abesse possunt.

4 Ἐπίγραμμα ἦν αὐτῶν] Puto legendum esse αὐτοῦ. Nec enim eandem fecisse picturam arbitror, cum id non fuerit usitatum, & si fecissent, saltem ex altera parte Ajax victor extitisset, nihil tamen temere immuto. Nobiscum faciunt MSS. A. & C. SCHEFF.

Ἐπίγραμμα ἦν αὐτῶν] Ergo novam significationem habet ἐπίγραμμα. FABER.

Τὸ δὲ ἐπίγραμμα ἦν αὐτῶν] Hic vero assentior Scheffero legenti αὐτοῦ, scil. Parrhasio. Nam ita diserte etiam Sluisk. præter Parisienses A. & C. Mediceus I. habet αὐτῷ. quod miror probare potuisse Gudium, adscribendo, *recte*, *aliter Schefferus.* Ἐπίγραμμα hic notat ipsum illud, quod pingitur in Tabula, τὸ γράμμα ἐπὶ τοῦ πίνακος. PERIZ.

5 Σκίπωνα] Pertinet ad declarationem hujus, quod observat magnus Casaubonus *Comment. ad Charact. Theophrasti capite* περὶ ἀρεσκείας, delicatiorum elatiorumque Athenis hanc fuisse consuetudinem, ut baculos gestarent. In Athenæo legitur σκίπωνι, quod notandum, quanquam & altera lectio sit in usu. SCHEFF.

6 Ἕλικας] Athenæus *lib.* XII. Eustathius *Iliad.* Ξ. scribunt ἕλικας, quod est rectius. Fuit hoc autem singulare eorum baculorum ornamentum, jam apud antiquissimos usitatum. Unde & Homerus *Iliad.* A. de Achille irato:

——— ——— σκῆπτρον βάλε γαίῃ
Χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον ——— SCHEFF.

Ἕλικες, quia dicuntur περιέρπειν σκίπωνα, accipiendæ sunt de ornamentis quibusdam aureis, quæ *Scipionem ambiunt*, & quasi apprehendere videntur undiquaque sursum versus erependo, sicut capreoli vitium undique arripiunt arbores, aut fulcra, quibus eriguntur vites vel sustentantur. Eustath *ad Homerum Iliad.* M. *pag.* 866. ubi, cum ἕλικα exposuisset jam ἁπλῶς συστροφὴν, *qualemcunque conversionem*, seu *flexionem*, subjicit, ἔτι δὲ καὶ ἕλιξ ἀμπέλου τὸ λεπτότατον, οἷά τι νῆμα, ᾧ δράττεσθαι ὅσα (malim οἷα) καὶ χειρὶ τῶν παραπεφυκότων· *insuper etiam* ἕλιξ *est Vitis tenuissimum, quasi filum aliquod, quo apprehendit tanquam manu adstantia*, seu *adsita.* Hinc Hesiod. Ἀσπ. 295.

Λευκούς καὶ μέλανας βότρυας μεγάλων ἀπὸ ὄρχων,
Βριθομένων φύλλοισι, καὶ ἀργυρέῃς ἑλίκεσσι,

Albos

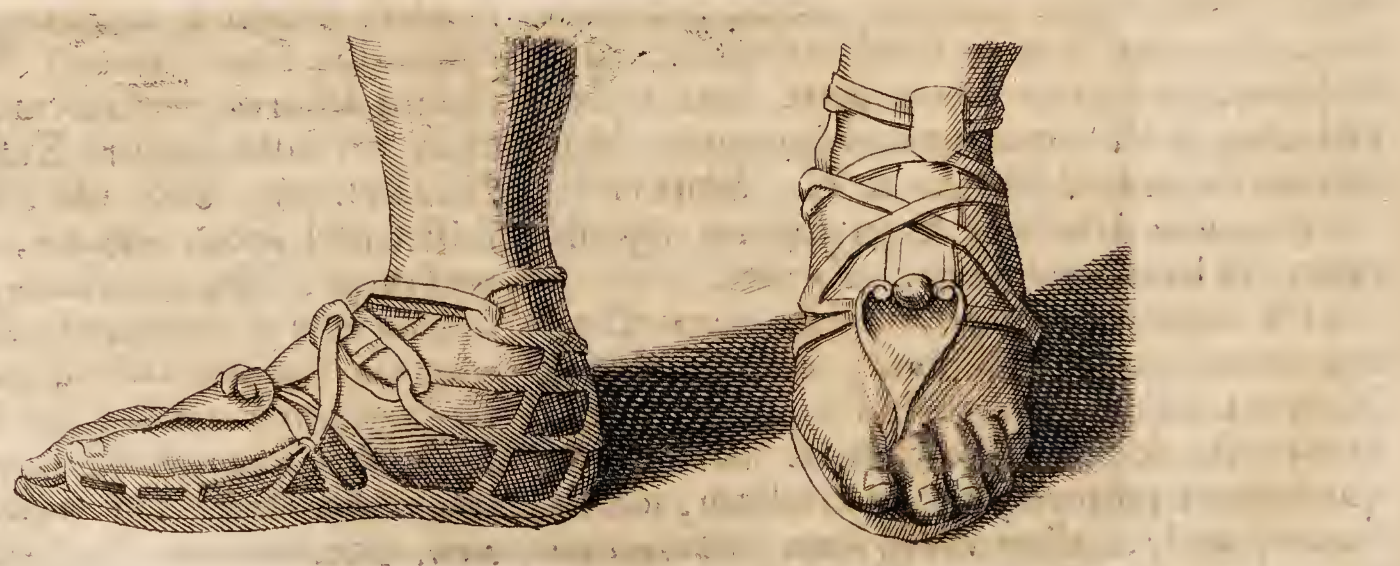
χρυσᾶς [6] ἕλικας ἔχοντα περιεχούσας, [7] χρυσοῖς τε ἀνασπάστοις ἐπέσφιγγε [8] τοὺς ἀναγωγέας τῶν βλαυτῶν. Φασὶ δὲ αὐτὸν, μηδὲ ἄκοντα, μηδὲ ἐπιπόνως, τὰ ἐν τῇ τέχνῃ χειρουργεῖν, πάνυ δὲ εὐθύμως καὶ ῥαδίως.

aureis ornatum capreolis, circum repentibus, & aureis corrigiis calceamentorum ligulas constringebat. Ajunt vero eum, neque reluctantem, neque magno cum labore, quæ erant artis istius, fecisse, sed prorsus alacriter

Albos & nigros racemos ex magnis vitibus, quæ abundant foliis & argenteis capreolis. Similiter notantur hac voce etiam filamenta, quæ undique exsurgentia ambiunt quosdam fructus. Ideo Suidas Ἕλικας exponit τὰ περὶ τοὺς καρποὺς ψέλλια. Athenæus hæc ita effert, σκίμπωνι ἐστηρίζετο χρυσᾶς ἕλικας ἐμπεπαισμένῳ, *Scipione nitebatur, cui aurei capreoli erant incussi.* PERIZ.

7 Χρυσοῖς δὲ ἀνασπάστοις] Rhodius in *de Acia cap.* 5. *pag.* 17. suspicatur, scribendum χρύσοις. miror, rationemque non intelligo, & his ipsis literis ista leguntur apud Athenæum. SCHEFF.

Χρυσοῖς τε ἀνασπάστοις &c.] Sic plane & Athenæus. Ἀνασπάστους vertit Interpres *fibulas*. Rectius ille Athenæi, *habenas*. Nam non equidem negaverim, fibulas etiam in calceis adhibitas, sed hic intellexerim corrigias, vincula, quæ immittebantur in ansulas, & dein *Retro trahebantur*. Sic passim ἀνάσπαστοι dicuntur homines, qui suis sedibus, quas occupaverant, rursus sunt ejecti. Et frequentissimum certe, ut hujusmodi corrigiarum vinculis astringerentur calcei & crepidæ, passim idcirco sola *vinculorum* voce designatæ. Vide Hier. Magium *Miscell.* III. 3. & Balduinum *de Calceo cap.* II. Illa autem Vincula opulenti & luxuriosi habebant sæpe, non tota quidem aurea, sed auro fulgentia, & ex aureis filis confecta. Certe apud Petronium *pag.* 71. *Ed. Gonsal. Pedum candor intra AURI GRACILE VINCULUM positus.* Pollux *lib.* VII. ἱμάντας ἐπιχρύσους tribuit calceis feminarum, h. e. *vincula auro obducta.* Ἀναγωγέας (nam quod apud Eustath. *ad Iliad.* Ξ. ubi & ipse Athenæi verba refert, legitur ἀναγωγὰς, certissimum est librarii vitium) vocat Auctor *ansulas* crepidarum, quæ per vincula isthæc sursum ducuntur vel trahuntur, & quas Eustathius exponit ex lingua sui temporis, τὰ ἰδιωτικῶς λεγόμενα καλάμια τῶν ὑποδέσεων, *quæ vulgo dicuntur culmuli calceorum.* Credo sic dictas tunc, quia ex calceis utrimque surgunt hæ ligulæ sive ansulæ, ut culmi è terra. Figuram talis calcei, à Balduino *pag.* 101. F. expressam ex hortis Vaticanis, hic item exhibere volui, ut ita ratio

ansularum & vinculorum clarius pateret. PERIZ.

8 Τοὺς ἀναγωγέας] Τὰς ἀναγωγὰς Eustathius *in Iliad.* Ξ. ubi citat hunc locum, sed librarii (puto) corruperunt pro τοὺς ἀναγωγέας. GESNER.

Ἀναγωγέας] Sic & Athenæus, ut non immerito rejiciatur Lectio Eustathii, quæ habet

δίως. 9 Καὶ γὰρ καὶ ᾖδεν, καὶ ὑποκινυρόμενος τὸν κάματον τὸν ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἐπειρᾶτο ἐπελαφρύνειν. Λέγει δὲ ταῦτα 10 Θεόφραστος.

ter & facile. Nam & cantabat, & leniter ſuſurrans laborem artis illius levare tentabat. Refert hæc Theophraſtus.

bet ἀναγωγάς. Item Rhodii *loco ſupra indicato*, ubi volebat legi ἀναγωγεῖς. Scheff.

9 Καὶ γὰρ καὶ ᾖδεν] Notus eſt Virgilii verſus de hoc muſicæ effectu *lib.* 1. *Georg.*

Interea longum cantu ſolata laborem
Arguto conjux percurrit pectine telas.

Adde Fabium *lib.* 1. *cap.* 10. & Voſſium in *de Muſica*. Scheff. Adde iſta Euſtathii *in Odyſſ.* K. τὸ ᾄδειν ἐν τῷ ἐργάζεσθαι δεῖγμά ἐστι τοῦ καὶ ῥαδίως τὸ ἔργον ποιεῖν, ἔτι δὲ καὶ σὺν ἡδονῇ. κατὰ γὰρ Πλάτωνα οὐδὲν ζῶον λυπούμενον ᾄδει &c. *in ipſo opere canere indicium eſt, facilè opus fieri & cum voluptate. Non enim eſt animal, ſecundum Platonem, quod canat, ſi triſtitia fuerit affectum* &c. Kuhn.

10 Θεόφραστος] ἐν τῷ περὶ εὐδαιμονίας. Athenæus *ante dicto loco.* Scheff.

ΚΕΦ. ιβʹ.

Περὶ Ἐπικουρείων ἐξωσθέντων ὑπὸ Ῥωμαίων καὶ Μεσσηνίων.

CAP. XII.

De Epicureis expulſis ab Romanis & Meſſeniis.

Ὅτι 1 Ῥωμαῖοι Ἀλκαῖον, καὶ Φιλίσκον τοὺς 2 Ἐπικουρείους ἐξέβαλον τῆς πόλεως, ὅτι πολλῶν καὶ

Romani Alcæum & Philiſcum Epicureos ex urbe ejecerunt, quia multarum flagitioſarumque

1 Ῥωμαῖοι] Etiam hoc ex Athenæi *libro* XII. quem pene totum in ſuas *Varias* contulit, & ejus *cap.* 12. hauſit Auctor. Iſtic vero dicuntur Romani ejeciſſe ſua ex Urbe Epicureos *Conſule L. Poſtumio*, & *ex SCto* quidem, δόγματι τῆς βουλῆς κοινῷ, ut Suidas ait. Fuerit ergo id factum, Vel anno U. C. 580. quando Conſules fuere L. Poſtumius Albinus & M. Popilius Lænas, biennio ante bellum cum Perſeo, ultimo Macedonum Rege. Et ſane XII. annis poſtea omnes Philoſophi & Rhetores ex Urbe ejecti ſunt SCto, quod refert Gellius *Noct. Att.* XV. 11. Vel anno 599. Conſulibus Q. Opimio & alio L. Poſtumio Albino, ſed qui in eo Magiſtratu, cum jam profectus eſſet in provinciam, eſt mortuus, quadriennio ante B. Punicum III. Verum priorem Ego annum & Conſulem prætulerim. Periz.

2 Ἐπικουρείους]. Factum hoc L. Poſthumio COS. ut teſtatur Athenæus *lib.* XII. conſule & Suidam voce Ἐπίκουρος. A. Gellium *lib.* XV. *cap.* 11. Meminit & Seneca *Conſul. ad Helviam cap.* 10. Sextus Empiricus *contra Mathem. pag.* 69. Scheff.

3 Ἀτόπων ἡδονῶν] Hinc Stoici, ſectam Epicuri flagitiorum magiſtram eſſe dicebant, quia laudat ea, quibus erubeſcit, & vitio gloriatur, adeoque ne refugere quidem adoleſcentiæ liceat, cum honeſtus turpi deſidiæ titulus accedat. Vide Senecam *de Vita Beata cap.* 12. Scheff. Epicuri ſententiam de *Voluptate*, expoſuimus *ſupra ad* IV. 15. & oſtendimus intelligi ab eo *Privationem omnis Doloris*, & Ἀπονίαν. Atque ideo & Seneca, licet Stoicus, ſæpe eam ab omni flagitio liberat & purgat. Sed vel ſic Societati Civili erat inutilis & pernicioſa, ideoque à variis popu-

καὶ 3 ἀτόπων ἡδονῶν εἰσηγηταὶ τοῖς νέοις ἐγένοντο. Καὶ 4 Μεσσήνιοι δὲ ἐξέωσαν τοὺς Επικουρείους.

rumque libidinum auctores essent adolescentibus. Messenii etiam Epicureos expulerunt.

populis merito fuit ejecta ex sua Rep. Peccabat enim quam maxime, primo quod Vocabulum Ἡδονῆς, *Voluptatis*, ut in eo collocaret Summum Hominis bonum, adhibebat potissimum, quum illud in medio usu Hominum notaret maxime illam ἀπόλαυσιν, qua delectantur & fruuntur cum gaudio homines affectibus suis indulgentes. Ita enim fiebat, ut Homines libidinosi, quum audirent etiam à Sapientibus Voluptatem dici Summum Hominis Bonum, inde suis vitiis patrocinium quærerent, & ipsam peccandi verecundiam amitterent, nihil de eo solliciti, quæ sit Epicurea *Voluptas*, quum quisque SUÆ *Voluptatis* & Utilitatis seipsum putet Optimum Interpretem. Recte ergo Seneca *de Vita Beata cap.* 13. *Hoc est*, *cur ista Voluptatis Laudatio perniciosa sit*, *quia honesta præcepta intra latent*, (h. e. non sunt, nisi ipsis Philosophis, cognita) *quod corrumpit*, *apparet*, scil. omnibus, dum vident *Voluptatem* commendari. Deinde vero societati Civili vel maxime contraria est illa sententia, quippe quæ non modo desidiam suadet & parit, sed etiam penitus tollit omnem curam & studium societatis seu rei publicæ. Dum enim omnia ad se, ac suam cujusque utilitatem & voluptatem, referebat, dum commendabat tantopere illam ἀπραγμοσύνην & otium, dissuadebat eo ipso curam omnem & amorem societatis, tanquam rei alienæ. Sed & diserte *beatam vitam in animi securitate & Vacatione omnium munerum ponebat*, Cic. *de Nat. Deor.* I. 20. atque ita, ut statueret, πολιτεύεσθαι *non oportere: omniaque sua causa faceret*, *non civitatis*, apud Ciceron. *Famil.* VIII. 12. fugeret πολιτείαν, ὡς βλάβην καὶ σύγχυσιν τῆς μακαρίας, *reip. curam*, *tanquam damnum & conturbationem vitæ beatæ*, apud Plutarchum in *Pyrrho*, *pag.* 395. Certe Fabricius Luscinus hostibus Romanorum istam doctrinam & sententiam imprecabatur, & merito. Denique & eo societati civili erat perniciosa, quia tollebat plane religiones & metum Deorum, dum providentiam & curam rerum humanarum funditus illis negabat, Vide Cicer. *lib.* I. *de Nat. Deor. cap.* 41. Gentilium autem religiones prorsus Politicæ, sed metu tamen Deorum, naturali hominibus, subnixæ, maximum præbebant usum τῇ πολιτείᾳ, ut, quos Vis aut Ratio sæpe non posset, in officio contineret Religio. PERIZ.

4 Μεσσήνιοι] De iisdem Athenæus, & paulo uberius Suidas in Επίκουρος. IDEM.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Διονυσίου ἀδδηφαγίας, καὶ παχύτητος.

CAP. XIII.

De Dionysii voracitate, & pinguedine.

1 Διονύσιον τὸν Ηρακλεώτην, 2 Κλεάρχου τοῦ τυράννου υἱὸν, ἀκούω ἐκ

Dionysium Heracleotam, filium Clearchi tyranni, audio ex quo-

1 Διονύσιον τὸν Ηρακλεώτην] Auctor hujus rei *Nymphis Heracleotes lib.* II. de Heraclea, ut est apud Athenæum *lib.* XII. SCHEFF.

Διονύσιον &c.] Vixit hic temporibus Alexandri, & ejus Successorum: Filius Clearchi, qui Heracleam hanc Ponticam tyrannide primus tenuit oppressam tempore Artaxerxis Mnemonis & Ochi, cum à Senatoribus contra seditiosam plebem esset ab exilio revocatus. Vide Justinum XVI. 4. & 5. Artes

ἐκ τῆς καθ' ἡμέραν ἀδδηφαγίας καὶ τρυφῆς λαθεῖν αὐτὸν ὑπερσαρκήσαντα καὶ 3 καταπιανθέντα. Τὰ ἐπίχειρα γοῦν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους, καὶ τοῦ περὶ τὰς σάρκας ὄγκου, ἐκαρπώσατο δύσπνοιαν. 4 Φάρμακον οὖν αὐτῷ τοῦδε τοῦ πάθους συνέταξαν οἱ ἰατροί, φασι, 5 βελόνας λεπτὰς κατασκευάσαι μηκίστας, εἶτα ταύτας διὰ τῶν πλευρῶν καὶ τῆς κοιλίας διωθεῖν, ὅταν εἰς ὕπνον τύχῃ βαθύτερον ἐμπεσών. Ην δὲ ἄρα τοῦτο 6 ἐπιμελὲς 7 ἐκείνοις δρᾶν, ἔστ' ἂν ὅλη διὰ τῆς πεπωρωμένης καὶ τρόπον τινὰ 8 ἀλλοτρίας αὐτοῦ σαρκὸς διεῖρπεν ἡ βελόνη, ἀλλ' ἐκεῖνός γε ἔκειτο λίθου διαφέρων οὐδέν. Ει δὲ ἀφίκετο τὸ βέλος

quotidiana voracitate luxuque paulatim nimiam carnem ac pinguedinem contraxisse. Fructum vero ex illa corporis magnitudine, & carnis mole, hunc habuit, ut difficulter respiraret. Medici ergo, ut fertur, hoc ei remedium illius mali imperarunt, tenues *scilicet ei* acus longissimas parare, deinde eas per latera & ventrem adigere, quando in somnum altiorem incidisset. Iisdem vero curæ erat id facere, donec tota acus per carnem callosam & quodammodo alienam ipsi transiret, ille vero jacebat interim ab lapide nihil differens. Quum vero acus venisset eo, ubi jam tandem

tes ejus, quibus patriam oppressit, memorat etiam Polyænus II. 30. Crudelitatem Athenæus III. 8. & Memnon in *Excerptis* apud Photium, qui addit fuisse etiam Auditorem Platonis & Isocratis, ac primum Bibliothecam constituisse. Filii ejus, Timotheus natu major, & hic Dionysius, optimi fuere Tyranni, & mitissimi in Cives, adeo ut Ille, Ευεργέτης καὶ Σωτὴρ, *Beneficus & Servator*, hic Χρηστὸς, *bonus*. cognominaretur. Sed & Dionysius tandem εἰς μέγα δόξης ἀνελθὼν, καὶ τὸν Τύραννον ἀπαξιώσας τὸ Βασιλέως ἀντέλαβεν ὄνομα, *in magnam quum pervenisset gloriam, Tyrannum dedignatus, Regis nomen pro eo sumsit*, ut ait Memnon, qui & immodicam hanc pinguedinem contraxisse eum ait post mortem Alexandri, quando ab omnibus inimicis, & ita ab omni etiam cura ac sollicitudine, fuit liberatus. Periz.

2 Κλεάρχου] Mentio utriusque extat apud Diodorum *lib.* XVI. Polyæn. *lib.* II. Dionysii vero apud Ciceronem non uno loco. Scheff.

3 Καταπιανθέντα] Hoc vocabulum alibi haud legas. itaque mihi est suspectum. vide tamen *Indicem*. Scheff. Nec levissima mendi suspicione perstringendum est τὸ καταπιανθέντα. Hesychius, κατεπιάνθη, ἐτράφη· πίων γὰρ, ὁ λιπαρὸς. ergo καταπιανθεὶς notat eum, cui venter est *tentus omaso & pinguis aqualiculus toto vel sesquipede extat*. Cui opponitur ὁ κατισχνωθεὶς. Kuhn.

4 Φάρμακον οὖν αὐτῷ τοῦδε τοῦ πάθους συνέταξαν] Sluik. συνεπήξαντο. At Athenæus XII. 12. & Lugd. tuetur vulgatum, sed hic legit alio verborum ordine συνέταξαν φασιν οἱ ἰατροί. Periz.

5 Βελόνας λεπτὰς] Refert hoc idem Memnon in *fragm. apud Photium*. Scheff.

6 Επιμελὲς] MS. C. ἐπιμελῶς τοῦτο ἑτέροις δρᾶν. Scheff.

7 Ετέροις] Ita habent omnes editi, etiam Romanus codex. Sed qui illi ἕτεροι? puto ἑταίροις legendum, ut significentur illi, qui familiarius cum eo vivebant. Scheff. Bene. ita alibi circa hanc vocem peccatum est. Faber. Vulgatum ego quidem retinerem. Kuhn. Ab Sluisk. abest ἑτέροις, sed ita ut vacuum sit spatium relictum voci, quæ desideratur. In Lugd. integris literis scripta est. Istic vero legitur ἐπιμελῶς, cujus vocabuli ultimæ literæ in Sluisk. non sunt expressæ. Non dubito tamen, quin vulgatum se recte habeat.

λος 9 ἔνθα λοιπὸν ἦν αὐτῷ τὸ σῶμα ἐῤῥωμένον, καὶ ἴδιον, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς ἄγαν πιμελῆς ἀλλότριον, τηνικαῦτα καὶ ἐκεῖνος ᾐσθάνετο, καὶ 10 ἠγείρετο ἐκ τοῦ ὕπνου. Τοὺς δὲ χρηματισμοὺς ἐποιεῖτο τοῖς βουλομένοις αὐτῷ προσιέναι, 11 κιβωτὸν τοῦ σώματος προβαλλόμενος· οἱ δὲ οὐδὲ κιβωτόν φασιν, ἀλλὰ πυργίσκον, 12 ἵνα τὰ μὲν λοιπὰ μέρη αὐτοῦ ἀποκρύπτοιτο, τὸ δὲ πρόσωπον 13 μόνον ὑπερέχον διαλέγηται. Πονηρὰν, ὦ Θεοὶ, ταύτην ἐκεῖνος τὴν στολὴν ἀμπεχόμενος, καὶ θηρίου φρουρὰν μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπου ἐσθῆτα.

dem validum erat & ſuum ipſius corpus, neque vero ex nimia pinguedine alienum, tum demum & ipſe ſentiebat, & è ſomno excitabatur. Colloquebatur autem & reſponſa dabat illis, qui ad eum admitti deſiderabant, arcam corpori obtendens: quidam vero ne arcam quidem, ſed turriculam affirmant fuiſſe, ut ita reliqua ejus membra abſconderentur, ſola autem facies ſupereminens loqueretur. Miſeram, o Dii, hanc ille ſtolam erat indutus, magiſque belluæ caveam, quam hominis veſtitum.

Supra VI. 2. τὸ δὲ ὄνομα αὐτοῦ εἴτ' ἐπιμελὲς εἰδέναι. Si quid mutandum, aut ſi id paterentur MSti, vellem lubens, δρᾷν, καὶ, ἔστ' ἂν &c. Solet enim illud ἀλλά γε, quod ſequitur, in Apodoſi, ſeu poſteriore parte periodi poni. Vide Indicem. PERIZ. Pro ἑτέροις reſtitui ἐκείνοις, auctoritate codicis Medicei, & ſenſu id ipſum flagitante. Interpres inepte verterat, *aliis vero mandatum id facere.*

8 Ἀλλοτρίας αὐτοῦ σαρκὸς] Ex Platone, qui *lib.* VIII. *de Repub.* divitem habet ἐσκιατραφηκότα καὶ πολλὰς ἔχοντα σάρκας ἀλλοτρίας. *in umbra educatum & multum alienæ carnis habentem.* KUHN.

9 Ἔνθα λοιπὸν ἦν αὐτὸ τὸ σῶμα] Pro αὐτὸ malim αὐτῷ. KUHN. Prout maluit Kuhnius αὐτῷ, ita legit Sluisk. At Lugd. αὐτοῦ. Sed verior eſt Sluiskiana lectio. Illius, Λοιπὸν, nulla erat habita ratio in Verſione, quod tamen notat eleganter, *tandem*, *ad extremum.* Sic Diog. Laert. VI. 77. καὶ ὑπέλαβον τοῦτο πρᾶξαι, βουλόμενον λοιπὸν ὑπεξελθεῖν τοῦ βίου, *& ſuſpicati ſunt eum hoc feciſſe, volentem jam,* vel *tandem*, *exire è vita.* Vide & omnino *ſupra ad* VIII. 14. PERIZ.

10 Ἐγείρετο] Sic omnes Edd. à Prima uſque, haud ſcio, utrum ex incuria Peruſci & ceterorum, an conſulto. Certe uterque Codex MS. diſerte habet ἠγείρετο, ut ratio Grammatica poſtulat. IDEM.

11 Κιβωτὸν] *arcam*, quæ erat humilior, quam πυργίσκος, *turricula*, quæ totum abſcondebat corpus præter caput. In hujuſmodi κιβωτὸν noctu, ut ſomnum in eo, undique clauſo, tanto tutius caperet, Clearchus Pater hujus Dionyſii, *tanquam ſerpens, irrepſiſſe* dicitur apud Plutarchum, *lib. ad Ducem Indoctum.* Κλέαρχος ὁ Ποντικὸς Τύραννος εἰς κιβωτὸν ἐνδυόμενος, ὥσπερ ὄφις, ἐκάθευδε. Quo pene modo & à Noſtro vocatur *paulo poſt* θηρίου φρουρὰ, *cavea feræ beſtiæ.* Mox Lugd. οἱ δὲ οὐ κιβωτὸν, forſan rectius. Cæterum de *turricula* dubitem, an poſuerit eam ante corpus, ut arcam illam, an vero in ea ſederit aut ſteterit. Certe Dionyſius Siciliæ Tyrannus *concionari ex turri alta ſolebat*, alia tamen de cauſa, ſcilicet, *quia in communibus ſuggeſtis conſiſtere non auderet*, præ aliorum Hominum metu, ut refert Cicero *Tuſc. quæſt.* V. 20. Accedit, quod mox dicat Auctor, ταύτην τὴν στολὴν ἀμπεχόμενος, vel, ut Lugd. περιαμπεχόμενος, *illo ornatu*, *illa* veluti *ſtola*, *circumdatus*, *undique veſtitus*: quibus certe verbis declarare magis videtur, ſtetiſſe eum *in turri*, quam *poſt eam.* Ut adeo putem ſane, illa Elliptica, ἀλλὰ πυργίσκον, non tam ſu-

ſuperioribus repetendis, τȣ̃ σώματος περιβαλλόμενον, quam ex ſenſu ſupplenda, veluti τῷ σώματι περιϊσταλλόμενον. Id quod ſæpe faciendum in legendis Veteribus. *Infra cap.* 24. Καὶ γάρ τι Συβαρίτης πᾶσιν ἔργον ἦν τρυφᾶν, ὁ δὲ Σμινδυρίδης καὶ πλέον. Scil. non ἔργον ἦν, quod non patitur conſtructio, ſed ἐτρύφησε. PERIZ.

12 Ινα τὰ μὲν λοιπὰ μέρη] Adeoque deformis iſte habitus concionem ad riſum moveret, ipſumque redderet contemptum. SCHEFF.

13 Μόνον ὑπερέχον] Ita & Faber edidit. Mihi non eſt dubium, quin ὑπερέχων legi debeat & referri ad Dionyſium. SCHEFF. Placet emendatio Schefferiana. KUHN.

Υπερέχον] Sic liquido MSti. Schefferus tamen & Kuhnius legi hic volunt, ὑπερέχων. Et recte, mea quidem ſententia. Nempe reliquæ partes corporis dicuntur abſcondi per illam arcam, ſeu turrim, ſola vero facie ſupereminebat & conſpiciebatur Dionyſius ſupra turrim, atque ita ſermones ſerebat cum aliis. PERIZ.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ Φιλήτα σώματος λεπτότητος.

1 Φιλήταν λέγουσι τὸν Κῷον λεπτότατον γενέσθαι τὸ σῶμα. Ἐπεὶ τοίνυν ἀνατραπῆναι ῥᾴδιος ἦν ἐκ

CAP. XIV.

De Philetæ corporis macie.

Philetam Coum ajunt tenuiſſimo corpore fuiſſe. Quoniam igitur quavis ex cauſa facile ſubverti poterat,

1 Φιλήταν] Poëta fuit, Stobæo non uno loco laudatus. Hiſtoriam porro habes apud Athenæum *lib.* XII. *cap.* 13. adde *infra* X. 6. SCHEFF. Vixit temporibus Philippi, Alexandri & ſucceſſorum, ac Ptolomæi Philadelphi præceptor fuit. *infra* ποιητὴς ἑξαμέτρων, *lib.* X. *cap.* 6. dicitur. KONIG.

Φιλήταν &c.] Celebris fuit Poëta, non *Hexametrorum* tantum, ut Noſter ait *infra* X. 6. ſed & *Elegiarum* ac *Epigrammatum*, teſte Suida. Egit autem vel maxime de Amoribus, unde ſæpius laudatur à Propertio, & Ovidio. Proclus etiam in *Chreſtomathia* Eum inter præcipuos *Elegiarum Poëtas* nominat, ubi videri poteſt Schottus. Vixit temporibus Philippi, Alexandri, immo & Ptolemæi, cujus Filii ſtudiis præfuit, ut Suidas nos docet. Fuit autem non tenui tantum corpore, ſed & clinico ac morbis infeſto. Hinc Plutarch. in *lib. An Seni gerenda ſit Reſp.* dicit illum, ut & Prodicum Sapientem, fuiſſe etiam dum juvenes, tamen jam tunc ἰσχνὰς, καὶ νοσώδεις, καὶ τὰ πολλὰ κλινοπετεῖς δι' ἀῤῥωςίαν, *macilentos, & morboſos, & plerumque decumbentes per infirmitatem.* Dicitur autem à Suida & Athenæo IX. 14. macilentus evaſiſſe, immo mortem obiiſſe, ex eo, quod nimis ſtudioſe, ac pervigili cura, quæreret vel conſtituere vel ſolvere ſermonem, ſeu ſyllogiſmum, qui à Dialecticis ψευδόμενος dicitur, de quo Vide Menagium *ad Diog. Laërtium*, *Euclide num.* 108. PERIZ.

2 Πέλματα] Imam calceorum partem intelligit, quam alias etiam ex ferro & ligno facere ſolebant. Manetque adhuc hodie pars ejus conſuetudinis in monachis. Sed Athenæus non ſoleas in calceis, ſed σφαίρας ἐκ μολίβδου πεποιημένας περὶ τὼ πόδε, ſcribit habuiſſe *lib.* XII. SCHEFF.

Πέλματα] Sunt infima calceorum, ſub planta pedis, Etymol. Magn. Πέλμα παρὰ τὸ πεπιλῆσθαι πλέον τȣ̃ ἄλλȣ δέρματος, ἢ παρὰ τὸ πέλας ἀεὶ καθεςάναι τῶν πέδων. Πέλμα dicitur *ex* eo, *quod magis denſatum eſt*, *quam aliud corium*, *vel quod ſemper propius ſit ſolo.* Videmus hinc ſic ſatis, quid & quale ſit πέλμα, illud nempe, cui inſiſtimus, quod ideo maxime denſatum eſt, & ipſam attingit terram. LXX. tribuunt Gabaonitis *Joſuæ* IX. 5. σανδάλια παλαιὰ καὶ καταπεπελματωμένα, h. e. *undique re*pa-

ἐκ πάσης προφάσεως, μολίβδου (φασὶ) πεποιημένα εἶχεν ἐν τοῖς ὑποδήμασι [2] πέλματα, ἵνα μὴ ἀνατρέπηται ὑπὸ τῶν ἀνέμων, εἴ ποτε σκληροὶ κατέπνεον. Εἰ δὲ ἦν οὕτως ἀδύνατος, ὥστε μὴ ἀντέχειν πνεύματι, 3 πῶς οἷός τε ἦν τοσοῦτον φορτίον ἐπάγεσθαι; Ἐμὲ μὲν οὖν τὸ λεχθὲν οὐ πείθει· ὃ δὲ ἔγνων ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς, τοῦτο εἶπον.

rat, habebat, ut ferunt, factas ex plumbo soleas in calceis, ne à ventis prosterneretur, si quando vehementes flarent. At si ita invalidus ille erat, ut vento non resisteret, quomodo tandem onus trahere tantum poterat? Mihi itaque id, quod dictum est, non persuadetur: sed tamen, quod de illo viro sensi, id in medium attuli.

ΚΕΦ. CAP.

parata, dum sæpius attrita acceperunt identidem alia atque alia πέλματα, *gelapte Schoenen.* Athenæus autem, quem iterum sequitur Auctor, ait XII. 13. *globulos*, σφαίρας, *ex plumbo habuisse eum circum pedes.* PERIZ.

3 Πῶς οἷός τε ἦν &c.] Quid veri in re ipsa insit, non nunc disputo. Verisimilius certe videtur, & magis idoneum ad firmandos gressus, ne ita facile dejiceretur, quod Athenæus ait, habuisse eum aliquid ponderis aut plumbi, Circum pedes potius, quam Sub pedibus. Verum ratio, qua Noster utitur hic ad confutandam hanc Historiam, non magni videtur esse momenti. Nec enim statuendum est, Philetam hunc ambulavisse quotidie ad defatigationem usque, vel æqualiter aliis hominibus, sed simpliciter, si quando prodiret, vento vehementiore spirante, tum vero se munivisse, suosque gressus, isto pondere, quod facile brevi spatio, suis ex ædibus in forum descendens, aut ad Amicum abiens, secum trahere potuit. Quid? quod ipse Ælianus vulgatam de Gruibus fabulam, huic plane similem, sine hæsitatione tradat *Hist. Anim.* II. I. Eas scilicet ex Thracia devolantes in Ægyptum devorare prius lapidem, πρὸς τὰς ἐμβολὰς τῶν ἀνέμων ἕρμα, *firmamentum adversus impetus ventorum.* Eleganter Plinius X. 23. eas *saburra stabiliri* ait, quia scil. arena impleant guttur, & lapillis onerent pedes. Disertius rem explicat Nonnus *Dionys. lib.* XL. *extr.*

> Αἱ στομάτων ἔντοσθε ἀοσσητῆρα κελεύθου
> Λᾶαν ἐλαφρίζουσι κατασχεθέα, μή ποτε κείνων
> Ἱπταμένων πτερὰ κοῦφα παρεκπλάγξειεν ἀήτης.

Quæ intra os auxiliatorem viæ Lapidem gestant gravem, ne quando ipsarum Volantium alas leves aberrare faciat ventus. Adde omnino, quæ *Hist. Anim.* I. II. de Apibus refert, quæ & ipsæ dicuntur, λίθον ἐν ποσὶ, *lapillum pedibus*, *ferre*, ἕρμα ἑαυταῖς, *firmamentum sibi*, ἵνα μὴ παρατρέψῃ τῆς ὁδοῦ ἡ αὔρα αὐτὰς, *ne ventus eas à via auferat.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιε΄.

Περὶ Ὁμήρου.

Ὅτι ποιητικῆς ἁπάσης Ἀργεῖοι τὰ πρῶτα Ὁμήρῳ ἔδωκαν, δευτέρους δὲ αὐτοῦ ἔταττον πάντας. [1] Ποιοῦντες δὲ θυσίαν, ἐπὶ ξενία ἐκάλουν τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ Ὅμηρον. Λέγεται δὲ

CAP. XV.

De Homero.

Argivi poëticæ totius primas Homero tribuebant, ſecundos ab eo *reliquos* omnes ponebant. Rem divinam vero facientes ad hoſpitalem menſam vocabant Apollinem & Ho-

1 Ποιοῦντες δὲ θυσίαν &c.] De honoribus Homero habitis, & ejus Apotheoſi, multi jam egerunt, & ex profeſſo præ ceteris Ampliſſ. Cuperus. Argivi vero ita eum honorarunt propter præcipuas laudes, quibus eorum Civitatem ornavit, ut refert Auctor *Agonis Homeri & Heſiodi.* Qua eadem de cauſa è contrario Carmina ipſius & certamina Rhapſodorum à Cliſthene Sicyoniorum Tyranno, Argivorum inimico, ex urbe Sicyone ſunt ejecta, teſte Herodoto v. 67. Phraſin ἐπὶ ξενία καλεῖν pluribus expoſuimus *ſupra* III. 37. PERIZ. Vide Leonem Allatium *de Patria Homeri cap.* 11.

2 Προῖκα] Ut Homerus poëma Cyprium dotis loco filiæ dedit: ita apud Plautum Paraſitus ſales Atticos filiæ ſe daturum ait, ne indotata domi ſine conditione deſideat.

> *Ne te indotatam dicas*, inquit, *cui dos ſit domi.*
> *Librorum enim ecce illum plenum ſorracum habeo:*
> *Dabuntur dotis inde ſexcenti tibi*
> *Logi*, *atque Attici omnes*, *nullum Siculum acceperis*,
> *Cum hac dote poteras vel mendico nubere.*

De Poëmate Cyprio, Salmaſ. *Plinian. Exerc. p.* 358. videre jubent Notæ Konigianæ. KUHN.

3 Τὰ ἔπη τὰ Κύπρια] Hoc vero quam dubiæ & ſubleſtæ ſit fidei, vel ex eo liquet, quod plerique Veterum negarint hæc carmina eſſe Homeri. Antiquiſſimus omnium Herodotus argumentis etiam quibuſdam, ſeu ex eo, quod contraria dicantur in illis *Cypriis* & Homeri *Iliade*, probare id conatus eſt *lib.* 11. *cap.* 117. Ariſtoteles quoque in *Arte Poëtica* declaranda *cap.* 23. opponit clariſſime *Homerum*, & τὸν τὰ Κύπρια ποιήσαντα, *Auctorem Cypriorum.* Ad quod exemplum & Alii hunc dein ἀνωνύμως citarunt. Sic certe Pauſanias paſſim ὁ ποιήσας τὰ ἔπη τὰ Κύπρια. Et Schol. Pindari *ad Nemea* X. 114. ὁ τὰ Κύπρια συγγράψας. Athenæus *lib.* XV. *cap.* 9. ὁ τὰ Κύπρια ἔπη πεποιηκὼς, nominans deinde eum, ſive *Hegeſiam*, ſive *Staſinum*, vel etiam *Halicarnaſſenſem* quendam. Tzetzes vero *ad Lycophronis Caſſandram*, *v.* 511. diſerte Στασῖνος, ὁ τὰ Κύπρια πεποιηκώς. Adde Scholia Homeri *ad Iliad.* A. 5. Neque tamen temere illa Homero ipſi tribuit Noſter. Nam præterquam quod ipſe Auctorem alleget *Pindarum*, diſcimus ex *Procli* Chreſtomathia, Cypria illa carmina referri à quibuſdam *ad Staſinum Cyprium*, ab aliis *ad Hegeſiam Salaminium*, ab aliis vero *ad Homerum*, *qui ea propter filiam*, ut ſcil. eam duceret, *dederit Staſino*, *à cujus Patria dein opus fuerit appellatum*, *Cypria.* Sed rejicit hoc ipſe Proclus, ut videri poteſt in *Biblioth.* Photii *pag.* 982. 983. Diſertius longe firmat hanc Noſtri Hiſtoriam Tzetzes *Chiliad.* XIII. 638.

> Θυγάτηρ Ἀρσιφόνη δὲ, ἣν ἔγημε Στασῖνος,
> Στασῖνος, ὁ τὰ Κύπρια συγγράμματα ποιήσας,

Ἀπε

δὲ κἀκεῖνο πρὸς τούτοις, ὅτι ἄρα ἀπορῶν ἐκδοῦναι τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτῇ [2] προῖκα ἔχειν [3] τὰ ἔπη τὰ Κύπρια· καὶ ὁμολογεῖ τοῦτο Πίνδαρος.

Homerum. Fertur præte hæc etiam illud, quum propter inopiam elocare filiam non poſſet, dotem ei Cypria carmina dediſſe: & teſtis ejus rei eſt Pindarus.

ΚΕΦ. CAP.

Απερ οἱ πλείους λέγουσιν Ομήρου πεφυκέναι, Εις προῖκα δὲ σὺν χρήμασι δοθῆναι τῷ Στασίνῳ.

Filia vero (Homeri fuit) *Arſiphone, quam duxit Staſinus, Staſinus ille, qui Cypria Poëmata fecit, quæ plerique dicunt Homeri fuiſſe, ſed in dotem cum pecunia data Staſino.* Vides itaque id vulgo jactatum. Cantabatur autem hiſce carminibus Bellum Trojanum, ſed à *gemino ovo* cœptum, h. e. natalibus Helenæ, quaſi eam naſci curaverit cum Venus, ut Paridi poſſet promittere conſummatum pulchritudinis exemplar, tum certe Jupiter ex conſilio Momi, ut per bellum Trojanum propter Helenam geſtum perdere iterum poſſet genus Humanum. Vide Scholia Homeri *d. l.* Quum ergo ad Venerem, propriam Cypri Deam, pleraque referrentur in his Carminibus, quod & veriſimile eſt feciſſe Auctorem, ſi *Cyprius* fuit, ut ajunt plerique, inde igitur carmina hæc appellata videntur Κύπρια, & opus ipſum, ut ait Proclus, Κυπρεία. Vide & Salmaſ. *Plin. Exerc. pag.* 853. Clariſſimus Dacierius *ad Ariſtotelis Poëticam* dicit, *ignorari argumentum Poëmatis, ſeque credere, collectos eo extraordinarios quoſvis Amoris caſus, & inde dicta carmina hæc Cypriaca, quaſi caſus Cypriacos, ſeu amatorios.* Sed ex ipſo hoc Ariſtotelis loco patet contrarium ejus, quod ſuſpicatur Vir Clariſſimus. Laudat enim iſtic Philoſophus Homerum, quod ille unam tantum partem Belli Trojani, nempe Iram Achillis, ſibi exponendam ſumpſerit, eamque plurimis epiſodiis diſtinxerit. Deinde vero opponit illi Alios, qui idem Bellum aliter tractaverint, nempe *Cypriorum*, & *Iliados parvæ Auctores.* Οι δὲ ἄλλοι, inquit, περὶ ἕνα ποιοῦσι, καὶ περὶ ἕνα χρόνον, καὶ μίαν πρᾶξιν πολυμερῆ, οἷον, ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας, καὶ τὴν Μικρὰν Ιλιάδα. *Alii vero Poëma faciunt de Unius Hominis Tota vita, & de uno Continuo Tempore, & Unius Actionis ſerie, quæ multas habet partes,* qualis actio eſt bellum Trojanum, *veluti Auctor Cypriorum, & Parvæ Iliadis.* Si ergo de *Uno* egit longa & continua ſerie, in eoque opponitur Homero, tum ſane non collegit *Diverſorum*, Hominum, Temporum, Actionum Caſus amatorios, ut vult Vir Eximius. Sed & quod ita opponitur Homero, & jungitur *Auctori Parvæ Iliados* ab Ariſtotele, & *Leſchi*, (Auctori, ſi non *parvæ Iliados*, de quo Vide Rykium *de Primis Italiæ colonis cap.* 10. at certe *Ilii expugnationis*) à Pauſania *Phocicis cap.* 26. ex eo quoque colligimus, compoſuiſſe ergo & ipſum *Iliada.* Et manifeſte tradit Herodotus, raptum Helenæ carminibus Cypriis exponi. Scholiaſtæ Pindari & Lycophronis pugnam ex iis narrant Caſtoris & Pollucis cum Ida & Lynceo filiis Apharei. Schol. Homeri natales Helenæ & Achillis Διὸς βουλῇ, ad perdendos Bello Trojano Homines. Pauſanias vero in *Meſſenicis cap.* 2. *Proteſilai uxorem* ex iis nominat, at in *Phocicis cap.* 26. exponit, *à quo datum fuerit Pyrrho Achillis F. nomen Neoptolemi. cap.* 31. *Palamedem ab Ulyſſe & Diomede exſtinctum in aquis.* Satis igitur ex his planum puto & perſpicuum, enarrari eo poëmate Bellum Trojanum. Adde hæc *Cypria* Latine verſa à Lævio, vel Nævio, & hoc Poëma Latinum ab eo *Cypriæ Iliadis* nomine inſignitum, ut conſtat ex Chariſii Grammatici *libro primo.* PERIZ.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

Περὶ Ιταλίας, καὶ Μάρου ἱππομιγοῦς ἀνθρώπου.

Τὴν Ιταλίαν ᾤκησαν [1] πρῶτοι Αὐσονες, αὐτόχθονες. Πρεσβύτατον δὲ γενέσθαι [2] Μάρην τινὰ καλούμενον, οὗ

CAP. XVI.

De Italia, & Mare, qui fuit ex Equo & Homine mixtus.

Italiam primi Ausones inhabitarunt, indigenæ. Antiquissimum vero ajunt fuisse quendam dictum Ma-

1 Πρῶτοι Αὐσονες] Vide Cælium Rhodiginum *lib.* IX. *cap.* 26. Gesner. Aliter Pompejus Trogus, & ex eo Justinus *lib.* XLIII. *cap.* 1. *Italiæ cultores primi*, inquit, *Aborigines fuere.* Sallustius *bello Catilin.* idem testatur, & Plinius *lib.* III. & Livius *lib.* I. Item Cato in *Originibus*, ut docet Servius *ad Poëtæ* I. *Æneid.* Sext. Aurelius Victor *lib. de Origine gentis Romanæ: Quidam tradunt terris diluvio coopertis, passim multos diversarum regionum in montibus, ad quos confugerant, constitisse: ex quibus quosdam sedem quærentes, pervectos in Italiam, Aborigines appellatos, Græca scilicet appellatione, à cacuminibus montium, quæ illi ore faciunt.* Sed cum nostro faciunt, præter Festum in *Ausonia*, etiam Stephanus *de urbibus in* Αὐσων & Paulus Warnefridi seu Diaconus *lib.* II. *Hist. Longob. cap.* 24. Eustathius *in Dionys. Perieg. Observabis, quod eosdem esse Ausones & Italos ait. Dicuntur autem Ausones, ab Ausone (qui primus Romæ regnasse ab aliquibus fertur) Ulysses & Circes filio, vel ex sententia ejus, qui gentilia conscripsit, Calypsus & Atlantis.* Ita habet versio latina, Græcum videre non licuit. Servius *ad* XI. *Virg. Antiqui Ausonii, quia qui primi Italiam tenuerunt, Ausones dicti sunt.* Adde Dionys. Hal. *lib.* I. Strabonem, Antonini *Transform.* 31. Suidam in Αὐσονίων, Zetzen in *Hist. Misc.* Philarg. Sabinam gentem proprie sic dictam ait. Scheff. Etymologicum. Αὐσονες οἱ Ιταλοὶ, καὶ Αὐσονία ἡ Ιταλία, οὐκ ἀπὸ Αὔσονος τοῦ Κίρκης, ἢ Καλυψοῦς ἢ Οδυσσέως, ἀλλ' ὅτι τὴν Ιταλίαν οἱ παροικοῦντες ἐποικοι Αὐζενα ἔλεγον, καὶ κατὰ μετάθεσιν τοῦ ζ. εἰς τὸ σ. καὶ τοῦ ε εἰς τὸ ο. Αὐσονες οἱ Αὐζονες οἱ (l. ἢ) Αζωνες. Ubi Sylburgius in *notis: Isacius Lycophronis interpres* & *Servius Virgilii enarrator, Ausones eosdem cum Auruncis fuisse innuunt, at Livius post Auruncos aliquot annis Ausonum gentem cum Ausona urbe deletam prodit lib.* IX. *Sigonius commentario in Fastos, Auruncum bellum finit anno Urbis* CCCCVIII. *Ausonam vero captam tradit anno* CCCXXXIX. hæc ille. Kuhn.

Αὐσονες αὐτόχθονες] Qui prorsus primi Italiam latius sumptam incoluerint, incertum est, ut omnia antiquissimi temporis, quod Græci idcirco ἄδηλον vocabant. Alii *Oenotrios* dicunt, alii *Siculos*, alii *Aborigines*, de quibus hic multa Schefferus. Sed hoc nomine Ego putem antiquissimos & omnium primos alicujus regionis Incolas communiter à Latinis appellatos, sed speciatim & potissimum primos Latii: quasi dixeris, qui à prima rerum Latinarum *origine* istic habitarint. Nam neutiquam crediderim, illos populos unquam, quum existerent, sic vocitatos, licet ita velle Dionysium Halic. non nesciam, qui sic appellatos usque ad Bellum Trojanum, ait *lib.* I. *cap.* I. quando isti Nomini successerit nomen illud à Scriptoribus primis, multis demum seculis post, excogitatum est. De *Ausonibus* vero testantur complures: eos antiquissimos fuisse, (Vide hic Schefferum, & Decessorem meum, Th. Rykium, *de primis Ital. colonis cap.* 2.) & habitasse infra Latium in Campania, & ejus confiniis. Hinc mare istic loci jam olim dictum fuit *Ausonium*, & Italia à Virgilio, aliisque Poëtis, passim *Ausonia* dicitur. Sed & ab hisce *Ausonibus* orti & dicti *Aurunci*. Nec ratio est ulla, quam ex Sylburgio *ad Etymol. M.* adfert Kuhnius hic in contrarium. Nam licet ex Livio liqueat,

 di-

οὗ τὰ μὲν ἔμπροσθεν λέγουσιν ἀνθρώπῳ ὅμοια, [3] τὰ κατόπισθεν δὲ ἵππου· καὶ αὐτὸ δὲ τοὔνομα εἰς τὴν Ἑλλάδα, φασὶν, ἱππομιγὴς δύναται. Δοκεῖ δέ μοι [4] πρῶτος ἵππον ἀναβῆναι, καὶ ἐμβαλεῖν αὐτῷ χαλινὸν, εἶτα ἐκ τούτου διφυὴς πιστευθῆναι. Μυθολογοῦσι δὲ, αὐτὸν καὶ βιῶναι [5] ἔτη τρία καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν· καὶ ὅτι τρὶς ἀποθανὼν, [6] ἐβίω τρίς· ἐμοὶ δὲ οὐ πιστὰ δοκοῦσιν. Ὅτι τὴν Ἰταλίαν φασὶν οἰκῆσαι ἔθνη πάμπολλα, καὶ ὅσα οὐκ ἄλλην γῆν. Τὸ

Maren, cujus anteriora homini, poſteriora equo ſimilia fuiſſe; & ipſum illud nomen ſignificare dicunt Græce *ex equo compoſitus*. Videtur autem mihi primus aſcendiſſe equum, & frenum illi injeciſſe, atque ideo biformis creditus. Fabulantur autem, eum etiam centum & tres ac viginti annos vixiſſe, & ter mortuum ter revixiſſe: ea vero mihi quidem fide digna non videntur. Italiam permultos ajunt populos inhabitaſſe, & quot haud aliam terram. Cau-

diſtinctos tandem fuiſſe, ſed aliquot jam ſeculis poſt Romam conditam, nihil id obſtat, quo minus ab initio fuerint ejuſdem gentis Auſones & Aurunci, quum ſæpe eadem Gens à diverſis accolis diverſis appellata fuerit modis, maxime, ſi, & poſtquam, ſeparari illa ab ſe invicem cœpit, vel per ſuas ipſius colonias, vel per alios populos, partem terræ ſuæ occupantes. Sic diverſi tandem fuere, licet haud dubie ejuſdem originis, *Picentes* & *Picentini*, *Perſæ* & *Parthi*; Neque tamen *Auſo* ipſe, quicunque is fuit, dictus etiam fuit *Auron*, ut cenſet Bochartus *Geogr. Sac. pag.* 651. Nam illo tempore litera R. nondum cognita fuit, ut notum eſt. Sed ab *Auſonibus* dicti ſunt *Auſonici*, inde *Auſunci*, & litera S. poſtea in R. mutata, *Aurunci*. Sic pro *Etruſia* dicta eſt dein *Etruria*, at ab illo formati *Etruſici*, *Etruſci*. Sic *Faliſci* quaſi *Faleſici* à *Faleſii*, ſed pro quo poſtea dixere *Falerii*, licet in Gentili retinuerint literam S. Similiter à *Valeſus* & *Voluſus*, ſimul familia *Valeſiorum*, ſed qui poſtea vocati *Valerii*, & *Voluſiorum*, ac populus *Volſcorum*. Quin ab hoc ipſo nomine *Auſonis* formatum eſt nomen Familiæ *Aureliæ*, quæ primum dicta fuit *Auſelia*, ut nos docet Feſtus in *Aureliam*, ipſe tamen graviter errans, quando putat hanc Familiam ſic *à Sole dictam*. Quem errorem augent, dum illi ſpeciem quandam addere ſtudent, cum Ant. Auguſtinus, quia Sabini, unde hæc Familia venit Romam, *Auſum* quoque dixerint pro *Aurum*, ſuſpicans ergo eam ſic appellatam ab *Aureo Sole*; tum Gothofredus cenſens, eam dictam primitus *Auſoliam*. Inania ſunt hæc omnia. *Auſelii* dicti ab *Auſone*, ut à *Pompone Pompilii*, à *Cæſone Cæſellii*. Nec diſcriminis inter Terminationes *elius* & *ellius*, ut &, *ilius* ac *illius*, ulla eſt alia ratio, niſi quod hæc eſt recentiorum familiarum, illa antiquiorum, quia antiquiſſimi non geminabant conſonantes, ut ſæpe monet Feſtus. Dixerunt autem, ut *Pompo* & *Pompus*, *Cato* & *Catus*, ſic *Auſo* & *Auſus*, unde *P. Minatius Auſus* apud Gruterum 4. *pag.* 1031. Sed ut ad *Auruncos* redeam; quum diſerte Servius *ad Virg. Æn.* VII. 689. Auruncos dicat *Græce Auſones nominari:* quumque *Aurunci*, æque ac *Auſones*, dicantur primi Italiam incoluiſſe, unde & Gloſſæ Veteres, *Aurunci* οἰκήτορες Ἰταλίας: quum porro in eodem tractu Italiæ pariter habitaverint: & *Auruncam ab Auſone conditam* dicat etiam Feſtus in *Auſoniam:* quum denique tam manifeſta ſit Etymologia, nemo, opinor, dubitabit amplius, quin *Aurunca* urbs, ſi non ab *Auſone*, quod affirmare nolim, certe ab *Auſonibus* ſit condita & dicta, longe potius, quam ab *auruncando* pro *averruncando*, ut voluit Illuſtris Scaliger *ad Feſtum* in *Aurum*. Accedunt his diſertiſſima loca Tzetzis *ad Lycophr. v.* 44. & 702. Iſtic enim quum Lycophron Mare Italicum

Τὸ δὲ αἴτιον, 7 διὰ τὴν τῶν ὡρῶν εὐκρασίαν, καὶ τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν, καὶ τὸ ἔνυδρον αὐτῆς, καὶ τὸ πάμφορον, καὶ τὸ εὔβοτον, καὶ ὅτι ποταμοῖς ἐστι κατάρρυτος, καὶ ὅτι θάλασσα ἀγαθὴ 8 παράκειται αὐτῇ, ὅρμοις πανταχόθεν διειλημμένη, καὶ καταγωγαῖς ἀφθόνοις, καὶ καταρσεσιν. Ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν οἰκητόρων ἥμερόν καὶ πρᾶον ἐπῆρε πολλοὺς εἰς τὴν μετοίκησιν. Καὶ ὅτι πόλεις ᾤκησαν

Causa ejus est ex omnium anni partium temperie, & regionis bonitate, & quod aquis irrigua est, fertilisque omnium fructuum, ac bene pascua, itemque quod fluviis perfluit, quodque oportunum mare ei adjacet, portubus ex omni parte distinctum, & stationibus multis, ac locis ad appellendum idoneis. Sed & incolarum mansuetum & mite ingenium impulit multos, ut in eam de-

cum θαλάττης Αὐσονίκδος nomine designasset, notat Tzetzes, Αὐσονία κυρίως, ὡς Δίων γράφει Κοκκειανὸς, ἡ τῶν Αὐρέγκων γῆ μόνη λέγεται, μέσω Καμπανῶν καὶ Οὐολκῶν παρὰ θάλασσαν κειμένη. Συχνοὶ δὲ καὶ μέχρι τοῦ Λατίου Αὐσονίαν εἶναι ἐνόμισαν, ὥς τε καὶ πᾶσαν Ἰταλίαν ἀπ' αὐτῆς. Οἱ δὲ Τραγικῶν ἡμᾶς τοὺς Γραικοὺς Ἕλληνας, Αὔσονας λέγοντες, αὐθεντικῇ ἀδείᾳ, καὶ οὐ ποιητικῇ, τοῦτο ποιοῦσι. *Ausonia proprie, ut Dio scribit Coccejanus, sola Terra Auruncorum vocatur, media inter Campanos & Volscos ad mare sita. Multi autem etiam usque ad Latium Ausoniam esse putant, atque adeo & omnem Italiam ab ea nominari. Illi vero Tragici, qui nos Græcos proprie dictos, Ausonas vocant, faciunt id licentia sui arbitrii, non Poetica.* Posteriora hæc, in quibus hærent Editores, ita vertenda, ex altero liquet loco, ubi ait. Αὔσονες οἱ Αὐρούγκοι μόνοι κυρίως λεγόμενοι, μέρος Καμπανῶν καὶ Οὐόλκων, παρὰ θάλασσαν κεῖνται· καταχρηστικῶς δὲ καὶ πάντας Ἰταλοὺς Αὔσονας καλοῦσι, καταχρηστικώτερον δὲ καὶ ἡμᾶς, καίπερ Ἑλλήνων γονῆς πεφυκότας. PERIZ.

2 Μάρην] Id est Masculum sive Virum. Quomodo ferme omnes gentes primum hominem appellarunt. Dion. Halicar. *lib.* I. *cap.* 27. de Lydis: *Ex Jove & Terra genitum esse Manem, primumque in illis locis regnasse* ajunt. Idem habet Herodotus in *Clio.* De Germanis Tacitus *cap.* 2. *Celebrant carminibus antiquis Tuistonem deum, terra editum & filium Mannum* (Germanicum vocabulum, quod Latine virum sive marem designat) *originem Gentis conditoresque.* Fere ad eundem modum de Ægyptiis testatur Manetho, primum habuisse regem Mena nomine, quem & Herodotus Μῆν & Diodor. Μηνᾶς appellant. Sed noster vocem Μάρην aliter exponit, & sic dictum ait, quia compositus fuit ex equo. Et sane Germanis veteribus *marne*, sive *mare* denotabat equum, & rustici equas hodieque sic appellant. Verum prius magis placet. SCHEFF. Cum Μάρης & virum & equum videatur significare, ideoque hominem hujus nominis ἱππομιγῆ, i. e. *ex homine & equo compositum fuisse* fabulati sunt. *Celtæ* equidem, Liguribus adeo vicini, ut bonam Celticæ partem Ligures incoluerint, etiam in Italiam antiquissimas dimiserunt colonias, equum Μάρκα vel Μάρκαν dixerunt. Τριμαρκισίαν ab illis dictam *certum equitum numerum*, Pausanias notat in *Phocicis*, subjungitque. καὶ ἵππων τὸ ὄνομα ἴστω τις Μάρκαν ὄντα ὑπὸ τῶν Κελτῶν, *& sciat aliquis equi nomen* Μάρκα *à Celtis profectum esse.* vid. Bochart. *Hieroz.* II. *p.* 839. KUHN.

Μάρην] Lugd. μάρην. *Mares* hic sine dubio est Deus ille, quem Latini postea *Martem* dixere: sicuti *Marcus* quasi *Maricus*, & *Marcellus* ab ipso Plutarcho explicatur Ἀρήϊος, hoc est, *Martius.* Atque ideo Osci, ut pro *Marco* dicebant *Mamercus*, sic pro *Mars*, *Mamers*, teste Festo in *Mamercum*, quod & Varro *lib.* IV. *de L. L.* à Sabinis ait fieri. Sine dubio autem Græcum Ἄρης, & Lat. *Mares*, *Mars*, ex Hebraico fonte repetendum est, ubi עריץ q. d. *Ariis*, vel *Oriis*, notat *violentum*, *Terribilem*, *Tyrannum.* Et cum M, מעריץ, *Mariis*, vel *Maorits*, Partici-

σαν τὴν Ἰταλίαν πάλαι ἑπτὰ καὶ ἐννενήκοντα καὶ ἑκατὸν πρὸς ταῖς χιλίαις.

demigrarent. Et incoluerunt olim Italiam ſeptem & nonaginta ac centum ſupra mille civitates.

ticipium Hiphil, Verbi maxime Activi, *qui violenter agit.* Unde *Mars* & *Mavors*, pro *Maors*, V inter duas Vocales interpoſito. Nihil autem huc facit Lydorum Μάνης vel Μάσνης, aut Germanorum *Mannus*, quos hic memorat Schefferus. Conveniret magis Nomen Μάρων, *Maro*, Græcis & antiquiſſimis Latinis uſurpatum. De *Marone* Vide Homer. *Odyſſ.* I. *v.* 197. & ibi Euſtath. Apud Latinos à *Marus*, & *Maro*, eſt *Marius*. PERIZ. Μάρης dictus videtur a *Mar*, quod vocabulum *equum* ſignificaſſe teſtantur voces inde derivatæ, ut *Marhais* ſtabuli præfectus, qui & *Marscalc* à Germanis vocabatur, ac *Marſtallum* equorum ſtabulum, & plures, quas plena manu dedit Joan. Meierus in *Antiquitatibus Villarum & Villicorum.* Hinc etiam *Marcomannos*, quos a flumine Maro vel marca *limite* alii derivant, appellatos fuiſſe teſtatur ipſe Ælianus *lib.* XIV. *de Nat. Anim. cap.* 23. loco hactenus fœde depravato, ſed quem feliciſſime emendavit eximium Helvetiæ literatæ decus J. C. Hagenbuchius. Ὑπὸ τῷ ποδὶ δὲ τῶν Ἀλπαίων ὀρῶν πρὸς ἄνεμον βορῥᾶν ὑπόκεινται Μαρκόμανοι· κέκληται δὲ γένος πιστὸν ἱππικοὶ ἄνδρες. Mars autem, quem Heſi nomine colebant Celtæ, longe diverſæ originis eſt, & a Græca voce Ἄρης deducendus, adjectione literæ *m*, ut ἄμμα, *mamma.*

3 Τὰ καθόπισθεν τῶ ἵππου] Pari modo Faber edidit. Puto tamen magis ſcribendum eſſe ἵππῳ, quoniam præcedit ἀνθρώπῳ. SCHEFF. Vix opus erit medicina in loco tam ſani coloris. KUHN.

4 Πρῶτος ἵππον ἀναβῆναι] In Italia fortaſſe, nam in Græcia, ſi Plinio credimus, Bellerophon primus equis vehi docuit. Sic enim ſcribit *lib.* VII. *cap.* 6. *Equo vehi* (inveniſſe tradunt) *Bellerophontem, frenos & ſtrata Pelethronium.* Quod autem mixtam ex equo & homine figuram de equite interpretatur, convenit cum eo, quod etiam de centauris ſcribit Palæphatus *lib.* I. *Fabularum.* Servius *ad lib.* III. *Georg. Pelethronium oppidum eſt Theſſaliæ; ubi primus domandorum equorum repertus eſt uſus. Nam cum quidam Theſſalus rex bobus œſtro exagitatis, ſatellites ſuos ad eos revocandos juſſiſſet, illique curſu non ſufficerent: adſcenderunt equos, & horum velocitate boves ſecuti, eos ſtimulis ad tecta revocarunt. Sed hi viſi, aut cum irent velociter, aut cum eorum equi circa flumen Peneum potarent capitibus inclinatis, locum fabulæ dederunt, ut centauri eſſe crederentur.* SCHEFF.

5 Ἔτη τρία καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν] Valde hæc ſuſpecta ſunt: vix enim veriſimile, illo tempore, quo longiſſimè vivebant, cuilibet ætati ejus tantum quadraginta tribuiſſe annos. SCHEFF. Noſter hoc exſerte non dicit, ſed in genere fabulam delibaſſe contentus, vitæ quoque ſpatium pingui Minerva delineat. Nam in rebus, quas ipſe non credidit, operam accuratam ſumere nihil attinebat. KUHN.

6 Ἐβίω τρὶς] In liberis fortaſſis, nam in his vere reviviſcimus. Certe quod ter revixiſſe dicitur, convenit cum ternario filiorum numero, quem & Mannus apud Germanos habuiſſe dicitur. SCHEFF. Lege ἀνεβίω, *revixit.* FABER. Diu eſt, cum ante Fabrum ita legerat Cælius Rhodig. in *Antiq. Lect. lib.* V. *cap.* 45. vertit enim *revixiſſe.* Cæterum inter eos, quos pietas & æquus Jupiter, ut Ethnici ajunt, ad vitam ſemel mortuos revocavit, numerant *Herculem, Tyndareum, Glaucum, Hippolytum, Æſopum.* vide Suidam in ἀναβιῶναι. Nec eſt quod quiſquam exiſtimet de vera ἀναβιώσει hic non agi, ſed de eâ, qua pater in filiis quaſi revixiſſe dicitur κατὰ μεταφοράν. Si ita eſſet, minime Noſter ſubjunxiſſet: ἐμοὶ δὲ οὐ πιστὰ δοκοῦσι, *mihi vero incredibilia ſentire videntur.* ipſe enim ut Ethnicus à veritate alienum credit, defunctum poſtliminio in vitam eſſe reducem. KUHN.

7 Διὰ τὴν τῶν ὡρῶν εὐκρασίαν] Plinius *lib.* III. *cap.* 5. *Tota ea vitalis ac perennis ſalubritatis cæli temperies eſt, tam munifica ſylvarum genera, tot montium afflatus, tanta frugum & vitium olearumque fertilitas, tam nobilia pecori vellera, tot opima tauris colla, tot lacus, tot amnium fontiumque ubertas totam eam perfundens, tot maria, portus, gremiumque*

que terrarum commercio patens undique & tanquam ad juvandos mortales ipsa avida in mare procurrens. SCHEFF. De Italiæ fertilitate aliisque dotibus vide Halicarnaff. *l.* I. *Antiq. Roman. p.* 13. *Edit. Steph.* Strabonem *p.* 197. Plinium *lib.* V. *cap.* 3. Solinum *cap.* 8. *Polyhist.* Herodian. *lib.* I. *cap.* 6. & *lib.* II. *cap.* II. ubi verborum ordo malè turbatus ita restituendus. αὐτῶν περιβεβλῆσθαι ἀρρήκτόντε καὶ ἀπὸ &c. Polybium *lib.* II. *Hist.* Florum, & iterum Plinium in *fine Histor. Natural.* Virgilium *lib.* II. *Georg. lib.* I. *Æneid.* &c. Aristot. *T.* II. περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων *p. m.* 1092. ubi pro δύο καὶ τρία legerem ex Steph. *de Urbibus*, *voce* Ομβρικοὶ. δ. ή. τ. KUHN.

8 Παράκειται] Sluiskianus περίκειται.

ΚΕΦ. ιζ'.

Περὶ Δημοσθένους τύφου.

Κουφότητα ἔοικε κατηγορεῖν οὗτος ὁ λόγος, ὁ λέγων περὶ [1] Δημοσθένους, ὅτι ἄρα τύφου αὐτὸν ὑπεπλήρουν καὶ [2] οἱ ὑδροφοροῦντες, εἴ ποτε, παριόντος αὐτοῦ, ὑπὲρ αὐτοῦ τι [3] ψιθυρίσαιεν. Ὃς γὰρ καὶ ὑπ' ἐκείνων ἐκουφίζετο, καὶ ἐπαιρόμενος ἦν

CAP. XVII.

De superbia ac levitate Demosthenis.

Levitatem arguere videtur fama, quæ de Demosthene tradit, etiam aquam ferentes fastu eum implevisse, si quando, ipso prætereunte, aliquid de eo susurrarent. Nam qui etiam ab illis inflabatur in superbiam, & elati erat animi manifestus, qua-

1 Δημοσθένης] Habes apud Ciceronem *lib.* V. *Quæst. Tuscul.* SCHEFF. Plutarch. in *Vita Demost.* KUHN. Scholiasten Persii *ad Sat.* I. *v.* 28.

2 Οἱ ὑδροφοροῦντες] Sic editiones omnes etiam Romana. sed mallem αἱ, quia Cicero mulierculas fuisse scribit. SCHEFF. At vero αἱ ὑδροφοροῦντες non admittit Græcismus, sed αἱ ὑδροφοροῦσαι. mihi placeret vulgata lectio. Nam in circumstantiis id genus sæpe in diversa abeunt optimi Auctores. Plinius *lib.* IX. *ep. cap.* 23. *An si Demosthenes jure lætatus est, quod illum anus Attica ita demonstravit.* οὗτός ἐστι Δημοσθένης, *ego celebritate nominis mei gaudere non debeo? ego vero & gaudeo & gaudere medico* &c. KUHN.

Οἱ ὑδροφοροῦντες] Cicero *Tusc. Quæst.* V. 36. uni id tribuit *Mulierculæ*, *aquam ferenti*, *ut mos in Græcia est.* At Noster toti huic Hominum generi, quod erat ubique vilissimum. Hinc Israëlitæ decepti à Gibeonitis pepercerunt quidem iis, sed redegerunt in hanc servitutem, ut essent sibi & Sacris suis ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι, *qui ligna cæderent, & aquam ferrent.* Vide Josuam *cap.* IX. Sed & in *Deuteron.* XXIX. II. memorantur itidem conjuncti, sed post proselytos, tanquam infimi plane generis homines. De Cleanthe Philosopho notum est, *quæstu extrahendæ aquæ nocturno tempore* eum Athenis *inopiam suam sustentavisse*, ut ait Valer. Max. VIII. 7. Vide & Diog. Laërt. in *ejus Vita*, & ibi Notas. PERIZ.

3 Ψιθυρίσαιεν] Hæc scilicet verba οὗτος ἐκεῖνος. HIC EST. Lucianus in *Somnio.* τοιαῦτά σοι περιθήσω γνωρίσματα, ὥστε τῶν ὁρώντων ἕκαστος τὸν πλησίον κινήσας δείξει σε τῷ δακτύλῳ, οὗτος ἐκεῖνος, λέγων, *ea tibi induam insignia, ut, qui Te viderit, proximè astantem vellicet, digitoque Te designet, dicens: hic ille est!*

ἦν δῆλος, τίς ἦν, εἴποτε ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκροτήθη.

qualem fuiſſe oportet, ſi quando à concione plauſu exciperetur.

eſt! Horat. *lib.* IV. *Carm. Od.* 3. *quod monſtror digito prætereuntium Romanæ fidicen lyræ.* Diogenes autem medio & infami digito peregrinis Demoſthenem commonſtravit apud Laertium in *Vita ejus.* KUHN.

ΚΕΦ. ιη΄.

Περὶ Θεμιστοκλέους.

CAP. XVIII.

De Themiſtocle.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν εἴκαζε [1] ταῖς δρυσὶ, λέγων ὅτι ἐκείνας [2] ὑπέρχονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ δέονται αὐτῶν, ὅταν ὕῃ, [3] στέγην ἐκ τῶν κλάδων ποθοῦντες· ὅταν δὲ οὔσης εὐδίας παρίωσι, τίλλουσιν αὐτὰς, καὶ περι-

Themiſtocles Neoclis filius ſe ipſum quercubus comparabat, dicens ſubire illas homines, & indigere earum, quum pluat, tegimen ab ramis expetentes: quum vero prætereant ſereno aëre, vellicare eas,

1 Ταῖς δρυσὶ] Πλατάνοις inquit Plutarchus in *Themiſtocle* & in *Apophtheg. Imperatorum.* SCHEFF.

2 Ὑπερέχονται] Geſnerus ὑπέρχονται. Bene. FABER. Sed non opus eſt. Vide Indicem. Emendationem Geſneri tamen Faber quoque comprobat. Sanè ſi Geſnerum ſequamur, ordo rerum naturalis penitus erit inverſus. Quanquam pro Geſnero ſtet & MS. A. in quo ὑπέρχονται. SCHEFF. Lectio ὑπέρχονται tam certa & indubitata penes me eſt, ut in textum eam reponere non dubitarem. Quis enim unquam poterit concoquere hanc locutionem, οἱ ἄνθρωποι ὑπερέχονται τὰ δένδρα, *quod homines præeminent arboribus.* Apage nugas in Morboniam! quis autem neſcit, ὅτι ἄνθρωποι ὑπέρχονται δένδρα, *quod homines ſubeant arbores*, cælo pluvio? vide Plut. in *quomodo quis ſeipſum ſine invidia laudet.* Syneſium *epiſt.* 114. & *indicem* in ὑπέρχεσθαι. KUHN.

Ὑπερέχονται] Sic quidem Lugd. Sed Sluisk. ὑπέρχονται, cum Regio Strategi. Et ita legendum vidit jam Geſnerus, probaveruntque eam lectionem Faber & Kuhnius. Nec dubia res eſt. Plutarchus in *Themiſtocle*, & in *Apophth.* idem dictum referens, ait ὑποτρέχειν. Et in *lib. de ſui laude p.* 541. ὑποφεύγειν ὑπὸ δένδρον. Codex Regius 3132. à prima manu habet, ὅπ ἐκείναις ὑπέρχονται, & à recentiore, ὅτι καὶ ἐκείνας ὑπερέχονται. Unde Doctiſſ. Boivinius, *Legendum fortaſſe,* ὅτι ἐκείναις ὑπερέχονται, *quia ab illis proteguntur.* PERIZ.

3 Στέγειν ἐκ τῶν κλάδων] Aut στέγειν hic paſſive ſumendum erit pro στεχθῆναι, *tegi*, aut στέγην legendum, *tectum è ramis expetentes*, & ita legit etiam Interpr. KUHN.

Στέγειν ἐκ τῶν &c.] Non opus, ut τὸ στέγειν hic paſſive accipiatur, quod ait Kuhnius. Senſus enim eſt, *deſiderantes ab ramis, ut ſe tegant*, ſeu, ut ita loquar, *tectionem.* Sic plane XII. 64. τῆς φύσεως τῆς κοινῆς ἀπαιτούσης, μηκέτι ζῶντας ἀποκρύψαι, *communi Natura poſtulante, ut abſcondamus eos, qui non amplius vivunt. Supra* II. 28. νόμον ἔθεντο, ἀλεκτρυόνας ἀγωνίζεσθαι, *legem tulerunt, ut Galli certarent.* Imp. Julian. *Orat.* I. ὁ καιρὸς ἐκάλει στρατεύεσθαι, *tempus vocabat, ut in expeditionem iret.* Quapropter licet Sluisk. & duo Regii manifeſte habeant στέγην, quod conjicit Kuhnius, non auſim tamen rejicere plane aliorum Codd. lectionem, quæ Græciſmo quam maxime congruit. PERIZ. MSS. Regiis & Sluiſkiano, quorum ſcripturam amplexus ſum, adſtipulatur Mediceus: &

περικλῶσιν. Ο δὲ αὐτὸς ἔλεγεν, εἴ μοί τις ὁδοὺς δύο δείξειε, τὴν μὲν εἰς ᾅδου φέρουσαν, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ βῆμα, ἥδιον ἂν τὴν ἑτέραν ἦλθον τὴν [4] εὐθὺ τοῦ ᾅδου.

eas, & undiquaque infringere. Idem dicebat, ſi mihi quis duas vias monſtraret, hanc quidem ad inferos ducentem, illam vero ad tribunal, libentius ſane ingrederer alteram, quæ recta ad inferos duceret.

& στέγη ἐκ κλάδων eadem ratione dicitur, qua *lib.* IV. *cap.* 15. θεραπεία ἡ ἐκ τῶν γυμνασίων. & *lib.* IX. *cap.* 3. τὸ ἐξ αὐτοῦ δέος.

4 Ευθὺ τοῦ ᾅδου] Scio Noſtrum brevitatis amantem eſſe. dubito tamen, annon hic ſcripſerit τὴν εὐθὺ εἰς τοῦ ᾅδου. vide tamen *Indicem*. SCHEFF. Elegantiſſime dixeris & ſtylo Attico, ὁδὸς ἡ εὐθὺ τοῦ ᾅδου, *via, quæ recta ducit ad infernum.* Phrynichus in *Eclogis.* εὐθὺ πολλοὶ ἀντὶ τοῦ εὐθύς. διαφέρει δέ. τὸ μὲν γὰρ τόπου ἐστιν, εὐθὺ Αθηνῶν, τὸ δὲ χρόνου καὶ λέγεται σὺν τῷ σ. *multi* εὐθὺ *ponunt pro* εὐθύς. *differt tamen. nam illud loci eſt, ut* εὐθὺ Αθηνῶν *recta Athenas, hoc autem temporis, & effertur cum* σ. illum ſequitur Thomas ὁ Μάγιστρος in *Eclogis Atticis.* εὐθὺ Αθηνῶν, inquit, Αττικοὶ οὐκ ἐπ' εὐθείας. Ariſtoph. in *Pace*, πῶς ἂν ποτ' ἀφικοίμην ἂν εὐθὺ τοῦ Διός; *quomodo poſſim recta devenire ad Jovem?* Lucianus in *bis accuſato.* εὐθὺ τοῦ Αρείου πάγου, *recta ad collem illum Martium vel Areopagum.* Sic Noſter in *H. A.* εὐθὺ Αιγύπτου, αἱμαστιῶν &c. dedit. KUHN.

Ευθὺ τοῦ ᾅδου] Miror & hoc ſollicitari à Scheffero, quum uſitatiſſimum ſit Græcis, εὐθὺ & εὐθὺς in tali conſtructione ponere. Lucian. *de Morte Peregr.* ἀπῄειν εὐθὺ τῆς Αρπίνης, *rectâ abii Harpinam.* Noſter *Hiſt. Anim.* I. 2 piſces ducens εὐθὺς τοῦ κύρτου, *rectâ in naſſam.* Maximus Tyr. *Diſſert.* XXVII. Αχιλλεὺς νῆσον οἰκεῖ, εὐθὺ Ιστρου, κατὰ τὴν ποντικὴν θάλατταν, *recta, prorſus e regione Iſtri.* Vide hic Kuhnium. PERIZ.

ΚΕΦ. ιθ'.

Οτι ὁ Δημοσθένης, καλοῦντος τοῦ Διογένους, εἰς καπηλεῖον οὐκ ἤθελεν εἰσιέναι.

CAP. XIX.

Quod Demoſthenes, vocante Diogene, in cauponam introire recuſarit.

[1] Ηρίστα ποτὲ Διογένης ἐν καπηλείῳ· εἶτα παριόντα Δημοσθένη ἐκάλει. Τοῦ δὲ μὴ ὑπακούσαν-

Diogenes quodam tempore prandium in caupona ſumebat: deinde prætereuntem Demoſthenem

1 Ηρίστα] In editione mea prima apud Laertium, quem citaveram pro ἀριστῶντα ſuſpicabar ἀριστῶν legendum. Sed videbam poſt, ſecutum eſſe Laertium, cui iſta ſunt adverſa, alium ſcriptorem, quam quem Noſter. Ideoque in editione ſecunda, quæ prodiit anno hujus ſeculi ſexageſimo ſecundo, totam iſtam notam abolevi. quam editionem ſi vidiſſet Cl. Menagius monere me omiſiſſet hujus rei in ſuis *annotationibus ad Laërtium*, integro biennio poſt excuſis, quam tanto ante ipſe obſervaveram. SCHEFF. Quo in honore Athenis cauponæ fuerint, ex his Iſocratis verbis colligere eſt: ἐν καπηλείῳ φαγεῖν ἢ πιεῖν οὐδεὶς οὐδ' ἂν οἰκέτης ἐπιεικὴς ἐτόλμησε. *In caupona edere aut bibere nemo ne frugi quidem ſervus audebat*, in *Areopagit. p.* 355. Cyrillus Hieroſol. *ad Catechumenum:* ἀποστρέφου δὲ πᾶσαν καὶ τὴν καπηλευόντων τὴν χυδαιότητα. quod Joh. Grodecius vertit: *averſare omnem illam cau-*

σαυτ© ; αἰσχύνῃ, ἔφη, Δημόσθενες, παρελθεῖν εἰς καπηλεῖον; καὶ μὴν ὁ κύριός σου καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐνθάδε εἴσεισι, τοὺς δημότας λέγων, [2] καὶ τοὺς καθ᾽ ἕνα· δηλῶν, ὅτι οἱ δημηγόροι καὶ οἱ ῥήτορες [3] δοῦλοι τοῦ πλήθους εἰσί.

nem vocabat. At ille quum renueret, Vereris, inquit, ô Demoſthenes, cauponam ingredi? Atqui dominus tuus ſingulis diebus huc intrat, populum dicens, & de plebe ſingulos: declarans ita, concionatores & oratores multitudinis ſervos exiſtere.

cauponum vilitatem. Fateor equidem τὸ καπηλοδύτης in *Gloſſis* Cyrilli reddi, *Ganeo, Tabernarius.* ubi *Tabernarius* idem quod κάπηλ©, ſi Philoxeno credimus. hoc loco tamen prior ſignificatio commodior videtur, qua ὁ καπηλοδύτης notat τὸ χυδαῖον *plebis ſœcem* in cauponis totos dies latitantem; ganeones tenebrioneſque alias dicimus. Vult itaque Cyrillus ſuos neophytos *averſari ſordes, & fluxam diſſolutamque vitam eorum, qui in cauponis latitant. Catecheſ.* IV. *p.* 38. KUHN.

Ἠρίστα ποτὲ] *Prandium ſumebat.* Erat hoc Ἄριστον primis temporibus Cibus matutinus, quo ſe homines parabant ad labores diurnos, & maxime milites in caſtris ad labores pugnæ. Athenæus *lib.* I. *cap.* 9. & 10. Τροφαῖς ἐχρῶντο Ἥρωες παρ᾽ Ὁμήρῳ, πρῶτον μὲν τῷ καλουμένῳ ἀκρατίσματι, ὃ λέγει Ἄριστον, *Alimentis utebantur Heroes apud Homerum, primum quidem eo, quod nos appellamus* ἀκράτισμα, *ſed quod ille dicit* ἄριστον. Et *mox:* καὶ Ἄριστον μὲν ἐστι τὸ ὑπὸ τὴν ἕω λαμβανόμενον, δεῖπνον δὲ μεσημβρινὸν, ὃ ἡμεῖς Ἄριστον. Ἄριστον *eſt, quod matutino tempore ſumitur,* δεῖπνον *vero eſt cibus meridianus, quem nos* Ἄριστον *dicimus.* Hinc jam Suidas in Ἄριστον & Δεῖπνον dicit ſumi illud περὶ ὥραν τρίτην, *circa horam tertiam,* & dici παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν πορεύεσθαι, *ex eo, quod hoc cibo firmati prodeant ad pugnam.* Neque ſane dubito, quin proprie fuerit cibus militaris, ante pugnam ſumptus, & inde dictus. Solebant enim Heroes & Milites, antequam pugnam inirent, ipſo mane curare corpus cibo ſumpto. Lucian. in *Paraſito pag.* 374. Πρῶτον μὲν ἀριστοποιησάμεν© ἔξεισιν ἐπὶ τὴν παράταξιν, καθάπερ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀξιοῖ, *primum quidem poſtquam prandium ſumpſerit, tum demum exit in aciem, ſicuti etiam Ulyſſes præcipit.* Celeberrimum eſt Leonidæ dictum ad ſuos Spartanos, quum invadere vellet Perſas, jubentis eos *ita prandere, tanquam apud inferos cœnaturi eſſent.* Sed & Alexander, teſte Plutarcho *Orat* II. *de Ejus Fort.* ἠρίστα ὄρθρου καθεζόμενος, ἐδείπνει δὲ πρὸς ἑσπέραν βαθεῖαν, *prandebat matutino tempore ſedens, cœnabat vero ſera jam veſpera.* Dicebat autem, ut Idem ait Plut. in *Apophth. Regum, optimos ſe coquos habere,* ſcil. πρὸς μὲν ἄριστον τὴν νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ δεῖπνον τὴν ὀλιγαριστίαν, *ad prandium iter de nocte factum, ad cœnam vero parcimoniam prandendi.* De re ipſa & tempore Ἀρίστου Vide omnino Plutarchum quoque *Sympoſ.* VIII. 6. Iſidorus *Origin.* XX. 2. etiam Latine *prandium* vocari ait, *omnem militum cibum ante pugnam.* Et hinc paſſim in Hiſtoriis leguntur milites *pranſi paratique,* ante quam prœlium committatur. De *caupona* Vide & *ſupra ad* III. 14. Mox uterque codex legit, Δημοσθένην ἐκάλει. PERIZ.

2 Καὶ τοὺς καθ᾽ ἕνα δηλῶν] Diſtinctio ſuſpecta. Cur enim, cum præcedit λέγων, hic addat δηλῶν, ſcriberem καθ᾽ ἕνα. Δηλῶν, ὅτι οἱ &c. SCHEFF. Ita me quoque Judice diſtinguendum. KUHN.

Καὶ τοὺς καθ᾽ ἕνα δηλῶν. Ὅτι &c.] Recepi diſtinctionem, quam Schefferus & Kuhnius maluerunt, & quæ ſine dubio eſt vera, immo neceſſaria. Nempe per prius Participium exponit Auctor, quem intelligat per Κύριον, *Dominum Demoſthenis:* at per Poſterius reddit rationem iſtius locutionis & ſignificationis, totius immo dicti vel Hiſtoriæ. Atque ideo huic capiti illud quaſi epiphonema, ſeu tanquam fabulis Æſopicis ἐπιμύθιον, ſubjecit. Et ſolet ita Noſter. Sic *cap.* 23. Διδάσκων ἐκ τούτων &c. *cap.* 25. Δεδιὼς μὴ &c.

Et

Et maxime XIII. 30. PERIZ.

3 Δῆλοι τοῦ πλήθους] Et sic etiam Diogenes vocabat, τοὺς δημαγωγοὺς, ait Laertius, ἔλεγε ὄχλου διακόνους. SCHEFF.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Ἀριστίππου.

Πλέων [1] Ἀρίστιππος, χειμῶνος ἐπιγενομένου, πάνυ σφόδρα ἐταράττετο. Ἔφη δέ τις τῶν συμπλεόντων, Ὦ Ἀρίστιππε, [2] καὶ σὺ δέδοικας, ὡς οἱ πολλοί; Ὁ δὲ, καὶ μάλα γε εἰκότως. Ὑμῖν μὲν γὰρ περὶ κακοδαίμονός ἐστι βίου ἡ σπουδὴ, καὶ ὁ νῦν κίνδυνος, ἐμοὶ ἢ [3] περὶ εὐδαίμονος.

ΚΕΦ.

CAP. XX.

De Aristippo.

Aristippus navi vectus, oborta tempestate, supra modum perturbabatur. Quidam vero ex iis, qui simul navigabant, O Aristippe, inquit, etiam tu times, quemadmodum vulgus? At ille, & summo, ait, jure. Vobis enim de vita infelici hocce est studium & præsens periculum; mihi vero de *vita* felici.

CAP.

1 Ἀρίστιππος] Habes eandem historiam apud A. Gellium *lib.* XIX. *cap.* I. Diog. Laërtium in *Aristippo*. SCHEFF. Ex Gellio Sarisburiensis *lib.* VII. *Polycrat. cap.* 3. KUHN.

2 Καὶ σὺ] Qui tamen es philosophus, atque ideo mortem timere non debes. Nam mortem contemnere, commune omnium philosophorum præceptum. Cicero *lib.* I. *Quæst. Tusc. Tota philosophorum vita, commentatio mortis est*, μελέτη θανάτου, inquit Plato. SCHEFF.

3 Περὶ εὐδαιμονίας] Videntur hæc respicere sententiam & disciplinam Aristippi, qui bonorum finem vitæque beatitudinem in sola præsentium jucunditate ponebat. ἀποδεξάμενος τὴν ἡδυπάθειαν (verba Athenæi sunt ex *lib.* XII.) ταύτην τέλος εἶναι ἔφη, καὶ ἐν αὐτῇ τὴν εὐδαιμονίαν βεβλῆσθαι καὶ μονόχρονον αὐτὴν εἶναι Paulo aliter Gellius & Laërtius. à quibus adductus Cl. Menagius περὶ εὐδαίμονος malebat hic, quod mihi valde placet. vide ipsum *ad Laërt. p.* 67. SCHEFF. Ego nihil mutaverim. major enim in vulgata sublucet emphasis, quasi de ipsa *beatitudine* laboret Aristippus. Nec Cl. Menagius sic etiam *legi posse* diffitetur *p.* 67. KUHN.

Περὶ εὐδαιμονίας] Sic liquido MSti, ut adeo non videatur admittenda Menagii *ad Laërtium* conjectura, legentis εὐδαίμονος. Cæterum hæc *felicitas* & *infelicitas* vitæ collocatur ab Aristippo potissimum in animo, doctrinis bene, vel secus, exculto. Unde Laërtius & Gellius idem ejus responsum referentes, non tam *vitam* ajunt, quam *animum*, ψυχὴν, eum memorasse. Sed & opponuntur in hac re apud Laërt. ἰδιῶται & φιλόσοφοι, ut quorum animi sint ita diversi. Hoc itaque respectu indoctos tanquam infelices comparare solebat etiam *mancipiis*, *lapidibus*, *indomitis equis*, quum *domitis* assimularet doctos, & *Medicis* Philosophos, eosque etiam sine legibus recte victuros censeret. *Felicitatem* vero maximam putabat, si quis præsentibus recte & cum voluptate vel hilaritate frueretur, absentia non desideraret nec timeret, ἀεὶ τὸ προσπεσὸν εὖ διατιθέμενος, *semper*, *quodcunque tandem obveniret*, *bene excipiens*, *administrans*, *dispensans*; ut ait Laërtius, vel ut Lucianus in *Vitar. Auct. pag.* 369. de Eo, ἁπάντων καταφρονῶν, ἅπασι χρώμενος, πανταχόθεν ἐρανιζόμενος τὴν ἡδονὴν, *omnia contemnens*, h. e. non desiderans, si absint, *omnibus* præsentibus *utens*, *undecunque voluptatem* animi *eliciens*. Vide & Nostrum *infra* XIV. 6. & *supra* VII. 3. PERIZ. Reposui ex MS. Mediceo εὐδαίμονος, ut scitè conjecerat Doctissimus Menagius in *notis ad Diogenem Laertium*.

ΚΕΦ. κα΄.

Περὶ Θηραμένους.

1 Θηραμένης ἔτυχεν ἐν οἰκίᾳ τινὶ διατριβῶν, εἶτα ἐπεὶ προῆλθεν αὐτῆς, παραχρῆμα ἐκείνη κατηνέχθη. 2 Οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι ἄλλοι ἀλλαχόθεν αὐτῷ περιφύντες συνήδοντο ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῇ παραδόξῳ. Ὁ δὲ παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα ἀπεκρίνατο· Ὦ Ζεῦ ἐς τίνα με καιρὸν φυλάττεις; Καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀνῃρέθη, 3 πιεῖν κώνειον καταναγκασθείς.

ΚΕΦ.

CAP. XXI.

De Theramene.

Theramenes in quadam fuerat domo versatus, deinde quum prodisset ex ea, confestim illa corruit. Athenienses igitur alii aliunde circumfusi gratulabantur ei de salute mirabili. At ille præter omnium exspectationem respondit: O Jupiter, in quod me tempus reservas? Nec multo post à triginta *tyrannis* de medio sublatus est, coactus cicutam bibere.

CAP.

1 Θηραμένης] Vide prolixe de hac re agentem Xenophontem *lib.* II. *Histor.* Justinum *lib.* V. *cap.* 9. Plutarchum *de Consol. ad Apollinem.* SCHEFF.

2 Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι] Omisi illud καὶ, quod pariter repudiant MSti. Et Sluisk. quidem legit in super, οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι, quod videtur genuinum. *Paulo ante* Idem habet, ἐν οἰκίᾳ ποτὲ διατρίβων, non οἰκίᾳ τινί. PERIZ. Mediceus quoque legit ἐν οἰκίᾳ ποτὲ διατ.

3 Πιεῖν κώνειον] Valerius Maximus *lib.* III. *cap.* 2. Cicero I. *Tuscul.* SCHEFF.

Πιεῖν κώνειον καταναγκασθεὶς] Sic & Lugd. At Sluisk. π. κ. κατακριθείς. h. e. *damnatus ad bibendam cicutam*, vel *bibere eam sententia judicum jussus.* Fuit autem hic *Theramenes* amans Reip. sed varius ingenio & consilio, modo Democratiæ adversus, modo favens. Quadringentorum Oligarchiam fovit primum & adjuvit, atque ipse inter præcipuos eorum fuit. Mox iterum sustulit. Vide Thucyd. *lib.* VIII. *cap.* 68. & 89. Postea vero quum Athenienses à Lysandro Lacedæmonio debellati essent, suasit suis civibus, ut durissimas licet leges pacis acciperent, & muros dirui paterentur, eaque de causa lectus est & ipse inter XXX. illos, qui novam darent Reip. formam, & novas leges, sed qui mox Tyrannidem invaserunt. Et primo quidem pulchre illi convenit cum Critia, Tyrannorum præcipuo, sed quum ille cædibus & sævitia grassaretur in cives, opposuit se Theramenes, atque ita annitente Critia damnatus est, & in carcerem abductus, ubi constantissimo animo cicutam bibit. Vide Xenophontem *lib.* II. *de rebus Græcorum*, & Cicer. *Tusc. quæst.* I. 40. Ceterum quia toties mutavit partes in Rep. *Cothurnus* cognominatus fuit, ut tradit Plutarchus in *Nicia. pag.* 524. PERIZ. Cum Sluiskiano consentit Mediceus.

ΚΕΦ. κβ´.

Τίνες περὶ τὴν ἰατρικὴν ἐσπουδάκασιν.

Λέγουσι τοὺς [1] Πυθαγορείους πάνυ σφόδρα [2] περὶ τὴν Ιατρικὴν σπουδάσαι τέχνην. Καὶ Πλάτων δὲ φροντίδα εἰς αὐτὴν ἔσχε πλείστην, καὶ [3] Αριστοτέλης ὁ Νικομάχου, καὶ [4] ἄλλοι πολλοί.

ΚΕΦ.

CAP. XXII.

Quinam in arte medendi ſtudium poſuerint.

Ferunt Pythagoreos ſummo ſtudio operam Medicæ arti navaſſe. Sed & Plato plurimum curæ in eam contulit, & Ariſtoteles Nicomachi filius, aliique multi.

CAP.

1 Πυθαγορείους] Teſtatur idem Jamblichus *de vita Pythag. cap.* 29. & nos latius olim, Deo juvante, oſtendemus in *Opere noſtro de vita & Philoſophia Pythagorica.* Adde & Corn. Celſum *ſtatim ab initio operis.* SCHEFF. Porphyrius in *vita Pythagor.* de ipſo ſectæ conditore: καὶ ὑγιαίνουσι μὲν αὐτοῖς συνδιέτριβε, κάμνοντας δὲ τὰ σώματα ἐθεράπευε, καὶ τὰς ψυχὰς νοσοῦντας παρεμυθεῖτο, τοὺς μὲν ἐπῳδαῖς καὶ μαγείαις, τοὺς δὲ μουσικῇ. *& verſabatur quidem cum amicis bene valentibus, corpore autem ægros curabat, & animo laborantes partim incantamentis & magicis remediis, partim muſicâ.* Cyrill. *contra Julian. lib.* III. *p.* 87. confer, muſicam quod attinet, Noſtrum *infra* XIV. 23. KUHN.

2 Περὶ τὴν ἰατρικὴν σπουδάσαι τέχνην] Sic Lucian. *adv. Indoctum, pag.* 556. περὶ δύο ταῦτα δεινῶς ἐσπουδακότας. Recipiebant autem Pythagorei & colebant artis ejus maxime τὸ διαιτητικὸν εἶδος, *genus illud, quod verſatur circa vitæ & victus rationem*, ut ait Jamblichus *de Vita Pyth. cap.* 29. Nempe herbarum vires maxime indagavit Pythagoras, quum ageret apud Ægyptios & Perſas. Hinc Magicas herbas *primi in noſtro orbe celebraviſſe* dicuntur à Plinio *Nat. Hiſt.* XXIV. 17. *Pythagoras & Democritus, conſectati Magos.* Sed & *primus Pythagoras volumen de herbarum effectu compoſuiſſe*, ut *& Democritus*, XXV. 2. De hoc poſteriore etiam Petron. *Satyrico pag.* 29. *omnium herbarum ſuccos Democritus expreſſit, & ne lapidum virgultorumque vis lateret, ætatem inter experimenta conſumpſit.* Vide & quæ notavi *ſupra ad* IV. 17. & quæ hic Schefferus & Kuhnius. PERIZ.

3 Αριστοτέλης] Vide *ſupra lib.* V. *cap.* 9. SCHEFF.

4 Αλλοι πολλοί.] Maxime *Philoſophi.* Hinc Celſus *de Medicina, in præfat. libri* I. *Primoque medendi ſcientia Sapientiæ pars habebatur, ut & morborum curatio, & rerum naturæ contemplatio, ſub iiſdem auctoribus nata ſit.* Mox: *ideoque multos ex Sapientiæ profeſſoribus peritos ejus fuiſſe accepimus.* Et ſane Plato atque Ariſtoteles paſſim etiam de Medicis & Medicina agunt, ut non immerito Auctor eos hoc etiam nomine laudet. Neque vero mirum de Philoſophis, quum eorum primi Sapientiam ex Ægypto maxime hauſerint, ubi florebat & colebatur potiſſimum Medicina. Atque ideo ad ſecundum Dynaſtiæ primæ Regem Athoſthin Menis Filium referebant Ægyptii hanc ſcientiam Euſeb. *Chron. Gr. pag.* 14 Ιατρικὴν ἐξήσκησεν, καὶ Ανατομικὰς βίβλους συνέγραψεν, *Medicinam excoluit, & Anatomicos libros conſcripſit.* Vide & Hier. Mercurialem *Var. Lect.* II. 18. PERIZ.

ΚΕΦ. κγ΄.

Περὶ Ἀριστοτέλους νοσοῦντος.

Ἀριστοτέλης ἐνόσει ποτέ· προσέταξε δὲ αὐτῷ ὁ [1] ἰατρὸς πρόσταγμά τι· καὶ ἐκεῖνος, μήτε ὡς βοηλάτην με (ἔφη) θεράπευε, μήτε ὡς σκαπανέα, ἀλλὰ διδάξας πρότερον τὴν αἰτίαν· οὕτως ἕξεις ἕτοιμον πρὸς τὸ πείθεσθαι· διδάσκων ἐκ τούτων, [2] μηδὲν χωρὶς αἰτίας προσφέρειν.

CAP. XXIII.

De Aristotele ægrotante.

Aristoteles morbo laborabat: medicus autem ei præceptum quoddam dabat: & ille, Ne, inquit, me cures ut bubulcum, neque ut fossorem, sed ita ut prius causam edisseras: sic habebis me promptum ad parendum tibi: docens per ea, ut nihil sine causa admoveret.

ΚΕΦ. CAP.

1 Ἰατρὸς] Duplicem nobis medicum sistit Plato *lib.* IV. *de LL. Servi*, inquit, *etiam medicinam faciunt servis ægrotis*, περιτρέχοντες καὶ ἐν τοῖς ἰατρείοις περιμένοντες, καὶ οὔτε τινὰ λόγον ἑκάστου περὶ νοσήματος ἑκάστου τῶν οἰκετῶν οὐδεὶς τῶν τοιούτων ἰατρῶν δίδωσιν, οὐδὲ ἀποδέχεται. προστάξας δὲ αὐτῷ τὰ δόξαντα ἐξ ἐμπειρίας, ὡς ἀκριβῶς εἰδὼς, καθάπερ τύραννος αὐθαδῶς οἴχεται ἀποπηδήσας πρὸς ἄλλον κάμνοντα οἰκέτην &c. *circumcursantes & in officinâ medicâ desidentes, nec rationem singulorum morborum, quibus singuli servorum laborant, ullus istorum medicorum reddit, aut admittit, sed imperans ægro, quod visum est pro experientiâ, ac si probe sciat, instar Tyranni contumaciter resilit, pergitque ad alium ægrotantem servum.* Est vero & liberæ conditionis medicus, ὃς τὰ νοσήματα τῶν ἐλευθέρων ἀπ' ἀρχῆς καὶ κατὰ φύσιν τοῦ κάμνοντι, κοινούμενος αὐτῷ τε καὶ τοῖς φίλοις, ἅμα μὲν αὐτὸς μανθάνει τι παρὰ τῶν νοσούντων· ἅμα δὲ καθόσον οἷός τέ ἐστιν διδάσκει τὸν ἀσθενοῦντα αὐτὸν, καὶ οὐ πρότερον ἐπέταξε, πρὶν ἄν πῃ συμπείσῃ &c. *qui liberorum morbos examinans à prima origine & secundum naturam ægrotantis, ipsumque & amicos in consilium adhibet, & partim ipse aliquid ab ægrotantibus discit, partim, quantum potest, instruit ægrum, nec quicquam imperat, priusquam suadelâ ægrotum in suas partes adduxerit.* hoc, non illo modo medicinam sibi Aristoteles fieri voluit. Stoicum est illud Zenonis, qui ægrotus obtemperare noluit medico pullum columbinum edere jubenti, dicens, ὡς Μάνην με θεράπευε, *ad instar Manis* (i. e. servi) *me cura.* Stobæus *Serm.* XXXIX. KUHN.

2 Μηδὲν χωρὶς αἰτίας προσφέρειν] Sic sane Lugd. At Sluisk. προφέρειν. Et ita videtur voluisse Vultejus. Certe vertit, *nihil sine causa temereque proferendum esse.* Προσφέρειν enim in hoc loco notaret *dare* vel *admovere medicamenta alicui.* Dicitur quidem etiam λόγους προσφέρειν, sed cum Dativo plerumque expresso, eoque sensu, ut notet *suadere quid alicui, desiderare quid ab aliquo, verba facere ad aliquem de aliqua re. Infra* X. 2. καὶ περὶ γάμου λόγους προσήνεγκεν, scil. Εὐβώτᾳ, *de nuptiis secum faciendis verba fecit ad Eubatam.* Quum vero hic ita absolute ponatur, vix dubito, quin verior sit lectio Codicis Sluisk. Sic *supra* VIII. 12. καὶ ταύτην ἀπολογίαν προεφέρετο. PERIZ.

ΚΕΦ. κδ'.

Περὶ Σμινδυρίδου τρυφῆς.

[1] Σμινδυρίδης ὁ Συβαρίτης [2] ἐς τοσοῦτον τρυφῆς ἐξώκειλε· (καὶ γάρ τοι Συβαρίταις πᾶσιν ἔργον ἦν τρυφᾷν, καὶ τῷ βίῳ διαῤῥεῖν· ὁ δὲ Σμιν-

CAP. XXIV.

De Smindyridæ luxu.

Smindyrides Sybarita eo uſque in luxuriam prolapſus eſt; (Etenim omnibus Sybaritis quotidianum erat opus deliciis vacare, vitaque dif-

1 Σμινδυρίδης] Eandem hiſtoriam refert Seneca *lib.* II. *de Ira cap.* 25. ubi tamen *Mindyrides* appellatur. Et ſic eum vocat etiam Diodorus in *excerptis lib.* VI. Puto tamen rectius eſſe alterum, ut quod præter alios retineat antiquiſſimus Herodotus, & Ariſtoteles I. *Eudem. cap.* 4. SCHEFF. Confer Suidam in Συβαριτικοῖς ex Athenæo. KUHN.

Σμινδυρίδης] Celeberrimus fuit hic homo luxu illo immodico, quem oſtentavit maxime, quando profectus eſt Sicyonem, ut Cliſthenis Tyranni Filiam in matrimonium ſibi peteret. Vide Diodorum Siculum in *Excerptis*, & Athenæum VI. 21. & XII. 11. Adde Suidam in Συβαριτικοῖς, qui tamen non ex Athenæo, ut ait Kuhnius, ſed ex Diodoro ad verbum ſua exſcripſit. Unde etiam certiſſima emendandus eſt criſi, ἀναχθῆναι λέγεται ἐκ Συβάρεως νηῒ, πεντήκοντα τοὺς ἐρέτας ἔχων ἰδίους οἰκέτας, τοὺς μὲν ἁλιεῖς, τοὺς δὲ ὀρνιθοθήρας, *Vectus dicitur ex Sybari navi, quinquaginta habens remiges, ſuos ipſius ſervos, partim piſcatores, partim aucupes.* At exiguus nimis eſt numerus, *quinquaginta:* cum Athenæus illi *mille* tribuat ſervos. Lege ex Diodoro, νηῒ πεντηκοντόρῳ, τοὺς ἐρέτας ἔχων &c. h. e. *navi quinquaginta remorum.* Athenæus etiam XII. 3. Sybaritam quendam fuiſſe ait, qui quum vidiſſet fodientes in agro, dixerit, ruptum ſibi iſthoc aſpectu aliquid in inteſtinis. Hunc ipſum vero *Smindyriden* fuiſſe diſcimus ex Seneca *de Ira*, II. 25. Ætas Hominis cognoſcitur ex eo, quod fuit Cliſthenis Sicyoniorum Tyranni æqualis, qui vixit & floruit paulo ante Cyrum. Unde liquet opulentiam fuiſſe maximam in illis extremæ Italiæ Urbibus jam temporibus antiquiſſimis. Dicitur autem promiſcue *Smindyrides* & *Mindyrides*, ut μικρὸς & σμικρὸς, σμίλαξ & μίλαξ. PERIZ.

2 Ες τοσοῦτον] Locus mihi mutilus videtur. Conſule Indicem in τοσοῦτον. SCHEFF. Quid huic loco deſit, non excogito. KUHN.

Ες τοσοῦτον τρυφῆς] Locum hunc mutilum putavit Schefferus, haud dubie, quia poſt τοσοῦτον ſolet ſequi, ὡς, quod hic non apparet. Et ſane de eodem *Smindyride*, *infra* XII. 24. Σμινδυρίδην λέγουσιν ἐπὶ τοσοῦτον τρυφῆς ἐξοκεῖλαι, ὡς εἰς Σικυῶνα ἀφικέσθαι &c. Sed tamen nihil ſenſui deeſt, modo ſequentia parentheſi includantur, quod à me factum. Τοσοῦτον enim reſpicit factum & dictum Hominis, quod ſequitur. Quaſi diceretur, *eo uſque in luxuriam ruit, ut quum incubuiſſet foliis roſarum* &c. *dixerit.* Sic plane V. 17 Οὕτω τοσοῦτον ἦν Ἀθηναίοις δεισιδαιμονίας· εἴ τις πετάλιον ἐξέκοψεν ἐξ Ἡρῴου, ἀπέκτειναν αὐτόν. PERIZ.

3 Φλυκταίνας ἐκ τῆς εὐνῆς ἔχειν] Lugd. ἔχων, quod probarem, niſi nectendum foret per conſtructionem alteri Participio. Cæterum querebatur Smindyrides, φλυκταίνας ἐκ τῆς εὐνῆς accepiſſe, quia ut ait Seneca *d. l. foliis roſæ Duplicatis incubuiſſet.* Erant autem φλύκταιναι tumores, qui in corpore oriuntur ex contuſione, aut nimia agitatione, vel labore. Suidas exponit *de tumoribus*, *qui oriuntur in manibus ex remigando.* Deſcripſit iſta ex Ariſtophanis Schol. *ad Ranas.* Idem Ariſt. in *Veſpis* inducit querentes *pag.* 511. de eo, quod etiam ſtipendium accipiant, neque *remum* manibus ſuis capiant, neque *haſtam*, *neque* φλύκταιναν, oriri ſcil. ſolitam in manibus ex remo-

Σμινδυρίδης καὶ πλέον) φύλλοις ῥόδων γοῦν ἐπαναπεσὼν, καὶ κοιμηθεὶς ἐπ' αὐτῶν, ἐξανέστη, λέγων 3 φλυκταίνας ἐκ τῆς εὐνῆς ἔχειν. 4 Σχολῇ γ' ἂν οὗτος ἐπὶ 5 χαμεύνης κατεκλίθη, ἢ στιβάδος, ἢ πόας ἐν προσάντει πεφυκυίας, ἢ ταύρου δορᾶς, 6 ὡς ὁ Διομήδης, πρεπούσης 7 στρατιώτῃ σκληρῷ καὶ γενναίῳ·

> 8 Ὑπὸ δ' ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο.

ΚΕΦ.

diffluere: Smindyrides vero etiam magis *diffluebat*) in rosarum foliis quum recubuisset, somnumque in iis cepisset, surrexit, dicens, Se tumores ex lecti *duritie* habere. Nullo sane modo vel humi ille, vel in culcita, vel in gramine ad clivum nato procumberet, vel in pelle tauri, ut Diomedes, quæ decet militem strenuum & gnavum:

> *Substratam pellem bovis ille agrestis habebat.*

CAP.

remo vel hasta acrius agitatis. PERIZ.

4 Σχολῇ γοῦν] Lege σχολῇ γοῦν, FABER. Malim σχολῇ γ' ἂν, quod Græcis idem est ac οὐδ' ὅλως, *nedum*, *minime*. KUHN.

Σχολῇ γοῦν οὗτος &c.] Egregium se hic præstitit in conjectando Doctiss. Kuhnius. Nam quod ille voluit γ' ἂν, diserte id exhibet Sluisk. Neque vero ullum hic locum habet γοῦν. At σχολῇ γ' ἂν usitatum est, oportunissimo hic sensu. Suidas, σχολῇ γ' ἂν, ἀντὶ τοῦ, Οὐδ' ὅλως, βραδέως, οὐδαμῶς. Σοφοκλῆς, ἐπεὶ σχολῇ γ' ἂν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην, h. e. σχολῇ γ' ἂν pro, *plane non*, *difficulter*, *nequaquam*. *Sophocles*, *quoniam nequaquam ad ædes meas essem profectus.* Dionys. Halic. περὶ συνθεσ. Ονομ. *pag.* II. τὸ δὲ πρέπον εἰ μὴ τοῦ καλοῦ πλεῖστον ἕξει μέρος, σχολῇ γ' ἂν ἄλλου τινός, *Decorum si non obtineat plurimam partem pulchri*, *neutiquam obtinebit alterius cujusquam partem.* Sed tamen Maximus Tyr. identidem addit γάρ. Sic *Diss.* VII. περὶ δὲ τῶν Βαρβάρων τί χρὴ λέγειν; σχολῇ γὰρ ἂν ἐκεῖνοι τὰ Ὁμήρου μάθοιεν. Et *Diss.* XI. Ὁ ἔρως ἄλλου του ἔρως ἢ κάλλους ἐστιν; οὐδαμῶς. Σχολῇ γὰρ ἂν εἴη ἔρως εἰ μὴ κάλλους εἴη. Et *dein*, Ὁ τοίνυν κάλλους ἐρῶν, ἆρα οὐκ ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ; καὶ μάλα· σχολῇ γὰρ ἂν εἴη τι ἄλλο ὁ ἔρως, εἰ μὴ ὄρεξίς τις. Sed in his γάρ propriam & usitatam habet significationem, ac rationem reddit ejus, quod præcedit. PERIZ.

5 Χαμεύνης] Humilem pauperum lectulum notat χαμεύνη Apulejus *lib.* I. *Metamorph.* *grabatulus*, inquit, *breviculus & uno pede mutilus & putris.* quibus verbis χαμεύνην describit. KUHN.

Χαμεύνης] Accipe non de humili pauperum lectulo aut grabatulo, ut volunt, sed de stragula vel stramine humi strato. Sic Homero *Iliad.* Π. 235. Χαμαιεῦναι sunt, ut exp. Scholiastes, οἱ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κοιμώμενοι, *qui in solo cubant & dormiunt.* Et in *Odyss.* Ξ. 15. Sues χαμαιευνάδες ait, Ubi vide Exstath. Sed & ita Maximus Tyrius Jovis & Junonis concubitum in monte Ida apud Homerum *Iliad.* Ξ. vocat τὸν χαμεύνην ἔρωτα *Dissert.* VIII. PERIZ.

6 Ὡς ὁ Διομήδης] Apud Homerum *Iliad.* Κ. ubi à Nestore excitatur è somno. Adde etiam *Iliad.* Λ. & *Odyss.* Α. & Υ. SCHEFF.

7 Στρατιώτῃ] De militibus Alexandri Curtius *lib.* III. *cap.* 3. *Fatigatis humus cubile est.* De Annibale Livius *lib.* XXI. *cap.* 4. *multi sæpe militari sagulo opertum humi jacentem inter custodias stationesque militum conspexerunt.* Marcellinus *lib.* XXII. *Non saxum erat*, *ut ante hac armato cubile*, *sed pluma & flexiles lectuli.* Et hinc Lacones, quorum omnia instituta, teste Aristotele, ad militiam pertinebant, voluerunt *pueros suos nihil somni causa substernere*, ut ait Justinus *lib.* III. *cap.* 3. SCHEFF.

8 Ὑπὸ δ' ἔστρωτο] Ex Homeri *Iliad.* Κ. 155. ubi de Diomede dormiente hæc verba dicuntur. PERIZ. Alia præter hoc Homericum exempla adfert Is. Casaubonus *ad Strab. lib.* VI. *pag.* 234.

ΚΕΦ. κέ.

Πῶς ὁ Πεισίστρατος τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις ἐχρῆτο.

Πεισίστρατος ὅτε τῆς ἀρχῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο, μετεπέμπετο τοὺς [1] ἐν ταῖς ἀγοραῖς [2] ἀποσχολάζοντας, καὶ ἐπυνθάνετο, τί δήποτε εἴη

CAP. XXV.

Quomodo se Pisistratus erga suos cives gesserit.

Pisistratus quum summæ potestatis compos esset factus, arcessebat ad se eos, qui in foro otiabantur: & interrogabat *unumquemque*, quænam

1 Ἐν ταῖς ἀγοραῖς] Sic solebant otiosi, præsertim illi, qui exspectabant conducentem operas suas. Plautus in *Pseudolo:*

> *Sed cur sedebas in foro, si eras coquus* &c.

adde Matthæum *cap.* XX. SCHEFF. Græcis hæc ignava pecora dicuntur ἀγορᾶς περιτρίμματα, Latinis, *subrostrani*, *subbasilicani*. vide Plautum in *Curcul. Act.* IV. KUHN.

2 Ἀποσχολάζοντας] Lucem hoc caput affert Plutarcho, qui *lib. de sera Numinis vindicta*, Pisistratum cives suos ex otiosis, garrulis & risum captantibus, strenuos & industrios fecisse scribit. SCHEFF. Idem in *vita Solonis* tradit ex Theophrasto, non *Solonem* tulisse legem contra ignaviam (τὸν τῆς ἀργίας νόμον), sed *Pisistratum*, ᾧ τήν τε χώραν ἐνεργεστέραν καὶ τὴν πόλιν ἠρεμαιοτέραν ἐποίησεν, *qua agros cultiores, & urbem tranquilliorem reddidit.* Suidas in σφακελισμὸς. Πεισίστρατος ὁ τύραννος τὴν δεκάτην τῶν γεωργουμένων ἀπῄτει τοὺς Ἀθηναίους. &c. *Pisistratus Tyrannus decimas fructuum terra nascentium exigebat ab Atheniensibus, & aliquando senem videns in lapidosi & sterilis soli cultura desudantem: quem ex agro fructum perciperet, interrogavit. ille vero, dolores* inquit, & *medullæ tabem*, & de his *tamen decimas sibi capit Pisistratus. Hac libera senecionis voce delectatus Tyrannus, decimarum ei gratiam deinceps fecit; unde apud Athenienses proverbium.* καὶ σφάκελοι ποιοῦσι ἀτέλειαν. Ex his satis patet, quibus conditionibus Pisistratus civibus suis boves & semina dederit, ut scilicet decimas ferret ab agricolis. Et simul operibus rusticis districti & in diversa sparsi, minus virium & otii haberent ad res novandas. Dio Prusæus. Πεισιστράτου προστάξαντος, καὶ ἄρχοντος εἰς μὲν τὴν πόλιν οὐ κατῄεσαν ὁ δῆμος, ἐν δὲ τῇ χώρᾳ διατρίβοντες γεωργοὶ ἐγίνοντο, καὶ τὴν Ἀττικὴν, πρότερον ψιλὴν καὶ ἄδενδρον οὖσαν, ἐλαίαις κατεφύτευσαν. *Pisistrato jubente & imperante populus in urbem non venit, sed ruri agros colebat, & Atticam, ante nudam & sine arbore, oleis consitam fecit, eodem jubente.* KUHN.

3 Τοῦ ἀλύειν αὐτοὺς] Interpres τὸ ἀλύειν reddit, *mœsto vultu oberrare.* Audiamus potius Galenum, qui I. *hypomnem. in Hippocr.* περὶ ἐπιδημιῶν, verbum ita explicat. ἀλύειν λέγουσιν ἐκείνους τῶν ὑγιαινόντων, ὅσοι περ ἀεὶ τοῖς παροῦσι δυσχεραίνοντες ἄλλοτε εἰς ἄλλα μεταβαίνουσι πράγματά τε καὶ πράξεις, *eos bene valentes dicunt* ἀλύειν, *qui semper fastidiunt præsentia, & ad alias atque alias res & actiones transeunt.* Plutarchus in *quomodo juveni Poëtæ legendi*, ἀλύειν apud Poëtas ἀντὶ τοῦ δάκνεσθαι καὶ ἀπορεῖσθαι, pro *valde dolere, & nescire quid agendum*, usurpari annotat. Quapropter Nostrum ita vellem reddere: *quid vos fecit à labore omissiores?* IDEM.

Τοῦ ἀλύειν αὐτοὺς] Uterque Meus & Regii omnes αὐτὸν, quod videtur sane ab Auctoris manu profectum. Nam sequuntur omnia in eodem Numero. Atque ita Regii quoque omnes, nisi quod Unus ille Strategi recentiori manui vulgatam debeat. Ἀλύειν autem notat animum habere per varias rerum imagines tacita meditatione oberrantem, quod accidit

εἴη τὸ αἴτιον 3 τοῦ ἀλύειν αὐτόν· καὶ ἐπέλεγεν, εἰ μέν σοι τέθνηκε ζεῦγος, παρ' ἐμοῦ λαβὼν ἄπιθι, καὶ ἐργάζου· εἰ δὲ ἀπορεῖς σπερμάτων, παρ' ἐμοῦ σοι γενέσθω· 4 δεδιὼς, μὴ ἡ σχολὴ τούτων 5 ἐπιβουλὴν τέκῃ.

ΚΕΦ.

nam cauſa eſſet, quod ita otioſus oberraret: & addebat, ſi tibi boum par mortuum eſt, a me accipiens *alios* abi, & cole terram: ſin eges ſeminum, de meo dentur tibi: veritus, ne horum otium inſidias pareret.

CAP.

cidit in triſtitia, tædio, vel etiam in ſtolida arrogantia. Hinc ergo oritur, quod tam diverſis modis exponatur ea Vox ab ipſis Græcis, modo angi & animo concidere, modo gaudere, modo otioſum agere. Sic *infra* XIV. 12. Rex Perſarum in itinere dicitur tabellam habere, eamque cultello radere, ἵνα μὴ ἀλύῃ, *ne ex otio & tædio itineris incidat in ejuſmodi tacitam meditationem.* Deinde vero notat etiam ἀμηχανεῖν, ἀπορεῖν καὶ διάνοιαν, *incertum eſſe conſilii*, & modo hoc velle, modo illud. Derivatur enim ab ἄλη, *erratio*, unde & ἀλάομαι, *erro*, *vagor*, *incertus ſum quid agam.* Pauſanias τὸ ἀλύειν expoſuit ἐν ἄλῃ καὶ παρέσει τὴν ψυχὴν ἔχειν, *animum in errore* incertitudinis & *remiſſione habere.* Vide Euſtath. *ad Odyſſ.* I. *pag.* 365. ubi & ipſe ait eſſe hoc vocabulum μέσον, *mediæ* ſignificationis, quæ in bonum & malum verti poteſt, uti συμφορὰ, τύχη. quod verum eſt. Noſter etiam in *Hiſt. Anim.* de triſtitia ex conjugis vel liberorum morte concepta adhibet I. 15. ὅταν δὲ ἀφανισθῇ, ἀλύουσιν αἵδε, περιάγει δὲ αὐτὰς, καὶ ἐξάγει ἡ ἀθυμία, *quando vero periit maſculus, mœrent feminæ, eaſque triſtitia ſuis ex ſedibus producit.* & III. 21. ὁ δὲ Λέων, οἷα ἀδημονῶν καὶ ἀλύων ὑπὸ τοῦ ἄχους, *Leo vero, quaſi inops conſilii, & meditabundus ex dolore*, ob occiſos àb Urſa catulos. Hinc Schol. *Homeri Iliad.* E. *v.* 352. ἀλύουσα exp. ἀδημονοῦσα, καὶ οἷον λύσιν μὴ εὑρίσκουσα τῶν κακῶν, ubi tamen male à verbo λύειν videtur derivare τὸ ἀλύειν, quod alterius eſſe originis oſtendimus. PERIZ. De verbo ἀλύειν egit Parens meus *ad Gellium lib.* XVI. *Noct. Attic. cap.* 12.

4 Δεδιὼς μὴ ἡ σχολὴ] Juſtinus *lib.* XX. *cap.* I. de Dionyſio Siciliæ tyranno: *Grave otium regno ſuo ratus, copias in Italiam trajecit.* Et *lib.* XXXV. *cap.* I. Demetrius occupato Syriæ regno, *Novitati ſuæ otium periculoſum ratus, ampliare fines regni & opes augere finitimorum bellis* ſtatuit. Ex hoc fundamento Cæſari Salluſtius ſuadet *Orat.* I. *de Rep. provideat, uti plebes habeat negotia ſua, quibus ab malo publico detineatur.* SCHEFF.

Δεδιὼς &c.] Duo ſpectabat Piſiſtratus, primum, ne ex ipſo otio in ſeditiones, ut fere fit, & tumultus delaberentur, & libertatem reciperare ſtuderent; nam *otium eſt ſoror libertatis*, ut dicere ſolebat Socrates, *infra* X. 14. ubi vide Notas. Deinde, ne conjuncti pariter in foro & urbe ſuas vires & multitudinem circumſpicerent, & ita quoque promptiores evaderent ad vim ſibi faciendam. Voluit ergo eorum animum laboribus occupari, & corpora ſpargi per agros. Vide de hoc Piſiſtrati inſtituto Meurſium in *Piſiſtrato cap.* 7. & de Lege inertiam vetante quæ notavi *ſupra ad* IV. I. Gelo quoque, Syracuſarum Tyrannus, ſæpe Syracuſanos in agrum & φυτείαν eduxit, quaſi in expeditionem, ὅπως ἥτε χώρα βελτίων γένηται γεωργουμένη, καὶ μὴ χείρονες αὐτοὶ σχολάζοντες, *ut tum Regio melior evaderet culturâ, tum ipſi non evaderent deteriores per otium.* Vide Plutarch. in *Apophth. Regum.* Piſiſtrati facto ſimile magis eſt, quod Nicolaus Damaſc. refert in *Excerptis Valeſii*, *p.* 450. de Periandro Corinthiorum Tyranno. Ἐκώλυέ τε τοὺς πολίτας σχολὴν ἄγειν, ἀεί τινα αὐτοῖς ἔργα ἐξευρίσκων. εἰ δέ τις ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς καθέζοιτο, ἐζημίου, δεδιὼς, μή τι βουλεύοιντο κατ' αὐτοῦ, *prohibebat etiam Cives otium agere, ſemper aliquod ipſis opus excogitans; ſi vero quiſpiam in foro ſederet, mulctabat ipſum, veritus, ne conſilia contra ſe inirent.* PERIZ.

5 Ἐπιβουλὴν] Quia *otium natum ſerendis rumoribus*, ut ait Curtius *lib.* IX. *cap.* I. rumores autem & colloquia ſuſpecta malo Principi. Hinc Tacitus *Annal.* XV. *ſub Nerone fortuitum quoque ſermonem, ſubitos occurſus, pro crimine accepta* ſcribit, Senecamque Piſoni dixiſſe, *ſermones mutuos & crebra colloquia neutri conducere.* SCHEFF.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Περὶ Ζήνωνος καὶ Ἀντιγόνου.

[1] Ζήνωνα τὸν Κιτιέα δι' αἰδοῦς ἄγαν καὶ σπουδῆς ἦγεν [2] Ἀντίγονος ὁ βασιλεύς. Καί ποτε οὖν ὑπερπλησθεὶς οἴνου [3] ἐπεκώμασεν αὐτῷ Ζήνωνι, καὶ φιλῶν αὐτὸν καὶ περιβάλλων, ἅτε ἔξοινος ὤν, [4] ἠξίου τι αὐτὸν προστάξαι, ὀμνὺς, καὶ νεανιευόμενος σὺν ὅρκῳ, μὴ ἀτυχήσειν αἰτήσας. Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· πορευθεὶς ἔμεσον· σεμνῶς ἅμα, καὶ μεγαλοφρόνως, τὴν μέθην ἐλέγξας, καὶ φεισάμενος αὐτοῦ, μήποτε διαῤῥαγῇ ὑπὸ πλησμονῆς.

ΚΕΦ.

CAP. XXVI.

De Zenone & Antigono.

Zenonem Cittiensem in summa reverentia & amore habebat rex Antigonus. Atque ita aliquando, supra modum vino impletus, ad ipsum Zenonem comessabundus venit, eumque exosculatus atque amplexus, utpote temulentus, rogavit, ut *sibi* ille quid imperaret, jurans & juveniliter repetens cum jurejurando, non laturum repulsam, si quid postularet. Ille vero dixit ei: Abi & evome: graviter simul & magno animo, temulentiam ejus redarguens, & cavens illi, ne nimia saturitate dirumperetur.

CAP.

1 Ζήνωνα τὸν Κιτιέα] Lugd. Κιτιέα. Et sane dicebatur Citium, oppidulum Cypri insulæ, unde ortus fuit hic Philosophus. Mox abest ab eodem codice illud ἄγαν, sed forte per incuriam librarii. PERIZ.

2 Ἀντίγονος] Testatur pluribus Diogenes Laërtius in *vita ejus*, ubi vide Cl. Menagium, qui *Antigonum Gonatam* vocat. SCHEFF.

Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς] Vere is *Gonatas* fuit Antigonus, ut eum vocat Menagius *ad Laërtium*. Nec dubitare de eo debuit Schefferus, qui certe erravit, quando in Indice Latino hunc *Antigonum* Zenonis amicum & auditorem putat fuisse Antigonum Primum, Gonatæ Avum. Vide me *supra ad* II. 20. III. 17. & VIII. 14. PERIZ.

3 Ἐπεκώμασεν αὐτῷ] Interpres, *obviam Zenoni fieret*. ἐπικωμάζειν τινὶ est convivio soluto cum coronis, tibiis & facibus comessabundum & probe madidum ad amici domum ventitare. Exemplo poterit esse *Alcibiades* in *Symposio* Platonis, ubi κωμαστὴν vide sis. Gesnerus non male τὸ ἐπεκώμασεν αὐτῷ Ζήνωνι, vertit, *ad Zenonem ebrius accederet*. KUHN.

Ἐπεκώμασεν αὐτῷ Ζήνωνι] Male vertebatur, *obviam Zenoni fieret*. Immo vero sensus est, *comessabundus venit ad Zenonem*. Liquet id ex Diogene Laërt. in *Zenone* n. 13. ἦν τε εὐσυμπερίφορος, ὡς πολλάκις Ἀντίγονον τὸν βασιλέα ἐπικωμάσαι αὐτῷ, καὶ πρὸς Ἀριστοκλέα ἅμα αὐτῷ ἐλθεῖν ἐπὶ κῶμον. *Facile autem persuaderi illi poterat, ut cum aliis iret, ita ut sæpe Antigonus Rex ad eum comessabundus venerit, & cum eo ad Aristoclem se contulerit in comessationem.* Sic enim & ille locus vertendus est, qui itidem male vertebatur, & prius, *ut sæpe Antigonus Rex vinolentus ei obviam fieret*, & in Nuperis Edd. *ut sæpe apud eum Antigonus Rex cœnaret*. Vide & Athenæum *lib.* XIII. *pag.* 603. PERIZ.

4 Ἠξίου τι αὐτὸν] Lege, ἠξίου τι αὐτῷ προστάξαι, id est, τί αὖ αὐτῷ προστάξειε. FABER. Αὐτὸν refertur ad ἠξίου, nec τι sumitur interrogativè. ideoque vulgatum satis sanum. KUHN.

ΚΕΦ. κζ'.

Ἀφέλεια τρόπου.

Ἀνδρὶ Λακωνικῷ μὲν, χωρειτικῷ δὲ, ἐπέπληξέ τις πενθοῦντι πάνυ σφόδρα ἐκθύμως. Ὁ δὲ ἀπλάστως ἀπεκρίνατο· τί πάθω, φησίν; οὐ γάρ ἐγὼ αἴτιος τούτου, [1] ἁ φύσις δέ μου ῥεῖ.

CAP. XXVII.

Ingenuitas morum & ingenii.

Objurgavit quiſpiam virum Laconicum illum quidem, ſed ruſticum, prorſus impotenter lamentantem. At ille ſimpliciter reſpondit; Quid, inquit, faciam? Non enim ego ejus rei cauſa ſum, ſed natura mea fluit.

1 Ἁ φύσις δέ μου ῥεῖ] Philemon Comicus:

——— ——— ——— ἡ λύπη ἔχει
Ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπὸν τὸ δάκρυον.
——— ——— ——— *triſtitia habet*
Lachrymas, ut arbor iſta fructum.

huc pertinet illud Capitolini de *Marco Philoſopho. fertur, quod cum mortuum educatorem ſuum fleret, vocareturque ab aulicis miniſtris ab oſtentatione pietatis, ipſe* (Antoninus Pius) *dixerat, permittite illi, ut homo ſit: neque enim vel philoſophia vel imperium tollit affectus.* Quapropter Philoſophus ille, qui uxorem amiſerat, exclamavit: ὦ φιλοσοφία, Τυραννικά σου τὰ ἐπιτάγματα· λέγεις, φίλει. κἂν ἀποβάλῃ τις, λέγεις, μὴ λυποῦ. *O Philoſophia juſſa tua ſunt tyrannidis plena: ama! inquis, at ſi quis amiſerit, quod amat, iterum ais, ne doleas!* Stobæus *Serm.* CCXXXIX. *Licet naturæ obſequi, gravitate ſervata, inquit* Seneca *epiſt.* 99. ubi ait, quæ lachrymæ ſapienti debeant cadere. Hoc ipſum indigitare voluit Æſopus, dum Prometheum lutum illud, ex quo hominem finxit, non aquâ, ſed lachrymis temperaſſe ait. vide Themiſt. apud Stobæum *Serm.* I. *p. m.* 23. KUHN.

Ἁ φύσις] Lugd. ἡ φύσις. Sed Sluisk. ſuffragatur Vulgatæ lectioni. Et recte. Doricum enim hoc eſt, qua utebantur Dialecto Lacones, ut notum eſt. PERIZ.

ΚΕΦ. κη'.

Περὶ Διογένους.

Ἐπῄνει Σπαρτιάτης τὸ ἔπος Ἡσιόδου, τὸ λέγον·

[1] Οὐδ᾽ ἂν βοῦς ἀπόλοιτ᾽, εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη·

ἀκούον-

CAP. XXVIII.

De Diogene.

Spartanus quidam hoc Heſiodi carmen laudabat, quod dicit:

Non vel bos pereat, niſi vicinus malus adſit:

idque

1 Οὐδ᾽ ἂν βοῦς &c.] Verſus eſt 348. Ἔργων Heſiodi, quem citavit etiam Heraclides *de Politiis*, agens de Cumæis. PERIZ.

2 Μεσσήνιοι καὶ οἱ βόες αὐτῶν] Alludit ad crudelita-

ἀκούοντος Διογένους. Ὁ δὲ εἶπε, καὶ μὴν [2] Μεσσήνιοι, καὶ οἱ βόες αὐτῶν, ἀπολώλασι, καὶ ὑμεῖς αὐτῶν ἐστὲ οἱ γείτονες.

idque audiente Diogene. Ille vero, Atqui (inquit) Meſſenii, & boves eorum, perierunt, & vos illorum eſtis vicini.

litatem Spartanorum in Meſſenios, de qua vide quæ notavimus *lib.* VI. *cap.* I. SCHEFF. Heſiodum vide *lib.* I. *Oper. & Dier.* Apud *Cumæos* vicini pecunias conferebant ad furta compenſanda, ut omnes ad tuendas ſervandasque vicini opes mutuas ſibi traderent operas. Heraclides, ἔθος ἦν αὐτοῖς (Κυμαίοις) εἰς τὰ κλοπιμαῖα συμβάλλεσθαι τοὺς γείτονας· διὸ καὶ ὀλίγα ἀπώλλυν)· πάντες γὰρ ὁμοίως ἐτήρουν. καὶ Ἡσίοδος ἐντεῦθεν δοκεῖ λέγειν· οὐκ ἂν βοῦς ἀπόλοιτ' εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη. Quantum vero pretii bona vel mala vicinia prædiis vendendis afferat aut detrahat, liquidum eſt ex his verbis ultimis *L.* 35. *D. de contrahendâ emptione. Si quis in vendendo prædio confinem celaverit, quem emptor ſi audiſſet, empturus non eſſet, teneri venditorem.* ubi videantur *notata* Gothofredo. KUHN.

Μεσσήνιοι] MSS. Μεσήνιοι. Victi autem illi, & oppreſſi, & duriſſime habiti, atque ejecti è Peloponneſo ſunt à Lacedæmoniis. Vide *ſupra* VI. I. Res notiſſima eſt vel ex Juſtino. PERIZ.

ΚΕΦ. κθ'.

CAP. XXIX.

Ὅτι Σωκράτης ἀδεὴς ἦν, καὶ δώρων κατεφρόνει.

Quod Socrates timorem abjecerit, & dona vilipenderit.

Τῆς νυκτὸς ἤδη προηκούσης, ἐπάνεισί ποτε ἀπὸ δείπνου Σωκράτης. Νεανίσκοι γοῦν ἀκόλαστοι προμαθόντες [1] ἐνελόχησαν ἐπανιόντα, [2] δᾷδας ἔχοντες ἡμμένας, καὶ Ἐριννύων πρόσωπα. Ἔθος δὲ ἦν αὐτοῖς, καὶ ἄλλοις προσπαίζειν διὰ τὴν σχολὴν, τὴν ἐπὶ τὰ χείρω· οὓς ἰδὼν ὁ Σωκράτης [3] οὐ διεταράχθη, ἀλλ' ἐπιστὰς [4] ἠρώτα, οἷα καὶ τοὺς ἄλλους ἢ ἐν Λυκείῳ, ἢ ἐν Ἀκαδημίᾳ.

[5] Ὅτι

Socrates aliquando, nocte jam provecta, revertebatur à cœna. Adoleſcentes igitur nequam, quum id cognoviſſent, redeuntem ex inſidiis ſunt aggreſſi, cum accenſis facibus & Furiarum larvis. Moris autem erat eis, etiam alios ludificari, quia otio abundabant ad res pravas: Socrates vero eos videns nihil perturbatus eſt, ſed adſtitit, & interrogavit, quæ alios in Lyceo vel Academia *ſolebat*.

Alci-

1 Ἐνελόχησαν] Sic l. 1. ἐλλοχῶσιν οἱ πολύποδες τοὺς ἰχθῦς. Sed Lugd. habet ἐλελόχεισαν, Pluſquam perfectum Atticum, à λέγω *colloco, cubo,* κοιμῶμαι, à qua Verbi ſignificatione λέχος, ἄλοχος, & λοχεύειν derivat, & recte, Euſtath. *ad Hom. Odyſſ. pag. m.* 145. Nihil tamen hic mutaverim. PERIZ.

2 Δᾷδας ἔχοντες &c.] Solennia hæc ſunt arma Furiarum. Atque ideo & Fidenates dicuntur *Facibus armati ad terrorem movendum Furiali more proceſſiſſe* in aciem apud Flor. I. 12. Qui auctor etiam *Furiales faces* dicit

5 Οτι ἐφιλοτιμήσατο Αλκιβιάδης δῶρα πολλὰ πέμψαι Σωκράτει. Τῆς οὖν Ξανθίππης καταπλαγείσης τὰ πεμφθέντα, καὶ ἀξιούσης λαβεῖν αὐτὰ, ὅδε ἔφη· Αλλὰ καὶ ἡμεῖς τῇ Φιλοτιμίᾳ τῇ τοῦ Αλκιβιάδου παραταξώμεθα, 6 μὴ λαβεῖν τὰ πεμφθέντα 7 Φιλοτιμησάμενοι. Επεὶ δέ τις ἔφη πρὸς αὐτὸν, ὅτι μέγα ἐστὶν, ὧν ἐπιθυμεῖ τις, τούτων τυχεῖν·· ὅδε, Αλλὰ 8 μεῖζόν ἐστι τὸ μηδὲ ἐπιθυμεῖν τὴν ἀρχήν.

ΚΕΦ.

Alcibiades complura Socrati munera dono mittere enixe ſtudebat. Quum ergo Xanthippe admiraretur vehementer ea, quæ miſſa erant, & cuperet ea accipere, Socrates dixit: Quin & nos certemus cum liberalitate illâ Alcibiadis, quæ miſſa ſunt, non accipere viciſſim contendentes. Quum vero quis illi diceret, magnum eſt, compotem eorum fieri, quæ quis cuperet: *reſpondit* Ille, Sed majus eſt, ne cupere quidem *quicquam* omnino.

CAP.

III. 12. Furiæ autem Græcis ſunt *Erinnyes*, de quibus vide Tzetzen *ad Lycophr. Caſſandram v.* 406. & 1137. Fingebantur porro earum πρόσωπα tam terribilia, ut quum Æſchylus Furiarum chorum induxiſſet in ſcenam, feminæ abortum fecerint, ut refert Vitæ illius Auctor. Scilicet crinibus earum Angues inſeruerat, idque primus fecit teſte Pauſania in *Atticis cap.* 28. PERIZ.

3 Ου διεταράχθη] Seneca *lib. de Conſtant. Sapientis cap.* 5. *Sapiens adverſus apparatus terribilium rectos oculos tenet, nihil ex vultu mutat, ſive illi dura, ſive ſecunda oſtentantur.* Et talis Socrates, ut ex *antecedenti cap.* 7. intelligas. SCHEFF.

4 Ηρώτησεν] Repoſui ἠρώτα, quia Uterque Codex ita jubebat, à qua lectione quare abierit Peruſcus, exputare nequeo. De *Lyceo* & *Academia* Vide *ſupra ad Caput* 10. PERIZ.

5 Οτι ἐφιλοτιμήσατο] Poſſit videri novum hic fuiſſe faciendum caput, ſed vide quæ notavi *ſupra* IV. 20. SCHEFF.

6 Μὴ λαβεῖν] Adde Stobæum *Serm.* I. IDEM.

7 Φιλοτιμησάμενοι] Apud Stobæum *Serm.* XVII. eſt, ἀντιφιλοτιμησάμενοι, reliqua conveniunt, niſi quod hæc in ſolenni quopiam Athenienſium feſto accidiſſe referat. Obſervans, ſicut reor, priſcam conſuetudinem, ex qua poſt ejuſmodi ſacra, convivia conſtituere, amiciſque abſentibus ex menſa aliquid, bellariorum imprimis, mittere ſolebant. IDEM.

Φιλοτιμησάμενοι] Stobæus *Serm.* XXXIX. ubi ipſum hoc factum ſeu dictum Socratis refert, exhibet ἀντιφιλοτιμησάμενοι, quod, vellem, etiam Æliani Codices prætuliſſent. Ex quibus Sluisk. tum Regii duo legunt in proximis ſuperioribus ἀντιταξώμεθα. Sed iſtic aſſentior reliquis Codd. qui Vulgatum tuentur, quod & Stobæus facit: quum παρατάξασθαί τινι, & πρός τινα, uſitatiſſimum ſit hoc ſenſu. Polyænus I. 17. Λακεδαιμονίων μελλόντων παρατάττεσθαι Μεσσηνίοις. *Paulo ante* etiam plenius ſcribit Stobæus, καὶ τὸν Σωκράτην λαβεῖν αὐτὰ ἀξιούσης. At Noſtri, & Regii Codd. pro ὅδε maluerunt ὁ δὲ cum in ſuperioribus, tum in ſequentibus. PERIZ. Cum Sluiskiano & Regiis Mediceus quoque legit ἀντιταξώμεθα.

8 Μεῖζόν ἐστι] Pertinet huc ſuo modo, quod ad Sidonios illos ait Hephæſtion apud Curtium *lib.* IV. *cap.* I. cum regnum oblatum recuſarent: *Vos macti virtute eſtote, qui primi intellexiſtis, quanto majus eſſet regnum faſtidire, quam accipere.* Porro ſententiæ hujus non Socratem auctorem, verum Menedemum facit Stobæus *ſerm.* III. SCHEFF. Reſponſio Menedemi *l. c.* ita ſe habet. πολλῷ μεῖζόν ἐστι τὸ μηδὲ ἐπιθυμεῖν, ὧν μὴ δεῖ. *multo major res eſt omnino non deſiderare ea, quibus non indiges.* vel potius *quæ minus addecent.* Unde patet Menedemum nonnihil abire à Socrate. KUHN. Cicero *lib.* V. *Tuſc. Diſp. cap.* 32. *Socrates, in pompa cum magna vis auri argentique ferretur, Quam multa non deſidero, inquit.*

ΚΕΦ. λ'.

Περὶ τοῦ Αναξάρχου προμηθείας.

Ανάξαρχος ὅτε σὺν Αλεξάνδρῳ ἐστρατεύετο, χειμῶνος ἐπιγενομένου, προμαθὼν, ὅτι μέλλει ὁ Αλέξανδρος ἐν ἀξύλῳ ποιεῖσθαι χωρίῳ τὴν στρατοπεδείαν, εἰς τὸν σταθμὸν, ὅσα εἶχε σκεύη, [1] ταῦτα ἐγκρύψας,

CAP. XXX.

De providentia Anaxarchi.

Anaxarchus quando cum Alexandro erat in expeditione, superveniente hyeme, quum cognovisset, Alexandrum in loco lignis vacuo castra metaturum esse, in stativa omni supellectile, quam habebat,

1 Ταῦτα ἐγκρύψας] Sic & MSti, nisi quod Sluisk. ταῦτ' ἐγκρύψας. Sed miris mihi modis se approbat, quod suspicatur Kuhnius ἐκρίψας. Vix dubitem id esse verum. Nam mox Alexander dicitur ei duplum reddidisse, ὧν ἔρριψε, *quæ abjecit.* Corruptum hic videtur, quia additur εἰς τὸν σταθμὸν, IN tabernaculum, non EX tabernaculo, & quia aliud nihil reperiebant librarii, *Unde* ea projicerentur, quod tamen vocula ἐκ videbatur requirere. Nempe non viderunt, non magis, quam tot Interpretes, memorari hic vehicula, de quibus mox, & quæ singuli, qui quidem essent alicujus loci & ordinis, in castris habebant sarcinis suis onusta. EX IIS enim Anaxarchus abjecit res alias, ut ligna imponeret. PERIZ.

2 Ταῖς σκευοφόροις] Gesner. mallet τοῖς, & sic Interpres legisse videtur. Edidit sic quoque Faber, quia receperunt ante ipsum aliqui in textum. Verum nil mutandum. debent enim intelligi ὄνοι porro ὄνον esse fœminini quoque generis est vel ex Matthæo notum. SCHEFF.

Τοῖς σκευοφόροις] Miror hic Socordiam ultimarum Editionum, & ipsius Schefferi, qui cum in primis Edd. & in omnibus ante ipsum legeretur ταῖς, ipse primus edidit τοῖς, id quod in omnibus dein, etiam Kuhniana, reperitur; & tamen in his ipsis à Scheffero accusatur tum Interpres Vultejus, qui vertit *calones*, tum Gesnerus, qui maluit id ipsum τοῖς, tum Faber, qui sic etiam edidit, quum & ipse ita edidisset, ejusque contextum expressisset Faber. Nihil autem mutandum esse affirmatur, quia intelligantur ὄνοι, quod etiam feminini sit generis vocabulum. At in Indice tamen iterum diserte ab eodem Sceffero de *lixis & calonibus*, à Kuhnio de *jumentis*, *quæ sarcinas militum vexerint*, exponuntur hujus loci Σκευοφόροι. Quid dicam? nisi valde fluctuasse Eruditos Interpretes de vera lectione & Interpretatione hujus loci. Ego vero neque ipse dubito, quin recte ταῖς sit editum à Camillo Perusco, & male factum ab iis, qui reposuere τοῖς, quum in utroque Codice repererim liquido illud ταῖς, & porro manifestum sit omnibus animum attendentibus, parum profecto ligni per longum iter à calonibus aut quibuscunque hominibus portari potuisse in usum quotidiani ignis, sed neque terga jumentorum, nisi complurium, sufficerent. Quid ergo? Certum est intelligi *vehicula*, ἁμάξας. Sic Xenophon *Cyri pæd. lib.* VI. ὃς ἄρχεις τῶν σκευοφόρων ἁρμαμαξῶν. Ex quo loco supplendum ergo est, quando ἐλλειπτικῶς dicitur ab Eodem *de Rebus Græcor. lib.* III. Τῷ ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων scil. ἁμαξῶν. Similiter apud Plutarch. in *Æmilio pag.* 272. ὁπλοφόροι ἅμαξαι. Præterea postulat ratio hujus Historiæ, ut intelligantur talia, quæ steterint in stativis onusta sarcinis inde nunc abjectis, & quæ idonea sint ad multitudinem lignorum supportandam. Quapropter si maxime præferrent etiam MSti τοῖς σκευοφόροις, non intelligerem

ψας, † 2 ταῖς σκευοφόροις ἐπέθηκε ξύλα. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὸν σταθμὸν ἀφίκοντο, καὶ ἐνέδει ξύλων, Ἀλεξάνδρου μὲν αἱ κλῖναι κατεκαίοντο, ἵνα ἑαυτὸν ἀλεᾶναι δυνηθῇ. Ἐπεὶ δέ τις παρὰ Ἀναξάρχῳ πῦρ εἶναι ἤγγειλεν, ἀφίκετο παρ' αὐτὸν, καὶ 3 ἠλείψατο ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἀναξάρχου· καὶ πυθόμενος τὴν προμηθείαν ὑπερεπῄνεσε, 4 καὶ ἐξ ὧν ἔρριψε, διπλάσιον δέδωκε, καὶ σκεύη, καὶ ἱμάτια, ὑπὲρ τῆς τοῦ πυρὸς χρείας.

bat, abjecta, plaustris onerariis ligna imposuit. Quum vero ad stativorum locum pervenissent, & ligna deficerent, Alexandri quidem lecti comburebantur, ut sese calefacere posset. Quum autem nunciasset aliquis, apud Anaxarchum ignem esse, contulit se ad ipsum, & in Anaxarchi tentorio ungebatur: audiensque ejus providentiam, majorem in modum eam collaudavit, & eorum, quæ abjecerat, duplum restituit, & vasa, & vestes, pro ignis usu.

† τοῖς.

gerem tamen *homines*, sed ὀχήματα, *vehicula*. Sic apud Herodian. VIII. I. τὰ σκευοφόρα πάντα κλήνη τε καὶ ὀχήματα. Atque ita apud Dionys. Halic. *lib.* IV. servi Turni Herdonii dicuntur corrupti, ut multos gladios noctu deferrent in tentorium Domini, καὶ ἀποθέσθαι κρύψαντας ἐν τοῖς σκευοφόροις, ubi parum recte vertitur, *& inter impedimentorum sarcinas abderent*. Nam τὰ σκευοφόρα non sunt ipsæ sarcinæ, sed vel jumenta, vel vehicula, quæ portant sarcinas. Sine dubio autem Vehicula istic potius intelliguntur sarcinis onusta, ut in quibus longe melius gladii illi abscondi poterant, quam inter jumenta. PERIZ.

3 Ἠλείψατο &c.] Solebant enim Veteres etiam Oleo se munire contra frigus. Sic Hannibal suos milites in aciem educturus frigido & nivali die, dedit iis oleum, ut se prius *ignibus oleoque foverent*, ut loquitur Florus II. 6. Disertius paulo Livius XXII. 55. *ignibus*, ait, *ante tentoria factis, oleoque per manipulos, ut mollirent artus, misso*. Nempe credebant Oleum calefacere. Hippocrates *de Diæta* II. 43. Ἔλαιον dicit θερμὸν, καὶ ἐν τῷ χειμῶνι αὐξιμώτερον, διότι τὸ ψῦχος κωλύει φέρειν ἀπὸ τοῦ σώματος, *oleum esse calidum, & hyeme fovere*, seu *augere*, *corpus*, *quia frigus arceat*, vel *prohibeat quidquam auferre, à corpore*. Cæterum Sluisk. & Regii duo, ἠλείψαντο. IDEM.

4 Καὶ ἐξ ὧν ἔρριψε] Dele ἐξ. *& duplum eorum, quæ projecerat, reddidit*. FABER. Gesnerus locum hunc asterisco notavit, ut vitiosum aut mutilum. Faber delet ἐξ & explicat, *& duplum eorum, quæ projecerat, reddidit*. At Anaxarchus projecerat nihil, sed defoderat tantum. quare mallem, καὶ ἔξω ὧν ἔγκρυψε, ut sit sensus, præter illud, quod defoderat, dedit alterum tantum. SCHEFF. Mallem Clar. Schefferum suum servasse judicium, quo in secunda Editione locum hunc integrum pronunciavit. Nam ἐξ ὧν ἔρριψε &c. ita accipiendum, ἐξ ἐκείνων σκευῶν τε καὶ ἱματίων, ἃ ἔρριψε, διπλάσιον δέδωκε, *illorum, quæ projecerat, vasorum vestiumque duplum reddidit*, & in præcedentibus pro ἐγκρύψας legerem ἐκρίψας *projiciens*. Nam abjectas & deperditas sarcinas cum dupli fœnore Alexander restituere voluit, non defossas, quæ domino adhuc salvæ erant. KUHN.

Ἐξ ὧν ἔρριψε, διπλ.] Gesnerus locum hunc asterisco notavit quasi vitiosum. Faber delet ἐξ. Schefferus malit ἔξω ὧν ἔγκρυψε. Kuhnius jubet mutari, & exponit, διπλάσιον ἐξ ἐκείνων, ἃ ἔρριψε. Sed nova est & mira locutio, διπλάσιον ἐξ ἐκείνων. Quapropter vel cum Fabro deleverim ἐξ, quando oportunus plane exoritur sensus, vel legerim, καὶ ὧν ἐξέρριψε, διπλ. Sensu itidem optimo: quo

insu-

insuper respicitur superius ἐκρίψας. Confirmat me multum etiam Doctissimi Boivinii auctoritas, qui quum significaret mihi, nihil hic mutare Regios Codd. adjiciebat, *Legendum vel* ἂν ἐξέῤῥιψε, *vel* ὅσων ἔῤῥιψε. Periz.

ΚΕΦ. λα'.

Περὶ ἀριστεύσαντος ἀθλητοῦ, πρὸ τοῦ στέφανον λαβεῖν ἀποθανόντος.

Ἀθλητὴς Κροτωνιάτης, Ὀλυμπιονίκης, ἀπιὼν πρὸς τοὺς [1] Ἑλλανοδίκας, ἵνα λάβῃ τὸν στέφανον, [2] ἐπίληπτος γενόμενος ἀπέθανε, κατενεχθεὶς μετὰ τοῦ πτώματος.

CAP. XXXI.

De athleta, qui quum vicisset, antequam coronam acciperet, exspiravit.

Athleta Crotoniates, quum vicisset Olympia, jamque iret ad Hellanodicas, ut coronam acciperet, comitiali morbo correptus, mortuus est, procumbens cum præcipite lapsu.

1 Ἑλλανοδίκας] Erant Judices certaminum Olympicorum, qui Athletas examinabant, jusjurandum ab iis insuper exigebant, inter se committebant, & tandem judicabant. Vario fuerunt numero diversis temporibus, sed ad extremum potissimum Decem, aliquando tamen Plures, aliquando Pauciores, prout Tribuum Numerus Eleis major aut minor fuit. Vide Pausan. *Eliac.* I. 9. Nec tamen omnes simul de omni judicabant certamine, sed delegati, qui si male judicassent, accusabantur & damnabantur à toto consessu, ut liquet ex Eodem *Eliac.* I. 9. & II. 3. Neque vero decernebant tantum coronam victoribus, sed & castigabant eos, qui quid contra leges fecerant. Exemplum *ibidem* exhibet Pausanias. Qui electi erant Hellanodicæ, illi decem continuos menses habitare debebant in loco Olympiæ, qui inde dicebatur Ἑλλανοδικαιῶν, ut istic discerent à Legum Custodibus ea, quæ ipsos facere oporteret, teste Eodem *cap.* 24. Vide de iis etiam Scaligerum *ad Euseb. num.* 1241. *p. m.* 70. & Valesium *ad Harpocrat.* & *Notas* Mausaci *pag.* 146. & Me *infra ad* X. I. Periz. & Meursium *lib.* IV. *Attic. Lect. cap.* 29.

2 Ἐπίληπτος] Qui athletico corporis habitu torosique sunt, pæne in ipso versantur mortis vitæque confinio. Ideoque Hippocrates in *Aphorismis Sect.* I. ἐν τοῖσι γυμναστικοῖσιν, inquit, αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι σφαλεραὶ, ἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσι. &c. *in re Athletica optimus corporis habitus est caducus & lubricus, si extrema attigerit. Neque enim diu in eodem statu consistere poterit aut quiescere: cum autem quiescere nequeat, nec amplius habeat, quo crescat in melius: reliquum igitur est, ut in pejus devergat.* ideoque alibi idem ille medicorum Coryphæus. Διαθήσεως ἀθλητικῆς οὐ φύσει, ἕξις ὑγιεινὴ κρείσσων, *sanus corporis habitus athletica dispositione non-naturali melior est.* Galenus *ad Thrasyb. de Athletis*, ὅθεν ἄφωνοί τινες αὐτῶν ἐξαίφνης, ἕτεροι δὲ ἀναίσθητοι καὶ ἀκίνητοι καὶ τελέως ἀπόπληκτοι γίνονται, τοῦ παρὰ φύσιν ὄγκου τοῦδε καὶ τοῦ πλήθους ἀποσβέσαντός τε τὴν ἔμφυτον θερμασίαν, ἐμφράξαντός τε τὰς διεξόδους τοῦ πνεύματος. ὅσοι δ' αὖ αὐτῶν τὰ πρᾳότητα πάθωσιν, ἀγγεῖον ῥήξαντες ἐμοῦσι ἢ πτύουσιν αἷμα. *unde quidam eorum subito vocem, alii sensum & motum amittunt, & tandem apoplexia corripiuntur, dum illa præter naturam congesta moles corporis, humorumque multitudo calidum nativum exstinguit, & spiritus intercludit meatus. qui vero mitiores affectionum incursus habent, rupto vase sanguinem vomunt aut exspuunt.* &c.

&c. vide librum, *utrum medicinæ, an gymnasticæ sit tueri valetudinem*? v. Stobæum *p. m.* 299. & Hieronymum *lib.* II. *adversus Jovinian.* Sarisburiensem in *Polycrat. lib.* VIII. *cap.* 6. KUHN.

ΚΕΦ. λβ′.

Περὶ Φρύνης ἑταίρας, καὶ Κίμωνος ἵππων, ἀγαλμάτων.

[1] Φρύνην τὴν ἑταίραν ἐν Δελφοῖς ἀνέστησαν [2] οἱ Ἕλληνες ἐπὶ κίονος εὖ μάλα ὑψηλοῦ· οὐκ ἐρῶ δὲ ἁπλῶς τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἂν μὴ

CAP. XXXII.

De Phrynæ meretricis, & Cimonis equorum, imaginibus.

Phrynæ meretricis imaginem Delphis in sublimi valde columna erexerunt Græci: non autem simpliciter dico Græcos, ne videar

1 Φρύνην] Celeberrima fuit hæc meretrix, Thespiis orta, pulcherrimæ Formæ & maximi Animi. Hinc Apelles ad ejus *Formam* expressit suam Venerem Ἀναδυομένην, *è mari emergentem*, Praxiteles vero Venerem Cnidiam. *Animum* declaravit illa hoc ipso, quod quum maximas sibi opes comparasset, ultro obtulerit Thebanis, suo se sumptu muros ejus Urbis ab Alexandro dirutæ refecturam, si eis paterentur inscribi, *Alexandrum eos diruisse, Phrynen vero restituisse.* Statuam illi posuerunt Delphis inter Reges Archidamum & Philippum: Posuerunt autem οἱ περικτίονες, *Vicini*, sed fecit eam Praxiteles. Vide Athenæum XIII. 6. Pausanias in *Phocicis cap.* 14. ipsam Phrynen eam dedicasse scribit, sed error haud dubie ex eo ortus, quod Phryne statuam Veneris dedicavit, cui Diogenes inscripsit, ut docet nos Laertius in *Diogene num.* 60. Ἀπὸ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας, *Ex intemperantia Græcorum:* q. d. inde opulentiam Phrynes ortam, & hanc, ad gratias Veneri referendas factam, dedicationem. Sine dubio enim alia est statua, quam Laertius memorat, Veneris scil. à Phryne dedicatæ, alia, quam Plutarchus. Athenæus, & Noster, ipsius nimirum Phrynes, secus quam putat hic loci Kuhnius. PERIZ.

2 Οἱ Ἕλληνες] Plutarchus *de fort. Alexand.* Κράτης ἰδὼν χρυσῆν εἰκόνα Φρύνης τῆς ἑταίρας ἐν Δελφοῖς, ἀνέκραγεν, ὅτι τοῦτο τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας τρόπαιον ἕστηκε. Meminit & Athenæus *lib.* XIII. & à Praxitele sculptam ad similitudinem Phrynæ, positam à Græcis scribit. Itaque iterum Plutarchus in *de Pythiæ oraculo.* βλέψον καὶ τὴν χρυσῆν ἐν τοῖς στρατηγοῖς καὶ βασιλεῦσι θέασαι Μνησαρέτην. Ait ipsam Mnesaretam ibi cerni, sculptam scilicet & expressam in imagine. *Mnesarete* vero eadem quæ *Phryne*. Nam *Mnesareta* proprie, *Phryne* cognomento dicebatur, quod eodem loco docet pluribus Plutarchus. Fuit ergo alia statua, cujus mentio est apud Laertium *vita Diogenis*, quippe quam Phryne ipsa Delphis erigi curavit, Venerisque effigiem referre voluit. Nec in Laertio dissensus ab aliis notandus, sicut à non nemine eruditorum factum est. SCHEFF. Plutarchum exscripsit Stobæus *Serm.* LXXXVII. KUHN.

3 Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀκρατέστεροι] At Plutarchus in *de Pyth. Orac.* hoc factum ait à Praxitele. ἀλλὰ Πραξιτέλης, ὡς ἔοικε, μόνος ἠνίασε Κράτητα τῇ ἐρωμένῃ τυχὼν αὐτόθι δωρεᾶς, ὃν ἐπαινεῖν ὤφελε Κράτης, ὅτι τοῖς χρυσοῖς βασιλεῦσι τούτοις παρέστησε χρυσῆν ἑταίραν. SCHEFF. Dum Noster intemperantiæ quorundum Græcorum Phrynem dedicatam Delphis imputat, sine dubio Praxitelem statuarium, qui Phrynem deperibat, ejusque amori, ut quidam volunt, hanc dedit statuam, designatum voluit. Athenæus *lib.* XIII. αὐτῆς τῆς Φρύνης, inquit, οἱ περικτίονες ἀνδριάντα ποιήσαντες ἀνέθηκαν ἐν Δελφοῖς χρύσεον ἐπὶ κίονος Πεντελικοῦ. κατεσκεύασε δὲ αὐτὸν

μὴ δοκοίην δι' αἰτίας ἄγειν πάντας, οὓς φιλῶ πάντων μάλιστα· ἀλλ' [3] οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀκρατέστεροι. Τὸ δὲ ἄγαλμα χρυσοῦν ἦν· καὶ αἱ [4] Κίμωνος δὲ ἵπποι χαλκαῖ, καὶ αὗται Ἀθήνησιν εἰκασμέναι ὅτι μάλιστα [5] ταῖς Κίμωνος ἵπποις εἱστήκεσαν.

videar omnes illos in crimen vocare, quos omnium maxime amo: ſed qui erant ex Græcis intemperantiores. Statua vero erat aurea: item Cimonis ænei equi, prorſus ad equarum ejus imaginem effičti, ſteterunt Athenis.

αὐτὸν Πραξιτέλης, ὃν καὶ θεασάμενος Κράτης ὁ Κυνικὸς, ἔφη, τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀκρασίας ἀνάθημα. ἕστηκε δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη μέση τοῦ Ἀρχιδάμου τοῦ Λακεδαιμονίων βασιλέως καὶ τοῦ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ἔχουσα ἐπιγραφήν· ΦΡΥΝΗ ΕΠΙΚΛΕΟΥΣ ΘΕΣΠΙΚΗ. *ipſius Phrynes ſtatuam vicini curarunt conficiendam auream, quam Delphis conſecrarunt ſuper columna ex marmore Pentelico. Fecit autem Praxiteles, qua viſa Crates Cynicus dixit, eſſe Græcorum intemperantiæ donarium: ſtetit hæc imago media inter Archidami Regis Lacedæmoniorum & Philippi Amyntæ ſtatuas, cum hac inſcriptione:* PHRYNES THESPIENSIS ILLUSTRIS. ita Dalecampius ac ſi ἐπικλῆς hic notet *illuſtrem*, cum potius videatur Patris hujus Phrynes nomen eſſe proprium. mallem itaque inſcriptionem reddere ita: *Phryne*, *Epiclis* (ſcil. filia), *Theſpica.* ex Arnobio *adverſus Gentes* de Praxitele hæc notanda. *Quis Praxitelem neſcit, Poſidippi ſi relegat, ad formam Cratinæ meretricis, quam infelix perditè diligebat, os Veneris Cnidiæ ſolertiarum coegiſſe certamine.* pergit de *Phryna. Phryna illa Theſpiaca, ſicut illi referunt, qui negotia Theſpiaca ſcriptitarunt, cum in acumine ipſo eſſet pulchritudinis, venuſtatis, & floris, exemplarium fuiſſe perhibetur cunčtarum, quæ in opinione ſunt, Venerum. Itaque artifices* &c. *omni cura ſtudioque certabant, filum capitis proſtituti in Cythereïa ſimulachra traducere.* Pauſan. in *Bœotic.* Φρύνης εἰκόνα ἐπίχρυσον Πραξιτέλης μὲν εἰργάσατο ἐραστὴς καὶ οὗτος. ἀνάθημα δὲ αὐτῆς Φρύνης ἐστὶν ἡ εἰκών. *Inauratam Phrynes imaginem fecit ejus amator Praxiteles. ipſa autem eam Delphis conſecravit.* Unde patet, non aliam eſſe ſtatuam, cujus mentio extat apud Laert. in *vita Diogenis.* Cæterum quæ ex Arnobio adducta ſunt, ſine dubio è Clementis *Protrept. ad Gentes* ſunt mutuo ſumpta. Kuhn.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων ἀκρατέστεροι] Sic Lugd. At Sluisk. ἀκρατέστατοι, & ita etiam ex Regiis duo. Periz. & Mediceus.

4 Κίμωνος] Intelligit equas, quibus vicit in ludis Olympicis Cimon, Miltiadis filius. Eas enim memoriæ honoriſque cauſa formatas ex ære ſtatuebant in publico. Dicam pluribus in *opere de re vehicularia*, quod eſt ſub manibus. Scheff. *Cimon* ille, qui equas ob ter reportatam quadrigis victoriam in ludis Olympicis tumulo ſtatuiſque donavit, non Miltiadis filius, cujus vitam Cornel. Nepos conſcripſit. Sed Steſagoræ fuit, Miltiadis Marathonii quidem pater, avus autem Cimonis, qui cognomen κοάλεμος habuit. Hic Athenis à Piſiſtrati filiis ad Prytaneum, noctu ſubmiſſis percuſſoribus, interfectus eſt. τέθαπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ· καταντίον δ' αὐτοῦ αἱ ἵπποι τεθάφαται αὗται, αἱ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. *Sepultus autem eſt Cimon ante urbem trans via, quæ vocatur* διὰ Κοίλη, *cava, & è regione ſepultæ ſunt equæ illæ, quæ tres Olympiacas victorias reportarant.* Herodot. *lib.* vi. *cap.* 103. Hæc addi poſſunt iis quæ de *Cimone Coalemo* notavit Janus Rutgerſius *lib.* i. *Var. Lect. pag.* 33. Memoriâ igitur vacillavit Doctiſſ. Meurſius, cum *lib.* i. *Athen. Attic. cap.* 8. ſcriberet, Cimonis equas bis tantum Olympia viciſſe. In Indice etiam Cimonem avum confundit cum nepote, quod factum nollem. Kuhn.

Καὶ Κίμωνος ἵπποι] Repoſui ex priſcis Edd. & MSS. καὶ αἱ Κίμ. Exciderat illud αἱ ex omnibus Schefferianis. *Cimon* autem ille fuit Pater Miltiadis Marathonii. Vixit tempore Piſiſtrati, & ter vicit Olympia quadrigis iſtarum Equarum. Idem metu Piſiſtrati fugit Athenis. Sed quum paſſus eſſet eum pro ſe Victorem Olympiæ citari, reditum ſibi tutum in Urbem impetravit. Verum poſt Piſi-

ſtrati

ſtrati mortem tertium Victor ab illius filiis interemtus eſt. Vide Herodotum VI. 103. Hunc ipſum cognominatum ait *Coalemum*, ob ſtultitiam, vel ſocordiam, Plutarchus in *Cimone*. Id quod miror de Homine toties Victore, & quod magis eſt, Piſiſtrati inimico, & à Piſiſtrati Filiis interfecto, ob invidiam vel metum. Sed & Euſtathius *ad Iliad.* Z. *p. m.* 414. Cimonis poſterioris non Avum, hunc ſcil. Cimonem, ſed πρόπαππον, *Proavum*, eo cognomine inſignitum ait. Ceterum Noſter *Hiſt. Anim.* XII. 40. Miltiadem ait, haud dubie Cimonis hujus filium, τὰς ἵππους τὰς τρεῖς Ὀλυμπιάδας (ſic enim legendam ex Herodoto) ἀνελομένας θάψαι ἐν Κεραμεικῷ, *equas, quæ tribus Olympiadibus vicerant, ſepeliviſſe in Ceramico.* Confer Herodotum VI. 103. PERIZ.

5 Ταῖς Κίμωνος ἵπποις] Uterque Codex, nec Mei tantum, ſed & omnes Regii, τοῖς: licet in ſuperioribus omnia feminino genere expreſſerint, αἱ ἵπποι χαλκαῖ &c. Animadvertenda res viſa eſt, quia eandem varietatem obſervare licet apud Herodot. *d. l.* in hac Hiſtoria. Bis enim dicitur τοῖς αὐτοῖσι ἵπποισι, at dein αἱ ἵπποι αὗται, αἱ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. IDEM.

ΚΕΦ. λγ'.

Μειρακίου ἀπόκρισις, ἐρωτηθέντος ὑπὸ τοῦ πατρὸς, τί ἂν μάθοι;

[1] Μειράκιον Ἐρετρικὸν Ζήνωνι προσεφοίτησε πλείονα χρόνον. Ἐπανελθόντα δὲ ἤρετο ὁ πατὴρ, [2] τί ἂν μάθοι σοφόν; ὁ δὲ ἔφη, [3] δείξειν. Χαλεπήναντος δὲ τοῦ πατρὸς, καὶ πληγὰς ἐντείναντος, τὴν ἡσυχίαν ἀγαγὼν, καὶ ἐγκαρτερήσας, τοῦτο ἔφη μεμαθηκέναι, φέρειν [4] ὀργὴν πατρός.

CAP. XXXIII.

Adoleſcentuli reſponſio, quum interrogaretur à patre, quid diſceret?

Adoleſcentulus quidam Eretricus Zenonem longo tempore frequentaverat. Reverſum vero pater interrogavit, quid tandem ſapientiæ didiciſſet? Ille vero, *re ipſâ* oſtenſurum ſe, dixit. Indignante autem patre, & verbera ipſi intentante, ille quietem agens, patienterque ferens, hoc ipſum ait ſe didiciſſe, iram patris ferre.

ΚΕΦ.

CAP.

1 Μειράκιον Ἐρετρικὸν] Exſcripſit hoc Stobæus *Serm.* LXXVII. Porro ſimile reſponſum fere Dionyſii Junioris habes apud Plutarchum in *Apophtheg.* SCHEFF.

2 Τί ἂν μάθοι] Lugd. & Regii duo, ſed alter recentiore manu, τί ἄρα μάθοι. Quod videtur genuinum eſſe. Nam & Stobæus, qui mihi *Serm.* CXCVIII. idem exemplum, & ex Æliano, ſed paulo pluribus verbis refert, ait, ὅ, τι ἄρα μάθοι. Paulo ante Sluisk. & Regius Codex Strategi, ἐπανελθόν. Codex 3132. in contextu ἐπανελθὼν, ſed in margine ἐπανελθόντα, quod vulgatum eſt ex reliquis, & præferendum videtur, licet præceſſerit Μειράκιον. Solent enim Auctores ſæpe ſenſum magis reſpicere, quam ipſum Vocabulum, quod præmiſerunt. Vide me *ſupra ad* VIII. 9. PERIZ.

3 Δείξειν] h. e. *ſe id declaraturum re ipſa, ipſo opere.* Sic enim δεικνύειν & ἐπιδεικνύειν ſignificat rei ipſius ſpecimen edere. Mox *cap.* 36. ψάλτης Ἀντιγένους ἐπεδείκνυτο, *ſpecimen artis ſuæ dabat, oſtentabat.* IDEM.

4 Ὀργὴν] Hanc vocem retinet quoque Stobæus. At MS. Mediceus exhibet ὁρμὴν, quæ vox *iram* interdum denotare ſolet, ut *lib.* XIII. *cap.* I. ἐκείνῳ μὲν ἐπαμῦναι θέλων, ἑαυτῆς δὲ ἐμπλῆσαι τὴν ὁρμήν.

ΚΕΦ. λδʹ.

Περὶ τῶν πολυτελῶς ἠσθημένων.

Διογένης εἰς Ὀλυμπίαν ἐλθὼν, καὶ θεασάμενος ἐν τῇ πανηγύρει 1 Ῥοδιακούς τινας νεανίσκους πολυτελῶς ἠσθημένους, γελάσας ἔφη, 2 τύφος τοῦτό ἐστι. Εἶτα περιτυχὼν Λακεδαιμονίοις ἐν 3 ἐξωμίσι φαύλαις,

CAP. XXXIV.

De splendide vestitis.

Diogenes quum venisset Olympiam & in illa festi celebritate Rhodiacosquosdam adolescentes vidisset pretiose vestitos, ridens dixit, Fastus ille est. Deindequum incidisset in Lacedæmonios, vilibus & sordidis,

1 Ῥοδιακοὺς τινας &c.] Opulenti erant Rhodii, & ideo in luxuriam prolapsi. Hinc apud Plutarch. περὶ φιλοπλουτίας, Stratonicus ἐπέσκωπτεν Ῥοδίους εἰς πολυτέλειαν, οἰκοδομεῖν μὲν ὡς ἀθανάτους λέγων, ὀψωνεῖν δὲ ὡς ὀλιγοχρονίους, *irridebat Rhodios sumptuosæ magnificentiæ nomine, ædificare eos dicens, tanquam æternum victuros, cœnam instruere, tanquam brevi morituros.* PER.

2 Τύφος τοῦτό ἐστι] Utrumque dicit esse superbum, sive quis nimium elegantiæ studeat, sive quis nimium elegantiæ studeat, sive nihil. *Eorum* enim *mos est, qui conspici cupiunt*, inquit Seneca, *facere quæ in habitu aut genere vitæ sunt notabilia; Asperum cultum & negligentiorem barbam, & indictum argento odium, & cubile humi positum, & quicquid aliud ambitionem perversa via sequitur.* Ergo ait, *Intus omnia sint dissimilia, frons populo conveniat. Non splendeat toga: ne sordeat quidem* &c. *Epist.* V. vide quæ notat Savaro *ad Sidon.* IX. *epist.* 9. SCHEFF. Et Gattakerus *ad M. Anton. pag.* 434. KUHN.

3 Ἐξωμίσι] Ἐξωμίδες dicebantur *Tunicæ substrictæ & breves, citra humerum desinentes*, ut ait Gellius VII. 12. Ita autem Tunicæ hæ apud Romanos *desinebant citra humerum*, ut tantum tegerent ipsum corpus superius, & humeri exstarent ex iis nudi cum brachiis. Opponuntur enim istic *tunicis chiridotis*, h. e. manuleatis. Hesychius ait fuisse tunicam simul & pallium, quia utriusque usum præbebat, seu quia simul cingebatur ut tunica, & reliqua pars circumjiciebatur ut pallium, eaque causa Comicos de hoc vestimento modo dicere *Indue*, modo *Circumjice.* Similiter Eustathius *ad Homer. Iliad.* Σ. *p. m.* 1226. ex Ælio Dionysio, apud Græcos ἐξωμὶς, χιτὼν ἅμα, καὶ ἱμάτιον τὸ αὐτό. Nempe erat ἐξωμὶς duplicis usus & proprie χιτὼν ἑτερομάσχαλος h. e. *quæ unam tantum habebat manicam.* Vide Pollucem *lib.* VII. & Schol. Aristoph. *ad Vespas pag.* 460. Addunt Omnes, fuisse vestimentum *servile.* Schol. *d. l.* ἐξωμίδες interpretatur ἱμάτια δουλικὰ καὶ ἑτερομάσχαλα. Hesych. Ἐξωμος (l. Ἐξωμὶς) χιτὼν δουλικός. Disertius Pollux VII. 13. χιτὼν δὲ ἀμφιμάσχαλος ἐλευθέρων σχῆμα, ὁ δὲ ἑτερομάσχαλος οἰκετῶν, dein statim subjicit, ἡ δὲ ἐξωμὶς καὶ περίβλημα ἦν, καὶ χιτὼν ἑτερομάσχαλος. Adde Hesychium in Ἑτερομάσχαλος. Reluctari videtur Suidas, qui ait *tunicam* esse *liberalem, non tegentem brachia, & vilem:* σημαίνει χιτῶνα ἐλευθέριον, οὐκ ἐπισκεπάζοντα τοὺς βραχίονας, εὐτελῆ. Sed nullus dubito, legendum istic ἀνελεύθερον, h. e. *illiberalem, sordidam, servilem.* Nam licet etiam liberi quidam, & maxime antiquioris temporis, aut severioris populi, ea tunica fuerint usi, non tamen ideo Suidas, qui interpretatur hoc vocabulum ex illo usu & sensu, quem Athenis habebat tempore jam Aristophanis, sicuti diserte *Atticum* esse dicit, appellaret illud ita simpliciter ἐλευθέριον, quasi *liberorum & liberalium hominum proprium*, quum insuper addat certioris expositionis gratia,

λαις, καὶ ῥυπώσαις· 4 Ἄλλος (εἶπεν) οὗτος τῦφος.

dis tunicis, quas exomides vocant, indutos: Hic (inquit) alius eſt faſtus.

ΚΕΦ.

CAP.

tia, fuiſſe εὐτελῆ, *vilem*. Sed & apud Ariſtophanem in *Veſpis d. l.* manifeſte de ſervili veſtimento adhibetur. Nam ſervi iſtic, qui dominum ſuum domi vinctum tenebant, dicuntur obliti τῶν ἐξωμίδων, quas ipſis ſervis Dominus emere ſolebat. Senibus tamen tribuitur apud Eundem in *Lyſiſtr. pag.* 879. forte, ut ſignificetur antiquiori quoque tempore Athenienſes cives, æque ac Romanos & Laconas, tali tunica uſos. Verba ſunt: Ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐκδυώμεθ', ὡς τὸν ἄνδρα δεῖ Ἀνδρὸς ὄζειν εὐθὺς, ἀλλ' οὐκ ἐντεθριῶσθαι πρέπει. *Sed Exomidem exuamus, ſicuti virum decet ſtatim & recta redolere virum, non autem involvi veſtimentis.* At vero *Exomides* non involvebant homines, ſed expeditos reddebant ad labores qualeſcunque, nudatis ſcilicet brachiis, præſertim dextro. Putem ideo legendum iſtic ἐπωμίδων, quod erat εἶδος περιβολαίου, *genus amiculi*, ut Suidas ait: Vel ut Schol. Euripidis *ad Hecubam* 558. εἶδος ἐνδύματος, *genus tunicæ*. Pollux *d. l. mulieribus* tribuit, ſicuti & Euripides ipſe. Id vero nihil impedit, quo minus & *ſenibus* detur, qui tamen ut *Viri* denuo eſſe viderentur, abjiciunt *Epomidem*. Cæterum ſicuti hic Lacedæmonii geſtaſſe dicuntur *Exomidem*, ſic faciebant & Cynici. Vide Salmaſium *ad Tertull. de Pallio pag.* 255. Et Veteres Romani, ut teſtatur Gellius *d. l.* & ex Vita Catonis Majoris conſtat, quem ait Plutarchus *initio Vitæ*, quum ex foro rediſſet in prædium ſuum, æſtate nudum, at hyeme, ſumpta exomide, cum ſervis opus feciſſe. Illa vero *Exomis* Romanorum non eadem fuit, opinor, quæ Atticorum ἑτερομάσχαλος, ſed in eo conveniebat cum illa, quod haberet τὸν ὦμον ἔξω, *humerum nudatum*, ſed utrumque, & brachia expedita ad opus faciendum. PERIZ. Vide Ferrarium *de re veſtiaria P.* II. *lib.* IV. *pag.* 210.

4 Ἄλλος οὗτος τῦφος] Adde *ſequens caput.* SCHEFF. Ariſtot. *lib.* IV. *de Moribus cap.* 13. οἱ δὲ καὶ τὰ μικρὰ καὶ τὰ φανερὰ προσποιούμενοι, βαυκοπανοῦργοι λέγονται καὶ εὐκαταφρόνητοί εἰσι, καὶ ἐνίοτε ἀλαζονεία φαίνεται, οἷον ἡ Λακώνων ἐσθής. καὶ γὰρ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ λίαν ἔλλειψις ἀλαζονικόν. *qui autem parva & manifeſta ſimulant*, βαυκοπανοῦργοι (ineptè & ſuaviter verſuti) *dicuntur & facile contemnendi ſunt, & quandoque mera hoc videtur eſſe arrogantia, ut Laconum habitus. Nam nimius defectus æque ac exceſſus arrogantiam redolet.* Euſtrathius *in h. l.* ex Platone Comico ῥῆσιν adducit, qua inter alia Lacedæmonii dicuntur ἑλκοτρίβωνες i. e. *pallium detritum trahentes.* Poſtea tamen ab his moribus Lacones plane deſciverunt. Nam Philoſtratus *lib.* IV. *de Vit. Apollon. cap.* 9. novit Lacedæmoniorum legatos, οὐδὲν Λακωνικὸν ἔχοντας καὶ Συβαρίδος μεστούς, *qui nihil de Laconiſmo trahebant, ſed Sybaritico luxu pleni erant.* KUHN.

Ἄλλος &c.] Sic pene, ſed argutius, huic ipſi Diogeni, conculcanti Platonis ſtragulas, ac dicenti, *Calco Platonis faſtum*, πατῶ τὸν Πλάτωνος τῦφον, Διόγενες, reſpondit Plato., ἑτέρῳ γε τύφῳ, *at alio faſtu, ô Diogenes*, apud Laertium in *Diogene n.* 26. Ubi Vide Menagium. PERIZ.

ΚΕΦ. λέ.

Περὶ Αντισθένους μεγαλοφροσύνης ἐπὶ διεῤῥωγότι ἱματίῳ.

[1] Ο δὲ Σωκράτης, ἰδὼν τὸν Αντισθένη [2] τὸ διεῤῥωγὸς ἱματίου μέρος ἀεὶ ποιοῦντα φανερόν· [3] οὐ παύσῃ (ἔφη) [4] ἐγκαλλωπιζόμενος ἡμῖν.

1 Ο δὲ Σωκράτης] Refert hoc ipsum etiam Diogenes Laert. in *Socrate*, & *Antisthene*, sed ita, στρέψαντος Αντισθένους τὸ διεῤῥωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τοὐμφανὲς, ὁρῶ σου, ἔφη, διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν κενοδοξίαν, vel φιλοδοξίαν. *Cum Antisthenes obverteret laceratam pallioli partem in propatulum, dixit* Socrates, *Video per pallium tuam inanis gloriæ affectationem.* Fuit autem *Antisthenes* Præceptor Diogenis. Vide *infra* x. 16. Auctor primus sectæ Cynicæ, ac peræ gestandæ. Vide Laertium. Periz. & Lud. Cresollii *Theatrum Sophistarum lib.* III. *cap.* 15.

2 Τὸ διεῤῥωγὸς ἱματίου] More philosophorum, & imprimis Cynicorum, quorum auctor fuit hic Antisthenes. Quintilianus *declamat.* CCLXVIII. *Quosdam videas hodie pecuniæ ferri nudos expositosque, veluti ad provocandas calamitates.* Laertius de ipso: πρῶτος ἐδίπλωσε τὸν τρίβωνα, καὶ μόνῳ αὐτῷ ἐχρῆτο, πρῶτον δὲ Νεάνθης φησὶν ἁπλῶσαι θοιμάτιον. hoc caput præcedenti annectunt in MSS. A. B. Scheff.

3 Ου παύσῃ] Clarius hæc Diogenes. Scribit enim dixisse, ὁρῶ σου διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν. Idem.

4 Εγκαλλωπιζόμενος ἡμῖν] Recte vertitur, *ostentare te ipsum nobis.* Ut adeo mirer, in *Indice* dici, *Interpretem longius discedere.* Similiter Epictetus *Enchir. cap.* 70. μὴ καλλωπίζου ἐπὶ τούτῳ, *ne ostenta te*, aut *effer te*, *ob id ipsum.* Periz.

CAP. XXXV.

De Antisthenis ob lacerum pallium arrogantia.

Socrates quum videret Antisthenem attritam pallii partem semper in propatulum vertere: Non desinis, inquit, apud nos te ipsum ostentare.

ΚΕΦ. λς'.

Περὶ Αντιγόνου, καὶ ψάλτου.

[1] Ψάλτης Αντιγόνῳ ἐπεδείκνυτο· τοῦ δὲ πολλάκις λέγοντος, [2] Τὴν νήτην ἐπίσφιγξον, εἶτα πάλιν,

1 Ψάλτης Αντιγόνῳ] Philippo Macedoni hoc responsum ab eo, scribit Plutarchus *lib. de Fortuna Alexandri.* Et *de Adulat. & Amici discrimine.* Scheff.

Ψάλτης Αντιγόνῳ &c.] Vertebatur *Psaltes*, sed Latinius fore, si vertatur *Citharista*, monuit me Vir Excellentissimus, Ezech. Spanhemius. Et sane nec Ego usquam mihi occurrisse memini in Latinis Scriptoribus τὸ *Psaltes.* Glossæ tamen Gr. Lat. ψάλτης, *Na-*

CAP. XXXVI.

De Antigono & Citharista.

Citharista quidam apud Antigonum artis suæ specimen edebat: quum vero sæpius hic diceret, Ad-

λιν, τὴν μέσην· ὅδε ἀγανακτήσας ἔφη, Μὴ [3] γένοιτό σοι οὕτω κακῶς, ὦ βασιλεῦ, ὡς ἐμοῦ ταῦτα ἀκριβοῦν μᾶλλον.

Adſtringe infimam chordam, & ſus, *adſtringe* mediam: indignatus ille dixit: Ne tibi, ô rex, eveniat ita male, ut exquiſitius illa noris, quam ego.

Nablio, *Pſalta*. & apud Gruterum *Inſcript.* CCCXXXI. 2. *Ibycus Pſaltes*. Cæterum Plutarchus id reſpondiſſe Cithariſtam *Philippo* tradit variis in locis. Vide præter citata à Scheffero, etiam *Sympoſiac.* II. I. PERIZ.

2 Τὴν νήτην ἐπίσφιγξον] Interpres retinet Græcum νήτην, redditque *netem*. Geſnerus, *infimam chordam*. KUHN. Νήτη notat in Muſicis infimam chordam. Opponitur enim ὑπάτῃ, ac ponitur pro Νεάτῃ. Hinc Plutarchus in *Platonicis Quæſt. pag.* 1008. ἡ γὰρ κάτω νεάτη προσαγορεύεται τάξις, *Inferior poſitio appellatur* νεάτη: quum paulo ante dixiſſet, τὸ γὰρ ἄνω καὶ πρῶτον Ὕπατον οἱ παλαιοὶ προσηγόρευον, *ſupremum & primum Antiqui* ὕπατον *appellabant*. In Cithara autem Νήτη acutum maxime edebat ſonum. Unde Idem *ibid. Mediam chordam* ait *ſonare* ὀξύτερον μὲν ὑπάτης, βαρύτερον δὲ νήτης, *acutius ſumma chorda*, *at gravius ima*. Vide etiam Plutarchum *de Muſica*, & *de Animæ procreatione*, præter Muſices Auctores à Meibomio editos, maxime Euclidem, Nicomachum, vel Alypium. PERIZ.

3 Γένοιτό σοι] Putabam olim μοι ſcribendum. Nunc nihil immutandum cenſeo, cum & Plutarchus ita habeat aliquotiens. Scilicet hoc dicebat Pſaltes iſte, nihil deterius accidere Antigono poſſe, quam ſi artem eam ſcire cogeretur melius, quam ipſe, quippe quod vix erat futurum, niſi ex rege privatus fieret & pſaltes. SCHEFF. Modeſtè hic pſaltes. ſecus Apollodorus architectus, qui Hadriano contradicenti, cum apud Trajanum de operibus ſuis verba faceret, ἄπελθε, inquit, καὶ κολοκύνθας γράφε. τούτων γὰρ οὐδὲν ἐπίστασαι. *abi & cucurbitas pinge. iſtarum enim rerum nihil intelligis.* vide Dionem *lib.* LXIX. *p.* 789. KUHN.

ΚΕΦ. λζ'.

CAP. XXXVII.

Πῶς ὁ Ἀνάξαρχος Ἀλέξανδρον, ἑαυτὸν ἐκθεοῦντα, ἐγέλασεν.

Quomodo Anaxarchus riſerit Alexandrum, qui ſe in Deorum numerum referre volebat.

Ἀνάξαρχος, [1] ὁ ἐπικληθεὶς Εὐδαιμονικὸς, κατεγέλα Ἀλεξάνδρου,

Anaxarchus, cognominatus Eudæmonicus, ridebat Alexandrum,

1 Εὐδαιμονικὸς] Διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου. Laertius. Vocatur & ab Athenæo *lib.* VI. *cap.* 13. hoc cognomento, quod tamen ibi perperam à Dalechampio velut certæ alicujus ſectæ nomen exponitur. SCHEFF. Non malè hic fuit Dalecampius. Εὐδαιμονικοὶ enim ramum Philoſophiæ Scepticæ ducunt, & εὐδαιμονίαν *beatitudinem* dixerunt ultimum finem ſuæ Philoſophiæ. Galenus vel Aëtius, teſte Theodoret. *ſerm.* II. θεραπ. περὶ φιλοσόφου ἱστορίας. ὠνομάσθη δὲ τῶν φιλοσοφιῶν ἡ μὲν ἐξ ἀνδρὸς, ὥσπερ ἡ καθ' Ἐπίκουρον συμβέβηκεν (malim πέφυκεν· ἡ δὲ) ἐκ τέλους καὶ δόγματος, ὥσπερ ἡ εὐδαιμονική. ὁ γὰρ Ἀνάξαρχος τέλος τὸ καθ' αὐτὸν εὐαγώγως τὴν εὐδαιμονίαν ἔλεγεν. *Dicta autem eſt Philoſophia partim quidem à conditore, ut Epicurea ab Epicuro, partim vero à fine & dogmate, ut Eudæmonica. Anaxarchus enim ad alliciendos*

alios

δρου, ἑαυτὸν ἐκθεοῦντος. Ἐπεὶ δὲ ἐνόσησέ ποτε Ἀλέξανδρος, εἶτα προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἰατρὸς ῥόφημα [2] σκευασθῆναι, γελάσας ὁ Ἀνάξαρχος, [3] τοῦ μέν τοι Θεοῦ ἡμῶν (εἶπεν) [4] ἐν τρυβλίου ῥοφήματι αἱ ἐλπίδες κεῖνται.

drum, quod se ipse in Deorum numerum referret. Quum vero ægrotaret aliquando Alexander, & ideo medicus ei sorbitionem præciperet parari, ridens Anaxarchus, at nostri Dei (inquit) in patellæ sorbitione spes sitæ sunt.

ΚΕΦ.

CAP.

alios suæ philosophiæ finem dixit esse beatitudinem confer Laertium in *proœmio*. alio modo idem *Anaxarchus* Alexandri affectatam divinitatem refutavit apud Laertium in *vitâ suâ*. Athenæus autem non talem nobis exhibet hunc philosophum, sed adulatorem potius maximum. Cum enim in itinere aliquando tonitru inopinatum pariter & horrendum auribus accidisset, omnibus territis, Anaxarchus, μή τι σὺ, inquit, ποιοῦτο ἐποίησας Ἀλέξανδρε ὁ τοῦ Διός; τὸν δὲ γελάσαντα εἰπεῖν. οὐ γὰρ φοβερὸς βούλομαι εἶναι, καθάπερ σύ με διδάσκεις, ὁ τὰς τῶν Σατραπῶν καὶ βασιλέων κελεύων με δειπνοῦντι παραφέρεσθαι κεφαλάς. *num quid tu, Alexander Jovis fili hoc fecisti: regem autem ridentem* (scribit *Satyrus*) *respondisse: non equidem formidabilis esse volo, quemadmodum tu me doces, dum Satraparum regumque capita jubes inter cœnandum apponere*, *l.* VI. *Deipnos. p.* 251. Kuhn.

Ο ἐπικληθεὶς Εὐδαιμονικὸς] Secta fuit philosophica, sic dicta ἀπὸ διαθέσεων, h. e. *à constitutione, statu, habitu animi, vel vitæ*, teste Diog. Laërt. in *Proœm. n.* 17. Hujus sectæ auctor vel præcipuus videtur fuisse hic Anaxarchus, ut ex Galeno ac Theodoreto ostendit Kuhnius. Atque ideo hæc appellatio illi potissimum, & pene quasi proprium tribuitur Cognomen. Nec enim ita Ælianus tantum, sed & Diog. Laërt. in *ejus Vita*, οὗτος διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ εὐκολίαν τοῦ βίου Εὐδαιμονικὸς ἐκαλεῖτο, *Hic propter summam animi tranquillitatem & facilitatem vitæ vocabatur Eudæmonicus*. Vide ibi Menagium. Et sane magnam ille ἀπάθειαν in infelicissimo vitæ exitu apud Nicocreontem, quum in mortario contunderetur, declaravit, ut videre est apud Laërtium & Valerium Max. Ceterum Athenæus eum describit tanquam infamem Alexandri M. Adulatorem, siquidem, quum aliquando vehementer tonuisset, omnibus exterritis, dixerit, μή τι σὺ τοιοῦτο ἐποίησας, Ἀλέξανδρε, ὁ τοῦ Διός. *Numquid Tu hoc faciebas, Alexander, Fili Jovis?* Sed vix dubito, quin & illud irridens vel joco dixerit, æque ac hocce, quod Noster refert. Lucianus tamen *de Parasito pag.* 365. itidem Anaxarchum hunc apud Alexandrum, *egisse parasitum* affirmat. Reposui autem ex MStis & priscis Edd. ἐκθεοῦντος. Periz.

2 Σκευασθῆναι] Mediceus κατασκευασθῆναι.

3 Τοῦ μέν τοι θεοῦ] Aliter hæc refert Laertius, quem vide. Scheff.

4 Ἐν τρυβλίου]. MSS. B. & C. ἐν τρυβλίῳ: potest videri vocabulum ῥοφήματι adhæsisse ex glossa, & à correctore mutatum esse in τρυβλίου. abest sanè elegantius. Scheff. Mihi lectio vulgata satis elegans est. Kuhn. Lugd. æque ac B. & C. Parisienses, τρυβλίῳ. Potest vulgata satis ferri ac defendi. Nec tamen absurdum, quod conjecit Schefferus, illud ῥοφήματι esse ex glossa ortum, adscripta, per modum interpretandi, voci τρυβλίῳ, & sic utrumque in textum devenisse, & dein corruptioni vocis τρυβλίῳ in τρυβλίου dedisse caussam. Periz.

ΚΕΦ. λη'.

Περὶ Αλεξάνδρου, καὶ τῆς τοῦ Πάριδος λύρας.

[1] Ο μὲν Αλέξανδρος εἰς τὴν Ιλιον ἦλθεν· [2] ἀνασκοποῦντι δὲ αὐτῷ φιλοπόνως, τῶν τις Τρώων προσελθὼν τὴν λύραν ἐδείκνυεν Αλεξάνδρου. Ο δὲ ἔφη, προτιμησαίμην ἂν μᾶλλον ἰδεῖν τὴν Αχιλλέως. [3] Υπέρευγε τοῦτο Αλέξανδρος. Επόθει γὰρ κτῆμα ἀγαθοῦ στρατιώτου,

CAP. XXXVIII.

De Alexandro & lyra Paridis.

Alexander venit Ilium: perlustranti autem *omnia* istic studiose, Troum quispiam accedens monstravit ei lyram Alexandri. At ille, Pluris, inquit, facerem videre illam Achillis. Pulcherrime hoc Alexander. Desiderabat enim strenui militis instrumentum *videre*, quocum

1 Ο μὲν Αλέξανδρος] Historiam habet Plutarch. *de fort. Alex. Or.* I. *de Fort. & vita ejus.* SCHEFF.

2 Ανασκοποῦντι] h. e. *omnia usquequaque diligenter perlustranti & consideranti.* Sic Dionys. Halic. *lib.* X. de primis Decemviris, μετὰ πάσης ἀνασκοποῦντες ἕκαστα ἐπιεικείας τε καὶ δικαιοσύνης, *cum omni æquitate & justitia considerantes singula* in judicando. Ceterum Lugd. variis hic modis à recepta lectione recedit. Legit enim εἰς τὴν Ιλιον ἐλθὼν ἀνασκοποῦντα αὐτὸν φιλοτίμως &c. Regius quoque Numeri 3064. ἀνασκοποῦντα δὲ αὐτὸν: atque ita & Num. 3132. in margine, quod ferri sane potest. PERIZ. Neque aliter Mediceus à primâ manu.

3 Υπέρ γε τὴν] Legendum ἤπερ, id est ἤ, *quam.* FABER. ὑπέρ γε τὴν Αλεξάνδρου signat, *præ illa Alexandri*, nec alienæ opis indiget. Stobæus *Sermon.* XLVIII. ita historiam enarrat: ἐν Ιλίῳ θύοντι Αλεξάνδρῳ ἔφη ὁ ἱερεὺς δείξειν τὴν Πάριδος λύραν. ὁ δὲ τὴν Αχιλλέως, εἶπεν, εἰ ἔχεις, δεῖξον, καὶ πρό γε τῆς λύρας τὴν μελίαν. *Cum Ilii sacra faceret Alexander, sacerdos lyram Paridis se monstraturum inquit. ille vero, Achillis potius, ait, & ante lyram hastam.* KUHN.

Υπέρ γε τὴν Αλεξάνδρου] Nihil profecto rationis reperio, cur maluerit Faber ἤπερ, quam ὑπὲρ. Tuetur vulgatam Lugd. nisi quod habet τοῦ Αλεξ. Male. Sed Sluisk. mire variat, dum scriptum reliquit ὑπέρευ cum suprascripto γ, quasi voluisset, ὑπερεῦγε τοῦτο Αλεξάνδρου. Accedit Regius Strategi, qui diserte id præfert. Regius vero Numeri 3132. ὑπερεῦ τοῦτο Αλέξανδρος. Quorum hic, ut videtur, sensus est, *Pulcherrime hoc Alexandri*, scil. dictum sese habet, vel *Alexander*, scil. dixit. Atque ita, quod in vulgata de Alexandro Paride est intelligendum, hic referendum foret ad Alex. Macedonem. Responsum autem hoc Alexandri habet etiam Plutarchus *de Fortuna vel Virt. Alex. pag.* 331. & Stobæus *Serm.* XLVIII. Sed tamen uterque ab se invicem & ab Nostro abeunt paululum diversi. Simile autem fuit responsum Octaviani apud Suetonium ad Alexandrinos, qui, quum ille vidisset corpus Alexandri, etiam Ptolemæos ipsi monstrare volebant. Ille vero sprevit eos, addens, *Regem se voluisse videre, non mortuos.* PERIZ.

Υπέρευγε τοῦτο Αλέξανδρος] Ita edidi sequutus fidem MS. Medicei. Econtra Auctor *lib.* XIV. *cap.* 28. dixit εὔηθες δὲ τοῦτο τοῦ Πυθέου. ὑπέρευγε autem adhibuit quoque Eusebius *lib.* III. *de vita Constantini cap.* 61. ἀλλ' ἡ σὴ σύνεσις ὑπέρευγε πεποίηκε, παραιτουμένη τὴν ἐπισκοπίαν τῆς κατὰ τὴν Αντιόχειαν ἐκκλησίας.

4 Τὰ τῶν ἀγαθῶν κλέα] Hæc ex Homero sunt desumpta, qui non uno loco Achillem facit isto modo canere, ut *Iliad.* I. ubi scribit.

Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,

Τῇ

του, ᾧ συνῄδεν ἐκεῖνος [4] τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κλέα. Τοῦ δὲ Πάριδος τί ἄρα ἦχεν [5] ἡ λύρα, εἰ μὴ μέλη μοιχικὰ, καὶ οἷα αἱρεῖν γυναῖκας καὶ θέλγειν;

cum ille fortium virorum laudes cecinerat. Paridis vero lyra quid tandem cecinit, nisi adulteriorum carmina, & feminis pelliciendis demulcendisque idonea?

> Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.

Scilicet hæc sola erat ratio veteribus, quo præclare factorum memoriam posteritati commendabant, nondum satis cognito scribendi artificio. Cicero *lib.* I. *Quæst. Tusc. Est in Originibus, solitos esse in epulis canere convivas ad tibicinem de clarorum hominum virtutibus.* Tacitus *Germ.* 2. 3. *Celebrant carminibus antiquis (quod unum apud illos memoriæ & annalium genus est) Tuistonem & filium Mannum.* Et *Annal.* II. *cap. ult.* de Arminio: *Canitur adhuc barbaras apud gentes.* SCHEFF.

Τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κλέα] Vere hic monuit Schefferus, esse ea ex Homero sumpta, qui non Achillem modo, sed & alios inducit canentes res illustres fortium virorum. Sic in Convivio Phæacum excitabatur Cantor ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν, *ut cantaret illustria facta virorum.* Hesiodus quoque Θεογ. 100. Poëtam inducit & Cantorem, κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων ὑμνήσαντα. Sic Cretenses discere jubebant pueros suos τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια. Vide *supra* II. 39. De Celtis similia habet Noster XII. 23. PERIZ.

5 Η λύρα Πάριδος] Apud Homer. *Iliad.* Γ. citharam Paridi exprobrat Hector dicens:

> Ουκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ' Αφροδίτης.
>
> *Non te vel citharis juvet aut Cythareïa dona.*

Nec in responsione se defendit Paris, adeoque studium citharæ tacitè agnoscit. Nihilominus *Paris secundum Troica Neronis fortissimus fuit: adeo, ut in Trojæ agonali certamine superaret omnes, ipsum etiam Hectorem, qui cum iratus in eum stringeret gladium, dixit, se esse germanum, quod allatis crepundiis probavit, qui* (l. quia) *habitu rustici adhuc latebat.* Servius *Petri Danielis in* V. *Æneid. p.* 37. KUHN.

ΚΕΦ. λθ'.

Περὶ γελοίων καὶ παραδόξων ἐρώτων.

Πῶς δὲ οὐκ ἂν φαίη τις γελοίους ἅμα, καὶ παραδόξους τοὺς δὲ τοὺς

CAP. XXXIX.

De ridiculis & absurdis amoribus.

Quomodo vero neget quis hosce amores ridiculos simul esse, & ab•

1 Ξέρξου] De hoc supra actum *lib.* II. *cap.* 14. SCHEFF.

Τοὺς μὲν Ξέρξου &c.] Vitii aliquid contraxit hic Locus. Quorsum enim τοὺς plurale de uno Exemplo? Oportune ergo Sluisk. Τὸν μὲν Ξέρξην, ὅς &c. Neque aliter Regius Codex Strategi, quod minime rejiculum prorsus. Nam agere videtur de ipsis Amantibus, & ideo sequitur continuo, Νεανίσκος δὲ &c. Quapropter etiam pro ἔρωτας legere possis unica tantum litera inserta ἐρῶντας. *amantes.* Sed malui tamen simpliciter τὸν μὲν Ξέρξου. Τοὺς hic ortum videtur vel repetitum ex superioribus, sed in iis generatim loqui-

tur

τοὺς ἔρωτας; [1] Τὸν μὲν Ξέρξου, ὅτι πλατάνου ἠράσθη. Νεανίσκος δὲ Ἀθήνησι τῶν εὖ γεγονότων [2] πρὸς τῷ Πρυτανείῳ [3] ἀνδριάντος ἑστῶτος τῆς Ἀγαθῆς Τύχης θερμότατα ἠράσθη. Κατεφίλει γοῦν τὸν ἀνδριάντα περιβάλλων, εἶτα ἐκμανεὶς καὶ οἰστρηθεὶς ὑπὸ τοῦ πόθου, παρελθὼν εἰς τὴν βουλὴν, καὶ λιτανεύσας, ἕτοιμος ἦν πλείστων χρημάτων

abſurdos? Illum quidem Xerxis, quod platani amore captus fuit. Adoleſcens vero Athenis honeſto loco natus ſtatuam Bonæ Fortunæ, ad Prytaneum ſtantem, vehementiſſime amabat. Complexus igitur ſtatuam oſculabatur, deinde raptus in furorem, œſtroque percitus præ deſiderio in ſenatum venit, eumque enixe rogitans, paratus erat ſtatuam illam

tur Auctor de *Amoribus*, quos hic ſingulatim exponere incipit. De ſtulto autem hoc Xerxis amore, vel nimia admiratione platani in Lydia, Vide *ſupra* II. 14. PERIZ.

2 Πρὸς τῷ Πρυτανείῳ] Πρυτανεῖον erat Curia, ſeu βουλευτήριον, ſic dictum ab eo, quod Πρυτάνεις iſtic congregabantur. Nam quod Veteres Græci, & Etymologicon M. ac Voſſius, Aliique, dictum putarunt, quaſi πυροταμιεῖον, ſive ab *Ignis*, πῦρ, qui ibi erat perpetuus, ſive à *frumentum*, πυρὸς, quoniam iſtic bene meritis cibus & victus dabatur, inane eſt & longe nimis petitum. Uſitata eſt derivandi Analogia, ut à Magiſtratu, vel Cœtu Magiſtratuum, qui πρυτάνεις dicebantur, Locus, ubi illi convenire ſunt ſoliti, πρυτανεῖον dicatur. Et erat πρυτανεῖον proprie βουλευτήριον, *Curia Magiſtratuum*, ſeu *Prytanum*. Manifeſtum id ex antiquiſſimo & Atticorum Principe Scriptore, Thucydide, qui II. 15. Athenienſes ait, à Cecrope uſque ad Theſea, habitaviſſe ſparſos per varia oppidula, quæ habuerint ſua πρυτανεῖά τε καὶ ἄρχοντας, *Curias & Magiſtratus*. At mox addit, Theſea ſuſtuliſſe aliorum oppidorum τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς, & in unam Athenarum Urbem coegiſſe omnes, & iſtic omnibus conſtituiſſe ἓν βουλευτήριον καὶ Πρυτανεῖον. Clariſſimum ex his βουλευτήριον & Πρυτανεῖον promiſcue poni, idem ſignificare, & pariter tribui τοῖς ἄρχουσι, Magiſtratibus. Similiter plane Plutarch. in *Theſeo*. Recte igitur Scholiaſtes Thucydidis πρυτανεῖον tradit οὕτως καλεῖσθαι, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ Πρυτάνεις, οἱ τῶν ὅλων πραγμάτων διοικηταί, *ſic vocari, quoniam illic ſedeant Prytanes, totius Reip. Adminiſtratores.* Nempe Prytanes erant Athenis Quinquaginta illi Senatores uniuſcujuſque Tribus, ſeu Decima pars Annui Quingentorum Senatus, qui per Decimam quoque Anni partem præerant illi Senatui, & *omnia ab Senatu decreta gerebant & exſequebantur.* Sic enim Suidas Πρυτάνεις exp. οἱ διοικοῦντες ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πραττόμενα. Sed legendum iſtic ταττόμενα, h. e. *decreta*, ex Harpocratione conſtat, unde illa ſumſit Suidas. Idem in Πρυτανεύσητε ait, πάντα γὰρ ὑπὸ τῶν Πρυτανέων διεπράττετο, *omnia enim à Prytanibus gerebantur* in Rep. Athen. At in aliis Græciæ, & maxime Aſiaticæ Urbibus deſignabantur hoc vocabulo ſummi plerumque Magiſtratus. Notiſſimi ſunt *Prytanes* Corinthiorum, Rhodiorum, atque Aliorum, quos memoravit jam Caſaubonus *ad Athenæum* XV. 19. Hinc ſimpliciter pro ſummo Magiſtratu reperias paſſim poſitam hanc vocem. Ariſtoteles *Polit.* V. 5. Tyrannides docet ortas etiam ex majori poteſtate Magiſtratui quibuſdam in Civitatibus conceſsâ, & ita Mileti ortam ἐκ τῆς πρυτανείας· πολλῶν γὰρ ἦν καὶ μεγάλων κύριος ὁ Πρύτανις, *multarum enim erat & magnarum rerum Dominus Prytanis.* Epictetus *cap.* 26. ſummorum Magiſtratuum in diverſis Urbibus nomina quædam commemorans, στρατηγὸν ait, Πρύτανιν, ὕπατον. Sed & transfertur hoc vocabulum ad Principatum in aliis rebus & artibus denotandum, ut dicatur etiam ex. gr. Πρύτανις πλούτου καὶ σοφίας, *Prytanis opum & ſapientiæ.* De quo vocis uſu, ne bene ab aliis jam dicta repetamus, Vide Illuſtriſſ. Spanhemii Diſſert. Doctiſſimam *de Veſta & Prytanibus* §. *ult.* Unde autem *Prytanes* dicti ſint, incertum. Nam cum

μάτων τὸ ἄγαλμα πρίασθαι. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθεν, ἀναδήσας πολλαῖς ταινίαις, καὶ στεφανώσας τὸ ἄγαλμα, καὶ θύσας, καὶ κόσμον αὐτῷ περιβάλλων πολυτελῆ, εἶτα ἑαυτὸν ἀπέκτεινε, 4 μυρία προσκλαύσας.

5 Γλαύκης δὲ τῆς κιθαρῳδοῦ οἱ μέν φασιν ἐρασθῆναι κύνα, οἱ δὲ κριόν, οἱ δὲ χῆνα. Καὶ ἐν Σόλοις δὲ

illam emere nummis quamplurimis. Quum vero non persuaderet *Senatui*, multis redimita tæniis & coronata Statua, ac sacrificiis honorata, precioſoque circumdata ornatu, ita denique ipse sibi mortem conscivit, quamplurimis cum lachrymis.

Glauces citharœdæ amore captum alii ferunt canem, alii arietem, alii anserem. Solis etiam, quæ Ciliciæ

cum Vossio velle à *Prytaneo* derivare, ineptum est. Martinius à πρῶτος, *primus*, deducit, sed neque illud ullam habet veri speciem. Crediderim ergo, quia in Græca Lingua, quæ quidem nobis superest, nullam habemus oportunam satis & Analogicam vocis originem, recurrendum ad Orientem. Istic autem Proceres seu Principes gentis dicebantur פרתמים *Partemim*. Sic apud Daniel. I. 3. Nebucadnezar præcepit Principi Aulicorum, ut seligeret præstantissimos pueros Judæorum *ex semine Regio*, *& ex semine illorum Partemîm*. Habemus in hac voce eandem pene significationem, & easdem plane literas radicales, quarum in derivationibus unice habenda est ratio. Reliquæ enim seu extremæ sunt utrobique flexionum seu terminationum literæ. Cæterum in Prytaneis his Græciæ erat κοινὴ ἑστία, inque ea Ignis perpetuus. Ratio est, quia erat proprie Publica Domus in medio Urbis sita, ut oportebat communis omnium commodi causa, & quia apud hanc κοινὴν ἑστίαν sacra faciebant, non Sacerdotes, sed ipse summus Magistratus, sive is esset, aut diceretur, *Rex*, *Archon*, sive *Prytanis*. Docuit id nos Aristot. *Polit.* VI. 18. Sed qui locus à Doctissimis Interpretibus minime, & ne Grammatice quidem, est intellectus. Verba sunt: ἐχομένη δὲ ταύτης scil. ἐπιμέλεια, ἡ περὶ τὰς θυσίας ἀφωρισμένη τὰς κοινὰς πάσας, ὅσας μὴ τοῖς ἱερεῦσιν ἀποδίδωσιν ὁ νόμος, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς κοινῆς ἑστίας ἔχουσι τὴν τιμήν. Καλοῦσι δὲ οἱ μὲν Ἄρχοντας τούτους, οἱ δὲ Βασιλεῖς, οἱ δὲ Πρυτάνεις. Acceperunt Lambinus & Heinsius hæc ita, quasi illud ἔχουσι Verbum esset, quum certissime sit Participium. Vertunt enim, Ille, *quæ minime Sacerdotibus tribuit Lex*, *sed à communi Vesta nacta sunt honorem*. Heinsius vero, *quæcunque lege non sunt Sacerdotibus attributa*, *sed honorem à communi Genio sortiuntur*. Unus Victorius veram hac parte vidit sententiam, qui ita ista reddidit, *Huic proxima ea curatio est*, *quæ ad sacrificia publica excepta & reservata est*; *ea dico*, *quæ non Sacerdotibus à Lege assignantur*, *sed iis*, *qui hunc honorem à communi Civitatis foro*, *& totius Urbis lare consequuntur*. Mihi οἱ ἀπὸ τῆς κοινῆς ἑστίας ἔχοντες τὴν τιμὴν sunt illi, qui Curiæ publicæ seu Prytaneo præsunt, ad quorum curam *pertinebant publica sacra*, *quæ Lex non assignaverat Sacerdotibus*, quibus hic opponuntur: quæ etiam cura fuit olim summorum Magistratuum, immo ipsorum Regum. Sed & res manifesta ex eo, quod addit Aristoteles, vocari eos in aliis Civitatibus *Archontes*, in aliis *Reges*, in aliis *Prytanes*, quæ omnia sunt vere summorum Magistratuum apud Græcos nomina. Quia vero in Prytaneis erat κοινὴ ἑστία, ideo etiam in iis publicus dabatur Cibus bene meritis de Patria. Quod adeo usitatum fuit apud Græcos, ut ideo *Prytaneum* sæpe ab hoc solo describatur. Livius XLI. 20. *Cyzici in Prytaneum*, *id est*, *penetrale Urbis*, *ubi publice*, *quibus is Honos datus est*, *vescuntur*. De hoc autem Atheniensium *Prytaneo* Vide Meursium *Athenis Att.* I 3. PERIZ.

3 Ἀνδριάντος ἠράσθη] Simile exemplum de Venere Cnidiorum & quodam adolescente extat apud Plinium *lib.* XXXVI. *cap.* 5. Valer. Max. *lib.* VIII. *cap.* II. Lucianum in

 Amo-

δὲ τῆς Κιλικίας, 6 παιδὸς, Ξενοφῶντος, ἠράσθη κύων· 7 ἄλλου δὲ ὡραίου μειρακίου ἐν Σπάρτῃ κολοιός.

liciæ *urbs* eſt, Xenophontem, puerum canis amavit: alium vero formoſum puerum Spartæ graculus.

Amoribus. De alia imagine Delphis apud Hellanicum, & in Samo apud *Alexim* poëtam. (vide Athenæum *lib.* VIII.) Et Plutarchum in *Gryllo*. De alia Venere Cypriorum ex Poſidippo apud Clementem Alexand. *Admon. ad Gentes*. SCHEFF. Clementem ſecutus pro more Arnobius *lib.* VI. *adverſus gentes. Philoſtephanus*, inquit, *in Cypriacis autor eſt, Pygmalionem Regem Cypri, ſimulachrum Veneris, quod ſanctitatis apud Cyprios & religionis habebatur antiquæ, adamaſſe ut fœminam, mente, animo, lumine rationis, judicioque cœcatis, ſolitumque dementem, tanquam ſi uxoria res eſſet, ſublevato in lectulum numine copulari amplexibus atque ore, resque alias agere libidinis vacua imaginatione fruſtrabiles.* addit deinde ex Poſidippo de adoleſcente, Veneris Cnidiæ amatore nonnulla. Ergo non ex Poſidippo qui, ut Arnobius ait, *librum ſuum ſuper Cnido ſcriptum indicat, ſuperque rebus ejus*, (τὰ Κνιδιακὰ) de Venere Cypriorum ſcripſit Clemens, ſed ex Philoſtephano Κυπριακῶν Auctore. contra hunc Cnidium amatorem diſputat *Apollonius* apud Philoſtratum *lib.* VI. *cap.* 17. KUHN.

4 Μυρία περισκελώσας] Optimo ſenſu. Non prætereundum tamen cenſui, quod in Sluisk. reperi μ. περιτιθέντας, *quamplurima ſecum in rogo comburens*. Sed vulgatum Ego tamen longe præfero. PERIZ.

5 Γλαύκης] Ut antecedente capitis parte monſtroſos hominum amores erga res inanimatas, ita hac ſequenti brutorum erga homines auctor noſter refert. Quibus addas etiam alia exempla ex Athenæi *lib.* XIII. Euſtathii *Iliad* Σ. Et Noſtri *Hiſtor. An. lib.* IV. *cap.* 54. & 56. *lib.* V. *cap.* 29. *lib.* VI. *cap.* 16. & 29. *lib.* VII. *cap.* 41. *lib.* VIII. *cap.* 10. Cæterum de Glauca etiam Plutarchus teſtis eſt, *lib. de ſolert. Animal.* Et Plinius *lib.* X. *cap.* 8. ubi regis Ptolemæi citharistriam fuiſſe oſtendit. Adde Voſſium *de Idol. lib.* III. *cap.* 84. SCHEFF.

Γλαύκης &c.] Celeberrima fuit hæc citharistria apud Regem, Ptolemæum Philadelphum, ut diſcimus ex Plinio X. 22. & Noſtro *Hiſt. Anim.* VIII. 11. Hinc Plutarchus de Pythia, περὶ τοῦ μὴ χρᾶν &c. τάχα δὴ μεμψόμεθα τὴν Πυθίαν, ὅτι Γλαύκης οὐ φθέγγεται τῆς κιθαρῳδοῦ λιγυρώτερον, *forte etiam reprehendemus Pythiam, quod non loquatur ſuavius Glauce ad Citharam canere ſolita.* Amavit autem illam, ut ajunt, in Chio Anſer, in Ægypto Aries. Vide Noſtrum *Hiſt. An.* V. 29. & VIII. 11. Ceterum totam hanc Capitis partem repetiit Noſter ex *Hiſt. Animal.* I. 6. PERIZ.

6 Παιδὸς Ξενοφῶντος] Diſtingue, παιδὸς, Ξενοφῶντος, ἠράσθη &c. Ælian. ipſe *lib.* I. *Hiſt. Anim. cap.* 6. καὶ ἐν Σόλοις δὲ (forte δὲ, ut hic, ſcribendum eſt) τοῖς Κιλικίοις παιδὸς, ᾧ ὄνομα ἦν Ξενοφῶν &c. SCHEFF. De amoribus Delphini uterque Plinius legi poteſt, *epiſt.* 33. *lib.* IX. KUHN.

7 Ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου] Corrige ex ipſo Æliano, loco quem ſupra adduximus, ἄλλου δὲ ὡραίου. Nihil certius SCHEFF. Bene. FABER. At, *nec formoſum adoleſcentulum amavit graculus*, ut vulgata lectio vult non malè, ſimulque innuit, ollam inveniſſe ſe dignum operculum, ut proverbio loquimur. i. e. deformem amatorem graculum ſimilem ſibi adoleſcentem in deliciis habuiſſe, adeoque malim in *Hiſt. Anim.* ex textu noſtro legere ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου, id quod haud obſcurè firmat Noſter in eadem *Hiſt. Anim. lib.* VIII. *cap.* 11. ubi refert Draconem quendam amaſſe Aleuam, formoſiſſimum bubulcum, & ita finit orationem. ἦν ἄρα ἴδιον ζώου καὶ ἐρασθῆναι μὴ μόνον τοῦ συννόμου τε ἅμα καὶ συμφυοῦς, ἀλλὰ καὶ τοῦ προσήκοντος ἥκιστα, ὡραίου μέντοι, *adeo animali inſitum erat, non modo è ſuo, verum etiam è diſpari genere aliquem, formoſum tamen, adamare.* en draconem formæ ſpectatorem egregium præ cæcutiente graculo, qui οὐδὲ ὡραίου, *ne pulchrum quidem* amavit adoleſcentulum! de urſo puellæ raptore vide Saxonem Grammat *lib.* X. *Hiſt. Danicæ p. m.* 174. KUHN.

Ἀλλ' οὐδὲ ὡραίου &c.] Corrigit Schefferus iſta, legens ex *Hiſt. Anim.* I. 6. ἄλλου δὲ ὡραίου, *Nihil-*

Nihilque certius pronunciat. Probat illam crisin Faber. Et quis non probaret? Kuhnius tamen nescio qua, frivola profecto ratione, Vulgatum tuetur. Nempe quum Auctor *Hist. Anim.* non tamen, ut ait, I. II. sed VIII. II. tradat Animalibus insitum esse, non ex suo tantum, sed & ex alieno genere, amare, modo formosum id sit, putat ergo, Eum hic notatu dignum habuisse, quod Graculus *ne Formosum quidem Puerum amaverit.* At vero sicuti in *Hist. Anim.* I. 6. editur, sic etiam hic uno consensu legunt MSti, Sluisk. & Lugd. qui ceteroquin in diversa abeunt, quando variant Codices. Adde Regios omnes. Sed & tantum abest, ut id notatu adeo dignum censuerit Noster, si Bestia Hominem non formosum amet, ut diserte id θαῦμα οὐδὲν dicat *Hist. Anim.* IV, 56. ubi à phoca amatus traditur piscator αἴσχιστος, *maxime deformis*, qui tamen τῇ φώκῃ ὡραιότατος ἐδόκει, *formosissimus phocæ videbatur.* PERIZ.

ΚΕΦ. μ′.

Περὶ κυβερνητῶν τῶν Καρχηδονίων νεῶν.

Ὅτι Καρχηδόνιοι [1] δύο κυβερνήτας εἰσῆγον εἰς τὴν ναῦν, ἄτοπον λέγοντες εἶναι, [2] δύο μὲν πηδά-

CAP. XL.

De gubernatoribus navium Carthaginiensium.

Carthaginienses duos gubernatores navi dederunt, absurdum esse dicentes, duo quidem gubernacula

1 Δύο κυβερνήτας] De hac re prolixe agimus in *libris de militia navali.* SCHEFF. Polybius *lib.* VI. *Epitom. Histor.* de Romanis. δύο καθ' ἕκαστον τάγμα ποιοῦσιν ἡγεμόνας, εἰκότως. ἀδήλου γὰρ ὄντος καὶ τοῦ ποιῆσαι καὶ τοῦ παθεῖν τι τὸν ἡγεμόνα, τῆς πολεμικῆς χρείας οὐκ ἐνδεχομένης πρόφασιν, οὐδέποτε βούλονται τὴν σπεῖραν χωρὶς ἡγεμόνος εἶναι καὶ προστάτου. *geminos singulis manipulis ductores præficiunt, idque merito. Cum enim incertum sit, quid ductor vel facere vel pati possit, nec belli ratio moram & tergiversationes admittat, cohortem nunquam ductore & præfecto destitutam voluerunt.* ob eandem caussam etiamnum in militia οἱ τοποτηρηταὶ *legati*, vel *locum tenentes*, ut ajunt, in usu sunt. confer Bocharti *Hieroz. P.* II. *p.* 453. Stobæum *p.m.* 410. Polyænum *lib.* III. *Stratag.* KUHN.

2 Δύο μὲν πηδάλια ἔχειν] Disertissimus est hic locus, ex quo liquet usitatum fuisse & ordinarium plane, ut Navis duo habeat *gubernacula.* Quod si animadvertissent vel scivissent Viri cetera Doctissimi, Th. Beza, & Lud. de Dieu, non ita hæsitassent in eo, quod *Actor.* XXVII. 40. navi, qua vehebatur Paulus, tribuuntur πηδάλια in plurali, quum tamen *unius navis plura non fuerint gubernacula.* Sed contrarium satis jam docuere Grotius, Schefferus, & denique Grævius *ad Hesiod.* Ἐργ. 45. Erant autem hæc gubernacula pariter in puppi, nisi naves essent biproræ, vel ἀμφίπρυμναι, quarum prora & puppis singulæ habebant usum utriusque, de quibus Vide Tacitum *Ann.* II. 6. & *ibi* Lipsium. Quod cæteroqui fuerint pariter in puppi vel ejus dextro & sinistro latere, patet clarissimum in modum ex Navi Argo, seu ejus parte, à puppi ad malum, quæ in cœlum fingitur relata, prout illa describitur ab Hygino *Fab.* 14. *extr. Habet Stellas in puppe quatuor, in Gubernaculo dextro quinque, in sinistro quatuor.* Vide ibi Doctiss. Munkerum. Et in *Poët. Astronom.* III. 36. *Hæc habet in puppi ad singula Gubernacula, ad primum stellas quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque* &c. Ha-

bes

δάλια ἔχειν, τὸν δὲ λυσιτελέστατον τοῖς ἐμπλέουσι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντα τῆς νεὼς, ἔρημον εἶναι [3] καὶ μόνον διαδόχου καὶ κοινωνοῦ.

nacula habere, eum vero qui navigantibus utilissimus esset, & imperium navis teneret, solum & absque successore ac socio esse.

bes etiam istic expressam Puppis illius cum duobus Gubernaculis, ac singulorum stellis figuram, quam Grotius in Antiquissimo Codice Phœnomenon Arateorum Germanici, literis Romanis seu Capitalibus scripto, invenit, & nos hic etiam exhibemus. PERIZ.

3 Καὶ μόνον] Isthæc duo verba glossema sunt. FABER. Sed fortassis voces sunt trajectæ, scribendumque τῆς νεὼς μόνον εἶναι καὶ ἔρημον διαδόχου. Sane μόνον esse servandum vel ex præcedenti δύο apparet, cui opponitur. SCHEFF.

Ἔρημον εἶναι καὶ μόνον &c.] Glossema pronunciat Faber illa, καὶ μόνον. Sed temere prorsus, quum Editi & MSti pariter ea agnoscant. Et, ne quis ea ταυτολογίας insimulet, distincta videtur significatio, & divisa in sequentia διαδόχου καὶ κοινωνοῦ: scilicet ἔρημον διαδόχου, καὶ μόνον κοινωνοῦ. Sic passim μονοῦσθαι *destitui socio* vel *adjutore*. Aristot. *Ethicis lib. ult. cap.* 2. πᾶν γὰρ μεθ' ἑτέρου ἀγαθοῦ αἱρετώτερον ἢ μονούμενον. *Omne enim Bonum, cum alio Bono conjunctum, præstantius est eo, quod alio est destitutum.* Thucyd. v. 78. Καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι. *Et Argivi parabant se ad pugnam cum Lacedæmoniis, tanquam desertis à suis* scil. sociis. Schol. exp. ἐρήμοις συμμάχων. PERIZ.

ΚΕΦ. μα'.

Περὶ Παυσανίου καὶ Σιμωνίδου.

Ἐν τινι, φασὶ, συνδείπνῳ παρῆν Σιμωνίδης ὁ Κεῖος, καὶ Παυσα-

CAP. XLI.

De Pausania & Simonide.

In convivio quodam, ut ajunt, præsens erat Simonides Ceus & Pausanias

1 Μέμνησο ἄνθρωπος ὤν] Elegans & tempestiva responsio, qua & fastum Pausaniæ tacite arguebat, eumque simul admonebat fragilitatis humanæ. Ita Scythæ ad Alexandrum apud Curtium *lib.* VII. *cap.* 10. *Si Deus es, tribuere mortalibus beneficia debes, non sua eripere. Sin autem homo es, id quod es, semper esse te cogita. Stultum est eorum meminisse, propter quæ tui oblivisceris.* Philemon poëta vetus.

Ar-

σανίας ὁ Λακεδαιμόνιος. Προσέταξεν οὖν ὁ Παυσανίας τῷ Σιμωνίδῃ σοφόν τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ γελάσας ὁ Κεῖος, [1] μέμνησο (εἶπεν) ἄνθρωπος ὤν. Τοῦτο παραχρῆμα μὲν ἐξεφαύλισε Παυσανίας, καὶ παρ' οὐδὲν ἔθετο, [2] ὑποτυφόμενος ἤδη εἰς τὸν τοῦ Μηδίζειν ἔρωτα, καὶ μεγαλοφρονῶν ἐπὶ τῇ πρὸς Βασιλέα ξενίᾳ, ἴσως δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ οἴνου παραφερόμενος. Ἐπεὶ δὲ ἦν [3] πρὸς τῇ Χαλκιοίκῳ, καὶ διεπάλαιε [4] τῷ λιμῷ, καὶ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν ἀνθρώπων ἀλγεινότατα, ἀλλὰ τηνικαῦτα ἐμνήσθη τοῦ Σιμωνίδου, καὶ ἐξεβόησεν εἰς τρὶς, [5] ὦ ξένε Κεῖε, μέγα τι ἄρα χρῆμα ἦν ὁ λόγος σου, ἐγὼ δὲ ὑπ' ἀνοίας οὐδὲν αὐτὸν ᾤμην εἶναι.

ſanias Lacedæmonius. Imperabat itaque Pauſanias Simonidi, ut ſapiens aliquid diceret. Ceus vero ille ridens dixit, memento te hominem eſſe. Id Pauſanias tunc temporis quidem ſprevit, & nihili fecit, accenſus jam tacite in ſtudium Medorum, & inflatus hoſpitii jure cum Rege, forſitan etiam vino abreptus in tranſverſum. Quum vero jam eſſet in *Minervæ* Chalciœci æde, & cum fame luctaretur, jamque miſerrime omnium hominum moriturus eſſet, tum vero in mentem ei venit Simonidis, & ter exclamavit, O Cee hoſpes, magnum ſane quiddam tuus erat ſermo, at ego ex amentia eum nihili putabam.

Ἄνθρωπος ὢν, τοῦτ' ἴσθι, καὶ μέμνησ' ἀεί.

Antiphon.

Εἰ θνητὸς εἶ βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.

2 Ὑποτυφόμενος ἤδη εἰς τὸν τοῦ Μηδίζειν ἔρωτα] Vertebatur in Edd. omnibus, *captus jam ſuperbia, eo quod ad Medorum partes ſe applicuiſſet.* At hunc ſenſum ſi voluiſſet Auctor, dixiſſet ἐπὶ τῷ ἔρωτι. Sic *ſupra* III. 28. τετυφωμένος ἐπὶ τῷ πλούτῳ Vidit jam Geſnerus parum belle hæc verſa, atque ideo margini adſcripſit, *Medicum quiddam jam ſpirans, aut veluti fumigans amore erga Medos concepto.* Longe id melius. Ego tamen ſimpliciter verto, *faſtu* vel *vanitate quadam accenſus jam tacite in ſtudium Medorum*, unde multa ſibi pollicebatur, Vel, *quum jam inciperet ſtudere partibus Medorum.* Etenim τύφεσθαι notat proprie, *uri*, *incendi.* Suidas τύφεται, καίεται. Diod. Siculus *lib.* III. τύφουσι τὸν ἐν αὐτῇ χόρτον, *incendunt fœnum quod in ea eſt.* Transfertur inde ad Animum Hominis. Sic Herodian. VI. 5. extr. τόν τε Πέρσην εἰς ἐλπίδα μειζόνων πραγμάτων ἐτύφωσε τηλικούτων ἔργων εὐπραγία, *tanta felicitas excitavit, incendit, Perſam in ſpem rerum majorum.* Similiter Compoſitum. Suidas, Ὑποτυφούσης, ὑποκνιζούσης, ὑποκαιούσης. Adfert dein verba Vetuſti Scriptoris, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ τῆς διηγήσεως ὑποτυφούσης τοὺς ἀκούοντας, *ſed paulatim narratione illa accendente*, ſeu *inflammante*, *auditores.* Hinc vero ponitur tandem etiam pro eo, quod *clam*, *tacite*, *incipit* & *exoritur.* Suidas in *eadem voce* adfert hoc ſenſu, ὑποτυφομένη ἤδη ἐκ πολλοῦ δυσμένεια, *ſimultas jam dudum ſubnaſcens.* Imp. Julianus *Orat.* I. *pag.* 13. ὑποτυφομένου ἤδη τοῦ πολέμου, *paulatim jam exoriente bello.* Periz.

3 Πρὸς τῇ Χαλκιοίκῳ] In Minervæ Chalciœci æde. Vide Gyraldum *de Diis*. Gesn. Nobile Minervæ templum, in quod ſe fuga contulit, cum ad ſupplicium quæreretur. Cornel. Nep. in *vita ejus cap.* 5. *Cum jam in eo eſſet, ut comprehenderetur, è vultu cujuſdam Ephori, qui eum admonere cupiebat, inſidias ſibi fieri intellexit. Itaque paucis ante gradibus, quam qui ſequebantur, in ædem Minervæ, quæ Chalciœcus vocatur, confugit.* Scheff.

Πρὸς τῇ Χαλκιοίκῳ] *In Chalciœco*, ita vertunt. At auſcultare etiam hic debuiſſent

sent Gesnero; qui in Margine suæ Ed. censuit vertendum *in Minervæ Chalciœci æde.* Proprie Græca notant *apud Chalciœcum* Deam, sed quorum sensus est, *in æde istius Deæ.* Etenim χαλκίοικος, non Nomen loci aut templi, sed Cognomen ipsius Deæ, seu Minervæ, quæ apud Lacedæmonios in præcipuo colle Urbis templum habebat, ut nonnulli tradunt, æreum, vel, ut Alii, à Chalcidensibus exstructum. Suidas: Χαλκίοικος ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ. Hinc passim apud Græcos τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς χαλκιοίκου. Sed & pene, ut Noster, Plutarchus in *Lycurgo*, κατέφυγε πρὸς τὴν Χαλκίοικον, *confugit ad Chalciœcum* Deam, h. e. in ejus templum. Nam ita Idem *in Apophth. Lacon.* de Agide, εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς καταφυγών. Sic ergo accipio & Livium, quasi per modum interpretationis dicentem xxxv. 36. *Ætoli circa Chalciœcon (Minervæ est templum æreum) congregati cæduntur.* Nam *circa Chalciœcon* revera idem est, quod circa templum Chalciœci. Vide & Corn. Nepotem in *Pausania*, atque ibi Lambinum. Ut & Meursium in *Miscell. Lacon.* I. 3. PERIZ.

4 τοῦ λιμοῦ] MSS. B. & C. τοῦ λοιμοῦ. SCHEFF. Non infrequens est in Manuscriptis literæ ι cum οι confusio, sæpiusque λιμὸς καὶ λοιμὸς apud Bonos scriptores sororio quasi vinculo cohærent. KUHN.

5 Ὦ ξένε Κεῖε] Ad exemplum Crœsi, qui in pyra constitutus ob eandem causam ter Solonem magna voce compellavit. Vide Herodotum *lib.* I. SCHEFF.

ΚΕΦ. μβʹ.

Περὶ Ἀρταξέρξου, καὶ Δαρείου.

[1] Ἀρταξέρξου ἀποκτείναντος τὸν πρεσβύτερον υἱὸν, Δαρεῖον, ἐπιβουλεύοντα, ὁ δεύτερος, [2] ἀξιοῦντος τοῦ πατρὸς, σπασάμενος τὸν ἀκινάκην, ἑαυτὸν πρὸ τῶν βασιλείων ἀπέκτεινεν.

CAP. XLII.

De Artaxerxe & Dario.

Quum Artaxerxes interfecisset maximum natu filium, Darium, insidias sibi struentem, secundus ab illo, jubente patre, stricto acinace, se ipse ante regiam neci dedit.

1 Ἀρταξέρξου] Confer Plutarchum in *Artaxerxe*, qui hæc paulo aliter. Justinum quoque *lib.* x. *cap.* I. & II. Dictus autem Artaxerxes Mnemon, justitiæque famâ claruit, ut post Plutarchum Nepos auctor est. SCHEFF.

2 Ἀξιοῦντος τοῦ πατρὸς] Immo vero Ochi dolis & fraudibus, Filii natu minimi, ad mortem adactus est. Subinde enim Ochus subornabat homines, qui Patris, omnium ignari, iram Filio huic Secundo nunciarent atque asseverarent. Et ita ille tandem sibi necem conscivit *veneno*, ut ait Plutarchus in *Artaxerxe*, *ext.* qui eum *Ariaspen* appellat, at Justinus x. I. *Ariaraten*, si recte Codices. *Artaxerxes* autem hic fuit Mnemon, cui Ochus successit. PERIZ.